SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 1 — Budyšin — Štwórtk 2. januara 1936 — Bautzen — Lětnik 95

Wjednikowe nowolětne póselstwo

Na dnju Noweho lěta je němski minister dr. Goebbels nowolětne póselstwo wjednika a němskeho kanzlera w radiu pschečitał. W póselstwje je wjednik pschehlad nazionalsozialistiskeho skutkowanja w sandźenych tśoch lětach podał a je sdobom heźło sa lěto 1936 wudał.

Wjednik wosjewi, so je sa naš, kiž wulke historiske pscheměnjenje němskeho ludu pschewjedujemy, cźežko prasej, kotre ſ minjenych tśoch lět je najwušnamniše sa wotwobraśenje němskeho ludu. W lěcze 1933 žebi nazionalsozialistiski móz dobychu. W lěcze 1934 žo móz skrućeli a powjerschi a žo swonkowna žiwoboda pschihotowasche. 1935 śeji w sramjenju dobyteje žiwobody swonka a w hłubschim pschewjedźenju nazionalsozialistiskeje ideje fundźa.

Lěto 1936, kiž psched nami leži, dyrbi byś a budźe nowe lěto, nazionalsozialistiskeje rozsudnosće a skutkowosće. Cźim bóle pak žo žiwnosć stata pokazuje we wobnowjenej wojeńskej mozy ludu, cźim bóle budźemy cźežkosć winowatosćow sacźuwaś, kotrež nam nowa brój napołoża.

Wjednik pokraczowasche, so budźe žo němske knjeježerstwo tež w nowym lěcze prózowaś, **so by wźo hrodźišćo nadeńdeneje europskeje dišiplinu a kulturu pschećiwo bolschewistiskemu njepschećelej cźłowjestwa.**

Najwažniše prózowanje w nowym lěcze pak tež wostanje, so žo sašonamakanemu narodnemu žiwjenju cźesće a swobody **šmankowny mér** sakhowa.

Dźensniša Němska, jeje pucź a jeje pschichod žu njerozdźelne swjasane ſ nazionalsozialistiskej stronu. Strona kuta a njesmilowna nošerka němskeje wole k žiwjenju wobstanje, kaž je to w sandźenych 15 lětach była: fanatiski pschisahana shromadnosć němskich mužow, žonow a młodźiny.

Pschi spočatku noweho lěta wjednik wołeje na žwoje ſ swěru a njepowolnu pschihłuschnosć dźakuje. Też wschitkim druhim stronjanam a pschisłuschnikam organizacijow žłuscha jeho dźak. Wjednik też ſ wołzebitym dźakom na němskich burow spominasche, kiž žu žo też w sandźenym lěcze wo sežiwjenje ludu postarali. Potom žo wjednik hišćeže žobudomnizam swonka strony a němskim žonam a macźerjam dźakuje.

Skónčnje wjednik namołwja, so bychu wschitcy ſ nowej rozhudnosću sa lud wustupowali a shromadnje wulke nadawki pschewjedli. S dźakom wschehomócnemu a se ſławu **na nazionalsozialistiske hibanje a na němski lud** wón žwoje **nowolětne** póselstwo skónći.

Za měr, česć a móc naroda!

Wojazy! Rozbudźuje lěto němskich wojeńskich stawiznow leži sadu naš. Němski **fćat** je sašo žwobodny a žłuny. Wschitkim wojakam a tym, kotśiž žu žo hewak na natwarje wojeńskeje mozy wobdźěliłi, wuprajam žwój dźak a žwoje pschipósnaće sa wukony w sandźenym lěcze. Heźło sa 1936 rěka: Pschezo sašo doprědka a měr, cźesć a móc naroda.

W Barlinje, 31. dezembra 1935.

Wjednik a najwyšschi rosćahowaŕ wojeńskeje mozy.
Adolf Hitler.

Wjednik bamžej k nowemu lětu zbožo přał

Po porućnoscźi wjednika a němskeho kanzlera je němski póslanz pola žwjatego stoła Jeho žwjatosći bamžej k nowemu lětu žbožopscheća němskeho kanzlera a němskeho knjeježerstwa pschi nowolětnej audienzy wuprajił. Bamž Pius XI. je póslanza ſ Berdena prošył, so by wjednikej a němskemu kanclerej kaž też němskemu knjeježerstwu jeho ſprawny dźak a telworunja pschecźa k Nowemu lětu pósłał.

Zastup do nacionalsocialistiskeje strony wostanje zawrjeny

Němskostatny pokładnik nazionalsozialistiskeje strony Schwarz je wo ſawjerje pschijimanja žobustawow do nazionalsozialistiskeje strony wojsewił, so tuta ſawjera kaž dotal wobsteji. Wuwjaca placa jenož sa pschijimanje do Hitlerskeje młodźiny a Swjatka němskich holzow, kaž też sa pschijimanje žobustawow rospuschćeneho nazionalsozialistiskeho swjatka němskich frontskich wojowarjow (Stahlhelma) do strony. **Druhich wuwjaćowanje powschitkownje ſawjery pschijimanja njeje.**

Pokładnik pschispomnja, so žo **w dotwidźomnym cźasu** wupschećenje ſawjery njemože wocźakowaś. Technike ja- donistwowe wobsežnosće žo temu hišćeže pschećiwja. Wjetske wojsewjenja a pschistajenja dla ſawjery ſastupa jenoź stronin pokładnik w pschesjenosći ſ wjednikom wudawa: **Won wschitkich ludowych towaršow prošy, so njebychu prošćyw wo pschijiece do strony sapodali, dóniž žo ſawjery njeschopuschći.**

Němscy frontscy wojowarjo z hoscom jendźelskeje legije

Ssydom němskich a dwaj franzowskaj njeńduschej frontaj wojowarjej budża w cźasu wot 4. hač do 6. januara ſ hosćom Swansleafkeje męšnjeje skupiny žwjatła jendźelskich frontskich žwojowarjow. Nimo druhich sawjedźenjow budże ſjawne witanje w radnizy. Wo ſpjerje tuteho pschesproschenja powjedźerinja „Preß Assotiation" pischo, so ma žo pschecźe jendźelskeho kronprynza do žłutka ſjaśicz, kotrež je won na letnej hłownej shromadźišći jendźelskeho ſwjatka frontskich wojowarjow wuprajił, njemuzy jo ma žo prjedawšchemu pschecźiwnikej ruka pschećeśelstwa poskićiś.

Němsko-jendźelske lěhwo młodźiny

Pjate němsko-jendźelske lěhwo młodźiny je žo na Rožfeldskej hrěze pola Berchtesgadena wotewrjeno. Němske muzstwo je dwadźesći jendźelskich wobdźělnikow na Mnichowo-ſim hłownym dwórnischcźu powitało, jim hłowne město hibanja pokasału a ſ nimi we wołzebitym omnibusu nimo wjeśaja Alpow do Berchtesgadena dojeźdźechu. Tam lěhwowy wjednik Bennemann jendźelskich towaršow najwutrobniśko powita.

W pjatym němsko-jendźelskim lěhwje žo pśeni króć wschitcy cźi shromadźichu, kotśiž běchu žo na woběmaj stronomaj w pobjednich lětach ſa pschowanje počasnow posłaźili. Pschi tutym ſeskanju wjednikow žo sa lěto 1936 wobschěrny programm lěhwow, wumjenjenskich skupinow, wopytow a jěstow postaji. Pśeni króć žo na tutym ſjeźdźe jendźelske a němske wjednizy młodźiny wobdźěleja. Sjeźd budże dźeśaca dnjow tracź.

Němski pósłanc w Parizu wumrěł

Němski pósłanz w Parizu, Roland Köster, je po krótkej cźežkej khorosći wumrěł. Won běsche na cźežku bronchitis sthorił, k cźemuž běsche žo sahorjenje płuzow pschidało.

Président franzowskeje republiki Lebrun je wjednikej a němskemu kanzlerej ſ pschicźiny semrěcźa němskeho pósłanza žobužarowanski telegramm pósłał. Wjednik je žo presidentej franzowskeje republiki telegrafiju dźakował. Nimo teho je franzowski pósłanz w Barlinje, François Poncet ſrjedu pschipołdnju wjednika wopytał a je jemu žobužarowanje franzowskeho knjeježerstwa a žwoje žobucźuce wuprajił. Franzowski ministerski president a ſwonkowny minister Laval je němskemu ſwonkownemu ministrej ſ Neurathej žobužarowanski telegramm pósłał.

Lebrunowa měrowa politika

Président franzowskeje republiki Lebrun je wutoru dopołdnja diplomatiskich korps pschijimał, kiž jemu swoje nowolětne žwoženschcźa wupraji. Dóniž běsche japoschkoliki nuncius kardinal Maglione žwoju rěc skónčił, so Lebrun diplomatiskemu korpsej ſa žwoženschcźa dźakowasche a potom rjekny, **so je Franzowska ſwólniwa, kaž dotal na žwojim dźelu pomoc̣ne a shromadnośtne winowatośće pschinjeć. Měr móže žo jenoź ſ trajnym a dowěrjenja połnym shromadnym dźełom woprawdźe ſmjeśeć. Won ździ, so žo prawidła prawdoś je połnje wobkedźbuja a so žu ſtrěbi wschitke ludy połnje žwojich winowatosćow wědome. Won pak też njeſprózniwu wolu k dorozumjenju žada, tehorunja wobschěrne ſrozumjenje sa prawa a potrjeby kóždeho.**

Francowski hospodarski plan so dowuradźił

Franzowska komora a ſenat staj na nowolětnym dnju ranu wo hospodarskim planje franzowskeho stata sa lěto 1936 wowuradźiłoj. W komorje běsche połdnjowe wothłosowanje hopodnja 9,29 hodźin po naschim cźasu, hdyž běchu žo w nowolětnej nozy pobjedźenja komory a ſenata wotmjenjałe. W komorje je žo hospodarski plan ſ 377 hłosami pschećiwo 137 hłosam pschijał. W ſenacje je žo ſa plan 269 hłosow, pschećiwo njemu 17 hłosow wotedało.

Namołwjenje za měr a přećelstwo

Canterburyski arzybiskop w Jendźelskej je nedźelu wjeczor w radiowej rěcźi jendźelk, so je kichezjanske ſwjaty w Europje namołwił, so bychu sdobom namołwjenje za měr a pschećelstwo mjes narodami wudałe a wobkedźbowanje „na žwjatocźne waschnje na jeho samołwitosć w tych dnjach mjesynarodneje staroscze dopomnił." Namołwjenje, kiž žu hižo dóschło, wukhadża, so žo tajke namołwjenje na prěnjej njedźeli noweho lěta we wulkim dźelu Europy wosjewi.

Hearstowe n[illegible] Jendźel[illegible]

We wschitkich 28 [illegible] konzerna w Sjednoczenych [illegible] wutoru sawodny naš[illegible] kanski nowinarski kral snowa pschećiwo Jendźelskej wustupuje. Hearstowe nowiny hižo někotre njedźele dołho pschećiwo Jendźelskej wojuja. Hearst w žwojim sawodnym nastawku ſ wurjadnje wótrej rěcźu napomina, so njebychu ſwětowi wójnu sapomnili. Wón pisched „jendźelskimi propagandistami" warnuje, kotśiž ſpytaju ſjawne mjenjenje w Sjednoczenych statach jenieżby Jendźelskej žłužobne ſćinić. Jendźelska wuniwcu Italiske sadźewa a pschi tym Swjatk ludow jako žwój grat wužiwa. Shromadnje ſ Franzowskej ma Jendźelska dospołnu kontrollu nad cźłonami Swjatka ludow.

Nowy šoaniski zwonkowny minister

Schpanske ſwonkowne ministerstwo je žo ſ pschećiwnjenjom ministrow pschetworiło. Wutoru rano je ministerski president tole pscheměnjenje w knjeježerstwownym ſestajenju wojsewił: Swonkowny minister budże njewotwisny Urzaiz Cadalval, kiž běsche žo dotal sa ſastojnstwo finanzneho ministra ſwubrał. Finanzne ministerstwo pschewośnje dotalny wysschi komunihar ſa Marokkowsku Rico Avello, ka- běsche žo hižo w prěnjej knjeježerstwowej liſćinje nałoženo.

Italske bomby na šwedski čerwjeny kříž

Abeźynjenjo rosprawjeja, so je pondźelu rano e[illegible] italskich bombowych letarjow wotbźelenje schwedskeho čerwjeneho kschiża nadpadła, kotrež 30 kilometrow ſ [illegible] wot města Dola ſdalene na połodnischu frontu cźehnje. Pschi bombowym nadpadże žo wjednik wotdźelenja [illegible] rani. Kaž Abeźynjenjo wosjewjeja, je žo pschi bombowym nadpadże 32 wołzobow morilo, mjes nimi 9 Schwedow.

Schwedźiki cźerwjeny kschiż je powěsć potwjerdźił, so žu italiјy letarjo na schwedske sanitetske wotdźelenje w provinzy Boronje bomby mjetali. Président abeźynskeho cźerwjeneho kschiża je telegrafiju sdźelił, so je žo też wotdźelenjowy wysschi lěkar dr. Hylander ſranił a žo w lětadle sa khorych do Addisa Abeby donjesł.

Italska wójnska rosprawa.

W hamtiskim sdźělenju cźišćo 34 sandźenu wutoru je žo tale italiska wójnska rosprawa wojsewiła: „Na eritrejskej a ſomałiskej froncze njeje žo nicźo ważneho podało."

Abesynski kěžor znowa w Genfje protestował

Abeźynski kěžor je ſrjedu dopołdnja Swjatej ludow nowy protestowański telegramm pósłał. Won pische, so žu italiјy letarjo 30. dezembra pschi mjetanju bombow **na**

Pokoḏnišche wójsko znowa jeḏojte pluny wuzíli. Pśiht tym śtej ḟo śtajija śchwedśkeho cźerwjeneho ḟśchija a śaniteite wotḋźélenje, w kótrymž mnoḟy ḟhori a ranjeni pścheḃywachu, ryle śniéźitej. Śchefowy lékaŕ dr. Hylander je ḟo cźeźko ranik. Wot teho cźaḟa, ḟo ḟu ḟo bomby na ḟospital w Adiuwje a na ḟospital w Deśśie mjetale, Italśka, kaž kéžor śḋźeli, ſtajnje jeḋojty pkun wuźiwa a pśiht tym wuḋawa, ḟo ḟwoju wójnu w mjenje źiwilizajije wjeḋe. Abeźynśke knježeśtwo ſnowa pśheceźiwo tutomu ranjenju mjeźynarodnych prawow protesťuje.

Italćenjo powéḋźa wo hroznosćach Abesynjanow

S hamtśkeje italśkeje ſtrony ḟo k powéśćam wo mjetanju bombow na wotḋźélenje śchwedśkeho cźerwjeneho ḟśchija tole wośjewja: „Mjetanje bombow na ſomalśkej ſroncźe ḟo ḟ tym pokrje wulṕrawnja, jo je ḟo ḟ wéśtośeju ḋopokazało, kak ſtaj ḟo italśkaj létarjej, kiž ſtaj ḟo pola Dagabura wottśélilośj, ſamorḃotnoj a kak śiej ḟo jeju hłowje w triumfalnym cźaḟu ḟo Harrara ḋonjeśłej. Italśky létarjo ḟo wéśo njeśḟu na ſtany cźerwjeneho ḟśchija mérili, hacźrunjeź je ḋźeńſa ſnate, ḟo abeźynśky wjeḋniḓ pśchi pśchiḃliženju italśkich létaḳow tam ḟwój wukhow pytaju. Nowa ſpekulazija, kotruž chjeḋźa ḟ tutym poḋawkom ſpytacź, ḋźiwajo na abeźynśke wójnśke nakóźi na ſomalśkej a eritrejśkej ſroncźe, kiž ḟu ḟo hižo pola Śwjatoho Ludowa ḋokumentarisuju wośjewike, nima ẓaneho poḋoźka.“

Nowy president we Venezueli

Venezuelśke wupóśłanzśtwo w Barlinje je śḋźeliło, ḟo je venezuelśki parlament we wurjaḋnym poẓeḋenju 31. ḋezembra general E. Lopeza Contrerasa ſa presiḋenta republiki Venezuely wuſwolił. Po ſtyłym kraju méŕ knježi.

Přepołoži so amerikanska kommunistiska centrala do Meksika?

S Newyorka ḟo powé, ſo kominterjo ḟwoju amerikanſku centralu najśerje ḟ Uruguayśkeje ḋo Meksika pścheḃoḟoja. Amerikanśke nowiny ẓeź piśaju, ſo ḟu ḟo w Moſkwje hoſpoḋarśke repreſſalije pścheciźwo Uruguayśkej wośamśke. Śśowjetśka Ruska njeḃuḋźe wjazy twory w Uruguayśkej kupowacź a ḟwojim łóḋźam ſakaże, ḋo uruguayśkich pśchiſtajowow jéźḋźicź.

Kaž ḟo ḟ Moſkwy ſhoni, ḋotalny ḟowjetſki wupóśłanz w Montewideju, Alekſander Minkin, ḥnyḋom ḟo ḟwojim pśchijéźḋże ḋo Moſkwy ḟowjetſkemu knježeśtwu wo poḋawkach w Uruguayśkej roſprawu poḋa. Potom ma ḟo wón pjecźa ſa wjeḋnika wotḋźélenja ſa połoḋnišku Ameriku poła ſwonkowneho kommiſariata pomjenowacź. Wunoſchowanja, ſo Minkina ḋo wuḥnaniſwa pośćeli, ḟo w Moſkwje jako njewéŕne wośtamjenjeja. Wone ḟo ḥnyḋom wot wścheho ẓwjeźatka njeſḃachu ḃyć wéŕḥhóḋne, ḋokeź Minkin njeje na ḟwoju ruku ḟwoje powróćeŕſke ḋźéło ſwukonjał, ale je w ſtajnym ſwiſtu ḟ Moſkwu a kominterami poſtupował.

Ruska mandžuske mjezy zawrjeta

Śśowjetſkohamtſka powéśćerńa „Taẓ“ wośjewja: Dokeḷ ḟu w mandžuśkej krajinje, kiž ḟ ruſkej krajinu pola Błagowéſchćenſka mjeźuje, nékotři ludźo na mór ſkoriłi a wumrěli, je knježeŕſtwo ḟowjetſkeje unije wobſamkło, ſo njeſu mjeź ḟowjetſkej Ruſkej a Mandžuſkej pśchi réźy Amuru mjes namjeſnymaj méśtomaj Kumaru a Waſchkowom (w ḋołhośći néhḋe 500 kilometrow) natḥwilnje ſaẓiny ḋo wjeẓorneje Europy cźaḥaju a ḟo tam ſwjetſcha roſćaḥnu abo ḟo ḋo połnóźneje Europy winu. W poſlednich ḋnjach minjeneho léta je ḟo nam wośpjet ḋeſchcź wéſchćiť, ḳoła wśiw nižinow ſtajnje ťak leśḳabny, ſo ḟo jenoź ſtajnje łohke pomróćenje haćź ḋo naśchich ſtron pścheḋobu a naſcheje wjeḋno ſkoro ſyła njeṕśchemény. Pśchi bliſkoſćeji nižinow je łohko roſumnicź, ḟo wétr bjeś pścheſtacźa ḟ połoḋnja abo teź ḟ kótrkeho wjeczora ḋujeſche. Wón léśche ḟ ḥhwilemi khétro ḥhinu, ḳoła wośta poméŕje mity. Nowa nižina je ḟ Jendźelſeje ẓyłny wuḥéźť ṕśches Franzowſku ḋo kótrkeho ranja póśłała. Jeho wśiw ḃuḋźe wośḃje w Schwajzarſkej, Awſtriſkej a połoḋnišchej Němſkej ḥpórnacź. W naśchich ſtronach połoḋniſche wéŕy wobkhowamy, ḋeſchcź ḟo hiſchcźe njewoćakuje — Jutſje pjatk ḟkóncźło 8,03 ḥoḋź. ſkhaḋźa ḟo ḳ 4,05 ḥoḋź. ſkhowa Mjeźačk ſkhaḋźa jutſje ḋopołuḋnja 11,46 ḥoḋź. a ſkhowa ḟo na ranje 2,23 ḥoḋź.

Wuhlady na wjeḋro ſa jutſiſchi pjatk: Mało pſchemén-njenja.

— **Pruhowanja pſchekupſkich pomoznikow — pruhowanja induſtrijowych wotrjadnych ḋźéłaćerjow.** Induſtrijowa a wiſowarſka konſora w Žitawje pſchekupſkich wuczobnikow a techniſkich wuczobnikow w metallowej induſtriji a w ḋrjewo pſchemḋźałazej induſtriji, kotrež ḳ jutram 1936 wumuſnu, namołwja, ſo ḃychu ſo pola njeje ḳ ſłoženju pruhowanja pſchekupſkich pomoznikow abo ḳ pruhowanju induſtrijowych wotrjadnych ḋźéłaćerjow (Facharbeiter) ſamołwili. Samołwjenja ḳ pruhowanju maju ḟo **najpoźtśiſcho haćź ḋo 15. januara** 1936 na wośebitych formularach ſapoḋacź. — Komora pruhowanja wotrjadnych ḋźéłaćerjow wot léta 1927 a pruhowanja pſchekupſkich pomoznikow wot léta 1929 porjaḋnje ẓwukonja. Ḥhdyž béchu tute pruhowanja, kiž béchu ḟo ḋotal na ḋobrowólnym ſakłaḋje pśchiṕrawite, hižo wulźy wuſnamne, ḋha je jich wuſnam njeźnérnje pśchiḃéral wot teho cźaḟa, ſo je ťeeśi ſtat powołańſke wukubłanje a wocźeſnjenje młoḋźiny we wjeśćim wobſahu haćź ḋotal ſako ſakłaḋny ſtatneho wjeḋnišťwa wośjewi. Komora ma tohoḋla w połnej pſchecźiwnoſći ſ němſkej ḋźélowej frontu ſa zyłe nuſne, ſo wucźobnizy a wumwucźerjo tutu naźéwnoſć nanajḃóle wobkheḋbuja, a ſo ḟo wſchitzy wuczobnizy pſchekupſkeho ſtawa, kotíž wumwuknu, a wucźobnizy w metallowej induſtriji a w induſtriji, kiž ḃrjewo pſchemḋźałuje, pſchi ſkónczenju ḟwojeje wucźby pruhowanju podźéźinu, ſo ḃychu pokałali, ſo ḟu ẓebi ḋoḟahnuť ſakład powołańſkeje wéḋy a ḳhmanoſcź pſchiźwojili a ſo wéḋźa, kajki ſamołwitoſć ḳ ḟwojemu powołanju maju. Wſchitkich hewaſchich nadrobnoſćow ḋla njech ḟo kóžḋy hnyḋom na induſtrijowu a wikowańſku komoru w Žitawje wobroći.

— **Njekaſanz.** Na nowołétnym ḋniu ḋopołuḋnja wokoło 2/10 hoḋźin je na Tuchoŕſkim pohṙebniſchczu njekaſanz wuſtupił. Wón je ḟo, najṕrjeḋy njenaḋpaḋnje, ḟonje bliźi, kotraž ẓebi tam rowowu méśnoſć wobhłaḋowaſche. Jako je ẓona ḋale ſchła, je ḟo njeſapźy wot ſaḋy ſtorcziła a jako je ḟo wobroćiła, je ſaḋy ẓebje młoḋeho cźłowjeka wuḥłaḋała, kiž ḃé pŕjeḋy ẓobu pśchi rowje ſtejał. Wón je pŕeḋku ḟwój ſwjeśćchnik ſaćźinił a je ḟo ḳhwatnje wotťalił. Skuczeź ḟo takle wopiśuje: Néḥḥże 22 lét ſtary, nâḥḥże 1,80 mtr. wulki, ḃśćhe ſchwiźny, méśneſche ṕodobńoſće koſćaste mjeſowcźo, wobleczeny ḃéśche naſcheŕ ſwjeśćchnik a na hłowje méśneſche ſchéru cźapku. Wo wéźowne ḋśélenja proſźu kriminalne wotḋźélenje w Budyſchinje na Ortenburgſkim hrodźe, telefon 2802.

S **Khelna.** (Ḥońtwa.) Wunoſchk létuſcheje hońtwy je jara maty. Wſchо ḋo hromaḋy ſatśélichu jenoź 19 ſajazow a 5 bajantow. Nimo teho ſatśélichu jeneho pḥa. S teho wḋźicze, kak jara hajniźy ſa ſśélenjom źeḋźachu. Tśélachu wſcho, ſchtoź jim na muſchku pśchiḋźe.

Hajńkec ḋžowka z Corneho Khołmca

Powéḋańczko ſe ẓydowniateho léśtotka.

H. Jórḋan.

3] (Pokračowanje.)

„Tak je“, wotmołwi ſ cźicha Boẓak. „Lubý bratśe, ty ḥy thory, kaž wſchitzy ſalubowani. Njech ſpṙawnoſćej twojich pśchećeźelow cźe ſahoji. Tu maſch moju rukú! — Takle! Nétko puśłuchaj: cźiń ḳónz, hiſchcźe je cźaſ. Njech ḟo wupokaże, kak je ta ḥolza ḥmṕłena. Wośmje cźe, derje, ḋha pónḋźenny na ḳwaḟ, ẓeli ḟo niz — nó, ḋha wéśch, na cźim ḥy.“

„Haj“, ḋźeſche Bŕéśḥnk, „tak njech je, — njech ḟo wupokaże. A wy wſchitzy ḃuḋźće ḟwéḋokjo mojeho ḃoẓa. Pójće ẓobu ḋo Cźorneho Khołmca. We waſchej pśchitomnoſći chju ḟo ḟ mojej wuſwolenej ḟlubicź; ḋyrbiće widźećź, ſo Matij Bŕéśḥnk wſchuḋźe ḃobywa.“

„Alle ẓeli ſo „ně“ praji?“ wopraſcha ḟo Boẓak kucźe.

„Ḋha njech ẓwét ſhoni wo muẓu, kiž je ḟwoje najſwjećiśćiſche, ḟwoje najḋrobotniśche ḥubił. — Nétk pak ḋo Cźorneho Khołmca!“

„Do Cźorneho Khołmca!“ wośpjetowachu wſchitzy ḳaž ḟ jenej hubu a ṕoſtanichu.

„Tola!“ ḋeſche Bŕéśḥnk, „mam jara waẓny puć ṕśched ḟobu. Tuž ḋhżu pŕjeḋy hiſchcźe ḟwojim ḷuḃym ḋomach, mojemu ſtarenu nanej, mojej ḷuḃej ẓoťiſe a ẓwérnemu ſwakej Boẓenje praji. Doćakajcźe na nuje, ḃóŕy tu ſaḟo ẓym.“

IV.

W mjeḥkim ḋźéḋowym ſtole ẓeḋźeſche Bŕéśḥnke; nan, ḟo roſŕéchńo ſe ḟwojej ḋźowku Hańju a jejnym mandźeſkim, kiž ḥeſche derje wucźeny pŕeḋaŕ a wucźeŕ, ḟ mjenom Zelmant; a Wojerowcźenjo ḃéchu njemało hordźi na ſebje wulke wjeḋenſtwo, a ḋyrbi ḟo ḳ jeho cźeſći prajicź, ḟo béſche ḟo hižo na wyšſkej ſchuli w Budyſchinje ḳhwalobnje wujnamjenił a potom univerſitu w Prahy wopytał, ḟ wotkal ḟo ſe ſnamjenitej ſdźélanoſću do Śserbow wróćił. Wón njeḃéſche jenoź wucźeny muž, ale teź wérjazy pŕeḋaŕ, a tóḋy móje ẓebi myſlicź, ſo je ḟwojim ḟwukom Matijom wulkeho towaŕſtwa njeméjeſche. Wón teho njeẃeru a duchowne ſkaẓenje wutkobnje wobẓarowaſche.

Bŕéśḥnkez nan ḃéſche w pŕjeḋawſchich cźaſach bohaty ſchefkuṕ we Wojerezach ḃył, napoślédku pak wjele ſchḋobował, tola pak hiſchcźe ṙane ſamoẓenje ḳhował. Pśches ſtu ḳhoroſću ḃéſche naḥle wośłepił, ḋyrbjeſche ẓwoje ſchefkuṕſtwo wośłajicź a ḃydleſche nétko pśchi ḟwojej ḋźowẓy a jejnym mandźeſkim. Wón njeẓeſche ẓwój ſkiśći ſ wulkej ſeźerṕliwoſću, jeno ḋla njeẃéŕy ẓwojeho ẓyna Matija wuroni huſćiśćicho ḥorze ſyły. W taſkich ſrudnych wokomikach wobjimaſche ḋrje ẓwoju ḋźowku a ẓwojeho pśchićhodneho ẓyna, a proſcheſche jeju, ſo ḃyſchtej teź Matija ḥnaḋźe wſchehomóźneho Boha poruczíłoj, a pomyślí ẓebi na ẓwojeho ſtarścheho ẓyna Handrija, kij w Prahy na hrodźe ſłużeſche.

Woni ḃéchu powjeczerjeli, ḋźakku modlitwu wuſpéwali, a nétko ſapoczachu roſrécźowanja wo ḋuchownych wézach.

„Haj,“ rjekny Bŕéśḥnkez nan, „wy macźe prawje, ḷuḃy nano; wéra ḃo pśchićhodneho lépſcheho źiwjenja je tak jaśna, tak jednora wéź, a je kóždemu cźłowjeſej ḋo wutroby ſaſchcźépjena, ſo je ḋźiw, ſo wſchitzy wéŕicź nochẓeḋźa.“

„Wéŕicź nochẓeḋźa, ḷuḃy nano!“ ſnapſcheczíwi Zelmank. „Wy ſće prawy wuraś trjechili. Cźi ſli, ḥłupi ludźo nochẓeḋźa wéŕicź, woni ſo wobaraju pścheciźwo ẓwojej lépſchej powéḋomnoſći. Tola je teź ḥłubſche cźeḃoḋła ſa njewéŕu. Njewéŕu, haḳ budu to doſcź ſaḥnje wuprajicź: Cźłowjeſki ḋuch je we ſwjaſkach cźéła; wunidźe ḋuch ſ cźéła, ḋha wono ſahinje a pśchewobroćí ſo ḋo procha a popjela. Ḥdyž cźłowjek to widźi a wopomni, ḋha méni, ſo ma teź ḋuch taſi ḳónz, ḋokeź ḃéchtaj cźéło a ḋuch w cźaſu ẓiwjenja najcźéſnjiſcho ſwjaſanaj a ſjednoczenaj.“

„Derje wam roſumju“, wotmołwi Bŕéśḥnke; nan, a wy wuprajeſchcze ſ tym jara roſumne, mudre ẓłowo. Haj, mój Bożo, ḥdy ḃychu tola wſchitzy ludźo waſche pścheẓnéwcźenje méli, woẓeḃje Matij!“

„Bóh luby knjes budźe ḟo nad nim ẓmilicź a jemu ſaḳnu ẓwéźu praweje wéŕy pokaże. Via crucis! wotmołwi Zelmak ſ dokłahom.

„Hamjeń!“ pśchiſtaji wéŕiwje Bŕéśḥnkez nan.

Pomału woczińichu ſo ḋurje. Matij ſaſtupi do ſtwy, a ḳhwataſche ḳ nanej a wobja jeho ſ wobémaj rukomaj.

„Mój luby ẓyno!“ wuraſy ſchḋźěźiwy ḃolośtnje a wjeſele.

„Nano, nano!“ ſnapſcheczíwi Matij ſ ḳhutnym ḥłoḥom, pśchewſatý ſ waẓnoſću wokomika. Tola bórzy ẓo ſmużiwſchi wón ḋeſche: „Ja mam puć ṕśched ḟobu, wany ſa zyłe pśchićhodne źiwjenje, duž njech ḟo mi ſchcźiśći na puć kula, abo ſa ẓym wéčnje ſhubjeny.“

„Matijo!“ ḋeſche ſchḋźěźiwy, „boẓeḋła, ſchto chjeſch cźiniś?“

„Cźiſche, nano!“ wotmołwi Matij, „we mni hori ẓo woheń, kiž mi pokoja njeḋa; nétko chju ḥhonicź, haćź budu ſboẓowny, abo haćź je wſchitko ſhubjene!“

„Ja wém, ſchto ménišch,“ rjekny nétko ſchḋźěźiwy. „Ja ſnaju twoju lubość, ale ẓo boju, ſo je bjeś wuḥłaḋa.

„Ja pak chju wéśtoſć,“ ḋeſche nétko Matij, „ḳak abo ḥinak njeḃoẓownу ḃyć, je ſkónczenje wſcho jene, njewéſtoſć pak je najhórſche ſło; ḋla je to njesnjeẓu!“

„Ḋha ḋźi w Boẓim mjenje, mój ẓyno!“ wotmołwi ſtaruſchć a wobja ẓeho wośpjet.

„W Boẓe mje, luby nano,“ ḋeſche nétk Matij. „Nichtó njeniźe ẓo ḥinałchi cźiniś haćź je. Rychle béźi ḳrej w mojich ſtawach, rychle ẓu moje pśchećeḋewſcaẓa. Ja ẓadam wjacy wot źiwjenja, haćź wſchéḋemu ḷud. Mój źiwjenjaḃéh ḋyrbi ḃyć ḥinaſchi haćź tyṫazow taſiſch, kiž ẓu ſo narodźił, je-ḋźa, ḋźećaju a ſpja. Ja cźuju, ſo ẓym grat wſpſcheſche ruki a ḋyrbju cźiniś, ḳ cźemuž ẓo narodźich. A nétk w Boẓemje! Spominajcźe na mnje w ḷuḃoſći! Snadno ḟo nihḋy wjazy njewḋźimy.“

To wuprajiwſchi wobjimaſche hiſchcźe jedyn raz jeneho po druḥim, potom bźeſche ḟ ḋurjemi won a na pinzu, ḥḋźeź jeho pścheceźo ḥiżom ẓeḋźiwje cźakachu. Konje béchu ḥotowe, a cźi młoḋźi hółzy lećachu ſ ninki ḳaž njemrí do Cźorneho Khołmca.

(Pokračowanje ſcźéhuje.)

Ze Serbow

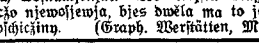

W **Budyšchinje**, 2. januara 1936.

Naše hrono za tutón Boži ḋźeń

Božo Wótče!
Stworićelo narodow, ludow a ſplahow,
kiž ſy ty narod naš ſerbski też nêhdy ſtworił
wulki, móceny a ſylny,
prošu tebje:
Njedaj jemu zahinuć w šasach škódneje złoby!

— **Wo wjeḋrje.** Wutoru wjeczor w 7 ḥoḋź. barometer 738, hygrometer pluſ 3, najwyšſchcha ḋnjowa temperatura 7 ſtop. cźopłoty. Ḋźeńſa rano we 8 ḥoḋź. barometer 733, hygrometer minuſ 1, najniźſcha temperatura w nosy 2 ſtop. cźopłoty. — S Atlantiſkeho morja bjeś pśchećahacźa niźina ḋo ſewjerneje Europy. Pśchećeźe pśches namjeſne kontrolliſchćo méſta Błagowéſchćenſka ſo ſaſtaji.

Krótke politiske powěsće

Nowy president ſakſkeho krajneho ḋźélowego hamta. Wjednik a němſki kanzler je ministerialneho radu dr. Hardratha pśchi ſakſkim ſaſtupjeŕſtwje pola němſkeho ſtata ḳ 1. januarej 1936 ſa presiḋenta ſakſkeho krajneho ḋźélowego hamta pomjenował.

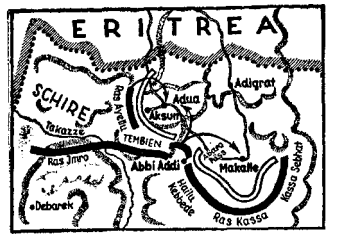

Wobrot w Abeźynſkej?

W Abeźynſkej ḟo po ſḋaẓu ḋoſpołny wobrot wójnſkeho położenja pśchihotuje. Abeźynjenjo chjeḋźa ẓebi pśched Makalle a Aḋua roſtuḋźenje wunuſowacź, ḥḋyž ḟu ḟo pśched tutymaj méſtomaj pśchipraẃy Abeźynjanow nétko ḋokónczíle. Jara ſtraśchne je położenje pśched Makalle. Ras Kaſſa je najḋale w juhu. Tedjaſmatich Kaſſa Sebhat ſteji ḳ ranju wot Makalle, mjes tym ſo Hailu Kebbede, kotryž je Abiaḋḋi pśchi cźeźkich, ſa Italcźanow jara njepśchijomnych wojowaniach ḋobył, cźe ẓwoje wójſko ḋźélicź, kaž to na ḳharcźe naſpomnjenaj pokałowarjej wośmamujetaj. Pśched Aḋua knježi ẓamžna ſituazija. We Schirſiḳ-horach maneuwéruje Ras Ayelu ſ lewym abeźynſkim ſchḋikom, ſo by méſto Aksum ḋobył. Ḋobyće tuteho méſta by ſa Abeźynjanow wulki moraliſki wuſpéch wośmamjenjał. We wójſku Raśa Seyouma ḟo nicźo njewośjewja, bjes ḋwéla ma to jenoź ſtrategiſke pśchicźiny. (Graph. Weŕſtätten, M.)

S **Porschiz.** (Stawnišće powěsće za pošlednje schtwórcź lěta.) *Narodźenja*: 30. 10. Handrijej nošćtej Mühmeltej, fahrodnikej w Pschiwcźicach, dźowka 4. 11. Arnoschtej Willtjej Nychtarjej, schewskemu mišchtrej w Kubschizach, fyn; 24. 11. Janej Henćej, ratarskemu dźěłaćerjej, dwójnikaj; 30. 11. Pawołej Arnoej Mühmeltej, fahrodnikej w Pschiwcźicach, dźowka; 30. 11. Arnoschtej Krawzej w Krafezach, dźowka; 7. 12. Janej Waltarjej Wyncźi, kowaršskemu dźěłaćerjej we Krafezach, dźowka; 17. 12. njemandźelskt fyn; 18. 12. Augustej Ssedlikej, skakarjej w Krafezach, fyn. — *Ssowěrowali*: 2. 11. Jan August Kral, bur w Koblizach ſ Hanu Helenu Schołćiju, domjazej dźowku w Krafezach; Bjedrich Albert Langer, schkleńcźeŕ ſ Běleje Wody ſ Hanu Marriju Cźabranez, hopodarskej pomocznizu w Krafezach; 3. 11. Hugo Jurij Müller, pohonc w Brěsezach se Selmu Helenu Kobanez, ratarskej pomocznizu w Porschizach; 9. 11. Max Měrczin Lehmann, hospodarskt pomocznik w Běłej Horje ſ Helenu Marthu Brodšiz, domjazej dźowku w Nowych Porschizach; 30. 11. Hermann Max Sommer, sarjadnikt dźěłaćeŕ we Kubschizach ſ Martu Friedu Küßlerez, fortkraćtu w Budschinje na Židowje; 22. 12. Pawoł Erwin Nychtař, murjeŕ we Wjeleczinje ſ Hanu Elfriedu Hajnitz, domjazej dźowku w Kubschizach; 25. 12. Friz Erhard Rudolph, [illegible] w Nürnbergu ſ Mariu Marthu Schusterez, domjazej dźowku w Pschiwcźicach; Gerhard Pawoł Collschitzh, pohonc we Cźěchorjezach ſ Elsu Theresu Swobodźiz, ratarskej pomocznizu w Budyschinku; Otto Pawoł Marquard, ratarskt pomocznik w Porschizach ſ Marju Marthu Pottiz, hospodarskej pomocznizu w Porschizach; 26. 12. Waltar Erich Roder, podwyschk w Regensburku ſ Mariju Marthu Kubischez, domjazej sepjeru w Kubschizach. — *Wumrěli fu*: 28. 11. Korla Willy Dowitsch, skakař w Porschizach, 38 lět starz; Hulda Karolina Stricźerez, wudowa, rodź. Stricźerez w Pschiwcźicach 79 lět stara; 10. 12. Jan Arnoscht Janez, ratař a zmužkowy rentnař w Bolschezach, 76 lět starz; 13. 12. Jan Gottmann Hantusch, bur w Kr[illegible], 53 lět starz; 18. 12. August Wartusch, tyčerčiti mišchtr a wobsydźeŕ doma w Kamjezach, 82 lět starz; 19. 12. Jan Mosig, wumělkař w Boschezach, 94 lět a 10 měsazow starz; 21. Kasila Schenarna, wudowa, rodź. Jurkez ſ Budyschina, 87 lět stara.

Z **Radworja.** W zandźenym lěće narodźi so w našej wosadze 38 dźěći, a to 22 hólčkow a 16 holčkow. Wšitke buchu też w našej wosadnej cyrkwi wukřćene. Wumrěło je z našeje wosady 23 wosobow, 9 muženskeho a 14 žonskeho splaha. Mjez zemrětymi bě 20 doroscenych a 3 dźěći. Wěrowanjow běše pola nas 10. Swjatych woprawjenjow wudźěli so 20 550, to je wokoło 1000 wjacy hač loni. Bóh dał, zo by nowe lěto wšěm přinjesło zbožo nic jenož za cělo, ale wosebje też za dušu.

Z **Baconja.** Zandźenu njedźelu měješe wojeske towaŕstwo w Baconju swoju poslednju měsačnu zhromadźiznu za loniše lěto w tudomnym hosćencu. Towaŕstwowy wjednik, bur Cyž ze Strožiška, spominaše na zemrěteho towaŕša burskeho wumjeńkarja Wjenku z Pozdec. Po krótkim přehladze dźěła w zašłym lěće so postajenja wo zjednoćenju kaž też postajenja wo nošenju wuznamjenjenjow a druhich **wotmakow** přečitachu. Wjesnjanosta Měrćink, kotryž wot założenja jako pismawjedźeŕ skutkuje, so dla přećeženja z dźěłom swojeho zastojnstwa wzda. Jeho za propagandowcheho wjednika pomjenowachu. Dotalny pokładnik, wyšši wučeŕ kantor Cyž z Baconja, so za pismawjedźerja a ratař Pětr Husty z Cornec za pokładnika pomjenowa.

Z **Worklec.** Kónc lěta našu wjes knjez hłowny strażmišter Schiller wopušći. Poda so na druhe městno. Byrnjeż knjez Schiller też w našej wokolinje „woko zakonja“ předstajał, běše tola pola wjesnych wobluhowany. Wosebje pak wostanje jeho knjeni mandźelska wěsće za kóždeho we wopomnjeću. Dokelž běše wuwučena sanitetka, je tak někotremu w khorosći pomhała. W susodstwje zawoła ju kóždy, jeli běše so někak zranił abo wosebje, hdyž so staršim zdaše, zo małe dźěći cyle strowe njeběchu. Přejemy knjezej Schillerej a knjeni mandźelskej wjele zboža do noweje domizny.

Z **Lejna pola Khróšćic.** Hońtwa z motorskim kołom za cźěkacym cźelećom. Wutoru krótko do 11 hodźin chcyše auto skótneho družstwa cźelatko pola bura w Hornjowujezdźanskej wokolinje wotwjesć. Hdyž bě hižo wotwažene, wuži přihódny wokomik, zo by cźekło. Tři mužojo so za nim hač do Cźěkez a potom zaso wrócо přez Casecy, Lejno puščichu, doniž njebě cźelatko tajki předskok docpěło, zo jeho přesćěharjo jo z woćow zhubichu. Motorski kolesaŕ E. z našeje wsy, kiž bě cźelatko připadnje w směru k Baconjej cźěrić widźał, puści so z kołom za nim a w lěsku pola Wutołćic jo zaso cźakać widźeše. Tola cźelatko běše spěšniše hač motorski kolesaŕ. Młody muž z Wutołćic so tehorunja za cźelatkom puści. Tute pak skoči skónčnje do Corneje Wody, zo by tež w pluwanju swoje wumělstwo pokazało. Skónčnje dospołnje wućerpane móžeše so w Banecach po'a Njeswačidła popaduyć. Swojemu wosudej pak bě woprawdźe wućeklo, přetož auto, kotrež bě hódźiny dołho na nje cźakał, dyrbješe hjez njeho wotjěć. W pózdnich hodźinach wróći so strowe zaso k swojemu knjezej.

Z **Khróšćic.** Maćerjam podawa so rada srjedu 8. januara 1936 popołdnju w 2 hodźinomaj w Khróšćanskim hosćencu; ¼4 hodźin we Worklecach w šuli.

Z **Khróšćic.** W zašłym lěće je so w našej wosadźe narodźiło 95 (99 loni) dźěći: 53 hólčatkow a 42 holčatkow. Njemandźelskich běše 9. Wěrowanjow běše 36 (40). Swjatych woprawjenjow běše 126 567 a to w Khróšćicach 46 300, w klóštrje 58 865 a we Worklecach 21 402. Domawobstaranjow běše 406 a to 329 z Khróšćic, 74 z klóstra a 37 z Worklec. — Zemrěło bě 66 (61) wosobow a to 28 mužskich a 38 žonskich. W Khróšćicach bu 59 wosobow pohrjebanych, 4 we klóstrje, 1 w Ralbicach, 1 w Budyšinje, 1 w Erfurće. W přenim lěće žiwjenja zemrě 12 dźěći; do docpěteho 10. lěta 3 dźěći, do docpěteho 20. lěta zemrěštej dwě wosobje, do docpěteho 30. lěta 3 wosoby, wot 30—40 lěta njezemrě nichtó, do docpěteho 50. lěta zemrěchu 3 wosoby, do 60. lěta 7 wosobow, do 70. lěta 11 wosobow, do 80. lěta 16 wosobow a do 90. lěta 8 wosobow. Nimo toho běchu hišće 3 morwe porody.

Z **Pančic.** Maćerjam podawa so rada pjatk 10. januara 1936 popołdnju w 2 hodźinomaj w młodźinowni w Pančicach.

Z **Pančic.** Rěźniski mištr Jan *Pjetaš*, dotalny najeńk Rachelic rěźnistwa, wopušći w tutych dnjach našu wjes a přesydli so do Šerachowa, hdźež je sej rěźnistwo wudowy Milčnarki wotnajał. Knjez Pjetaš pokhadźa z Njebjelčic a bě rěźnistwo 1. žnjeńca 1933 přewzał, potajkim nimale połtřeća lěta tu přebywał.

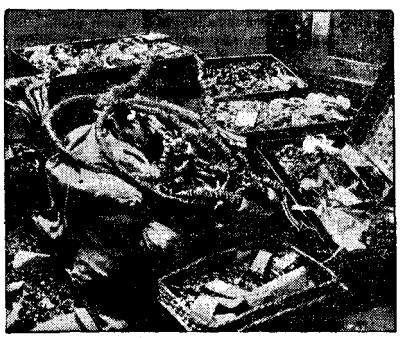

Wěrowanišće pjerschenje po zentnarjach. Dźěl 250 000 wěrowanišćich pjerschcźenjow, kiž bě w Romje jako wužłšdł wulkeho italskeho woprowanišćeho dnja woteda, cźakaja tu, so bo rosschkrěja. (Fedor, M.)

Přejemy Pjetašec swójbje wjele zboža na městnje jeje noweho skutkowanja!

S **Lejna pola Wojerez.** We hłownej schromadźišnje milinarskeho družstwa njebjelu pokładnik Jan Sulk bilanzu wojsewi. Po njej stónči bo wobšhodne lěto s dohotkom 109,04 hr., kotryž ma bo s pokojzu rezerwowemu fondej a s pokojzu pschedewsacźowemu fondej pschepokasacź. Ssobustaw pschedsydstwa Bohumil Pětrik, zobustawaj dohladowarskeje rady fschesezijan Pawlik a Pawoł Lejka, kaž też družstwowy poželnik Illigmann, kotrjž po wustawkach wusłupichu, bo snowa wuswolichu. Sa Adolf-Hitlerski dar bo 10 hr. pschepokasa. Pschedsydstwu a też pokładnikej bo wuswobodźenje wudźěli. — Njebjelu wjeczor, hdyž mějesche bo nascha zyrkej sa Boże žłužby pschiprawicź, bě wona wscha sakurita. S kachlow bě pschi pošlednich Božich žłužbach jehlitwe wuhlo wupadło, kotrež bo w blišej hrjadźe dale jehlesche. Na dobre swoje njeje tak dalsicha schkoda nastała.

S **Wochos.** Zyrkwinska rosprawa se sandźeneho lěta: Narodźiło je bo 33 dźěći, 19 hólzow a 14 holzow. Wumrěło 17 wobobow. Swěrowanych bu 11 porow, k Božemu blidu pobu 864 wobobow, a to 396 muzow a 471 žonow. S kollektow nasběra bo 117,72 hr.

Se **Sleho Komorowa.** (Schulez 3 hólzow psched smjercźu satepjenja wulkowa.) 5 hólzow smykasche bo na hacje slotych rybow, jako bo nadobo lód, kiž bě s pschemjenjom temperatury thěrno wotrechnyk, pschelama a 3 hólzy do wody padnychu. Schulez Riebiger bo teho s cźasom dohladamschi, lehnu bo na lód a jemu bo poradźi, wohrożenych — jedna bo tu two hólzow 7- hacź 9lětnych — wukhowacź.

Z Łužicy

S **Motydła** (Weiša). Pschi jěchjenju na směhakach je žyn žudništeho běrza W. se Schěrachowa snjesbožił. Pschehnywaische tu na hodownym dowolu a wobdźěli bo na symstim sporcze na Motydłowskich wyčinach. Tam se skakaniskeho naszypa stoczliwschi, snjesboži. Sawołany janitetnik a posdźišcho też lěkaŕ dr. Zeißler

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěł a přiłopk Marko Smoleŕ a za nawěstki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. D. A. XI. 1935 2248. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći. Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje.

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk, 2. januara 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,245	100 čěskosł. krónow	10,31
100 šwajc. frankow	80,84	100 franc. frankow	16,42

Barlinska burša 31. dezembra 1935. Kónc lěta wotewrì burša w pschecźelnym a nadźijepołnym połoženju. Pschi dalschich nakupjenjach je strony bankowšeje klientele a pschi nowym kupowanju burfowneho wobkhoda ſ powołanja jewjachu kurjy pornjo pschedkhadźazenu dnjej swjetscha dalsche postupy. Jenož někotre hódnoty so wožłabichu, kotrež pak je swucźenymi regulazijemi na tónzu lěta swišuja. Wjeduišwo mějachu sašo montanowe hódnoty, wosebje akzije Stahlvereina, kotrež so wo wjazy hacź 1 proz. połepschichu. Na rentowych wikach so tohorunja někotre hódnoty w kursu połepschichu.

Barlinske žitne wulkowiki. Wobkhod je nimale zyle wocźichnył, dokelž hemtske žitne wulkowiki wupadnu. Jenož stare wotsamknjenja so wotwichu. Ratařstwo nieje tworow sčnka posticźiło a wobkhod a družstwa kaž też młyny so jara wrócźo dźerża. Halle po nowym ličze so jako žiwischi wobkhod wocźakuje, wosebje dla też tehodźa, dokelž budźa krute wo 2 hr. wyschiche placźišny wabicź, so so wikam sašo wjazy tworow póscźele.

Wežera ptaczelche w Barlinje zeutnaŕ pschenicy W 8: 9,80 hr., W 9: 9,85 hr., — rožći R 8: 8,00 hr., R 11: 8,15 hr., — jecźmjenja G 7: 8,25 hr., G 9: 8,50 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,10 hr.

Schótne wiki w Drjezdźanach.

Na schótne wiki pschihnu so dźenja 19 wołow, 6 byków, 42 krutwow, 242 cźelatow, 153 wowzow'a 28 žwini. Pola howjaseho schotu a wowzow bě wobkhod bjez wuznama. Cźelata měiachu pomału wobkhod a njepschemjenjene placźišny. Mała licźba pschihnatych žwini so ja pschedpisane krute placźišny rosdźěli.

Placźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Placźizny po złotej hriwnje.

	31. 12.	30. 12.		31. 12.	30. 12.
Pšeńca	206,0	206,0	buny	11,0-12,0	11,0-12,0
rožka	169,0	169,0	woka	14,0-14,5	14,0-14,5
ječmjeń now.	222-229	222-229	módre łuniny	8,25-8,75	8,25-8,75
ječmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	11,0-11,5	11,0-11,5
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps, wosušk	—	—
pšeńc. muka	26,85	26,85	any wosušk	8,65	8,65
ržana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
ps. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruški	8,60	8,60
ržane	11,50	11,50	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana słoma		
hroch, Viktor.	23,0-24,5	23,0-24,5	pšeńč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5	ječna „		

Placźizna za pšeńcu za wupłodźerja 8: 196.0 9: 197.0
Placźizna za rožku za wupłodźerja 8: 160.0 11: 163.0
Placźizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 165.0 9: 170.0
Placźizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 162.0

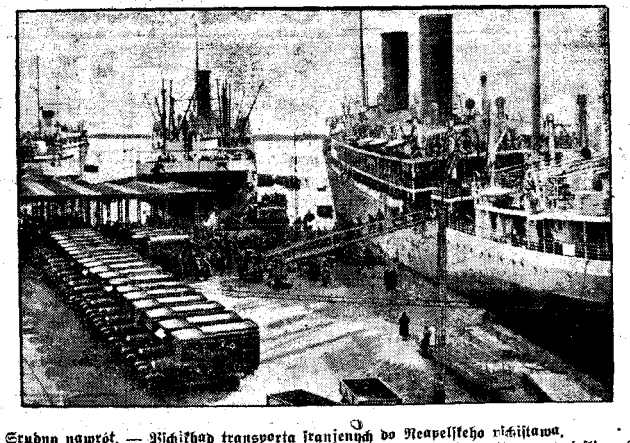

Strudny nawrót. — **Pschikhad transporta franjenych do Neapelskeho pschistawa.** Dołhi rjad janitetnych autow cźaka na wbohich franjenych, so buchu so do lazarettow wotwjesli. (Weltbild)

swěžiłschtaj łschaženje mosłow a žo wo to postaraschtaj, žo žo snjeseloženy do khorownje pschewjesy.

Se **Schěrachowa.** S wukasom dohładowarskeho hamta žo wjesne khorobne pokładnje w Budestezach, Sakomju, Wjeleczinje a Wjernarjezach ſ wjesnej khorobnej pokładnju w Schěrachowje ſ 1. januarom 1936 sjednoczichu. Khowna wobkhodna mělnosć budże w nowej nalutowarni w Schěrachowje. Dotalne kaby w Budestezach, Wjeleczinje, Sakomju a Wjernarjezach žo jako wnplaczerinje a pschisrjewerinje powschitkownje khorobnje kaby w Schěrachowje dale sastawaju. Tu žo tež wobkhad ſ dźełodawarjemi a dźełobjerjerjemi dale wotwiwa. Jednotna pschinoschkowa žadźba žo na 5 proz. sakkadneje msdy postaji.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

S **Wulkeho Hajna.** (Częžkazaj konjej žmjertne njeložoże sawinowakoj.) Patorožizu wjerzjor sta žo tu częžke wobkhadne njesboże. Pschi kotrymž 53 lět stary wobkhodnik Jähna ſ Drježdżan žmjertnje snjeseboži. Se swojim autom psches Radeberg domoj do Drježdżan jědżesche. Pschi tom wós ſ częžkazymaj konjomaj, kotraž běschtaj pohonicza wotczišłoj, do auta sajedże. Mołowe wojo auto wotkry a Jähnu tak straschnje strani, so burzy po dodaczu do Wulko-Hajnskeje khorownje wumrě.

Přilopk

Schotyski hotel w płomjenjach.

Lědy tydżeń po wulkimaj wohnjomaj kupnych domow w Cardiffu a Londonje staj njedawno w nozy sazo dwaj wulkowohnjej Jendželsku potrjechiłoj. We Edinburgu wudyrł w hotelu nimale žrjedź města woheń, pschi kotrymž žo tři žónske pschistajene žobu ſmalchu. W hotelu běsche wjele hosći, kotříž žo w poslednim wokomiku ſe swojich hižo palazych ſtwow wukhowachu. Nekotři ſ hosći žo ſ wopalenjenjemi do khorownje dowjesechu. S druhej katastrofu je žo kralowske dźiwadło w Sheffieldże potrjechiło. W 3 hodźinach rano pytny nózny straźnik pschi swojim wobkhadże, so žo jewiščacowa sadnja sčežena pali. Woheń žo pschežnje tež na stkad kuliżow a garderoby, na pschihladowanišchżo a stónczo. tež na tšechu doma rospschestrě. Ssylny wichor njesesche schtrě a palaze lapy na tšechi ſuhodnych domow. Wohnjowej woborje pak žo poradźi, woheń na dźiwadło samjesowaca.

Jendželska łódź ſ 30 muzemi žo thubiła.

S Melbourna žo wosjewja, so je jendželska łódź „Paringa" wot 23. dezembra ſhubjena. Na tutym dniu bě pschistaw Westernport (Viktoria) wopuschčiła, so by wolijowu tankowu łódź w „Vinzas" ke pschescheótowanju (rosebranju) do Janpoiłkeje pschewjesła. Łódź „Vincas" je žo schtwórtk pola Lakes Entrance (něhdże 400 kilometrow ſ nanju wot Westernport) pschihnała. Shubjena łódź Pharinga měješe 5 Europjanow a 325 Chinesow na łódźi.

Italske ſłoto do Franzowskeje puczuje.

Italske wobstatki ſłota žo pschinje ſmjeńschuja. Italska banka drje mukaty wo wobstatku ſłota wjazy njewubawa, tola ſ pschirosta ſłota w druhich narodnych bankach może so ſhudźicź, so ſu žo wobstatki w Italskej khětro pomjeńschiłe. Hakle w poslednich dnjach je do Parisa pokrěła ſłota ſ něhdże 40 miljonami hriwnow dóschła. Po poslednim wukasu ſ 20. oktobra wucźinjachu ſłote reserwy italskeje banki něhdże 800 miljonow hriwnow. Hacź do dźenża pak žu žo na 250 miljonow pomjeńschiłe.

100 ludźi w najwjetschim straschu.

Kaspišim morju je pjecź žowjetskich parnikow w najwjetschim straschu, so samjersnje. Dwěmaj twarowymaj parnikomaj, kotraž běschtaj w ładze tčzaze wostałoj, žo ſe dalšne parniki na pomoz pósłachu, kotrež pak tehorunja samjersnychu. Na tutych ſtódźach, kotrymž ſtrach hrožy, so jich łód rosmlěje, je něhdże 100 ludźi. Sežiwjenske srědki su wuschłe. Podobny wosud potrjechi parnik w Ochotskim morju, kotryž hižo schtyri nedźele dołho w ładze samjersnjeny leži. Na pomoz pósłany łódźamak Krassin je tehorunja samjersnył.

Radio

Pjatk 3. januara žo khyschi:

Königswusterhausen: Rimo snateho wschědneho programma: 6,30 wjeczny ranschi konzert. 11,40 sa hura. 15,15 spěwanje bźěcźi sa khadlemi. 18,45 němsko-nordiske hospodarske poczahi. 20,10 januar. 21 pschespoła.

Lipsk. Rimo snateho wschědneho programma: 6,30 ranschi konzert. 11,45 sa hura. 13,15 ludowe spěwy a ludowe reje. 16,30 mjesy wědomoscze. 20,15 Bjedrich Wilhelm se Steuben. 21,30 zytrowa hudźba.

Hischcze ważne ſ dnjoweho programma: Wín 20,30 orchestrowy konzert. Luxemburg 21,10 sabawny konzert. Warschawa 20 symfoniski konzert. Praha 20,10 morowske ludowe spěwy. Budapest 21,30 symfoniski konzert.

Wulki rózk

Nowy měšaz — nowe lěto.

Ssłonca rasow wob lěto pschindźemy cźisče wot jeneho měšaza k druhemu. Hinak tomu je, hdyž žo posledni měšaz lěta ſ prěnim w nowym lěcze měni. Tej lětža žmy nóz we wjesokej kolisnje pschecźinili, a hdyž swony lěto 1936 wosjewichu, schkleńży posłyschnychmy a na nowe lěto žej pschipichmy. Potom žmy někotre hodźinki pospali a mjes tym bě nowe lěto prěni dźeń swoju dróhu nastupiło.

Hižo wiža protyczka na scźěnu wo jstwje. Nowa lětna liczba błyschcźi žo: 1936. 366 nowych protyczných łopjenow — 1936 je pschestupne lěto — cźakaja, so bychu žo w běhu lěta po cźaju wottorhale. Schto nam tute dny pschinjesu ...

Stari Sserbja mjenowachu měšaz januar wulk rózk. Numa Pompilius pschida romiskej protyczy k prjedawschim 10 měšazam jedyn a poběwjecźi jón pschibohej Januśej, po kotrymž žo tež mjenuje. Janus bě jedyn ſ najwoźebnischich romiskich pschibohow. Bě ſa Romjanow pschibóh sachoda a wukhoda. Pschi woporach a próstwach žo Romjenjo najprjódy k njemu wołachu. Jemu bě poběwjecźeny ſpocźatk dnja, prěni dźeń měšazow (po łacź, calandae) a prěni měšaz romiskeho zyrkwinskeho lěta. Tak bu Janus ſ pschibohom sa wotměnjenje lěta a cźasa.

Wulki rózk je tón měšaz, w kotrymž nadźije sa pschichadźaze lěto rostu. Bjes dźiwa, jo runje sa tutón měšaz je wjele burskich prawidłow nastało, kotrež hižo něsto spytaja wunoschk lětuschich žnjow doprědka wěcźecźicź. Dokelž pak w januaru nichtó ſ wěstoseźu dalsche wuwicze lěta, wobsebje pak wjedra, doprědka prajicź njemóże, žu tajkim „ſmuźitym wěcźecźenjam" durje a wrota wotewrjene. Sčasmo na wobzebite dny žo wěcźecźenja pocźahuja:

„Dźesaty januar žłónczity — wjele žita a wina pschinjese"; abo „Januar cźopły — njech Bóh žo ſmili! Lecźo b'hże ſumne, hdyž wón žo běli". Też winizaŕ wěscźi: „Njeje-li januar mokrotły, winizarja žud žo napjelni". Dale rěka: „We wulkim rózku knotwiscźa, dha ſyma traje do maja".

Pschiwěrł do starych burskich pschiſłowow je njekhabłaży. To ſwjeżełaze je, ſo na psch. pschi sastupje žnjow nichtó tak prawje wjacy njewě, kotre wěcźecźenja w januarskich dnjach po prawom płaczachu. Ale to nicźo njewadźi, wěmy jenož do burskich pschiſłowow. Dokelž žo **tu runje wo** žnjach rěcźi, by derje było, by-li žo kóždy na prošy noweho lěta **na stare** prajenje depomnił: „Schtoż cźłowjek žuje, to žnjeje!"

Budyske stawniske powěsće

Pónjelu, 30. dezembra 1935.

Narodźenja: 28. 12. Biedrichej Kschesczijanej Lehmanej, wucźerjej, žyn. — Kurtej Josefej Korli Bernhardej, mlynkej, žyn. — 26. 12. Hermanej Alfredej Preuschi, pósłkemu sastojnikej, dźowka. — Adolfej Hermanej Bužej, wyschschemu dźeżatnikej, žyn. — 28. 12. Měrcźinej Franzej Dawidej Bohmje, podwyschkej, žyn. — 29. 12. Heinzej Arnoschtej Matšej Ruthmanej, fabrikli. dźełacźerjej, žyn.

Pschipowědanja: 30. 12. Jan Robert Todd, architekt a sportski wucźer w Drježdżanach, ſ Hanu Marju dźěl. Beutnerowej rodź. Walterej, pschekupskej pschistajenzu w Budyschinje. — Maks Herman Emil Rudolf Werner Schmidt, maschinski inżeńer, nětko dźełacźer w sastojnskej słužbje ſ Marhatu Hanu Lieboldez, wobkhodnej agentku, wobaj w Budyschinje.

Swěrowanaj: 30. 12. Korla Bjedrich Jurschik, ſamkař a technikař, ſ Hanju Gertrudu Wolfez, pschedawarku, wobaj w Budyschinje.

wutoru, 31. dezembra 1935.

Narodźenja: Pawołej Hermanej Menzelej, schoferej w Boschezach, žyn. — 30. 12. Franzej Waltarjej Hoffmanej, bjedarjej, žyn.

Wumrěli: 30. 12. Frieda Emma swud. Teichmannowa rodź. Schillerez, rentudostawarka, 73 lět. — Hugo Ota Kurt Fröhnel, krawski mišchtr, 59 lět. — Amalija Augusta swud. Hauźigowa rodź. Rudolfez, privata, 89 lět. — 31. 12. Hermandina Juliana Schroederez, wobydlerka domu ſa ſtónych, 82 lět.

Pschipowědanja: 31. 12. Jan Paschka, blidar ſ Irmgardu Hiłajetu Kellertez, pschedawarku, wobaj w Budyschinje. — Bruno Ota Klimka, wobkhodnik ſ zigarami, ſ Elſu Kmochez, bjes powołanja, wobaj w Budyschinje. — Korla Bjedrich Günther Vogel, pschekupz, ſ Charlottu Doru Gudźiz, pomocznizu pschi rěcźnych hodźinach, wobaj w Budyschinje.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Die Ausgabe der Reichsverbilligungsscheine für Speisefette für die Monate Januar, Februar, März 1936 findet im Landhaus, Schloßstraße 10, Erdgeschoß, statt.

I. **Für Invalidenrentner und Invalidenwitwenrentner:** Buchstaben A—L Montag, den 6. 1. 1936 8—12 Uhr, Buchstaben M—Z Dienstag, den 7. 1. 1936 8—12 Uhr.

II. **Für Invalidenwaisenrentner, Unfallrentner und Empfänger von Renten der Angestellten- und der Knappschaftlichen Pensionsversicherung** und

III a) **für Empfänger von Vorzugsrente nach dem Anleiheablösungsgesetz,**

b) **für Personen, deren Lohn- und sonstige Einkommen den Richtsatz der öffentlichen Fürsorge nicht wesentlich übersteigt,**

c) **für kinderreiche Familien mit drei (bei Witwen mit zwei) oder mehr unterhaltsberechtigten minderjährigen Kindern,**

d) **für Anstalten oder öffentlichen und der freien Wohlfahrtspflege für die in ihnen in geschlossener Fürsorge untergebrachten Personen.**

e) **für Anstalten und Einrichtungen der öffentlichen** und der freien Wohlfahrtspflege, die in halboffener oder offener Fürsorge Minderbemittelte unterhalten:

Buchstaben A—L Mittwoch, den 8. 1. 1936 8—12 Uhr, Buchstaben M—Z Donnerstag, d. 9. 1. 1936 8—12 Uhr.

Voraussetzung für den Bezug des Reichsverbilligungsscheins ist, daß die bestehenden Bestimmungen erfüllt sind, insbesondere Bedürftigkeit vorliegt.

Empfänger, bei denen die Voraussetzungen für die Gruppeneinteilung nach I, II und III gegeben ist, erhalten den Reichsverbilligungsschein nur einmal.

Die Abgabe der Fettkarten erfolgt:

Zu I und II nur gegen Vorzeigen der Postausweiskarte und des letzten Zahlungsanweisungsabschnittes.

Zu III nur gegen Vorzeigen des letzten Zahlungsanweisungsabschnittes, Einkommensnachweises, Familienbuches und Belegungsstärkenachweises.

Vor mißbräuchlicher Verwendung des Bezugsscheins, insbesondere auch vor Weitergabe desselben an Nichtbezugsberechtigte wird dringend gewarnt.

Der Oberbürgermeister
— Fürsorgeamt —

Städtische Freibank, Bautzen. Sonnabend, den 4. Januar 1936: 8—9 Uhr für die Nummern 1—100: Rohes Rindfleisch, Pfund 30 Pfg.

Die Freibankverwaltung.

Towaŕstwowski powěstnik.

Baćon. Přichodny pjatk (3. januara) spěwaja jenož mužscy, cyły khór za tydźeń (10. januara). Nic na Towaŕšny spěwnik zabyć. Chcetuy po możnosći ze dypkom we 8 hodź. z dźełom započeć.

Bukecy. Zwnčowańska jednota: Sobotu 4. januara 1936 je po zwučowanju mała zhromadźizna.

Načolnik.

Drježdżany. Hodowny wječor towaŕstwa „Cornoboh" so wotměje njedźelu 5. wulkeho rózka we „Elizenhofje" rózk Elisen-Hammerstraße. Hłowna zhromadźizna też tam njedźelu 19. wulkeho rózka. Wobej zarjadowani so započnu popołdnju w 5 hodźin. Porjadnej dwě zhromadźiznje towaŕstwa za to w tym měsacu wupadnjetej.

Cźischczimy wschě cźischczeńske dźěła, žerbske a němske, kaž naczischcze na listowe papiery, słužbowanja, kwitowanja, naczischcze na listowe wobalki, kwaśne spišy, plakaty, žłubowe khartki, žmjerne khartki, programy a też pschepschoschenja, bitine a dźakne khartki, cźestne dopišy, wěnzowe běłke, dopišnizy, wschě cźischcze, jeno- a wjazybarbne, žiwědomicze, spěschnje a płaczišny hódno

Knihicźischczerńja a naklad
Sserbskich Nowin
w Budyschinje w Sserbsk. Domje / Tel. 2687
J. Zyž

2 psaj,
do pŕahanja a k stražowanju staj mydom na předań. Bliže zhon. w Serbskej kofejowni w Budyšinje.

Wšě knihi
za swój porjad mjeje Serbski kubłanski Domje w Serbskim Domje

Rjana sućelna
krowa
je na předań w Brězyncy čo. 20

Přewzaće wobkhodu
Z tutym wozjewjam česćenemu wobydlerstwu z Bolborc a wokoliny, zo sym
kowaŕsku leżownosć
knjeza kowaŕskeho mišstra Jana Schimanka kupił.
Nanajkedźbliwišo budu swojemu mje počesćacemu woteběraŕstwu słužić pŕi wobkowanju koni, twaŕstwje wozow, wuporjedźenju ratańskich mašinow, twarje skótnych samonapojadłow, twarje a předawanju ratańskich mašinow a swědomiće, sprawnje a płaćizny hódno wšitko wuwjedu.
Zdobom pŕeju wšem strowe a zbožapołne nowe lěto.
Z němskim postrowom
Waltaŕ Rösler,
kowaŕski a konje wobkowacy mišstr.
W Bolborrach, 1. januara 1936.

Bydlerńje. Ležańje.
kuchinje, pokrjewa, twory atd. tonotliwe meble knupjuće tunjo pola
P. RUBELA Mužak. dróha 4
Ręči serbsey!
Mam swoju pólstrowarsku Mandželska požčonki pŕijimam

Wobswětlenja kołow
6 voltowe, kompletne wot 5.— hr.
Giwulejne kola. Wobručowe 1,80 hr.
Přimjenki na kola. Jědnje kola.
Gebr. Thomas w Budyšinje
na Kamjenitnej hasy 16

Přiloha k čisłu 1

SERBSKE NOWINY

Stwórtk 2. januara 1936

Januar abo wulki rózk

S dnjom Noweho lěta sastupichmy do měsaza wulkeho rózka. Prěni měsaz noweho lěta sašo ras sapoczinamy. Wulki rózk go w najcmowiwichim cžasu zwjeho lěta sapocžinje, a dny w nim jenoj hischcze pomalu pschiběraju. Wulki rózk je jako najsymnischi měsaz snaty, dokelž go w nim syma hakle tak prawje sapocžina. Lětsa wschak je hodownik wosebje derje s nami měnit a je nam nimo někotrych dnjow snjeslivseje symiczki mile, slónczne a suche wjedro pschinjesł. We wulkim rózku pak wěcze tak kahodnje njewoteidje. Wjedrawustojnym je snate, so syma hakle swjetscha nehdże srjedź wulkeho rózka swoje knjeżstwo kruczischo wopokasuje. Sa nosche pola a luki wschak hebi pschi mrózach tez snehowy pschikrywo pschejemy, kiz by nam zita rjenje wodźel a je psched wumjerjenjenjom schkitat. Najradscho wschak widzimy, hdyż symny měsaz swojemu mjenu pschewjele czesce njeczini a swoju mózy polnje njewužiwa.

Z lutowanjom k swojemu domčkej

Na spocžatku lěta ludźo wróczo hladaju sebi rosprawu podawaju wo tym, schtoż je so w sašchlym lěcze wukonjało a dopołno. Pschi tym je wiele ludowych towarschow mohło smějescicz, sa kotrychż maja so někotre pschecza hischcze dopjelnicz. So bychu so też tute dopołne abo snajmjenscha w najbliżschich lětach so móhle dopołnicz, budże w tutym lěcze dalsche njepschestawaze dźelo a wjele woporow trěbnych. Wjele němskich ludowych towarschow sebi horzo pschesje, so bychu móhli swojim swójbam samżny domczk je sahrodku natwarjicz. Budża so tehodla pohonjeni snaprawami knjeżerstwa k podpjeranju mysliczki samżneho doma so z planom taberacz, tak sebi tajki domczk natwarja. Cžesce pschezo sašo we niedostatku pjenjeżnych srědkow leża; pschetoż pschi wschém podpjeranju a pschi wschich wołożenjach tutych prózowanjow je wěsty pjenjeżny podłoźk trěbny, kotryż dyrbi pschichodny wobsedźeć tajkeho domczka mócz. Tutón sakład może so w najwjazy pschipadach jenoż i njepschestawazym lutowanjom dobycz. Tuto pilne lutowanje je wosebje wažne tez pschi podźischim poskicženju pożczonki je strony pjenjeżneho wustawa, dokelž najlepje wobsmětuje, so sy pożczonki hódny. Schtóż chze potajkim na swojej sobe swój domczk měcz, so by swojej swójbje wěsty żiwjenski podłoźk a swojim dźeczom domi nu dak, dyrbi lutowacz. Lutowanje so wołoży je sarjadowanjemi nalutowacnjow, kotrez móża wosebje na polu finanzowanja bydlenjow na dołholetne nasłonjenja sładowacz.

Budyska piwarnja a słodźernja, akcijowe towarstwo w Budyšinje

Wobstodna rosprawa a bilanza za lěto 1934/35.

Po pomérnje dobrym wobstodnym wunoschku móże sche so po 86 577 (91 966) hr. wotpisanja hromadze z dobytkowym pschenoschkom we wyschoschi 34 947 (29133) cžisty dobytk we wyschoschi 215 804 hriwnow (209 947) hr. bozpcej, z kotrehoż ma so na 1 miljon hr. wuczinjazeho akcijoweho kapitala sašo 10 prozentow dividendy wupłacžicz. — Po bilanzy stejı 0.63 (0,60) miljonow hr. referwow a 0 43 (0,39) hr. dalschich wuczoschtajenjow nehdże 50 miljonow hr. winowatoczow napschecziwo pschi zyklowym samożenju 2,37 (2,35) miljonow hriwnow.

Se surowinami je so towarstwo derje sastarało. Hlowna hromadźizna budże 22. januara 1936. S wobkhodneje rosprawy je hischcze scżehowaze sajimawe:

W lońschej rosprawje naspomnjeny twar czisczenje wopłocžkow je so w dezembru sandźeneho lěta dotwarił. Budawki wuczinjeja: 12 383,72 hr. Měschczanska rada w Budyschinje tutu czisczenju schtwórczlenje wosebje pruhuje. Běžne pschepytowanje czisczenych pónjow w chemiskim pschepytowanskim wustawje prof. dr. Haupta w Budyschinje je dotal polnje spokojiło.

Też wutwarjenje loni sapocžateho składzischcza we. Korsymju je so skónczilo a tohorunja trěbne pschemjenjenja składzischcza w Stróži pola Rałeż so dokónczilo. Tute twarske dźela wuzadachu wschi hromadze 28 896,81 hr. Nimo toho steja na koncze leżowno czow: Leżownosc w Sprjewinym dole, kotraż je so pschi pschedawanju sa najwyschische pokicženje 44 500 hr. kupiła, so, njebychu shubjenki nastałe. Se spokojom so swjesczi, so, je so wotbyt Budyscheho piwa tomu w sašchlem lěcze nimale runał.

Nakhwlna dźěwałosć w ratafstwje na trajne přebywanje w ratafstwje

Ratarska pomoz je wuzamk młodostnych składnosczi dała, so k wužitku němskeho ludu każ też k swojemu samżnemu wužitku w ratafstwje dźelo namakachu. Tuto dźelo je cżestne dźelo sa zyły lud. Niż jenoż jenotliwy burma wužitk s dźela swojich dźelacżerjow, ale wukonjane ratarske dźelo służy shromadnosczi a swérjeja němskemu ludej swobodu sežiwjenja, kotraż je wulki sameŕ wupokasceńcze bitwy.

Młodostni, kotrejż jutrej schulu wukhodża, twhodła winowatosczi k wótznemu krajej dopjelnja, hdyż so rosćudża, ratarske dźelo — też na chwilu — pschijeczi.

Wobmyślenja, kiż su starschi takich młodostnych dźelowym hamtam tak husto wuprajili, so su jich dźeczi s tym, so ratarske dźelo pschijimaju, na zakładze sakonskich postajenjow na pschezo na ratarske dźelo swjasane, maju so, każ też knjes president sakskeho krajneho dźěkowneho hamta a knjes krajny burski wjednik wosebje wuprajiłaj, rasnje wotpohasacz. Sakonje k rjadowanju dźela, dalokoż so pschecziwo wotthadbej ratarskich dźelawych mozow měrja, pocżahuja so jenoż na takich ratarskich dźelacżerjow, kotrejż 17. 5. 1934 abo 3 lěta psched tutym cżasom, to je wot 17. 5. 1931, snajmjenscha 53 njedźel w ratafstwje dźelachu, abo kotrejż w cżasu wot 1. 1. 32 hacz do 31. 5. 35 snajmjenscha dwě lěcze w ratafstwje dźelachu, wona pak so njepocżahuje na młodostnych, kotrejż k jutram 1936 schulu wukhodża.

Starschi potajkim nimaju žaneje pschicžiny, so bychu swojich hólzow abo holzy wot ratarstwa wotdźerżowali. Wšmi njech też wobmyślja, so, każ je so dopokazało, ratarske dźelo zyle powschitkownje młodostnych cżelnje sformcża, so maju jich dźeczi potajkim s teho wužitk sa swoje zyle žiwjenje.

Rjad hospodarskeho žiwjenja

S mnohich rosponiminanjow teho, kak so najlepje poradź, njeslyschane postupowanje němskeho hospodarskeho žiwjenja wot nastupjenja mocy podwarjacz a po możnosczi krajny sczinicz, so pschezo sažnjicho pokasuje, so takle samery ludej jako dary i njebjes do klina njepadaju, ale so maju so s wutrajnym, njesprózninym dźelom a sluminwosczu wuhódźicz.

Polak Alfons Parczewski wo Serbach

Wozjewił O. W.

(Skónczenje.)

A nětko na kónču hischcze něsto pschispomnjenjow wo časach powójnskich. Njebudu to hižo dopomnjenja, přetož na polnócne ranje Pólskeje, do Łužicy puczować, każ to nehdy běše, hižo njemóžach. Mějach trajny kontakt z tutym tak rjanym krajom, z lubowanymi Łužiskimi Serbami přez čitanje jich časopisow a přez korespondencu. Na tutym podłožku a znajo starše poměry pisam něsto słowow wo położenju Łužicy po wójnje. Smjertne wopory w času wójny běchu w serbskej nadzijepolnej inteligency jara wulke. Zhubichu mjez druhimi na polu bitwy Franca Krala na francowskej fronče, Jana Rječku w bitwje pod Modlinem w lěče 1915. Tón posledni mješe cyle němski napis na swojim rowje. Towarstwo wobstarosče nad wojownikowymi rowami we Waršawje wobstara rowej serbski napis. Rječka běše toho hódny! — To běchu jenoż wosobinske škody. A w zjawnym žiwjenju? — We Weimarskej konstituciji je — każ je znate — artikul, kiž w polnej měrje prawa narodnych mjeńšinow sankcioněruje. Ale tutón artikul wosta jenoż z hołym zwukom. Za pólsku a dansku ludnosć w Pruskej bu hakle kónc lěta 1929 wuwjedźace prawo za tutón artikul konstitucije wudate. — Za Łužicu pak žaneho wukonjaceho postajenja njewudachu. — Na jich pruskim dźělu zwosta wšitko po starym. Nawopak może so prajić, zo so wobstejnosče pohóršichu. Wot dawna sem běchu wosrjedź němskeho zemjanstwa mužojo, kiž běchu serbskemu narodej, derje zmysleni.*

* Přispomnjenje přełožerja: Wuwjedźenja Alfonsa Parczewskeho su tohodla jara zajimawe, dokelž dopokazuja a wuznawaja, zo sama demokratija njemóže położenje narodnych mjeńšinow rozrisać. Po dobyću demokratije w Němskej přez Weimarsku wustawu je so naše położenje pohubjenšilo! — Serbam su so najwjetše dobroty dostałe nic wot demokratiskich institucijow ale wot jednotliwych zemjanow, też kralowskeho pokhoda, kiž mějachu k nim dušine powahi dowéry a hromadu słušeństwa. — Nastawk z lěta 1931 njeznaje hišče přewrót přez nacionalny socialism. — Jeho ideja steji a padnje ze zwěsčenjom ludnosče. Zenje so njejsu tajke złote słowa wo hódnoče a zdźerżenju našeje ludnosče prajiłe, kaž dźensa. Tuž zhladujemy z dowěru do přichoda; přetož ideja nacionalsocialisma garantuje też prawo našeje ludnosče. — Dźensa so do skutka stajeja mysle, kajkež je Alfons Parczewski sam hižo wjele lět prjedy w swojej němskej brošurje wo narodnych mjeńšinach wuprajił.

Njedźiwajo na dawne wěki, na příklad na tak mjenowanu Serbsku Gretu a druhich, mjenuju tu jenoż zemjanow z nowišeje doby. Baron Gustav Schoenberg-Bibran zemrěwši w lěče 1870 bu w lěče 1866, jako „znaty dobroćel Serbow" z čestnym sobustawom Maćicy. Přećelniwje zmysleny běše w Delnjej Łužicy knjez Wilibald ze Schulenburg; tam w Khoćebuzu zeznami mje serbski farař Broniš w restauraciji z někajkim starym pruskim zemjanom z wokoliny, kotrehož mi předstaji jako přećela „Wendow". To so też pokazowaše w rozmołwje, kotruž wjedźechmy. Na sakskej stronje sym w Budyšinje widźał w serbskich kołkach hrabju Schall-Riaucourt, wobsedźerja Huski, serbskeje wsy a wjac z tuteje swójby, z kotrejež bě jedyn staw z Augustom II. do Waršawy přišoł, a bu w cyrkwi swjateho Jana pokhowany. A tón, kotrehož sym poznał, běše z přećelom Serbow. Ta přećelniwa zmyslenosć někotrych ze zemjanstwa měješe też realny woznam z tym, zo wobsedźerjam rycerskubłow słušeše prawo patronatu, nic jenoż cyrkwineho też w evangelskich wosadach, ale też cyrkwineho a tohodla też mějachu wliw na wuzwolenje wučerjow a fararjow. Dźensa je demokratija moralnu nahladnosć zemjanstwa wosłabiła a situaciju łužiskich Serbow hódnje pohóršiła. To je mjenujcy jara dokladnje w Sakskej widźeć. W tutym kraju běše kralowska wyšnosć Serbam přećelniwa a sprawna. Pokhadźeše to hišče z časow „naléča ludow", hdyż we wokomiku revolucije Serbja wostachu kralej swěrni. Podarmo běše Bakunin do Budyšina přijeł a bě Smolerja naščuwał, zo by so při zbožku wobdźělił. Smoleŕ a druzy Serbja njedachu so naščuwać. Połk dragunarjow, ze samych Serbow wobstejacy, „ći prync Jana Serbojo", wosta kralej swěrny. Zadźerżenje Serbow běše jara rozumne. Kralowskej wyšnosći a dynastiji mějachu so dźakować, zo jich położenje nastupajo narodowe prawa, drje njeběše dospołne tak, kaž to, dyrbjało być, ale běše tola na kóždy pad wo wjele lěpše a sprawniše hač w Pruskej. Měješe dźe to, wliw na wyšnosć, hdyž kral Albert, hdyż też hišče jako kralowc, přijěchawši do Budyšina, cyłu hodźinu słyšeše lekciju serbskeje rěče w gymnaziju. W lěče 1913 wumrě w Drježdźanach gymnazialny profesor, dworski radźićel Jan Bohuwěr Jakub, swěrny serbski wótčinc. Jeho čełko bu do Budyšina přewjedźene, zo by so tu na Tuchorju w Budyšinje pokhowało, hdźež jeho nan běše z fararjom při serbskej cyrkwi swjateho Michała. Na jeho pohrjeb přińdźešetaj z kralowskeje swójby kralowc Jurij a prync Khrystijan, dokelž běše zemrěty nehdy w kralowskim domje privatne hodźiny dawał. Też cyrkwina hierarchija běše za čas kralowstwa sprawniša a bjez hidy přećiwo Serbam přede wšém z rozpominanja teho, zo katolscy Serbja tworjachu ważny dźěl katolskeje ludnosće w Sakskej, nic jenoż po ličbje, ale też duchownje a moralnje. Serbski wótčinc Jurij Łušćanski, předsyda Maćicy Serbskeje, wumrěwši w l. 1905, běše z biskopom. Kapitul swjateho Pětra w Budyšinje měješe přeco wažnu ličbu sobustawow serbskeje ludnosće. Nětko w republicy je so wšitko dospołnje přeměnilo. W času wójny, abo bórzy po jejnym skónčenju bu dawne Mišnjanske biskopstwo wob-

Runje w pożlednim czasu su wospjet wodźazy mužeho statneho a hospodarskeho žiwjenja składnosć wužiłi, so buchu na to pokasali, kajka róla pschi tutym trajazym wutworjenju němskeho hospodarskeho nowotwara myšli lutowanja lutowanju gamemu pschipadnje. Na jara frumlíwe wojchnje njedawno president němskostatneje banki dr. Schacht w jenej rěcži w Sakskej nalutowanki, kiž dyrbi tójdy jenotliwu po možnosći žiwnje tworicz, s rjapom hospodarskeho žiwjenja pschirunacze.

Bjes taskich nalutowankow móže hospodarstwo na dlěje scjezka wobstacz. Tute myšle setkuja žo dospolnje s rozsłoženjemi, kiž su nalutowanje lěta dołho we wažnju „lutowacz abo kupowacz?", kiž je žo někto na swježelaze waschnje pschewinyło, pschjeso saso sastutowale.

Dopóstnacze, so lutowanje na schérowej froncze njeje jenoż za zły běh hospodarskeho žiwjenja njeschódne, ale so je samo wulzy wužitne, je drje žebi w dżensnišnjich czasu žódny pschiwoji. Temu njeje tak, so žo nalutowane pjenjezy wobchodnemu žiwjenju wschadu, ale wone puczuja po puczu pisches nalutowanje a druhe kreditowe wustawy do produktiwneho hospodarstwa a tam bjes pschestacza na wobstaranju dzěla a sašłužby hobudżetaju.

Też sa wobchodnikow samych je potajkim porjadne lutowanje wužitnische hacz wěbdże wulka žołma kupowanja, sa kotrejž potom měrny czaj pschindże. Jako na dopokas trjebamy žebi jenoż na nalutowanki mytyłicz, kiž su žo w běhu lěta sa hodowne kupowanje pschihotowałe a bjes kotrychž wutriebanja budżische hodowny wobkhod bjes dwěla dyl wo wjele žłabschi.

Tón, kiž wot swojich dokhodow porjadnje lutuje, njech je też jenoż mało, pomha mi jenoż žebi a swojej žiwobiwje, ale dokonja s tym też skutk, kiž je za ludowe hospodarstwo wjele hódny.

Njezbožo před 50 lětami na Potsdamskim dwórnišću w Barlinje

Hdyž shonich wo njesbožu na żelesniżu, kotrež bě žo patorżiżu stało, dopomnich žo na podobne njesbožo, pschi kotrymž běch sam pschitomny. Wěsche to konz septembra lěta 1886; potajkim psched nimale 50 lětami. Wěch tři lěta pola wojakow słužił a dźěch s druhimi do reserwy, potajkim domoj. Bechmy žo hakle po pschipołdnju s manewra do garnisony wrócźili, popołdnju mějachmy ruzy połne dźěła: draštu wotedacz, lekarjżu žo pschepytowacz dacz, papjery žebi wuždadacz a schtož dale s wotkhadom switnjuje. We 3 hodźinach w nozy naš na dwórnischczo dowjesechu a hdyž běchmy žo tam do rjada sestupali a nasche mjena žo hłischcze jónu wuwołachu, dżěchmy do wospjebiteho sa naš pschihotowaneho czaha. Nětdże we schtwórtej hodźinje wotjědżechmy. Wjeseże wojerske spěwy spěwajo, dżěsche dżen bóle do domisny. Stónczinje pschewsa naš mučnosć, spěw womjelknu. Wschu dremasche. Dopomnju žo, so žłyschach we sparu lokomotiwu tschwisdacz. Běchmy hižom w Barlinje na Potsdamskim dwórnischczu. Nadobo žłyschach žałożny wrjeskot. Sswěży hańbnychu a njewopisomne žałoscżenje, haj rejenje sranjenych bě žłyschecz. Po czasu žałoscżenje wosłabny a znadź za pół hodźiny womjelknu. Sranjeni běchu do womorny sapadše. Kaž žym po tym w nowinach czitak, je wina na njesbožu scjehowaza: jedyn stejazy czaj bě malicžkosć pschedaloko storczeny a też prědnej wosaj nascheho czaha běschtaj nješcto schérschej a tak buchu czi pschi boku hedźazy hromadze śmiehczeni a buchu hakle smano sa hodźinu po prózy połnym dźele wuzwobodżeni. Dożyła běsche 9 mormych a nětkotsi sranjeni. Ja pak, kiž běch też taj s dźiwom zusle bjes schkody wotschoł, pomyślich žebi w tym tak žałostnym wokomiku: Schtó wě, mój kónz, wón znadź je bliško.

Pschispomnicz hischcze czju, so tón samokwitły dwórnischczowy sastojnik bě jeneho kolegu sastupował a bě tak psches tutón njesbožowny pschipad je swojej dobrocżiwosczu do njehnady pschischkok. Mi žo ja, so běchu jeho na 2½ lěta jastwa sasudzili.

L. Wirth.

Pflopk

Semjerjenje w južnej Němskej.

Wczera rano krótko do 5 hodź. žo we wschěch kónczinach južneje Němskeje žylne semjerjenje sacżu. Najžylnische satschasenje semje žo we Pizmasenju a wokolinje sacżu. W někotrych domach žo wjerchi a schénu rostorhnychu a wokna žo rosbichu. W namjesnych dźelach města wobydlerjo pschi druhim satschasenju cżekajo je žiwotich hydlenjow khwatachu, dokelž žo bojachu, so žo domy žapnu. Też w Schwizarskej we Nürnberku, Stuttgarcze, Baden-Badenje a druhich městach w južnej Němskej žo wožebje druhi stork sacżu, tak so nimale wschitzy pschi tom s hłubokeho spara motuczichu.

Straschne schéhwki wopiłstwa.

W Harnich Lungwizach pschekrocżischtaj w póndjelnej nóznej hodźinje dwaj tamnischej wobydlerjaj thětro pjanaj wjeznu dróhu a padnyschtaj nadobo žrjedź dróhi. W samknym wokomiku pschischdże cżežiny wós, kotryž niedźiwajo spěchneho saspinanja wjazy czaha dosch sastacz. Do jeneho s pjanych wós sajdże, druheho wós do wjeznje rěcżki storczi. Wobaj žo tak cżežko sranischtaj, so dyrbjeschtaj žo do wokrjesneje khorownje dowjesch. Jeju sranjenja su tak straschne, so žo na tym dwěluje, so budże mózno, jeju wuthowacz.

Stóstnjste cżwilowanje skotu.

W jenej s pożlednich nozow salěschu stóstnizy w Schönheidze pola jeneho hospodarja s woknom do kuchenja. Tam konjomaj s widkami do sadnjeho dźela cżěła klochu a sranischtaj jeju cżežko. Dokelž žo zanyk druhich wężow w konjerju njeběchu dótknyli, ma žo je to, so wo wjecżbu jedna.

Wjele njeboža nadobo.

Mjes Murnawom a Waltersbertom w Bayerskej pschinidże pondżelu Mnichowski wožobowy wós na lodotej drózy do smykanja a wjerchny žo pschi tom do schloma. Jedym je žobudżeżazych bě hnydom morwy, dwaj druhaj žo s lózischimi sranjenjemi do khorownje dowjesechtaj. We samknym wokomiku Mnichowska hnjeni, kotraj wós, kiž na wopaczny stronu jedżesche, pschi napohladże njesboża měr žhubi a sajdże do pschérowa. Na dobre žo je jej wjetschepe schkody njenaczini. Do Khelnjanskeho wožobowego wosa, kotryž dżysche pomoz potschicz, cżežity awto sajdże a jón cżežzy wobschkodzi. Cżežity awto we samknym wokomiku jedneho se sranjenych prěnjeho awtowego njesboża pschejdże, na dobre žboże pak jeho pschi tom wožebje njesrani. Wschě 4 woty leżachu w kuli hromadze a tehodla dyrbjesche žo droha nakhwilnje sawrcz a wobkhad žo do druheje strony zjadowasche. Pschi tom dyrbi žo wutbehnyc, so je pschemenjenje wjedra w Bayerskej znjeh s dróhow wotstronito.

Saniczazy lodowy wichor w rańschej Pólskej.

We wokolinje Nowogrodka w rańschej Pólskej je na hodownych žwjatych dnjach lodowy wichor njemschednje wulku schkodu nacżinił. Wulke deschcze, kotrež žo dwaj dnjej pospochi lijachu, běchu s tak niskej temperaturu sjednoczene, so žo deschcz hnydom do lodu pschemeni. Dla lodoweje cżeże žo wjele hatošow wot schtomow wotłamta, haj samo zyle schtomy žo stamachu a też wjele telegrafowych žerdźow žo pod cżežu loda skama. We wokolinje Nowogrodka je žo nětdże 90 prozentow wschěch sadowych schtomow snicżiło abo cżežko wobschkodźiło a nimo teho nětdże 1 pjecżina leżneho wobstatka. W Nowogrodku samym su elektrische powody swjetscha snicżene. Drohi w zyłej wokolinje su s spowalanymi schtomami pschikrwe.

Wulke powodżenja w Franzowskej.

Po njepschestawanym deschczowanju a po rostacżu žněha skoro wschě rěki w Franzowskej s brjohow wustupichu. Wschudże žo we wulkich sapadnjenjach pita. Dolina rěki Rhone je jara wohrožena. We Avignonu je žo położenje dale shorschicho. W Lyonje je žo semja na wschelakich městnach swjesta. Rěka Marne je sa někotre hodźiny wo 80 zentimetrow wysche stupiła. W Savoyskich Alpach su žo někotre domy pod cżežu 2 hacz 3 metrow wužokeho žněha swjeste. Wobydlerjowo mójeschu s cżasom s nich bjes schkody wuczeknycz.

Lindbergh do Liverpoola dojěł.

Pschecżiwo wschěm druhim powěcżam, po kotrychž staj Lindberghez mandjelstaj se swojim samkom potajnje parnik „American Importer" wopuschcziłoj, a po njenatym waschinju i autom dale do njesnateje strony do kraja jěkoj, je Lindberghowa žwójba wutoru wokolo 1 hodź. do Liverpoola na trai stupiła, so by potom bjes komdżenja s automobilom dale jěła. Hacżrunjež wjele policistow pschistup k pschistawej schkitasche, bě žo tola wjele ludźi jeschko, so buchu amerikanskeho lětarja postrowili. Jedyn z dźěłacerjow jemu samo skawu wunjesny, kotrejž wschitzy pschitomni pschihłoßowachu. Nowinarjo njemějachu žanu pschilenjosć, so s Lindberghom porěcżeja, dokelž po stónczenju paňownych formalitow Lindberghowa žwójba hnydom dale jědżesche.

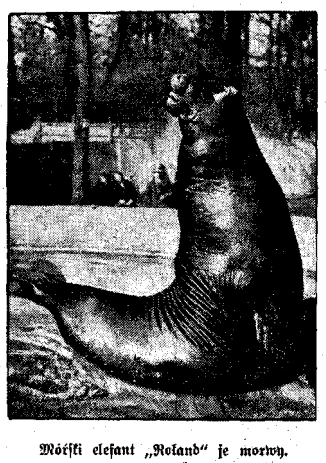

Mórski elefant „Roland" je morwy.

Barlinska zoologiska sahroda je njenadźizy swoje žhubiła. Rano žo w swojim bažinje morwy namaka. najfajmawische swerjo mórskeho elefanta „Rolanda" koloż, nimale 60 zentnarjow cżežki, a 10 metrow dołhi, kiž pjecz lět dołho w Barlinskej zoologiskej sahrodze bydlesche a wschednje 1 zentnar rybow žerjesche. Hdyž žo pizowalsche, pschihladowasche pschezo tomu wulka hromada ludźi, kotrymž spodźiwne swerjo wjele wjeselea cżinjesche. Hdyž też bě swerjo jara drohotne, je tola mózno, so žebi Barlinska zoologiska sahroda w najbliższim czasu nowe mórskeho elefanta wobstara. (Scherl B.)

W lětadle wokoło swěta.

W najbliższim czasu móżesch w porjadnym lětadłowym wobkhadże zyły swět wobleczecz, pschetož poždnej hischcze pobrachowazy kuž mjes a kupu Bali, kotraž k Sundanskim kupam žłuscha a Philippinami, dostanje w měrzu pschichodneho lěta tohorunja swoju lětadłu czaru. Schtož běsche prjedy jensazija, je dżenża nětchto wschédne. Tu je na pisch. južno-atlantiska žłužba nimsteje powětroweje Hansy. Zyle porjadnje tu wob tydżeń dwójzy lětadła ozean pschelecza, kotrez s mulkej dyktownosczu pósitu mjes dwěmaj swětomaj tam a sem woża, hischcze njewozakatowasche. Nimo holandskeje czary do holandskeje Indije a czary s južneje Ameriki do Newyorka je najnowscha amerikanska-cżinska czara, na kotrejž wulki cżinski-Clipper najwetsche lětadło swěta lěta. S tóždym lětom na tute wulcżiske czaje a pschestrénje swoju ważnosć pobywaja. Hdyž w pożlednich lětdżesatkach wróczobladamy, dyrbimy wusnacz, so je wuwicże trans-atlantiskeho wobkhada s hobrstimi krocżelemi dopředka schło, kotrež w żanym poměru njeschła s pomałymi postupami sasichych lětstotkow, tehdy, hdyž žebi cżłowjek sprózne pucz do jeneho dźela swěta ja druhim, njeby dżesche to na kraju abo po wodze, pucz rubasche.

(Graphische Werkstätten, M.)

nowjene, hačrunjež dosta swój biskopski stoł w Budyšinje. Z prěnim biskopom bu Schreiber, kiž mjez druhim serbski raz fary Našeje Lubeje Knjenje přemění a za jejneho fararja postaji Němca, kiž serbsku rěč docyła njerozumješe a jenož němscy předowaše. Nětko so tam zaso po prócowanju wosadnych wotměwaju předowanja a nabožne wobrjady w serbskej rěči. — Wjele příkladow je za to, zo psychologija demokratiskeho sakskeho sejma njeměješe žaneho zrozumjenja za serbsku ludnosć! —

Kak běše to cyle hinak w sakskim kralestwje! Serb Kokla z Khrósćic běše dołhe lěta ze zapósłancom a běše z dobom z jara znatym a zjawnje dźěłacym wótčincom swojeho luda.

Je pak jedyn negativny faktor, kotryž nima ničo činić z podćišćowanjom, kotremuž napřećiwo stupić pak je jara čežka wěc. Hišće před lětami, w lěče 1880, hdyž smój z Muku swoje pućowanje po Delnjej Łužicy započałoj, běše možno widźeć na ranju we wokolinje Złeho Komorowa, zo běchu w někotrych wsach započeli ze zemje wuhlo kopać, z cyła njewulkeje hódnoty. Nastachu z toho němske předewzaća, kotrež su ke germanizaciji dopomhale. — We Wojerowskim wokrjesu, a potajkim w pruskej Hornjej Łužicy w stronje k Budyšinej nad rěčku Cornej Wodu, leżeše w scinje wrjósa a khójnow wulka wjes Bukojna. Měješe 300 wobydlerjow. A běše to ryzy serbska wjes, njeběše w njej ani jeneho Němca. Tak běše to do lěta 1910, jako započachu za wuhlom kopać. Namakachu wuhlo, a hlej! nětko wuhlowe towarstwo Eintracht wukupi wšitke hospodarstwa, leżownosće a khěže. Wukupjeni Serbja porozkhodźichu so a zasydlichu so we wšelakich wsach, hač na jednu swójbu, kotrež tam zwosta. Serbska wjes Bukojna přesta wobstejeć. Zawěsće woprawdźita, strašna tragedija!

A tola nimo swojeho tragiskeho wosuda serbska ludnosć nochce wumrěć, chce žiwa być a za přichod swój dźěłać! —

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1,15 hr., na póšce a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 2 | Budyšin — Pjatk 3. januara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Wuradźowace komory evangelskeje cyrkwje

Wustawa němskeje evangelskeje zyrkwje žada, so žo wuradźowaze komory pschiprawja. Tute komory dyrbja zyrkwinske dźěła do jenotnych směrow a jenotneho skutkowanja we słužbje zyrkwje sapschijeć a zyrkwinskemu nawjedowarstwu se swojej radu słužić. Němski zyrkwinski wubjerk je we wosjewjenju swěsćił, so žo hobubźěło komorow też w pschekhodnym czasu njemóže parować. Wubjerk móže žiwój dowěrniski nadawk jenož dokonjeć, hdyž wostanje we wustkim swisku se zyrkwinym žiwjenjom a jeje wodźazymi nuzemi, tu wobzbje s lajkami.

Tohodla je němski zyrkwinski wubjerk wobsamknył, so ma žo sa pola, kiž su k sdźerženju zyrkwineho žiwjenja a skutkowanja zyle nuzne, wósom wuradźowazych komorow wutworić: theologiska komora a komory sa prawne praschenja, wustawne należnosće, wobsadne dźěło, mišijonske a diakonske dźěło, evangelske wobzbjenske dźěło, zyrkwinske dźěło w sjawnosći a zyrkwinu hudźbu.

François-Poncet wo němsko-francowskich počahach

Pschi nowoletnej zwjatočnosći franzowskeje kolonije w Barlinje franzowski pósłanz runje tak człowjeku kaj narodnu mjenowasche, dokelž wona sajini Franzowskeje wot sašimow druhich ludow njedźěli. Wona žo jenicžyny na porjad a měr měri.

Na konzu žiwojeje rěcze pósłanz rjekny, **so sandźene leto dowola, cjuźiwe polěpschenje počahow mjes Němskej a Franzowskej spóznać.** Franzowsojo žebi horze pschesa, so by žo tute polěpschenje w pschichodźe wunwiwało a skrućało. Lěto, kiž Němska a Franzowska zhromadnje sapoćinatej, dyrbi być lěto olympiskich hrow. Njech wono też to dopomnjećowacy jako lěto olympiskich hrow wostanje.

Schuschnigg presidenta Beneša wopyta

Awstriski swjatkowy kanzler dr. Schuschnigg, kiž chyzne hižo w dezembru w Prahy jako hósć „towarstwa čěskich industrialnych" wo „pućach a samerach hospodarskeje natwarjazeje politiki pschi Dunaju" rěčeć, ale dyrbješe swój pschednoscht dla pschetworjenja čěskosłowakskeho knježerstwa wotstorčić, dhe někto 16. januara w Prahy pschednoschować. S Awstristeje žo hamtisy powě, so budźe Schuschniggowe puczowanje do Prahi zyle privatne puczowanje. S tym pak žo njewusamkuje, so směje dr. Schuschnigg w čěskim hłownym měsće rosrěčowanja z wodźazymi čěskosłowakskimi statnikami, najskerje też se statnym presidentom dr. Beneschom.

*

Winski měschczanosta Schmitz je žo schtwórtk wjeczor do Parisa naskajił, hdyž dhe žo z franzowskimi katolskimi politikami rosrěčowacź.

Eden je swoje zastojnstwo nastupił

Jendźelski nowy swonkowny minister Eden je schtwórtk je swojimi dźěłami w swonkownym ministerstwje sapoćał. W bliščim tydźenju won jenotlive zobustawy diplomatiskeho korpsa pola sebje powita.

Něhdy zwonkowny minister a vicykral Indiskeje lord Reading wumrěł

Póndźelu popołdnju je w Londonje něhdyschi vizykral Indiskeje a něhdyschi swonkowny minister lord Reading we starobje 76 lět wumrěł. Reading měješe jara romantiski žiwjenjsku drohu za sobu. Sapoča ju jako łódźny paschik a burjowny makler a dospě po puću psches parlament najwyschsche statne sastojnstwo. Mjes druhim běsche dołhe lěta najwyschschi pravnik lord. Wot lěta 1921 hač 1926 měješe sastojnstwo podkrala Indiskeje a běsche krótki czas w prěnim nazionalnym knježerstwje z jendźelskim swonkownym ministrom. Reading rěkasche psched žiwojim posłužnjenjom do stawa semjanstwa Rufus Daniel Isaacs.

Před ludowym wothłosowanjom w Estonskej

Estonski statny president Paetz je w žiwojej nowoletnej rěči prajił, so dyrbi w februaru ludej dacź wothłosowaćź wo sakonju, po kotrymž móže knježerstwo narodnu shromadźiznu k wudźěłanju noweje wustawy swołacź. Hdyž lud z wothłosowanjom pschipósnaje, so je sakoń nuzny, dyrbi lud narodnu shromadźiznu njepotrjebnje wuswolić. Pschichodny parlament směje dwě komorje. Lud prěnju komoru njepotrjebnje wusvoli. Druha komora žo je sastupjerjow powołańskich swjatkow a sjawnych sjednoćenstwow sestaja.

Radiowa rěč estonskeho statneho presidenta žo kašla.

Pschenjesenje rěcze estonskeho statneho presidenta pschi spočatku lěta w radiu žo nahle pschetorhny. Jako president ludowe wothłosowanje wo swołanju narodneje shromadźizny w februaru 1936 pschipowědźi a potom wo powróćerišim pospyće wojowarjow wo žiwobudu 8. dezembra rěčeješe, nadobo rěč w radiu wuwosta. Sa pschičinu hnydom źiwadźachu a smějachu, so běsche žo na powod mjes městnom rěčenja hač k sćelakej nadpad słuchał. Myšla žebi, so žu žo na kazenju ludźo wobdźělili, kotrejž žu žo pschi powróćerišim pospyće 8. dezembra wobdźěliłi.

Krótke politiske powěsće

Adolf Hitler Köstlerowej wudowje žiwoje žobuźarowanje wuprajił.

Wjednik a němski kanzler je wudowje němskeho pósłanza Rolanda Köstera, kiž je w Parisu wumrěł, po žurjerecźi jeje mandźelskeho žiwoje spravne žobuźaruje rjadowom też w mjenje němskeho knježerstwa telegrafiski wuprajił.

Italska přihotuje nadběh na połodnišej fronće

Do Addisa Abeby žu z fronty nad rěku Webi-Schebeli powěsće dóschle, so žo Italczenjo na žyłny nadběh na provinzu Bali hotuja. Wot sandźeneho tydźenja wójsko abeźynskeho wjercha Desta pod bombowynmi nadpadami italskich lětarjow cźežko cźerpi. We abeźynskich powěsćach žo rosprawja, so italscy lětarjo skoro lute sapalne a plunowe bomby wužiwaju. Njedźiwajcy mnohich žywnych lětarskich nadpadow pak abeźynscy wojacy žiwoje wobtwjerdźene stejiscźa kruce dźerža a italski nadběh wocźakuja.

Na połnoźnej fronce žo hišće pschejo žiwje wojuje. Kaž žo z Addisa Abeby powě, abeźynscy wojacy z dołheho wjeczora města Makalle pomału postupuja a maju sapałke **jenotlive bitwy** z njepschecźelskim wójskom.

Mjesynarodny cźerwjeny kschiž je schtwórtk Schwajzarja doktora Juneaua w lětadle na staciju schwedskeho cźerwjeneho kschiža pósłał, so by nadpad italskich lětarjow na schwedski cźerwjeny kschiž pschepytował. Jendźelske lazaretty žu je 16 automobilemi z města Dessie na połnoźnu frontu k wójsku wjercha Seyouma wotsełe. Do Addisa Abeby je indiski maharadża pschischoł a wjele pjenjes sa abeźynski cźerwjeny kschiž žobupschinjeł.

Rozhorjenje w Swedskej

Powěsć wo bombowym nadpadźe italskich lětarjow na lěkwo schwedskeho cźerwjeneho kschiža w Abeźynskej je schwedski lud hluboko roshorila. Italske wupósłanstwo w Stockholmje dyrbješe žo psched roshorjenym wobydlerstwom policajskimi schkitacami. Kral Gustaf je telegrafiski žiwojemu bratrej prynzej Korli, presidentej schwedskeho cźerwjeneho kschiža, žiwoju žobuželnosćź a žobucźenje nad dóstom expedizije schwedskeho cźerwjeneho kschiža wuprajił. W schwedskich nowinach žo k sbéranju pjenjes a k wupósłanju druheje expedizije cźerwjeneho kschiža namołwja. Dotalna ambulanza, kotraž je žo z bombami sničiła, běsche žo z ludowej zbérku wuhotowała, kiž běsche wjazy hač 600 000 schwedskich krónow wucźinika.

Rosprawjeŕ jenych Stockholmskich nowin měješe w Romje skladnosć, žo z Mussolinijom wo bombowym nadpadźe na schwedski cźerwjeny kschiž rosrěčowacź. Mussolini pschi rosrěčowanju hišće njeběše dopołnje wo padawku wobhonjeny a rjekny, so powěsće wo nadpadźe italskich lětarjow na schwedski cźerwjeny kschiž njemóža być prawe. Ssu-li pak powěsće pschecźiwo wschemu wocźakowanju tola wérne, won podawk sprawnje wobsaruje a jón da hnydom pschepytacź.

Rozprawa šwedskeho konsula

Wot schwedskeho konsula w Addisu Abebje je schtwórtk popołdnju tónle telegramm do schwedskeho swonkowneho hamta w Stockholmje dóschoł:

„Połdnjowe powěsće sdźeluja, so žu žo na lěkwo schwedskeho cźerwjeneho kschiža, kiž běsche žo po konvenziji wosnamjenjeneho, 30. dezembra bomby mjetołe. Do stanow sa khorych je žo z maschinskimi sćelbami sćełało. Dr. Hylander je žo na prawym boku sranił, druhi Schwedo žo w mjeźwoczu srani. Tamni krajenjo njesranjeni wostachu."

Jendźelska so boji, žo by so Sudan mohł wohrozyć

Kaž Jendźelske nowiny pišaju, so sašo wjazy italskich wojakow pschez Suezski kanal do rańšeje Afriki wozy. W połołednim czasu běchu italske wojerske transporty nimale zyle pschestałe. Jendźelcźenjo žebi njemyślu, so Italska swoje nětcźišće transporty wojakow k sešłynjenju swojeje frontu w Abeźynskej sćele, ale so z ninim jendźelski Sudan wohrozy. Jendźelske nowiny pišaju, so je licźba italskich wojakow pschi sudanskich mjescach dźeławcy krócź tak wulka kacź licźba jendźelskich wojakow, kiž pschi Sudanje stoja.

Italska wójnska rozprawa nowoletneho dnja

Italska hamišła wójnska rosprawa, kiž je žo Nowe lěto wudała, powě, so italscy lětarjo na połnoźnej fronce krajinu žiwje wobhonjachu. Potom žo hišće naspomnja, so je jedyn ogadenski wjerch, kiž je žo njedawno Italczanam podcźinił, město Danane pschi rěcy Schebeli wobkładźił.

Nowe cźežke njeměry studentow w Kairu

Do Londona žu powěsće dóschle, kiž wo nowych cźežkich njeměrach studentow w egiptowskim hłownym měsće Kairu rosprawjeja. Knježerstwo běšče postajiło, so ma žo wyšoka schula sašo wotewrić. Pschecźiwo tutemu wukasej pak studentojo po wyłaznych demonstrowaniu wotmětchu. Hdyž žo policija bliščeše, so by studentow rosehnała, tucźi do njeje z kamjenjemi mjetachu. Hdyž pak policistojo spytachu demonstrantow rosehnacź, jich studentojo tak je cźěkna sahnachu, so dyrbjachu žo sastojnizy z revolwrom wobaracź. Pschi tym žo dźesacź studentow srani, mjes nimi schtyrjo cźežko. Studentojo žo do wyšokeje schule dobrychu a w njej nadobu rosbichu.

Mjesynarodna wustajeńca automobilow 1936

Wulka Barlinska mjesynarodna wustajeńca motorskich kolow a automobilow 1936 wotměje žo wot 15. februara hač do 1. měrza 1936 we wschěch wustajeńcnjach pschi Kaiserdammje.

*

Rosbuchnjenje w sylvesterskej nozy.

W nowoletnej nozy je w Padowje w połnoźnej Italskej skład chemisko-pharmazeutiskich wubźěłkow do powětra buchnył. Wobkedźeržer składa, kiž w žiwojim wobydlenju nad składźišćecom z nětkotrymi pschecźelemi sylvester žwjeceše, je žiwojimi hosćemi k městnu rosbuchnjenja khwatanse. Hdyž durje wocźinichu, jim ptomjo napschecźo šapny. Jeho schesćo pschewodnizy, mjes nimi też jeho žłužobna, žo cźežko z plunom sajedowjachu. Skužobna je posdźišco na sajedowjacenje w khorowni wumrěła. Wobnjowa wobora hakle sa schésć hodźin woheń shasycha, kiž běsche z rosbuchnjenjom nastał. Nastata schroda žo na 40 000 hrivnow wobliča. Pjecź wobžobow hichcźe cźežko khorych leži.

Spěšnik sapschah pschejeł.

Nowinarnja Hannoverskeje železnišnjeje direkzije wojewoja: 2. januara wokoło 11,30 hodźin je spěšny cźah D 83 pschi strażerni 9a psched dwórnischcźom w Bismarku w sakiskej provinzu na njesatwrjenym pschekhodźe konjazy sapschah pschejeł. Pohonc z cźažom z wosa skoči. Pschekhodny strażnik spyta konjow sadźerżeć; pschi tym cźah jeho z konjomaj pschejedźe a mori.

Ze Serbow

W Budyšcinje, 3. januara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Najbóle z wjetša mudruje,
So šepjeri a klemi,
Kiž rozyma ma najmjenje,
A lěpšich tepce k zemi,
Kaž z cyła nam'kaš na swěći,
Zo khromy čert je najhórši. H. Zejler.

— Wo wjedrje. Wčera wjeczor w 7 hodź. barometer 733, hygrometer minus 2, najwyšša temperatura wo dnjo plus 7. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 729, hygrometer plus 1, najnižša temperatura w nozy minus 3. — Dźenja na ranje je wuběrk nižiny nad tutej krajinu z wječora k ranju pšeczahnył a je nam trochu deščcza pšinjeześ. Nětko zymemy sašo khwilu słónczne wjedro wočakaś, tiž wobkhowamy, doniž žo nowa nižina, kotraž po Atlantiskim morju k ranju cźehnje, naš cim stronam njeśbliži. Dźenja a jutśe žo trochu wokhłódźenja powětra wočakuje, dokelž je žo mjes nižinje zymny powětr z Lodoweho morja dobył. Tehodla je lokti mrós možny. — Jutśe sobotu słónczko 8,03 hodź. sthadźa a žo 4,07 hodź. khowa. Měsačk sthadźa jutśe pšitpołdnu 12,16 hodź a khowa žo rano 3,43 hodź.

— Muhlady na wjedro za jutśiśu sobotu: Mako pšemeńenja, trochu symniśko.

*

— Powołaśa šchula šwj. Michała. Dotalna wotkjadna wučerka pši powołańskej Michałskej šchuli w Budyšchinje, knježna Irmgarda Rjelkez, dla žeńtwy je swojeho wučerskeho powołanja wustupiła. Schulski wjednik, dipl. ratař dr. Tröger, žo z njej pošlednji schulski dźeń pšed hodami z wutrobnymi słowami rozžohnowa, jej sa jeje sletne dźełko pšichi ratarskej a powołańskej šchuli w Budyšchinje pšeći žycz. Michałe dźak wuprajiwšchi. Jako nowa wotrjadna wučerka žo knježna Waldtraut Reinhardtez z Bonna pšichipokasa.

S **Muriz.** W nozy k pónd͡zeli sešcheriśchaj žo tu dwaj paduchaj pšeći zwojim dźele. W pólnjej nozy žo domoj-wrócźaju dźěławy muž w hródźi wobsedźerja doma Kschiżana spodźiwny wjeśkot pyny. Hdyž žo hródźi bliżšeše, muž pšeš es wyšoki płót salěse. W kamjenym wokomiku też w žužodnej leżownoscźi paduch pšeš płót skoczi. Paduchaj žo pó ejmje šhubiśchtaj.

S **Cźemjerz.** (25 lět wjeśnjanosta.) 31. dezembra 1935 je žo 25 lět minyło, so je bur Bjarnat Hencź z wjeśnjanostu nasšeje gmejny. Cźicho a šwonkowne pšichwalośnaće njeczakajo je pšecźo žwoje winowatosće žwérnje a sprawnje dopjelnił. Mohyblerstwo žebi wozebje waži jeho swólnjiwosć, truchemu radu a je šlutkom z pomocu bycź. Kóždy wé, so je jemu jeho šaštojnstwo w běhu lět k wutrobje frostko. Pšichejemy wjeśnjanoscźi Henczej k jeho hamtšemu jubilejej w'cho dobreho, wozebje so by žo po khorosczi, kotraž jeho cźiłowasche, šaso dospołnje wustrowił.

S **Ratarjez.** Hižo nědźe 8 dnjowo dołho w hródźi tudyšcheho rycźerkubła 4 šchórzy pšebywaju, wo kotrejž so krutwarjo łubosćiwje staraja. Bjes dwěła su puśi k jubej słomdźile a hacź dotal žo njeźiwajo symy wuthowale. Nětko cźuja žo w cźopłej hródźi zdźe spokojene.

S **Budestez.** (Stawniste powěsće.) Narodźili su žo: 24. 12. Waltarjej Kurtej Furschej, žedlarjej w Mnischońu-Małych Bobolcach, žnn. — 27. 12. Niemandźelka dźowka we Wulkich Debšezach. — 28. 12. Erichej Kurtej Böttcherej, dźełacźerjej we Wulkich Debšezach-Lejnje, žnn. — Mandźelstwo pšichipowědźiłchaj: 27. 12. Jan Albert Rothe, łkótny wikowar w Budestezach-Hajnźach a Nóża Grandnerez, hosposa w Budestezach-Hajnźach. — Swěrowałoj staj žo: 27. 12. Maks Helmut Kapłeť, autowy samkař w Budestezach a Frida Khata Wjaśkez, hosposa w Budestezach. —Wumrěła je: 2. 1. Marja Schmidtowa rodź. Tupafez, invalidna rentnarka w Cźornych Nošlizach, 83 l.

S **Budestez.** Pósitki kuriosum, kotryž žo skoro jako sylvesterski žort kyrej sda, je žo w Bělšchezach stał. K Halmezom dopisnika pšichiźe, kotraž běšche žo pšeh 6 lětami wotpěstała. Halmez dźowka, kotraž je we Wukeju (Awstrija) pšisłužowała, běšche z wulketa 21. hapryeje 1929 domoj khartku napisała. 6 lět dołho je žo khartka po swěśe budźiła, pryedy hacź je městno adresata namakała.

S **Barta.** (Hodowne dary słutka symskeje pomocy.) Rosdźełiło je žo 745 puntow pšeńcźneje mukti, 250 puntow zotora, 24 puntow margariny, 24 puntow buttry, 80 puntow šchmalza, 124 puntow rašpa 100 puntow nudlow, a 142 zentnarjow běrnow. 467 wuhłowych wupotałow a 123 hr. we wupotałach za draštu a 5 hr. we wupotałach sa ježiwjeńśe źrědki. Sa wumwaježnje běchu žo pomoznizy NSźónstwa dobrowólnje poskicźiłe, kotrymž žo wutrobny dźak wupraja. — Pšichi rosdominanju politiskich wjednikow wjeśneje skupiny wośjewi wjeśnjan skupinowy wjednik Maiwald, so budźe 22. januara wulka šhromadźišna w Sendźiz hoscźenzu we Rakoźodach, w kotreiž budźe stronjan Bautzmann z Budyšchina rěcźeć. Wo dźěłowej bitwje rěcźeśe stronjan Keßler. Nokasa, wožebje, so tónz łeta 1934 je licźba bjesdźěłnych a dostawariow podpjeru 116 wucźinita, so pak je tónz łańdźeneho łeta žo hacź na 58 ludźi pomjeńšchiła.

S **Nožaczij.** Na rycźerkubleŕiskich honach wotmě žo wulka honitwa, pšichi kotrejž 10 honitwarjow wšcho hromadźe 59 sajazow, 1 karnikla a 42 bažantow pošlelachu. S honitwarskim kralowm bu rycźerkubleŕiski wobsedźer Diesner z Walowow.

S **Lubija.** Sa wjednika Lubijskeho hamtskeho hejtmanstwa je žo knježeŕstwowy rada pšichi wokrejeśnym hejtmanstwje w Drježdźanach dr. Böhme pomjenował.

Z **Kulowa.** W katolskej farskej cyrkwi so w lěśe 1935 124 (118) dźěći wukŕći a to 55 (66) hólcow a 69 (51) holcow. Njemandźelskich 8 (2). Do mandźelstwa stupi 49 (45) porow. 58 (72) wosobow so pohrjeba a to 10 (15) dźěći, 48 (53) doroscénych, 26 (18) mužskich, 22 (33) žónskich. K swjatemu woprawjenju bě 55 055 wosobow (1000 mjenje hač loni), z nich 48 792 w farskej cyrkwi, 987 we wustawje Swj. Adalberta a 276 w domawobstaranju. Lióby w spinkach płaća za lěto 1934.

Kalaczłatny grót pšeczźiwo abeśynskim nadběham.
So bychu žo pšekwapjaze nadběhi Abeśynjanow łóžomohe wotraiwcź, žu Italcźenjo wšcě šchkitanske naprawy sćinili. Na wobrazu widźimy, kak žo z kalaczłatnym grotom italske stejniśchcźo na wrawym brjoży rěki Daua pola Dolow na južnej froncźe wobtwjerdźa. (Scherl Bilderdienst, M.)

Hajńkec dźowka z Corneho Khołmca

Powědańcźo se žydowmateho łětstotka.

H. Jórdan.

4] (Pokraczowanje.)

V.

W małej pěknej šahrodźy pšichi hajńkowni khodźeśche na šmerkach Hilža a pšichilwaśche rózam, žwojim lubuśchkam. Jejny nan běšche žo pšeh khwilu z lěsa wróćił, dosć šprózny, pšetoż wón běšche hacź w šamym „cźertowym nuhle" połkodźił. Domoj pšichśichdši běšche žo do mjehkeho stoła žynył a bórzy sorémnył.

„Rózicźi, kak žo mi tak pšecześlniwje šmějeśce", dźeśche Hilža, „tak lubośnje žo sa dostate wokšchewjenje dźakujeśce, i hłójcźkami kiwajo. Woprawdźe, też wy macźe nětkaše sacźuśe a žiwjenjeo haj sawěśce, morwe njeje niczo w Božej stwórbje, hacź druhdy cźłowika wutroba. A njejžu też cźłowjekajo róże w Božej šahrodźe? Ale njerjad, tiž je jich njepšeczeł mjeśo nažył, podusława wjele rjanych kwětkow Božich. Tak je też Bŕešynkowa wutroba podušchena, tak je kśěw jeho wutroby šwjadnył na wěcźne. Na wěcźne? Ně, mój Božo, to njepšchidaj; šbudź jeho, mity Wótcze!"

Najdała šaktincza stupot konjow; pšy na dworje šašhcźowłachu. — Stary hajnik bešche wotucził, trěješche žebi woczi a pšichłupi k woknu, so by widźał, šchto žo bliži. „Ha, ha, ha!" wón dźeśche, „to je Bŕešynk z wójšom wjeześetych bratrow. Witajcźe, wy młodźi knježa, k staremu hajnikej." To wurjeknywšchi, tyknu paźa do huby a šahwisda.

Hilža šastupi. „Hladaj!" dźeśche nan, „Bŕešynk pšchiźdźe!"

„Ja drje widźu, nanko!" wotmołwi pomału holcźka.

„Nó, pšchimjedźe też towaršchow", dźeśche nan dale, „hnano žo cźi mjes tymi jedyn lěpje špodoba."

Hilža žo šacźeŕwjeni a wobroczi žo k bokej. —

Pšichi Lajńkowni hólzy šastachu, a hajnik wšchěch jałe starý, šnatnych a lubych pšicźelow witaśche. „To žy prawje cźiniš, Bŕešynko", wón šapocja, „jo žy mi wjeśele towaŕstwo pšchiwjedł. Wšchało wěšch, so žym rad mjes młodym ludom, pšetoż w tajlich hodźinach žo žam do młódšchich lětow pšeśeśadźu; žym šašo młody, kaž nětdy. Allons! šešydajśe žo z cźiłkźe, jako bychśe doma byli. Hilža, wobstaraj sebno a dobru wjeczeŕ!"

„Ně, mój knježe!" šapacźa nětko Bŕešynk, w tym so ruku Hilži šapschija, kiž chcyše nimo njeho še šitwy stupiś. „Ja njejžym k wam pšichśichoł, so bych jědł a pił, ale ŕ jara ważnym wotpohladom; žym pšchiśichoł, so bych žohnowanje a radoséź ŕ waščeho doma dostał. Tudy dźerzu ruku, šměm ju wobthowaćź?" —

„Je-li Hilžła chze, dha w Božim mjenje!" wotmołwi ŕ wěšym žłowom šchźěźimz.

Hilža wobłędny. Bŕešynk cźujeśe, so jejna ruka ticźepjetaśche, a widźeśche jeje šlědnjene wobliczo. „Ha!" wón šawoła; „ja widźu žwoje šłazenje. Hilžła rěcź, — dyrbju dha na wšchěm šadwělowacź? Dyrbju dha ŕ pokleczom wobcźeżeńu po šwěcźe khodźicź bjes měra a pokoja?" To wurjeknywšchi puščźi jejnu ruku.

„Boże dha, Bŕešynko!" dźeśche Hilžła, a šapschija jeho ruku. „Smkruj žo, ty žy žylny muž. Njetyšch žłabu holcźku!"

„O, takše šynki!" šawoła nětko Bŕešynk ŕ wuralom natwšchicźeje radośće a padźe płacźiz holczu k nohomaj, jejnu ruku twjerdźe dźerżo a ju horzo wokošchujo. „Hilžła, tódy cźłowjek ma Boha, ty žy mój Bóh!"

„Biesbóžny cźłowjeće!" wuraiu Hilžła a wotwobrocźi žo ŕ grubanjom. „Sbéhń žo wote mnje, šatanje!" pšchiśtaji ŕ hróibu pšed žhyschanym žłowom.

„Dha je wšcho podarmo!" šawoła Bŕešynk šadwělujo. „Hilžła, ty njemšch, šchto cźinišch, njemšch, so twoje pokleczе we mni woheń šahori, kiž žwětez ŕ njeśbožom hrośe!"

„Tón Bóh, kiž je njebieži a šemju šworił", wotmołwi khuinje Hilžła, „je mózny nad šłymi a też nad twojej wutrobu, Bŕešynko! O młodźenzo, młodźenzo, wrócź žo! Pytaj Boha, a ty jeho namakaśch, jeho hnada a lubošcź twoju wutrobu wožiwi." —

„Ty žy moja lubošcź!" šnapschećiwi Bŕešynk a wopcźija ju ŕ wobémaj rukomaj. „Šsměm-li cźe tak dźerżeć na wěcźne, šměm cźe moju mjenowacź, haj dha mam niebješa na šemi, wjazy wot Swjatcźela, wot wobžuda nječadam!" —

„Lubošcź je mi w ŕ Božeie hnady do naśheje wutroby!" wotmołwi ŕ njebiu pohladujo Hilžła. „Bóh je lubošcź. Lubuj Boha, Bŕešynko, a tuž budźe twoja też šeuišła lubošcź, kiž žo na hałožkach wéru do njebješ plecźe. O Bŕešynko, Bŕešynko! nještorkaj Boha wot žebje!"

„A tola ty mje wot šo štorkašch!" šnapschećiwi ŕ bołošnym hłołom Bŕešynk. „Bóh cźini wšchitko pšches lu[illegible]wón žam ŕ njebješ nještupi."

„O hdyž to wěrišch", dźeśche na to Hilžła, „dha wěš też, so žym ja wot Boha poštajena, so bych tebje k njemu dowjedła! Bŕešynko, wrócźo žo k Bohu!"

„Cźežeńi bycź moja?" woprašcha žo Bŕešynk, kaž na cźiłowadke.

„Jeli so pšchiłažaśch, so do Boha a Jeśom Khrysta wěrišch!" wotmołwi Hilžła ŕ poddaczom.

„Ja wěrju do Boha, ja wěrju do Jeśom Khrysta, ale niž kaž wy!" šnapschećiwi Bŕešynk. „Kak móże mie nechtó žudźicź dla wéry? A šchto ma wěra ŕ lubošcźu cźinicź?"

„Bjes wěry je lubošcź morwa!" wotmołwi Hilžła ŕ wěrjazej horliwošcźu. „Tuta wutroba budźe jeno tajkemu muježi pšichtulcźeć, kiž Boha a Khrystuża w prawej wěrje lubuje. Haj, Bŕešynko, šjawnje wušnawam, so žo pšched twojej njewěru šrachuju a ženje twoja njebudu, tak dokho hacź w Belialowych putach wošlanjeśch."

„Njerośum, šamy njerośum!" šawoła Bŕešynk. „Ale njerośum wobknjeźi šwět. Ja žym šhubjeny. Dobre! tuž dyrbi też šhubjene bycź, šchtož móju ja šaniczicź. Mój wośud je pokleče: hróiba žedśeśe pšchi mojej kolebay a špěwaśe mje do španja, šlaženje zazach ŕ maczeŕnych nadrow, šadwělowanje je mój dźeł! Sbéhń žo, Bŕešynko, dopieŕ žwój wośud!"

To wuprajiwšchi wali žo še jitwy, a še šadwělowanjom cźiłowanju cźerjeśe wotšal. — — — — — —

Strachocźiwje hladachu wšchitšy za nim. Jim běšche, jako by nékajki dźaš mjes nimi pobył. — Hilžła pat leješche na kolenomaj, kaž jeraš pšched Božim trónom, a modleśche žo za toho padnjeneho hrěšchnika.

„Božo, budź jemu łnadny!" dźeśche šarý hajnik a šchižowaśche žo.

„Hamjen!" dźachu wšchitšy druh. —

„Dobry pucź tón njepónd͡ze," tak po khwili Bartroš Horšich powšchitkowne mjelczenje pšchetorže.

„Njejžym to pšchezo prajił?" šnapschećiwi Michał Bošak, „biesbóžeńi šteji w cźertowej mozy a wšchitke jeho krocźele wjedu runu cźaru do hele."

„Kóždy šteji a padnje žwojemu žudnikej", šnapschećiwi hajnik ŕ dokładom.

(Pokraczowanje šcźěhuje.)

S Klětneho. Skutk symtkeje pomoży je w tudyschej wjeßnej skupinje 71 potrjebnym zwójbam bohomnu radoscz pschihotowacz mohł. Dary zu zo potrebnym direktnje w jich bydlenju pschepodate. — Pschipowedakoj staj zo: tataršti dźełaczeŕ Arnoscht Heinrich Schmidt ſ Jamneho ſ Hanu Martu Hanuschez ſ Klětneho.

S Mikowa. Pschichodne wupłaczenje podpjery za bjesdźełnych budże 7. t. m. wot 15 do 15,30 hodźin we Kijankez hoscżenzu.

*

Ze Ssmilneje. (Wulke tšełenje w skale.) Sandźenu ßobotu běšche w skale, stehłiz firmje ßluschazej, wulke zwjenje. Zhła scżena, kotraż běšche jara na puczu, dyrbjesche ßo wotstronicz. S tutym famyłiom běšche ßo do scżeny 25 dźerow, nekotre metry hłubokich, nawjercżako a tute ßo ſ wjazy hacz 2 ztr. dynamita nap'elnite. S dypkom 1½ hodź. dyrbješe ßo pschi wobkedźbowanju wschech trebnych pschedpisow ſ elektrikiun prudom zhła scżena rosbuchnyez. Popołdnju 1. dźeń hodow běšche pumpa wodu cżerpacz sapoczała a zyku nóz hacz k druhemu ßwjatemu dnjej popołdnju njepschestawaizy dźełała, so ßo njeby ſ powalenjom kamjenjow w skale stejaza woda powyschika. Zhłu khwilu po wulkim rosbuchnjenju hakle poczachu ßo wulke dźele hornjeje scżeny puschecz a do hłubiny padacz. Do delnjeje scżeny ßu ßo khetro wulke dźery wutorhale, tak so może ßo nekto scżena wot horjekach wotnoßyez. Dźełu nawjedowasche ßka'arški mischtr Mercżiu Njeda, kotremuż pschiwotkany inżeńer jako tšełerski wězywustojny pomhasche.

Budyske stawniske powěsće

Ssrjedu 1. a schtwórtk 2. januara 1936.

Narodźikoj staj ßo: 31. 12. Kurtej Waltarjej Müllerej, montérej, ßyn. — 2. 1. Dežе Richardej Hanczej, wojnarjej, ßyn.

Wumrěli ßu: 1. 1. Khrystiana Juliana ſwud. Sahrodnikowa bywscha ſwud. Wünschina bywscha ſwud. Belgerowa rodź. Zimmermannez, wuměnkarka, 81 łět. — Janej Waltarjej Delenkej, bětnarjej, morwonarodźeny ßyn. — 2. 1 Jurij Marczin Bulnheim, wobßedżeŕ sahrodnistwa, 68 łět.

Swěrowakoj staj ßo: 2. 1. Gustav Adolf Zillich, pschekupz, a Johanna dźěł. Kießlingowa rodź. Rotherez, wobaj w Budyschinje.

Podeńdźenje z wulkeje wójny

Franzowske tšełne brjehowe wobhonjeja ßo njepschecżel němskich wojakow dohlada, tak so žyłny woheń dostachu. Dyrbjachu ßo khětše wróćicz a njemožachu towarscha wjazy ßobu wßacz, kotryż bě kulku do kolena dostał.

Sranjeny pschi brjosy masaneho hatka leżesche, wokoło kotreho wyßoke topoły stejachu. Sswětleńzy ſ wobeju ßtron w krótkich pschestawkach nóz wobßwětlachu, a njenschestawaizy ßo tšełesche. Sranjeny zyle smérom leżesche, roshite koleno jemu wulke bolosche cżinjesche.

Po dołhich hodźinach dźeń ßwitasche. Hładźina hatka běšche ſ rańschimi serjemi cżerwjena. Bolosće sranjeneho běchu nětkole tak žyłne, so njemožesche stonanje pokhowacz. Jeho drasta, trawa wokoło njeho běšche mokra a ßmna ſ rosu.

Sekónzo w zyłej ßwojej krašnoscżi ßhadżesche. Sranjeny ßwoju łapßnu knihu wucżahnywschi pißasche. Napißa. „Wóßom hodźinow ßym hižo ſ moim cżeßim tramjenjom leżał. Moji towarschojo njemožachu mi pomhacz. Ssnadź móża mje pschichodnu nóz wumožicz. Noha sawěsće ßwróstnjena wostanje."

Stónzo pomału na njeboju ßtupaše; trawa, drasta bywasche ßuchа; ßmła jeho wjazy nekotreše; sranjeny dyrbješe ßo ſ wulkej łacżnoscżu bědźicz. Wón ßwój nahkownik wawrschi ßo t brjohej hatka wiecżeše, nacżerpa wodu a piješe.

Horzota pschiběraše. Wón horzotu cżuješe, a ßnutskownje jeho tola ßmła koješe. Rosnomnaše ßwoje žiwjenje nětko jako bóbnik zarjadowacz. Wěše tšełikryjeŕ, ßnadź móżeše pola knihiwjafarja do wuczby hicz.

Dźeń bnwaše jemu njeßmérnje dołhi. Stónczne ßo wjecżor bliżeše, ßłónczko ßo domcżk hotowaše.

Ale jako běšche tak cżma, so móżeše pomoz wot towarschow wecżakowacz, dha ßwětleńzy ßnowa krajinu wobßwětlachu.

Nětko bywasche hłód ſ kóždej hodźinu ßylnischi. Pomyßli ßebi, so móżeše ßo rana łětšicz, njepschińdże-li žaneje pomoży. Praješe ßebi, so njemóża jemu nětkole žanch porokow cżinicz, hdyż do saiecza pschińdże; ßa wojeńsku ßłužbu dże tak a tak wjazy khmany njeběše. Tohodla wo pomoz wołasche.

Ale też Franzowjoju njemožachu ßwoju hrjebju wopuschczicz.

*

Mjdy dobrowólnik na franzowßkej stronie běšche prěni ras w hrjebi. Wón ſ tamneje krajiny vokhadżeše. Jeho starschi běchu ßo w prawym cżaßu wutkowali; wón měßno ßnaješe. Hdyż bě wjeß ßtała; jenoż nekotre ißhti murjow tu hißcże běchu, na puczach ßo kamjenje, hrjady a zyhele kopjachu; how bies dna wośrjedź rozpadankow jeho ródneho domu leżesche. Wot toho cżaßa, jako bě ßo jemu tónle naprohlad polticżił, měseße jenoż hißcże jenu myßlicżku, dźiwju hdu na Němzow. Rěcżeße jenoż w najwobdiwiischich wudmach, w najhórschich wurasach wo njepschecżelu. Starschi towarschej jemu rjekny: „Ssy-li tu hakle khwilu ßtał, potom budżesch hinak rěcżeć."

Prědku nechtó wótße woła'aße, rejeße. Dobrowólnik ßo poßtróži a praßeße ßo ßwojeho pódlana. Tón jemu powedaße, so tam hižo pjecz dniow ſranjeny nemóże leżi a wola, tola niemóże ßo jemu žaneje pomoży dostacz. Ludźo w hrjebiach ßwoju ßłužbu cżiniachu, ßłónżo ßmalesche khłónka bě mało; ſ pólneje kuchinje jěßcż pschińdże woni žebi powedachu. Wołanje a žałoßcżenje běße pschezo ßaßo ßłuschecż. „To cżłowjeka žyle khoreho cżini", jedyn ſ wojakow rjekny. Dobrowólnik chyżße Němzow hanicz, ale ßłowa nochcżychu jemu se schije.

Nawjeczor tšełenje na němßkej ßtronje womjelknu; też pola Franzowßow cżßichina knježeße. Boże ßłónczko ßo khětše khowasche, hromady pěßka a pjerßcże, kotreż bě njepschecżelßki woheń namjetał, ßpodźiwny napohlad posticżachu. Wołanje a žałoßcżenje dale trajeße.

Dobrowólnik wobhladniwje ſ hrjebje saße, měrjeße ßo k hatkej; tam němßkeho wojaka ße ßtorhanym mjeßwoczom, wulkimaj, ßapotatymaj wocżomaj leżo namaka. Lohki poßmėwk jeho mjeßwocżo rosjaßni, wón po franzowßku rjekny: „Dobry towarßcho." Dobrowólnik jeho na khribjet wza; ſranjeny rejeße a ßonaße a ßamotwjeße ßo, so njeje hewak tak bojaßliwy, ale njeje dołho niczo wjazy jědk a pik, to cżłowjeka mozy wopuschczа.

Takle ßo dobrowólnik do ßwojeje hrjebje wrócżi. Němza na ßemju położichu, podachu jemu nešchto palenza, chyżchu jemu khléb mjes ßuby dacz. Wón dobrowólnikej ßwoju łžabu ruku posticżiwßchi cżßiche po franzowßki rjekny: „Dobry towarßcho, dżak." Tón druhi ßo ruki njebótkny a wotwobroczi ßo.

Němßki wojak k prózowanjam Franzowßow, jemu khléb dacz, ſ hłowu tißaße, jeho ßuby kaž ßakußnie-

Lindberghowa „cżicżanja" do Jendżelßkeje.

Pschikhad Lindberghoweje ßwójby do pschißtawa w Liverpoolu. Lětaŕ Lindbergh, kotryż je prěni nad Atlantißkim morjom pschelecżał, je ßo, kaž hižo pißachmy, ße ßwojej mandżelßkej a ße ßwojim 3łětnym ßynkom do Europy podał, so by ßtrachej, so ßo też jeho druhi ßynk wotwjedże, wucżekнył. (Weltbild, M.)

Hospodarski rozhlad

Pjatk, 3. januara 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendżelski punt	12,235	100 českosł. krónow	10,31
100 ßwajc. frankow	60,75	100 franc. frankow	16,43

Barlinßka burßa 2. januara 1936. Prěnja burßa w nowym lěcże ßo pschi niz pschejara wobschěrnym wobthodże w pschecżelnym ménjenju wotewri. Wschelakore wuhladу a namotwjenja nawjednych muży ßtata a hospodarßtwa ßu temu pschipomhale, so ßo pschi ßkónczenju ßtareho lěta wuſtupowaza dyrbeła do burßy ßkruczi a dale powjeßczi. W ßrjedźißchczu ßtejachu wobežje nekotre ßpezialne hódnoty, kaž Allg. Elekt. Ges., kotreż na wuwjedżenja ßarjadnißtwa wo ßaßchym wobkhodnym lěcże, kotreż ße powjetschenje wobrota a wukrajneho wobthoda ßobupschińdżeło, pschi žiwym wobkhodże 1,875 proz. dobychu. Też montanowe hódnoty ßo ßkruczichu. Rentowe hódnoty mějachu pomérnje cżiche wiki.

Barlinßke žitne wulkowiki 2. januara 1936. Prěni dźeń Barlinßkich žitnych wulkowikow noweho lěta ßo wobkhodu jara pomału ßapoczachu a też w dalßchim běhu wobkhodu mérne wobstachu. Sajim běšche powschichtownje błaby. Dowóß ße ßtrony ratarštwa njeje ßo njedźiwacz powyschenja krutych płacżißnow wo 2 hr. powjetschił. Khlébowe žita ßo kupuja, pschi cżimż ßo wobežje dobre drużiny pschenżu żadaja. Njekontingentowane khlébowe žita ßo jenoż mało posticżeja. Pżowańskeho jeczmjenja a powoßa ße wulka potrjeba a napraschowanjow je wjazy hacz posticżenjow. Jeczmjenje ßa piwarnje a industriju ßo běżnje kupuja. Mukowe wiki maja mérny wobkhod.

Wežera płacżeńce w Barlinje zentnaŕ

pschenżu W 8: 9,90 hr., W 9: 9,95 hr., — rožši R 8: 8,10 hr., R 11: 8,25 hr., — jeczmjenja G 7: 8,35 hr., G 9: 8,60 hr., — wowßa H 9: — hr., H 13: 8,20 hr.

Wiki w Lubiju.

Pschenża 9,75 hr., rožka 8,10 hr., nalětni jeczmjeń 10—10,80 hr., najzmjłi jeczmjeń 8,35 hr., wowż 7,80 hr., běrny 3,10—3,60 hr., ßyno 3,90—4,20 hr., ßłoma, ſ maschinu młóczena 2,35—2,60 hr., pschenżna muka 16,90 hr., rżana muka 12,25—13 hr., pschenżne wotruby 6,60—6,90 hr., rżane wotruby 5,70—6 hr., butra, poł punta 75 pj., jeja, ßchtuka 13 pj., kał, běły, punt 8 hacz 10 pj., kał, cżerwjeny 12 pj., karoty 12 pj., koboda, jědżna 25 pj., kał, ßyrodrojty, ßchtuka 40—45 pj., kolrabi 5—10 pj., porej 15—20 pj., kał, kißały 13—14 pj., zbła, punt 10—12 pj., tomaty 45 pj., ßołotej, kerczt 10 pj., radiżki, walczt 8 pj., jabłuka, punt 15—35 pj., mėrnik 30—40 pj.

Wiki w Kamjenzu.

Pschenża 9,85 hr., rožka 8,,30 hr., jeczmjeń, nalětni 8,35 hr., wowż 7,70 hr., pschenżna muka 18,25—21 hr., rżana muka 12,30—12,50 hr., pschenżne wotruby 6,50 hacz 7 hr., rżane wotruby 6—6,50 hr., ßyno 4,50—4,75 ßłonna łžotna 2,50—2,75 hr., butra 76 pj., proßata 11 hacz 19 hr., łužy, punt 0,90—1 hr., kał, běły, punt 10 pj., kał, cżerwjeny 12—15 pj., kał, ßyrodrojty 30—60 pj., koboda, jědżna, punt 25 pj., zbła 10—12 pj., ßelerij, dula 10—30 pj., krėn, punt 70 pj., morchej 8—10 pj.

Wiki w Khocżebuzu.

Mjaßo, howjaße, punt 70—90 pj., mjaßo, cżelaże 65 hacz 90 pj., mjaßo, łkopjaze 0,80—1 hr., mjaßo, ßwinjaże 70—90 pj., jeja, ßchtuka 10—11 pj., butra, punt 1,57 hacz 1,60 hr., twaroh 25 pj., łany wolij, litr 1,40 hr., linу, punt 1,40 hr., ßchczuki 1 hr., karpy 1 hr., holbje młode, ßchtuka 50—90 pj., kury, żiwe 50—60 pj., thapony, żiwe 40—55 pj., kolrabi 15—20 pj., koboda, jědżna, punt 30 pj., kał, ßyrodrojty, ßchtuka 35—60 pj., kał, cżerwjeny 15 pj., kał, běły 10 pj., kał, wirßingowy 10 hacz 15 pj., ßołotej, kerczt 10—20 pj., mėrnik 20—25 pj., krėn 50 pj., radiżki, walczt 10 pj., zbła 10 pj., kulrėpa 5—8 pj., běrny, zentnaŕ 3—3,80 hr., běrny, punt 4 pj., jabłuka 20—40 pj., worjechi 40—65 pj., worjechi, łežne 45—60 pj. — Proßata: 9—12 hr., 13—16 hr., 17—22 hr. Běhali: 23—35 hr., 36—45 hr., 40—65 hr.

Nekotre płacżißny ſ Drježdżańßkich witow.

Kacżata 3—5 hr., kury, ßtare 2,50—3,50 hr., kury, młode 3.50—5 hr., holbje 1—3 hr., łužy, ßarżane 1,15 hacz 1,30 hr., kacżki, ßarżane 0,95—1,20 hr., kury, ßtare, ßarżane 0,90—1 hr., kury, młode, ßarżane 1—1,20 hr., karpy 1 hr., ßchczuki 1,20 hr., linу 1,60—1.80 hr., jabłuka 25—40 pj., běrny, zentnaŕ 3,70—3.85 hr., běrny, po puntach 4—5 pj., koboda, jědżna 20—25 pj., zbła 10—12 pj., krėn 70 pj., ßołotej, kerczt 5—20 pj., běły kał 7—10 pj., cżerwjeny kał 10—12 pj., ßyrodrojty kał 20 hacz 60 pj., tomaty 60 pj., petrßchilka, walczt 3—4 pj., górki 1—2 hr., rapunßki 60 pj., ßelerij, dula 10—35 pj., butra 1,42—1,56 hr.

Płacżißny rėżneho ßkota na Drježdżańskich ßkótnych wikach.

2. januara 1936 — Płacżißny po centnaru a hriwnach

SSkótne družiny a woznamjenjenja:

Celata: 242

Nailepße kormiene ćelata wot cyca	72—73
Srėnje kormiene ćelata wot cyca	55—66
SSnadnje wuwite	47—54
Najßpatniße	—

Płacżißny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wołijowe ßymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płacżißny po złotej hriwnje.

	2. 1.	31. 12.		2. 1.	31. 12.
Pßenca	208,0	206,0	buny	11,0-12,0	11,0-12,0
rožka	161,0	169,0	woka	14,2-14,7	14,0-14,5
ječmjeń now.	223-230	222-229	młócże lupiny	8,25-8,75	8,25-8,75
jeczmjeń, nat. wows	—	—	żołte lupiny	11,2-11,7	11,0-11,5
kukurica	—	—	zeradella	—	—
pßenč. muka	27,05	26,85	raps, wosušk	—	—
rżana muka	22,25	22,25	lany wosušk	8,65	8,65
pß. wotruby	11.50	11,73	such. truhanč.	—	—
rżane	10,10	11,50	běrni, kruški	8,60	8,60
raps 1000 kg	—	—	syno, 50 kg		
broch. Viktor.	23,0-24,5	23,0-24,5	rżana ßłoma		
lane ßymjo	—	—	pßenč. „		
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5	wowßna „		
			ječna „		

Płacżißna za pßenicu za wuplodżerja 8: 198.0 9: 199.0
Płacżißna za rožku za wuplodżerja 8: 162.0 11: 165.0
Płacżißna za jeczmjeń za wuplodżerja 7: 167.0 9: 172.0
Płacżißna za wows za wuplodżerja 9: — 13: 164.0

ne wostachu, nadobo so jeho mjeswoczo pschemêni, bu mêrne a zjane, wón zkabje rjekny: „Do Twojeju rukow poruczam swojeho ducha.“ Jedyn jemu ruku na wutrobno położi; wóczko so kamaschtej; z lokkim porstom jemu muž wóczko saczini, potom jemu ruzy nad wutrobnjom styknu. Namakachu pola morweho jeho kapsny sapisnik. Muž bê wschêdnje wospjet wo swojim położenju, wo swojich myslach sapisowak. Mnoho stron knjigi bê popisanych.

Jónu tam stejesche: „Bêch njemêriwy. Jenje zebi myslle wo wuczbje nabožiny njeczinjach. Nêtkole wêm, so bêsche wscha moja próza na to složena, zebi pschijomne žiwjenje pschihotowacz. Tuto njesbožo je mje k rosumej pschinjesko. Bychu-li mje tu hischcze wumożili, potom chzu we swojim powokanju porjadnje dźełacz, ale nêtko wêm, so je hischcze nêschto, schtoż je ważnische. Tohodla je njesbožo sa mnje dobre. Djenża je wieczor schtwórteho dnja.“ Posledni sapisk nêtko rêkasche: „Po sdaczu je po woli Wschehomócznego, so dyrbju wumrêcz a Wam posledne bożemje pschiwołacz. Djenża je wieczor pjateho dnja. Djenża rano żym hischcze Knjeza wo pomoz prosyl. Njeczinju to wjazy, pschetoż nêtko wêm, so to prawje njeje. Hdyż tole nêtko wêm, żym mêrny a spokojom. Hłód drje mje hischcze cziwiuje a rana jara boli, ale to wschitko niczo njeje, pschetoż wêm, so je Bóh pola mje.“

Offizjer, kotremuż bêchu ludźo kapsny sapisk dali, bê poslednje strony w franzowskej rêczi pschedczitak. Luźo czischce pschipokluchachu. Dobrowólnik pak plakasche, wón bêsche hischcze zale mlody człowjek. Wón bjes słowczka wotmołwjschi k morwemu pschistupi; tomu bêchu wóczzy saczinili a ruzy nad wutrobnjom styknyli. jn.

Ze Serbow

S **Bolborz.** Wczera wosjewichmy, so je kowarski mischtr Waklar Röhler nêhduschu Schimankez kowarsku leżownosc̀ konz sandżeneho lêta kwit, a nêtko do njeje saczahnywschi, swoje dźełko sapoczak. Kowarski mischtr Jan Schimank pak je se swojej mandżelskej nêschto dnjow psched tym na wumjenk saczahnyk, so by derje sakkużeny wotpocznk wuzliwak. Wobstarny mischtr Schimank je so na pschedatej leżownosc̀i narodźił a je nêtko 76 lêt stary. Schimankez żwójba bêsche psches tśi generazije dołho z wobsedżerjom leżownosc̀e. Schimank nawukny kowarstwo a po wobstatym mischtrskim pruhowanju dźełasche jara pilnje nic̀ jenoż w kowarni, ale tez na swojim ratarstwje. Wsched nêkotrymi lêtami swjeczesche se swojej mandżelskej sylebornu kważ. Mandżelstwo bê bjesdźêczne. Wyschoke starohy dla je nêtko swoje wobsedżeństwo pschedał. Njech Bóh luby knjes Schimankez mandżelskimaj hischcze prawje rjany żiwjenski wieczor spożczi.

S **Wyschoke** pola Kubschiz. Wopyt pschi swjatych dnjach. Sa nêkotre njedźele budże temu lêto, so jeneho dnja schulska holza z Wyschoke pschi kromje lêsa dwê małej żornicznju namaka. Macz̀ żornicznkow drje sa pizu pytasche. Na tôżdy pad bêschtej żornicznju krucze k zebi stôczenej. To bê tak lubosne, so holczka mjenschu z njeju majkasche, mjes tym, so wjetschа wschê mozy napinajo czekny. Kaz̀ pak je znate, wopuschczja stare żorny wschê mlode, kotrychż je so hdy człowjecza ruka dótka. Ssornicz̀ka hy bjes dwêla sahinyła, hdy by ju krótko na to hospodarski pomoznik Wyschoczańkeho bura, kotryż drjewo rubasche, njenamakak. S pschiwolenjom najenka hontwy wocsahnu bur żornicz̀ku z mlokom. Wona bu bórzy z lubuschkom wjesnych dźêczi, wot kotrychż je rad majkacz̀ dasche a z kotrymiż radu po wśu wokoło cz̀elcz̀a kasche. Ssornicz̀ka bê tez̀ jara wczipyna. Bjes dźiwa, so tez̀ jeneho ranja se 7lêtnym hólczkom bura żodu do Rachlowskeje schule dźêsche, hdyż żebi schulsku sstwu derje wobhlada a lez̀ pult porjadnje wobczucha. „Hansk“, tuto mjeno bêchu jemu dźêczi dake, spasche we nozy pod żerdżemi, kotrez̀ w dworje lesachu a bêsche-li syma, w tôlni. Najprjedy jemu pschipokasane lêhwo w zwinjazym chlêwje żo jemu njespodobalsche, wjele lubsche bêsche jemu mjekke lêhwo w thêji domskeho. We lêczu cz̀injesche Hansk husto wulêt do blischkeho lêsa, pschesło pak by żo porjadnje wrócz̀il. So by żo njepotrêtlik. dosta po namjecze najenka hontwy cz̀erwjeny bancz̀ik wokoło schije, tak so żo lohko z dalokosce spósna. Jeneho dnja żo Hansk se swojeho wulkta njewrócz̀i. Natorz̀izu wieczor pak pytny bur, so nichtó pschi swinych wocznach wokoło tupoza. K radosc̀i wschêch bê Hansk na hodowny wopyt pschisloł. Bjeły wschoje bojosce do khêże pschindże, hdyż żo jemu durje wotewrichu a cz̀uje sche żo pola swojich nêbduschich wothladarjow jara derje. Tykanz̀, kotryż żo jemu poskicz̀esche, jemu derje khodżesche, tola hischcze pod hodownym schtomikom, hdyż żebi dobre schokoladowe kulki na halz̀kach wisaze, khodżacz̀ dasche. Szyła schokoladu radu nuschli. Wopyt dźêczi rad pschisa, dokelz̀ jemu tôżdy nêschto dobre żobu pschinjesze. Mloko wjazy njerodżi, sa to pak żebi bêrny sa żwinje pschihotowane, derje khodżacz̀ dawa. Kak dołho Hansk wostanje, nichtó rjez̀ njemóże. Sda pak żo, so żo jemu nêtkole precz̀ njecha.

Hudźba – wumêłstwo – dźiwadło

Mêschczańske dźiwadło.

Sylwestra wieczor hrajesche żo w Mêschczańskim dźiwadle tryki „Sboże w Himmelsruh“ wot Hansa Müllera-Nürnbergskeho. Wobsahowy hry njeje jara duchapołny, ale pschetkany se pryskotatym żortom, a hdyż żo hrajerjo zyle sastaja sa hódnotne pschewjedżenje, potom pschemoscza słabosce tuteje hry. Wêcz̀o, hdyż chzesch żo do żyteje woke naśmjecz̀ a njehladasch hlubscheho smyslka, potom żo spokojeny z hry wrócz̀isch.

Wolf Martini ryśowaschе rysły amerikanskeho pschekupza James Snake jara wustojnje a tez̀ Tilli Breidenbach bê wurjadnje dobra Jane, jeho dźowka. Tez̀ Hellmuth-Brânt jako pschewodjerka Berty Brown bê tajke prawo na cz̀uwy padaza wobstrażowarka. Heinz Süßengut jako sekretar William Tompson, Jurij Stzinmetz jako knjes nad „Njebjeskim mêrom“, a sasmjerjo njemjeskich rólow Lu Margraf, Franz Rarisch, Kurt Rocktäschel, Herbert Horst bêchu zyle w żiwjom doma. Burjadnje a pschekłapanje poda Alfred Borchert domjazeho ducha Peperla. Hans Berber jako Rolf bê każ sa hru ryśowana postawa. Ida Waretz jako Kitty dasche żebi wschu prózu, żiwoju rólu derje podacz̀. Jewischczowe wobrazy W. Ulbricha żu sazo z pschichelwjenku, a tez̀ szenijenu stworjerjez̀, k. intendantej Kämpffej może żo k wusmêchej żiwoju pschecz̀. — Bê to prawy sylwesterski żort — a budże żo wêsche tez̀ nêtko w nowym lêce kôżdemu spodobacz̀, tiż je pschecz̀el żorta. -k.

Towaŕstwowski powêstnik.

Bukecy. Serbske tow. ma swoju hłownu zhromadźiznu pónd̀żelu na Troch kralow wjecor ½8 hodź. pola Stangec. Přednošk je přilubjeny. Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Bukecy. Zwuczowańska jednota: Sobotu 4. januara 1936 je po zwuczowanju mała zhromadźizna.

Načolnik.

Hłowny redaktor Marko Smolerk. Zamolwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźêl a přiłopk Marko Smolerk a za nawêštki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. D. A. XI. 1935 2248. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje.

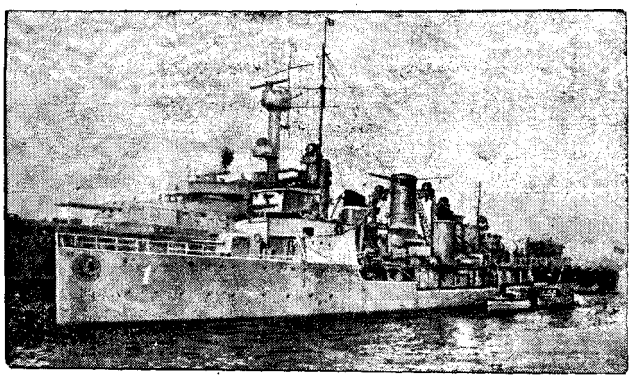

„F I“ żo do żłużby stajił.

Prêni wchewodżak łódźstwa „F1“ je żo w Kielu do żłużby wsak. Je to typ, kiż, każ hižo mjeno praji, żo jenoż jako pschewodżak wużiwa. Je 600 tunow wulki a ma dwê 10,5 zentimetrow wulkej kanonje, schtyri 3,7 zentimetrow wulke kanony pschećiwo lêtadłam a dwê maschinstej tśêlbje pschećiwo lêtadłam. Sady njeho steji schischak „Königsberg“.

Asociatet Breß, M.)

Měšćanske dźiwadło
Telefon 3263 6

Pjatk. 3. januara, 20.15 hodź., kolo F
Zbože na Himmelsruh
fort w 3 jedn. wot H. Müllera

Njedźela, 5. januara, 19.30 hodź. Wulka opereta zymsk. sporta
Swětowa mištrka
znižene płaćizny 0.50—2.50 hr.

Sobotu, 4. jan., 20.15 h., kolo E
Swětowa mištrka
Opereta w 3 jedn. w. J. Saagl
znižene płaćizny 0.50—2.50 hr.

Póndźelu, 6. januara, 20.15 hodź. Poskićane wumjelstwo, porjadna
Hura w zadnim domje
Ludowe płaćizny 0.50—1.50 hr.

Nj. dźelu, 5. januara, pop. 15.30 hodź.
Knurks ma tola wutrobu
Hodowna bajka wot Malberga

Wšitcy podpjerajmy naše měšćanske dźiwadło!
To je naša čestna winowatosć!

Dojêdu **sobotu, 4. januara 1936** do **Drježdżan** a **wutoru, 7. januara** do mojeje filiale **do Budyšina** w „Hotelu k markhrabi“ **z wulkim čerstwym transportom**
belgiskich koni
někotrych subożnych kobłow, rhynskich žrêbcow (1 hač 3 lêt starych) a z wjacorymi čehniwymi wołami a poskićam tute pod połnym zaručenjom po tunich płaćiznach na předań abo wumênjam na druhi skót.
Paul Grosch, wikow. ze skotom a konjemi w Drježdżanach-N., Hechtstr. 30, tel. 50628, přijedy Franz Augustin Telefon Budyšin 3665 5

Kupujće pola našich inserentow

Wólklec hosćenc w Khróšćicach při 13 cyrkwi

Sobotu, njedźelu a pónd̀żelu, 4., 5. a 6. januara 36
kózlopiwo točimy, skot wo myto
K tomu wutrobnje přeprošujetaj **R. Wólkel a mandź.**

Wutrobny dźak

wuprajamy knjezej vikarej Adlerjej za jeho krasne předowanje, kaž tež knjezej kantorej Leinertej za dobre skutkowanje w našej wosadze a přejemy jimaj wjele zboża a strowosće w nowym lêće.

Dźakowni Serbja Delnjo-Wujezdźanskeje wosady

12

Trjebany
harmonijum
so kupić pyta
4] **farski dom we Łupoji**

Su-li Waše črije roztorhane
přindźe zašiwanje do **wulkosewowanje na Zitnych wikach čo. 11** zasrjedu „Złoteje hwězdy“ a „Mlokowoho dwora“

Alfred Gnichwitz
Dobre rjedne a tunje postužowanje. Na nôdusowanje móže so dołožkać!

Meble
a pólstrowane twory
poruđa po najnižšich płaćiznach
Handrij Štrympa
w Budyšinje na Rózow. hasy 15
Nyrn. Serb!

Mały nawêšk
w našich NOWINACH
je tuni a so płacy wupłaći

Dźensa rano w 7 hodźinach wusny čišo a zbóžnje naša lubowana mać, wowka a prichodna mać

Madlena Wićazowa
rodź. Domšec
w žohnowanej starobje 80 lêt.

Swjatočne khowanje budże pónd̀żelu ½9 hodźin w Khróšćicach.

W mjenje wšêch zawostajenych
Marlja Wićazowa.

W Prawoćicach, Tišnjowje a Zejlcach, 3. januara 1936. 17

Prątyja
delnjołužiska protyka na lêto
1936
je wušła. Płaći 30 pj.

Přiloha k čisłu 2

SERBSKE NOWINY

Pjatk 3. januara 1936

Hodowna zhromadźizna Maćicy Serbskeje

Maćica Serbska běše swoju lětušu hodownu zhromadźiznu na štwórtk, 2. wulkeho rózka popołdnju do Serbskeho Domu zwołała. Na zhromadźiznu běše so nahladna liczba Maćicarjow a hosći zešła.

Předsyda Maćicy, knjez krajnosudniski rada dr. Symank zhromadźiznu z powitańskimi słowami wotewri a přitomnych najwutrobnišo postrowi. Přeješe wjele zboža k nowemu lětu wšitkim a też Maćicy, kotraž je za přichod žohnowanja potrěbna, zo by mohła swoje nadawki dopjelnić. Předsyda wupraji nadžiju, zo změje Maćica w nowym lěće wjacy sředkow za kulturne wudawki. Wón pak sebi też přeješe, zo bychu sobustawy pilniše sobudźěłałe, wosebje w Maćicynych wotrjadach; tola je też jara nuzne, zo bychu wšitcy, kotřiž maju dobre pjero a kotrymž je móžno, redaktora Časopisa a Předźenaka z přinošowanjom nastawkow podpjerali. Předsyda hišće z dźakom na dar spominaše, kiž je njeboh duchowny rada Šewčik Maćicy wotkazał. Skónčnje wón k porjadnemu zapłaćenju přinoškow napominaše. Přjedy hač so dnjowy porjad wotewri, so jedyn nowy sobustaw jenohłósnje do Maćicy přija.

*

Knjez pater Romuald Domaška-Róžeńčanski jara zajimawje wo Tecelinu Mětu přednošowaše a jeho spisaćelske dźěło pohódnoćeše. Před duchownym wóčkom připosłucharjow přednošer jasny wobraz nadobneho prócowarja předstaješe. Dopominawši na spominanje wosebje katolskich Serbow we zańdźenym lěću, wón někotre data z jeho žiwjenja zdźěli. Wo Mětowych dźěćacych a šulskich lětach stawizny ničo njepowědźa. Wón je so wukubłał we Nowej Sali pola Lubina a je po swojich studijach do cistercienskeho rjada zastupił. Biskop Šylo w Budyšinje je jeho na duchowneho wuswjećił.

Tecelin Mět so při swojim duchownym zastojnstwje w Róžeńće wosebje spisanju serbskich nabožnych knihow wěnowaše. Wulki zajim zbudźi přednošerjowe rozjasnjenje, kak je so pater Tecelin staral, zo bychu dźěći nawukłe prawje serbski čitać a to, štož čitaju, zrozumić a w dobrym pomjatku skhować. Słyšachmy, kak jara je swój serbski lud na wutrobje nosył. Mět je njehdźe 5000 stron za swojich Serbow napisał; wón prawopis fonetisey pisaše a wuživaše prawu ludowu rěč. Jeho wašnje pisanja, jeho styl běše jednory, dokelž wón pisaše za wšědny lud a nic za wučenych.

Kaž kóždy wulki muž měješe Mět też přeséčhanja přetrać. Wón pak přeco wšitke zwjetša maličkostne nadběhi a přisłodźenja mjerne swój puć kroćeše. Wón so swěrnje wo swoje duchowne zastojnstwo a cyrkej staraše a hladaše kruće na porjad. Přednošerjej běše so derje poradźiło, zmysłenje, powahu pilneho spisowaćela narysować, kotrehož wutroba so k swojemu narodej paleše. Serbski lud je swojemu zasłužbnemu mužej rjanu čestnu delčicu k wopomnjeću připrawił, zo by jemu z tym swoju česćownosć wopokazał.

Přednošer běše někotre Nowe Zakonje a druhe nałožne knihi Tecelina Měta sobu přinjesł, zo bychu sebi je zajimcy darmo móhli wotewzać. Knihi pola přitomnych wulki zajim zbudźichu. Wone wobswědčuja, z kajkej pilnosću a lubosću je Mět za swojich lubych Serbow pisał a dźěłał a činja nam spisaćela wulkeho a wuznamneho. Wulki zajim běše też Mětowy rukopis zbudźił. Jasne a čiste pismo jako čišćane wupaduje a wo wulkej porjadnosći a wutrajnosći tuteho duchowneho dźěłaćerja swědči. Wosoba Tecelina Měta bu z tutych pokazka připosłucharjam čim lubša a dróžša a njech wostanje ze sylnym pohonom, sledować jeho přikładej.

*

Po krótkej přestawcy knjez wučeř Rjećka-Róžeńčanski „wo narodnej drasće katolskich Serbow“ přednošowaše. Wón swojim připosłucharjam rozestaji, kak ludowa drasta sobu najmócniše ludowu dušu wobswědčuje. W kóždej narodnej drasće many zbytki kulturnych kubłow pytać. Ludowa drasta wobmjezuje so stajnje na wěstu krajinu, a wšelake winy postajichu krute zwonkowne mjezy. Napřeco sebi stejitej ludowa drasta a móda. Ludowa drasta njesaha dale wróco hač nehdźe do léta 1500.

W srjedźnim wěku rozeznawachu ludźo drastu stawow, hinak drasćeše so burski, hinak měšćanski lud. W tym, zo so w 14. lětstotku francowska a we 16. lětstotku španiska drasta k nam předrě, mamy drje też korjeń wuwića serbskeje drasty pytać. Njedźiwajo wšitkich wliwow su pak so w serbskej drasće dźěle stareje słowjanskeje drasty zakhowale. Přednošer też skrótka mužacu drastu naspomni, kotraž je so pola nas nimale cyle zhubiła. K mužacej drasće ze krótkimi kholowami słušeše po 30lětnej wójnje wobrónjenje a po nižozemskich dołhe włosy. Pyšenje ze pjenjezami pokhadźa ze 16. a 17. lětstotka, tu smědźa drje so też zwiski mjež tehdomnišej a dźensnišej katolskej žonjacej drastu pytać.

Přednošer wulcy zajimawje a dokładnje drastu serbskich katolskich žonow a knježnow wopisowaše, rozpominaše jeje wosebitosće, krajinu, w kotrejž so nosy a wšelakosće, z kotrymiž so mjez sobu rozeznawa. Wokolo Budyšina je drasta najdale k juhu rozšěrjena, Kamjenc leži z boka srjedźneho. Kulow wosrjedź sewjerneje krajiny, w ranju cyle samej wsy Zdźěr a Brěmjo. Drasta so w Serbach zdźerži, dołhož so lud zmutrkownje Serbatwa dźerži. Přednošer liči, zo hišće nehdźe 4000 hač 5000 žonow a knježnow we serbskej katolskej drasće khodźi. W nehdźe 110 wsach a wjeskach hišće katolsku narodnu drastu wohladamy.

K studowanju serbskeje ludoweje drasty přednošer wšelake žórła mjenowaše. Mjez nimi steji Serbski muzej w Serbskim Domje w Budyšinje na prěnim měsće, jemu sledźuje Oskara Seyffertowy muzej w Drježdźanach. Nimo teho mamy kopicu pisomnych žórłow. Tola na wšitke žórła so njemóžemy spušćeć. Najstarše spušćomne žórło je mała rysowanka z léta 1712 w Radworju. Našu serbsku drastu móžemy pak jenož prawje studować, hdyž z wotewrjenymaj wočomaj po serbskim kraju pućujemy.

Z pomocu dobrych rysowankow knjez wučeř Rjećka skónčnje hišće dźensnišu drastu katolskich Serbowkow wopisowaše. Žonjaca drasta so do drasty knježnow a ženjenych žonow dźěli. Wosebje ważna je družća a njewjesćinska drasta. Serbska žona ma też wosebitu kwasnu drastu. Serbska žarowańska drasta je čorna a běła. Narodnu drastu prawje zrozumić móžemy pak jenož, hdyž ludowe žiwjenje we cyłku znajemy.

*

Při powšitkownej rozmołwje knjez justicny rada dr. Hermann přeće wupraji, zo by so też serbska drasta w druhich stronach serbskeho kraja z podobnej dokładnosću a swědomićiwosću, kaž je to přednošer činił, přepytowała. Wón přitomnych wospjet prošeše, zo bychu fotografije a wobrazy starych drastow Maćicy darili, zo by so wuwiće a přemjenjenje naše narodneje drasty mohło prawje zwěsćić. Knjez farař Nowak-Radworiski namjetowaše, zo bychu so stejace wobrazy za film zhotowiłe, kiž bychu so mohłe k powšitkownemu powučenju wo serbskich drastach trjebać. Knjez wučeř Měškank pak

Serbske barby

Bratřa, dajće město spěwej,
Sława! barbje wyskajće,
Módrej, čerwjenej a běłej,
Kajkuž Serbstwo lubuje;
Twjerdźizna njebjeska
Sama k njej so póznawa.

Firmament so módri krasny
W fijałkowej módrini,
Jeho barba njewuhasny
Přećelow slub poswjeći;
Přećelstwo, bratrowstwo
W našej barbje hordźi so.

Młody dźeń, hdyž ranje swita
Z różowatej kročelu,
Z našej barbu zemju wita
Z lubosću we wobliču;
Lubosća wuznawa
Naša barba čerwjena.

Bělu drastu njewinosće
Jasny dźeń so wobléka,
Z běłych liljow khwalba rosće
Twojej barbje, Łužica!
Njewina wuzwola
Twoju barbu, Łužica!

Módra, čerwjena a běła,
Haj, to krasna barba je;
Komuž wutroba so zhrěła,
Za čuća je wótčinske:
Zawyskaj, zaklinkaj,
Sława serbskej barbje praj!

1848. Handrij Zejler.

Wulka doktorska bajka

Wo Solimanskej pryncesnje.

Mjez tym pihawy Wincko čěrješe do Horičkow a do Upica a do Kostelca po doktorow, sedźeše Hronowski doktor pola kuzlarja Magijaša a dawaše kóždu, za kotruž so jemu zaplěnyło. Zo jimaj čas njeby předołho tralo, zapali sebi wirživnku a mjelčo kuješe.

Hdyž so jemu hižo wostudźi, zakašlowa a dale pachaše. Potom, zo by sebi dołhu khwilu skrótił, tři kóle zazywa a zamikota. Po někajkim času puški: „Jejo.“ Někdy za pół hodźiny so načahowa a rjekny: „Sandl, bychmoj pohlej mjez tym karty hrać. Knjez Magijašo, maće tu někajke khorty?“

Kuzlař Magijaš njemóžeše rěčeć a to jenož z hłowu třaseše, zo nima.

„Nimaće?“ bórčeše Hronowski lěkař. „To je škoda. A to sće šwarny kuzlař, hdyž ani karty nimaće! To pola nas w korčmje dawaše předstajenje jedyn kuzlař, kiž dha hnydom rěkaše, někak kaž Nawratil abo Don Bosko abo Magorello, tak nehdźe, a tón wam činješe taje kuzlarske činki z kartami, zo byšće so dźiwał. Hajhaj, kuzlać so dyrbi móc.“

Potom sej zapali nowu wirživnku a rjekny: „Tak hdyž tu nimaće karty, powědam wam bajku wo pryncesy Solimanskej, zo by namaj čas so lěpje minył. Jeli tu bajku připadnje znajeće, jenož prajće a ja hnydom přestanu. Potajkim započnu.

Kaž je znate, za Kawčimi horami a Sargassiowym morjom su Dalamanske kupy a za nimi je pusćina Sariwari zarosćena z hustym lěsom z hłownym cyganskim městom El'doradom, a tam hnydom za rěku, kak so dźe přez tu lawku a potom po šćežcy na lěwo, za rokotowym kefkom a přěrowom so wupřestřewa wulke a mócne Solimanske sultanstwo. Tak nětko sće hižo doma, njewěrno?

W Solimanskim sultanstwje knježeše, kaž hižo mjeno pokazuje, sultan Soliman. Tón sultan měješe jeničku dźowku, Zubejda so mjenowaše a ta pryncesa Zubejda naraz poča kiprječ a khorjeć a kašlowaše, hinješe a wjadnješe, bu zdrjena a bléda, stonaše a žałoślsćeše, zo bě zlě na nju pohladać. To so wě, sultan k njej skok zwoła wšitkich swojich dwórskich kuzlarjow, zaprajerjow, činkarjow wšě mudre žony, wšitkich dźiwyčinjerjow a astrologow, zelerjow a žałbarjow, łazeńkow a runarjow a hojerjow, ale žadyn z nich njemóžeše pryncesu wustrowić. Hdy by to było pola nas, ja bych rjekł, zo ta holca ma anemiju, pleuritidu a bronchialny katar; ale w Solimanskim kraju njeje tajka zdźělanosć a medicina njeje tam tak pokročowała, zo mohłe so tam jewić khorosće z łańcanskimi mjenami. To sej mózeće myslić, kak zadwělowany běše stary sultan. Luby Monte Krysto, praješe, tak sym so wjeselił, zo holca přewozmje kčejace sultanske rjemjesło a mjez tym, wbohe žatko, mi tule hasnje a kipri před wočomaj a ja jej njemóžu pomhać! — A tak knježeše na dworje a w cyłym kraju Solimanskim wulka zrudoba.

Tehdy tam přińdźe jedyn pućowacy wikowař z Jabłońca, někajki knjez Lustig, a hdyž słyšeše wo tej khorej pryncesnje, praji: „Knjez sultan dyrbjał k njej zwołać doktorow wot nas, z Europy, dokelž pola nas je medicina dale pokročowała. Tule maće jenož zaprajerjow, zelerjow a činkarjow, ale pola nas ludźički, su prawi a studowani doktorojo.“

Hdyž bě to zhonił sultan Soliman, zwoła k sebi toho knjeza Lustiga, kupi wot njeho šnóru škleńčanych parlow za pryncesu Zubejdu a potom so jeho wopraša: „Knjez Lustigo, po čim so pola was późna prawy a studowany doktor?“

„To je jara lohko“, rjekny knjez Lustig. „Późna so po tym, zo ma před swojim mjenom dr. Na příklad dr. Mann, dr. Pólnař a podobnje. A hdyž nima dr, tak to njeje studowany doktor.“

„Aha“, rjekny sultan a šćedriwje wobdari knjeza Lustiga ze sultankami, wěsće, to su tajke dobre rózynki. A potom pósła do Europy pósłow po doktora. „Ale to sej spomjatkujće“, kazaše jim při rozžohnowanju, „zo prawy a wučeny doktor je jenož tón, kiž so započina ze złóžku dr. Druheho mi sem njewodźe abo wam wotrěznu wuši z hłowu. Tak božemje.“

Hdy bych měł powědać, što tući wupósłancy wšo podeńdźechu a nazhonichu na tym dołhim pućowanju do Europy, to by była smjerć dołha bajka. Tola po mnohich prócowanjach tola ći pósły dóńdźechu do Europy a počachu hnydom doktora za pryncesu Zubejdu pytać.

Tak tući Solimanscy pósły, tajcy hobrscy mamelukojo z turbanami na hłowach a pod nosom z wusami, tołstymi a dołhimi kaž konjace wopuše, so dachu na puć po čornym lěsu. Dźěchu a dźěchu, doniž zetkachu muža ze sekeru a pilu na ramjenju.

„Pomhaj Bóh“, postrowi jich tón muž.

„Wjeršpomazy“, rjeknychu pósły. „Štoha wy, wujo, sće!“

„Ale“, rjekny tón człowjek. „Dźakuju so za naprašenje. Ja sym jenož drjewjar.“

Ći pohanjo z wušomaj třihachu a prjachu: „Knježe, to je druha wěc. Hdyž wy sće dr. Jewař, tak was mamy přeprosyć, zo byšće hnydom a na městnje a wostajiwši wšeho šoł do Solimanskeje zemje. Knjez sultan Soliman da was postrowić a zdwórliwje was pi prosy na swój dwór; ale hdy byšće so dlił abo připadnje spjećował, tak was tam wotwjedźemy z namocu a to sej, knježe, wot nas njepřejće!“

„Ale, ale“, dźiwaše so tón drjewjar, „a što knjez sultan ze mnu chce?“

„Ma za was někajke dźěło“, rjeknychu pósły.

„Tak pónidu“, zwoli drjewjar. „Ja mjenujcy runje pytam dźěło. Zo byšće wědźeli, ja sym za dźělom kaž drač.“

Pósły na so mikotachu a prajachu; „To so nam, knježe, runje hodźi.“

„Wočakać“, rjekny drjewjar. „Najprjedy bych chcył wědźeć, kelko knjez sultan mi zapłaći za moje dźěło. Ja dźě njejsym drohotnik, ale snadź knjez sultan njeje drapak.“

(Pokračowanje sćěhuje.)

Karel Čapek:

na Serbski muzej dopominaše a rozloži wo jeho nowych wobohaćenjach z drastu ze Śprjowjow. Wón sebi k lěpšemu rozestajenju wěcow w muzeju powjetšenje městnosće přeješe.

Hdyž běše so předsyda hišće přednošowarjomaj džakował, skónči wón hodownu zhromadźiznu a prošeše wo bohaty wopyt za příchodnu jutrownu hłownu zhromadźiznu.

Cyrkwinske powěsće

Njedźela po Nowym lěcje, 5. wulkeho róžka 1936.

S **Budyšchina.** W Michałskej zyrkwi njedźelu po Nowym lěcje rano 1/8 hodź. Boże wotkasanje, serbsce: far. Tischer, dop. 1/9 hodź. serbska a 3/10 hodź. němska Boża słužba: far. Kapler, pop. 1/3 hodź. słužba młodźiny. — Sswjedźeń Tsjoch kralow rano 1/8 hodź. Boże wotkasanje, němsce: far. Kapler, dop. 1/9 hodź. němska a 3/10 hodź. serbska Boża słužba: far. Tischer.

*

S **Budyšchina. Krajnozyrkwinske sjednoćenjestwo.** Wot njedźele 5. hač do soboty 11. januara Allianzjska modlerska zhromadźizna. Njedźelu 5. wječor we 8 hodź. thema: Sswětowa evangelisazija; rěčnik knjes farar Schneider. Druhe modlerske zhromadźizny so tam wojerwja. — Njedźelu 5. januara pop. w 4 hodź. hodownа zwjatočnosć Zjednoćeneho dźěćaceho zwjazka. — Zhromadźizny zwonka Budyšchina: Wutoru wječor we 8 hodź. we Wulkej Dubrawje, schtwórtk wječor we 8 hodź. w Budestecach a pjatk wječor 1/2 8 hodź. w Hornjej Hórzy. — Hodźina sa jenu njedźelu pop. w 4 hodź. w Budyšchinje a schtwórtk wječor we 8 hodź. na Židowje.

S **Barta.** Njedźelu po Nowym lěcje dop. w 9 hodź. němsce, 1/11 hodź. serbske kemšchenje (farar Więzas-Huczinjanski). Wopor sa mišijonstwo mjes pohanami. — Sswjedźeń Tsjoch kralow dop. w 9 hodź. serbske kemšchenje. Sběrka sa mišijonstwo mjes pohanami. — Wutoru pop. 1/3 hodź. kichezjańska jónska słužba.

S **Budestez.** Njedźelu po Nowym lěcje rano 1/8 hodź. směje farar Böttger serbsku spowědź, farar Bójs dop. 1/9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemšchenje. Dop. 1/12 hodź. směje farar Böttger kemšchenje za dźěći 1. hač 4. schulskeho lěta. — Sswjedźeń Tsjoch kralow směje farar Böttger dop. 1/9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemšchenje. Sběrka sa mišijonstwo mjes pohanami.

S **Budyšchinka.** Njedźelu po Nowym lěcje rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemšchenje (knjes farar Mikela z Malešec). — Sswjedźeń Tsjoch kralow dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemšchenje. Sběrka sa mišijonstwo mjes pohanami. Wutoru pop. 1/3 hodź. wošadna jónska słužba pola Michałkez w Kubšchicach.

S **Bukez.** Njedźelu po Nowym lěcje dop. w 9 hodź. němsce, 1/11 hodź. serbske kemšchenje (jind. theol Pfuhland), pop. 1/3 hodź. kichezjeńske kemšchenje. — Sswjedźeń **Tsjoch kralow** dop w 9 hodź. serbske, 1/11 hodź. němske kemšchenje. Sběrka sa swonkowne mišijonstwo. — Wutoru pop. w 3 hodź. jónske towarstwo we wošadnej sali. — Wumrěła: Marja Chrystina swud. Schubina rodź. Sshmankez, khězikarka w Kolwasy, 82 l.t, 7 měz. a 7 dnjow stara.

S **Hodźija.** Njedźelu po Nowym lěcje dop. 1/9 hodź. němske kemšchenje. — **Sswjedźeń Tsjoch kralow** dop. 1/9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemšchenje.

S **Hrodźischcza.** Njedźelu po Nowym lěcje dop. w 9 hodź. němska a 1/11 hodź. serbska Boża słužba. — **Sswjedźeń** Tsjach kralow dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 h. němska Boża słužba. Krajnozyrkwinska sběrka za stuk swonkowneho mišionstwa.

S **Huježiny.** Njedźelu po Nowym lěcje dop. w 9 hodź. němska Boża słužba. Kollekta sa mišijonstwo mjes pohanami. — Sswjedźeń Tsjoch kralow dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba, 1/11 hodź. kemšchenje za dźěći. Kollekta sa mišijonstwo mjes pohanami. — Pjatk 10. wulkeho róžka wječor 1/8 hodź. biblijska hodźina sa młodźinu.

S **Khwaczij.** Njedźelu po Nowym lěcje rano 1/8 hodź. němska spowědź, dop. 1/9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemšchenje. — Sswjedźeń Tsjoch kralow dop. 1/9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemšchenje. Kollekta sa mišijonstwo mjes pohanami. — Wumrěła: 31. 12. Jda Marta rodź. Altmannez, Korle Augusta Wobyła, molerskeho mišchira we Wulkej Dubrawje, mandźelska, 52 lět 2 měz. a 8 dnjow stara.

S **Klukscha.** Njedźelu po Nowym lěcje rano we 8 hodź. **němska** spowědź z Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. němske a 1/11 hodź. serbske kemšchenje. Sběrka sa mišijonstwo mjes pohanami. — **Tsjoch kralow** dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemšchenje. Sběrka sa mišijónstwo mjes pohanami.

S **Kotecy.** Njedźelu po Nowym lěcje dop. w 9 hodź. serbske kemšchenje z čitanjom předowanja (kantor Hoker). Sběrka.

S **Lukoje.** Njedźelu po Nowym lěcje dop. w 9 hodź. němske kemšchenje. Sswjedźeń Tsjoch kralow dop. w 9 hodź. serbske, 1/11 hodź. němske kemšchenje, 1/12 hodź. dźěćikemšchenje.

S **Malešchez.** Njedźelu po Nowym lěcje dop. w 9 hodź. serbske kemšchenje, 1/11 hodź. dźěćikemšchenje (sacki vikar Wirth z Budyšchinka). — Sswjedźeń Tsjoch kralow we 8 hodź. serbska spowědź, w 9 hodź. serbske, 1/11 hodź. němske kemšchenje. Sběrka. — Wumrjela: Marja Hana swud. Nowakowa, rentnarka w Malešchezach, 77 l. 11 m. 24 dnjow stara.

S **Minakola.** Njedźelu dop. 1/9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemšchenje. — Sswjedźeń Tsjoch kralow dop. 1/9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemšchenje, 1/12 hodź. dźěćikemšchenje. Kollekta sa mišijonstwo mjes pohanami. — Wumrjela: Hana swud. Lehmannowa rodź. Pola[illegible] thěžerka w Pěowjach, 66 l. 9 m. 1 dźeń.

S **Njeswačidła.** Njedźelu po Nowym lěcje rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske a 1/11 hodź. serbske kemšchenje. — Sswjedźeń Tsjoch kralow dop. w 9 hodź. serbske, 1/11 hodź. němske kemšchenje. Sběrka sa mišijonstwo mjes pohanami.

S **Nošarjiz.** Njedźelu po Nowym lěcje dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba, farar Handrik-Porschitz. — Sswjedźeń **Tsjoch kralow** dop. w 9 hodź. němske Boża słužba a 1/11 hodź. serbska Boża słužba. Wokrejny wopor sa Knjesowe mišijonstwo.

S **Porschiz.** Njedźelu po Nowym lěcje rano 1/8 hodź. němska spowědź, dop. 1/9 hodź. němske kemšchenje (knjes farar Wyrgacz z Nošaziz). Dźěćikemšchenje w Porschizach a Boschezach wupadnje. — Sswjedźeń Tsjoch kralow dop. 1/9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemšchenje. Sběrka sa mišijonstwo mjes pohanami. — Wutoru pop. 1/3 hodź. wošadna jónska słužba pola Michałkez w Kubšchizach.

S **Rakez.** Njedźelu po Nowym lěcje rano we 8 hodź. serbske zwjate wotkasanje, dop. w 9 hodź. serbska a 1/11 hodź. **němska** Boża słužba. — Sswjedźeń Tsjoch kralow dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba. — Schtwórtk wječor we 8 hodź. słužba młodźiny (hólzy). — Pjatk wječor we 8 hodź. słužba młodźiny (hólzy).

Se **Slepeho.** Njedźelu po Nowym lěcje dop. w 9 hodź. **němska** a 1/11 hodź. serbska Boża słužba. — Pop. 1/3 hodź. kichezjenja. — Sswjedźeń **Tsjoch kralow** dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba, 1/11 hodź. serbske a 1/12 hodź. **němske** dźěćikemšchenje. Pop. w 4 hodź. serbske dźěćikemšchenje w schuli w Mikowje. — Na woběmaj dnjomaj **zběra** kollekta sa mišijonstwo mjes pohanami.

S **Wóblinka.** Njedźelu po Nowym lěcje rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske a 1/11 hodź. serbske kemšchenje. Kollekta. — Sswjedźeń Tsjoch kralow dop. w 9 hodź. serbske, 1/11 hodź. němske kemšchenje. Kollekta.

S **Wósporka.** Njedźelu po Nowym lěcje dop. w 9 hodź. předowanja, potom spowědź a zwjeczenje Božeho wotkasanja.

Startowanje lětadła z lětadła.

Na Londonskej wustajeńcy lětadłow w Science muzeju w South-Kensington so modell macjerskeho lětadła a lětadła pokazuje. Małe khěrko počjeršne lětadło wotpočuje na wjerschim mjenje počježenym, pschi čimž so shromadna mós motorow sa startowanje swužitkuje. Po lěcje dale leći. Na tuto waschnje móže so na horce lětadłomaj roswjasaja a swjerschne lětadło we swojim dozpěču trěbneje wyskokosće so swjatki mjes woběmaj lětadło wjazy natkasć, jako je to pschi startowanju jeneho jenitschkeho lětanka možno. Maschiny, kotrejž so nětkole twarja, maja so prěni raz w nalěczu w atlantiskej słužbje wupruhowacz. (Seiling, M.)

Přilopk

Krutwjaza wopuschi z kocjim wokom.

Na žort složeny muzjki we württembergskej gmejnje Gaildorfu byrbjesche njedawno se sdaleneho městna do zwoje wjeski krutwu dowjesć. So by pschi zlynym wobkhodze z jědźadłami zwoje skoczo schkitał, pschidźe na originelnu deju. Prědku na rowje pschičiżini lampion se sašpwěcenej zmĕczku a na wopuschi swojasa w pschedwiđźanej wyšokosći nad senju kocje woko jako kónežnu zwězu. S tak zwjatočnje wobzwětlenej krutwu dospě bjese wscheho njesłoža zwoju wješ.

Wobrsta kamjenina lawina z zhypnjenje semje w Hornjej Italskej.

Po wulkich deschczach w Hornjej Italskej zu so kamjenje w horatej krajinje z městnami do hibanja dale. Pschi Gardaskim jězoru zhypny so hobrska kamjeńina lawina z hory Monte Altiiimo. Studowarjo, kiž bě runje duzy na wjerschk horu, bu z padazymi kamjenjemi zabity. W blikskosći Portona sašpny so z rosmokanej semju dom, pschi čimž kaž z Božim dźiwoom 2 dźěći a žona njestrašnjene wostachu. Dróha po wječornej Riwierje je so z wotwalenjom semje, pschi čimž so něhdźe 1200 kubikmetrow kamjenjow zhypny, pola Boltri sašpyta. Tež w Apenninach so wobkhad na dróhach je zhypnjenymi kamjenitymi lawinami hačešche. Hobrske zhypnjenje semje w franzowskich Alpach je dróhu njes Rosans a Cygians něhdźe 500 metrow schěroko sašpyło. Haczrunjež je so katastrofa, kotraž je něhdźe milijon kubikmetrow semje do hibanja pschinjesła, w thětru pustej krajinje staka, je schkoda tola wulka. Mózy padazych kamjenjow snicji dospolnje mlyn. Padaze kamjenje tež mósť potorhnychu a rěčnischczo rěki wo něhdźe 100 metrow pschesunychu. Někotre hórske wězy zu so se zhypnjenjom semje wot zwěta wotrěsle.

7 hodźinow mjes njebjom a semju.

Sylwestra bě na gronitsy (železnizy) z Chamonix na lodowm horu Brevent, pschi jěhle na dobo wós wisajo wostał. Cžahaze kolejo bě so z powjaza wukmnyło, tak so wosaj z 20 wozbanti wobkhadženaj, kotrajž nad hłubokim dołom wisachtaj, njemóžeschtaj so dale wjesć. Hakle po 7hodźinskim cjeżkim dźele w nozy a w žněty poradźi so, pucžowazych z njepschisłomneho położenja wuswobodźić. Wobsedźi strach wschak njeběše knježił, a wobaj wosaj běschtaj pschesa zoły cžaj z dwórnischczom w telefonskim switku.

Franzowski rekordowy lět so njeperadźił.

Franzowskaj lětarjej, Pharabot a Klein, kotrajž schtwórtk popołdnju z Parisa do Madagaskara wotleczeschtaj, so bychtaj rekordny wukoń Genin-Roberta pschetrjechiłoj, staj krótko po startowanju we Wadi-Halfa w połnóčnej libyskej pušczinje w jendźelskim egyptskim Sudanje zpadnyłej. Pharabot so pschi tom mori a Klein so srani. Lětarjej běschtaj hižo do Tuniża a Sirdu leczałoj.

Jendźelske wulkolětadło do morja padło.

Pohledni dźeń saidźeneho lěta je wulkolětadło „City of Chartum", kotrež běsche po puczu z Athena do Alekšandrije w Egiptowskej, něhdźe 2 kilomtr. psched Alekšandriju do morja padło. Pschi nješčożu, kotrehož pschičinu hischcze njeje znate, 12 wosobow, mjes nimi 9 puczowazych, zhinjenje pschijadźi. Jenož lětadłoweho njedokła, kiž so něhdźe 5 hodźin dołho nad wodu dźerżesche, zu na zaniczak „Brillant" wukhowali. Jendźelske wójnske łodje, kotrež zu w Alekšandriji stazionowane, běchu wjazy łódźi wupóslałe, so bychu za zhjedźenjemi morjo pschepytali. Nimo zaniczała „Brillanta" pak njeje žana z łódźow zaneho zhjedźenjeho namakacz mohła. Wukhowany wjednik lětadła, kotrjž je dospolnje wuznał, njemóžesche dotal wo nješčożu zaneje rosprawy podacz.

16 zmjertnych woperow sněhowych wichorow w Amerizy.

Wot njedźele wječora w Atlantiskich statach wot Georgia hač do Maine zychnowazy sněhowy wichor je žebi dotal znajmjenischa 16 zlwjenskich woperow wuzadał a hobrsku wězownu schkodu, znajmjenischa milijon dollarow wuczinjazu, naczinił. Zalostne sněhowe mjeczele wschón wobkhad we wulkich městach a na wšach znjemóžnichu.

Radio

Sobotu, 4. januara zhlychi so:

Königswusterhausen: Nimo znateho wschědneho programma: 6,30 wjeselny rańschi konzert. 11,40 sa bura. 15,30 hospodarski trodźenski pschehlad. 16 wjesele zobotnische popołdnjo. 18 ludowe reje — ludowe spěwy. 19 sabawny konzert. 20,10 rejwańska hudźba.

Lipsk: Nimo znateho wschědneho programma: 6,30 rańschi konzert. 11,45 za bura. 16 wjesele zobotnische popołdnjo. 18,15 Drježdźanska kultura wokoło lěta 1800. 18,35 dujerska hudźba. 19,35 Drježdźany, barokske město nad Łobjom. 20,10 pišanej hodźinje.

Hischcze wažne z hnjoweho programma: Barlin: 20,10 prěki a pódlu pisches Barlin. Wróćtkaw: 20,10 operettowy konzert. Köln: 20,10 wjeselny wječorny konzert. Min: 19,10 operetta „Dollarska prynzesa". Warschawa: 20 hodowna hudźba.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Die Gemeindestraße **Pietzschwitz-Auschkowitz** wird wegen Erdarbeiten an der Reichsautobahnstraße in den Fluren Zschkowitz und Pietzschwitz vom 3. 1. 1936 während der Dauer der Arbeiten — zirka 2 Monate — gesperrt. Der Fahrverkehr wird über Prischwitz gewiesen.

Bautzen, am 2. Jan. 1936. **Der Amtshauptmann.**

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny“ płaća měsačnje we wudawańi 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 3 | Budyšin — Sobotu 4. januara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Wjetša wójnska hotowosć w Srjedźozemskim morju

Kaž jendźelske nowiny pišaju, ma so jednanja jendźelskeho a franzowskeho knježerstwa, po kotrychž ma franzowske wójnske łódźerstwo jendźelskemu łódźerstwu pomhać, hač k wěstemu dypkej dowjedźe. Franzowska je wojsewita, so je swólniwa, Jendźelsku je swojim wójnskim łódźerstwom w Srjedźozemskim morju podpjerać, je-li by tam k schmjatanju došchło. Tola je njewujasnjene wostało, w kajkim wobsahu franzowske wójsko a franzowske wójnske letarstwo pschi wójnje z Italskej k lěpschemu Jendźelskeje sapschimnjetej.

S jendźelskich nowin bě še spósnał, so Franzowska pschezo sažo žada, so by Jendźelska dyrbjała automatiski Franzowsku podpjerać, je-li by k schmjatanju mjes Němskej a Franzowskej dóschło. Diplomatiski sobudźěłacer Londonskich nowin „Daily Telegraph“ rosprawja, so su so franzowscy wojerjo wjednoraz prascheli, kajku pomoc smě Franzowska wot Jendźelskeje na kraju a w powětrju wočakować, je-li so franzowske połnózne mjezy nadpadnu. Kaž Londonske nowiny pišaju, je jendźelske knježerstwo móžnosć tajkeho hrožazeho wuwiwja jako jara „wumóžkenu“ wojnamjenjiło a dotal wotpokazało, so z tajkimi wunenjenjemi sobuzwěsć.

Sobudźěłacer Londonskich nowin „Daily Expreß“ pak pišo, **so je Franzowska Jendźelskej hižo shromadne dźěło w powětrju, na wodze a na kraju pschilubiła.** Pariski rosprawjeř nowin „News Chronicle“ pak myšli, so by plany hač najnadrobnischo do dnja sthadźowanja Swjatka ludow k wurabjowanju w petrolejowej sawjerje wobdźěłaju. Franzowska mimo druheho nanjetuje, so bychu so franzowsko-jendźelske letadłowe sejperanischcja pschi dołhoranischich njesach Franzowskeje pschiprawile sa pschipad, **so bu franzowscy wojacy a letadła k połodnischim njesam pósćelu.** Hač je stab jendźelskeho wójnskeho letarstwa tutón namjet jako pschijomny pschijał, je hischće njewěsty prajeć, tola so žiwischi, kaž rospravjeř pišo, so je so hižo z Belgiskej a sama z Hollandskej jednacz sapoczało, hač tutaj krajej so njebywschtaj na sprjećenju letarstwa wobdźěliłoj.

Diplomatiski dopisowaŕ Londonskich nowin „Daily Mail“ pišo, so stej so Jendźelska a Franzowska hižo tak daloko dojednałej, kaž žěbi to dźenżnischi cząs žada.

Italske nowiny pschećiwo wukrajnym powěsćam.

Na italskej stronje so w pozdnich dnjach njeje wjele nowych wójnskich podawkow wosjewiło. Sa to pak su so rasnische naštawki k sakitanju Italskeje pisałe. Italcźenjo su, kaž so z Roma powě, z wobzarowanjom zhoniłi, so su wukrajne nowiny w pozdnich dnjach pschehnate powěsće wo italskim wojowanju w Abeżynskej wocźischcźale.

Italcźenjo zyle rasnje powěsć wotpokazuja, so su woni wjesela Gugłu po wojesku satsełili. Tehorunja so jako wopaczne mudawanje wotpokazuje, so su Italcźenjo koptiske zyrkwje spalili. Sobom pak so na njeczłowjeske surowosće pokazuje, kotrejž Abeżynjenjo na italskich wójnskich jatych kruczuja; tohodła so žada, so by Italska taiske sadźerżenje dyrbjała krucze khłostacz, pschi czimž by źmełа źnadź też najnowische bróńe chemiske wójny wužiwacz.

Italcźenjo swěsćuja, so su dotal schtyri wójnske letadła zhubili a so su wschitke druhe powěsće wopaczne. Powěsćerńja „Agencia Stefani“ wojewja, so su wukrajne nowiny je steje wole wo spjećerjach italskich wojakow pisałe, kiž běchu so sa rańschu Afriku postajili, dokelž so italscy wojacy njeju spieczowali. So by dopokazało, so Abeżynjenjo z dum-dumskimi a rosbuchańskimi patronami tšeleja, je italske knježerstwo sekretariatej Swjatka ludow fotografije pósłało, kiž dyrbja pschećiwdźěcz, so abeżynscy wojacy rosbuchańske patrony wužiwaju, kiž z Jendźelskeje pokhadźeja.

Wotwola so jendźelski pósłanc z Italskeje?

Kaž Londonske nowiny „Daily Dispatch“ pišaju, so mjes jendźelskimi knježerstwowymi ludźimi wo wotwolanju jendźelskeho pósłanca sira Erica Drummonda z Roma rěcźi. S hamtskeje strony wschak so tute wunoschowanja hischće njeje wobtwrdźiłe, tola žěbi w Londonje myślu, so Mussolinijowe sadźerżenje žanmo wot žeble k sastajenju diplomatiskich poćahow mjes Jendźelskej a Italskej powjedźe. Tak so sir Eric Drummond, kiž na dowolu pschebywa, najskerje wjazy z tuteho sowola do Roma njewróći.

Pósłanc Attolico pola Mussolinija.

Italski pósłanc w Barlinje Attolico, kiž hižo někotre dny w Romje pschebywa, je so z Mussolinijom rosrěcźował.

Jendźelska w Egiptowskej mobilizuje

Psched někotrymi wjedźelemi mjeńesche so jendźelske wojerske hibanje w Egiptowskej jako pohotowanje jendźelskeho stejischcza pschi Suezskim kanalu wobhladowacz. Dźensa pak może so hižo wo powschitkownej mobilizaciji w Egiptowskej rěcźeć. Na straschnych mjesach je so hižo wschitko na sakitanje pschihotowało. Ssylnosć jendźelskeho wójska w puscźinach wjeczorneje Egiptowskeje so na nětko 20 000 muži wobliczа. Jendźelczenjo pak žebi myšla, so ma Italska w Libyskej 95 000 hač 100 000 muži shromadźenych.

Jendźelska chce so w Egiptowskej na nadpad z wjeczornych stron schkiacz. Tohodła su Jendźelczenjo też horu z wjeczora města Solluma do twjerdźiny wuwarili. Mjety italskeje Libyskeje hač blisko tuteje hory zahaju. Nimo tuteho so tuta twjerdźina z tsjomi jendźelskimi kschižakami w Sollumskim morskim saliwje sepołnja. Najwažnische w tutych stronach pak je město Marsa Matruch, kiž je so w pozdnich létach do krasnych morskich kupjelow wuwarilo. W tutym městeu so někotre z jendźelskimi wojakami mjeńwi a w nim je też wjele wójnskeje potrjeby na składze. Tu też kommandowe krjedźischcźo jendźelskich puscźinskich wojakow žydli.

*

Tola też Italcźenjo so z tkwaikom pschihotuja. Někotre tydźaty muži wodnjo a w nozy nowu autowu dróhu z Tripolisa na Benghasi pschi morskim brjohu twarja, so by dale k egiptowskim mjesam doźahała. Dotal so dróha nětko 150 kilometrow psched egiptowskej mjezu do hubjeneho puscźinskeho puća skónčesche.

Finski čerwjeny kříž po puću do Abesynskeje

Pjatk su w Hamburgu schtyri sobustawy finskeho čerwjeneho kschiża na łódź stupiłe, so bychu do Abeżynskeje pucźowałe. Finski čerwjeny kschiż je pjenjesy za tutu ekspediziju z powschitkownej sběrku a dobrowólnymi darami nahromadźił. Profesor dr. Faltin ekspediziju finskeho čerwjeneho kschiża nawjeduje. Wón je so hižo jako lěkaŕ na grichisko-turkowskej, rusko-japanskej a zwětowej wójnje wobdźělił, so je we wójnskim wothładanju khorych jara nasbonity. Profesor Faltin, kiž w 70. lěcze žiwjenja steji, je sa swoju ekspediziju wulki stan sa operazije zgotowałe, kiž je so jara napadnje se znamjenjom čerwjeneho kschiża wosnamjenił.

Žarowańska swjatočnosć za Rolanda Köstera

Pjatk wjeczor je so pschi kaschczu němskeho pósłanca Rolanda Köstera w najwuschim žwójbnym towarstwje w Pariśu žarowańska zwjatočnosć wotměła, na kotrejž so zhromadźichu direktor je wjednikowy wěnz z kaschczej położił. Wón też hischće wěnz němskeho zwonkowneho ministra a zhromadneho dźěła se zemrětym pokaza. Němski pósłanc, pósłanczowy radnik dr. Forster, zemrětemu schefej a pschećelej pozdźeli postrow pschiwołasche. Potom so kaschcej do němskeje evangelskeje zyrkwje w Pariśu pschewjeze, hdźež běsche zhromadu dopołdnja žarowańske kemschenje sa němsku koloniju.

4½ miljona Němcow so w powětrowym škiće wuwučowało

Kaž je němski zwjask sa powětrowy schkit w połdnim cząsu wulicził, ma tuta młoda organizacija, kotraž hańe 2½ léta wobstoji, nětkole hižo zhromadnje miljonowy zhromadźenstwo. S tym je němski zwjask sa powětrowy schkit po kliżbje jena najwjetschich organizacijow Němskeje. W Němskej wobsteji 2200 schulow powětroweho schkita. W tutych schulach 22 890 wjednikow powětroweho schkita dźeła. Tuczi wjednizy powětroweho schkita su hač do dźenżnischeho dnja 4½ miljona ludowych towarschow w powětrownym schkiże wuwuczowali. Němski zwjask sa powětrowy schkit znowa wschitkich ludowych towarschow namołwja, so bychu do jeho rjadow zastupili.

Nowe jimanja w Štyrskej

Hodownaj zwjataj dnjej a też pozdźiše dny hač do tónja léta zu w Hradzu dla politiskich pschičinow sažo wjele wobydlenjow pschepytali. Statna policija je nětko 100 wobydlenjow sajała, mjes nimi wjele znjeńacarskich sportarjow. Też w druhich stronach Schtyrskeje je policija ludźi sajała.

Konferenca pólskich ministrow

Na Warschawskim hrodze je so wczera wjeczor po nawróćenje zwonkowneho ministra wujcha Beča z jeho dowola politiske rosrěcźowanje statneho presidenta z pół-

Neutralnosć Zjednoćenych statow

Amerikanski zwjazkowy kongres je pjatk pschipołdnju pschi powschitkownej napjatosći zwoje letusche zhadźowanje wotewrił. Hnydom hdyž běsche zo zhadźowanje wotewrilo, pschedźyła zwonkowneho wubjerka a representanta-ho doma Maks Reynolds pschedłohu zapoda, z kotrejž ma zo zakoń neutralnosće, kotrehož płaćiwosć zo 29. februara skónči, z njewobmjesowanym zakonjom neutralnosće narunacz.

Maks Reynolds wosjewi, so je zo nowa pschedłoha po dlšich rospominanjach z presidentom Rooseveltom a zwonkownym ministrom sestajała. S pschedłohu zo nětčišchi sakas wuwožowanja wopraworodźiteje wójnskeje potrjeby, kaž bróńow a municije, do krajow wobkhowa, kiž wójnu wjedu. **Pschedłoha nimo teho presidentej połnomóz dawa, so może po zwojim dobrosdaću wuwos druheje maćizny, kiž mohła zo za wójnste samery pschihodźiś, zakazacz.** Nowa pschedłoha wopschija też možnosć sakasanja finanzowych akzijow do krajow, kiž wójnu wjedu, kaž kupowanje obligacijow a podobneho.

S tutej pschedłohu zo neutralnosć Ameriki na nowy a trajny podłožk staji. President dyrbi pschichodnje njestrožišy wuwos wójnskeje potrjeby do wobeju krajow sakazacz, kiž mjes sobu wójnu wjedźetaj, a dyrbi sakas też na kraje wupschestrěcz, kiž zo do tuteje wójny sejmu. Dotal może sche president po zwojej myślі postupowacz. Wulzy wažne je postajenje, so może president wosbudźicz, kotre wězy maju zo jako za wójnu hodźaze wobhladowacz. Potajkim smeje president wot nětka prawo, wuwos balowny, petroleja, kopora, żeleza, worzla a podobnych towarow sakasacz. Sakas wuwosa pak zo na zyrobu a medizinsku potrjebu njepoczahuje.

Sowjetski wupósłanc Uruguaysku wodusći

Dotalny zowjetski wupósłanc Minkin a personal wupósłanczowa staj wczera pjatk puczowanje do Europy nastupiłoj. Sowjetske wupósłanczowo je nowinam zdźěliło, so je kommisar za zwonkowne wikowarstwo zowjetskeje unije wschitkim zowjetskorusskim hospodarskim organizacijam sakasał, uruguayske twory kupowacz, a so zo zowjetske wikowarske towarstwo „Puhamtorg“ w uruguayskim hlownym městeu Montevideu rospuschcźi.

ſkim wójſkowym wjednikom Rydzom-Śmigłom, ministerſkim prezidentom Kościałkowſkim a ſwonkownym ministrom Beckom wotmĕło. W tutym rozrĕčowanju ſu ſo ſadne myśle ſwonkownopolitiſkeho wojeſwjenja poſtajiłu, kiž wyſchi Beck pſchichodnu ſtrjedu w ſejmowym ſwonkownym wubjerku ſdĕli.

Khłostańſki namjet přećiwo mordarjam pólſkeho znutŕkowneho ministra

W prozeſu pſcheciwo wukrajinſkim terroriſtam, kotŕiž ſu ſo dla ſtónzowanja pólſkeho znutŕkowneho ministra Pierackeho wobſtorkili, je ſtatny rĕčnik ſwoju rĕč ſtónzĕſt a khłoſtańſke namjety ſtajił. Wón namjetowaſche ſa tſiſch wobſkorżenych ſmjertne khłoſtanje a ſa dweju wobſorżenoju khłoſtarnju na czaſ żiwjenja. Sa ſtatnych wobſorżenych żadaſche ſtatny rĕčnik wjazy hač dżeſaċ lĕt khłoſtarnje a ſa tſiſch wobſkorżenych mjenje hač dżeſaċ lĕt khłoſtarnje.

W Pólskej so 25000 khłostańcow puści

Pjatk rano je pólſki amneſtijowy ſakoń do mozy ſtupił. Sakoń poſtaja, ſo maju ſo jaſnowe khłoſtanja ſpuſcheżiċ, kiž ſu ſo na pſcheſtupjenja położite, kotrež ſo do 11. nowembra 1935 ſtachu a kiž wjazy hač dwĕ lĕċe njewuċijenjeja. Khłoſtanja wot dweju hač do pjeċ lĕt ſo wo połojzu a khłoſtanja wo pjeċ hač do dżeſaċ lĕt wo ſteċinu pſchikrótcża. Sśmjertne khłoſtanja, kiž ſo hiſchże njeżiu wuwjedże, ſo ſ amneſtiju do khłoſtarnje na czaſ żiwjenja pſcheměnja, ſo ſo też ſmjertne wuſudy, kiž ſu w prozeſu pſcheciwo mordarjam miniſtra Pierackeho wupraja, njewuwjedu. Amneſtija pak ſo na politiſkich emigrantow njepocżahuje, kotŕiž ſu pſched ſwojim khłoſtanjom do wutkaja cżeknyli. Amneſtija wulkutkuje, ſo ſo położnjej dwĕj tuteho tydżenja wjazy hač 25 000 khłoſtanzow ſ politiſkich jaſtwow puſchcżi.

K ſmjerċi wuróſtkanza Köſtera.
Jena ſ połſlednich fotograf ijow ſmĕrtneho nĕmſkeho wuróſtkanza w Pariſu: Köſter w lĕwo, jako hóſcż franzowſkeho ſtatneho preſidenta w Rambouilletu. (Scherrl B.)

Spĕſchny parnik „Gneiſenau“ na ſwojej pĕrnjej jĕdże.

Na pſchedwjeċoru wujeſda tſeċeho ſpĕſchneho parnika Północnonĕmſkeho Lloyda „Gneiſenau“ do ranſcheje Aſiſkeje ſpĕdi pſcheprociwni hoſcżo ſtódż w Bremenſkim pſchiſtawje wobhladachu. Pſchedbyda lloydoweho pſchedſtejerſtwa dr. Rudolf Firle w ſwojej rĕċi na ważnoſcż tſiſch nowych ſtódżow ſa ſłużbu do ranſcheje Aſiſkeje „Scharnhorſta“, „Poisdama“ a „Gneiſenawa“ pohódnoſcżeſche. S wurſadnje ſpĕſchnym natwarjenjom tutych pasażerſkich ſpĕſchnych parnikow wob jene lĕto je ſo Bremenſka ſłużba do ranſcheje Aſiſkeje wobnowiła.

Nowe jimanja w Eupenu-Malmedyu.

Schwórkŕ rano pſchińdże żandarmſtwo do Bütgenbacha w Malmedyſkim wokreju a ſydom dominje ſwĕrnych mużow ſaja, kotrychż winowacżu, ſo ſu ſo ſtatnej mozy pſcheciwiwjeli. Sałeċi ſo do ſudnińſkeho jaſtwa we Verwierju dowjeſchu. Podawk je ſeċhkŕ ſylweſterſkeho wjeċzora, kiž bĕſche Bütgenbachſke turnarſke towarſtwo w jenym wjeſnym hoſcżenju wotmĕło. Policija bĕſche ſylweſterſki wjeċzor w 24 hodżinach ſaſwrjeła. Wona bĕſche ſo do wobdĕlnikow, jako w 24 hodżinach mĕrnje ſalu wopuſchcżichu, ſ gummiſtowymi klumpachami dała, ſ cżehoż wulki njemĕr naſta. Tutych żydom ſajatych jako ſamolwitych winuja.

Też Portugalſka bróni.

W Portugalſkej je ſo pjatk ſtatne hoſpodarſtwo roſliċżenje ſa lĕto 1936 woſjewiło. Wono wulke pjenjeżne ſrĕdki ſa krajne ſakitanje wopſchija. Sa wobrónjenje wójſka wudamki nĕkdże 55 milijonow hriwnow wuċżinjeja, kiž maju ſo w pſchichodnych pjeċich lĕtach wupłaċżiċ. Sa lĕto 1936 ma portugalſki ſtat 16 milijonow hriwnow ſa wójſko k ruzy. Sa wójſke namórſtwo je ſo nĕhdy„e 5 milijonow hriwnow do roſliċżenja ſtajiło. Tute pjenjeży maju ſo k wobſtaranju ĺekadow a cżołmow k ſchkitanju rybarſtwa wużiċ.

10 zasadow wobhladniwoſće

1. Cżim pſchiſłobniſche a wabjaże ſo cżi poſtiċżenje ſeſdanje, cżim ſkedżniſcho ſo poſtudżuj. Nichtó njemóże nicżo darmo roſdawaċ. Wożebje żony njech ſu wobhladnitwe pſchi wotſamknjenju nĕkajkich ſtafankow pſched khĕżnymi durjemi a wożebje tehdom, hdyż mandżelſki njeje pſchitomny.

2. Njepodpiſaj żane wuċżinjenja, kotrež ſej njejſhy najprjedy dokładnje a w mĕrje pſcheċitał. Wobſcherne wuċżinjenja daj ſpĕdi do podpiſanja wuruċżiċ a pſcheċitaj je potom doma abo praſchej ſo wĕżywuſtojnych ludżi wo radu. Nĕkajke wożobnitſe pſchipraſenja, kotrež na ſkałanſkej liſcżinje njeſteja, daj ſej piſomnje wobſtruċżiċ.

3. Ludżo, kotŕiż njejſu ſ pſchekupſkeho powołanja, njedyrbeli żane wuċżinjenja podpiſaċ, w kotrychż je ſudniſke mĕſtno (Gerichtsſtand) wuċżinjene. Sakoniſke ſudniſke mĕſtno dyrbi być ſydło wobſkorżeneho. Tohodla kedżbuj wożebje na to, hacż je na wuċżinjenjiſkim formularzu ſudniſke mĕſtno nĕkaż naſpomnjene.

4. Pſchi ſtórżbje pſched ſwonka wokrjeża leżażym ſudniſtwom dyrbiſch na tóżby pad ſaſtupjeny być. Njemóżeſch-li ſej prawiſnika popſcheċ, wobroċ ſo na ſtrowniu MS-Rechtsbetreuungsſtelle abo pożadaj radu pola Deutſche Zentralſtelle zur Bekämpfung der Schwindelfirmen, Hamburg 36, Klopſtockſtraße 28.

5. Podpiſanje ſmĕnkow (Wechſel) móże ſa wożoby, kotrež wotnaſt ſmĕnki njeſnaja, jara khutne ſcżehowki mĕċi. Kedżbuj tehodła na to, hacż na formularu mjeno „Wechſel“ ſteji.

6. Wſ padach, hdżeż dyrbja ſo pjenjeſy napłaċżiċ, budź dwójzy ſkedżbny. Daj ſej pſchi taſkim napłaċżenju piżomnje wobſtruċżiċ, ſo w padże njedopjelnjenja pſchipraſenych wuċżinjenjow ſo napłaċżenſki pjenjes ſ wotċżehnjenjom woprawdże naſtatych wudawkow wróżo płaċżi.

7. Schtóż chże ſej pjenjeſy pożiċżeċ, njech to cżini ſtajnje jenoż tehdom, hdyż móże jeneho dobreho faruċżenja ſtajiċż abo rukowanje poſkiċżeċ, kiž je ſnajmjenſcha dwójzy tełko hódne każ pożeżonka wuċżinja. Wot pożrĕbnika daj ſpĕdi pſched podpiſanjom wuċżinjenja pjenjeſodawarja mjenowaċ a wobhoń ſo wo wĕrnoſcżi wudawanjow.

8. Schtóż hudom pjenjeſy trjeba, njemóże to pſches tak mj. „Zweckſparvertrag“ dożpĕċ. Jane ſpranwne lutowanjſke pſchedewjaże njemóże po'cżonku ja „najkrótſchi cżaſ“ po minjenju wobmjeſowaneho cżakańſkeho cżaſa pſchipraji ċ. Kak dołho dyrbi ſo do wupłaċżenja pożiċżonki lutowaċ, njemóże ani lutowańſke pſchedewjaċe ani jeho ſaſtupjeŕ jaſnje doprĕdka prajiċ, dołeż to najbóle wot „wyſokoſcże a dypkomoſcże lutowańſkich płaċżenjow“ wotwiſuje.

9. Pſchiſłuſchne poſkiċżenja ſe żadanjom nĕkajkeho pjenjeżneho rukowanja (Kaution) ſu ĺuſto dołeż ſtrašne. Tohodła njeſupłaċż żenje taſke pjenjeżne rukowanje w hotowych pjenjeſach, ale cżiń to ſe ſapołożenjom nalutowańſkeje knjiżki abo ſ wotſamknjenjom rukowańſkeho ſawĕſċenja (Kautionsverſicherung).

10. Pſchedy hacż ſ njeſnatymi firmami do ſmika ſtupiſch, pożadaj pſchedy teho nadrobne informacije. Wo firmach, kotrež ſu jebańſtwa pobhladne, podawa informacje Nĕmſka ſentralna mĕſtnoſcż ſa wojowanje pſchećiwo jebawym firmam, Hamburg 36, Klopſtockſtraße 28.

Ze Serbow

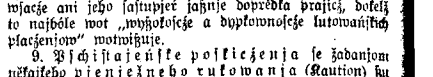

W **Budyſchinje**, 4. januara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Swobody a prawy zakład
Być ma zakoń zawĕrno;
Kóżdu druhu móc w kraju
Mam za ſkódne přibójstwo. H. Zejler.

— **Wo wjedrje.** Mjeżera **wjerżor w 7 hodż. barometer** 729, hygrometer **minus 2**, najwyſchſcha **temperatura plus 8.** Dżeńſa rano we 8 hodż. barometer 733, hygrometer **minus 1**, najniżſcha temperaturaa **w nozy plus 5.** — Niżiny ſo ſ Atlantiſkeho morja hacż do ſrjedżineje Europy pſchedrĕchu a nam njewobſtajne a deſchcżowate wjedro pſchinjeſechu. Dokelż wĕtry ſ połodniſchich kóncżin Atlantiſkeho morja pſchikhadżeja, je wjedro było pſcheċeżopłe. Nĕſto pak wjedraċnje wocżakuja, ſo niżiny ſtórżej prjeċ pocżahnu a ſo ſo wjedro powſchitkownje pſcheměni. Tuto pſchemĕnjenje pak ſo pomału pſchihotuje. Se Selenſkeje a Łoboweho morja ſo wſchitka na połnóżny Atlantiſki ozean wupſcheſtrĕwa. S njej ſo wĕło ſymny powĕtr k połdnju njeſe. Sa nĕkotre dny ſo tuto pſchemĕnjenje też pola naſ ſ nowym mjerſnjenjom a ſymſkim wjedrom pokaże. — Jutſje njedżelu ſłohańżło 8,03 hodż. ſłhadża a ſo 4,08 hodż. ſhawa. Mĕżaċżk ſkhadża jutſje pſchipołdniu 12,56 hodż. a ſhowa ſo rano w 5 hodż.

— **Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchu njedżelu: Njewobſtajne, tola trochu khłodniſche wjedro.**

Haińkec dźowka z Čorneho Khołmca

Powĕdańcżko ſe ſydownateho łĕſtwiſka.

H. Jórdan.

5j

(Pokraċżowanje.)

„Prawje maċże“, wotmołwi Bożaſ, — „a ſchtóż wyſoko ſteji, njech ſo hlada, jo njepadnje, praji pĕſmo. Samołwiże jeno, ſo ſmy ſ tym dżiwim pachołom do waſcheho ſtatka ſaſtupili; haj, ja mam wſchu winu na tym, dołeż jeho nawabich, ſo by żebi pola Hiłki wĕſtoſcż żadał.“

„S tó'deho njemjedra ſo hrima, a hdyż je nimo, ſwĕceſi ſaſo ſłónzo“, ſnapſcheċiwi ſchdĕſmy. „Derje, ſo je nimo, a njehnĕwam ſo na waſ, miż ſ najmjenſcha, ale bĕſche mi jara lubo, ſo ſcże mje ſ waſchim wopytom poċeſcżiłi; wſchako waſ a waſchu ſwójbu derje ſnaju. Cżeże-ſe-li też w pſchichodże k mni pſchikhadżeċ, budżeċże mi witani, tola wam k tomu radżiċ njemóżu, dołeż mam w domje wĕżu, w kotrejż je jĕd ſa młody łud.“ To wuprajiwſchi powĕżny żebi iſelbu na tyrihjet, ſawoła na pżow a woteſtżże do lĕża.

„S tej „wĕżku“ mĕni mój nan mje“, dżeſche nĕtk Hiłka ſ płaċżem ſdyhujo a pohładny ſrudnje na tych młodych mużow. „A wón ma prawje“, pokraċżowaſche dale, „moja lubóſcż je hižo wjazore wopory żadała. Hżo nĕkotſi młodżi mużojo ſu njeſbożowni pſcheſe mnje.“

„Wĕſcże bjes waſcheje winy“, wotmołwi Horiſch a połoži k wobſtworżenju ruku na wutrobu. „Schto możeċże wy, lubojna holcżka, ſa to, hdyż waſcha wutroba lubóſcż njeſwołſpjetnje?“

„A ſchtóż Bżĕſynka naſtupa“, dżeſche nĕtko Bożaſ, „dha możeċże ho zyle ſmĕrowaċ. So ſcże teho bjeſbożenja wotpokaſali, waſ wułżo cżeſcżi.“

„Daj ſewĕcże“, pſchiſtaji Horiſch, „tak połobna, wĕrjaża wſ'ſoba każ waſcha, lubojna Hiłka —“

„Wojaċże taſke maſtake ſłowa“, rjekny Hiłka trochu tyſchenja, „tak rĕcżeſche jich wjele ke mni, kotŕiż mje nĕtko ſazpiwaju.“

„Tón dżenżniſchi podawk wam tola na ſtrowoſcżi ſchkodżiċ njebudże“, ſawoła nĕtk Bożaſ. „Wy trjebaċże wotpočżiнk a mĕr, ſo byſchcże ho ſaſo ſwokoſili, tehodła chcżemy dżenża wotſtupiċż, wjeſelimy pak ho, ſo ſmy w Khołmcżanſkej hajiłce dżowzy tak lubośnu knjeżnu ſejnali, a ho praſchamy, hacż je ſaſoſpſchiſłużenje dowolene?“

„Mój nan je waſ, cżeſcżeni knjeża, hižo wo woſpjetowanje waſcheho wopyta proſył, ale też napominaſ!“ ſnapſcheċiwi Hiłka ſ dołkadom.

„Ja roſumju, lubośna Hiłka“, ſnapſcheċiwi Horiſch. „Też mi myſlicżka powĕda, ſchto ho pod waſchej ſrudżu hiba“, wotmołwi Bożaſ.

Cżi młodżi mużojo ſpĕchachu wotſaſ, domoj do Wojerez. Pſchi radnej pinzy ſkoċżichu ſ konjow, ale wſchĕ wjeſele bĕſche wonĕmiło. Cżiſche kóżdy ſwój karancżĕt wuprózdni a potom woteńdże ſmĕrom a myſlaċż domoj.

Korcżmaŕ ſa nimi hładaſche a wijo ſe ſłowaċ mudreŕ hłójcżku dżeſche: „Hajiſke dżowka je jim woprawdże nĕchto naczinika. Hm! do thodojtow a kuſtarſcżow njeſmĕmy wĕriċ, praja wucżeni, ale popja maju tola prawje; pſchetoż praſcham ho wſchón ſtwĕt, hacż ſomy — jena każ druha — khodojſcenje a kuſtarjenje njeciſinja? Derje, ſo to moja njeſłyſchi!“

VI.

Bżĕſynkez nan nochżyſche ſo troſchtowaċ dacż, jako ſhoni, ſo je jeho Matij w ſadwĕlowanju do ſmĕła ſchoł. Wón ſedżeſche po zyłych dnjach w ſwojim ſtole a njerĕcżeſche nicżo dla wulkeje ſmjitkoſcże. Njemĕrnje cżeſkyjeſche też Daniſa, jeho dżowka, a jejny mandżelſki Jelmank. Tola tutón ſtarehu Bżĕſynka ſe ſłowami ſwjatehu pżma troſchtowaſche, a ho jemu radżi, ſadwĕlowanje ſtarza do cżiċheje bołoſcże pſchemĕniċ. A tak minu ho jene lĕto ſa druhim. S woſebitej lubośeju pomyſli żebi nĕtko hniſcżeſcho na ſwojeho druheho ſyna Handrija, kiż w Praty na kralowſkim dworje ſłużeſche a bĕſche żebi tam wożebim dowĕrn ſwojeho kujeſa dobył. Njedawno bĕſche pżat, ſo bórſy ſ tajnymi naležnoſcżemi do Łużicy pſchińdże, a tuż jeho we Wojerezach ſ ſóżdym dnjom, mohrjeż ſ kóżdej hodżinu wocżakowachu.

Dżeń ſaſowidżenja żiwitaſche. Handrij leżeſche we wobſtmanju ſwojeho nana dołhi cżaſ ſ nĕmej radoſcżu. Potom wobja też ſotru a ſwaka. Po dĕſċhim roſrĕcżowanju ſhoni hakle podenĕżenja bratra Matija.

„Schto?“ wón dżeſche. „Bóh je jeho ſrudżiŕ! A nĕtko dyrbiċże wſchitko ſhonicż. — Hiłka bĕſche moja ſłubjena. Jako hiſchże domach pſchebywach, pſchińdże hajiŕ ſe ſwojej Hiłki jómu knjeſej Korſymkenu na wopyt. My tam też bĕchmy, a tam widżach Hiłku prĕni raſ. Sabych ju njemóżach. Skrabżu ju huſcżiſcho widżach a ſ njej rĕcżach; nikomu ito njeſdżĕliċ, hacż jeno Matijej. Wona ako żana!“

„Bżĕda mi!“ ſawoła Bżĕſynkez nan ſ cżĕſnej wutrobu. „Njewotajeże bĕda, nanko!“ ſnapſcheċiwi młodżenz wohniwje. „Je-li żana holza kraſna a ſandżelam runa, dha je to Hiłka!“

„Mój dom budże puſty!“ ſakoſcżeſche ſtarz. „Hajiſkej dżowku ſ Cżorneho Khołmza cżehnje też mojeho druheho ſyna do hłubiny ſkażenja!“

„To njebudże!“ wotmołwi ſ wĕſtym ſłowom Handrij. „Na Hiłżiny ſprawnu wutrobu cżim pſchichod ſwojeho żiwjenja twariċż, a w bliżſchich dnjach ho pſcheſwĕdżu, hacż mje myſlicżka jeje. S Khocżebuſa ho wrócżiwſchi pójdu do Cżorneho Khołmza. W tutym cżeſkim cżaſu, hdżeż zytennu ſchcżeſcżanſtwu pſches jeho ſtareho njepſcheczeła, pſches Turku, wulke njeſbożo hroſy, dyrbi ſboże a wjeſele mojeho żiwjenja ſakcżeċ. Bórſy budże moje póſłeſtwo w Khocżebuſu dokonjane; też Delnja Łużiża dyrbi ſo wobrónicż, też Sſerbja dyrbja ſ ſchcżipom wĕry pſcheczeżiwo pohanſkemu połmĕżaſej wojowaċ. Wobſtożeny pſches lubóſcż najlĕpſcheje holzy, pocżahnu też ja do ſmjateje wójny, a padnu-li, dha ſym tola woptał najwjetſche ſrdżne ſhoże.“

„Kak, ty chżeſch —“ praſcheſche ho ſchdżiwy naſtrożany.

„Sa Jeſom Khryſta ſwojm krej a ſwoje żiwjenje dacż, je-li mi Bóh luby Knjeż to tak wotſtudżiŕ“, wotmołwi wjeſele młodżenz.

„Hamjen!“ pſchiſtaji Jelmank, ruży ſtyknywſchi. Bżĕſynkez nan paŕ hižchże zyle pſcheżwĕdżeny njebĕ, ſo je to mjne, tola rjekny ſtónzenje: „Nó, dha mój ſyno, hdyż hinak njeżdże, dha cżehń ho Bożim mjenje!“

„Najprjedy do Khocżebuſa, potom do Cżorneho Khołmza! Prjedy pſchińdże mój kkal, potom moja lubóſcż!“ rjekny Handrij. „Budżeċże tu w Bożim mjenje!“

(Pokraċżowanje ſcżehuje.)

— Wonjezjefscjenje cźěła. Kaž nam kriminalna policija rosprawja, je žo najskerje w nozy k 30. 12. 35 w Grožhennersdorfje w Lubijskim hamtskim hejtmanstwje wonjezjefscjenje cźěła stučźło. W tutej wsy je wustaw sanježjeny, kiž nětkole znutskownemu mišijonstwu podsteji a w kotrymž je swjatiska liczba žiwobumpłiwych dźěći sanježjena. 28. dezembra 1935 je 13½-lětny hólc, kiž běše tam sanježjeny, wumrěł a žo tam w cźěkowni na mary stajił. 30. dezembra 1935 su jene durje cźěkownje wotewrjene nadeschli, a cźěkowa žona je, jako je žo ſ hólzowym cźěłom bliže saběrała, widźała, so běše žo hólzowemu cźěłu do brjucha rěsło. Pschi pschepytowanju je potom nadeňdże, so mježesche cźěło na prawej brjsťowi tehorunja rěsnjenu ranu. Njedočźinł, kiž może jenož sadistiſki cźłowjek hyeć, žo hischcze njeje wuzłědźił. Schtóž móże nětcho zdźěcz, žo prošu, so by to kriminalnemu wotdźělenju w Budyschinje, telefon 2802, abo blišschemu zandarmstwu abo policiji wosjewił.

— Wobhonjeć žo pyta. Pola kriminalneho wotdźělenja w Budyschinje thoma žo mužace kolo ſnamki „Diamant“ ſ cźišcom 793 728. Wobhonjeć tuteho kola njech žo ſ trěbnymi podłožkami pola kriminalneho wotdźělenja w Budyschinje na Ortenburgſkim hrodźe, telefon 2802, we wobkhodnym cźasu ſamolwi.

— Schtyri zentnarje cźežiwjeneho dźiwjelowehо žiwnjenja kradnyli! 50 hriwnow myta! W jenej nozy krótko do hódź a w jenej nozy wot 30. dezembra 1935 hacź do 2. januara 1936 žu na Horneczéſkej haźy hólzdy kóžd dwaizentnarſki měch cźežiwjeneho dźiwjelowehо žiwnjenja kradnyli. Paduch je dwoje durje rospaczyſchi do ſkładiſchcza ſalěſt a je cźežaj měchaj do wutkhodźowaniſchcow pschi Kralowſkim walu donjeſł. Wot tam ſtaj žo měchaj ſ truczinym wosom wotwjesłoj. Měchaj běſchtaj ſaplombowanaj a jedyn mějesche cźežiwjenu a druhi mjaſobarbnu ſkartku ſ cźěſtkim pitſmom. Nimo teho běſche do kóždeho měcha 3 zentimtr. ſchěroka cźežiwjena žmuha ſatkana; na prawym a lěwym boku wusła žmuha teje ſameje barby. Schkodowar je na wuſkłědźenje paducha a na wrócźenje žiwnjenja 50 hriwnow myta wuſtajił. Kriminalna policija pak pſched kupjenjom kradnjeneho dźiwjelowehо žiwnjenja warnuje. Ludźo, kotſiž ſu něſchto wo paduſchſtwje wobkedźowali, žo wospjet na wuſtajene myto pokaſuju proſcha, ſo bychu žo hnydom pola kriminalneho wotdźělenja na Ortenburgſkim hrodźe, telefon 2802, abo pola blišſchejho zandarmſtwa abo policije ſamolwili. Po pſchecźu žo wſchitke wosjewjenja jako tajne wobhladuja.

*

Tydźeńſki plan kulturnych ſarjadowanjow w Budyschinje.
(Sdźěluje měſchczańſki kulturnych hamt.)
Tydźeń wot 5. hacź do 11. januara 1936.

Njedźelu 5. januara 1936 w 17 hodźinach w Mérowſkej zyrkwi: Duchowna wjeczorna hudźba (Durinkſzo ſpěwarſky hólzy).

Wutoru 7. januara 1936 20,15 hodź. w měſchczańſkim dźiwadle: Přenje pſchedſtajenje „Katte“, cźinohry w 5 jednaniach wot Hermanna Burty.

W měſchczańſkim dźiwadle žo nimo teho kruchi nětcźiſcheho krajneho porjada wospjetuja.

*

S **Maleho Wjelkowa.** Pondźelu tu inſpektor Heinrich Wolf ſwoje 80. narodniny w połnej duchownej cźerſtwoſći wopſwjeći. Wón w prjedawſchich létach ſara dołho tudyſche ryczerſtwo ſarjadowaſche a ma wjele ſtrajomſtwa, kotrež na nieho pſchi jeho narodninach ſpominaſche.

S **Hodźija.** (Zyrkwinſke powěſcze.) W lěcze 1935 je žo w nałchej woſadze 92 dźěći wukſchcźiło, 45 hólzow a 49 holzow; ſwěrowało je žo 45 porow, k tomu hiſchcze jene twěrowanje w Shorjelu a jene w Nowym Měſcze w Saksſej; potkowało je žo 49 woſobow, 19 mužſkich a 30 žónſkich, nimo tutych 4 morwonarodźene dźěći. Sſwój kſchcźeńſki ſlub wobnowiło je 81 dźěći, 52 hólzow a 29 holzow. Na ſtotej konfirmaziji je je 29 woſobow wobdźělło. K Božemu blidu je pobyło 2760 woſobow, 1176 mužow a 1584 ſonow, to je 52 wjazy hacź léto pſredy; mjes ſpowědnymi běſche na žerbſkim 294 mužow a 447 ſonow, na němſkim 882 mužow a 1137 ſonow. Boże wotkſanje doma wužiwało je 46 woſobow, 17 mužow a 29 ſonow; mjes nimi 10 mužow a 18 ſonow w žerbſkej a 7 mužow a 11 ſonow w němſkej rěcźi. Kollektow je žo naſběrało: ſa krajny zyrkej 378,35 hriwnow, ſa naſchu zyrkej 174,48 hriwnow a ſa diakonſki fond 57,38 hriwnow, pſchi domjacej ſbérſy kſchejcź. Jónſkeje ſłužby ſa ſmutſkowne mišijonſtwo 163,02 hriwnow, to je ſajka 773,22 hriwnow (205,85 hriwnow hacź w lěcze pſredy).

S **Rakeld.** Wot 16. dezembra 1935 je žo **tudomny** wikowař ſe ſtarymi wězami Arnoſcht Wünſcha ſhubił. Wón je na tutym dnju ſwoje wobydlenje wopuſchcźił, napoſledk ku jeho w Suborniczy widźeli. Myſla ſebi, ſo je žo Wünſcha ſ njeſbožom podeſchoł. Wón je 69 lět ſtary, 1,60 metra wulki, ſłabeje poſtawy, ma ſchédźiwe, cźenſte, do ſady ſcjeſane włoſy, nima žadyn plěch, ma ſchěromódrej wocźi, mału runy nóſ, mału hubu, nimale dospolne ſuby, běłu, krótko pſchiſtihanu brodu a nad prawym wóczkom błuſnu. Hdyž je woteſchoł, běſche wobleczeny jednu cźorny a jedyn žmuſkaty ſakeť, žmuſkaty laj, ſchěre wojerſke kholowy, bunzle ſ kožanym wobſchicźom, ſchěru ſportſku cźapku, njebjeſkomódre rubiſchko wokoło ſchije, ſchěre wokmjane nohaźy, běłowokmjane rěžnje kholowy a ſchěromódru kołchlu. Wo wězowne ſdźělenja wo Wünſchowym pſchebywanju proſy kriminalne wotdźělenje w Budyſchinje abo blišſche zandarmſke abo policiſke.

S **Kotez.** Njedźelu po Nowym lěcze dop. w 9 hodź. žo ſerbſke předowanje cźita (kant. Hoker). Sbérka. — Sſwjedźeń Tſjoch kralow dop. 1,11 hodź. němſke kemſchenje, na to dźěcźikemſchenje (ſarař Konik). Mišijonſka sbérka. — Wutoru wjeczor we 8 hodź. poka Bohotej ſwójbu w Kotezach němſka biblija hodźina (Peters).

S **Wóſporka.** Njedźelu po Nowym lěcze dop. w 9 hodź. předowanje, potom dźěcźikemſchenje. Sbérka. — Sſwjedźeń Tſjoch kralow dop. w 9 hodź. předowanje; wjeczor we 8 hodź. biblijſka hodźina (Peters).

Ze Zdźěrje. Z 1. januarom ſo tudyſka nałutowarnja z nalutowarnju w Malešecach zjednoći. Z pokładnikom Malešanskeje nałutowarnje je k. Křižan, rodźeny Serb.

S **Minakała.** Sylweſtra w nozy w 12 hodźinach žo też tu Nowe léto ſaſwonjeſche. Bohužeł léſtża jónu tak połbudźaze trubjenje ſ wěſe wuwoſta. Nadźijomnje žo pſchichodne léto tutón rjany nałoſk ſaſo wožiwi. — Se zyrkwinſkich powěſczow ſcjěhowaze ſajimawe liczby woſjewjamy: narodźenjow 38 (50), wěrowanjow 23 (28), k Božemu blidu poby 1228 woſobow (1460) a to 648 pſchi žerbſkim a 580 pſchi němſkim Božim blidźe. So je w louſchim lěcze mjenje ludźi ke Božemu blidu było, dyrbi ma ſwoje pſchicźinu w tym, ſo tudyſche faſſe měſtno bě wěſty cźaſ bjes duchowneho. W zyrkwinſtich ſbérkach je ſo nětkuže 303 hriwnow naſbéralo.

S **Lomſka** pola Njeſwaczidła. Wječera rano wumrě tu w ſtarobje 80 lět wumjeńkař Handrij Korla Schieber. Pſched dwěmaj njedźelomaj je 80. narodniny wotwjecził. Semrěty běſche dałeko a ſchěroko znata woſoba a w ſwojej wokolinje jara wobluběnej. Njech je jemu ródna ſemja lohka!

Z **Njebjelčic.** Stwórtk 2. januara (Landtag) wotmě ſo pola nas wulka hońtwa, na kotrejž ſo 21 hajnkow a 35 honjerjow wobdźěli. Wunoſk bě jara bohaty. Zatřělichu 60 zajacow, 14 karniklow a 7 bažantow. Jedna liſka nam twóchny. Kral hońtwy bu Nowak ze Spitala. Běſtej tež dwaj pódła, kotrajž njeběſtej ničo trjechiłoj. Wobſedźeř revěra je bur Mikławš Pěčak z Njebjelčic, kotryž ſebi ſwój revěr derje haji. Na wobjedźe ſo wobdźělnicy derje z jédźu a picźom zaſtarachu. Tosame tež hiſće po ſkóncźenju hońtwy w korčmje. Na hońtwje ſo létſa też wjele doroſcenych dźěći wobdźěli, dokelž maja runje próźdniny. Za nich bě to wulke wjeſele. —

Z **Njebjelčic.** W zańdźenym lěce narodźi ſo w naſej woſadźe 20 dźěći a to 14 hólčkow a 6 holčkow. Wſitke buchu też w naſej cyrkwi wukřćene. Wumrěło je w naſej woſadźe 6 woſobow. Mjez zemrětymi běše 5 doroſcenych a jedne dźěćo. Wěrowanjow běše pola nas 8. Swjatych woprawjenjow wudźěli ſo pola nas 10 400.

Z **Njebjelčic.** Zańdźenu njedźelu wotmě naša katolska Bjeſada ſwoju poſledńju zhromadźiznu w ſtarym lěce w Serbſkich Pazlicach. Knjez předſyda, bur Jurij Łuſcańſki móžeše woſebje wuznamnu liču sobuſtawow powitać. Zwjeſeli ſo nad tak bohatym wopytom. Wozjewi, zo ſo Bjeſada na woſadnej zhromadźiznje na Tŕoch kralow w Njebjelčicach wobdźěli a namołwja wſitkich ſobuſtawow, zo bychu ſo na njej wobdźělili. Knjez wučeř Nawka budźe na njej přednoſować. Też wo załožeńſkim ſwjedźenju je ſo wuradžowało, kotryž ſo póſtnicy póndźelu wotměje a kotryž Bjeſada z druhimi ſerbſkimi towaſtwami zhromadźe wotměje. Na to přednoſowaše knjez farař Mič wo Abeſynſkej, wo jich nałožkach a wěry wuznaćach. Wjeſoła zabawa knježeše hač hluboko do nocy.

S **Kamjenza.** Njedźelu 5. januara 1936 budźe ſtatna dróhowa ſbérka pſchiſłuſchnikow NSKK, pſchi kotrejž ſo płaketty ſ wobrałom Bjedricha Wulkeho pſchedawaja. Wunoſchk pſchipadnje ſtutkej ſtumſkeje pomocy ſa léto 1935/36. Wokrjeſny ſpolnomócnjeny proſy, ſo by žo też tutej ſbérky **ſaſo prawje bohaze** dawało a tak **ſo** muſy wotpomhało, kotraž drje je žo ſ dotalnymi naſběranymi darami hižo khětro pomjeńſchiła, kotraž pak je pſchezo hiſchcze wulka. Płaketta je rjenje wuwjedźena a bjes dwěła ſaſim namaka.

S **Wojerez.** (Zyrkwinſka ſtatiſtika.) K Božemu blidu pſchiſtupi 4662, loni 4996, a to Němzow 1023 muži, loni 1211 muži, ſonow 1550, loni 1629, potajtim wſcho hromadźe 2573 (2840). S pſchiličenjom do teho też 155 konfirmandow; Sſerbow bě 690 (726) muži, ſonow 891 (964), potajtim wſcho hromadźe 1581 (1690). Liczi do teho też 155 konfirmandow. W Kulowie bě 355 (344) ludźi ſ Božemu blidu a to 131 (146) muži, a 223 (198) ſonow, a 6 konfirmandow. Nimo teho bě 154 dowonowſtaranjow ſa 46 muži a 108 ſonow, mjes nimi 51 ſerbſkich. Wěrowało je žo 112 (94) porow, mjes nimi 9 měſchanych manželſtwow. Wukſchcźiło je žo 237 (227) dźěći. 134 hólzow a 103 holzow. Pohrjebało je žo 140 (141) woſobow, 73 mužſkich a 63 žónſkich.

S **Wojerez.** (Zyrkwinſke powěſcze.) Rano w 7 hodź. ſpowědź, dop. w 9 hodź. němſke hłowne Boże ſłužby, ½11 hodź. ſerbſke hłowne Boże ſłužby, pſchipołdnju we 12 hodź. ſerbſke kſchcźenja, pop. w 2 hodź. němſke kſchcźenja.

S **Michałkow.** Nowe léto wjeczor ½9 hodźin we brožni ratarja Auguſta Groža, kotraž bě ſe žnjemi napjelnjena, wohenj wudyri. Wobnjowe wobory ſ Michałkow, ſ Brětnje a Kulowa běrjechu wodu ſ wjeſnjeje rěki, mjes tym, ſo motorſka žnjkawa ſ Wojerez wodu ſ móbreho jězora nětkuže 800 metrow dałeneho ſ dołhim powodom cźerpaſche. Naiprjedy khětro wohrożene žnjdoſne twarjenja móžachu ſo wutkhowacź. Pſchi žnjnym kuru ſadużyn ſo wſcha pjerſina a też domjacy poſ. Po dwěhodźinſkim próſowanju bě wſchón ſtrach wotſtronjeny. Wobnjowej woboſe ſ Makeje Nydeje a Cźornеho Khołmja njetrjebachtej wjazy ſapſchimnuc. Sa to pak pſchi dalſich dźěłach dobru pomoz poſticźiſchtej.

*

S **Kumwałda.** Towaſtwo ſa pěſtowanje drobneho ſkotu w Kumwałdze ſarjaduje ſobotu a njedźelu 3. wuſtajeńju drobneho ſkotu Lubijſkeho wokrjeſa, kotraž budźe w Kumwałdze w Kuczkej hoſcenzu. Se 700 ſwěrjatami budźe to najwjetſcha wuſtajeńja drobneho ſkotu tuteho lěta w naſchej wuzſchej domiſnje.

Nowołětne ſtatanje na olympiſkim nažnypje.
W pſchitomnoſci ſtatneho ſportiſkeho wjednika ſo Nowołěto wulki olympiſki nažnyp w Garmiſch-Partenkirchenje ſe ſkakami wotewri, pſchi kotrychž norwegſki miſtr Birger Ruud doby. (Weltbild, M.)

Budyske ſmanſke powěſce

Njatk, 3. januara 1936.

Narodźili ſu ſo: 1. 1. Matkjej Arnoſchtej Schołcźe, blidarjej, dźowka. — Janej Mikławſchej Janſenej, hoſcenzarjej, žyn. — 2. 1. Matějej Willijej Kunizej, podoffizarej, žyn.

Wumrěła: 2. 1. Johanna Eimertowa rodź. Häßliz, mandželſka dźěkarſkeho mišchtra, 60 lět.

Pſchipowědanja: 3. 1. Arnoſcht Robert Liſchka, twarſki dźěłaćeř, a Marta Betty Hana ſwud. Wendſchuhowa rodź. Zielke, hoſpoſa, wobaj w Budyſchinje. — Kurt Hans Reinwardt, artilleriſki ſtražniſchtr w Naumburgu, a Frida Marta Hartmannez, bjes powołanja w Budyſchinje. — Jan Jurij Lodni, lakěrař, a Dora Hilža Herdenez, frijeſa, wobaj w Budyſchinje.

Postup swětoweho wobkhoda — Też wudźełki dale stupaja

W dezembrowym cźiſle ſtatiſtiſkeho měſačnika Sſwjaſa ludowe wobliczi ſo postup w twarſkim pſchemyſlu w prěnich 6—10 měſazach lěta 1935 w pſchirunanju ſa ſamny cźaſ lěta 1934 na 91 proz. w Kanadźe, na 50 proz. w Auſtraliſkej, na 45 proz. w USA, na 43 proz. w Madźarſkej, na 28 proz. w Belgiſkej, na 10 proz. we Finiſkej, na 17 proz. w Jendźelſkej, na 8 proz. w Cźěſkoſłowakiſkej. Na druhej ſtronje twarſki pſchemyſł woteběrał w Pólſkej wo 43 proz., w Franzowſkej wo 17 proz., w Chinje w 6 hłownych měſtach wo 22 proz.. Fabriſke wudźełki ſtupichu w prěnich 8—10 měſazach lěta 1935 w pſchirunanju w ſamnym cźaſu lěta 1934 wo 20 proz. w Sſowjetſkej Ruſkej, wo 19 proz. w Italſkej, wo 18 proz. w Němſkej, wo 13 proz. w Madźarſkej, wo 11 proz. w USA, Schwedſkej a Greckej, wo 9 proz. we Danſker, Awſtriſkej a Kanadźe, wo 7 proz. w Belgiſkej, Jendźelſkej, wo 6 proz. w Pólſkej, wo 5 proz. w Finiſkej a wo 4 proz. w Norwegſkej. Pſchemyſłowe wudźełki woſtachu na ſamnej wyſokoſći w Cźěſkoſłowakiſkej, we Schpaniſkej, mjes tym ſo w Hollandſkej wo 6 proz. a w Franzowſkej wo 7 proz. wołeběrachu.

Sſwětowy wobkhod ſtupi w ſtotej hódnoćin w 3. ſlichtwórcźe 1935 pornjo ſamnemu cźaſej lěta 1934 wo 2,5 proz. a w mnohoſći wo 1,2 proz. Stota hódnoca ſwětoweho wobkhoda ſtupi woſebje w oktobru lěta 1935, dźiwajo na poſtupowanje ſtacźiſinom najwažniſchich tworow. Pſchi pſchirunowanju ſeptemberſkeho wobkhoda lěta 1935 a 1934 / ſwětowy dowos wo 13 proz. a wuwos wo 12 proz. poſtupi mjes tym ſo w pſchirunowanju ſ oktobrom wucźinjeſche poſtup ſwětoweho dowoſa jenoż 4,7 proz., wuwos 7,4 proz. Hdyž dowos w měnach jenotliwych ſtatow pſchirunamy, je tutón we oktobru 1935 pſchi pſchirunanju ſ oktobrom 1934 poſtupił wo 37 proz. w USA a Belgiſkej, wo 25 proz. w Sſowjetſkej Ruſkej, wo 18 proz. w Auſtraliſkej, wo 13 proz. w Awſtriſkej, wo 12 proz. w Schwedſkej, Cźěſkoſłowakiſkej a Kanadźe, wo 8 proz. w Hollandſkej, wo 7 proz. w Egiptowſkej, wo 6 proz. w Jendźelſkej a wo 3 proz. w Schpaniſkej, mjes tym ſo Argentiniſka a Japaniſka matej ſpadnjenje dowoſa wo 2 proc., Franzowſka, Danſka a Němſka wo 4 proz., Schwizarſka wo 7 proz. a China bjes Mandźuſkeje wo 23 proz. Wuwos ſtupi w naſpomnjenym cźaſu wo 49 proz. w Egiptowſkej, wo 41 proz. w Belgiſkej, wo 26 proz. w Kanadźe, wo 20 proz. w južnoafriſkej unii, wo 17 proz. w Jndiiſkej a Japaniſkej, wo 13 proz. w Chińſkej bjes Mandźuſkeje, Hollandſkej a Schpaniſkej, wo 8 proz. w Jendźelſkej a Danſkej, wo 7 proz. w USA, Cźěſkoſłowakiſkej a Němſkej, wo 6 proz. w Schwedſkej, wo 3 proz. w Awſtriſkej a wo 1 proz. w Schwizarſkej. Na druhej ſtronje ſpadny wuwos ſe ſowjetſkeje Ruſkeje wo 1 proz. a ſ Franzowſkeje wo 13 prozentow.

Hłowny redaktor Marko Smolerˇ. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoleř a za nuwěſtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinju. D. A. XI. 1935 2248. — W tu khwilu tarifna liſcina čo. 3 płaći.
Wudawa a čiſći dr. J. Cyž w Budyšinju.

Zrudna statistika

35 667 khorych a hranjenych Italcenjo z rańšeje Afriki domoj bowjesechu.

Oficielna statistika „towaršstwa Suezskeho kanala" je zajimawe licby, nastupajo italske wojerske transporty, sa czaj wot 15. junija hacz do 25. dezembra leta 1935 podala. Sa tutón czaj je 445 łodzi pod italskej khorhoju psches Suezski kanal z Sčrjedźozemskeho do Čerwjeneho morja pschešło. Tute łodze pschewjesechu: 246 361 wojakow a dźełacerjow, 24 287 mulow, 770 wjelbludow, na 1841 czežkich awtow, 268 letadłow, 40 343 tunow municije, 29 009 tunow rosbuchadłow, 7 482 tunow sapalazych bombow, 250 757 tunow bróni atd. Na stronu z Čerwjeneho morja do Sčrjedźozemskeho morja je Suezski kanal pschešło w samsnym czasu 338 łodzi, na kotrychž bješe 35 697 sranjenych a khorych italskich wojakow. Sa naipomjene transporty je žo jako dawk saptaczito 1 423 508 jendźelskich puntow a 15 schillingow, schtož nětkuže 20 milijonow hriwnow wuczinja.

Pjenježna waka

Fantastiske pschedstawinny na prozeń, z kotrymž budże žo w bliščim czasu žud w Turinje w Italskej zaběrać. Pschitkuschni a herbož semrětcho kubleria Ettore Zamorra su dla swonjecjescenja rowa wobskorjeni. Semrětny bě žebi lotterijowy łóš kupił, kotryž jomu pschitkuschnym satajesche. Czehnjenje njeje wón wjazy dożakał. Dźiwajo na to herbožo k najwjetschemu pschekwapjenju a wjeselu wot lotterijoweho sarjadnistwa jeneho dnja list dostachu, so je łóš, kotryž bechu namrěli, wo czimž pak ani njewědźachu, pschi czehnjenju 2 milijonaj lirow dobył. Nětko kaž bludni sa khubjenym łozom pytachu. Zyły dom pschercychu, ale njemóžachu niczo namakać, schtož bu jich na nětkajti ględ sa łozom pschinješčo. Stónczinje z njedowěrliwych herbow tón jedyn na druheho tukasche, so je jón tradnył. Łóš, kotryž njemóžachu namakać, najwjetsche njepschećelstwo khubdźi. Jeneho dnja pak stara žłužobna z papjerku pschinjdże, na kotruž bě semrětny Zamorra khowanku łoza napisał. Bě jón sam do koschte saschił. Nětkole wschitke jeho sawostajene kochle rospuschčachu, ale łóš njebě nihdże namakacz. Swosta jako poslednja możnosć hiščcze koschla, w kotrejž bechu semrětcho pohrjebali. Tjo bratrja kubleria žo potajkim w nozy mjelčo na pohrjebnischčo podachu, wotkrychu row, wocžinichu kaschcz a łóš namakachu. S nim móža žebi nětko dobrycze wupłaczicz dacz, ale wschitkoscze su jim prozeń dla wonjescenja rowa na schiju powěsče. j.

Hudźba – wumělstwo – dźiwadło

W **Zentralnym dźiwadle** w Budyschinje hraje žo wot wczerawschcho pjatka wulkotny synkofilm „Sso lubowazaj". Režišer Erich Waschneck simori w tutom filmje Goethowy Epos „Hermann a Dorothea" k dramatiskej wurasnosći wošuda cžłowjekow dźensnischcho czasa. A samsčcze, cžim wosmje naš tak mózne je do pustow, so sarji najhłubischa wutrobina truna a tschepota duscha w boju dweju sprawneju žo lubowazeju duschow. Tež zyły wobluk pschirodneje rjanoscze a wjesneho dźeła je wopraudźitoscji tak bliski, so žo cži ida, so žu žam mjes tymi, kiž dźełaju, spewaju a cżeje žiwjenja njeżetaj. Krajerjo Renate Müller, Gustav Fröhlich, Heinrich Schroth, Eva Maria Meter, Julia Serda, Gina Falkenberg, Hary Liedtke, Walter Jansen, Oskar Sabo podawaju swoje najlepsche. Wobhladanje tuteho synkofilma je wosebite nawędźenje. — Nimo toho widźiśch „pukazu semju" a Fox-klinczazu tydźensku rosprawu.

Towařstwowski powěstnik.

Bukecy. Serbske tow. ma swoju hłownu zhromadźiznu póndźelu na Trochi kralow wječor ½8 hodź. pola Stangee. Přednošk je přilubjeny. Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Bukecy. Zwučowańska jednota: Sobotu 4. januara 1936 je po zwučowanju mała zhromadźizna.
Načolnik.

Domowina. Našim towařšimam wosjewjamy, so šmidža swoje šerbske towařstwowe khorhoje, na kotrychž je hešło a jich mjeno napisane, sjawnje nožcz — też na pohrjebny atd. — Wo dalschim rjadowanju khorhojneje naležnoscze posdźischo powěmy.

Drježdźany. Hodowny wječor towařstwa „Cornobóh" so wotměje njedźelu 5. wulkeho rožka we „Elizenhofje" rožk Elisen-Hammerstraße. Hłowna zhromadźizna też tam njedźelu 19. wulkeho rožka. Wobej zarjadowani so započnu popołdnju w 5 hodźin. Porjadnej dwě zhromadźiznje towařstwa za to w tym měsacu wupadnjetej.

Hornja Hórka. Serbske tow. „Łužica". Předsydstwo a wubjerk zeńdźetaj so njedźelu, 5. januara 1936 pop. w 5 hodź. w Teichertec hosćenen. Naležnosć je ważna, přińdźe wšitcy.

Njeswačidło. „Jutrnica" wołdźěli so na pokhowanju swojeju sobustawow Wagnera a Šibarja. Zeńdźemy so njedźelu pop. ½2 hodź. a póndźelu přip. w 1 hodź. pola Faltinkec. Bohate wołdźěnje wočakuje předsyda.

Serbja kupuja stopowane móskowe wotmjane wjelsbłud. hlidowe **přikrywy**
šepich, łožy, reformske spódnje łoża we wulkim wubjerku
Jara tanjo pola firmy [8
PAUL KORN
w Budyšinje na Hošic hasy 21 (w domje khorobn. pokl. dnje)

Trjebany **harmonijum**
so kupić pyta
farski dom we Łunowi

Makulaturu
(je to hišo počišćana papjera)
wotedawa w kóždej wuhońci
Serb. knihańja w Budyšinje

3 swine wysoko-sućelne kruwy
stoja na předań [20
w **Dalicach** čo. **5**

Dobra mloda kruwa,
z čelećom, je na předań
w Bronju čislo 2

Do małeho ratařstwa so k 1. februarjej 15—17letna
serbska holca
pyta. Sluša sobu do swójby. Njech so zamołwi w Budyšinje na Hošic hasy čisło 5 [18]

Hdźe?
daše swoje **filmy, platy** atd ruče, płaćizny hódno a derje. wuwiwaš?
Pola wosebiteho optikarja
Erich Lenza
w Budyšinje, Hošic hasa 21
Po zawrjenju wobkhoda tykaše swoje foto-wěcy prošu do kaška při mim wobkhodže. 21
ZEISS TESSAR
Telefon 2134

Fa. Auto-Stelzer měj. W. Kiethe
w Budyšinje na Lubijskej dróze 75. Telefon 2127
Cylindrowe wutočenje, zbotowjenje kolbnow, autowe reparatury
z modernymi specialnymi mašinami a gratami, specialnymi wobrjadnymi dźełačerjemi wukonjam.
Pomoc w najčežšich padach. Za kóžde dźełko rukuju.

Měšćanske dźiwadło
Telefon 3263

Póndźelu, 6. januara, 20.15 hodź. Posledne wospjetowanje, poslednje kupjenje: **Hara w zadnim domje** Ludowe płaćizny 0.5°—1.50 hr.	Pjatk 10. jan., 20.15 h., koło A Opereta zymskeho sporta **Swětowa mištrka** Opereta w 3 jedn. w. J. Stangl
Wutoru, 7. jan., 20.15 h., koło A Přenje předwjedźenje **Kutte** činohra w 5 jedn. wot H. Burta	Sobotu, 11. jan., 20.15 hodź. Zawrjene předstajenje za NSG „Móc z radosć" **Njekošena žona**
Srjedu, 8. jan., 20.15 h., koło C Wulke operetne dobyće **Njekošena žona** hudźbna wjeselohra wot Kollo	Nj. dźelu, 12. jan., pop. 15.30 h. **Knurks ma tola wutrobu** Hodowna hejka wot Malberga zniżene płaćizny 0.50—2.50 hr.
Štwórtk, 9. jan., 20.15, hodź., koło B **Kutte** činohra w 5 jedn. wot H. Burta	Njedźelu, 12. jan., 15.30 hodź. Wulka operata zymsk. sporta **Swětowa mištrka** zniżene płaćizny 0.50—2.50 hr.

Rósnan bru nosćel **Renny Parten** z Barlinskimi wumělcami **Maria Garland** pó dźelu. 16. januara

Wólkel hosćenc w Khrósćicach při cyrkwi.
Sobotu, njedźelu a póndźelu, 4., 5. a 6. januara 36
kózłopiwo točimy, škot wo myto
K tomu wutrobnje přeprošuje[a] **R. Wólkel a mandź.**

Herbska grychta w Konjecach
Njedźelu 5. januara, póndźelu 6. januara a štwórtk 9. januara mamoj
kózłopiwowy swjedźeń
Póndźelu wot 7 hodź. [15
rejwańska hudźba
Šklenca swětleho abo čórneho piwa płaći jenož 25 pjenjezkow, wosebje dobre pječene kołbasy a kózłopiwowe kołbaski
Přećelnje přeprošuje[a] **H. Jakubec a mandź.**

Wóskowe swěčki
we wěčh wulkosćach, dostanjeće pola [14
Natuša w Khrósćicach

Herbska grychta w Khrósćicach
Jutře njedźelu, 5. januara, wječor wot 7 hodź.
zjawne reje [16

Herbska grychta we Wudworju
Jutře njedźelu mamy REJE [11

Hosćenc w Jaworje
Njedźelu mamy **reje** [13]

Drjewowa awkcija
Wutoru, 7. januara, dopołdnja w 9 hodźinach předawam na **Dobrošćanskich honach** pola **Lišeje hory** za hotowe pjenjezy nětko
90 losow stejaceho wužitkoweho a paln. drjewa.
Přihodne wotwožowanje! Wobsedźer. [24]

Drjewowa awkcija Wutoru, 7. januara, dopołdnja w 10 hodź. přesadźuju na zahonach Nižeje Wsy, njedaloko Rakečanskeho-Koslowskeho puća nětko
20 hromadow khójnowych hałozow,
35 rm kkójnowych kuluchow,
4 rm khójnow, hodźacych so za pastwišćowe koliki,
30 kruchow, hodźacych so za zasuwadła płotow
za najwyššu sadźbu a hotowe pjenjezy. Wobsedźer. [10

Někotre dobre konje do dźěła
a 3 dwělětne syne žrěbjata předa [9
Gustav Gneuss w Budyšinje na Hornjerskej hasy 40. Telef. 2106

Młodźinje...
k wukubłanju a pohonjenju

Dar
dobru žrěbnu knihu abo dobre powědańčko, zajimawosće wo domiznje a ludu
Wjesele a wědu čerpa naša młodźina z bohateho žórła pismowstwa. Pohoń swoje dźěći k čitanju knihi. Tysacory wužitk přinjese dobra kniha za powołanje a dalše žiwjenje.

Do serbskeho domu Serbske Nowiny
su tunje a přinjesu wšě zajimawosće a bliska a daloka
Paul Brosske tyšerski mištr. na Nowosełckej dr. 7 Garag.-dwór Brilenka wotkaz swój **skład hotowych kašćow**

Kašćowy skład H. Oswald
tyšerski mištr. Ráču serbski [23]
na Kotoskej hasy 2 / Tel. 2676

†
Domoj so wróćiwši wot rowa našeje lubeje zemrětej
knježny
Haňže Betkec
mamy wutrobnu žadosć wšěm tym so dźakować, kiž wob čas jeje dołheje khorosće zemrětej wopokazma lubosće spožčichu. [17
Wutrobne zapłać Bóh duchownym knježnam a klóštrej Marijineje Hwězdźe za wšu wopokazanu dobrotu a česćace zwonjenje.
17] **Zrudni zawostajeni**

Bóh Knjez je dźensa po krótkej khorości do swojeho měra domoj wzał mojeho lubeho mandźelskeho, našeho swěrneho staroscziweho nana
Handrija Korlu Schiebera
w žohnowanej starobje 80 lět.
We hłubokej zrudobje to wozjewja
Augusta Schieberowa rodź. Sendźić
Arnošt Schieber a mandźelska
Kurt Schieber a mandźelska
We Łomsku pola Njeswačidła, 3. januara 1936
Pohrjeb budźe póndźelu 6. januara popołdnju w 2 hodź. wot žarowańskeho domu. [12

Dojedu **sobotu, 4. januara 1936** do **Drježdźan a wutoru, 7. januara** do mojeje filiale **do Budyšina w „Hotelu k markhrab e"**
z wulkim čerstwym transportom
belgiskich koni

Přiloha k čisłu 3

SERBSKE NOWINY

Sobotu 4. januara 1936

Jakub Čišinski:

Serbska sebjewědomosć

Maš wědźeć, zo sy ze serbskeho rodu,
A čuć a činić maš tuž, kaž sej žada
Serb. Pře čo wulke morjo wěčna zwada

Jeł Dokelž ze wšěch rěkow měša wodu.
Hač z kležki sy, hač z kubla, hač sy z hrodu,
Je připad. Z drjewa kozoł stej a hrjada.
To waži što a z wotkal sy po słodu.

Swój k swojim swěru dźerži so wot mała,
Kaž mać je z mlokom do krwje jemu dała,
A doma ródna kokoš njese jeja. —

A hólcej hubjenje so šlachći reja,
Kiž njewě, čeji je a čeji budźe,
Kaž piwo, čeje budźe, njewě w sudźe.

Staj so wurunałoj

(Wobraz se wšy.)

Wě ja czoš inflazije.

„Nu, wěsch, ty stary knótlje," praješe kowar Hamorski pischerčelnje blidarjej Drjewjanskemu w korčmje, hdyž běchtaj hižo maleho jejerka žrěbloj a wobkmaj žo hlowa trošku wjerčeše, „ja tym khamorom žy nje khěrro truhnył Kóždy widźi, kak cži pjenjesy rostu, a kak wschědnje w nich měschesch. Ssym žej telefon wotskakał a ty žej dasch jón pschipraviš.

„Hdźe też to, luby bratśiko, tak šlě to njeje. Nó, a toho khamora dla, schto dha masch na nim wustaješ? Njeje to kražna nadoba, kajkuž cži j nim poschkiš."

„To wschak! Ale wjedrowšy drohi je. Čakaj nož, ja žo pschileżnje wotrunam!"

Dołho njetrajesche a poschkiši žo ktonu pschileżnosć.

„Kowarjo, móješ žej pjenjesy saschtiżiš!" pschindże blidar Drjewjanski traschi sa tydźeń k njemu.

„Mój jejdyrko — mój jejdyrko, ty tola njechasch zyłu kupu wobruczow abo duzent pódkowow měcź? Abo dyrbju cži někajši hodźik jhotowiš, abo kluč, trochu wusilowacź?"

„Ty wóblaza koja! Woprawdźe wěrno! Murjeł pschindże ke mni. Wěsch, dyžu sadny pschi dźěłarni durje trochu rozschěriš, so móžu lepje nuts a won j wjetschimi wězami. Pot metra sčěrny dam wot lěweho boka wotkopacź a dyžu jhotowiš schćerke durje j połojczźemaj."

„Hdźe też to, hłupa wowza! Hdyž žym blidał, budu žej je žanu j drjewa sčinić. Ale horjeka tón wobluk na žadyn bok a waschnje njetrjechi. A tuž dyžu żeleznu schěnu połožiš, rosumiš. Tu dyrbiš mi skakać. Dwaj mertaj dźěłacaj dyrbi być. Ale njeżmě to pschedetho tracź, trjebam ju bórzy."

„Dołho njetraje. Napiżam dźenża hischcże khartu a sajutřischim budże wěsče tu."

„Schtoš dyžyh rjez, schto budże to płaczicź?"

„Ow, mój blidařko, tak šlě to njebudże, to hischcże sapłaczíš."

„Haj wschak, jenož tak po sdaczu dyžyh to wědźecź."

„Prajach hižo, w tym budźemoj hižo pschesčene. Njemóżu cži to we wokomiku na hriwnu a pjenjezk wuliczicź. Wěso žwět žo pschi tym njeżpynje. Budże murjeł Hlinak abo Worałeż Arnoscht pomhacź?"

A hižo pschindźetaj saży na druhe thema. A hdyž blidar wospjet dła płaczijmy sapocża, pschicżehnje Pětschka je žwojimaj konjomaj na kowanje a tuj njechasche blidać jimaj na pucźu bycź a žo wotpałi. Wěrno wschak je, pok žiweła njemóże żelesna schěna płaczicź.

Ale pschego wjetsche a wjetsche poczachu blidarjej wocźi bycź, hdyž jemu kowar na zedulžu sličzbowanje pschipósła. Khóts khort telko je žej sa žiwoju prózu wobliczik. Hacź by žo na pschekupza wobroczik? Ale nę, njebudże to cżinicź. Saplacźi jemu zyły „schwindl". Ale pod nóż jemu to pschi pschileżnosći nióržnje, so je jeho pschedrużił, ta wjedrowska kowarska duscha.

Na něschto druhe žo mjes tym swaji. Na schénje bě hischcże mjeno żeleznikeje firmy j města. Nětko wę, j wotkel je schěna pschischła. Kowarjej chże w runej měrje dopokasacź, telko je na tym saschużił.

Tuž napiża khartu na pschekupza, każ by chżył żeleznu schěnu kupicź, tak a tak dołhu a tołsu, žo praschęco, schto by płaczita. Sa něschto dnjow śmjeże wotmołwu a j tym czorne na běłym, schto tajki kruch żelesa płaczi.

Ale husto pschindże hinak, hacź jej cżłowjek myślí. Tu žo saży wupokasa, kak spodżiwnje žo druhdy w żiwjenju wěcy maja.

Nasajtra dopoldnja swoni telefon pola blidarja.

Pschistupi k njomu a wosjewi żiwoje cżišło. Chże żwoje mjeno pschidacź, ale k temu njedóndże. Na tamnym końcu pschi telefonje je żelezništi pschekupz j města, kotremuż bě wczera khartu napisał. Tón pak njerwě, so j naschim blidarjom wěcy, ale měni, so ma kowarja Hamorskeho, — kotrehoż telefonowe cżišło ma někto blidać — psched žobu.

„Potajkim, knjes Hamorski, dyžyh Wam rjez, so sanę kijowe żeleso jutrje wdźeże wotpóżelu. Njewśmiece mi sa śo, žym jo žam hakle dźenża popoldnju dostał. Hać a potom zkyschcże, knjes Hamorski, mam tu dopisnju wot wascheho blidarja Drjewjanskeho. Tón dobry muzik chże płaczitnu sa żelesnu schěnu wědźecź, kajkuž scże njedawno dóstał. Sa kajku płaczijnu scże je dale dał? Nochżu Wam Wascheje rjemjeslo kaschcź, so njeby we Waschej wjeży wětko: tón ma ju pisches kowarja a je telko a telko dacź dyrbjał. Wschako wěsče, kak spěschnje žo tajke něschto po wšej rosnjeże. Bych tomu dobremu muzikej tu žanu płaczijnu prajił, kajkuž žej Wy żadacże."

Drjewjanski ža wjeżele pożměwknje a bórzi něschto wulkotnje do naprawy, tola žo knydom saży schraba a cżini, każ by woprawdże kowar Hamorski był a każ njemohł žo tak prawje wjaży dopomnicź. „Proschu, pohladajcże ruscże, kelko seże mi wobliczik!"

„Rad, rad — wokomik, proschu!"

Dundr a dorija — to pak žo wulkotnje hodźi, tu ſ cżołtym żhonim, schto je kowar sa schénu dał, tak žej blidar schibale myšli. Ale nę, wón to tola njeżhoni. Hdyž je dołho doscź cżakał, žo żelezny fryza w měsače samotwi a prascha žo wotpjet, hacź je woprawdże kowar Hamorski pschi telefonje, ſ kotrymż rěcźi.

Ow jej — to je njepschijomnje! Je tola lepje, hdyž ſ wotewrjenymi khartami hraje. Tohodla jemu wschitko rospowěda, kak žo wěcka ma.

„Nó, to žej też myślu, dokelž knjes Hamorski, ſ kotrymż po sdaczu rěcźach, runje wožobinjży do mojeho wobkhoda sastupi, hdyž ſ wami rěcźu a sleji runje póndla mje. Wozkomik, knjes Drjewjański, knjes Hamorski chże knydom žam ſ wami rěcźecź!" A hižo je kowar pschi telefonje:

„Nó, cżakaj nož, moja blidařka duscha, wjedrowy rawžo, cżakaj jenož, hacź domoj pschindu. Twoja khartka cże droho pschindże. Snajmjeńscha bleschu cżišteho sa to sapłaczíš. Jenož derje, so moju kupnu płaczijnu zhonik njeżhu. Trošku zhebat cże žym, to pschijihnawam. Ale bě to rewanża sa tón khamor. A tak žmój žo wurunałoj."

W inflaziji to tehdom bě. Ale dźenża chże žo jimaj hischcże na tu kelkiju żmjecź a podawk pschego sažo k lepschemu pschi korczmarskim blidże dawataj.

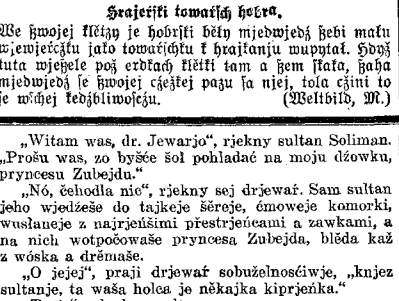

Hrajerski towarsch hobra.

We žwojej klětży je hobrsti běły mjedwjedź žebi maku wjewjerčźu jako towarischku k hrajkanju wuputał. Hdyž tuta wjeżele poj erdkach klětki tam a žem skaka, žaha mjedwjedź se žwojej cżežkej pazu sa njej, tola cżini to se wšchej kedźbliwosću. (Weltbild, M.)

Ze stareho časa . . .

Tři anekdoty.

Kańtnerej, žławnje znatemu wužmětschowarjej wósomnateho lětstotka bě so rjad spodcżił. Na dnju pschijimanjow so wón na hród poda, so by so sa wuznamjenjenje podźakował. Kańtner běsche stary a khorowaty a bě dowolnosć dostał, so žmě w pschedjistwje žwój kłobuk na hłowje wobthowacź, dokelž tam thětro cżehnjeschce. Jako sa thwilu jeho mjeno sawołachu, wón, kłobuk na hłowje, do žwojich myślow sanórjeny, druhi na wotnje stejaży kłobuk hrabny a běsche jara sadźiwany, jako kral žmějo so rjekny: „Mój luby knjes dworšti rada, pschecźiwo kłobukej na Waschej hłowje niczo nimam, ale k cżemu macże hischcże druhi w ruży?" Kańtner znapschecźiwi: „Majestotcź, Wy macże prawje: Dwaj kłobukaj stej zawěrno pschewjele sa jeneho muža bjes hłowy!"

*

Derfflinger bě wyšoki rjad dostał a dźešche na hród, so by žwój dźak sa njón wuprajił. „Schkoda", jedyn dwórnik mjeńcźo žwojemu žuboju rjekny, „so je tutón general tak nikeho pothoda." Tu žo Derfflinger, kotryż bě žłowa zkyschał, wobrocźi a rjeknu: „Wy wěricże, so žo hańbuju, so mějach thudeho nana? Ssym hordy na to a dźu to ztajnje bycź!"

*

Schpaništi kral, Filip II., we žwojej dźěłańskej ztwje žedźo pižaše. Dokelž běsche zymny dźeń, běchu w blišcźi krala kotoł z wuhłom ztajili, a běchu jón tak blišto kralej, so horzota mjes wocźi bijesche. Pót kralej z cżoła kapasche, ale běsche pschecźiwo wožehnemu waschnju, poitanycź abo je zamžnej, kralowskej rufu wuhłowy kotoł dale ztorcźicź. Martkrabja ſ P., kotryż tole pytny, jenemu panoschi nadawk da, kotoł stronu ztajicź, dokta pak wotmołwu, so je to nadawk prěnjeho kralow-

Karel Čapek:

Wulka doktorska bajka

(1. pokračowanje.)

Pósły sultana Solimana na to zdwórliwje wotmołwjachu: „To njewadźi, knježe, zo njejšće dr. Ohotnik nam je dr. Jewař runje tak luby. Ale štož nastupa našeho knjeza sultana Solimana, mózeće nam wěrić, zo wón njeje dr. Apak, ale jenož wšědny knježeř a tyran."

„Tak je derje", rjekny drjewař. „A štož nastupa zeživjenje, tak ja při dźěle jěm kaž wjelk a piju kaž dromedar, zo byšće wědżeli."

„Ščinimy wšo, ważeny knježe", wobkrućachu Solimanscy, „zo byšće też w tym nastupanju był spokojom."

Potom dowjedźechu z wulkej sławu a česću drjewarja na łódź a pluwachu z nim hač do zemje Solimanskeje. Hdyž dopluwachu, zlěze sultan Soliman skok na trón a přikaza přiwjesć jich k sebi. Pósły so před nim klaknychu a tón najstarši a najbrodaćiši z nich započa:

„Naš najmilošćiwši knježe a knjeżerjo, wjerchu wšitkich wěrjacych, knježe sultanje Solimanje! Na twój ważeny přikaz smy pućowali hač na kupu, kiž so Europa mjenuje, zo bychmy pytali toho najwučenišeho, najslawnišeho a najwuznamnišeho doktora za pryncesu Zubejdu. Tak tule jeho mamy. Je to wuznamny a swětaslawny lěkař dr. Jewař. Zo byšće wědźał, kajki je to doktor, potajkim je za dźělom kaž dr. Ač, je dróžši hač dr Ohotnik, je kaž dr. Ab a pije kaž dr. Omedar. To so mjenujey. knjez sultanje, sami slawni wučeni doktorojo, z kotrehoż je póznać, so smy trjechili na toho praweho. Hm hm. Tuk tola je wšitko."

„Witam was, dr. Jewarjo", rjekny sultan Soliman. „Prošu was, zo byšće šoł pohladać na moju dźowku, pryncesu Zubejdu."

„Nó, čehodla nie", rjekny sej drjewař. Sam sultan jeho wjedźeše do tajkeje šěreje, émoweje komorki, wusłaneje z najrjeńšimi přestrjeńcami a zawkami, a na nich wotpočowaše pryncesa Zubejda, bléda kaž z wóska a drěmaše.

„O jejej", praji drjewař sobuželnosćiwje, „knjez sultanje, ta waša holca je někajka kiprjeńka."

„To je", zdychny sultan.

„Tajka połmorwa", rjekny drjewař. „Trochu njemócna, njewěrnoł"

„Haj je, přihłosowa sultan zrudnje. „Ničo nam njecha jěść."

„Sucha kaž čerlica", rjekny drjewař. „Kaž deska. A žanu barbu nima, knjez sultanje. Ja bych rjekł, zo wbohe žatko je khore."

„Wězo je khore," rjekny sultan poraženy. „Tohodla sym was zawołał, zo byšće ju wustrowił, hdyž sće dr. Jewař."

„Ja?" zadźiwa so drjewař. „Božedla, kak dha mam ja ju wustrowić?"

„To je waša wěc", rjekny sultan Soliman pokhmurjeny. „K tomu sće tu. Ale to wam praju, jeli ju njewustrowiće, dam wam wotrubnyć hłowu."

„Ale to tola njeńdźe", chcyše so wobarać zastrózany drjewař, jenož zo knjez Soliman ani njeda mi dorěcź."

„Žane wurěcźe", dźeše kruće, „k tomu nimam khwile, ja dyrbju hić knježić." A dźeše synyć so na trón a knježeše.

„Zaklepane", rjekny sej drjewař, hdyž běše sam, „to su šwarne wěcy! Kak ja k tomu přińdu, zo bych wustrowił někajku pryncesu, Wěm ja, kak so to čini? Što mam započeć? Hdyž tu holcu njewustrowju, wotrubnu mi hłowu. Hdy njeby to było w bajcy, tak bych rjekł, zo to ani njeńdźe, tak bjeze wšeho někomu wotrubnyć hłójčku! To khort wě, kak sym so dostał do teje bajki! We wšědnym žiwjenju so mi tajke něšto stać njeby mohło! Nětko sym wćipny, kak so z toho wudrapam."

W tajkich a hišće cežšich mysličkach syny so wbohi drjewař na dwór sultanskeho hrodu a žałostnje zdychaše. „Knježičkecy", rjekny sam k sebi, „što je to do napada, zo mam ja činić doktora? Hdy bychu mi poručili, pušć tutón abo tamón štom, ja bych jim pokazał, što dokonjam! To bych so do toho dał, zo bychu třeski létałe! Wšak tu, widźu, maju wokoło twarjenja wšo zarosćene, kaž w pralěsu, ani słónčko jim do jstwy njeswěći. a to so potom tam dyrbi dźerżeć wlóha a kapaty hrib a pleseń a njerjad! Čakajće, ja wam pokažu, kajke dźěło dokonjam."

Lědy bě to rjekł, hižo čisny kabat, pluny sej do rukow, přimny swoju sekeru a pilu a poča pušćeć štomy, kiž rosćechu koło wokoło sultanoweho hrodu. A to nje tehdy krušwiny ani jabłonje ani worješiny kaž pola nas, ale same palmy a olejandry a kokusowey, plony, figowcy a mahagonijowe štomy a štomy, kiž rosćechu dr. njebjes a druhe egzotiske zelenina. Hdyž z nješe připoldnjo, běše hižo wokoło hrodu khětro wulki wosyk, tu sej drjewař wutrě z rukawom pót, wučahny z kapsy kus čorneho khlěba z twarohom, kiž bě sej sobu přinjał a da so do jědże.

Do teje doby spaše pryncesna Zubejda w swojej komorcy. Při tej harje, kiž činješe deleka před hrodom drjewař, so jej spaše kaž ženje prjedy. Wotući hakle čišinu, hdyž drjewař bě přestał pušćeć štomy a sej stoł. ješe khlěba z twarohom.

Tu pryncesa wočini woči a zadźiwa so, kajke je to w komorcy njewšědne swětło. Prěni króć tam słónco so zdy. a z pełnym p. a wjelni tu šěru

ſkeho draičzerja, Uzedałkeho wójwody. Pójſtachu po wójwodu, kotryż bě ſo na ſwoje kubło, njedaloko Madriba podał. Prjedy hač ſo wójwoda wrócźi a krala wot wuhlowego kotoła wuſwobodźi, bě Filip hižo ſtworił. Wołobinſki lětał krala ſymnu ſymizu ſwěſćźi, na kotrejž ſćěhowkach kral někotry cźaſ poſdźiſcho wumrě. j.

Pſchi ſbĕrzy ſa ſkutk ſymſkeje pomozy jutſje njedźelu 5. januara ſo bohuſtawy nazionalſozialiſtiſkich wójniſkich woporow a frontſoy wojowarjo wopornemu ſkutkej wěnuja. Wopokaj tójdy ſwowa ſwoju woporniwoſćej k lĕpſchemu ſwojich ludowych towaršchow.

Wulke wody we wjećornej Europje

Po njepſchestawajucych deſchćach ſaſchłych dnjow ſu w južnej Jendźelſkej a też w Franzowſkej žałoſtne powodźenja naſtałe. Kilometry ſchěroko ſteji kraj pod wodu, a zyſe wſoy ſu wot ſwĕta wotrĕſnjene.

Takle jewja ſo ſ lětadła brjohi Themſy.
Krajina w bliſkoſći Windſor-Caſtla a ſchule w Etonje, kotruž ſu wody Themſy powodźile. Sady je Windſorſki hród widźeć. (Scherls Bilderdienſt, M.)

Wulke wody w Franzowſkej.
Rĕka Rhone je dróhi we Villeneuve-en-Avianon ſaplawiła. Wobkhad móže ſo jenoż ſ cźołmami ſtarj. (Preſſe.-Foto.)

komorku z njebjeskim błyšćom. Pryncesu tutón nawal swětła nimale woslepi; při tym přez wokno wonjeze čerstwje porubane drjewo tak mócnje a krasnje, zo pryncesna dychaše hłubokó a z wokrewjerom. A do teje łučlaneje wónje tam wonješe hišće něšto, štož pryncesa dotal znała njeběše — što to je? Stany a dźěše pohladać z woknom; město włóžneho khłódka wosyk, kiž so błyšći z připoldnišim słónco m a tam sedźi muž a z radosću jě něšto černeho a něšto běleho; a to běše runje to, štož tak derje wonješe. To wěšće, stajnje nam wonja najbóle to, štož je druhi.

Pryncesa njemóžeše wjacy wudźeržeć; ta wóń ju wabješe dele, před hród, bliže a bliže k tomu wobjedowacemu wujej, zo by pohladała, što to ma dobreho k jěsći.

„A, pryncesa", rjekny drjewař z polnej kubu. „Njechaće kus khlěba z twarohom?"

Pryncesa so začerwjeni, haňbowaše so rjec, zo by žałostnje rady chcyła, to woptać.

„Tu maće", zabórča drjewař a wotkra jej z dybzačnym nožom wulku wokoleńcu. „Tu maće!"

Pryncesa wokoło so hladaše, hač nichtó njewidźi. „Džakuju so", puści, kusny do nomazki a rjekny: „Hmm, to je dobre!" Prošu was, khlěba z twarohom, tajke něšto tajka pryncesa scyła hišće widźała njeběše.

W tym wokomiku pohladaj z wokna sam knjez sultan Soliman. Ani swojimaj wočomaj njewěrješe: město włóžneho khłódka swětły wosyk, kdźež słónco sapa a tam na hromadźe drjewa sedźi pryncesa z polnej papku, ma wot twaroha wusy wot wucha k wuchu a papa z tajkej žadnosću kwasenje prohy.

„Bohu džak", wodychny ... Soliman, „tak mi k tej holcy tola přiwjedźechu toho praweho a studowaneho doktora!"

A wot teje doby, knjez Magijašo, poča pryncesa woprawdźe so skrućować, a dostawaše čerwjenej ličcy a jědźeše kaž kóreař. To je skutk swětła a powětra a słónčka, zo byšće wědźał. A ja wam to powědam tohodla, dokelž wy też tu sće živy w tajkej jamje, hdźež słonco njeswěći a wětr njezaduje; a to njeje strowe. Tak to sym chcył wam rjec."

*

Hdyž bě Hronowski lěkař dopowědał bajku, přiběri pihawy Wincko a přiwjedźe doktora z Horičkow, doktora z Upica a doktora z Kostelca. „Tak tule jich wjedu", reješe hižo nazdala. „Knježičkecy, to sym so naběhał!"

Witam was, knježa kołlegojo", rjekny Hronowski lěkař. „Tule je naš pacient, knjez kuzlař Magijaš. Kaž widźiće na prĕni pohlad, jeho położenje je jara khutne. Pacient woznamjenja, zo je spóźeral knykačku abo słowku abo póčku. Po mojim skromnym měnjenju je jeho khorosć nahla słowčitidła."

„Hm, hm", rjekny doktor z Horičkow. „Ja bych skerje měł za to, zo je to dajaca słowčitida."

„Njerad bych so přećiwił waženymaj kolegomaj", napřećiwi Kostelski doktor. „Ale ja bych rjekł, zo so tu jedna wo pózeradłowu słowčitidu."

„Moji knježa", rjekny Upiski doktor, „namjetuju, zo bychmy so zjednali na spóznaće, zo ma knjez Magijaš čmačko-pózeradłowu słowčitidu."

„Tak to wam gratuluju, knjez Magijašo", rjekny doktor z Horičkow. „To je smjerć žadna a ćežka khorosć."

„Zajimawy pad", doda doktor z Upica.

„Knjez kolega", napřećiwi Kostelski doktor, „to sym ja měłł hišće rjeńše a zajimawiše pady. Sće-li hižo słyšał, kak sym wustrowił Hejkala z Krakorki? Hdyž nic, tak wam to powém."

(Pokračowanje sćěhuje.)

Cyrkwinske powĕsće

Njedźela po Nowym lĕcźe a ſwjedźeń Tſjoch kralow, 5. a 6. wulkeho rožka.

S **Budyſchina.** Njedźelu po Nowym lĕcźe w Pětrowſkej zyrkwi rano ½8 hodź. farař Paul prjeduje; dop. ¼12 hodź. smĕje ſtud. theol. Hauſchild dźĕćiſkemſchenje, pop. w 3 hodź. farař Schneider kſchćenja. Pop. w 5 hodź. 120. duchowna wjeczorna hudźba. Erfurſke mottowy chór „Durinkſkich ſpěwarſkich hólzow" pod nawjedowanjom Herberta Weitemeyera ſpěwa kſtabby wot Bacha, Praetoriuſa, Schütza, Diſtlera, Wetza, Brucknera a druhich. Programmy ſu pſchi zyrkwinych durjach dóſtacź. — W Marijinej a Marcźinej zyrkwi ſmĕje rano we 8 hodź. ſup. Berg ſpowĕdź a Bože wotlasanje; dop. w 9 hodź. farař Schneider prjeduje; w 11 hodź. ſmĕje farař Große dźĕćiſkem'chenje. — Sbĕrka ſa wſchelaku nuſu we wožadze. — **Swjedźeń Tſjoch kralow ſo po ſymym Budyſkim zyrkwinſkim wotrjezu kolletta ſa miſijonſtwo mjes pohanami ſbĕra, kaž je to ſaſtki krajnozyrkwinſki hamt w Drježdźanach poſtajił.** — W Pětrowſkej zyrkwi wječor w 6 hodź. farař lic. Ludwig prjeduje. — W Marijinej a Marcźinej zyrkwi dop. w 9 hodź. ſup. Berg prjeduje. — Wutoru pop. ¾3 hodź. w Pětrowſkej zyrkwi nutrnoſćej ſa njedźelnicze. Wutoru pop. w 4 hodź. w Lutherſkim domje ſonjaca miſijonſka ſłužba (ſwonkowne miſijonſtwo). — Sſrjedu wječor ½8 hodź. ſmĕje ſup. Berg bibliſki wječor w Tuchoŕſkej zyrkwi. — Schtwórtk pop. ¼4 hodź. we wožadnej diakoniji miſijonſke ſchćěowne towarſtwo (inutſkowne miſijonſtwo). Schtwórtk wječor ¼9 hodź. ſhromadźiſnu Módreho ſchćija na Hrodowſkej haju 6. — Pjatk pop. w 4 hodź. Guſtav-Adolfſke žónſke towarſtwo w Sozietecźe. Pjatk wječor we 8 hodź. ſmĕje farař Große bibliſku hodźinu w Lutherſkim domje. — Allianzjeti modleršſi tydźeń wot 5. do 11. januara (hlej wćzera mjes powĕſćemi krajnozyrkwinſkeho ſjednoćenſtwa), wobſtejo póndźelu wječor we 8 hodź. na Hornjcźerſkej haju 23 pod nawjedowanjom farara Paula a ſrjedu wječor we 8 hodź. na Hornjcźerſkej haju 23 pod nawjedowanjom farara Lengi. Wſchitkjm wožadni ſo wutrobnje pichepročheja.

S **Hušti.** Njedźelu po Nowym lĕcźe rano we 8 hodź. němſka ſpowĕdź, dop. w 9 hodź. němſke kemſchenje. Pop. w 3 hodź. kſchćenja. — Swjedźeń Tſjoch kralow dop. w 9 hodź. němſke předowanje. — Sſrjedu pop. w 3 hodź. kſchćeńſka žónſka ſłužba w Hujćanſkim hoſćenzu.

S **Wjeleczina.** Njedźelu po Nowym lĕcźe dop. w 9 hodź. němſke kemſchenje. Miſijonſka kolletta. Dop. ½11 hodź. dźĕćiſkemſchenje. Miſijonſke dary. — Swjedźeń Tſjoch kralow dop. w 9 hodź. němſke a ½11 hodź. ſerbſke kemſchenje. Sbĕrka ſa Lipſćanſke miſijonſtwo mjes pohanami.

S **Wulkich Sdźarow.** Njedźelu po Nowym lĕcźe dop. w 9 hodź. ſerbſke kemſchenje we Wulkich Sdźarach. — Schtwórtk wječor ½8 hodź. němſka bibliſka hodźina w Muclowje.

Katoliske cyrkwinske powĕsće

Swjedźeń Jezuſoweho mjena, 5. januara 1936.

Tachantska cyrkej. Rano 5,45 hodź. Boža mša ze zhromadnym ſwj. woprawjenjom muzſkeho a modlerškeho apoſtolata, w 9 hodź. wulka Boža mša z předowanjom, w 14 hodź. nyšporna pobožnoſć z požohnowanjom. Přileżnoſć k ſpowĕdźi ſobotu wot 18—19 hodź., 19,30—20,30 hodź., njedźelu 5,30—6,30 hodź., we 9 hodź., póndźelu 5,30—6,30 hodź. a w 9 hodź. — Swjedźeń ſwj. Tŕoch kralow 6. januara rano 5,15 a 5,45 hodź. Boža mša, w 9 hodź. pontifikalny hamt z předowanjom, w 14 hodź. nyšporna pobožnoſć z požohnowanjom. — **Serbska cyrkej.** Sobotu přileżnoſć k ſpowĕdźi w 15 hodź. za dźĕći, w 18-a 20 hodź. za doroſcenych, njedźelu ½8 hodź. Boža mša z předowanjom, w 9 hodź. wulka Boža mša ze ſerbſkim předowanjom, w 11 hodź. ſulske Bože ſłužby z předowanjom, w 13 hodź. ſerbſki nyšpor, w 18 hodź. kŕeſćanska wučba z požohnowanjom. — Póndźelu (Swj. Tŕoch kralow): Bože ſłužby kaž njedźelu, žadyn nyšpor a žana wječorna pobožnoſć, wšědne Bože mšě rano w 7 hodź.

Radio

Njedźelu, 5. januara ſo ſłyſchi:

Königswuſterhauſen: Nimo ſnateho niedźelſkeho programma: 6 konzert ſ Hamburgſkeho pſchiſtawa. 8 ſa bura. 11,30 komorny chór ſpěwa ludowe ſpěwy. 14,30 ſ Amſterdama. 16 konzert. 18 rejwanſka a ſabawna hudźba. 20 Wagnerowy wječor. 20,50 ſpěwohra.

Lipſk: Nimo ſnateho niedźelſkeho programma: 6 konzert ſ Hamburgſkeho pſchiſtawa. 8 raniſcha nutrnoſć. 8,30 pſchećźelenje. 10 ſpěwny konzert. 15 ſymſke ſpěwy. 18 wſchelcźiny. 20 wjeſeli tſjo kralojo. 21 miſchtrſki konzert.

Hiſchcźe ważne ſ niedźelſkeho programma: Barlin: 20 ſabawny konzert. Königsberg 20,10 opereta wjeſeloho „Luboſću, wójna a paprika". Stuttgart 20 hudźbne wſchelcźiny. Mnichow 20 ſpěwohra „Liſelott". Win: 20 wjeſelohra „Minjan'ti". Praha: 19,50 waſcźiti a polkody. Budapeſt: 20,10 ſ operettow.

Póndźelu, 6. januara ſo ſłyſchi:

Königswuſterhauſen: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,30 wjeſeły raniſchi konzert. 11,40 ſa bura. 19 wjeſeły wſchědny dźeń. 20,10 konzert. 21,10 wukhad pſches Seldwylu.

Lipſk: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,30 raniſchi konzert. 11,45 ſa bura. 16,30 hudźba ſa tulawu a klawĕr. 19 dujeſći konzert. 20,10 wječor Schuberta a Regera.

Hiſchcźe ważne ſ dnjoweho programma: Königsberg 20,40 rejwanſki wječor. Wrótſtław 20,10 ſchĕra pódjela. Köln: 20,45 hodowna hudźba. Mnichow: 20,10 ſčto bura. Win: 21 Wagnerowy konzert.

Hodowny wječork za dźěći

Njedźelu 22. hodowny wječork za dźěći. Kaž tež druhe lěta, tak spěwachu dźěći tež lětsa wšelake hodowne spěwy a přednjesechu swojim starším někotre pěsničći. Dwě z nich tudy wočišćimy. Rječkec Marka a Madlenka je derje přednjesešej. Nadźijomnje wusłyšimy tež na přichodnych dźěćacych hodownych wječorkach nowe, načasne deklamacije z erta našich lubuškow. M. M.

O lubi, kajka zrudoba
Kiwa nam do příchoda!
Rumpodich, sym słyšała,
Zo posledni raz wobradźa.

Přez radijo mi prajachu
Tule zrudnu nowinku.
Rumpodich tón dundyrski
Hamt swój dele położi.

K wutraću to njeje wjac,
Skorženje tón wbohi starc.
Ludźo su přewostudli,
Wumysleni, šarwaći.

Najradšo bych tež štemplował
A doma za kachlemi spał.
Ta wše je khětro wostudła.
Zas' jedyn wjacy bjez dźěła.

A to 'śće nětko rumpricha,
Kiž 'śće nam druhdy něšto da.
Ně, to so nihdy njehodźi,
To stat njech hnydom zakroči.

Też woženił wón by so rad,
Ale je přestary knot.
Tuž do klóštra chce nětk hič
A woprawdźe nas wopuščić.

O rumpodicho luby naš,
Wostań tola pola nas.
My z wutrobu 'će prosymy,
Zo budźemy dušni — to slubimy.

My budźemy přec spokojni,
Byrnjež druhdy Kulowski
By přijěł kejsy tralala
Po drózy k nam do Khelna.

Rozmołwa.

Marka: Nětkle hórzy, sotřička,
Rumpodich nam wobradźa.
Khora sym wša z wéipnosću,
Zo w nocy spać wjac njemóžu.
Što mi wšitko wobradźi,
Hač nje ze wšěm spokojtí?

Madlenka: Aj, aj, luba Maruška,
Njebudź takle njesćerpna.
Dyrbiš ze wšěm być spokojna,
Štož Božo dźěćo wobradźa.
Rumpodich tón z Kulowa
So hewak k nam 'śće přišmjata.

Marka: **Ty maš haru z Kulowskim,**
Ja wšak so znaju z Budyskim,
A wón tež kóždu sobotu
Z nim so zetka na torhošću,
Ta k wěděnju jom' wšće da,
Zo runy puć dźe do Khelna!

Madlenka: Ow, ow, luba sotřička,
Sy khětro drje so zjebała:
Su z Budyšina wuhnali
Rumpodicha, skarali
Sej Bože dźěćo wot nětka,
Kiž rjeńše dary wudźěla.
Też Kulowčenjo k lětu chcedźa
Wuhnać tutoh' staroh' knota.
Wšón počina być njelepy,
Třepotaty, wostudły
A nastajnosći skorži, stona,
Zo karsa je też cyle prózdna.

Marka: Haj, to b'dźe krasnje, sotřička,
Hdyž Bože dźěćo wobradźa;
Te je jara bohate
A też jara sćerpliwe.
Też kóždom' rady wšitko da,
Wo 'šoh wšo jo přeproša.

Madlenka: Najradšo bych, Maruška,
Z radosću dźens wyskała.
Pój 'noż, chcemoj hromadźe
Zaspěwać sej wjesele
Božom dźěśeću z wutrobu
Za jeho lubosć nješkónčnu.

Spěwajej hromadźe:

We krasnym wjesełu,
Spěwajmy z wutrobu:
O Jezu, moja žadosć,
Kiž ležiš we žłobju
A sahaš ručzy za nami,
Za nami wšitkimi,
Wšěch měć chceš při sebi.

Hdźe je tak wjesele,
Kaž w Božim kralestwje?
My chcemy tebi służić,
Twoju wolu dopjelnić,
Česć, khwalbu stajnje dawać,
O kralo njeskónčny!
Zo Twoji jónu my.

25 lět firmy Korla Hammera w Budyšinje

Nowošto je žo 25 lět minyło, so je pšchekupz Korla Hammer ſ Wjelećina žwój wobkhod sałožił, kotryž po wójnje do Budyšchina do Schillerowych wulkhodźowanišchčzow čžo. 4 pšchepołoži. Firma wuwi žo ſ małych sapočžatkow k žwojemu dźenžnišchemu wośnamej. Wójna a inflazija měješchtaj tež sa nju cžežke hospodarške sćežkhwi, tola wobješdźeć rosumješche wobkhod pšches wšchitke hospodarške krišy pšchenješć. S jeho wošebitej šajadu je, so žwojim wotebéarjam jenož reelnje, derje a špěšchnje pošłužuje. W jeho firmje šhotowjene spirituoſy žu pola wotebéarſtwa jara woblubjene, a Hammerez firma wošebitu ważnosć na to kładje, so by je pšchezo bóle a bóle połepšchowała a tak licžbu wotebéarſtwa powjetšchiła a rosšhérika. K wobšchérnym pinzownym ſkładžiſchčzownym měſtnosćam žo loni w lěcžu nowe wulke ſ granita wurubane pinzy a dźěłowe měſtnosće wotewrchiu, tak so je žo pšchedewjacže wutwaritło, kotrež dźiwajo na žwoju pšchehladniwosć a šamérnosć nowe wulke možnosće rosšhérjenja posłicža. Firma nimo toho hišcheže šhotowja pokonowe winto, kotrež žo wošebje je šakonížu šchkitanej šnamku „Bellaria“ do wobkhoda dawa. Dale wobkhoduje ſ němčkimi a wukrajnymi winami, ſ winowym kišałom a ſ kišałowym špritom. Pilne a šamołwitośće wědome šobudźełaſtwo je hromadźe ſ pšchedewšacžowym wjednikom dźiwajo na dotalne wušpěchi a na nahladnosć firmy wo tym pšcheswědčene, so žo wobkhod teš dale derje wuwije.

Přilopk

3 morwi w palazym awcje.

Žałostne awtowe njebože sta žo nowołetne ranje we Oberšchönewejde pola Barlina. Wožobowy wós sajedže w polnej jězbje do nadrósnego šchtoma, pšchi tym žo rošli a žo sapali. 8 wožobow žo pšchi njebožu tak cžežko skani, so njebé jim móžno, žo ſ palazeho wosa wuzwobodźić. A ǔdyž wohnjowa wobora pšchijéđže, jenož spalene cžéła namaka. —

Hodownj šchtom w płomjenjach.

Pšchi hodownej žwjatocžnosći w towarišchowni małeje wjeśi Keśławk pola Rejkjawika woheń wudyri, pšchi kotrymž žo 4 dźěći a 2 starišchej žonje w płomjenjach spalichu. Nětdže 20, po druhich rosprawach žamo 40 wožobow, žo skani a to 10 tak cžežko, so žo w jich žiwjenje boja. Na žwjatocžnosći žo nětdže 180 dźěći a 20 dorosćenych wobdźěli. Wórły po sapočatku žwjatocžnosće sapali žo papjera, kotraž pod hodownym šchtomom leżeše a we mokomiu steješe zdyły šchtom w płomjenjach. Woheń žo špěšchnje na twarjenjowe drjewjane šcženy rosšchěri a teš na wjerch, pšchi cžimž w najwjetšchim strachu k wukhodej špěchachu, kotryž pak bě na njebože samknjene. Durje dyrbjachu žo najprjedy wotewrjeć a pšchi wulkej cžišchcženzy pšchi durjach žo cžrjóda dźěći skani. Ludźo, kiž ſ woknom won skakachu, žo še schkleńzu rošrěšachu. Cžežkoskanjenych do khorownje dowjeśechu.

Hudźba — wumělstwo — dźiwadło

Palajtowe dźiwadło pšchinješe wot pjatka hač do póndźele wulki kriminalny film „Ja běch Jak Mortimer“. Film jedna wo wožobje jedneho Budapeſtkeho taxiſchofera. Pod nawjedowanjom Korle Fröhlicha hraja wumołani šnaćži hraierjo, kaž Adolf Wohlbrück, Sybille Schmitz a druzy. W pódlaſtnem programmje widźimy krótku žortnimu wješołu hru „Posticzenje jeńtwy“ a šajimawy Ufatydźeń.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Auf Antrag des Bauern **Ernst Johann Kubitz** in **Wawitz Nr. 1** ist über seinen Betrieb in Wawitz am 27. Dezember 1935, nachm. 4 Uhr das **Entschuldungsverfahren** nach § 4 des Gesetzes vom 1. Juni 1933 eröffnet worden.

Zur Entschuldungsstelle ist die Landständische Bank des ehemaligen Sächsischen Markgrafthums Oberlausitz in Bautzen ernannt worden.

Alle Gläubiger des Betriebsinhabers, die am 27. Dezember 1935 gegen ihn persönlich oder an seinen Grundstücken sichergestellte Ansprüche hatten, werden aufgefordert, ihre Ansprüche bei der Geschäftsstelle des Entschuldungsamtes (Zimmer 331) bis zum 5. Februar 1936 anzumelden und die in ihren Händen befindlichen Schuldurkunden einzureichen. Die Unterlassung der rechtzeitigen Anmeldung hat Nachteile hinsichtlich der Beitreibbarkeit der Forderungen zur Folge. (25 Lw. E. 164.)

Das Entschuldungsamt beim Amtsgericht Bautzen.

Hłupikojty Jank.

Bajka Lawa L. Tolsteho;
přełožił (1887) J. M. Holan †

(Pokračowanje.)

XII.

Stary čert dyrbješe wotenić, z wojakami Janka njepředobu. Tuž přewobroći so do knjeza Čisteho a přijědže, zo by so w Jankowym kralestwje zasydlił, chcyše jeho, kaž Tarasa brjuchača, z pjenjezami přewinyć. — „Ja“, přiřečowaše ludźom, „chcu wam pomocny być a was do rozuma stajić. Ja pola was khežu natwarju a fabriku zawjedu.“

„Nó, naše dla, prajachu, čiń, kaž mysliš.“

Knjez Čisty wuńdże nazajtra na torhošćo, přinjese wulki měch złotych a listno papjery a praji: „Wy, wón dźeše, sće wšitcy živi, kaž swinje, — ja chcu was nawučić, kak dyrbja človjekojo živi być. Twarće mi, wón praji, khežu, kaž je jow napisane. Wy dźěłajće a ja budu wam rozkazować a budu wam złote pjenjezy płaćić!“ Hłupi ludźo so dźiwachu. Njemjez woni žanych njeznajachu, ale woni jenu wěc za druhu wuměnjowachu abo płaćachu z dźěłom. Ze spodźiwanjom hladachu na złoto, rěčicy: „šikowane koleska!“ Tuž poča stary čert, kaž pola Tarasa, wjele pjenjez wudawać, a ludźo počachu jemu za złoto wšelake dźěło dźěłać a wšelake wěcy wuměnjować. Stary čert so wjeseleše a mysleše sebi: „Nětko ta wěc hižo pójdźe! Ja nětko Janka runje tak wobdźěłam, kaž prjedy Tarasa a potom jeho sebi kupju z kutłom a kožu.“ Lědma pak běchu ći hłupi ludźo sebi tych złotych pjenjez nabrali, wšěm žonam je rozdawali, kiž je sebi na šiju spowěšachu, a wšěm holcam, kiž je do włosow plećechu; spodźići na wsy hižo počachu z nimi hrawać. Wšitcy móžachu jich wjele a njebjerjechu wjacy. Pola knjeza Čisteho bě khěža jenož do połojcy hotowa, a nazymu njeměješe wón hišće ani žita ani sknu. Wón da wozjewić, zo bychu k njemu na dźěło přišli, zo bychu jemu žito přiwoźeli a skót přiwodźeli; za kóždu wěc a za wšitko dźěło wjele złotych kubłaše.

Nichtó njepřińdźe na dźěło a nichtó ničo njepřinjese. Jenož porěčko přiběža hólčk abo holčka, kiž chcyše jejko na złoty zaměnić; hewak so nichtó njeprokaza. Knjez Čisty hižo njewědźeše, zwotkel jědźe brać, bu hłódny a dźěše do wsy, zo by sebi něšto k wobjedu kupił. Zastupi do jenoho dwora a dawaše złoty za kokoš, hospoza jón njebjerješe. — „Ja mam, dźeše wona, tych koleskow teš tak dosć.“ — Wón zastupi do klamow, sebi jerij kupić a dawaše klamarcy złoty. — „Ja mam, dźeše wona, tych koleskow njetrjebam, luby knježe, ja žane dźěći nimam, nichtó njemóže z nimi hrajkać, ja sym sebi tak hižo tři tajke koleska skhowała žadnosće dla.“ — Wón zastupi k burej, zo by sebi khleb kupił. Też burik pjenjez njewza: „Ja jich njetrjebam, rjekny wón. Khiba zo chceš boždela měć, praješe burik, počakaj, ja chcu žonje prajić, zo ći kromiću wotkraje.“ Djaboł poča pluwać a ćekny wot burika. Nic jenož khleb brać boždela, ale hižo wusłyšeć Bože mjeno bě za njeho bóle bolostne, hač hdy by so z nožom rěznył.

A tak też khleba njedosta. Wšitcy běchu sebi dosć nabrali. Hdźežkuli stary čert přińdźe, nichtó ničo za pjenjezy njedawaše. Wšitcy prajachu, pak přinjes něšto druhe, pak přińdź dźěłać, pak wzmi boždela. Djaboł pak dale ničo nima, hač pjenjezy, dźěłać so jemu njechca a boždela wón brać njesmě. Rozhněwa so stary čert. — „Što dha, nó praji, wy hišće chceće, hdyž ja wam pjenjezy dawam? Za pjenjezy móžeće kupić, štož chceće a dźěłaćerjow najeć, kelkož chceće!“

Hłupi ludźo pak jeho njeposłuchachu. „Ně, prajachu, my je njetrjebamy, dawki žane nimamy, — što dha z nimi započenjemy? Stary čert dźěše spać bjez wječerje.

Wěc dóńdźe k hłupikojtemu Jankej. Přińdźechu k njemu ludźo so prašeć, što započeć. „Přijěł je k nam knjez Čisty, prajichu, dobre jěsć a pić ma rady a wobleka so rady čisty, ale dźěłać njecha a boždela nježdа, jenož złote koleska wšitkim poskićuje. Najprjedy su jemu wšo dawali, hač njejsu sebi dosć nabrali a nětko nichtó ničo wjacy dawać njecha. Što dha dyrbimy z nim činić? Wón móže nam hłodu wumrěć.“

Jank da jim wurěčeć. „Nó, wón praji, to ničo njepomha, jěsć dyrbi dostać, njech po gmejnje jako pastyř khodźi.“

To ničo njepomhaše. Stary čert dyrbješe po gmejnje jako pastyř khodźić. Dóńdźe wón też do Jankoweho dwora. Přińdźe stary čert k wobjedu a pola Janka přihotowaše hłuchoněma holca wobjed. Husto běchu ju tajcy, kiž rady njedźěłaja, wobšudźeli. Běchu wo dźěła ćekny a prjedy k wobjedu přišli, hač druzy, a wše kulki zjědli. Přez to bě hłuchoněma holca nawukła, lěnikow na rukach spóznawać: štóž ma mozle na rukach, toho za blido sadźa, a štóž nima, tomu dawa, štož wostawa. Stary čert lězeše za blido a hluchoněma holca to pytnywši pohlada jemu na rucy — mozlow njeměješe: rucy stej čistej hładkej, a nochće dołhe. Wona poča mórčeć a z hłowu wić a wućeše djabola ze zad blida won. Tuž jemu Jankowa žona praji: „Njedźiwajće, knježe Čisty. Moja swakowa nikoho bjez mozlow za blido njepušća. Počakajće kusk; hyšć su so dźěłaćerjo najšli, potom jěšće, štož zwostanje!“

(Skónčenje sćěhuje.)

Hospodařski kućik

Čehodla mnozy ratarjo zboža nimaja w plahowanju swini?

Plahowanje swini njese rjany pjenjez a tola namakamy hospodarstwa, hdyž ani jeneje rancy nimaja. Tu skorši so na to, zo hospodař ze swinjemi zboža nima a zo je so po dołhich a drohich pospytach přepokazał dyrbjał, zo swinje plahować njesmě. Druhdy ma ranca malo, snadź jene abo dwě prosesći; druhdy zaso je jich wjacy, ale hinu — a kaž dźěn hewak *to a tamo* njezbožo w swinjacym khlěwje rěka. Tež to je hižo ratarjow wottrašiło, swinje plahować- zo tehdom, hdyž mějachu prosata na předań, runje mało płaćachu! A tola wostanje plahowanje swini wunošna wěc, jeli zo hródź a wothladanje na to pokazujetej, zo so pilnje za čistotu a strowotu skoćeća stara. Tež swinjo chce čistu hródź a čerstwy powětr měć a njeje tak wulki přeńel mazanosće, kaž so jemu porokuje. Dyrbi so w juše a njerjadu waleć, hdyž čisteje wody a słomy nima, dokelž je wot natury k walenju přikhilene. Tuž je hłowna wěc, zo najprjedy kedźbiłowsć přiwobroćamy hródźam. Khlěwy, kiž same za so w dworach leža, njejsu w lěće wokřewjace a w zymje ćopłe dosć, zo by tam swinjom derje było; a khlěwy, kiž su ćmowe, so hubjenje rjedźa, dokelž mazanosć widźeć njeje. Khlěw ma swětły a nimo toho do druheho twarjenja zatwarjeny być, zo by w zymskim času ćopły a w horcoće lěća wokřewjacy być mohł. Dno dyrbi twjerde — plestrowane być, hewak rozmoka jucha zemju a skoćo leži mjenje lěpje přeco w błóće. Kak chce w tajkim khlěwje skoćo k sebi brać? Ninja dźěn minuty měra, hdyž je wot juchi a zhnileje zemje k stajnemu přeležowanju nuzowane. A nimo toho je tajka hródź najpřihódniša k wukhowanju a samo nastawanju khorosćow. Hdyž je w tajkim khlěwje natykowaca khorosć była, potom běł sćěny tak jara kaž chceš; njepomha to ničo, dyrbiš tež zemju z dna někotre lohće hłuboko wuwozyć, hewak wobkhowaš khorosć we swojej hródźi. Tež bole njejsu khmanc. Leža-li na zemi, njejsu wjele lěpše, dyžli zemja sama; su-li pak wuzhěhnjene, čehnje swinjom wots pody a drjenje (Verschlag) je wšědny hósć w hródźi. Dno njech je hładke cementowane, ale trochu nakhilene, zo jucha derje wotběži. Tajki khlěw je suchi, ćopły a strowy. Je-li w nim natykowaca khorosć pobyła, rjedźi so wšitko z lohka: sćěny a dno; móžeš jene kaž druhe z kalkom přebělić. A na słanju zalutuješ za krótke léta, štož cementowanje hródźe pornjo druhim hubjenišim přihotam wjacy płaći.

Spomnimy hišće raz na to, zo ma hródź swětła być; njeje drje wjele słowow trjeba, to dopokazać. Kaž hižo prajichmy, rjedźi so tajki khlěw najlěpje, ale w nim móžeš swoje skoćo też wobkedźbować a spóznaješ hnydom, pokaza-li so něšto wopačne aa nim.

Hródź sama pak też hišće za zbožowne kubłanje swini cyle dosahaca njeje; je hišće wjacorych žadanjow, kotrež maja so dopjelnić, dyrbi-li na swinjoch k zbožu hić. A tute žadanja přistajmy dale po rjadu:

1. Dyrbi kundroz cuzy być, a ženje z toho hnězda, z kotrehož je ranca. Připuśći-li tajke swinje, změja jene a to často hubjene proso. Też ze wsy a blizkosće kundroza kupić, njeje radźić. Čim dalša krej, čim wěsćiše plahowanje.

2. Stož družinu swini nastupa, dyrbi so na to hladać, zo so jenož rancy připuśćeja, kotrychž stare su wjele prosatow plahowałe. Tajke změja też zaso wjele prosatow.

3. Suprošna ranca dyrbi srěnju picu dostawać: maja, wows, ječmjeń a rěpu, žadyn hroch, běrny jenož warjene.

4. Ranca trjeba při porodźe wothladanja; pomhać ma so jenož z ruku. Poslednje so ruče wotstroni.

5. Při khlěwje dyrbjałe prosata wšudźe druhi khlěw měć, do kotrehož mohli so wuběžeć, je-li ranca zła; tu móža dobre mloko a suchi ječmjeń dostawać.

6. Z wulkej kedźbnosću dyrbimy so za to starać, zo so swinjom — starym a młodym — ženje wokisnjena pica njedawa. Sudobja a korta dyrbja často a kruće rjedźene być, dokelž pica w njećistym sudobju jara rad wokisnje. Wokisnjena pica pak je mordać swini.

7. Wot kisaleje smjetany njesmědźa swinje butranku dostać, ale jenož słódke mloko, po času z wodu změšane. Drobne wuhlo bjeru w picy rady a maja wužitk přez nje.

8. Pušćće prosata na słónco a čerstwy powětr! Wobej stej strowej, kaž kóždemu druhemu stworjenju, tak też swinjom.

Rozwučowace drobnosće

Bolenje hłowy přestanje druhdy z wokomikom, hdyž čerstwu wodu z nosom do so srěbaš; srědk je tuni a prosty, so je tola pospyta hódny, prjedy hač so k druhim lěkařstwam přima.

Kraješ-li jabłuka na sušenje, přerězaj jabłuko přěki, nic po dołhości, kaž najbóle činja. Wobeł je prjedy přěkuj z nožom, nětko rozlen połojcy z porstami, štož so snadno čini. Tak wukrawa so drob łóžo a kuski so w pjecy też khětřišo wusuša.

To, zo ma so **pjerše na łuki w nazymje wozyć** (a nic w naležu), wědźa ludźo; hišće lěpje pak je, hromadu hnydom po synowych žnjach rozkarkowaně, we tym času čini wšo swoje: ćopłe słónco, liwki powětr a dłóše dny.

Kruwa ma so trójcy wob dźeń wudejić (nie podejić); hdyž so jenož dwójcy deji, wróći so dźěł mloka do mjasa a kreje. Stóž jenož dwójcy deji, přisadźi za dźeń nimale pjaty dźěł mloka.

Hospodařski rozhlad

Sobotu, 4. januara 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,245	100 českosk. krónow	10,31
100 šwajc. frankow	60,69	100 franc. frankow	16,41

Barlinska burša, 3. januara. Po trucźišćich bursach sašćiskich dnjow so wčera na někotrych wićznych polach potrjeba wotpřichodawanja pokazowaše, na druhim boku pak sašo małe łuźne pśichitaju se stronu bankowskeje klientele pśichodlježachu. Wuwiće kursow na śpodźatku burźy potajkim žadyn jednotny wobras njepostkićeše. Měnjenje wšchaŕ njebě njepśichećelne. Na rentowych witkach běše w swišu ſ pśichitanami na wupokojenje noweje poźěźonki na śtatnu żeleźnicu něšćto postkićenjow, kotrejž pak so w měrnych mjeśach pohibowachu, tak so njemějachu wliwa na wuwiće kurźa.

Barlinske žitne wulkowiki. Wobrot na Barlinskich žitnych wulkowikach wobmjeśowaśe so dale na kruće běžneje potrjeby. Postkićenja je strony rataśtwa njejsu so powjetśkiłe, tak so so postkićenja bjes cźełow zaměśćeja. Khlěbowe žita maja měrne wiki. Barlinske młyny dale dobre družiny pśchenźy wośebje žadaja, mjes tym so rožka so wośebje derje w provinzy zaměśća. Mike wjedro je sa dowos po wodźe jara pśichódne. Naprašchowanje sa wowśom a ječmjenjom sa pźowanśke zaměry je pśchezo hišće wjele wjetśchi hač postkićenja. Ječmjenje sa piwarnje a industriju maja postkićene wiki, dobre družiny so žadaja. Muki su sanjerodźene.

Wežera płaćeńe w Barlinje zentnar

pśchenźy W 8: 9,90 hr., W 9: 9,95 hr., — rožki R 8: 8,10 hr., R 11: 8,25 hr., — ječmjenja G 7: 8,35 hr., G 9: 8,60 hr., — wowśa H 9: — hr., H 13: 8,20 hr.

Wiki w Sherjelju.

Pśchenźa (100 kilogr.) 19,70 hr., rožka 16,20 hr., ječmjeń, nałětni 16,40 hr., ječmjeń, nasymiki 16,40 hr., wowś 15,20 hr., běrny, zentnar 2,20—2,80 hr.

Wiśne płaćizny w Budyšinje.

4. januara 1936

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.
Najlěpše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet		najniša płaćizna hr.	najwyša płaćizna hr.
Pšenica, 76-77 kruta płaćizna	50 kg	—	9,75
Pšenica —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Rožka, 71-73 kruta płaćizna	50 kg	—	8,30
Rožka —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Ječmjeń, nałětni	50 kg	—	—
Ječmjeń, nazymski, 2riadkaty	50 kg	—	—
Picowański ječmjeń 61-62 kg	kr. pł.	—	8,35
Wows 48—49 kg kruta płać.		—	7,80
Wows	50 kg	—	—
Běrny w drobnowikowanju	50 kg	3,30	3,60
Běrny (we wulkowikow.) najn. pł.	50 kg	2,50	2,70
Běrny, žołte	50 kg	2,80	3,00
Syno	50 kg	4,00	4,25
Słoma z mašinu młóć., pras.	50 kg	—	2,50
Słoma z mašinu młóć., k zasł.	50 kg	—	2,75
Słoma z cypami młóćena	50 kg	—	—
Butra	1 kg	3,00	3,20
Jeja	1 štk.	0,11	—
Pšeńč. muka Type 502	100 kg*	—	33,80
Pšeńčna muka Type 790	100 kg	—	30,80
Ržana muka Type 997	100 kg*	—	24,45
Pšeńč. wotruby wokrjes. młyn	50 kg	—	6,50
Wikowańske pšeńčne wotruby	50 kg	6,60	6,85
Ržane wotruby wokrjes. młyn.	50 kg	—	5,85
Wikowańske ržane wotruby	50 kg	6,10	6,30
Husy	punt	1,00	1,10
Prosata 623 štuk	1 štk.	10,00	20,00

(Swinjace wiki běchu srěnje.)

Drobnowikowańske płaćizny w Budyšinje

4. januara 1936 po hamtskim postajenju.

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.

Twora		najniše płaćizny hr.	najwyše płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kośćemi	1 kg	1,60	2,00
Ćelace mjaso	1 kg	2,00	2,40
Skopjace mjaso	1 kg	2,00	2,60
Swinjace mjaso	1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmalc	1 kg	—	2,20
Pšeńčna muka	1 kg	0,38	0,56
Ržana muka	1 kg	0,34	0,36
Khlěb	1 kg	0,25	0,27½
Jědźne běrny, nowe	1 kg	0,07	0,08
Rajs	1 kg	0,28	0,80
Hroch	1 kg	0,56	0,84
Soki	1 kg	0,48	1,00
Amerikanski swinjacy šmalc	1 kg	—	—
Sušeny poš	1 kg	2,20	2,40
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	2,84	3,20
Jeja	štuka	0,11	0,13
Jědźne buny	1 kg	0,36	0,48
Cokor, drobny	1 kg	—	0,76
Petrolej	1 ltr.	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr.	—	1,75
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,25

Twora		Němski wupłod Najniša płaćizna pj.	Najwyša płaćizna pj.	Wibrany wupłod pj.
Boby (Buny)	punt	—	—	—
Hroch	»	—	—	—
Kórki za solotej	»	—	—	—
Kórki k nakładź.	»	—	—	—
Kórki (žonop.)	»	—	—	—
Sydrojtry kał	štuka	—	—	70
Bały kał	punt	—	10	—
Čerwjeny kał	»	13	15	—
Wirsingowy kał	»	13	15	—
Pupkaty kał	»	—	30	—
Zeleny kał	»	—	15	—
Kolrabi (młod.)	št.	5	10	—
Kolrabi (stary)	pt	—	—	—
Karoty	walčk	—	—	—
Karoty	punt	—	10	—
Korjeń pětršylki	»	—	20	—
Porej	»	—	20	—
Radiski	walčk	—	15	—
Rjetkej	štuka	—	—	—
Rjetkej	punt	—	15	—
Rjewjeń	»	—	—	—
Čerwjena rěpa	»	—	10	—
Kulrěpa	»	—	10	—

Twora		Němski wupłod Najniša płaćizna pj.	Najwyša płaćizna pj.	Wibrany wupłod pj.
Solotej	kefšk	5	20	—
Šćerbak	»	10	15	—
Kosćadło	punt	—	30	40
Seleri	štuka	10	40	—
Seleri	punt	—	20	—
Łoboda	»	—	25	—
Rapunelki	»	—	80	—
Tomaty	»	—	—	38
Cybla	»	10	13	—
Hromak	»	—	—	—
Krěn	»	70	80	—
Champignony	litr	—	—	—
Čerstwe hriby	litr	—	—	—
Sušene hriby	litr	50	70	—
Dobre jabłuka	punt	30	40	—
Jabłuka k warj.	»	20	25	—
Dobre kruški	»	—	45	—
Kruški k warj.	»	—	—	—
Wišnje	»	—	—	—
Słowki	»	—	—	—
Breńki	»	—	—	—
Aprikosy	»	—	—	—
Wino	»	—	—	85

Płaćizny rězaneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

3. januara 1936 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a wožnamjenjenja:

Woły: 138.

Połnomjasne, wukormjene, najwětšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	42
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	42
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	42
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki: 102.

Połnomjasne, wurośćene, najwětšeje rězneje hódnosće	42
Połnomjasne, młódše	42
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	42
Špatne	—

Jałojcy a kruwy: 1049.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwětšeje rězneje hódnosće	42
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwětšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	36 42
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	30—35
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 1091.

Najlěpše wukormjene (1. družiny)	70—77
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	60—68
Špatne (3.)	50—58

Wowcy: 3051.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	42—43
Starše wukormjene (6.)	37—40
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	26—36

Swinje: 4118.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiżenj., hač do 1½ lět stare	54,50
Wukormjene	52,50
Mjasne	50,50
Špatne	48,50
Rancy a kundrosy	52,50

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	3. 1.	2. 1.		3. 1.	2. 1.
Pšenica	208,0	208,0	buny	11,0-12,0	11,0-12,0
rožka	171,0	171,0	woka	14,5-14,7	14,2-14,7
ječmjeń now.	227-232	223-230	módre łupiny	8,25-8,75	8,25-8,75
ječmjeń, nał.	—	—	žołte łupiny	11,5-12,0	11,2-11,7
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńč. muka	27,05	27,05	lany wosušk	8,65	8,65
ržana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kruški	8,60	8,60
ržane	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	ržana słoma		
hroch, Viktor.	23,0-24,5	23,0-24,5	pšeńč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5	ječna „		

Płaćizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 198.0 9: 199.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 162.0 11: 165.0
Płaćizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 167.0 9: 172.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 164.0

Kónc lěta pola statneje banki

Mukas statneje banki k 31. dezembrej 1935 wupokazuje powšitkene wjećke kapitalowych zapołoženjow wo 639,6 na 5 299,5 milijonow hriwnow. Pšichrost kapitalowych zapołoženjow wuńćinjeńe tónj novembra 513 milijonow hriwnow, tónj pół lěta 1935 589 milijonow hriwnow a na tónju lěta 1934 496 milijonow hriwnow. Essyne najpjerwe jiwjaće wośebje ſ tónjom lěta, ke kotremuž so wjetśche žadanja stajeja sa danjowe a mjerowe wupłaćenja. Wšcho do hromady wobběh płaćidłow (Zahlungsmittel) wuńćini na tónju lěta 1935 6 389 milijonow hriwnow pornjo 6 157 milijonam w pśchedchadźajnym tydźenju, 6 308 milijonow hriwnow we pśchedchadźajnym měsaju a 5 989 milijonow hriwnow tónj lěta 1934. Krućše bankowkow je so wo 22 000 hr. na 87,7 milijonow hriwnow jenož mało pścheměniło. Wobstatk zlota powyšchi so wo 40 000 hr., sa to pak so wobstatki devisow wo 18 000 hriwnow snižichu.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hóscenčarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 4 | Budyšin — Póndźelu 6. januara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Wukony skutka zymskeje pomocy

Němskostatny poručenj skutka zymskeje pomocy hłowny hamtar Hilgenfeldt je piatk w Barlinskim radiu wo organizaciji a wukonach skutkach zymskeje pomocy pschednoschował. Hilgenfeldt rosprawješe, so je so skutk zymskeje pomocy w lěcze 1933 sa dwě njedźeli dyrbjał pschiprawić. Wón je 16. septembra se 36 zbudźelacjerjemi dźěło sapočał, a 1. oktobra hižo běše so organizacija wutworika. Sa najwažnjischo sastaranje wotdźělenja so najlěpschi wězniwustojni wuzišcha.

S liczbow, kiž je Hilgenfeldt wosjewił, je spósnać, so zymska pomoz 16 wot sta wschoho sastaranja wuhla sa domjace tepjenje zwudawa. W pscherěsku, kiž so na zymu Němsku woblicza, wuczinja podpjera zymskeje pomozy na dom hač do dweju dźěćcow letnje 8 zentnarjow wuhla. Sswójbam, kiž maju wjacy dźěći, so telko wuhla podawa, so móža w dwěmaj khachlomaj tepić. Sswójbam, kiž we wósobnych abo hubjenych wobydlenjach bydla, so pomjernje wjacy podawa. Město žydom serjiow wuhla kaž loni so lětša wóśom serjiow rozdźěli.

Tkaniny, kiž so k zhotowjenju drasty trjebaju, dosahnjechu 7000 kilometrow, potajkim dołhosć wotmyślenych němskich autowych dróhow wuczinjeja. Wobuća, kiž je skutk zymskeje pomozy w sańdźenej zymje podawał, bychu k sastaranju wobdźerstwa zyłeje Bayerskeje a k tomu tśioch württembergiskich wokrjesow wot cźěšeńka hač k starzej dołhahałe. W běhu lońskeho skutka zymskeje pomozy je so 15 milijonow zentnarjow běrnow, to je 60 000 wagonow po 250 zentnarjach, wudało. Lětša je so hač dotal 12 milijonow zentnarjow běrnow swjedło. W pscherěsku Němskeje po na hłowu wobydlerstwa zentnar běrnow liči, w Barlinje pak kóždy se schtyrimi dorosćenymi wóśobami wóśom zentnarjow dóstawaju, w Bayerskej pak sa to wjacy muki.

Hódnosć zhotowjenja znamjeschkow wuczinjeśe w sańdźenej zymje nimale schtyri milijony hriwnow, w lětuschej zymje wona skoro pjeć milijonow wuczini. W prěnim skutku zymskeje pomozy je so nětko 17 milijonow ludźi, w zymje 1934/35 pak nětko 14 milijonow ludźi sastarało, w lětuschej zymje pak so nětko 12½ milijona sastara.

Hilgenfeldt hischcze idźeli, so je so w posledním lěcze 69 336 wukrajnikow, kiž potajkim njeběchu němšy statni pschihłuschniły, se skutkom zymskeje pomozy němskeho luda sastarało, nimo teho 29 108 žydow. Se sańdźnych wobmyślenjow je so sastaranje žydow organizatorišzy pschemělo, wono je so židowskim spomožerskim towarstwam pschepokasało, wono pak pod dohladom skutka zymskeje pomozy steji. W skutku zymskeje pomozy 1¼ milijona dobrowólnych pomoznikow dźěła.

Němski pósłanc Köster so w Heidelbergu pokhowa

Semrěte cźěło němskeho pósłanza w Parisu dr. Kösterа je so w nozy k njedźeli do Heidelberga pschiwjesło. Dopodnja je na hórškim pohrjebnischczu žarowańska zwjatocznosć wotmě. Wjele sastupjerjow strony a stata běchu k cźesći semrěteho pschischli, mjes nimi badenski ministerski president Köhler. Němski zwonkowny minister zwobodny knjes z Neurath macy semrěteho pósłanza k rowu jeje zyna wjedźesche. Po spěwje twarteta mjeńesche zmrkwinski rada profesor dr. Frommel žarowańsku rěc. W běhu tydźenja so cźěło w zmójbnym rowje pokhowa.

Bjezdźěłosć w swěće a w Němskej

Cźahopiš Essenskeje wikowańskeje komory je nastawk wozjišcheźał, w kotrymž so bjesbźěłosć w swěće a w Němskej wopisuje. W Němskej je wot 1933 hač do 1935 liczba njeząstupjerjow wo 61 proz. wotekěrała. Swonka Němskeje pak je wona sa tutón cźas jenož wo 8 procentow spadła.

Napjatosć mjez knježeŕstwom a sejmom w Spaniskej

Pschiščiuschniže prawizynych stron so pschezo bóle knježeŕstwu pscheczinjeja, dokelž je postajilo, so so jeźim nima swołacź. Wjednik katolskeje ludoweje akzije Gil Robles je schtwórtk wobskórżbu pišma pscheczińo knježeŕstwu podpisał. Jeho pschiwisłowarjo so so k njemu wusnali a so wjacy hač trěbnych 44 podpisow swjedli. We wobskórżbnym pišmje so praji, so je knježeŕstwowy wukas njesakoń-ści a wustawje pscheczińowny.

Roosevelt přećiwo kažerjam měra

President Sjednoczenych statow Roosevelt je wulku rěcź měł, kotraž je so pisches wschě 600 amerikanske radiowe scźelaki rozschěrila. Jeho rěcź běsche zwuczene „pósłedstwo kongresej wo położenju narodow". Wjednik Sjednoczenych statow so w tutej swojej rěcźi z najwažnischimi praschenjemi zwětowneje politiki saběrasche. Wosrjedź jeho rěcźe stejesche praschenje „Wójna abo měr"; tuto praschenje ludy semje hižo mězazy dołho tłóčli. Rooseveltowa rěcź nětkle 6000 hłowow wopischijesche a słónčźi so z presidentowej sprawnej nadźiju, so zwět njeby psched wudyrjenjom noweho wójnskeho cźaha stejał.

President Roosevelt pak w swojej rěcźi teź na možne wójnske schmjatanizy w swěcze pokasa a rosjašni z krótkimi słowami, kak cźadźeja so Sjednoczene staty potom sadźerjeć. **„Hdyž dyrbimy wójnje do wocźow hladać", tak won rjekny, „mója Sjednoczene staty jenož jeniczku rólu hrajeć. S derje organizowanej neutralnosću wone nicźo njesapoczinu, schtož może njepscheczelstwo mjes ludami powietschicźej. S dobahajcym krajnym sakitanjom budźemy so schkitać, so so njebychmy do schmjatanizy storhnyli abo so by so na naš nadděł stał. Se wschitkimi srědkami ludoweho prawa budźemy pomhać druhe narody nawabić, so bychu so k naprawam měra a dobreje wole wróćile."**

Roosevelt swěsći, so je politika dobreho žurbdstwa w **nowym zwěcze** dobre płody pschinjesła. Wón pak teź na wuhlady pokasa, kiž so w dźensnischim cźasu sa druhe dźěle semje nadeńdu. Schtož měrowe wuhlady w Europze a Aziji naztupa, běchu Rooseveltowe słowa pessimistiske. Wón w tuthym swisku wo „autokratach" we wukraju rěcźesche, kiž „swoje ludy do njewólnistwa wjedu a k wójnje honja, kiž swojim zobukrajanam žohnowanja wěrneje demokratije njepschiwoleja a kiž wo mišiji prědźuja, kotruž maja w swěcze dopjelnicź". Temu president łubosći k měrej w Ameriźy napscheczo staji a **prózowanje** Ameriki wo wěrnu neutralnosć. Wón **khwalesche** měrne a pscheczelske poćahi mjes 21 republikami w Ameriźy a mjes Kanadu. Na to wón pschipomni, so w zhutnym swěcze tak derje njesteji. W Europze a Aziji knježeńcerjo njejsu za měrom honili, woni se swojim wustupowanjom měr narodow a pokoj na semi kaža.

Roosevelt wudawanje wotpokasa, so tute ludy njeizu tak wójnjey smyślene kaž jich knježeńcerjo, pschetož, kaž won pschipomni, tute ludy njewužiwaju polneje zwobody a nimaju wěrnych demokratiskich pschiprawow, kaž je Amerićanjo rosumja, tohodla wone zlejepje a se zahorjenjom za zwojimi autokratiskimi wjednikami du. Narody, kiž so wo wupschestrěcze swojeho kraja abo wo zarunanje njepravdy prózuja, kiž je so jim w prjedawschich wójnach stała abo wiki sa swoje wukrajne wikowarstwo pytaju, bohužel njepokasuja sćerpliwosć, kiž je trěbna, so bychu so rosumne a sakońske sameŕy z měrnym jednanjom abo z namolwjenjom na lěpsche sadźenja zwětowneje prawdy dozpěte. Połne njesćerpliwosće, tak Roosevelt pokračowasche, so wone k starej wěrje do mjecza abo k fantastiskemu myślenju wróćeja, so zu jeniczky wone wulwolene k dopjelnjenju mišije, a so matej tamnej poldra milijardy ludźi wot nich wukmjeć a so jim podsćitnjeć.

Roosevelt rjekny, so je zhebi wěry, so so jeho słowa njebudźa narodam spodobacź, kiž je jako na so rěczone wobhladuja. Pola druhich měr lubowazych ludow pak wone pschipónawazy wotbłóź namakaju. Wón wospjetowasche, schtož je w lěcze 1933 prajił, so je 85 abo 90 wot sta wschitkich ludow z mjesanej zwojeho kraja spokojom a zwólninych, zwoje wojerstwo pomjeńschicź. Roosevelt pschipomni, so je dźensa hischcze bóle wěrno, so 10 abo 15 prozentow zwětowneho wobydlerstwa zwětowemu měrej a zwětowemu pscheczelstwu sadźewa. Tohodla so prózowanja wo wotbrónjenje njeporadźeja a so zyłnje na kraju a w powětrnje bróni. Tohodla zu zamo prózowanja wo wobkhowanje dotalneje zyłnosće wójnskich łódźistwow bjes tak mało wuspěcha wostałe.

Wo amerikanskej politizy Roosevelt rjekny, so je jasna a wěsta. Wona so wo wobmjesowanje brónjenja a wo měrne rosrisanje wschitkich swadow mjese wschitkimi narodami prózuje. Amerika je cźaz dollarskeje diplomatije słónčźita a dwójmu politiku neutralnosće wjedźe, najprjedy z tym, so brónje a munizizju njewutwóźuje a so njedowola, so kraje, kiž wójnu wjedu, amerikanske wuploby nad normalnej měrowej potrjebu wuzišwaju. Roosevelt na kónzu zwojeje rěcźe nadźiju wuprají, so njebychu stejeli na proch noweje zwětoweje wójny. Hdyž pak dyrbjała Amerika jej wopraudźe do wobliczja hladacź, budźe so prózowacź, z porjadnej neutralnosću a z pschinjerjenym krajnym sakitanjom so pscheds sachmjatanjom do noweje wójny swarnowacź. Roosevelt słónčźi zwoju rěcź z rospomnjanjom amerikanskeje znutskowneje politiki.

Italska z płunom wojuje

Kaž so jda, Italcźenjo po zyłej froncze abeźynskeho wojownischcza teź z płunom wojuja. Abeźynskaj wójerowaj wjednikaj Wehib pascha a Makonnen, kiž staj so z bitwischcza do Harrara wróćiłoj, rosprawjataj, so zu Italcźenjo w poslednich dnjach w rańschej Ogadenskej a teź zyle na połodnischim a na połnóznym kónzu frontu z płunom wojowali. Pschi wschěch wojownjach pak zebi Abeźynjenjo njejsu wěsći, kotre druzźiny płuna njepscheczelej wuzźiwa. Wukrajni wojerźzy wobkedźbowarjo maju za to, so so swjetscha wo zyłserowaty a połuschczaty płun jedna, kiž so na prěnim městnje njeměri na zyłne morjenje abeźynskich wojakow, ale na to, so by so njeporjadno do abeźynskeho wójska pschinjeźi.

S města Dessie so powě, so zu Italcźenjo k połodnju wot Makalle wot kónza dezembra wschědnje płunowe bomby mjetali. Kaž je so wobliczilo, zu italzy lětarjo dozyła nětkle 3000 płunowych bombow dele cźiłi. S bombami zu Abeźynjenjo 10 morwych a 15 franjenych zhubili.

Abeźynjenjo do jendźelskich lětadłow stśeli.

Do Nairobija w Kenitji z połodnja Abeźynskeje je powěsć dóschła, so zu Abeźynjenjo 24. a 26. dezembra 1935 blisko rěki Dawy do jendźelskich wobkonjerskich lětadłow stśeli. Jendźelske wyschnosće zu abeźynskeho rozkasowarja, kiž je pjeza Grieka, namolwjale, so by zwojich ludźi wo rozdźělu mjes jendźelskimi a italskimi lětadłami powučił. Wot teho cźaza Abeźynjenjo njejsu wjacy do jendźelskich lětadłow stśeli.

Italska Abeźynskej wuplaći.

W Romje so powěda, so zu italske bombowe lětadła abeźynske město Harrar cźęsto z bombami pomjetale, kiž zu wjele schkody nacźinile. Italcźenjo chzeja z tym Abeźynjanam wuplaćicź, dokelž zu jenemu italskemu lětarjej hłowu wotrubnyli. Tuta powěsć pak so dotal njeje hamtsy wobkrućiła.

Italska wójnska rosprawa.

Italska 88. hamtska wójnska rosprawa rěcźi wo lohkich bitwach pschi wobhonjenjach w Tembienskej a w krajinje k połodnju wot Makalle. Italcźenjo zu psched zwojej frontu njepscheczelskich wojakow rosehnali. Pschi wojowanjach je 6 muži italskeho domifinskeho wójska padło, tehorunja 2 domorodnaj wojakaj. Lětarjo zu na dwě městnje bomby mjetali: pschi karawanskej dróhy mjes Sakotu a Selou na zyłne njepscheczelske wotdźělenja, kiž so italskim stejischcźam bližachu, a pola Casty na stanowe lěhwo abeźynskich wojakow. Jene italske lětadło je so nad Castu zapaliło. Wobšadła, wobkedźbowański offizjer a lětarjo podoffizjer, je je so zarasyła.

Šefowy lěkaŕ rozprawja wo nadpadże na lěhwo šwedskeho čerwjeneho kŕiża

Lětadło cźetwjeneho kschiža hrabje Rosena je so šobotu rano do Addisa Abeby wróćiło. Wono dweju franjenoju Schwedow zobupschinješe. Jedyn z njeju běsche dr. Hylander, schefowy lěkaŕ stajnje cźerwjeneho kschiža, na kotryž běchu italzy lětarjo bomby mjetali. Assistent dr. Hylandera, dr. Lundström, kiž běsche so w njeswocu zranił, je hižo wumrěł, jako jeho do Muggelia wjesechu. Dr. Hylander pschi swojim pschikhadże rosprawješe:

„Dźěkach je swojim assistentom w operazijej městnosći, jako bu hrimot lětadłow słyschećz. Sdyschach na schumnjenju motorow, so žylna eskadra nad nami lećesche, njepomyślich pak ani najdala, so miohła wona nad nadpadnyć. Nadobo ruće sašobu wjele hróhmych hrimotow zwjaza; znamjenjicha dwazeci bombow běsche so wotcźiło. Jena zyle blisko mje rosbuchny, a hnydom na to cźujach kakate bolosće w boku. W znamjenym wokomiku widźach teź swojeho assistenta Lunstiströma na semi lezo; bombowa scźepka běsche jeho na delnim wobliczu zranika. Abeźynskaj pazientaj, kiž z namaj w operazijskej městnosći

pschebywaschtaj, bschichtaj hižo morwaj, wonaj bschichtaj na žwoje cjeske sranjenja hnydom wumrěli. Ja běch bolosce dla na pok bjes wědomja, kur bombowneho rosbuchnjenja mje skoro saduży, a hrimot a wrjeskot nje skoro pohłuschi, ze wichěch stron pak žłyschach hrózbne zaloscenje a wokanje sranjenych. Wjele sranjenych leżesche pol sabrjebanych pod pjerschczu a kamjenjemi, kiž běchu žo pschi rosbuchnjenjach do powětra wyrbłe a žo potom na cłowjekowo dele žnpake. Skónčnje wrjeskot wuczichny, a žebi mużłach, so je wschitko nimo, jako nadobo motory sako wórschco schumjachu a sbobom kulki maschinskich tżelbow jako krupy pisches rjadły stanow žpjachu. 28 sranjenych a nětdże 50 pomoznikow je žo morilo."

Abežynski wothladaŕ khorych, kiž je žobotu tehorunja do Addija Abeby dojěł, podobnje rosprawjesche. Tutón muż, kiž je je žwojim sranjenjom napot wothkromił, powědasche: „Dźěłach w lazarecje, jako bomby mjes stanami a w stanach rosbuchachu a sranjeni je pjerj hacj schérej metrow wyšoko do powětra wjerhnychu. Mje žameho je kamjeń do spanja trjechit, kiž i powětra pschilecza."

Rosprawa schwedskeho konsula.

Schwedski konsul dr. Janner, kiž běsche ſ lětadłom schwedskeho hrabje Rosena na městnje pobył, kiž běsche žo ſ bombami pomjetało, a žo tehorunja žobotu wróći, powěžowanja, kiž běsche tam na městnje žłyschał, do tuteje krótkeje rosprawy sjednoczi: „Italske lětadła hacj na 30 metrow dele pschileczachu, prjedy hacj ſ maschinskich tżelbow do ludźi w lżhnje tżelachu. Ludźo cjerwjeneho schiża njemóžachu niczo pschečiwo tomu cżinicź, hacj ſ bełymi rubischkami machaŕ, woni njemężachu žanych tżelnych bróńow a wojazy wjercha. Deštry běchu pschejara sdaleni, hacj so buchu jim mohli nešchto pomhacź. To běsche wulkomorbowanje."

Krótke politiske powěsće

Jendżelskoj biskopaj k měrej namolwjataj.

Canterburyski a Yorkski arzybiskopaj staj jendżelskim zyrkwinskim wožadam měrowe namolwjenje wosjewiłoj. Namolwjenje žo w prěnim tydżenju noweho lěta we wjele jendżelskich zyrkwjach pschecżita.

Pschipošnaje Italska Mandżusku?

Japanske nowiny „Hochi Schimbun" piżaju, so žo w mandżuskim hłownym měšcze Hsinkingu bórzy italski generalny konsulat pschiprawi. Nowiny pschipomnjeja, so je mózno, so Italska žobom rospomnina, Mandżusku pschipóznacź.

Radio

Wutoru 7. januara žo žłyschi:

Königswusterhausen. Nimo snateho wschědneho programma: 6,30 wjeżoły ranschi konzert. 11,40 ſa bura. 17,50 špěwy. 18,20 politiski pschehlad norwin. 20,10 rejwanska hudźba.

Lipsk. Nimo snateho wschědneho programma: 6,30 wjeżoły ranschi konzert. 8,20 ſa hospoſu. 11,45 ſa bura. 16 młodźina a cżełospuczowanje. 18 w raju bajkow (konzert). 19 ludowa hudźba. 20,10 Lipscjanske wutorniſche nowiny.

Hischcże ważne ſ dujoweho programma: Königsberg 21,10 hudźbny wjeczor němskostatneje woboty. Hamburg 20,50 ludowa wjeczorna hudźba. Wróćławy 20,10 ſa wukrajnych Němzow. Frankfurt 20,10 opera „Der Freischütz". Mnichow 20,10 komedija „Athenska žowa". Warschawa 21,05 komorna hudźba. Praha 21,15 ruska hudźba.

K italſkemu mjetanju bombow na schwedski lazaret.

Womozna expedizija schwedskeho Cżerwjeneho kschiża w Abežynskej, na kotrejež frazija, kaž je snate, lialży lětarjo někotre bomby cżišnychu, pschi cżimž žo hłowny lěkaŕ expedizije dr. Hylander srani. Wobras ſhotowi žo psched wotjědom se Stockholma. S lěwa na prawo: (w uniformje) Dr. Hylander, dr. Smiths a duchowny Svensons a jich mandżelske. (Weltbild, M.)

Ze Serbow

W Budyschinje, 6. januara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Za khribjetom će wuhanja,
Kiž do wočow će pokhwała;
Duž hladaj komu wěrił by,
Swót falšny je a jara zły. H. Zejler.

— **Wo wjedrje.** Ssobotu wjeczor w 7 hodź. barometer 739, hygrometer minus 3, najwyschscha dnjowa temperatura 5 stop. cżopłoty. Dżensa rano we 8 hodź. barometer 739, hygrometer plus 4, najnižscha temperatura w nozy 1 stop. symy. — Nad žrjedżnjej Europu je žo wyschina wutworiła, kotraž tej wjedro w naschich stronach wobkńjeja. Tuta wyschina je ſchyt cjapa wyschiny, kiž žo na kónzu sandżeneho tydżenja je Seleńskeje hacj do Schpanskeje cżehnjesche. Dokelž pak je žo na Atlantiſkim morju nowa žylna wětrojta nižina hacj k Jendżelskej pschedrěwa, je žo cjap wyschiny rostorhnył a dźeł wyschiny je žo do naschich stron žunył. Wyschina je trochu symnischi powětr žobupschinješka, so mějachmy dżensa rano mróz, tranowki a tschi běchu ſ cżeńkim běłym ptaſchecjom pschikryte. Ssylna nižina po Europje bliži, tehodła dże nětcżiſche wjedro dołho njewobstajne wjedro ſ deschczowanjom. — Jutſiše wutoru žtónčko 8,02 hodź. ſkhadża a žo 4,10 hodź. ſhowa. Měsacźk ſkhadża jutſije popołdnju 2,49 hodź. a ſhowa žo rano 7,05 hodź.

Wuhladý na wjedro ſa jutſiſchu wutoru: Trochu wětrojte a pomrócżene wjedro.

*

— **Sacźemnjenje měsacźka 8. januara.** 8. januara smějemy pschirodny sjew, mjenujmy dołpołne sacźemnjenje měsacźka. Sapoczina žo 18,20 hodźin a skónczi žo 19,51 hodźin; dołpołne sacźemnjenje měsacźka traje wot 18.58 do 19.21 hodźin. Mjes tym so skónczne sacźemnjenja jenoż pschi młodym měsacźku nastanu a žu jenoż we někotrych geografiſach derje leżazych městnach widżeć, nastanje sacźemnjenje měsacźka jenoż pschi połnym měsacźku, hdyž semja mjes skónzom a połnje wobžwětlenym měsacźkom stejł a seminy sczin měsacźk sdżěła abo zyle sakrywa. Sacźemnjenje měsacźka 8. januara budże žo wschudże tam widżeć, hdżež měsacźk nad horizontom stejł.

— **Jara dobry wunoschk pschedawanja plakettow ſa skutk symſkeje pomozy.** Wežerawſche pschedawanje plakettow ſa skutk symſkeje pomozy je tež w Budyschinje nade wschu wocżakowanje dobry wuspěch měło. Nimale 9300 plakettow je žo pschedało. Wunoschk pschedawanja wuczinja, kaž žo nam sdżěli, nětdże 1900 hriwnow.

— **Sčrunanje schkody pschi pschistajenju lětadła. Kak** ma žo wobžbedżeŕ sadżerżeć, hdyž na jeho leżownoſczi lětadło abo powětrow pschistaji? Po najnowſchich postajenjach žmědża lětadła nimo lětanſchcżow jenoż potom pschistajicź, hdyž žej to wěſtoſcź leżenja wuſaduje. Wobžbedżeŕ njemóże pschistajenje sakasacź, móże pak sarunanje schkody, kotraž je jemu nastała, žadacź. Wobžbła lětadła je nuſowana, žwoje mjeno a bydlenje wobžbedżerja a wjednika lětadła wosjewicź. Je-li wobschkodżeny to swěſtk, njesmě wotlětej abo wotwjesenju lětadła sadżewacź.

Hajńkec dźowka z Čorneho Khołmca

Powědańcžo se žydomnateho lětstotka.

H. Jórdan.

6] (Pokračowanje.)

Strach psched Turkami pscheńdże zyłu Cjěſku, Pólsku, Uhrju a Němsku, wschu tschepotalſche psched dołhej wójnu ſ Turkami; běsche tola tżizecżiletna wójna że žwojimi zadławoſcjemi bjischcże we wopomnjenju. Jelnioze klinczachu žwony w měſtach a na wżach a wołachu k modlitwje; měschczan w domje, bżłaczeſ na polu, wschitzy tlakowachu žo pschi taſkich žynkach na kolena a proschachu Boha wo schkit a wumożenje psched tak straschnym krwełaczinym njepschecżelom.

VII.

W Nydżanskej korczinje žedżeſchtaj Bartrom a Michał Bošak. Hódży běsche dyž a dyž do Cżornoholmcjanſchej hajſkownje pschikhadżał. Wobaj běſchtaj tam pschecżelniwje witanaj, tak derje wot hajſka, kaž tež wot jeho dżowki. We wobėmaj horſeſche žo lubosċ k tej pěknej holeży, a łóždy nerjeſche, je je bóle waženy hacj tamny. Dżenża žedżeſchtaj ſmukrom ſa blidom, pjeſchtaj kóżdy žwój karancźk a njepraješchtaj nicżo.

Skónczinje pschetorże Horiſch mjelczenje a sapocża: „Bošako, wotmołwi mi ſpramnje na jene praſchenje."

„A to by bylo?" dżeſche Bošak.

„Ty lubuješch Hiſku", wón wotmołwi.

„A ty mi mjenje!" rjekny tutón.

„Ty mėniſch, so je cżi wěſta!" dżeſche sašo Horiſch.

„Ty też", murały Bošak.

„Dha mamoj jaſnowſcj!" dżeſche nětk Bošak.

„Dha mamoj jaſnowſcj!" dżeſche nětko Bošak. „Ale schto nětko? Bych žebi myślił, so wólbu mjes mamoj Hiljžu pi..ewstajimoj; naju ſprawne wotpohladý dżemoj wupraſicź a kotrehoż wuſiwoli, njech je tón ſbožowny."

„Jow maſch ruku! tak njech je!" rjekny Horiſch. „Ale bjischcże nješchto! Widżach njenuſiny Handrija Brěſynka Tón chże žo najſkerſcho dla žwojeho bratra nad Hiſku wjeczicź. Běſche rěcź wo nětkajkim cżahu do Cżorneho Khołmca."

„Dha poſdėhnmoj žo a ſakitajmoj naju lubu."

„Cżakaj", ſawoła Horiſch, „njepſchekhwatajmoj žo! Brěſynk je mi žlubił, so chże k namaj žem do korczmy pjchinicź. Chżemoj najprjedy jeho nahladý žłyschecź."

Dołho njetrjebaſchtaj na Handrija cżakacź, — do ſtwy ſaſtupiwſchi jeju wutrobnje postrowi a žydże žo k nimaj ſa blido. Khwilu rěczachu wo ſchulſkich lětach, potom wo wſchelakich podeńdżenjach pózdniſcheho cżaſa, a Handrij naſpomni też žwoje pójelſtwo a ſo je žo wſcho derje radźiło.

„A ty chżeſch nětko do Cżorneho Khołmca?" wobhonjowaſche žo Bošak.

„Haj, k hajńkezom", wotmołwi Handrij. „Mi žo ſda, ſo wój praſchejo na mnie hladataj. Sstyſchtaj tehodła, móżetaj wſcho wědżeć. Ja łubuju Hiljžu!"

Kaž błyſk ſ jaſnoho njebja, tak porały tole ſłowo teju młodżenzjow.

„Njeděiwajtaj žo", pokračowaſche Handrij. „Hižo wjele lět łubuju tu holeżku. Jejny wobras njepſchińdże ſ mojeje wutroby. Nětk chżu měcź wěſtoſcź! Póſtaj žobu! Braira Matija, kotremuż běch nětždy žwoju łubosċ ſžerił a kiž chżyſche mi moje najłubſche rubieć, je ſazyła, nětko chżu wědżeć, hacj też mje wotpołaże!"

„Ty naju pscheproſcheſch, ſo bychmoj k tobu ſchloj", sapocża nětko Horiſch, „to žo derje trjechi, pschetož też mój dychmoj rumy pucź k hajńkowni."

„Wěj?" praſcheſche žo njeſcżerpliwje Brěſynk.

„Ty nětko na naju runje tak zujo pohladujeſch, kaž mój prjedy na tebje!" wotmołwi Horiſch. „Sstyſch tohodła: też ſo dyrbi mjes namaj wuſiwoſcź, kotrejež chże měcź.

„Nė!" ſawoła Brěſynk. „Tu njepłacži żana wólba. Mieċź njech wuczini!"

„Mi je pravje", dżeſche Horiſch a wucżahny žwój mjecź.

„So mnu ſpytaj žo najprjedy, Brěſynko, na žiwjenje a žmjerċź."

„Tudy niż", rjekny Brěſynk. „W jejnej bliſkoſcźi njech wožuż mjes nami rosriża. Padnu-li, dha tola w jejnej bliſkoſcźi žiwjenje wudychant. Pójcże ſo mnu do Khołmcżanſkeje hole, tam wėm błeczk, tam cżzył rad dobycź abo padnyċź."

„Haj, tak njech je", dżeſchtaj Bošak a Horiſch a wſchitzy khwatachu na bitwiſchcżo.

VIII.

Pomału dżeſche hajńkez nan pſches holu. Ptaczki ſpěwachu tak zunjo na liſczowych halożkach, cżeżi pluſkotachu tak wjeſele ſ hórkow do doliny, zyła pschiroda běſche tak lubośna, so bu ſtarenu hajńkej tak žwjeżeńżu wokolo wutrohy. Nutrnje ſcżahny žebi kłobuk, posała a ruży ſłyſknywſchi rěcżeſche ſam pschi žebi:

„Knjeże Boże, njebjeſki wótrże! Wſchudże wosjewjeſch žwojeho bycża žiłeh, w ſelenych hajach, pyſchnych kwětkach, jaſnych žórlach, hróſnych wjewjedrach, hobrſtich ſotmach dałokeho morja, wſchudże, wſchudże, — o wołtarł mómy w mojej wutrobje, dónił moja poſlednja hodźinka njebje, a potom ſmił ſo nade mnu a ſpoczż mi khudemu hrěchnińej hnadnje wěczne ſbožnoſcź pſches Jeſom Khrystha, žwojeho lubeho žyna, Hamjeń!"

Dale ſtupajo, ſam że žobu a ſ žylnym žiwjenjom ſpokojom, rěcżeſche ſtary Bošak takle: „Haj, wėrno je, wėra do Boha a Jeſom Khrystha je kraſne, njebjeſke ſaczucże. Knjeż duchownemu ma pranje. Pschi taſkej wėrje tola wėſch, na cżim žy. Cżłowjek bjes wėry dyrbi tola njeſbożownſchi bycź, hacj tón lubý ſtat, kiž je a wumrje a njemė, cżeſbodła? Haj, taſti cżłowjek ma trudne bycże. Hilka je prawje cżinila, hdyž teho njewėrliwża mėcź nochżyſche. Hdże też nětko khodźi po dalokim ſwėcże?"

Jako ſtary hajńk w taſkich myſlach po ketkach žo dale dobywaſche, laſkyſcha ſchcżerkot a wrjeſtot, kaj wot njeczow. „Schėſcź miliżonow kulkow dyrbja do waſ praſnyċź!" ſawoła wón roſkſobjeny. „Schto pak žo tu na mojim reveŕe podawa? Najſkerſcho nėkajke rubježnjitwo! Ho, Tiraño, Diana, Sultano! faß! faß!" A ſchczonkajo hanjachu pły na wosnamjenjenje měſtno a ſtary hajńk khwataſche ſa n...

(Pokrač. ſeżtnuje.)

Swjedźeń tšoch kralow

Dźenštyšchi šwjedźeń Tšoch kralow (po grekškim „epiphania“, to je pschišiewjenje) je jedyn ſ najstarschich zyrkwinskich šwjatych dnjow. Pola starych Grekow wotnamjenjesche mjeno „epiphania“ wopomnjenje pschišiewjenja jeneho pschibóha na někajkim mjeſtnje. W kschesćanskej zyrkwi rěka po Titušu 2, 11 tutón šwjedźeń pschišiewjenje Khrystuša mjes człowjekami. Bu po waschnju Basilidianskich kónz 3. lětstotka w Egiptowskej a dźensa w orientalskej (narańschej) zyrkwi zwjeczesche žo 6. januar jako kschesćenski šwjedźeń, a dokelž w pschikhadje šwjateho Ducha pschi kschesćenju Jesuša jeho wopraunny narod k Božemu synej wobkladowachu, ſdobom teſ jako narodny dźeń. Ehdyž potom posdźiſcho, pschesjena ſ Romskej zyrkwju, grekška zyrkej Jesušowy narod na wožebitym dnju (25. hodownika) zwjeczesche, ſdźerżachu epiphania jako kschesćenski dźeń. W japadze (we wjeczornych krajach) jednowočkim jón ſ pschikhadom mudrych ſ rańschcho kraja do Bethlehema (Matth. 2, 1 a dalſche) a wuwużichu Jesušowe mjeno ſa Wumožnika pohanskeho šweta. Tohodla wobsteji hischcze nalóžk, ſo na tutym dnju (6. wukheho rózka) w Romje na mišjonarow wukubkani mužojo ſe wschich narodow kóždy w ſwojej rěcźi prěduje, ſo by ſo ſ tym Boże ſjewjenje Jesuſa mjes pohanami pschedstajiło. Dokelž měſachu posdźiſcho tutych mudrych ſ rańschcho kraja ſo kralow, rěka tohodla dźeń „ſwjedźeń ſwjatych tšoch kralow“. Tak bu teſ epiphania wožebity dźeń mišionſtwa mjes pohanami. Tohodla je tutón ſwjedźeń teſ pschikležne „hody pohanow“ mjenuje. Sakſki krajny ſejm 17. hodownika 1920 je wobſtankuwł, ſo by nimotaj ſwjedźeń Tšoch kralow kaj teſ prěni dokutny dźeń jako ſtatnje pschipóſnataj ſwjatej dnjej ſwjericził; wonaj ſtaj někto jenoż zyrkwinſkaj ſwjedźenjej. Tola ludowa pobožna myſl je tutón dźeń wot ſtarodawna jako dojmk hodowneho ſwjedźenja ſwjeczika, tohodla je ho teſ do ſchulſkich hodownych próſdninow pschiſał. Po Tšoch kralach ſchěhowase niedźele mjenuja ho prěnja, druha atd. niedźela po ſwjedźenju pschišiewjenja Knjeſa.

*

— **Budyſke katolſke zyrkwinſke powěſće:** W ſaſchłym lětſe wuſchczi ſo w Budyſkej ſerbſkej katolſkej woſadze 66 dźěći, měrowako je ho 18 porow, pohrjebało je ho 51 ludźi a to 22 muži a 29 ſonow, ſ ſwjatemu wopraſenju poſu 21 330 ludźi.

— **Sadobywarjej ho ſajalo.** Kradnjenje dźeſeloweho ſymjenja, wo kotrymž ſmy ſobotu pišali, je ho ruče wuſajšło. Kriminalnej policiji je ho ſobotu poradźiło, jako ſadobywarjow mlodeju człowjekow ſ Budyſchina wuhlédźicz a ſajeć. Paduchaj ho ſwojeho paduſchiwa polnje wuſnaſchtaj. Kradnjene ſymjo cźerwjeneho dźeſela (6 zentnarjow) běſchtaj ſ najwjeſchebo dźela pola tudomnych ratarjow pschedałoj. Tohodla dyrbjachu teſ kupzy puczi na kriminalnu policiju naſtupicz. Woni ſu pschekhowanja ſymje podhladnił. Wſchón kradnjeny dźeſeł mózeſche ho wobkradnjenemu jako wuczicź. Schkodu maju někto kupzy.

S **Hernjeje Hórki.** (Schpaka ho w nowym lěcze roskamała.) Ehdyž chyſche w ſylweſterſej nozy pohrjebniſchczowy ſtražnik nowe léta ſe ſwonjenjom do kraja witacź, roskama ho pschi prěnich dyrjenjach ſchpaka a ſlecza ſ **wětſnehe wotka.** Swón potkadża ſ léta 1702 a waži 8 zentnarjow.

S **Budeſtez.** Nowe pomjenowanje dróhow ſa naſchu wjeſ kaž teſ dźeſej Hajnizy a Raſchow je někto doſkónczinje roſtajene. Na pschecza a namjety wobydleſtwa je ho dalóko dźiwało. Někto maja ho nowe mjena teſ wichudże wužiwacź. Napišy dróhow ho po nécźim pschiczinja. Wożebite cźišła ſa domy hakle ho poſdźiſcho ſawjedu. Mjes tym ma ho wjeſne cźišło dróhowem mjenu pschidacź. Nowe mjena ſu: 1. Statna dróha wot Hajnkownje na ſtronu k Budyſchinej hacź k wjeſnym mjeſam: Budyſka dróha. 2. Statna dróha wot wotbocżenja pschi Hajnkowni na ſtronu do Zitawy hacź k wjeſnym mjeſam: Horſt Weſſelſka dróha. 3. Statna dróha wot wotbocżenja na ſtronu do Salomja hacź k wjeſnym mjeſam: Adolf Hitlerſka dróha. 4. Dróha wot Schaafej tyſchérnje na ſtronu do Wulkich Debšez hacź k wjeſnym mjeſam: Koſaſka dróha. 5. Dróha wot Halankej wobkhoda na ſtronu do Sahorja hacź k wjeſnym mjeſam: Hórika dróha. 6. Dróha ſ putnikarſkeje korczmy na ſtronu ke Khójnicźanſkemu hacź k wjeſnym mjeſam: „Stare Hajnizy“. 7. Dróha wot Leſſingoweje ſchule na ſtronu ke Kóſkam hacź k wjeſnym mjeſam: Kóſkowſka dróha. 8. Domy pschi ſwinjazych wikach: Pschi ſwinjazych wikach. 9. Domy pschi tjeczim rózku: Rózowa dróha. 10. Nowa dróha w delnjej wſy wotbocżujo wot Adolfa Hitleroweje dróhi: Sahrodnińſka dróha. 11. Dróha pschi dwórniſchczu: Dwórniſchczowa dróha. 12. Dróha na tworowe dwórniſchczo (wot Hórſteje dróhi do Dwórniſchczoweje dróhi): Dróha wschi tworownym dwórniſchczu. 13. Puczi na ſławym hoku Schprewje pschi fabrikſkich domach: „Schprewiny dol“. 14. Puczi k powokańſkej ſchuli: Schulſki puczi. 15. Dróha pśches wieſ Raſchow do Wulkich Debšez: Starn Raſchow. 16. Dróha k Raſchowſkemu ſmjetſchczu na ſtronu k ranju: Raſchowſke kubliſchczo. 17. Dróha wot Wělſchez do Dźenitzez: Dźenitzańſki puczi. 18. Puczi wot dr. Marcźiki na Sombark nimo Tšeſnje: Tšeſnſka haża. 19. Dróha mjes Horſta Weſſelſkej a Adolfa Hitlerſkej dróhu: Koſaſka dróha. 20. Mjeſtno pschi zyrkwi a Radnej wſy: Zyrkwińſke namjeſto. 21. Puczi na wjeſnu luku: Pschi wjeſnej kuzy. 22. Puczik na Roswodeczańſku horu: Na ſtroninje.

S **Delnjeje Hórki.** Saſadźenu ſobotu popołdniu pschehladowaſche ſo drjewo pschi ſtarym Kluſchanſkim puczu na Brěžnjczańſkich honach, kotrejž hrabi Wallwitzej Kluſcha. Pschęda ſo w znjtku 18 loſow. Nęhdże 40 kupzow bě ho ſeſchło. Placźiny pohlowachu ho mjes 3,50 hacź 14,50 hr. ſa 1/4.

S **Delnjeje Hórki.** Saſadźenu ſobotu popołdniu pschehladowaſche ſo drjewo pschi ſtarym Kluſchanſkim puczu na Brěžnjczańſkich honach, kotrejž hrabi Wallwitzej Kluſcha. Pschęda ſo w znjtku 18 loſow. Nęhdże 40 kupzow bě ho ſeſchło. Placźiny pohlowachu ho mjes 3,50 hacź 14,50 hr. ſa 1/4.

S **Delnjeje Hórki.** Njehorny cźłowjek teſ w naſchej krajinje wuſtupuje. Saſadźenu ſobotu popołdniu jędźeſche mloda holza ſ Budyſchina na ſwojim kole ſ zaſtami po dróſy do Dobrojchez. Pschi Kuhnatej pěſtowych jamach jej nadobo mlody muż pschi ſwojim kole ſtejo doſpotnje nahi napschećziwo ſtupi. Sso naſtróſiwſchi ho holza hnydom wobroczi a jędźeſche po prěcznym puczu pyches ſtaty do Delnjeje Hórki. Bohužel je njetničzomnik cźekny.

S **Minakata.** (84létne narodniny.) Swoje 84létne narodniny ſaſadźenu ſobotu ſtawniſki ſaſtojnik August Schołta pschi cźełnej a duſchinej cźerſtwoſći ſwjeczeſche. Pschejemny knjeſej Schołcźe, ſo by Minakatſkej zemjanſkej hiſchcze dołhe léta ſo ſathowak.

S **Kotez.** Na ſtawniſtwje w Kotezach je ho ſcźěhowaze ſapiſało: **Do mandźelſtwa ſtupichu w Kotezach 3 (2), we Luſku 4 (2), w Jarkach 4 (1) porow. Wumrěli ſu w Kotezach 3 (5), we Luſku 1 (5), w Jarkach 1 (1). Narodźili ſu ho w Kotezach 8 (3) a to ſame hólzy, we Luſku 3 (3), dwaj hólzaj a jena holcźka, w Jarkach 2 (2), dwě holcźy.**

S **Krjepjej.** Na Krjepjeczańſkich, Jaworſkich a ſdźela na Wotrowſkich honach wotmě ho wulka honitwa, pschi kotrejž ho 63 ſajazow, 3 karnikle a 5 bažantow potſělichu. Wobſtejcźer honitwy knjes Hancź ſ Protez wschěch wobdźělnikow na honitwje na maku hoſcźinu k Mrókezom do Wotrowa pschepročy.

Z **Worklec.** Najſtarša wosoba naſeje wſy knjez Michał Wincaſ, wſudźe derje znaty ſerbſki braſka, zańdźenu ſobotu ſwoje 82létne narodniny woſwjeći. Swěrnemu čitarjej Serbskich Nowin přejemy też na tutym městnje wjele zboża do dalšeho přichoda.

S **Hbjelſka.** W Hbjelſkowſkej woſadze, do kotrejž ſluſcheja wěſy Hbjelſk, Borſchtka, Suborniza, Hornje Bruſzy a Jérchezy, wumrě w ſaſchłym lěcze 8 wožobow (1914 13 wožobow a to 6 muſow a 2 dźěćzi, narodźi ho 30 dźěći (18) a to 16 hólzow a 14 holzow (10 w Hornim Hbjelſku, 7 w Delnym Hbjelſku, 2 w Subornizy, 1 we Borſchtizy a 9 w Hornich Bruſzach a 1 w Jérchezach. Měrawało je ho 9 porow (11). K Božemu ſlubu poſu 637 ludźi (247 muſſkich a 290 ſónſkich).

S **Klětnoho.** Poſdźenje hamtarjow, na kotrymž ho hamtař wjeſnjanoſta a wopalny miſchtr hamiſteho wokſejża w Jamnom a ſaſtupjeř firmy ſa haſcheriſke nakroje Fiſcher ſe Shorjelza bě ho ſeſchoł, ſo by wo kupeſnju motoriſkeje ſykawy jednał. Dokelž ſu w Jamnowſkim hamtiſkim wotrjezju jenotliwe wěſy hižtro daloko wot ſo ſdalene a możnoſcze ſykanja ſ ruczinej ſykawu khětro wobmjeſowane, ſu ſawěſczaze towarſtwa pschi pomocy k nakupjenju motoriſkeje ſykawy pschilubili.

S **Běteje Wody.** Po wobſamtnjenju wſchcheho ſawěſczeńſkeho hamta w Lěhnizy ho powſchitkowna wjeſna khorobna pokładnja w Mužatowje wot 1. 1. 1936 ſ powſchitkownej wjeſnej khorobnej pokładnju w Běteje Wodje ſjednoczi.

Budyske stawniske powěsće

Sobotu, 4. januara 1936.

Narodźenja: 1. 1. Janej Bohuwěrej Mieſznerej, ratarjej w Hucźinje, ſyn. — 2. 1. Albertej Lehmannej, rataršenu dźělaczerjej w Mitkezach, ſyn. — 3. 1. Arnoſchtej Guſtawej Kahſerej, pichetkupſkemu pſchiſtajenzej, ſyn.

Wumrěli ſu: 3. 1. Emma Pawlina Juliana Thilnina rodź. Hillmannez, mandźelſka prědatneho moleſkeho miſchtra, 77 lět. — 3. 1. Jan Korla Koſel, fabrikſki dźěłaczeř, 60 lět. — 4. 1. Marja Ida Neidertowa bywſcha ſwud. Klingłowa rodź. Frenzlez, mandźelſka żeleſnikſkeho naſtupniſchczowego rjadowarja, 49 lět.

Swěrowanja: 4. 1. Waltař Thomas, krawc w Budyſchinje a Emma Hilda Schołcźa, pſchekupka pſchiſtajenza w Sejſtejach. — Arnoſcht Hermann, wucźeř w Lichtenbergu w Rubnych horach a Hilma Hildegarda Balakez, ſtenotypiſtka w Budyſchinje. — Jan Kurt Neumeiſter, wucźeř a Pawlina Herta Winklerez, bjes powokańa, wobaj w Budyſchinje. — Maks Oskar Blümel, inſtallaterſki miſchtr a Hilja Editha Göpfertez, kontoriſtka, wobaj w Budyſchinje. — Jurij Balla, wobſtejcźer wiſnihwa a Hana Alma Polanez, ſłužobna, wobaj w Budyſchinje. — Gerhard Emil Seifert, ſamkař a tocźeř a Elfrida Hildegarda Wünſchiz, pychańicza, wobaj w Budyſchinje.

Sport

Sakſka pschecźiwo Brandenburgſkej 2 : 0.

Pschi tutej jara ſajimawej hrě je ſakſke muſſtwo, kotrejž bě derje ſeſtajene, bramborſke njenadźiże ſbiko. Nęhdże 23 000 pſchihladowarjow bě ho w Kamjenicy na wubjernym hrajniſchczu policiſtow ſeſchko. Někto ma ſakſka župa hiſchcze ſ južnowjeczornej župu wojowacź a może być, ſo tón ras DfB-pokal ſakſkej župje pschipadnje.

Guts Muts pschecźiwo Dresdenſia 2 : 0 (2 : 0).
Fortuna Lipſk pschecźiwo Wacker Lipſk 1 : 0.
Riesaer Sportverein pschecźiwo BfB 03 2 : 0.
Spielvereinigung pschecźiwo Biſtopy 08 5 : 1.
Budiſſa Budyſchin — Sportfreunde Freiberg 2 : 1.
Sakſka 1900 pschecźiwo Sportluſt w Zitawje 3 : 1.

Budiſſa pschecźiwo Sportfreunde Freiberg 2 : 1 (1:1)

Wobě muſſtwje jara rjenje hrajeſchtaj. Hra běſche wot ſpocżatka jara ſiwa, pschi kotrejž jej Freiberſkaj a też Budyſkej ſtoro wahu dešrżachu. Dobycźe ho hakle krótko psched ſkónczenjom roſtudźi. Budiſſa pschi tym jako ſbožowna dobycźeř wuńdże. Pschi hoſcźach móżeſche ho ledma ſlabe městno wobſtejcźowacź a Budiſſa pokala ho ſe ſwojeje najlépſcheje ſtrony. Sadźeje muſſtwo a běharja běchu bjes poroka. Jenoż nadběh tam a ſem thorizeſche. Najlépſchi nadběhowař bě Berger. Budyſkaj dźěchu w 16. mjeńſchinje je Schichanom k prěkłonu wuſpěchej. Krótko psched pſcheſtanku Freiberſkaj ſ Ruſiſkom wuruſchachu. W druhej połojzy ſrjeſeſi Berger ſ móznej bombu Budyſkim dobycźe.

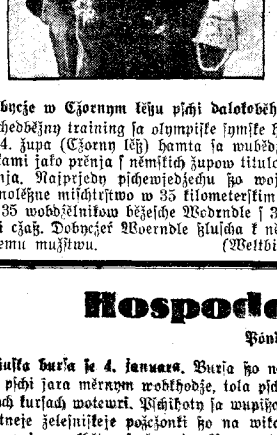

Dobycźe w Cźornym lěſu pschi dalokoběhu.

Ja ko pschedběžny training ſa olympiſke ſymſke hry pſche wjeſe 14. junja (Cźorny lěſ) hamta ſa wubědźowanje ſe ſněhakami jako prěnja ſ němſkich župow titulowe wubědźowanja. Najprjedy pschewjedźechu ho wojowanja wo Cźornoléſne miſchtrſtwo w 35 kilometerſkim dalokoběhu. S 35 wobdźělnikow běſeſche Wednndle ſ 3 : 1 : 58 najlépſchi cźaſ. Dobycźeř Woerndle ſluſcha k němſkemu olympiſkemu muſſtwu. (Weltbild, M.)

Hłowny redaktor Marko Smoleř. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoleř a za nawóſtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. D. A. XII. 1935 2256. — W tu khiwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći. Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje.

Kospodarſki rozhlad

Pónjelu 6. jonuara 1936.

Barliuſka burſa ſe 4. januara. Burſa ho na konzu tydźenja pschi jara měrnym wobkhodże, tola pschi ſkerje ſkruczenych kurſach wotewri. Pschihoty ſa wupiſanje nowe ſtatneje żeleſnitſkeje pożczonki ho na wikach hódnoſtnych papjerow khětro ſaczuwaja. Na montanowych wikach ho kupowanje wulkobankow a to w Mansfeldſkich a Rheinſtahl akcijach wobdźělowachu, wobej hódnoſtaj wo ½ proz. dobyſchtej. Na druhich wikach njebě wulkich pscheměnjenjow. Na rentowych wikach móżeſche ſtatna wójnika pożczonka wo nęſchto malo poſtupicź. Hewak bě na rentowych wikach cźicho.

Dźenżniſke ſtatne wiki w Drježdżanach.

Na ſtatne wili pschihnachu 429 howjadow a to 75 molow, 86 bykow, [illegible] krowow, 38 jałezow a 4 źaczki, dale bikow 1068 cźelatow, 472 wowzow a 1625 ſwini. Pola howjaſeſke ſtatu wuwi ſe ſiwy wobkhod a ninale wſchitko ſtoi ſo ſo najwjeſtiſke placźiny roſpředa. Cźelata pak mjeſchu ponatky wobkhod a tu placźiny ſu hubjenjſke dwaſiny ne nęſchto hriwnow poſnitſchicu. Tola też kwalicje na ſe wjele wuſtajicź. Wowzu maja hrěnje hacź bolje wili a placźiny ſo tu ne nęſchto połepſcheja. Pschikhate ſwinje ſo ſa pschedpiſane placźiny roſdźělichu.

Pčelarske towarstwo „Delni Sorčiny Dol“

Rozprawa Budyſkeje wobkedźbowanje za december 1935

Wysokosc nad morjom	Temperatura po Celsiju			Hibanje wahi w dekadach (1—2—3)						Suma w kilogramach	Liča dnjow		hłowne žórło za nošenje mjedu	mnohosć deša
	najniša	najwyša	srjedźa mjezačna	Přiběranje po gramach			Wotběranje po gramach				wuleczenja	nošenja mjedu		
				1	2	3	1	2	3					
210	— 8	+ 9	2,6	—	—	—	50	150	50	0,250	—	—	—	20,3

Ze Serbow

S **Kamjenza.** (Pschikładna woporniwosć.) So we dźełowej skužbje pschikładny woporniwy duch knježi, je se fścehowazeho widźeć: Dźełowa skužba skupina cźo. 151 je nimo swučenych sbérkow hišće wobsebiu sbérku za skutk symskeje pomozy w lećwje sarjadowała a pschi tym 21.97 hriwnow nasbérała. Hdyž žebi wobmyslimy, so dołhady dźełaceho muža wschadnje 25 pj. wučinieja, je to dopołas, so žu dźeławi mužoju s prawym dopjelnjenjom winowatosćow a s woporniwym duchom napjelnjeni. Pschejemy skupinje 151 złožowne nowe léto. Wotkrjeżny społnomóznjenj za skutk symskeje pomozy za léto 1935/36.

S **Klětnoho.** (Namakanje cźela w lěsu pola Jamnoho.) Schtó je morwy? Pjatk dopoldnja namaka lěsny sastojnik w lěsach firmje Bubiag skuchazych, na sahonje cźo. 6 w husćinje pola Jamnoho mužke cźało. Po polizajskich swěcźenjach žo tu wo samomordarstwo jedna, kotrež běšche žo z revolwerowym wutrělom do huby stało. Pschi morwym nowe jězdne koło stejeshe, na kotrymž jeho jaka wižasche. Klobuk bě na hłojnu powěsnyk. Cźało bě hižo jara gnjwe stłako a mjeno morweho njehodźi žo na namakanych pschedmjetach swěcźiće. Cźało je po sdaću hižo někotre měsazy dołho tam leżało. Muž je nětkle 55 lět stary, ma na zjebi cźemnomódry wobleć z cźesanej tkaniny, cźemnoschére soki, cźorne połcźrije a schéry mjehki klobuk, w kotrymž běschtaj pjenjezy kaj R. W. saschitaj. Dale měsejche na zjebi trikotowu koschlu se sazadkom, běły khornarž s pisanym samowjasakom. Wokoło žu cźemnojasne. Zule suby měsejche w lazu tcźace. Dale žo pola njeho scźehowaze wězy namakachu: Móschniczka z 4,12 hr., zléborny cźasnik se hlotym rjezanjom, fotografija a snamieschko nazionalsoz. strony w zakecze. Woblek na fotografiji je schéry, klobuk pak je samsny, kiž žo w lěsu namaka. W zakecze namaka žo dale reserwna kóscha a khornarž, sfote nawocji s połschkeńzami we worzłowym etwiju. W kožanym zigarowem etwiju běsche pschinoschkowa snamka sa SA-reserwu. Też měsejche nowu autowu tkartu (Hallwag) cźo. 9 sa Schlesynsku pschi zjebi. Koleso je nowe, s połno ballonowej wobrucžu, snamki Meteor cźisło 230 998 s dynamo wobswětlenjom a Impez zwětłomjetakom. Kolesarska firma je Bjedrich Langenhahn s Celle a St. Wiasien. Cźeło hišće samsny dźeń statne rěcźnišćowo wuda. Wjesna policija w Jamnom prošy wo to, so bychu žo wschitcy samolwili, kiž móża něschto wěscźišće wo morwym spomnicź.

*

S **Bistopiz** (Bischdorf). Sa 32lětnu zwěrnu skužbu pola firmy Müllerej bratrow w Lubiju je knjeni Gustla Kuczenska bronzowe nosčne cźestne znamjeschko dostała. Sdalenosć mjes Bistopizami a Lubijom a wróco wucźinja sa dźeń 10 kilometrow. To wosnamjenja tydźensky 60 km., lětnje wschi 50 dźełowych njedźelach dozpě 3000 kilometrow a pschi 32 létach wucźinja to rekord 96 000 kilometrow. We swojim lětadołhim skutkowanju njeje jubilarka ani jeniczkeho dnja khorosće dla swoje sakomdźita.

Se **Zitawy.** (Morwy motorski koleśaŕ so namakał.) Se swojim motorskim kolešom Sylwestra wjecźor twarsti dźełaczeŕ Rudolf Großer se Zitawy zmjertnje znjeshoži. Wón bě 34 lět stary a žonu a dźěcźo sawostajł. Rano nowe léto jeho pschi tak mjenowanej jejkowej horje w Mittelherwigsdorfje morweho pschi jeho motorskim kole namakachu. Sawokany lěkaŕ skamanje nopa swójcźi. Snjesboženy je hnydom wumrjeł.

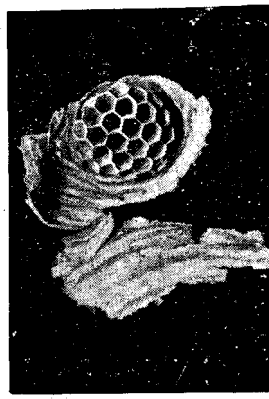

Schtó je schotowjenje papjery s drjewa wunamakał?

Hdže bychmy dźensa pschischli, hdy by nam w papjerowym hospodarstwje drjewowe papjera k ruzy njebyła? Běsche to zenialny muž, kiž drjewowu papjeru wunamaka, tola po prawom to njeběsche muž, ale woza. Potajkim pschekazanz, kotrehož powschitkownje rad nimamy, dołhi móże naš njelubje skałacź, je nam k wunamakanju schotowjenja papjery s drjewa dopomhał. Snajemy mjenujcy druzíny wožow, kotrež s drobnje roskuzanych drjewowych a rostlinowych kuskow lěpjazu macźinu tworja, so bychu s njeje swoje wumělske hnězda twarile. Na wobrazu widźimy snutskowne tajkeho twara. Jakub Kichescźijan Schäffer w Regensburgu je w posledniej połojzy 19. lětitotka wožu pschi twarjenju jeje hnězda wobledźowak, schtož jeho pohnu, so by też tak cźinił a tutu na papjeru podobnu macźinu na samsne waschnje schotowił. To njeje jana bajka, ale woprawdźitosć, a tohodla měli zebi po prawym wožu bóle dyzli dotal wazicź. (Brandt, M.)

S **Bunzlawy.** Schtwórtk wjecźor w tamnischej khorowni ratař Alfred Willig s Noweje Jeschwizy wumrě. Běsche schwórtk popołdnju hnój wojsk. Pschi tym jemu konjej po spkóschischtaj. Wón so pschi tym k semi potorze, a konjaj wlecźeschtaj jeho nětkle 200 metrow hobu. Pschi tym zebi nop rozbi. Na scźěhwki sranjenjom je nětko wumrěł.

Kónc zymskeje hońtwy

S nowym lětom je žo cźichi cźaš za hońtwarjow pschibliżił. Hacź runjeż žo schkitanki cźasa za sajazy halle 15. januara sapocźa, je drje derje, sajazam hižo prjedy měr dacź, dokelž pschi cźopłym wjedrje žo spłaźne žiwjenje hižo nětko sapocźa a też hońtwa na žorny, kotraž žo 1. februarom skónczi, może žo jako skónczena wobhladacź. W tutych symskich njedźelach je hońtwa sa lischtami wobzebje wuhladna. Wobzebje na skónczynych njachach posćicza žo k tomu dobra pschiležnosć. Jeje symsta koža je nětko hischće hjesporoczna. W nasymje drje měsejche swérina dosć pizy, dokelž skoro zyzła sněha njebě. Budże-li też dale mile wjedro, budże žo swérina też w pschichodnych njedźelach sama psches symu zjiwicź. Dostanjemy-li pak sněh, budże trjeba, so žo i dožahaze piza sastara. Wunoschki hońtwow w saschkym lěcźe njeju wschudźe spokojaze byle. Wobzebje liczba sajazow a bažantow bě tu a tam tak mała, so wobzhedźeŕ hońtwy niemóżesche ani pschedpisanu liczbu swěrinu sa stutk symskeje pomozy wotedacź.

Bjes dwěla pak je žo swěcźiło, so wjedro bažantej w naschich skónczinach jara derje howi a so smeje bažant w pschichodźe pola naš pischezo wjetschi wosnam. Na druhej stronje pak kacźki dale woteběraja a žo wo zym pschemyzluje. hacź žo njeby radźiło, schkitanske lěto sa kacźki sawjesćicź.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Jn dem Entschuldungsverfahren des Landwirts **Johannes Warnatsch in Kriepitz** Nr. 1 wird der von der Deutschen Pachtbank, e. M. m. b. H. in Berlin vorgelegte Entschuldungsplan bestätigt und das Entschuldungsverfahren **aufgehoben.** Lw. E. 73 P.

Kamenz, 31. Dez. 1935. **Das Entschuldungsamt.**

Jn dem **Entschuldungsverfahren** des Landwirts **Karl Paul Kochte in Ohling** Nr. 28 wird der von dem unterzeichneten Entschuldungsamt aufgestellte Entschuldungsplan bestätigt und das Entschuldungsverfahren **aufgehoben.** Lw. E. 100 K.

Kamenz, 31. Dez. 1935. **Das Entschuldungsamt.**

Towarstwowski powěstnik

Domowina. Naschim towarstwam wosjewjamy, so smědźa swoje serbske towarstwowe khorhoje, na kotrychž je hešlo a jich mjeno napisane, sjawnje nošyć — też na pohrjebny atd. — We dalschim ryzadowanju khorhojneje należnosće poddatšcho powěmy.

Rakojdy. Wotrjad młodych spěwa srjedu wjecźor we 8 hodź. na šuli.

Co. 1. **Zabawy.** Powědańcka. Spisał Jan Radyserb-Wjela. 1901. 79 str. 30 pj.

Co. 2. **Daniel w lawowej jamje.** (Rozpředate.)

Co. 3. **Wótčinske hrona.** Serbam poswjećił Matej Urban. W Budyšinje 1905. 56 str. 50 pj.

Co. 4. **Jakub Cišinski.** Žiwjenjopis. Spisał Mikł. Andricki. 1906. 19 str. 50 pj.

Co. 5. **Wokřewne wonješko.** Pjećory trójnik „Wótčinskich sonetow". Spěsnił M. Urban. 1907. 24 str. 20 pj.

Co. 6. **Štyri powědańcka** za serbski lud. Spisał Jurij Libš. 1921. 62 str. 30 pj.

Co. 7. **Powědańcka** za serbski lud. 2. rjad. Spisał Jurij Libš. 1921. 111 str. 30 pj.

Co. 8. **Wowcyne zabawki** za pěkne dźěći. Zestajał Jan Radyserb-Wjela. 1921. 128 str. 30 pj.

Co. 9. **Kaspar Zdenjek Kapleř ze Sulec. Historiske powědańcko Beneša Třebizskeho.** Ze serbšćił Jurij Libš. 1921. 134 str. 30 pj.

Co. 10. **Wotrow — Łužiska Troja.** (Z wobrazami.) Spisał Pawoł Šołta. 1922. 38 str. 30 pj.

Co. 11. **Hronow.** Powědańcko ze Serbow. Spisał Jurij Winger. 1922. 135 str. 30 pj.

Co. 12. **Tři nastawki: 1. Wo serbskim ludowym basnistwje. — 2. Serbja jako misijonarojo bratr. jednoty. — 3. Serbowka w Surinamje.** Spisał Ota Wićaz. 1922. 56 str. 30 pj.

Co. 13. **Łubuš.** Powěsć ze Swjerčohrodowskeho lěsa. Napisał Bjarnat Hanč. Přeserbšćił H. 1922. 58 str. 25 pj.

Co. 14. **Wutrobine naléčo Mathildy Stangec a Korle Augusta Fiedlerja.** Wopisał a pěsnje zezběrał Ota Wićaz. 1923. 56 str. 30 pj.

Co. 15. **Jana Hajncy Serbske basnje a pěsnje.** Ze žiwjenjoběhom a wobr. pěsnjerja wudał prof. Ota Wićaz. 1925. 52 str. 50 pj.

Co. 16. **Handrij Zejleř a Korla Aug. Kocor.** (Jeju žiwjenjoběh z wobrazami.) 168 str. 75 pj.

Dobre knihi

su na cyłym swěće rozšěrjene. Wobohaća znutřkowneho człowjeka a su potajkim najrjeńši dar při kóždej składnosći. Štóž knihi dari abo dostanje, njebudźe so ženje kać. Knihi zwjesela na kóžde wašnje. — Hižo najmjeńše zwjeseli so na rjanych wobrazach, runjeż hišće rynčki čitać njemóża. Darjena šulska kniha je za šulske dźěćo z trajnej dopominjeńku. Kniha je za młodźinu w jeje nahladach k powučenju a k pohonej. Młodaj mandźelskaj zwjeselitaj so na rjanych knihach, kotrež jeju lubosć wohrjewaja. Haj samo starc hraba za rjanymi knihami, tam zapjeru za wěcznosć pytajo. — Cźi pospyt, zmóžeš wěsće swoje wjesele na tym. W Serbskej knihańi w Budyšinje je wulki wubjerk.

Co. 17. **Kwasne přednoški** a kwasne rěče serb. braški. Za zeleny, sleborny abo złoty kwas zezběral M. Nawka. 136 str. 50 pj.

Co. 18. **Hana.** Roman Henrika Sienkiewicza. Přel. B. Cyž. W Budyšinje 1925. 164 str. 50 pj.

Co. 19. **Bjez Boha na swěće.** W słowakskej rěči spisała Kristina Royowa. Z wobr. Přełožił K. W. W Budyšinje 1925. 54 str. 30 pj.

Co. 20. **Człowjek w přirodźe.** Přednoškow I. dźěl. Za serbske towarstwa napisał K. B. Šěca. W Budyšinje 1925. 92 str. 50 pj.

Co. 21. **Mikł. Andrickeho Listy z Prahi z lět 1886 do 95.** Wudał Michał Nawka. W Budyšinje 1925. 128 str. 50 pj.

Co. 22. **Człowjek w přirodźe.** Přednoškow II. dźěl. Za serbske towarstwa napisał K. B. Šěca. W Budyšinje 1926. 109 str. 50 pj.

Co. 23. **Njedźelske Bjesadowanki.** Knižka I. Za pěkne dźěći serbskich křesćanskich staršich zběrał a připrawił Serbomił Tuchorski. W Budyšinje 1926. 80 str. 50 pj.

Co. 24. **Dźěćowe zabawki** za pěkne serbske dźěći. Zestajał Jan Radyserb-Wjela. Wudał dr. A. Muka. 1927. 118 str. 50 pj.

Co. 25. **Spokojene žeđenje.** W słowakskej rěči spisała Kristina Royowa. Do serbskeje rěče přełožił K. W. Wobrazy přida J. Warnc. W Budyšinje 1927. 47 str. 30 pj.

Co. 26. **Na dalokich pućach.** Přednoškow III. dźěl. Za serbske towarstwa napisał K. B. Šěca. W Budyšinje 1927. 119 str. 50 pj.

Co. 27. **Wrjós.** Powědańcko z Delan wot P. Romualda Domaški. 1934. str. 66 50 pj.

Co. 28. **Swobodni.** Powědańcko z našeho časa wot P. Romualda Domaški. 1935. 112 str. 75 pj.

Co. 29. **Moje dopomnjeńki na swětowu wójnu I.** dźěl. 1935. Napisał Jan Nali. 80 str. 50 pj.

Co. 30/31. **Stawizniske powěsće z našich serbskich wsow.** Zezběral M. Kral I. a II. dźěl. 1935. 177 str. 1,20 hr.

„Herzogec" pučowańska służba

Niedźelu, 5. januara rano 9 h hodźin do **Barlina 2,60 hr.**

na „Zelený tydźeń" a „Wustajeńcu hońtwy"

Zamołwjenja zapodajće do našeho běrowa na Cyrkwinskej 1 w Budyšinje čo. 5 při Serb-ej cyrkwi (tel. 3823) znajmjeńša Strauch & Kolde na Kamjenskej hasy.

Do małeho ratařstwa so k 1. februarej 15—17lětna

serbska holca

pyta. Sluša sobu do swójby. Njech so zamołwi w Budyšinje na Hošćic hasy čisło 5

Wóskowe swěčki

we wšěch wulkosćach, dostanjeće pola 114

Natuša w Khrósćicach

Drjewowa awkcija

Wutoru, 7. januara, dopołdnja w 9 hodźinach předawam na **Dobrošćanskich honach** pola **Lišeje hóry** za hotowe pjenjezy něhdźe

90 losow stejaceho wužitkoweho a paln. drjewa.

Přihodne wotwožowanje! Wobsedźeŕ.

Drjewowa awkcija Wutoru, 7. januara, dopołdnja w 10 hodź. přesadźuju na zahonach Nižeje Wsy, njedaloko Rakečanskeho-Koslowskeho puća něhdźe

20 hromadow khójnowych hałozow,
35 rm kójnowych kuluchow,
4 rm khójnow, hodźacych so za pastwišćowe koliki,
30 kruchow, hodźacych so za zasuwadła płotow
za najwyššu sadźbu a hotowe pjenjezy. Wobsedźeŕ.

Naš swěrny sobustaw

Arnošt Tyšeŕ z Hodźija

je w žohnowanej starobje 76 lět zbožownje wumrěł.

Na pohrjebje, kotrež budźe srjedu popołd. w 3 hodźinach, so towarstwo wobdźěli.

W Hodźiju, 6. januara 1936.

Předsydstwo towarstwa „Jaroměr Jmiš" w Hodźiju

Přiloha k čisłu 4

SERBSKE NOWINY

Póndźelu 6. januara 1936

„Hwězda mudrych“
Wobras je žławneje biblije Gustava Doréa.
(Graphische Werkstätten, M.)

Swjeći tšo kralojo

Hdyž žwjeczi tšo kralojo do Judeje pšichidźechu, namakachu dróhi połne ludźi je wšichtich dźělow Palestiny. W Romje bě žo pšichpručiło, lud liczicź, a kral Herodasch židowske płahi bliżko Jerusalema hromadźeše, kóždy w postajenym měrcze, so by wobliczowarjam jich dźěło wołóžił a so bychu wšchon lud we wóczomaj wobkhowali; běše to prénje liczenje, a lud běše rosbudźeny.

„Hlejcze, kak naš hwězda wjedże“, Balzar wjeselе rjekny, „lud je žo hromadźił! Namakamy jón!“

Woni kralej Herodaschej pšchestrjeżny, pychu a bróńe pšichinjeżechu, a wón jich s wulkotnej hościnu poczeszi.

Tola tšo kralojo s rańšcheho kraja tak mjelczachu a pomérni wostachu, so žo Herodasch skradžu sastróji.

„Pšichidźecze k njepschihódnej bohdinje: liczenje a hwězda stej do ludu njeměr pšinjeżłej. Wuch pam hewak mohł s wjeselschim žwjedźenjom pošłužicź.“

„Twoja hościna je bohata a žo žłyschecź da“, Kaschpor wotmołwi, „a pytamy lud a krala. Lěpschcho czasa njebudmy mahli namakacź.“

Jako bě žo Herodasch wopił wón žwojeje wobhladniwoscze wjazy kedźbu njeměješche.

„Ssym wasche pschestrjeżny, pyschenći a bróńe wobdźiwał“, wón rjekny, „ale bysche mje lepje czesczili, bysche-li mi sornojte złoto a wonješcka waschich krajow pschinjeżli, mohłrjez wasche kraje w jich najlepschich płodach. Też w puczowanskich drastach pšched mojimi dobrymi sčłami leżicze.“

„Ssmy hischcze po puczu, Herodasscho“, Balzar wotmołwi.

„Koho chcecze hischcze wopytacź?“

„Krala, kotryž je nad nami kralami.“

„Tak wodajcze, njemóžach wědźecź, so chcecze do Roma. Wasche pschewodnistwo sdasche žo mi make.“

Balzar tukanje pschežłyschi. Pokasa na hwězdu, kotraž k połdnju palastowego pschisenišeho wustupka stejesche.

„Hwězda hižo hodźiny dołho na žamžnym městnje stej, mjes tym so druhe žwoju dróhu czahnu. Kak hory rekaju, nad kotrymiž hwězda stej?“

„Ssu bjes mjena. Tam pschi horinje dróha do Bethlehema wjedże.“

Balzar postany, a druhaj kralaj tošame czinjeschtaj.

„Je na czażu. Dyrbimy žo na puczowacź.“

Herodasch sblédny.

„Djecze do Roma! Ssym waż schchiwdźił?“

„Njemóżecze naż schchiwdźicź. My ja hwězdu kroczimy.“

A Herodasch žwojim najwustojnischim pschehonjerjam pschikiwny.

Kralojo žwoje pschewodnistwo wubudźiwschi žo pyschnu drastu wobleczechu, a kóždy da žebi drohotne žudobje do žedła podacź: Balzar woruch, Kaschpor myru a mlody Malchar żornojte złoto. Jich bdharjo se žmólnizami doprédka bežachu, a pschewodnistwo dyrbjesche dale a bóle wróco wostacź, pschetoż Balzar žwoje skocjo s njeczerpnoscu honjesche.

Pšched Bethlehemom woni tam leżazy lud se žwojimi žmólnizami a s błyschczem drastny wubudźichu, a zastyrjo wot daloka pschihwatachu. Wschitke hospody běchu pschepełnjene, běsche tam hara a žiwjenje. Ludźo s Galileje běchu žo w Bethlehemje shromadźili. Někotrjż ménjachu, so je czerpdła kelerjow pschischła, so by jim nózny wostudu sahnała. Wuhladajo pak kralow, žo w dalekim kole shromadźichu a mjelczo mjes sobu powědachu.

Balzar žo k nim podawschi praschesche: „Hdże je hólczk, kotryž je žo tutu nóz pod hwězdu narodźił?“ Schtó naż k njemu dowjedże?“

A ludźo praschenje schkotajo dale dawachu, žadyn po dacźu wo dźěcźu niewědzesche. Skónczinje žo jedyn s pastyrjow doprédka pschecźi chcza.

„Prajich sam, knjeże, tam pod hwězdu! Tu moja hródź stej. Tam je žónka s Nazaretha dźěcźatko porodźiła.“

Kralojo dachu žo je žedłow sbehnycź. Sswjatocznje pches rastwischcko krocžo drohotne dary poniżnje pšched wutrobnjom dźerżachu. A pastyr pódla nich bežo se žwojim porstom pschez sajo na hwězdu pokasowasche. Lud pak wot daloka sczehowasche.

*

Nan, kotryż bě žebi sdrémnył, žo sastróża, a macź žwoje dźěcźo lhetije je žwojim sdlewjerjom wodźe, jako cyrja je pšched błyschczom žmólnizow schtitacź, dokelž wono zunjo w kynje złobiała Finkasche.

Tu žo tšo kralojo pokłaknucha, a kóždy žwoje dary k ...maj dźěcźatka połoži.

Marija, macź, jako prénja s zyłeho ludu spósna, so žo jej dźěcźo po kralow'u žłužeschc, wona pomalu schlewjer wróco czahnu, pod kotrymž dźěcźatko dréma che.

Wonka pšched hródźu ...rjo a ludźo s Galileje klecheju.

*

Bjes žłowczka, kaž běchu pschischli, kralojo saho wotjachu cześ...

A lud so we wrotach hródźe tłoczesche, hdyž le hólczatko, kotreż bě žo pod hwězdu narodźiło. Horza nadźija w nich wschitkich wotucźi, nadźija, kotraž lódzu wutrobu napjelnja. I kóždeho wóczka so šwecźi, ale porst ...tocnataej łubje nuiuje, so njebyschtej do czaża pschewotje wyskakoj.

S nadźije je wumožnik wurostł. ja.

Hodowne puczowanje

Pruska kralowa, Luisa, žwoju młodoczi w Darmštadtu pschebu.

Mějesche tam stareho, chmaneho wucžerja, kotryż ju pišacź nawucži. Běsche to jednory muż, kotremuż młoda pryncžeża husto trochu tłubu cžinješche, pschetoż mějesche wschelake namownosce na žebi, kotrež dźěcźi radu k wušmějschowanju wabja.

Ale njedźiwajcź toho schulerka pola stareho wucžerja najlepje rjenje a prawie pišacź nau...ny, a ...ženeho dnja rekasche, so pryncžeża Darmstadt wopuschczi, běsche starv muż dosczi trudny, tola jeho połojesche, jako sboni, so je žo jeho nehdyscha schulerka s pruskej kralowu stała.

Lěta žo minychu.

Wucžer bě žo se sastojnistwa wróczo sczahnył a wuzwasche cžiche, bjestarostne žiwjenje.

Tola zyle spokojom won njebesche, pschejara by hischcze jónu žwoju prjedawschu schulerku wopytał, niż žnadź, so by žebi nječsto wuprózdnił, pschetoż schtož trjebasche, mějesche, ale je stareje pschiwyknjłosce.

W adventskim czażu lěta 18 . . běsche stary trochu njemérny, a nehdże tydżeń do hdź žo won do pósłedneho wosa žydom a jedżesche k ranju. Jeho derje pschétrawjacy stary knjes dźeń do hdź strowy město Barlin dospe.

Pó žebi zyle jednorje mysłik, so na hród póndże a rjekny: „Dźeń dobry, majestotcź, tu sym, Wa'ch stary wucžeř . . .“

Jako pak straże pšched wrotami wuhlada, bě nadobo wjacu žmužitosczi złubił, a pomyślł žebi tež, so śmjeje kralowa jawjesce dźeń do žwjedźenja ruzy połne dźěła jako macź niż jenoż žwójby, ale tež jako macź Pruskeje.

Potajkim so wucžer do žwojeho hościenja wrócźi a rozmemináschc, schto ma cżinicź.

Bě žebi někotre sesczinki s tamnych dnjow sthował, jako běsche kralowa Luisa hischcze s jeho schulerku. Tute nětko jara wobhladniwje do pišaneje židżaneje papjery jawali. K walczkej pak žaneho žiwego złowczka njenapisa. Hosczenzowy złužobnik dyrbjesche jón na hród donjesczi.

Ssamžny dźeń žo niczo njesta, a sczehowazu nóz starn khětro njemérnje spasche, a druhdy, hdyž wotucźi, chżysche ho jemu sdacź, so je wulku hłuposcź jworał: rjane sczinki bě wotbył, a žnadź wone dozyła do ruki kraloweje njeschidlu.

Pschichodne dopołdnjo pak dwórzti žłužobnik do hosczenza pschidźe, praschesche žo, hacź tu knjes s Darmstadta bydli, a pschewodjesche njemało nastróżaneho wucžerja bórzy po tym na hród.

„Wócze Wy też, luby X.“, tak kralowa stareho postrowi, „so je mi kral Wa'ch walczk jako prénj hodowny dar na žnedańske blido potožił? Wón njewědjesche, schto w nim běsche a myślesche žebi, so je mje nechtó z města žwježelicź chżył. Nětko sczo to Wy, žym žo hnydom na Waž dopomnika, jako sczinkowti wuhladach, rjana młodoczi mi pšched wocži stupi a nětko žym złożowna, so móżu Wam žama ruku tłóczicź a so mózu žo Wam hischcze jónu djakowacź za wschu sczerpnoscź, kotruż tehdy w Darmstadtu so mnu mějesczcze. Take hodowne pschekwapjenje žo człowjekej tóżde ličo njestanje. Nětko dyrbicze tu wostacź a s kralom a so mnu wobjedowacź a dźěcźom dyrbicze wo jich macźeri powědacź, jako je pola Waž pišacź wukła.“

Hdyž Wilhelm III. sastupiwschi sboni, schtó tu jako hósczi pšched nim stej, wón staremu ruku tschaješche a rosrěczewasche žo s nim, jako by se žwojim nanom rěczał.

A sa blidom žo dźěcźi radowachu, jako jim stary wucžer wo młodej pryncżeży powědasche, kotraż je s jeho schulerku bysa.

Hdyž běsche wokomik rosžohnowanja pschischoł, kral pschikasa, so by wozbitny wós pschijeł, kotryż stareho wucžerja sa pak czażu, kotryż bě sa pucź do Barlina trje-

---

Karel Čapek:

Wulka doktorska bajka

(2. pokračowanje.)

Přpad z Hejkalom.*

To je też hižo nešto lět, zo w lěsu w Krakoreu přebywaše Hejkal. To wěsće, to je jene z nanajžadławišich šerjenjow, kiž scyła eksistuje. Dźe človjek w nocy po lěsu a naraz to za nim zahaleka, zareji, zakřiči, zaskiwli, zaruje abo so tak hroznje wošćerja. To so wě, človjek so smjerć nastróži, hrózba jeho jima a wón běži, pada, čěka, zo ze strachom nimale dušu puści. To potajkim skući Hejkal a takle cychowaše po lětach na Krakorcu, zo ludźo so bojachu tamle po ćmje hić.

A jónu ke mni přińdże tajki dźiwny človječk, sama huba, papku ma wot wucha k wuchu a šiju wobwjazanu z někajkej lapu, a syći, kluca, dychoce, škropi, korči a dybawi, zo jemu njeje ani słowa rozumić.

„Tak, što wam je?“ woprašam so.

„Knjez doktoro“, syči tón pachoł, „ja sym někak dybawy.“

„To widźu“, praju, „a štóhu wy sće?“

Pacjent trochu so huzaše a potom wusyči: „Ja sym, prošu, tón wěsty Hejkal z hory Krakorskeje.“

* Hejkal — dźiwi muž, mythiska bytosć, kiž we lěsu wola a wuje.

„Aha“, rjeknu, „tak wy sće tón njeplech, tón njedočink, kiž w lěsu ludźi šeri? A bratřiko, to je wam strowe, zo sće zhubił hłós! Bóh zwarnuj, zo bych wam lěkował waše kěryměry abo kripu w pózeradle, zo byšće zaso mohł po lěsu rejić a ludźi nastróžeć! Ně, ně, jenož sej božemje dale syćće a korćće, znajmjeńša změjemy měr před wami.“

A tu wam tón Hejkal so da do prótswow: „Božedla was prošu, knjez doktoro, wustrowće mje z teje dybawosće, ja hižo budu pěkny a njebudu wjacy ludźi šerić . . .“

„To wam też njeradźu“, rjeknych. „Wy sće při tym šerjenju so přewolał a tohodla sće zhubił hłós. Přećelo, šerić w lěsu, to wam njetyje. W lěsu je khłódno a wložne a wy maće trochu łoskočiwu dychawu. Njewěm, snadź moh so waš katar wuhojić, ale to byšće dyrbjał na přeco so zdać šerjenja a so přesydlić nětkdże daloko wot lěsa; hewak was nichtó njewustrowi.“

Tón Hejkal so pokhmuri a drapaše so za wuchom: „To je čežka wěc, luby knježe, z čim so budu zeživjeć, hdyž wostaju to šerjenje? Wšak ja nječo druhešo njemóžu hač rejić a křičeć, to rěka, hdyž mam hłós.“

„Ale, človječe“, rjeknju jemu, „z tajkmi wulkotnym hłosom, kaž maće wy, bych šoł k dźiwadłu za spěwarja, za klamarja abo za wuwclarja k cyrkusej; wšak z tajm mócnym wulkotnym hłosom je was na wsy škoda, njemysliće? W měsće byšće z tym nabył nahladnosće.“

„Ja sej to też drudy praju“, přizna so Hejkal. „Nó, to spytam so přesydlić nětkdże druhdże tak ruče, hač změju zaso hłós.“

Tak sym jemu wumazał hubu z jodom, předpisał jemu chlorkali a hypermangan na zwupluskotanje a wuživać anginal a na šiju sej dać wobwjazki. Z toho časa njejsu wjacy Hejkala słyšeli na Krakorcu; woprawdże bě so přesydlił a přestał šerić. Hakle po lětach sym wo nim znowa nešto słyšał a to z wulkeho města Hurdyburdy. Pječa bě so tam tón Hejkal dał do politiki a rěčeše rěče na zhromadźiznach z tajkim mócnym hłosom a z tajkim wuspěchom, zo bu zapósłane a nětko so jemu derje wjedże.

A ja to tule powědam tohodla, zo by knjez Mamiaš widźał, kak druhi powětr druhdy při wšelakich khorosčach dźiwy wuskutkuje.

Přpad z Hawlowiskim wódnym mužom.

„To ja mějach też zajimawy lěkarski připad“, rjekny Upiski doktor. „Pola nas w Upje za Hawlowiskejławku, w korjenjach wjerbow a wólšow běše žiwy stary wódny muž, Joudal so mjenowaše; běše to tajka stara wobuza, tajki borćak, puzolak a pumpotak, druhdy činješe wulku wodu a dys a dys też dźěći tepješe, hdyž so kupachu; skrótka ludźo jeho w tej rěcy rady njewidźachu.

Jónu nazymu ke mni do přijimanskeje hodźiny někajki stary dźěd přińdże, kabat ma zeleny a na šiji čerwjene rubiško a zdyhuje, kašluje, porska, fucha,

dak, wróćo do Darmstadta dowjese. Jednory muž drje žo pśiceźiwo tomu najprjedy wobaraśe, tola kral žebi tak rěkaśe, a tuž staru ślónčnje do toho zwoli. Jako wožebity wós potom pśiced Darmstádtskimi wrotami saśa, žebi straža se sadźiwanjom wozji mosleśe: „Tu by cłowjek wěrił, so někajki bohaty, wyšoki knjes i wosa wuléśe, a śi to je? Naš stary wuczeŕ. Śeźe dha Wy herbowat abo w lotteriji dobył, knjes wuczerjo?"

„Ow ně", wón wotmołwi, „ale pola dobrych cłowjekow śym był, pola pruśkoh krala a tkaloweje, a běchu to rjane hody, woprawdźite hody . . . "

j.

Dundeeski wěśćeŕ katastrofow

Někotre dny pśiced žałośtnym létadłowym njeśožom w Tasteśeldźe, pśi kótrymž 11 ludźi źiwenje pśiwabjadźi, pśichódźe do redakcije jenych Londonskich nowin wobśitarnych muž a žadaśe, kótaro roshorjeny, so by śmeł z redaktorom porěźeś. Lědma dochajo ldźeli tutemu, so je, hačrunjeź 80 lět stary, dołhi puć z Dundeea nastupił, so by žałośtnej katastrofje zadźewak. Cźerpi na pśichedźucźa a móže i wěśtośću rjeź, so w najbliźšich dnjach wulke létadło padnje, kótreź śmeje žałośtne sćeźkwi. Njeśožoe dyrbjeśe žo 10. dźeń dezembra staś. Redaktor muža směrowa, do kótrehož wěśćeźerjow pak wjele njedźerźeśe. Tola bórśy žo pokasa, so bé muž wérnosćy rěcźał.

Hdyž běśe žo njeśoże stało, sajimowaśe žo jendźelska śjawnosć źiwje za tuteho spodźiwneho muža. Wón Alexander Kennedy rěka. Móże dopokajaś, so je skoro wśě wulke sćeźkwtow pokne podawki poślednich 60 lět pśichedwidźał. Wśěch prjedy ł lokomotiwnikom. Tuto sastojnśtwo śhubi, dokeź žo w lěcźe 1879 Kennedy jene ranje sapowědźi, žo na źwoju lokomotivu stupiś, dokeź ł wěśtośću wědźeśe, so na tutej śěźbje železnišći móst nad réku Tay padnje. Jeho kolegojo jeho tehodła wušmějeśchowachu, a jeho pśichedśitajeny jeho hnydom se śłužby puśćźi, dokeź pśichi źwojim sapowědźenju wosta. Njedźiwajo teho pak jeho nałśědnik Kennedyjowe warnowanje njesaby. Pśiched mośtom cźah sastaji a pódśa dweju maśchinistow doprědka, so byśchtaj cźeru pśhepytowałoj. W źamśnym wokomiku sabłyśkny cźah žo źwězu napśeciwo jědźaceho cźaha. Tola nadobo žo źwězu śhubiśchtaj: ł hobritkim wrjeśtokom padazych wosow a wótrym wokanjom naśtrózanych pućowazych cźah do réki sajědźe.

Se śłužby žo pulchcźiwśchi. chavśche žo Kennedy we schottskej wjesy Netherrate sajndlicź, so by tam se źwojimaj dźěśćomaj mérne źiwjenje mél. Tola bór'y jeho roshorjeni burja se wšyp wuhnachu, praiźay, so je do wšyp njeśoża pśhinieśł. Pśhetoź hdyž někaśe njeśhožo někajkemu wjeśnjanej hrošeśe, wojjewi iim tute źwoje pśhedźucźa. Stónčnje je jeho śamo mordarstwa winowachu. Nanej jeneho drjewowego dźěkacźerja běśche profetizo wo jewił, so jeho śyn žo bórśy ł dźěła njewrócźi. Dwaj dnjej pośdźiśco śhubi 10 leźnych dźěkacźerjow pśhi źwonjenju semje źiwjenje, mjes nimi teź młody muž ł Netherrata, kótreho źmjerć běśche Kennedy wěśćeźił. Jenie Kennedy nima pśhedcźucźa wo śhożownych podawkach. Jenoź wobraz wulkich wohnjow, łódźnych katastrofow, njeśożow w podkopkach, padnjejnjow mośtow, rosbuchnjenjow a padnjenjow létadłow pśhed kwóśimaj wocźomaj widźi. Njedawno je žo najznaćiśchi jendźelski pśhdnater ł tutym spodźiwnym mužom sabéraŕ. Wjele śwědkow je biesporocźnje dopokałało, so je Kennedy w běhu poślednich 30 lět znajmjeńśa 12 wulkich katastrofow pśhedwidźał. Pśhi tym běźhu jeho wopśiśanja jara wéśte. Nědko hdy myśleśe žo w ličźbe woporow. Pśhecźo pak je tola mohł. hdyž teź nig dźeń, tak tola tydźeń a wośebje wjeś pomjenowaś, w kótrejž njeśożo wocźakowaśe.

Abesynska dźensniši dźeń

Namjeśny pśhipad w Ual-Ual śam na źebi mésnje wobnjeśowana śwada mjes Italskej a Abeźynskej wójnje. Wot tutoho wokomika źwět jenoź ł Abeźynskej źhladowaśe. Schto móże žo śtaś a schto žo stanje? Kraj, wo kótrehož eźistenzy lědy nécht nécht wědźeśe, běśe nadobo se śrjedźiśchcźom wśěch rozmołwow, mjenuja Abeźynśka. Wjele zuźych do tutoho kraja śpecha, reportaźo, fotografśćo a wójpni, so bychu wójnu źobu

Jakub Ćišinski:

Serbska sebjewědomosć

Maš wědźeć, zo sy ze serbskeho rodu,
A čuć a činić maš tuž, kaž sej žada
Serb. Pře ča wulke morjo wěčna zwada
Je? Dokelž ze wšěch rěkow měša wodu.

Hač z kněžki sy, hač z kubła, hač sy z hrodu,
Je případ. Z drjewa kozoł stej a hrjada.
To waži wěc a na to pak so hlada,
Hač móžeš što a z wotkal sy po słodu.

Swój k swojim swěru dźerži so wot mała,
Kaž maś je z mlokom do krwje jemu dała,
A doma ródna kokoš njese jeja. —

A hólcej hubjenje so šlachći reja,
Kiž njewě, čeji je a čeji budźe,
Kaž piwo, čeje budźe, njewě w sudźe.

*

Dokelž je so sobotu w druhej štuńcy zmylnje posledni ryńck wuwostajił, woćišćeny baseń hišće jónu.

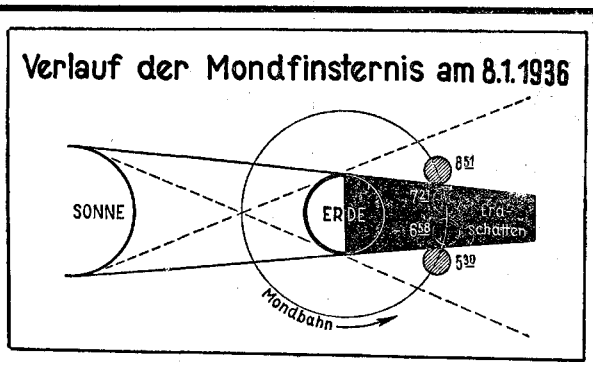

Sajo sacźemnjenje mjezacźka.

8. januara śmějemy po dlěšhej pśchestawaju sajo totalne sacźemnjenje mjezacźka. Nědźe 5.30 popołdnju mjezacźk do semineho sćina sajtupi. Totalne sacźemnjenje traje nědźe 23 mjeńśchinow. Krótko pśhed 9 hodźinach mjezacźk je semineho sćina stupi. Na tyžnowanju žu jenotlime cźasy sapisane. (Graph. Werkstätten, M.)

stona a smorka: „Knjez doktoro, ja sym so někak nazymnił, mje tule pak tamle šćipa, w kśižu mje boli, drjenje mam a kašel, zo so nimale roztorham, a smorkawu mam, tak bych prosył wo někajke lěkarstwo."

Ja jeho přepytuju a rjeknu: „Starco, to je wić; ja wam dam tule tu žałbu, to je linimentum, zo wěśće, ale to hišće njeje wšo. Wy dyrbiće so dźeržeć ćopły a suchi, rozumiśe?"

„Rozumju", bórćeše starc. „Ale z tym suchim a ćopłym, młody knježe, to dźě njepóńdźe."

„Cehodła njeby šło?" prašam so jeho.

„I nó", rjekny dźěd, „dokelž sym ja Hawlowiski wódny muž, knjez doktoro. Kaha mam so we wodźe dźeržeć ćopły a suchi? Wšak sej sumo nós dyrbi wutrěć z wódnej swětlinu, we wodźe spiu a z wodu so zawoložewam. Hakle nětko na stare lěta sym sej dał do ława mjelku wodu místo twjerdeje, zo by so mi njehšo ležało. Ale z tym suchim a ćopłym, to budźe ćežka wěc, njewěrno?"

„Ničo njepomha, starco", rjeknu, „w tej zymnej wodźe so wam te drjenje jenoź zhórši. To wěśće, stare khorosće chcedźa měć ćoplo. Kak stary dha poprawom śe, knjez wódny mužo?"

„Ow jej", bórćeše wódnik, „knjez doktoro, ja sym tu hišće z pohanskich časow — to budźe nědźe tysac lět, snadź teź hišće dléje. Hajhaj, to sy lěta!"

„Tak widźiće", rjeknych jemu, „w tych lětach dyrbjeće so dźeržeć kachlow. Čakajće, ja mam napad! Sće-li hižo hdy nješto słyšeli wo horecych źórlach?"

„Słyšał sym wo tym, bórbotaše stary wódnik. „Ale jowle žane njejsu."

„Jowle nic", powěm, „ale w Čoplicach a w Pišćanach a teź druhdźe, jenoź zo su hłuboko pod zemju. A te horce źórła, zo byšće wědźał, su stworjene runje za starych a wićnych wódnych mužow. Wy so skrótka w tajkim horcym źórle zasydliće jako hrocowódny muž a při tym budźeće sej lěkować drjenje."

„Hm hm", wahaše so staruśk, „a a štoha poprawom tajki horcowódny muž ma dźěłaś?"

„Wjele nic", praju, „jenoź dyrbi spochi z hłubiny zemje čahnyć tu horcu wodu horje, zo njeby wustudnyła. A zbytk teje ćopleje wody puśći na zemju. To je wšitko."

„To by šło", bórbotaše Hawlowski wódnik. „Tak so wobhonju za tajkim horcym źórłom. Jara so dźakuju, knjez doktoro." A wučercha ze jstwy — jenoź łuža na podłozy po nim zwosta.

A widźiće, knjez kolega, Hawlowski wódny muž běše rozumny a poska; zasydli so na Słowakskej we horcym źórle a wućahuje z hłubiny zemje telko horcoje wody, zo na tym městnje je nětko wěčna ćopła studźeń. A w tej horcej wodźe so kupaju hudźo a tak jim to čini derje. Wzmiće sej tole za příklad, knjez Magrijašo, a poskajće we wěčmě, štož my lěkarjo poradźimy."

(Pokračowanje.)

nawdźeli. Ufa [illegible] publikej nješto sajimowaśe p[illegible] do Abeźynskeje snateho filmowego [illegible] dr. Mérzjina Riklia, kótrehož sensazionelne a napinaze wobrazy wo kwawnych podawkach w Mandźuskej žu hišće w pomjatku. Dr. Rikli bé a wośta pśeni a jenički filmowy rosprawjeŕ, kiž hacź do spócatka dwěsćcźoweje periody w Abeźynskej pśchebywaśe a wobrazy śhotowjeśe, kótreź žu w prawym zmysłu słowa jeniczke! Dobry śmuk, kótryž ma mjeno ducha we wukraju, śmóžni jejnemu žobudźěkacźerjej teź pśchistup ke kśěsćanskemu dworej. Kśěsć ko wośobinsaj sa poradźenje filmowych wobrasow sajimuje a ł jeho podpjeru nastachu wobrazy, kajkeź śwět hišće nje widźał. To je Abeźynika dźenja krótko do wójny. Tutón jeniczki śnukowy film firmy Ufa běźi wot wutory w Palastowym dźiwadle w Budyšćinje. Schtóź bórśy pśchidźe, śmźe dobre městno.

Přilopk

Też Oschatz ma sajo źwoju garnisonu.

Sajdźeny schtwórtk žu do Ochatza, w kótrymž jónu naschi pyšchni ulanowjo žłužachu, kótarjo sachajachu. Pśchi powitanju noweje garnisony žo wobydlerstwo města źiwje wobdźěli.

Wukas wo wudawanju śeźiwjeńskich potrjebow a pizewanskich śrědkow.

W poślednim cźasu žu někotre śeźiwjeńśe wobkhody k tomu pśchećhe, so twory, kótreź žu wośebje žadane a kótreź w tóždej mnohośći k ruzy njejsu abo kótrychž płaćizna je swjasana, jenoź potom wodawaja, jeli so kupa teź druhe twory kupi. Tute źwojowólne wobkhodne jednanje ma tón samér, so by žo na njesprawne waśnje wobrot powjeśćiłi abo žo tak sakrute podrožen'e płaćizow pśchewjedło. Tajke jednanje je sa powschitkownosć schtódne a wćhitzu byrbja jo sažudźiś, dokelž so mieniesamožite worschy wobdźeśiwa k lépschemu bohatschich nasad stajeja, schtož k njesprawnemu rosdźělenju wśěstych tworow wjedźe. W nazionalsozialistiskim stacźe njemóže žo taśe nješto cśerpiś. Statny minister sa śeźiwjenje a rataśtwo je tohodła wukas wudał, po kótrymž je sakasane, so žo śeźiwjeńśe potrjeby w maśym jenoź tym pśchedawaju, kótriž śeźiwjeńśe śrědki druhe družiny a druhe twory kupuja abo lubja, so je kupia. Ssamśny sakas płaćizi teź pśchi wotedaću pizowadłow na śkotplahowarjow. Wśěch pśchestupjenjach tutoho wukasa mója łamty, kiž płaćizny pruhuja, thkośtanja napokóźiś.

Schtwórniki na kónzu lěta.

Tyšcherskemu mi[illegible]trej Ewaldej Zimmermannej we Krchnachu w Hornich Frankach narodźichu so na kónzu lěta schtyri strowe dźěśći. W[illegible] schtyri su bolcźi.

Rubježny napad na dwórnišću w Lütgen-Dortmundźe.

Na dwórnišću w Lütgen-Dortmundźe žo na służbuwukoniazeho sastojnika rubježny napad tkućił, při kótrym sćótnikej něhdźe 56 hriwnow do rukow padźe. Żelesniśki sastojnik dyrbjeśe na krótki cźas służbnu městnosć wopuśćiś. Jo by sewjery horje ześahnył. Hdyž so wrócźi, jeho při durjach muž ł dwěmaj pistolomaj w rukomaj pewita. Nawalnik jeho do służbneje městnosće stłóčki a źebi wot sastojnika pjenjezy wumozowa.

Njejsćiśćedna hraśka.

W Gasteiniatu pola Euly w nelnúnych Cźechach je 91étny Mar Prokop parnu maśchinu k hodam dostał. Hdyž dha tyše maśchinje dźěkaci dach, kotoł rosbuchny. Rosbuchnjenje měśeśe žałośtne ześćiwi. Mar'n Prokop žo při tym tak cźeśko wopari, so wumrě. Druhi hólcźej, kótrymž bé ł druhimi dźěśćimi při[illegible]ładowal, po rosbuchnjenju cźekajo padny a źebi tutu śkama.

Duchathorn jako sapolei.

W Terlanje w južnej Tirolskej bé w poślednich mězacach napadnje wjele wohnjow, kótrychž naśtaśe niemóžeśe žo dotal wuźmeśtliś. Nětko je žo poradźiło sanaleria swěźaś. Jako sanaleria žu tu 30létneho duchakhoreho wuśledźili, kótrejž je wiazy króć we wusawach sa duchathorchi pobrał. Pachot bé při[illegible] při[illegible] wohnjach wohnjowu woboru śam alarmewał a teź při[illegible] hasćeŕskich dźěłach pilnje pomhał.

Nječny jenij, kótry [illegible]att ihubił.

42létny profesor na Sorb[illegible] universitśe Baugeard, najźenialniśi śnaseŕ rěcźow w Franzowskej, je žo dyrbjał ł spezialnemu lěkarjej podaś, dokelž bé jeho nadobo pomjatk wopuśćił. Bougeart wobkhnješi 45 rěcźow a mjes tym so wuśeśeśe, studowaśeśe 4 dalśe rěcźe, jako jeho nadobo pomjatk wopuśćeli, tak so móžeśe lědma po franzowźu wupraśiś. Spezialny lékaŕ jemu dźeli, so je Baugeart pśchedźěłany a so žo jeho thorosć hodźi wulźkowaś.

Hišćeźe jedyn śmjerśny wopor Marseillefskeho attentata.

Franzowski policajski sastojnik, kótryž bu pśhi attentaśe na južnoślowjańskeho kraja Alexandra wuźwobodźeŕa a franzowskeho śwon'owneho ministra Barthoua 6. oktobra 1934 w Marseillu śranieny, je sańdźeny schtwórtk na śeźkwi tutych śranjenjow wumreł.

Wótre rutkele w Kairu.

Nowe studentske njemery sańdźeny schtwórtk.

Wot někotrych dnjow žem tejsi město Kairo w Egiptskej sajo w śnamjenju ważnych studentskich njemerow. Sańdźeny schtwórtk nabychu tute demonstrazije taśich rosmérow, so dyrbjeśe policija pśhećiwo nim zakrocźiś a teź wótro śtrélećj. 10 studentow žo pśhi tym śrani.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 5 | Budyšin — Wutoru 7. januara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Nowe italske bombowe nadpady

Abeßynjenjo ßo hórscha.

Italčenjo na poknóžnej froncje wurjadnje ßylnje bombły na abeßynske ßydliščcza a wojerske wotdźelenja mjetaju. Na město Amba Aleja k połdnju wot Makalle ßu italßy lětarjo bomby ſ jědoßtym ßtunom mjetali. Někotſi ßo morichu, wjele wołobow wołta ſranjenych leżo.

Tßo italßy lětarjo ßu 2. januara popołdnju na Debrat a Debre Tabor jědowe a ßapalne bomby mjetali. Na połodnißej froncje ßu Italčenjo na město Korem a ßnowa na Dagabur bomby mjetali. Pßchi prěnim bombowym nadpadje na Dagabur běše ßo lěhwo egiptowßkeho cźerwjeneho kßchiża doczißta ßniczilo. Ludźo pak njeßu żiwjenje ßhubili.

Abeßynßkeho wojßewjeja, ßo ßu ßo roßhorili, dokelž Italčenjo bjes pßchestarza na ßtazije cźerwjeneho kßchiża bombły mjetaju. Woni ßo prašcheja, ßchto europßke wulkomocy pßchecźiwo ſranjenju tuteje ßwjateje mjeßnarodneje pßchiprawy praja. Abeßynßkej je ßo ßwopředka ßapowědźało, do mjeßynarodneho cźerwjeneho kßchiża ßaßtupicź, dokelž je tuta pßchiprawa pjecża jenož ziwilißowanym ludam pßchißłupna. Italße ßtajne bombowe nadpady na ßtazije cźerwjeneho kßchiża, kiž pßchi tßećim wospjetowanju jaßnje ßwój wotpohlad pßcheradźeja, europßkej nahladnoßći njeßměrnje ßchkoda.

Egiptowßka proteßtuje.

Egiptowßke nowiny ßu nadrobnje ſ italßkim bombowym nadpadom na lěhwo egiptowßkeho cźerwjeneho kßchiża pola Dagabura ßabrałße. Wone żadaju, ßo by egiptowßke knjeżerßtwo rafnje pßchecźiwo temu ßakrocźiło. Egiptowßke knjeżerßtwo je ßo ßwojeho konßula w Adißu Abebje wopraſchowało, ßchto je na nowinßkich powěrcźach wěrne. Konßul je ßwojemu knjeżerßtwu roßprawjał, ßo temu tak je, kaž nowiny pißaju. Patriarch koptißkeje (abeßynßkeje) zyrkwje a egiptowßki wubjerk ßa pomoz Abeßynßkeje ßtaj tehorunja proteßtowałoj a knjeżerßtwo namołwiłoj, ßo by ßo pßchecźiwo mjetanju bombow na wotdźelenja cźerwjeneho kßchiża hórßchiło.

Egiptowßka ßo w Genßu hórßchi.

Powěßcź, ßo ßu italßy lětarjo pola Dagabura na jendźelßko-egiptowßki cźerwjeny kßchiż bomby mjetali, je egiptowßki lud wulzy roßhorika. Prezident egiptowßkeho cźerwjeneho kßchiża prynz Omar Touſſoun a patriarch koptißkeje zyrkwje w Abeßynßkej ßtaj **proteßtowańßkaj telegramaj do Genßa** pößłałoj.

Egiptowßy wotpołłanzy cźerwjeneho kßchiża w Abeßynßkej roßprawjeja, ßo je ßo ßydom bombow na lěhwo egiptowßkeho cźerwjeneho kßchiża cźißło. Italßy lětarjo ßu pak też hißchcźe ße ßnadneje wyßokoßcźe ſ maßchinkimi ßtrělbami do lěhwa ßtrělali. Někotſe 30 ſranjenych, kiž w ßtanach leżachu, mózachu do blißkeje kerčźiny donjeßć, a egiptowßy a europßcy pomocznicy cźerwjeneho kßchiża mózachu ßo hißchcźe w poßlednim wukomiku wukhowacź.

Italske wójsko posylnjenja trjeba

Njech je ßo też w poßlednich dnjach ſ Abeßynßkeje powěło, ßo ßo Italčenjo na połodnißej froncje na offenßivu hotuja, pak na powßchitkownym położenju njeje żaneho pßcheměnjenja ßpóznacź. Sačrunjeż italße bombowe lětadła pilnje dźełaju, pak Italčenjo tola hißchcźe w ßakitaniju ßteji. Kaž ßo powě, je ßo ſ wěßtoßcźu ßhonilo, **ßo je nju ßteja. Kaž ßo powě, je ßo ſ wěßtoßcźu ßhonilo, ßo je bjes nich njemóże offenßivu ßapoczeć.** Wón je pßchede wßchěm narunanje ßa morwych, ſranjenych a khorych żadał.

W tutym ßwißku móże też ßaßimowacź, ßo je towarßtwo Suezßkeho kanała liczbu khorych a ſranjenych Italčanow, kiž ßu ßo dotal do domißny dowěßli, ſ 35 000 wojßewiło. Pßchi tajkim wojerßkim położenju ßo w italßkich nowinach hußczißcho powěßcze a naßtawki namakaju, w kotrych ßo cźitarjo warnuja, ßo wo Abeßynjanach njebychu pßcheßnadnje myßlili.

Italßka wójnßka roßprawa.

89. italßkej hamtßkej wójnßkej roßprawje ßo wojßewja, ßo je w Tembienßkej k makym wojowanjam dóßchło. Dwaj Italčeżanaj a dwaj domoródnaj wojakaj pßchi ſrażenjach padnychu. Jedyn offißer a dwaj wojakaj domißnißkeho wójßka a dwaj wojakaj domoródneho wójßka ßo ſranichu. Na ſonalißej froncje ßu wotdźelenja italßkich dubatßkich domoródnych wojakow w poßlednich dnjach Amine nad kanalom do Rio we wokolinje Malka-Koto wobłbadźili.

Hdyž běchu Italčenjo ßhonili, ßo ßo w Arerі na prawej ßtronje kanała do Rio abeßynßcy wojacy hromadźaja, ßu dubatßke wotdźelenja, ſ panzerowanymi wołami podjerane, 1. a 2. januara do Areri dóßchle a abeßynßke lěhwo po ßaßakłym wojowanju dobyle a ßniczile. Njepßchecźel wjacy dyžli 150 morwych a ſranjenych leżo woßtaji. Na italßkej ßtronje padźechu jedyn wojak domißnißkeho wójßka, jedyn dubatßki a jedyn eritrejßki domoródny wojak. Pjatnacze wojakow ßo ſrani. Lětadła ßu po zyłej froncje ßylnje dźełale.

Lißćina italskich padnjenych a zranjenych

Kaž ßo w italßkej hamtßkej ßtatißtiku wojßewja, je we wójnje w Abeßynßkej w měßazu dezembru 12 offißerow a 63 podoffißerow a wojakow w bitwach padło. Sa cźaß wot 3. oktobra, hdyž je ßo wójna ßapoczała, hač do końca lěta ßo w tutej ßtatißtiku dopiße 86 morwych a 14 ßhubjenych naßpomni. Na tłorißce abo ßnjeßboženja je w dezembru 6 offißerow a 68 podoffißerow a wojakow wumrěło. Sa zyłe lěto ßo tute ßmjertne padły na 390 wobliczeża.

S druheje italßkeje hamtßkeje ßtatißtiki ßo ßhoni, ßo w tuchwilu w Eritrejßkej a Somalißkej 50 000 italßkich dźełacźerjow pßchebywa. W minjenym lěcźe je ßo ſ Italßkeje ßazyła nětko 61 000 dźełacźerjow do raßißcheje Afriki, a to ßwjetßcha do Eritrejßkeje, dowjeßło. S tutych je ßo 11 338, dokelž běße ßo jich ßrěczenje ßtónciło, abo ſ druhich pßchicźinow ßaßo do domißny wrócźo dowjeßło. 259 dźełacźerjow pak je w raßißkej Afrizy wumrěło.

Italska zaso z wustupjenjom ze Zwjazka ludow hrozy

W ßwojim njedźelßkim wudawku ßo romßke nowiny „Giornale d' Italia" pßchecźiwo ßłojemu nadběhej wobroczeja, kiž ßo ſ Abeßynßkeje, Jendźelßeje a ße Swjatßa ludow wußtupi. Wone pißaju, ßo bywa Genßki powětr po něczim njeßnjeßnym. Italßka chże pak w Swjatßu ludow ßawoßtacź, dołhoż jeje mozy k temu doßahaju, ßo njeby hißchcźe wjacy europßkich wobcźeżnoßcźow do ßchmjatańzy pßchinjeßła; kiž je „wbohuchčli abeßynßki pßchipad" hižo ßwětej pßchinjeßł. Wßchitko pak, kaž „Giornale d' Italia" pßchißpomnja, k poßlednjej mjeßy tłóczi, ßady kotrejež njeje móżno wjacy wo ßawoßtaczu w Swjatßu ludow rěczeć.

W tym ßamym naßtawku pißaju tute nowiny też wo mjetanju italßkich bombow na lěhwo ßchwedßkeho cźerwjeneho kßchiża. Wone tutón podawk „pßchiwabny wid pad, kiž mějeße na ßhoje lohke ßcźěhki" a kiž tóżdy we Italßkej wobżaruje. Hdyž je tuta należnoßcź w Schwedßkej wulke roßhorjenje ßbudźiła, dha je to pßchi ßtejißchczu ßozialißtißkich knjeżerßtwow tßoch ßkandinawißkich ßtatow bjes dźiwa.

Jednanje mjez Jendźelskej a Francowskej

Wo roßrěczowanjach franzowßkich a jendźelßkich wojerßkich, namórnißkich a łetarßkich ßtabow w Pariju Parizźi dopißował jendźelßki nowin „Manchester Guardian" potwerdźa, ßo ßu **ßo dotal jenož w naßtupanju namórnißtwa dojednali.** Wo ßhromadnym dźele wójßtow a wojerßkeju łetarßtwow ßu hakle ledma ßapoczeli jednacź.

Dopißowaŕ pßchipomnja, ßo je franzowßke namórnißtwowe minißterßtwo ſ jendźelßej admiralitu ßamo wo najmjeńßich nadrobnoßcźach jednało. Wón pak ßdohom pißche, ßo ßu ßebi w Pariju hißchcźe khětro njejaßni, kotre ßu wěrne wotpohlady jendźelßkeho knjeżerßtwa. Maju hißchcźe ßa njewěße, hač budźe jendźelßki ßwonkowny minißter Eden petrolejowu ßawjeru żadacź.

Kaž ßo w někotrych franzowßkich roßprawach wojßewja, by wjetßchina jendźelßkeho knjeżerßtwa nowy poßpyt witała, ſ kotrymž by ßo ßwada mohła ſ wujednanjom roßrißacź, a to ſ pomozu Genßkeho wubjerka ßnaczoch, kiž budźiłße mohł ſ pomozu wěrnych ßaßadow nowy **plan** ßeßtajeć. Jendźelßki ßwonkowny minißter Eden **ßo tajkemu nowßejßej** pjecża pjeczuje.

Bamž jendźelske měrowe namołwjenje wotpokazuje

Wjednik evangelßkich ßwobodnych zyrkwjow w Jendźelßkej dr. Berry je w Croydonje ßdźělił, ßo je ßo romßko-katołßke zyrkwi ßapowědźiła, ßo na měrowym namołwjenju proteßtanßkich arzybiikopow wobdźělicź, kiž je ßo njedźelu w mnohich zyrkwjach Jendźelßkeje cźitałe. Njeßłu bamża jenož k ßobudźeću pßcheproßyli, ale ßu jemu ßamo wjednißtwo poßkicźili. Bamž pak je wotpokałał wołßewjuju, ßo je ßwoje ßtejißchczo pßredy hižo dołcź wujaßnił.

Narunanje sankcijoweho škodowanja za Juhosłowjansku

Pßchi pßchewjedjenju ßankcijow pßchecźiwo Italßkej ßo Juhołowjanßka najcźeżßcho potrjechja. Pßredy je wona 20 hač 25 prozentow ßwojeho wuwoja w Italßkej wotbywała. Italßka pak nětko wěßo wjele mjenje wot ßwojeho ßuhoda w ranju kupuje. Juhołowjanßke knjeżerßtwo je ßo tohodła na Jendźelßku, Franzowßku a Sćhpanißku wobroczijo, ßo by narunanje ßa ßchkodowanja, kiž jeho krajej je ßankcijow naßtawaju, pytało.

Juhołowjanßki wikowarßki minißter wojßewja, **ßo je** Jendźelßka najwjazy ßrojumjenja ßa juhołowjanßke żadanja pokała. Mjeß tym ßo ßo mjes Beogradom a Parißom hißchcźe jedna, ßtej ßo Jendźelßka a Juhołowjanßka hižo ßwěßkej, ßo móże Juhołowjanßka wjazy ßwojich wotrow na jendźelßke witi pßchedawacź.

Juhołowjanßka ßmě woßebje wjazy pjerißny do Jendźelßkeje pßchedawacź. Tohodła pak ßebi někto Madźarßka ßtaroßcze cźini, dokelž je ßo hakle runje w poßlednim cźaßu witowanje ſ pjerißnu mjes Madźarßkej a Jendźelßkej wożiwiło. Dokelž je ßo zło na juhołowjanßku pjerißnu pomjeńßchiło, je madźarßki wupołłanz w Londonje wołßewił, ßo ma Madźarßka też pratwo na pomjeńßchenje żła. Jendźelßka pak je Madźarßkej po diplomatißkim puczu wotmołwiła, ßo je ßo zło ßa Juhołowjanßku ſ dopjelnjenjom jeneho wobßahnitnjenja Swjatßa ludow ßmißło, a ßo ma ßo też Madźarßka temu podcźißnyć.

Eden bu president konferency wo wójnskich łódźiwach

Konferenza wo wójnßkich łódźiwach w Londonje je na ßwojim poßedźenju pónđźelu jendźelßkeho ßwonkowneho minißtra Edena jako naßtupnika ßira Samuela Hoara za ßwojeho preßidenta wußmołkła.

Kaž ßo ſ Londona ßhoni, ßtej franzowßke a italßke wotpołłanßtwo nětkole ßwoje ßtejißchczo k jendźelßkemu namjetej wojßewißej. Jendźelczenjo namjetuja, ßo maju wßchitke kraje na někotre lěta doprědka wojßewicź, kelko łódźow chżedża twaricź. Franzowßke a italßke wotpołłanßtwo chżeja na konferenzynym poßedźenju dźenża wutorn namjet ßapodacź, ßo maju ßo twarike programmy jenož na lěto doprědka wojßewicź město na ßchěcź lět.

Pólscy fróntscy wojowarjo přećiwo podtłóčowanju Polakow w Litwje

We Wilnje ßu ßaßtupnju niedźelu pólßke ßwjaßki frontßkich wojowarjow a druhe organizacije wulku manifeßtaciju wotmětłe, ſ kotrejž ßu pßchecźiwo litewßkim nałylnoßcźam pßchecźiwo pólßkej njerěcźinje w Litwje proteßtowałe. General Ośikowßki prajeße, ßo ßo pólßky bratßja w Litwje ſ krajnymi mjeßanmi mjes ßobu njedźełeja. Schtóż ßebi myßli, ßo pólßkim bratram w Litwje nichtó njepomha, ßo myli. Litwjenju dyrbja wědźeć, ßo jich pólßka ßjawnoßcź k wobdźělowanju pólßkich ludźi nuße, kaž je jich wona nußowała Wilno wopißchcźicź.

Shromadźißna je jenohłóßnje reßoluziju pßchijała, w kotrejž ßo wótrje proteßtuje pßchecźiwo nałylnoßcźam litewßkich nazionalißtow, ßchiwdźenjam Polakow w litewßkich nowinach a radźu a pßchecźiwo tomu, ßo litewßke knjeżerßtwo wutkajißke terrorßke organizacije podpjera. We reßoluziji ßo żadaja, ßo bychu ßo Polacy, kotřiž ßu ßo ſ politißkich pßchicźinow w Litwje ßajeli, pußchcźili. Wobydlerßtwo Pólßkeje ßo namołwja, ßo by je ſjawnymi ßkerkami pomozny ßond ßa Pólßkow w Litwje ßwjedko a wßchudże pßchecźiwo pßchemodźiwanju Polakow w Litwje wotmětło.

Zelezniske tworowe tarify so wo 5 procent powjetša

Němski wobkhadny minister je nowinarjam wosjewił, so dyrbi němskostatna železniza k wurunanju swojeho rozličenja tworowe tarify wot 20. januara powjetšiciz. Tarify za woženje wožobow so njepšemėnja. So pak by so njejasnožite wobydlerstwo pšiched podrožanjom zyroby schikalo, so wjetschi tarif na wožebje wažnu zyrobu njepočakuje.

To žame płaczi wo tarifach nótrich pšichistawow, wo tarifach dowoza a wuwoza, wo pobjerarstwich, nujowych a cźišcze konkurrenznych tarifach. Nowe tarify so tež na cźisrežne twory njenałožuja. **Němskostatna železniza njeočakuje, so ji tuto powjetšenje tarifow létnje nėhdže 100 milijonow hrivnow wjacy wunješe.**

Němskostatna železniza swoje tworowe tarify tohodla powjetschi, dokelž je nuzne, so swoje shromadne sličbowanje wurunuwa. Snate je, so je němskostatna železniza swój njedostatk z reservow wurunowała, druhdy tež z wožebitymi dotkhodami. Na pschezo pak njebjerze mózno, tutenu wunoscu pschihladowaz. Wudawki so njemožachu smjenschicz. Tež němske hospodarstwo njemóže so skasankow wsdacz, kiž wot železnizy dostawa.

Hdyž tež je němskostatna železniza w swojej rospravje, kotruž je njedawno wosjewiła, sdželita, so je finanzne wunoscze w lěcze 1935 155 milijonow hrivnow dohnyka pschinjeła, dha pak tutón pjenjes njedosahża za wudawki, kiž ma němskostatna železniza w formje politiskich cźežow njesch abo statej saplacźicz.

Wobkhad němskostatneje železnizy, tuteho najwjetschiho němskeho pschedewsacźa, je drje so w minjenym lěcze khěto powjetschił, kola jeho wunoschk njeje w tej samej měrje pschibrał. To swjetscha z teho pokhadza, so je so za woženje wožobow a tworow, z dźěła z politiskich, z dźěła z hospodarskich pschicźinow wulke snižene tarifow pschiswolowało.

Wjednik sebi němsku autowu dróhu wobhladał

Wjednik je sobotu z pschewodom generalneho inspektora za němske dróhi dra. Todta prěni krócź po němskej autowej dróhi z Rosenheima do Minichowa jėł. Tutón dźěł je so jako wotrėšt autoweje dróhi mjes Minichowom a krajnymi mjesami nėtkole dotwarił. Tutón wotrėšt němskeje autoweje dróhi mjes Minichowom a krajnej mjeju je se swojim pschekhodom pisches horu Irschen a je swojim wulkotnym wuhladom na hory kaž tež z mózným Mangfallskim mostom, w tutych dnjach dotwarjenym, mischterstwo němskeho twarskeho wuměłstwa. Tak je drje to wsdcze najrjeńschi dźěł němskich autowych dróhow. Dźěł dróhi, kiž so z Holzkirchena do Schlierseeja wotbocźi, so w blížschich dnjach powschitkownemu wobkhadej pschepoda.

Pučowanja do Swajcarskeje so njedowoleja

Hamtźany so powė: Dokelž je schwajarske knjezerstwo **němski pučowanški wobkhad wobmjesowało, kaž je so 23. dezembra šaidźeneho léta sdźeliło, bu nuine, so wobdźělene němske městnosce pruhowachu, hacź móža so pschi tutych wobstejnoscźach nėtkole płaczime dorečenja wo pučowanskim wobkhadze do Schwajarskeje hischcze nadjaticź. Němske knjezerstwo cźuje so nėtko pohnute.** pučowanske dowolnosce do Schwajarskeje wjazy njedawacź, dokelž so naprawa schwajarskeho knjezerstwa se sakkadnim pėstajenim pučowanskeho srėczenja njeda sjednocźicź, kiž w tón cźas płaczi.

Dowolnosczj potrėbne pučowanja k pschebywanju we šamatorijach, k studijam abo wocźehnjenju so z tutym sastajenjom pučowanskeho wobkhada njepotrjechja. Dowolnosce, kiž su sa tajke pučowanje trėbne, so na pschiščuščnych devisowych městnosczach dawaju.

Schuschnigg 16. januara do Prahi přijėdže

Awstriski swjatkowy tanzler dr. Schuschnigg je so z Tyrolskeje, hdyž je na swojim žodownym dowolu pschebywak, nėtko do Wina wrócźił. Hižo w dezembru je wón chcył Prahu wopytacź. Nėtkole je so hamtšny wosjewiło, so so wón 16. januara do Prahi poda. Dr. Schuschnigg so w cźėskim hłownym měsce z ministerskim pschedsydu Hodžu a tež se statnym presidentom Beneschom setka.

Krótke politiske powėsće

Němske létarske towarstwo „Lufthansa" 10lėtne wobstacze woswjeczilo.

Němske létarske towarstwo „Lufthansa" je 6. januara swoje 10lėtne wobstacze woswjeczilo. Němski minister za létarstwo, general létarjow Goering, je towarstwu zbožopschejmy telegramm pósłał.

Němski wupósłanz w Athenje so z grichiskim kratom roszohnował.

Grichiski kral Jurij je němskeho wupósłanza we Athenje dr. Eisenlohra k dležschej roszohnowanskej audienzy pschijał. Kaž hmy hižo pišali, je so dr. Eisenlohr za němskeho wupósłanza w Prahy pomjenował. Němsko-grichiske zjednoczenstwo je k wupósłanzowemu wotkhadej hosczinu wuhotowało.

Panzerowana łódź „Admiral hrabja Spee" so do słužby stajiła.

Panzerowana łódź „Admiral hrabja Spee" je so pódźelu dopołdnja w 10 hodźinach we Wilhelmshavenje do słužby stajiła.

Sabotaža Bukowinzow.

Njedaloko Stanisława w ranschej Galizijskej su bo w sandźenych dnjach telefonowe groty na tšoch městnach pschetrėli. Wšeteho Lukomskiela, kotreboj majo za winowateho, su sajeli. Lukomskiel je jako zhubnik sakasaneje wukrajinskeje terroriske organizazije znaty.

Konak w Beogradze so do muzeja přeměwori.

Kralewa zymowa je stary wurjadnje rjany hród serbskich kralow Konak w Beogradze z jeho wumjelskimi zara drohotnymi pomnikami wopomnjecźa. Hród ma so do muzeja přeměworić. Sbérka w Konaku ma wumjelske pomniki, kotrej su 4000 hač 5000 lět stare a z wjetschich dźěla z južnje Serbiskeje a z druhich dźelow Makedonskeje wothadźa. S Němskeho cźerpa su Serbske stolpowe hłowy, so wuhewate, mjes druhim se synagogi we Stobi, w kotrejž je płaczu japoschich Pawol předował. Hobrźe krasnje wupschestene popjelniny, wobrazne mosaike fragmenty, zyła sbérka drjewjanych rězbarskich dźěłow romskeho a křesćanskeho pokhoda a skónčnje khěti starych krstow z Beograda a druhich městow a wuzow z dźensnišneje Juhosłowjanskeje sbérki wudospołnjeja. Sbytki wumělstwa, kotrež su so se křesćanskeho wóka wuthowate, su we wosebitym hišcze njepschistupnym twarjenju samėšcene. Nowoczasne wobdźělenje wjedźe hacź do wojowanjow z Turkami wo njewotwisnosć. W niž mjenje hacź 20 městnoscźach so nowoczasne juhosłowjanske wumělstwo, wosebje plastika, pokasuje, w kotrejž je rėbar Iwam Mestrowicź derje sastupjeny. Tež molerstwo ma tam swojich wušnamnych sastupjerjow.

Franzowske pokli cźahnu nimo kaschcźa semrėteho pósłanza Köstera.

Pożarowanški Bożej słužbje w Parizjskim němskim pósłanstwu so kaschcź z cźėlnymi powostankami němskeho pósłanza Köstera w portalu Parizjskeho ranschcźeho dwórnischcźa na marx staji, hdyž mėsečne franzowski minister namórnistwa Pietri w mjenje franzowskeho knjezerstwa hłubokosacźatu rėcź. Potom nėkotre franzowske pokli z batalionow artillerije pod wjednistwom jeneho generala nimo kaschcźa cźehnjechu, kotryž bė se statnej thorhoju wodzety. (Fulgur, M.)

Hajńkec džowka z Corneho Khołmca

Powėdańcźo je žydownateho létstotka.

H. Jórdan.

7] (Pokračowanje.)

Na bitwiscźu stejachu tjo pschecźiwnizy. Handrij Brėšynk a Bartrom Horisch sjutkoschtaj najprjedy swojej mjecźej. Bożak pschihladowasche a wocźakowasche, kak bitwa wupadnje. Pschecźiwnikaj so po mozach a wuschiknoscźi runachstaj. Mnohe wudwyh bėchu hižo scźinjene, ale kždy z nich bė so bjes schkody wotraſył. W tym pschihnachu pby, najprjedy so se schcźowkanjom a sukowanjom do tych młodźenzow walichu, bórzy pak jich sesnachu a tuž z wopuschu wiju k nim poskakowachu.

„Bowsłowns! starý hajnik je błisko!" sawoła Horisch.

„Haj, tu je, wy njerkazniznyl" hrimasche wón z błiskich krėkow a wustupi z nacźehnjenej tėlbu na nich. Ale kaž jatorhnjeny wosta stejo, jako teju pschecźelow spóšna, kak jenemu zusemu napschecźo stejeschtaj a wschitzy z nahimi mjecźemi. „Schėcź milijonow liščiskich wopuschowl" wón sawoła, „wy to seše, cźeschesi młodši knjeza? Ale kajku cźertowsku hru macze tudy w mojim revėrje? Ha! niczo dobre njesapoczinacze. Allons, sprowadźacze ju mi! A schto je tutón?"

„Ja rad wėrju", poca Handrij, „jo mje wjazy njeznajecze. Młodźina je w zusej semi rošła."

„Pa!" rjekny stary hajnik, „hym-li młodźinu znał, budże mi tež schtom znaty. To je moja wėz." Khwilku hladasche na njeho, potom pak wopschija jeho z wobėmaj rukomaj a nuraſy: „Handrij Brėšynkez, tak wėrnje hacź žyw! Ale schto ma to wschio rėkacź, to mi jeno praječe!"

Brėšynk wotmolwi: „To bėsche wojowanje wo drobe dobrycze: wo waschu Hiłźu!"

„Bowsłorzeno!" wuraſy hajnik, „prawje mudri tola njesłeče; bjerce go wo tu holzu a njewėšcze, hacź sechze wona zaneho wot waſ mėcź. Mjecze do nóžnjow; to je mój revėr a tu ja roskasuju."

Cźi młodźenzojo pośluchachu a tykhychu bjesbzak žywoje mjecze do nóžnju. „Wy macze prawje", rjekny nėtko Horisch, „mój dźěchcznoj tež Hiłźyn swobodu wostajicź a wujwolicź dacź, ale Brėšynk chzyschce jo z bitwu wuczinicź."

„Haj, pschi žywobodnym wuswolenju dyrbi wostacź!" dźesche hajnik. „Ale kėdźbujcze! wona bez zaneho njewosmje. Tola nė! to go njestań! Jedyn z waſ budże mój pschichodny žyn! na to wsmicze moje cźežne słowo a słubjenje. Wuswolicź dyrbi mjes wami. A nėtko rucze, wy ženichojo. Ti wėzy su k wschemu dobre!"

IX.

Hiłża bėsche w jenych knihach cźitała: „Schtóž z wėrjazej mysłu bibliju woczini, do njeje pohlandnje, dha prėnja schtuczka, kotruž tam wucźita, na wažnosczj sa zyłe žiwjenje." Tohodla wsa bibliju, woczini a cźitasche (1. Kor. 7, 28). „Hdyž go woženisch, njesbrėschischsch ty; a hdyž go tež knjezna wuda, njesbrėschi wona." Po tym njeje žeńtwa brėschna a sakasana, poczа nėtko žama pschi žebi rospomnjecź. Tež ja chžu go wudacź. Haj, nan ma prawje! Ale koho žej bracź? to je hłowne a cźežke prašenje. Młodźenzow drje zyku liczbu tak posnajeschnje znaju, ale žebi jeneho sa mandželskeho wubracź? — Horisch a Bożak wschak staj prawje pėtnaj młodźenzaj, tej bobraj a sprawnaj, — ale žebi jeneho bracź? nė! to njechcam. Psched lėtami znajoch wschak jeneho, jako bėch hischcze prawje hłupa huslyczka, a wón hischcze k schrybarjej chodźeschce, — Handrija, Handrija Brėšynkez! Ale tón je dawno na mnje zabył; bydli na kralowskim dworje w Prahy, kat dha mohł go tón Khołmczańskich hajnikez džowku wopraschecź? O Handrijo! Handrijo!"

Tak bėsche Hiłża se žobu porcźała a dołhu khwilu w tajich myślach žedźo wostała. W tym saſtyschca nėkotrych muzi go bližej, tuž postaže rucze a khwatasche k wokmu „Ale, Bożo mój! to dha je Brėšynkez Handrij z nanom a Horisch a Bożak!"

Durje so wocźinichu, wschitzy sastupichu. Nan sapocza: „Tejsle knjesow znajesch, ale schtó je tón tsecźi?"

„O Handrijo!" sawoła Hiłża w najwjetschej radosczi a złoži swoje wobliczo na jeho wutrobno.

„Wona je hižo wuswoſła", dźesche Horisch z bolostnym błosom.

„Mój žmój žłubjenaj", pschijatši Bożak.

„Bohu budź dźak", ždychny hajnikez nan a drapasche swojej Dianje za wuschomaj, potom wobroczi go k Hiłži a dźesche: „Je to nėtko tón prawy?"

„O mój Handrijo!" bėsche wschо, schtož mózesche holcźka wuprajicź.

„Moja najlubscha Hiłżka!" wuraſy Handrij z najwjetschej radosczu swojeje dusche.

„Dha mamy wuswėtlenja dosez, mojej knjesaj!" wobroczi go hajnik nėtko k Horischej a Bożakej. „Pójtaj žem ke mni! Ja cźesczu waju bolosć; žym tež mkodý byl, a kak! Schėsez milijonow hornow a jelenjow! Ale wój staj muzej. Jeneho móže žebi ta holza jenoż wsacź."

„Pschecźelaj", sapocza na to Handrij, — „bajtaj mi ruku. Tak! Mój bėschtaj na mnje hnėwna?"

„Nė, pschecźelo, to nic!" wotmotwischtaj wobaj.

„Tuž dha", pokracźowasche Handrij, „žtyschcze voschitzy a wožebje ty, broha, horzolubowana njewjesta. Kschesczanstwu brosty njelbože je strony jeho stareho njepschecźela, wot Turki. Sé kóždym dnjom pschibywa strachota. Tohodla je mje nasch knjes a kral do Khočebuſa k wyschschemu sastojitelstwu tam pósłał, so by tej Delnja Łužja khwatajo na pomoz pschischła. A ja žebi myślu, so statny muž a wėrjazy kschesczan wožebiteho napominanja njepotreba; tohodla žym žebi pschebewsał, žobu do Wukeriske cźahnycź a pschecźiwo Turkam wojowacź, tej žym hižo do hornjołużiskich dobrowólnikow sapisany."

„Kak, ty by chcył? —" jałosćesche Hiłża.

„Dyrbju dha Khrystuſa wopruschecźicź, luba Hiłżka?" praschesche go Handrij.

„Nė!" wotmotwi wona — „nė! to njeznėsch!"

„Tež ja pocźahnu žobu!" wolasche Horisch a wucźahny swój mjecź, jón kaj pschitšahajo k njebjesam posdėhnywschi.

„Sławа a dobrycze kschižej!" dźesche Bożak, „tež ja nochcu pożledni byczź we wojowanju žwjatoje wójnyl"

„Dha wostanjemy stowaršcheni, lubi bratſja", wyskasche Handrij.

(Pokračowanje scźehuje.)

Ze Serbow

W Budyšinje, 7. januara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Stóž w zbožu ćichi, ponižny
So dźerži wusmišlatwa —
Tón, hdyž rjad horja na nim je,
Směch słyšeć njetrjeba. H. Zejler.

— Wo wjedrje. Wječera wjerčor w 7 hodź. barometer 736, hygrometer minus 2, najwyšši sca dnjowa cyopłota 4 stop. cyopłoty. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 738, hygrometer 0, najnižša temperatura w nozy 2 stop. łyhy. — Nižina je łyhnymi wětrami, kotraž so nad Zendźelskej wupschestrěwa, so bóle a bóle hrjedźnjej Europje bliži. Detal je so jeje pschikład pola naš jenoj se łyhnischim wětrom pschiwobdał. Hdyž so nižina naschim stronam pschibliži, nam wona swjetscha jenoj pomročene wjedro a jenoj malo deschcza abo hnehu pschinjese. W nozach su sabo lohke smjerći možne. Wyschina, kotraž je dotal nasche wjedro wobknježała, so k ranju wotsaluje. — Jutsje hrjedźu słónčko 8,02 hodź. skhadza a so 4,11 hodź. khowa. Mězacki, kiž je jutsje polny a so wječor zaczni, popołdnju 3,59 hodź. skhadza a so rano 7,48 hodź. khowa.

Wuhlady na wjedro sa jutšischu hrjedu: Wětrojte, trochu pomročene a wišate wjedro.

*

Dotalne wjedro so ratarjam njelubi

Naschi cytarjo se wschěch kónzinh Bužiznam pisaja, so nětzhischne wjedro ratarjam wulke starosze czini. Hacz do hód běsche wjedro dosez pschihódne. Měrna syma, lohke mrózy a też hnéh, kotruz pola so czerkej worschtu sakrywasche, so kuram lubjesche. Wot hód pak je so hnéh zyle pomimył a też w naschich horach njeje po nim wjazy wjele widżecz. To pak wojnamjenja wobrożenje naszymskich wuszywow, hdy bychu nadobo mrózy nastałe, schtoż je w tutym symskim czasu jara możne. Někotre słopnje nad nullu a słónczne wjedro wuwabi pschi skoro nałětnim wjedrje pczołki a druhe drobne pschekszanzy f.sich symskich skhowow. Też schtomy a kerczki su tak hjwój symski swat pschetorhnyłe, a brěczka stupa do halzkow, na kotrychž so hižo pupki pukacz poczinaju. Prajicz by so mohło, so wschо to su pókjoło nałecza a so ketuscha syma budże jara měrna, ale nasbonjenja se sasichych lét naš hinak powuczuja. Pózdnje mrózy a wulka syma so tutym sajnym pólłam nalecza wulku schkodu naczinje. Njedostatk hnéha czini se wulke starosze w tych kónczinach, kiż su w posledních létach na wulku huchotu a na njedostatk wody czerpike. Praji dże so, so hižo hrjedź januara wjedro pschemény, nadżijomnje pak symnische wjedro też dosahaju mnohosczi hnéha pschinjese, so njebychu mrózy na hižo khětro rosrosczenych nasymskich wuszywach schkody mohłe naczinicz.

*

— Wudawarka spadnjenych 20hriwnowskich papjerow so sejała. 4. januara 1936 możesche so je sobuwinowzu personala jeneho tudomneho wobkhoda 39létna żona f dalschjeje Budyschkeje wokoliny sajeczj, jako běsche pschi kupowanju tekstilowych towarow spadnjenu wupożczerskí pjenjes (Darlehnskassenschein) f dnjom 5. augusta 1914 pschedpokazyła. Wobkhodna wjednizka papjeru hnydom jako spadnjenu spóźna a su wotpokała. Pschi tym so wudawarka wurěczesche, so je papjerjanu pjenjes na famżnym dnju na tudomnych wikach pschi pschedawanju huż jako saplacenje dostała. Wona wospjet dospołnje wopaczne personalije wudawasche. Pschi pschepytowanju jeje drasty so w nohajzu skhowana druha taika papjera, je famżnym dnjom wosnamjenjena, namaka. Pschi pschepytanju jeje wobydlenja so nimo papjerjanych pjenjes i inflazije hischcze druhe papjery wupożczerjnoju a bankowki f wójnskeho dowóźnskeho czasa w hódnosczi wo 20 a 100 hriwnow namakachu. Jona je so nětko wusnała, so je tamnej spadnjenej papjerje 4. januara 1936 wot doma zobuwsała, so by jej swidała. Wona ma napohlad 45létneje, je nehdże 155 zentimtr. wulka, zrěnjeje postawy, ma strowe, podobnje mjeswoczo, módrej woczi, czémnobrune, do sady sczeżkane, trochu lohko ikkadżene wloży, rěczi tudomnu wjetnu narěczj, czini dospołnje saczsiczej jednoreje wjetnje zony, je wobleczena módre nahlownjaze kubischko, seleny kożmiczkaty mantl f pażom, czorne nohawzy a wyżoke czorne schórowanske stupnje. W rukomaj ma mału ruczny korb a mału nakhribjetnik. Esyknje so tuka, so je tuta wożoba hižo wospjet na famżne a podobne waschnje w naschim mězcze abo we wokolinje wustupowała. Schodobowarjo abo wozboby, kiż móża k tajkim abo podobnym padam nejschto wezownebo idżelicz, so prosicha, so bychu so pola kriminalneho wotdżelenja w Budyschinje na Ortenburgskim hrodże, telefon 2802, samolwili, hdyż su fotografije wo tutej wożobje widżecz. Samolwicz móża so też pola bliżscheho Sandarmstwa abo polizije.

— Czežke słóńtnistwo — 1000 hriwnow myta. Wot 25. augusta 1935 je so f Marienfelda pola Barlina schulerka Ema Vogelez, 12 lét stara, ihubiła. Djecžo bu, każ zebi myła, f woporom słóńtnistwa. Holza je 1,25 hacz 1,30 metra wulka, ma sajzny bula-hłowu, sbrunjene mjeswoczo, módrej woczi, trochu schéroku hubu a hrjedź czoła kulojtu błuśnu. Wona běsche wobleczena sajznoseleny ichat i płóczliweje zidy (make twětki) f nadutymaj rukawomaj, ramjenjowym volantom, f małej truzku, sady pot pażа jako zetku, běłu spódnju zulnu, běte soczki a brune sandale. Dżel naspomnjenego myta je so też na namałanje słubżenje abo jeje czeka wustajik. Wo wężowne sdżelenja proszu kriminalne wotdżelenje w Budyschinje na Ortenburgskim hrodże, telefon 2802, abo blischa polizija abo żandarmstwo.

S Wożeteje pola Kubschiz. Ssorniczka, kotraž běsche hody bura Kubascha wopytała, je so do léża wróczika. Dokelż ma so sawěsczje symnische wjedro wozkatkowcz, so bies dwěla hischcze husczischo do wózy wróczi.

Němska wumělska wustajeńza w Beogradze.
W luhoškowjanskim hłownym měsce je so wustajeńza „Němske wumělstwo a němske wumělske rjemjeslo we pschitomnosczi" wotewrita. Na wobrazu widżimy jedyn f najdrohotnischich pschedmjetow. Też prynz-regent Pawoł je wustajeńzu je swojim wopytom poczescził. (Weltbild, M.)

S Husli. (Zyrkwinska rosprawa.) Liczby zyrkwinskeje rosprawy njejsu sdżela spokojaze. Narodżiło je so 61 dżeczi, pomrło 76 w lońskim lécze. Swěrowało je so 31 porow, w lécze 1934 38 porow. Swjatu lichczenju dosta 57 dżeczi, w lécze 1934 68 dżeczi. Wumrě 37 wosobow, to je 3 mjenje hacz 1934. K Božemu stołu poby w zyrku 2181 ludzi a to 902 mużow z 1279 żenow.

S Hornjeho Wujesda. Wječera pondżelu wotmě w sali ludowskeho hosczenza dobrowólna wohnjowa wobora zwój letuschi sabawny wjeczor. Po czestnym wusnamjenjenju starych zobustawow so kosej posticzi a dwaj derjepschedstajenaj dżiwadłowaj kruchaj pschitomnych derje sabawjeschtaj. Po programmuje běsche wjeseła reja.

S Hornjeho Wujesda. Psched někotrymi dnjemi pschichodny żyn ludowskeho wjeżinjanosty, burski żyn Kapleć, rodżeny se Schönborna, f wotrocżkom do léża dżesche, so by tam schtomy puschczał. Hdyż běschtaj wużkoli schtom narěkałoj, salěte wotrocżk na schtom, so by tam powjas k człanju schtoma pschicżinił. W famżnym wokomiku poża so schtomi czumpacz a stamawschi so swjese so a f nim tez wotrocżk. Na dobre zbożo pak ninu někotrych mjenschich ranjenjom dale do schkody njepschindże. Popołdnju famżneho dnja poda so Kapleć se żiwosim nanom se Schönborna se sapschahom do léża, so by tam po walczki dojeł. Duzy domoj do Schönborna běsche so Kaplerjez nan na wosu na walczki lehnył, mjes tym so jeho żyn sapschah wjedżesche. Domoj dojewschi so żyn dohlada, so bě nana Boża ruczka sajata a so bě mjes tym wudychał.

S Njeżwaczidła. Wječera wokoło 12 hodżin so na tudyschim dwórnischczu pschi pschiwożnischczu njesbożo sta. Pschi wumjesenju howjadow a skotne wiki se żelesnischich wosow so jena krowa spłoschi a pschi tym w lécze 1864 narodżeneho Michała Herza f Njeżwaczidła, kotryż pola Säuberlichez na dnju wikow jako wotrocżk pomha, k wozej stłocżi, tak so tutón mjes pschiwożnischczo a wós pschindże. Krowa se jadnymaj nohomaj mjes pschiwożnischczo a wós pschindże a pschi tym Herzej prawu nohu pschi kulzu tak rostłocżi, so dyrbjesche sawołany lékar dr. Syskora f Njeżwaczidła po sawobalenju poruczicz, so je bo Budyskeje khorownje pschewjese. Herz běsche pschezo pliny a k pomozy swólniwy cłowjek a wschitzy wobżaruja, so je jeho na stary dżeń tajke njeschczo podeschło.

Hospodarski rozhlad

Wutoru, 7. januara 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,25	100 českosk. krónow	10,29
100 šwajc. frankow	80,79	100 franc. frankow	16,40

Barlinska burša 6. januara 1936. Na spoczatku tydżenja bě se strony bankowskeje klientele jenoj jara mało pschikasow dóschło. Tohodla so też bursowny wobkhod f powokanja wróczo djerjesche. Małe sajim na wobkhodze se spoczatkom wupiżanja za nowu statnu żelesnischku połczonku swiżuje, hdyż też su so pschihoty sa naplaczenja hižo psched nekotrymi dnjemi stale. Sandżenu zobotu wosjewjene powyschenje tworoweho tarifa na statnych żelesnizach wozebity wliw na bursy njewukonjesche. Na druhim boku pak běchu też pschihódne powésczje, każ na pschikład trajace powyschenje produkzije autow, każ też fwyschenu wotbyte miliny w oktobru a nowembru bjes wliwa. Pschemenjenja kursow běchu pomérnje jara zlabe. Reuty mějachu měrne wiki pschi wobsłajnych kursach.

Barlinske żitne wulkowiki 6. januara 1936. Na spoczatku nowehu tydżenja sapocza so wobkhod na Barlinskich żitnych wulkowikach jenoj pomalu. Dowos se strony ratarstwa je so lédma powjetschił, tola dohaża powschikownje pschi pomérnje małym napraschowanju ke kruzu bżjeze potrjebny. Khěžbowe żita, wożebje lépsche drużiny pschenżu, so lohko wotbywaju, wożebje je-li so wo dobacze franko do młyna jedna. Porhywsche wulkowkuhowy maja sajim sa jakko-fulawskiu pschenżu, tola tu je pomérnje mało poskiczenjow. Małe młyny w prowinzy bżinje mukowu rożku kupuja. Nekontingentowane khlébowe żita so jenoj w mjenschich kwantach poskiczeja. Pizowanske jeczmjenje a wowsy so dale żadaja. Jeczmjenje za industriju so pilnje kupuja, mjes tym, so so za jeczmjenje sa piwarnje swyschene żadanja jenoj pomału pschihwoleja. Muki maja mérny wobkhod. Sapisy bérnow na Barlinskich wikach se 6. januara su njepschemenjene.

Wežera płaczejshe w Barlinje zentnar

pschenży W 8: 9,90 hr., W 9: 9,95 hr., — rożki R 8: 8,10 hr., R 11: 8,25 hr., — jeczmienia G 7: 8,35 hr., G 9: 8,60 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,20 hr.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe symio po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaczizny po złotej hriwnje.

	6. 1.	3. 1.		6. 1.	3. 1.
Pšenca	208,0	208,0	bunv	11,0–12,0	11,0–12,0
rožka	171,0	171,0	wcka	14,5–14,7	14,2–14,7
ječmjeń now.	230–234	227–232	módre lunimy	8,75–8,75	8,25–8,75
ječmjeń, nal.	—	—	žolte luniny	11,5–12,0	11,2–11,7
wows	—	—	zeradella	20,0–23,0	—
kukurica	—	—	raps. wosusk	—	—
pšeńč. muka	27,05	27,05	lany wosusk	8,65	8,65
rżana muka	22,25	22,25	such. truhanc.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	bérni. kruski	8,60	8,60
rżane	10,10	10.10	syno, 50 kg	—	—
raps 1000 kg	—	—	rżana stoma	—	—
hroch. Viktor.	23,0-24,5	23,0-24,5	pšeńč. „	—	—
lane symio	—	—	wowsna „	—	—
pjeluški	17,5–18,5	17,5–18,5	ječna „	—	—

Płaczizna za pšenu za wupłodżerja 8: 198.0 9: 199.0
Płaczizna za rožki za wuwiożerja 8: 162.1 11: 165.0
Płaczizna za ječmień za wupłodżerja 7: 167.0 9: 172.0
Płaczizna za wows za wupłodżerja 9: — 11: 164.0

Płaczizny rěžneho skotu na Drježdżanskich skótnych wikach.

6. januara 1936 — Płaczizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 75

Połnomjasne, wukormjene, najl. rěžneje hódnosce młode	42
Starše	42
Hewak połnomjasne, młode	40–42
Starše	—
Mjasne	—

Byki 85

Młódše mjasne, najwjetšeje rěžneje hódnosce	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene	42
Mjasne	42
Snadnje wuwite	—

Jałojcy a kruwy: 265

Młódše połnomjasne kruwy najwjetšeje rěžneje hódnosce	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	41–42
Mjasne kruwy	32–40
Snadnje wuwite kruwy	—
Połnomjasne wukormjene jałojcy, najwjetš. rěžn. hódnosce	42
Hewak mjasne jałojcy	42

Celata: 1086

Najlépše kormjene celata wot cyca	68–72
Srénje kormjene celata wot cyca	57–66
Snadnje wuwite	50–56
Naišpatnišе	40–50

Wowcy: 472

Najlépše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	58–62
Srénje kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	55–60
Mjasne wowcy	50–52
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	46–48

Swinje: 1625

Tučne swinje, přez 150 kg. cežke	56
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. cežke	54
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. cežke	52
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. cežke	50
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. cežke	—
Rancy	—

Budyske stawniske powěsće

Pondżelu 6. januara 1936.

Narodżenja: 3. 1. Erichej Augustej Hildebrandej, hosczenzarikemu pschistajenzej, żyn. — 5. 1. Matšej Richardej Hauffe, twarjerkemu dżełacżerjej, żyn.

Wumrěte żu: 5. 1. Maria Hil'a Krawzowa rodż. Hofmannez, mandżelska składowneho sarjadnika, 60 lét. — Emma Theresa swud. Wiesoldowa rodż. Trautmannez, privata, 78 lét. — Johanna Marta Helena Frauenbergerowa rodż. Kuhnez, mandżelska maschinskeho technika, 71 l.

Pschipowědżenja: 6. 1. Jan Julius Juratka, konditorski mišchtr a Frieda Zyżez, hospoża, wobaj w Budyschinje. — Arnosch Kurt Schmidt, żelesotocżer a Herta Gertruda Rosjatez, fabrikska dżełacżerka, wobaj w Budyschinje.

Hłowny redaktor Marko Smoleń. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoleń a za nawěstki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. D. A. XII. 1935 2256. — W tu khwilu tarifna liscina čo. 3 płaci.

Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje.

Se Schejchowa. Jara wobluboweny w zyłej wokolinje derje znaty wumjeńkař Bohuměr Bergan swjeći dźeńża strowy a cyły swoje wjesele a shožo w niepschestawazym dźele namakař. Jenje zhěbi motpocżinka njepschejo je na swojim rodnym statoku njewustawajo dźełał. Nětko, haczrunjež je pola swojej dźowli na wumjeńku žiwy, pschezo hischcże rady zobu na polach pomha. Jeho mandželska je psched nehdźe 8 lětami do wěcznosce wotešchła. Pschejemny jubilarej, so by hischcże dołhe lěta pschi swojich lubych w cżelnej a duchownej strowoszi mohł swój derje sastuženy wumjeńk wužiwacż.

Z Pančic. Wot 17. hodownika 1935 zastupuje hižo nječasacy dołho khoreho policajskeho kommisara Warwrika nětko strażmišter Wolf, kiž je so ze Zitawy sem přesydlił. Swoje bydlenje ma wot 4. januara w domje měšćanosty Kěžora. Přjedy zastupowašaj khoreho žandarmaj we Worklecach a Halštrowje. Nowy strażmišter rěcži běsecy, kaž je to z pahi, kotruž wokoło ruki nosy, widżeć.

Z Pančic. Při njedosahacym wobdźělenju je so druhe towařšowske lěhwo burskeje młodźiny w Kamjenskim wokrjesu w tudyšej modźinownej założiło. Wot 12. hač do 18. januara budźe w młodźinownej towařšowskej lěhwo HJ. Najskerje so tuto zhromadnje z kublarjemi młodźiny wotměje.

Z Njebjelčic. Wčera na swjedźenju Tŕoch kralow běšo w tudyšim hosćencu zhromadźizna wosadnych towařstwow, při kotrejž wosadny farař, knjez Mič, wšitkich postrowiwši přitomnym někotre khutne słowa wěnowaše. Na to přednošowaše knjez wučeř Nawka wo pokhadźe a wuwiću rěčow, wosebje tež wo wuznamje serbskeje rěče. Někotři młodźency porjad z přednjesenjom rjanych pěsni porjeńšichu. Ze zhromadnym hodownym spěwom při zaswěčenych swěčkach so derje poradźena zhromadźizna skónči.

S Klětnoho. Swoje 83. narodniny wobswjeći 9. januara rěnišći mischtr Arnošt Kubner. Jubilar je hižo někotre lětdźesatki dołho i wudowzom a je swoje rěmještwo pšched někotrymi lětami pšenajał. Je hischcże zyle strowy a cyły.

S Klětnoho. Njesnaty morwy, kotryż so pšched někotrymi dnjemi w Jamnowskej holi namala, je so žohotu pschipoldnju na naschim pohrjebnischczu cżicho pohrjebał.

Wjednik widźi Sonju Henie.

Pschi sarjadowanju w Mnichowskim lodowym stadionje, pschi kotrymž žiwětowa mischtrka Sonja Henie wustupowaschе, běsche tež wjednik pschipódla, kotryž, kaž na wobrazu widźimy, hławnu zmykakku postrowi. (H. Hoffmann, M.)

S Milowc. Kolkewanska kontrolla za bjesdźelnu wukonja dźełowy hamt w Niskej w Milowje wot 11 do 1/12 hodźin a to łožły pjatk. So by so bjesdźelnym z Klětneho a Rychwałda dołhi puć do Mikowa salutowak, budźe so wot 15. januara tež w Khrjebi kontrolla wukonjecż.

S Wošerez. (Wobeń.) Wječera rano krótko do 7 hodźin trubjesche so k wohnjej. Palachu so hrodże ratarja Sohle na Rózowej drohi. S kruhym sapschimnjenjom wohnjowoje woboru so pschestrożenju wohnja na domske a žuržodne twarjenja sadżewa. Na městno wohnja běchu tři woboty doješe.

S Wošerez. (Swinjaze wiki.) Na swinjaze wiki pschihna so 125 prošatow a 2 běhakaj. Płaćiśiny běchu někotre wuwsacza do toho njeliczo, mjes 10 a 16 hr. Wobkhod bě żiwy. Wjetschi zbytk njeje wostak.

S Lutow. (Ssmjertnene njesbožo.) Pschi žnynjenju roschtow zuseje firmy padnychu 3 dźěłacżerjo do hłubiny. Jedyn z nich žebi dwójzy nop pukny a hnydom wumrě. Druhaj dwaj so cżežko ranschtschitaj.

Přilopk

Najwjetschе powodźenje wot lěta 1910.

Po njepschestawajcych dešchcach w Franzowskej su rěki skoro we wschěch kónczinach kraja pšches brjohi stupiłe a wschudże tuuku schkodu naczinile. Sdźěła njesbu jenoż dróhi, ale tež żelesnike cżary pschetorhnjene, kaž na pschikład w Poitiers. Najkerje rězy Loire a Seine hacż do wutory tak wyšoko stupja, każ so njeje wot lěta 1910 wjacy naměrikło. W Angers dyrbjesche měšćanske sarjadnistwo w sapławjenych dróhach nuzowe mosty natwaricż a tammischi pioněrojo dyrbjachu wohrożenym wobydlerjam z cżołmani sejimjenjiśe potrjeby pschiwožowacż. W departementze Calvados je žurowny wichor sakhadźał, kotryż je we wschelakich gmejnach wulke schkody naczinił. Nehdźe 2000 jablonjowo wichor sturtwrha. Schkoda wobliczi so na nehdźe milijon hriwnow. Město Avignon, hdźež bě sapławjenje popuschczíło, je z nowym stupanjom rěki Rhony znowa wohrożene. Ssynjenje semje je żelesniku cżaru Paris—Modane sahnypało. Najwjazy franzowskich rěkow, wosebje Seina, Rhone, Loire a Garonne žu w běhu njedźele dale stupałe.

W Pariśu je wječera woda najwyschschi stopjeń dazpěła. W Lyonje žu někotre pschedměsta a husto powodźene dźele města sapławjene, wobkhod je pschetorhnjeny. Wězowne schkody žu jara wulke. W Nantej je Loire njedźelu nimo měry wyšoko stupiła. Dyrbjała-li woda hischcże dale postupicż, by wulki dźel Nantskich fabrikow dyrbjało dźełu sastajicż. Fabrikle a dźěłacżerske dźele města žu daloko a schčroko sapławjene. Po jenadźenskej pschestawzy je so w zyłej Franzowskej znowa deschczowacż sapoczało.

Nadpad na Mukdenski ezpreznz żelesniski cżah.

Tśo wobrónjeni muzojo spschichk njes Peipingowo-Mukdenom w bliskosći Tjenjschuanskeje żelesnitskeje stażije w Khinskej provinzy Hopei nadpadnychu. Słóžnizy fićelachu z pistolemi a do spěchnika, so bychu jón sadżerželi. Pschi tym so 8 wosobow rani, mjes nimi tež japanski strażnitši, a jedyn druhi Japanz. Słóžnizam so poradźi cżeknycż.

Mandźelstwo abesynskeho rubježneho wjercha z dźowku němskeho wučenca

Wjele lětdźesatkow dołho mějesche so kupa Korsika za europiski paradis rubježnikow. Hacż do kónza jaschkeho lětstotka mějesche Abeżynika tutu cżejcż za Afriku. Hakle energijkemu dźěłu kězora Haileja Selassija so podarjí, dźělu rubježnych zwólbow po cżasu kónz cżinicż. Hischcże za jeho pschedchadnika Menelika rubježnistwo nanajrjeńscho kcżeješe.

Njeńmémy žej abeżynskich rubježnikow jako ludźi pschedstajicż, kotrež pschi puczach a dróhach na žiwój wopod łakachu każ na pschikład na kupje Korsiży. W Abeżynskej běsche to to kónza saudżeneho lětstotka tak rjeż powolanje a zdźela wošud wěstych ludźi. Skoro sto lět pobrachowaschе etiopiskemu krajej prawy knježiczeř a wschitkich wjerchojo, kotrež w kraju wliw a bohatstwo nabychu, njeběchu swjetscha niczo dale hacż „rebelojo", z kotrychž najžyniischi móz na so storhny.

Bur a rubježnik.

Najbłkownischi rubježnik wjeńch Abeżynskeje žrjedź 19. stolěta bě Aba Kaissi. Wón lětdźesatki je swojimi rubježnymi skutkami Abeżynskej wodychnycż njedaja. Jeho kraj leži tehdy daleko pšches krajne mjezy. Njeńcżemne podanki jo wo nim powědachu. Tutón abeżynski rubježny wjerch žiwješe so z wurubkami a napadami, a wón běsche z poručerjom nad njeżmérnymi krajinami a měsjesche pschi tym žylne wójsko.

Nichtó njesamó wěsche rjez, z wotkal Aba Kaissi pokhadźesche. Po wěstych wukožowanjach bě pjecza wot małocże wojak byt a bě so pjecza wjetschej zwólbje rebelow pschisamknyk, doniž sam k mozy a k nahladnosći njedóńdże. Druhy wobtrucżeja, so je rubježny wjerch wot spocżatka bur byt. Romantiśe z jeho wožobinstwom žiwjenja je, so bě z dźowku němskeho wucżenza wožeżiwenja a to i dźowku snateho pschirodespytnika Schimpera z Mannheima. Schimper bě jedyn z prěnich Němzow, kotrež Abeżynsku pschepuczowachu. Wón bě so pschi swojim lětadołhim pschebywanju w kraju z jenej Abeżynjanku wożenił, z kotrehož mandželstwa tamna dźowka, posdźišcha mandželska wulkeho rebela, Aba Kaissis, wuńdże.

Njewjesta w měsche.

Stawišnu tuteje żeńtwy powěda we swojich pucżowanskich rosprawach pucżowař po Abeżynskej Hendrich Sjwob, knjez z Maltzahn, pschi cżimž pak sa anekdotami, kajšej so mies ludom powědaju, praschař staji. „Dr. Schilper bě, pišа Maltzahn, „tak daloko hacż žym žkyschał, prěni, kotryż je běrny w Abeżynskej žynskej sawjedł. Darowasche buram běrny, kotrež je wožadżachu a pschi płodnej semi kraja dozpěchu bohate žně. Dźakowne Abeżynjenjo pschinjesjechu jemu měch běrnow. Ssyn tajšeho bura bě pjecza Aba Kaissi. Jeneho dnja dyrbjesche tež měch běrnow do domu dra. Schimpera donjesć. Pschi wuškpowanju bě jemu młoda holcża, dźowka wucżenza, pomozna, kiž žwojeje cżanosće dla najhłubšcht sacżišłoscż na njeho cżinješche. Aba Kaissi so hnydom žmjertnje do njeje zalubowa. Dokelž pak žonjeř njebě, ale muž žtutka, rosšudźi so hnydom, so žwoju lubu i namozu wotwjedże. Běrnjazy měch bě pschi tym pschihódny žrédk. Prošeschese holczku, so by někotre běrny i hłubokeho měcha wucżahnyła a dźerżeschе měch tak, so dyrbjeschе so i zuzym hornim cżełom do njeho ithiłicż. Nětko leżahny měch pšches zyle cżełko, swjasa jón a donješe rubjenu lubku wotkał. Pschekłapjene holczo ani njewotačche. W domje pak nichtó niczo njepytny, thiba so běchu widżeli, kak nchtó „měch běrnow" wotnješe. Dołho mějachu „knježnu Schimperez" sa žhubjenu, doniž njeschcnichu, so je mandželka Aby Kaissia.

Knjez zyleho wokrjeża.

Tutón dźiwi podawk kharakterisuje derje waschnje Kaissija, kiž so dale wo pucż njestaro, kiž k wuwědżei wjedże. Jeho wojerska wobhladniwosći a rasnosćz dopomhaschcej jemu, so liczba jeho zwólbu naštainje rosšesche, na kotreiž cżołe wón žwoje rubježne skutki dokonjeschе. Rubježnjazy a vagabundaja z zyleho kraja pschikhadźachu k njemu a z jich pomozu podcżinjachu zyłu pschikhadźachu k njemu a z jich pomozu podcżinjachu žej zyłu krajinu.

Wjele raśow bu Abe Kaissi mohł rjez je žwojej zwólbu sniczenc. Wschezo šafo bo šhraba a hromadźeschе nowych pschiwinjenikow, z nowymi nadpadami dóńdże k nowej mozy.

Wjele lět dołho bě Aba Kaissi satrach Abeżynskeje. Tola po cżasu dźěšche i jeho mozu ke kónzej. Jeho rubježna zwólba bu saiata a nježmilnje pokhłotana. Ssam wucżekny z někotrymi žwérnymi. Dyrbjeschе do wotležanych, zuzich krajincw cżeknycż, tola ženje wjazy so jemu nieporadźi, staru mózz wróćo dobyć. Khudy a njesmy stónczi žwoje dyrdomdejšše žiwjenje w pukcżinie abeżynskich horow.

Wóskowe świczki
we wšěch wulkosćach, dostanjeće pola [14]
Natuša w Khrósćicach

Wšě knihi
za sulu porudła tunje
Serbu knihikupstwo
w Serbskim Domju

Nowe koleso ?
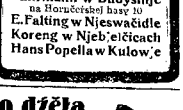
Ja!
Ale jenoż
Miele
Dostaću pola firmow:
Fuhrmann w Budyšinje
na Hornjerčerskej hasy 10
E. Falting w Njeswačidle
Koreng w Njebjelčicach
Hans Popella w Kulowje

Někotre dobre **konje do dźela**
a 3 dwélětne sylne žrěbjata předa [9]
Gustav Gneuss w Budyšinje na Hornjerčerskej hasy 40. Telef. 2106

Skótne wiki w Njeswačidle

srjedu 8. januara 1936. [28] **Měšćanosto.**

Towařstwowski powěstnik.

Domowina. Naschim towařstwam wosjewjamy, so žmjerdźa žwoje žerbšte towařstwowe khorhoje, na kotrychž je hežło a jich mjeno napišane, sjawnje nožycż — tež na pohrjeby atd. — Wo dalšchim rjadowanju khorhojnje naležnosće poddźiješo powěmy.

Drježdżany. „Hromadnik" zmeje njedźelu 12. jan. wječor w 6 hodź. swój hodowny wječork w hosćencu „Johanneshof" na Janskej drózy. Kóždy sobustaw dyrbi přińć a hosćo su wutrobnje witani.

Předsydda dr. Wjaesławk.

Rakojdy. Wotrjad młodych spěwa srjedu wječor we 8 hodź. na šuli.

Předźenak
Protyka za hornjołužiskich Serbow
na lěto 1936
Přinjese nimoměry rjane powědańčka a bajki ze zanđženych a nowšich časow
Płaći 50 pj.
Njech sebi jón kóždy kupi. Dostać w Serbskej knihařni w Budyšinje abo też přez dowěrnikow a roznošowarjow

Dr. med. Götz
so wrócił
39

Přiłoha k čisłu 5

SERBSKE NOWINY

Wutoru 7. januara 1936

Bur we wojowanju přećiwo škódnikam na polu a w zahrodźe

Sanđjenu žobotu běšche wukubłanśe seńdźenje sa wupłodźeńcu bitwu w Běłym konju w Budyšchinje, kotruž wokrjeśny burski wjednik J. Matzdorf nawjedowaśe a na kotruž běchu so wjeśni burjaŋ wjednicy a druzy wjeśni sastupjerjo Budyšeho wokrjeśa sešli.

Jako prěni rěčnik wustupi knjes Lohmann, kotryž we wojowanju ratarjow pśeśeńiwo šchódnikam rěčeśe. Pśichi šchódnych normalnych žnjach žo nêhdźe 18 proz. J. rostlinstimi a śwerjazymi šchódnikami śnicži. Tu płaći ja bura žada: Sadźewacj je lêpje hacj hojicj. K tomu głuśca, jo žo rostliny tam žadźeja, hdźej maja wumênjenja sa pśichódny rosrôst. Praśeńe druzinow wulku rólu hraje. So bychu žo běrny pśed rakom a trupawosćzu šchitake, je trěbne, so bychu žo tajke běrny žadźałe, kotrymž rak a trupawosćz njewadźitej. Tež porjadej wuběrwanju płodow ja žobu dyrbimy kedźbnosćz wênowacj. Husto namakamy serśawišnu na polach, na kotrychž je žo pśeńeńa na žmahu z cźerwjenym djeczelom wuběrła. W nałêcźu môžemy huśćišćho šchody fritt-lieje muchi widźeć. So by žo tomu sadźewało, nimaja žo rožti a druhe žita do 20. septembra wuběrwacj, dokelž po tutym dnju tuta mucha jejka wjazy njeklađze. Zitka kedźbnosćz bura ma žo na wobdźełanje role stožowacj. Sa rostliny ma žo rola pśipraviś, w kotrejž móža žo porjadnje wuwiś. Semja ma žo pśichedźêłacj a wotewrjena dźerźeć, jo njebychu šchtruty naštałe. Tak žo tež rosmnoženiu pjanki sadźewa.

Pśichi porjadnym hnojenju talk wulku rólu hraje. Pśichi wobêch pśichitupnych hnojidłach ma žo wobkedźbowacj, so pśewjele hnojenja je runje tak šchódne kaž pśemało hnoja. Wobzeže pśeńeźnine njetanje duźyna wśhelake šchody žobu pśichinjeże. Pśichi šchitatych gredźach ja nałche rostliny ma žo tež na šchitanje płaćzkow dźiwacj. Tež tak mjenowany kurjazy wós žo pśezo bóle a wuśpêšnišcho sawjeduje. Kury na polach kundroiły a druhe šchódniti śnicza, kaž tež žymjo pjanki. Nimo toho žebi j kurjazym wosom kury wubjernje wukublamy. Tež Boże śtónćko je j dobrym pomocnikom pśi wojowanju pśeśeńiwo šchódnikam (šchmizy).

W sajimje śniczenja serśawišny maja žo rostliny, kotrež serśawinowy hribit k žwojemu dalšchemu rosšêrjenju trjebaja, śnicźicj. Wone žo cźerwjene kitki (Beberitze), cźerwjeny jaiпćk (Ochsenzunge) a łichtne drjewo (Kreuzdorn). Dale naspomni rêčnik nêkotre techniśke gredźi, so by žo žitnym thoroščam sadźewało, kaž je to na pśihład naćinjenje (beizen). Wulka je šchłoda, kotruž mylne naćinjenja. Tu dyrbja žo pśeśeńiwo nim wêdźeś śwêdomnośćz. Pśichi tym maja žo tež śkłady w pinzach a na łubjach šchitacj. Wažne je tež, so žo běrny pśed hnojenjom šchitaja a tohodla dyrbja žo derje śkładowacj. Maja-li žo pjowacj, je najlêpje, hdyž žo do truškow pśihêdźeja abo hdyž žo sakišaja. Po tutym pśichodnoschtu pokaża bur Kschižan J. Mateje Prahi hišcze na wśhelake šchódniki a njedostatki a wusbêhny, kajli wusnam ma sawêźenje pśeśeńiwo krupchiczu.

Nataliki rada dr. Umhauer, kiž wošebje wo wojowanju pśeśeńiwo šchódnikam w žadaśiwje, wošebje pola jabłonjow, rêčeśe, dopokaża J. licźbami, kak wjele žadu je žo w poślednich létach hišcze J. wukraja dowoźiło a proseśe, so by žo wošebje śkładowanju žadu trěbna kedźbnosćz wênowała. Prejdy žo dźêło śkładowanja nieje saplacźito, schtož pak je žo nêtko pśemeniło. W lêcźe 1934 žmy po mnohich nimale tak wjele jabłukow, kelkož wob léto trjebmy, wuplahowali. Tola jabłuka žo njedźerźału, dokelž njebêchu žo tak śkładowaśe, kaž je to trěbne. Najnusniśche je, so žebi prawe druźiny pśichi schćêpjenju jabłukow wupytamy. Radźi žo normalny wubjerk, kotruž žo w burskej dźêłowej šchuli w Budyšchinje šchulerjam porucźa. Bracj maja žo druźiny, kotrež žu žo w jenotliwych krajinach wupruhowałe. Wulka wažnosćz ma žo tomu pśichlušpêcź, so žo krute druźiny, kotrež tež wêstu mnohosćz faruceja, wupytaja. Pśichi wšêm žadźenju maja žo jenož šchtomikt i tak mjenowanje šnamkowej etiketu wužićz. Też maja žo šchtomiki prawje daloko wot žebje wośadźecj. Schtomikt žu krucźiśche a mózniśche pśichi dobrym a prawym hnojenju J. kalkom a kalijom. Rêčnik tež porucześe, so žo šchtomy wotdrapaja a w dośahajej mêrze J. lêpjaju wobałku wobwajaśaju. Hdyž žo pśichi wobrêźanju wulke wokna wurêźaja, móże drje žo pomêrnje mało, tola zyle wêśce J. dobrymi płodami liczicj. Nataliki rada dr. Umhauer pokaśowaśe poruczejo na kurjy wo žadaśiwje na burskej dźêłowej šchuli w Budyšchinje, w kotrejž tôždu žobotu ratarjo praktiśke powuczenje namakaju. K schćêpjenju strowych šchtomow, kotrež maja šchkropawe płody, budźa žo dobre schćêpki darmo rosdawacj. Stare schtomy, kotrež dobre płody njenjeśu, žo najlêpje wukopaja. Nimo schkitanja ptaczinj dyrbi žo tež žadowym šchłódnikam žamym na kožu hicj. Wažne je, so žo w druhej połojcu mêrza schtomy dokładnje J. karbolinejom wobžrykaja, pśichi cźimž dyrbja žo wśhitcy wobžedźerjo žadowych schtomow wobdźêlicź, mali žo połny wuśpêch dozpêcź. Burśka dźêłowa šchula a wokrjeśne žadpłahowaze towarśtwo sa to žytkowy wupožcźujetej. W pośledním dźêlu žwojeho pśchednoschka poda rêčnik nêkotre dobre rady za šklađowanje žadu. Hižo pśichi schćêpanju dyrbi žebi tôždy wobmyślicź, so jabłuka njeżu běrny, a so ma J. nimi kedźbliwišcho wobchadźecj. Sa šklađowanje jabłukow w hromadach je burśka dźêłowa šchula wožebite lêtaki wudała a je tôždemu sajimjej darmo posłaći. Zyty wotbytk žadu žo prjedy abo posdźišcho se strowymi wicźnymi pśchedpiśmami rjaduje. Rêčnik štónći žwoje rosškładowanje J. próśtwu, so njebychu žo žadowe šchtomy jenož wośadźałe, ale tež porjadnje wothładałe. Pśchednoschćam žo žiwa rosmołwa pśchśamknu. Podobne pśchednoschki wotmêja žo tež w druhich kónzach wokrjeśneho burstwa a to 7. januara w Kubłschćazach, 8. w Njeśwaczicach a Hodźiju, 9. w Barcźe a Klukschu a štónćnje 10. januara w Schêrachowje a Biśkopizach.

Žohnowanje mrêtwych

Najpśichcźelniśchi domcźk w zyłej wśy staremu knjesej głuśćeche, kotrehož wichitzy wjeśnjenjo radу widźachu. Wón jako žamožity płacześeche, pomhaśche khudym a śpalowaśche žo śwêta.

Jeniczki cźłowjek, J. kotrymž bliże wobkhadźeśche, bêśe wjeśny lêtaŕ. Wonaj žo wjeczor husto ithadźowaschtaj. Jónu rano hospoša stareho knjesa k lêkarjej pśichłwata, kotryž žo hnydom J. njej wróćźiwschi do pśchcźeloweje śpańśeje jstwy sastupi. Wón bêśche mortwy. Bê wczera wieczor wuśnył, so njeby wjazy wotcućił.

Stara śwêrna žłużownisa płakaśche. „Je žebi žadał, so by žo tutón list po jeho śmjerći Wam pchepodał," wona prajiwschi lêkarjej sajsyglowanu wobałku pśchepoda.

Hakle wjeczor lêkaŕ k temu pśchińdże, list pścheczitacj. W listcze śćêhowaze itejeśche:

„Luby pśchcźeło! Hdyž tutón list cźitaśe, žym hižo na prawdźe Božej. Tuž chcu Wam J. tutym listom nêchto pścheradźicź, wo cźimž njejžym J. Wami ženje rêcźał.

Mój nan dospołnje wukhudnywschi we žwojej nuzy paduchśtwo śłucźi. Jeho sajachu, sajudźichu a wón podźiśćho w jastwje wumrê. Moja wboha macź, najdobnischa žónska J. wschitkich, kotreż hdy śesnach, so mnu (bêch

Wulke wody nêtko w Parizju.

Wulka woda rêki Seiny, kotraž je na druhich mêstnach hižo wjele škody naćinika, je nêtko Paris dozpêła, kotryž je alarmowany. Rêčne brjohi žu hižo dospołnje pschepławjene, njedźiwajcy teho pak, kaž na wobrazu widźimy, žo sałakli wudźerjo w žwojim dźêle njedadża mylicź. (Associated Preß, M.)

Karel Čapek:

Wulka doktorska bajka

(Pokračowanje a skónčenje.)

Pśipad z Rusałkami.*

„To ja mêjach też spodźiwny pśipad", praješe lêkaŕ Horiêkow. „Jónu w nocy spju kaž šwinc, hdyž tu nêchtó klepa na wokno a wota: „Doktoro, doktoro!"

Wočinich wokno a rjeknych: „Nó, štoha je? Trjeba mje nêchtó?"

„Haj", wotmolwi zêmy bojazliwy a cuni hłós. „Pój, pój a pomhaj."

„Štó je tam?" wopraśam so. „Štó mje wola?"

„Ja, hłós nocy", rêčeśe so z êmy. „Hłós mêsačkowe nocy. Pój!"

„Hižo dn", rjeknych kaž wo snje a skok so wobleczech. Hdyž wuidźech pred khêžu, njebêše tam nichtó.

Moji knjeża, mi bêše skoro zatrach „Halo", zawoła sćicha. „Je tu nêchtó? Hdźe mam hić?"

„Zo mnu, zo mnu", šeptaše cuni a njewidźomny hłós; a ja dźêch na tu stronu, zwotkelž wołaše tón hłós, přez rosate łuki a po čornym lêsu; mêsačk swêćeše a cyły swêt libotaše z bêłej pychu. Znaju tón naš kraj kaž swoju ruku, ale w tej bêłej nocy zdaše so mi być tak njewoprawdźity kaž són.

Hdyž hižo dołho dźêch za hłosom, praju sej, to dźe mohła być Raćiborska dolina. „Sem, doktoro, sem", wołaše mje hłós — klinêše to, jako hdyž na rêcy so zazyb a zapluskoce žołma, ja steju na brjozy rêki Upy na sćêbornej łuce w błyšću mêsačka. Srjedź łuki nêšto so zyboli, snadź je to éélo, snadź je to jenož mhła, snadź słyšu cichi płač, snadź jenož šumjenje wody.

„Nóno", rjeknu zmêrujo, „hdźe sće a štoha was boli?"

„Och, doktoro", wotmołwi z třepotacym hłosom to swêtle na zemi. „Ja sym jenož Wiła, jenož Rusałka — žiwja žónka. Moje sotry rejwachu, ja rejwach z nimi a potom, ja njewêm, snadź sym so zakopnyła wo pruhu mêsačka, snadź sym so wobsunyła na tym błyšću, kiž liboce na kapcy rosy, njewêm, što je so zo mnu stało; naraz ležu a njemóžu stanyć a nóžka boli, boli, boli . . . "

„Nó, knjeżna", rjeknych, „to dźê budźe fraktura abo złamanina. To so wuporjedźi. Tak wy sće jena z tych Rusałkow, kiž tu w dole rejwaju? Hljeće, hlejće! A hdyž k wam přiźdże młodźenc ze Zernowa abo ze Sitiny, wy jeho na smjerć wurejwaće, što? Hm hm. Wêšće, holćka, zo je tu łózystwo? Tónkróć je so wam hubjenje sešło z wašim cychnowanjom, što? To maće z wašeje rejwańcy!"

„Och, doktor", skorźeše to swêtleško na łucy, „hdy byšće wêdźał, kak mje ta nóžka boli!"

„To so wê, zo boli", praju. „Fraktura dyrbi boleć." A klaknych so pódla teje Rusałki, zo bych přepytował tu złamanu nohu.

Knjeża kolegoje, ja sym hižo naprawił wjele stow złamańninow, ale z Rusałkami je ćežke dźêło. Wone maju ćêło jenož z pruhow a kosće z tak mjenowanych twjerdych pruhow — do ruki so to wzać njeda, rêdke je to kaž duće, kaž swêtło, kaž mhła, a nêtko to nêkak žrunajće, wućehnće a zwjazajće! Praju wam, to běše žałostna próca! Spytach wobwjazać ju z pawćinu, ale Rusałka skiwleše: „Aw! To rêza kaž

* Rusałka abo Wiła — mythiska bytosć w podobje rjaneje hołćki, kiž w nocy po lêsu rejwa.

powjaz!" Chych jej tu złamanu nóžku skrućić z płatku jabłukoweje kćenički a wona płače, zo to tłóći kaž kamjeń! Što činić? Tak sym na kóncu lepił jenoż tón błyšć, kiž je na kŕidłach bohowych konikow a wudźêłał z njeho dwê desćićcy; pruhu mêsačka sym w kapcy rosy rozdźêlił na sydom tačelowych barbow a z tej najćeńšej módrej pruhu sym přiwjazał desćićcy k złamanej nóžcy Rusałki. Bêše to tajke dračowanje, zo so přepočich a hdyž bêch hotowy, synchy so pódla teje Rusałki a praju: „Tak, knjeżna, nêtko mêr a z tej nóžku njesmêće so hnuć, doniž wam njezrosće. Ale poskajće, ja so wam a wašim knjeżnam sotram dźiwam, zo sće hišće tu. Wšak tola wšê Wiły a Rusałki, hdźež žane bêchu, hižo dawno su sej nadešle lêpše mêstno . . . "

„Hdźe?" zdychny Rusałka.

„Nó, w Americy. W Holywoodźe", rjeknych. „Tam, hdźež so dźêłaju te filmy, wêšće? Hraja a rejwaja za film a za to dostanu pjenjez z hromadami a cyły swêt na nje pohlada — nó, je to wulka sława, knjeżna. Wšê Rusałki a Wiły su dawno hižo šle k filmej. Hdy byšće widźała te drasty a debjeńki tych Wiłow — to njebyšće wjacy so woblekłe tu jednoru sukničku, kiž tu maće."

„Oho", wobaraše so Rusałka. „Tuta sukničk je tkana ze swêtła swjatojanskich muškow!"

„Nó runje", prajach. „Takle so nêtko wjacy njekhodźi a kŕój je nêtko cyle hinaši."

„Ze štepu?" wopraša so Rusałka horliwje.

„To vam ani njepowêm", praju. „W tym njewuznawam. Dźiće tam pohladać do toho Holywooda. Jêdźe so tam přez Hamburk abo přez Havre. Ale dyrbju hić, za khwilku budźe switać; štož wêm, smêće wy Rusałki so pokazać jenoż w nocy. njewêr-

kehdy dźeßacy lět stary) do najwjetšcheje nuły pschińdże. Hischcże dźenża ßo njerady na to dopominam, kak ßmój khleba tradałoj a ße ßmu mrětkoj. Stónczinje ßo mojej macżeri poradźi, dźeło w jenej firmje dostacz, ale tuta firma mějeshe ßwoju ńżelarniju na kupje, kotraż na dalokim morju leżeshe. Moja macż dyrbjeshe ßo wote mnje dżelicz. Pschińdżech do ßyrotownje. Hischcże dżenża ßwoju macż pscheð ßobu widżu, kak wona płakaßche, a widżu běle rubischcho, ß kotrymż mi khwaßche, jako cżah dwórnischcżo wopuschczi.

Moja wboha, luba macż njeje ßo ß tamneje kupy wjazy wrócżiła. Nawuknyła rjemjeßło, ale pschi tym njewoßtach. Wy dże wěcże, ßo stach ßo ß molerjom. Prěnje lěta k nuły dżeshe. Moja macż mózeshe ßebi łóżdy měßacz nětotre ßchěßnaki nalutowacz, kotreż mi póßła. Ale potom list pschińdże, kotryż bě na ßwojim ßmjertnym łożu napißała. Wona mi ß tschepotazym pißmom jako jenicżke namrěwitwo ßwoje ßohnowanje póßła. Firma mi runocżaßnje ßdżěli, ße je moja macż wumrěła.

Tutón poßledni list moeje macżerje zyle ßwoje żiwjenje na wutrobje noßchach. Pschebędżich ßo, kak derje hacż dżeshe. A potom, jako hižo na mjeßy ßtarohy ßtejach, pschińdże tamna hróßbna khoroßcż wocżi, kotraż mje nußowaßche, ßwoje powolanje jako wumělz ßpuschczicz. Nětko ßaßo nuła pscheð durjemi ßtejeshe.

Saßo dyrbjach khléba tradacz a ße ßmu mrěcz, każ nehdy jako dżecżo. Ale běch ßam a zyle ßadwělowany. W ißmnej ßmikej nozu ßo po dróhach měßta wokoło bludżach a pschińdżech ßlónczinje k rězu. Zadyn cżłowjek njeběshe widżecz. Stupich k brjohej a hłóß ßadwělowanja ke mni rěcżeshe: „Stocz do żołmow. Potom ma wschitka nuła ßwój konz."

Do myßlow ßanórjeny na wodu ßhladowach. Tu běshe mi, jako by ß wody njejaßna běła poßtawa ßo poßběhujo ruzu ßtykowała. A druhi hłóß we mni rěcżeshe: „Ty ßlußchecz Bohu a wótczinje a żaneho prawa nimasch, ßam ßwoje żiwjenje ßnicżicz! Dyrbisch jo ßnjecz." Běch wo dołhim tradanju tak żłaby a poßtawa, kotruż běch wuhladał, drje běshe moje ßmyßły tak ßamucżiła, ße ßwoje wědomje ßhubich. Haczrunjeż njechach, żym tola dyrbjał do wody ßkocżicz — poßdyßchco mi prajachu, ße je mje policija namakała a ß wody wucżahnyła — wo cżimż wßchak niczo njewěm.

Me łożu we wulkej khorowni ßaßo wotucżich. Pschecżelny lěkař pschi mni ßteja ßo poßměwaßche. Rosmoriwjeßche ßo ßo mnu, a ja jemu wo ßwojej wulkej nuły powědach.

Też liſt moeje macżerje jemu pokaßach, kotryż běchu we wókfowanym płaczje zyle ßuchi a njeßranjeny ßo mnu wukhowali.

„Żohnowanje mojeje wboheje macżerje", prajach. A ßnadź hórkoßcż w mojich ßkowach leżeshe. Pschetoż lěkař ß jara khutnym hłoßom rjekny: „Zyle prawje: żohnowanje Waßcheje macżerje. Macżerińa luboßcż je ßylnißcha dyßli woßud, mój pschecżelo. Wy njewěßcże, ße je Wam Waßcha macż jara rjane namrěwitwo ßawoßtajita.

Njewědżach to woprawdże a ßo trochu poßměwach.

Ale tu lěkař na liſtowu ßnamku pokaja. „Snamka", wón rjekny, wón rjekny, „je ßtarßcha dyßli 40 lět, a mjes tym je wona żadna każ lědy druha. Sběrarjo njeßtyßchany pjenjes ßa tutu ßnamku płacża!

Pschepodach liſtowu wobałku pschecżelnemu lěkarjej, a nětotre dny poßdżiłcho wón ß radoßtnym wócżkom k mojemu łożu pschißtupi.

„Tu, mój pschecżelo" wón rjekny, a żyßły jemu do wocżow ßtupachu, „je żohnowanje Waßcheje macżerje. 20 000 ßchěßnakow ßa ßnamku dostach. Nětko je konz wßcheje nuły."

Bórzy po tym nimale woßlepich, ale ß danju ß tutych pjenjes możach ßo ßkromnje drje, ale ßbożownje żeżiwicz. Moje jenicżke pschecże nětko pischcże je, ße dyrh jónu měrznu a ßbożnu ßmjercz namakał. jn.

Radio

SSerjedu 8. januara ßo ßtuschi:

Königswusterhausen. Nimo ßnateho wßchědneho programma: 6,30 wjeßoły ranßchi konzert. 11,40 ßa bura. 20,10 hodżina młodeho naroda. 20,45 wojerße pschespola.

Lipßk. Nimo ßnateho wßchědneho programma: 6,30 ranßchi konzert. 8,20 ßa hoßpoßu. 11,45 ßa burá. 17,10 pjekař, zhłeb a tykanz. 18 hudżba ß ßwjatokej. 20,10 hodżina młodeho naroda. 20,45 wójßkowe pschespola.

Hißchcże ważne ß dnjowtho programma: Barlin 20,45 ßymfonißki konzert. Stuttgart 21 ßabawny konzert. Mnichow 20,45 ßtaroßchwabßke wßchelczinu. Win 19,30 ßymfonißki konzert. Warßchawa 21 Chopinowy konzert.

Dań we wójnßkej ßłużbje.

Po egiptowßkich nowinaßkich powěßcżach cżini jendżelßke wójßko we wjecżornej Egiptowßej pschi Libyßkich mjeßach dałeko ßahaże wojerße pschihotuy. Tak ßo oaßy, tute kupy w puśczajine wobhrodżeja, ß ßałaczkatym grotom a ß jamami ßa tanki wobdawaja. Na wobraßu widżimy oaßu Siwa, hdżeż maja Jendżelcżenjo ßwoje hłowne lěhwo a ßepjarnißchczo ßa lětadła.

(Scherl Bilderdienst, M.)

Hamtske wozjewjenje z Budyßina.

Öffentliche Bekanntmachung

über Ausschreibung und Einsendung der Lohnsteuerbelege für das Kalenderjahr 1935.

Nach der Verordnung des Herrn Reichsministers der Finanzen vom 13. Dezember 1935 haben die Arbeitgeber für das Kalenderjahr 1935 in gleicher Weise wie im Vorjahr Lohnsteuerbelege auszuschreiben und bis zum 15. Februar 1936 dem Finanzamt einzusenden. Die Arbeitgeber haben für diejenigen Arbeitnehmer, die

1. am 31. Dezember 1935 bei ihnen beschäftigt waren, die auf der 2. Seite der Steuerkarte 1935 vorgedruckte Lohnsteuerbescheinigung Spalte 1 bis 5 auszufüllen und die Merkmale der Steuerkarte 1936 anzugeben. Dabei ist in Spalte 4 **nur** die einbehaltene Lohnsteuer einzutragen; Bürgersteuer ist dagegen nicht einzutragen.

   Bei ledigen Arbeitnehmern hat der Arbeitgeber in Spalte 5 durch Eintragung des Buchstabens „L" an der quadratisch umrahmten Stelle darauf hinzuweisen, daß er die Lohnsteuer nach den für Ledige geltenden Vorschriften einbehalten hat. Die Steuerkarten für 1935 mit der Lohnsteuer-Bescheinigung auf Seite 2 sind an das Finanzamt einzusenden, in dessen Bezirk die Steuerkarte 1936 ausgestellt worden ist;
2. vor dem 31. Dezember 1935 aus dem Arbeitsverhältnis ausgeschieden sind, ein Lohnsteuer-Überweisungsblatt nach amtlichen Muster dann auszuschreiben, wenn sie nicht bereits beim Ausscheiden des Arbeitnehmers die Lohnsteuerbescheinigung auf Seite 2 der Steuerkarte 1935 ausgefüllt haben, was an sich nur versehentlich oder mangels Vorlegung der Steuerkarte 1935 unterbleiben konnte. Die Lohnsteuer-Überweisungsblätter sind an das Finanzamt einzusenden, in dessen Bezirk die Steuerkarte 1935 ausgestellt worden ist. Ein solches Lohnsteuer-Überweisungsblatt ist auch dann auszufertigen, wenn der Arbeitgeber nicht mehr genau feststellen kann, ob er dem ausgeschiedenen Arbeitnehmer die Lohnsteuerbescheinigung auf der Steuerkarte erteilt hat.

Vordrucke zu Lohnsteuer-Überweisungsblättern geben die Finanzämter kostenlos ab. In beiden Fällen (zu 1. und 2.) ist der **Bruttoarbeitslohn** zu bescheinigen.

Arbeitnehmer, die das ganze Jahr 1935 arbeitslos gewesen sind oder am 31. 12. 1935 in keinem Arbeitsverhältnis gestanden und sich daher an diesem Tage im Besitz ihrer Steuerkarte 1935 befunden haben, haben ihre Steuerkarte 1935 unter genauer Angabe der Wohnung, die sie am 10. Oktober 1935 inne hatten, bis zum 15. 2. 1936 ebenfalls dem Finanzamt einzusenden, in dessen Bezirk sie am 10. Oktober 1935 ihren Wohnsitz hatten.

Die Arbeitgeber sind verpflichtet, diese Bekanntmachung in den Arbeits- und Geschäftsräumen durch Anschlag allgemein bekannt zu machen.

Für Arbeitnehmer, deren Arbeitslohn einschließlich Dienstaufwandsentschädigungen, Spesen und sonstigen Bezügen im Kalenderjahr 1935 den Betrag von 8400 RMk. übersteigen hat, hat der Arbeitgeber Lohnzettel nach besonderem Muster auszuschreiben und bis 31. Januar 1936 an das für den Arbeitnehmer nach seinem Wohnsitz (Aufenthalt) zuständige Finanzamt einzusenden.

Alles nähere ist aus einem Merkblatt ersichtlich, das bei dem zuständigen Finanzamt kostenlos entnommen werden kann.

Ferner wird noch darauf aufmerksam gemacht, daß die Versäumnis der vorgeschriebenen Ablieferungsfrist mit den in § 413 der Reichsabgabenordnung vorgesehenen Strafen bedroht ist, und daß die Ablieferung der Lohnsteuerbelege außerdem durch die im § 202 d. A. O. vorgesehenen Strafen erzwungen werden kann.

Finanzamt Bautzen — Bischofswerda.

---

no! Tak boże: je, knjeżna, a z tym filmom sej hišće přemysłće."

Tu Rusałku njejsym wjacy widźał; ta złamana kóstka je so jej dźo derje zahojiła. A što byšće tomu rjekli: z toho časa přestachu Rusałki a Wily so pokazować w Raćiborskim dole. Najskerje su wotpućowale do Holywooda a so dale k filmej. Jenoż w kinje derje kedźbujće: ma to napohlad, jako bychu so na tym płaće pohibowałe knježny a knjeni, ale při tym to nima žane čełło, wobmasać so to njeda, je to jenoż wšo z pruhow; z teho je widźeć, zo su to Rusałki. A tohodla so Wily a druhe šerjenja boja swětła a so woživjeja jenoż pó ćmě.

Z teho je też widźeć, zo ani šerjenja ani druhe bajkowe stworjenja so wjacy njehodźa do dźensnišeho swěta, khiba zo sej nańdu druhe a rozumniše powołanje. Přiležnosć k temu maja wšudźe."

*

Knježničkecy, wšak smy při tym powědanju skoro zapomnili na kuzlarja Magijaša. Nó, wšak też ani piknyć njemóžeše, dokelž přecy hišće w jeho pózeradle tři ta słowka, móže so jenoż ze strachom pośić, wčoi wuwaleć a sej myslić, hdy bychu jemu hižo ći štyrjo doktorojo pomhali.

„Tak, knjez Magijašo," rjekny skónčnje lěkař ze Kostelca, „nětko potajkim přistupimy k operaciji. Ale najprjedy dyrbimy sej wumyć rucy, dokelž je tu čistota hłowna wěc."

A počachu sej štyrjo doktorojo myć rucy: najprjedy w čopłej wodźe, potom w čistym špiritusu, potom w bluzinje, potom w karbolu; potom so woblečechu čiste, běłe płašče — knježičkecy, nětko so započnje ta operacija! Stóž njewudźerži na to pohladać, njech radšo začini woči.

„Wincko," kazaše doktor z Horičkow, „dźerž pacientej rucy, zo so njeby hnuł!"

„Sće připrawjeny, knjez Magijašo?" wopraša so khutnje doktor z Upica.

Magijaš jenoż kiwny, ale při tym měješe ze strachom tajku mału dušku, zo mohł ju skhować za nohéom.

„Tak nětko!" zwoła Hronowski doktor.

W tej khwili so doktor z Kostelca zahna a da kuzlarjej Magijašej do khribjeta tajki stork —

— zo to zawrjeska, jako hdyž so hrima a ludźo hač w Nachodze, Starkoču, haj samo w Smilicach pohladam, z wotkel to njewjedro so přiwali;

— zo zemja so zatřase, zo so we Swjatonjowicach jedyn podkopk zasypny we wopušćenej jamje a we Nachodze zatřepota cyrkwinska wěža;

— zo w cyłym kraju hač do Trutnowa a Policy a snadź hišće dale so naplóšachu wšě holbje, wšě psy ze strachom so zalězechu do budki a wšě kóčki skočichu z pjecy;

— a zo słowka wuleći Magijašej z póżeradła z tajkim hobrskim wotmachom a spěšnosću, zo leće hač za Pardubicy a hakle pola Přelouča dopadże na zemju, při čimž zabi na polu por wołow a so zary na tři sahi, dwaj łóńcej, półdra stopy, sydom palcow, štyri pjedże a stwóřć čarki do pódy.

Potajkim najprjedy wuleći z Magijašoweje šije ta słow a hnydom za njej wulećachu słowa: „njelepy kópole!" To běše mjenujcy ta połojca, kiž zwosta Magijašej w šiji, hdyž chcyše rjec pihawemu Winckej: „Ty njelepy kopole!" Jenoż zo te słowa njelećachu wjacy tak daloko, dopadźechu na zemju hnydom zady Jozefowa a přerazychu při tym staru krušwinu.

Potom Magijaš sej zruna brodu a rjekny: „Dźakuju so rjenje."

„Je so radłubje stało," wotmołwichu štyrjo doktorojo. „Operacija je so poradźiła."

„Jenoż," rjekny hnydom na to Upiski doktor, „zo byšće so z teje khorošće dospołnje wustrowił, dyrbiće hišće něšto stow lět wodychnyć, knjez Magijašo. Ja Wam należnje doporučuju přemeńenje powětra a podnjebja, tak kaž Hawlowiskemu wódnikej."

„Přihłosuju knjezej kolezy," rjekny Hronowski doktor. „Wy trjebaće za swoju strowosć tójšto słónca a powětra, tak kaž pryncesa Solimanska. Z tych přičinow bych Wam jara radźił přebywanje na pusćinje Saharje."

„Štož mje nastupa," doda Kostalski doktor, „sym samsneho měnjenja. Pusćina Sahara budże za Was, knjez Magijašo, nimo měry strowa hižo tehodła, zo tam njerostu žane słowki, kiž bychu mohłe ważnje wohrozyć Wašu strowosć."

„Přizamknu so k swojim česćenym kolegam," přida doktor z Horičkow. „A hdyž sće hižo kuzlař, knjez Magijašo, móżeće znajmjeńša w tej pusćinje słědźić a přemyslić, kak móhła so tam wukuzlać włoha a płódnosć, zo bychu tam ludźo mohli žiwi być a dźełać. To by tehdy była jara rjana bajka."

Što měješe kuzlař Magijaš činić? Podźakowaše so rjenje štyrjom doktoram, zawali swoje činki a přesydli so z Hejšowiny do pusćiny Sahary. Z teho časa hižo njeje pola nas žadyn kuzlař ani činkař a to je derje; ale kuzlař Magijaš je dźensa hišće živy a přemysli, kak wukuzlać na pusćinje pola a lěsy, a města a wsy — snadź Wy so teho hišće dočakaće.

Přełožił Bobak.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 6 | Budyšin — Srjedu 8. januara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Němski wobkhadny minister nowu Opelsku dźěłarnju wotewrił

Němski wobkhadny minister žwobodny kujes ſ Eltz-Rübenach je wutoru pschipoldnju w starym knježerstwowym měsce Braniboru nowu wulku Opelsku dźěłarnju wotewrił. Tuta dźěłarnja samóže pschi połnym wobžadženju wschědnje 150 ezejitych automobilow natwarjeć.

W dźěłarni, kotraž je žo ſ najnowschimi technisnimi wunamakanjemi wuhotowała, swopředka 800 dźěłaczerjow mjdu a chleb namaka. Posdźischo žo hischcze někotre sta dźěłaczerjow pschijimaja.

Dźěłarski wjednik Adama Opelskeho akc. towarstwa dr. R. Fleischer, wožrjedź wulkeje dźěłarnje, wobdaty ſ 800 žobustawami dźěłaczerstwa a w pschitomnosći sastupjerjow stata, stronY, motorisćeho sporta a wojerstwa wopisowasche, kak je žo motorisowanje Němskeje wuwiło a kak je nowa dźěłarnja nastała. Sa 190 dźěłatych dnjow je w dolhowječornej stronje Branibora pschikładna dźěłarnja nastała.

Němski wobkhadny minister ſ Eltz-Rübenach pschechwali, so by ſ dźěłarnje žohnowanje sa lud, jeho hospodarstwo, jeho woborny nóz a sa wschě žiwjeny wukhadźało, kiž chcedźa ſ tuicho dźěła chleb sa sebje a žiwoje dźěći sa-žiwić. Won spominatsche na 75lětneho tajneho radu Opela, kiž khorjoce dla njemóžesche pschi wotewrjenju pschitomny być.

Němski wobkhadny minister rosprawjesche, **so je žo w lěcze 1935 w Němskej sčuka 240 000 automobilow natwarilo, ſ nich 100 000, potajkim 40 prozentow, w Opelskich dźěłarnjach.**

Po žiwojej rěči němski wobkhadny minister na swónčkowy knefl stłóči. Swónčki sajwonichu a dźěłaczerstwo do dźěła sawolachu — dźěło w nowej dźěłarni žo sapoča. Pschi składnosći wotewrjenja žo we hłownej dźěłarni w Rüsselsheimje a we wulkich Opelskich pschedawarnjach we wschelakich stronach Němskeje dźěłarnjske appelle wotmě-chi, **na kotrychž žo žwjatočnosć ſ Brandenburga ſ wótsjerjećakom pschenjese.**

Powětron „L Z 129" žo w februaru prěni króć do powětra puschći.

Kaž žo ſ Friedrichshafena powě, je žo w sjawnosći wudawało, so žo nowy němski powětron „L Z 129" 18. februara prěni króć do powětra puschći. Dr. Eckener je někto wosjewił, so dźen hischcze njeje wěsće znaty, so pak žo to zyle wěsće w druhej połojcy měsaza februara stanje. Hdyž budža lětanja na pruhu nimo, žo nowy powětron do žłužby mjes Friedrichshafenom a połodnischej Ameriku staji. **Powětron poleći prěni króć do Ria de Janeira,** hdźež žo mjes tym nowa łóžnja sa njón natwari.

Jendźelska k měrej honi

Diplomatiske jednanja wo italsko-abeźynskej swadźe žu žo wospjet pscheměnite. Mjes tym so žo w posledním czasu wo pschiwótstejnju sankzijow njeje wjazy rěczało, so někotre na jendźelskej stronje snowa petrolejowa sawjera żada. Jendźelscha žebi myšli, so móże žo wójna ſ tajkim postupowanjom najruczischo skónczić. Jendźelski generalny stab ma sa to, so budże wójna sa Italsku czim njepschichódnischa, czim dłeje traje. Hdyž pak jena europska móz w kolonialnej wójnje podleži, je to sa nahladnosć bělego muża a sa wobstacze jendźelskeho žwětoweho knježerstwa njesnjesne.

Parizske nowiny „Oeuvre" pschepytuja, cžehodla jendźelski generalny stab chze, so by žo italsko-abeźynska wójna po możnosći ruche skónczita. Mone pišaju, so Laval nochze niczo wjazy k dojednanju a směrowanju cžinicz, je-li italske knježerstwo pijomnje njewoljewi, so ma Italska wopravdźe wotpohlady, kiž žo na dojednanje měrja. Laval je sdobom prajił, so ma wubjerk tfinaczoch w Genfu namjety wudźěłacz. Wot teho czasa, so je Laval žwoje stejischcžo italskemu połčlanzej w Parizu sdźělił, je pak žo położenje na lazarety dla nadpadow italskich lětarjow pscheměniło. Naležnosćej ſ Italskej je žo moralizy a wězownje tak poczežita, so žu žamo žobustawy franzowskeho knježerstwa, kiž žu hewak Italskej pschecželiży smyslene, pschežmědczene, so je Italska shubjena. Jendźelski generalny stab žebi njepschesche, so by žo Italska w abeźynskej wójnje pschejara seštabila. **Dobrjze barbnych nad běłymi w Afrizy budźiske bylo hubjenu pschikład na schodku kolonialnych mozow.**

Jendźelska boji žo hischcze žylnischeho pschecželiwjenja w Egiptowskej, nowych žadanjow w Palestinje a skónczenje mjetnich spjecžowanjow w Indiskej. Jendźelski generalny stab chze pak też europiske runowahi dla sadźerwacz, so by žo italska wojerska móz w Europje pschejara seštabila. Dokelž budże skónczenje Jendźelska dyrbjecz italskemu hospodarstwu ſ požczonku pomhacz, žebi Jendźelczenjo pschejal, so tuta njeby pschewulka była. **Tohodla je žo jendźelski generalny stab rošsudźił, sankzije na petrolej wupschestrecz, dokelž może to jeniczjy dosez skutkowacz. W Londonje, Parizu a Genfu žo wczakuje, so rada Swjatka ludow, kotraž žo 20. januara sendże, sapoczatk petrolejowoje sawjery pschecžiwo Italskej na 1. februara postaji.**

So chze też Franzowska tutón pucz najmpicz, spóznjenu ſ rosprawu, kotruž žu Londonske nowiny „Daily Telegraph" wot žiwojeho rosprawjerja wójnskeho łódźiwa dostałe. Won pische, so chze Franzowska eskadru wójnskich łódźow na schěsć njedźel na swuczowanišku jěsbu k marokkowskemu mórskemu brjohej połacz. Tutón wotpohlad je jako franzowska wobhladnuwosć wobhladuje, kotraž žo w Sčrjedźozemskim morju stawa. Druha franzowska eskadra, kotraž wutoru ſ Brešća wujědże, žo pschejara wot Gibraltara njewotžali, so może w nusy sa tři abo schtyri dny do Sčrjedźozemskeho morja dojeć. Nimo teho Franzowska hischcze ſ wulkim khwatkom w Algérskej nowe sepjeranischcžo sa wójnske łódźiwo twari. S tutym sepjeranischcžom maju žo wójnske łódże wožebje pschecžiwo nadpadam ſ lětadłom schkitacz.

Jendźelske knježerstwo pak je wobsamkło, so ma žo jendźelski pschistaw w Mombasiju (w Keniji ſ połdnja Abeźynskeje), w tutym najwažnischim sepjeranischcžu w rańschej Afrizy, k sakitanju wutwarjeć. Hižo w pschichodnych schtyrjoch njedźelach žo cžežke kanony a někotre žwětowe mjetaki do Mombasiju pschiwjesu. S jendźelskich inżenerow a pśedawschich artilleristow žo korps dobrowólnikow wutwori.

Jendźelske stejischcžo.

Reuterez telegrafowarnja w Londonje rosprawje amerikanskich nowin pschipomnja, so žo w Londonje wšo niczo wo techniskich podjerańskich sréczenjow njewojewi. Doréczenje je **tajny dokument,** kotrehož wojewenje njeleži w sajinje wobeju krajow. Reuter štónczi ſ pschipomnjenom, so žo doréczenja wo podpjerje jenož na tutón jedyn pad poczahuje.

Gamelin žebi krajne mjesy w Alpach wobhladuje.

Franzowski generalissimus Gamelin běsche w Nizzy pschi bitwiskim swuczowanju 22. bataillona alpiskich honjerjow pschitomny. Swuczowanje wotmě žo w pschitomnosći roskasowarja 15. wójskowskeho korpsa generala Moyranda a generalow twjerdźinjiskeho sektora pschi krótkorańschich mjesach kaž też wschitkich wyschschi offizjerow 29. pěschkowskeje diwizije. Sčrjedu žo general Gamelin ſ roskasowarjom wójskowskeho korpsa na wobhladowanjske puczowanje do franzowsko-italskeho namjejneho kraja poda. Won też wojakow Marseillejskeje garnisony wopyta a žo wot tam sajo do Parisa wróći.

Wojerske zrěčenje mjez Jendźelskej a Francowskej

Nowiny „Newyork Herald", kiž w Parizu a Newyorku wukhadźeja, žu wo wunoschku wuradźowanja jendźelskich a franzowskich wojerskich wězywustojnych w Parizu rosprawjale. Dotal žo wo tutych jednanjach knjeze mjelczesche. Franzowske a jendźelske nowiny žu hižo na rosprawu tutych amerikanskich nowin dźiwale, kotraž budże ſa bliske rospominanje w sjawnosći ważna.

„Newyork Herald" wudawa, so někotre dosłónczny plan ſa šhromadne dźelo jendźelskeho a franzowskeho wójska na kraju, na morju a w powětrje pschedleži. Wobe knježerstwje prajitej, so tutón plan šhromadneho dźěła njeje wunosch wojerskeho swjazka, ale so je jenicžy sčěhnik pomozy po 16. stawje wušiawy Swjazka ludow.

Tutón plan pjeza hnydom mobilisaziju wójska na kraju, na morju a w powětrje we wobemaj krajomaj postaja a wujiwanje franzowskich lěhwow, lětanischczow, sepjeranischczow wójnskeho łódźiwa, arsenalow a pschistawow sa jendźelskich wojakow dowola.

Jendźelska se žwojimi wójnskimi łódźemi franzowske mórske brjohi a se žwojimi lětadłami někotre franzowske industrijowe žrjedźischcza schkita a je-li trjeba, žamo motorisowanych wojakow sady stejischczow a twjerdźiznow franzowskich krótkorańschich mjesow sahadźi.

Jendźelske pasažérske łódze za wojeske transporty

Jendźelske knježerstwo je wot Cunardskeho łódźnistwa pažažérski parnik „Scythia" (19 761 tunow) pschewjało. Parnik ma žo šwuporjedźicz a zyle pschetwarjicz a žo potom jako łódź k wożenju wojakow a munizije wužiwacz. Kaž žo ſ Londona powě, parnik „Scythia" hižo 8. januara prěni króć ſ wojakami, kanonami a druhej wójnskej potrjebu se Southamptona do Egiptowskeje pojedże. K temu žo hischcze powě, so matej žo też hischcze dwě druhej jendźelskej łódži „Laurentic" (18724 tunow) a „Laconia" (19 695 tunow) sa podobne sadaměry jako pomozne łódze wójnskeho łódźiwa trjebacz.

Nowy italski wójnski plan

W połnocnej Abeźynskej je žo w posledních dnjach wuradnje šyłnje deschcjowało. Kaž žo ſ Addisa Abeby powě, je wojewanje na połnocnej fronce tohodla njemóžne. Deschcje, kiž hižo tydźeń dołho w abeźynskej hórskej rukinje padaju, žo wot léta 1907 njejžu wjazy w tutym měsazu schłe. Mały deschcjowy czaj žo hewak stajnje brjedź měrza sapoczina.

W kóždej hodźinje, hdyž žo njedeschczuje, Italczenjo ſ kanonami do abeźynskich wjow a městow stelaja. Możebje měsce Wolkait a Kasta w Schireskej prowinzy k połodnju wot rěki Setita cžerpitej. Schěsć italskich lětadłow je na město Amba Birkuta bomby mjetałe, też bomby ſ jědowitymi plynami. Kaž žo hischcze powě, je žo pschi bombowym nadpadže na lěhwo egiptowskeho cžežwjeneho łkiža pola Dagabura 20 wožowbow ranilo. Prěnja powěsć wo franjenych njerosprawjesche.

Italczenjo žu Ogadenju zyle wupuschczili. Fronta žo někto wot Uakiala piches Gerlogubi, Gorahaj, Kuban cžehnje a wot tam runu šmuhu k połdnju hač do Dola. K połdnju wot Dola Italczenjo bjes pschestaca žwoje wójsko hromadźuja.

*

Abeźynska je wutoru po žwojej protyzy hody žiwjecžika. Pódla Božich šlužbow je žo też mjele druhich žwiatocznosćejow wotmělo.

W blischich dnjach wotdźelenje sinskeho cžežwjeneho łkiža do Addisa Abeby dojedże. Se wschěch kónczin žwěta wulke dary pschikhadźeja, kiž maju k wobnowjenju a narunanju lazaretkeje potrjeby žłužicz, kotraž je žo ſ italskimi bombami sničiła.

Schwedski wupósłanz pola Suvicha.

Italski statny sekretar je wutoru pschipoldnju schwedskeho wupósłanza pschijał. Kaž žo ſ Roma pische, je rosprawa wyschscheho roskasowarja šomalskeje fronty generala Graziania wo mjetanju bombow na schwedski cžežwjeny łkiž hischcze do Roma dóschła. **Tohodla je** łkónczne wujaznjenje pschipada hischcze sakomdźuje.

Přichodna wójna z płunami w Abesynskej

Warschawske nowiny „Gazeta Polska", dopominaju **na** italske a abeźynske powěsće, so maju žo wschitke wojowanske žrědki bjes wobmyslenja nałožeć, pišaju, so žo wot Abeźynjanow nima wjele nowcho wocžakacz, dokelž

ſu woni wot ſpočatka barbarizy postupowali. Italſke pſchipomdſenje pak je ſwobom khutne warnowanje. Tu ma ſo wocžakowacź, ſo Italſka wot nětka jedwaje pkuny rasnje wuźiwa ako wupkacjenje ake teź tohodla, dokelź ſu italſcy wojacy we wobcežnym pokojenju. „Gazeta Polska“ derje na to pokakuje, ſo ſo ſ nakoženjom jedowitych pkunow mjeſynarodne ſrěcženja franja, wona pak pſchipomnja, ſo ſo wjetſchina ſtatow njedźiwajcy tutych ſrěcženjow tajnje na pkunowu wójnu pſchihotuje, dokelź tohodla, ſo ſwojelſka Ruſka njeje ſrěcženjam pſchiſtupika. Italcźanjo budźa wobcežne lětadła w pkunowej wójnje wuźiwacź. Morolſke ſkutkowane móže bycź roſtudźaze na podawki, dokelź Abeſynjenjo njeſu na ſakitanje pſched jedowitymi pkunami pſchihotowani.

Jendźelſki offiźer egiptowſkeho dźěłaceja mateſkil.

W Kairu w nozy k wutorje wokoło 1 hodźiny pſchindźeſchtaj jendźelſcy offiźeraj do korčmy na Fuadſkej drohy. Jako ſo poſpźiſcho ſaho ſ korčmy wróciſchtaj, jedyn z njeju pytny, ſo egiptowſki dróhimjeczeſ pſchi autowych durjach něſchto cźimjeſche. Teź ſo powe, ſo je dźěłaczeſ cuto ſ maſanej wodu womaſał. Offiźer wuźahny ſwój revolver a tſeli do dźěłaczerja, kiž ſo cźežkoſrannje ſwjeſe. Ruče ſo lud ſběža a hrožo pſchecźiwo offiźerej wuſtupowaſche, ſo dyrbjeſche ſo ſ revolvrom hrožo wobaraca a ſaho do korčmy cźekny. Bórzy pſchindźe egiptowſka policija, ſo by offiźera na ſtrażu wotwjedła; wón pak njeſtajeſche ſobu. Stónčnje jendźelſka wojeſka policija offiźera wotwjedźe.

Nowa porażka za presidenta Roosevelta

Preſident Sjednoczenych ſtatow Roosevelt je tele dny ſwoju druhu wulku porażku poczerpił. Swjatkowy wyſchſi ſud Sjednoczenych ſtatow je agrarſti ſakoń w jeho prěnjotnym tekſcze a we wuporjedzanym ſpinjanju jako wuſtawje ſo pſcheczijwacy wojſewił.

Roſſud ſwjaſtoweho wyſchſcheho ſuda je mjes Waſhingtonſkimi politikarjemi najwjetſche ſpodźiwanje ſbudźił. Mjedziny ſtronow hnydom pruhowachu, kak budźe ſo ſakoń wuſkutkowacź. Sakoń je ſo ſe ſchſeczimi hłoſami pſcheczijwo tſjom hłoſam wotpokakał. Ssud je wojſewik, ſo agrarſti ſakoń do prawow jenotliwych ſtatow njeſmi.

Prěniu porażku w ſnutſkownej politiky je Roosevelt ſoni poczerpił, jako wyſchſi ſwjaſkowy ſud jeho ſakoń k rjadowanju induſtrialneje produkzije jako njepłacźiwy wojſewi. So by knježeſtwu kóždy wupucź ſ tuteho cźaſna ſawrěł, je ſud ſwěcźił, ſo by ſtamo to pſcheczijwo wuſtawje było. Hdy bychu ſo farmarjo a jenotliwe ſtaty mies ſobu wo płahowanju płodow dojednali.

Sacźiſchcź tutoho wuſuda bywa, ſo je ſo twar narodneho planoweho hoſpodarſtwa, kiž je preſident Roosevelt natwarił, ſpynył. Nětko ſo boja, ſo móže Swjatkowy wyſchſi ſud teź hiſchcze Rooſeveltowe ſozialne reformy, kiž je w dźiſowym ſakonju a w ſakonju wo ſozialnym ſawěſczenju poſtajił ſacźinjcź. Politikarjo nětko ſ najwjetſchej napjatoſcju ſnutſkowno-politiſku rěź preſidenta Roosevelta wočakuja, kotruž ſměje tuſón ſrjedu wjeczor na tradizionalnym bankettu demo- [illegible] ſrany.

Italſke nowiny proti Rooseveltej

Pózelſtwo preſidenta Rooſevelta amerikanſkemu kongreſej ſo w italſkich nowinach dotal njeběſche rospominało. Italſke nowiny běchu dotal jenoź wothłoſchi ſe wukraja wocźiſchcałe. Nětko pak ſo Rooſeveltowu kritika wo „diktatoriſkich knježeſtwach“ a jeho wuprajenja wo italſko-abeſynſkej ſwadźe wożebje rasnje wotpokaſuja.

„Giornale d' Italia“ piſche, ſo ſo Roosevelt w ſwojim prěnim dypku na Italſku, Němſku a Japanſku wobroczа. Italſka wotmołwa pak je jaſna a w tym wobſtoi, ſo Italſka njedowoła ſměſchenje autokratiſke faſchiſma, kotruž Roosevelt wudawa, ſ wolu k wohroženju měra ſměſchała. Nimo toho pak maju wſchitke ludy prawo, žebi knježeſtwa wuſwoliła, kajkeż ſo jim ſwobodaju, a nichtó nima prawo, ſo do jich należnoſcźow měſchecź.

Brażiliſka kommuniſtiſkich miniſterialnych ſaſtojnikow puſchcźa.

Kaž je ſnate, ſo w Brażiliſkej po nieporadźenju kommuniſtiſkeho pſchewróta ſaſtojnizy, kotříž ſu w kommuniſtiſkim ſmyſle dźěłali, ſe ſaſtojnſtwa puſchcźeja. Kak ſylnje běſche ſo kommuniſtiſka myſl w Brażiliſkej hižo ſakorjeniła, dopokazuje, ſo běſche teź wjele ſaſtojnikow brażiliſkeho miniſterſtwa za ludowe wukubłanje mjes tymi, kotříž ſu ſo wotſtadźali.

Wuwzaćny ſtaw we Venezueli

Dokelź je ſnutſkowne położenje we Venezueli njemérne, je tamniſche knježeſtwo wuwzaćny ſtaw na ſtyry kraj położiło. Wono je ſakaſało, kommuniſtiſke lětaki roſcheŕjecź a kommuniſtiſke ſhromadźiſny wotmětwacź.

Wikowańſke ſrěcženje mjes Franzowſtej a Ruſkej ſo podpiſało.

Franzowſki wikowańſki miniſter Bonnet a ſwjetſkoruſki pókłanz w Pariſu Potemkin ſtaj póndźelu popołdnju ½6 hodźin franzowſko-ſwjetſkoruſke wikowańſke ſrěcženje w Pariju podpiſałoj. S tutym podpiſanjom je ſo ſrěcženje ſ 11. januara 1934 ſ nětkotrymi pſchemjenjenjemi wobnowiło.

Stabowy ſef Lutze wobhlada ſakſku SA-ſkupinu

Stabowy ſchef SA Lutze ſobotu 25. a njedźelu 26. januara ſakſku SA-ſkupinu wobhlada. Jeho inſpekzijowe pucźowanje ſapocźnje ſo ſobotu 25. januara pſchipołdnju pola **Kamjenicźanſkeje** SA-brigady; wjecźor ſedźi wón **Zwikowſku** SA-brigadu wobhlada. Njedźelu 26. januara dopołdnja **Drježdźanſka** a **Budyſka** SA-brigada pſched ſabowym ſchefom naſtupitej. Wobhladowanſke pucźowanje ſkónči ſo ſ roſrěcźowanjom wjednikow w Drježdźanſkej operje.

Zaſo wójnſka ſkuła w Potsdamje

Potsdamſka wójnſka ſchula, kotraž je ſo w Potsdamje-Barminje natwarika, ſo ſchtwórtk ſe ſwjatoſnoſcu na dworje wójnſkeje ſchule wotwori. Wyſchſi roſkaſowar wojſeſkeje mozy wotewrjenſke ſłowa porěcź. Prěni kurſuſ je ſo hižo ſe ſpoczatkom noweho lěta ſaporzał. W prjedawſchej najſtarſchej pruſkej wójnſkej ſchuli ſo wot lěta 1859 offiźeriſki doroſt wukubłaſche. Nětko, po 18 lětach, je tuta kubłaſnja ſa offiźerow ſaho ſtanyła.

Za zjednoczenje čeſkich katolikow

Kaž Prażſke nowiny piſaju, je bamžowſki komornik dr. Rückl ſłowakiſkemu politikej liſt napiſał, w kotrymž wón ſa ſjednoczenje cźeſkich katolikow w chelakeje narodnoſce wuſtupuje. W liſtce ſo piſche, ſo dyrbi k jednocze katoliſkeho lěhwa w Cźeſkoſłowakiſkej dóńcź; to ma ſo ſ politiſkich pſchicźinow ſtacź, dokelź ſaměr je politiſka móc. Dr. Rückl ſchéſcź katolſkim ſtronam w Cźeſkoſłowakiſkej porucźa, ſo bychu ſo ſjednoczile.

Španiſki parlament ſo rozpuſći

Schpaniſka miniſterſta rada je wutoru pſchipołdnju wobſamkła, ſo chże ſwoje prawo k rospuſchczenju krajneho ſejma wuźiwacź, a je parlament hnydom rozpuſchcita.

Preſident republiki je je ſwojim wukaſom wuſtawne rukowanja po ſtyrjoch ſchpaniſkej wobnowił. To wosnamje-

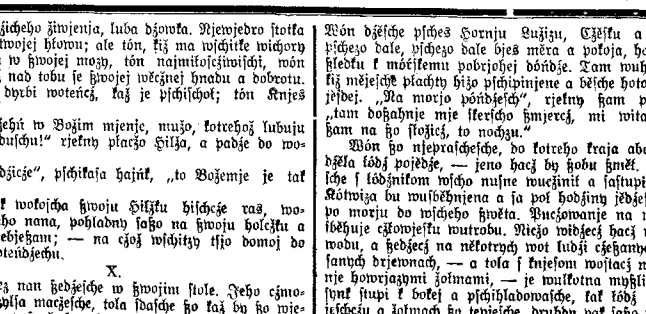

Lódźne ſepjeranſkeho Maſſaua.

Hłowny pſchiſtaw italſkeje kolonije Eritreja, pſches kotruž ſo ſyte raſchoafrikanſke wójſko ſ reſerwami a wójnſkim materialom ſaſtaruje, ſu Italcźenjo jako lódźne ſepjeranſkeho wutwarili, pſched kotrymž ſtajnje wójnſke lódźe leża. Tu widźimy lódźitwo podnórjakow ſ pſchewodźeſkej lódźu. (Planet M.)

Haińkec dźowka z Corneho Khołmca

Powědańcźko ſe žydomnateho lětſtotka.

H. Jórdan.

8] (Pokracźowanje.)

„Hajitkej nan njewědźeſche, ſchto dyrbi praſicź, khodźeſche po ſſiwe horje a dale, tola ſkónčnje ſapocza: „Boja dobra, ſwjata wola ſo ſtań! Wy prawje cźinicze. Schtóž na ſylnu ruku, dyrbi ſ njej w nětcźiſchim ſłym cźaſu ſwojemu Knjeſej a ſwojej wěrje ſtužicź. Troſchtuj ſo, Hiłka! Badnje-li twój Handrij w ſwjatej bitwje, ſchtož nochcźu! Bóh pſchidacź, dha wohladajcy jeho tola w rjanej wěcźnoſcźi, hdźež ſo Boża lubоſcź w dokonjanej kraſnoſcźi ſwěcźi!“

„Jamjeń!“ pſchiſtaji ſ hłuboka ſdychnjo jara ſrudźena njewjeſta.

„Derje, luba Hiłka“, ſapocza nětko Handrij, „muſyłach žebi hnydom, ſo ſo ſpokojich. Wjchako twoju ſchcźeſcźanku, wěrjazu wutrobu ſnaju. Twoja lubоſcź mnu khrobloſcź wožiwi! Wě howrjeńcźy bitwy dyrbi twoje ſnamjo mje wobſcźinowacź.“

„O wjmi, wſmi, mój luby“, wotmołwi Hiłza, a powěſkny jemu ſa ſchiju ſwoje ſnamjo, kiž běſche rjenje pod ſchkleńcu ſaſadźene.

„Małhorjſchi dźak ſa tutón luby dar!“ wotmołwi mlodźenc a wokſcha original wobraza ſ hubku ſwěrneje lubоſcźe.

„Je dha hižo dźeń poſtajeny, na kotrymž do Wuherſkeje poczeſ njemy?“ woprascha ſo Horiſch.

„Haj, jutſje poczehnjemy!“ wotmołwi Brěſynk.

„Hižo jutſje?“ płakaſche ruzy kamajo Hiłza.

„Měnjſch dha“, dźeſche nan, „jo Turkojo cźakaju, hacź ſalubowana holcźka ſwojeho lubeho njepuſchcźi? S wichorom wokomunikowanja jeho dosta, ſ wichorom wokomunikowanja jeho ſaho ſhubiſch! Wołud ſwěta dótka ſo twojeho hacź dotal cźicheho ſiwjenja, luba dźowka. Njewjedro ſtotka howori nad twojej hłowu; ale tón, kiž ma wſchitke wichory a njewjedra w ſwojej mozy, tón najmilońcźiwiſchi, wón woſtanje teź nad tobu ſe ſwojej wěcźnej hnadu a dobrotu. Twój luby dyrbi woteńcź, kaž je pſchiſchoł; tón Knjez jeho wołaſ“

„Dha cźeſnjł w Bożim mjenje, muzo, kotrehoż lubuju kaž ſwoju duſchu!“ rjekny płacźo Hiłza, a padźe do womory.

„Nětko dźicze“, pſchikaſa hajik, „to Bożemje je tak lóźſche!“

„Brěſynk wokſcha ſwoju Hiłźku hiſchcze raz, wopſchija ſtareho nana, pohladny ſaho na ſwoju holcźku a potom k njebjeſam; — na cźoż wſchitkу tſjo domoj do Wojerez woteńdźechu.

X.

Brěſynkez nan ſedźeſche w ſwojim ſtole. Jeho cźmowej wocźi ſyłna macźeſche, tola ſdaſche ſo kaž by ſo wjeſele k njebju poſmějkował. „Teho Handrija ſym teź ſhubił“, rjekny po khwili k ſwojim lubym. „Shubił? — Nź, Bohu ſym jeho wupožcźił a dowěrił. Tón mi jeho wěſce wróći, tudy na tej ſhubej ſemi, abo tam horkach w rjanych njebjeſach! Dla teho ſo mi njeſtyſchcźe; pſredy ſłuſcźeſche ſwojemu kralej a krajnemu wjerſchej a njeſeſche ſo lépje hacź pola mje; nětko ſłuži Bohu, a pola teho Knjeza je ſaměſcźe hiſchcźe lépje wukhowany. Ale jeneho ſym ſhubił, ſhubił na wěcźne! O Matijo! mój Matijo!“

„Njeſadźewlujcze na Božej hnadźe, nano!“ rjekny Zelmank. „Bóh tón Knjez ſmili ſo teź nad nim! Wſchako wſchitcź wſchědnje ſa njeho proſymy, a wobroczi-li ſo, kajſe budźe to wjeſele w njebjeſach!“

„Jamjeń!“ dźeſche ſchépótujcz a jandźelju woſpjetowachu tajſe „jamjeń!“ tyłaz hłóbinje pſched Bożim tróńom.

XI.

W ſadwělowanju běſche Matij Brěſynk ſ Khołmcanſkeje hajikownje wuſtupił. Bjeſbźak khwataſche wotźal. Wón dźeſche pſches Hornju Łužizu, Cźěſku a Rakuſku, pſchecźo dale, pſchecźo dale bjeſ měra a pokoja, hacź na poſledku k mórſkemu pobrjohej dóńdźe. Tam wuhlada łódź, kiž mějeſche płachty hižo pſchipinjene a běſche hotowa k wotjedźej. „Na morjo póńdźeſch“, rjekny ham pſchi žebi; „tam doſahnje mje ſlerſcho ſmjerć, mi witana; ruku ham na ſo ſtožicź, to nochzu.“

Wón ſo njepraſcheſche, do kotreho kraja abo ſemſkeho łódź łódź pojedźe, — jeno hacź by ſobu ſměł. Bórſy běſche ſ łódźnikom wſcho nuſne wuczinił a ſaſtupi do łódźe. Kótwiza bu wuſběhnjena a ſa poł hodźiny jędźeſche Matij po morju do wſcheho ſwěta. Puczowanje na morju poſtěhuje cźłowjeſku wutrobu. Nječo widźecź hacź njebjeſa a wodu, a jędźecź na nětkotrych wot ludźi cźeſanych a ſwjatanych drjewnach, — a tola ſ hnjeſom woſtacź nad ſtraſchnje howrjazymi ſołmami, — je wulkotna myſlicźka. Brěſynk ſtupi k bokej a pſchihladowaſche, kak łódź druhdy w jeſchcźu a ſołmach ſo tepjeſche, druhdy pak ſaho ſo poſtaja ſo k njebju cźyła. „Ha!“ wón ſawoła, „tudy je mi derje! Pójcze ham, ludźo, kiž wy na doſtojnoſcźi cźłowjeka ſadźěwkujcze! Pójcze ham, tu wohladacze cźłowjeka jako podomjſowe tepło, kotrehoż maſch wſchědny roſum njeſnaje.“ — Tajke a podobne roſrěcźowanja mějeſche tón njeſłoſowny ham ſe ſobu.

S woprědła dźeſche wſcho derje, na ſchéſtym dnju pak ſawoła ſtrażnik ſe ſcźejora: „Kedźbujcze! jedyn namórſki rubježnik ſo bliži!“ Na łódźi naſta wulka hara; wſchitcź widźachu, kak wjetſcha łódź rychle a runje na nich jędźeſche. Kapitan ſawoła wſchitke muſyłowa na hornju łubju a dźeſche k nim: „Hołzy! cźekny cź temu ſaklatenu pſrej njemóżemy. Ale wobaracź ſo chzemy; woporkaſajcze jemu, ſo macze ſylne pjaſcze. Wopomnicze teź, ſo ſcźe w rukomaj tchole alžěrſkeho pſa runje tak derje ſkhowani, kaž w cźertowſkej tlamje. Tuž pſchimajcze ſmužiwje, hołzy!“

„Smužicze chzemy pſchimacź“, wotmołwichu muſyłowa.

(Pokracźowanje ſcźěhuje.)

wja, so šmědža žo saža šhromadžiny wotmětwacź, so žu wobydlenja njeſrankiwe a so žo nowinſka zenſura wotſtroni.

Pola Leridy žu radikalni lěwizarjo putniſtu kapalu ſapaliłi.

Krótke politiske powěsće

Němſki miniſter Ruſt ſaža ſtrowy.

Nowinarnja němſkeho wocźehnjerſkeho miniſterſtwa wojſewja, ſo je žo němſki a pruſki miniſter ſa wědomoſcź, wocźehnjenje a ludowe wukſuſanje Ruſt wot ſwojeje thoroſeje zyle wuſtrowiť a ſo je wutoru ſwoje ſaſtojniſke dźela ſaža pſchewſak.

Krajny pſcheradnik žo wotprawił.

Juſtizna nowinarnja w Barlinje ſdźeluje, ſo je žo Bölkny Franz Süß ſ Niederreidenbacherhofa w Hunsrucźiſtich horach wutoru rano w Barlinje wotprawił. Ludowy žud běſche Süßa 19. ſeptembra 1935 dla pſcheradźenja wojerſkich potajnoſcźow k ſmjerćži ſaſudźił a jemu cźeſtne prawa na pſchezo wotrjeknył.

Němſky frontſzy wojowarjo w Jendźelſkej.

Němſzy a franzowſzy frontſzy wojowarjo, kotſziž jako hoſcźo jendźelſkeho ſwjatka frontiſkich wojowarjow w Swanſea pſchebywaju, pondźelu měſchćanoſtu města Ball w tamniſchej radniźy wopytachu. Měſchćanoſta pſchi ſwojim powitanju rjekny, ſo žu tajke wopyty ſwětowemu měrej wužitniſche hacź nětkoraſkuliź ſhromadźiny Swjatka ludow. Generalny major ſ Müller žo w mjenje němſkeho wotpóſłanſtwa měſchćanoſcźe, wobydlerſtwu a ſwjatkej jendźelſkich frontiſkich wojowarjow dźakowaſche.

Nowe ſzowjetſko-ruſke nowiny k podpjeranju ſhromadneho dźela ſ Cźeſkoſłowakiſkej.

W rjanym wuwjedźenju žu w Moſkwje nowiny „Sa Rubejom“ wuſchke, kotrež ſu wuſtemu hromadźěłkanju ſ Cźeſkoſłowakiſkej wěnowane a kotrež maja wožeſbje nadawk, wobaj ſłowjanſkaj ludaj kulturnje ſbližiźeł. Nowiny mjes druhimi naſtawkami ſ pjera preſidenta Beneſcha a druhich wuſnamnych ſaſtupjerjow cźeſkoſłowakiſkeje politiki a kultury wopſchija.

Smjertne wuſudki pſchecźiwo Němzam w južnej Tiroliſkej móz prawa nabyłe.

Najwyſchſchi ſud w Romje je powołanje Němzow ſ južneje Tiroliſkeje dla ſkónzowanja italſkich finanzniłkow ſaczińnył. S tym žu ſmjertne wuſudy móz prawa nabyłe.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 8. januara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Wšě kčenička na ſtomiku
Płód dočakany njenjesu;
Tož liſćičkó najzeleńše
Do časa husto wotpadnje. H. Zejler.

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor w 7 hodź. barometer 738, hygrometer plus 2, najwyſchſcha dujowa temperatura 5 ſtop. cźopłoty. Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 738, hygrometer plus 3, najniźſcha temperatura 2 ſtop. cźopłoty. — Nižina pola Jendźelſkeje je žo w ſwojim jadrn trochu ſeſłabiła. Wona pak je wuběžź hacź do naſchich ſtron późſała. Tutón je nam pomrócźene njebjo a łohke maćenje pſchinjeſe. We wječornej Němſkej je wuběžź nižiny bóle wuſtukuje a tam wjazy deſchcźa pſchinjeſe. Nižina też hiſchcźe jutſje naſche wjedro wobkniježi, ſo ſmějemy njewobſtajne a maćzaſte wjedro. Dokelž budźe trochu ſmyniſcho, móže łohko woſchkrot naſtacź. — Jutſje ſchtwórtk ſłónczko 8,01 hodź. ſthadźa a ſo 4,13 hodź. khowa. Měſaczk ſthadźa jutſje popołdnju 5,12 hodź. a khowa žo popołdnja 8,21 hodź.

Wuhladny na wjedro ſa jutſiſchi ſchtwórtk: Malo pſcheměnjenja.

*

— **Do hoſtwinſkeje khěže we Wjeleczinje žo ſadobyli.** W cźaſu wot 1. hacź do 4. januara 1936 je žo we Wjeleczinje w jenej hoſtwinſkej khěži paduſchtwo je ſadobyczom ſtako. Kradła je žo jědźna potrjeba w 12 dźelach, žołta porzlinowa ſ mazoſchkami pomołowana, 3 zitronožołte tkańzowe talerki ſe ſelenej kronu, 12 wulkich jědźnych gratow (nožow, widliczkow a łžicow), 6 jědźnych gratow ſa wječer, ſrjebrne widliczki (800 get.) ſ monogrammom M. T., 6 jědźnych łžicow, 12 łžicźkow, mjes nimi 3 ſrjeborne, ſ M. K. woinamjenjene, 6 likrowych ſchkleńcźkow w formje tulpow, blidowe a łoſeiowe ruby ſ E. H. woſnamjenjene, wſchelake hrajerſke kharty a druhe drobne wězy. Schtóž może wo paduchach, mjes kotrymiž je najſterje też jónſka była, něſchto zdźeliś, žo proſzy, ſo by ſo hnydom pola bližſcheho zandarmſtwa abo pola kriminalneho wotdźelenja w Budyſchinje ſamołwił. Gdyž ſo žada, ſo wo mjenje wojſerjerja mjelczi. Schkodowany je na wuſłědźenje paduchow 50 hriwnow myta wuſtajił.

S **Małeju.** Ho'podaŕiki hejtman Jan Błažij może ſcźe 2. januara ſwój 25ſtenj ſłužbny jubilej woſwjeſcźiś. Knjeni Fritzowa, bźowka wobſjedźerſki kubła, dźakowaſche ſo ſwěrnemu ſobudźěłacźerjej ſa pilne dźełło, kotrež je k lěpſchemu kubła ſtajnje wuſonjał, a pſchepoda jemu ſwětki ſ rjanym pjenježnym darom. Zyle dźěłacźerſtwo, kotrež běſche na kuble ſo ſeſtupało, tohorunja ſhožapſcheczam, kotrež kubłowy inſpektor Erich pſchednjeſe, ſo pſchiſamknu. Dźěkowy towaríſch Pójcźka tohorunja ſwojemu pſcheczeſej wutrobnje ſhožo pſcheſeſche.

S **Kralez.** Wčera rano wokoło ½5 hodźin wudyri na ſzynowej łubi nad hróbźemi ryczeźkubła ſ hiſchcźe njeſnateje pſchicźiny woheń, kotryž by łohko wulku ſchkodu mohł naczińiś. Hnydom ſo wſchě wokolne wohnjowe wobory ſawołachu, mjes nimi też Budyſka motorſka ſzykawa. Se ſhromadnymi mozami poradźi ſo, woheń na ſzynowu łubju wobmjeſowacź. Tuta ſo dołpołnje ſpali. Schtitaza ſcźěna płomjenjam do ſuſodneho twarjenja njedaſche. Stót běſche ſo ſ hróbźow wumjedł.

S **Porſchiz.** (Powěſcźe Porſchiſkeje wožady ſ léta 1935.) Narodźiło je ſo 37 dźěcźi, 6 wjazy hacź léto prjedy, 17 hołzow, 20 hołzow, mjes nimi dwójza dwójnjatej, 5 njemandźelſkich dźěcźi. S narodźenych ſu 3 dźěcźi ſaſo wumrěłe. Pſched 100 létami běſche ſo 44 dźěcźi narodźiło, 26 hołzow a 18 hołzow. — Pſchipowědako je ſo 32 mandźelſtwow, jene mjenje hacź léto prjedy. Tu wěrowało je ſo 18 mandźelſtwow, 5 mjenje hacź léto prjedy. Pſched 100 létami běſche ſo tu 18 porow pſchipowědako a 7 ſo wěrowało. — Sſwój ſchćežeński žiwb wobnowiło je 26 dźěcźi, 5 mjenje hacź léto prjedy, 14 hołzow a 12 hołzow; 16 ſerbſzyn a 10 němſzyn. — Wumrěło je 18 wožobow, 2 wjazy hacź léto prjedy. Mjes nimi bě 8 mandźelſkich muſow, 3 mandźelſke žonn, 2 wudowzaj, 3 wudowy. 3 dźěcźi młódźe 6 lět. Naiſtarſcha wožoba, Jan Moſig ſ Boſchcza, běſche 94 lět ſtarh, 5 wožobow 80 hacź 90 lět, 3 wokobn 70 hacź 80 lět. 3 wožoby 60 hacź 70 lět. Wſched 100 létami běſche 42 wožobow wumrěło. 24 muſkich a 18 žónſkich. — Spowědnich běſche 1840, 829 muſſkich, 1011 žónſkich, ſ nich je ſo 49 doma woprawiło. — Zyrkwinſke kollekty ſu 1924,52 hriwnow wunjeſe; ſa Guſtav-Adolfiſke tow. 145,90 hr., ſa ſwonkowne miſſijonſtwo 207,05 hr., ſa měſchćanſke wokrjeſne towaŕſtwo ſa ſnutſkowne miſſijonſtwo 79,50 hr. (mjes nimi 50 hr. jenoſtliwych darow). ſa ſwonkowne miſſijonſtwo 371,45 hr. (mjes nimi 100 hr. a 50 hr. jenotliwaj daraj a 18 hr. ſ kłóſkiſběranja); ſa ſkubych 84,77 hr. naſběrało; wſcho hromadźe 2113,13 hriwnow. Wožada wopſchiła 1603 duſchow.

S **Hodźija.** W Knóchelowej. Mukowej a Kmochowej ſadobywaŕſkej naležnoſcźi ſo hiſchcźe ſcźěhowaze woſtejwja: Nimo w nowinach hižo woſjewjennych ſ ſoch jědnych koleſow ſu pola ſtražnika Schtra w Hodźiju hiſchcźe někotre cźorne elektriſke koleſowe lamby, kaž też dwě karbidowej lampje, kotrež ſu ſo naiſterje w bliſchej wokolinje města Budyſchina kradłe. wotedate. Schkodowani móža žebi lampy pola ſtražnika Schtra wobhladacź.

S **Brěſy.** Wčera woſwjeczi wyſokocźeſcźeny wobydleŕ naſcheje wſy Erwin Heiber na tudyſchim ryczeŕkuble ſwoje 92. narodniny. Jubilar je dźiwaju na wyſoku ſtarobu hiſchcźe poměrnje ſtrowy a cźiły. Jeho ſnn jeho ſtaroſcźiwje hlada.

Khudy basnik a nowe léto

(Zapozdźene.)

Mi, lubi ludźo, wěcźe mi to,
ſo njelubi ta próźdna hara!
Zo takle zapocźnje ſo léto
a ſkónči, za to njejſym jara!
Chcych ſtare léto wopominaś,
kaž žadaše to moja duša,
a nowe z dypkom zapocźinaś,
kaž to za porjadnoh' ſo ſłuša!

„Štož cźinju w tajkej khwilcy nětko,
tak budźe potom cyle lětko!
Chcu žiwy byś we nowym lěcźe,
kaž přiſtej' ſo za basnika!“
Tu dopomnich ſo, ty mój ſwěcźe,
ja nimam žanoh' cźaſnika! —
Haj, jed'n, a tón je tajki ſkuldny,
zo z cyła njecha doprědka —
a druhi, tón dźe jako błudny,
z tym zaſo njem'žu ſobu ja!

Štó nětk mi praji, kak je w cźaſu,
zo přikhad léta njepřepaſu?
Koh' praſeć w domje ſamotnym?
Jed'n ſkaka w korcźnje, druhi ſmorći,
ja jeno ſam tu žiwy ſym,
a pos ſej wonka nětko bórći! —
Što, kóniko, nětk cźinimoj?
Na kajku ſtronu zlećimoj?

Do Pjerkec hnéwnaj zalězemoj
a do ſwitanja wujdźěmoj,
zo ſkóncźnje wěmoj, w kajkim lěcźe
tu žiwaj ſmoj na Božim ſwěcźe!

Hospodaŕski rozhlad

Ssrjedu 8. januara 1935.

Wčeraſze kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólſk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,255	100 čeſkoſł. krónow	10,29
100 ſwajc. frankow	80,80	100 franc. frankow	16,40

Barlinſka burſa ſe 7. januara. Po krutym ſkónczenju pſchedwczeraſzeſcheje burſy ſo wczeraſzicha burſa w pſchecźelnym měnjenju wotewri. Dla połneho wuſpěcha wupiſanja pruſkich połkadnjowych bonow běſche ſamo pſchiſłušne. To ſo na burſy ſ wulkim ſpokojenjom pſchija a dawaſche we wěſtej měrje podłožk ſa pożadźenje wupiſkow noweje ſtatneje żeleźniſkeje pożczonki. Pſchi tym ſu druhe pſchiſłušne powěſće ſ hoſpodaŕſtwa nowe naſtorki dawachu, kaž khětro powjeſkſchenu wobrót drobneho wobkhoda we lěcźe 1935. Wobrot na burſy ſam njebě pſchewulki a wobkhod wotpocźowaſche ſwjetſcha w rukach kuliſy. Tuta ſo wokeje ſ nékotrymi ſpeźialnymi ſdónotami ſaběraſche. Na rentowych witkach ſo kurſy wo něſchto mało ſnižichu.

Barlinſke żitne wulkowiki. W policźeńſkich a wotbytownych pomérach na Barlinſkich żitnych wulkowiſkach je ſo ležma něſchto pſchemeněniło. Dowos ſ rataſtwa ležma rozměry poſledních dnjow pſchekroczi a też napraſchowanje na krnce běżneje potrjeby je w pſchema'y wobmjeſowane. Pſchenżu Barlinſke młyny dale na ſakładje pokaſtow kupuja, mjes tym ſo ſo rožta we błoowným měſcźe poměrnje ſłabje kupuje. Pſchi morju a pſchi Wódrje ſu ſwužitkowanje możnoſcźe powſchitkownje lěpſche. Wowſ a jeczmień ſa pjawanſke zamėru ſtaj ležma dóſtaczi. Jeczmjenje, wożebje ſa induſtrilu, maja krute płacźiny. Sa jeczmienje ſa piwarnje ſo wjetſche žadanja njerady pſchiſłwolichu.

Wczera płaczeſche w Barlinie zeznaŕ

pſchenżu W 8: 9,90 hr., W 9: 9,95 hr., — rožź R 8: 8,10 hr., R 11: 8,25 hr., — jeczmienja G 7: 8,35 hr., G 9: 8,60 hr., — wowſa H 9: — hr., H 13: 8,20 hr.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po złotej hriwnje.

	7. 1.	6. 1.		7. 1.	6. 1.
Pšenica	208,0	208,0	buny	11,0-12,0	11,0-12,0
rožka	171,0	171,0	woka	14,5-14,7	14,2-14,7
ječmień now.	230-234	230-234	módre łuniny	8,25-8,75	8,25-8,75
ječmień, nal.	—	—	žołte łupiny	11,5-12,0	11,5-12,0
wows	—	—	zeradella	20,0-23,0	20,0-23,0
kukurica	—	—	raps. wosuſk	—	—
pšeń. muka	27,05	27,05	lany wosuſk	8,65	8,65
rżana muka	22,25	22,25	ſuch. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrni. kruſki	8,60	8,60
rżane	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg			rżana ſloma		
hroch, Viktor.	23,0-24,5	23,0-24,5	pšeńč. „		
lane ſymjo	—	—	wowſna „		
pieluški	17,5-18,5	17,5-18,5	ječna „		

Płaczizna za pšenu za wupłodźerja 8: 198,0 9: 199,0
Płaczizna za rožku za wupłodźerja 8: 162,0 11: 165,0
Płaczizna za jeczmień za wupłodźerja 7: 167,0 9: 172,0
Płaczizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 164,0

Płaczizny rězneho ſkotu na Barlinſkich ſkótnych wikach.

7. januara 1936 Płaczizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 182.

Połnomjaſne, wukormjene, najwětſeje rězneje hódnoſce hač do 6 lět	42
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarše wukormjene	42
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarše	42
Mjenje picowane wšěch ſtarobow	—

Byki: 165.

Połnomjaſne, wuroſcźene, najwětſeje rězneje hódnoſce	42
Połnomjaſne, młódše	42
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane ſtarše	42
Špatne	—

Jałowicy a kruwy: 1150.

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwětſeje rězneje hódnoſce	42
Połnomjaſne, wukormjene jałowicy najwětſeje rězneje hódnoſce hač do 7 lět	42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowicy	36 42
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowicy	30—36
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 3048.

Najlépše wukormjene (1. družiny)	75 - 80
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	65—73
Špatne (3.)	52—63

Wowcy: 5362.

Młódše a ſtarše wukormjene (5. družina)	45—47
Starše wukormjene (6.)	43—45
Mjenje wukormjene (Märzſchafe) (7.)	30—43

Swinje: 8396.

Połnomjaſne, wos. raſow a jich křižeńj., hač do 1¼ lět ſtare	54,50
Wukormjene	52,50
Mjaſne	50,50
Špatne	48,50
Rancy a kundrosy	52,50

Radio

Schtwórtk, 9. januara ſo ſłyſchi:

Königswuſterhauſen: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,30 wjeſely ranſchi konzert. 11,30 ſa buru. 15,15 puczowanja po Schleswig-Holſteinſkej. 17,50 Barlinſke wuczerſke ſpěwne towaŕſtwo ſpěwa. 20 troſt „Jentwa“, 20,40 wjeſoła hudźba.

Lipſk: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,30 wjeſely ranſchi konzert. 11,45 ſa buru. 20,10 wjeſelohra „Sevillaſki barbéŕ“, 21,30 orcheſtrowy konzert.

Hiſchcźe wažne i dnjowneho programma: Barlin: 20,10 ſwjedźeń hublow. Hamburg: 20,10 Mozartowa hudźba. Köln 20,10 wječorna hudźba.

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźeł a přilopk Marko Smoleŕ a za nawěſtki dr. J. Cyž, wſitcy w Budyſinju. D. A. XII. 1935 2256. — W tu khwilu tariſna liſćina čo. 3 płaći.

Wudawa a čiſći dr. J. Cyž w Budyſinje.

— **Sastwy dobrowólnikow do wójska.** Sa wojerku służbu winowacył, kotśij su 18. lěto dopjelí a 25. lěto njeśu pśechrocźili, a kiž maja wotpohlad w oktobru 1936 jako dobrowólniscy pola pśěcheho polka cźo. 52 we Budyśinje służyć, maja so najspěchnišo samokwicź, dokelž so sapišu dobrowólnikow jenoś hacź do 31. 1. 1936 wumjedu. Pśichśijemjeńske městna su sa pěsći polk cźo. 52 w Budyśinje w husarskich kasarnach na Sedanskej drózy 15 w polkowym stabje JR 52, w pěchótskich kasarnach na Lubijskej drózy cźo. 28 stab II/JR 52 a w Lubiju w kasarnach cźišcowna na Korcźanskej drózy stab III/JR 52.

S **Bělšcez.** Tudyscki bur jako njedźelu rano do konjenza śtupi so by konja pizował, bu tam njemało pśechkwapjeny, hdyž tam mě̍to konja koru śtejo namaka. Hyndom na śtražnizmachtra sawoła, tola mjes tym so jo spóźiwne pśeměnjenje konja do kóły wukopa. Snaczi bě̍chu zebi mjenujcy żort dowolili. Ssobotu wjeczor bě w hosćenzu sabawa wohnjowoje wobory, pśichi kotrejź bě bur pśichitomny. Tam so tež myślicźka wo pśemeńenju konja wulahny. Sa bura je to wě̍so njepśichijomne pśechkwapjenje bylo.

S **Hodźija.** (Stawniske powěźeńce.) Narodźenja: 1. 12. dźěłaćerjej F. K. Hólcej w Sdulichczach, dźowka. 12. 12. dźěłaćerjej E. Njelyj w Pśeźezach, dźowka. 14. 12. dźěłaćerjej R. H. Schumannej w Hornjej Borschczi, hyn. 13. 12. burej A. R. Brodźe w Bohaschczach, hyn. Kowarjej P. N. Hermannej w Khanezach, hyn. 17. 12. kowarjej E. M. Rittrichej we Wjelkowach, dźowka. 19. 12. w Błohaschczach njemandźelśki hyn. 20. 12. dźěłaćerjej A. F. K. Knuji w Małej Borschczi, hyn. 21. 12 śkłarjej E. F. Marschzu w Spytezach, dźowka. 25. 12. w Dobranezach njemandźelśki hyn. W Nowych Bohaschczach njemandźelśki hyn. 31. 12. nadrósnemu dźěłaćerjej M. J. Großmannej w Koblizach, hyn. — Swěrowani: 23. 12. P. Mikanja, pohoncź w Małej Praji, ſ M. M. Brěsninkez w Małej Praji. A. E. Urban, hospodaŕśki pomocnik w Drobach, ſ E. H. Scherberez w Sdulichczach. M. O. Schwarza, twarśki dźěłaćerjej w Nowym Ssólu w B., ſe S. Freudenbergez w Cźěchchczach. M. W. Pawlik, tyschersći mischtr w Hrodźiscźu, ſ G. Jordanez ſ Njesdachcz. P. K. Werner, wojnaćśki pomocnik w Budyschinje, ſ M. E. Wiedermachez w Ssmochczizach. 26. 12. K. Njeczka, pohoncź w Pśichijeschach, ſ B. E. Nabiz w Hodźiju. — Wumrěli: 4. 12. K. Rěschni, famkaŕ w Małej Borschczi, 25 lět starh. 5. 12. S. L. F. J. Giebner w Hodźiju, 5 měs. starh. 9. 12. M. ſwud. Junkerowa rodź. Trobleez, rentnaćka w Cźěchorezach, 56 lět. 25. 12. M. A. ſwud. Helanowa rodź. Halbiz w Hornim Wunjowje, 73 lět. — W lěcze 1935 narodźi so 105 dźěći (mjes nimi 5 morzowych), mjenujcy 41 mandźelskich a 10 njemandźelskich hólcow a 48 mandźelskich a 6 njemandźelskich holcow. Swěrowało je so 47 porow. Wumrěło je 51 ludźi.

S **Kulowna.** Narowne njesbože sta so w Nowej Bukowje Dźěći khłapca Jana Madźesźa hrajkaju na drózy pśed domom. Na stronu k Budyschinej jědźece wogonowa wós a pśejědźe dźěći śtyrjoletnjeho holcźa Jurja Hanka, a młodźi je jeje bratr jo na błowje hnaŕ. Njesnaty wołowy wjednik spśidnje cźekny. Wós ſ Wendyschina je holcźu do Kulowskeje khorownje dowjezł.

S **Němcow.** Hamtiki žud we Wojerezach je hospodaŕskeho pomocnika Jakuba Jurka pśed nětkotrymi njedźelemi do pśicheptowanskeje jatby wjak. tukajo, so je njedawno wotpalenu hrožnju japalił. Nětko je so Jurk do Shorjetza do pśicheptowanskeje jatby dowjesł.

S **Wojerez.** Pśichi ſolowanskich dźěłach na wyšokim powodźe miliny je žobotu instalatěr Schołta ſ wyšokeho ješezora padnył. Schołta bě hnydom morwy. Po nim žaruje jona ſ 5 dźěćimi.

S **Michałkow.** Wobeŕ pola ratarja Augusta Ssroki, wo kotrymž njedawno pišachmy, je je žamoſapalenjom nastał.

S **Rychwałda.** (Zyrkwinske.) Zyrkwinska rada je we žwojim pośedźenju wobjamkła, so žo wotnajeśki pjenjes za pola, zyrkwi słuschaje, wo 10 proz. śniži. — W sańdźenym lěcze pobychu k Božemu bźidu 939 wośobow. 424 mužow a 523 žonow. Narodźi so 20 dźěći, 3 mjenje hacź loni. 11 hólzow a 9 holzow. Konfirměrowało je so 26 dźěći (loni 40), 9 hólzow a 17 holzow. Wěrowanych bu 18 porow (3 mjenje hacź loni). Wumrě 9 wośobow, 5 mužow a 2 žonje a 2 dźěći, pornjo 20 wośobam w lonischim lěcze. W kolektach je so nasběrało 115,05 hr. mjenje hacź loni. Na dnju ſmutskowneho mišijonskeho nałběra je 77,10 hr. ſa ſotrowanju 108,45 hr., W zyrkwi je wožada 300,60 hr. ſa zyrkej woprowała. Boże słužby wotmě̍chu žo na 66 dnjach, na kotrychž so 1457 wośobow wobdźeli, 143 wopytowarjow ra jenych Božich służbach pornje 165 w lonischim lěcze. — Hamtna Rychwałdskeho knjeństwa je žo nětko tež na burske wobsyństwo rozschěrika. Najenjay žu direktorojo schamotowych ſ. wótrow w Hońcu Je nětdże 7000 ju-trow wulka. Wobsedny wuczeny kamuł ju rjadu-je.

Přilopk

Cźah do auta sajěł.

Njedźelu wjeczor wokoło 7 hodźin pśichi njeschkitanym pśechodźe pola kupjelow Mildungen lokomotiwa wožobowcho cźaha do auta saiedze a jón nětdże 100 metrow ſobu wołcźesche. Jedyn je ſobubźěłacych auta ſo we wulkim wobluku ſ njeho wjerchny a bě na městce morwy. Jena žona je cźežko ſrani a tśeći ſobubźěłacy tohorunja walke ſranjenja pocźerpi. Auto je dospołnje sniczi.

Zalostny njeſkutk ſo po 7 měžazach wotkryl.

Kriminalnej policiji ſo poradźi w Adlershofje pola Barlina žalostny njeſkutk wotkrycź, kotryž bě̍sche ſo hižo druhe dźeń ſwjatkow 1935 ſtał. W Adlershofje na Glitnitzkim puczu 152 pola 48lětneje dźěłaneje žony Ahlowe bydlazy 40lětny Rich. Wegner, kiž je hižo wjazy trócź pokhłostany, bě̍sche w pózdlednim cźaſu ſ tym napadnył, so Ahlowoje domjazu nadobu pśechodowasche. Wegner ſtajnje wobkrucźeſche, ſo ma wot Ahloweje, kotraž je na puczowanju, nadawk a poknomóz, jeje nadobu rospśchedacź. Dokelž pak ſo tukanje pśheczíwo Wegnerej pśichżo bóle ſhuſczowasche, ſo meble bjes Ahloweje dowolnoſcze pśchedawasche, bě̍chu ſastojnizy kriminalneje policije póndźelu pśichikas dośtali, ſo bychu pola Ahloweje wobſobinſzu žo ſa wězami praſcheli. Saſtojnizy žo hromadźe ſ Wegnerom, kiž bě žo mjes tym druhdże ſaſydlił, do Ahloweje bydła podachu a ſwěźcźichu tam, ſo bě̍chu wſchě jitwy hacź na jeniczki knihowy thamor dośpolnje próidne. Dokelž žo Wegner ſajerachże, thamor wotamknycź, a žo nimo toho ſpodźiwnje ſadźerżcźiche, jemu ſaſtojnizy do wocźow prajachu, ſo je žonu ſtónzował a jeje cźěło do thamora ſamknył. Hdyž ſaſtojnizy thamor wotewrichu, žo jim žalostny napohlad poſkicźi. Jenotlíwe kruchi cźěła bě̍chu do lapow ſawalene a

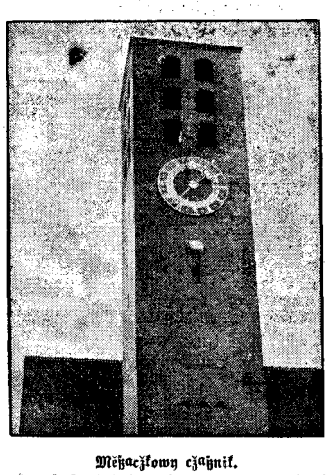

Mě̍začzkowy cźaſnik.

Mjes tym ſo ſo cźaſniki ſwjetjicha k tomu wužiwaja, ſo bychu nam cźaſ pśichſiewíke, je ſo nětko na nowej zyrkwi w Barlinje cźaſnik pśchiprawił, kotryž wo dnjo mě̍začzkowe faſy ſcźehowazych wjeczornych a nóznych hodźinow pokaſuje. Koleſka mě̍začzkoweho cźaſnika žu na thój prawe̍ho wěźineho cźaſnika pśchilamknjene. Cźaſnik wobsedźi kontrollowazu naprawu, kotraž dowola, ſo jo jeho běh wot jeneho połneho mě̍začzka k druhemu po liczbje wobrotow mě̍začzka rjaduje. Pod cźaſnikom je na wěźi połoja poſtrocźaneje mě̍začzkowe kule pśichcźinjena. (Weltbild, M.)

ſ chlorowym kalkom pośpypane. W běhu pśicheźkyſchowanja ſo Wegner wuſna, ſo je njeſkutk hižo druhi dźeń ſwjatkow ſamdźeneho léta ſtucźił. Praji, ſo je žonu we ſwójskow ſamdźeneho léta ſtucźił. Praji, ſo je žonu we běhu ſwadny morił a cźěło na to dwaj dnjej w bydlenju ſwadny morił a cźěło na to dwaj dnjej w bydlenju běhu

Přiloha k čislu 6

SERBSKE NOWINY

Srjedu 8. januara 1936

Sněra za sněru

Po woprawdźitym podawku.

Na statnej dróhi, kiž wot Leningrada k finiskej hranizy wjedźe, du we wjetšim rosstupje schtyri wožoby. Najprjenjscha, zyle žama a daloko prědku, dže pólska žotra čerwjeneho schija, kiž bě czeźi nadawk pschewsaka, so by schóhowazym tšom ruskim czeknjenjam piches finsku hranizu dopomhała, dale mloda burowka se pšom a sašy w dalokim rosstupje jeje muž a macź, tehorunja jako buraj sdrasczenaj. Ssu to ruscy aristokratojo (semjenjo), kotšiž psched czerwjenymi ruskimi mózgarjemi czekaja.

Tutón wotdźel pucza psched hranizu je posledni a najstrachnischi. Wschudże czahaja wojazy czerwjeneho wójska a prascheja so kóždeho puczowazeho, hdże chce a kajki samer ma jeho puczowanje.

Ssotra czerwjeneho schija a ma najlózschu rólu. Je je wupokas a wurěcź, so chze w blischej wšy po jěźi sa swójich khorych dóricź, je wěrje podobny a tuž njeczinja it zanyó sadźewkow. Druzy czekaju z falschowanymi pazami dyrbja pak swoje pocźahi je žotru Czerwjeneho schija potajicź. Wojazy su pokni njedowěrny a pruhuja wschitko dokkadnje. Dotal su so nimale bjes sadźewkow hač sem dóstali.

Tola, krótko psched hraniu, sdasche so kónz bycź dalscheho puczowania. Wschudże kaka pscherada.

Pomału a czeźko tupoze rjana, mloda žona, kiž bě hacź dotal saplenczene žiwjenje semjanki wjedła, we sněhu. Pschi njej běźi pós. Tuteho bě je jeje muź se žobuzelnosce jónu zyle małeho sahlóbnjeneho na bróhy schěhnył a žobu domoj pschinjeść. Bu j najnjeznischim pschecźelom swójhy. Žona a pós jej hlódnej, tydźenje dołho njeběschtej nicžo khmaneho jědloj, jenož rybjaze hłowy.

Też jeje mandźelski a macź běschtej hłódnaj, a dokelž bě macź czeźku khorosci pschętrała, mózesche so lédma na nohomaj njeczi. Czeźte myssle jich czwilowachu: czehodla to wschitko? Najlépje by bylo, so na semju lehnyczi a so swójemu wožudej poddacź. Tola žadosczi sa žiwjenjom a swobodu stej žylnischej hacź sadwślowanej. A tak du stonajo po hłubokim sněhu sprózni dale. Pschezo j wulkej starosczu: Schto budże j nami, schto nam pschichodna hodźina pschinjese?

Nadobo wunóri so krótko psched poslednjej wjesku czrjóda czerwjenych gardistow. Wutroba mlodeje žony njemérnje pukotasche; žamo pos pocza so tichascź. Se wisatej wopuschu a jeschilenej hłowu běžeschе pódla swojeje knjenje. Widźesche, kak wojazy pólsku žotru Czerwjeneho schija z wulkim hołkom sadserżachu, kak so j nej žiwje rosmokwjachu a dorosumiwschi so j njej dachu iej stónczne dale hicź.

Na to blizachu so wojazy mlodej žonje. Strachuju so pschednjese swoju prósstwu. Tola skrótka ju wotbudu. Nicžo njebudże! Nichtó zuy nieśmě do wšy. Hnydom wrócźo! Mjes tym so žona dale proszy, czišny zjednik wojakow, kiž bě po sdaczu pschecźel pšow, warjene bérnu se saka wuczahnuwschi, je pšej pschicźišny. Ale wuhłódjene skczatko, mésto so by so do nich dak, so jich njedótknje.

„Nó, prai mi tola, czehodla twój poś bérny njerjerje. S waschim hłedom daloko njeje."

Žónska jej wumyślicź njemóże, czehodla jeje poś bérny njeje, tutu delikatesu wotpokasuje. W swojim smjertnym strasche je ji też kża witana, móże-li jej s nusy pomhacź a rjekny tohodla so poźmětwjuje: „Njerjerje wjedy, dokiž jemu niedowolu."

„Taak?" woschcźerjo czerwjeny gardista na nju sereji a s njedowěru na nju shladuje rjekny, „dopokaž to. Prai jemu, so dyrbi hnydom žracź."

„Tuž dźi, mój duschny Wanja, śmějch nětko žracź," rjekny jemu žona pschecźelniwie.

Hnydom wali so poś na bérny a leschlapa je. Wojazy s radosczu wjacchu. Wania dyrbjesche kuś wopjetowacź. Swérny poś, kaž by so wo swoju knjeni strachował, cźini wschо, schtož jej wot njeho žada.

Tola staroscź mlodeje žony stajnje rosce. Jeje muź a macź so dale a bóle blizitaj a je drje wěste, so Wanja jimaj wjeselе schczowkajo napschecźo pobéhnje.

Se stracha cźinjesche s pšom wschе kumschtny. Wanja dyrbi „rjenje" cźiniсź, so mortwy stajecź a „kak rěcźi poś?" woimołwicź. Wschitke tute kumschtny dyrbi pokazacź, kotrez běchu jeho psched létami nawuczili a kotrez sa cźaš hubjenstwa a staroscze wuwjesсź njebě trjebak, dokelž nikomu myssle na to njeńdźechu.

Ale w tutej wažnej mjenschinje, nětko pschedwjedże swoje nawukнjene kumschtny s taikej pilnoscźu, horliwoscźu a wuschiknoscźu, kaž by na jewischcźu stak.

Hižo so muź a macź na bróhy stejazym pschiblížujetaj. Hnydom jeju Wanja postrowi, hnydom wojazy žamotnej puczowazeju sadżerżachu.

Jonje bě straschnje wokoło wutroby. Shladuje na pša a pohonja jeho pschezo sašo k nowym kumschtam; dyrbi wschitko pokazacź, schtož może. Widźi swojeho knjesa a staruschku pschikhadjecź, ale wócźay so praschejo na knjeni složowasche a njebasche so spóstacź. Pomału a kaž zusaj dźěschtaj puczowarjej nimo wojakow, kiž jeju dale kedźbu njemějachu.

Skónczne běchu so nahladali. „Dokelž masch tajkeho mudreho pša", prajesche nawjedowaŕ a plazny ju na ramjo, „dhu cźi dowolicź, so by žebi do wšy po jěźcź dóschła. Cźintej, so dale pschińdźetej!"

Hdyž mějesche mloda žona skónczнje wojakow sa khribjetom, rospuschcźi so žakoždy strach do rěki žyslow. „Mój duschny pžyczko," schepta pschezo sašy, „dźakuju so cźi."

Wanja hladasche se śwérnymaj wócźkomaj na swoju knjeni, kaž by so ju chcył něschto woprascheсź. Wona jeho srosumi. Wohladnywschi so, hacź jeju gardistojo hischcze widźa, jomu rjekny: „Nětko běź, ale wrócź so hórsy sašy". A Wanja puschcźi so je spěchom sa swojim knjesom, postrowi jeho s wjeselowazej wopuschu a wrócźi so rucze k swojej knjeni. Hischcze ras dyrbjesche Wanja swoju mudrosczu a pożłuschnosczu pokazacź. Hdyž cźekanzy pisches saschlahany léź krocźachu, wotradźowasche so jim, pša sobu bracź, dokelž mohł jich najžnadnischi ropot pscheradźicź a zmjerczi wudacź.

Ale tu dotheho pschemyślowanja sa cźekańzow njebě: Sswéra sa śwéru! Kaž j cźłowjekom rěcźi j Wanju: „Njeśmějch žadyn synk wot so dacź, dobry pžyczko, bewak dyrbimy wschitzy wumrécź."

A mudry poś běźi zyle cźišche pschi w śmjertnym strasche krocźazych cźekańzach, doniž njeběchu stónczнje — stónczнje wschitzy wumóženi. ś.

Tehdy w šuli . . .

Klin wón rěkasche. Měrcźin Klin. Wopytach druhu rjadownju, jako Klin k nam pschińdźe. Wón běsche tak śuchi a błędy kaž ja a wo něschto mjenischi. Włožy běchu śwětke kaž śloma. Jeho wócźay hłuboko leżeschtej. Wón ma žowjazej wócźay — žobuschulerjo prajachu.

Ja so najprjedy mało wo njeho starach, žydach w pěnjej lawzy a wědźach, schto to wosnamjenjesche.

Potom hodźina kreślenja pschińdźe, a něchtó dyrbjesche mlokowy wós na tafli nakreślicź.

Tu knjes wučeř rjekny: „Nó, naš nowy, Klino, wsmi krydu!"

A Měrcźin Klin, naš nowy, k wulkej tafli stupi, psched kotrejž ma wjetschi dźěl s naš njemały strach, a sapocźina kreślicź.

Ja s tajnym doscźinjenjom cźakach, so žo jemu nadawk njeporadźi a so potom ja na rjad pschińdu, so bych to prawje cźinił.

Ale mały Klin psched taflu stejo běły krucź krydy wodźesche a jeho śuche porty to s taikej wustojnoscźu cźinjachu, so njetrjebasche žaneje žmužki sašo wumasacź, a wón kreślesche koło a wojo a hóki a bowy a kany a haj — woprawdźe — wón kreślesche nětkole konja, kotryž wós cźehnjesche. Cźłowjek mójeje woprawdźe widźecź, kak so kóń sapjeraschе, so by s wosom doprědka pschińchoł.

„To pak je pěknje!" wučeř prajo nowemu jeho śwětke włožy majkasche. Tón pak swoje khutne mjeswoczo wobcźakanzy pisches saschlahany léź krocźachu, wotradźowasche so jim, pša sobu bracź, dokelž mohł jich najžnadnischi ropot pscheradźicź a zmjerczi wudacź.

Ale tu dotheho pschemyślowanja sa cźekańzow njebě: Sswéra sa śwéru! Kaž j cźłowjekom rěcźi j Wanju: „Njeśmějch žadyn synk wot so dacź, dobry pžyczko, bewak dyrbimy wschitzy wumrécź."

A mudry poś běźi zyle cźišche pschi w śmjertnym strasche krocźazych cźekańzach, doniž njeběchu stónczнje — stónczнje wschitzy wumóženi. ś.

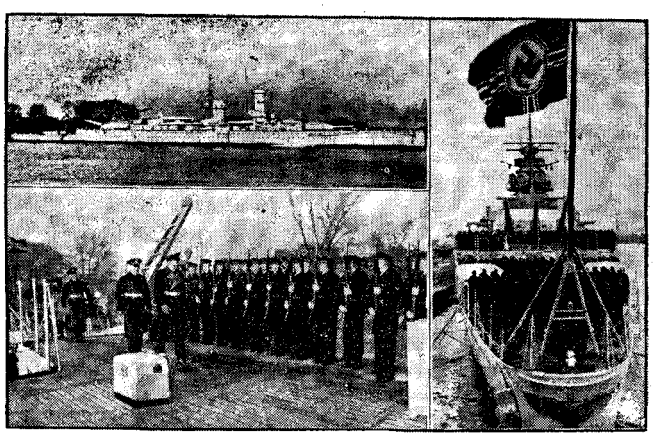

„Admiral hrabja Spee" so do służby stajik.

We Wilhelmshavenje je so najnowscha němska panzerowana łódź, kotraž je mjeno Falklandskeho a Coronelskeho rjeka dostała, śwjatocžnje do śłužby wsata. Horjeka na lěwo: Napohlad na łódź je strony. Deleka na lěwo: Konteradmiral Carls wotkrocźi frontu, pschi nim krocźi kommandant łódźe, móršti kapitan Patzig. Na prawo: statna wójnska khorhoj je so na sćežor scźahnyła. (Weltbild, Drüppel, M.)

Přepozdźe . . .

Pokhmurjeny dźeń haprleje bě. Wichorojte deše zakhadźachu po polach a honach. Po wjesnym puću hibaše so dołhi žarowański ćah a mały zwónk wjesneje cyrkwički přewodźeše ze zrudnym hłosom jón na jeho poslednim puću přez tutu zemju. Bě to stary Wićaz, kotrehož na kěrchow wjezechu, hdźež bě jemu tótka hižo přihotował spaľnu komorku we maćeri zemi. Byrnjež też był daloko přez wósomdźesać, měnjachu ludźo tola, zo je přezahe wotešoł. Dokelž jeho jenički syn, njestupaše do nanowych stopow, ale sydaše dźeń jako dźeń we korčmje za karańčkom piwa. Hdyž bě so dosć napił, wadźeše so z ludźimi a pjerješe wo blido, zo jeno skleńcy tak ščerčachu. Husto přińdźe tak cyle rozbity w mjezwóču domoj a krej jemu běžeše z mnohich ranow. Haj — dźěći husto za někotre dny to potrohaju, štož staj staršej w létadołhim prócowanju natwariłoj. Je wšak jara lohko herbstwo přewzać z jeničkim zaplać Bóh, tak lohko samo, zo so njehodźi ani zdźeržeć, ani wjele mjenje hišće rozmnožić.

Tak so też minychu někotre léta, zo zańdźeli stary Wićaz swojej woči wšemu zemskemu, jako buštej młyn a kublo, w kotrymž wotpočowaše cyle žiwjenje njeboh Wićaza, přesadźowanej. Cehodla? Ze stareho nazhonjenja to wěmy, kohož hrěch dźerži jónu we swojich prudłach, toho tak khětře z nich njepušći. Młody Wićaz hraješe a piješe přeco bóle, zo bórzy wjacy njewědźeše, hdźe nutř a hdźe won.

Jónu sobotu bu statok přesadźowany. Tutón bě daloko a šěroko znaty. Z wokoliny přijězdźowachu do młyna po muku, pózdeho njeboh Wićaz sprawnje powita a jemu derje posłuži. Dokelž wunošnosć młyna a kubła znajachu, přikhadźachu kupcy w wulkej ličbje. Młody Wićaz pak sedźeše hižo cylički dźeń we korčmje, srěbujo jedyn karańčk po druhim do łačneje šije. Přez wočinjene wokno słyši ličby, kiž přecy wyše stupachu. Młody Wićaz liceše. Napisa na papjeru wunošk a wotliči potom dołh, kiž derje znaješe. Ale zbychu jenož někotre hriwnički z bohateho herbstwa.

Kóždy we wsy mjenješe, zo je to hańba, ale młody Wićaz na to njedźiwaše, zeleše a tamaše a přecy hišće liceše —

Korčma bě dawno hižo prózdna, samo najhórši pičcy běchu prječ, jenož Wićaz tam hišće sedźeše.

Piwo na stronu stajene, čežku hłowu do dłonjow złoženu, wuwaleše woči do z kurom napjelnjeneje korčmarskeje jstwy. Korčmař hižo stólcy a blida hromadu staješe, přetož dźeše hižo na jenu hodźinu. Młody Wićaz bě z myslemi cyle něhdźe druhdźe. Włosy jemu wisachu do mjezwoča. Rucy jemu třepotaše. Spěšnje wupi piwo.

„Dźi domoj, Jano!" rjekny korčmař. Chcyše wšak hišće něšto rjec, ale wostaji so teho. Wićaz pak so njehibny. Tuž tola zasy poča:

„Je hižo skoro w jenej — ćma je wonka, hrózbnje ćma!" dźeše korčmař starosćiwje.

„Dźerž hubu —!" wotmołwi Wićaz, „piju hišće jene piwo!"

Korčmař chcyjo abo nochcyjo, dyrbješe pjanemu Wićazej być po woli, dokelž njehodźeše so z nim žortować, běše jara hruby človjek.

Poda jemu piwo. Wićaz wuprózdni skleńcu na raz. Woči jemu zapadowaštej. Potom rěčeše nadobo tak mjehko, tak žałosćejo, kaž małe dźěćo.

„Njeboj wšak so předemnu, — njebudu hižo ničo wjacy pić, — mi je ta juška tak přećiwna, zo mohł hnydom ćeknyć."

Potom Wićaz stany, — jeho sylna postawa khablaše, — ćežko so jemu dychaše.

„Dobru nóc!" bórčeše při sebi. Korčmař wotewri jemu durje, prajo: „Přińdź derje domoj, Jano!"

Nóc bě ćmowa, kurjawojta. Žane świetleško daloko a šěroko. Pomału kročeše Wićaz po wsy. Bě smjertna ćišina, jenož stup jeho skórnjow bě słyšeć.

Srjedź wsy Wićaz pozastawši so khwilku na wulki kamjeń posydny. Tam sedžo dopomni so sam na so, kak wopuščeny je wot Boha a človjekow. Tehodla bu jemu nadobo tak styskno, zo wuronichu so jemu sylzy a płakaše jako małe dźěćo. Jeho ćělo třepotaše jako suche lisćičko. Potom zasy postany a dźěše, — jako sucha rohodź we wětriku so čumpajo, pak tu, pak tam. Padny samo do błóta puća. Cyle womazany na ćele a duši stupi do dwo-

khowa, jako njeby so niczo stako. Ja w swojej kawzy zedźo moht rjez tichopotach. W liczenju změdźesche mje tón abo tamny pschetrjechicz — ale w kreslenju? — —Nashonich, schtož dyrbjach posdźischo hischcze husto nashonicź: so mje nětchtó w mojim najlubschim dźele pschetrjechi a po zdaczu ani njepytny, so jemu podlezach.

S tutym dnjom ja na Měrczina Klina hrosnje hladach a thodźach jemu s pucza. Skradu dyrbjach pak pschezo sašo na jeho wusche njeswoczo pohladacź. Ja Klina ludowach; jenož so to hischcze njewědźach.

Po tym bórzy dźeń pschinidźe, kotryż mi to spósnacź da. Dokelž bésche nowy cjichi a njelećity a dokelž jeho wulki dar, so mózesche wschitko, ale też wschitko nakreslicź, so zobuschulerjam njespodobasche, woni jeho wuzadowachu, hdyžkuli so k temu něchtajke pschicźiny pokicźesche. Jónu bé wón podawk se stawisnow na taflu nakreslił — a dokelž běchu tehdy wschitzy wucerjo druhich zjadownjow pschischli a jeho dźelo hódnje wobdźiwachu, běchu jemu s tutej hodźinu wschitzu njepschecześi sy smysleni. Jónu — bésche zobotu runje psched skónczenjom schule — khyschach, so chzychu někotsi na Klina na dompuczu kakacź a jeho hóduje pschebicź.

Njewěm, kak k tomu pschinidźech. Ja tola Klina njerodźach. Hidźach jeho tola, tak měnjach. Ale na dompuczu so w jeho blischcesi dźerżach. A woprawdźe: na rózku sa piwarnju so sapocza. Kamjenje létachu. A jako so wo to njestarachmoj, dothi Lebsa pschibéża, a Klinej jeho czapku s hlowy storhny. Klin se zwojimaj srudnymaj wocznomaj na Lebsu pohlada a njeby na tónzu swoju czapku dozyta sašo spěchnył. Sso khilwischi ju spěchnyh a proschach schulerja, kotryż w prénjej lawzy zydasche. Wostajicze Klina na pokoj. Tu so woni wschitzy hromadze změjachu a sapocżachu naju schkrěcź. Ja bych najradscho czeknył. Ale Klin po zwojim swuczenym waschnju dale stupasche.

Tu jeho dothi Lebsa, nasch najzylnischi, do khribjeta storcźi, tak so Klinowe schulske knihi, kotreż mějesche pod pažu, na dróhu spadachu.

Zenje njejsym był smužity, hdyž wo to dźesche, so cźelnje wobaracź; ale tuta hrubosć hólcźikow mje tak roshori, so zwoju zamknu naturu zabywschi zwój tornister s khribjeta storhnych a so s nim do Lebsy a kosiż běchu hewak hischcze w jeho blischcesi, dach.

Mějach zbožo a Lebsu tak trjedzich, so jemu krej straschnje s nosa zyrkny a so dyrbjesche so wo zwój krawzazy nóž staracź. Hewak by so mi zamésce tlé sesłcho. K zwojemu wulkemu zpodźiwanju też druhi rjekoju nadobo wrócźo wostachu, tak so so jim Klin a ja bórzy s wocźow zhubichmoj a běchmoj takle wukhowanaj.

S tutej hodźinu běchmoj pschecześlaj. Zaneho zlowczka na njeběch k tomu trjeba. Klin mje wot teho czasa husto wopytowasche. Porědko so sta, so k njemu pschińdźech. Jeho nan bésche se schenzom a w nětajkej zinzy bydlesche, kotraż bésche symna a też cźmowa a pola mje sacźischcźa jastwa zhudźesche.

Bésche-li Klin pola mje, potom hromadze zedźo kreslachmoj.

Dothe léta zym tolste waly běleze papjery khowak, kotraż bésche na wobémaj zyronmaj je wischém mózným a njemózným pokreslena. Mój luby nan so stajnje wo to starasche, so njeby namaj papjera wuschła.

Nadobo Měrczin Klin wuwosta. Też do schule wjazy njepschińdźe. Njepschińdźe mje wjazy wopytacź. Měrczin Klin— tak rékasche — khory leži. Wón dołho khory leżesche. Njewěm, czohodla jeho sa tutón dothi czaj zenje njewopytach. Ale njeběm to cźinił. Ja běch nétko sašo s rjekom w rjadowni, kotryż mózesche wschitko kreslicź. A sacźuwach drje, kelko běch pschiwukmył. Ale dyrbju tola rjez, so je mi to malo wjesela pschihotowało, hacźrunjeż so wucźerjowej wócźzu blischcesesche.

A potom rékasche: Měrczin Klin je wumrjel. Sběrachmy pjenjesy sa wénz. Też najbórschi halekarjo wonéminchu. Hdyž jeho na kérchow njeżechu, ja njeběch pódla. Leżach we łożu a to se symnizu — hacźrunjeż drje to njepoźrédnje njeměsesche z thorosczu a zmjercźu Měrczina Klina nicźo cźinicź.

Hdyž sa schtyri njedźele sašo do schule pschińdźech, bésche Měrczin Klin hižo dawno sahnyty. A bésche-li sašo nětchto wobeditebo na tafli nazreslicź, potom knjes wucźeř sašo kaž pryedy m o j e mjeno sawola.

Kaž ruce pak pched cjornej taflu stejo bélu krydu w ruzy dźerżach, bésche mi stajnje, jako by Měrczin Klin pschi mni stał a ja dyrbjał jemu rjez, kak żebi to myslu a bych jemu najradscho krydu do ruki stłocźił, so by wón to nakreslił. A méjach wulku żadosć sa jeho wulkim mjenowaczom s joho srudnymaj wocźomaj a widźach jej w nozy wo žnje a rosrećźowach so s nim a běch srudny, hdyž wotucźich.

Pschego mjenje a mjenje na taflu abo na papjeru kreslach — a wumolowach żebi wschitko jenoż we hlowje. A tute wobrazy běchu najrjeńsche, a wjeselo a skradu je pschi żebi wokoło noschach. A s nětkotreho s nich, tak chzyschze so mi sdacź, dwé srudnej wócźzy hladałschtej: wócźzy mojeho pschecźela Měrczina Klina, kotryż dyrbjesche tak sahe tutón żwét wopuschcźicź. jn.

W najmoderniszej fabrizy autow w Němiskej.

S wulkej rěcźu wobkhadneho ministra je so pola Branibora nowa fabrika na cźežite wozy firmy Opel A.-G. wotewrika, kotraż je je zwojimi sarjadowanjemi drje najmodernischa autowa fabrika. 800 muži móże tu wschędnje 50 cźežitych wozow zhotowicź. Na wobrasu widźimy hobrsku hallu s nimale hotowymi wozami.

(Atlantik, M)

ra, kiž hižo jemu wjacy njesłušeše. Pos powita jeho ze scowkanjom, jako njeby Wićaz wjacy do domu słušał. —

Domjacy hižo dawno wšitcy spachu. Před dworom stejacej lipje strażowaštej dwór. Wulke kapy padachu z jeju hałozow na zemju. Wićaz wotamkny durje, wšudże pak jenož luta ćma. Stwine durje běchu jenož přizačinjene, hdyž je wočini, stupi jemu ćoplota napřeco. We kachlach kukoleše so hišće mały woheńk, jeho słabe swětło padaše přez małe durćka do jstwy.

Tu steješe też blido, dołhe burske blido, za kotrymž bur ze swojej swójbu a čeledźu jědźeše. Pytaše swój stólc, na kotrymž jako knjez domu stajnje sydaše.

Kak jenož? — Wićaz so stróži. Tam jedyn sedźi, — haj, woprawdźe, jeho stólc je hižo wobsadźeny. Hladaše tak njesměrnje khutnje na Wićaza, wobličo bě błęde, woči hladaštej jara hněwnje.

Młody Wićaz zamó so jenož z wulkej prócu na nohomaj zdźeržeć, tak jemu nozy ze strachom třepotaštej.

Nan! — Kaž by živy był, jenož błeduški, kajkiž w kašću ležeše. Młodemu burej bu zyma a ćoplo nadobo. Stawy jemu sprostnychu. Što tu poprawom chce?

„Haj, haj, — sym tu zaso!" rěčeštej wótrej woči. Hubje pak wurażowaštej njesměrny hněw.

„Što tu pytaće?" chcyše młody Wićaz rjec. Ale bě kaž němy.

„Haj, haj, — dyrbju tu zaso sedźeć!" rěčeše nětko stary Wićaz. Młody pak třepotaše kaž liščičko, hdyž słyši tutón hłós, kiž tak hněwnje, hrožo klinči.

„Prječ tu, — ćińće, zo mi z wočow přińdźeće!" reješe młody Wićaz.

Stary pak jenož z hłowu wiješe. Ze słabym hłosom potom wotmołwi:

„To je tu wšitko moje!".

„Drač a garbař!" reješe młody z wutłym hłosom, „što maće Wy tu pytać na mojim dworje, stólc je mój, dwór je też mój, — bur sym też ja a knjez na kuble nichtó druhi dyžli ja!"

Stary nětko stany, zepjerajo so wo wulke blido. Potom rjekny: „A mój młyn, moje kubło, daj mi jeju zaso wróćo, daj mi jeju zaso, njekničomniko!"

„Sprawny Božo!" Młody Wićaz to słyšo, padny z mócnym wuzkom na podłohu do womory. Jako wotući, — Bohu budź dźak, wšo bě nimo, raňše słónco hižo sćeleše swoje nowe swětło přez wokna do stwički.

Jako stany, přińdźe jemu runje jeho dobra mandźelska napřeco, kotraž bě při nim hižo wjele wustała. Jej so nětko we swojej nuzy dowěri, padny před njej na koleni, prošo ju wo wodaće.

Wotpołožił je młody Mićaz na tutym dnju swoje hubjene žiwjenje. Spokojny je ze swojej swójbu, byrnjež też khudy, po ześi žiwy był. Bj. W.

Budyske stawniske powěsće

Wutoru 7. januara 1936.

Narodźiłoj staj so: 6. 1. Jurjej Michałej Błažej, wikowarjej, dźowka. — Theodorej Oće Tautenhajnej, veterinarskemu pomocnikej, hyn.

Wumrěliu: 6. 1. Marta Johanna swud. Dudenhóferowa rodź. Gaitzschej, bjes powokanja, 69 lět. — 7. 1. Jadwiga Mohrowa rodź. Linkej, mandźelska frišera, 60 lět. — Jan August Paul, ratar w Koporzach, 65 lět.

Mandźelstwo pschipowědźichtaj: 7. 1. Korla Hellmut Jencź, hłubokotwarski dźěłaćeć a Elfrieda Ella Lischkej, knihowna, wobaj w Budyschinje.

Hudźba — wumělstwo — dźiwadło

Palastowe dźiwadło. Wocźi zyleho świeta su dźensa stożene na Abeźynsku. Italska je jej na dyrdomdejsle pschedewjacze swažika, jenicźki hischcze zwobodny lud cjornoje rasy w Afriki z wójnu pschemóz a jeho twjazynu zwobodu stamacź. Krótko do tejele wozhubnje wójny je so jenemu němskemu filmarjej poradźiło, nasajimawsche je žiwjenja abeźynskeho ludu a jeho wokolinu a wozebje też wschelake ofizielne podawki na kejzorskim dworje do filmowych wobrazow sjednoczicź. Wuzlédk tehole dźěła widźiny nětko w Palastowym dźiwadle pod titulom „Dźenźnischa Abeźynka". Jědźemy s cjahom do hlownego města Addisa Abeby. Widźimy wschelake jawne twarjenja a domy wotpósłanzlowom europiskich mózнarstwow. Sa nasche wóczko njeswuczene wobrazy nadrózneho žiwjenja so nam jewja. Potom pschewodźamy kejzora w dwórskim cjahu na jězbje do Harara. Njeskónczne puscźiny wotmenjeja so s płodnej krajinu. Sekamy so s lawami, bumołami, zebrami, struśami atd. Cjah sotanje wozhrjedź tuteje krajiny a kejzor dje na hońtwu. Wón je zkawnje znaty tžel. Potom dże dale do Harara. Tu su so zhromadźili wjednizy a wjerchojo wschelakich splahow, kiž su i dźela hižo poł kejzorom Menelikom wojowali. Na wusichkne waschnje wé jich nětcźiscki kejzor sa zwoju wež zajimowaš. Jědźemy nasjpjet do Addisa Abeby. Tu so nam nětko w pinannem wotmenjenju jewja wobrazy s kulturneho, hospodarskeho a politiskeho žiwjenja Abeźynskeje. A na tónzu žnuy pschežewodźeni, so schlachotni Abeźynscenjo reprezentuja narod, s kotrymž ma też derje wuwuczene a je wschej technicku wuhotowane italiske wójske khutnje liczicź. Schtóż dyze podawki w Abeźynskej dokładnischo srosumicź, dyrbi žez tónle wulzu zajimawy film wobhladacź. — Dale poskicza je hischcze podlanski programm.

Centralne dźiwadło poskicza wot wutoru do pjatka wjeselohru „Załožk lubosce". We hlownych rólach pschestaja so Luisa Ullbrichez, Pawol Hörbiger a Lee Parry. Hra wjedże nas do siarzeho dobreho czasa. Tři zbožowne dwójki so na tónzu žnu namakaja. Ale pryedy hacź k tomu dóńdże, su wschelake wobczežnosce lubosce pschewinjene, tuhzasne dźiwelowanja wotstronicź a maja so pisches dyrdomdeje pschebédźicź. Hra pschihladowarja w krajnym zmjercza a wjeselu pisches zyły film dźeży. — K tomu hóri zajimawy podlanski film „Hudźba w filmu" a „Zogowy najnowischi tydźeń".

Přilopk

6 poschhodowy hotel so wotpalił.

W pinzy nan Deuschenowcho hotela we Westfieldze w Ameriku wuhni woheń, kotryž 6 poschhodowe twarjenje sa krótki czaj sniczi. Wschi wohnju so znajmjeńscha 6 wozbow zobu spali. Cźelo 17lětneho młodźenza, jeneho muża a dweju psches 60 lět stareju žonow, a druhej dwé hischcze njesnałej wozbobje su so w rozpadankach swésczile. Dwé dalschej wezobje stej zhubjenej. Wohnjowej woborje, kotraž so z najwjetschej wopornjewosciu sa wulkowanje do hotela samknjenych wozbow sasadźi, mózesche 7 cźežko ranjenych a 25 druhich wobhdlerjow hotela njesranjenych s palazeho doma wukhowacź.

Lódzne njesboże w Hamburgiskim pschistawje.

Wutoru rano sta so w Hamburgiskim pschistawje sjebkwokopolne traženje tódzow, pschi kotrymž 4 ludźo žiwjenje pschijadźichu. Do tódze, na kotrejž bésche nimo joje wjednika hischcze 8 dźełaczerjow, sajedże wleczak, tak so tódzownik schtyrjo dźełaczerjow, kiž běchu prédku w kajicze, mózachu so jenoż jako cźela wuczahnycź. Schtyrjoch poradźi so žiwych i wody wukhowacź. Nórjazy na tym dźełaja, so bychu tódź zdźěmnyli. Hnydom je so pschepytowanje sawjedło, s cźim je so njesboże sawinowało.

20 stopnjow cjopłoty w Pólsce.

Na spocźatku nowcho léta Pólska w znamjenju wuriadnje cjopłeho wjedra steji. W Cjeschinje je so hižo cjopłota 20 stopnjow nad nullu měrita. W Hornjej Schlesyskej su zamo w nětkotrych wbzach wischenje kcźecź sapocźale.

Rozbuchnjenje w japanskej milinarni.

Sastaranje města Tokia je zwětkom je so s rosbuchnjenjom w milinarni pschi jsoru Enaschiro w Fukuschimu pschetrubje. Po rosbuchnjenju so woda na milinarnju wali. 10 pschisłužencych milinarnje, swjetscha inżenjerojo a mechanikarjo, buchu pschi tym morjeni.

Hauptmannowe wotprawjenje so wotstorcźiło.

Wobhnadźenjski žud je wosjewił, so wobhnadźenjsku prósbu, kotruž je Hauptmann sapodał, pschichodnu zobotu pschepruhuje. Tohodła je gouverneur Hofmann na 14. januar postajene wotprawjenje Hauptmanna na podźischi dźeń wotstorcźił. Dale je wosjewja, so dże gouverneur Hofmann wschu możnosć dołpolneho wujaśnjenja zamorduwanja Lindberaghowcho dźěcźa wuwużicź, pryedy hacź dowoli Hauptmanna wotprawicź.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1,15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čiści Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 7 | Budyšin — Štwórtk 9. januara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Knježeństwo sebi njepřeje, zo by so podružny pjenjez powjetšił

Statny a pruski dźěłowy minister saběra žo we wobjimu wukazu na kraje z zwłuma rjadom gmejnow, kotrejž žu w běhu posledneho léta nowe dawki a wotedawanja zawjedle. Tute dawki maja wobhladźerjo lejownosćow wosebje za kanalisaziju, wotwodnjenje popjela atd. płaćiś. Po dosrjadowanju statneho najeńskeho zakonja dyrbja tute podroženja k wjetšim podružnym pjenjesam dowjesć, njech je to, zo so žo powšitkownje w gmejnje pśirážk na płaćizu žadźow zakońskeho najeńskeho pjenjesa postajiś. njech, so ma wobsedźeś doma jako wotnajeŕ prawo, so nowe poćeźenje na najeńka pśechopokoži. Tajke powjetšenje žiwjeńskich wudawkow z podroženjom najeńskeho pjenjesa žo kaž minister praji, „dźiwajo na powšitkownu płaćizniwnu politiku statneho knježeństwa" njepśicheje. Knježeństwo rozsudnu ważnosć na to kładze, so by žo nětčišcha płaćizniwna měra sdźerjała. S tuteho stejišća njeje to nowe poćeźenje wobsedźerjow domow, kotrejž mohło k powjetšenju sakońskeho podružnińskeho pjenjesa dowjesć, po możnosći sadźěwaś.

Podpjerańnje wobdźělnikow na wojeńskich zwučowanjach

Wyšiši roskazowaŕ wójska wo wukazu wo zwolanjach k zwučowanjam we wojeńskiwje rozjasńenje wojsławja, w kotrymž pokazuje, zo žo podpjerańnje wjazy na pśichistajenzow a dźěłaćerjow njewobmjerjuje, ale žo zasaźnje wšitkim pódawa, kiž žo na zwučowanja zwolaju, potajkim tež zamoślatym pśichemyślikam a pśichiźwuschnikam žiwobytnych powołanjow.

Prawo na podpjeru nimaju sastojnizy wyšnosćow a zjadnośnych městnosćow stata, krajow a gmejnow, sjawnych dźěłaćerjow atd., dokelž žo jim jich msda też za cas wojeńskeho zwučowanja płaćiś. To žane płaćiś też za pśichistajenzow a dźěłaćerjow sjawnych sarjadnistwow a dźěłarnjow.

Sjězd wjednikow Hitlerskeje młodźiny w Lipsku.

Kaž w sajdźenym lěcu, tak žo też pśichi spočatku léta 1936 we wšich krajinach wulke manifestazije Hitlerskeje młodźiny wotmětuju. Na sjězdach žo wšitcy wjednikja a wšikite wjednizy hač dele do wjednikow kupkow wobdźěla, so bychu pśichistaj a samery za dźěło noweho léta dostali. Na kóždym taśim zkhadźowanju poreču němśi wjednik młodźiny abo jeho namjetnik. Sjězd wjednikow krajiny 16 (Salskeje) wotměje žo 18. januara w Lipsku. Tam stabowy wjednik Hartmann Lauterbacher poreču.

Němsko-jendźelske towaŕstwo žo sśeńdźe.

Němsko-jendźelske towaŕstwo, kiž je žo loni zakoźiło, žo žobotu pśeni króć w žiwojich městnosćach w Barlinje pod pśichedźidźiwom žiwojeho presidenta, SA-kupinowneho wjednika wójwody Korke Eduarda z Koburga, sśeńdźe. Na zkhadźowanju žo też zobustawy jendźelsko-němskeho towaŕstwa, kiž je žo njedawno w Londonje załožiło, jako hoźejo wobdźěla.

Měšťoadmiral Oldekop †.

Měšťoadmiral Oldekop, kiž wjeczor žiwojeho žiwjenja w Hannovru pśichebywaše a tam nětčišo 30 lět bydleše, je w 92. lěcu žiwjenja wumrěł. W lěcu 1865 běše wón do tehdomnišeho pruskeho namórnistwa zastupił. W posledním cźasu žiwojeje žiźuły běše Oldekop inspekter wukubłakstwa. W zwětowej wójnje wón sa cześiwjeny cichi dźěłaše.

Awstriske brónjowe fabriki maju wjele dźěła

Kaž žo z Budapeja powźe, wšchelake nowiny pišaju, so je žo w poslednim cźasu **wurjadnje wjele brónjow a munizije z Awstristeje do Italskeje zkłało.** Powěźe powodża, so Hirtenbergska patronowa fabrika w tśoch wotmětnjenjach wo dnjo a w nozy dźěła a so je tam 3000 dźěłaćerjow pśichistajenych. W Hirtenbergu žo wšchódnje nětčišo 2000 kilogrammow rosbuchadła nadźěła, kiž žo hnydom italskemu wójsku w rajšcej Afrizy sćelo. We wobjetej dźěłarni, kotraž z munizijowej fabriku swisuje, žo lětadła twarja, kiž žo do Italskeje zameje podawaju.

W Steyerskich dźěłarnjach w Awstriskej žo mjeńše tanki za italsku twarja. Teź tam dźěłaćerjo w tśoch wotmětnjenjach wob dźeń dźěłaju. Automobilowa firma Graefa a Stifta w posledniśim cźasu tehorunja we wjetšim wobjahu motory za lětadła twari. W Wöhlerskich dźěłarnjach w schtyrśim měsće Kapfenbergu je we tuchwilu 3000 dźěłaćerjow pśichistajenych, kiž wobsebje maschinske rjadły a dźěle za kanony dźěłaja, kotrejž žo tehorunja do Italskeje wuwožuja. Sa tśi měsazy je žo nětčišo 40 żelezniśich wosow z muniziju a wójnskej potrjebu do Italskeje wotwjesło.

Francowska znowa pólskich dźěłaćerjow wupokazuje

Kaž pólske nowiny pišaju, žo w blizkich dnjach nowe transporty pólskich dźěłaćerjow z Franzowskeje sapoćnu. Tuchym dźěłaćerjam je žo w Franzowskej prawo dźěła wsalo. Mjes dźěłaćerjemi žu tajzy, kotśiž žu hižo schećeli, haj žamo dźewjeć lět w Franzowskej dźěłali. Woni žu žo jara rosbolili, dokelž žu druhi wukrajni dźěłaćerjo prawo dźěła dostali, hdyž běchu hatle pjeć lět w Franzowskej pśichebywali.

Cyrkwinski protest pśećiwo Moskwje

Mjezynarodny zwjazk zyrkwjow k zakitanju pśicheśiwo bolschewišmej na moralitkim a nabožnym polu je wutoru w holandskim měsće Rotterdamje pod nawjedowanjom fararja dr. Kropa žylnje wopytanu manifestaziju pśicheśiwo bolschewistiskemu pśichesćěhanju zyrkwjow wotmě.

Pśichi manifestaziji je žo memorandum pśichwaŕ, kotrejž žo sekretarej Swjatka ludow Akkenolej pósćele. We memorandže žo žada, so bychu žo wobsteźenjeze huždom wotstronile, kiž žu bolschewistiśy nóznarjo na zyrkwinskim polu naczinili.

Jena žada memoranda rěka: „Jedna žo wo móz, kotraž Swjatej ludow pśichiśkuscha, pśicheśiwo kotrejž žo nasche złorźby měrja!"

Před Schuschniggowym wopytom w Prazy

Kaž žo pische, nichtó njedwěluje, so śměje pśichodny wopyt awstriskeho swjatkowego kanclera dr. Schuschnigga w Prazy wulki politiski wušnam. Wopyt wotměje žo pod wušmórkowanjom abesynskeje wójny a powschitkownym napuschćenjom europskich poměrow, kiž tehorunja z tamneho konflikta wuchadźeja. Dźensniśi nóznarjo w Awstriskej žo wjazy tak knuźe na Italsku njespokojcheja kaž je to dotal było, dokelž Italska w Abesynskej wjazy mozow trjeba, hač běsche žebi swoprědka myślika. Tohodla je schkitarska móz Italskeje wjazy tak žylna njewobhladnje, tehorunja teź niz italske pjenjezy, na kotrejž je Awstriska tehorunja pokasana. Pśichi tajkim połoženju maju we Winje wešće za trěbne, teź za druhimi pomognymi puśemi pytaś abo je snajmjeńša pśichotowaś. Wšo Awstriska žiwoje poćahi z Italskej nocnje spruchćiśiś, ale wona jenož někotre nowe sejery pyta, so njeby wobzamóźena stejała, je-li žo jeje swjatkarjej jeho nětčišcha pśichedewjasća njeporadźa.

Wólby w memelskich wokrjesach.

Direktorij Memelskeje je wobsamknył, so maju žo wólby do tśoch wokrjesow Memelskeje 24. februara wotměś. Direktorijowe wobsamknjenje je žo hižo wosjewiło.

Ćežke strajkowe njeměry w Argentinskej

W Argentinskej hórnizy hižo dwaj měsazaj strajkuja. K podpjeranju hórniskeho strajka běsche žo wutoru rano we hłownym měsće generalny strajk wuwołał, kiž běsche žo na 24 hodźin postajił. W běhu dnja pak žo strajk tak wuwiwasche, so sacźuwachu, kak žo dźiwje elementy do strajka tykachu. Na wschelakich měsinach je k tśeleńzam dóschło, pśichi kótrychž žu, kaž bu dotal znate, tśioch policistow a dwě cywilnej wosobje zatśelili. Wjele wosobow je žo sranilo.

Na někotrych měsinach na kromje Buenosa Airesa žebi strajkowazy namórne knježeństwo sprawowachu, so dyrbjesche policija maschinske tśělby pśicheśiwo nim stajiś. W druhich městowych dźěłach běsche žo wschitkón wobkhad zastajił. Wschelake klamy běchu žo k zaworjenju nuzowake, mjes nimi wjele židowskich pśichedewjaćelow. Dwě żelezniśkej towaŕstwje dyrbjeschtej zwój żelezniśki wobkhad žylnje zamjesowaś a z měsinami zyle zastajiś, dokelž žo żeleźnizarjo na strajku wobdźělichu. Woni žamo na jenym městnje żeleźnišće kolije zwottorhachu a na druhich městnach żeleźnišće wosy zapalichu.

W zwonkownych dźěłach hłowneho města Buenosa Airesa strajkowazy omnibuzy, wosy dróhoweje żeleźnizy a druhe wosy, mjes nimi cźežśe automobile, zwročichu a spalichu. Na jenym městnje žo teź bomba cźiśny. We smutskownym měsće pak běsche cźicho. Banki zwojich pśichistajenzow krótko po pśichipołdnjoschej pśichestawschy domoj pózłachu. Na wjeczor bu wobkhad w zwutkownym měsće zaso žiwišchi. Kaž je dotal znate, je policija wjazy hač 150 wosobow zajała. Mjes zajatymi běchu teź někotśi, kiž mějachu swjetscha wukrajne mjeno rańscheho kraja. Teź w někotrych městach provinzy je žo wutoru generalny strajk wuwołał, so dyrbjachu žo dźěłarnje swjetscha zamknyś.

40 wukrajnych kommunistow žo z Argentinskeje wupokasało.

Argentinske wyschnosće žo žo rozsudźiśe, něhdźe 40 wukrajnych kommunistow, mjes nimi wjele židow, wupokasaś, dokelž k strajkej schćuwachu. Knježeństwo je rozsche-rjenje spisow za kommunistiku propagandu zakazało, kiž běchu žo w poslednim cźasu we wschelakich rěcźach do Argentinskeje pśichiwožowale.

Argentinski generalny konsulat w Newyorku je tśiom zwojeńsko-rukim pśichistajenzam pola wyschnosćow, kiž chcychu do Argentinskeje pucźowaś, wizum sapowědźił. Argentinske knježeństwo je žo wšelje łohodła k tajkemu postupowanju rozsudźiło, dokelž je žo z nasłonjenjemi Urugwajskeje dako powuczeńcź.

Zhromadna fronta přećiwo kommunismej

Wobsebity rosprawjeć Paryzkich nowin „Petit Parisien" z brasilskeho hłowneho města Ria de Janeira pische, so politikojo sjednoczenje wschitkich statow połodnischeje Ameriki pśicheśiwo kommunismej wobcźakuja. Argentinska, Brasilska a Uruguajska su hižo spóznate, so je tuto sjednoczenje pśicheśiwo Moskwje nutne.

Kommunistow w Brasilskej zajeli

Brasilska policija mócnje pśicheśiwo kommunistam sakrocźuje. Wona je pśichi tym teź naturalisowaneho połnócnoamerikanskeho statcana Harrya Bergera a jeho pśichodźetka sajała. Kaž policajśe wyschnosće wosjewjeja, je Berger runje kaž šefkarak połdnjoweho kommunistiskeho sbźka w statach połnócnjeje Brasilskeje, Prestes, nahladny połźanc kominterow. Berger je źid, kiž je hižo w Chilejskej, Argentinskej a Uruguajskej pśichebywał.

Płaćenja farmarjam so zastajiśe

Hdyž je swjatkowy wyschši žud Sjednoczenych statow rosšudźił, so žo nowe amerikanske zakonje k lěpschemu ratarstwu statnej wustawje pśicheśiwoja, je finanzne ministerstwo wojsławiło, so wono wšchitke płaćenja farmarjam a sbźeranje dawkow na pśichodźěkanje sastaji, kiž běchu žo w ratarskim sokonju postajiłe.

Roosevelt wowi radźerjo něhdźe dwě hodźinje dołho wo ważnosći žudniskeho rosšuda wuradźowachu. Woni pak wo nowym ratarskim zakonju njewobsamknychu. Pśichodźuda ratarskeho wubjerka w representantskim domje Jones, kiž běsche na pohódźenju pśichitomny, rjekny, so je morałka winowatosć, tym farmarjam płaćenja pśichiwolić, kotśiž žu žo do wojsewjenja rosšuda na śrěźenja wo samjesowanju płahowarskeje semje swjałali.

Španiscy kommunistojo pólvrowy skład rozbuchnyli

Pola Granady w Schpanskej žu kommunistojo w nozy k kśiźe pólvrowy skład do powětra buchnyli. W jenej konditorni w Saragosźi je policija wulki skład bróńjow a munizije se 100 napjelnjenymi cźežkimi bombami namakała.

Abesynjenjo njepřestanu nadběhować

W Addisu Abebje je ſo powěſćı rosnjeſła, ſo je na połnóznej a teſ na połodnišćej froncże k nowym wojowanjam dóſchło. Na połnóznej froncże ſtaj tjadnikaj wjerch Kaſſa a wjerch Seyoum beſchćowny cząſ wužitoj a ſtaj ſe ſwojimi wojakami znowa ſapocałoj, na měſto Aſſum poſtupowacź. Każ ſo powě, ſo Italcźenjo ſaſtake wobarainy.

Wo połodnišćej froncże ſo powě, ſo też wojaſy wjerch Deſty ſnowa italſke wotdźelenja nadběhuja. Abeſynjenjo w tſjoch kolonnach poſtupuja, prěnja kolonna měri ſo na Jet, druha na Lugh Ferrandi a ſtwjeca blisko mjeſow jendźelſkeje kolonije Kenije poſtupuje. Wjerch Deſta ma nětkhże 60 000 wojowarjow pod ſobu.

Italcźenjo abeſynſke wobydlerſtwo ſ létakami wobdźěłaju.

Němſka powěſćerńa ſ Addisa Abeby ſhoni, ſo ſu italſke létadła 5. a 6. januara na połnóznej froncże létaki w amharišćej rěcźi dele njetałe. W létakach Italcźenjo wobydlerſtwo połnóznych provinzow namołwjeja, ſo by ſo knjeźerſtwu w Addisu Abebje ſpjeczowało, dokelž wono hoſpodarſke położenje tutych provinzow podpyſwa a daſoki ſóſka, kiž jenož wužitku abeſynſkeho kěſora ſłuża. Abeſynſkemu wobydlerſtwu ſo też pſchedſtaja, ſo knjeźerſtwo w Addisu Abebje nima prawo, ſo knjeźerſtwo zyłeje Abeſynſkeje mjenowacź. Tohodła Abeſynjenjo też njeſłuchu winowaći, ſwoju kreje ſa kěſora woprowacź.

Italčenjo spytaju rozprósene abesynske wotdźelenja wuhłódnić

Sady italſkich ſtejiſchćowu na połnóznej froncże roſprósſchene abeſynſke wotdźelenja Italcźanow nadpaduja a jich na pokoj njewoſtajeja. Italcźenjo chcźeja tutej cźmili wotpomhacź ſ tym, ſo wſchitke ſtudnje a wſchitke żitowe ſkłady domorodnych ſ maſchinſkimi tělbami wobſadża a tak Abeſynjanam jědź a picźe bjeru. Italcźenjo ſu pſchi tajkim poſtupowanju też hižo wulſpěch měli a nadpady abeſynſkich roſprósſchenych wotdźelenjow ſu popuſchcźile. Abeſynjizy wojazy w nozy rěku Takaſſee pſchekrocźuja, ſo bychu ſ ſwojemu woriadnemu wóſſku pſchiſchli.

Nowa italska divizija do Afriki

Divizija Puſteriſcheho dola, kotraż dotal w połodnišćej Tirolskej ſtejeſche, je ſo 17 000 muži ſyłna do Neapla pſchiwjeſła, ſo by ſo na bitwiſchćo w Abeſynſkej dowjeſła. Hamtſcźu ſo njeje wjeſwiło, hacź ſo wojazy na front do Eritreſſkeje abo Somaliſkeje pójcźelu. Tuta divizija je wužebje ſa hórſke wojowanja khmana.

Italska wójnska rozorawa

W italſkim hamtſkim wojſewjenju cźiſła 91 ſo roſprawja, ſo je italſka artillerija do hromadźowanjow abeſynſkich wojakow pola Amby Aradema tſelała. Pſchi fražejnjach w Tembienſkej je njepſchećeſ 22 morwych leżo woſtajił. Létadła ſu pola jězora Aſchangi bomby mjetałe. We wokolinje Alamaty k połdnju wot Aſchangi-jězora ſu wobrońnjeni Abeſynjenjo pſchi pſchibliżenju italſkich létarjow na ſemju ſi wulke cźerwjene kſchiże pokózli a ſo wokolo nich ſhromadźili.

Nowa abeſynſka proteſtowanſka nota ſo w Genfu pſchepodała.

Abeſynſki wupóſłanz w Pariſu je ſekretariatej Swjaſa ludow notu bóſłał, w kotrejž ſo piſche, ſo italſke wojerſtwo wyſchnoſcze ſe ſwojej „politiku terroriſowanja“ pokraczuje ſ tym, ſo na połnóznym wojowniſchću ſ jedojtymi pinnami pſcheciwo abeſynſkim wojakam wojuja. Njejedna ſo wjazy wo pſchipadne a jenotlíwe wupady, ale najkerje wo njenaproſchene pſchewjedjenje „porjadneho wutupjenja abeſynſkeho luda“, kiž je italſke knjeźerſtwo w ſwojich nowinach wojſewilo. S tuteje pſchicźiny abeſynſke knjeźerſtwo ſwoju próſtwu wopſetuje, ſo by Swjaſk ludow nowe a wopſetne ſranjenja wójnſkeho prawa a mjeſynarodnych ſrěcźenjow pſchepytował.

Genfski programm

Hinak hacź běchu pſchiſtłuſchnizy Swjaſka ludow we dezembru wocźakowali, je ſo nětko wobtruczíło, ſo ſo do 20. januara, hdyž ſo rada Swjaſka ludow ſeńdże, njebudże wo italſko-abeſynſkej ſwadze wuradźowacź. Każ běſche rada 19. dezembra wobſamkła, běſche ſo wocźakowało, ſo ſnadź ſo wubjerk ſtinaczích hižo na ſpocźatku januara dla ſmérowanja ſankſijoweje konferenzy k wobſamknjenju wo nowych ſankſijach ſhromadźi. Położenje pak je ſo ſdaźu tak njeſajſne, ſo ſo poſtup w naſtupanju naležnoſcźow wobeju wubjerkow hatke na radźenym ſkhadźowanju wocźakuje.

Rada Swjaſka ludow budże też dyrbjeć roſsudźicź, ſchto ma ſo ſ winowanjemi ſtacź, kiž ſtej Italſka a Abeſynſka ſapodałej. Dotal je ſekretariat Swjaſka ludow wobſtórźby wobeju ſtronow jenoż ſjawnoſći wjeſwijał. Abeſynſke knjeźerſtwo je w poſlednich dnjach, hdyž běſche Italſka wótriſche wojowanje pſchipowědźiła, namjeſtowała, ſo bychtej pak rada Swjaſka ludow pak wubjerk ſtinaczích pſchicźiny italſkeho poſtupowanja pſchepytowałoj.

Jendźelſke wójſke łódże w Grichiſkej.

Schtyri jendźelſke ſaniczaki ſu ſ Aleksandrije do Pireja pſchijeſe. Tſi druhe ſaniczaki ſu ſ Aleksandrije do połodniſcheje Grichiſkeje doſeke. W pſchichodnych dnjach ſo hiſchcźe dwaj ſaniczakaj w Grichiſkej wocźakajetaj, ſo ſmeje tam Jendźelſka potom dźewjeć wójnſkich łódžow ſtejo.

Jendźelſke namórniſtwowe létadło do morja padło.

Jendźelſke namórniſtwowe létadło, kiž běſche ſo wuteru wjeczor ſ druhimi létadłami ſ létadłowieje łódże „Furieus“ k ſpuczowanju do powětra puſchczíło, ſo wjazy njewróczi. Sérjedu popoldnju ſu ſtomy pola Bognora cźełu létadłowego wjednika k brjohej pſchipławiłe. Létadłowa łódź, někotre ſaniczaki a létadła běchu w nozy na kanalu pola Spitheada podarmo ſa létadłom pytałe.

Memelſki ſchuleŕ ſo k ſaſtwu ſaſudźił.

Powołańſki ſud w Kownje je wutoru na ſakładze ſakonja k ſchitanju ſtata 18lětneho ſchulerja Luiſoneho gymnazija w Memelu Hendricha Gaiſzu k ſchtyrjom měſazam ſaſtwa ſaſudźił. Schulerja winowachu, ſo je namołwjenja pſchiłepjał, w kotrychž ſo ſchichwidźenje litewſkeho luda widźeſche.

Radio

Pjatk, 10. januara ſo ſtłoſchi:

Königswuſterhauſen: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6.30 wjeſeły rańſchi konzert. 11,40 ſa bura. 15,15 bźećſi ſpewaju. 18,30 pſchednoſchk „Kak ſchitamy bźećzi pſched ſuchoczinu?“ 20,10 balada „Trón w kurjawje.“

Lipſk: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,30 rańſchi konzert. 8,20 ſa hoſpoſu, 11,45 ſa bura. 13,15 ludowe reje a ſpěwy. 15,05 ſa żony. 18 hudźba po ſwjatoku. 20.10 ſchlagry ſ opperettow a ſynkofiilmow.

Hiſchcźe ważne ſ dnjoweho programma. Hamburg: 20,10 rejwańſka hudźba. Wrótſlaw: 21 balada „Kowaŕ na ſudnym dnju.“ Win 19,30 ſ opperettow. Praha 20 ſtruchtohra „Egmont“.

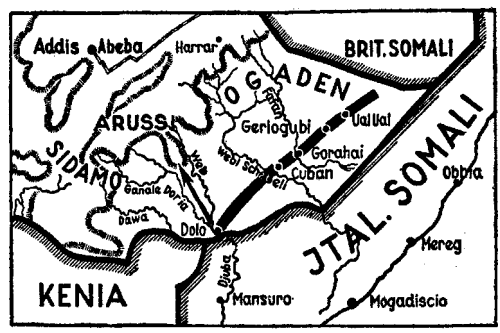

Nowa fronta w južnej Abeſynſkej.

Po njepſchećiwazych deſchćach a najſſerje też po poſtupowanju wjerſcha Deſty pola Dolo ſu Italcźenjo ſwoje wójſka na cźaru Ual-Ual—Gerlegubi—Gorahai—Cuban—Dolo wrócźo wiali a tak Ogadenſku provinzu doſpołnje wopuſchcźili. Italcźenjo ſu nětko wiſché wójſka, kotrež ſu jim k ruży, pola Dolo ſjednocźili, pſchi cźimż pak njeje zyle jaſne, hacź dźeda ſo jenoż nadběhi raſa Deſta wotpokaſacź, abo hacź dźeda ſo nowej offenſiwu do wutroby Abeſynſkeje poſtupowacź.

(Grafiſche Werkſtätten, M.

33

We wukładnym woknie

Šulske tornistry, aktowe mapy, pi-ańske mapy.

My-lće hižo nětko na kmótšace dary!

T. ALBERT

w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 10

Haińkec dźowka z Corneho Khołmca

Powědańcźko ſe ſydomnateho lětſtotka.

H. Jórdan.

9] (Pokrazowanje.)

Bórſy běſche jich namórſki rubježnik doſcźěhnył a jich łódź ſ hokami popadnył. Zakoſtna bitwa ſo ſapocza, tola njetrajeſche dołho. Rubježnik mějeſche wjele wjazy muzſiwow, tak ſo dyrbjachu Brěſynk a jeho towaríſchojo podlejeczź; ſchtoż njebě padło, bu ſajate, ſwjaſane a do ſpódneje cźmoweje měſtnoſce rubježneje łódże ſawrjene. Tam leżachu ſworſchtowani każ ſnopy we woleńzy.

Też Brěſynkez Matij tam leżeſche a torhaſche a tſchaſcheſche ſwój rjeczaſ. Jeho towaríſchojo ſo modlachu. „Ha!“ wón dźeſche ſ wuſmĕchom, „modlicźe ſo wy hłupi! njebjeſha nad wami ſu thětru pomrócźene!“

XII.

Wjele njedźeli běchu po morju ſo wjeſli a njewurjekliwje wjele wuſtali a pſcheczeſpili. Stónczniže pſchijeżdżechu do pſchiſtawa města Konſtantinopla. Tudy wotewſachu jim rjeczaſy, wurjeſdźichu jich a potom cźěrjachu jich każ ſkót na hermanſk do Konſtantinopla. Sultan ſam khodźeſche po hermanźu. Dołhi rynk běſche hižo pſcheſchoł, pola Brěſynka, kiž ſtrohle na njeho hladaſche, wón poſaſta. „Kak wjele żeby ja tuteho ſchcźeſcźanſkeho pſa pomniſach?“ woprajſcha ſo ſultan pſchekrycza. Tón żadaſche wulku licźbu pjenjez, a ſultan ſaplacźi.

Tak pſchińdże Brěſynk do rukow ſultana Muhameda IV., kiž tehdy ſtraſchnu wójnu ſ awſtriſkim kěſorom Leopoldom I.* wjedźeſche a zyłkemu ſchcźeſcźanſtwu ſe ſkażenjom hrożeſche. Muhamed IV. mějeſche nad Brěſynkom wożebite ſpodobanje a wſa jeho do ſwojich bliżſchich ſtużeńnikow.

Po nĕchćo mĕżazach rěcźeſche ſultan k njemu tajke ſłowa: „Sſłyſch, ſchcźeſcźanſki pſyto! Ty drje ſy dawno ſpóſnał, ſo mam cźe łubo. Jeli cźi móżno, ſwoju wĕru ſaprĕcź a islam, naſchu wĕru, pſchijeć, dha ſłubiu cźi pſchi hrodźe profetowej, ſo chcźu ſo dale ſa tebje ſtaracź.“

Brěſynk padże pſched ſultanom do procha a dźeſche: „Schtoż ty porucźiſch, wyſoki knjeźerjo wſchěch wĕrjazych, budże ſo twojemu njewóſnitej derje ſpodobacź; też ſ wutrobu rady twoju wĕru pſchijimam. Szuka dyrbju wuſnacź, ſo ſym hižo dawno ſwoju wĕru jako kſchcźeſcźan we wutrobje ſaprĕł a to pſchećiwdźeńcźenje ſej dobył, ſo je turkowſka wĕra ta jeniczka prawa: Jedyn Bóh je a Muhamed je jeho proſeta!“

„Pſchi brodźe profetowej! tón je ſ wyſſoka roſſwĕcźeny,“ dźeſche ſultan Muhamed IV.

Brěſynk ſchćemĕni ſo bórſy do Turki, mjenowaſche ſo Achmed a ſtmĕſche ſo pſchi ſtejbi ſtjezdo ſwojim nowym wĕrybratram, ſo mĕjachu jeho ſa polnowĕrjazeho Turku.

Sultan ſarjadowa jeho do ſwojich „janiczarow“, ſwojeho najlĕpſcheho polka (regimenta). Stoko na to hotowaſche poltownik janiczarow ſbĕžk pſcheciwo ſultanej, a Brěſynk to pſcheradźi. Nĕtk bě jeho ſboże dopołne. Wot ſthodźeńka k khodźeńku won wyſche poſtupowaſche a běſche ſkónczuje ſultanowy lubojtnik a jedyn ſ najwyſchſich wójſtowych nawjedowarjow. Won wuſnamjeni ſo ſ wulkej mudroſcźu, wuſchiknoſcźu a khrobloſcźu, tak ſo Achmedowe mjeno też w ſchćeſcźanſkim wójſku ſ bojoſcźu a hroſu mjenowachu.

XIII.

Straſchnje howrjeſche wójna po wuheſſich krajinach. W ſtanje ſultanowym ſedźeſche tutón a veſier Achmed (Matij). „Wĕchi brodźe profetowej!“ dźeſche Muhamed IV., „ty maſch prawje, Achmedo, Muheſſa je lehwo kſchcźeſcźanow a Wiu je jich twjerdźiſna. Wobeje dyrbjachu dobyć, a potom ſo wĕcźe loho radźi. wſchĕ druhe kraje tychle kſchcźeſcźanſkich pſzew pſcewinnjcź.

„Ale khwaacź dyrbimy!“ dźeſche Brěſynk, a kcźi njelutowacź; pſchetoż hižom ſu wuheſſkemu kralej Horniczłuſcźenjo na pomoz pſchiſchli, a Delnjołuſcźenjo ſu też duzy, a potom budże ſlĕ. Ja ſnaju Sſerbow, moich krajanow. Ssu drje jeno njewĕrjaze pſzy, ale w jich ſtłacźi zyrcźi krej ſužneho wopaża. Duż porucź bitwu! ſultano, bitwu!“

Sultan cźinjeſche po doſtatej radże. Wón ſcźahny ſwoje wójſka do wokolnoſcźe Wina a wobleżny tuto město a nadběhowaſche jo ſe ſwobźimnej wutrajnoſcźu. Ale też wójſko kſchcźeſcźanow ſo pſchiſporjeſche ſ kóżdym dnjom; mjes nim běchu też Handrij Brěſynk, Horiſch a Bożak. Woni widźichu njemĕrnu ſyłku turkowſtu, tola bjes bojoſcźe. „Pſchećelej! bratraj!“ dźeſche Horiſch dźeń do bitwy k Brěſynkej a Bożakej, „mi je tak dźiwnie wokoło wutrobу, każ ſo ſmĕjemy jutſije ważny dźeń, ſo ſmĕjemy bitwu! Tohodła chcu ſo ſ wużiwanjom Bożeho wotkazanja ſa pſchichod pſchihotowacź a pożnicź!“

Wobaj jemu pſchihłoſowaſchtaj. —

Lĕdy ranje ſwitaſche, dha hrimachu kanony ſ wokolnych hórkow, ſatraſchne Allah-wokanje Turkow napjelnjeſche powĕtr, ſmĕſchany ſ wrjeſfotom buſchkowje. Tej kſnjeſcźanſke wójſko ſo hibaſche a pokraczuju ſpěwaſche rjane nabożne kĕrluſche. „Hlejcźe!“ dźeſche Bożak k ſwojimaj pſchećelomaj, „tón tam na tym wulkim konju je Achmed, naſch najhórſchi njepſchećeſ!“

„Teho woſtajtaj mi!“ rjekny Handrij Brěſynk.

„Njech je cźi dowolene!“ dźeſche Horiſch, „hacźrunjeſ ſym ſo też ja na njeho wjeſelił, każ dźěcźo na hody.“

Bitwa roſwijeſche ſo dale a dale: Turkoſo wojowachu ſ hněwom a ſaſzatkoſcźu, ſchcźeſcźenjo ſ wulkej horliwoſcźu. Dobycźe woſta dołho niewĕſte. W tym wuſtupi Achmed ſam ſe ſwojimi janiczarami; hroſa dźeſche wot nich a nichtó njeſaraczi jim pucź. Handrij pak rjekny k ſwojimaj pſchećelomaj: „Nĕtko je cźaſ, nĕtko ſo dam do naſcheho niepſchećela; ſmjerci je mi wĕſta, — ale jeho ſkónczowacź je dobrota ſa zyłe kſchcźeſcźanſtwo!“

„Wichitaj tſjo!“ ſnapſcherczíwi Horiſch, „woſtańmy każ w ſiwjenju, tak w ſmjerci ſjednoczeni!“

Se ſyłnym wotmakom walichu ſo do janiczarow a rubachu ſe ſwojimi dobrymi mjecźemi każ ſnjeżuju na ſniach ſrale ſtwjeſa. Hižom ſtrejachu w bliſkoſci veſiera Achmeda, dha padże Horiſch trieſcźeny a bórſy na to tej Bożak. Handrij ſtejeſche nĕtk ſam niched pytanym njepſchećelom a rubaſche ſa nim. „Na ſab!“ ſawrjeſkny Achmed na ſwojich, „ſ tymle kſchcźeſcźanſkim pſzom dhu ſtora dla ſam bitwiczku wubicź!“ Janiczarjo ſtupichu do ſ. ſa a nĕtko ſapocza ſo ſam a ſam bódźenje ſrjedźe w howrjeſzy wulkeje bitwy.

(Pokraczowanje ſcźěhuje.)

*) Leopold I. knjeźeſ[illegible] 1657 hacź do 1705.

Ze Serbow

W **Budyschinje**, 9. januara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Wzmi wozej wojo, koleso
A wuběhe přiktad, wopismo,
To wobole, haš najrjeńše,
Bjez wužitka přec' wostanje. H. Zejler.

— **Wo wjedrje.** Wczera wieczor w 7 hodź. barometer 740, hygrometer 0, najrjeńšicha dnjowa temperatura 5 stop. cjopłoty. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 741, hygrometer 0, najnižšicha temperatura w nozu 1 stop. cjopłoty. — Na Atlantiskim morju jena niżina sa druhej k ranju cjaha. Niżiny po swjetscha nad wieczornej a połnożnej Europu rozcjahuju a tam žylne žnéhi abo deschcze pschinoschuja. W Franzowskej je žylne deschcze posledních dnjow strašćne powedźenja sawinowałe. **Niżiny pak** so porěcko hacj do nasčich stron pschedobywaju. W tutych dnjach wschak žu so nam trochu bóle sbližiłe, wone pak žu so mies tym chětro wuschle. Dźenża so sdawa, so so nětcźišcha žylna niżina nad Jendźelskej se žylnischim deschczom hacj k nam wupschestrěje a ruiku wyschinu trochu dale k ranju stłoczi. — Jutnje pjatk stónczko 8,01 hodź. zhadża a so 4,14 hodź. zhowa. Mježacź zhadża jutnje wjezor 6,25 hodź. a zhowa so dopołdnja 8,45 hodź.

Wuhlady na wjedro sa jutnischi pjatk: Pomročene a k deschczowanju pokhilene, tola pomérnje mile wjedro.

*

— **Mězschczanske pschedewsacza dostanu towaršownju.** Sarjadnistwo města je w milinarni mětnosći wuzwaliło, kotraž ma wschém pschistajenźam mězschczanskich pschedewsacźow jako towaršownja po žwjatoku žłužicź. Mětnosć so w pschitomnosći sastupjerjow DAF, kaž też wulkeje liczby pschistajenźow wopświeći. Pschi žwjatočnosći mějesche wyschschi mězschczanosta dr. Opitz dlěšchu rěcź.

— **Podpjera sa k wojeršim špuczowanjam špowanych.** Wyschschi roskalowar wójska wojsewja, so so podpjery niz jenoż pschistajenym a dźěłacźerjam pokricźeja, ale sasdobnje wschém, kiž so k wojeršim špuczowanam špowałe, potajšim też samostatnym rjemieschnikam a pschišłuchnikam špwobodnych powołanjow. Wuwsacźi su kastoninzy w statnej a mězschczanskej žłužbje a druhich sjawnych pschedewsacźow, dokelž tuczi žwoju mdnu dale dostawaja. To placźi też sa pschistajenych a dźěłacźerjow sjawnych pschedewsacźow.

— **Wudawanje smjerscheho miasa.** W januaru sapoczina so z wudawanjom smjerscheho miasa. Jedna so tu wo naprawu, kotruž žebi położenje na wikach žada, dokelž so pozdźischa howiasebo miasa nětkole w zyłym traju nieda z domjazných wupłodow krycź. S wobkhodnopolitiskich pschicźinow pak nieje mózno, njedostatk z dowoom žiwego skotu i wukraja špodokiez. Smierscheje miasko so sa placźinu woteda, kotroż sniemózni špschenie placźinow sa cźerstwe miasko, ale kotreż móża w nětkotrych mětrnach nastatnym powyschenjam napschećo bźěłaci. Mnohosći placźinow sa smjerscheje miasko w matym wobkhodze so z wožebitym wukasom statneho ministra za žežiwnosć a rataršwo 7. januara 1936 postaji. Smierscheje miasko dostanu jenoż wulkomésta a druhe industrijowe krjebišchcza, tich wobydlerjow z wulkeje liczby ma pomérnje wiše dóstkow.

— **Saczémnjenje mězacźka sa mróczelemi.** Wschě riane wobliczenja sa saczémnjenje mězacźka nam niczo njepomhaja, hdyž mězacź skobu nieczini! Wšelo mězacź wschak je dałeko w špwécze do seminoho scźina špuwił, ale nam seniżkim putnikam běsche tuta sajimawa hra totalneho mězacźkeho saczémnjenja dospołne zjewidomna. Tołsta worschta mróczelow nam tutu hru, kotraž so tak huito niewołpjetuje, sakry. Hatle pozdźe wjeczor, hdyž bě so sajimawa hra dawno stónczyła, so nam mězacź pokasa a špschestrěje so nam, kaž by nam rjekł chzył, wschjwny špwět nietrjeba pschezo wschitko widźeć.

S **Dobrusche.** (W cźežkich mužlach žebi žiwjenje wsała.) Saudźenu pondźelu je tudomna wobydlerka Jurkowa, kotraž je wot špwojeho muża dźělena, dobrowólnje špwojemu žiwjenju konc cźinila. Jurkowa bydlesche pola špwojeje dorosćenjeje dźowki w Hejtmanej leżownosći. Dźowka žama **khodźi** wo dnjo na dźěło. Hdyž pondźelu z dźěła pschinźe, špwoje bydlenje samknjene namaka. Póšta hischcze w durjach tcźeiche. Dokelž běsche Jurkowa w pozledním cźasu jara samuchlena, so hnydom na to tukaiche, so je žebi nécźto sezinila. Dokelž je bydlenje w 2. poschodźe, dyrbjesche so rěbl k wokna stajicź. Jurkowa běsche so na durjach wobwěsła.

S **Khelna.** 6. januara 1936 sarjadowa so tu we wobłuku wupłodźerstwje bitwa w Schěžez hoscenju rěcznisi wjeczor. Wjeżnu burtli wjednik Wicźas špromadźitu wotewri a pschepoda na to špolnomócnjenemu sa wupłodźerstwo bitwu burej Dejzy špowe. Tutón na to pokasa, so dyrbi tódy bur tak dźěłacź, so by so némški lud moht se špwojeje pódy jeźiwicź. Pokaja wožebje na powjetschene płahowanje lena kaž też na płahowanje wowzow. Loni je bohužel wulka špuchota wjele schtody nacźinita, tak so ratarjo pjenjezy, kotreż na pschikupne hnoje wudachu, wróćo njedostachu. Njedźiwazy teho pak budże też letsa bur wšelku próznu natorjeć, so by so wupłodźerska bitwa bohuzel.

Z **Raźworja.** Też w našim mlokokontrollowacym zjednoćenstwu, [illegible] bur Skop z Kźiweje Borśće nawo[illegible]je, może so wobkedźbować, zo zajim za kontrollu [illegible] bóle rosće, dokelž je so zjednoćenstwo w nowym lěće dale powjetšiło. Do zjednoćenstwa słuseja wsy Radwoŕ, Khelno, Słona Boršć, Horni Wunjow, Kŕiwa Boršć, Daliecy, Ješicy, Měrkow, Kamjenjej a Zeleny Haj, a skónčnje też jastwo čo. I w Budyšinje. Kóždemu ratarjej, kiž kontrolli přisłuša, je jasne, zo so nizke wudawki mlokoweje kontrolle z lěpšim wunoškom derje zapłaća.

S **Budyschinka.** (Zyrkwinske powěśće ſ lěta 1935.) Wutschčzitko je so 9 dźěći (w lěcze 1934 13), 6 hólzow a 3 holzy. — Sswój kichcźenśki ſlub wobnowiło je 14 (9) dźěći, 6 hólzow a 8 holzow, 10 serbskich a 4 němšce. — Pschipowědało je so 7 (9) mandźelstwow, ſ nich je so 6 (3) w Budyschinku swěrowało. — Wumrěło je 5 (9) wožobow, 1 mandźelski, 3 wudowy a jene morwonarodźene dźěcźo. Najstarscha wosoba běsche Hańża iwud. Schenkowa rodź. Jurkez, 87 lět 11 mězacźow a 8 dnjow stara. — Swowěrnych běsche 490 (497) wołobow, 214 mužow a 276 žonow, 336 na jerbitkim a 154 na němškim. Kollekty su 290.75 (232.94) hriwnow wunjeske. dary sa nuzdnostwo 32,29 (31,66) hriwnow, hromadże 323,04 (264.60) hriwnow.

S **Barta.** W sjawnym zmeinkim pożedźenju, nastupazym rjadowanje powětrowego schkita, rosprawjesche wjeźnjanosta Schuster, kaiki wusnam dźenża powětrowy schkit ma, a kóždy je so sakonju winowaty, wótczinu schkitacź pomhacź. W najbliższich cźasu so takle na wobžedźerjow domu wudadźa, na kotrychž maja so powětrowi schkitarjo a jich pomocnizy sapisacź. Teworunja ma so do 1. februara 1936 w kóždym domje alarmowanska naprawa pschiprawicź. Wschitcy cźi, kiž na shromadźišmu nieběchu pschišłi, dyrbja so njedźelu 11. februara do Sendźitz bosćenca w Rakojdach podacź, so bychu tam jara trěbne wujaknjenja dostali. Na to jimasche so inżeněr Petersen špowa, kotreż wožebje k żonam rěcźesche. Hdyž k wójnje dóńdże, ma so Němška jako wožebje wohrożeny kraj też na pomoz tych, kiž so k brońam njeswołaju, a też na żony špschećiwcźi. Pschichodny tydźeń wotmeje so w Barcze kursus a to póndźelu, wutoru, srjedu a pjatk w cźasu wot 20 hacź 23 hodźin. Wobdźělnizy maja sa to 1 hr. sapłacźicź. Trěbne je, so španjmjeńscha ſ tóžbeho domu so nječto wobdźěli, tola też wožobu młódsche 45 lět a druhy sajimzy mója so sa žamiźnu placźinu na kursu wobdźělicź.

S **Lubija.** (Po napšypje so dele kulik.) Na žylnje naklonjenej a na sawinjenjach bohatej drošy mjes Schönbachom a Lewałbom sajědże dostawarł renty Wemma ſ Habrachźiz je špwojim kołom do żelesneho wobkoženja a po wyšokim napšypje dele padże. S wažnymi sranjenjemi na hłowje niesbožowneho do wokrjesneje rohornje w Lubiju dowiesechu, hdyž so nimo toho špešći, so o žebi mohł rischakt a rjap wobschkodźił.

S **Wbohowa** (Halbendorf). 6. januara běsche tu hłowna shromadźizna dobrowólneho nuzowneho sjednoćenstwa wobžedźerjow koni sa Budeśtecy a wokolinu w „Němskim kěžoru". Wopyt bě dobry. Wokrjesny burstt wjednik str. Töppel se Schérachowa poda wobšěrnu rosprawu, kotraž na to pokasowasche, so je sjednoćenstwo spomožnje sa žwój staw dźěłało. S tutej rosprawy wukhadża, so žu so jena khowna shromadźizna 4 posedźenja pschedbydźiła a někotre dalsche seźišcza wotmeła. Na tónzu lěta sjednoćenstwo 212 (1924 225) žobustawow ſ 391 (390) samoćinnymi konjemi wschu hromadźe 162 300 hr. (172 050) hr. kóžnych. Dokelž mějachu so 31 (30) pschipadow ſ 8877.16 hr. wotschkodźiłi, dyrbjesche so w lěcze 1935 na tóžbe 100 hr. sawěsćenje stejo sumo 4 80 hr. (3 60 hr.) na pschinoschki sběrać. S 212 žobustawow mašesche so 86 (78) žobustawam 1 proz. špuščenje pottšći, dokelž tuchi w pschedźelnich 5 létach niehdźu žanu schkodu pschijewili. Sajimawe běsche też špuščenje khorošow wola wotschkodźenych swěrjatow. We 8 padach jednasche so wo starobne zhabośće, 6 rožow wo nakažitwu khorošć, 5 rasow wo pokhromu a kolik, dwójny wo jachtzu a wohlejcźa a jónu na sapuskanje cźerwow a kopytoweho raka. Na to poda bur Gruhl ſ Jikow pokładniowu rosprawu. Tu pisa wornio lesnischemu sěmu wobžedźitych wschelmjenjenow. Wschitcy žobustawy pschedźiwowa, kotiž po wustawkach wotstupichu, so žnowa wuſwolichu.

S **Herniecho Mujesda.** (Zyrkwinske powěśće sa lěta 1935.) Liczby lońskeho lěta w špinzy. Do wožadu žłuscha 1420 duschow a to se 14 wjom. Narodźi so 26 dźěći (26), 14 hólzow a 12 holzow, mies nimi 5 njemandźelskich. Konfirmowało je so 25 dźěći (27), 11 hólzow a 14 holzow, pschipowědźito je so 29 (24) porow, swěrowało so 18 (19) porow. Wumrěło je 14 wožobow (19, 9 mužśkeho a 5 žónskeho splaha, mjes nimi 5 dźěći. K Božemuh lidu bě 1218 (1293) ludźi, mjes nimi 553 muži a 665 žonow. Abo 1068 na němškich a 150 na žerbskich Božich žłužbach, pschi 32 němškich a 5 žerbskich a 31 domjazných wopraśenjach. Nimo toho wotmě so 21 dźěćazych a 8 młodostnych kemschenjow. Jene Boże žłužby w lěsu, 12 biblisskich hodźinow, 5 mištionskich a 5 adventskich pobožnoscźow (we Wulkim Wožpyku, Nanezach, Njeradeźach, Leinje a Nowym Dworje). W kolektach našběra so 509,80 hr. We wšeknych kolektach 250,57 hr., 26.73 hr. sa ſwonkowne mišionſtwo, 23,92 hr. w dźěćelskemjenjach sa Gustav-Adolfowe dźěćazne dary a 12,16 hr. pschi młodostnych Božich žłužbach sa Božu nóz.

Z **kłóštra Marijineje Hwězdy.** Njedźelu 5. januara běěchu po zwučenym wašnju nowolětne přijeća hnadneje knjenje. Přeceļo kłóštra běchu so w bohatej ličbje zešli. Nimo toho bě wulka ličba pisomnych zbožopřećow dóšła. Zastojniey kłóštra zhromadnje swoje

Hospodarski rozhlad

Schtwórk, 9. januara 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,265	100 českosł. krónow	10,28
100 šwajc. frankow	80 79	100 franc. frankow	16,39

Barlinska burša 8. januara 1936. Burša je pschi pomérnje žłabych wobrotach najprjedy w njejednotnym położenju wotewri. Bankowska klientela drje bě saso kupne pschikłady sapodała, kotreż na wschelakich polach pschidobychu. Bursowni wobkhodnicy ſ powołanja pak běchu sdźerżliwi. To mějesche žwoju pschicźinu w špynjenju kursa firmy Allg. Elektr. Ges. akzije, kotraž wo 2,25 proz. na 36,875 wróćo bźěše. Rozšudźowe bě tu kritiske rospominanje w nowinach wo kursu tutych akzijow, kotreż dźiwajo na njedawne wojjewjenje rosprawy wo wumjeću wobkhoda pschedewsacźa w sałschnym lěcze na žane waschnje we wschich dypkach wospjatnenje. Njedźiwajcy teho žo wobkhod na druhich akzijowych wikach žiwje wuwi, wožebje dokelž ponérnje wjele dobrych powěsćow ſ hospodarstwa pschedležesche. Pokasowasche so na wjetschi wothtyk porubrikeho wuhla, na dobre wotwołanja dużnyka, kaž też na pomérnje dobry dokhód wupisanjow na nowu żelesnischu pożczonku. Rentowe wiki mějachu krute kursy.

Barlinske žitne wulkowiki 8. januara 1936. Haczrunjeż su politicźenja w khlěbowych žitach w jednotlivym na rosžahu pschiběrale, njeje tola na wiki se strony ratarstwa to dojeź rožki pschiwjesło. Pschi powschitkownje trochu polepschenych špuživańskich możnosćach so pschiwjesene twory běžnje wotbywaju. W Barlinje žamym ſteji dale pschenica w powschitkownym sajimje. Też porhynjże młyny pytaja lepsche druzyny pschenizy kupicź. Pschcerěskowe druzyny pschenizy a też rožka so wožebje w prodinzy ke kryću wschednieje potriebny kupuja. Njekontingentowane khlěbowe žita so jenoż srědka politicźeja. Pizowańscki jecźmjeń a wowš so dale žadataj. Jecźmjenje sa piwarnje a industriju maja krutu tendenzu. Sćrjedne druzyny jecźmjenjow sa piwarnje so huscźišcho sa industriju wotbywaju, wožebje też, dokelž je so placźijnowy rozdźěl pomjerschicźi.

Wežera placźiske w Barlinje zentnar

pschenicy W 8: 9,90 hr., W 9: 9,95 hr., — rožki R 8: 8,10 hr., R 11: 8,25 hr., — jecźmjenja G 7: 8,35 hr., G 9: 8,60 hr., — wowša H 9: — hr., H 13: 8,20 hr.

Někotre placźiny ſ Drježdźanskich wikow.

Kr[illegible]ata 3—4 hr., kury, stare 2,50—3,50 hr., młode 2,50—5 hr., hołbje 1—3 hr., huzy, sarješane 1,15—1,30 hr., kacźki, sarješane 95—1,20 hr., kury, stare sarješane 90—1 hr., młode sarješane 1—1,20 hr., karpy 1 hr., schcźuki 1,20 hr., liny 1,60—1,80 hr., jabluka 13—40 pj., běrny zentnar 3,70—3,85 hr., po puntach 4—5 pj., jeđźna koboda 15 pj., zyhla 10—12 pj., krěn 70 pj., žołtej 5—20 pj., běły kał 7—10 pj., cźerwjeny kał 10—12 pj., žydrojty kał 20—60 pj., pětrschilka 3—4 pj., tomaty 30—45 pj., butra 1,42—1,56 hr.

Drježdźanske špotne wiki.

Na Drježdźanskej špotne wiki pschihnachu dźenża: 6 bykow, 36 krawow, 693 cźelatow, 216 wowzow a 170 kwini. Wola howiaseho skotu a wowzow bě wobkhod bjez wuznama, tola wschón skót je rospscheda. Cźelata mějachu srěni wobkhod sa placźijny, kaž sańdżenu póndźelu. Swinje so sa pschedpišane krute placźijny rospscheda.

Placźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a woljowe symjo po tunt abo 1000 kg, hewak 100 kg. Placźizny po złotej hriwnje.

	8. 1.	7. 1.		8. 1.	7. 1.
Pšenica	208,0	208,0	buny	11,0-12,0	11,0-12,0
rožka	171,0	171,0	woka	14,7-15,5	14,5-14,7
ječmjeń now.	230-234	230-234	módre łuniny	8,50-9,00	8,25-8,75
ječmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	11,5-12,0	11,5-12,0
wows	—	—	zeradella	21,0-23,0	20,0-23,0
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenč. muka	27,05	27,05	lany wosušk	8,65	8,65
rżana muka	22,25	22,25	ruch. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kruški	8,60	8,60
rżane „	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana słoma		
hroch, Viktor.	23,0-24,5	23,0-24,5	pšenč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5	ječna „		

Płaćizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 198.0 9: 199.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 162.0 11: 165.0
Płaćizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 167.0 9: 172.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 164.0

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Im Handelsregister ist heute eingetragen worden:

a) auf Blatt 244 die Firma **Kurt Linke in Kamenz** betr.: Der Baumeister **Kurt Johannes Gottfried Linke**, in Kamenz ist in das Handelsgeschäft als persönlich haftender Gesellschafter eingetreten. Die Gesellschaft ist am 1. Januar 1935 errichtet worden;

b) auf Blatt 404: Die Firma **Dutzmann & Co.**, Granitsteinwerk in Kamenz. Gesellschafter sind a) der Steinbruchspächter **Paul Richard Dutzmann** in Kamenz, b) **Margarete verehel. Kohlhaas geb. Hohensteiin** in Kamenz. Die Gesellschaft ist am 1. Januar 1935 errichtet worden.

c) auf Blatt 405: Die Firma **Fritz Putzke** in Kamenz. Der Baumeister **Fritz Willi Putzke** in Kamenz ist Inhaber.

Hłowny redaktor Marko Smolerć. Zamołwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolerć a za nawěšćki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. D. A. XII. 1935 2256. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.
Wudawa a ćišći dr. J. Cyž w Budyšinje.

pječa hnadnej knjeni wuprajichu. Wulka bě tež ličba tych gratulantow, kiž dobroty wot klóštra dostawaju.

Z **Konjec.** Maćerjam podawa so rada w Konjecach pónđelu 13. januara 1936 popołdnju w 2 hodźinomaj w šuli.

S **Pětpjay.** Do wjeńneho pohódnoscjenskeho wubjerka sa statne stótne samóńscjenje ßo ścěchowazy ratarjo powołachu: stronjan August Khěžnik a Max Jähr, wobaj z Pětpjay. Jeju sastupjerjej staj stronjan Hermann Lukáč a Hermann Nowak z Kißlitz.

Se **Spal.** 10. januara wośwjećí wumjeńkař August Schołta swoje 80. narodniny. Wjchěd 7 lětami wumrě jemu žona, kotraž bě z nim trudne a radośtne dny dźělíła a z kotrejž móžeśche hišće stoty twaj wośwjećeńcy. Schołta je strowy a cźerstwy a hišće dźensa z koleßom jěźdźi.

S **Kulowa.** Ke autowennu njeßoßu polu Noweje Bukjim, wo kotrymž wcźera rosprawjachmy, mamy hišće dodać, ßo autowy wjednik njeßoßo njeje sawinowak. Snjeßoßenej dźěśicźi do woła jabkjeśchcej, kotryž khětro pomaku jěźdźeśche, tak ßo ßo wjeśchenu njeßoßu sadźewa. Autowy wjednik hnydom sašła a wośta na měśtnje njeßoßa, bóniž ßo wśchě połizajśke śwěśćenja njeśtachu. Jemu potajkim ßo njemóže wina na njeßoßu pśichipśowaćz.

*

S **Tuplitz** (Teuplitz). Njewiśędne mike wjedro je tudźeńcego bura pohnuło, ßo pośledni dźeń sańdźeneho měśaza roj u wuńnwaśche. Rośka mjes hodami a nocami lětom wuńnta pjeca wośebje dobre žně lubi. Bur wobtrucźeśche, ßo je hižo jónu jara dobry wuśpěch měł, hdyž bě w tutym cźaśu wuńnł. Bjes dwěla je to njewiśędna wěc, ßo ßo Sylwestra žito ńnje.

Kak může być człowjek zabyćiwy . . . !

Humoreska wot Bj. W.

Słyšimy tak husto, zo je tón abo tamny na nješto zabył. Někotry człowjek mjenujcy wšitko zabywa a druhi zasy ničo. Kak jara může człowjek być zabyćiwy, chcu spytać dopokazać z tutymi rjadkami. Snadź so někotry z česćenych čitarjow na nětožkuli dopomni, što je hižo we swojim žiwjenju wšitko zabył.

Potajkim, běštaj dawj pěknaj mlodaj mužskaj, jedyn wučeńc, druhi rěčnik. Dźetaj jónu hromadźe přez měšćanske wiki.

A praji jedyn z njeju: „Knjez kolega, hdźe budźemoj jutře wobjedować? Ja namjetuju „We zlotym worjole," dokelž dóstanjemoj tam jara dobru pječeń, najmlódniše winko a nimo toho inzeruje hoščeńcaŕ w Serbskich Nowinach."

Druhi bě sameho měnjenja. Wujednaštaj mjez sobu, zo tón, kiž bě to namjetował a bě małeje postawy, po druheho wjetšeho nazajtra z dypkom we dwanaćich přińdźe.

Nazajtra bě swj. Jana. Jako zwony połdnjo zwonjachu, dopomni so wjetši na wobjed, začini hnydom swoje knihi, wobu so z khwatkom dwoje stupnje, staji so přećelowy kłobuk, kiž bě sebi tutón zabył wcźera sobuwzać a poča čakać, hač mjeńši po njeho přińdźe.

Hdyž pak tutón nihdy nochcyše přińć, mysleše hač traš njeje zabył, štož běštaj sebi wcźera wučiniloj. Je najlěpje, zo po njeho dóńdźe. Do domu přećela stupiwši, namaka jeho hišće w spańskim wobleku do bromady knihi zanórjeneho.

„A, knjez kolega," rjekny wjetši, „śće woprawdźe zabył, štož smój sebi wcźera wučiniloj? Bychli był tak zabyćiwy jako ty, bychmoj dźensniši wobjed zapasloj."

Mjeńši so jara zamołwješe, prajo: „Tak to je, hdyž sy z myslemi nětkdźe druhdźe, wšśe je so to tebi też hižo stało. Tola dočakaj, hač so přewoblekam, potom mózemoj hić. Nadźijomnje korćmaŕ z pječeńku dočaka. Wzmi sebi tak dołho knihu, sym hnydom hotowy."

Z tym wuńdźe z dźěłańskeje jstwy, zamknų ju, kaž bě to zwučeny. Spěšnje so přewobleka a khwataše do hoščeńca, njemyslo w najmjeńšim wjacy na swojeho kolegu, kotrehož bě doma do jstwy zamknył.

Jako bě hižo nimale po wobjedźe a nowiny wot prědka hač do zady přečitał, spózna, kak je tola zlě, zo so sam po swéće błudźi a zo nikoho nima, kiž by z nim tu wobjedował. Nětko jemu nadobo do myslow zajědźe, zo je so z přećelom wcźera dojednał, tu dźensa zhromadnje wobjedować. Štož pak je najhórše, zo je jeho najskérje do swojeje jstwy zamknył.

„Knjez korćmarjo," rjekny a zazwoni ze swojej winowej šklenčcu, du na wokomik prječ, dokelž chcu z mojim přećelom dźensa tu wobjedować, chcu po njeho dóńć. Skhowajće hišće porciju pječenje."

Poda so na puć do swojeho bydlenja, haj běžeše skoku a mysleše: Tajkele nješto! Kak jenož sym tole zabyć mohł! Chcu so połěpšić. To so njedyrbi wjacy stać!"

Cyle bjez dycha běžeše po skhodźe horje. Wotamkny durje a chcyše hižo tam čakacemu wotprošować, tola tutón zanórjenjeny do swojeje knihi rjekny: „Dźež ty hižo? To pak sy khwatał, bych hišće rad někotre strony čitał, dokelž tuta kniha je ta najzajimawša, kotruž sym hdy w rukomaj měł." Tutón człowjek ani njepytny, zo bu zamknjeny a zo tamny sam k wobjedu dźeše, hdyž bě tola nimale dwě hodźinje mjez tym zašło.

Nětko dźeštaj hromadźe k wobjedu. Při šklenčcy wina sebi potom powědaštaj, kak je so to mělo. Zadyn njemóžeše druhemu ničo wumjetować, ale připištaj sebi a wjeselištaj so, zo je wšitko hišće derje wotešło. Slubištaj mjez sobu, zo swoju zabyćiwosć wotpołožitaj a zo jedyn toho druheho na swoje brachi kedźbneho ščini. Tak chowštaj so wšśe połěpšić. Z tajkim předsawzaćom dźeštaj domoj a zabuštaj samo korćmarjej worćiznu zapłaćić. Tón wšak jimaj to za zło njeměješe. znaje jeju a wě, zo přichodnje to zarunataj. — Tola, rozpjeršenosć je druhdy jara směšna, a móže też druhdy złe sćěhwki měć. Lěpje je na kóždy pad, zo mamy swoje mysle hromadu, zo njezabywamy na to najmjeńše w našim žiwjenju. K zasudźenju pak je, hdyž Serb zabudźe, zo je Serb! Abo nic?

Směški

Sšynk: Nano, šchto to je „autodidakt"? — Nan: To je cźłowjek kiž šam, bjes wučerja wuknje. — Sšynk: Ale, šchto dha toho potom bije?

*

Zušbnik: Je tute šchtomiki pośledni wichor łamał? — Wotrocźk: Nè, tu našch knjes wuknje z awtom jěźdźicź.

*

Nawojenja: Haňža, bjes tebje njemóžu žiwy być. — Njewjesta: Ja, to drje też póńdźe. Wšchak ja też žyle derje bjes tebje wutraju. — Nawoženja: To wěrju, ty se žwojimi 5 tyšaz tolerjemi.

Towařstwowski powěstnik.

Drježdźany. „Hromadnik" zmjeje njedźelu 12. jan. wječor w 6 hodź. swój hodowny wječork w hoščencu „Johanneshof" na Janskej dróży. Kóždy sobustaw dyrbi přińć a hosćo su wutrobnje witani.
Předsydda dr. Wjaclawk.

Baćoń. Spěwny wotrjad (cyły khór) zeńdźe so pjatk 10. januara. Wšitcy dyrbja so na spěwnych hodźinach wobdźělić, hdyž so tola na koncert přihotujemy.

Hobrske jerjowe žohnowanje pšched Helgolandšku.

W pośledních dniach šu pšched Helgolandšku hobrske cźrjódy jerjow pšchicźałke, kajšeš šo tam sa dołhi cźaš njejšu pokałałe. Rybazy mója lědma sa krótši cźaš tušón nawał dołojicź. Kaž na wobrazu widźimy, šo šuchě hnydom š jerjemi napjelnja, hdyž šu šo do morja puschcźíke,a dyrbja šo hnydom wupróšdnicź.

(Tiedemann, M.)

Žonjace

šlypfry 35
sukńje
šórcuchi
drasty
pulovry
rukajcy
nohajcy
bluzy

A. Bokelmann

naślědnik - mějšćel Curt Müller
w Budyšinje
na Serbskich hriebjach 2
Założene 1892

Za w bohatym měrje spožćene wopokazma skedźbnosće při składnosći 25lětneho wobstaća a jubileja mojeho wobkhoda, wuprajam z tutym

wutrobny dźak!

W Budyšinje
w Schilerskich wukhodźowaniščach 4

W januarje 1936

Carl Hammer

Likěrowa fabrika a wikowarnja z winom

38]

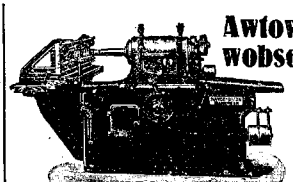

Awtowym wobsedźerjam!

Z našej Přizisionsmašinu wutočimy cylindry waseho motorskeho wozydła tak wušoku kedźbliwje, ...

Z nawyni kolbnami a originalnej dźěłarnskeje mašiny dopołnjeće najwyše wukony ...

poměrnje małym trjebanju paln. mašiny; rukujemy za wukony našeho dźěła.

Woseblie dźěłarn'e za awta M. Schubert

37] Točeńnja cylindrow w Budyšinje na Lutbjskej dróży 59 :: Tel. 2937

We wokolinje Budyšina je masivn.

dwojopeskhodny dom [36

z wobkhodom zeźiwadłow, wulkej sadowej a zeleninowej zahrodu přemjenjenja dla hnydom na předan. Hodźi so derje za rjemjeślnika abo wikowarja. Před wohnjom je z 11 700 hr. zawěsćeny.

Poskićenja pod „A 1" na wudawarju „Serbskich Nowin"

Młody ratař

evangelski, dobreje powahi, pyta solidnu ratarsku dźowku w starobje 21—28 lět, dla bórzomneje žeńtwy. Poskićenja z wobrazom zapodaće pod A 2 na wud. Serb. Nowin

39]

Zawołajće telefoniscy

Budyšin čo. 2637, maće-li mały nawěšk abo ważny podawk we Wašej wsy abo wokolnosći wozjewić. Hdyž do Budyšina přińdźe,e,mój.ćeŕ we Serbskej knihařni nawěšk zapłaćić abo wudawki sebi dać zarunać. Serbska knihařnja to rad čini, dokelž chce přeco to »najnowišo« swojim česćenym čitarjam poskićeć.

Su-li Waše črije roztorhane

přiddźe spomjnjo do **wulkosewowanje na Zitaych witkach 60, ß. 11** zuapřeća „Złoteje hwězdy" a „Młodoweho dwora"

Alfred Gnichwitz

Dobre rjedne a tunje poskitowanje. Na podmnoženje móže so dočakać!

Makulaturu

wotedawa běžnje w małym a wulkim

wudawarstwu Serbsk. Nowin

Dźensa nowa

Berliner Illustrirte

dostanjeće w Serbskej knihařni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin"

Jenoš **20 pf.**

Plakaty

za towařstwa, gmejny, najeńkow, wobkhódnikow w jednorym a nowočasnym wuwjedźenju zhotowja spěšnje a tunjo

Dr. J. Cyž w Budyšinje

w Serbskim Domje :: Nakład Serb. Nowin

Přiloha k čisłu 7

SERBSKE NOWINY

Štwórtk 9. januara 1936

Hdyž maćerje hrěša

Hdyž maćerje hrěšcha, ſchto potom ſ dźěćźi budźe? Naſchi wótzojo ſtebi tole bajachu: Nětdy běchu male raki, kiž dyrbjachu do ſchule hić. Wuczeŕ je najprjedy ſ wulkej prózu wuczeſche, do prědka khodźićz a niź do ſady. Stónčnje ſapſchimnychu wuczbu a lězachu do prěda. Domoj pſchiſchedſchi pak widźachu wone ſwojich ſtarſchich do ſady khodźićz a tuž kazachu teź ſako tak a ſchulſki pjenjes bě podarmo wudaty.

W Turkowſkej ras jedyn jara wuczeny Turka ſchulſke dźěćźi pruhowaſche. Wſcho derje dźěſche a wjele ſtarſchich bě pódla, kiž ſo wjeſelachu, ſo jich dźěćźi telko mózachu. Hdyž bě pruhowanje dokonjane, poręča Turka ſadriwe ſłowo a dźeſche: „Na jenym dworje bydleſchtaj w hródźi jedyn kamjeł a honacz (kokot) hromadźe. Hródźine durje běchu tak niſke, ſo dyrbjeſche ſo kamjeł khileći, hdyž chcyſche ſ hródźe. Tuž by tón honacz, hdyž by won ſchoł, ſo teź khilał, runjeź ſaneho ſtracha njeběſ, ſo bu ſ hrjeb..njom do durineho wierćha ſałożił. Czehodła wón to cźinjeſche? Wón widźeſche to pola wulkeho kamjela tak a tuž ſo po nim teź khileſche." Nałożenje tutoho pſchirunnania bě lohke. Turka pſchiſłaji: „Wy mózeće ſwojim dźěćom najlepſche wuczbu dawacz a do nich w ſchuli najwuſitniſche wězy ſaſchćěpjecz, to wſcho niczo pomhacz niebudźe, hdyž jim ſami ſaneho dobreho pſchikkada njedaće."

Wjeſtaj ſtarſchi dyrbja ſtebi toho wulkeho ſamokwalenja wědomni buć, kiž maju napſcheciwo ſwojim a wſchěm druhim dźěćom. Do wuteptanych ſtopow ſo w ſnéſy najlepje ſtupa. Njedźiwaj ſo, ſo ty ſwoje hrěchi na ſwojich dźěćoch bóry teź wohladaſch. Wone ſu cźi każ ſchpihel, w kotrymž ſam ſwoje ſkutki widźiſch. Hdyž ſy ty pokrn hněwa a niełuboſće, dha budźa twoje dźěćźi to teź. Jedyn bur běſche ſwojeho ſyna ſtyſchał, kak hroſnje ſaſakrowa a běſche jeho tohodła nabił. Jako nětko w kólni dźěłaſche, ſtyſchi ſchesche, kak ſo jeho ſynk ſe ſwojimi towaršchemi na dworje rosrěčowaſche. Wón runje ſaſkyſcha, ſo jeho ſynk k ſwojemu pſcheczelej rjekny: „Dha je mie dźenſa mój nan tak njeſmilnje wrał, dokelź ſym ſakrował, a wón ſam tola ſpochi ſeli." Tole nana do wutroby tkó.

Hdyž nanoja a maćerje hrěcha, dha płaćaju ſandźeljo, hela pak ſo ſ zyłej ſwiju wojcheſerja, pſchetoż jich dźěćźi budźa bóry na tym ſamym puczu.

Ziwa płomjenica

Wſchi żeleſnińſkej ćarje niebě mózno, rjekowſkich ſkutkow dokonjecz. Tu kolije kilometry daloko po puſtej, wopuſchczenej wuhlowej kraiinje bjez ſchtamá a keſka wjedźecu, na jenej ſtrenie jenoh nieſkónčny riad telegrafowych ſćežorow. „General Schurek" wſchędnje jónu tramach żeleſnizu krocźeſche, ſo by ſchruby, kolije a ſignale pruhował. To běſche jeho ſłużba nětko hižo nimale dźeſać lět.

Mrajeſche, ſo je ſe ſtotnikom kěžorſkeho ruſkeho wójſka byk. Pſchewrót w Ruſkej je jeho do Němſkeje dowjedł a ſ njeho żeleſnińſkeho dohladnika ſćežnik. Běſche mjeſćźił a mrjeſche cźeſtomyſlnej wocki. Jenoh poręđko ſo ſłowa jimaſche. Druhdy wjecźor w korcźmie hdyž bě nęćźto pił, potom wo ſwojej domińnje powědaſche, wo Ruſkej. Potom ſo ſe ſwojimi rjekowitwami wulkuju cźinjeſche, kotrež bě w ſwětowej wójnje ſe ſwojej kompaniju dokonjał. Jenoż jónu dyrbjał wójſko nawjedowacz, potom chże Ruſku ſa ſchtyrnacze dnjow wrócźo dobyćz a k wyſokim cźeſćźam a wuſnamjenjenjam dóćź.

We wězu ſo jeho wulzyčzinjenju ſmějachu. Njemějachu jeho ſłowa ſa khutne, tehodła jemu teź pſchimjeno „General Schurek" dachu. Nětdy běſche zyłe rostorhany do wězu pſchiſchoł a nęćźto bě jemu dźeło pſchi żeleſniźu wobſtarał. Mějachu dyrbjeło telko dowěry k njemu, ſo tam ſwoju ſłużbu ſwědomicze ſaſtawa, ale wójſko njeby jemu nichtó dowěrił. Sa „generała Schureka" njeby potajkim ſanych rjekowitwow. Sſłużba poła żeleſniźu ſo w najwjetſchej porjadnoſći wotwiwaſche. Po tyſazach tramach khodźeſche wſchędnje horje a dele.

Syma běſche jara kruta. Wětſik wot ranja rěſajo po puſtej krajinje ßwiſdaſche a ſnéhi do ſejpow honjeſche. Sněhowy pluh bě cźaru pſchejeł, ſo bychu kolije ſa wobłhad próſdne byłe. Jenoż poł hodźiny hiſchcze traje, ſo ſpěſchnik nimo pſchihrima.

Hižo ſmérki padachu. „General Schurek" běſche po puczu. Spěſchnik běſche jeho wożebita ſtarośćź tajke dny, wón wſchitke pſchiprawy a ſignale wjele ſwědomicźiſcho pruhowaſche a wjele dźěje na cźarje pſchebywaſche, hacź bě trěbne. Kornaź horje ſcźehnjenj, ſ módrym mjeſwocźom, wón tramu po tramje dale krocźeſche doniź nadobo dospoknje ſaſłapjeny njeposłaſa. Pola telefonoweho ſcźežora 165 bě dźeł kolijow popuſchcźił. Pſchi wotmachu ſnéheweho pluha, kotryž bě ſ wulkej ſpěſchnoſcźu pſchijeł, běchu ſo nětotre ſchruby puſte.

Sſněh ſyłniſcho ſajeſche a cźma pſchibźeraſche. General Schurek ſe ſwojeho ſłamjenjenja watuczíwſchi ſo ſ zyłej mozu prózowaſche, kolije do porjadka pſchinjeſcź. To ſo jemu njeporadźi. Wěżeſche k blížſchemu ſignalowemu ſcźežorej, ſo by na ſaſtaniſchcźo telefonował. Wołaſche a wołaſche do telefona — njedoſta pak żaneje wotmołwy. Pod cźežu ſněha bě ſo powod dyrbjał roſtorhnyć. A ſa pjecź mjeńſchin dyrbjeſche ſpěſchnik nimo tuteho mětna pſchijěcź! To mohło k wulkemu njeſrjeńcu bóncź, njehodźi-li ſo cźaſ prjedy ſadźerjecź.

General Schurek ſmój kabat ſ cźěła ſtorhnywſchi jón jako khorhojnu ſmahawku k ſwojemu kijej pſchiſłuka. Ale ſa nětotre wotkomiti hižo ſpóſna, ſo njemóże ſo wjednik lokomotiwy w tutym miećźelu taikeho ſnamjenja dohladacź. Dyrbjeſche to ſignał byćź, kotryž ſo ſwěcźi. Palaza ſmólniza.

Wot daloka běſche lohke brimanje ſłyſchećź, kolije rźachu. General Schurek ſaſchćicźa. Drjewa ſa ſmólnizu daloko a ſcźeroko njeběſche. Żełlíwej ſwězy ſo pokaſaſchtej, hrimot bywaſche ſyłniſchi. A tu żeleſniſkemu dohladnikej wumożaza myſl pſchińdźe. Wón ſwój kabat ſapali, kotryž bě ſo wuſlekł. Pkomjo khěſte wyſoko ſapny. Wuſo wětſik do tuteje ſmólniźy pſchimnuy, ſ kotrejž general Schurek nad ſłowu machaſche. Schtrě wokoło njeho rejwachu, ptomjo na jeho wkoſy pſcheſypſchimnuy, na jeho brodu, ſerieſche ſo ſkónčnje po nim dele hacź k jeho nohomaj. Sa jenitku mjeńſchinu ſo

Amerika w lodźe a ſněhu.

Mjes tym ſo pola naź nimale ſałetne wjedro knjeji, maja Sjednoczene Staty połnócźneje Ameriki wurjadnu ſymu. Niagaraſke wodopady poſtrowja ſe ſwojim lodowym pokrywom bajkotny napohlad.

(Graphiſche Werkſtätten, M.)

Stawizny

serbskeho homiletiskeho seminara Lipšćanskeje university w Hodźiju.

Wot ſtarych časow ſem je přeco tójſto ſerbskich młodźencow gymnaſije wopytowałoł. Cile ſo na univerſite zwjetſa wſitcy ſtudiju duchownſtwa přiwobrocźachu. Studować rěkaſe tehdy tak wjele każ theologiju ſtudowaz, a ſtóž by ſo na nęšto druhe złożił, wo tym bychu, njech by też wyſoke zaſtojnſtwo docpěł, lohko ſudźili, zo z njeho „nicźo njebu". Tuž pak też na duchownych njemóżeše pobrachowaz. Haj, nękotryżkuli je po dokonjanych ſtudijach lěta dołho na ſerbſke zaſtojnſtwo dyrbjał cakaź ako je tohodła do Němcow ſoł. Doke'ż běchu w prjedawſich časach zwjetſa wſitcy ſerbſcy ſtudowacy z połnłoſerbſkich domow a bě jim maćerna rěc derje znata, njebě jim też ćežko, po dokonjanych ſtudijach ſerbſke předowanje zeſtajeć a dźerżeć. Ciſće bjeze wſeho wukuſenja wězo też pola nich njeje wotesło, a jich wucźerju ſu byli: ſerbſka biblija, ſerbſke ſpěwarſke a te druhe po nęćźim ćiſćane ſerbſke nabożne knihi. Druhich wučerjow njemějachu. Tole pak ſo lěto a bóle za njedoſahace pokazowaz počinaſe a to cźim bóle, dokelź bu z lětami tajkich młodych Serbow wjacy, kiž w ſtarſiſkim domje ſerbſku rěc doſć nawukli njeběchu. Sto ſo nětko k lěpšemu rozwučowanju Serbow w jich ſerbſkej maćernej rěcźi ſta? Po prawom jencź to jene, zo buchu w lěće 1848 na gymnaſiju w Budyšinje ſerbſke hodźiny naprawjene. Te pak, runjeź běchu jara wuźitne, dospołnu pomoc niedawachu, dokelź běchu fakultatiwne a ſo tohodła nękotryżkuli na nich wobdźěłł njeje. A při tym mějachu wšelacy ſtarſi ſwoje dźěćźi na druhich gymnaſijach, w Mišnu, Zhorjelcu, Žitawje atd. Wjetſa pomoc bě hižo předy ze ſtudowacych ſamych wukhadźała. We Lipſku założiſchu 10. decembra 1716 ſtudowacy Serbja „Serbſke předarſke towaŕſtwo", zo bychu ſo we ſerbſkej rěcźi wudokonjeli a w Lipſku k ſwojemu wuwučowanju ſerbſki předowali. To ſu toż činili. runjeż wšak nic přeze wšě lěta jenak pilnje. Serbſke předowanja pak ſu tam dawno wotmjelkłe. Poſlednje wotmětwachu ſo we Warinſkej cyrkwičźy (Warin = ně. Wahren) pola Lipſka před ſerbſkim duchownym Mrózom, kiž by předowanja ſerbſkich ſtudowacych w jeho cyrkwi před nim dźerżane, potom kritiſował. Ale też na Budyſkim gymnaſiju ſo ſerbſke towaŕſtwo założi, štož ſo 25. februara 1839 ſta. Tak ſebi ſtudowacy ſami pomhaé pytachu. Lipſćanſka univerſita pak, kiž by na přěnim měſće powołana była, młodym Serbam do wulkeho pokłada jich rěče puće wotewrjeć a jich za jich pozdźiše zaſtojnſtwa połnje wulotowaé, wučeše po zwučenym waſnju dale te rěče, kiž žadyn człowjek wjacy njeręči, każ też te, kiž pohanjo w Arabiſkej a Indſkej rěča, ale na ſerbſku rěč ſwěrnych ſerbſkich kſeſćanſkich poddanow ſebi nichtó njemyſleše. Nęšto lět drje je přiwatny wučeńc dr. phil. Herman Lotza před nětko nědźe 50 lětami Serbow w ſerbſćinje dobrowólnje rozwučował. Ale to bě tola nęšto ſnadne.

Tak dźe bě bjez dźiwa, zo předowanja wšelakich młodych ſerbſkich duchownych počinachu w rěčniſkim naſtupanju njedoſahace bywaé.

Tuž wobroći ſo w lěće 1875 hłowna konferenca ſerbſkich duchownych, kotrejž ſo też Lipſćanſka theologiſka fakulteta přizamkny, z próſtwu na ſakſke miniſterſtwo, zo by tutej nuzy wotpomhało. Wyſoke miniſterſtwo kulta bě hnydom k tomu zwóŕniwe a powoła profeſora dr. Pfula na univerſitu do Lipſka za lektora ſerbſkeje rěče. Dokelź pak tón runje tehdy čežcy ſkhori, woſta tuto wobzamknjenje njewuwjedźene. Sakſka krajna ſynoda, w lěće 1876 zwołana, wuradźowaše na to wo detalnym njedoſtatku a kak by ſo jemu najlepje wotpomhało. Při tym wupraji ſynodala prof. D. Luthardt, zo by drje najlepje było, hdy by ſerbſki duchowny w čaſu wulkich prózdnin ſerbſkich ſtudentow a kandidatow nękotre njedźele w ſwojim domje rozwučował. Miniſterſtwo bě toho ſamſneho měnjenja a położi tajke rozwučowanje a z tym wodźenje ſerbſkeho předarſkeho ſeminara do rukow fararja Jaromëra Hendricha Imiša w Hodźiju. To pak ſo tak ſta. Dnja 22. decembra 1876 wobroći ſo Imiš ze ſlědowacym pismom na kultne miniſterſtwo w Drježdźanach.

„Zo by ſo akademiſkemu njedoſtatku na Lipſćanſkej univerſiće ſtudowacych ſerbſkich theologow, kotrychž nichtó k pozdźišemu prawemu trjebanju jich maćerneje rěče njenawjeduje, wotpomhało, je ſo miniſter w poſlednjej audiency za to wuprajił, zo bych ja na dalše w mojim domje we wulkich prózdninach praktiſki kurſus za tutych theologow naprawił a zo by ſo mi za moje při tym trěbne wudawki z kultneje pokładnicy 600 hr. wupłaćiło. Hdyž bu při tej ſamej ſkładnoſći mi nawdate, wučeńſki plan wotmyſleneho rozwučowanja podaé, ja to z tutym činju. Cheu wšěndnje: 2 hodźinje ſo z nimi rozrěčowaé a při tym na ſerbſku ſynonymiku a cyrkwiſku terminologiju dźiwaé. Při tym chcu te wudźělane a dźerżane předowanja a kotechezy porjedźeć."

Na to wotmołwi pod 16. januarom 1877 kultne miniſterſtwo, zo Imišowe poſkićenje, na Lipſćanſkej univerſiće ſtudowacym theologam ſerbſkeho rodu we wulkich prózdninach praktiſki kurſus w jeho domje naprawić, zo bychu woni nawjedowani byli k pozdźišemu praktiſkemu zaſtojnſkemu trjebanju ſwojeje maćerneje rěče, na pospyt a na dalše přiwozmje, zo ma ſo jemu za to wot nětka hač na druhe postajenje 600 hr. płaćić, zo ma ſo wo wužitku ſeminara kóžde lěto rozprawa miniſterſtwu póſłać a zo je ſo tole wšo theologiſkej fakulće w Lipſku wozjewiło a ſo jej nawdało, wšěch w Lipſku theologiju ſtudowacych, ſakſkemu ſtatej přiſłušnych Serbow na přiſprawne waſnje kedźbliwych činić, zo maju tu ſkładnoſć wužić, ſo w ſwojej maćernej rěcźi wudokonjeć. Tak bě nětko wuſtaw, po kotrymž běchu naši ſótcźo žedźili a kotryž bě D. Luthardt we ſynodze „cyrkwinu nuznotu" mjenował, přikazany, dowuradźeny a postajeny. Nětko rěkaſe, jón do ſkutka ſtajić. Zo ſo to też ſtanje, to bě wšěm tym, kiž Imiša znajachu a wědźachu, zo bu wuſtaw pod jeho ruku ſtajeny, wěſty.

(Pokračowanje ſćěhuje.)

zyky general Schurek ralesche. Ale wón runje stejesche, bjes kóždeho posypta, ptomjo podujmyć. Se furowej bolo'cžu we wobliczu wón psched blizazym žo cžahom stejesche a žo hakle potom bjes wedomja swjese, jako lokomotiva schtyri metry psched nim pschi schtrèczenju sa spinadkow saita.

General Schurek hakle w khorownì saßo wotuczi. Hdyž mójesche prèni ras saßo stanncj a — ſ cžeßimi wospalenianmi w mjeswoczu — žo na sahrodze wukhodowasche, žo wjele ludzi wokolo nieho nabromadzi. Jadnn žo wjazy njepoßmèwasche. Nètko bè žo Schurek tola hißchcze ſ generalom stał. Bèsche general dowjelnjenja winowatosce, kotrehož wschitzy hluboko hnuczi strowjasachu. jt.

Pjerßčeń

Pschi wèrowanju duchownj ßlubjenymaj pjerßchčeń tyknje. Pschi tym žo to ßlowo praji: Cžita kaž ßtoto budź waju luboscź a kaž je pjerßchčeń snamjo njesachodnosce, taita budź tež wona! Pjerßchčeń ma potaißim snamjo mandßelstwa bycź a ßwèrowaneju ypschi napominacź, njepschetorhnjenu ßwèru dżerżecź. Tohodla matej tež wobaj tuto snamjo pschežo na ruzy a psched woczomaj. Hdy je žo pjerßchčeń jako snamjo mandßelskeho ßwjatka prèni króć nałożował, njeje snate. Kaž žo ßa, je žo to pola Jndow w Asiji znano wokolo 3000 lèt do Khrystußa staro; pschetoj w indißkim najßtarßchim spèwje „Sakuntala Kalidasy" žo wèrowanßti pjerßchčeń hižo mjenuje. Hdy je wot tam pucź do Europy namakał, žo prajicź njehodźi; najßterßcho niz wjele do Khrystußoweho cżasa; pschetoj w najßtarßchich greßkich spèwach jón hißchcze njenamakamy. W pohanßkich cżasach a ludach nat mèjesche wón wot spoczatka tež hižo nèschto ßwjate na żebi. Swjetscha mèjachu jón ßa amulett, t. r. ßa nèschto, schtoż psched ßtymi duchami schtita, kiż dżedża ßbożo mandßelstwa, ßwójby a doma ßtarcź. Mrjedy tykachu jón niż na porst prawizu, ale lèwizu. Mußlachu ßebi mjenujay, ßo ſ ruki lèwizu jena żiła njeposrednje ſ wutrobje wjedże a ßo tohodla pjerßchčeń pßches nju na wutrobu ßkutkuje, ßo ßwèrna woßtanje. Też mèjachu ßa to ßo ma porst, na kotrymż je pjerßchčeń tyknjeny, wożebitu wobìbożazi a hojazu móz. Hdy by jón nèschto na wotewrjenu ranu położił, by ta ßama na mèßcze kwawicź pschestała. Pjerßchčeń je hißchcze dżensa napowßchany ße wßchelakimi pschiwèrkami. Wußunje žo pschi wèrowanju duchownemu pjerßchčeń, ßo žo na ßemju kuli, dha, tak rèka, ßo mandżelstwo njeporadźi, a puknje žo posdżißcho, dha jedyn ſ wèrowaneju wumrèie. Mèßcżißcho wßchak je, hdyż prajißch, ßo duchowny doßcź kedżbliwy byt njeje a ßo je ßlótnikaſ hubjenje dżełał; pschetoj wßchelazy maja njeßbożowne mandżelstwo a pjerßchčeń žo pschi wèrowanju wukulił abo posdżißcho puknypt niebè. Hacź je pjerßchčeń w nèczißchim cżaßu też je ßlotu, kaž żebi myßla njeje pschežo wèßte. Tohodla pak móje wutroba cżim cżißcżißcha bycź a mandżelstwo cżim ßbożownißche.

Přilopk

Nadpad na duchownebo.

Pòndżelu wokolo 4 hodźin popołdnju ſ fararjej Heitingej w Matterhornje w Cleveßkim wokrjeßu njeßnaty młody muż pschiwìdże, kiż jeho proßeßche, ße by hnydom do wèßteho burßkeho dwora pschi ßchoł, hdżej burowa ßtara macź na ßmjertnym łożu leżi. Farać pschikubi młodemu mużej, ße žo na domawobßtaranje pschibotuje a proßcheße jeho, ße by mjes tym ßwójta zawołał. S pschißpomnjenjom, ße je khwatk trèbny, žo młody muż ſ farju wotßtali. Hnydom na to žo farać do zyrkwje poda, ße by tu pschihotu'a domawobßtaranje cżinił. W bliskoczi zyrkwje pak jeho wozoba ſ kruchom żeleza wjazy króć tak mòcnje ...owu dori, ße jemu nop pschera'y. Farać na ...wołaſche, schtoż ßlótnika pobnu. cżekuwcź. Stranjenny farać mèßeße bißchcze telko mozu, ße móßeße žo hißchcze do bliskeho ßlótnika wßecź, hdżeż ße jemu prènja pomoz połicźi. Polizija hnydom ſa ßlótnikom ßßèdżeße. tola dotal bjes wußpècha. Naikerje je ßlótnik wotwohlad mèł, fararia w cżèmnej Hindenburskej aleji nadpadnuwcź, tutón wotwohlad pak je posdżißcho ßmußchcźił, hdyż bè farać wo tym rèckał, ße ma jeho ßwójk pschewodźecź. SSlótnik domjoze wobìtejnoßce po idacźu derje ßnajeße, dokelż wßcho, schtoż fararjej powèdaße, bèße w...

Srżèchwekow polne rosbuchnjenje w Nersilowych fabrikach w Düsseldorfie.

W Nersilowych fabrikach firmy Henkell & Co. ßta žo wutrom powołdnjo ßeßkwekow polne rosbuchnjenje. S dotal njeznateje pschiczìny rosbuchnu rèj wodoweje ßchłeßn. pschi cżimż žo mułke licźba dżełacźerjow ſ wopalenjom krepi. 8 ranjenych — mjes nimi jedyn jara cżeßko ranjeny — domjesechu hnydom do khorownje. Druhich ranjenych mòżachu po sawohalenju do ßwich domow pòßłacź. Rosbuchnjenja pòß ſ wodoweje ßchłeßn bèße zyle nowa. Pschi łotnjenju ſ hißchcze njeznateje pschiczìny nastuchnu a ko knypn. 8 ranjenych, kotrychż do khorownje domjesechu, žo ßdżeła wopalichu, ßdżeła żebi ßamy ßtarachu abo žo ſ wokoleżałymi żeleznymi tßchetami ſ rani.

Wulke powodżenja w Franzowßej.

Mèßto Nantes žo Wienałkam (Venedigej" runa. Mjes tym žo rèzy Rhone a Saone wjazu wyßche njeßtupatej a jeju woda ßkerje hnaduje, woda w rèkomaj Seine a Loire dale pschibowa. W Friedßchczu ßtracha a powßchitkownych waßnych ßnjemèrnjenjow mèßto Nantes a jeho wokolina lczìtej. Strach je, žo žo po wulkich powodżenjach łeta 1910 natwarjene ßchkitoßke naßypy pschelamaja a žo žo tak zyła wokolina mèßta Nantes a wßej wßow do najwjetßcheho ßtracha powodżenja pschißujedu. Mèßto Nantes ßame je žo hižopowodźito. Nadróżne żeleznjzy wjazy njewobkhadźeja, w nèkotrych dżełach mèßta ninnaja ani płuna ani milimy. Wèßchi žo po dróhach łyża wjazy njehodźi thodźicź. Woda ſ kóżdej hodźinu wyßche ßtupa. Mèßto žo wopußczeja. Njepschewidna karawana ludźi ſ mèßta cżehnje a ße ßwojim mèßkom a ßtatkom po dróhach cżehnje, kotrejż hißchcze njeßju i wodu wohrożene. Wobydlerßtwo wohrożenych wßow žo mèßchczanam pschißamknje. Nèkotrzi ludźo łyżaja ſ cżołmami ßwoje ßnè wukhowacź. Wèprawdźita hrosa w zyłej wokolinje tuneji. S hrożazym praschenjom je, hacź ninna žo natwarjenym ßchkitenißi naßypy w najwjetßchej muły pschekacź, ße bychu žo napiate wody wot mèßta wotwjedle, kotrejż by žo też powodźiło, hdy by woda dale pschibywała.

Semjerżenje pschi juhoßłowjanßkich mjeßach.

SSpnine ßatißchaßenje ßemje pytnychu ßrjedu wokolo 6 hodźin wohdżerjo Hradża w južnej Schtyrßkej a we wßchelakich druhich mèßtnach pschi juhoßłowjanßkich mjeßach. Po powèßczach ſ Juhoßłowjanßkeje ßu žo ßatißchaßenja wobßebje wp Mariboru a Ljubljanu ßtnlnje ßacżuże.

Banditrjo ßa 150 000 dollarow debjeńskow rukli.

2 cżęßto wotrowjenaj banditaj w żimym Newyorkßim ßrjedżnym mèßcze na juwelèrßki wobtkod khrobły napad ßtucźißchtaj. pschi cżimż jimaj debjeńi a druhe drohotne wèży, 150 000 dolarow hódne, do rukow padnuchu. Banditaj daßchtaj ßebi wßchelake wèży pschedpołożicź, nadobo pak wuczahnyßchtaj pißtole a kaßachtaj pschedawarjam, ßo bychu ruzy ßbèhnyli. Napad ßta žo tak ßpèchnje, ße nichtó njemèje che cżaß alarmowanße apparatu powużicź. Schtitanu ſ bróniu druheho wurnja jedyn ſ rubjeßnikow najdrohotnißche wèży, ſ kotrymiż žo jimaj poradźi cżeknycź.

Wo Hauptmannowym wotprawjenju.

Direktor khłostarnje w Trentonie, wyßchi Kimberling, Bruna Richarda Haupimanna w jeho ßmjertnej komorzy wopyta, a ßdżeli jemu, ße je žo dżeń 17. januara ßa wotprawjenje postajił. Hauptmann jemu na to ße żanym ßłowom njewotmołwi. Hacź runjeż žo hakle pschichodnu ßobotu w posdżenju wobßnadżeńßkeho żuda wo Hauptmannowym wożsudże dokończnje rosßudźi, žo hižo wczera pschepraschenja ßa offizielnych ßwèdkow wotprawjenja respółskału.

Wěčne potajnstwo Cremonskeho huslerja

Stradivari — Amati — Guarneri.

K dopisam našeho Dobroščanskeho husleńskeho wumělca chcu něšto wo tutych swětaslawnych huslerjach (tw...rjach huslow) dodać. Wón je sej swój serbski ...nstroj pola jeneho twarca w Rudnych horach zwporjedźić dał a dyrbi so rjec — zo je so to poradźiło. Husle su tak na zynkowej a materielnej hódnosći wo wjele dobyte. W sćěhowacym chcu tu něšto wo italskich huslerjach pisać.

„Bohaty kaž Stradivari" — praješe so něhdy we Cremonje, w měšce slawnych huslerjow. Potajkim bohaty je Antonio Stradivari był, kiż mějachu jeho rowjenkojo jeho za „krösusa". Wjele wjacy njeměmy wo tutym wulkim husletwarcu. Kral huslerjow dżěłaše „kralownu hudźbnych nastrojow" hač do swojeho 93. žiwjeńskeho lěta. — Spodźiwnje, zo su zwjetša wulcy tuteho rjemjesła wysoku starobu dopěli. Twarješe swoje husle jenož za kralowske hrody, dokelž wšědny posmjertnik njemóže wysoke płaćiny zapłaćić.

Ze Stradivariom namaka 200lětne wuwiće huslow swój wjeršk, po nim spadowaše. Wot srjedz 16. hač wosrjedź 18. lětstotka kóžděše twarstwo italskich huslow. Na tři swójby koncentrowaše so tuta doba. Z mjenom Amati so započina, z mjenom Guarneri so dale rozwiwa a z mjenom Stradivari so tuta epocha skónči. Prjedy tehu bě lědy violinow w tutej dokonjanosći a też pozdźišo spadny zasy to wulke wumělstwo, kaž bychu tući mištrojo swoje potajnstwo sobu do rowa wzali.

Kčěw a spad — wotebraješe so w městačku Cremonje při brjozy rěki Po. Čehodla njeje něhdże druhdźe tajkich slawnych twarcow było, to słuša do potajnstwow tuteho wumělstwa. Je to spodźiwne, dokelž tući mištrajo njejsu ženje potajnstwo ze swojeho wumělstwa činili, ale dźěłachu před šěrokej zjawnosću a njetajachu ničo swojim njeličomnym wučobnikam. Čehodla je sławna epocha husletwarstwa z nimi zašła, njewě sebi nichtó wuswětlić. Wobkuzłacy ton jich nastrojow njeje so ženje wjacy docpěł. Před někotrymi lětami wunóri so powěść, zo su we měsće Bergamo w jenej křini z potajnym kašćikom ze zawostajenstwa Stradivaria wjele ručnych dokumentow namakali, w kotrychž pječa swoje potajnstwo wuznawa. Tola, bórzy so wukopa, zo su falšowane a dyrbjachu falšowane być, dokelž Stradivari móžeše dźe krasne nastroje twarić, nic pak — pisać a čitać!

Hižo dawno prócuja so husletwarcy Stradivariowe potajnstwo wuslědźić, tutón dźiw nježnosće a mocy, ze swojim cunim kóždu městnosć wupjelnjacym spěwnym dozwukom a nadobnym tonom. Podarmo Pytachu za hódančkom we wumělach. Tola Stradivari njeje ničo na nich přeměnił. Forma je wot lětstotkow ta sama. Pytachu potajnstwo w swětliku (laku). Měnjachu, zo je žiwicu nětko wotemrěteho štoma, wonjaceho smrěka (Balsamfichte) wuživał — tola też w tym njeńći potajnstwo. Wšě tute nahlady su bjezpodstatne. Wšitke je, zo dotal njejsu zamohle podobne husle natwarić. Běchu za dämoniskeho wumělca Paganiniho z najpřihódnišim nastrojom.

Tute tři husleńske dynastije (kujeżerske swójby) su w běhu časa njesměrnu mnohosć huslow natwarile. W francowskej revolucii su na 24 Amati-huslow zničile. Stradivari je pječa 1000 nastrojow twarił, zdżeržało je so jenož na 100. Su z wulkej drohotnosću, kóžde maja swoju stawiznu, kaž móžemy hač do jich spočatka sledźić. Wšitke tute husle maja swoje wosebite mjena, kaž ‚Michelangelo', ‚Titan', ‚Toscana' abo kaž najslawniše a najdrózše mjez nimi — ‚Messiasowe husle', kotrež so w Jendźelskej khowaja a kotrychž hódnosć so na 150 000 dollarow (dnioko přez 4 miljonow hriwnow) wobłiča. Mjez 50 000 hač do 100 000 hriwnow staji so hišće dźensa płaćizna za derje zdżeržane nastroje, dokelž wšitke tute spodźiwne instrumenty su z wosebitosću bjez runjeća.

Stawizny tajkich husli su so za film wužile. Stradivariowe husle z rjekcowku filmowaje bry — to je cyle nowa myslička. Tu jedna so wo drohotne husle „Beatrice", po Beatrice Amati, dźowki wuńcerja Stradivaria. Też tutón nastroj ma swoje spodźiwne předstawizny. Mało zbožownych je na swěće, kiż móža a smědźa na tajkich wuznamnych nastrojach hrać.

J. M.

Budyske stawniske nowešće

Sobotu 8. januara 1936.

Narodźenja: 5. 1. Maćej Helšićanej, kalandrowemu pomocnikej, syn. — 7. 1. Hermannej Pawolej Grohmannej, metallowemu dźěłacźerjej, dźowka.

Wumrěła je: 8. 1. Emilija Kutterowa rodź. Kleinertez, wudowa po dźěłańskim mišterju, 67 lět.

Přichodowe zwěsćenja: 8. 1. Josef Veit, dźěł a Hanja Czěžkiž, domizaja přichstajenza, wobaj w Budyšchinje.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina

In der Stadthauptkanzlei (Rathaus 1. Stock) liegen vom Reichsgesetzblatt Teil I die Nrn. 133—150, Teil II die Nrn. 53—57 und vom Sächs. Gesetzblatt die Nrn. 31 und 32 innerhalb der nächsten 14 Tage zu jedermanns Einsicht aus.

Bautzen, 7. Jan. 1936. **Der Oberbürgermeister.**

Städtische Freibank Bautzen.

Sonnabend, den 11. Januar 1936, 8—½10 Uhr für die Nrn. 101—300: Gebämpftes Rindfleisch Pfd. 25 Pfg., rohes Schweinefleisch Pfd. 35 Pfg.

Die Freibankverwaltung.

Mohamedanßcy wojazy w italßkim wójßku.

Mohamedanßcy wojazy w italßkim wójßku w Raußchej Afrizy ßtóńczichu w mosheji w Asmarje wulke pobożnje. Po dokończenju ßwjatoczneßczow rosdżelichu ital ßzy offizerojo wußamjenjenja na podwjednikow domorodneho wójßka. (Scherl Bilderdienst, M.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćenčarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 8 | Budyšin — Pjatk 10. januara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Abesynjenjo rozprawjeja wo postupowanju

Kaž so ſ Addisa Abeby powě, ſu Abeßynjenjo po ſwojim postupowanju na provinzu Schire někto też ſapoczeli pola Makalle k połnozy postupowacź. Wotdźelenja wjercha Seyouma, kiž ſu so doprědka późkale, ſu nadběh na Tembienſku provinzu pschihotowale. 6. januara je so powſchitkowny nadběh ſapoczał, a 7. januara wjeczor ſu Abeßynjenjo zyłu Tembienſku provinzu wobßadźili.

Abeßynſcy wojazy ſu, kaž so powě, Italczanow pschekwapili, dokelž tuczi pschi ſylnych deſchczach njeběchu abeßynſki nadběh wocźakali. Italczenjo ſu so ličma wobaroli. Abeßynſkim wojakam ſtaj na dróhy ſ Cacciama do Aduwy tank a auto do rukow padłoj. Nadrobniſche powěſcze, wobeßie wo ſchkodowanjach na ludźoch, hiſchcze njeſu ſnate.

Prědnje wotdźelenja abeßynſkeho wójſka po dróhy, kiž ſ Cacciama do Aduwy wjedźe, a po dróhy, kiž ſ Abbia Addia do Abara wjedźe, k połnozy postupowachu. Sdobom ſu ſylne wotdźelenja ſapoczale na provinzu Gheraltu postupowacź, ſo bychu italſkim wojakam, kotřiž mjes Gheraltu a Makaltom ſtoja, pucź do ſady ſalehnyłe.

W podſtatſchej powěſczi ſ Abeßynſkeje ſo powě, **ſo ſo italſcy wojazy na połnozny fronczje pod najſylniſchim cźiſchczom abeßynſkich wojakow hiſchcze pſchezo wróčo cźahnu.** Kaž Abeßynjenjo woſſewjeja, Italczenjo wſchitke wězy ſpaleja, pſches kotrež wróčo cźahnu. W powěſczach ſo wobeßie naſpomnja, ſo abeßynſcy wojazy ſ najwjetſchej ſaßakloſcźu wojuja. Pſchi wojowanjach je kěžorſke letadło nad wojowaznymi letało. Abeßynjenjo ſu w cźiſłódkach, po 20 muži ſylnych, ſ maſchinſkimi ſtrělbami italſke połne ſtejiſchcza a ſaktarſke khěže nadběhali a wobßadku nimale zyłu ſnicźili.

Abeßynjenjo hiſchcze woſſewjeja, ſo je dźelawoſcź italſkich letadłow na połodnjſchej fronczje ſylnje pſchiběrała. Na połnoznej fronczje pak ſo letarjo wjedra dla njemóža na wojowanjach wobdźelicź.

Italska wójnska rozprawa

W hamtſkim dźěłenju cźiſła 92 ſo tale italſka wójnſka rozprawa woſſewja: „Na fronczje k połdnju wot Makalle **ſu ſo ſ ſtrělenjom naſcheje artillerije wulke njepſchecźelſke ſwjaſki rozehnałe,** kotrež běchu ſo rězy Guabatej ſbližiłe. Letaſſka brón je lohke bombowe nadpady na wobrónjene ſkupiny pſchewjedźa, kiž běchu ſo w połnóznym dźelu Tjellemti-kraja pokoſałe. Na ſhytnej eritrejſkej a ſomaliſkej fronczje njeje niczo woßebiteho ſapißacź."

*

Na powołanej italſkej ſtronje ſo abeßynſke powěſcze, ſo ſu Abeßynjenjo Tembienſku provinzu ſaſo dobyli, jako dospołne njewěrne woſnamjenjeja. Tehorunja ſo abeßynſke powěſcze, ſo ſu ſo w Dagaburu bomby na egiptowſki połny łazarett mjetałe, jako njewěrne wotpokaſuja. Italczenjo, ſ najwjetſchej wěſtoſcźu woſſewjeja, ſo tam taſkeho nadpada ſyła njeje było. Na italſkej ſtronje pak ſo woſſewja, ſo Abeßynjenjo pſchezo bóle cźerwjeny khěſki ſnjerowßiwaju. Stónczenje ſo też wſchitke powěſcze, ſo ſu italſcy wojazy wójnu ſ jědowitymi plunami ſapoczeli, raſnje wotpokaſuja.

Jendźelſka Italczanow ſ Malty wupokaſuje.

Kaž ſo ſ kupy Malty powě, je tam jendźelſka policija ſrjedu pola 14 wołobow, kiž ſu ſwjetſcha Italczenjo, domy pſchepytała. Wona je wſchitke 14 wołobow ſaſała. Schešcźo ſ nich, wſchitcy Italczenjo, ſu ſo hižo ſchiwórik ſ Malty wupokałali. Woni ſu italſki profeſor, faſchiſtiſki leutnant, ſaſtojnik konſulata a tſjo pſchekupzy.

Wójnske łódźſtwo w Srjedźozemſkim morju so zesylni

S nowiſchim hibanjom jendźelſkich wójnſkich łódźow ſo jendźelſke wójnſke łódźſtwo blišo Gibraltara khětro ſejłyni. Łódźe domiſniſkeho wójnſkeho łódźſtwa, kiž ſo na naletnich ſwuczowanjach wobdźěła, ſmeja ſwoje ſwuczowanja najſterje k dołhemu wjeczoru wot Gibraltara, kaž je ſo to w poſłednimaj létomaj ſtawało.

Namórniſtwowy dopißowaŕ Londonſkich nowin „Daily Telegraph" powě, ſo ſo jendźelſke wójnſke łódźe domiſniſkeho wójnſkeho łódźſtwa, kiž nětkole w Gibraltaru leža, **na khwilu** do Jendźelſeje podadźa a ſo potom tehorunja na manevrach blišo Gibraltara wobdźěła. So ſo do Jendźelſkeje podadźa, ſo jenoż tohodla ſtanje, ſo by ſo wobßadka łódźow mohła na ſwój hodowny dowoł podacź.

Diplomatiſki dopißowaŕ Londonſkich dźěłaceŕſkich nowin „Daily Herald" ſ napadowazej powěſcźu na to pokaſuje, **ſo ſo dla hibanja franzowſkich wójnſkich łódźow wot ſwětowneje wójny ſem najwjetſcha liczba wójnſkich łódźow w Sſrjedźoſemſkim morju a pola Gibraltara ſhromadźi.** To ſo ſtanje, hdyž ſo rada Swjaſka ludow 20. januara ſeńdze. Kaž „Daily Herald" hiſchcze piſche, je tomu tak, ſo ſu ſo někto wſchitke ſtaty Swjaſka ludow na ſhromadne poſtupowanje pſchihotowale, je-li Italika w Sſrjedźoſemſkim morju ſ nadběhom ſapoczńe.

Diplomatiſki dopißowaŕ jendźelſkich nowin „Morning Poſt" roſprawja, ſo ſo powěſcź wo hibanjach franzowſkich wójnſkich łódźow w Londonje jako wurjadnje ważna wobhladuje. W Londonje maju ſa to, ſo móže ſo powěſcź jako ſnamjo nowoho jendźelſko-franzowſkeho ſhromadneho dźěła wobhladowacź.

Dopißowaŕ ſ hibanjow franzowſkeho wójnſkeho łódźſtwa ſpóſnawa, ſo ſo Franzowiſka někto bóle k ſankzijowej politiży pſchikhila. Wón ma też ſa móžne, ſo ſo Laval petrolejowej ſawjerje njebudźe pſchećźiwjeć, hdyž ju wubjerk wołomnacźoch w Genfu namjetuje. Na druhej ſtronje wón měni, ſo budźe też ſa jendźelſke knježeŕſtwo jara cźežko, ſawjerje niż pſchihłoßowacź, hdyž je ſo njedoſtatk podpjery w Sſrjedźoſemſkim morju wotſtronił.

Wo jěſbje franzowſkich wójnſkich łódźow.

Franzowſke namórniſtwowe miniſterſtwo je ſrjedu wjeczor hamtſju woſſewiło, ſo ſo druha eſkadra na někotre njedźele na ſwuczowańſku jěſbu k wjeczornemu brjohej Afriki poda. Pod roskaſom měſtoadmirala Darlana łódźe tuteje eſkadry domiſniſku ſtazију 14. januara wopuſchcźa a 18. januara do Caſablanki dojedu. Wot tam do Dakkara pojedu a tam wot 26. januara hač do 6. februara woſtanu. Tam ſo k nim flottilla „Emile Bertin" pſchidruži, kotraž ſ Antillow (kupow pſched ſrjedźinjej Ameriku) domoj jědże. 26. februara ſo druha eſkadra ſaſo do Breſta wróći, hdyž je wot 11. hač do 17. februara woſpjet w Caſablanzy pſchebywało.

Ruske pancerowane wójsko

Hižo léta dołho ſo Ruſka prózuje, ſo by ſwoju cźežku industriju wutwarika. Wukrajni, wobeßie ameriſkanſzy inżeńerojo, Ruſſow wucźachu. Bohate ſkłady ſurowiſnow wulkeho ruſkeho kraja ſmójniſchu, ſo ſo wulke plany do ſkutka ſtajichu. Schtóž je nowu ruſtu dźěłaceŕnju traktorow widźał, wě, ſo tam njeſměrna wola k natwarjeŕ knježi a ſo ma ſo na wukony w industriji je wjchej **khutnoſcźu** ſhladowacź.

Ruſſow ſu **najlépſche konſtrukzije wukraja,** kaž ſa automobile, ſa panzerowane jěſdźadła, **ſebi** wothladali a ſwojim **potrjebam pſchimérili.** Woni ſu najlépſche a najnowocźaſniſche jěſdźadła ſ hromadami nadźěłali a ſu roſumili, ſwojich wojakow na nje wuwucźicź. S Budźenijoweho jěchaŕſkeho wójſka léta 1920 je ſo Woroſchilowowe panzerowane wójſko léta 1935 wuwiko. Woroſchilow je, kaž je ſam prajił, ſtare brónje roſtamał a je ſ pěſchkowſkich offiźerow letarjow a ſ jěchaŕſkich offiźerow panzerowanych wjednikow ſcźinił.

S nětkhe 10 000 panzerowanymi jěſdźadłami, 150 000 autowymi wleczakami a ſ wjazu hač 100 000 wójſkowymi automobilemi cźeŕwjene wójſko, ſchtož motoriſowanje naſtupa, na cźole wſchitkich wójſkow ſtejí. Wono je Jendźelſku a Franzowſku jara pſchežahnyło. Dokelž je ſo ruſke letaŕſtwo runje tak ſpěſchnje wuwiwało kaž motoriſowanje, je tuto najnowocźaſniſche wójſko zyłeje ſemje je ſwojej měrowej ſylnoſcźu 960 000 muži hotowe, dałoke pucźe, kiž ju wot druhich mozow dźěła, pſchewinnucź a ſwój mjecź, njech w Aſiſkej njech w Europje, nałożecź.

Hospodarſke jednanje mjez Němſkej a Madźarſkej

Madźarſki wikowaŕſki miniſter ſ Windkler na konzu tuteho tydźenja do Barlina pſchijědże, ſo by ſo pſchi ſwojim pſchebywanju w němſkim hłownym měſcźe ſ knježeŕſtwownymi měſtnoſcźemi a faſtupjerjemi němſkeho hoſpodarſtwa roſrěcźował. Jeho roſrěcźowanja maju wutwarjenju němſko-madźarſkich hoſpodarſkich poćahow ſłužicź.

Madźarſki wikowaŕſki miniſter je w ſandźenych dnjach w Budapeſtiſkich nowinach „Peſter Lloyd" naſtawk wo madźarſkej wikowaŕſkej politiży woſſewił. W tutym naſtawku je Kón woßebje roſpominał, kak pſchijſonnje ſu hoſpodarſke poćahi mjes Němſkej a Madźarſkej wuſtrukuja. Němka bu w lěcźe 1935 najwjetſchi kupc madźarſkich ratafkich wuploduow. To płacźi woßebje wo dowoſu ſkota do Němſkeje. Tehorunja ſo wjazy madźarſkeje zyroby do Němſkeje pſchedawa, tak móże ſo madźarſka produkzija na ſtajny a pſchiběrazy wuwoſ ſłožicź. Rjadowanje dewiſoweho płacźenja, kiž je ſo w poſłednim cźaſu ſtało, dawa wocźakowacź, ſo ſo wono na madźarſki wuwoſ do Němſkeje pſchihódnje wuſkutkuje.

Strajk w Buenos Airesu so skóncźił

Generalny ſtrajk w Buenoſu Airesu je hač do ſrjedy wjeczora w 6 hodź. trak. W měſtowym dźělu Villa Devoto ſu ſo nowe naſylnoſcźe ſtałe. Tam ſu ſtrajkowazy woſy ſpalili a ſ měſtnami kolije dróhoweje żeleſnicy ſwutorhali. Naſpomnicź hódno je, ſo je ſtrajk ſrjedu zyły dźeń trak, ſtrajkowazy pak ſo na żadyn pſchikaz ſtrajkoweho wjednistwa njepowołachu.

Měſchcźanſke ſarjadniſtwo w Buenoſu Airesu je pſchiſtajenjam małych omnibuſow dźěłiło, ſo hyšu ſ wobkhadom w poluzy ſaſo ſapoczeli, hewak ſo pſchiſtajeniſke ſrěcźenja jako njepřećiwne wobkhaduja a ſo woſy ſejeru, ſo bychu ſo wjednikam pſchepodałe, kotřiž ſo nowi pſchiſtaja. Hewak pak je hač do ſrjedy w połnozy měr knježił.

S provinzy Santa Fé ſo wo ſchkaranjach mjes ratafkimi dźěłaceŕjemi powě. Tam ſu kommuniſtiſkich agitatorow ſwěſcźili, kotrychž wěſty Iſaak Libenſon nawjeduje.

Wuwzaćny ſtaw we Venezueli

Kaž Braſiliſka a Paraguayſka je někto też Venezuela pſchećźiwo kommuniſtam ſakrocźiła. Nowy preſident Contreras je hižo ſrjedu na zyłu Venezuelu wuwzaćny ſtaw położił. Schwórik pak ſu ſo hiſchcze wſchelake nowe wukaſy wudaſe, ſ kotrymiž ma ſo kommuniſtiſke agitazija ſnjemóžnicź.

Kommuniſtiſke myſle pißomnje a erinje roſcheŕjeŕ je ſo ſakaſało, a ſo krucze khłoſta. Hač na dalſche ſo też ſhromadźiny njeſmědźa wotmětwacź. Na dróhach njeſmědźa wjazy hač tři wozyły hromadźe ſtejecź. Brónje noſyć je ſo tehorunja ſakaſało. Kóždy policiſt może kóždu podhladnu wozobu hnydom ſajeć.

W provinzy ſu politiſke zwólby wótrje do ſo ſraſyłe. Mjes Laguayru a Puertom Cabellom ſu zwólby wobdźeńſtwo njedawno ſemrěteho preſidenta Gomeza nadpadłe a ſpalike.

S Venezuele ſo hiſchcze powě, ſo je preſident Contreras pſchi wulkich wobdźeńſnoſcźach, kiž ſo jemu ſe wſchelakich ſtron cźiniła, hižo hroſpk, ſo wróćo ſtupi, ſo jeho woßoba pſchi wobnowjenju měra a porjada w kraju njeby wyła ſe ſadźeńkom.

Cyrkwinske powěsće

1. njedźela po Tśoch kralach, 12. wulkeho rožka 1936.

S **Budyšcina.** W Michałskej zyrkwi naro ½8 hodź. serbśke Boże wotkazanje: farar Kapler, dop. ½9 hodź. serbśka a ¾10 hodź. němska Boża słužba: farar Tischer.

*

S **Budyšcina.** (Krajnozyrkwinske sjednoćenjstwo.) Shromadźizny w Budyšcinje: Sobotu wječor we 8 hodź. modlerska shromadźizna. Njedźelu dop. ½11 hodź. swjatk dźěći, wječor ½8 hodź. evangelizazija (sjednoćenjstwowy wothladar Hempel). Srjedu wječor we 8 hodź. swjatk młodźiny za młode holzy, ½9 hodź. za młodźenzow. Schwórtk wječor we 8 hodź. biblisła hodźina. — Shromadźizny swonka Budyšcina: Njedźelu pop. w 3 hodź. w Rosnodźezach, ¼4 hodź. we Njeswačidle, póndźelu wječor we 8 hodź. w Kumwałdze, wutoru wječor we 8 hodź. we Wulkej Hartawje, pjatk wječor ½8 hodź. w Hornjej Hórzu. — Hodźina za žony wutoru wječor we 8 hodź. w Semizach, schwórtk wječor we 8 hodź. we Walddorfje.

S **Barće.** Dop. w 9 hodź. žo serbśke předowanje cźita. — Sběrka za mišizjonstwo mjes pohanami. — Biblisłej hodźinje (sjednoćenjstwowy wothladar Peters) njedźelu w Suborničźy, póndźelu w Bukojnje.

S **Budestej.** Rano ½8 hodź. smějej farar Böttger serbśku spowědź, farar Böttger dop. ½9 hodź. serbśke a w 10 hodź. němśke kemšenje. Sběrka za mišizjonstwo mjes pohanami. — Póndźelu wječor we 8 hodź. evangelska słužba młodźiny za młode holzy na farje. — Schwórtk wječor ½8 h. smějej farar Böttger bibliišku hodźinu na farje; wječor we 8 hodź. biblišta hodźina pola Duczźkej w Kójšach.

S **Budyšchinka.** Dop. w 9 hodź. serbśke kemšenje, potom rozrěčźowanje ſ konfirmérowanej młodźinu we Porschizach.

S **Hodźija.** Rano ½8 hodź. serbśka spowědź, dop. ½9 hodź. serbśke a w 10 hodź. němśke kemšenje.

S **Hrodźiczka.** Dop. w 9 hodź. serbśka, ¼11 hodź. němśka Boża słužba. Krajnozyrkwinska sbérka za swonkowne mišizjonstwo. Pop. w 2 hodź. dźěćikemšenje. — Mutoru wječor we 8 hodź. shromadźizna ſchesćźanskeje jónkeje słužby pola Jurkeje, na kotruž žu też mužojo a njeźobłuštawy wutrobnje picheproschent: Směłkowobrasowy pichednoschk Heleny Kúcheroweje rodź. Beckej ſ Makeho Wjelkowa.

S **Hućinu.** Rano we 8 hodź. serbśka spowědź, dop. w 9 hodź. serbśka a ¼11 hodź. němśka Boża słužba. Kollekta za mišizjonstwo mjes pohanami.

S **Khwaczicy.** Rano ½8 hodź. serbśka spowědź, dop. ½9 hodź. serbśke a w 10 hodź. němśke kemšenje, wobeje ſ kolletu za mišizjonstwo mjes pohanami. Dop. w 11 hodź. dźěćikemšenje.

S **Klukšcu.** Rano we 8 hodź. serbśka spowědź ſ Božim wotkazanjom, dop. w 9 hodź. serbśke a ¼11 hodź. dźěćikemšenje.

S **Kotez.** Dop. ½11 hodź. němśke předowanje, potom dźěćikemšenje (wožadny farar). Sběrka.

S **Lupoje.** Dop. w 9 hodź. serbśke kemšenje. Sběrka za mišizjonstwo mjes pohanami. — Pjatk 17. jan. wječor w 7 hodź biblišti wječor na farje we Lupoji. — W pschichodnych njedźelach budźa we Lupoji a też w Radworju biblište hodźiny; k tomu žu wschitcy wožadni wutrobnje pscheproschćeni. Spěwarške knihi a žolte pschidawki žobu pichinjeješ!

S **Minakcu.** Dop. ½9 hodź. serbśke a w 10 hodź. němśke kemšenje. Sběrka za mišizjonstwo mjes pohanami. — Wumrěł: Heindrich Wilhelm Förster, rentnar we Lomicu, 64 l. 5 m. 21 dnjow.

S **Njeswačidła.** Rano we 8 hodź. serbśka spowědź, dop. w 9 hodź. serbśke a ¼11 hodź. němśke kemšenje. Pop. w 2 hodź. kemšenje za dźěći. — Srjedu wječor we 8 hodź. žónśke towarstwo pola Preschereć.

S **Nochaczij.** Dop. w 9 hodź. serbśka Boża słužba, ¼11 hodź. němśka Boża słužba. — Póndźelu, 13. januara wječor ½8 hodź. ſchesćźanska žónśka słužba.

S **Porschizy.** Rano ½8 hodź. serbśka spowědź, dop. ½9 hodź. serbśke kemšenje, potom rozrěčźowanje ſ konfirmérowanej młodźinu (farśki vikar Wirth) a dźěćikemšenje ſa wjetśche dźěćzi (wožadny farar). Dźěćzikemšenje w Boschczach: ½10 hodź. ſa mjeńše, ½11 hodź. ſa wjetśche dźěćzi. — Mutoru wječor ½8 hodź. němśka biblišta hodźina w Boschczankej schuli.

S **Rakez.** Dop. ½9 hodź. němśka spowědź, w 9 hodź. němśke kemšenje, ½11 hodź. Boża słužba ſa dźěćzi. — Póndźelu rano we 8 hodź. rańšcha nutrnosć.

Se **Sslepeho.** Rano we 8 hodź. smjeje duch, Köhler serbśku spowědź ſ Božim wotkazanjom, dop. w 9 hodź. serbśku a ½11 hodź. němśku Božu słužbu. Pop. ½1 hodź. kćenja. — Pokhowanej: Hana Nowcowa rodź. Rukoz, mandźelska Matija Němcza, bértlbura w Rownem, 65 lět 2 měź. 1 dź. Elsa Charlotta Branzkoz, mandźelska djowoćiczka Hendr. Branzka, djéćacerja w Mikorasu a jeho mandźelskeje Marje rodź. Schulterez, 7 měź. 14 dnjow stara.

S **Wóšlinka.** Rano we 8 hodź. serbśka spowědź, dop. w 9 hodź. serbśke a ¼11 hodź. němśke kemšenje. Sběrka. Pop. w 2 hodź. kemšenje za dźěćzi. ½5 hodźin Boża słužba w Cźikowje.

S **Wósporka.** Dop. ½9 hodź. spowědź a cźiche žwjeczenje Wožeho wotkasanja, w 9 hodź. předowanje (wožadny farar). Sběrka.

Ze Serbow

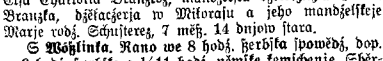

W **Budyšchinje,** 10. januara 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

„Luboso njebudź kalšna", praji
Boże słowo; — čoho dla?
Dokelž jich tak wjele haji
Judašowske zmyslenja,
Noša na jazyku měd,
Ale we wutrobje jěd! H. Zejlek.

— Wo wjedrje. Wčera wječor we 7 hodź. barometer 743, hygrometer plus 4, najwyschscha dnjowa temperatura 5 stop. cźopłoty. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 738, hygrometer plus 6, najnišscha temperatura we nozy 3 stop. cźopłoty. — Nišina pola Jendźelskeje je žo hacź k nam wupschestrěła a je nam wětrojte a deschcźojte wjedro pschinjeła. Kaž žo ſa, ſmějemy nětko trochu njewobstajnische wjedro. Pschi milych wětrach ſ morja je žo powětr sćopłik, so je nasch poćaž pschejara cźopły. Sadny nišiny, kotraž k dothemu ranju cźehnje, ſo ſymny powětr ſ Lodoweho morja k poldnju pschedobywa. Tohodla wočakujemy najprjedy khłódne a posdźišcho ſymnische wjedro. — Jutśe žobotu ſtónčko we 8 hodź. ſkhadźa a žo 4,15 hodź. khowa. Měsacź ſkhadźa jutśe wječor 7,36 hodź. a khowa žo dopołdnja 9,05 hodź.

Wuhlady na wjedro ſa jutśischu žobotu: Njewobstajne a trochu khłódnische wjedro.

*

Wudawarnja łěpschinskich wupokasow ſkutka ſymskeje pomozy 1935 36.

Budyške městne wjednistwo.

Wutoru 14. januara 1936 wot 9 hacź do 1 hodź bjes pschetorhnjenja žo ludowym towarſchom, kotříž žu žo hižo do ſkutka ſymskeje pomozy pschijeli, wuhłowne a wschelake druhe łěpschinske wupokasy w tychle wudawarnjach wudawaju:

ſa ſrjedźnu měſtnu ſkupinu na Hrodowskej haźy 10, w ſejmowni,

ſa połnóžnu měſtnu ſkupinu w pišarni NE-ludoweho ſpomóžerſtwa na Hornjećerſkej haźy 19,

ſa rańšchu měſtnu ſkupinu w hoſćenzu „Lužatia" na Lubjańskej dróšy 26 (ſaſtup na Pauliſkej dróšy,

ſa wječornu měſtnu ſkupinu w hoſćenzu „Ke kolpjej" — Schwan — na Židowje na Hłownej dróšy,

ja połodnišchu měſtnu ſkupinu w hoſćenzu „Piwarńskej ſahrodźe" na Nowoſalſkej dróšy 4,

Pschi wotewſaczu wupokasow maju žo wupokaſańſke papjery, tkarta bjeſpołkłoſće, rentowy wupokas a podobne pschedpołožiš. Sa rybowy filet ma žo, kaž pschi połłednim wudawanju, 10 pjenjezkow (ſa 2 puntaj) ſaplacźiš. Pjenjeſy maju žo po możnoſći wotliczene žohupschinjeſć.

Potrěbni, kotříž žo kondźa, žo woſpjet k wotewſaczu njenamołwja. Kotříž žebi pschipokaſanki w poſtajenym cźaſu njewotwoſmu, njemóža žebi žadacź, ſo by žo jim posdźišcho hiſchcźe podało. Pschi tutej ſkładnoſći žo hiſchcźe na to pokaſuje, ſo maju žo łěpſchinske wupokaſy na kóždy pad w poſtajenym cźaſu wotewſacź.

Skutk ſymskeje pomozy němſkeho luda 1935/36.
Budyške měſtne wjednistwo.

Nowe němske ſpěšne wobłhadne łětadło.

Heinkellez łětadłowe fabriki žu pod mjenom „He III" tute nowe ſpěšne wobłhadne łětadło ſkotowiłe, kotreż może 10 puczowazych pschijeć a ſe ſpěšchnoſću 400 kilometrow ſa hodźinu pscheleceć. (Scherl Bilderdienſt, M.

Hajńkec dźowka z Čorneho Khołmca

Powědańcźko ſe žudomnateho łětſtotka.

H. Jórdan.

10] (Pokracźowanje.)

Handrij pytny bórſy, ſo jeho pscheczíwnik zyle po „prawidkach europſkich wudyr na wudyr wojpjetuje a ſo ma wubjernu ſchulu. Kóždy wudyr bu twotrajeny. Turkojo pak pschihładowachu ſe ſpodźiwanjom, pschetož tajke kumſchty njeſnajachu. We wſchém tym ſkrowy Achmed žiwojenu njewólnikej, kiž też do bitwy ſa nim dźěſche, a tón ſkoćzi ſ njeczom wot boka na Handrija. Tón nětk njewědźeſche, cźeji wudyr ma wotrajeć a padźe ſ pojiſzje. Achmed tajku njewěſtoſć žebi k wužitkej ſcźini — Handrij padźe k jemi.

Turkojo wujſachu. Jich wěſir pohładny hiſchcźe raz na padnjeneho njepſchećelca a w tym ſawoła: „Ha, ſchtó pschinjeſe mi tutón wobras na wocźi?" Hižiny wobraz, kiž Handrij ſa ſchiju noſchcźeše, wobhładujo: „Kak wona lubowaſche muža? To moht jeno mój bratr Handrij bycź." Rythle wotewri jeho wiſir. „Hela twochu!!" wón ſawoła. „To je Handrij, to je mój bratr Handrij, kotreho ſym ſabił! Ně, to bycź njemóže, to bycź njeſmě! tak cźertowſky ſama hela Marcźiš njemóže, tak helizy ſamón cźert žiwój wopor n' pschima. Padnjeny je Handrijej jeno podobny, mój bratr wón njeje!" Tſchepotajo wotpinaſche jeho draſtu a ſkłaſche prawu ruku: „Ha, ha, ha!" ſmějeſche ſo dźiwje, „teź wole? tute bridmo! A ſchto leži tam?" Wón ſchěny papjerku, wobhładowaſche ju a potom bljeſche ſo pjaſcźu do cźoła: „Wótcźenaſch, napiſany wot mojeho ſlepeho nana, ſ pſchijpomnjenjom: Ke dopomnjecźu na twojeho ſlepeho nana Jurja Brěſynka we Wojerezach! Ha, ha! njeje to pschezo hiſchcze mój bratr? Haj! — a ja nochcźych do cźerta a do hele wěricź, — teź do Boha niz, kaž ſmět wěri, — do Khrystuſa ſ ſyła niz, a nětk? — Běda, běda mi!"

Wón wopſchija teho padnjeneho a wołaſche: „Bratſje Handrijo! wotucź! twój bratr Matij je tebje ſabił! Jedyn bratr ſaraſy druheho! a ja nochcźych do Kaina a Habela wěricź a nětk ſym ſam jedyn Kain. O to je hróſdnje!"

Bitwa bliježeſche ſo ke kónzej. Turkojo twochowachu, kſchećźijenjo pak pokracźowachu a jich dobycze bu pschezo jaſnjiſche. Matij pak ſ bleczźa njeúhježeſche. Duj pschijituju ſultan k njemu a praſcheſche ſo jeho pſchi brodże profetowej, ſo by jemu prajił, hacź je wowrótnik.

„Wowrótnik pſchi brodże profetowej?" ſnapſchecźiwi wěſir. „Haj, ty maſch prawje, Turka! cźiń mje wrótneho! Bóžo? je dha Bóh? — Haj, Bóh je, jedyn ſurowy Bóh, kaž ſo kóždy pobożny kſchećźijan wěri! Kſchećźan? ſchtó je Khrystuſ? Ach, Khrystuſcze, ſmił ſo nade mnu! ja ſym tebje ſapřeł, ſym twojich wěrjazych pſchećźećźał a ſkónzował, a na pozledku žiwojeho jenicźkeho bratra!"

„Dźi mi, dźi, turkowſki pſyło, cźertowy pomozniko!" wołaſche ja nim tón njeſbožowny. „Ja njerěkam Achmed, nochcźu Achmed rěkacź! To mjeno je ſ krwju wopanzane, ſ krwju, kiž do njebjeſ wola. Ja rěkam Matij! Žiwi ſu tebje junu kſchižowali, ſyno Boži, ja pak tyſaz króć. Tola ty prajeſche na kſchiju: „Wótcze, wodaj jim, pſchetož woni njewjedźa, ſchto cźinja. Ja też njewjedźach, ſchto cźinjach!" Sſyſły kapachu ſ jeho wocźow.

„Wezir Achmed je wowrótnik!" ſalośćeſche ſultan, a pſchikłaſa ſofanje trubicź, dokelž kſchećźijenjo dale a bóle dobywachu.

„Trubcźe jeno, trubcźe!" dźeſche Matij, kiž hiſchcźe pſchi ſwojim padnjenym bratru leżeſche, „potměchacźk ſo khowa do hłubiny, kſchiſ pak ſo poſdźěhuje! Muhamed cźeka, Khrystuſ dobywa!"

„Boże dla, knježe, pójcze!" ſalośćeſche jeho ſwérny njewólnik Selim. „S kóždym wokomikom pſchibywa ſtrachotnoſć. Cźi naſchi cźekaju!"

„Cźi naſchi?" wopraſcha ſo Matij. „Ty chcźeſch praji cź: Cźi waſchi Cźi naſchi, ſchtož mje naſtupa, to ſu kſchećźenjo; ja tudy woſtanu, tudy pſchi tymle cźéle."

„Cźéle?" wopraſcha ſo njewólnik. „Knježe, pſchi brodże profetowej! wón je hiſchcźe žiwy. Wſchako wěſcze, ſo ſym lékař, dha ſpytacź jeho do žiwjenja wubudźicź a, jeli móžno, ſahojicź."

„Selimo! luby Selimo! ſawoła Matij ſ radoſcźu. „O kdy by ty to ſamohł, ty ſwérna duſcha!"

„Nadźijam ſo teho! Allah je wulki! ale khwatacź dyrbimy. Donjeſnmy jeho do tamneho lěka!"

„Dha ſ Bohom!" dźeſche Matij.

XIV.

Wobydleriſtwo Khołmcźanſkeje hajńkownje běſche žo pſchiſporiło. Brěſynkej nan jedźeſche po njewjeſcze ſwojeho Handrija. Wobaj nanaj běchtaj žo bliže ſeſnaloj a mjes ſobu wicźiniłoj, ſo dźetaj jbuſkne žiwjenje pod jenej ſtſchu doczakacź. Brěſynkez nan běſche ſo ſe ſwojej dźowku a jejnym mandźeſkim, kiž běſche ſwoje ſaſtojniſtwo we Wojerezach ſłoſił, do Khołmcźanſkeje hajńkownje pſchebydlił.

(Skónczenje pſchichodnje.)

— **Konfirmazija za dorosćenych.** Hač runjeż je evang.-lutherske farstwo Pětrowskeje wosady hižo 6 konfirmazijow sa dorosćenych wotmětło, žo próstwu množa, so by so hišćeze ras kuržuš sa posdźišću konfirmaziju wotměł. Na tute próstwu chze farstwo dźiwać́. Wotmyślilo je žo, krótše roswuczenje podawaczej, kotremuž žo konfirmazija pśihšamknje. Wudawki njenastanu. Samołwjenja k temu žo hač najpodźišćo **20. januara 1936** w šwuczenym šłužbnym cźaju na farśkim hamcze Pětrowskeje wosady w Budyšinje na Hoščiž hažy 28 (w Lutherśkim domje) pśihśijimaju. Tu njech žo dobom na to pokasuje, so budźe to najkerje poźledna možnosć te konfirmaziji dorosćenych w Pětrowskej wosadźe. Tehodła žo wšitkim wosadnym, kiž hišćeze njeśu konfirměrowani, poruca, so bychu žo sa tutón kuršuš samołwili a žwoje zyrkwinske wobstejnosće srjadowali. Pśihi samołwjenju maju šo łśichcźenśe wušmědźenje, žwójbna kniha, łśichcźenśe wopśimo a tohorunja žobupśihinjeścź.

— **Pruhowanja pśichćupkich pomocnikow a pruhowanja industrijowych wotrjadnych dźěłaćerjow.** Industrijowa a wikowańska komora w Žitawje wot léta 1927 porjadnje pruhowanja wotrjadnych dźěłaćerjow a wot léta 1929 pruhowanja pśichćupkich pomocnikow wotměwa. Komora na to kedźbne cźini, so je zyle nusne, samołwjenja k tutym pruhowanjomaj hač **najpodźišćo do 15. januara 1936** sapodaś. So žo tuta termija wobkedźbuje, je tehodła nusne, so byšćitej žo pruhowani mohłej porjadnje pśihewjeśeś. Poštajenja wo wotmėwanju a pśihewjedźenju pruhowanjow žu pola komory dostaś. Schtož pruhowanje industrijowych wotrjadnych dźěłaćerjow nastupa, žo wobeśe na to pokasuje, so žu žo nimo wuczobnikow metalloweje industrije pśeni króćej też wuczobnizy ś industrije pśihpuśćiźili, kotraž drjewo pśihedźěłuje.

— **Létna hłowna šhromadźizna Budyšteho kołojśednego towaŕstwa** wotmě žo wutoru 7. januara w „Zjoch ćipach". Towaŕstwowy wjednik Primka šmědźeše wukuzu žyku wobdźělnikow powitaś. Potom wón wo dźěłaćerjach šaduženo léta rosprawješe. Sportiśa dźěławosći móže žo powšitkownje dobra mjenowaś. Towaŕstwowy wjednik też hišćeze winowatosće a prawa šobuśtawow roskoži. Pokładnik Hofmann žo ś dźakanymi žłowami wušmobodźi, jako běše žwoju rosprawu wo pokładni podał. Namětny towaŕstwowy wjednik a nominaŕski šastupjeŕ Albrecht žo towaŕstwomemu wjednikej w mjenje šhromadźizny ja šeho wobcźežne dźěło dźakowanje, ale też šobustawy k lépšemu kameradźtwu napominaśe. Towaŕstwowy wjednik žo na to wšitkim ša šobudźěło a podpjeru dźakowaśe. Na měśto dotalneho šapišowaŕa žo towaŕšch Fuchs postaji a jako pśihšiwabjeŕ towaŕšch Marschner. Pśhinoschkowa pokładnja žo towaŕšchej Kirschi napokoji. Towaŕstwowy wjednik hišćeze wošjewi, so žo šaso porjadnje tóždy šchtwórtk wječor we 8 hodź. w turnowaŕni wyšśiśeze realkti łwučuje. Pśichćodnu njedźelu 12. januara śmě je na Tśelérni w Bjitkopizach podkrjeźna šhromadźizna 4. podkrjeźna raśśeśe Saśkeje w šakśko-durinśkej župje němśkeho kołojśednego šwjasta.

S **Budeśiz.** (Stawniśe powěźe.) Narodźiłoj staj žo: 3. 1. Maŕkej Feliśkej Zahnauerej, dźěłaćerjej w Dźěžnikach, žyn. 2. 1. Njemandźelśka djowcźiśka w Kóšlach. — Wumrěli žu: 3. 1. Marja Amalija Kunertowa rodź. Schubertez, invalidna rentnaŕka w Budeśezach, 81 lět. 3. 1. Jan Kubaśk, małorentnaŕ w Cjornych Nožlizach, 85 lět staŕy. 8. 1. Dźěcźo Erika Johanna Wicśaśej w Kóšlach, 9 měśazow staro. — Sšłubjenaj: Khrystа Rjenceja we Wjeleźinje ś faraŕjom Gerhardom Bórtgerom w Budeśezach.

S **Wulkeje Dubrawy.** (Poradźeńśe hodźiny sa khorych na žuchocźinu.) Poradźeński hamt ja na žuchocźinu khorych šatneho štrowotneho hamta w Budyšinskim śmě we kliniźy dr. Albertsa we Wulkej Dubrawje kóždy 4. šchtwórtk w měśazu popołdnju wot ¼4 do ½6 hodźin darmotne radupodawanje. Tajte šchtwórtki su 23. januara, 27. febraŕa, 26. měrza, 23. haprleje, 28. meje, 25. junija, 23. julija, 27. augusta, 24. septembra, 22. oktobra, 26. nowembra a 24. dezembra radupodawanje niebudźe. Radu podawa dr. Schilling ś Budyšchina. Lékaŕśe žrědki žo tehorunja darmo pośtśicźeja.

S **Minakała.** Njedźelu 19. januara śměje žerbśke towaŕštwo „Statok" we Lomišu pišany žerbśki wjeczor ša śpěwom a dźiwadłom. Na tutón žwjedźeń žo žiju něšto wšchitcy Sserbja ś blišća a ś daloka kedźbni cźinja.

S **Njekwacźidła.** (Skótne wiki.) Na pśenich šlótnych wikach w nowym lécźe běchu pomérnje dobre howjadła šešłupjene. Też wopyt bě jara žywy. Najlepe tohodła, dokeľ běchtej ha žamknym dnju dwě pośledźeni ratarjow. Běhakow bě žo wjele pśichśinało, prošatow pak malo. Ptacźiny ja howjały šłot 400 hač 650 hr., ja wubrany šłot hišćeze wjetśe. Běhaki 30—60 hr., prošata 15—20 hrivnow. Wobkhod bě pola howjašeho šłotu pśich wulkich ptacźišnach na špocźatku pomały, njedźiwajcy teho pak žu žo škoro wšitke howjadła rošpśechdale. Wobkhod běhakow bě pśichi jara štócźenych ptacźišnach pomały. Prošata šo pytachu, dokeľ žo hi o dołhi cźaj njeje tak malo pśichnałe. Wiele šajima žo konjom wónowaśe, tola kupzow bě malo.

Z **Marijneje Hwězdy.** Po krótkim khorołožu, nadskerje na sćěhwkach znutśkowneje khorośce wumrě štwórtk rano ½3 hodźin duchowna knjeźna Gratia Marja Strohbachec w starobiže 63 lět 4 měsacow a 8 dnjow. Narodźi so 31. žnjeńca 1872 w měśtańcu Dúbach p. Bitterfelda, w pruskim wokrjesu Mjezeborv. 24. mat. rózka 1893 bu ze štyrjomi druhimi hišće žiwymi knjeźnami a to Charitas, Martu, Asceline a Madlenu zedrasćena a wotpołoži też z nimi 8. praźnika 1896 swjatośne sluby. Zemrěła bě hudźbnje jara wobdarjena, wuśeše tchodła lětdźesatki dołho w holcźim wustawje sćěwanje a pedawaše też hudźbu za klavěr a harmonium. W cyrkwi bě přez dźesać lět **z** kantorku a nawjedowaše jako tajka w khórje liturgiski spěw, léta dołho wukonješe zastojnstwo prěnjeje organistki. Z wuzwolenjom nětčišeje hnadneje knjenje bu ze sakristanku a měješe so wo cyrkwinski porjad starać a jón dohladować. Z wulkej wušiknošću, mohł rjec wumělscy, zhotowješe filigranske (z ćeńkeho grotu) a ručne dźěła, kotrež wšitcy wobdźiwachu. Z tutym wumělstwom zaběraše so hač do poslednich dnjow swojeho žiwjenja. Jeje ćelne pohonstanki so sobotu popołdnju ¼4 hodźin na knjeźnišim kérchowje pokhowaja. Znaty sanitery rada dr. Strohbach w Drježdźanach, kiž je pśed někotrymi lětami wumrěł, bě jeje bratr. R. i. p.

Z **Njebjelčic.** (Padušštwo abo hrube worakawstwo.) Srjedu na wječor je něchtó skałarjej Michałej Opicej z ručneho wozyćka prědnjej kolosey pokradnył. Policija za njedočinkom śledźi.

S **Tonberka.** (Njeśbože.) Sśrjedu krótko do 5 hodźin wuńjemy žo króćo pśeds žwjatokom w tudyšchej śchamotowej fabrizy pśichi nakładjenju něhdże 10 zentnarjow cźeśeji kamjeń na nohu dźěłaćerja ś Wóšlinka. pola Halśchtrowa. Wulki palz žo jemu pichi tym dopołnje rošttóźi. Po nuśownym šawobalenju šranjeneho, kotryž je kédy po 4 nejdźeśeje khorowatosći dźěło šaso nastupił, ś awtom wobhedźerja fabriki domoj donjeśechu.

S **Kléthneho.** Tudyšchi rjemješlnizy šarjaduja šhromadźe ś NSźonšstwom 9., 10. a 11. februara w Kléthnom w Lorzez šali wabjeńšku wustajeńzu rjemješlnišiwa. Rjemješlniźy chcedźa wšchem wopytowarjam wopramdźe dobre dźěła pśchedpołožiś. Też budźe žo na wšche móžne druhe šawjeśelenje wopytowarjam wustajeńzy dźiwaś. — (Pokrocźowanśke kurśy.) Wjeśne rjemješlniśke šjednoczeńšstwo šapocźina 4. februara 1936 popołdnju w 6 hodź. ś theoretiśkimi pokrocźowaŕśkimi kurśami ša mišchtrśke pruhowanje ša tyšcherjow, krawzow, pjekarjow a rěźnikow. Rjemješlniźy a pomognizy, kiž chcedźa žo na kurśach wobdźěliś, dyrbja žo hač do 15. januara pola wjeźnego rjemješlniśkeho kubłarja K. Ziderta w Kléthnom šamołwiś, hdyž žo też wumělenja šhonja.

S **Kléthneho.** (**Nowa baba.**) **Jako wokrjeźna baba** je žo **šotra Marhata Haverowa** rodź. Wetterez ś Obernigka ś **Trebnitzkeho wokrjeźa do Kléthnoho powołała.**

S **Khrjebje.** Dobrowólna wohnjowa wobora, haśchefiti cźah cźišćo 1 w Khrjebi, je šcźěhowaze šmuczowańśe dny postajiła: 12. januara w 2 hodź. hamtśke woborowe šmuczowanje; 9. februara ½8 hodź. šmuczowanje se žykawu a 8. měrza ½8 hodź. tehorunja šmuczowanje se žykawu. — Potrjeba žymjentnych běrnow ma žo do 12. t. m. wjeśnemu burśkemu wjednikej kaž też mnohośći pśihśijeśiwcźej. Tym, kotśiž žebi žymjentne běrny kupja, žo też pśihpomogny polticja.

S **Rychwałda.** Wcźera woźmjeśeśi ratař, nětcźišchi wunėnkař Handrij Kubaśch se žwojej mandźelśkej Hanu rodź. Radowez žwój štyry kwaś. Kubaśchez nan je 73 lět staŕy a bě dołhe léta žobustawa dohladowaŕśkeje rady w tudyšchej nakutowaŕni. Wobaj pomhataj pilnje w hospodaŕśtwje a staj daloko a šcźerko waženaj a cźešćenaj. Jubilaraj mataj 7 dźěśi, 21 wnuczkow a 7 prawnuczkow. — Do gmejnšeje rady žo šcźěhowazy knježa powołachu: Handrij Handraŕ, Jan Mikławšch, Gustaw Kubaś, Wilhelm Hukaś, Pawoł Funka a Arnošcht Neugártner. Hamtaŕ Nowaŕ je jich šanźenu wutoru šawjedł a pod pśichšahu wšak. — (Wulka hońtwa.) Pśichi poślednjej wulkej honźiwje potśelachu 75 šajazow, 25 karnikłow a 1 bažanta.

Se **Sleposo.** (Zyrkwinska rosprawa ś léta 1935.) W šanźenym lécźe je žo w naśchej wosadźe narodźiło 114 dźěśi, 56 hólzow a 58 holzow. Mjes dźěśimi mi běchu 4 morwonarodźene, 3 hólzy a 1 holza. Wukšchcźiło je žo w naśchim Božim domje 102 dźěśi. 1934 běśche žo jich 105 dźěśi narodźiło, pozajtim běśche w šanźenym lécźe 9 wjazy, hač lěto pśiedy. — Konfirmowanych bu 90 dźěśi, a to 33 hólzow a 57 holzow. We lécźe 1934 běśche jich 84 pazierkich dźěśi, tak so je žo w šanźenym lécźe 6 dźěśi wjazy konfirměrowało. — Wěrowanjow běśche w naśchim Božim domje 66, to je 14 wjazo, hač lěto pśiedy. — Pśichpowědało je žo we naśchim Božim domje 67 porow. — Semrěło je w naśchej wosadźe w šanźenym lécźe 50 wožobow, 5 mjenje hač lěto pśiedy. Wichśitzy semrěśi buchu na kérchowach naścheje wosady, kotrychž mamy 8, šchcźišanjaju pokhowani. — Mjes semrětymi běśche: 19 muślśich, 16 žónšich, 1 hólz 13 lět staŕy, 1 holza 6 lět staŕa, 1 holza 4 léta staŕa, 1 hólz 1 léto staŕy a 10 dźěśi niže léta. — Najstaršcha wožoba mjes semrětymi běśche starobu 83 lět, 1 měśaz a 16 dnjow dožpéła. — K Božemu błidu běśche w šanźenym lécźe hromadźe 4058 wožobow, 1656 muślśich a 2402 žónšich (1934 běśche 4041 wožobow k špowědźi, tak so je w šanźenym lécźe 44 wožobow wjazy k špowědźi bylo). — Domach woprawjenych a

Hospodarski rozhlad

Pjatk 10. januara 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,265	100 čěskosł. krónow	10,28
100 šwajc. frankow	60,84	100 franc. frankow	16,40

Barliniska burša ś 9. januara 1936. Po krutym pścheběhu pśchewcźerawšheje Barliniśkeje pśchipołdnjuśheje a Frankobrodśkeje wjecźorneje burše běśche žo też ś krutej burše šawcźerawšchi dźeń licźiło. Se štrony bankowśkeje klientele běchu też we wjetšchej měrje kupne pśchikaźy dóšchle, kotreż pak žo dla wotpychedawanja buršownych wobthodnikow ś powołanja njemóžachu wušfukkowaś, tak žo žo najprjedy kurše njejenat wuwichu. Hdyž běchu tute wotpichedacźa dokóncźene, móžeše žo pścheźelne měnjenje pśchedobyś, tak žo žo prjedawśhe wotdrjebjenje kuršow dopołnje šaso wuruna. Dobre dotkadźenje wupiśhow ša nowu źelešnišu poźcźonku wobkedźbowanje namaka. Na rentowych wikach žo tohorunja krucźiśhe kurše šapiśachu.

Barliniśke žitne wulkowiki. Napraschowanje na Barliniśkich žitnych wulkowikach pohibowaśhe žo powšchitkownje we wobkuku šaschłych dnjow. Šastaranje wikow ś poštiźenjemi je štrony ratarśtwa žo njeje powjeśchiło. Sdźěła žo w khlěbowych žitach šnamjenja jewšachu, so žo wjazy khlěbowych žitow poštiźa, tola wšchě tute poštiźenja žo běžnje šaméśchiźhu, dokeľ je też šajim na nje žo powjeśchiśhił. Barliniśke mlyny kupuja mukowu pśchenicu běžnje, mjes tym šo šajim ša rožu nieje tak wulki. Sa to pak je wulki šajim ša rožu w provinzy. Też pśchešłowe druźiny pśchenźu a rožki mjeńśe mlyny w provinzy, kotreż nimaja wulke šchkładźišćha, ke kupcu běžneje potrjeby kupuja. Njekontingentowane khlěbowe žita žo pomérnje malo wobkedźbuja. Wowcź a pjowanśke ječźmjenje žo žadaja, tola poštiźenja njedobžahaja, so bychu napraschowanja krylі. Dobre ječźmjenje ša piwarne a ša industriju maja krute pkaźišny, žrěnje druźiny maja měrniśhe wiki.

Wěźra ptacźišnje w Barlinje zentnaŕ

pšchenźy W 8: 9,90 hr., W 9: 9,95 hr., — rožki R 8: 8,10 hr., R 11: 8,25 hr., — ječźmjenja G 7: 8,35 hr. G 9: 8,60 hr. — wowša H 9: — hr. H 13: 8,20 hr

Wiki w Lubiju.

Pśchenźa 9,75 hr., rožka 8,10 hr., ječźmjeń, nałetni 10—10,80 hr., naš. 8,35 hr., wowź 7,80 hr., běrny 3,10 hač 3,60 hr., žyno 3,90—4,20 hr., žłoma 2,35—2,60 hr., pśchenźična muka 16,90 hr., rźana muka 12,25—13 hr., pśchenźične wotruby 6,90 hr., rźane wotruby 6 hr., butra 75 pj., jeja 11 pj., twaroh 20—25 pj., běły kał 10 pj., cźerwjeny kał 13—15 pj., karoty 8—12 pj., jéhńa kobola 20—25 pj., žydrojty kał 35—40 pj., kólrabi 5—10 pj., porej 35 pj., ličaky kał 12 pj., žybła 10—15 pj., žołotej 8 pj., radišći 8 pj., jabłuka 10—40 pj., měrnit 10—40 pj.

Wiki w Kamjenzu.

Pśchenźa 9,85 hr., rožka 8,30 hr., wowź 7,80 hr., pśchenźična muka 18,25—21 hr., rźana muka 12,30 hač 12,50 hr., pśchenźične wotruby 6,50—7 hr., rźane wotruby 6—6,50 hr., žyno 4,50—4,75 hr., žłoma 2,50—2,75 hr., butra 76 pj., prcźata 12—20 hr., hušy, punt 90 hač 1 hr., běły kał 10 pj., cźerwjeny kał 12—15 pj., žydrojty kał 30—60 pj., jéhńa koboda 20 pj., žybła 10 hač 12 pj., měrnit 10—30 pj., morchej 8—10 pj.

Wiki w Khocźebušu.

Mjašo, howjaše 70—90 pj., cźelaze 65—90 pj., škopjaze 80—1 hr., žwinjaze 70—90 pj., jeja 12—14 ni., butra 1,35—1,40 hr., twaroh 25 pj., lany wolij 1,40 hr., liny 1,20—1,40 hr., šcheśuki 1 hr., karpy 1 hr., hołbje, młode šcht. 50—60 pj., kury, žywe 50—60 pj., thaponу, žywe 40—55 pj., kólrabi 15—20 pj., morchej 8—10 pj., jéhńa koboda 25—35 pj., žydrojty kał 40 hač 60 pj., cźerwjeny kał 15 pj., běły kał 10 pj., wirśingowy kał 15 pj., žołotej 10—20 pj., měrnit 20—25 pj., krěn 50 pj., radišći 10 pj., žybła 10 pj., kulrěpa 5—8 pj., běrny, zentnaŕ 3—3,30 hr., punt 3—4 pj., jabłuka 20—40 pj., worjechi 40—60 pj., lěšne worjechi 40—55 pj.

Płaćiny rězneho skota na Drježdźanskich skótnych tśišach.

9. januara 1936 — Płaćiny po centnaru a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Celata: 693

Najlepše kormjene ćelata wot cyca	52—64
Srěnje kormjene ćelata wot cyca	—
Snadnje wuwite	47—53
Najšpatniše	—

Swinje: 170

Tučne swinje, přez 150 kg. cežke	56
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. cežke	54
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. cežke	52
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. cežke	50
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. cežke	—
Rancy	—

Płaćiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćiny po złotej hriwnje.

	9. 1.	8. 1.		9. 1.	8. 1.
Pšeńca	208,0	208,0	buny	11,0-12,0	11,0-12,0
rožka	171,0	171,0	woka	14,7-15,0	14,7-15,5
ječmjeń now.	230-234	230-234	módre lupiny	8,50-9,00	8,50-9,00
ječmjeń, nal.	—	—	žołte lupiny	11,5-12,0	11,5-12,0
wows	—	—	zeradella	21,0-23,0	21,0-23,0
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeń. muka	27,05	27,05	lany wosušk	8,65	8,65
rźana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kruški	8,60	8,60
rźane	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rźana słoma		
hroch, Viktor.	23,0-24,5	23,0-24,5	pšeńč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5	rěna „		

Płaćizna za pšeńcu za wuplodźerja 8: 198.0 9: 199.0
Płaćizna za rožku za wuplodźerja 8: 162.0 11: 165.0
Płaćizna za ječmjeń za wuplodźerja 7: 167.0 9: 172.0
Płaćizna za wows za wuplodźerja 9: — 13: 164.0

Hłowny redaktor Marko Smoler. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłohi Marko Smoler a za nawóški dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. D. A. XII. 1935 2256. — W tu khwilu tarifna lišćina čo. 3 płaći.
Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje.

tych, kiž žu pśi domjazych Božich słužbach k spowědźi śišli, běše 80 wošobow. — Pśi kolektach je žo sbźerało 129,92 hr., pśi kolektach sa nasch Boži dom, kiž žmy wot oktobra sapoćeli sbźerać, je žo woprowało 79,08 hriwnow. Woporow sa misijonstwo mjes pohanami běše hromadźe 92,23 hr., tak je je žo hromadźe nasbźerało 301,23 hriwnow. — Bóh tón Knjes žohnuj dale naschu lubu wošadu a daj jej roścé a pśibźerkaś na tym, kiž nascha hłowa je, na Jesušu Khrystusu!

Sćonuje Dorfcheje. Tu pśichśitajena 21ětna holca lyta žebi źiwjenje wsaś j tym, so žebi j jadnom sawda. Dokelž žo jej hišće ź cźasom lěkarska pomoc posćiśi, poradź žo, jej źiwjenje wukhowaś.

*

S **Drježdźan.** (Cźežity autowy cźah sćěnu doma potorhnył.) Cźežke wobthadne njeśboże śta žo wutoru rano na Kesselsdorfskej dróhy. Tam j 10 tunami żeleza nakładźeny cźežity autowy cźah po sapražnjenju śpinadłow po nahłe spadowajej dróhy, płunowu latarnju potorhnywšchi, do zahrody ville sajźdże, pśichi cźimž pśichśeśchał do rózka doma srały. Pśichi tym so sćěna doma wuraźy. Wot pinzu hacź na tśěchu žu w sćěnje cźežke rospukliny. Sawokana wohnjowa wobora sćěnu podpśe, so njebyło žo dalše njeśboże stako. Bydlenja na wobchodnjej stronje doma dyrbjachu žo wupśiśnicź. Snjeslobożeny autowy cźah dyrbješe so wupśiśnicź a potom žo j pomozu śběhaśka na dróhu sćahnyć.

Hudźba—wumělstwo—dźiwadło

Měsćańske dźiwadło.

Wutoru pśedstajachu žo cźinohra „Katte“, wobras ź historiskeho cźaka Bjedricha Wilhelma I. a tśišćkeho naślěduika Bjedricha. Je dosć wobuźna, ale tej dosć wobkładowana hódna maćišna, ryśowaśej źiwy a mózny źiwjeński wobras tuteju dwojeju karakterow, we wuskutku sa lěpšche Pruśkeje jenaj sahorjenej. Wulkoj karakterowe nana a syna wjedźe ramo k najrosćěnduišchim kroćelam, kótrychž wulnawaś je kapitan Katte, kiž dyrbi žebje ramjeno woprowaś, so by jo pucź rubat k nowym pospěcham. Spśijaćel Hermann Burt je to derje a mózmje wopisał, tola wulkónźnje njeźmě hra na mózmosći a woprawdźitosći pokazowanjow posahowaś.

Knjes intendant H. Kaempff bě hru derje do sćeny stajił a tej wukony hłownych nosćerjow wólow dopokasałach, je běchu žo zyle do pśichmóžneje wuraźnosće wobźaha sanóriłi. To dyrbi žo na pśénim měśnje śwěśeźicź wo wumělcu Verderu jako Katte. To bě wobras źiwjeńskeje wopravdźitosće wožachlosće a woprowazeje lubosće. Hans L. Volk jako tróniki naślědnik Bjedrich wuwjedźe swój nimo měry cźežki nadawk sa źwobodu leźmeho a duchownje žo bórźazeho jara derje. Teź hra Tilly Breitenbachej jako prynzeźa Wilhelminaběe źiwjenjawérna. Jurij Steinmetz jako kral Bjedrich Wilhelm I. ryśowaśe mózmosć a śapałitosć, wośćudnosć a njeśeemnosć Pruźaka wokśelje w 3., 4. a 5. jednanju woprawdźiśe. Mózmosć błoha źiwadź njeje druhdy prawje złožena, dokelž mózmosć duśne jewi žo we wobliczu wuraźniśchu hacź we ksiwje. Mjeńśche róle běchu spokójnje wobźadźene, tola pokasachu śewy muźneho wupomhanja wobśeje w postawje majora Schak. Prawy evangeliki duchowny bě Mana Holtei jako pólny předaŕ Müller. Pśichoz trjeśi tutón wobdarjeny hraśeŕ prawu wuraźnosć w hrě, ksiwje a wuskutku.

Pśichedśatjenje cźinohry „Katte“ jimaśe pśichpožłuchaŕstwo a bu ź pśichpowědarjom, so žebi tuta hra wiazy wospjetowanjow zaśłužiła.

ś.

Budyske stawniske powěsće

Schtwórtk 9. januara 1936.

Narodźiła je žo: 4. 1. Njemandźelska dźowka.

Wumrěła stej: 7. 1. Mina Berta źwud. Hibnerowa rodź. Mörlinez, invalidna rentnarka ź Waldrjanez, 59 lět. — 8. 1. Hildegarta Ruth Alma Hoffmannowa rodź. Ludwigez, mandźelska dźidarja, 24 lět.

Kak najspomožnišo hospodarimy

Generalny direktor Böhme je Skasja rěcźał w ratajskim towaŕstwje w Budyšinje. Cźłowjeźe pśimérjene hospodarjenje a ź tym wotpowapowaze powjetśenje ratajskich wupkobow běše pśichžo ź nadawkom a samérom stutkowanja ratajsk. towaŕstwa w Budyšinje. Dźensnišchim žadanjam złuźeńske pśenje pośeźenje w nowym lěcźe 6. januara w Krónje, kótrejž pśichśedźa bur Henczl ź Nowarjowa, wšchěch žeńcowcow a teź hajcźi pśestrowjeło, wotewri. Najpśedy žo lětna rosprawa poda. Potom rěcźeźe generalny direktor ratajskich pśichedowaćzow salěkeho hospodarskeho ministerstwa E. Böhmaćzow salěkeho hospodarskeho ministerstwa E. Böhmaćzow salěkeho hospodarskeho ministerstwa E. Böhm

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 9 | Budyšin — Sobotu 11. januara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Nowolětne witanje pola wjednika

Wjednik a němski kanzler Adolf Hitler je pjatk pschipoldnju w „domje němskeho presidenta" na **Wilhelmskej drósy w Barlinje na zwjatočne waschnje sastupjerjow mozow, kiž su w Barlinje pschipótnate, wojerskeje mozy a němskeho hłowneho města kaž tež wotpósłanstwo Hallorow pschijal, kiž běchu pschischli, so bychu prěnjemu sastojnikej němskeho stata a psches njeho němskemu ludej zbožopschecza na lěto 1936 wuprajili.**

Pschi měrnosćeji tradizionalnych nowolětnych witanjow, kiž so po wjednikowym pschecu na nowolětnym dnju njewotměchu, ale běchu so na wječerawschi dźeń wotstorčiłe, pschi „domje němskeho presidenta" běsche so njedźiwajcy desćezowego wjedra wjele pschihladowarjow naschło, kiž s wulkim sajtmom pschijědźeju a s nim sjednoczene wojerske poskićenje wobkedźiwachu. Čakaja hyła ludźi wjednikej žiwje wuskasche, jako so wón w palaisowej zahrodze pokasa.

Dopoldnja w 10 hodźinach sełkynjena straża k palaisej pschicźahny. Sa njej so cźełna kompanija pschibliži a so psched palaisom sestupa. Krótko po ½11 hodź. pschijźdźe wjednik pod wuskom žyły a po krótkim postrowjenju cźełneje kompanije do „doma němskeho presidenta" sastupi. Potom pschijźdźechu sastupjerjo wojerskeje mozy, kotrjž jako prěni wjednikej zbožo k nowemu lětu pschejachu.

W mjenje **wojerskeje mozy** pschejachu zbožo němšti wójnski minister a wyschschi roskasowar wojerskeje mozy generalny wyschi s **Blomberg**, wyschschi roskasowar wójska general artillerije zwobodny knjes s **Fritsch**, wyschschi roskasowar wójnskeho namórnistwa admiral dr. h. c. **Raeder**, wyschschi roskasowar lětarskeje bronje general lětarjow **Goering.** Hdyž běsche němski wójnski minister s krótkej rěcu pschecza wojerskeje mozy wuprajił, wjednik kóždemu jenotliwemu pschikomnych wyschschich roskasowarjow nowolětne pschecze wupraji.

Zbožopschecze strony běsche wjednikowy namjetnik němski minister Rudolf **Heß** wjednikej hižo pschi pschejadowschej składnosći wuprajił. Wjednik pschija Barlinskeho statneho kommišara dr. **Lipperta**, kiž jemu **w** mjenje němskeho hłownheho města nowolětne postrowy wuprajі.

Potom wotpósłanstwo hólnych hórnikow s Halle, Hallorowje po starym waschnju wjednikej Němskeje hół, kotrajž so a nowolětnu pěšeń pschepodachu. Wjednik so jim, kiž běchu w swojich rjanych draštach pschischli, s pscheczelnymi słowami dźakowasche. Wot wjednika so Hallorowje k němskemu ministrej dr. Goebbelsej podachu, so bychu tež jemu zbožo k nowemu lětu pscheli.

Witanje diplomatow

K witanju diplomatow bě wschitkich 51 późłanzow, **wupósłanzow a sastupjerjow** pschischło. Wjednik w 12 hodźinach do wulkeje sale sastupi, w kotrejž běchu so diplomatojo sestupali. Starschi diplomatiskeho korpsa, japoschtolski nunzius **monsignore Cesare Orsenigo** mějesche francowsku rěcź, w kotrejž wjednikej w mjenje wschitkich diplomatow, statow a statnych schefow najlěpsche pschecza k nowemu lětu wuprajі. Najprjedy wjednikej wobkrinčaše a jeho hobudźaćerjam, potom pak zhromu němskemu ludej zbožo pschejesche. Wón skónči swoje słowa s pscheczom, so by nowe lěto měr a pokoj zwěta pschinjesło.

Wjednik a němski kanzler so sa tute słowa dźakowasche, wosebje sa te słowa, kiž je sa dźěławe wobydlerstwo namakał. Wón se spokojenjom swěsći, so je lěto 1935 naschemu ludej mnohe postupy pschinjesło. Němski lud, kiž žedźi žada, s druhimi ludami w měrje žiwy być, žedźi spranwje pscheje, so by to zhame prózowanje pola druhich ludow widźał. Wjednik a němski lud so tehorunja nadźijetaj, so nowe lěto wotpjecze a směrowanje mjes ludami a wěrny měr pschinjese.

Po tutnjej narěčomaj wjednik a němski kanzler a po nim němski zwonkowny minister diplomatam jenotliwje a wobzwobinsu zbožo pschejesche. Wonka běsche so mjes tym hyła luda njeznjernje powjetschika. Hdyž běsche diplomatiski **korps** wotjěł, **stupi** wjednik **na** balkon doma němskeho presidenta, so by holdowanje tyšacow pschihladowarjow na Wilhelmskej drósy pschijał.

Graziani čaka na sełkynjenje.

S nowischich powěsćow s Abeżynskeje so shoni, so jara žiwe desche hischcze njeje pschestałe a so wojowanja njeznjerne poczeńuja. Na połnocnej fronce su so jenoż małe bitwiczki mjes njepschecźelskimi patrouillemi wotměle. Kaž jendźelske a francowske nowiny piśaju, je pschipowědźena offensiwa generała Graziania na połodnischej fronce w swojim spočatku tčažcy wostała. Myślu žebi, so Graziani hakle sełkynjenja wočakuje, prjedy hač może se swojim wójskom postupowaćz.

Italska dementuje.

S italskeje hamtiskeje strony so powěsće wo hromadźenju italskich wojakow pschi francowskich mjesach jako njewěrne wotpokazuja. Tehorunja so powě, so powěsć njeje prawa, kotraž je wojsewjała, so je marschall Badoglio hischcze pjeć druhich diwizijow žadał.

Schtož hibanje jendźelskich a francowskich wójnskich tódźow nastupa, so s italskeje strony hischcze ras wosjewja, so tuta naprawa Italskej žaneho njeměra njenaczinja. Italska nikoho njewobrožuje, **a** tež ju w Sźerjedźoseminskim morju nichtó njewobrožuje.

Bjes postrowa nimo jěł.

Schtwórtk jedźeše italski wójskowy transportny parnik „Conte Grande" se 4000 offizěrami a muzźtwom psches Suezki kanal. Jedna so tu wo dźěł Pustertalskeje diwizije, kotraž so do Massauy wjese. Italska łódź drje francowski sanicaj „Guépard" postrowi, njeje pak jendźelsku wójnsku łódź „Barham", kotraž w pschisłuschnje Port Said leži, postrowiła.

Liczba khorych, kiž je so do Italskeje domoj dowjesła.

Lisćina italskich schkodowanych na ludźoch, kiž je so psched nětkotrymi dnjemi wosjewiła, je so nětko s hamtskej liczbu sranjenych a khorych, kiž su so do domiznы dowjesli, wudopołnika. Kaž so wosjewja, je so wot spočatka italskeje wójny w rańschej Afriźy 58 wojakow domiznego wójska a 519 domorodnych wojakow franiło. Ninto teho so napschecźo druhim powěsćam wosjewja, so su w měsazomaj nowembru a dezembru jenoż tři parniki s khorymi do Italskeje pschiješe. S tutymi tśomi transportami je so sjidła 1252 khorych, mjes nimi jedyn jenicźki sranjeny s wójska, miliza a dźěłaćerstwa, do domiznы pschijmjesto. S wójska, namórnistwa a lětarstwa běsche 348, je swjatkow miliza 302 a s dźěłaćerjow 601 khorych. Skónčnje so hischcze sdźěluje, so je mjes 11 338 dźěłaćerjemi, kiž su so w sandźenym łęcze do domiznы dowjesli, jenoż 1269 khorych s Eritreiskeje a 76 je Somalistkeje było.

1300 italskich dźěłaćerjow po puczu do Afriki.

Parnik „Gabbiano" je s 1300 dobrowólnymi spezialnymi dźěłaćerjemi s Genuaskeho pschistawa do rańschej Afriki wotjěł.

Žane nowe posrědkowanje Francowskeje

Francowski ministerski president Laval je so schtwórtk s krótkeho dowola do Parisa wrócił. Pjatk je so wón dźeše s francowskim późłanzom w Romje Chambrunom rozrěčował. Późłanc so w bliščich dnjach na swoje městno do Roma wrócźi.

Kaž so s Parisa powě, Chambrun njeje **mohł** niczo sdźěliś, s čehoż bychu so nětkajše italske namjety **mohle** spóznaś. W francowskim swonkownym hamtcze je so wospjet wosjewiło, so so njemóže žadyn nowy pożrědnik namjet Francowskeje wočakowaś. To ma so pschichodnje Swjatej ludowa a jeho wubjerkam pschewoitaji.

Schtož petrolejowu sawjeru nastupa, so drje w bliščim czasu žaneho postupowanja njewočakuje. Wěsće tež Jendźelska tu s nowa njesakroczi. Jako pschicźina tuteho położenja so w Parisu wosjewja, so so położenje Italskeje sbudźenschuje, wojerźy w Abeżynskej a politiźy w Europje.

Gamelin pruhuje lětarsku woboru w Lyonje.

Francowski najwyschschi roskasowar Gamelin je pjatk popoldnju do Lyona pschijěł, so by tam **nowe** wukhlakanje za rezerwnych offizěrow a podoffizěrow wobhladał. Gamelin budźe so wosebje sa lětarsku woboru w Lyonskej krajinje zajimowaś.

Nawjedowar měšnieje skupiny nazionalsozialistiskeje strony w Addisu Abebje wumrěł.

Nawjedowar měšnieje skupiny nazionalsozialistiskeje strony w Addisu Abebje, stronjan Hendrich Eiler, je na wopryzje pola wołkhodnych pschecźelow w Jndiskej **w Kalkuce** wumrěł. **Wón** žonu a dźěći sawostaji.

Abesynjenjo přećiwo tankam wojuja

Njedawno **su** nowiny powěsće a rosprawy wocźišcźałe, so je so Abeżynjanam poradźiło se swajźiwym postupowanjom **někotre** tanki a panzerowane wozy nadpadnyć a žebi pschisćiwoјiś. Dotal běchu žebi porschikowanje myślili, so **žo** tute worzołowe pschemeńki, kiž **su** s nowocźasnymi brónjemi wuhotowane, njehodźa pschewinyć.

Franzowski wojowarski lětar René Drouillet, kiž je jako lětadłowy wjednik abeżynskeho kejzora a „radźer abeżynskeho lětarstwa" wjele wobkedźował, wopisuje nadpad na tank w pušćinje, s čehoż so jasnje dopokasuje, so so Abeżynjenjo też najnowocźasnischich italskich wojowańskich **średkow** njenaspjroža.

Lětar rosprawja, so je so w Addisu Abebje dobyteje prěnich schtyrjoch tankow s wulkim wykom witało. Italscenjo běchu schtyri tutych helskich maschinow dopołdnja pósłali, kiž skónčnje sastachu, hdyž **ž**aneho cźłowjeka njeběše. Wobhladka s tankow wulěše, so by so wot jěsby, kiž běsche pschi horzoce wožebje napinaza, wocźerstwiła.

Mjeńše dźesaca metrow wot swojich tankow sdaleni, widźachu so Italcźenjo nadobo **s** domorodnymi wobstupjeni. Woni so rjekowszy wobarachu, tola Abeżynjenjo jich hacź na jeneho sabichu. Tutemu jenemu so poradźi do žwojeho tanka wulkowaś a s nim wotjěź. Domorodni pak jeho doscźěhnichu a woiaka kaž jeho towaršchow s kschiwym nožom skónzowachu. Wot teho cźasa su Abeżynjenjo někotre tanki na tuto waschnje pschemohli.

Rosprawa franzowskeho lětarja je tež wožebje dźiwaja na desćezowy cźaj sajimawa, dokelž žebi wojerźy wězywuslojni myślu, so italske tanki a panzerowane wozy w kahnojtej semi tčažcy wostawaju a móža so jenoż s wulkej prózu pohibowaś. Hižo **i** tutcje pschicźiny maju sa to, so budźa Abeżynjenjo pschi nastawazym desćezowym cźasu italske helske maschiny hischcze huseźischo nadpadowaś a to cźim bóle, hdyž so panzerowane wozy na pschemaćanej semi njemóža **i** polnej žwobodu hibaś.

René Drouillet je pschepokazany, so so Italcźanam ženje njeporadźi Abeżynjsku wojerźy dobyć. Wón ma za **to**, so tanki w pušćinym a horatym kraju nimaju žaneho wužitka. K tomu pschińdźe njesnjeżna horzota wo 55 stopjenkow w khłódku, pschi kotrejž Europjan ruce wustanje. Też dźěławosć italskich lětadłow je wobmjerowana, dokelž po zhłej fronce strategiźy wažne dypki pobrachuja, kotrychž snižene by mohło njepschecźelej sechkobdźeć.

Tanki, wot kotrychž je italske wójskowe wjednistwo wjele wokakowało, su saprajile. Wone so jenoż pomału pohibuja, dokelž su cźeže. Nimo teho wone njemóža na hory lasyć ani schkalobny pschechadźeć. Prěnje nadpady **i** powětra su drje Abeżynjanow **i** njeměrnynji strózekemi napjelnile, ale na italske tanki **s**u so **k**ježorowi wojazy hižo swuczili.

Abeżynska wojerska wažne dobyteje na połodnischej fronce.

S Abeżynskeje su powěsće dóschle, so su abeżynjazy wojazy w Ogadenskej bitwu nad italskimi wojakami dobyli. Kaž so **i** Addisa Abeby powě, su Abeżynjenjo nětkajše 200 italskich domorodnych wojakow morili a su schćeraj italskich tankow dobyli. Nimo teho je abeżynskim wojakam wjele wójnskeje potrjeby, mjes njej dźewjecy majschinskich cźełbow a pólne radiowe nastroje, do ruckow padło.

Přeco wjacy europskich brónjow za Abesynsku

S **abeżynskeje strony so wosjewja, so je so do Addisa Abeby wotpjet wjele brónjow pschihwjesło, kiž běchu so w Europje kupile.** W rosprawje so pschipomnja, so bróњowe pożtyki porjadnje dóšło. To po so dźaczu abeżynskich wojakow pohonja. Knjezerstwo je wosebje **s**wojemu wójsku a ludu wažnosć teho pschedstajiło, so so Italcźanam dotal njeje poradźiło, jenicźku abeżynsku żelesnizu wsacź, so może so Abeżynjka bjes sadźewkow **i** brónjenji **a** munizju sastaraś. Abeżynjenjo piśaju, so so dowěrnische smyślenje też w tym pokasuje, so so iudźiły a arabiscy pschekupzy sašo do Abeżynskeje wrócźeja, hdyž běchu **ju** pryedy wopuschczili.

Diplomatojo pola zwjazkoweho presidenta Miklasa

Pšchi składnosći noweho léta awstrišti president Miklas po swuczenym waschnju diplomatiski korps pšchija. W swojej rěči, kiž měješe swojaškowy president po tym, so běše starschi diplomatikeho korpsa, kardinal Sibilia, rěčał, wón rjekny, so je pšchi spoczatku noweho léta njezwjedro hrožyło. Sšnadź so w Europie hižo cząsk pschemjenja ſ dotal njesnatym směrom. Schtož móże Awstrišku pšchipomhaćz, so by so žnětřej mohł měr dacź, ma so stacź. Wosebišzy atakschejojo wukraſnych mozow ſu pod wjednistwom nemšteho generalneho leutnanta Muffa schwórčk pola statneho sekretara ſa kraſne sakitanje, generala infanterije Zehnera, pobyli, so bychu statnemu sekretarej a awstriſtej wobrónjenej mozy swoje ſbožopschecza wuprajili

Zani cźekazy ſ polodnischeje Tyrolskeje w Bayerſtej.

Powěźcj wukraſnoje powěźcźerńje, so ſu schtwórtk nékotre sta desertérow ſ polodnischeje Tyrolskeje do Bayerskeje pšchichle, nimo zaneho sakłada. Teboranja ſu ſo wudawanja wukraſnych nowin wumyſlile, so ſu lehiwa ſa cźekanzow ſ polodnischeje Tyrolskeje pšchiprawjene a so sta tyrolskich cźekanzow na némškej semi pschebywa.

Norwegski sejm so rozpuščił

Pjatk popoldnju je norwegski kral w kronprynzowej pšchitomnosći norwegſki ſejm ſwjatocznje rospuschcźił. To běše prěni krótź, so knježeństwo norwegskeje dźelacźerskeje strony krala k tutej ſwjatocznosći do ſejmowieje posiedźernje pschewodźesche.

Rusko-japanski pšchipad.

Ssowjetisko-ruska powěźcźernja „Taß“ ſ Chabarowska powě, so je ſo schtwórtk wjeczor pschi mandźusko-sowjetisko-ruskich mjesach nowy thutny pšchipad stał. Kaž je ſo swěźciło, je japanske létadło ſ Mandźuskeje pschileczało a ſo na ſowjetsku semju pschistajiło. W létadle sedźeschtaj wobrónjenaj Japanzaj. Mjes jeknym Japanzom a dwěmaj namjetnymaj wojakomaj k tšeńezny bórdźe, pschi cźimž so Japanz ſrani. Stónczńnje wobeju Japanzow do Pokrowki dowjesechu.

Wulkowotprawjenja w Peipingu

W poſlednich dnjach je ſo w polnóznej Chinje wurjadnje wjele ludźi ſjawnje a tajnje wotprawiło. Ssamo w Peipingu je ſo wot spoczatka tuteho tydźenja 204 ſjawnych wotprawjenjow stało. Kaž ſo powě, ſo hischcze wjazy wotprawjenjow wocźakuje, hacź je ſo dotal pschewjedło.

Ghandi hutnje schorił.

Mahatma Gandhi, wjednik Indiſtich, je wospjet cźežko schorił. Jeho lekarjo ſu jemu kóžde cźelne a duchowne napinanje sakasali.

Radio

Njedźelu, 12. januara ſo ſlyschi:

Königswusterhausen: Nimo ſnateho njedźelſkeho programma: 6 konzert ſ Hamburgskeho pschistawa. 8 ſa bura. 15,30 wjesma młodźina rejwa. 16 popołdnischi konzert. 19,40 ſportſki wothłós. 20 ludowy konzert ſ Hamburga.

Lipsk: Nimo ſnateho njedźelſkeho programma: 6 konzert ſ Hamburgskeho pschistawa. 8 pschcźelowa hudźba. 11,30 Bachowa kantata. 12 pschipołdnischi konzert. 14,05 wo ratařskim dźelacźerju. 16 konzert ſ Kólna. 8 ſlyschna hra „Pod khorhoju“.

Hischcze wažne ſ njedźelskeho programma: Königsberg: 20 wjeſeły Gdańſk. Wrótkławk: 20 wojeńſki konzert. Wín: 20,05 „Moja žona, dwórtka dźiwadźelniza.“ Stockholm: 20,10 opera „Madame Butterſly“. Praha: 20,05 ſymfoniſki konzert.

Pónđźelu, 13. januara ſo ſlyschi:

Königswusterhausen: Nimo ſnateho wschědneho programma: 6,30 wieſeły rańſchi konzert. 11,30 pschedźenje a tłanje w ratařskich schulach ſa domjace hospodarjenje. 11,40 ſa bura. 18,50 wo nadawkach motoriſeho ſporta w nowym lécze. 20,10 wjeſelohra „Lótzyne narodniny“. 21 walcźiki ſ Wina.

Lipsk: Nimo ſnateho wschědneho programma: 6 30 rańſchi konzert. 8,20 ſa hospoſu. 11,45 ſa bura. 16,30 domjaca hudźba. 17,05 liczby narodźenjow w Némſkej 1933 a 1934. 18. ſwjedźenika hudźba k létnemu dnjej wothłożowanja w Posaarſkej. 20 ſpěwohra „Tharawska Hanka.“

Hischcze wažne ſ dnjoweho programma: Barlin: 20,10 nowa ſabawna hudźba. Stuttgart: 20,10 „13. januara 1935!“ Mnichow: 21 ſlyſchna hra „Ssedmjo pod jenym klobukom.“ Wín: 22,10 Winſke ſpěwy. Budapeſt: 19,40 ſymfoniſki konzert.

Ze Serbow

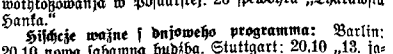

W **Budyſchinje**, 11. januara 1936.

Naše hrono za tutón Božl dźeń

Činiš-li ludźom směch a wjesele,
Ty žněješ wšudźe česć a witanje;
Chceš-li pak wučić abo połěpšić,
To budźa khribjet rad či wobročić. H. Zejler.

— Wo wjedeje. Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 737, hygrometer plus 3, thermometer wo dnjo plus 10. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer plus 5, thermometer w nozy plus 7. — Ssylna nižina ſ cźežkimi wětrami a ſylnymi deſchcźemi je ſo ſ Jendźelſkeje do Norwegskeje ſcźahnyła. Wona je też naſche strony potrjechiła a je nam pschi ſylnych wětrach deſchcźe pschinjeſła. Wczera wjeczor ſo też błyſkaſche. Pola Drježdźan ſu měli ſylniſche njewjedro. Nižina ſo ſapo wotkałuje, ſo ſo wjedro ſapo ſměruje. Sa nižinu cźehnje wyſchina, kotrejež połnóznu dźél ſ Lodowym morjom ſwiſuje, tuž mamy ſa ſoł ymniſche wjedro wocźakacź. — Jutſje njedźelu ſtónczko 7.59 hodźin ſkhadźa a ſo 4.16 hodźin thowa. Měſacźk ſkhadźa jutſje wjeczor 8.45 hodźin a thowa ſo dopołdnja 9.22 hodźin.

— Wuhlady na wjedro ſa jutſchu njedźelu: Trochu njewobſtajne a ſymniſche wjedro.

*

Kak stary je hudźbny čah 103?

Hižo njeliczomne krócź bruni SA-pikarjo po dróhach nańcheho města a po wſach ſtupachu. Jich hudźba běše pschego cźerſtwa a raſna a młodych a ſtarych ſo buſtorthny. S wyſkom ſo SA-piſtarjo ſtajnje witachu, hdyž pschi wulkich ſjeſdach a nimokhodach Budyſkeje a rańſchoſtatſkeje SA w herzowſtim a hudźbnym cźahu ſo wotbocźichu a je 103. połkhodom ſwojim SA-towarſchom dachu nimo krocźicź. Hischcze temu njeje dołho, ſo je ſo hudźbny cźah 103 ſałożił. Psched 5 létami, jako běſchtaj ſo Jitawſti a Budyſki wokrjeſ do ſtandarty 103 (Budyſkeje) ſjednocźiłoj, naſta w juniju 1931 hudźbny cźah Budyſkeje ſtandarty. Tehdy běše 15 SA-piſkarjow, kotřiž cźerſtwje a wojowarſky piſkachu, hdyž mějachu ſa wjednikowu wěź po dróhach krocźicź a pschi manifeſtatſkich ſjeſdach towarſchow ſ wjeſełej pothkowej hudźbu ſ młodźinu Němſkeje ſkobuſtorhnyčź. Też hudźbny cźah 103 je měł wulki podźěl na wojowanju wo nazionalſozialiſtiſku Němſku. Wopornimy a pilny je wón pschejo ſapo dał ſwojej hudźbje klinczeć, pschejo ſapo SA-towarſchow ſ cźerſtwym ſapałom ſobuſtorhaſche. We wojowańſkim cźaſu běše woſebje cźežko. SA-hudźbnu cźah ſeſtajeć, dokelž ſo runje na nión hušto doſcź. Hiđeſke nadpady markiſtow měrjachu. Hudźbny cźah 103 je raſnje a wutrajnje w Budyſchinje ſobu woiował. Dźeńſa 30 hudźbnikow do njeho ſkluſcha. Cźrjódka hudźbneho cźaha ſteji nimo teho ſ 25 muźemi we Wjaſołnźu. Hušto doſcź. woſebje też pola ſkupinowych a brigadowych ſjeſdow SA je hudźbny cźah 103 dopokaſał, ſo jako wojowarſka jednota a jako orchester ſwoje nadawki ſara derje dopjelnja. Budyſke wobudźelſtwo ſmėje 12. januara 1936 pschi 1. wulkim hušłerſkim konzerće hudźbneho cźaha 103 w Zentralnym dźiwadle ſkładnoſcź. hudźbne wukonu SA-hudźbnikow w ſwubranej dobrej operowej a konzertnej hudźbu pod nawjedowanjom noweho wjednika hudźbneho cźaha Otty Dünnbiera pruhowacź.

*

— Nowe poſtajenja wo pschiprawjenju radia na pruhu. Němſki poſtſti miniſter je poſtajenja wo wobeſitej dowolnoſći ſa pschiprawjenje radia na tydźeńſku pruhu tatle pschemėnił: Hdyž běchu dotal pschedewjaceljo, kotřiž ſo pschemyſlowſtaj ſ twarjenjom abo pschedawanjom radiowych apparatow ſaběrachu, winowacźi, hižo **wotpohlad** pschiprawjenja radia na pruhu pósce ſdźelicź, ma ſo pschichodnje **ſapocźatk** pschiprawjenja woſtewicź. S teho bjeſe wſcheho wulkhadźa, ſo ma ſo pschi woſtewjenju, hacź ſo pschiprawa doſtónczńje pschewoſmje, w pschichodźe pola tutoho tydźenja dźeń ſdźelicź, na kotrymž je ſo ſ pschiprawjenjom ſapocźało, mjes tym ſo mėſeſke ſo prjedy dźeń, na kotrymž je ſo pschiprawa dotwarita, do tutoho tydźenja ſdźelicź. Wobkedźbowacź ma ſo też, ſo wot nětka ſa prěnje ſdźeranje radiowego dawka dźeń ſpocźatka pschiprawjenja placźi, a nic wjazy dźeń, na kotrymž ſo pschiprawa dotwari.

Nowe alpſke polki ſa rańſchu Afriku.

Jako poſylnjenje ſa rańſcho-afrikanſke wójſko ſu ſo w Romje někotre nowe alpſke polki ſeſtajałe, kotrež, kaž na wobrazu widźimy, Muſſolini pſched wotkhadom žebi wobhlada. (Weltbild, M.)

Hajńkec dźowka z Čorneho Khołmca

Powědańczko ſe žydomnatego létſiotka.

H. Jórdan.

(Stónczenje.)

Stary Brěſynk a luboſnje kcźejaza Hilźka běſchtaj tak hrawje pisches jene w ſmutſkownych ſacźuczańcz; cźicha boloścź a hłuboke żarowanje knjeżeſche w nimaj. Po hodźinach rosrěczowaſchtaj ſo wo Handriju a hušto płakaſchtaj ſ dobom wo njeho. W taſkich wokomikach pſchimny Hilźka ſwoju lutnu a ſpěwaſche k njej něſkaſki żelniwy khěrluſchk, druhdy tej tón:

Cźicha nóz, dźenź mje twój ſchlewjeſ cźemny
Ssnano poźledni krócź pschikrywa,
Jutſje leźu ſnano ſymny,
Ldź' běch żiwy, ſmjercź mje wobmaha.

Cźeſchne dźěcźo macź na ruzy noſy,
Dźěcźo tyſchnoſcź jejnu njecźuje,
Wona pak we ſmilnoſcź Boha proſy,
Kotchi dźěcźo ſwoje' nadźije.

Wjeſeły tam pachoł poſtakuje,
Praſcha ſo ſa nanom żelniwje.
Wohe dźěcźo! twój nan wotpocźuje
Tam, hdźež ſłónczko wjazy njewidźi.

Pěſk, hlej, wutrobje diwé tamle kryje,
Ssyrotży ſtaj ſynk a dźowcźicźka. —
Tudy rew nan ſwojom' ſynej ryje,
Kiž bě żyła ſebo nadźija.

Bożnje, holcźo! njech ſo nětko ſtaji
Naju myſl na kraſne wjeſela,
Naju lubi,cź ſo we pěſku taji,
Tam ſe ſmjerſtnym wěnzom ſejkrawa.

Jutſe ſo ſa naſchu wěru damy,
Sa naſch kraj we horzym bědźenju,
Pschitřiſchnoſcź my tola błódku manny
Khroble dobyčź na njepschecźelu.

Mam ja w wutrobje pak kulku tcźaży,
Dha mój duch ſo k Bohu poſněhnje,
Ach, ſchtó wě, hacź widźimy ſo wjazy,
Duź dha boźnje, bratſja, na wěcźne!

Na to ſaſpěwaſche ſtarz jedyn duchowny khěrluſch, kaž tón:

„Ach porucź Bohu ſwěru . . .“

a druhe.

Jimu w meji na rjanym wjeczoru běchu ſo wſchitzy do ſahrodki ſeſydali a ſpěwachu ſapo rjane khěrluſchki. Runje běchu jedyn khěrluſch doſpěwali, dha ſakčicźka Hilźka, pschetož něchtó běſche ja kčkom ſkradu k njej pschiſtupił a khyſche ſ rukomaj jejnej woczi, ſo niczo njewidźeſche. „Hilźka?“ wopraſcha ſo něchtó.

„Handrij! Handrij!“ wukſchikny ſ njewurjekliwej radoſcźu Hilźka.

„Handrij?“ wopraſcha ſo Brěſynkez nan.

„Haj, wón to je! wón to ſawěcźe je!“ wołłachu na to wſchitzy.

„Nano, nano!“ ſawoła Handrij a khwataſche k njemu.

„O ſmėł też ja tak prajicź!“ ſdychny Matij, kiž běſche mjes tym dóſchoł.

„Ty ſmėſch, bratſje!“ ſnapſcheczíwi Handrij. „Tudy na nanowej wutrobje je twoje mėſtno.“

„Matijo, Matijo!“ wołaſche ſchdźiwcz a wupicheſtrje wolej ruzy ſa nim. Matij wobjima jeho a płakaſche ſ hłojom.

„Cźehodła płacźeſch?“ wopraſcha ſo ſchdźiwcz, „ty hewak njepłakaſche!“

„Tehdy njeběch cźłowjek; běch bjes wěry do Boha a Sbóżnika!“ wotmołwi Matij.

„A nětko?“ wopraſcha ſo ſchdźiwcz . . ?

„Nětko wěrju njewerdźe, ſchtož je w Bożim ſwjatym ſłowje napiſane!“ wotmołwi Matij horſiwje.

Jako ſchdźiwcz to ſłyſchesche, rjekny ruzy ſtyknywſchi a ſ pschekraſnjenym wobliczom k njebju pohladujo:

„Knjeże, nětk puſchczíſch ſwojeho wotrocźka ſ měrom, pschetož moja najhorzyſcha proſtwa je dopjelnjena!“

— Kónz. —

Rudawaknja lěpšinskich wupokazow skutka symsteje pomoz 1935 36.

Budyske městne wjednistwo.

Wutoru 14. januara 1936 wot 9 hač do 1 hodź bjes pschetorhnjenja so ludowym towarischam, kotříž su so hižo do skutka symsteje pomozy pschijeli, wuhlowe a wschelake druhe lěpschinske wupokazy w tychle rudawarnjach wudawaju:

Sa frjedźnu městnu skupinu na Hrodowskej haźy 10, w zejmownji.

Sa połnoznu městnu skupinu w wiźarni NS-ludoweho spomožerstwa na Hornjerčerskej haźy 19.

Sa rańschu městnu skupinu w hosćenzu „Lusatia" na Ludwiskej drózy 26 (katup na Paulikej drózy).

Sa wječornu městnu skupinu w hosćenzu „Ke kopjej" — Schwan — na Kidowie na Slownej drózy.

Sa połodnischu městnu skupinu w hosćenzu „Piwarńskej schrodźe" na Nowo'alzkej drózy 4.

Pschi wotewsaczu wupokazow maju so wupokazarske papjery, tkartka bjezdźelskeje, rentowy wupokas a podobne pschedpokazeja. Sa rybowy filet na so. kaž pschi pohlednim wudawanju, 10 pjenjezkow (sa 2 puntaj) sapłaczeć. Pjenjezy maju so po możnosći wotliczene zobupschinjeć.

Potrěbni, kotříž zebi pschipokasanki w postajenym czasu njewotwoznu, njemóża zebi zadaczi, so by so jim posdźischo hischcze podało. Pschi tutej skladnosći so hischcze na to pokazuje, so maju so lěpschinske wupokazy na kóždy pad w postajenym czasu wotewjaczi.

Skutk symskeje pomozy němskeho luda 1935/36.

Budyske městne wjednistwo.

*

Tydźenski plan kulturnych sarjadowanjow w Budyschinje.

(Obsěkuje měšczaństi kulturny hamt.)

Tydzeń wot 12. hač do 18. januara 1936.

Wutoru 14. januara 1936 20,15 hodź. w měšczańskim dźiwadle: Prěnje pschedstajenje komiskeje opery „Boccaccio" w jenej pschedehrě a 2 jednanjomaj; nowowobdźěłał Gustav Quedenfeldt.

Schtwórtk 16. januara 1936 w 19 hodź. w Krónje směje němiškostatny hamtaŕ knjezeŕstwowy rada Reef, naiwjedowaŕ němskeho sastojnskeho swjazka pschednoschk wo „sastojnskim ethu w nowym staće".

W měšczańskim dźiwadle so nimo teho dźiwadłowe hry nětčišcheho hrajneho plana wospjetuja.

*

— **Wczera popołdnju mějachmy lětsa prěnje hrimanje,** wobsebje na naschich luźiskich horach so z czasami po zymym njebu błyskasche a tež blike hrimanje běsche zhlyschecz. Schtóž je mohł tutomu pschirodnemu sjewej pschihladowaczi, je drje so na to dopomnił, so błyschi na nahe drjewo hischcze wulku hnmu wěschcza.

— **Sozialnym rentnarjam** wupłaczuje so podpjera na měsaz januar źeńdu 15. januara 1936 popołdnja wot 9 do ½11 hodźin w zejmownji na Hrodowskej haźy 10 deleka.

— **Jutsje je njedźela jenohorncżeje jědźe!** Prěni krótcz w tutym lěcze smějemy jutschu njedźelu 12. januara dźeń jenohorncżeje jědźe. Tež nowe léto **namaka** naš swólniwych k woprowanju za potrěbnych we wulkej ludowej shromadnosći.

S **Malešecz.** (Zyrkwinske powěsće z léta 1935.) (Ličby z léta 1934 w spinkach.) Narodźiło je so 26 (36) dźěćatkow, 12 synkow, 14 dźowćiczkow, mjes tutymi 1 morwe, 6 njemandźelskich. Swěrowało je so 18 porow (13), polhowało 24 (17) wožobow, mjes nimi 20 doroscenych, 4 dźěći. K Božemu bludu je pobyło 1366 (1398), mjes tutymi 581 muźskich, 785 ženskich, 31 prěni ras, 60 woprajenych, wjetsha pokoja 768 na żerbskims Dobrowólnych darow, wožebje za skutki zyrkwinskeje luboscze je so 540 (468) hr. nawdako, wot toho pschi 31 zyrkw. kollektach 244 (208) hriwnow. Bóh žohnuj a pschisporjeć wěru a luboscz we wožadze!

S **Bóschiz.** Sandźenu sobotu wječor běsche tu we Bezyrcz Hoscenzu 59. hłowna shromadźizna dobrowólneje ... wohnjowneje wobory, kotruż wjednik wobory z postrowjazajmi złowami a wschem pschitomnym wjele błoża do noweho léta pschejo wotewri. Ličiła so: 40 **bustawow** je ta zamkna ka loni. Wsche pschedpisane swuczowanja so pschewjedźechu. Mězazynych shromadźinow bě 11, jena shromadźizna z pschednoschkom wotmě so w schuli powětroweho schkita w Budyschinje. Wschě shromadźiny běchu jara derje wopytane. Na wschich shromadźiznach hejtmanow, na wokrjesnych swuczowanjach, na swjatkowych dnjach a też pschi sakkim setkanju w Drježdźanach je so wobora wobdźělika. Tohorunja też na wschich sarjadowanjach a wopomnjeńkich dnjach. W sandźenym lěcze je woborinj wjednik zwój 25létny jubilej pschi woborje woswjecził. Nimo toho możesche so towarischomaj A. Schusterej jako stuparjej a G. Schimanej, zykarjej, noschomne czesne znamjeschko wot krajneho swjasta sakskich wohnjowych woborow za 25létnu zwérnu słužbu wudźělić. W mjenje gmejny wjesnjanosta sa zwérne dźěło najwutrobnischi dźak wupraji.

Se **Schescherowa.** Sandźenu rutoru wotmě lětsa sarjadnischo w Njeswaczidle na Scheschowskich homach honitwu, pschi kotrejž ko 33 zajazow a 1 karnikl potrěli.

S **Běłych Nošlic.** (Budźesce wobhladni z tšélbami.) So tež njestrachene tšélby do ruki njepowołanych njeběžischeja, pschipad w naschej wsy wuczi, kotryż so na dobre sboże hischcze derje sćonczi. Jedyn hólczez zebi z powětrowej pukawu hrajkajo z njej tšeliche. Pschipadnje słužobna Fárberez je mu pschewulkej sdalenosći nimo dźěsche. Kulka trjechi ju do schije a sary so tak hluboko do wujasa, jo możesche so jenoż se zujej pomozu wotstronicz. Lohkomyślne wobhladsenje i brónju je pschezo strašchne.

S **Wojerez.** Dop. w 9 hodź. němske hłowne Boże słužby, ½11 hodź. żerbske hłowne Boże słužby se spowědźu, dop. w 9 hodź. hłowne Boże słužby w Kulowje, ½11 hodź. dźěćiščemšenje w Kulowje, w 12 hodź. żerbske kschcżenja, w 2 hodź. němske kschcżenja.

S **Drježdźan.** (Hodowny wjeczor towarišstwa „Zjornoboh".) Kak rjenje tola, hdyž so Sserbja tu we wulkim měsce seńdu, to bychu tak prawje po żerbskim waschnju hódy wobswjeczili. Bożodźěczowy schtom, wupyschcheny se zwěczkami, hwězdami, rjeczazami, jabłukami a worjechami kaž w saschkim czasu doma. Na blidach zwěczki a selen hałožki. Po zyłej jstwje wonja sa hodami a radosnje so kóžde wóczko błyschczi. So bě kóždy i naschich zwérnych Sserbow pschischol, so zamo rosumi, a kóždy wječakowasche sazo wobsebity rjany zwjedźeń a so radłubje dasche wjesć do dźěczazeho raja, hdyž knjez Pětr Kowar zwoju wobadu witasche a w duchu wjedźesche do najsche lubeje Łužicy a ryżowasche Bożu nóz w domjazej zyrkwi. Tam w saschłych czasach, hdyž běchu w chitte technistke wunamakanja, kaž milina, radio atd. hischcze njesnate, mějesche zyle żiwjenje wobsebity romantiski ras. „Doma, doma rjenje je", haj, to potom tak prawje sacżuješch, hdyž wróćo hladasch do dźěczazeho czasa. Njech nětko cże żiwjenje wjedźe won do zwěta jow abo tam, so stónczenje so wělo tež pschemnišich a swuczišch na zyle hinasche waschnju, dho tola we zwojej wutrobje jako najrjeńschi pokład wospjetowasch dopomnjenku! Taiki hodowny wjeczor nam ryżuje luboscz k prawemu skutkowanju a my so widźimy wokoło schtomika skaczaz w domjazej stwiczy. Njebjeske mysle pschejdu bohate te Boże dźěcżo, ale samo najznamjeńschi dar, jesche někak zwjatoczny wuznam, dokelž bě jón nam Boże dźěcżo dariło. W tutym smyslu hromadze, kedźkuli my a bě to rjenje. „Cżicha nóz", „O najzwjeczeńschi" saklincza a „Pschadła je Marja kubžakta", mjes tym bě so też żerbski rumpodich łacz k nam podał a wita wulke stare dźěcżi. Tón a tamny pěknje zwoju schtuczku spěwa abo hdyž niz, nó to zyda puki, kaž bo kluska. Ssu tu pak też makuschki mjes nami, te su wělo pěkne. Kóżdy dostanje swój dar, kaž je zebi jaschużił. Nascha młodzina pak, a to je wobsebje zwjeselelaze, bě pod nawjedowanjom zwojeho wjednika pschetwarjeńku pschihotowała, kotraż wulku radosć sbudźi: radio-sćelak. S dalokeho zwěta zlyschachmy żerbske pschednoschki a to zamo z Ruikeje, Pólskeje, Cżeseje. Nó, tajke něchto! Haj, hischcze Sserbstwo njesłubjene Dźak lubej młodzinje a knjesej Fryzej Hajdanej. Mała Sserbowka, to je jenicza, kotruż tu w Drježdźanach mamy, Schewzej Elsa, nam, kaj wa swjetnje hižo, rjanu hodownu pěseń pschednjeseze. Sskawa starschimaj! Sso wé, so ko makuschka też bohatscha wobdari. Něsko pak kóżdy pschitomny zwój kofej a wosnuschk dosta a zebi da zkodźeć. Wiele spěwow hischcze saklincza a pschi powschitkownej zabawje so cżeń minu. Mjes hosćemi bě chtaj dwai młodaj Sserbaj, kotraj, dokelž bo jimaj tak lubjeschce, so do towarišstwa samolwischtaj. To bě swjeselazy wuspech wjezorka. Wesa so, kaž pschi kóżdej skladnosći, też na nasche „Sserbske Nowiny" spominasche, ale je to w Drježdźanach jara cżežko, wotebjerarjow dobyć, dokelž je tola kóżdy nusowany, lokalne cżasopisy dźerżeć. Nó, budźemy so dale prózowaczi. — Sswěczki bě so dopalile, pokledni spěw bě wuklincżał a z prawej wutrobnej spokojnosću so naschi Sserbja na domowcz podachu. Daj Bóh, so by też w nowym lěcze nasche towarišstwo dale rosło. Chcemy wschitzy w krutym dźěle za nasche drohe Sserbstwo dale prózowaczi. A tuž na tutome sajmowidźenje we hłownej shromadźiznje njedźelu 19. wulkeho rózka. P. K.

Orkan cychnuje nad wjećornej Němskej

W Düsseldorfje 2 morwaj a 13 cżeskoranjenych. — Hewak wschudźe wulke wężowne schkody.

Město Düsseldorf je so pjatk wokoło ½2 hodź. z cżežkim njewjedrom podeschko. Sjednocżene se žylnym krupybiczom a mózným wichorom so njewjedro rozpuschcżi, kotrež we wschelakich kónczinach města wjele schkody nacżini. Wjele wulkich wukladnych woknow so sattócżi. Blysk rostorhny horni powod nadrósneje żelesniży, kiosti so powalichu, stécha měschczanskeje budźbneje halle so z dźela wotkry. Wjele schtomow so zwutorha. S padazymi kamjenjemi je so wjele pazantow sranito.

Njewjedro bésche je žylnymi krupami, kotrež mězachu wulkosć holbzazych jejkow, a je zuroliym wichorom sjednocżene. Kaž so hacż dotal swěcżi, je so nimo měry wulka wężowna schkoda nacżinika. Też diweju morweju a 13 cżežko a wjele lohko sranjenych je żebi njewjedro żadało.

Pschi wichoru jedna so wo wětrnizu, kotraż z wulkej njemdrosczu w jednotlinych dźelach města zychnowasche. Wschikhadźesche z Düsseldorfa-Heerdta pisches Hornju Kasselsku, pschesckocżi rěku Rhyn a pohibowasche so pisches zyle smutskowne město, wschudźe schtomy wuwalejo, zyhele i stechowu mjetajo a wokna wutłocżejo. Wożebje wulku schkodu njewjedro w Kopperez schamottowej fabrizy w Hornim Kasselu nacżini. Zyła fabrikska halla je powali. Wulke wuhenje so žypnychu a padnychu na pribatne twarenja. 6 wożobow so cżežko a 6 lohko srani. W Heerdtskim pschistawje běchu szežbnki wětrnizy saniczaże. Tam padny kólnja za lokomotiwy, pschi czimž so jena wozbda sabi a so dwě cżežko sranischtej. Pschi Bochholtskej dróży so tehorunja fabrikska halla powali. Tu so jedyn cżołowjek sabi a 5 cżežko a zyła žyła lohży sranichu. Mózy wichora hodźi so z teho spóznacz, so so murja, 50 zentimetrow žylna, powali. W Neußu je njewjedro wożebje w połnóznym dźelu města wulke sapuszczenja nacżiniło. W žydlischczu su so nimale wschě domki wotkryte a 44 zwójbowe z 214 dźěczimi je bjes tšéchi. W druhim dźelu města so tehorunja wschě tšechi domow wotkrychu a horuje poschoby so chětro wobschkodźichu. W dźelu města Weißenberga je ko tšecha zyrkwje a schule tehorunja jara wobschkodźika. Na burskim dworje so bróžnja a hródże potorhachu. Sfót mózejesche so z wulkej nusu wutkowacz. Drjewjany domczk je wichor wusdehnył a 300 metrow daloko wotnjesł. Padaze zyhele su nimoměry wjele schkody nacżinile.

Druha wětrniza łakhadźesche pjatk wokoło 5 hodźin nad wjesku Hamm pschi rězy Sieg, hdyž je wulke schkody nacżinika. 45 metrow wyschka gotiska wěża stareje evangelskeje zyrkwje so we wyschokosći 30 metrow wotłama. Horni dźeł wěże so na zyrkwinu tšechu žypny, kotraż so pschi tym cżežko wobschkodźi. Ludźo na dobre sboże do schkody njepschitúdźechu. 25 metrow wyschka wěża wohnjoweje wobory so powali a na žykawownju padny. Też hewak je tam wichor nimo měry wjele a wulku schkodu nacżinił.

Cežke njewjedra nad Jendźelskej

5 morwych. — Wocżakuje so žypnjenje mora.

Wulke dźele Jendźelskeje su so schtwórtk a w nozy k pjatkej z cżežkimi wichorami podeschče. Kotrež nětsahu zdźela spěcżnosći 160 kilometrow za hodźinu. 5 wožobow, z nich 3 w Lancaihirje, je pschi njewjedrze zjiwnje pschiszadźiło. Wjele drubich je so z padazymi murjenti a podobnymi podawkami sranito. Wożebje wulka schkoda je so na Walesu nacżinika, hdyž je so žlawny wiźazy Menaiscz móst, kotryż Angleseju z połnóznym Walesom sjednocza, cżežko wobschkodźił, tak so dwrbjesche so sa wobkhad sawrjeczi. Strach je, so móst kóždy wokomik do morja padnje. We wjele krajinach je wichor elektriske powody rostorhał, tak so běchu zyle města bjez zwěcła. S wichoram je so też położenje w sapławjenych krajinach zhórschito. W dolinje rěki Medwai w Kentikim wójwodstwje je so wjele wožow pócżrjelo. Też wobkhad lódźow je pschi wulkich wichorach jara wohrożeny. Amerikanski parnik Manhattan dyrbješe sandźeny schtwórtk wjeczor 5 hodźin cżakaczi, předy hacż możesche puczowazych na kraj wuźadźicz.

*

Njewjedra a wichory też pjatk sakhadźachu. S tym so położenje w sapławjenych kónzach hischcze zhórschi. Żelesniska staźja Colpel Oak je nětkole dospołnje z wodu wobdata. W Gloucesterhirskim hrabinstwje je so 150 wozow satepi. Sshnje wohrożeny móst mjes Angeley a Walesom je so z lohki wobkhad sażo pschipuschcził, dokelž wobschkodźenja njeběchu tak wulke, kaž so najprjedy sdaše. Pschi wichorowitym wjedrze wożebje pschibrjóžny lódźny wobkhad cżerpi. Rybazy w Lowestoft su poslednje 6 dnjow 12 ludźi sbudźili. Podnórjenje britiskeje tworowneje lódże „Bradda" we wuscżu rěki Mersey psched Liverpoolom je nětko sweścżene. Se 6 wožobow licżazeje wobžadki mózejesche jenoż jedyn matrosa pluwajo brjóh dozpěcz. Kaž so dale wojeswja, je so pola Formoby Point 5 cżełow na kraj pschipławiło. Ma so sa to, so žu to morwi wobžadki lódże „Bradda". Też druhe lódże su w mórskim strasche, a je strach, so so njewrócza.

Swětowe lětarstwo so w Barlinje skhadźuje.

Z krótkim zwjedźenskim akcże so wczera popołdnja 35. pokne pozedźenje sjednoczenstwa International Air Traffic Association (Iata) w domje lětarjow wotmě. Statny sekretar Milch pozedźenje wotewri. Pschi rěcznitu žedźo je direktor Wronsky, kotryż ma pschedžydnistwo tutoho senźenja. (Weltbild, M.)

Pšilopk

Sta rózow kčeje.

Wschudźe pokasaju so, dźiwaju na wopraudźe mile wjedro wulkeho rózka, hižo naletni połłoju. W sahrodach městaczka Stade kčeja a pupkuja so sta a sta rózow. Nowe lěto mózachu tam kčejaze mejsse žwónczki (zatki) schcżipacz, a samo nalki wonka na hrjadkach kčeja połda sijalkow a żołtnych prěnicżkow (primel). W holi kčeje hojowz, tulpy a żołte lilije (narcische) wotsu se semje.

Hłowny redaktor Marko Smolerk. Zamolwity za politiku feuilleton a wobrazy A. Dučman, za lokalny dźěl a pšilopk Marko Smoler a za nawěstki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinju. D. A. XII. 1935 2256. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći. Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje.

Zhromadźizna ratarskeho towarstwa při Cornej Wodze w Njeswačidle

Sawdźenu žrjedu popołdnju wotmě w knježim hosćenzu w Njeswačidle ratarske towarstwo pśichi Cžornej Wodźe swoju prěnju lětušnu zhromadźiznu, kótraž bě derje wopytana. Towarstwowy wjednik baron ſ Mietinghoff w Mikłejach mózješe na spočatku na to pokazaś, ſo někotre zwobstawy hižo dołhe léta towarstwu pśichiśłuśeja. Tak na pśikład 40 lět kk. Schmidt ſ Njeswačidła a Cžech ſ Łomska. Na to rěčeše dr. Sommerkamp wo themje: „Kak móžemy ſebi trěbne pizowadła ſa naſch ſtót wupěſtowaś.“ Wjetšina ratarjow naſcheje Łužizy wěnuje ſtotarſtwu najwjetšu kedźbnoſć, dokeź tuto trěbne hotowe pjenjeze do hospodarſtwa podawa, a pśichi tym ſašo na prěnim městnje mlokarjenje ſteji. Pśichi tym wěźo kaž wot ſamo praſcheńje naſtawa, kak mamy a kak móžemy trěbne pizowadła ſa naſch ſtót wobſtaraś. Wobkedźbowaś ma ſo pśichi tym, ſo móže ſo pěſtowanje pizowadłow jara wjeſelitronjaz wutwaricź a na druhej ſtronje ma ſo pśichi tym na ſemju a na klima kedźbowaś, ſo by ſo po móžnoſći bjes kajkehoſkuli riſika poſtupowało. Sa mlokowe hospodarſtwo ma najwjetšiti wuſnam prawe wothładanje łukow. Tu pak je hiſchće jara wjele dźěła nuſne. Huſto je rěčnik łuki namakał, kótreż ſu zgłe khude na kaliju a fosforu. Tu na ſadyn pad njepomha ſmuſcene hnojenje ſ ſuchu a próſchkowy kalij, ale bur dyrbi ſo na to ſmuſcźiś, ſo ſnajmjeńſcha wſchě 4 hačź 5 lět jónu łuku ſ hródźnym hnojom pohnoji. Pśichi tym pak dyrbi ſo dźěł hródźnego hnoja wobjeźe wothładacź a to tak, ſo ſo wſchódnje hnój trućže ſtejzy a ſo na to worſchta półneje ſemje namjeta, ſo by ſo tak dobra humuſowa ſemja wutwariła, kótraž pak je hakle potom mjelna, hdyž je 6 hačź 8 njedźjel leźała a ko waril. S tutym hnojenjom ſo wjele lěpſche wunoſchki dozpěja, ſchtož ſo teſ na roſtśi trawy wuſtutkuje. Tuto hnojenje ma ſo pak ſahe w naléčźu abo hnydom po ſnjnach ſtaś. Dale ma ſo wjele bóle hačź dotal na łučne hrjebje kedźbowaś a teſ walzowanje łukow w naléčźu nima ſo ſapomnicź, tola ma ſo na to kedźbowaś, ſo ſo prawa łučna walza wužiwa, kótruž móže ſebi mały ratar lohko na wjetſichich łuklach požčiś. Teſ paſtwiſchćam ma ſo wulka kedźbnoſć wěnowaś. Pódła ſwužiśića žyna pak je ratar teſ na khowanje pólnych płodow ſa ſwój ſtót pokſajny. Sa mjeſypkedowy wuſyw (Zwiſchenfruchtbau) radźeiche pſchednoſchowaś wośebje Landsbergſke měſchenje wuſikow, kótreż ſo teſ ſa pjinjenje ſita derje hodźi. Dale mělo ſo w naſchej wokolinje hiſchće wjele wjaſy jeczmjenja plahowaś. Teſ inkarnatowy dźeczeſ je najdźakowniſcha roſtlina ſa trěbne pizowanje. Ratař njeměł ſebi myſliś, ſo potom pſchepoſhe k kadźenju běrnow dóſdże, pſchetož pſchi prawym roſdźělenju móže ſo pſchezo dozpěś, ſo ſo ſnajmjeńſcha tśeśina polow ſ póſdnimi běrnami wobſaża, ſchtož je w poſledźnimaj ſuchimaj létomaj ſamo jara dobry wunoſchk mělo. Nimo iwučźeneje měſchenizy dyrbi ſo teſ plahowanju kulrěpy wjazy kedźbnoſće wěnowaś, dokeź je runje tuta jara bohata na bólku a teſ ſterſe mróſy ſnjeſe. Pśichi wobſtaranju žnjmjenja pak ma ſo jara kedźbliwje poſtupowaś, dokeź ſu ſo runje w tutym naſtupanju wulke njeluboſnoſće naſhoniłe. Teſ plahowanje kukurizy měł kóždy ratař, hdyž teſ we wobmjeſowanej měrje, pſchewjeſeſ, pſchi čimž je kormjenje ſwini wośebje kukuricźne ſorno jara pſchihódne a wudałne.

Hudźba – wumělſtwo – dźiwadło

W Zentralnym dźiwadle pokaſuje ſo wot wčeraſchego pjatka wulki film „Cžorne rože“. Je to film wuſwobodźeńſeho boja Finow ſ kwałke ruſkeho nadknježiſtwa, je to pſchikład ſa wukoſ, ſo lud, kiž je žebjewědomy, móže ſo je ſamžnjeze horjaceje ludnoſtneje mozy a roſbudźenoſće kwałke ſłej, kiž jón, a bynjejež ſtaźéła bylo, trapi. Widźimy w filmje, kak młodoſinoju ſaſtaja wſchě ſwoje mozy ſa wuſwobodźenje ſ zuſbarſtwa, kak ſtari padnu a nowi poſtawaju, ſ kótrychž ſo najmóznijcho poſbéha poſtawa ſocharja Collina. Do toho hraje luboſcźiwſti wobras reiwarki Feodorownu ſ Collinom, kiž wuroſće ſ tragiſy ſiniſteho luda. Ruſki generalny guwerněr ma knježacu ruku nad Finſkej, daji lud we ſwojim wobſtacu, rubi jemu ſchule, ſarjadniſtwa, ſakaſuje ſhromadźiny, ſwjedźenje, haj ſamo macźeřnu rěcź dźećom ſ erta, pſchima ſ rubej ruku ſo najſwjeźiſcheho luda, jeho duſche. Je to pſchemóžany wobra, kiž ſo nam w tutym filmje pſched wočźi ſtaja. Film njepſchinjeſe wuſpěſchne doſtónčenje narodneho boja, ale ſtónčzi ſ tragiku luda a dweju ſo kubowazeju duſchow. Miſchtrſzy hraja Lilian Harvey jako Marina Feodorowna, Willy Fritſch jako Erkki Collin, Willy Birgel jako guwernér. — Teſ póbłanſki programm „putane a njeputane pſchirodne mozy“ a Foxkliničzanej tydźeńſkej pſchehladaju, je wulźy ſajimawy. — Wopyt filma móžemy należnje doporučźiś.

Palaſtowe dźiwadło. Wot wčeraſchego běži we Palaſtowym dźiwadle nimo druheho ſajimaweho programma film ſ Pawołom Wegenerom w titulnej róli „Muž ſ krutej ruku“. Sſawny bankownik Wigand, kótryž je we ſwojim powołanju a we ſwojim pſchedewiſcu muž bjes kompromiſa, ſeſka ſo ſe ſonu, kótraž jeho pſchi prěnim wohladanju ſajima, a kótrejež wobras ſo jemu wjazy ſ duſche njeſhubi. Twjerdy, ſymny a njepiditlupny muž ſtawa ſo ſe ſłabym a mjeſkim. Tuta žona pak ſłuſcha hižo druhemu, rěcźniſej dr. Kröningej (Jan Riemann). So by ſo jej mohł bliźiś, Wigand rěcźnika Króninga jako ſyndika do ſwojeje banki pſchiſtaji. Žona pak (Roſa Stradnerez) łuſoho bankownika jako ſtrašchniſcheho ſaczuwa a prjedy hačź ſo wſchě jadźiwki wotſtronja, ſtej wobej ſtronje wjele cźerpiśa dyrbjałej. Pawoł Wegener teſ tu ſaſo ſwoju róli miſchtrſky hraje.

Katolske cyrkwinske powěſće

Tachantska cyrkej: Rano 5.45 hodź. Boża mša, w 9 hodź. wulka Boża mša z prědowanjom, w 2 hodź. nyſporna pobožnoſć z požohnowanjom. Přileżnoſć k ſpowědźi ſobotu wot 18—19 hodźin, 19.30—20.20 hodźin a njedźelu wot 5.30—6.30 a w 9 hodźinach.

Serbska cyrkej: Přileżnoſć k ſpowědźi ſobotu pop. w 3 hodź. za dźěći a w 6 hodź. za doroſcenych. Njedźelu 7.48 hodź. Boża mša z prědowanjom, w 9 hodź. wulka Boża mša ze serbſkim prědowanjom, w 11 h. ſulſka Boża ſłužba z prědowanjom, w 1 hodź. serbſki nyſpor, w 6 hodź. kſeſćanſka wučba z požohnowanjom. Bože mše wſěźny dźeń rano w 7 hodźinach.

Mužace

košle
spódnje kholowy
štrykowane lacy
pulovry, zoki
zwjeršne košle

[50]

A. Bokelmann

naſlědnik
měśićel Curt Müller
w Budyšinje - na Serbſkich hrjebjach 2
Załoženе 1892

Serbja kupuja

ſtopowane
móſchnowe
wolmjane
wjelobłud.
błidowe

prikrywy

tepich. ležo, roſormaſke ſpódnje koſe we wulkim wuběrku jara tunjo pola firmy 18

PAUL KORN

w Budyšinje na Hóſće hasy 21 (w domje khorobu. pokładnje)

Gardiny, rolowy

tunjo pola [59]

Würker na Zwonkowne Lawskej hasy 10

„Herbska grychta“ w Radworju

Kózłopiwo 54

Młode psy [58]

su na předań w Koslowje čo. 18

Jězdne plany

„Blitz“

z přidawkom za awta

zymske wudaće 1935/36

za 1.— hriwnu

dostanjeće

we Wudawarni Serbskich Nowin

Tuk za cźeridła

(po sudach) podawa tunjo

Měrćin Schudak

w Bukecach [60]

Čitarjo

płaćeje porjadnje našim dowěrnikam wotkěběrſki pjenjez

„Herzogec“ pućowańska ſłužba

Njedźelu, 26. januara rano 4,6 hodźin do **Barlina 2,60 hr.**

na „Zelenu tydźeń“ a „Wuſtajeńcu hontwu“

Zamołwjenja zapodajće do naſcheho běrowa na Cyrkwinſkim namješcźe čo. 5 pſi Serbſkej cyrkwi (tel. 2839) znapſeła Strauch a Kolde na Kamjenu, hasy 96

Je-li Was hłowa boli [42]

Je-li ſo Wam **ſylo morśći** abo **dostanjeśeći faldki,** tak zaleźi to často na tym, ſo ſće zakromdźili, ſebi w prawym čaſu derje ſedźace nuwoći wobſtarał wot

Eridha Lenza

wosebiteho optikarja

w Budyšinje na Hóſće hasy 21

Telefon 2134

Makulaturu

w kóždej mnohoſći wotedawa ſtajnje

wudawarńja „Serbskich Nowin“

Měšćanske dźiwadło [53]

Telefon 3203

Póndźelu, 13. januara, 19.30 h Posł. kněź Lehárowa opereta **Wjesela wudowa** Małe płaćiny 0.60—3.50 hr.	Pjatk, 17. jan., 20.15 h, kolo F **Knjeźef** Komedija w 4 jednanjach wot H. Bratka
Wutoru, 14. januara, 19.30 h Prěnje předstajenje kom opery **Bocceccio** Znowa wobźěl. w. Quodenfelda	Sobotu, 18. januara, 20.15 h **Swětowa mištrka** Opereta zymskeho sporta w 3 jednanjach. 0.50—1.50 hr.
Srjedu, 15. jan., 20.15 h, kolo E **Bocceccio** Komiska opera	Njedźelu, 19. januara, 15.30 h **Knurks ma tola wutrobu** Hodowna bnika wot Malberga zwiſene płaćiny 0.80—2.00 hr.
Stwórtk, 16. januara, 20.15 h Hudźba wot Fr. v. Suppé **Bocceccio** Kom. opera po G. Quedenfeldu	Njedźela, 19. januara, 17.30 h **Bocceccio** Kom. opera wot Quede feldu zniżene płaćiny 0.50—2.50 hr.

Póndźelu, 20. januara hóſtna kra **Renny Porten** z Barlinſkimi wumělcami **Maria Garland**

Fotowe aparaty [43]
Projekcijowe aparaty
Powjetšeńſke aparaty
Domjace kinowy a wšě wěcy za amatérſke fotografowanje

Fotowy dom Fiuth

měśićel Arno Lehnert w Budyšinje, Serbska hasa 13

Wuwiwamy filmy a platy, zhotowimy wotćahi wěcywustoinje a najſpěšniſo.

Zum Markgraf

(K markhrabi)

Kulmbachska piwowa jstwiźka na Drjewowych wikach

Štóž pruhuje, tón khwali [52]

prěnje Kulmbachske

swětłe a cźmne

jako znamkowe piwo najlěpšeje kajkoſće

Hoſćenc w Lipiču

Sobotu, njedźelu a póndźelu

kózłopiwo [51]

Wšěch wutrobnje přeprošuje **Kucharjec swójba**

Geislerec hoſćenc w Nowej Wjesce

pola Worklec [40]

Sobotu, njedźelu a póndźelu, 11., 12. a 13. januara

kózłopiwo točimy

Wutrobnje přeprošuje **Geislerec swójba**

Hoſćenc w Pěskecach

jutře njedźelu **reje** [56]

Wšitke

šulske knihi

serbske a němske

dostanjeće

w Serbskej knihańi

w Budyšinje w Serbskim domje

Přesadźowanje paln. drjewa

Hajniski hamt w Njeswačidle

změje sćěhowace dny přesadźowanja:

Póndźelu, 13. januara, we wotdźelu 39

někotre rm kuluchow liſćoweho drjewa, 41 dołhich hromadow.

Zeńdźenje dop. w 9 hodź. při Zarčźanskim wětrniku

Srjedu, 15. januara, we 34. a 33. wotdźelu

(Łomſcźanskeho hajniſća):

75 rm jehlinowych kuluchow a ſčěpow, 30 liſćowych dołhich hromadow, 18 rm liſćowych hałozow. [49

Zeńdźenje dop. w 9 hodź. při Bóſićanskich łukach pola Łomska.

Drjewowa awkcija

Póndźelu, 13. januara 36, wot dopołdnja 10 hodźin budźe so na ſibjeńcy w **Khróſćicach** za najwjetše poſkćenje a za hotowe pjenjezy přesadźowaś:

nětkle 100 rm khóinowych kuluchow, nětkle 3 kósne metry wužitkoweho drjewa, nětkle 80 běžnych metrow khóin. hałozowych hromadow [57]

Zeleninu, ovoce, brambory

Jablka

Hrušky

Cibule

Zelí

Mrkev

Červenou řepu

Celer

Petržel

Kedluben

Hlávkový salát

Endivii

Špenát

Kapustu

Květák

Brukev

Kadeřavou kapustu

Růžičkovou kapustu

Kapustu hlávkovou

Kapustu červenou

Kapustu bílou

Kapustu kadeřavou

**Kapustu růžičkovou

Přiloha k čisłu 9

SERBSKE NOWINY

Sobotu 11. januara 1936

Běły kěžor . . .

Ćicho a bjez wulkeje hary je so njedawno — kónc hodownika zašłeho lěta — do swojeje domizny, ze Abysinskeje do Stockholma wróćił šwedski officěr na wotpočinku Eryk Virgin. Kak je z Adis Abeby wujěł, wo tym nichtó nićo njewě. Dohladachu so najprjedy na njeho w Suezu, potom w Kairu, něšto dnjow pozdźišo w Aleksandriji a też w městach južneje Francowskeje. Hačrunjež je wězo w civilnej drasće domoj jěł — su jeho tola spóznali. Husćišo dźe je dyrbjał swój pas wućahnyć a so wupokazać, a při tajkich přileżnosćach wukopa so z człowjeka, kotrehož by hewak mohł měć za wšědneho pućowarja, so wróćaceho z tropiskich krajow, ważna wosoba z koła bliższich abysinskeho kěžora. Tajkeho człowjeka wězo potom pilnje wobkedźbuja; je dźe runje čas, w kotrymž so zda, zo cyły swět wokoło afrikanskeje citadele, Abysinskeje rejuje — a muž přikhadźacy tak rjec ze žórła, to je sensacija. Ale wjele njezhonichu, hdyž tam abo druhdźe někajki pilot abo officěr abo nowinar jeno spóznawši so k njemu bliže posunywši so prašeše, kak je z Adis Abeby so wudobył. To bu Eryk Virgin hnydom mjelčaca postawa a ani słowčka njepikny wo tym, na kajke wašnje je ze stolicy afrikanskeho kěžorstwa wujěł.

W času, hdyž bu Abysinska z problemom swětoweje politiki, hdyž ludźo počachu so hłubje z tutym dotal mało znatym krajom zajimować, hdyž snano tam abo sem jedyn krajowkartu wočini a so přeswědči, hdźe poprawom leži tón kraj, wo kotrymž so dźensniši dźeń wjacy hač je trjeba piše, rěči, basni a lži, hdyž Mussolini so zwaži na móličku njewinowatu ekspediciju do susodneho kraja čornych Abesynjanow — tehdy započachu so też wšelake huby čumpać a dźiwne wěcy so bajachu wo Eryku Virginje, wo běłym kěžoru, wysocy ważenym zastojniku čorneho kěžora negusa, „kralow krala“ Haile Selasje. Běchu žalostnje wćipni ludźo, kotřiž chcychu nješto wěrypodobneho wo tym zhonić, kak je běły officěr přišoł na dwór čorneho wjerćha. Što so to njeje wšo kołwrótne wuhlanyło z hłójčkow, z fantazije drje přeradobnje wobhnadźenych wćipnosćow! A dźensa? Wěc je jara jednora podawizna, kak je tam přišoł běły k čornemu.

Negus měješe šwedskeho lěkarja Kurta Hennera. To nima nichtó negusej za zło, skónčnje ma prawo, zo so wo to postara, zo strowy wostanje, a šwedskemu lěkarjej to też nichtó za hrěch njeliči, zo je tam so přesydlił, hłowna wěc, zo negus derje płaći (a to drje čini, wšako ma tajke dobroćiwe nanowske wobličo!), tajki kěžor njemóže sebi też skónčnje dowolić jako kěžor najnižšn tarify — swinjacy wikowar a kěžor, to je małuški rozdźěl! Tuteho lěkarja su sebi Abesynjenjo překřćili na „dźiwyčinjaceho doktora“, a lěkař Henner drje njeje nićo přećiwo tajkemu nadobnemu titulej měł, wšako jemu to nićo njeje škodźało, nawopak! — — měješe zakrasnje dowěrliwe stejnišćo pola kěžora, a móžeše sebi z časami dowolić, nješto jadriwišo hač druzy prajić; — a tuž je najskěršo raz tak připódła kěžorej při kofeju šuknył, zo by za Abesynsku był jara nuzny europiski rada, to rěka, člowjek, kiž ma we wuzkosćach měć přeco dobre rady na wubjerk. Wězo by to jenož mohł być muž z tajkeho europskeho kraja, kiž nima w Africy kolonialnych interesow, a Šwedska so tak a tak do Afriki njetyka a wón ma dobreho přećela, officěra na wotpočinku Eryka Virgina atd. Tak je so to najskěršo pletło, kak? Dokładnje drje jenož to negus a ludźo wokoło njeho wo tym wědźa. Dosaha, zo so nadobo 60lětny officěr přeměni na diplomata a radu kěžorskeho trona — (njewěm hač je jónu tehdy štó zbožo k tajkemu zastojnstwu přał, njestawa so tajke nješto skónčnje wšědne dny — na — „zbožo“ je nětko tak a tak ke kóncej) . . .

Tam w Adis Abebje je Eryk Virgin, kěžorski rada někotry horcy dźeń w negusowym palacu přětrał a drje też někotru tužnu nóc tam wostał (nichtó njech sebi njemysli, zo su jenož karty placali . . .!) A su sebi Virgina zabiće česćili: — to raz wujědźe sebi Virgin z autom, a něhdźe daloko wonka a započa auto faksy činić, t. r., auto so wobškodźi, njemóžeše dale jěć, dyrbješe na kóždy pad do wuporjedźernje. Drač wě, kak dołho by tam wulcy ważeny knjez rada dyrbjał mjez njecivilizowanymi wóstami na zbožowny připad čakać, zo budźe auto zaso w porjadku, hdy njeby negus jeho tak zańć měł, a jemu hnydom — zhoniwši wo njezbožu — swój auto elegantnje napřećo pósłał, zo by Virgin z nim do stolicy wróćo přijěł. A hdyž Abesynjenjo kěžorski auto wuhladachu, a w nim — o wěc w Abesynskej dotal njesłyšana — běłeho na měsće čorneho swojeho wjerćha — to bě za naivnych Abesynjanow přewjele: z kěžorskim autom smě tola po prawom jenož kěžor wokoło jězdźić, a hdyž tam nětko w nim běły rada sedźi, dha njech je tón też kěžor, a wot toho časa měješe abesynski stat dweju kěžorow: čorneho negusa a běłeho Šwedu! Tak bu z Eryka Virgina „běły kěžor“.

Dźensa wěmy też, zo je Virgin był tón muž, kotryž je negusej wotradźał wutworjenje wulkeho lětarstwa, dokelž bě dospołnje wo tym přeswědčeny, zo w Abesynje wójnske lětarstwo (wuwzate wězo wučušlowate lětadła) njebudźe ženje móc wjele wuńčinić. Tehodła je dał jenož mału črjódku pilotow derje wukubłać.

Virgin je też był tón duch, kotryž je po podeńdźenjach blizko Ual-Ual prajił, zo je njemóžno, wójnu wobeńć, a je měł prawje. Dźensa też Virgin přida, zo je wón jako „běły kěžor“ wšitke ważniše telegramy do Genfa stilizował, zo je wón — slědźo kročel po kročeli cyłu politiku — so prócował zo by ze wšitkimi mocami tola hišće wotwobroćił wójnu.

A hdyž so bliže̊še čas, zo bu wěste, zo wójna wudyri, derje wědźeše, zo by jeho šwedske wójnske ministerstwo dyrbjało dla zdźerženja šwedskeje neutralnosće wotwołać. A wěn wuwi so tak, zo w samym času, hdyž dopě telegramm ze Šwedskeje do Adis Abeby, wustaji Virginej lěkař k. Henner wuswědčenje, w kotrymž přećelej nuznje radźi, strowoty dla klima (potwětr) změnić.

Virgin jara słowa wjerći a derje rozmysluje, prjedy hač jo z erta pušći, hdyž rěči wo kraju, w kotrymž je był běły kěžor. Woprašany wo skónčenju wójny, jenož skrótka wotmołwi:

— Abesynjenjo njetrjebaju wjetše dobyća Italčanow dopušćić. Je-li so poradźi, Italčanow hač do najbliższeje dešćoweje doby trochu we wuzdźe zdźerżeć, zmeje to wulki wuznam za wukónc tuteje wójny.

Žebrak.

Nowe lěto so wólbrnje započało

(Wobras je wěn.)

Tak nětko to mamy. Lědy je nowe lěto so sapoczało, masch hižo swoje mjerjanje. To potrjechi starych a młodych, bohatych a chudych a wobjebje tych salubowanych. Kak traśny bě tola hodownik swjedźeń, kak rjane ranje noweho lěta sa nasćeho Pětra. Hižo śej myślejśe, so jemu najwjetśe śoże na śwěcje wutkśeje a so sa njeho njebjeśa polne huślickow wiśaja. A nješto dnjow posdźišo? Haj, bjeczecź mohł se śamej starocźu a srudobu. Najradšo bu tikatu torku wśat a bo ſ njej satšélił, kaž dźaśe nědy Brylez Jan ſ njej swoju rodnu wjesku sapalicź.

Schto dha ſ Pětrom po prawym je? Ach, mój bożićko, to hišćeje njewěsće? Haj, njeśśym wam hišćeje rjekł! Schto dha mohło to pola taikeho młodeho thadle dale bycź hacź jeneje holzy dla. Myślu, so je to zuły swět widźał druhi ſwjatu dźeń, kak wón ſ Piikoriź Hilźu

Nowolětne přijeća w domje statneho presidenta

Pjatk pschija wjednik w domje statneho presidenta diplomatiski korps, so by nowolětne pschecźa pschijał a na nje wotmołwił.

Dojen diplomatiskeho korpsa nunzius monsignore Orsenigo pschecźita nowolětne pschecźa.

Heinrich Hoffmann, M.

Stawizny

serbskeho homiletiskeho seminara Lipsčanskeje university w Hodźiju.

(1. pokračowanje.)

Bźše w juniju abo w spočatku julija 1877, jako so Imiš do Lipska přiwjeze, zo by młodych studowacych serbskich theologow na założomny seminar přeprosył a z nimi hromadźe jeho započatk postajił. Do hosćenca „Město Drježdźany“ bě zawadźił, a tam so přeprošeni młodźi theologojo a z nimi studentaj phil. Muka a Holan, kaž też dołholětny wěrny přećel a spěchowar towarstwa Sorabika, knihikupc Pjech, z Imišom zeńdźechu To bě radostny wječor. Imiš wěcźeše swojich młodych přećelow zahorić za jich poždźiši nadawk a jim nuznotu wotmysleneho seminara rozestaja, tak zo wšitcy z radosću jeho přeprošenje do seminara přijachu, kotrehož započatk bu na 27. augusta postajeny. Hakle wokoło połnocy so studenca z Imišom, kiž bě wšěch tutón wječor za swojich hosći měł, rozžohnowachu.

Pónđźelu 27. augusta 1877 so młodźi studowacy jedyn po druhim Hodźijskej farje bliżachu, hdźež jich Imiš a jeho luboscźiwa, nadobna mandźelska přećelnje witaštej. Do domu stupiwši začuwachu so zdobom jako doma a domjacy: tak rozumještaj Imišec mandźelskaj so studentam nan a mać sčinić. Bohusłowcy pak, z kotrymiž so Hodźijski seminar wotewrí, běchu ćile: kandidataj theol. Korla August Nowak z Rakec a Marćin Renč z Ketlic, studenca theol. Jan Renč z Ketlic, Korla Křižan ze Sćijec, Jan Křižan ze Sćijec, Herman Wjacka z Barta a Pawoł Wjacka z Barta; woni wšitcy, mjez kotrymiž běštaj trójcy bratraj, namakachu hač do jeneho, Nowaka, kiž dla njedosahaceho městna na šuli nocowaše, na wobšérnej farje bydło a polne, bohate zastaranje. Dnjowy khód wšě te štyri njedźele a kóždy kurzus bywaše we wulkim a cyłym tónle: Rano nješto do 7 hodźin b na korridorje, kiž nimo lěharńjow, w kotrychž studenća lěhachu, wjedźeše, Imišowy nic łahodny stup a zdobom jeho hłuboki a mócny, a tola mjehki hłós słyšeć: Moji lubi knježa, stawajće, stawajće! A zawołani so prócowachu, so ze swojich słódkich sonow zwuwić, sebi spać z wočow zetrěć a so skónčnje z ćopłych posleščow zezběhać. W paćerskej jstwě na nich snědanje čakaše. Po rańšej modlitwje, ktoruž mějachu wučomcy po rjadu čitać, naliwaše farařka kofej a Imiš dosta swoje mloko, kiž bě jeho wšědne snědanje. Na to so w delnjej wulkej jstwje wučba započa. Wučeŕ sedźeše za blidom horka a z bokomaj blida wučomcy. Zwjetša so do serbšćiny z někajkich němskich nabožnych knihow přełožowaše; jedyn po druhim by sadu přełožił, na čož by Imiš porjedźomne porjedźił a potom bychu wšitcy sadu napisali, štož by Imiš nazajtra skorrigowane wróćo dał. Tole dźěło, ze swačinu přetorhnjene, traješe zwjetša hač do wobjeda, kiž so w znatej paćerskej jstwje wužiwaše. Po wotpočinku hač do kofeja so wšě zaso do dźěła dachu při čimž by kóždy swój nadawk činił, pak předowanje dźěłał, pak mjeńšu němsku knižku přełožował, zo by so potom w serbskej rěči wudała, abo nješto podobne, hač bychu so wječor zaso wšitcy w fararjowej jstwje zešli, cigaru kurjo, w žiwej rozmołwje z nim khwilku posedźeli. Wěste dny bychu rano w 7 serbske dźěći Hodźijskeje šule přišle, a jedyn ze studentow by z nimi w přitomnosći wšěch druhich katechesu dźeržał, kiž by so wězo pozdźišo kritizowała. Dźěći pak bychu, kóžde wot farařki swój prażeńk dostawši, wjesele zaso z fary do šule běžałe. Sobotu dopołdnja bychu sobustawy seminara z přewodom swojeho wodźerja po wsy horje do rjaneho Božeho domu ćahnyli; a dwejo z nich byštaj měšnisku drastu woblečenaj byłaj: tón mjenujcy, kiž měješe nazajtra předować, a tón, kiž měješe wotspěwać, měještaj wobaj před seminarom to swoje na pruhu prajić abo spěwać, zo by so Boża słužba nazajtra derje radźiła. Imiš měješe wótre wuchło a by to, štož by njedosahace było, porjedźał. Njedźelu by ta sama črjódźička do cyrkwje ćahnyła, a broza jimaše a tšaseše drje toho, kiž měješe předować, hdyž ducy po puću kemšerjow widźeše, kiž běchu přišli, dźensa na njeho posłuchać. Ale Imišec knjez měješe cyle wosebity dar, z krótkim, jadriwym słowčkom struch-

jenu turu po druhej we wjeſnej korczmje rejwasche, hdyž mješesche žerbitke towaršwo ſwój hodowny ſwjedžeń. S Barlina bě na ſwjatse dny pſchiſchla.

S tej žno ſo ſdawna czaha. Hižo tehdom, hdyž hiſchcze pola Schotzkiz ſtužeſche, ſ njej khodjeſche. Potom dóſta pſches Sserbſke Nowiny ſtužbu w Barlinje. A tuž bě jeneho dnja fuk. Wot teho czaſa njewědżeſche Pětr, na czim po prawym je. Wěſo, něſchto rajow bě jemu pišała ſe Schprewineho Babela. Ale ſchto dha réka pišacź, hdyž je taſta holsa w Barlinje. Papiera je ſcherpna. A poſlednje měſaxy ſanka nicko wo ſebi ſtužſchecź niedaſche. Skoro poczža jemu wſchitko bjeſdžak ſmeć. Tak je ſwój wón hnydom niechcěl ſi mysliť: Hdyž ſu tajke holczki w Barlinje, ſajedže jim czert horſcze do nopa abo dóſtanu nětkaſi „fimmel“, potom maja nadoſcź woſebnych kavalérow ſe ſtotymi ſubami a wuhladkowanymi włoſami, w lakowych cžrijkach a wutnkanych ramjenjach.

Tehodla hody ani ſ mikawcžkami njemikny, hdyž ſaſtužiſcha, ſo je doma. Ale to ſinak pſchindže, hdyž hodowniczku pichiwokdnju pſchipadnje nimo Piſkoriz dźěſche a pſchipadnje wokomik ſaſta a ſwej zigaretku ſapali ſche a pſchipadnje wokomik ſaſta a ſwej zigaretku ſapali ſche a Hilža pſchipadnje ſ domu wuſtupi. S jenym ſkowom, wona drje tróſchku woſebnilcho rěcžeſche a ſkowa rjenje ſerbſky ſadžeſche, ale hewak pak bě ta ſtara. Skótka, to wſcho bě ſkoro kaž ſlub, hdyž dſenſa na ſwiate dny woſpjet hlada a na nje myſli. Moſebje tſeźi ſwjaty dźeń, hdyž bě pola Piſkoriz na wopyſce.

Ach, hdyž na ſchtwórte popoldnjo ſpomina a ju na dwórniſchcžo pſchewodżeſche, hdyž wobej Mikanej holzy ſe ſamym cžahom wotjedżeſchtej a wona jemu w poſledním wokomiku pſches ſawjeru hiſchcze ſchepny, ſo je ji prawje, jeli ſej myſli, ſo mataj ſo bracź, dha pſchindže domoj.

A hdyž wrócžo myſli na ſylweſtrowy wjecžor. Po trochu ruma je na wjecžor ke Klamarej ſchol a je ſ narom a maczerju hromadże nékotre hornckí cžonſkich nit a hdyž běžchej do ſoża, hiſchcze jedrn ſam. A bě ſej Hiſliny wobras pſched ſobu k bleſchi ſtaſił a ji pichipił. Dołho je ſedźał a wulke ſboże rospominał, ſchtož bě jemu ſtare létko w poſledním tydženiu pſchinjeſko. Sčehowaſche w duchu ſwoju rjanu khartku k nowemu létu, kak wona ſ nékakim ſpěchnikom do Barlina ſoźcha. A nowe léto bě w dwanaczich witał, kaž hiſchcze žane a Hiſliny wobras bě wokoſchował. Niebě drje bleczka, hdyž nje by ſwojej ſubje ſtłócził.

A hakle Nowe léto rano! K wěczaſoſci buchu hodźinki, doniž liſtowy njepſchindże. Hnydom na thěſinym proſy jeho wocžakowaſche a kaž bu ſe ſedmich niebjeſ padnyk, hdyž mjes ſhoſtowſchcžanymi khartkami Hiſliny pódla niebě. Nicžezo ſaſn wobhladowaſche ſej tu khartu a pſchi tym wołta: wot Selmanez wuja. Kowariez cžety a Dubej ſwójby a wot ſwojeje Hiſle nicžo. Ow iej, to bě nowoſtne ranje! Ale ſpokoii ſo tróſchtu, jena naždża jemu hiſchcze kiwoſche: ſótoł bźeńa pjeje móże hyczź jutſſe. Pſchi nowoſtnych thwatkach, hdyž ma pósta połnej ruzy dźěła, móże ſo jena ſaposbdźicź.

Naſajtra dumſchtaj ſ nanom po drjewo jěcź. Ale bě jemu to wuréczał. Chanſche. ſo hnſchtej naiprjedan wſchitko doma dotſadowakai. ſo bu hnydom k ruzy hyk, hdyž liſtowy pſchindże. Wocži je ſej ſkoro ſa nim wubladał. Jemu bě, kaž by jeho Boża ruczka ſtiała, hdyž liſtowy tamle ſnapſchecza po puczu nimo dźěſche.

A mjes tym bě potom niedźeła. Móżeſte to Pětrej ſa ſło wſacź, ſo žiwjenje jeho mjany niekajimowaſche? Wódżeſče ſej pſchedſtajicź, ſchto je w ſaſtkich dniach a nozach pſchětrał? To réka, hdyž ſo nowe léto ſhożownje ſapoczina, ale potom hnydom taſke pliſty wudźéla, ſo hy ſkoro ſraty ſa błudnizu, je bies dźiwa, ſo jemu ſnědanje a nicžo niekłodźeſche a wſcho wokoło njeho bě kaž tajka ſcžéra wotſchkrabana ſcžéna.

Dſenſa wſchak runje tak jara wjazy na to njemyſli. Ale tola jehow jedrowiſzy mjerſa, ſo je ſo tak ſa kuntku měcź dał. Schtó dha wě, kak je w kraſnym Barlinje ſylweſtrowała a ſ kim? Snadź ſamo ſortuje wo wjeſnym thadlu w kolisnje Sodom a Gomorſkich kichlikow. A wón, te cželaze wucho, ſedźi ſwérnje a pélnje doma w ſwojej ſtwiczźy a wokoſchuje hlupu podobiznu. Rostorhacź budże ju na tſpaz kuſkow a do thachli ſtykacź. Ale tak to je, hdyž te holzy bo Barlina ſaczahnu. Někajke dyrdombeſtwo je ſa nich dobre, hdyž na nékotre dny domoj pſchiidu do ſanjechaneje wjeſki. Hai, rostorhacź budże ju, to réka dopiſhniju, na granatku'ki. We nim ſo wari!

Sso dha wowrótnił, Pětrko?! Woſtaj ſo teho! Nimaſch ſdacža, kak ſwérna cžt je a kak ſymne a proſcže nětko wſchitko w Barlinje je, hdyž je na hodźoch doma pobyła. Njemóże je ſadoſcžu doczakacź, dóniž ji njenapiſaſch, hacž ma tważ w nazymje abo hižo w lécže hyczź. Ani njewě, kak ſolidnje je ſylweſter ſ Mikanej holzomaj woſwjeczźiła! A kaiki rjany liſt ju wſchitkim hromadże pišali w Hiſlinej ſtwiczźy. Jenož ſo ſtej Mikanej holzy ſabyłej, liſt do póſtkeho kaſcžika tynyncź. Ale na tjeźi je Mikanej Frida liſt w ſwojej tolzy nadeſchła a hnydom wotpóſłała. A Pětr dóſta jón hakle njedźelu dopołdnja a je nětt połneho wjeſela. Tuž ſej ſpomjatkujcże wy młodźi na zyke létko: hdyž ſo něſchto wólhrnje cžini, niż hnydom ſadwélowacź. Swjetſcha pſchindże hinak, hacž ſo ſej myſlíł. Tež tu réka: ſwój měr wobkhowacź!

Wójnske łódźſtwa přihotowane

Kaž jendźelſke tak je tež franzowſke wójnſke łódźſtwo poſlednje dny jara wobtedźbowanjahódne kchižowanja pſchewedko, kotrež bjes dwěla ſ 20. januarom, ſ dnjom, ſ kotrymž ma wſchón dowos wolija ſa Italſku pſcheſtacź, ſwiżuje. Na tutym dniu budże w Sſrjedźoſeńſkim morju 5 wójnſkich łódźſtwow pſchiprawjenych a to pola Gibraltara jene jendźelſke a jene franzowſke, dale dwě franzowſkej pola Toulona a pola Korſiki a jendźelſke pola Alexandrije. Nimo toho maja Jendźelczenjo hiſchcze hyſne jednotki pola Haifa, wuthodźiſchcža wolijowe wſko powoda ſ Iraka a kónczńje w poſledním cžaſu tež w greſkich wodach.

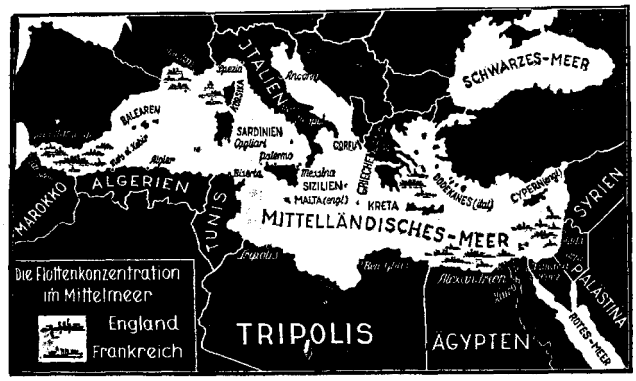

Pſchehladowa kharta po ſeſtupanju wójnſkich łódźſtwow w Sſrjedźoſe...im morju.
Tute dny budże w Sſrjedźoſeńſkim morju wjetſcha liczba wójnſkich łódźow, hacž je jich k tu po ſkónczenju ſwětoweje wójny tam było. (Graph. Werkſtätten, M.)

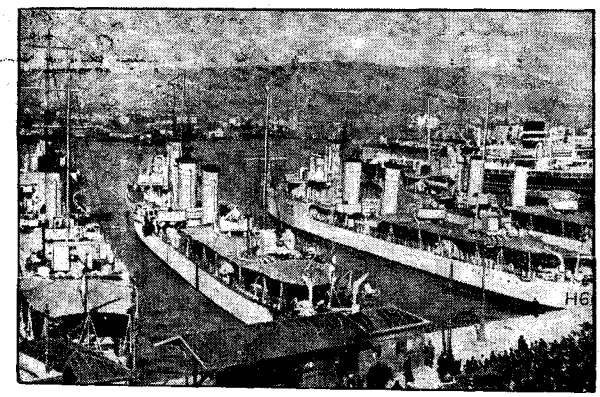

Jendźelſke ſaniczaki w Piräu.
Do Athenſkeho pſchiſtawa ſu 4 jendźelſke ſaniczaki „Exmouth“, „Elektra“, „Expres“ a „Export“ dojeſe. (Weltbild, M.)

ſemu bojoſć wotehnać a jemu wutrobu ſkhroblić. nić. Při njedźelskim wobjedże dosta prědaŕ z pokhwalacym ſłowom wot wodźerja ſeminara ſławu, kiž też zaſo k dalſemu radoſćiwemu dźělu honjeſe.

Na Hodźijskej farje ſo pilnje dźěłaſe. To pak nikomu wobćeżne njebě. Wědźeſe tola Imiš ſwoju wučbu tak zajimawu činić, zo ſo wſitcy jenož na nju wjeſelachu. A dokelž by wón. njech by ze ſwojimi wučomcami za blidom ſedźał abo z nimi cigaru kuril abo ſo z nimi w zahrodże abo po puću wukhodźował, přeco nadawk ſeminara we wočomaj měł a w rozmołwje wučił, tola zo to jeby nichtó prawje pytnył, roſćeſe znajomnoſć ſerbſkeje rěče w ſeminariſtach kaž ſama wot ſo. Wosebje wažne bě w tym nastupanju też to, zo bě knjeni fararka, Mila Imišowa, ſerbſkeje rěče nje jenož mócna, ale zo ju też rěčnisey a po pismje połnje wobknježeſe, tak zo éi młodźi knježa też z jejneho erta ſamu dobru rěč ſłyšachu. Imiš pak jenož na hłowu ſwojich wučomcow njeſkutkowaſe, a'e też na jich wutrobu. Jara derje wědźo, zo zwjertliwy jazyk jenož zymne ſłowa rěči, kiž ſo nikoho njepřimnu, doniž je wutroba njeje zhrěła, płodźeſe wón na ſeminarje ſwojim poſłuchajam lubość k zaſtojnſtwu, k cyrkwi, k Božemu ſłowu, ale pak też lubość k ſerbſkej rěči a k ſerbſkemu ludu do młodeje wutroby. Sobuſtawy prénjeho ſeminara jara derje wědźachu, ſto činjachu, jako jemu hody 1877 jako wopokazmo ſwojeje dźakownoſće ſwoje na halozy ryſowancho ſtoma zeſtajane podobizny darichu, nad kotrymiž běchu ſłowa napiſane: „Lubość k narodnoſći zahorjena njech płomjenja přec' wjetše dobudźe!“ Štyri njedźele rozwučowanja trajachu. Po ſwjedźeńſkim poſlednim wobjedże, po kotrymž ſebi wſitcy ſtrowe zaſowohladanje na farje za lěto přejachu, ſo ſeminar rozpuści. Z tym pak zwjazki mjez wučerjom a wučomcami na cyle lěto rozwjazane njeběchu. Mějachu ſtudenća nětdźe w Serbach žane prědowanje dźerżeć, bychu jo prjedy Imišej připóſłali, zo by jo přehladał, a w prózdninach bychu husto k njemu pohladali, jeho za tym a tamnym wo radu prašeli a přeco na farje lubje witani byli. Wosebje pak ma ſo tu wuzběhnyć, zo je Imiš z nimi wšěmi we wobſěrnym liſtowanju wostał. Tři wulke faſcikle, kiž ze ſamych liſtow tutych ſeminariſtow wobſteja, ſu toho žiwy ſwědk. Wšě ſwoje wulke wopory na pjenjezach a na prócy je Imiš njeſł za to, zo bychu ſerbſke wosady prědarjow měłe, kotřiž bychu khmani byli, je woprawdźe cyrkwinscy zastarać. Dźaka wón při tym žaneho hladał njeje. A tola je jón měł. Zo bu Imiš po rjadu najprjedy z wyſokim ſakſkim rjadom, potom z titulom licenciata a pozdźišo ſamo doktora theologiae h. c. wuznamjenjany, je ſo z wulkeho dźěła z dźiwanjom na wutſojne wodźenje jeho homiletiſkeho ſeminara ſtało.

(Pokračowanje ſčěhuje.)

Pokiwy pyskej a pjeru

š, (sch)

š ſteji druhdy za ſtarše s, na př, worſta wot worſty, ſkóro wot ſkwórca, ſerſć wot ſerſce, ſkréć za ſkwrěći, ſpica za spicu Radſpeiche, ſpara a ſpara Klaue, ſwinc za ſwinca Dachs, ſkropa (Schorf) za ſkropu, ſkrodawa za ſkrodawu, ſkabr je „Käfer“. š wuwoſtajamy před s: budy-ſki, wió-ſki worjech (Wal-, wiſche Nuß). š njezměſej z ch: kléšć, wéšćić, ale: wěché, kaž wěcha; płašć, ale płacht.

Schachtelhalm (Zinnkraut) přaſka (nic: tſaſka)

schaden ſkodźić; Schaden leiden ſkodu (po)ćerpjeć, ſkodować; do ſkody być (nic: ke ſkodźe). Durch Schaden wird man klug (aber nicht reich) Wiki wuča woči wuwaleć. Pozdźe kóčku honiš, hdyž je połć zežrała.

Schaden zufügen też: z konja mjetać. Hdyž ći telko ſkotu ſpada, to tola z konja mjece. To je nam ze ſkodu.

Schaf, dummes S. hłupy ſkop, hłupy liba (za muži), hłupa koza, hłupa kawka (za žónſke)

schaffen genug donadźělać, dodawać, dopłaćić atd. Studenći programow dodawać njemóžachu (M. A.).

Schall tut. Wot Tutoſława maju Tućicy (Tautewalde) mjeno. Tutawa Hupe.

Schallplatte (zwukowa) tačel

Schalmei duda

Schandfleck woplusk (1728), wobćisk

Schaum pěna, ſchäumen pěnić. Konje pěnja, człowjek z widliščemi pěni. Jeść = Gieht.

Scheibe tačel, Scheibchen tačałka. Na tačałki ſo kolbasa kraje.

Bačońske spěwne towaŕstwo zaso spěwa

W narodnym žiwjenju ludow ma spěw wulku ważnosć. To naši krajenjo w cuzbje najlěpje začuwaja. Při jeho zynkach so znowa zahorieja za rěč, lud a wótčinu, při jeho hłosu trany lubosće a žadosće za ródnej zemju nutrnišo zaržuja. Tuž maja spěwne towaŕstwa ważny nadawk dopjelnić a njesu sobu zamołwitosć za zdźerženje serbskeho ludstwa. Kóžda spěwaŕka a kóždy spěwaŕ je tak rjec zamołwity pioněr w dalšim wutwarje našeje narodneje kultury. Ze swojej wutrajnej dźěławosću přinošuje za zdźerženje našeje narodnosće. A mózemy bjeze hordźenja rjec, zo su naši spěwarjo a jich dirigentojo sobu najwoporniwiši dźěłaćerjo w narodnej winicy. To kóždy wě, kiž mjez nimi skutkuje, a posledni wulki koncert w Budyšinje bě za to z dopokazom. Tuž też kóždy dobry a přeswědčeny Serb spěwne towaŕstwa po swojich mocach podpjera.

Tohodla so wšitcy radujemy, zo Bačońske towaŕstwo, kotrež je dołho dremało, zasy spěwa. Před wjacy hač połsta lětami so założi, jeho narodny dźeń je 19. mały rózk 1893, runje na dniu złoteho biskopskeho jubileja bamža Leona XIII. Budże lětsa potajkim 53 lět, zo w swojim času do narodneho a wosadneho dźěła zaprimny. Nastork za założenje da tehdomniši wučeŕ Jan Symank, nětko wyšši wučeŕ na wotpočinku w Budyšinje. Zaměr spěwneho towaŕstwa bě, wosadnych wukubłać w serbskim a němskim ludowym a cyrkwinskim spěwje, dale pěstowanje a spěchowanje katolskeje cyrkwinskeje hudźby na podłožku liturgiskich zasadow a postajenjow. Zwonkadka spěwachu jenož mužscy. Za předsydu wuzwoli so bur Mikławš Delan, za zastupnika hospodarski pomocnik Mikławš Piech (pozdźišo w Miločicach), za dirigentu wučeŕ Jan Symank, za zapisowarja a pokładnika bur Mikławš Rehiš, wšitcy we Dražnju. Na założeńskim dniu přistupi 20 sobustawow Jenož někotři z tutych założerjow su hišće žiwi. Ličba sobustawow hladajcy rosćeše a towaŕstwo měješe kóne zašeho lětstotka na 50 sobustawow. Wono je na swojim nadawku pilnje dźěłało, wuhotowaše samostatnje wjacore swjedźenje, wobdźěli so na zhromadnych serbskich manifestacijach a haješe wosebje cyrkwinski spěw. Wójnski čas a powójnske lěta su tu kaž druhdźe towaŕstwu zeškodźałe; też wotkhad knjeza kantora Symanka. Nětko pak zasy dźěła jako spěwny wotrjad wosadneho towaŕstwa a čini swoju winowatosć. K. měšćanosta Jurij Měrćink we Haslowje je loni w lěće spěwarjow zasy zwołał a woporniwych Serbow, mužskich a žónskich wokoło sebje zhromadźił, zo bychu w zmysłu Domowiny za lud a wótčinu skutkowali. A nětko přihotuje so wotrjad na swój zymski koncert, 9. małeho rózka, na kotryž blížša a dalša wokolina wěšće prawje bohaće přikhadźa. Skoro tydźeńscy zhromadźuja so sobustawy ze wsy a z wokolnych wsow k wutrajnemu spěwanju, njehladajo prócy, časa, wudawkow a brozneho wjedra. Hdyž zdaleny dirigent k spěwnej wučbje wola. Bačońska wosada a jeje namjezne wsy maja hišće wjacy spěwnych mocow, kotrež do wotrjada słušeja. Wjech nowe lěto dalši rozkćěw přinjese a wjele Serbow za njón zahori! -k.

Cyrkwinske powěsće

1. njedźela po Tśoch kralach, 12. wulkeho rózka 1936.

Po zbytym Budyšinskim cyrkwinskim wokrjesu ho 1. njedźelu po Tśoch kralach kollekta sa mišijonstwo mjez pohanami Iběra, kotruž je sakti krajnoźiwinski hamt w Drježdźanach postajił.

S **Budyšcina.** W Pětrowskej cyrkwi rano 1/8 hodź. farar Groźe předuje; dop. 1/10 hodź. śmě farar Groźe kemšenje sa cźežkoślyšacych w młodźinowni na Hrodowskej haju 6. Dop. 1/12 hodź. śmě sup. Berg wojerske kemšenje (Cyrkwinika budźba wojerske kapały). Pop. 1/6 hodź. śmě farar Schneider spowědź a Bože wotkładnje. — W Marijinej a Marcźinej cyrkwi dop. w 9 hodź. farar Paul předuje. Pop. w 3 hodź. ma farar Groźe kśěśenja. Wječor w 6 hodź. Gustav-Adolfska hodźina (přichodnoscź śmě farar dr. Rotter z Warnsdorfa.) — Póndźelu pop. w 3 hodź. w Radnej winy konferenca duchownych. — Póndźelu pop. 1/4 hodź. w towaŕšownji na Hornjocerkwinskej haju 23ćina hłowna zhromadźizna katolskeje jónšeje skupiny Pětrowskeje wosady. — Póndźelu wječor 1/9 hodź. we crkwi, młodźinowni na Hrodowskej haju 6 bibliske koło sa jony. — Wutoru pop. 3/4 hodź. w Pětrowskej cyrkwi nutrnoźi sa niedźelnicźe. — Wutoru wječor we 8 hodź. śmě farar Schneider přich Wólnym hrodźiću 6 biblisku hodźinu a potom rozrěčowanje z pomocnikami. — Srjedu wječor 1/8 hodź. śmě sup. Berg bibliski wječor w Tuchorskej cyrkwi. — Schtwórtk wječor we 8 hodź. śmě farar Groźe přichristowanje na katolskim kemšenje w evangelskej młodźinowni na Hrodowskej haju 6 a farar lic. Ludwja w evangelskej towaŕšownji na Hornjocerkwinskej haju 23 (Apk. 2. 41—52). — Pjatk wječor we 8 hodź. w Gutherskim domje na Hosćicy haju 28 měšćanska shromadźizna němskeho skupka evangelskich mužow.

S **Bukez.** Dop. w 9 hodź. serbske, 1/11 hodź. němske kemšenje. — Wumrěł: Jan August Paul, žiwnoscźer w Khoporjach, 65 lět 1 měš. 4 dny stary.

S **Huski.** Njedźelu dop. w 9 hodź. němske předowanje, 1/11 hodź. katolske kemšenje. — Póndźelu wječor we 8 hodź. bibliska hodźina pola Göbelez w Miedźołu.

S **Małeschez.** Nano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske kemšenje. Sběrka sa mišijonstwo mjez pohanami. 1/11 hodź. kemšenje sa młodźinu. — Srjedu wječor 1/8 hodź. serbska bibliska hodźina we pacźerskej stwi. — Schtwórtk pop. w 3 hodź. němska bibliska nutrnosć w Delnjohórcźanskej schuli.

S **Wjeleczina.** Dop. w 9 hodź. němske kemšenje, 1/11 hodź. serbske kemšenje. Sběrka sa Lipiscźanske mišionstwo mjez pohanami (jubilejska dar). — Srjedu wječor we 8 hodź. w młodźinowni měšćanska shromadźizna kśěsćanskeje žónskeje skužby.

S **Wulkich Sdźarow.** Dop. w 9 hodź. serbske, 1/11 hodź. němske kemšenje a 1/12 hodź. hodź. dźěćikemšenje, wšitkim Boże skužby we Wulkich Sdźarach.

Přilopk

Tśi hólzy ho na lodje pśichelamali a ho zatepili.

W měšćanskim hudliśerju Walkenbuck we Villingen w Cźornym lěsu sta ho tśi hólcy popołdnju zakostne njeslubjeli. 3 hólzy, 6—7 lětni, mjes nimi dwaj bratraj, běchu ho na jeziku lodom pokryty hat podali, hdyž ho njenadźijcy pśichelamachu a hnydom zatepichu. Haźrunjej ho hórcy na to z wody wucźahnychu, ho tola njeporadźi, jich sajo k žiwjenju hudźiś.

Awstrika wuda mordarja.

Mordaŕ Arnošt August Riedel z Drježdźan, kotryž bě 25. oktobra sandźeneho lěta w Ostrawje pola Rieju ćótneho agentu Röślera samordował a wurubił a na to do Wina cźeknył a ho tam sajał, je ho 3. t. m. ze strony Awstriskeje wudał a do pschišłuschneho krajneho sajstwa w Freibergu dowjeł.

5 hólcy padaza murja sabyło.

We Vedo pola Leona w Schpaniskej je murja, kotruž běchu dźeśeze saschłych dnjow podmlśke, padła. 5 dźěći, kotrež pschi murji hrajachu, po ćobu zabrjeba. 3 z nich běchu hnydom morwe, dwě druhej ho cźežko zranischtej.

Cźeśenk jako wukhowaŕ žiwjenja.

Tśi poschodowy dom, w kotrymž 6 žiwjenow bydleśeše, je ho w dźělu města Jstanbula zhórył. Rospuklinu w starych murjach nejběchu ho mějeju dołho wobkedźbowale. So pschi zhórjenju, kotrež ho w ranschich hodźinach sta, ludźo do schkody njepschiwźěchu, ma ho nowonarodźenemu dźěśu dźakowaś, kotrež w 5 hodźinach rano tak wołaśi poźa, so dyrbjeśe mać za nim pobladaś. W tutym wokomiku dźěśezowa mać pytny, so ho w sjiwinej seśenje rospuklina pschego powjeschowaschе. W murjach a hrjadach sapocza spodźiwnje wrjeśaś a praśaś, kaž pschi semjerjenju. Wótśe wołajo sawoła zona wschěch w domje bydlazych a wschitzy mějachu hischće cźaj, dom w prawym cźasu wopuschćiś. Něschto mjeńschinow popdźischo ho połoza doma wotdźeli a z wulkim wrjeskotom ho do ho zhórny.

Skopćki njelubuja trubjenje sirenow.

Najstrašnischa cźiwila cźopłych krajow zu, kaž je znate, skopćki, kotrež z njepschehladnymi hromadami zyte krajiny napadnu a husto wschu rostlinsku stworbu sniśeja. W južnej Afriki je ho někto murjadny śrědk we wojowanju pschećiwo skopćkam wupruhował. Zotkrowa fabrika w Zululandze je zhebi parnu sirenu jako znamjo sa wosjewjenje cźasa sa zwojich dźěłaćerjow wobstarała. Pschi tym ho swěźi, so trubjenje sirenу skopćki wotkeńa. S tutym wuspěchom pohnuta zhebi fabrika 6 druhich sirenow z tym wuspěchom kupi, so w zyłej krajinje žaneho skopćka wjazy njeje.

Tiger cźłowjeka roskuskował.

Sśmjertne njesbo je sta ho wutoru we wukitajeńy dźiwich swěrjatow w pućowańskim zyrkusu w Oranu pola Algira. Jedyn wothladaŕ chzysche tigrowu kletku wurjeźiś, jako tutón z pazu za nim tojo, jeho krucze sa ruku lapny. Hdyž ho wothladaŕ prózowaschе, ho wuzwobodźiś, ho tak njesbożownje pohibny, so ho żeleźne duge wotewrichu, pschez kotrej tiger wothladarja do klětki sćahny. Hdyž ho po dołhim prózowanju skónčnje poradźi, njesbożowneho wuzwobodźiś, bě hižo wudychaŕ. Rosnjemjerjeny tiger bě jeho kuźajo a drapajo dospołnje roskuskował.

Budyske stawniske powěsće

Pjatk 10. januara 1936.

Narodźili ho: Korli Hahnelej, kowarjej w Małym Wjelkowje, hyn. Njemandźelska dźowka. — 7. 1. Alfredej Rudolfej Renkewizej, schulskemu direktorej w Małym Wjelkowje, hyn. Janej Schołeze, blidarjej, dźowka. — 8. 1. Oze Waltarjej Pśiżnerej, hłubokotwarskemu dźěłaćerjej, dźowka. Richardej Oskarej Hergeselle, kowarjej, hyn. — 9. 1. Kurtej A. Mičźyn, blidarjej, hyn.

Mandźelstwo pschipowědźichtaj: 10. 1. Arnošt Waltaŕ Glauch, tapezěraŕ, a Gertruda Jadwiga Měrschez, kwětkiwjazaŕka, wobaj w Budyšcinje.

Pomrěśe z druhich wokadow.

Semrěźi: 9. dez. Marja Wićzałowa rodź. Kěžorez w Wlohałschezach, 71 lět. Khowanje budźe njedźelu pschipołdnju w 1 hodźinje z Wlohałschez. — Madlena Iwud. Rachlizowa rodź. Pětschmanez w Boschezach, 80 lět. Pohrjeb budźe njedźelu pschipołdnju w 1 hodźinje se žarowanskeho doma.

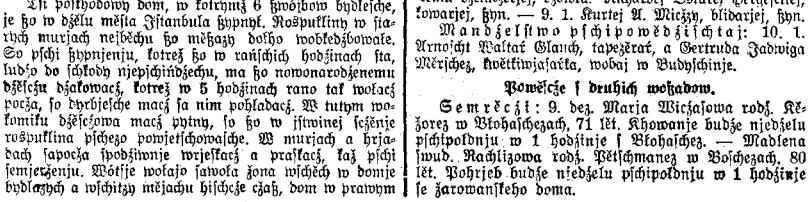

Hłupikojty Jank.

Bajka Lawa L. Tolsteho;
přełožił (1887) J. M. Holan †

(Skóńcenje.)

To stary cźert za zło wza, zo chcedźa jemu pola krala ze swinjemi hromadźe wobjedować dać, a wón rěkeše Jankej: „To je hłupe wašnje pola tebje we twojim kralestwje, zo dyrbja wšitcy z rukomaj dźěłać. To sće sebi wy we wašej błudnosći wumyslili. Ludźo tola jenož z rukomaj njedźěłaju. Z cim sebi ty mysliš, zo mudri ludźo dźěłaju?"

A Jank praji: „Z wotkel dyrbimy my hłupi ludźo to wědźeć, my přeco wšo bóle z rukami a z khribjetom dźěłamy."

„To je tehodła tak, zo sće wy błudni. A ja, wón dźeše, was nawuču z hłowu dźěłać; potom wy spóznajeśe, zo dźěło z hłowu bóle spori, hač dźěło z rukomaj."

Jank so spodźiwa. — „Nó, wón praji, widźu, zo smy my woprawdźe błudni a zo podarmo hłupi ludźo njerěkamy."

A stary cźert pokračeše: „Ale to je cźežka wěc z hłowu dźěłać. Wy, hlejśe, mi ničo k jědźi njedaśe, dokelž ja žane mozle na rukomaj nimam, a to wy njeznajeśe, zo je dźěło z hłowu sto króć cźežše. Husto dosć ći hłowa brunći."

Jank bu zamysleny. „Cźehodła dha ty, wón rjekny, njehožatko, sebje sam tak cźwiliješ? To je wšsće cźežko, hdyž ći hłowa brunći. By tola radšo bóle lohke dźěło dźěłał, kaž my, z rukomaj a z khribjetom."

A cźert praji: „Tehodła runje so ja napinam, zo je mi was hłupych ludźi žel. Hdy bych so ja njecźwilował, byšće wy cas žiwjenja błudni wostali. Ja pak sym z hłowu dźěłał a nětko też was nawuču."

Jank so dźiwaše. — „Nawuč nas, wón praji, druhdy rucy wustanjetej, potom móżeš město nich hłowu trjebać." A cźert slubi jich nawučić.

Jank da po cyłym kralestwje wozwěć, zo chce knjez Cisty přijěwši wšitkich nawučić, kak so z hłowu dźěła, a zo móże so z hłowu wjacy nadźěłać, hač z rukomaj; tuž měli wšitcy přiić wukuwć.

W Jankowym kralestwje bě wysoka wěża natwarjena a na nju jara naly skhód. Tam dowjedźe Jank knjeza Cisteho, zo bychu jeho wšitcy widźeli.

Knjez Cisty stupi na wěžu a poča wot tam rěcźeć. Hłupych ludźi bě so z hromadami nabožało a hladachu selbi myslo, zo bdźe knjez Cisty jim pokazować, kak móże so bjez rukow z hłowu dźěłać. Stary cźert pak jim jenož ze slowami rozkładowaše, kak móżeš žiwy być, hačrunje ničo njedźěłaš.

Hłupi ludźo ničo njerozumja, hladachu a hladachu a dźěchu zaso domoj na swoje dźěło.

Stary cźert steješe na wěži jedyn dźeń a hišće jedyn a njepřesta rěcźeć. Wón bu hłódny: hłupi ludźo běchu zabyli jemu khlěba na wěžu donjesć. Myslachu sebi, hdyž móże wón z hłowu lěpje dźěłać, hač z rukomaj, je za njeho jenož žort, sebi z hłowu khlěba nadźěłać. Też druhi dźeń stary cźert na wěži stejo njepřesta rěcźeć. Ludźo pak přikhadźachu, hladachu a hladachu a so zaso rozeńdźechu. Tuž so Jank wopraša: „Nó kak? Je knjez Cisty započał z hłowu dźěłać?"

„Hišće nic, wotmolwichu jemu, wón přeco hišće plapoce."

Hišće jedyn dźeń přesta stary cźert na wěži a poča slabnyć; wón so raz kipny a storči z hłowu do žerdźe. To wuhlada jedyn hłupy muž a praješe to Jankowej žonje, a Jankowa žona přiběža k mužej na polo.

„Pój, wona praji, přihladować, knjez Cisty, kaž powědaju, počina z hłowu dźěłać." Jank so spodźiwa. „Nó derje, wón rjekny, wobroći konja a jědźeše k wěži. Won prindźe k wěži. Stary djabol bě z hłodom wšě mocy zhubił, poča kiwkać a z hłowu do žerdźe buchać. Lědma bě Jank přistupił, so cźert wobsuny, padźe a zajědźe z hłowu do prědźka znak po skhodźe dele. Wšě skhodźeńki z hłowu přeliči.

„Nó, praji Jank, knjez Cisty ma prawje, zo druhdy hłowa brunći. To je hórje hač mozle, wot tajkeho dźěła budźeja kule a pucherje na hłowje." Stary cźert zleća po skhodźe dele a zajědźe z hłowu do zemje. Jank cheyše bliže přistupić, zo by pohladał, kelko je won nadźěłał, — nadobo so zemja rozklemi a stary cźert so do njeje přewali, jenož dźěra bě wostała.

Jank drapaše so za wušomaj. „Hlej wšak, wón praji, tajkile njerjad! To je wón zaso! Najskerje nawjedowaŕ tamnych — tajki wulki!"

Jank je do dźensnišeho dnja žiwy a ludźo so z hromadami do jeho kralestwa waleja. Też bratra su k njemu přišli, też jich wón zeźiwja. Hdyž nechtó přindźo a praji: „Dawaj nam jěść a pić", wón rjekny: „Nó mojedła, zasydliće so, my mamy wšeho dosć."

Jene jeničke prawo pak płaći w jeho kralestwje: Štóž ma mozle na rukach, njech lěze za blido, a štóž nima, tón dyrbi hladać, što zbywa.

— Kónc. —

Hospodařski kučik

Wo živych płotach

Zo by rjany živy płót nastał, je trěbne, zo so zemja, na kotrejž ma rosć, na wšelake wašnje k temu připrawi. Pohladajmy w dalšim, što je k wotčehnjenju płotu najmužnišo trěbne.

Ma so na to dźeržeć, zo na smuzy kraja, hdźež dyrbi płót sadźany być, pyř a druhi njerjad njewostaji. Twjerda zemja přeryje so hač do poł metra hłuboko a šěroko, tak zo zwjeršna pjeršć z trawu, lisćom a podobnymi wěcami do spodka, spódnja pjeršć pak zwjerčena přińdże. Hdyž je zemja takle přeryta, wottyka so runa na 20 cm. hłuboka hrjebička, traš łopać šěroka. Do njeje nawozy so do poł stareho hródźeneho hnoja; tola móže so tež młody howjazy hnój brać. Na hnój so dwaj porstaj tolsto pjeršć nasypa, zo bychu koruški młodych rostlinow do hnoja njepřišle. Wjetše přesadki móža něšto hłubšo, mjeńše mjenje hłuboko sadźane być. Zcyła płaći tež tu, kaž při kóždym druhim přesadźowanju drjewiny, zo so přesadka cyle tak hłuboko njesadźi, kaž je dotal stała. Tola dyrbja wšitke koruški přikryte być. W khmańšej zemi je tež mjenje hnoja trjeba dyžli w špatnej; lěpje pohnojena zemja — wjetša wěstosć, zo płót spěšnje rosće. Zemja wokoło koruškow so z rołu kruće přitepta.

Hdyž su so přesadki přimnyle, je derje, zo so hač na 30 cm. přirězaja a za dwě lěće traš, hdyž maja korjenje a wotnožki dosć sylne, so znowa hač na 15 cm. pomjeńšene byle, bychu traš so w trawje zadusyć mohłe. Za dwě lěće su dosć krute, zo so njezaduša.

Po přirězanju, kotrež ma so jenož tehdom stać, hdyž rostlinki lisća nimaja, potajkim wot nazymnika hač do jutrownika, wućeri kóždy pjeńčk 2—4 wotnožki. Tele wotnožki dyrbja so za lěto dwójcy a to w času po swjatym Janu hač do srjedź pražnika a w zymje ze zahrodniskimi nožicami přikróćić. Wostaji pak so kóždy raz na 10 cm. wotnožka stejo, doniž płót na połdra metra wysoki njeje. W tajkej wysokosći tež konje a howjazy skót wjacy njepřepušći. Při třihanju płotu dyrbi so tež na to hladać, zo so pobočne wotnožki krućišo přitřihaju hač tamne, kotrež do wysokosće rostu. Přez to wostanje płót wuzki. Wuzki płót so lěpje lubi, dyžli šeroki a trjeba tež mjenje městnosće. Ma płót hubjeny zróst, štož móže na špatnosći zemje być, njech so jenož w zymje třiha a nic tež w lětnim času. Hdźež płót znajmjeńša 30 cm. za lěto njepřibudže, njeje nadźija, zo hdy rjany wotrosće. Tu traš běchu pjeńčki hubjene, abo zemja je překhuda, abo njeje so prawje sadźało. Jeli prěnje abo třeće wina, wotpomha so z kedźbliwišim nasadźenjom lěpšich přesadkow. Hdźež je zemja překhuda, ma so často hnojić, dyrbi-li płót k spokojnosći wotrosć.

Zo by płót dźěrawy njewotrostł, njesmě so přez njón łazyć a khodźić. Tajkemu njeporjadej ma so přez nakhwilny groćany abo drjewjany płót zadźěwać, doniž nasadźany sam njechaći. Rjane, stajne žiwe płoty su pycha zahrodow a tuńše a wutrajniše dyžli druhe.

Při pastwišćach a pućach so zwjetša płoty njetřihaja, dokelž so khwila na to njenałoži. Ale tež njetřihane narostu dosć huste, zo swój zaměr dopjelnja. Činja khłódk, zakituja před wětřikom a při tym nješkodźa zrostej trawy.

Štož starobu a ličbu sadźomnych pjeńčkow nastupa, je derje, hdyž so na metr 10 štyrilětnych přesadkow liči. Je-li wjacy sadźenych, zańdu zaso někotre, dokelž jim čerstweho powětra a słónca pobrachuje. Při wosebiće kedźbliwym wothladanju radźi so wěc tež z młódšimi pjeńčkami.

Najpřihódniša drjewina za žiwe płoty je hłowońe (Weißdorn). Nałoža pak so tež často buk abo hrab (Weißbuche). Buk wosebje wětřikej wobara, dokelž ma huste lisćo, kotrež tež w zymje, wě so, suche zdźerži.

Zacpěty knot — dobry přećel ratarjow

Što wisy tam na prudlešku? Knot. Na šibjenicy je, bjez winy je wobwěšeny. Jeho zuby pokazuja na to, zo rostliny njeję, ale njerodź (Ungeziefer). Štóž jemu brjuch rozpróje, so přepokaza, zo tam ani koruška, ani łopješka nima, ale jenož čwaki zežranych brukow, wakow, čerwjow a mjedwjedźow.

Što kóncuje rostliny na łukach a polach? Nic knot, ale ći, kotrychž wón tak pilnje honi a žerje. Hdźež je knot, tam je zemja polna njerodźe, hdźež tuta njeje, tam so knot njepokaza. Hdźež so wona zhubi, tam tež so knot zhubi. Mudry ratař we Wonecach pytny knota na polu a přihladowańe jemu dwě njedźeli. Tuž měješe: štož jedyn za dwě njedźeli wurjedźi, dyrbjale tola štyrnaće wob dźeń zrumować a kupi někto živych. Te sadźi na polo a za dwaj njedźeli tam žadyn wjacy njeběše. Jeho susodza tež tak činjachu a dźensa nimaja tam wjacy knotarja. Kupuja za knotarsku mzdu žiwe knoty a žaneho njekóncuja, dokelž knoty same du, hdyž je dźěło dokonjane, t. r. zemja čista. Knot je a wostanje najwužitniši hołtwarski pos ratarjow.

Rozwučowace drobnosće

Přejara čemnje praženy kofej zhubi 25 proc. swojeje wahi a powjetši so wo połojcu we wobsahu. Kupujmy jenož praženy kofej, kiž ma kastanijowu barbu, po wobsahu drje so jenož wo 30 proc. powjetši, dokelž wšě wležne wobstatki při palenju njezhubi, na wazy pak jenož 15 proc. zhubi a ma najměrniši słód z wysokim aromom. —

Hospodarski rozhlad

Sobotu 11. januara 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,484	100 pólsk. złotych	46,60
1 jendźelski punt	12,265	100 českosł. krónow	10,29
100 šwajc. frankow	60,82	100 franc. frankow	16,405

Barlińska burša 10. januara 1936. Burša pjchi wotewrjenju drje powjchitkownje pjchercźelne mènjenje pokazowaše, tola na jednotliwych wikach po na šakładze wotpjchedawanjowu kursy też mało wotdrjebjachu. Po prènich kursach pak nastupi na zyłej cźarje krute mènjenje, k cźemuž w prènim rjedźe wojjewjeny žiwy dobytk wupiłowu na norwu statnu żelesniłku połcźonku, wjetjcha produkcija firmy Vereinigte Stahlwerke, wotsamknjenje firmy Metallgesellschaft a druhe pjchinoschowachu. Na rentowych wikach bějche położenje žłabjche.

Barlińske žitne wulkowiki 10. januara 1936. Pośledni dźeń Barlińskich žitnych wulkowikow tuteho tydźenja běžu połicźerńe a wotbytowe pomèry njepjchemènjene. Dowos je žitnoho ratarstwa bě powjchitkownje mèrny, hacźrunjež bě ja khlěbowe žita trochu wjacy połicźenjow. Barlińske młyny dale wożeše dobre druźiny pjchenicy, kotrej po pokaskach kupuja, žadaja, mjes tym so po wo provinzy rožca běžnje kupuje. Njekontingentowane khlěbowe žita po nèrko mjenje wobchódźuja. Jeczmjenje ja piwarńe a industriju maja po prènich wjeńcźich postupach płacźenu w prènjej połojcu tuteho tydźenja nèchto mèrnjche wiki, kotrež pak su njedźiwajuc teho hischcze krute. Pjowarńańeho wonoża a jeczmjenja njeje na wikach. Wobkhod ź muku je njejpokojazy.

Wežera płacźeńe w Barlinje zentnar

pjchenicy W 8: 9,90 hr., W 9: 9,95 hr., — rožki R 8: 8,10 hr., R 11: 8,25 hr., — jeczmjenja G 7: 8,35 hr. G 9: 8,60 hr., — wowża H 9: — hr., H 13: 8,20 hr

w Sprcejlu

pjchenica 19,70 hr., rožka 16,20 hr., jeczmjeń, naj. 16,40 hr., naj. 16,40 hr., wowš 15,20 hr., bèrny 2,20 hacź 2,80 hriwnow.

Wìčne płaćizny w Budyšinje.

11. januara 1936.

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.
Najlepše tworv so hišće wyše płaća.

Předmjet		najnižša płaćizna hr.	najwyšša płaćizna hr.
Pšenica, 76-77 kruta płaćizna	50 kg	—	9,75
Pšenica —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Rožka, 71-73 kruta płaćizna	50 kg	—	8,30
Rožka —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Jačmjeń nałětni	50 kg	—	—
Jačmjeń, nazymski, 2rjadkaty	50 kg	—	—
Picowański jačmjeń 61-62 kg	kr. pł.	—	8,35
Wows 48—49 kg kruta płać.		—	7,80
Wows	50 kg	—	—
Běrny w drobnowikowanju	50 kg	3,30	3,60
Běrny (we wulkowikow.) najn. pł.	50 kg	2,50	2,70
Běrny, žołte	50 kg	2,80	3,00
Syno	50 kg	4,00	4,25
Słoma z mašinu młóć., pras.	50 kg	—	2,40
Słoma z mašinu młóć., k zasł.	50 kg	—	2,65
Słoma z cypami młóćena	50 kg	—	—
Butra	1 kg	3,00	3,20
Jeja	1 štk.	—	0,11
Pšenč. muka Type 502	100 kg*	—	33,80
Pšenična muka Type 790	100 kg	—	30,80
Ržana muka Type 997	100 kg*	—	24,45
Pšenč. wotruby wokrjes. młyn.	50 kg	—	6,50
Wikowańske pšenične wotruby	50 kg	6,60	6,85
Ržane wotruby wokrjes. młyn.	50 kg	—	5,85
Wikowańske ržane wotruby	50 kg	6,10	6,30
Husy	punt	—	0,95
Prosata 620 štuk	1 štk.	10,00	20,00

(Swinjace wiki běchu srěnje.)

Drobnowikowańske płaćizny w Budyšinje

11. januara 1936 po hamtskim postajenju.
Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.

Twora		najnižše płaćizny hr.	najwyše płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	1,60	2,00
Čelace mjaso	1 kg	2,00	2,40
Skopjace mjaso	1 kg	2,00	2,60
Swinjace mjaso	1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmałc	1 kg	—	2,20
Pšeńčna muka	1 kg	0,38	0,56
Ržana muka	1 kg	0,34	0,36
Khlěb	1 kg	0,25	0,27½
Jědźne běrny, nowe	1 kg	0,07	0,08
Rajs	1 kg	0,28	0,80
Hroch	1 kg	0,56	0,84
Soki	1 kg	0,48	1,00
Amerikanski swinjacy šmałc	1 kg	—	—
Sušeny połc	1 kg	2,20	2,40
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	2,84	3,20
Jeja	štuka	0,10	0,12
Jědźne buny	1 kg	0,36	0,48
Cokor, drobny	1 kg	—	0,76
Petrolej	1 ltr.	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr.	—	1,75
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,25

Twora		Němski wuplod najnižša płaćizna pj.	Němski wuplod najwyša płaćizna pj.	Wukrajny wuplod pj.
Boby (Buny)	punt	—	—	—
Hroch	»	—	—	—
Kórki za solotej	»	—	—	—
Kórki k nakładź.	»	—	—	—
Kórki (žonoc.)	»	—	—	—
Sydrojty kał	štuka	—	50	—
Bély kał	punt	—	10	—
Čefwjeny kał	»	13	15	—
Wirsingowy kał	»	—	13	—
Pupkaty kał	»	—	30	—
Zeleny kał	»	—	15	—
Kolrabi (młod.)	št.	5	10	—
Kolrabi (stary)	pt.	—	—	—
Karoty	walčk	—	—	—
Karoty	punt	—	10	—
Korjeń pětrušlički	»	—	20	—
Porej	»	—	20	—
Radiski	walčk	—	10	—
Rjetkej	štuka	—	—	—
Rjetkej	punt	—	15	—
Rjewjeń	»	—	—	—
Čefwjena rěpa	»	—	10	—
Kutrěpa	»	—	10	—

Twora		Němski wuplod najnižša płaćizna pj.	Němski wuplod najwyša płaćizna pj.	Wukrajny wuplod pj.
Solotej	kořšk	5	20	—
Šćerbak	»	10	15	—
Kosćadło	punt	—	30	40
Selerij	štuka	10	40	—
Selerij	punt	—	20	—
Łoboda	»	—	25	—
Rapunelki	»	—	80	—
Tomaty	»	—	—	45
Cybla	»	—	13	—
Hromak	»	—	—	—
Krěn	»	70	80	—
Champignony	litr	—	—	—
Cerstwe hriby	litr	—	—	—
Sušene hriby	litr	50	70	—
Jabłuka punt		30	40	—
Jabłuka k warj.	»	20	25	—
Krušwy	»	—	—	—
Krušwy k warj.	»	—	—	—
Wišnje	»	—	—	—
Slowki	»	—	—	—
Brěski	»	—	—	—
Aprikosy	»	—	—	—
Wino	»	—	—	85

Płaćizny rězneho skotu na Barlińskich skótnych wikach.

10. januara 1936 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 149.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	42
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	42
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	42
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki: 163.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rězneje hódnosće	42
Połnomjasne, młódše	42
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	42
Špatne	—

Jałowicy a kruwy: 1773.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	42
Połnomjasne, wukormjene jałowicy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowicy	36 42
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowicy	32—36
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 2303.

Najlepše wukormjene (1. družiny)	72—73
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	62—70
Špatne (3.)	50—60

Wowcy: 6106.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	44
Starše wukormjene (6.)	40—43
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	28—39

Swinje: 7267.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženj., hač do 1½ lět stare	54,50
Wukormjene	52,50
Mjasne	50,50
Špatne	48,50
Rancy a kundrosy	52,50

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunl abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	10. 1.	9. 1.
Pšenica	208,0	208,0
rožka	171,0	171,0
ječmjeń now.	230-234	230-234
ječmjeń, nal.	—	—
wows	—	—
kukurica	—	—
pšenč. muka	27,05	27,05
ržana muka	22,25	22,25
pš. wotruby	11,50	11,50
ržane	10,10	10,10
raps 1000 kg		
hroch, Viktor.	22,5-23,5	23,0-24,5
lane symjo	—	—
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5

	10. 1.	9. 1.
bunv	11,0-12,0	11,0-12,0
woka	14,7-15,0	14,7-15,5
módre lupiny	8,50-9,00	8,50-9,00
žołte lupiny	11,7-12,2	11,5-12,0
zeradella	21,0-23,0	21,0-23,0
raps. wosušk	—	—
lany wosušk	8,65	8,65
such. truhanč.	—	—
běrnj. kruški	8,60	8,60
syno, 50 kg		
ržana słoma		
pšenč. »		
wowsna »		
ječna »		

Płaćizna za pšenicu za wuplodźerja 8: 198.0 9: 199.0
Płaćizna za rožku za wuplodźerja 8: 162.0 11: 165.0
Płaćizna za ječmjeń za wuplodźerja 7: 167.0 9: 172.0
Płaćizna za wows za wuplodźerja 9: — 13: 164.0

Towaŕstwowski powěstnik.

Drježdźany. „Hromadnik“ zmjeje njedźelu 12. januara wječor w 6 hodź. swój hodowny wječork w hosćencu „Johanneshof“ na Janskej dróze. Kóždy sobustaw dyrbi přińć a hosćo su wutrobnje witani.

Předsydda dr. Wjaceławk.

Delni Wujezd. Serbske towaŕstwo „Zahrodka“ ma njedźelu 12. januara pop. w 3 hodź. pola Haškec swoju měsačnu zhromadźiznu. Dowěrnicy chcyli wšitkich sobustawow na to kedźbliwych sčinić.

Předsydstwo.

Minakał. Towaŕstwo „Statok“ ma njedźelu 19. januara w hosćencu we Łomsku pisany wječor ze spěwom a dźiwadłom.

Minakał. Wšitcy serbscy dowěrnicy Minakałskeje wosady su z tutym wutrobnje prošeni, so jutře njedźelu hnydom po serbskich kemšach pola br. Minakałskeho dowěrnika ke krótkemu posedźenju zeńć.

Župan.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny“ płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 10 | Budyšin — Póndźelu 13. januara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Swjedźeński lětny dźeń dobyća w Posaarskej

Lětny dźeń wothłosowanja w Posaarskej je so hižo njedźelu z městnymi manifestacijemi woswjerśił. We wšěch wokrjesnych městach wokrjesni wjednizny k ludej a stronitym wotdźělenjam rěčachu a na wusnam pokasowachu, kiž ma tutón dźeń sa směrowanje Europy. Na mnohich městnach so dróhi a naměsta pschekšicju, so bychu nowe mjena wopomnjeczu na historiski 13. januar a na wuswobodźenje němskeho posaarskeho luda sa wšěch caży kužile.

Ludźo su swoje twarjenja swjedźeńšyn wupyšchili. Wjele sjawnych a privatnych twarjenjow so wjeczor swjeśenšyn wobswětluje. Rjad shromadźisnow je so sobotu wječor se swjedźeńskej manifestacije w Saarbrückenskim měschćanskim dźiwadle sapoczał, pschi kotrejž němski kulturny rjadowar Hinkel rěčeše.

Njedźelu wječor je so w Saarbrückenje historiske naměsto psched radnizu do „naměsta němskeje fronty“ pschekšcżilo. Po snutkownym měsće hibasche so wulki smólnizowy cżah. Psched radnizu wyschi měschćanosta wokrjesny wjednik Dürrfeld na cżiche rjekowstwo posaarskeho luda spominasche a wusnam němskeje fronty wopiłowasche.

*

Němski dźełowy minister je 100 potrěbnym wójnskim woporam Posaarskeje po 100 hrivnach podpjery z dara Posaarskeje pschepokasał, kiž je so k dopomnjeczu na wothłosowańske dobyće 13. januara 1935 postajił.

Wupowěsnjenje khorhojow na lětnym dnju wothłosowanja Posaarskeje

Němski smutkowny minister je wosjewił, so z pschileżnosću lětneho dnja wothłosowanja w Posaarskej, pónd'elu 13. januara, statne a kommunalne sarjadnistwa, wustawy dźełarnje, hewasće sjednoczeństwa, wustawy sjawneho prawa a sjawne schule khorhoje wupowěsnu. Wobydlerstwo so namolwja, so by tehorunja khorhoje wupowěsło.

Wojowanja wo Makalle

Abeśynjenjo běchu sobotu wosjewili, so su so wojazy wojećka Seyouma pjatk města Makalle smogowali. W Romje pak je so tuta powěsć hamtšy jako njewěrna wotpokasuje. W italskej wójnskej rozprawje, kotraž je so njedźelu wudała, so wosjewja, so su so abeśynske nadběži na městnje, hdźež so rěży Gabat a Geba sjednowazatej, 25 kilometrow k połdnju wot Makalle, wotrasyše.

S Addisa Abeby so powě, so so na połnóčnej froncże wojowanjemi pokraczuje. Wojowanje je nětkle 20 kilometrow k wječoru wot Makalle wotkebje sałakle. Abeśynske wójsko so nětkle na městno Abaro měri, kiž 25 kilometrow k połnocy wot Makalle leži. Abeśynjenjo maju tu pokoženje Italcżanow sa jara strašne. S deschežemi, kiž su so dwě njedźeli dołho ichle, su so stare a nowonatwarjene dróhi tak pschemaczałe, so je sa Italcżanow jara cżežko wojakow a potrjebu na frontu pschiwožowacz. S powěsćow, kiž su z połodnišneje fronty do Addisa Abeby dóschle, je spóznacz, so so w italskim somalskim wójsku wulke pscheměnjenja stawaju. S Ogadenskeje so wojazy do Oddura a Lugha Ferrandia woja.

Schtož petrolejowu sawjeru nastupa, połhamtske italske nowiny „Hłós Italskeje“ pišaju, so móże so Italska pschi petrolejowej sawjerje abo bjes njeje se snutkownym pschestajenjom a „někotrymi wěstymi podawanjemi wot wonka“ se swojej potrjebu máz sastaracz. Njedźiwajcy teho pak dyrbi so hišcże ras na to pokasacz, so petrolejowa sawjera hospodarski charakter pschepadnje a wojersku należnosć a sjawne njepschecerjelstwo wosnamjenja.

Italska k měrowym jednanjam zwólniwa?

Londonske nowiny „Times“ z Genfa pišaju, so so tam bórzy nowe prózowanja wo měr w italsko-abeśynskej swadźe wocakuja. Dokelž na wojerskich postupach pobrachuje, tak so pische, su so w Italskej pschepadnyli, so ma so wójna pak bórzy skónczeć, pak so na njewobmjesowany cżas dalewjesć.

Italska sjawnje spóznacz dawa, so je swólniwa jednacz, hdyž so jej sakład policiji, kotrenuž budźiske mohła pschihłosowacz. Italska wjeso wulke wumělenjenja staja. W Genfje po pózdnišnim njeporadźenju nowy posypt Jendźelskeje njewocakanja. Tehorunja nimaju sa mózne, so budźe Jendźelska jednanja wo mózných sankcijach nawjedowacz, wjesce budźe wona takle jednanja podpjeracz. Sa to pak so cżim wjesćišcho namjet Franzowskeje w Syjoschu ludow wocakuje. W tu chwilu wschak chze Italska hischcże swoje wumělenjenja Swjatej ludow stajecz, wona so pschedze wschěm nochze dacz jako nadpadowazy stat wobhładowacz. Tutón namjet pak pjecża pola małych mozow žaneho pschihłosowanja njenamała.

Marschall Baboglio žada hischcże 80 000 muži.

Londonske nowiny „Daily Telegraph“ su shonile, so je wyschi reskałowar italskich wojakow w rańschej Afrizy marschall Badoglio wospjetne sejźynjenje wójska, snajmjenjscha 80 000 muži, žadał. W jendźelskich nowinach so też wo murjadnych wobcżežnosćach pische, kiž su Italcżanam pschi „małym“ deschczowym cżasu a pschi stajnych wulpschnych nadběhach Abeśynjanow nastałe.

Wojerskopolitiski rozhladźowarjer najbóle rosschěrjenych jendźelskich konserwatiwnych provinzialnich nowin „Daily Dispatch“ na to pokasuje, so **je Egiptowska w abeśynskej kriży bóle a bóle doprědka stupała, dokelž je z Libyskeje a Eritrejskeje wohrožena.**

Wulku lekdźnosćej słudźi też powěsć jendźelskich nowin, so je w Italskej z njemčeram dóschło. Tak dopisowar Londonskich nowin „Daily Telegraph“ pische, so je wjazy hač 2000 italskich stacżanow z alyskeho kraja juhosłowjanske mjezy pschekrocżiło, mjez nimi wjele Sslowinzow. „Daily Dispatch“ rozprawja wo revolucionarnych demonstracijach we wschelakich italskich městach, hdźež su kommunistiske spěwy spěwali, kajkeż wot lěta 1923 njeje sły wjazy słyschecz. Tola ma so hischcże wocakacz, hač su tute powěsće jendźelskich nowin wěrne.

Jendźelsko-francowski mandat?

Parišske nowiny „Oeuvre“ pišaju, so wschelake europske wulkomocy dźenża jaśnje sejźynjenje widża, kiž móże pschewulki wulpšch cżorneje razy nad Italskej w pschichodźe pschinjesecz. Wone so boja, so tajki wulpšch na europsku runowahu njeby bjes wliwa wostał a by mohł pokoj kolonialnych statow kasnyć.

Pózdnišne powěsće, kiž su do wschelakich europskich hlownych městow w snutkownym a swonkownym położenju Italskeje dóschle, su tohěrjo snjemérowaze. Tohodla ma so we wobłuku Swjatšla ludow neutralny pschepytowański wubjerk postajacz, kiž by w Abeśynskej wójnske waschnja a dobom mózność k dojednanju pruhował.

Nowiny „Oeuvre“ wocakuja, so chzedźa abeśynskeho kejzora spytacz pohnucz, so by pomoz Swjatšla ludow žadał. Swjatšk ludow dyrbi potom dacz neutralnemu wubjerkej dźełacz. Dojednanje žełbi najšerje tak myślu, so Jendźelska a Franzowska mandat nad Abeśynskej dostanjetej. Takle hdyž so to stanje, so też Italska do shromadnego dźěła wozmje, so by so należnosćej mjes tutymi tśimi mozami dosrjadowała. Sa nowotwar w Abeśynskej chzetej Jendźelska a Franzowska pjenjezne žrědki pschiskoliczi.

Też žame nowiny pišaju, so Italskej pschi wojerskich wobcżežnosćach jenož diplomatiki pucz šćiwa. Po wuprajenju wojerskich wězwustojnych njeje wěrje podobne, so Italska z wojerstwom žiwój sameŕ dospěje.

Zaso pućowanja do Šwajcarskeje

S Barlina so hamtšy powě, so su rosrěcżowanja mjes Němskej a Schwajzarskej, kiž su so w Barlinje dla pućowanjow do Schwajzarskeje wotmě, zbožu k dojednanju dowjedle. Němskim wudawarnjam pućowanskich žrědkow da Schwajzarskeje so poruczi, so žnědźa pućowanja do Schwajzarskeje sažo dowolecz.

15 lět khłostarnje sa kommunistiskeho funkzionara.

Pschi senat ludoweho žuda w Barlinje je jeneho najstraschnischich Barlinskich kommunistiskich funkzionarow, 23-lětneho Fryza Waltera, dla pschihotowanja wjelepschestrahy k 15 lětam khłostarnje sažudźił, jemu cżestne prawa na 10 lět wotrjeknył a jeho pod policajski dohlad stajił.

Ministerstwo sa lětarstwo w Cżěskosłowakskej.

Cżěskosłowakske knježerstwo chze ministerstwo sa lětarstwo wutworicz, kiž dyrbi wojerske a zibilne lětarstwo wobžahowacz.

Michor želeśniske kolije saschlahował.

Sobotu dyrbjesche spěschny cżah 124 krótko psched Klingenbergsko-Colmnizskim dwórnischcżom sastacz, dokelž běchu powalene schtomy kolije Drježdżansko-Werdawskeje cżasy saschlahowake. Sadźewk bě sa krótki cżaš wotstronjeny.

Njedostatk wuhla w Jendźelskej

Londonske nowiny „Daily Telegraph“ pišaju, so maju w Jendźelskej nětkle njedostatk wuhla. Fabrikantoje, hosposy a łódźni kapitanoje dyrbjachu njedźele dołho cżakacz, hač swoje wuhlo dostachu. Sa industriju je kóro njemóžno wuhlo dostacz, je-li žebi njeje prydy hnydom porjadne požyłki skałała. W połnóčnej Jendźelskej je wuhlo sa łódźe cżežko dostacz.

Nowiny pischiczinu njedostatka wuhla w tym widża, so žu žebi ludźo se strachom wuhlo nakupowali, dokelž so boja, so strajk podkopkowych dźěłacżerjow wudyri. So bo wuhlo w prawym cżasu njemóže podawacz, pak też z njedostatkom na želeśnischich tworowych wosach saležI. Skónczenje ma njedostatk swoje pschiczinu w nowym wožiwjenju jendźelskeje industrije.

Grichiski trónski naślědnik pschi manevrach jendźelskeho wójnskeho łódźstwa.

Jendźelske saniczki, kiž w Grichiskej stejachu, žu so njedźelu k swucżowanjam na morjo podałe. Na saniczaku „Exmouth“ so grichiski trónski naślědnik na manevrach wobdźěla.

Nowy president na Kubje

Na kupje Kubje je lud nowoho presidenta wolił. Dotal je spóznacz, so drje kandidat sjednoczenych republikanow a narodno-liberalnych stronow dr. Miguel Mariano Gomez z Arias najwjazy hłosow dostanje. Demokratiski kandidat, prjedawdźi president Menocal, je podležał.

Města městopresidenta, schesćoch provinzialnych gouvernerow a 24 senatorow, sa kotrejž mějachu so tehorunja nowe wołoby wolicz, su też kandidatam narodno-liberalnych pschipadle. Wólby do najmjerschischich žłuschcheja, kiž su so hdy na kupje Kubje wotmě. Pschi druhich wólbach so lud stajnje politišy rozhorjesche, pschi tutych wólbach pak su „jenož“ tśi wolerjow satželili.

Pschepytowańska rosprawa wo sničenjach slazije Cżerwjeneho kschiża w Dolo.

Po rosprawach, kotrež su do Adis Abeba wot pschepytowańskeje kommisije cżerwjeneho kschiża, kotraž je so w lětadle do Dolo podała, dóschle, je so swěsćiko, so su snamjenja Cżerwjeneho kschiża schwedskeje slazije daloko widzecz byle. Dale so praji, so njeje napschećziwo italskim wuprajenjam jenož jena bomba w blisko'czi pólneje ambulanzy padnyła, ale so je so snajmjenscha 20 bombow na stany Cżerwjeneho kschiża smjetało. Nimo toho su stany i wjazy hač 400 wutřelemi z maschinskich stelbow pschetělene. Rosprawa wo tym je so hnydom do Genfa wotpósłała.

Że Serbow

W Budyšinje, 13. januara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Hdyž běše kozoł kózlatko,
Bě puzorny a lasny;
Čim starši — hórše wohidło
A rjelpus je njeanjesny. H. Zejler.

— **Na wjedrje.** Sobotu wječor w 7 hodź. barometer 742, hygrometer minus 5, najwyšiša dnjowa temperatura 10 stop. cjapoty. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 746, hygrometer minus 7, najnižša temperatura w nozy 1 stop. symy. — Nižina je žylnymi wětrami ſo k połnóznemu Łobowemu morju wotſłažuje. Sa njej ſu ſo symne wětry ſ dołheho wječora k nam dobyle a ſu nam popołdnju khětro wusłudźile. Nad Jenbźelſkej a Franzowſkej je ſo wežera mjenſcha wyſchina wutworiła a ſo někto też do naſchich ſtron wupſchestrěwa. Tohodla ſměmy w tu khwilu rjane, ſymniſche wjedro ſ łohkim mjerſnjenjom wočakować. — Jutſje wutoru ſtóncžko 7,58 hodź. ſkhadźa a ſo 4,19 hodź. khowa. Mježaſu khadźa jutſje wječor 10,59 hodź, a khowa ſo popołdnja 9,52 hodź.

Muhłady na wjedro ſa jutſiſchu wutoru: Rjenje a ſymniſcha.

Wudawarnja łěpſchinſkich wupokajow ſkutka ſymniſkeje pomozy 1935/36.

Budyſke měſtne wjednitſtwo.

Wutoru 14. januara 1936 wot 9 hač do 1 hodź bjes pſchetorhnjenja ſo ludowym towarſchaſtwam, kotrež ſu ſo hižo do ſkutka ſymniſkeje pomozy pſchijeli, wuhłowe a wſchelake druhe łěpſchinſke wupokazy w tychle wudawarnjach wuhotowaju:

ſa ſrjedźnu měſtnu ſkupinu na Hrodowſkej haſy 10, w ſjemſtwowni,

ſa połnóznu měſtnu ſkupinu w piſarni NS-ludoweho ſpomožerſtwa na Hornječerſkej haſy 19,

ſa rańſchu měſtnu ſkupinu w hoſcenzu „Łuſatija“ na Lubjińſkej dróhy 26 (ſaſtup na Paulikej dróhy,

ſa wječornu měſtnu ſkupinu w hoſcenzu „Ke kołyſej“ — Schwan — na Židowje na Hłownej dróhy,

ſa połodnińſku měſtnu ſkupinu w hoſcenzu „Piwarńſkej ſahrodźe“ na Nowoſaſkej dróhy 4,

Pſchi wotemſaću wupokazow maju ſo wupokazańſke papjery, ſkartka bjezdźełkoſcoje, rentowy wupokaz a podobne pſchehpołożiś. Sa rybowy filet ma ſo, kaž pſchi połſłednim wudawanju, 10 pjenjezkow (ſa 2 puntaj) ſaplaćiś. Njeměſy maju ſo pa mózńoſći zwoliczene ſubwupſchihniś.

Potrěbni, kotrež ſo ſondźa, ſo wopſyſet k wotemſaću njenamołwja. Kotrěž ſebi pſchipokazanki w poſtajenym czaſu njewotwoſmu, njemóža ſebi žadaś, ſo by ſo jim pozdźiſcho hiſchcze podało. Pſchi tutej ſkładnoſći ſo hiſchcze na to pokazuje, ſo maju ſo łěpſchinſke wupokazy na kóždy pad w poſtajenym czaſu wotemſaś.

Skutk ſymniſkeje pomozy němſkeho luda 1935/36.

Budyſke měſtne wjednitſtwo.

Wudźělenje rybowego fileta pſches ſkutk ſymniſkeje pomozy 1935/36.

Wſchitzy pomozy potrěbni, kotrež rybowe pſchipokazanki wobſtejeju, njech ſebi rybu

wutoru, 14. januara 1936, a ſrjedu, 15. jan. 1936, hač do pſchipołdnja

w pſchedpiſanych rybowych wobſtejonych wotwoſnu. Budowi towarſchſchojo, kotrež ſebi rybu w prawym czaſu njewotwoſmu, njimaju poſtajiſcho wjazy žanehu prawa na nju.

Skutk ſymniſkeje pomozy němſkeho luda 1935/36
Budyſke měſtne wjednitſtwo.

*

— **Twar ſtatneje autowoje dróhi.** Serbſke dźěła na 6 kilometrow dołhim twarſkim měſtnju, na kotrymž je ſo dotal twarjeć ſapoczało, ſo pſchi nětčiſchim milym wjedrje ſ wulkej ſpěſchnoſću dale wjedu. Někotre ſo na dwěmaj měſtnomaj dźěła, a to na 2 kilometraj dołhej cžarje pola Cžičhkez a na runje tak dołhej cžarje mjes Leſchawju a Sſtarej Borſchcžu, mjes tym ſo na ſrjedźnym dźělu ſo hiſchcze ſ dźełom njeje ſapoczało. Liczba dźełacžerjow wuczińa 500 muži. Wiſche dźěła ſłužachu k wurunanju ſemje. Nětkle 20 000 kubikmetrow ſemje je ſo dotal pſchewjeſło. Dźěl mjes Cžičhkezami a Leſchawju ma ſo hiſchcze w tutym měſacu ſapoczeć.

— **Kak móju być žobuſtaw němſkeho ſwiſaka wjeſeſdźerjow?** Wot teho cžaſa, ſo je ſo w kole cžeſtnych wjednikow 44 najnapſładniſchich wjeſeſdźerjow nanow (do nich ſłuſcha ſchěſcź miniſtrow němſkeho ſtata a ſ naſcheje župy profeſor dr. Boehm w Drjezdźanach-Wachwizach a wuſchi. měſchčanoſta dr. Goerdeler w Lipſku) ſo pſched němſki ſwiſak wjeſeſdźerjow ſtajiło, me wjeſeſdźerjow ſwójbach póſnaće pſchiběra, ſo cžeſcź a jich ſtaruſne łěpſche ſkedźi žadaś, ſo pſchiſamknjenje k němſkemu ſwiſaku wjeſeſdźerjow pytaju. Jeho wulki ſaměr, kiž ſtat a ſtrona žiwje ſpěchuje, je, ſo ſo wjeſeſdźerjow ſwójbje ſ tym nowa nahladne a hoſpodarſku ſwěſčene ſtejiſchcžo wobſtara, a ſo wſchitke ſtrowe a potnohodne žiwóſby po wjednikowej wuſi jenak w němſkim ſwiſaku wjeſeſdźerjow ſjawnje k žiwoſtnu buhaſtwu na dźěcžoch wupinaja. Samołwjenja ſ žobuſtawſtwu móža ſo pſchiſłuſchnej měſtnej ſkupinje abo ſakſkemu krajnemu ſwiſaku (Landesverband Sachſen, Dresden-A 1, Jüdenhof 1) ſapodaċ. Hiſchcze raz njech ſo tu na to pokaże, ſo je němſki ſwiſak wjeſeſdźerjow ſwubrany ſjednaċenſtwo žwójbow, kiž maju ſchtwórjo a wjazy dźěcži (ſwudowjeni też tři). Mumenjenja ſa žobuſtawſtwo ſ. Potha němſkeje kwě, herbiſke ſtrowoſcź (žane cžeſke herbiſke khorowcže), porjadne žwójbne žiwjenje.

— **Poſedźenje podkrjeſneho wubjerka.** Podkrjeſny wubjerk Budyſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa ſeſdźe ſo pónjeſelu 20. januara 1936 dopołdnja w 10 hodźinach k ſwojemu poſedźenju w poſedźerni hamtſkeho hejtmanſtwa na Bismarckſkej dróhy 21. Po poſedźenju ſo wjednikowa buſta w ateljeju rěźbarja Pětſchki w Budyſchinje a wuſtajeneja wumělſkeju molerjow Merſeburga a Herzinga a rěźbarja Wernera w měſchčanſkim muſeju wopyta.

— **Doſtawanje wojeſkeje renty.** Pſchichadne renty ſa wójniſkich cžeſkoſłowjanſkych na měſacz januar wupłacžeja ſo ſrjedu 15. januara 1936 dopołdnja wot 9 do ¼10 hodźin w ſjemſtwowni na Hrodowſkej haſy 10 delka.

— **14ſtnjeho pachola,** kiž běſche 5. januara 1936 žiwjenjaj ſtarſchimaj w Opolu cžeſknył, ſu žobotu ſadźerzachu.

— **W cžeſkich wuſłach** je ſebi žobotu tudomny 78ſtnjemu wobydleŕ ſ wobſwětnjenjom žiwjenje wſał.

Na pucžu do Mandźuſkeje.
W ſwiſſu ſ najnowiſchimi podawkami w połnóznej Khinje a w ſwilku ſ prózowanjemi, někotre prowinzy wot ródneho kraja wottorhnyć, ſu ſo nowe japańſke pohibu wójſkow pſchewjedle. Na wobraſu widźimy japańſkich wojakow w Oſaka, kotrychž pſched wotjězdom do Khiny japańſka žónſka pomoz ſ wołſchewjenjemi ſaſtarnje.
(Weltbild, M.)

Jan — dobyćeŕ

(Se Sſjeenkewicža pſchełožił J. Winger.)

Rjek naſcheje ſtawiſny mjenowaſche ſo Jan Sſkowiſ (ſołobik), ale dokelž mějeſche waſchnjo, wocžiſ wuwaleċ, hdyž ſ nim někto rěcžeſche, narjeknychu jemu ſuſodźa: Jan Wudźerak. Nimo toho rěkaſche też Hłupy Jan, dokelž bě ſmjerċ kuſcheho roſumcžka. A tele poſtajenje mjeno bě najbóle popularne a najſćerje jenicžke do ſtawiſnow pſchejdźe, haċzrunjeż mjeſelſke Jan hiſchcze ſchtwórte, wot wobſtejnoſcže ſpodźene mjeno. Dokelž ſkowje: cžłowjeſ a ſłowik němſkemu wuchu jenak klinczi. tej a dokelž Němcy w mjenje ſiwiliſaczije radźi barbarſke ſtrowjanſke ſłowa do bóle kulturneje rěcže pſcheneſeja; tohodla ſo w ſwojim cžaſu pſchi wojeſkich ſapiſowanjach ſcžehowaſa rosmołwa wotmě.

— **Kak rěkaſch?** — woprašcha ſo Jana wojeſki wyſchk.

— Sſkowik.

— Schloif? Ach! ja. Gut.

A wyſchk napiſa „Monſch“.

Jan bě ſo narodźił we wſy Pognebinje. Tohomjena je jara wjele wſow w Poſnańſkim a w druhich krajinach nětčiſcheje Pólſkeje. Jan mějeſche nimo pola, khěžti a někotrych kruwow hiſchcze ſchakateho konja a žonu Madlenu. Diwajo na tele wobſteinoſcže możeſche ſpokojnje žiwy być ſo ſtarym pólſkim prajenju:

„Kóń ſroka — žona Magda,
Schtoż ma Bóh dacž — to też tak da.“

To też ſo jeho žiwjenje zyle tak ſłožowaſche, kaž Bóh da, a hakle hdyž Bóh wójnu da, ſnjepokoji ſo Jan njemaka. Pſchińdże wojſemjenje, ſo ma ſo ſtajiċ, dyrbjeſche wopuſchċiċ khěžku, rolu a wſcho woſtajiċ žonje na ſtaroſći. Powſchitkownje běchu ludźo w Pognebinje doſć khudych, Jan by w ſjmje do twońnje khodźił a ſ tym ſwój w ſoſpodarjenju trochu pomhał — ſchto pak někto? Schtó wě, hdy ſo wójna ſ Franzowſkimi ſkónczi? Žona, pſchecžitawſchi kartu, ſ koireją jeje muża do wójny žadachu, poċza klecž:

„Sſo jeno by ſo jim wupłaczilo! So buchu wołſepili... Haċzrunjeż ho hłupaċ, je mje cžeſ żel: Franzowſojo cže też njepſchepuſchcża; hłowu cži wotrubnu a ſchtó wě ſchto hiſchcze...“

Jan cžuješche, ſo ma žona prawje. Franzowſow bojeſche ſo kaž wohnja a pódła bě też jemu jich żel. Schto běchu jemu Franzowſowje cžiniłi? Po cžo tam wón póńdże a cžohodła do teje ſtraſchneje ſuſby, hdyž njeje jeneje jemu dobreje duſche. Hdyż tak w Pognebinje żedźiſch, to ſo cži ſda niż tak a niż hinak każ wěcžnje we Pognebinje, a hdyż cži kaſaja wotešcž, hakle widźiſch, ſo je tu tola lepje hač hdźe druhdźe. Ale hižo niczo njepomha — tak je ſudźene, dyrbiſch hicž. Jan wobſa żonu, potom 10létneho Michałka, potom wupłuny, ſcžini ſebi ſchiſ a wundże ſ theże, a Madlena ſa nim. Njerozžohnowachu ſo pſchejara cžucžiwje. Wona a hołcžk pſchcžeſcžichu, wón pospachi wołpjetowaſche: „Nó — ſmjerom — ſmjerom...“ tak běchu wonka na pucžu. Tu halle widźachu, ſo ſo w zylym Pognebinje to ſamo ſtawa, jichož pola nich. Zyła wjeſ bě wonka a pucž polny ludźi do wójny ſwołanych. Du na żeleſnike ſaſtanijeſcžo a żony a dźeċži, ſtarzy a pjży jich pſchewodźeja. Swaċanym je cžeſko na wutrobje, jenož nětkotrym młódſchim bimbaja ſo faſiſi ſ huby; nětchto ſo jich hižo na ſpoċzatku pjanych; nětchto jich ſpěwa ſ dybawnymi hłoſami.

Jedyn abo druhi Němc ſ Pognebinjſkich koloniſtow ſpěwa „Wacht am Rhein“. Zyła ta pjżana wiſchelako ſharbjena mjerwjeżża, w kotrejž ſo żandarmſke bajonety ſybola, hiba ſo mjes płatami ke żonjej wjży ſe khěkiſami, hołkom a tołkom. Żony wobjimuja ſwojich wojakow wokoło ſchije a zychnuja; nětkuła ſtaſchka pokaſuje żołty ſub a hroſy ſ pjaſcu hdże we pſchestrěli. Druha kleje: „Njech Wam Bóh naſche żyły pidźiliczi“, kłyżchiſch wołaċ: „Pětrje, Janko, Handrijo... budźcże ſtrowi.“ Pěſn ſchcžewołkaja. Swón na zyrkwinej wěži ſwoni. Farař ſam ſo modli modlitwy ſa mrějazych, dokelž ſo tola nětchtóżkuli ſ tych, kotrěž nětko na ſaſtanijſchcžo du, hižo njewróċi. Wójna ich wſchěch bjerje, ale wójna jich njewoteda. Kluhi ſerjawja na połach, dokelž je Pognebin wójnu Franzowſkej wopowěd̄iż. Pognebin njemóżeſche dowoliċ, ſo bu Napoleon pſchemożny, a wón ſebi ſwadu wo ſchpaniſki tron k wutrobje. Wotchłóż jwonow pſchewodża żyły, kotrež běchu hižo ſ wjeſnym płotow na dróhu wuſchle.

Du nimo Bożeje martry: cžapki a kapizy (pikelhauby) lerża ſ hłowow. Na dróhu ſtawa ſtaċżany proch, pſchetoż dżeń je ſuchi a cžichi. Po wobémaj ſtronomaj dróhi doſrawjaże żito ſ cžeżkimi kłoſami ſchcžerċi a ſo hibuje ſ wětſkom, kotrež hdyż a hdyż łahodnje ſadyſnje. Pod módrym njebjom wiżaju ſchkowronczki a ſpěwa, każ by na żiwy ſwět poſahnył.

Saſtanijſchcžo (ſtażija)!.... Ssyły hiſchcze wjeſche. Ssu tu hižo do wójſka wubrani ſ Hornjeje a Delnjeje Kſchiwdy, ſ Mlywałſchcžinz, ſ Njedoli, ſ Miżerowa, Hibot, hara a mężeńża! Sċżeńy na ſaſtanijſchcžach ſu wołlepjene ſ manifeſtazijemi. Wójna „w mjenje Bożim a wócżiny!“ Krajna wohora poċżehnje wobaraċ ſwoje wobhrożene ſwójby, żony, dżeċži, ſtarki a pola. Franzowſojo ſu ſo wżelo wożebje roſcżerżili w Pognebin, na Kſchiwdu Hornju a Delnju, na Mlywałſchcžinzu, Njedolu a Miżerow. Tak ſo ſnajmjenſcha tym ſda, kotrejż cżitaju roſlepjene plakaty. Na ſaſtanijſchcžom pſchihotowaju pſchcżo nowe żyły. W cżkańi je powětr łaċżemnjeny ſ kurom fajſow a dymow, ſo ſlakatow widżeċ nieże. W hołku je cżeżko żebi ſ roſumiċ; wichtży khodża, wołaja, ſchcżiċa. Na perona ſtojſchich němſke komandowanje, — krótke, twjerde, rajne.

Swónczk ſo da ſłyſchcżeċ — ſo ſahwiſda! S nadaſta je ſłyſchcżeċ możny wodnych lokomotiw. Dale bliże a wuraſniſcho. To ſo wójna ſda pſchibliżeċ.

Druhi ſwónczk! Kóżda wutroha ſaſchepoże. Mětka ſona ſapoċżina ſchcżeċ: „Jadom! Jadom!“ Wón wjeża ſwojeho Adama woła, ale żony ſaſtojſchawſchi ras wołaju: „Jedu, jedu!“ Nječżeji trochu wótrſchi ſo dobawa: „Franzowſojowje jedu!“ — a ſa wokomik pani (pſchesmérnu ſtrach) duży niż jena żony, ale tej ſu chodowuh rjeſkow pod Sedanom. Lud ſo jakoleha. Wżelo tym ſaſta cžaſ pſched ſaſtanijſchcžom. We wſchitkich wokach ſu cżanſi ſ cżeżwjenymi wobrubkami a uniformami widżeċ. Wójſka każ mrówjow na mrówſchcżu. Na wołowych wo'ach cżornja ſo pofkmurne, podobłoſte kanony nad wotewrjennymi wołami błyſkoże ſo łéż bajonety. Schtoż widżiſch, je ſo wojakam praſiło, ſo maja ſpěwaċ pſchetoż zyły cżaſ ſo tiſchaże wot ſyłnych muſſkich hłoſow. Wéſta hobrila móż bije ſ toho cżaſa, kotrejż łoża njeje widżeċ.

(Pokraczowanje ſcżěhuje.)

— S wurjadnej strowokźu a cźitokźu je Bóh luby Knjes knjenju swudowjenu faraŕku Rěbaŕkowu w Budyšcinje wobhnadźił, kotraž je wóžera swoje 80. narodniny wobswjeźiła. Jeje kolebka je w Pluśnikach staka. Jara młoda je fo wona fararjej Rěbaŕkej w Budyšcinku wudała. Sbałowne mandźelstwo njeje dołho trało. Hižo sa někotre lěta fo mandźelski do wěcznosće wotpowoła. Wudowa fo ſ dwěmaj ſynkoma! 1880 da Budyšcina pschesydli a tu schulerjow hacź do pazdźernika lět hospodowasche. Prěni ſ jenych ſynow bě mějicźel drogownych kłamow we Wulkim Schunowie a je sa młode lěta wumrěł. Druhi ſynſ je duchownistwo studował a je dołhi cźaſ w Porschicźanskej wosadze ſ fararjom był. Sa jeho spiſ wo pschetołkowanju biblije do šerbſkeje rěcźe je jemu cźeſća uniwersita w Prahy doktorski titul ſwoſcźiła. Wjele někotrymi lětami jeho Domaſchſka wosada w Lipsku sa fararja wuſwoli. Wot tam fu jeho hórſy sa fararja do Kamjenicy powołali. Njedźiwajo dźiwałoweho žiwjenja jebi knjeni Rěbaŕkowa mkodoktoru biblicźiwo'cź a wjeſeku muſi ſathawała. Cźaſy fu bliže njeſnaſe, njeby ju ſa 80lětnu měł. Njech ze Bóh luby Knjes dale dołholu ſtrowoſcź a cźerſtwo'cź ſpožcźi. — Do dnja wjeſela je pak kapka hórkoſcźe padła. S Drježdźan je runje powěſcź dóſchła, ſo je ſtarſchi bratr knjeneje faraŕki August Měrſch, po powołanju haptnak, hižo wjele lět na wotpoczinku, w ſtarobje 81 lět do wěcźnoſcźe woteſchoł.

— Jedyne koło fo kradne, 5. januara je fo muſaze koło ſnamki „Fuchs“ ſ njeſnatym cźiſtom kradło. Koło mějeſche cźorne kroſna, jendźeſtke wodźidło bjes pſchimadłow, cźorne ſwjena ſ cźerwjenymi ſmuſkami, pedalej ſ gummijom, Torpedoſki ſamoběh, cźerwjenej wobruczi. — 7. januara je fo muſaze koło ſnamki „Brenabor“ ſ cźiſtom 117 574 kradło. Koło mějeſche cźorne kroſna, němſke wodźidło ſ cźerwjenymaj gummijowymaj pſchimadłomaj, žołte ſwjena ſ cźornymi ſmuſkami, pedalej ſ gummijom „torpedowpki ſamoběh, cźerwjenej wobruczi. — Na tym ſamym dnju je fo muſaze koło njeſnateje ſnamki a ſ njeſnatym cźiſtom kradło. Wono mějeſche cźorne kroſna, cźerwjenej pſchimadle, žołte ſwjena ſ cźornymi ſmuſkami, pedalej ſ gummijom, pſchiprawu ſa elektriſke wobſwětlenje, cźornej wobruczi. — 9. jan. je fo muſaze koło ſnamki Dürkopp ſ cźiſtom 0 147 760 kradło. Koło mějeſche cźorne kroſna, jendźeſke wodźidło, wotpichmanej pſchimadle, žołte ſwjena ſ cźornymi ſmuſkami, pſchiprawu ſa elektriſke wobſwětlenje ſnamki „Balaco“, torpedowski ſamoběh, ſchérej wobruczi. — Na tym ſamym dnju je fo muſaze jedne koło njeſnateje ſnamki a ſ njeſnatym cźiſtom kradło. Koło mějeſche cźorne, niſke kroſna, jendźeſke wodźidło, na lěwej ſtronje cźerwjene, na prawej ſtronje cźorne pſchimadło, wulke brune ſedło, torpedowſki ſamoběh. — Nimo teho je fo 6. januara wjecźor na Hornjej cźerſkej haſy w jenej korcźmje ſ motorſkeho koła ſaniklowana pſchiprawa ſa wobſwětlenje kradła. — Wo wěſe zowne idźelenja wo kradnjenych wěcach prošy kriminalne wotdźelenje w Budyšcinje na Ortenburgſkim hrodźe, telefon 2802. — W mnohich padach je kluſcź jedne koło, kiž je fo jako kradnjene woſwěſiło, jenoź ſ njepra wom k jeſtwe wužił a potom na druhim měſtnje ſtejo woſtajił. Tehodła dyrbi fo na to pokazać, ſo fo tej tajny kłoſtaju, kotříž koło, kiž druhemu ſłuſcha, ſ njeprawom wužiwaju. — Hdyž paduſchtwa jednych kołow tak pſchiběraju, ma kriminalna polizija pſchiczinu, na to pokazać, ſo woſtrědźerjo ſwoje koleſa njeſmědźa bjes dohlada njepſchiſłamknjene ſtejo woſtajić. Je temu jenoź někotre ſekundy cźaſa trjeba, ſo by fo koło je ſawěſcźeńſkim ſamkom, kiž fu k njemu pſchiczinjene, abo je ſamcźkowym rjeźakom, kiž fo wokoło kroſnow a jeneho koła palo'i, ſwěſcźa abo ſo fo koło k něcźemu druhemu pſchiſamknje, ſ cźimž pak fo wobtkad njeſmě hacźić. Nimo teho fu we wjetšich měſtowych dźelach ſtejadła ſa jedne koła, ſa kotrež móża fo koła ſa 10 njeſnjejkow ſwěſcźić. Tehodła w ſaſtimje woſtrědźerjow ſ dwěmaj kołomaj ſamoh leži, ſo jene tutych ſawěſcźenjow wužija, ſo bychu fo njechěł ſchłodu, mjerſanjom a ſhubjenjom cźaſa ſchikkali.

S Dobrušce. Poradźerſke hodźiny ſa cźeſcźenikow a mate dźeći w Dobruſchi a wokolnje fo ſa běžne lěto nětko na kóždu druhu wutoru w měſacu poſtajiše. Poradźerſka hodźina ſa měſac januar budže hižo pſchichodnu wutoru 14. januar ſ dypkom wot 3 do 4 hodźin w ſchuli w Dobruſchi. S wjedźikom poradźernje je knjes dr. Kſchiſan. Kóžda mać a ſaſtarańka dźeći njech tute darmotne ſarjadowanje wopyta a njech fo wo to poſtara, ſa jeje ſtrowe dźećo ſtrowe woſtanje a fo derje wumije, a tonu njech jebi lekarſku radu w poradźerni wuſada.

S Hornjeje Kiny. Njedawno wobkedźbowaſchtej fo pſched hoſćencom „K dwěmaj lipomaj“ w Hornjej Kinje dwě muſkej wozobje ſ Korſynja, kaž ſ auta wſchelake wězy kradnyſchtej. S autom fo potom ſa njedaleźinkomaj puſchcźichu. Jeneho ſ nich wótaku ſajeź. Jedna fo wo wjazy krócź potkłoštanu wosobu, kotraž je huſcźiſko paduſchiſtwa w autach a druhich wotydłach wumjedła.

S Hornjeje Hórki. S 1. januarom t. l. je wuczerja Richarda Hebera miniſterſtwo ſa ludowe wukubłanje ſa wyſchiſchemu wuczerja pomjenowało. Wyſchiſchi wuczeŕ Heber ſhladuje w tutym lěcźe na 30 lětne ſchulſke ſtutkowanje. Pothadża ſ burſkeje ſwójby w Pózskowach. Powołanſke wukubłanje na krajnoſtawſkim ſeminaru w Budyšcinje dasta. Wot lěta 1906—1909 wukonjeſche wyſchiſchi wuczeŕ Heber ſchulſku ſłužbu, jako pomozny wuczeŕ we Wjaſojźy. Wot 1. oktobra 1909 ſtutkuje w Hornjej Hórce.

S Budyšcu. Ruſowe ſiednoćenſtwo dla koni w Budeſzecach a Jiłojcach a wokolinu, kotrež je tute dny ſapoćało, wšěch do ſawěſcźenja pſchiſłate konje podhonoſćicźu, buźe tute dźeńa wſchitkodne dny dale wukonjeć a to 13. januara w Dažinje a Dažinku, w Dźěžnikezach, Cźornych Noßlicach, Hornjej Hórce a Sſonkezach, 14. januara we Wjeleczinje, Tucźicach, Wóſpinezach, Wotſtaſchezach, Khemberku, Korſymiu a Khróſtawje, 15. januara w Raſchowje, Wělſchezach, Hornjej Kinje a Pobołzach, Wulkich Dębſezach, Mniſchonzu, Lejnje a Sahorju, 16. januara w Kumwaſdźe, Hornym Kumwaſdźe, Schumbarku a Muhanczizach. Wſchě konje, kotrež ſo domą njenamakaj, maja ſo 19. januara dopołdnja w 10 hodź. we Wbohowje w Němſkim kěžoru k pahódnoſćenju pſchedwjeſeć.

S Bolborz. Sandźenu ſobotu ſkhori jedyn dźěłaćeŕ na autowej dróży, kotraž ſo tu twari. Wokoło dopołdnja ſo łekarka dr. med. Lukas ſ Małeho Wjelkowa telefoniſuje ſawoła, kotraž hnydom pſchikhwata. Wona ſwěſcźi, ſo bě dźěłaćeŕ na klepe cźerwjeno (Blinddarm) ſkhoreł. Sa někajke pol hodźiny khorohny auto ſ Budyſchina pſchijědże, kotrež jeho da Budyſkeje khoronje dowjeſe. — Dźěła na autowej dróży, — twarſki wot rěſt 50—52 kilometra — pola Bolborz pomaku poſtupuja, hacź dotal ſo macźerna ſemja (Mutterboden) wotwožuje, ſo ſo njeby ſniźiła, tak ſo ſo może na pěſkotych abo hubjeńſćich polach wužicź. Pucź ſ Bolborz na Kamjenſku dróhu ſo tohorunja wotwožuje. Tu autowa dróha pucź pſchepŕěkuje. Na tutym wotdźělu wotnoſchuje tu hacź dotal firma W. O. Stein ſ Drježdźan macźernu ſemju. Druhe dźěła wukonja firma Berndt ſ Budyſchina. Mjele, kotříž fu lěta dołho na dźěła cźakali, ſu tu dźěło namakali.

S Wjaſojźy. (Worjoł na Wjaſojźiſkej horje.) Na Wjaſojźiſkej horje namakachu drjewarjo morwjeho worjoła. Ptak bě ſranjeny. Ma ſo ſa to, ſo jedna ſo wo mózkeho worjoła, kotryž je ſo do luźiſkich horow ſabłudźił. S roſpſchestrěnymaj ſchibłomaj worjoł 230 zentimetrow měri.

S Delnjeje Hórki. Schtwórtk je ſo ſe Schpŕjewje w bliſkoſći kruwjazeho mosta na puću do Małſcej muſaze koło ſnamki „Fuchs“ wuejahnyło. Wopiſanje koła: wuſoke cźorne kroſna, cźo. 8155, cźorne zelłulojdowe pſchimadła, ſaniklowane ſwjena, pedale bjes gummijowych ſapoſtojkow, cźornaj błótoſchkitkaj, torpedo-ſamoběh, dobre cźerwjene wobwuеze, na hłowje prědnych widkow je firmowe ſnamješchko ſ liſchecej hłowu. Hacź ſo tu wo pokradnjene koło jedna, njedaſche ſo datal ſwěſcźicź. Wobſtejeſer koła móje ſebi jo pola wuejeſnjanoſty wotewjaſać.

S Wulkeje Dubrawy. W naſchej wodarni fu ſo někto trěhne rjedźeńſke apparaty pſchiprawike, kotrež datal pomérnje žołtu wodu dospołnje wucziſceja, tak ſo je woda něto zyle cźiſta.

S Łupoje. (Zyrkwinſka rosprawa ſa lěto 1935.) Wukſchcźiło je ſo 13 dźěći (w lěcźe 1934: 8) 7 hólzow a 6 holzow. — Swój ſchćenſki ſłub wobnowiło je 13 (12) dźěći, 8 hólzow a 5 holzow. Pſchipowědało je ſo 4 (9) mandźelſtwow, ſ nich fu ſo 3 (6) we Łupoji ſwjerowale. — Wumrěło fu 4 (3) wozobu, najſtarſcha wosoba běſche Guſta Thereſija ſwud. Sachſowa rodź. Lubwigez, 84 lět 8 měſazow a 4 dnjow ſtara. — K Bożemu ſtaſchezach, Khemberku, Korſymiu a Khróſtawje, 15. januara w Raſchowje, Wělſchezach, Hornjej Kinje a Pobołzach, Wulkich Dębſezach, Mniſchonzu, Lejnje a Sahorju, 16. januara w Kumwaſdźe, Hornym Kumwaſdźe, Schumbarku a Muhanczizach. Wſchě konje, kotrež ſo domą njenamakaj, maja ſo 19. januara dopołdnja w 10 hodź. we Wbohowje w Němſkim kěžoru k pahódnoſćenju pſchedwjeſeć.

S Bolborz. Sandźenu ſobotu ſkhori jedyn dźěłaćeŕ na autowej dróży, kotraž ſo tu twari. Wokoło dopołdnja ſo łekarka dr. med. Lukas ſ Małeho Wjelkowa telefoniſuje ſawoła, kotraž hnydom pſchikhwata. Wona ſwěſcźi, ſo bě dźěłaćeŕ na klepe cźerwjeno (Blinddarm) ſkhoreł. Sa někajke pol hodźiny khorohny auto ſ Budyſchina pſchijědże, kotrež jeho da Budyſkeje khoronje dowjeſe. — Dźěła na autowej dróży, — twarſki wot rěſt 50—52 kilometra — pola Bolborz pomaku poſtupuja, hacź dotal ſo macźerna ſemja (Mutterboden) wotwožuje, ſo ſo njeby ſniźiła, tak ſo ſo może na pěſkotych abo hubjeńſćich polach wužicź. Pucź ſ Bolborz na Kamjenſku dróhu ſo tohorunja wotwožuje. Tu autowa dróha pucź pſchepŕěkuje. Na tutym wotdźělu wotnoſchuje tu hacź dotal firma W. O. Stein ſ Drježdźan macźernu ſemju. Druhe dźěła wukonja firma Berndt ſ Budyſchina. Mjele, kotříž fu lěta dołho na dźěła cźakali, ſu tu dźěło namakali.

S Wjaſojźy. (Worjoł na Wjaſojźiſkej horje.) Na Wjaſojźiſkej horje namakachu drjewarjo morwjeho worjoła. Ptak bě ſranjeny. Ma ſo ſa to, ſo jedna ſo wo mózkeho worjoła, kotryž je ſo do luźiſkich horow ſabłudźił. S roſpſchestrěnymaj ſchibłomaj worjoł 230 zentimetrow měri.

S Delnjeje Hórki. Schtwórtk je ſo ſe Schpŕjewje w bliſkoſći kruwjazeho mosta na puću do Małſcej muſaze koło ſnamki „Fuchs“ wuejahnyło. Wopiſanje koła: wuſoke cźorne kroſna, cźo. 8155, cźorne zelłulojdowe pſchimadła, ſaniklowane ſwjena, pedale bjes gummijowych ſapoſtojkow, cźornaj błótoſchkitkaj, torpedo-ſamoběh, dobre cźerwjene wobwuеze, na hłowje prědnych widkow je firmowe ſnamješchko ſ liſchecej hłowu. Hacź ſo tu wo pokradnjene koło jedna, njedaſche ſo datal ſwěſcźicź. Wobſtejeſer koła móje ſebi jo pola wuejeſnjanoſty wotewjaſać.

S Wulkeje Dubrawy. W naſchej wodarni fu ſo někto trěhne rjedźeńſke apparaty pſchiprawike, kotrež datal pomérnje žołtu wodu dospołnje wucziſceja, tak ſo je woda něto zyle cźiſta.

S Łupoje. (Zyrkwinſka rosprawa ſa lěto 1935.) Wukſchcźiło je ſo 13 dźěći (w lěcźe 1934: 8) 7 hólzow a 6 holzow. — Swój ſchćenſki ſłub wobnowiło je 13 (12) dźěći, 8 hólzow a 5 holzow. Pſchipowědało je ſo 4 (9) mandźelſtwow, ſ nich fu ſo 3 (6) we Łupoji ſwjerowale. — Wumrěło fu 4 (3) wozobu, najſtarſcha wosoba běſche Guſta Thereſija ſwud. Sachſowa rodź. Lubwigez, 84 lět 8 měſazow a 4 dnjow ſtara. — K Bożemu błidu běſche 336 (385) wozobow a to 142 muſow a 194 žonow, na ſerbſkej ſpowědźi běſche 121 (168) a na němſkej 215 (217) wozobow. (Dwě wozobje běſchtej doma woprawjenej.) — W póſtnym cźaſu a ſej w adventſkim cźaſu wotmě ſo w naſchej ſyrkwi po'awniſka nutrnoſcź, nimo teho w póſtnym cźaſu biblijſtich hodźinow. Sa młodźinu wotmě ſo ſtawnych wjecźorkow. — Sběrali ſmy wiſho hromadźe 309,75 (275 02) hriwnow, a to pſchi kollektach 177,56 hr., w móſchnicźku 93,84 hr. a w kaſchcźiku 38,35 hriwnow.

Se Strójiſchcza. Mjes tym, ſo cźeladni burа Zyža pſchi wobjedźe ſkhabaſchu, ſadoby ſo paduch do jimy wotwocźa a pokradny jemu wſchu draſtu. Dźowka burа hnydom paducha pytny a poſtara ſo wo to, ſo ſo wſchitcźu ſa nim puſchcźichu. Wón pſches Smwochcźizy do leſa pola Khelna cźekaſche, hdyž mózacźu jeho zyle wuſtateho ſajeź. Jeho ſu hakle dźeſ pſredy ſ jaſiwa puſchcźili. Wón je 24 lět ſtary a Witter rěka.

S Dobreſchcź. (Sapoſdźene.) Seifertez ſwójba, jako wobſtejeńſka tudomneho ryćeŕſtwa, je w běhu lětdźeſatkow ſa wjeſne porjedy hižo wjele ſrohumjenja pokałała. Tak je teſ lětſa ſa wjeſne dźeći hodowne wobradźenje wuhotowała. Na wſchě 50 młodu'ſchkich wjeſnjanow bě ſo ſ tutomu rosradowanjemu podawkej ſeſchło. Krute błida a wſchelake rjane dary jich wocźakowachu. Hodowne wjeſele w měſtnoſćach Seifertez dyhlenja knjeſeńe a ſamo filmowe pſchedwjedźenje ſo poſtkći. Djakne ſyhołenje we wóſakowaj dźěći a pſchitommych macźerjow bě naſkepſchi dupokaſ, ſo ſebi wjeſnjenju nadobne ſtuki Seifertez ſwójby wažicź wędża.

S Rałeź. (Stawniſke powěſcźe ſa dezember.) Wukſchcźiłoj ſej ſo: Erneſtina Elſa Měrcźinkez ſ Wyſokeje; Hana Gertruda Barcźez ſe Schcźenźy; — Swěrowała ſi ſu ſo: hoſpodarſki pomoznik Pawoł Max Kroſchk ſe Njeje Wſy a Marta Winklerez ſ Njeje Wſy. Podoffizjer Herbert Pawoł Herman Schröder ſ Budyſchina ſ Helenu Kruźiz ſe Schcźechowa.

S Rałeź. S 1. januarom je ſo ſtatny żeleźniſki ſekretar Richard Horn jako wjednik na tudyſche dwórniſchcźo pſchełażił. Dotalny dwórniſchcźowy pſchedźydа, ſtronjan wyſchſchi dwórniſchcźowy pſchedźydа Kirſta, je ſo na wotpoczink podał. 7 lět dołho běſche na tudyſchim dwórniſchcźu ſ pſchedźiteljcźerjom był. W dezembru ſandźeneho lěta ſwój 40lětny ſłužbny jubilej woſwjeći. Je do Olbersdorfa pola Zitawy pſchecźahnył, hdyž cźe w měrje ſwój žiwjeńſki wjecźor wužiwcź.

S Rałeź. Sa tudyſchu Hitlerſku młodźinu je ſo ſportowniſchcźu pſchi Nowo-Wjeſnjanſkej dróſy pomcźk natwarił. Twar leži w rukomaj k. Augusta Kſchiſchenka ſ Rałeź.

S Trupiņa. S tak mjenowaneho Wivacźez hata wurywa ſo hrjeba do wjeſneho hata, ſo by ſo tutón też w ſuchich lětach na dołhaje wałchnje ſ wadu ſaſtarał.

Pſchirodna kataſtrofa w Porhynſkej.

W Porhynſkej wětrniza ſathadźeſche, kajkejež w tutym roſměru naſche kraje hiſchcze njeſłu nawědźike. Jadoſche ſebi morwych a cźeſkoſranjenych a nacźini telko ſchkodu, ſo ſ milijonom hriwnow njeje pſchewyſoko pohonoſcźena. Wołoſbje cźełko potrjechene je měſto Düſſeldorf, kotrež ma najwjeſche ſchkody. W lěwo horjeſach: 120 metrow dołha fabrika, w kotrejž ſo maſchiny dźěłachu a kotruž wichorſka nimale dołhonoſnje ſpotorhachu. Horjeſach na prawo: Hudźbna halla, wulka ſala měſta Düſſeldorfa, kotrejež tſchu wichor wotnjeſe. Delenkach w lěwo: deſki a zyhele kaž deſchcź na drohu hudźbneje halle padachu. Delenkach w prawo: Wulke ſchkody na Schlageterſkim naměſcźe. (Weltbild 1, Scherrl Bilderdienſt 3, M.)

Hospodarſki rozhlad

Póndźelu, 13. januara 1936.

Barliniſka burſa, 11. januara. Powſchitkownje ſo burſa też ſobotu w pſchecźelnym połoženju wotewri. Se ſtrony publika pſchedźelaćelu ſajo kupne pſchihotaſy. Dokelž pak burſowni wobkhodnizu ſ powołanja dźiwajo na kónz tydźenja ſterje wotepſchedawachu, njebě tworjenje kurſow zyle jednotne. Sa montanowe hódnoty běſche jajim dale jara žiwy. Sajo to běchu dividendowe wocźakowanja pola firmy Stahlwerein, kotrejž k natajam pohnuwachu. Na rentowych wikach běſche cźicho.

Djeńſniſke ſtotne wiki w Drježdźanach.

Na ſtotne wiki pſchihnachu djeńſa: 730 howjadow a to 90 wotow, 134 bykow, 452 krumow, 41 jałojzow a 13 źrjećkow, dale hiſchcze 1126 cźelatow, 1146 wowzow a 1925 ſwini. Pola howjaſeho kotu wuwi ſo žiwa wobkhod a wjchán ſtót ſo ſa najwjeſke płaczińy pſchedа ſ wuwjaczom nětkotrych hubjeńſćich kruwow, kotrejž dyrbjachu ſa nětčto tuńſcho pſchedacź. Cźelata měſachu pomały wobkhod a tu ſu płaczińy nětčto mjeńſche hacź minjeny tydźeń. Wowcźe maja pomały wobkhod a płaczińy ſ lohka papuſchcźeja. Sſwinje ſo wiſhe ſa pſchedpiſane krute płaczińy rozdźelichu.

Hłowny redaktor Marko Smoler w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźeł a přiłopk Marko Smoler w Budyšinje a za nawóſtki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. XII. 1935 2256. — W tu khwilu tariſna liſćina čo. 5 płaći.

Loni na pschikład běsche wjesny hat skoro zyle wusthnyk. Tute dźěła nufowi dźěłaćerjo wumjedu.

S **Banzig.** Saudženu wutoru pola Heinischez poš 7 wulkich karniklow sakuža. Saudženy pjatk žu nětko pša w paślach popadnyli.

S **Pešk.** (Sapodžene.) Njedželu do hód je tež pola naš skutk symsleje pomozy na wšěch, tiž žu teho potrěbni, k Božemu hódžeju wobradžak. Nětkuje 92 žwójbow ſ zeleje wokolinу žu dary dźěła seźiwjeńske potrjeby, dźěła drastu atd. dostale. Wošebje na starych ludźi je so ſ darami myslilo. 11 wožobow dosta tež zuky woblek. Sarjadnik tudyscheho wocžerstwjazeho wustawa knjes Hempel, je žo tež sa žwjatočny tas luteho wobradženja postaral. Dźěćzi ſ Němskich Pasliz je spěwami, a deklamazijemi pschi tym pomhachu.

S **Czornowa** pola Kamjenza. Pola tatarja Oschatza wudhyri schtwórtk wjeczor wohoń, kotryž so jara spěschnje rozscheri. Nimo Kamjenskeje a Czornowskeje zykawy bě tež zykawa ſ Kschidowa dojěła, kaž tež dźěkowa słužba ſ Kamjenza pschikhwatała. Brózeń so do cżista spali, tež wscho žyno a žloma, dale mlócżaza maschina ſ elektriskim motorom a druhe tatarske maschiny. Schkoda wucżinja 7—8000 hriwnow. Wobswědčer njebě sawěscženy. Bjes dwěla jedna so tu wo sapalerstwo. Podhladnu wožobu mózachu sajeć.

S **Borschcze.** (Zyrkwinska rosprawa.) W lěcze 1935 je so tu 22 dźěćzi wukschcziło, 12 hólzow a 10 holzow, mjes nimi běchu ſ Borschcze 7, ſ Wólschimy 4, ſ Dubeho 3, ſ Mikowa a ſ Turja 3 dźěćzi. Konfirměrowało je so 10 hólzow a 14 holzow. Swěrowało je žo 7 mandželstwow. Spowědnych běsche 692 wožobow, 295 mužow a 397 žonow, na žerstšim 69 a na němšim 614, doma wopraženjow běsche 9; loni je so 744 spowědnych naliczilo. Wobdźelenje wucżinja 60 prozentow a je pornjo lońschemu lětu wuteběrało. Pokhowanjow běsche 12, mjes semcżimi běchu 2 morwonarodźenej dźěćzi, 5 muzjtkich a pjecz žónstich wožobow; 1 w starobje wot 11 do 20 lět, 2 w starobje wot 50 do 60 lět, 2 w starobje wot 60 do 70 lět a 5 w starobje 70 hacj 80 lět. Boże žtužby je 5552 wožobow wopytało. Pschi zyzkwinskich kollektach je so 78,64 (loni 72,22) hriwnow nałběrało. Kollekty po domach su 95,12 (loni 89,04) hriwnow wunjesle. Sa mižnjenstwo mjes pohanami nawda je so 20,35 hriwnow, sa znutskowne mižjonstwo 40,40 hriwnow. Koło pschećelow nahromadži 72 hriwnow. Gustav-Adolfski dar dźěćzi wunješe 1,25 (15,27) hriwnow.

S **Klětneho.** (Zyrkwinske.) W dezembru so we evangelskej zyrkwi wukschcziłchtaj: Anni Margot Krawczikej w Zympelu a Erich Helmut Muzj ſ Klětneho. — Swórowachu so: Měrczin Grózcho w Zympelu ſ Emu Rodigez w Klětnom. Maltar Petzel ſ Kamjenitz ſ Ernu Kaschporikowej rodź. Glownez ſ Klětneho; Alfred Hinsch ſ Wulkeho Sägewiza ſ Hilžbjetu Marhatu Glownez ſ Klětneho. — Pohrjebachu: staj so Rosina Micžez ſ Klětneho 95 lět stara a Klara Elsa Preisserowa rodź. Dierschez 43 lět stara. — Zyrkwinska rosprawa: Wukschcziłku je so w lěcze 1935 39 (29) dźěćzi, 18 hólzow a 21 holzow. Swěrowało je so 21 (18) porow, pokhowało je so 19 (23) wožobow, 5 mužow, 11 žonow a 3 dźěćzi. Konfirměrowało je so 49 dźěćzi, 24 hólzow a 25 holzow. K spowědzi poby 1400 ludźi.

S **Ruchwalda.** (Stawnišiwowa letna rosprawa.) We wobwodže Ruzchwaldskeho stawnišiwa je so w saúdženym lěcze 20 dźěćzi narodźiło, 14 mandželstwow je so swěrowało; wumrěło je 8 wožobow.

S **Běłeje Wody.** (Baczon šahinyk.) W nasymje, hdyž baczony naschu krajinu wopuschczachu, bě jedyn baczon, kotryž lětacz njemóžeschе, wróczo wostał. Běsche so w starej Běłej Wodje sasydlił a młodźi a stari ludźo jeho ſ zrotbu sastarachu. Nětko je baczon k wobkarowanju wšěch šahinyk, dokelž běsche na polu pschikuśny hnój žrał.

Se **Steho Komorowa.** (Cżežity auto muža pschejěł a morił.) Wutoru popołdnju wyschchi dejeł Städtel, kotryž na rynczekhule we Wormlagu žluzjesche, ſ žiwojim motorskim kolom po dróży ſ Kalawy do Starego Darbnja jědžo do cżežiteho auta sajědže. Städtel pschinidže pod cżežity cżah, padnywschi žo pschejědže a bě na městze morwy. Po swěscenjach chžyche St. w bliskosći zyhelnje w Mukwaru cżežity cżah pschescżěhnyć, pschi tym pak bě pokasował, so chże cżežity cżah stronu jěsby pscheměnicz, pschewidżak. St. sawostaji žonu ſ 5 dźěćzimi.

S **Barschcza** (Forst O./L.). Wutoru 21. januara a wutoru 21. februara budża w Barschczu pjerisnowe a holbjace wiki.

*

Se **Žitawy.** Dla podróżenja tworow so klamy samkle. Rěsnitski mischtr Friedrich w Olbersdorfu běsche postajene płaczisny sa rěsnistke a kołbasowe tworp khětro pschekroczik. Strażmischtrej, kotryž jeho na to kedźbneho sčini, Friedrich a jeho mandželska khětro wótrje napschećiwo stupischtej a wotpokasaschtej jeho žadanje. Na to je hamtske heitmanstwo w Žitawje wukasało, so ma žo wobkhod samknyć.

S **Drježdżan.** Cżežke njeboże so pjatk pschipołdnju pschi sastanischczu nadróżneje żelesniży na Pillnizkej dróży rózk Elisyneje drohi sta. Hdyž chżyschе tam nadróżny cżah czarn 19 sastacz, na tuto městno w žamtžnym wokomiku cżežity autowy cżah pschejědže. Dokelž żelesniża hischcze njebě sastała, auto pomału khětro blisko kromy khódnika nimo jědżeschе. Pschi tym hrabny wós na kromje stejazu njebudże 50lětnu žonu. Auto ju potorhny a jej prawu nohu dospołnje wotjědže.

S **Drježdżan.** Prjedy hacz žej myślilsch, sandże cżaż, a druhdy ma žo to abo tamne khwatnje cżinicz, schtož bě dołho do toho kruczе pośtajene; tak bě tež ſ hodownym žwjedżenjom „Jednoty". Hacżrunjeż njebě žo wjele reklamy cżiniło a tón abo tamny žwjedżeńk pschejpał, bě žo tola pěkna cżrjódka žwérnych Sserbow a Sserbowkow, wožebje wjele młodźiny w hoscżenzu „Bayrische Krone" sejchka. Rjenje ſ jědleńkownymi halžkami wudebjena sjtwa žwéczeschе žo w žwětle mnohich žwéczelow. Po sawodnych žiowach sczěhowachu hodowne spěwy kaž „O najwjeselschi, o najżwjeczischi" a „Cżicha nóz, žwjata nóz". S Błótow bě pschijěł knjes prof. Mudraczk, tiž pschednjosnk posticzi wo delnjoserbskich lapach a koschulach. Jeho rosłoženje jednotliwych dźelow drasty Delnjeje Łužicy bě žmějchapokne. Nětkotryžkuli je potom wot njeho schikowanu Maruschu do kona dóstał, hdyž bě jemu prjedy pjenjezki do dłónje tłócził. Rumpodich njeje mohł pschitisch, dokelž mějesche ſ Khelnjanskimi tajku haru, wschak běchu te jeho w Sserbskich Nowinach tak žortnje wumasali. Tute hrónczka buchu pschedczitane a kóždy spósna, so bě rumpodich w žwojim prawje. Rumpodichowny sastupjeř wěnowasche potom dostawarjam darow žwjedżenišku rěcz, tiž ſ bledżenjom skónczi. Mjeżeloscże bě dosć. Młodźina dasche so napołsledku do rejowanja, k temu wubjerne mozy hudźbu posticzitku, tiž hewak jenoż na Kukeczanskej kermuschi žtyschischch. Tuž wschém, tiž k poradżenju wjeczora pschinoschewachu, džak žo wupraja, a druhi ras saž tak. —

Sport

DSC pschećziwo Guts Muts 2 : 0 (1 : 0). S tutym dobyczom je Dresdner Sportklub na druhe městno župnych ligow stupił a budże ſ Kamjenicżanskim VfB žo wažnje wo jakie mischtrstwo prózowacz. Guts Muts je ſ tutej porażku na 4. městno stupiło a je drje tak ſ kola cżakanjow na mischtrstwo wupadło.

Wacker Lipsk pschećziwo VfB Lipsk 3 : 0 (3 : 0).
VfB Kamjenica pschećziwo BC Hartha 2 : 1 (2 : 1).
SC Planitz pschećziwo Dresdensia 6 : 1 (2 : 0).
Südwest pschećziwo Budissa w Budyschinje 2 : 0.

Psched nětkuje 700 pschihladowarjemi žu Gitterseesżu jasne dobyczе nad Budissu wuhrali. W 10. mjeńschinje poradži žo hoscżom prenje wrota tżelicz a wot teho cżasa wobknjeżachu dospołnje hru. Budyšći wrótkał mějesche wjele dźěła a je žwoje wumělstwo znowa pokasał. Hakle w druhej połosży mějachu tež Budyšży wjazy wot hry, haj, sattóczichu hoscżi na jich polo. Tola sadnje mużstwo hoscżi bě njepschewinjomne. Hakle we 80. mjeńschinje poradži žo hoscżom ſ thłostańsfink koponi druhe wrota dozpjeć. S hoscżi wošebje wurjadnje hrajeschtaj Hoffmann a Siegert. S Budyšin běchu wubjerni wrótkař a sakitarjaj Theuer a Rjeczka.

VfB 03 pschećziwo Spielvereinigung 2 : 3.
SV Riesa pschećziwo Radebeuler BC 3 : 1.
Sportfreunde Freiberg pschećziwo Sachsen 1900 0 : 0.
08 Bischofswerda pschećziwo Sportklub Zittawa 4 : 3.

We wokrjesnej rjadowni wjedże Riesaer SV, kotrejž mjes 12 hrami 10 dobyч a dwě njerożdżnje hrajesche. Na druhim městnje steji Spielvereinigung, mjes 11 hrami, 8 dobyч a 3 pschěhra, a na tżeczim městnje Budissa-Budyschin, kotrejž mjes 12 hrami 7 dobyч a 5 pschěhra.

Budyske serbske powěsće

Sobotu 11. januara 1936.

Swěrowali žu so: 11. 1. Fryz Waltar Lorenz, fabrikski dźěłaćer w Budyschinje ſ Rosaliju Schmarandez, ratarskej dźěłaćerce w Sajdowje. — Julius Fryz Steinert, fabrikski dźěłaćer w Cżichońzach ſ Ernu Hildegardu Gurczez, fabrikskej dźěłaćerce w Budyschinje. — Pawol Kurt Rjenčz, hlidar, ſ Almu Johannu Oswaldez. Bjes powolanja, wobaj w Budyschinje.

Powěsće ſ dalscheje wokoliny.

Wumrěli: 12. januara: Pawol Gerhard Schkleczer, bur w Krětschinje, 80 lět. Khowanje budże žrjedu popołdnju w 2 hodź. na Michałskim pohrjebnischczu na Tuchorju. Sawostaji wudowu a dwě dźěćzi. — Gustav Waznik we Wulkim Cżiku, 24 l. — Inspektor Kurt Unger w Sabrodże.

Radio

Wutoru 14. januara so žtyschi:

Königswusterhausen. Nimo snateho wschědneho programma: 6,30 wjeselty ranschi konzert. 11,40 ša bura. 15,15 žona jako sakhowarka nałožkow. 17,30 duetty ludowych spěwow. 20,10 hudźba po pschecżu.

Lipsk. Nimo snateho wschědneho programma: 6,30 wjeselty ranschi konzert. 8,20 sa hospsu. 11,45 ša bura. 16 młodźina a cżełosnuczowanje. 18 hudźba ſ žwjatokej. 20,10 rejwańska hudźba.

Hischcze wažne ſ dnjowneho programma: Barlin 20,10 orchestrowy konzert. Königsberg 20,15 opera „La Bohème". Frankfurt 20,10 nowa němska sabawna hudźba. Wien: 20,40 klinczazy „Wien". Stockholm 20,30 symfonisch konzert. Warschawa 20,10 symfonisch konzert.

Hamtske woziewjenje z Budyšina.

Die hintere Dorfstraße in Schmölln von der Abzweigung der Bischofswerdaer Straße bis zur Einmündung auf die Hauptstraße wird auf Grund von § 34 der Reichsstraßenverkehrsordnung für sämtliche Fahrzeuge über 3 Tonnen Gesamtgewicht gesperrt.

Bautzen, am 8. Januar 1936. **Der Landrat.**

Towafstwowski powěstnik.

Minakal. Towarstwo „Statok" ma njedźelu 19. januara w hoscżencu we Łomsku pisany wjeczor ze spěwom a dźiwadłom.

Do serbskeho domu
Serbske Nowiny
su tunje a přinjesu wšě zajimawosće z bliska a daloka

Serbja kupuja
stopowane
móškowe
wolmjane
wjelnjad.
blidowe
přikrywy
tepichi, koža, reformske spódnje koža we wulkim wubjerku
jara tunjo pola firmy [8
PAUL KORN
w Budyšinje na Hośće hasy 21
(w domje khorobn. pohladnje)

Tuk za cżeridła
(po sudach) podawa tunjo
Měrcin Schudak
w Bukecach [60

Poskićam
komotowe a wózne latarnje do wětra
po postajenju statneho nadróżneho porjada
Alfred Beitel
w Kamjencu na Delnjej Budyskej dróży 70

Jězdne plany
„Blitz"
z přidawkom za awta
zymske wudaće 1935/36
za 1.— hriwnu
dostanjeće
we wudawarni Serbskich Nowin

Zawołajće telefoniscy
Budyšin čo. 2687, maće-li maly nawěstk abo ważny podawk we Wašej wsy abo wokolnosći wozjewić. Hdyž do Budyšina přińdżeće, móżeće w Serbskej kniharni nawěstk zapłaćić abo wudawki sebi dać zarunać. Serbska knihafnja to rad čini, dokelž chce přeco to »najnowšee« swojim česćenym čitarjam poskićeć.

Knihićišćerńja a nakład
„Serbskich Nowin"
Dr. J. CYŽ
w Budyšinje w Serbskim Domje Telefon 2687

Wšě čišćerske dźěła, serbske a němske
čišćimy
kaž načišće na listowe papjery, zličbowanja, kwitowanja, načišće na listowe wobalki, wobkhódne khartki, dopisnicy, plakaty, formulary a kołopisy, programy, zastupne lisćiki, prospekty a druhe kartotekowe kharty a wšo druhe a we wobkhodže překupca a rjemjeslnika trěbne
zhotowjamy
kwasne spisy, slubowe khartki, kwasne khartki, smjerne khartki, visitne a dźakne khartki, česthe dopisy, wěncowe sekle, přeprošenja a programy — wšě čišće, jeno- a wjacybarbne, swědomiće, spěšnje a tunjo.
Přińdźće k nam z waším nadawkom!

Přiloha k čisle 10

SERBSKE NOWINY

Póndźelu 13. januara 1936

Přesolił

Humoreska A. P. Čechowa.

Geometer Gljeb Gawrilowič Smirnow přijědže na zastanišćo Griluški. Na kubło, hdźež bě powołany, běše z konjom třiceći hač štyrceći wjerstow jěć. (Jeli pohonč njebudže pjany a konje trochu khmane, ani třiceći; ale změje-li škleńčku wjacy abo wodrěne konje, móže derje tež njeđźesać wjerst.)

„Prošu was, prajće mi, hdže tu namakam póstowe konje?“ wobroći so geometer k stražnikej na zastanišću.

„Kajke?“ Póstske! Tu njenamóždeš sto wjerst dokola ani čehniweho psa, kak hakle konja . . . , hdže wjeźeće?“

„Do Dźowkina, na kubło generala Chochtowa.“

„Sto činić?“ zywny stražnik. „Dźiće za dwórniščo, tam druhdy na dworje mužikoju stoja, kotřiž pućowarjow woža.“

Geometer wšychny a puści so za dwórniščo. Tam po dołhim pytanju, jednanju a čahanju namaka stroweho mužika, zabórčaneho, z jětrami popróseneho, w roztorhanej sukni a bunclach.

„Cert wě, kajku maš ty telegu!“ mumli geometer, hdyž na wozyk lězeše. „Człowjek njewě, hdže je zady a hdže je prědku.“

„Hdźež ma kóń wopuš, tam je prědku, a hdźež waša miłosć sedźi, zady . . .“

Konik bě młody, ale suchi, z wobodrěnymaj nohomaj a wobknsanymaj wušomaj. Hdyž pohonč stany a jeho ze sukojtym bičom šwiknу, zawi jenož z hłowu, hdyž so potom rozhněwa a hišće jónu šwikny, telega zawrjeskny a zatřase so jako w zymicy. Po třećim šwiknjenju so telega zakoleba a po štwórtym hibny so z městna.

„Tak pojěđźemoj cyły puć!“ prašeše so geometer, začuwajo sylne zatřasowanje; dźiwaše so ruskim pohončam, zo maju tajku samownosć a jěđu ćišo kaž želwja (nopawa) a z tajkim ropotanjom, zo mohł so człowjek roztrjesć.

„Dojěđźemoj, knježe!“ změrowa jeho pohonč. „Młoduški je konik . . . Niech jenoż so rozběhnje, potom jeho njezastaniš . . . Nó-ó-ó, moja Lizka!“

Hdyž telega z dwórniśća wujěđže, padachu směrki. —

Na prawicu rozpřesćeraše so ćěmna, zmjerzła rumina bjez konca . . . Pojěđźeš-li tudy, zawěsće k čertej zajěđźemoj na biwak. Na wobzoru, hdźež so tutón zhubješe, z njebjom spjuwaju dohašowaše pomału pósledńja nazymska swětłosć . . . Na lěwo wot puća w zaćmitym powětře zjewichu so někajke brjóžki, snadź nakopjene žita wot lěta sem abo wsy. Što bě prědku, geometer njewidźeše, dokelž na tej stronje cyły wuhlad zawodźewaše šeroki, njekrasny pohončowy khribjet. Běše ćicho, ale zyma, mjerznješe.

„Kajka je to tu pusćina!“ pomysli geometer, próčenje so z kornarjom płašća sebi wuši přikryć. Njewěsty je čas — napadnu zli ludźo człowjeka, wurubja jeho, a nichtó ničo njezhoni„ a byrnjež třeleli z kanonow . . . Ani pohončej wěrić nieje . . . Kajki ma khribjet! Tajki syn přirody, z porstom so ćo dótknje, a maš dušu na jazyku! Też mjez woči je kaž zwěrjo, bojazny!

„Hej, přećelo“, wopraša so geometer, „kak ći rěkaju?“

„Mi? Klim.“

„Kajke to při was je, Klinje? Njeje tu strašno? Hač tu njesibalča?“

„I hdźe, Bóh je smilny . . . Štó też by šibalił?“

„Derje, zo šibałow njeje . . . Zatyknych sebi za kóždy připad tři revolwery“, zahwizda sebi geometer. „Nó, z revolwerom zlě je žortować. Dźesać rubježnikow zaćeriš . . .“

Bě so začmiło. Telega nadobo zawrjeskota, zakwikka, zatřasny so a runje jako by so jej nochcyło, winy so na lěwicu.

„Hdže mje to wjeze?“ pomysli sebi geometer. „Přeco je runje jěł a nětko nadobo na lěwo. Hišće mje do dźěry zawjeze, něhdźe a . . . a . . . Přeni króć było njeby! Ty“, wobroći so na pohončа, „njepraješe prjedy, zo tu strašno njeje? To je škoda . . . Ja so jara rady z paduchami biju . . . Na přeni raz zdam so słaby być, khory, ale mocy mam jako byk . . Jónu mje rubježnicy nadpadnychu. Što by rjekł? Jednemu tajku zapalich, zo . . . nó, zo, rozumiš, dušu pušći a druhaj dwaj přeze mnje přińdźeštaj do Sibirije . . . Dundyr njechał, sam so dźiwam, z wotkel so we mni ta sylnosć bjerje. Z jednej ruku ći hrabnu tajkeho hólca jako sy ty a . . . šwup z nim.“

Klim wohladny so na geometra, zamika z wóčkomaj a šwikny konja.

„Haj, bratře . . .“, pokračowaše geometer, „ze mnu so něchtó spytaj! Nic jenoż, zo rubježnik leži bjez rukow a nohow, ale hišće dyrbi před sud . . . Znaju wšěch sudnikow a kommisarow. Sym muž wot hamta . . . Jěđu, předstajeni wo tym wědźa . . . a woni so staraju, zo mi nichtó njeby ničo činił. Wšudźom su popuću stražnicy rozestajeni . . . T . . . dočakń dźěł!“ zawoła nadobo geometer. „Hdźeha sy to zajěł? Hdźe mje wjezeš?“

„Njewidźiće dha? Do lěsa!“

„Woprawdźe lěs . . .“ pomysli sebi geometer. „Ale ja sym so stróžił! Tola, njesměm swój strach wozjewić. Wšak hižo je pytnył, zo so boju. Čomu so tak často na mnje wohluduje? Wěšće ma někajki zamysł. Prjedy je přeco tak jěł khelp, khelp, a nětkle kaž knjeżskił Posłuchaj, Klimje, čomu takle konja honiš?“

„Njehonju jeho. Sam je so rozběhnył . . . Hdyž tón so jónu rozběhnje, nikak jeho njezastajiš. Mi samemu so njelubi, zo ma tajke nohi.“

Smužity wukhowarski čin němskich łódźnikow.

Hamburgski parnik „Castellon“ je, kaž hižo pišachmy, pola tap Finisterre 10 matrosow z rosbiteho španiskeho parnika „Biscaya“ wukhował, pschi čimž so jeho mužstwo wobsebje smužiće a rjetowazy sadźerżejsche. Na wobraźu widźimy wukhowaćke mužstwo z offizjerami łódźe „Castellon“ a sady wukhowani Schpaničenjo z jenicžim zbytkom podnurjeneje schpaniskeje łódźe, z wukhowarskim kołom. Serjedźa na wobraźu widźimy z twjerdym kłobukom knjeza łódźneho pschebywajcza Rob. M. Slomana jr., Hermana Heinku, druhi z prawa je schpaniski generalny konsul w Hamburgu Navara. (Weltbild, M.)

Stawizny

serbskeho homiletiskeho seminara Lipsčanskeje university w Hodźiju.

(2. pokračowanje.)

Ale też studenća sami a jich starši su jemu swój nutrny dźak wobswědčili. Jedyn nan piše: „Mój syn njemóže dowukhwalić, kajku woprawdźitu nanowu a maćeřnu lubosć staj Ty a Twoja knjeni mandźelska wšěm wopokazałoj, a ja so Tebi a Twojej mandźelskej njemóžu dowudźakować atd.“ A jedyn student pisaše mjez druhim takle: „Wy sće mje z tajkej přećelnosću witali a tajku lubosć mi wopokazali, kajkaž so hewak jenoż synej wot nana a wot maćerje dostawa. Waš dom je mi druha domowina był. Z radosćiwej wutrobu chcu so Wam, kaž nětko ze słowami, tak něhdy ze skutkom dźakować! atd.“ Ziwy wuznam tuteho dźaka namakamy też w tej rozprawje, kotruž by starši seminaristow kóžde lěto po skónčenju tych 4 njedźelі wo swojim a swojich towaršow wuknjenju na Lipsčansku theologisku fakultetu póslał, kaž też w tym swjedźeńskim darje (poslěhorńeny kofejowy service), kiž jemu w lěće 1886 při składnosći 10lětneho seminaroweho wobstaća wšitcy, kotřiž běchu na seminarje pobyli, darichu z pismom, kiž měješe so, wot tehdomnišeho kapłana Křižana-Hodźijskeho zestajane, takle:

„Dźesaty króć je so lětsa serbski předarski seminar w Hodźiju, wot krajneje cyrkwineje wyšnosće do Waše je wustojneje ruki położeny, we Waším domje wotdźerżał. Wjele prócy a dźěła je so wot Was naložowało. Wjele dobreho symjenja je so wot Was zwusywało, kiž nětko w lubych serbskich wosadach skhadźa. Wam so dźakuja serbske wosady. Wam so z hnutřej wutrobu dźakuja podpisani, kiž mějachu to wulke zbožo, pola Was přihotowanje za zamołwjenja polne, ćežke dźěło w Knjezowej winicy mjez Serbami dostać. Bóh zdźerž Wam móc, zo mohli hišće dołho skutkować k zbožu Božeho kralestwa!“

Zo tutón nowy wustaw, kajkehož hišće w Serbach žeńe měli njeběchu, daloko a šěroko kedźbliwosć wubudźowaše, tomu so dźiwać njemóžemy. Serbscy a němscy duchowni přikhadźachu, sebi jón bliže wobhladać. Ale też druzy pobuchu ze swojim wopytom na farje w seminarskim času swědcy jeho dźeławosće, kaž na př. Smoleř, Hórnik, biskop D. Wahl a druzy. Ale też serbske wosady běchu bórzy wo tym zhoniłe, zo so w Hodźiju studeńa na serbske duchownske zastojnstwa přihotuja. A tole njeběchu jenoż sakske, ale też pruske hornjołužiske serbske wosady słyšałe, hdźež bě runje tehdy tajki wulki njedostatk na serbskich duchownych, zo bě tam tehdy mjez 24 serbskimi farami runje 12 bjez serbskeho duchowneho a zo běchu někotre z tutych wosadow hižom lěta dołho bjez duchowneho byłe. Tuž so tute wosady nětko na Imiša wobroćachu, zo bychu z jeho seminara duchownych dostałe. W aktach seminara khowaju so listy, w kotrychž stawy cyrkwineje rady wosebje pruskich wosadow na hnujace wašnje swoju nuzu skorža a wo pomoc proša. Haj w lěće 1879 30. awgusta, přińdźe na radu Wojerowskeho superintendenty Karasa pod nawjedowanjom kublerja Ważnika 8 sobustawow Sprjejčanskeje cyrkwinskeje rady do Hodźija na faru, zo bychu sebi tu za swoju wosyroćenu wosadu serbskeho fararja dobyli. Na wutrobu hnujace wašnje woni wo swojej duchownej nuzy powjedachu a woni też swój daloki puć podarmo činili njeběchu. Runjeż wšak tehdy tón wot nich dobyty kandidat Wjacka z Barta skhori a tohodla k nim čahnyć njemóžeše, je tam nješto lět pozdźišo druhi serbski duchowny, mjenujcy kand. theol. Dobrucky z Mošowca, też wot Imiša wuwučeny, přićahnył. Tole wšo bě pak Imišej porst Boži, kiž jeho kročel dale pokazowaše. Hodźijski seminar bě to'a samón saksi wustaw. Pokładnica sakskeho kultneho ministerstwa a, wot lěta 1887, pokładnica sakskeho konsistorstwa za njón płaćeše, na ministerstwo a, wot lěta 1887, na sakske krajne konsistorstwo měješe so wot Imiša lětna rozprawa słać, a sakskim wosadam měješe cyło naprawjenje służić. Tehdy pak runje we pruskich Serbach najbóle na serbskich duchownych pobrachowaše. Tuž so Imiš wo to prócować poča, zo bychu też pruscy Serbja tajki wustaw za sebje dostali. Najprjedy ze supernitendentom Karasom jednaše. Tola bjez wuspěcha. Ale Imiš so dale wědźeše. Jako runje na sakskej synodze přebywaše, poda so z Drježdźan 21. meje 1881 do Barlina, hdźež bu tón samy dźeń k wyššemu presidentej ze Seydewitz přeprošeny, kiž jemu wozjewi, zo chce jeho nazajtra minister z Puttkammer přijeć. To so sta a při tym rěčeše minister też wo założomnym předarskim seminarje za pruskich Serbow a wopraša so Imiša, hač by wón też tón do swojeju rukow wzać chcył. Imiš wotmołwi, zo by to činił, hdy by minister z Gerber to dowolił. „To chcu wo tym ze swojim sakskim kollegu jednać, póslećće mi jenoż te pisne „podłožki,“ rjekny minister. Tak bě wšo na hač nanajlěpšim puću. We tom přeńdźe z Puttkammer z kultneho ministerstwa do znutřkowneho a krótki čas pozdźišo přinjesechu „Slezyske Nowiny“ jědojte a šćuwace nastawki přećiwo Serbam, a tak z wotmysleneho seminara za pruske serbske wosady ničo njebu. Imiš pak njebě žadyn muž, kiž by so ze žanym poražejnjom na swojim puću zadźerżeć dał. Wjele studentow a kandidatow z Pruskeje je wón za hosći w swojim seminarje abo też zwonkach seminarskeho časa we swojim domje měł a rozwučował a jim tak puć na serbsku faru twaril, na př. kand. Lenika, pozdźišeho fararja w Klětnom, a dr. Haj jeho woči hladaštej hišće dale. Styrjo młodźi Słowakojo su dlěšji čas na Hodźijskej farje wuknyli. Dobrucky, Hriwnak, Lauček a Dérer. Přeni bě serbski duchowny we Wojerecach, Lauček, kiž bě lěta dołho z pomocnym duchownym w Serbach był, bě potom słowakski farař we Americy, druhaj dwaj běštaj tež hižo za serbske fary wuzwolenaj; Dérer pak dosta runje tehdy powołanje za fararja do Čornowic a jo přija, mjez tym zo Hriwnakowemu postajenju za Wochožanskeho fararja spomnjeno jědojte nastawki „Slezynskeje Nowiny“ zadźěwachu.

(Skónčenje sćěhuje.)

„Lžiš, bratře! Wěm, zo lžiš. Ale njeradźu ći, zo by tak spěšnje jěł. Zadźerž konja . . . Słyšiš? Zadźerž jeho!"

Čohodla to?"

„Tohodla . . . tohodla, zo maju za mnu ze zastaniša štyrjo towaršojo přijěć. Dyrhja mje dosćehnyć. Su mi słubili, zo mje w tym lěsu dosćahnu . . . Z nimi so to pojědže wjeselšo . . . Su to ludźo strowi, sylni . . . kóždy ma pistolu . . . Što so stajnje wohladuješ a wjerćiš jako na jehličkach! Na mnje so njetrjebaš někak wohladować . . . na mni ničo zajimaweho njeje, khiba revolvry. Chceš? wučahnu je a pokažu ći . . . "

Geometer so naćahny, jako by w kapsach pytał, ale w tym wokomiku sta so něšto, čehož so při swojej bojazliwosći njebě nadźał. Klim wuwali so nadobo z telegi a po štyrjoch machaše so do husćiny.

„Pomoc!" wołaše. „Pomoc! Wzmij sej, njedušniko ty, konja z telegu, jenož mi njerub njekrasny, moju dušku! Pomoc!"

Zašndrowachu spěšne, zdalowace so kročele, prask-kot halozow — a wšitko womjelkny . . . Geometer, kotryž tajke překwapjenje njebě wočakował, w prěnim wokomiku zastaji konja, potom so na wozu šěroko wusydny a přemyslowaše.

„Čekny! jo .. . so napłošal, hłupak . . . Nó, što činić? Sam jěć njemóžu, njewěm puća, też bychu mohli myslić, zo sym jemu konja kradnył . . . Sto činić? Klimje! Klimje!"

„Klimje! . . . ", wotmołwješe wothłós.

Myslička, zo budu nućeny cyłu nóc w zymje přesedźeć w ćmowym lěsu a jenož na wjeli wothłós a poraskanje hubjeneho konika poskać, poča geometer tak krjudźić, jako by jemu něchtó z hrabjemi po khribjeće jězdźił.

„Klimuška!" wołaše. „Holbiko! Hdźe sy, Klimuška!"

Něhdźe dwě hodźinje geometer tak wołaše, a hdyž hižo bě dybawy, spokojiwši so z myslički, zo budźe w lěsu nocować, donjese k njemu słaby wětřik něčeje stonanje.

„Klimje! Sy to ty, holbiko? Jědźemoj zaso!"

„Zarazyš mje!"

„Ale ja sym žortował, holbiko! Bóh mi wodaj, žortował sym. Kajke też bych revolvry měł? To sym jenož tak ze strachom łhał! Budź tak dobry, pojědźemoj! Ze zymu mrěju."

Klim, kotryž bě sebi wěšće rozmyslił, zo by prawy rubježnik dawno přez wše hory był, też z konjom a z telegu, wuńdźe z lěsa a pomału přibliži so k swojemu pućowarjej.

„Nó, čeho dźe sy so, błaznje, nabojał? Žortowach, a ty sy so bojał . . . Sydń so!"

„Bóh ći wodaj, knježe", zamórča Klim, na wóz lězo. „Hdy bych to wědźał, ani za sto rublow jěł njeběch. Při sanym sym ze strachom wumrěł."

Klim šwikny konika. Telega so zatrasny. Klim šwikny hišće jónu, a telega so začmpota. Po štwórtym šwiknjenju pohnu so do prěcka, geometer sebi z kornarjom přeby wuši a zamysli so. Puć a Klim so jemu hižo njezdaštaj strašnaj być.

Po ruskim -ł.

Přilopk

Sastaranje města Žitawy z płunom z dalokosće pśched wokrjeżnym wubjerkom.

Město Žitawa chce žo z płunom se sakiskich fabrikow w Hirschfelde sastaraś. To žo w pożeńdenju wokrjeżnego wubjerka Žitawskeho hamtskeho hejtmanstwa sańdzeny schtwórtk rospominaśe. Města Žitawa a pśichsamkujene wěsy maja w pśichodnem brunizowy płun z naspomnjenych fabrikow dostaś. Stotowenje trěbneje fabriki k temu, kotraž wšchědnje 15 000 kubitnych metrow płuna śhotowja, wokrjeżny wubjerk z tym wuměnjenjom schwali, so žanych znapśecziwjenjow po rjemjeślniskim porjedže njebudźe. Brunizowy płun žo po nowym waschnju śhotowja, kotryž njejédoje płuny podawa. Płunowy powod do Žitawy budźe pod płunowym cźišćom we wyšokosći 20 atmosferow śrejeć, pśichi cźimj žo gasometer salutuje. W swiłku z tym nastanu pśichi elektrotechniskim towaršstwje w Hirschfelde jara wažne wołóženja w pśchedewšacźu.

Ssypnjeniśte njesboże w Headskich kašarnach. Dotal 5 morwych.

W starych lazaretskich kašarnach w Headzu w Schtyrskej je žo žołotu doposlonja tśeśa zypła a pśichi tym 3 śkody pśicherasyła. Pśichi tym žo wjele mětnosćow, hdyž wojazy bydlachu, dospołnje snieželi. 5 morwych dotal z rospadankow wucźahnychu. Dokeľ je jara wjele wojakow w kašarnach pśibitomnych bylo, ma žo sa to, so budźe licźba morwych wjele wjetśa.

Banditojo nadpadnu lotterijowy wobkhod we Warschawje.

Dwaj banditaj nadpadnyschtaj pśichi běłym dnju lotterijowy wobkhod. Sputachu pokładnizu a wurubichu pokładnju. 2000 złotych jimaj do rukow padny. Banditaj na to cźeknyschtaj do rubježneje korczmy we blišokosći židowskeje schtwórcźe. Tam jeju policija we billardowej jiźwi namaka, hdyž žo runje wšchě pśichitoty za wuliku hospćinu cźinjachu. Rubježnikaj žo z revolweromaj sakitachtaj. Pśichi tśeśenju žo jedyn z banditow mori. Druhi wumrě cźeżkostrapjeny w khorowni. S pokradnjenych pjenjes policija hišćeze něhdźe 1000 złotych namaka, nimo teho wotewša policija w hospćenzu znju rjadu bróni a municije.

Pśi Cźernym morju žadowe schtomy kcźeja.

S Warny žo wosjewja, so pśichi bołharskim brjohu Cźerneho morja wšchě žadowe schtomy kcźeja. W južnej Bołharskej žu žadowe schtomy hižo wukhcźeśe. Nimoměry cźopke wětry žu tutón pśichirodny dźiw wuskutkowake. Płody pak sjeźka dotrawja, je-li so smjerśki njewuwostanu.

Pśichěraza cźwila wjelkow w Bołharskej.

Se wšchich dźelow kraja powěźe wo nadpadach wjelkow na ludźi a skót pśichkhadźeja. W blišosći Warny doby žo stadło wjelkow do jasłow kosow, 48 z nich wjelki sakuśadu a wjetšchu licźbu kóslatkow wotnjeśe. Pašityrja dźeći, kotreż bróńe njemějachu, mózachu sathadźenju bestijow jenož pśichkładowaś.

17 śmjertnych woporow wichorow w Jendźelskej.

Nichi poślednich hobrśtich wichorach, kotreż žu jendźelske kupy w sašichych 24 hodźinach domapytale, je wšcho hromadźe 17 wožobow źiwjenje śhubiło.

Radnizа do powětra śleczała.

Radnizа w Pendletonje w Sjednoczenych statach pokónzneje Ameriki runje we wokomiku, hdyž nowowuswolena měšćanjanska rada pśichi pośedźenju śedźeśe je załostnym rosbuchnjenjom do powětra śleczała. Tśeśa radnizy žo pśichi tym wusběhny. Sczěhki rosbuchnjenja běchu załośne. 7 wožobow, mjes nimi nekotre žobustawy měšćanskeje rady žo roszahnychu a na měsće morichu. Dalšich 5 wožobow idźeła cźeżke dźela łožśche sranjenja poczerpi. Hišćeze njeje snate, hacź je pod rospadankami twarjenja hišćeze wjacy morwych abo sranjenych. Rosbuchnjenje je žo pjecza z njeźadźiwosćeju wuczobnika stało, kotryž bě se schwabliczku sa sabytej brylu pytał, kotruž bě w płunowej pinzy po porjedźenjach sabył.

Wulke śmjerśenje w Kolumbiskej.

W kolumbiskej provinzy Narino, kotraž pśichi śtacźe Ecuator leži, je cźeśke śmjerśenje było. Wołeśbje potrjechene žu wěsy Pasto, La Chorrera a Tuquerres. Na pomoz póblane muźstwa, kotreż žu hižo z wukhowarskimi dźełami sapocźate, je mjes rospadankami nimale zyle śniczeneje wěsy Tuquerres hižo 36 cźełow namakate. Wjednizy tutych dźełow pak žo boja, so budźe licźba morwych wjele wjetšcha, dokeľ žo hišćeze njeda wulkosć katastrofy pśchewidźeć. Po jich wobliczenjach žu w městaczku La Chorrera, kotreż je dojpołnje śniczene, wjele wjazo hacź 100 ludźi źiwjenje žhubiło. Najmózniśe satśchašenje śemje běśche w nozy k pjatkej. Tola też zuły pjatk běchu wulke śtorki. Po pośdźiśich powěśćach je epi-centrum śmjerśenje w městaczku La Chorrera był. Nowiny „Tiempo" žo boja, so je licźba wobhdleri 500 wožobow wucźinjaja, pśchi katastrofje sahinyła. Dokeľ pak žu wšchě świśki z potrjechenej krajinu pśchetorhnjene, njeda žo nicźo wěśe wo rosmérje katastrofy śdźélicź.

Hra wosuda

Kaž snate, je njedawno pola Tatśfielda w Kentiskim hrabinstwe wobkhadne łétadło Brüsselsko-Londonskeje cźary k semi padnynschi jédnaće cźłowjekow žchu do śmjerśe storhnyło. Mjes nimi, kaž běśche w prěnjej hamtskej rospravje cźitaś, bě jendźelski pśchekupz Anton Zuchman. Tónsamny knjes Zuchman pak je bórsy po tym njesrunjenu a strowy do Londona pśchichoł, dokeľ njemóžeśche po śpodźinowny sapleczenju pśchipadow žiwoje městno w njesbožownym łétadle dośtaś. Jendźelske nowiny jeho „najsłožownischeho cźłowjeka Jendźelskeje" mjenuja, pśchetoż běśche někto schtwórty ras, so je knjes Zuchman śmjerśi wucźekny.

Mjes lubźimi, kotśiž popołdnju tamneho njesbožownego dnja na Londonskim létanischcźu w Croydonje stejo wobkhadne létadło z Brüsśela wocźakowachu, běśche też knježna Matthewsej, młoda žónka, kotraž cźakśe swojeho nawożenju, knjesa Antona Zuchmana, powitaś. Mnoho hośći na létadło cźakaśe, pśchetoż i tutej maschinu zyły rjad wusmannych wožobow pucźowaśe. Ale sawěśće žo nichtó i tak wulkej njesćerpnosću njewocźakowaśe, kaž Anton Zuchman, kotryž dyrbjeśe so bliźśe dny z Matthewsej mardźelskim stacź. Maschina, tśimotorke wobkhadne létadło belgiskeho powětrokóžnego nowaršstwa „Sabena" w stajnym dalokopisnem [illegible] kontrolér létanischcźa [illegible] signal létadłowemu wjednika cźakajośc, jako wšitk nadobo wuswota. Hišćeze žane dźeśaczej njeźichnych pośdźišcho policajskla stajnje Tatśfield telefonizaju sawoła, so je wocźakowane létadło blišo burskeho statoła k semi padło. Tśo mužojo wobhdleri a wšitcy wožmjo pažajerjo mórwi! Ssurowa powěść sa cźakajych. Jako žo pół hodźiny pośdźišcho liśćana morwych wuda a na śjeźim městnje mjeno Antona Zuchmana stejeśe, žo mała Olive bjes wědomja swjeśe, so dyrbjachu ju do khorownje dowjeść.

Krótko do wotlěta njesbožowneje maschiny běchu na létanischcźu w Brüsśelu rosbudźaju wustup měli. Jendźelski pśchekupz Anton Zuchman žiwoje městno wobžadźene nadeńdźe, kotreż bě hižo do swojeho śtata do Brüsśela śkałał. Dźiwajo na to žo pola wjednistwa hórscheśe, ale też druhi pažajer mějeśe płacźiwy wupokas śe žamžnym městnowym cźišćom, kotreż běśche za knjesa Zuchmana pośiajene. Pśchepytowanje naležnośće wupokasa, so bě sajonik, kotryž chzyśche Zuchmanowy nawrótny ślět sapłacź nable śtworił a dyrbjeśe so hnydom domoj podaś. Jehosastupjeř je pśchewidźał, tuto městno sapłacźaś a kartku belgiskemu pažajerej pścheda. Jendźelczan njeběśche śwolniwy, Belgicźanej žiwoje městno wotśtupiś, dóndże k mójnej śwodźe, pśchi kotrejž Zuchman, kotryž chzyśche na kóždy pad hišćeze popołdnju w Londonje być, žamo śpyta, žmo jeho „pśchecźiwnika", kotryž žo tehorunja na śiwoje prawo powoła, z mozu z městna wucźišćeśeć. Hakle je sapśchimnjenjom létanischcźowjeho wjednistwa žo wjetśchej pśchimańaj sadźeła, a dokeľ Belgicźan jako połnomócnik walneje Brüsśelskeje firmy pucźowaśe, wón pśchedstup dosta a Zuchman dyrbjeśe wrócźo wostaś.

Budźiśe-li wědźał, so jemu tole źiwjenje wuthwa, njeby žo łaśe ś wótrym listom pola towaršstwa „Sabena" hórschik, w kotrymž žebi sarunanje schkody jadaśe. Hišćeze žamžnym wjeczor wón w śwojim hotelu wo žurowej katastrofje cźitaśe a móżemy žebi jeho sacźuju pśchedstrajicź! Hakle nasaśtra rano žo Zuchman z létadłom do Londona wrócźi, po tym hacź bě žo wjednikej létanischcźa je śłyśłami we wocźomaj dźakował. W Londonskich nowinach wón śwoje mjeno mjes morwymi namaka, dokeľ bźe bě žo hižo w Londonje porjadnje jako pažajer japłacź dał. Hodźiny trajeśe, prjedy hacź khora Olive japśchimny, so je Anton ś wěry njepodobnym pśchipadom tym rasom „ś najsłožowniśchim mužom Jendźelskeje" stał. Rospravjerjo nowin žo ś hromadami do jeho bydlenja cźišćachu, so bychu jeho fotografowali a so jeho wuwoprašchowali. „Njemóžu Wam śwoje sacźucźa wopiśaś", Zuchman rjekny. „Stajnje wěrjach, so cźłowjek na tajkim śbožu a taśkich pśchipadach jenož w romanach cźita. Ale chze žo tola śdaś, so śmjerś wo nni ničo njechce wědźeś, hižo śchtwórty ras w mojim źiwjenju mje sapśiwa."

A Anton Zuchman powěda, kak śpodźiwnje je wošoł ś nim hrał: Pśched śchesć létami wón pśchi nahłym wopnju w hotelu w Michiganje w USA. mjes pśchenoszowerjemi jako jenioški je źiwjenjom wotešnje, dokeľ śrjedy nozy nadobo žyzne subbołenje dosta a w śwojim śadrołowanju jitwu wopuśchcźi, so by žebi lékařstwo wobśtarał. Pśched dwěmaj létomaj jeho ś tjomi pścheczelemi pśchi tymtym śporcze w Engadinje lawina sažypny. Pśchipadaj so po njesbožu rózk jeho pišanego wokołoschfizaceho rubiška hišćeze je žněha tcźeśe, ma žo dźakowaś, so jeho wothowarjo jako prěnjeho wuhrjebachu, a wón běśche jenioški, pola kotregoż mějachu posnyty sažowoźiwjenja wuspěch. 1933 žebi ś autom pścheczela do schotyśkeje krajiny wukeca, schofér pśchi nahłym sawinjenju móz nad autom žhubi a wóś, pścheczišnynschi žo, do něhdźe 100 metrow hłubokeje wudrjenjeju padny, pśchi cźimj žo Zuchman won wjerhnynschi na błiskim kerćźu wiśażo wosta. Wón žebi jenoż někotre kośće śłama, mjes tym so žo brusy we wosu sarasłyche. Nětko je jeho ś schtwórtemu rasej śmjerś pśchchka, hra wošuda druheho na jeho městno žuny. Swérno, njeje pśchetwjele prajene, hdyž knjesa Zuchmana, kotryž hižo na liśćinje morwych stejeśe a kotryž móże ho nětko tola hišćeze woženicź, najsłožowniścheho cźłowjeka zyłeje Jendźelskeje mjenuja.

j.

Wójnśke rěcze w Dessie.

Pśched něhduschim konsulatnym twarjenjom w Dessie, kotreżej śkody jemu jako rěcznišća tribuna śłużachu, mějeśe negus rěcź k wójsku, so by jo k dalschemu wojowanju pohonjał. Pśched rěcznišćej tribunu žo zyły rjad ślepych bombow italiśkich létadłowych bombow połoži, kotreż pśchi pośledniem nadběhu nierosbuchnychu.

(Associated, Press).

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 11 | Budyšin — Wutoru 14. januara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Saarlautern město Saarlouis

Wječerawschi lětny dźeń wothłosowanja w Posaarskej běšche za Saarlouiski wokrjeż wobjebje wusnamny. Loni je žo tamniše wobydlerstwo, wo kotrež žo wobjebje z franzowskeje strony prózowachu, runje tak rasnje kaž wobydlerstwo zbytnje Posaarskeje k swojej němskej wótčinje wusnalo. Na tutym pomjatnym dnju je žo pondźelu jako źiwjedźišćo namjetneho wokrjesa z města Saarlouisa a gmejnow Lisdorfa, Pikarda, Schönbrucha a Fraulauterna nowe město Saarlautern wuzwolichćiło. Němski minister dr. Frick je město na nowe mjeno wukřesćił.

Sćwjatočnosć je žo na wulkim Adolfa-Hitlerskim namješću w Saarlouisa wotmětła, hdyž běchu žo wschitke stronine wotdźělenja sestupałe. Wokoło nich běšche žo lud po tyšazach zhromadźił. Na wulkej tribunje běchu žo wójnjzy franjeni sedźeli. Němski minister dr. Frick w swojej rěči hdźeli, so je wjednik jeho na lětnym dnju wothłosowanja późlak. Stare mjeno Saarlouis pokhadźa z cźaźa, kiž do najhórschich kluschca, kiž je Němca hdy dyrbjała pschětrać. Wokřesćenje měra běšche žo němski kraj rubił. Němskim městam žo zuse mjena dachu, tak dosta Saarlouis mjeno jenoho franzowskeho krala, hačrunjež běšche wobydlerstwo cźłuho stare městowe mjeno wobkhowacź. **Tohodla dyrbi žo tuta njepravda nětko sašo narunacź, a město dyrbi žo sašo kaž sašarsku Saarlautern mjenowacź.**

Na kónzu manifestazije žo wotkrjesny wjednik Schubert němskemu ministrej za jeho źłowa dźakowasche a jemu słubi, so jako měschćanosta tuteho města swoje sastojnstwo tak powjedźe, kaž žo zwědomiczjuwemu nazionalsozialistej słuschca. Potom žo dr. Frick do městowoje sloteje knihi zapiša, wopyta cźestny pomnik we Warndtu a žo do Saarbrückena wrócźi.

Wyšina dopomnjeńskich swjatočnosćow

Dopomnjeńske swjatočnosće dla dobrjeja pschi wothłosowanju posaarskeho luda w łońschim lěcze mějachu pondźelu w Saarbrückenje z nimokhodom tyšazow Posaarskich psched němskim znutskownym ministrom a z manifestaziju w historiskej sali „Wartburgi" źiwju wyschinu.

Nimokhód psched němskim znutskownym ministrom na historiskim naměsće psched radnizu nětkle trajesche. Lědma běšche žo nimokhód sfóncził, zhnły luda k „Wartburgu" zhwatachu. Manifestazija žo z dypkom w 3 hodźinach sapoča. Jako prěni župny wjednik Bürckel rěčesche. Wón rosprawjesche wo nowych nadawkach, kiž mějachu žo po nawrócze k Němskej dopjelnicź. **Pschećiwo wschemu wočakowanju je žo hłesdźelosć ruče wot 52 000 a 25 000 pomjeńschika.** Wschi statnopolitiskim natwarjenjam wjele sadźěwkow pschewinychu, we wokrjesach mějachu žo krajne pscheměnjenja stacź.

W pokračowanju swojeje rosprawy žo župny wjednik Bürckel k němskej krwi wusna, kotraž žanych krajnych a nabožnych rozdźelow njesnaje. Tohodla je wjednik posłał, so ma žo tutón kraj hromadźe z Pfalzu, kotraž žo hižo lětyšu dołho z tym zamym dóńtom bědźi, **župa Posaarsko-Pfalzska** mjenowacź. Na kónzu swojeje rosprawy župny wjednik němskemu znutskownemu ministrej wojerwi, **so je žo wróćenje Posaarskeje k Němskej dosrjadowało.**

Němski minister dr. Frick w swojej rěči na wobchěžnosće Posaarskeje pokasa a zhwalješe rjekowske sadźerženje posaarskeho luda. Wón žo jemu z wjednikowej poručnosću dźakowasche. Tehorunja wón z radosću swěcźi, so žu žo wobchěžnosće spěchnischo pschewinyłe hač je žo wočakowało. Němski stat je Posaarsku 1. měrza do swojeho nijepotrjebneho sarjadnistwa wsał. Mjes 13. januarom 1935 a dźenja leži léto truteho a wulpěschneho dźěła.

*

Pschi lětnym zwjedźenju wukwobodźenja posaarskeho kraja je němski wobchěžnjerski minister Rust wojerwił, so město Saarbrücken nasymu 1936 wyšoku schulu k wukhłanju wučerjow dóstanje. Nowa wyšoka schula budźe krjedźiskeho kulturneho źiwjenja w Posaarskej.

Po puczu k dopomnjeńskemu pokhodej autobus, kiž něhdźe 40 wobdźělnikow w tradizionalnych uniformach němskeje fronty wjesesche, pschi saprajenju spinadła do khěžineho kamjentneho skhoda sajedze. Ludźo žo z auta wjerchuchu, žydom wobdźělnikow žo cźežko a dwanaće žo lohko srani. Sranjenych do Neunkirchenskeje khorownje dowjesechu.

Dr. Goebbels poreči w němskej halli.

Pschi župnym sjezdźe Wulkobarlinskeje župy nazionalsozialistiskeje stronje župny wjednik dr. Goebbels pjatk w němskej halli poreči.

Khlěba dyrbi so wjacy wuźiwać

Sastupjerjo statnych wyschnoscjow a stronitych słužbnych městnoscjow w němskim dźělowym sjednoczenstwje za ludowe sježiwjenje žu po dokładnych rospominanjach ważnych praschenjow sježiwjenja z khlěbom tule resoluziju wudali:

Khlěb je też dźenża hischcze w ludowym sježiwjenju wulźy ważny. Pornjo dowójnikemu cźažej pak je wužiwanje khlěba khěrno woteběrało. To z wulkeho dźela też z pschemjenjenym žiwjenjom swiżuje, kiž žu nam nowe dźełowe waschnja a cźasy pschinjesće. Na khlěbowe město žu dźěła druhe zhroby pschischle, kiž žo z wukraja kupuja. **Tohodla je nuzne, so žo sašo wjazy khlěba wužiwa.**

Němske dźełowe sjednoczenstwo za ludowe sježiwjenje je praschenje sajtaranja z khlěbom w naituparju ludoweje strowoty nadrobnje rospominało. Dokelž maju pschetrjebarjo husto sa to, so hódnosć khlěba njeje zyle spokojaca, ma němske dźełowe sjednoczenstwo sa trěbne, so žo **na polepschenje khlěba kedźbuje.** Wobjenje sa wjazy pschetrjebanja khlěba może jenož potom trajny wuspěch měcź, hdyž móża pschetrjebarjo wschudźe a kóždy cźaš khódny a dobry khlěb dóstacź. Nusne budźe, so žo w młynach pschi mlěcźu muki a w pjekarnjach pschi pjeczenju a składowanju khlěba na to myślli, wschitke możnosće k polepschenju kajkosće wuwuzicź. Němske dźełowe sjednoczenstwo pschikłuschone powołanja namołwja, so bychu z wuwuzicźom wschitkich mozow na wědomostnym a praktiskim polu hnydom z dźełom sapočeli, so by žo ludej a ludowemu sježiwjenju z najlepschim khlěbom słužiło.

Wojerske zwučowanja za evangelskich duchownych

Evangelska wyschcza cyrkwinska rada w Barlinje je pola statneho wójnskeho ministra a wyschcheho roskasowarja woborneje mozy namjet podała, so měše žo duchowni jenož w kěcznym połčeše na zwučowanja swołacź.

W tutym pišmje žo na wjetsche dźěło, wobjebje dźiwajo na parjerišu wučbu a na cźežkosće, sastupjerja w tutym cźažu dostacź, pokasa. Wójnski minister je tutomu namjetej pschihłosował a generalnym kommandam pschikasał, so bychu duchownych za zwučowanja jenož w lěcze swołale

Schuschnigg w Prazy kardinala Kaspera wopyta

Wschitke cźełe nowiny wo bliskim wopyće awstriskeho kwasikowheho kanzlera dr. Schuschnigga w Prahy pišaju. Někotre nowiny maju za to, so Schuschniggowy wopyt njesmje wobjebitych politiskich sćěhowkow, pschebe wschěm žo wot njeho nima janeho politiskeho frjećenja wočakacź.

Pischeczíwo tutomu měnjenju pak nowiny „Wjeczor", kiž cźełej ratarskej stronje blisko steja (kotrejž też nětcźischi cźełkoslowakski minister pschedsydła Hodża pschisłuschca) pišaju, so smeja žo pschi Schuschniggowym wopyće w Prahy wopraudźe nětkotre ważne rozrěcźowanja. Wone pišaju, so awstriski swonkowny minister jenož statneho presidenta a ministerskeho pschedsydu a nětcźischeho swonkownego ministra dr. Hodźu njewopyta, **ale też kardinala Kašpera, chtož pschi tajkich pschicźinach hewak njeje waschnje.** Nowiny pschipomnjeja, **so žebi Awstrista žwoju žamostatnosć pschepe a so za to pomoz w Prahy pyta.** Praha dyrbi być za Awstriskim móst k Swjatkej ludowi, kiž je žo dla awstriskeho sadźerženja w praschenjach sankcijow trochu roshněwał. Tohodla dyrbi žo Awstrista Prahy bližeć. Nowiny też njedwěcźuja, **so Schuschnigg w Prahy też wo nawrócze Habsburgskich poreči.**

Nowiny „Wjeczer" słónczinje nasponmnjeja, so ma Schuschniggowy wopyt pola Prahskeho kardinala wobsebitu ważnosć, dokelž je znate, so žebi Vatikan njewotwinjowskej Awstriskeje pschepe a so žo wón też wrócźenju Habsburskich njepschećiwja. „Wjeczor" wočakuje, so dr. Schuschnigg najskerje też wo sajimach Madźarskeje pschi žwojim wopyće w Prahy porěči.

Nowe wobćežnosće za wójnu w Abesynskej

Kaž žo z Asmary powě, je žo na Makalle a wokolnim tši dny popschi dešćowjakowało. Pola Asmary a w eritrejskich nižinach žu měli njewjedrowe dešćeje. To je najlepše znamjo, so žo mały dešćowy cźaš pschipowěda, w kotrymž smeja italjzy wojazy nowe pruhowanje pschětracź. Woni pak žu žo derje za tutón cźaš pschihotowali.

Też z połodnischeje fronty pschikhadźeja powěsće wo njepschihódnym wjedrje. Pucźowarjo, kiž z italiskeje Somaliskeje pschińdu, rosprawjeja wo cźežkich njewjedrach, kiž žu žo wot mórskeho brjoha daloko do wójnskeje krajiny wupschestrěle.

Rumunski kral njecjapcy do Beograda pucźował

W rumunskim hłownym měsece je žo halle sobotu wjecźor wojerwiło, so staj rumunski kral Carol a trónski naślědnik Michał do Beograda pucźowałoj. S tuteje powěsće je žo w Juhosłowjanskej halle wo wopyće rumunskeju hnjezdu shonilo. W Beograde je žo halle njedźelu wjecźor w 9 hodźinach hamtska powěsć wo wopyće wudala.

Kralowska wudowa Marja a prynzregent Pawoł staj rumunskeho krala a trónskeho naślědnika na dwórnischcu wocźakowałoj. Njedźelu je žo w Beogradskej wokolinje hontwa wotmeła, kotruž je kralowska wudowa Marja k cźesći swojeju hosćom wuhotowała. Na honitwje je też žwał prynzregenta Pawola, hrabja Törring, juhosłowjanski ministerski president Stojadinowicź a rumunski dwórski hajeński mišchtr wobdźělichu.

Wyšozy hosćo su hižo njedźelu wjecźor sašo z Beograda wotjeli, pschi cźimž kralowska wudowa Marja, kral Pětr, prynzregent Pawoł, žoburegentaj a ministerski president pschewodźachu.

W jendźelskich nowinach žo wopyt rumunskeho krala Carola w Beograde žyłnje wobkhodźuje. Londonske nowiny „Daily Telegraph" z Beograda pišaju, so je njedźiwajo hamtskeho dementowanja wérna pschicźina kraloweho wopyta wésće politika a praschenje petrolejowych sankcijow naśimpa. Prynzregent Pawoł žebi pscheje, so łyschcej žo Juhosłowjanska a Rumunska wo žwojim stejischcu k wótrischnim sankcijam wuprajitej. S pschicźinu rosprajenjow je było wésće też praschenje, kiž je Jendźelska Juhosłowjanskej dla žylnosće juhosłowjanskeho wójnskeho łódźiwa, dla sepjeranischcźow wójnskeho łódźiwa a podobnych wěcow dla pschehopołožiła.

Nowiny „Daily Telegraph" na druhim měsnje pišaju, so ma žo wopyt rumunskeho krala w Beograde jako sapoczatk žyłeho rjada diplomatiskich pucźowanjow wobhladowacź. Najskerje rumunski kral žrjedź měrza do Jendźelskeje pschijědże. W pośledninm cźažu je žo wjazy znamjenjow wobkedźbowało, z kotrychž žo žudźi, so staty Makeje ententy, wobjebje pak Rumunska, schkitanje žwojeje njewotwinjosće bóle pola Jendźelskeje hač pola Franzowskeje pytaju.

Jendźelske powěsćenje žu thonite, so je abeźynjski wjerch Desta 200 000 muži pobjelnjenia na połnohrjadu frontu žadał, dokelž Italc'enjo tutu frontu wohrožuja. Wjerch Desta chce žo italskej offensiwje, kotraž žo wočakuje, z wuspěchom pśeśiwjeć.

Abeźynjenjo rozpramjeja, so italskich wojakow z Tembienskeje bóle a bóle wuchilchćejuja. Kaž wósejwjeja, žu wulki skład zbroje dobyli, w kotrymž žu 10 000 měchow rajźa a muki nabeschli. Abeźynjenjo nětko Makalle z tśoch dnjowe bóle twórtupta. Italska błowna móz je žo do Mažaba sćahnyła, kiž njehdźe 40 kilometrow k połnocy wot Makalle leži.

Italske bombowe lětadło w Eritrejskej žo zwrócyło.

Na lěcanišćeju pola Makfavvy je žo bohotu wjecor italske bombowe lětadło z tśomi muźemi wobžadki pśi wóschodnym zwrócowańskim leśenju z njeznateje pśicyny zwrócyło. Wobžadka, kotraž je bźło pśed nětkorymi njedźelemi mechanika Biraga sfubiła, njemóžeše wjazy padak wuźiwać a žo satoju.

Ze Serbow

W Budyšinje, 14. januara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Kaž njewróśiś rój kuntworow,
By polsta jich teš zabił,
Tak njenawuśiś hłupakow,
A byrnješ by jich nabił;
Hdźež človjek nima rozyma,
Teš hoja nicо njepomha. H. Zejler.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjecor w 7 hodź. barometer 742, hygrometer plus 2, najwyšscha dnjowa temperatura 3 stop. cźopkoty. Dźeńža rano we 8 hodź. barometer 742, hygrometer plus 3, najnišscha temperatura we nozy 1 stop. symy. — Nad južnej Europu je žo symnischa wyšklina wupschestrěła. Pod jeje wliwom pola nas sahu mjerśnje, wodnjo pak je symniczka snjeźenka. Dźeńža hišće njeje wuhladow, so žo wjedro jutśe wažnišcho pscheměni. Dokelž hišće tu a tam mjeńše zbytki pozledujeje nižiny cźahaju, žo njebjo z khwilemi pontrócźi. Mózno teš je, so žo z městnami z lohka śneh seńdźe. — Jutśe źridu žtónczko 7,58 hodź. sthadźa a žo 4,21 hodź. khowa. Mjacźe sthadźa jutśe w połnocy a khowa žo dop. 10,07 hodź.

Wuhlady na wjedro za jutśišchu źridu: Trochu symne a njewobstajne, tola pschijomne wjedro.

*

— **Sakska krajna lotterija.** Pschi pódźelitschim cźehnjenju 3. rjadowinje 208. sakskeje krajneje lotterije (1. dźeł) zadże dobyće wo 40 000 hr. na cźišło 27 307; dobyće wo 5000 hr. na cźišło 61 745; dobyće wo 3000 hr. na cźišła 29 544, 119 971, 153 917; dobyće wo 2000 hr. na cźišła 70 335, 77 270, 105 261, 146 045; dobyće wo 1000 hr. na cźišła 28 202, 29 103, 33 266, 37 004, 69 597, 86 274, 105 563, 146 607, 153 713, 154 781.

— **Nubježny nadpad w Königshajnje žo wutajźnik.** K nowinskej wósrawje 4. a 5. dezembra 1935 wo nubježnym nadpadźe w Königshajnje žo wósrawja, so hut žo sluczerjo z nowymi wobschěrnischimi pschepytowanjemi Budyšskeho kriminalneho wotdźělenja a pschijatischnych zandarmskich sastojnikow wušłědźili. Woni žu 29lětny Herbert Sommer se Siegersdorfa, 24lětny Ewald Heinja z Dittersbacha a 19lětny Wilhelm Ubricht se Sźrjedźneho Herwigsdorfa. Wschitcy tśo w Gießmannsdorfie dźěchu. Ubricht je pśedy pola schkodowatego dźěkat a tohodla běchu jemu městnosće derje znate. Wón je wo tym Sommerej a Heinju powědał a jimaj prajił, so je tam nješchto dostać. Woni žu žo potom srěčeli, so zhromadnje burć wobkradnu. Swoprědka běchu 1. dezembra 1935 jako dźeń kradnjenja postajili. Woni žu teš w tutej nozy na kołach hač k burskemu statokej dojěli, žu pak wschitko samknjene nadeschli a njeśmu žo chyli z mozu do tvarjenja dobyć, dokelž žu pytnyli, so je schkodowany w žwojej bydleni spat. Sommer a Heinza staj žo potom srěčakoj, so chcetaj pjenjezy bjes Ubrichta kradnyć a staj žo w nozy k 4. dezembrej 1935 z njesamknjenej pośleńu do twarjenja dobyłoj. Gdyž staj bo bydlerske sastupiłoj, je najprjedy hołpoda wotuchźiła, potom teš bur. Skuczerjej staj na to hnydom z klešczemi a hamorom do njeju biłoj. Gdyž běśe žo burej a jeho hospoju poradźiło, z twarjenja cźekнyć a po pomoz běžeć, staj tej skuczerjej jako leżownoscej wupuschcziłoj, njeběschtaj pak nicžo kradnyłoj. Skuczerjo žu žo pokuje wusnali. Sommer a Ubricht staj žo tudomnemu statnemu rěcznistwu pschepodałoj, Heinzu pak žu w Barlinje sajeli.

*

Wudźělenje rybowego fileta pśiches skutk symśleje pomoży 1935/36.

Wschitcy pomoży potrěbni, kotśiž rybowe pschipokasanki wobhodźa, njech žrbi rybu

wutoru, 14. januara 1936, a žrjedu, 15. jan. 1936, hač do pschipołdnja

w pschedpisanych rybowych wobkhodach wotwośmu. Ludowi towarschojo, kotśiž žrbi rybu w prawym cźasu njewotwośmu, nimaju pozdźišcho wjazy žaneho prawa na nju.

Skutk symśleje pomoży němskeho ludu 1935/36 Budyšte měśne wjednistwo.

*

Se Sekschna. W najstarśišich lětach wumrě tu w starobje 39 lět bur a směrž Schkleńcźer po cźežkej khorośći. Ssmjerć tutoho nadobneho cźłowjeka je sa žwójbu a teš sa zuku wjeź a wokolinu į cźežkej ranu, kotraž žo cźežko zahojiś ba. Se sawołajenymi wutrobnje žobuźarujemy.

S Dźnitkej. Sandźenu sobotu měśesche pschi žimnym wobdźělenju žobustawstwa dobrowólna wohnjowa wobora w Serbskej gruchcze žwoju lětnu hłownu schromadźiznu. Hejtman Korla Domschka pozdrowi pschitomnych, wobzwłaszcza cźesnego žobustawa, wopalneho direktora a wuměnjanoscu Wilija Fahnauera. Bohaty porjad bo špěchnje wotwi. Sswójbny wjecor ma žo sobotu 8. februara w dwórnischcźownym łušcźenju wotmić. Jako nowy žobustaw žo hościenzał Alfred Sźikora pschija. Sa 10lětnu źwórnu hościenzał Domschka 8 towarschow wusnamjenjicź a to stupar jow Korlu Sejdu, Wilija Sonnera, trubjerjow Richarda Wagnera a Oskara Langu a žykarjow Rudolfa Mühlu, Alfreda Hausmanna, Maksa Fahlanda a Eduarda Tulkit. S pschikasa wokrjeśnego sastupjerja Fischera z Bjiskorja pschepoda hejtman tutym towarschcam kromki (Litzen) kraśneho swjatka fakliich wohnjowych woborow. Pschi tutej składnosći teš jubilaram źwój dźak wuprajt. Do woborow žłuschcy 30 aktiwnych, 19 pakiwnych a 3 cźesne žobustawy. W loušchim lěcźe je žo wjele dźěłało. 12. nieje 1935 bě pschesładka dobrowólneje a teź wuczeneje wobory, pschi kotrejž wobora dobre wusměrowjedźenje dosta. W 14 schulskich swučowanjach a jenym nóżnym swučowanju je žo na wudospołnjenju wobory pilnje dźěłało. Wožebity dźak žłuchcu wieźnianoscе Fahnauerej jako sastupjerjej gmejny. Wjeźnjanosta Fahnauer žo sa pozjeźcźowanja podłakowa a napominasche wschěch, so bychu dale je směru, dźiśiplinu a towarschnoscźu žwoje winowatosće dopjelnili.

S **Budestcz.** Sandźenu sobotu skoči tudyšcha wobdźełka bo Schprjewje, hdźeź bo satoju. Pschicźina cźina dete ma žo w cźežkich nuhłach pytać. Zona 12lětneho hólcźeja sawostaji.

S **Jitkz.** Ssobotu zakostny wichor w naschej wsy wulku schkodu nacźini. Połnu bróžeń bźěcźerja Toischki we wjeczornym dźělu wsy je wichor wusběhnył a wo zyły meter postorcził. Ssylny schtom sadźěwa tomu, so wichor bróžeń hišće dale wotnjese. Bróžeń ma žo znowa natwarźeć.

Se Sombarta. Dźeńža Hańža źwud. Kunakowa tódź. Tempelej we žwojim domcźu pschi podhorje Mnischonskeje hory žwoje 92lětne narodniny wošwjeśi. Kunakej mać je hišće dźiwajo na žwoju starobu po cźele a

Italšcy ranjeni žo domoj wrócźeja.

Na italskej hospitalskej tódži „Urania" wrócźi žo 440 khorych a ranjenych z rasschoafrikanskeho bitwischcza do domiźny. Daloko njeběchu cźežko khori, sabawjachu žo je wschelakimi hrajemi. (Presse-Foto, M.)

Jan — dobyćeŕ

Ze Sieńkiewicza přełožił J. Winger.

2] (Pokračowanje.)

Na peronje późnu rekrutow rjadować (formować); štóž może, čini sebi hišće raz kříž. Jan machny z rukomaj, kaž z wokřidłami wětrnika, woči wu wali.

— Nó, Madlena! wostań strowa!
— O, mój wbohi mužo!
— Hižo će wjacy njewohladam!
— Hižo će wjacy njehlodam!
— Njeje na to rady Kaneje!
— Njech će mać Boża škita a wobara...
— Zwostań strowa: khěžku hladaj!

Žona bjerje jeho płačicy wokoło šije.

— Njech će Bóh luby Knjez přewodźa!

Nastawa poslednja khwilka. Piščenje, płač a cychnowanje žonow pohluša přez nětko minutow wšitko: „Budźće tam strowi! Budźće strowi!" Ale hižo su wojacy wotdźeleni wot sylv ludu; hižo su z nich wutworili čorny husty, kwadratowy zastup, kotryž so počina hibać tak porjadnje a dokładnje kaž mašina. Komando: „Sydajće sol" Kwadraty so na srjedźa rozlamaju, rozčahnu so na wuzke paski k wagonam a w nich so zhubjuja. Z dala lokomotiva hwizda a wjerha kudźele šedźiweho dyma z tlamy. Nětko jachli kaž zmij, wupachujo pod sobu cyle rěki pary. Cychnowanje žonow postupuje na najwyšši stopjeńk. Jene zakrywaja woči z łalemi, druhe wupřeščeraju rucy k wagonam. Załosćace hłosy wospjetuja mjena mužow a synow.

— wostań strowy, Janko! — wola wot deleka Madlena. — A njeńcź tam, hdźeź će njeschčelu. Njech će Mać Boża... Budź strowy... O, mój Božo!

— A khěžku hladaj! — napomina Jan.

Rjad wozow nahle zadyrkota; wozy so zrazychu jedyn wo druheho a so zahibachu.

— A spominaj, zo maš žonu a dźěćo! — wola Madlena, drypotajcy za čahom. — Budź strowy, w mjenje Wótca a Syna a Ducha Swjateho. Budź strowy...

Čah hibaše so dale ručišo. Wjeze wojownikow z Pognebina, z wobojich Křiwd, z Njedoli a Mizerowa.

II.

W jenu stronu k Pognębinej wróća so Madlena z črjódu žonow a płače; w druhu stronu swěta zahrabuje do šćeže zdalenosće čah, wusadźeny kaž jěž z bajonetami, a w nim Jan. Šćeže zdalenosće njeje widźeć kónca. Pognębin też lědy hišće dowidźiš. Lipa so jenož šěri a na cyrkwi so wěža pozłotkuje, dokelž słónco po njej hraje. Bórzy bě so też lipa rozplunyła a złočany kříž zdawašn so jeno raz blyskotacy dypk. Doniž so tón dypk swěćeše, chladowaše Jan na njón, ale hdyž so też wón pominy, njebě jeho zrudoby žaneje měry. Přeja jeho wulka słabosć a čuješe, zo so přepaduje. Tuž poča na podwyška hladać, přetož nimo Boha hižo nikoho wjacy nad nim njebě. Što so nětko z nim stanje, to je w tym nětko hižo korporalowa hłowa. Sam nětko hižo Jan nicо njewě, nicо njerozumi. Korporala sedźi na ławcy a, karabin mjez kolenomaj dźerža fajfu kuri. Dym jemu z khwilemi kaž kurjawa krute kisałe wobličo zawodźewa. Nic Janowej woči zhladujetej na tuto wobličo, zhladuja na nje wšitkich woči ze wšěch kutow wagona. W Pognębinje abo Křiwdźe je sebi kóždy Jan abo Matej z knjezom, kóždy ma myslić wo sebi, za sebje, ale nětko je k tomu korporala. Kaže-li jim hladać na prawo, kaže-li hladać na lěwo — złoža woči na lěwo. Kóždy so spohladuje praša: „Nó? a što z nami budźe?" — wón pak sam telko wě, kelkož też woni, a rad by widźał, hdy by nječto starši jemu w tym dał někajke rozkazy abo wujasnjenja. Naposledku so či ze wsy ludźo boja, runje won so prašeć, přetož w tu khwilu je wójna z cyłym aparatom wójnskich sudow. Što je dowolene a što nic, njej znaje. Z najmjeńša woni njewědźa, a tuž šeri jich zwuk tajkich wurazow, kaž Kriegsgericht, kotrymž derje njerozymja, kotrychž pak so čim bóle boja.

Zdobom čuja, zo je jim tón korporala nětko hišće nuzniši hač na manevrach pod Poznanjom; přetož wón jeničcy wě wšitko, wón za nich myśli, a bjez njeho by so ani njehibnył. Za tón čas bě so jemu hladajcy karabin wobčežkał, přetož čisny jón Janej, zo by jón džeržał. Jan w skoku bróń hrabny, zadźerža dych, wuwali woči a hlada na korporala, kak na tučeł, ale mało ma z toho wokřewjenja.

Ach — ničo dobre njeje słyšeć, přetož też korporala je kak z křiża wzaty. Na zastaniščach — spěwy a křiki; korporala komanduje, wjerći so a kleje, zo by so z tym starším pokazał; ale njech jemu so čah začumpa, wočičnu wšitcy a też wón wo mjelknje. Też za njeho ma nětko swět dwě stronje: jenu jasnu a zrozumliwu, to je jeho jstwička, žona a ćopłe łóžko — druhu čemnu, a to dospołnje čemnu, to je Francowska a wójna. Jeho zapal, kaž też zapal cyłeho wójska by najradši z rakom stupał. Poznębinskich wojownikow wožiwješe čim widźomniši duch, dokelž njesedźeše we wojakach, ale kóždemu na ramjenjomaj tornister, płašć a druhi wojerski čapor, bě tuž wšitkim jara ćežko.

(Pokračowanje sćěhuje.)

duchi jara strowa. Pitza bjes nawocžow a móježe hiščže loni najsmu do Roswodez na wopyt chodźicź. W kole swojich bźeći, wnuczkow a prawnuczkow dźenża tutón njewschédny dźeń wošwjeczi. Też ſ naschéje strony pschesemy jej shožowny bjesstarostny pschichod.

S **Makeho Bjelkowa.** W nozy k dźenżnischej wutorie żu žo do tudomneho dwórnischźowoho twarjenja paduchi dobyli, njeżu pak nicžo kradnyli. Paduchi żu wšeče jenoż ſa pjenżesami schli, dokelž bźchu wschitke samki ſ mozu wotpaczili. Sšédu, kiž żu žo na méstnje sadobyća namakale, a waschnje postupowanja pakostnikow shudźuje ménżenje, ſo žo tu wo puczowazych sadobywarjach jedna. Pschepytowanja žo hischcze njeżku stónczile. Schtóž je nešchto wobkedźował, njech jo żandarmstwu w Malym Wjelkowje abo kriminalnej polizji w Budyschinje wošjewi. Po pschecżu žo mjeno wošjewjerja ſamjelczi.

Do Khelna. Našemu swérnemu čitarjej Michałej Rječcy přejemy k jeho 50. narodninam wjele zhoża.

S **Hodźija.** Swoje 84lětne narodnińy žobotu naſtarſcha muška wošcha naſchcje wóžu, Krawcej nan, wošwjeczi. Dźiwajo na starobu je wón hischcże pomérnej ſtrowy a čiłko. Pischejemy jemu wschi dobreho.

S **Huski.** Saidźenu niedźelu wošwjeczischtaj Bergdeej mandźelſkaj ſ Malcje Huſki ſwój ſtoty kwaſ. Heinrich Bergda je 76 lět ſtary a pothadża ſ Worschdorfa pola Schandawy a jeho mandźelska je 78 lět ſtara a narodźi žo w Kilijanej młynje w Zicżenju. Wot léta 1919 ſtaj na wumjenku žiwaj.

Se **Semij.** W jenej ſtale w Semiſach ſnjeſboži pjatk ſkałaŕ Pawoł Krebs. Jemu padny wulki kamjeń na nohu a roſbi ju jemu. Snjeſboženeho do Budyſkeje khorownje dowjeſchu.

H **Hornjeho Mulesa.** Sdźélenje Hornjowujeſdźanſkeje naſutowarnje: Statny hamt ſa ſkotarſtwo a hódne wupłody ma wotpohlad, ſwinjekormjenſke ſrěczenja ſ pomocu kóſtwužimaceho druſtwa wobſamknyli. Sa kóžde ſwinjo, wo kotrymž ſo taſke ſrěczenje ſhotowi, poſtiči ſtatny hamt 14 zentnarjow rožli a jedyn zentnar kukuricy. Placžiſna ſa rožku a kukuricu wucżinja franko na ſtażiju wotebčrarſa 0,30 hr. pod poſtajenej placžiſnu rožli kraja, w kotrymž je bur žiwy. Wotedacże wukormjenych ſwinji ma ſo w cżaſu wot 1. junija hacž do 31. julija 1936 ſtacź a ſwinje dyrbja ſnajmjeńſcha 240 puntow wažicź. Nodate pizowanke żito bur hakle potom ſaptacži, hdyž ſwinjo woteda. Burka a tatarka, kotſiž wjazy pizowanſkeho żita nimaja, móża tutu pſchiležnoſcź ſa kormjenje ſwini rady witacź. Dyrbja tohodla bjes kombźenia na ſwoje druſtwo dla wotſamknjenja taſkeho ſwinjekormjenſkeho ſrěczenja do ſwiſta ſtupicź. Stótjwužiwaze druſtwo w Bitkopizach pschijima pschiſtajenja pſches ratarſke druſtwa we wokrjeſu abo pſches nakupowarja Otu Pfitznera ſ Biſkopiz, Belmsdorfka bróha 25.

S **Porschiz.** Spomédni w Porſchiſach we ſcże 1935: Wšcho hromadże 1840, 811 muži a 980 žonow: 49 žu doma Boże wotkazanje dóſtali: herbiſch 612 muži a 763 žonow, 43 doma; němſkich: 193 muži, 217 žonow, 6 doma.

S **Brěſowa.** (Wuporjedźenje wólnuch puczow.) Dźeła na puczu ſ bornjeſe wóſu hacž k Freundezom, kotrež dwe bźaſchu žo pſched hodami ſmjerkow dla ſaſtajicź, žo dale wjedu a žu žo tak daloko pſchewiedźe, ſo móże parna walza pſchijcź. Pſchi muri bura Bóhmera ža ſ karnjejnjemi wupadźena hrjebja pſchiwarwi. Też druha ſtrona dróhi ma žo na podobne waſchnje polépſchicź.

S **Nakłowa** pod Chorntobohom. (Wuporjedźenje puczow.) **Dźi puczka** wot doma murjeria Bohawéra Schmidta hacž do ſtrjedź wóſu žo ſnowa ſpoja. S wuwiſlenjenjom hrjebje pſchi gmejnſkej kuży žo dróha troſchku roſſéri.

S **Nakoji.** Wčera wošwjeczi pſchi polnej ſtrowoſczi žiwnoſcźel Semola ſwoje 83lětne narodniny. Semoliz nan pothadża ſ Nakoji, jeho kolebka ſtejeſche we wjeſnym hoſcżenju. Nadźijomnje móże hischcże wjele lét mjes ſwojimi lubymi pſchebywacź.

S **Nodej.** Naſche rycżerſkubſowe ſariadniſtwo wotmėje pjatk 17. februara, poł. 1½ hodź. awtojiju palneho drjewa a pſchedawa ſa najwjeſelſku ſadbu a hotowe pjenieſy 45 dołhich hromadow a 15 rm. brěſowych a dubowych ſchczépow.

S **Liwicu.** Wumjenkaſ **Gandrii Ka'er** je njedźelu w žoſnowanej ſtarobje 73 lět wumrěł. Semrěty běſche bobuſtaw ſerbſkeho tydźenſkeho „Statoka“ w Minakale a dołholětny cżitar Eſserbſkich Nowin. Naw ſchcżi ſerbſkich ſwjedźenjach je ſo rady wobdźelił. Njech je ſemrětemu ſerbſka ſamja lohka.

Z **Jaseńcy.** Njedźelu 12. wulk. rožka wuhotowa „Jaseńcżanſka Katolska Bjesada“ w Handrikec hoſcżencu swój derje poradżeny 63. założeński ſwjedźeń. Ze wšch ſtron pſchikwatachu hoſcó, tak ſo bź žurla za krótki cżas pſchenjelnjena. Z dypkom 7 hodźin witaše pſchedſyda bur Juſt ſylu pſitomnych nanaiwutrobniſo, wosebje też wyſokod. knjeza farara Wjenku każ też zaſtupjerjow Khróſcżanſkeje ſule. Přeješe na prozy noweho léta wšém wjele zhoża a Bożeho žohnowanja. Da'e ſpomni na ważny nadawk Biesady, ſo maja ſo ſobuſtawy wokubłać za ſwérnych kſeſcżanow a dobrych ſtacżanow. Na to wuſpéwachu wšitcy prěnju a poſledniu ſtrúčku naſeje narodneje hymny „Rjana Łużica“. Hnydom po tym ſcźéhowaše wjeczorny porjad. wobſtejacy z dweju dźiwadłow. Naiprjedy zahrachu Biesadźenjo žortnu hru „Krasne wobrazy“, z kotrejž ſebi pola pripoſluchariow wjele ſmjeća wuwabichu. Po krótkej přeſtawcy wuſtupichu ze ſtruchłohru „Genofeva“ w 7 jednanjach. Podawizna ſaha wróco do 7. létſtotka w cżaſu Korle Wulk. a do cżaſow křižnjeje wójny. Genofeva je bźła hrabinka nad Rhynom. Hrajeżio, wosebje pak Genofeva a jeje mandźelſki Siegfried, ſo do ſwojeju rólow hluboko zanórichu a z woprawdźe znutřkownym začu̇cżom pſchedstajachu, zo ſo někotremužkuli ſylzy wukulichu, tak jara jich ſkutk jimaše. Po pſchedwiedźenju hry poréča hiščce wosadny knjez farař dłéše ſłowa. Dźakowaše ſo hrajerjam za dobre pſchedstajenje rjaneje, nabożneje hry, knjezej Ryćeri za wšu naloženu prócu, zo je ſo wšitko derje poradźiło, kaž też pſchedſydże. Pokaza dale, kajke maja naše ſwójby być a ſtaji hoſcóm ſwjatu ſwójbu jako pſikład, dokelž bź runje tuta njedźela ſwjatej ſwójbje poſwjećena. Wupraji pſrěče, zo by była cyła Bjesada, haj cyła wosada tajka ſwójba połnese lubosće, ſwéry a woporniwoſće. Na kóncu ſo pſedsyda hiščce rěčnikej za jeho powuċżace ſłowa, hrajerjam za dobre poradżenje a wšém lubym hoſcóm podźakowa, zo ſu na tutym ſwjedźenju w tak bohatej lićbje ſo wobdźělili. Wjeſelał rejka ſkónči wurjadnje derje poradżeny wječork.

S **Wojerez.** (Sswinjaże wiki.) Na ſwinjaże wiki běchu 180 proſatow a 1 běhaka pſchihnali. Wobkhod wuwi ſo khětro žiwje, tak ſo pſchebyłka wjeſoły. Placžiny ſa proſata pohibowachu ſo mjes 15 a 20 hr., njebźiwajo na někotre wuwjacża.

*

S **Wjaſoniży.** Pſchi ſobotnjſchim ſylnym wichoru je ſo wjazy domczikow khětro wobſchkodźiło. Na dwěmaj domomaj je wichor wulke dźery do tżichi wutorhał. W rólaku Alwina Hánſela powali wichor 18 metrow wyſoki wuheń. Pſchi tym ſo tżicha kotołownje pſcherasy a wſchelake maſchiny ſo cżeſko wobſchkodźichu.

S **Lauterbacha.** Ssobotu zychnowaſche nad naſchej krajinu pot hodźiny dołho žyſne njewjedro, kotrež bź ſ krupybiczom a ſylnym beſchczom a wichorom ſjednoczene. Też w Biſkopizach a wokolinje je wichor na twarjenjach, w ſahrodach a na ſtotach wjele ſchkody nacżinił.

S **Radeberka.** W nozy ſe ſobotu na njedźelu a ſ njedźele na pónđelu daſchtej ſo tu dwe wožobje wot cżaſa pſchejećej. Pſchicżinu tuteho ſamomordarſtwa dotal njeſu ſnaće.

Z **Filipowa.** Njedźelu 12. a wčera 13. januara ſo 70létny jubilej Filipowſkeho hnadowneho méſtna woſwječi. Parżſki kardinal dr. Kaſpar bź ſam na hnadowne méſtno dojeł, zo by tu po tysacach zhromadżenym wěriwym ſwoje požohnowanje wudźélił. Wčera 1/10 hodźin měješe kardinal Kaſpar pontifikalny hamt. Předowanje měješe pater provincial Reiter z Cwitawy. Też z Łužicy je ſo na tutych ſwjatočnoſcźach wjele wosobow wobdźěliło.

Wusudźenja

§ Kónz junija 1935 běſche Maks Willi Pallmer ſe Židowa na Mużałowſkej dróſy mjes Bórkom a Budyſchinom ſ tam ſtejażeho pſchitwéſchaka cżeſżiteho auta, kotrež bź bjes dohłada, měſcżk ſ dźeżełowym ſymjenjom kradnył. 8 puntow ſymjenja je ſa 3,50 hr. jenemu tatarſej pſchedacź chcył. Pallmer je ſwojeho cżłna wuſna. Sſud pokhłoſta jeho k 4 měſażam jaſtwa.

§ W naléżu léta 1935 běſchtaj w nozy Ota Oskar Wjeſk a Pawoł Erich Starkbauer ſ Małeho Wjelkowa piches wobſchkodżenu płút do artilleriſkeho depota we Małym Wjelkowje ſo ſadobyłoj. Tam pokradnyſchtaj ſ motorowjeneje tólnje Engertez firmy ſtarſchi draſiny chamor a wotwjeſeſchtaj jón ſ wojom. Khamor podźi ſcho jako khlěw ſa karnikle wuſſichaŕ. Dla ſhromadneho cżeſżeho padufchſtwa ſaſudźi a hiſchcże njepokhłoſtanu Wjeſk k najniſſchemu khłoſtanju k 3 měſażam jaſtwa. Starkbauer bź hižo pokhłoſtany. Po lékaŕſkim dobrojdaczu pak Starkbauer nima ſwoje zmje hromadże a tehoła ſaſudźi jeho ſud k 1 měſażej jaſtwa.

§ Hacżrunjeſ běſche hižo wjazy krócź pokhłoſtany, je 24 lět ſtary wojeneny Richard Helmut Adalbert Aur ſ Khróſtu ſnowa pakoſcźił. Pſchekupżej Ermiſchel ſ Rakez běchu 29. oktobra 1935 ſ rjemjenjemi ke koleżej pſchiwiſajeneho kartona 200 tyſkow cżigaretow a 2 pakcżikaj tobaka, wſcho hromadże 43 hriwnow hódnych, pokradnyłe. Pſchi pſchepytowanju ſa tym pſchiſnźechu, ſo mjeſiche Żur pokradnjene wěży pola ſebje. Żur njebéſche ſtrażmiſchtrej a też wobkradnejnemu napſcheczżiwo paduchſtwo ſapréł. Pſchi jednanju pak wo tym niczo wjazy wědżeć njechaſche a wobkrucżeſche, ſo je jeho 16 lět ſtary ſwak Jakub Hanuſch zigaretty kradnył a je do jeho bydlenja do Seleneho Haja pſchinjeſł. Niczo wo tym njewědżo, ſo by wo pokradnjene wěży jedna. Po pſchedkhadżajym dojednanju Hanuſch paduchſtwo na ſebje wſa. Hakle krótko pſched wojſewjenjom wuſkuda ſo Żur ſwojeho cżłna wuſna a na to pokaſa, ſo Hanuſch ſ tym niczo cżłnjeł nima. Tuto wuſnaſe wukhowa Żura wot pokhłoſtanja ſ khłoſtarnju. Hłſchcże ras ſo jemu wołożaje wobſtejnoſcże pſchiſwolichu. Dosta 9 měſażow jaſtwa a na 3 léta ſo jemu cżeſtne prawa wotrzeknychu. Hanuſch dosta warnowanje, ſo njeby w pſchichodże ſud wjazy wobehłał.

Hospodarski rozhlad

Mutoru 14. januara 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,473	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,27	100 čeſkoſł. krónow	10,29
100 ſwajc. frankow	60,82	100 franc. frankow	16,41

Barlinſka burſa 13. januara 1936. Burſa poſticzeſche wcżera ſamżny wobras każ ſobotu. Se ſtrony bankowſkeje klientele bź ſażo wjele kupnych pſchikazow bóſchło, hacż runjeż njeběſ tak wulkich rozmérow każ ſobotu. Na ſtronje burſoweho wobkhoda ſ powołanja pak wobſtejeſche nahilnoſcź k wotſchedawanjam. Hacż runjeż ſo powſchitkowne połépſchenja wot 0,5 hacż do 1 proz. wucżinjaże pokaſachu, bź tola napadny ſajim ſa někotre ſpeżialne hódnoty, pſchi kotrychż drje wobżeże dividendowe wocżakowanja wobżebiku rólu hrajachu. Wobżebej ptacże che to wo A.-G. wobkhodniſtwje, dokelž ſo wobliczenja dividendow wokoło 6 proz. pohibuja, mjes tym ſo bě ſo dotal ſ 5 proz. liczilo. Na rentowych wikach běſche cżiſcho.

Barlinſke żitne wulkowiki. W Barlinſkim żitnym wobkhodże ſapocża ſo wobkhod w nowym tydźenju pomału a pohłbowaſche ſo w dalſchim běhu w měrnych kolijach, dokelž ſo napraſchowanje jenoż na krycże běżneje potrjeby wobmjeſowaſche. Dowos ſe ſtrony ratarſkwa bź njeje ſeżylnił, bożaha pak, ſo by ſo pomérnje žłabe napraſchowanje ſpokojiło. Barlinſke młyny dale kupuja dobre drużiny pſchenicy. w provinzy pak je wjetſchi ſajim ſa rożku. Wowż a jecżmjeń ſa pizowanſte ſamėry njeſtaj ſtoro na wikach. Pſchedżeżajo material rozdźéleć pokupi. Dobre drużiny jecżmjenja ſa piwarnje a induſtriju namakaja dale ſajimzow, hacż runjeż je powſchitkownie napraſchowanje měrniſche hacż w poſlednich dnjach. Muki maja měrny wobkhod na krycże wſchédneje potrjeby.

Wežera placżeſche w Barlinje zentnar

pſchenicy W 8: 9,90 hr., W 9: 9,95 hr., — rożi R 8: 8,10 hr., R 11: 8,25 hr., — jecżmjenia G 7: 8,35 hr. G 9: 8,60 hr., — wowża H 9: — hr., H 13: 8,20 hr.

Placżiny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymje po tunt abo 1000 kg, hewak 100 kg. Placżiny po złotej hriwnje.

	13. 1.	10. 1.		13. 1.	10. 1.
Pšenica	208,0	208,0	buny	11,2-12,2	11,0-12,0
rożka	171,0	171,0	woka	14,7-15,0	14,7-15,0
jecżmjeń now.	230-234	230-234	módre łuſiny	8,75-9,25	8,50-9,00
jecżmjeń, nat.	—	—	żołte łuſiny	12,0-12,4	11,7-12,2
wows	—	—	zeradella	21,0-23,0	21,0-23,0
kukurica	—	—	raps, wosuſk	—	—
pšeńc. muka	27,05	27,05	lany wosuſk	8,65	8,65
rżana muka	22,25	22,25	ſuch. truhanc.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kruški	8,60	8,60
rżane	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana ſtoma		
hroch, Viktor.	22,5-23,5	22,0-23,5	pšeńc. „		
lane ſymjo	—	—	wowſna „		
pjeluſki	17,5-18,5	17,5-18,5	jecżna „		

Placżiza za pšeńcu za wupłodżerja 8: 198.0 9: 199.0
Placżiza za rożku za wupłodżerja 8: 162.0 11: 165.0
Placżima za jecżmjeń za wupłodżerja 7: 167.0 9: 172.0
Placżiza za wowſ za wupłodżerja 9: — 13: 164.0

Płaczżiny różneho ſkotu na Drježdżańskich ſkótnych wikach.

13. januara 1936 Placżiny po centnarju a hriwnach

Skótne drużiny a woznamjenjenja:

Woły: 90

Połnomjasne, wukormjene, najl. réżneje hódnoſce młodże	42
Starše	42
Hewak połnomjasne, młode	42
Starše	40—42
Mjasne	—

Byki 134

Młódše mjasne, najwjetſeje réżneje hódnoſce	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene	42
Mjasne	42
Snadnje wuwite	—

Jałojcy a kruwy: 493

Młódše połnomjasne kruwy najwjetſeje réżneje hódnoſce	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	42
Mjasne kruwy	36—42
Snadnje wuwite kruwy	30—35
Połnomjasne wukormjene jałojcy, najwjetš. réżn. hódnoſce	42
Hewak mjasne jałojcy	42

Wowcy: 1146

Nailépše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	58—63
Srénje kormjene jehnjata, ſtarše kormjene borany a derje wuwite wowcy	54—62
Mjasne wowcy	53 56
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	48—52

Celata: 1126

Nailépše kormjene ćelata wot cyca	6"—68
Srénje kormjene ćelata wot cyca	5) 65
Snadnje wuwite	47 55
Najſpatniše	42 45

Swinje: 1925

Tučne ſwinje, přez 150 kg. cżežke	56
Połnomjasne ſwinje wot 120 hač 150 kg. cżežke	54
Połnomjasne ſwinje wot 100 hač 120 kg. cżežke	52
Połnomjasne ſwinje wot 80 hač 100 kg. cżežke	50
Mjasne ſwinje wot 60 hač 80 kg. cżežke	—
Rancy	—

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Für das **alte Bachbett der Schwarzen Elster** Flurſtück Nr. 1011a des bisherigen Flurbuchs für **Deutschbaselitz** nebſt einem Teile des Bettes des Abfallgrabens aus dem Großen Teiche Flurſtück Nr. 484 desſelben Flurbuchs ſowie Flurſtücke Nr. 1176, 1177 und 1178 des Flurbuchs für **Zschornau** iſt von den Anliegern die Anlegung von Grundbuchblättern beantragt worden.

Es werden diejenigen Personen, welche das Eigentum an diesen Grundſtücken in Anſpruch nehmen, aufgefordert, ihr Recht bis 10. März 1936 bei dem Grundbuchamte anzumelden und glaubhaft zu machen, widrigenfalls ihr Recht bei der Anlegung des Grundbuchs nicht berückſichtigt werden wird. Rep. IV N S. 38.

Amtsgericht Kamenz, den 10. Januar 1936.

Hłowny redaktor Marko Smoleſ w Budyſinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyſinje, za lokalny dźeł a přilopk Marko Smoleſ w Budyſinje a za nawěſtki dr. Jan Cyż w Budyſinje. — Wudawa a čišć dr. Jan Cyż w Budyſinje.

D. A. XII. 1935 2256. — W tu khwilu wudawa Hłodna 35. 5 piatk.

Přilopk

Cježke wobtkadne njesbeze w Schtyrskej.

Pola Mariazell žobotu wjeczor na jara bladkej dróhy cježity wós je žobustawami wojowarjow z raišcheje marki, kotříž chcychu žo na ihromadźinu podacz, do réki padże. 6 wožobow žo pschi tym katepi, dwě žo cježko franischtej a jenož dwě wotlaschtej njestranjenej.

Zona z wóžom dźěćimi pschi wohnju šahinyła.

W Tyldesley w Lancashirskim wójwodstwje je žo wczera žalostne njebožo stało, pschi kotrymž 9 wožcow šahinu. W małym domczku jeneho hórnika wudyri woheń, kotrejž jeho wobydlerjo najskerje hakle tak pozdże pytnychu, so njemóžachu žo wjazy wukhowacz. Hórnikowa žona spali žo ze swojimi 8 dźěćimi, 1½ hacz 13 lět starymi, mjes tym so žo nanej poradźi se spankeho wokna wulkoćicz a žo hischcze z cžasom wukhowacz.

Zziwjenje amerikanskeho presidenta wohrožowak.

W Newyorku je policija njedźelu bohateho sportra Austnia Palmera w jeho wobydlenju sajała. Palmer je žobustaw nahladnych sjednoczenstwow (klubow). Kaž je policija hižo zdźěliła, je žo wón wusnał, so je zrjadowanje hrokerskich listow presidentej pikał. Palmer, kiž je žedi jako inženěr chětro wulke samoženje nazromadźił, žo w blizkim cžasu psched sud staji.

K semjerženju w Kolumbiji.

Też žydliščko Santa Anna je žo sniczilo. Kaž je žo swěsczilo, su žo pódla wšow we wczerawschej powješči wosjewjenych, pschi zakostnym semjerženju też žydliščko Santa Anna a nekotre druhe žydliščka dospołnje sniczile. Ma žo sa to, so w tutych žydliščkach žo njeje wjele wobydlerjam poradźiło, semjerčži wuczekowcy, tak so žo liczba morwych wo nekotre sta na nimale tyšaz powyschi. Swišli z potrjechenym krajom su pschezo hischcze pschetorhnjene, tak so je muž, kotrejž žobotu wo zakostnym pschemjenjenju wšy La Chorrera do vulkanskeho kratera rosprawsejche, dotal z jenicžkim zwědokom, wotk otrehož je dotal podrobnosce wo katastrofje shonichu. Hrosa mjes wobydlerstwom w potrjechenym kraju, hdźež su žo wschě plantaže sniczile, je pschezo hischcze tak wulka, so wschě domorodni dźěłacjerjo žo strachuju, so bychu žo mohle satischasenja semje wospjetowacz, wschě dźěła wotpokasuja.

Amerikanski towarny parnik žo podmurił.

Najwetsche staroce cžinja žebi w amerikanskim mesce Seattle wo wožud 34 ludźi liczazeje wobžadki 5724 tunow wulkeho amerikanskeho towareweho parnika „Iowa", kotrejž je pschi zakostnym wichoru we wulimje reki Kolumbija na skalu sajeł a na to žo nimale zyle podmurił. Jenož končzki łódźinych scežerow su hischcze z zychnowazeho morja widżecz a z kóždej hodźinu łódź dale a hłubše wo podmurja. S kraja je widżecz, so 3 namórnizy na scežerach wisaja, pod sobu schumiace morio, kóždy wokomik, móża jich žolmy pózrecz. Pobrjóżne hrażowarske cžołmy spytaja jim pomoz pschinjesci, niemóža pak wyschich žolmow dla hacz k łódźi dorecz. Schto je žo z druhimi sobustawami wobžadki stało, so hischcze njewe. Wobsteji strach, so su žo zatepili. Wichor, z kotrehoż woporom je łódź „Iowa", zychnuje z niewschednej mocu po zyłym połnoznym dźelu amerikanskeho brjoha w Cžichim morju a wohrožuje zyły łódźny wobtkad. Po poslednich powješčach z Aljuria su žo wschě nadźije na wulhowanje namórnikow spuschcžake. Cžołmy, kotrejž běchu žo prózowałe, snjesłożenej łódźi žo pschibliżiłi, su žo wo hodźiny dołhich bjeswusnyschnych wospjetach do pschitawa wróczile.

Radio

Serjedu 15. januara žo klyschi.

Königswusterhausen. Nimo snateho wschědneho programma: 6.30 wjeselny ranischi konzert. 11.40 za bura. 18.30 we wjesełnym pschestrowanskim lěhwje. 20.15 hodźina młodeho naroda. 20.45 ruska hudźba (z Lipska).

Lipsk. Nimo snateho wschědneho programma: 6.30 ranischi konzert. 8.28 za hospodu. 11.45 za bura. 16 wo kosenju dźiwich swěrjatow. 20.15 hodźina młodeho naroda. 20.45 ruska hudźba.

Hischcze wažne z dnjoweho programma. Königsberg: 21.10 Stara Hollandyka. Hamburg: 20.45 najrjeschcze walczicki. Wrótsławy: 20.45 Awstrijska zabawna hudźba. Mün: 19.30 symfoniski konzert. 21.50 wojerski konzert. Warschawa: 20.55 Chopinowy konzert.

Posledn'e politiske powěsće

Pschisijewjenjska winowatosć reserwistow a wusběhnjenych.

Jara husto njeje žo pschi ćišluschnizy wójska, kotrejž maja dowolenju, po sawjedženju woborneje winowatosce pola wobornych narumanskich žtužbuch mětnow a narumanskich hantow po pschikluschnym waschnju samowili. Tute samotwjenja dyrbja žo hnydom stacz, dokelž žo w pschichodże pschikluschnizy wójska na dowolenju, kiž su žo wo tutej samolwjenskej winowatosczi powucżili a ju tola njewukonjeli, pokłostaja. Do teho žluschcja w prenim rjedże z wójska puschczeni wojazy, wusběhnjeni wobornizy letnikow 1914/15, w Raišchej Pruskej też 1910, a pschi jeczi dobrowólnizy. Wojazy, kotrejž po jenoletnej aktiwnej žłużbje abo po Stydzenskim wukubłanju žo se žłužby puschcza, podležaja wobkedźbowanju woboty na pschižłuschnym wobornym pschisijewjenskim hamcze, hdźež maja swoje bydlenje. Maja žo tam po swojim puschczenju i wójska samolwicz a kóžde pschemjenjenje bydlenja abo swoje bydlenske mesto pschisijewicz. Tołsame płacži za wusběhnjenych letnika 1914, kotrejž maja wusběhnjenski wupokas a wopjetno, so žluschcja do narumanskeje reserwy I, kotrejž pak žo njejsu hischcze k wukonjenju aktiwneje žłużby zwołali, dale wusběhnjeni letnika 1915, kotrejž maja wusběhnjenski wupokas, kaž też dobrowólnizy, kiž maja wupokas, so žu pschijecži.

Wužud w prozeżu pschecżiwo morderjam pólskeho ministra Pierazkeho.

W prozeżu dla samordowanja pólskeho ministra znutskownych naležnoscow Pierazkeho psches wukrajinskich terroristow je žo pónđelu pschipołdnju wužud wuprajił. Dźiwajo na namjety statneho rěcznika sažudźi žud tśoch hłownych wobškorženych Bandera, Lebudu a Karpynjeza k śmjerczi. S amnestiju pak, kotraž žo psched nětžazom wobjamknu, žo žmjertne wužudy k jastwowym thkostanjam na cžaš žiwjenja pschemeněnichu. Dwaj dalschej wobškorženaj žo tehorunja na cžaš žiwjenja z jastwowym thkostanjom na 7 hacz 15 lět, kotrejž žo wjeso z amnestiju thětro wołoża. Dokelž žo žmjertne wužudy njewukonjeja, žo politiske wusłuchowanje prozeża w smyku wohrożenja pólskowukrajinskeho zhromadneho dźěła, kotrež wot lońschcho léta wobstoji, njewocžakuje. Pschi zyłym prozeżu, kotrejž je dźěje hacz mježaz trał, je žo z pólskeje strony na to dźiwało, so njeby žo wukrajinska mjenschina z tutym njeskutkom poczežła, a na druhej stronje žo wukrajinscy prózowachu, dźěławosć terroristiskeje organisazije sažudźicz. Politiski wuznam pak smeja hischcze wotkrycza prozeża wo podpjeranju terroristow pschez Litwu. Ma žo z tym liczicz, so tutón thema pólski zwonkowny minister w žwojej rěcži žrjedu podóbknje.

Pokiwy pyskej a pjeru

scheinbar betrunken Wón je „mi so zda" pjany, wón je „każ so zda" pjany. Njetopory su pozdaću škódne, woprawdże pak wužitne.

Schelle šćerkawka, Schellkarte šćerkawki

Schenke korčma. W swójbnym mjenju Kočmar je r wupadło.

scher dich lěz mi z wočow

schief ansehen zbokom hladać na koho

Schild, nichts Gutes im Sch. führen, też: ći ničo dobreho njepřadu

Schildkröte žołw a žołwja, želwja. Zwěrjatko je we Łužicy wutupjene, tohodla je lud też jeho mjeno zabył. Někotři je mjenuja „nopawu".

skit a skhow Schutz und Schirm

skodować Schaden leiden, bedauern. Wona jara škodowaše, zo njeje prjedy słowčka zhonila. Sie bedauerte sehr, daß sie nicht eher etwas erfahren hatte.

Wozabizny

Pschi symnym wjedrje dostawa wjele ludźi njepschijomne a jara wostudke wosabisiny na rukomaj a nohomaj. Schtóž ma naklonjenje sa wosabisiny, dyrbi hižo nasymu žo pschecżiwo nim schkitacz. W najwjazy pschipadach ma žo pschicžina tuteho njepschijomneho sjewa w njedostatnym wobdźełanju kře pytacz. Dobry žrědk, kotrejž wosabisinam sadźewa, žu wschědne wotmenjenje kupjele. Sa taike wotmenjenje kupjele matej žo dwě schkli pschiprawicz, jena z liwej wodu, druha z horjej, tak so możesch do njeje pschinmnjez, tola žo pschi tym njepowarisch. Na to žo ruzy abo nohy wotmenjejo najprjedy do cžopleje a potom do liwkeje wody tyknjetej a to 3 minuty dołho. S zyła maja žo tute wotmenjaze kupjele 20 minutschinow dołho wukonjecz. Trěbne je, so žo tohodła pschezo sažo horza woda pschiliwa. Na to žo ruzy abo nohy derje wutrěbjetej a z tuczanej łóžnej žalbu namasajetej. Potom ma žo dlěschi cžaš wo zsuwje pschebywacz. Najskerje potajkim je, hdyž žo kupjele wjeczor cžinja, prjedy hacz žo do loża dże. Hdyž žu hižo wosabisiny dostał, drje tute kupjele też pomhaja, tola pomalu. W tutych pschipadach móże žo do cžopleje wody nješchto popjoleje žele (Pottasche) zmješchcez. Maźaja rukow a nohow žo tehorunja derje wusskutkuje. Najskerjschi žrědk je, swosabjene žiawy do žneha tyknjez abo je z nim tybowacz.

Towařstwowski powěstnik.

Minakal. Towařstwo „Statok" ma njedźelu 19. januara w hosćencu we Łomsku pisany wjeczor ze spěwom a dźiwadłom.

Bal w operje.

W statnej operje Pod Lipami w Barlinje běsche bal pruskeho statneho dźiwadła, ke kotremuž bě ministerski president general Göring pscheprošnył. Tuto sarjadowanje, kotrejž je po wójnje sažo prenje tuteje druhiny, je žo za wschěch wobdźělnikow z wožebitym wumělskim nawědźenjom stał. Wobras policija pohlad do opery pschi balu. (Scherl Bilderdienst, M.)

Holčace

spódnje kholowški
sukniški, čapki
pulovry, rukajcy
nohajcy, šórcuchi
jaki a štryk. jaki

37] **A. Bokelmann**

naslědnik - mišitel Curt Müller
w Budyšinje
na Serbskich hriebjach 2
Założene 1892

Z tutym sebi najraznišo rozšerjenje wšěch wopačnych powěsćow wo mni, kaž też přeščehanje mje z anonymnymi listami zakazam, hewak sym nuzowany, přećiwo tutym wobohamaj sudniscy zakročić.

Jakub Strauba w Dobrošicach
nola Njeswačidła [64

Su-li Waše črije roztorhane

přihódźe spěšnje do **wulkoževcowskeho nałožka na Zitnych wikach čo. 21** zuapřeca „Złotaje hwězdy" a „Mlokowolio dwora" 44

Alfred Gnichwitz

Dobre rjedne a tunje posłuchowanje. Na podšiwanje może so dočakać!

Prjedy hač sebi motorske koło kupiće, wobhladajće sebi naš **nowy model 1936**

DKW SB 200 Block

Wono płaći 666,— hr. [63
DKW-Lehelt na Zwonkownej Lawskej hasy 30

Drjewowa awkcija

Štwórtk, 16. januara, dopołdnja w 9 hodźinach přińdże **w hajniskim revěrje w Drožďžiju** hnydom na městnje za najwjetšu sadźbu a hotowe pjenjezy na předań:

60 dołhich hromadow lišćoweho drjewa,
60 rm mjenkich palnych kuluchow a
500 šmrěkowych žerdźow, přihodźacych so jako koliki za štomy, zajwery za płoty, pastwišća atd.

61] Zeńdźenje dopołdnja 1/9 hodźin w hosćencu w Drožďžiju

Rentski hamt wjerchowki Wilhelm z Hanau w Drožďžiju

Přesadźowanje paln. drjewa

we Wulko-Dubrawskim hajniskim revěrje.

Sobotu, 18. januara, přesadźuja so za najwjetšu sadźbu a hotowe pjenjezy w lěsnych drjewniščach při Wulko-Dubrawsko-Klukšańskim puću:

260 rm khójnowych kuluchow a
330 rm khójnowych halozow. [62

Zeńdźenje připołdnju w 1 hodźinje w drjewnišču při Klukšańskim puću.

Hrabinski rentski hamt w Delnjej Hórcy

Naše wotdźělenje za konje ma přeco wulki wubjerk najlěpšich nowych a zadźělanych **oldenburgskich** [65

koni do zapřaka

Rhynskich a Ermlandskich

dźěławc. koni

płaćiny hódno na předań.

Moritz Mobst

dr. z w. ruk. w Budyšinje

Makulaturu

wotedawa běžnje w małym a wulkim

wudawarnja Serbsk. Nowin

Přiloha k čisłu 11

SERBSKE NOWINY

Wutoru 14. januara 1936

Staw wobydleństwa a strowosće w měsće Budyšinje w lěće 1935

(Po statistiku Budyskeho statnistwa.)

Narodźiło je so 347 mandźelskich hólsow, mjes nimi 10 morwonarodźenych (lěto prjedy 309, 12 morwonarodźenych), 321 mandźelskich holzow, mjes nimi 10 morwonarodźenych (lěto prjedn 298, 10 morwonarodźenych), 41 njemandźelskich hólsow, mjes nimi 1 morwonarodźeny (lěto prjedn 50, mjes nimi 3 morwonarodźeni), 43 njemandźelskich holzow, mjes nimi 3 morwonarodźene (lěto prjedn 38, mjes nimi 5 morwonarodźenych), hromadźe narodźi so 752 dźěći, mjes nimi 24 morwonarodźenych (lěto prjedy 695, mjes nimi 30 morwonarodźenych); mjes 752 narodźenymi dźěćimi běše 106, kotrychž macerje do Budyskeho njeskuchcja.

Narodźenje dwójnikow měješe so 8 krócź sapiźacź (lěto prjedy 10 krócź).

Narodźenja so po měsacach takle rozdźěla: W januaru narodźi so 74, w februaru 66, w měrcu 71, we havrleji 67, w meji 81, w juniju 56, w juliju 51, we auguście 50, w septembru 59, w oktobru 57, w novembru 47 a w decembru 73 dźěći.

Smjertnych padow je so sapiźało: 24 morwonarodźenych (20 mandźelskich a 4 njemandźelskich) dźěći (lěto prjedy 30), 45 dźěći mlódšich lěta (lěto prjedy 34), 569 wožobow starschi jeneho lěta (lěto prjedy 546). Wschitko hromadźe je wumrěło 665 wokobow, a to 346 muskich a 319 žónskich (lěto prjedy 319 muskich a 291 žónskich, hromadźe 610 wožobow).

Mjes smjerćtwami běše 574 evangelisko-lutherskich, 78 romisko-katolskich, 1 Mójsašowoho wěry 9, kiž zanemu nabožnistemu towarstwu njepschisłuchachu, 3 dissidentow abo hinak wěrjacych.

Smjertne pady so po měsacach takle rozdźělachu: W januaru wumrě 62, w februaru 58, w měrcu 62, we havrleji 62, w meji 54, w juniju 49, w juliju 45, w auguście 40, w septembru 53, w oktobru 57, w novembru 54 a w decembru 69 wožobow.

Mjes smjerćtwami dorostłych (bjes morwonarodźenych) nje lěta 40 mandźelskich (29 tudomnych a 11 wonkownych) dźěći, lěto prjedy 28 mandźelskich (21 tudomnych a 7 wonkownych) dźěći; 5 njemandźelskich (3 tudomne a 2 wonkownej) dźěći, lěto prjedy 6 njemandźelskich (5 tudomnych a 1 wonkowne) dźěći; nje 5 lět 11 dźěći (5 tudomnych a 0 wonkownych), lěto prjedy 10 dźěći (4 tudomne a 6 wonkownych); wot 5 hač do 15 lět starych dźěći 16 (6 tudomnych a 10 wonkownych), lěto prjedy 12 (4 tudomne a 8 wonkownych); 15- hač 20lětnych wožobow 9 (6 tudomnych a 3 wonkowne), lěto prjedy 8 (5 tudomnych a 3 wonkownej); 20- hač 40lětnych wožobow 86 (48 tudomnych a 38 wonkownych), lěto prjedy 83 (31 tudomnych a 52 wonkownych); 40- hač 60lětnych 155 wožobow (103 tudomnych a 52 wonkownych), lěto prjedy 149 (104 tudomnych a 45 wonkownych); 60 lětnych a starschich 316 wožobow (282 tudomnych a 34 wonkownych), lěto prjedy 284 (254 tudomnych a 30 wonkownych); hromadźe 641 wožobow (482 tudomnych a 159 wonkownych), lěto prjedy 580 wožobow (428 tudomnych a 152 wonkownych).

Ličba samomordarstwow muczinješche 18 pornjo 30 lěto prjedy; mjes tutymi 18 bě 16 tudomnych a 2 wonkowjacej wosobje.

Smjertne pschičinu sa prjedn najsomnjene smjerćtne padły su: morwonarodźenych 24, mjes nimi 9 zuńch: ciórlach 3, mjes nimi 1 zuły; diphteritis 3, wschitke 3 zuje; kheina a khorjenje wutroby 8, mjes nimi 1 zuły; khripa bjes khorjenja płuzow 5; tuberkuloza dychanskich organow 20, mjes nimi 8 zuńch; tuberkuloza mózkowje kóžki a zentralneho cźuwoweho systema 1 zuły; tuberkuloza druhich organow a miliarna tuberkuloza 4, mjes nimi 3 zuje; pschenjesnje sprotnjenje tyła 1; rak a druhe sle rozcźenja 66, mjes nimi 16 zuńch; zokrowa khorosć 10, mjes nimi 2 zusaj; sajecje mothow a sćlenjenje bjes nadrobnischeho wosjewjenja 44, mjes nimi 6 zuńch; wutrobine khorosće 42, mjes nimi 10 zuńch; bronchitis 22, mjes nimi 10 zuńch; sahorjenje płuzow 34, mjes nimi 10 zuńch; sahorjenje žłopeho cźrjewa 2 zusaj; sahorjenje żerchenjow 8, mjes nimi 2 zusaj; symizowy porod 0; sepsis a sprotnjenje w njedźelach 1 zuła; hewasche pschipadny ńamodruhich a pschi njedźelach 5, mjes nimi 3 zuje; pschesajni porod 9, mjes nimi 5 zuńch; złabosć žiwjenja, sćěhmk naroda nje lěta 18, mjes nimi 4 zuje; złabosć starych lět 87, mjes nimi 2 zusaj; ńamomordarstwo 18, mjes nimi 2 zusaj; mordarstwa a ranjenja 0; snjeńbožnja 15, mjes nimi 8 zuńch; nahła smjerć abo njejasnje wosjewjena pschicźina smjerće 106, mjes nimi 28 zuńch; wschitkich tutych smjertnych pschicźinow 99, mjes nimi 39 zuńch; hromadźe 665, mjes nimi 168 zuńch.

Ličba narodźenjow je so pornjo lětu 1934 wospjet powjetšiła, mjenujcy wot 695 na 752, ličba smjerćow je so wot 610 na 665 powjetšiła. W lěće 1935 je pak so pschez hišće 78 narodźenjow wjacy hač smjertnych padow sapiźało.

Swěrowało je so 357 mandźelstwow pornjo 398 mandźelstwam lěto prjedy. Spadowanje ma drje swoju pschicźinu w sawjedźenju powschitkowneje wojerskeje winowatosće. S tutych 714 wožobow běše 702 Němcow a 12 wutrajnikow a to: 7 Cźechoslowakow, 2 Polakaj, 2 Italcźanaj a 1 Gdańšćan.

Mjes tutymi běše 631 evang.-lutherskeje wěry, 67 romisko-katolskeje wěry, 2 Mójsašowoje wěry, 2 dissidentaj a druheje wěry, 12, kiž zanemu nabožnistemu sjednoczenstwu njepschisłuchachu; 630 njenjenjenych wožobow, 30 wudowcow, 8 wudowcow, 24 dźělenych muž lich a 22 dźělenych žónskich.

Ssudniscich roswjasanjow mandźelstwow měješe so 48 (lěto prjedy 43) do registra jentwow sapisacź. W 15 padach so wobaj mandźelskaj, w 24 padach mandźelski a w 9 padach mandźelska jako winowacźi wojerskeho. Mimo toho so 3 mandźelstwa jako njeplatźiwe wojerskeho a w 2 padomaj so mandźelska shromadnosć sastaji.

Ličba wobydleństwa, kotraž so dale pisiše, wucźinješche pschi spoczatku lěta 41 950, na tónju lěta 41 851.

Świntoš w paslach a druhe

Njewšědna podawizna z holanskeje wjeski.

Zastupich k nim do kuchinje, kiž běše z jenym wobydlenska jstwa. Nic drje na bjesadu, ale zo bych so wo Świntošowym derjeměću wobhonjal a też někotre z tym zwisowace njelubozne wěcki wuprawił.

W kuchini běše mróčel běleho dyma a wonješe tam sylnje za smudźeńkami a připalenym. Za běrnami, móže też być za morcheju abo rěpu. Nibraškowa běhaše wokoło hroceho kotoła a wěješe dym a smudźenc ze swojim sórcuchom z kuchinje won mi w durjach w runej měrje do wobliča. Hapla při butrobasu so zasmja. Nic luboznje, ale njepřećelscy. Świntoš, jeje kocor, běše w mojich paslach pobył a so při tym khětro wobodrěł. Haj samo krawił běše. A z tym běch sebi pola Haple do kopřiwow stupił, tajkich žahatych, wótrych. Z Haplu pak sebi na žadyn pad na přeco skazyć njechach a tak mi Świntošowe derjeměće jara na wutrobje leżeše.

Wumělcy smykarjo w Garmischu.

Wulki dźěl wumělskich smykarjow, kotřiž so na olympiskich zymskich hrach wobdźěleja, je so hižo w Garmischu shromadźił a pilnje swuczuje. Na wobrazu widźimy němskeho mischtra na wumělske smykanje Arn. Baiera w rozmołowanju se Ssonju Henieg a knjeżnu Lindpaitnerez w olympiskim stadiju. Wschi tym jej też praja, jo so w Garmischu žnjeh dźe a to w dobrajszej měrje. (Weltbild, M.)

Stawizny

serbskeho homiletiskeho seminara Lipsčanskeje university w Hodźiju.

(Skónčenje.)

Wotmyslene bě, zo maju so na Hodźijskej farje Serbja wuwučować, kiž hižo jako rodźeni Serbja swoju maćernu rěč znaja, jeno zo maju so w njej wudokonjeć a prawu cyrkwinsku rěč nawknyć. Zwjetša běchu też wšitcy wučomcy serbscy. Tola pak zaso druzy, dokelž mějachu němsku mać, jara mało znajomstwa serbskeje rěče sobu přinjesechu, haj jedyn, stud. theol. Waltař z Burkhadrswałdy, bě rodźeny Němc. A tola su też ći serbski nawuknylia posledniši serbsku tak wobknježeše, zo jeho do najlěpšich pěsnjerjow serbskeho luda ličimy.

Sobustawy 1. kurza hižo horka mjenowachmy. K druhemu kurzej w lěće 1878 zeńdźechu so zaso na 4 njedźele 27. augusta: Jan Renč, Herman Wjacka, Pawoł Wjacka, Handrij Měto z Wysokeje pola Rakec a Augustin Neufus z Čech, kiž pak je pozdźišo z duchownstwa wustupił.

Tuto lěto běše Imišowy swak, gymnazialny wučeř emer. prof. dr. Pful, sobu na farje a je ze swojim bohatym rěčniskim wědźenjom stawam seminara jara spomožny był.

Na 3 kurzu, wot 20. aug. hač 18. septembra 1879 wotdźeržanym, wobdźělichu so: Pawoł Wjacka, Jan Křižan, Handrij Měto a Ernst Matek z Wajic.

Też na nim bě prof. Pful pomocny.

Sobustawy 4. kurza wot 19. aug. hač 18. septembra 1880 běchu: Jan Křižan, Ernst Matek a Handrij Měto.

W lěće 1881, wot 22. augusta hač 17. septembra běchu přitomni: Handrij Měto, Ernst Matek a jako hósć Theodor Wićaz z Rychwalda.

W lěće 1882 wot 24. aug. hač 22. sept.: Ernst Matek, Jan Waltař z Burkhardswałdy, Jan Handrik z Kubšic a jako hósć Theodor Wićaz.

W lěće 1883 wot 22. aug. hač 15. sept.: Jan Handrik, Jan Waltař, Pawoł Jenč z Palowa a Pawoł Rjeda z Barta.

W lěće 1884 wot 1. sept. hač 27. sept.: Jan Waltař, Jan Handrik, Pawoł Rjeda, Pawoł Jenč, Jan Gólč z Rakec, Korla Sykora z Wujezda a Kurt Henčka z Budyšina.

W lěće 1885 wot 31. aug. hač 26. sept.: P. Rjeda. P. Jenč, J. Gólč, K. Sykora, K. Henčka a Ota Jurk z Łaza.

W lěće 1886 wot 16. aug. hač 12. sept.: P. Jenč. P. Rjeda, J. Gólč. K. Sykora a K. Henčka.

W lěće 1887 wot 29. aug. hač 26. sept.: Gólč, Sykora, Henčka a Matej Handrik z Jamnoho.

W lěće 1888 wot 20. aug. hač 15. sept.: M. Handrik, Morie Domaška z Nosačic a Jan Mrózak z Radšowa.

W lěće 1888 wot 24. aug. hač 20. sept.: ći sami a August Dub ze Zubornicy.

W lěće 1889 wot 24. aug. hač 19. sept.: Jan Mrózak, Morie Domaška, August Dub a Gustav Zarjeńk z Hrodźišća.

W lěće 1890 wot 25. aug. hač 20. sept.: Morie Domaška, J. Mrózak, A. Dub a Marćin Domaška z Nosačic.

W lěće 1891 wot 24. aug. hač 19. sept.: Morie Domaška, A. Dub a Zarjeńk.

W lěće 1892 wot 22. aug. hač 17. sept.: A. Dub, G. Zarjeńk, Morie Domaška a A. Mikela z Knjeńic.

W lěće 1893 wot 21. aug. hač 16. sept.: G. Zarjeńk, Morie Domaška, Jan Mikela, W. Nowy z Bórkowow, Arthur Sykora z Delnjeho Wujezda a W. Tyšer z Mješic.

W lěće 1894 wot 20. aug. hač 15. sept.: A. Mikela, W. Tyšer a Bogumił Świela ze Skjarbošća.

W lěće 1895 wot 19. aug. ač 14. sept.: ći sami a Ota Wićaz z Khwaće, Bjarnat Jurk z Łaza a G. Voigt z Klětnoho.

W lěće 1896 wot 24. aug. hač 28. sept.: Tyšer, Wićaz, Rychtař z Krjebje, Wanka z Manjowa a Alfred Ryćer z Delnjeho Wujezda.

W lěće 1897 wot 16. aug. hač 14. sept.: Tyšer, Wićaz, Ryćer, G. Mrózak z Hrodźišća, Gerhard Gólč z Rakec, kiž pozdźišo na juristisku fakultu přestupi, a Rjeda ze Slepoho.

Kaž běchu wobdźělerjo seminara přez najstaršeho kóžde lěto při wobzamknjenju swojich serbskich studijow rozprawu wo swojej wučbje na theologisku fakultu do Lipska pósłali, tak so to też w lěće 1897 sta. Hdyž běchu w tutym pismje wšo nadrobnje rozpisali, wobzamknychu swoju rozprawu z tutym přećom: „Bóh wšehomócny chcył dostojnemu wodźerjej našeho seminara, wysokocesćenemu knjezej fararjej D. Imišej, wšu jeho njesebićiwu lubosć k nam zarunacź! Wón chcył jeho, toho swěrneho wučerja a zaradźerja młodych serbskich theologow, nam hišće prawje wjele lět zdźerżeć!"

Tak běchu w septembru 1897 pisali a 15. decembra samsneho lěta hižo stejachu při Imišowym rowje a přiwołachu jemu poslednju dobru nóc do rowa. Z jeho wumrěćom přesta seminar na Hodźijskej farje.

Kónc.

Ale też šwintoš, kotryž běše mi přikhileny był, dokelž běch jeho často za wušomaj loskotał, mje po zdaću wjacy zańć njeměješe. Nětko wón zaporskny na kachlowej ławcy a wotporskny někotre razy. Potom wón zywaše a naćahowaše wšitke štyri a horbješe khribjet, při tym z wopušu koło wijo. Piskor, čorny taundlaty pos, wulězy spody blida won a postrowi mje z wopušku wjechlujo. Wón też přećiwo tomu ničo prajić njeměješe, hdyž Nibraščynej rukuu třasech a Hapłu zwaha na ramjo placnych, zo bych jeje njepřećelske pohlady złahodźił. Z kuta při kachlach wukrosni pak so jako posledni w tutej zakurjenej pjecy Janko, ow, tónle pjeć króć wuparjeny Janko,

A Jank žałoščeše: „Jurjo, luby Jurjo, derje, zo sy přišoł, sy tola tobaka sobu přinjesł, wjedrowa Hapla mi nječe sobotu žaneho z města sobu přinjesła, na bjentuchi za Šwintoša njeje zabyła, ale na mnje njezbožowneho člowjeka so njeje dopomniła! Ow Jurjo, ze swětom dže ke kóncej, člowjeka stajeja hižo za njerozumnym skoćećom a Janka nima nichtó zaně. khiba ty, luby Jurjo! Pój, posydń so ke mni na kachlowuławku a njewěrno, jenu natykać sebi z tobu budu a potom chcemoj zhromadnje zapachać najebać Haplinych smoržow a swarow a Herćinych pjećeńkow a přismudźeńkow. Hej, hej, kak sebi tu kadźitej! Wukadźić mje njebudźetej, nć, Janka njewukadźitej, skerje so Šwintoš w paslach zabije abo Piskor sebi wopuš přitłusnje. Nć, dundyr tola nic, njewěrno Jurjo!"

Hapla zakusowaše hubje a džłaše njemdrje butru, zo tak smjetana z džěrkow cyrkaše. A wona njepraješe ničo, ale to tola do butrobasa zasyka: „Aj wój ptačkaj, po waju sebi Šwintoš hišće jónu přińdże a nětkole so bjertaj na kedžbu, Piskorje pój a hrab jeho za póduš!"

Piskor pak sebi na to ani njepomysli a Herta měni měrnje: „Jurjo, budź prošeny, njedaj so z ničim zatrašić, poliwka njebudże tak ćopła laptana kaž je wot wohnja brana a zo tu tak wonja, nó, što to wadźi, wěš wšak, nós dyrbi sebi wšitko lubić dać, čehodla je tak wćipny z wobliča wuskočił, nětko njech nucha, hdźež na nješto k nuchanju."

„Haj, maš prawje, Herta", nčkak skiwlo rěči Jank, „a zawěrno, ničo luboznišo njewonja, hač tajka fajfka tobaka, to so njemóžeš nanuchać." A wón ćaha poswjatočnje a chcyćiwje kur z fajfki, kotruž běše sebi hižo k poskićeněho tobaka zažehnił.

Ja pak so nětko k hněwnej Hapli wobroćich a rěčach k njej z prošatym hłosom: „Kmótra Hapla, nětko budź prošena a zasmějkaj so tola jónu a njebudź wjacy zła na mnje. Šwintoš čini so zaso bubnarski a maza sebi zaso khribjet. Měniš traš, zo to wbohu myš też njebolidźał jej Šwintoš rjapik rozkusnje a potom sebi z njej hišće hrajka. Hdy by něchtó był a to z tobu tak činił, što by potom k tomu prajiła?"

„Aaw, jaw, jaw, Haplo, aw, jaw!" wotřasowaše so Jank a wotmjetowaše rucy. „Hapla to twój khribjet njeby wudźeržał. A ani twoja luba. Nastajnosći by wrěšćała. Haplka, budź rozumna a popřej Jurjej dobreho słowa a budź zaso dobra."

„Janko, ty skiwlako, k tomu ja tebje njepotrjebam, zo by mje něšto wučił ła mi narěčał. Ty wšak sy mi tajki prawy Jank!" — Jeje smjeće klinči dobyćefscy a też trošku šibale.

Jank pak njejo lěni na hubu: „Haplka luba, ja wšak sym ći dobry a ty sy dušna a mi k woli Jurjej wodaj. Ow, wón tajki dobry tobak kuri a to so njemóžeš dosć nanuchać. Njewěrno Hapla, Šwintoš khodźi aso po žerdcy a po ponoškach kaž tajki wuropach, runje a hordže, a kotry kocor je rjeńši Šwintoša. Ow Hapla . . . !"

„Dźi mi stara blada a rěč něšto mudrišeho. Poskićeš radšo Jurjej woheń, zo mohł sebi też fajfku zapalić, hdyž sam hižo kadźiš kaž tajki kadołb, a to hišće z naprošenym tobakom. Ow, Janko, tebje bych najradšo do mojich porsćikow wzała a ćo takle trošku přetołkała. Najradšo wšak bych ćo předźžłała na ćěsto a z tebje poprancowych mužikow napjekła."

Z Jankom nětko napřemo mróčele kura džłachmoj, tak zo so kuchinja zaso strašnje zaćmiwać počinaše. Sedźach při Janku na kachlowej ławcy a ja so nimo měry wjeselach, zo Hapla rozumješe tajke jadriwe wotmołwy dawać, ale Jank činješe mi hišće wjetšo wjesela, dokelž so wón njedaše ze swojeje runowahi zawjesć. Wón běše z tym sylniši we wobaranju hač Hapla z ćeje nadběhami a nahłymi postupami. Tohodla činich so winowatu jej přećiwo Jankej pomhać a to też hižo Šwintoša dla.

„Hapla, prawje maš", dźach nětkole. „Jank je človjek, kotrehož móžeš sebi wokolo porsta zwić a kotryž prawemu prawe być dawa, ale respekta žónske přeć nim móc njemóža, wón žałosći a skorži, runjež so jemu najlěpje wjedło. To je Šwintoš hinaši khadła, tón je swoju bolosće sćerpnje njesł, njebjerje ničo za zło a hižo zaso swoje basnički baje. A ty Hapla, ty tola też wjacy na mnje zła njejsy, hdyž je mi Šwintoš hižo wšitko wodał. A hlej, złota klinkotata Hapla, tule sym też swarny bjentuch ze Šwintoša sobu přinjesł." Z tym přitykowach jej wulku taflu šokolady. Hapla činješe kaž by so hnuzała, potom přistupi pak bliže a směješe so přez cyle wobliče, dokelž běch to prawe z bjentuchom trjechił.

Jank pak počinaše skoržić: „Aw jaw, moja fajfka je ćopalena a nětko sedźu tu zaso na suchim. Luby Jurjo, što jenož nětko započnu?"

„Nó mój Janko, tomu chcemy hnydom wotpomhać!" A Jank spokojnje mórčeše, hdyž sebi wón fajfku nzowa tykaše. To sluchaše so, jako by Šwintoš basničku bał. A kak hakle Jank lica naduwaše a zaso kur do sebje srěbaše, hdyž so fajfka znowa palić počinaše.

„Ow Jurjo, nětkle jenčž hišće pólku žitneho, to by tajka prawa kermuša była", mjaskaše Jank.

„Janko, ty sy tola twojemu staremu nanej słubił, zo nihdy palenca pić njebudźeš, wěš tehdy na Sprezo winym mošće, hdyž ći ze skórnjow a dybzakow wodu wutřasowachu, hejda, abo njejsy jemu to tehdy słubił?"

„Hajw šak, Jurjo, sym wšak słubił, ale wšako je stary nan tak měrnje a spokojnje wumrěł a ženje mje njeje za słowo brał. Ale je do swojeje smjerće mi prajił: „Janko", je wón prajił, „Janko, ty sy mje poskał a tuž dostanješ nětk mój kabat, ja wšak jón wjacy trjebać njebudu." A wón je so swój kabat wuslekł ał je jón mi přepodał. Ow, mój stary nan běše mi tak dobry! — a Jankej kulachu so wulke sylzy po licomaj dele a hrožachu jeho palatu fajfku zapławić.

Tola hórzy běše Jank nad sobu dobył. Wón wótrě sebi z rukawom sylzy a preć běše wšitka zrudoba. Też pólka žitneho běše zabyta.

Nibraškowa běše pak mjez tym mlěteho kofeja do kropa nasypała a z toho postupowaca wón daše so hižo lěpje znjesć hač přismudźeńki.

A na kachlowej ławcy sedžo sym šalku tutoho napoja z wulkej česćownosću wupił a hišće druhu.

A potom sym sebi hišće z wulkeho hornyka warjone kulki čahał, je bělił a z butru a selu jědł.

A Nibraškowa so wjeseleše, zo mi tak słodźeše a Hapla hladaše šibale wot boka na mnje. Jank pak běše so zaso na kachlowu ławku wupřestrěł a khwaleše na stajnosći, kak derje to čini, hdyž takle zrunany po dołhosći na ławcy leži. Piskor jemu dospolnje přihłosowaše a mórčeše spokojnje a wjerćeše so znowa do hišće mjeńšeje kule wokolo sebje.

K wopomnjeńšemu dnjej wothłosowanja we Posaarsku.

Wopomnjeńska tafla sa němšce dobycze w Posaarskej we gmejnskim domje w Saarbrücken, kotruž djenża statny minister dr. Frick swjatocznje wotkrynje.

(Heinrich Hoffmann, M.)

Čwintoš pak wjesta hišće lepše a čuješe so wnu despomje wjednony. A čehodla potom to jeho knjeni njedopjata?

A dokelž běše hižo po swjatoku, wostachi tam hišće cyły dołhi čas. A što pak je też rjeńše na swěcy, hač bjesadować wječor w kuchini na kachlowej ławcy.

Za.

Přilopk

Ssmjertny wopor wichorow w Magdeburgu.

Njewjedro, kotrejž sobotu nad srjedźnej Němskej zwinowaše, nahy w Magdeburgu sylnosći 10 hač 11. W sahrodach a parkach naćini cźežku schłodu, tohorunja też na někotrych domach. W Lemsdorfskim pschedměsće šo štěcha stłóčachu, na někotrych domach šo zyhele a deschćowe roły swottorhachu, na jenym domje we Wulkej Schulskej dróły šo wuheń powali a na šusodne twarjenje cźišny. Wschitke tute schkody pak žebi cźowjeschich woporow njezjadachu. Sa to pak šo na schěrokim puću žona pschi mózným wichorowym storku powali a šo pschi tym tak cźežko srani, so dyrbjachu ju do thorownje dowjesć a we Wjerchowskej dróły padny žonje cźežki zyhel na hłowu a srani ju tak, so někotre hodźiny poschłischo w thorownji wumrě.

W **Dessawje** a wokolinje šu tohorunja wichory wulke schkody naćinite. W šusodnym Walderseeu je šo na nowotwarje wobydlerja Graßmanna stčcha wotkryła. Wětr pschenješe ju psches někotre domy a wjerchny ju ſ wulkej mozu na tam stejazy dom. Pschi tym trjechichu zyhele žonu Hanu Mobschowu tak cźežzy, so ju je stračhnymi ſranjenjemi do thorownje dowjesechu. Dom běschе ruinje podobny.

Wulke šnčhowe mjeczele we Württembergskej.

W **Stuttgarcze** naćinichu sylne šnčhowe žepje, kotrejž hač do pódźele ranja trajachu, thěžko wulku schkodu a wobthad hacjachu. Nadróżny wobthad dyrbjeschе šo jdźela na někotre hodźiny sastajicź. Też telefonowy wobthad šo ſ tym kažeschе. W 90 pschipadach dyrbjachu šo techniske mužstwa ſ wotstronjenjom sadźewkow saběracź.

Wulke šnčhowe mjeczele běchu też w **Minchowje** hdźej léta dołho šo na jenym dniu tak wjele njenadeńdźe, kaž jandźenu njedźelu. W Augsburgu šu šnčhowe schkody tohorunja wulke. 30 telefonowy grotow šo pod šnčhowej cźežu rostorhny.

W **Allgäuskim a Siepmarinaskim** kraju je ſ wulkim powodźenjam dóschło. Zyła dolina Dunaja je pod wodu. Wot léta 1919 njeje Wohenzollernski kraj tak wulke wody wjazy widźał kaž njedźelu. Też pola Ulma je Dunaj psches brjohi stupił. Milinarnja w Wieblingenje dyrbjeschе djećacź pschećacź. Fodamschi jšor je w běhu dweju dnjow wo 17 zentimetrow wyschе stupił.

Budyske stawniske powěsće

Póndźelu 13. januara 1936.

Narodźiłoj staj šo: 11. 1. Njemandźelska dźowka. — Korli Marcźinej Jähnje, schewjikemu mischtrej, žynk.

Wumrěli šu: 11. 1. Jan Bohuwěr Hencź, rentudostawaŕ, 78 lét. — 12. 1. Hana dźěl. Bäumelowa rodź. Biedermannez, invalidna rentnarka, 68 lét. — Pawoł Gerhard Schkleničer, bur w Sréschinje, 39 lét. — 13. 1. Jadwiga Marta Jähnina rodź. Hohlfeldez, mandźelska schewjkeho mischtra, 42 lét.

Pschipowědanja: 13. 1. Kurt Korla Sygusch, faraŕ we Wulkich Sdźarach a Irmgard Helena Susanna Rjelkez, wučerka w Budyschinje.

Powěsće ſ dalscheje wokoliny.

Wumrěli: Korla Bjedrich Maks Großmann, železniski assistent w Kamjenzu, 43 lét. — Minna Berta Wähnerowa rodź. Semmerez ſ Gersdorfa pola Kamjenza. — Lina ſwud. Micźasowa rodź. Berndtez w Kamjenzu. — Hana Stürtzowa, wudowa po kontrolěru ſ Wojerez, 73 lét.

Swjedźenišće wotnowiti w Posaarskej.

Pschedwječerawschim a wječera je šo w Posaarskej ſ wulkimi swjatocznoscźemi mózne wothłosowanišće dobrycze psched létom wobšakowito. Pschi tutej składnosći šo w městaczku Dudweilerju wuswobodźenski pomnik staji.

(Scherl Bilderdienst, M.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawańi 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wumošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 12 | Budyšin — Srjedu 15. januara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Wójna w Abesynskej

Do Addisa Abeby žu ſ połnóžneje frontu powěsće dóſchće, kiž žo dokładnje njehodźa na jich prawdu pruhować. Tak žo powě, ſo žo město Sſokota ke krótkemu wjeźoru wot Makalle a wokolina města wot teho cźasa, ſo žu žo Italcźenjo wróćo ſcźahnyli, ſ italſkimi bombowymi lětadłami traſchitej a ſapuſcźatej.

Město Sſokota je žo pjerća ſe ſapalnymi bombami zyle ſniczikło. Też žo powě, ſo žu žo tam też tſi wulke plunowe bomby cźiſkle. Tute žu mjeſ wobydlerſtwom, kiž ſtraſchnoſcej tutych wojowańſich grědkow njeſnaje a žo do bombowych dźěrow poda, hrózbne ſcźehki měře.

Dźeſaćej wožobow je ſ jědojtym płunom wožlepiło. Druhi ſažo žu žo na cźele cźežko wopalili. Bomby žu też **na zyrkej** žwjataje Marje w Sſokoće padle, jako runje wjele ludźi w zyrkwi pſchebywaſche, ſo bychu žo modlili. **Kaž** žo powě, žu bomby dźeſaćej cźłowjekow na kruchi rozſorhałe, wóſom pak cźežko ſranile.

Abeſynjenjo na wojeſke położenje takle ſhladuja: Rosprawy, kiž do Addisa Abeby dóńdu, dawaju ſpóſnacź, ſo je położenje ſa Italcźanow na połnóžnej a połodnjſchej fronce dźeń a wobcźežniſche. Pſchi žylnych deſchcźach na połnóžnej fronce žo Italcźanam wróćoſtupanje njeſmérnje poczeża. Deſchcź też wojeſchemu pſcheſtupanju wojakow ſadźewa. Italcźenjo žu ſebi ſwoje ſakitanſke ſtejſchcźa derje wutwarili a žo ſ maſchinſkimi ſtrělbami w nich ſažbylili. **So žo njebychu ludźo njetrjebawſchi woprowali, abeſynſke wójſko italſke ſiejſiſchcźa wjazy ſe žylnymi wotdźělenjemi njenadběhnje.**

Abeſynſky wojeſźy wjedniže ſebi myſla, ſo budźa žo italſcy wojacy w ſwojich ſakitanſkich ſtejſiſchcźach dyrbjeć dóſty poddacź, dokelž njeje móżno, do ſtejſiſchcźow a ſe ſtejſiſchcźow khodźicź a jěſdźicź. Wſchitke dróhi žu žo do žitkeho ahna hješ dna pſchemėniłe, ſo woſty cźaſy wostawaju.

Kaž Abeſynjenjo wojſewjeja, žu mohli ſwojich wojakow datal ſtajnje ſ nowotpoczawnymi reſerwami narunacź. Hačrunjeź je žo hibanje wójſka na połnóžnej froncźe ſaſtajiło, ſo tola hiſchcźe k dokhemu wjeźoru wot Makalle a we wokolinje Akſuma khětro wojuje. Na wobémaj ſtronomaj tóſchcźo woporow naſtawa.

Na pożledninmaj dnjomaj, hdyž ſo njedeſchcźowaſche, žu italſky létarjo krajinu ſažo pilniſche wobhonjowali. To ſta žo na połnóžnej froncźe hač k městu Deſſie a na połodniſchej froncźe hač k městu Saſſabaneh. Hewak hač na wojowanja wokolo Makalle a Akſuma měr knježi.

Addis Abeba wo Lundströma žaruje

Abeſynſke knjeżerſtwo powě, ſo žo dobycźe města Makalle hiſchcźe njeje wobkrućiło. Kaž žo ſ powděſcźom rjoni, ſo wo tuto město pſchezo hiſchcźe žylnje wojuje. Też ſ wokolinu Akſuma žo powě, ſo žu žo tam žylniſche wojowanja ſapoczałe. Italſky bombowi létarjo žu ſažo ſapoczeli dźěłacź.

Wutoru abeſynſke hłowne město wo ſchwedſkeho lékarja Lundströma žarowaſche. Kaž je ſnate, je žo tutón lékař pſchi italſkim bombowym nadpadże na lěhwo ſchwedſkeho cźerwjeneho cźichiża žmjertnje ſranił. W ſchwedźe, zyrkwi žo žarowańſta Boża khrizba wotmě, na kotrejž žo lékarſka žwójba a žobuſtawy knjeżerſtwa kaž też žyły diplomatiſki korps wobdźělichu.

Cźakanje z połodnišeje Tyrolskeje do Awſtriskeje

Jendźelſke nowiny žu w pożlednich dnjach wospjet wo cźakanju wojeſtwa winowatych ludźi ſ połodnińſcheje Tyrolſkeje piſale. Někotre nowiny ſamo rosprawjachu, ſo je mjes wojakami ſpjecźenja wubyrila. Napróſtek ſu Londeńſke nowiny „Evening Standard" rosprawu ſwojeho wožebiteho dopiſowarja Grice ſ Innsbrucka wojſewile, kotraž je wulku kedźbnoſcej ſhudźiła. Rosprawjeć njedźiwajcy wſcheho italſkeho wotpołkasanja wudawa, ſo liczba cźakanzow ſ połodniſcheje Tyrolſkeje do Awſtriſkeje ſtajnje pſchiběra, dokelž nochcedźa w Abeſynſkej wojowacź.

Rosprawjeć tutych jendźelſkich nowin piſche, ſo je we wjele wſach a měſtach połnóżneje Tyrolſkeje blisko italſkich mjejow połny. Wón žo w ſwojim wopiſowanju na rosprawy wojeſtwa winowatych ſ połodniſcheje Tyrolſkeje powoła, kotſiž žu pſchi wulkich wobcźežnoſcejach pſches Alpy cźekнуli. Dopiſowaŕ też na italſke wojeſke naprawy w połodniſchej Tyrolſkej pokaſuje a piſche, ſo žu namjeſne wžy polne wojakow a wobrónjenеje poliżije. Na wjele měſtnach žo nowe kaſarny twarja. Pſchi Brennerſkim pſchekhodźe je kontrolla wobcźeje kruta. Jendźelſki roſprawjeć wudawa, ſo je žo wot wudyrjenja wójny ſyła nětko 10 000 deſerterow pola ſwojich muſowje pomozy ſamolwiko.

Tuta liczba ſda žo byc ſyle wěrje njepodobna. Ale na roſprawu, kiž je profeſor dr. Reut-Nicoluſi pſchi Innsbruckiej univerſicźe pjecźa jendźelſkemu nowinarjej podał, ma žo khutniſcho ſhladowacź. Tutón žo na dźěłach tamnych ſwojich muſowje pomozy wažnje wobdźěła.

Wón je pjecźa prajił, ſo je wot ſpocźatka italſko-abeſynſkeje wójny ſyła 1700 němſkich rěcźanych deſerterow mjeſ pſchekrocźiło. Njedawno je dopołne italſke wotdźělenje ſ maſchinſkimi a ruczнymi ſtrělbami do jeneje wžy w połnóżnej Tyrolſkej pſchiſchło, hdyž je žo pola poliżije ſamolwiło.

Dr. Reut je žo w ſwojim cźaſu w Romje pſchecźiwo wulkěhowanju wojeſtwa winowatych ſ połodniſcheje Tyrolſkeje do wojaſkow wobroćił a namjetował, ſo bychu žo w poliżiji wužili. Na wotpokaſowacu wotmołwu wójnſkeho miniſtra je Reut wojſewił, ſo drje k ſdźěłej a roſleczu krwě njedóńdźe, ſo pak nuſoſy ludźo cźekнu.

Jendźelſki wožebity dopiſowaŕ žo na italſke wotpokaſowanja powěſcźow wo ſpjecźenjach Alpini-regimenta, kiž běſche žo ſa Abeſynſku ſwubrał, poczahuje a roſprawja wo ſwojim roſrěcźowanju ſ wožobu, kotraž je ſa ſadźewanje nowych wobcźežnoſcejow ſamolwita. S wuprajenjom tuteje wožoby žo roſprawy potwjerdźuja, kiž žu žo hižo wojſewile. Pſchipad je žo w Meranſkich kaſarnach ſtał. W nozy pſcheð transportom žu wojacy offiżeram poſkuſchnoſcź ſapowědźili a žu wjeſchi dźěł pſchiprawow w kaſarnach roſbili. Hdyž je žo ſpjecźenja podtócźiła, žu tſjoch muži w jatkje wobkhowali, tamnych žu bjes tſělbow a munizije k cźaſej dowjeſli.

W Italſkej ſo roſprawa jendźelſkich nowin „Evening Standard" raſnje wotpokaſuje. W Romje ſo wudawa, ſo je liczba cźekнjenjezow žnadna; w bliżſchich dnjach chcedźa ju hamtſjy wojſewicź. Jendźelſkim nowinam ma žo tohodla połne ſamolwjenje ſa jich roſprawu pſchewoſtajicź. S Wina žo k tomu powě, ſo powěſcź nima žaneho ſakoſka, w kotrejž je žo wudawało, ſo žu w Awſtriſkej konzentraziſe lěhwa ſa wojeſtich cźekнjenjezow pſchiprawiłe. Swoboda wojeſtich cźekнjenjezow ſ Italſkeje, kotrychž njeje wjele, žo na žane waſchnje njewobmjeſuje.

Politiſke mordarſtwo w žowjetſkej Ruſkej.

Kaž Moſkowſke nowiny „Iſweſtija" ſ Minſka piſaju, žu pſchedńydu běłoruſkeho ſhromadneho hoſpodarſtwa „Pobeda", Krivelena, ſtónzowali. Jako mordarſtwa podhladnych žu pjecźoch nědźuſchich wulkoburow ſajeli.

Japanska wopuſći konferencu wo wójnſkich łódźſtwach

S Londona žo powě, ſo je wotpółłanzſtwo japanſkeho wójnſkeho łódźſtwa wobſamkło. Londeńſku konferenzu wo wójnſkich łódźſtwach wopuſcźicź. Hačž Japanzy jako wobleżbowarjo w Londonje ſawoſtanu, hiſchcźe njeje wěſte.

Wočakuje žo, ſo japanſke wotpółłanzſtwo wobſamkuje, ſo najſterje na pſchichodnym połnym połjedenju pjecź wotpółłanzow wójnſkich łódźſtwow hamtſjy ſdźeli, ſo konferenzu wo wójnſkich łódźſtwach wopuſcźeji. Kaž žo ſ Londona ſhoni, ſu Japanzy hižo pónđželu ſobuſtawam jendźelſkeho wotpółłanzſtwa žowje twotpohlady wojſewili.

Wutoru dopołdnja ſu jendźelſzy a amerikanſzy wobdźělniži konferenzy w ſhromadnym roſrěcźowanju japanſki roſtrud a pſchichod konferenzy wo wójnſkich łódźſtwach roſpominali.

W Japanskej ſo skónčenje konferency wěſći

Japanſke nowiny žu wožebite wudawki wudałe, w kotrychž ſo wěſćeji, ſo žo konferenza ſkónči, hdyž je Japanſka ſ njeje wuſtupiła. Saſtupjerjo japanſkeho wójnſkeho łódźſtwa w Tokiu rjeknu, ſo je konferenza njepſchewinjomne napſcheczńiwoſcje mjeſ Japanſkej a Jendźelſkej a mjes Japanſkej a Sjednoczenymi ſtatami dopokaſała. Tohodla je było jažne roſtrižanje trěbne. Położenje žo njemélko lépſche wudawacź hačž wono woprawdże je. Konferenza pjecź mozow je žo někto ſtónczika a Japanſka žo njepřědnje njeſajimuje, ſchto chcedźa tamne ſchtyri mozy hiſchcźe cźiniccź. Japanſke nowiny witaju, ſo na konferenzu njeje k ſjawnemu roſchcźepjenju dóſchło a ſo žo japanſke žadanja žyła njeſju wjazy roſpominałe.

*

Roſſud Japanſkeje, konferenzu wopuſcźeći, njeje wožebje pſchekwapił. W tutych dnjach běchu žo pożedenja ſchtyri króć poſtajiłe a potom hnydom ſažo wotprajiłe, dokelž ſo pſchi roſrěcźowanjach žane móżnoſcje njepokaſachu, kotrejž bychu mohłe k dojednanju dowjeſcź.

Hiſchcźe póndźelu wjecźor wotmě ſo dwuhodźinſka roſmolwa mjes jendźelſkim a japanſkim wotpółłanzſtwom, na kotrejž žo też jendźelſki ſwonkowny minijter Eden wobdźěli. Japanzy pak njeběchu ſwólniwi, ſwoje préniſche žadanja ſhromadnеje hornjeje mjeſy wobrónjenja mozow wójnſkeho łódźſtwa pomjeńſchicź.

Roſrěcźowanja žo potom ſaſtajichu, dokelž Japanzy ſdźělichu, ſo wo někotrych dypkach nowe wujaſnjenja ſ Tokia trjebaju. Woprašenje w Tokiu je k tomu dowjedko, ſo žo Japanzy roſſudźichu, nětko woprawdźe ſ konferenzy wuſtupicź.

Wobdźěli ſo ſowjetſka Ruſka na konferency wo wójnſkich łódźſtwach?

Reuterez telegrafowarnja w Londonje woſjewja, ſo žo konferenza wo wójnſkich łódźſtwach jako konferenza pjecź mozow k ſwojemu końcej bliži. Wona pak na nowy tydźeń jako konferenza ſchtyrjoch mozow ſažo ſtanje. Konferenzne wuradowanja žo hačž do pjatka pſchetorhnu.

Na tutym dnju druhe wotpółłanzſtwa, amerikanſke jako prěnje, ſwoje pſchicźiny roſtoja, cźehodła njemóża japanſkemu namjetej pſchihłoſowacź. Hdyž Japanzy pſchicźiny druhich wotpółłanzow na wědomje wſunu, woni ſmérom konferenzu wopuſchcźa a žo jako wotpółłanzſtwo wjazy na konferenzy njewobdźěła.

Hačrunjeź je końz konferenzy pjecź mozow wěſte, njeje dwěła, ſo žo ſ konferenzu potracźuje. Druhe praſchenja maju žo hiſchcźe dofjadowacź. Wo pſchichodże konferenzy žo dźenſa hižo khětro jaſnje wěźi. Kaž Reuterez telegrafowarnja ſhoni, **je žowjetſke knjeżerſtwo namóżniſtwoweho pſchiſłužnika ſa London pomjenowało.**

Tuta wožeba je inżenjer kapitan Ant Chianuſki, kiž je hižo po puczu do Londona. S wotpokazanjom Chianuſkeho do Londona, kiž je hižo jako wězywuſtojny wójniſkeho łódźſtwa na konferenzy ſa wotbrónjenje pſchebywał, ſo mėnjenje ſeſłynja, ſo žo po wuſtupjenju Japanſkeje žnadź druhe mozy namołwja, ſo bychu žo na roſrěcźowanjach wobdźělile.

*

Kaž je japanſki admiral Nagano jendźelſkemu nowinarjej rjeknył, žebi Japanzka khutnje pſcheje, ſo mjesynarodne położenje njeby ſhubjeniſchła. Japanzy maju ſa to, ſo jich wuſtupjenje ſ konferenzy njewoſnamjenja, ſo ma žo někto na pſchemo bróniccź. Japanſka nochce ſwoje wójnſke łódźſtwo tak powjeſtchicź, ſo by žo jendźelſkemu a amerikanſkemu wójnſkemu łódźſtwu runało. Dołhoż druhe ſtaty na pſchemo njebrónja, chce žo też Japanſka teho wſdacź.

Sdźěwom pak admiral Nagano rjekny, ſo Waſhingtonſke a Londonſke rěcźenje wo wójnſkich łódźſtwach Japanſku njeſpokojitej. Sſylnoſcje, kiž žu žo we Waſhingtonje poſtajile, ſa ſakitanje Japanſkeje njeſtu dołhahaze.

Wuprajen'e z biskopom D. Zänkerom

Na pjatk 10. januara 1936 běše němski minister za zyrkwinske naležnosće Wróžtawskeho biskowa D. Zänkera k wuprajenju staiał. Wuprajenje wotmě žo w pischitomnosći pischedbydy krajnozyrkwinskeho wubjerka D. Egera a hobuštawow schlesyskeho provinzialneho zyrkwinskeho wubjerka farara Lohendy a farara Beiserta. Biskop Zänker wupraji ministrej swoje wobzarowanje nad poslednimi podawkami pichi theologiskich pruhowanjach w Schlesyskej a rjekny, so je bjes wumjenjenja potowny, z provinzialnym zyrkwinskim wubjerkom pod nawjedowanjom krajnozyrkwinskeho wubjerka na składzie wukasow hobudžełacy, kiž nětkole płaca. Němski minister Kerrl je na to krajnemu zyrkwinskemu wubjerkej zdželił, so ma dźiwajo na biskopowe wotjewjenje a na směrowanje zyrkwje swoje zadanje na wotewrjenje disziplinarneho jednanja pischećiwo biskopej D. Zänkerej sa wotbyte.

Politiska rěč Paríjskeho arcybiskopa

Partijski arzybiskop kardinal Verdier je sobotu prěnt krótcy sjawny pischednoschk měł. Kardinal, kiž je we Franzowskej jara lubowany, běše swój pischednoschk hodowne pożełstwo mjenował. Politiske wobsohy su pischednoschk hyšnje wobkedžbowake. To je prěni krótcy, so je wyschši zyrkwiniki wjerch žo žkowa jimak k pischednoschkej, kiž tak i polittiku swižuje. Franzowske prawizne nowiny měitnoschk pischednoschka wobsehje najpomiaju, hdyž je Verdier dopołnjenje wótezinskich winowatosćow jako kaši nabožiny wojnamjenik.

Wólby w Francowskej na kóncu mětaca?

W Franzowsej je žo wutoru pożlednje skhadowanje komory pched wólbami wotewrito. Sdobom pak je žo tež franzowske knjezeństwo k ważnej ministerskej radże sešchło. W pschichodnych njedželach smeje ministerski president Laval wjele nadawkow dokonjeć, dokelž maju žo nětko pomschitkowne wólby postajić.

Po žwojim stwuczenym waschnju je žo Laval pónđželu je wschelakimi politiskimi wjednikami wosrećował, so by zhonił, kajke smyslenje powschitkownje knježi. W franzowskim knjezeństwje žebi myślał, so chże Laval wólby tak sahe kaj možno postajić, so by cząk snutskowneje napjatosće a njewěstosće pschikročił. Prěnje wólby žo 22. abo 29. měrza wotczakuja.

Marschall Badoglio na froncy.

Zwěrunjeł žo w Abeżynskej hižo deschczuje, je nowy wyschichi roskasował italskich wójskow w ranschej Afrika, marschall Badoglio žwoje wójska na froncy we Tigre inspižérował. (Fulgur, M.)

Ze Serbow

W Budyschinje, 15. januara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Bóh z njebjes dyrbjał ćeknyć sam,
By swoju móc dał błaznikam. H. Zejler.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor we 7 hodź. barometer 743, hygrometer minus 2, najwyschischa dnjowa temperatura 1 stop. czoplotty. Dżensa rano we 8 hodź. barometer 744, hygrometer minus 1, najnischscha temperatura w nozy 0. — Nischina nad połnócnej Europu je pomału rozcżahuje. Nad połodnischej Ruskej je žo nowa nischina wutworiła a tam wjele śneha pschinjeschła. Nimo teho je po zyłej žrjedżnjej Europje tu a tam lohko śnehuje. Wětry žo nětko pomału k połnocy wobrocżeja, tohodla smjerujemy mjerschnjenje. Nischina pola Jendżelskeje žo hischcże njeje ważnje k ranju hnuła, so na nasche wjedro njesmeje witrwa. Sa to pak žo wyschina z połnócnjeje Ruskeje poczina na Skandinawiskim rosschérjecz a tež naschim stronam žlynischu symu lubi. — Jutsje schwórk žtónczko 7,57 hodź. skhadża a žo 4,22 hodź. khowa. Mżeżacz skhadża jutsje po połnocy 12,06 hodź. a khowa žo dopołdnja 10,23 hodź.

Wuhlady na wjedro sa jutrischi schtwórk: Trochu symnischo, hewak mało pschemenjenja.

*

— **Pschikrywy i dżeżazeho wosa žo kradnyli.** 10. januara 1936 popołdnju wot 3 do 5 hodźin je žo we wotkhežu jeneje težowonoske na Hoschcżu hażu, hdyż je lekarska praksa, najolcej kożmowy pschikrywy, dothokożmaty a běły podschitky, kradnyli. Pschikrywy je byli je schnórkomaj k wosej pschiwjasany. Padawschiwo je žo stako, hdyż je schkodowana pola lekarja pschebywaka a dżeżazy wós bjes dohlada we wokhéże stejo wostajika. — Schtóż może nješchto schdżelicz, hdże je pschikrywy wostał, žo prožy, so by to kriminalnemu wotdżelenju w Budyschinje, telefon 2802, wosjewił.

— **Kradnjeny wožobowy auto.** Wožobowy auto I-11 873, kiž je žo 13. dezembra 1935 w Nadrósnej Hrabowzy kradnył, a na kotrehoż wuzżełenje je jawżeżenje 100 hriwnow myta wustajiło, žo hacz dotal njeje może namakacz. Hischcże ras žo na wožebitosće tuteho auta pokasuje. Wón ma podstawkowne cżisło 35 578, maschinste cżisło 357 897, je kabriolett, schéry barbjeny i jażnoschérym krywom. Na anaturstrej- beży je cżażnik pschiprawjeny, kiž tydżeń sa žobu dże. Tež je tam žiwjołowa maschina za pokasowańt žiwobdenje jeżdy satwarjena, kiž i druhej pschiprawu za wobžiwjetlenje njeswižuje. Do batterije je polizajske znamjo I-11 873 a [3 milimtr. wulkim pjatnom satkóczene. Smutskowny polstr běsche žo [worzłomodrymi zżwernowymi tkaninami wobnowił. Przedawske schére poczehnjene je hischcże žpody. Khribjetowe słéhauki žu do tżioch dżełow seschite. Schtóż móże nješchto wo wosu sdżelicz, žo snowa prožy, so by žo pola kriminalneho wotdżelenja w Budyschinje na Ortenburgskim hrodże, telefon 2802, abo pola blischeje policije jamotnił.

— **Sakska krajna lotterija.** Pschi wutornischim cżehnjenju 3. rjadownje 208. sakskeje krajneje lotterije (2. dżeł) padże dobywcze wo 20 000 hr. na cżisło 54 454; dobywcze wo 10 000 hr. na cżisło 127389; dobywcze wo 3000 hr. na cżisłe 86609 130626; dobywcze wo 2000 hr. na cżisła 24194 65941 123632 131168 157954; dobywcze wo 1000 hr. na cżisła 16765 54732 67228 68841 114610.

— **Hnuschcz.** W ratarskim towarstwje mjeschanskim bowy wjednik Winter pschednoschk wo burskim wjesnym porjadu. Wschi tym pokaża, so bě nusne, wiczne pschemjenjenja postajicz. Ptaczinny kowarjow a wojnarjow a cżinny postajicz. Ptaczinny kowarjow a wojnarjow su krótki czaż wuplahowańskim ptaczinam pschimerjene. Tež sastupjerjej mlokowego zwjasła [Drjedżkan stronowej Barthej je poradżi, wschěch pschitomnych wo tym pschewědczicz, so je zentralizacija sastaranja [tutomu dżiwaja na mlócżanskje wobydlerstwo njeda wobeżeć. Bur Edwin Hennig žo na to wot burskeho wjednika Max Langa poda na to rosprawu wo pokładni a jemu žo absolutorium wudżeli. Pschinoschki žo tež w tutym lécże sberacz nimaja. W pschichodnym pożedżenju pożeręzi dr. Paul w Budyschinje, kak ma žo pischecziwo pótnym schkodnikam postupowacz.

— **Z Mnischcża.** Statny bohot Měrczin Muczman je Martu Helenu Frömmelowu rodź. Kaufmannez, kotraž bě 7. septembra 1935 na hrożaze strachi njedżiwajo, dże czżo psched satepjenjom wukhowała, pokhwalenje wuprajił a jej pjenjezny dar pschijmył.

— **Bukez.** (Towarschniski wjeczor.) Wojerjste towarstwo sa Bukezy žo saňdżenu njedżelu pola Stangec [wjele hościemi sešdże, so by někotre wjeżele hodźiny pschebyło. Wjeczor žo [rjanymi pokhodami [wojerjeje kapały [Lubija sapocża. Po postrowjenju a wuwjedowanju narodneju hymnow Shorjejste ludowe jewischczo hru Fridericus Rex w tśjoch jednanjach hrała. Pschedtajenje bě dobre a je mjes pschihladowarjemi żiwy sajim namakało. Po dżiwadże žo hudżona tanpała wo dalschu sabawu starasche. Mjes tym towarstwowy wjednik na to pokasa, so budże symske tśelenje 26. t. m. a prošesche wschěch towarschow, so bychu žo na nim wobdżelili. Wjele mytow je ko wustajiło a tuj Kyffhäuserski swjatk je myta sa tuto tśelenje pschiłubił. Towarschojo [wokolnych wjsow móża hnydom po wopomnjenje Božich žtužkow tśelecz, so njebychu trjebali popoždnju hischcże ras do Bukez pschijcz. Tež žo na to pokasa, so budże 9. februara hłowna schromadżizna. Wjele reżka hischcże wschěch wopytar! dobro hromadu dżerżesche.

— **Bukez.** (Porady gmejnskich radnych.) Přeni poradżenje wjesnjanoscy [gmejnskimi radnymi žo w tudyschim gmejnskim hamcże wotmě. Wjesnjanu Fliebiger pożedżenje wotewrił, wuprajł dżak sa pomoc, kotruż su jemu we sajchnym lécże a prošesche wschěch, so by chu też w tutym lécże pomhali sa lépsche gmejny dżełanje. Na to poda žo létna rosprawa wo dżeławosći gmejny za léto 1935. Sa gmejnskich radnych buchu powołani: 1. powołanski schulski wjednik stronjan Pawoł Kerl; 2. pomocny żeleźniki strażowar stronjan Měrczin Drabe; 3. ratar stronjan Jan Sahrodnik; 4. żeleźniski dżełacz Herman Rjenc. Jako pschisyndżnjy: ratar August Kapor a 2. pschekupz stronjan Arnoscht Wujan. Sa gmejskeho pokładnika powoła žo ratar stronjan Max Krohn a sa jeho sastupjerja bur Arnoscht Rjenc. Pożedżenjowa a schromadżisnow bé jich toni pjecz. Létne rosliczenje sa 1934/35 skónczi žo [pschebywkom. Méschczanski dawk žo po žadżbje 500 je 100, leżownostny a rjemjeślniski dawk po žadże 135 je 100 sberasche. Podpjeru dostanu sche 31. 12. 35 9 spomożerstu podpjeru, 4 dalschi potrébni, 2 sozialnaj 2 matorentnarjej a jedyn khudy. Khowańske dżěcżi běchu 3. Dokhody [pschenajcza nadrólnich žadowych schtomow žo porjadnje do knihow zapisachu. Pschenaiecze je žo w lécże 1935 skónczilo a snowe léto maja žo žadowe schtomy snowa pschenajecz. Drósy do Mjeschcża a Pomorz stej žo gmejnje wotewrałej.

Jan — dobyćeŕ

Ze Sieńkiewicza přełožił J. Winger.

3] (Pokračowanje.)

Mjez tym ćah porskaše, wuješe a leċeše dale. Na zastaniśću po zastaniśću připinowachu nowe wozy a lokomotivy. Na kóždym zastaniśću běchu widżeć kapicy (pikelhauby), kanony, konje, bajonety pěškow a khorhojći ulanow. Nastawaše pomalu ćichi wječor. Słónco khowaše so we wulkich čerwjenych zerjach. Wysoko na njebju znošowachu so stadła lohkich drobnych mróćałkow, po kromach počornjojtych wot směrkow. Ćah skónčnje zapřesta brać ludźi a wagony na zastaniśćach, tŕaseše so jenoż a leċeše doprědka na tamnu načerwjeń jasnosć, kaž na morjo krwje. Z wotewrjeneho woza, w kotrymž Jan z Pognebinskimi ludźimi sedżeše, běchu widżeć wsy, knježe dwory a městačka, wěžički na cyrkwjach, bačony, přezhibnjene kaž spinki, stojace z jenej nohu na hnězdach, samotne khěžki, wišnjowe zahrody. Wšitko to mikotaše přełětujcy nimo a wšitko bě čerwjene. Wojacy počachu šeptać mjez sobu ćim khrobliśo, dokelž bě sebi korporala, zložiwši sebi waćok pod hłowu, z porclinowej fajfku w zubach wusnył. Wojciech Gwizdala, rólnik z Pognębina, sedżo pódla Jana, storči jeho z lohćom:

— Jano, to jenoż posłuchaj!

Jan wobroći k njemu wobličo ze zamyslenymaj, wuwalenymaj wočomaj.

— Čehodla wudżěraš kaž čelo, kotreż k rězu wjedu? — šepny Gwizdala. Ale ty, njebožatko, dżeš k r..cu, a to cyle wěsće.

— Jejderko, jejderko, — zastona Jan.

— Bojiš so? — wopraša so Gwizdala.

— Přeco njemeł so bojeć? . . .

Zerja so hišće bóle začerwjenichu. Gwizdala wupřestrě ruku k nim a dżeše dale. — Widźiš tu jasnosć? — Wěš, hłupako, što to je? — To je krew. Tu je Pólska, tak rjec naš kraj: rozumiš? A hlej tam daloko, hdżež so tak swěći, to je runje Francowska . .

— A bórzy tam dojeđżemy? — Maš ty tak nuzno? Powědaja, zo je strašnje daloko? Ale njeboj so: Francowzojo přindu napřećo.

Jan poča ćežko dźělać ze swojej pognębinskej hłowu. Po khwili so wopraša: Matejo? — Što? — A na přikład, što to za narod — ći Francowzojo?

Tu wuhlada Matejowa wučenosć nahle jamu před sobu, do kotrejež bě lóžo zleċeć z hłowu, hač wuleċeć naspjet. Wědżeše, zo su Francowzojo — Francowzojo. Bě wo nich nješto zasłyšał wot starších ludźi, kotříž běchu powědali wo nich, zo su spochi wšitkich zbili; naposledku wědżeše, zo su to někajcy jara cuzy. Ale kak to Janej dopowědać, zo by tež wón wědżał, kak daloko cuzy?

Přede wšém tehdy zwospjetowa prašenje:

— Što to do naroda?

— A wězo!

Tři narody běchu Matejej znate: na srjedź „Polacy", z jeneje strony Moskale (Rusojo) a z druheje „Němcy". Ale Němcow běchu wšelke družiny. Zo by był bóle jasny dyžli dokładny, dżeše:

— Sto to do naroda — Francowzojo? Kak mam ći to rjec: wězo su to też Němcy,

A Jan na to: Ach, do sćerba!

Do toho časa měješe w sebi za Francowzow jenoż jene zaćuće, to je zaćuće njewopisajomneho strachu. Někto hakle začu tón pruski reservista k nim wuraznišu wótčinsku hidu. Tola přeco hišće njebě wšomu, kaž so słuša, dorozumił a tohodla so z nowa praša:

— To budża Němcy z Němcami wojować?

Tu rozsudźi so Matej, kaž druhi Sokrates, pospytać z přirunanjemi a wotmołwi:

— Abo njekusa so twój šakač też z mojim brunačom?

Jan wotewri hubje a zhladowaše khwilu na swojeho mištra.

— To je wěrno . . .

— Wšako su też Kěžorscy Němcy — dżeše Matej — a njejsu-li so naši z nimi bili? To dźi stary Sěrc powědaše, zo je, hdyž bě na wonej wójnje, stary Steinmetz na nich rejił: „Dale, hólcy, na Němcow!" Jenož, zo z Francowzami njeje tak snadno!

O — mój Božičko!

— Francowzojo hišće ženje žaneje wójny njepřebrachu. Hdyž so tajki do tebje zakusnje, to so nje wulžiš, njeboj so! Kóždy je lachman, kaž dwaj abo tři naši, a brodu ći maja, kaž židźa. Druhi zaso je čorny, kaž diaboł. Hdyž tajkeho wuhladaš, to jenoż doporuč so Bohu!

— Nó, přeco my to na nich póndźemy? — praša so Jan wšón zadwělowany. Tale filosofiska myślička njebě snadź tak hłupa, kaž so to Matejej zdała, kotryž wězo pod wliwom knježetskeje horliwosće z wotmołwu pokhwata:

— Ja bych też radši njesoł. Ale njenóndźemy my, to přindu woni. Njeje rady. Njejsy čitał, što wotčišćane? Ći su najbóle zazłobjeni na naš burski lud. Ludźo baja, zo su tohodla tajcy lakomni na tu dyše hona, dokelž chcychu palenc z Kralestwa (z něhdušeho pólskeho kralestwa) skradu přemjezy wozyć, a knježeństwo to njedowoli, a tohodla je wójna: nó, — rozumiš?

— Přeco njemeł rozumić — dżeše Jan z resignaciju.

Matej dżeše dale:

— Na žony su też lakomni, kaž pos na kołbasy!

— A to bychu na přikład też Madlenu njepuščili?

— Woni też starych njepřepušćeja!

— O — zakřiča Jan z tajkim hłosom, kaž by chcył rjec: „Jeli tak, to budu morskać!"

(Pokračowanje šćěhuje.)

Stat je jej pschewłak. Wonej stej wot 1. haprleje 1935 **krajnej drohy 1. rjadowmje. W lońschim lěcze žu žo** sch**ěžehowaze dźěła wukonjake: Wožebje je žo nehdże 500 metrow dróhi do Mjeschiz porjedźiło.** Też **wjeznu pucź na nowe pohrjebnischčo dyrbjesche žo do porjadła dacź.** Tuto dźěło bě nusne, dokelž žo **dla pschewulkeho wobkhada** na statnej dróhy tuta žo **wjazy pschi pohrjebach** wužiwaczi njeměmě. Wschě **wudawki** wuczinjachu **6906,04 hr.,** z kotrychž ma 2007 hr. gmejna njeńcź. Dozwła je žo 1156 dźělowych dnjow dźěłako. Na pucźu do Koporz kaž też pschi gmejnskim hacze je žo 40 kruschenjow a jabłonjow nadpadało. Pohibanje mjes wobydlerstwom bě sch**ěžehowaze:** Wumrěło bě w lońschim lěcze 5 wožobow, narodźiło bě žo 10, do mandželstwa stupi 5 parow, 77 wožobow je žo pschijsewiło, jim 76 wotpowjedźenjow napischeczíwo stejesche, tak so mějesche gmejna na kónzu léta 545 wobydlerjow. Gmejna bě też kruch kraja sa twar młodźinownje posticźiła. Po wojewjenju stłneje rosprawy je wlesnjanosta pschikhodnikow ratarja Augusta Kezora a pschekupca Stronjana Mujanza do pschisahi wsak. Na to so hischče ras dźěła rospominachu, kotrež maja žo w tutym lěcze dokonjecź. Nadróine wobswětlenje ma žo rosschěricź. Też ma so pschi bydlenju strażnikhtra w srjedźnej wšy žwęza pschiprawicź. Běžna pschipomoz sa wudźerzenje młodźinownje žo tehorunja pschilwoli. Jako wobliczerjej sa stałne stótne swěčzenje buschtaj powołanaj rěsniki mischtr Stronjan Waltar Nabowski, a Stronjan ratar Max Kroschk. Jeju sastupjerjej staj ratar August Kozor a bur Max Jurjeź. Na to pschisahmy žo tajne pożedźenje.

S Lubiša. Na žnnowej łubi, kotrejež delki běchu prochnawe, je žebi naleńć měschczańskeho kubła Rychtař pschi pschepadnienju někotre rzebła stamak. Snjesbożeneho ozjebje tehodła wobžaruja, dokelž je njedawno mandželsku shubił, a tak hižo wulke hospodarske a žiwólne schkodowanje poczerpił.

Z Khasowa. Připadnje zhonichmy, zo je naš **swórny** čitak, polerski mistr Michał Krempka, sobotu pjećdźesaćiny woswjećił. Přejemy jemu wjele zboża do druheje pjećdźesatki.

S Luha. Swój złěborny kwaš wožwjeczíschtaj njedźelu **Herman Biskop a jeho mandželska.** Wjele pschiwsunych a snatych běsche žo jeschło, so bychu **jubilarow** z nětajkim **darom** pozjeschili. **Biskop je dokholetny** žobustaw **dobrowólneje wohnjoweje woboty.** - Wobora seźbje žo też tu z kapatu, so by žwojemu towarschej satanićzło sahraka. **Hejtman dr. Scholta pschejesche** jubilarej w mjenje **wobory** wjele žboża a wupraji z nadźiju, so bychtaj **Biskopez mandželskaj** też hischče skoty kwaš doczakałoj.

S Kulowa. Zjawnoschčeŕ Rudolf Hobrak žwjeczi djenża se žwojej žwěrnej mandželskej Martu rodź. Schusterez žwój 25letny mandželski jubilej. Hobrak je žwětowu wójnu wot sapoczatka hacź do kónza žobu cźinił a žo **strowy do domizny wrócził.** Wschejemy jubilarowaj też **na tutym** měrnje wscho dobre do dalscheho pschichoda.

S Barta. Sandźenu sobotu wotmě karnikleplahowaze towarstwo **sa Bart a wokolinu pola Maiwaldez** žwoju prenju lětnu hłownu shromadźiznu. Ssobustawy běchu žo w poźnej liczbje sesche. Pschedźyda Schall z Brěžez wotewri shromadźiznu a pschija dweju noweju žobustawow. Potom poda lětnu rosprawu a też pschehlad pokładnje. Ssobustaw Hajna rosprawu wo wustajenzach we Wulkej Dubrawie, Budyschinje a Kotzmyju poda. Towarstwo je pschi tutych wustajeńzach derje wotrěkło a **někotre** cźelne myta dostało. Pschedźyda ham je samo statne myto na franzowske źiłeborne dojeł. Na to so wschelake należnosće rospominachu. Sa kożeźbarja a wiednika so žobustaw Winscha z Barta postaji. Na kónzu mějesche žobustaw Heina hischče dleschi pschednoschk wo sestajenju plahowańskich porow, kotryž wjele sajima žłubši. Pschichodna shromadźizna budźe 8. februara w Hrodźischczu.

S Hermanez. Njedźelu 19. wulkeho rožka knjes Jan Gierth je žwojej mandželskej Hańju rodź. Kopienez z Drěwzow žwój złoty kwaš wožwjecził. Jubilar je 78 lět a jeho mandželska 74 lět stara. Wobaj staj hischče cźitaj a strowaj a pschichodnemu žynej w ratarstwje pomhataj. Wschejemu też na tutym měrnje jubilarowi, kotryž hižo lětdźesatki dołho žwěrnje Serbske Nowiny cźitaja, hischče prawje žbożowny, cźiły a strowy žiwjeńśti wjeczor.

Hudźba—wumělstwo—dźiwadło

W Palaštowym dźiwadle hraje žo hacź do schtwórtka wjeselohra „Babu" z Anny Ondra we hłownej róli. Dwě pschećelnizy dyrbitej žo na pschikas starcheju z Parisa do Londona pschejadyliź. Jena bohata a tamna khuda; prěnjatca, so by w pensionacje pschistojnosćej a posłuschnosćej nawukła a tamna, so by nawukła spěwacz a rejwacz. Smutkowne žadosće wobeju pak fu runje nawopaczne a tak so rosjudźitej, rěle samnitej: khuda dźe do pensionata a tamna rejwacz a spěwacz. K tomu sjewitaj so hischče dwaj młodaj knjezyłaj na planje, kotrajž žo do cźaneju knjeźnicźkow salubujetaj. Wěcźka mělčenja hałke nastanje, jako so cźanolinny domoj wrócźitej a jimaj předujetaj salubowanaj pachołaj. Zły a nalepschej wukonja so na wjeselowym dwójnym twaru. — Też podławski programm je jara sajimawy.

Wusudźenja

S 46 lět stary, we Wujerju bydlacy rólnik Bruno Hugo Wesch bu 11. nowembra 1935 dla podhlada wopac neje pschijaty do jatwy wjaty. Njewdujsha dźiłaćerka w pschedewjazu, kotrejž nejwědomoschče, so pisomnje wobeźjeżowasche, so je ju njepóźcźiwje wobeźjeżował. Wschi na to sapodatym prozeźu dla sranjenja cźeśeje je Wisch jako žiwdł 28. augusta 1935 psched hamtskim žudom w Lubiju japrił, so je so tuteje dźěłaćerki abo też druheje pola njeje w službje stejazeje žony njepóźcźiwje dótkał abo jej wobeźjeżował. Tuto wuprajenje bě z pschijahu wobkrucził. Wschi wećerjanych jednanju dóńdże pschijahany žud k pschesłuchowanjenju, so je žebi Wisch falschnu pschijahu dopuschcził. Jemu pak je wołóżaza wobstejnosć § 157 khłostańskeho jakonja pschipóz, dokelž by je z wěrnym wuprajenjom khłostanju wustajił. Sžud jeho tohodła na léto k jastwu sadudźi, pschiličiljo do teho pschepytowanišku jatbu. Cźesine prawa so jemu wostajichu. Wischa z jatby puschczichu. Jeho sastupowasche rěcźnik dr. Bach w Budyschinje.

Najlepscha němska běharka na žmykaczach.
W olympiskim stadionje w Garmisch-Partenkirchenu wotmě so němske wubědźowanje wo mischrstwo na žmykaczach. Wschi tym žebi Viktoria Lindpaintnerez psched Maxi Herberez prenje městno swěsći.
(Weltbild, M.)

Radio

Schwórtk, 16. januara so žłyschi:

Königswusterhausen: Nimo snateho wschědneho programma: 6,30 wjeselny ranschi konzert. 11,05 cźełowuczowanje za burowku. 11,30 za bura. 18,20 wo pósce. 18,50 sport. 20,10 žtyschna hra „Prěni dźěłacźer". 20,10 rejwiska hudźba.

Lipsk: Nimo snateho wschědneho programma: 6,30 wjeselky ranschi konzert. 8,20 za hospodu. 8,30 dujerska hudźba. 11,45 za bura. 13,15 stare, lube hłosy. 18 hudźba k žwjatokej. 19,15 hudźba za žytr. 20,10 Mozartowa hudźba. 21 krótkej hrě.

Hischcze ważne z dnjoweho programma: Barlin: 20,10 prěki a podiu po Barlinje. Königsberg: 20,40 pokhody namjesnjeho kraja. Köln: 20,10 Egmont. Minchow: 21 Augsburgske wobraży. Win: 20 tyrolska hra „Pětr Sigmatr". Warschawa: 21,40 pólske spěwy. Beromünjster: 20 symfonijski konzert. Praha: 20,05 symfonijski konzert. Budapest: 19,30 opera „Rózowy kawalér".

Směški

Pschetlepany muzik njewědźesche žebi rady, kajkemu powołanju ma žo jeho žyn wěnowacź. Nan położi na jeho měsitno bibliju, jabłuko a pjenjezy. Wschi tym žebi myślesche: Je-li by žyn jabłuko sjedł, ma być zahrodnik, je-li by w bibliji cźitał, budźe duchowny a wotmje-li žebi pjenjezy, njech pschekupcźiwo siudźe. — Sa chwilu za žynom pohlada. Ssyn cźitasche w bibliji z pjenjezami w kapzy a jědźesche jabłuko. — S tym runje telko wódźesche jako psched tym a měnjesche: „Mój žyn ko k wschemu hodźi."

*

Mole. Mała Dora pschihladuje, kak macź symjtku draštu z prochkom pscheczíwo molam pożywuje. „Cźehodła to cźiniš?" praschesche žo macźerje. „To je pschećziwo molam", snapscheczíwi macź. „hewak mole draštu ježeru". „Wschu we paradiju pola Hadama a Ježy tež mole?" praschesche žo mała holcźka dale. „„Najskerje!" „Schto žu te tehdom žrali?"

*

Ssudnik (paduchej): Sće paduschwa sa winowateho spóznaty. Sće hdy predy hižo kradnjenja dla khłostany? — Paduch: Ně, dotal mje na dobre sbožo ženje nichtó njeje popadnył.

*

Bosćij: Pžy žu, kotrej žu mudriche hacź jich wobsedźerje. — Jan: To mi njetrjebasch hakle wobkruczecź. Mój dakl je žam tajte sbożo.

Hospodarski rozhlad

Sstrjedu, 15. januara 1936.

Wěcźerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,478	100 pólsk. złotych	46,80
1 iendźelski punt	12,285	100 českosk. krónow	10,27
100 šwajc. frankow	60,82	100 franc. frankow	16,38

Barlinska burza, 14. januara. Burza pschi spocźatku žanu jednotnu tendenzu njepokazowasche, dokelž k dalschim, drje mjenje wosžahlym nakupowanjam publika wotpschedawanja burzownych wobkhodnikow z powołanja napischeczíwo stejachu. Sasžadnje dźeše to njemóžesche pschećzelnemu měnjenju, kotrež na burzy knjeżesche, jadźowacź, kotrež někotre dobre powěsće z hospodarstwa podpjerachu, wosžebje nowe powjetschenje nalutowanjow pola nalutowarnjow atd. Někotre hódnoty so wosebje wobkhdźowachu, kaž linolejowe akzije AG sa wobkhad, Muag a druhe. Renty mějachu měrne wiki.

Barlinske žitne wulkowiki. Sajim sa khłębowe žita dale wobteja. Barlinske mjenu dobre družiny pscheńcźu kupuja a w provinzy so wožebje rožka lohko samješći. Testowana pscheńca, bohata na łěniku, je husto sa pschedpjate pschirażki we wyšokosći 20 hr. sa tunu wotbu. Dowos so njeje na zylej cźarje powjetschił. We ječźmjenjach sa piwarske a industriju je so wobkhod chětro powjetschił. Tola žadanja pschedawarjow sta, hacźruneź su kupzy ńderžitej, niepowuhcźliwe. We policźeńskich poměrach sa pjezowańske žita njejsu so wołożenja stałe. Napraschowanje je daloko wjetsche hacź **policźenje.** Muki maja měrny wobkhod sa krycze běžne potrjeby.

Wežera płacźesche w Barlinje zentnar

pschenicy W 8: 9,90 hr., W 9: 9,95 hr., — rožki R 8: 8,10 hr., R 11: 8,25 hr., — ječźmjenja G 7: 8,35 hr. G 9: 8,60 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,20 hr.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wołjowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po złotej hriwnje.

	14. 1.	13. 1.		14. 1.	13. 1.
Pšenica	203,0	208,0	buny	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	171,0	171,0	weka	14,7-15,0	14,7-15,0
ječmień now.	230-234	230-234	módre łupiny	8,75-9,25	8,50-9,00
ječmień, nat.	—	—	žołte łupiny	12,2-12,7	12,0-12,1
wows	—	—	zeradelła	21,0-23,0	21,0-23,0
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńč. muka	27,05	27,05	lany wosušk	8,65	8,65
rżana muka	22,25	22,25	such. trunčk.	—	—
ps. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kruški	8,60	8,60
rżane	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana słoma		
rnech, Viktor	22,5-23,5	22,0-23,5	pšeńč.	"	
lane symjo	—	—	wowsna	"	
nałuški	17,5-18,5	17,5-18,5	ječna	"	

Płaczizna za pšenicu za wuplodźenja 8: 198,0 9: 199,0
Płaczizna za rožku za wuplodźenja 8: 162,0-164,0 9: 165,0
Płaczizna za ječmień za wuplodźenja 7: 167,0 9: 172,0
Płaczizna za wows za wuplodźenja 9: — 13: 164.

Płaczizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

14. januara 1936 — Płaczizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 312.

Połnomjasne, wukormjene, najwětšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	42
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	42
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	42
Mjenje picowane wšěch starobow	41—42

Byki: 214.

Połnomjasne, wurosćene, najwětšeje rězneje hódnosće	42
Połnomjasne, młódše	42
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	42
Spatne	42

Jałowcy a kruwy: 1209.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwětšeje rězneje hódnosće	42
Połnomjasne, wukormjene jałowcy najwětšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowcy	36 - 42
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowcy	32—36
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 3196.

Najlěpše wukormjene (1. družiny)	70 -74
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	60—68
Spatne (3.)	48—58

Wowcy: 4115.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	42—44
Starše wukormjene (6.)	37—41
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	25—36

Swinje: 8507.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženj., hač do 1¼ lět stare	54,50
Wukormjene	52,50
Mjasne	50,50
Swatne	48,50
Rancy a kundrosy	52,50

Hamtske woziewjenje z Budyšina.

Dźe vom 1. Oktober 1935 ab für den Bezirk der Kreishauptmannschaft Dresden-Bautzen geltende

Kehrordnung für das Reinigen der Schornsteine
und
die Schornsteinfegerkehrgebührenordnung

hängen 14 Tage am schwarzen Brett im Rathaus zur Einsicht aus.

Bautzen, 13. Januar 1936. Der Oberbürgermeister.

Hłowny redaktor Marko Smoleń w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Duńman w Budyšinje, za lokalny dźěl a pětłopk Marko Smoleń w Budyšinje a za nawěstki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.
D. A. XII. 1935 2256. — W tuteje khwilu tarifna lisćina čo. 5 płaći.

Přilopk

Sazupnjenje skały pola Schandawskich kupjelow.

W skałach, pschi brjochu Łobja pola Postelwitz leżazych, je so wuteru 3/4 hodźin hobrika skała wotwalita. 30 metrow wyšoki skałowy stoły, kotrejž bě deschcz podmlěł, so dolimy wali. Najwjetschi dźěł so niže skały saltaji, někotre sta kubikmych metrow pak so po dalschim brjoły na dróhu pola Postelwitz zjapnychu. Pschi tym 6000 ztr. cżeżki kamjeń by žydełrskeho domcżka hajnikskeho sastojnika sahwdźi. Domcżk so thętwo wobschkodźi a dyrbjesche so wopuschczecz. W žuzobnym domje so dźěra do scżeny wutorhny. Ludźo do schkody njepschindźechu.

Rubježny nadpad na starčzeju mandjelskeju.

Ssobotu wokoło 7 hodźin wjecżor so w domje Feindtez mandjelskeju w Nikolschmiedze pola Halbawy wokna wutłoczichu. Hdyž wobsedźer doma psched thežine durje stupi, so by sa pschiczinu hledźił, jeho słostnik ł semi šbi. Tohame sta so tež ł Feindtowej žonu, kotraž swojemu mužej na pomoz pschikhwata. Słóstnik so na to do domu doby a pokradny 80 hr. pjenjes a dwě nalutowanskej knižzy. Sa słóstnikom so hledźi.

Wustajenje dźěsca pola Mrótzkawja.

Pónđźelu so na dróhy pola Canta ke krótkemu wjecżoru wot Mrótzkawja ł wožobowego wosa pakczik na dróhu wupotožił. Wós so bórsy na to słubi. Dźěłacżeł, kotrejž pakczik sbehny, roswali jón. K jeho pschekhwapjenju leżesche w nim Gnjedźelske dźěcżatko. Nimo teho bě w pakcziku wjele dźěcżazych schatow a 2000 hr. hotowych pjenjes ł małym liscżikom. Na tutym stejesche, so cżestny namakaŕ dalschich 1000 hr. sa wotcżehnjenje dźěcża dostanje. Dokelž so cżiłko auta njebě sapiłało, njeje dotal znate, wotkel dźěcżo pokhađa.

Pomoz schlesyskim buram, kiž su na wulkej žuchoczje schkodu poczerpili.

3 milijony hriwnow so pschiprawiło.

Krajny hamt statneho ministerstwa sa ludowe rosjasnjenje a propagandu wojsewja: Jednanja wo postkrjenju srědkow sa pontjenschenje nuły w schlesyskich wokrjeżach, kotrejž su pschi wulkej žuchoczje schkodu poczerpiłe, su so někto dokónczyłe. Se srědkami, kotrejž je hižo krajne burstwo sa Schlesysku rosdźěliło, je kraj hromadże je symskej pomozu 3,1 milijona hriwnow k dispozizji stajił, njes tym so je pruski stat 1 milijon hrywnow na to wěnował. Ssrědki, kotrejž so w fornje bonow potrěbnym ratarskim pschedewsacżam postkcża, maja ko jenoż sa wobstaranje pizy wužiecz, so by so wobstatk słotu, kotrejž je w sajimu słótneho a mlokoweho hospodarjenja a też w sajimje łóžeho jednotliweho ratarja, po możnosći šwětżił. So bychu so tute srědki sa tutón samér wužiwałe, je winowatosć kóżdeho, kotremuž so na tuto waschnje pomha. S tutymi srědkami su so wschě możnosće wucżerpałe, tak so so dalscha pomoz njemóże wocżakowacz.

5 šlitertnych wozorow rypnjenja semje.

Pschi schpaniskim dothowjeczornym brjoły pola La Coruna je so pschi rypnjenju semje 5 wožobow saskrypło. 5 ł nich możachu jenoż hischcże jako cżełka wucżahnycz, mjes tym so bě jenicżki hischcże żiwy jara cżeżko sranjeny. Wysoke żołmy, kotrejž w posledních dnjach pschi żurowych wichorach na Atlantiskim ozeanje k zychnowachu, běchu brjoh pola La Coruna podmlěle, tak so rypnjenju semje dóndże.

Dwě cżeżkej rosbuchnjeni w Japanskej. — 12 mertwych.

Pola Fujui ke krótkemu wjecżoru wot Nagoja stasa so na żelesniżu cżeżke benzinowe rosbuchnjenje. Dwaj żelesnikaj wosaj so dospołnje sniczischtaj. Pschi tym so 4 wožoby morichu a 20 so cżeżko sranj. Mjes woporami su so někotre schulske dźěcży. Ma so ja to, so je benzin we walłku jeneho wucżowazeho byk. Tehodła so wschitzy wucżowazy sajachu. — W Miajabaki na kupje Kiuchiu ši twarjenja fabriki na proch rosbuchnychu. Dotal 15 wožobow morwych ł rospadankow wucżahnychu. Każ je k rosbuchnjenju dóschło, so njeje dało dotal mjeło swěcżicz.

Wšelčizny

Rozdźel.

Mozart nemóžesche so ja hubżbnje wobdarjene dźěći thrěcz, byrnjez jam swoju ffamu hižo jako dźěcżo sakoji a wuzi. Jeneho dnja hrajesche jemu mjenischi holcżej zyle pěknje na schpinecże (podobnym klawěrej), tola so mischit ani njeshrě ani njesahori. Mozart prajesche jemu na to někotre pschecżelne złowa a měnjesche, so je wězka ł tym twotbyta. Tola hólcżej, w kotrymž so cżełcżelakomnosej horjesche, wopraschа so jeho:

„Mijchtrje, kak sapoczinam, so bych zławny komponista był?"

„Tomu žby hischcże pschenkłody", wotmolwi Mozart, „pschewostaj to w měrje pschichodej".

„Wy sce tola też hižo w młodych ketach komponował", měnjesche hólcżej.

„To drje", znapschecżiwi mischtr, „njejžym pak so nikoho praschał, kak ma so sapoczinacz."

*

Woni w „kamjentnej dobje" cżinja.

Njedawno po sdaczu ł wostudu cżiwilowany Americian na scżehowazu zybnjenu myšliczki pschindże: Wón w staczе Mississippi koloniju sakoji, w kotrejž dyrbja ludźo po jeho woli runje tak bydlicz a żiwi bycz kaj nětdy w kamjentnej dobje. Dostanu tam zamžny grat, ktž je so tehdy nakozował. Żiwjenje Robinsona Crusoe je pornjo temu ł dźěcżazej hrajku było...

Serbja, rěcźe ze swojimi dźěćimi serbscy

a přepodajće jim tutón drohotny pokład našich prjedowníkow njeskaženy. Čitajće z nimi naše

Serbske Nowiny,

wosebje **dźěcacy kućik,** kotryž so z wulkej lubosću kóždy tydźeń za našich najmjeńšich pisa

Kaž so powěda, je so wožobje wjele žydnow amerikanskich miljonarow do tuteje noweje kolonije samotwiło. Woni chcedźa, dokelž niczo mudrischeho sapoczecz njewědźa, po sdaczu — nowy wurost mody — žwój cżas ł kamjentnej fekerni „fabicz". j.

Směšk

Kublerka: Žadasch žebi atest do žłužbnych knižkow? To pak cżi njebudu wjele thwalobneho pisacz móz! — Wottkhadźa žłužownа: To jeno napisajcże, so žym zyke lěto pola waż wutrala. To budże ni khwałby dosć.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Die von dem Sächsischen Herrn Minister für Wirtschaft und Arbeit genehmigte **Satzung** der auf Grund von §§ 99 ff. des Wassergesetzes gegründeten **Meliorationsgenossenschaft Cosel,** Amtshauptmannschaft Kamenz — Genossenschaft mit unbeschränkter Beitragspflicht —, liegt bei mir zur Einsichtnahme aus.

Kamenz, am 13. Januar 1936.

Der Amtshauptmann zu Kamenz.

Towarstwowski powěstnik.

Minakal. Towarstwo „Statok" ma njedźelu 19. januara w hosćencu we Łomsku pisany wječor ze spěwom a dźiwadłom.

Hornja Hórka. Serbske tow. „Łužica" wuhotuje njedźelu 19. 1. 1936 wječor 1/28 hodź. serbski swjedźeń w Teichertec hosćencu. Wšitkich lubych Serbow a znatych wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Lichan. Spěwne hodźiny na dalše wupadnu. Kaž też naš swjedźeń. Předsyda.

Ralbicy. Ralbičanska „Lilija" spěwa štwórtk wječor we 8 hodź. pola Brězanec. Dirigent.

Rozwučowace drobnosće

Při zranjenjach ma so wotewrjena rana po możnosći z wodu wumyć. Rana so nanajwyšše z poćeńšenym hliničitym kisalnatronom (essigsaure Tonerde) womaca; też namazanje z jodom so radźi. Z rany čečaca krej wumyje rana sama. Wšo, štož so hewak hišće činić hodźi, je, zo sebi wobwjaz ze sterilnym wobalenjenjom sčiniš.

Postup wójska pschi egiptowsko-libyskej mjesy.

Napsate Położenje w srjedźnym morju je na italskej stronje w Libyskej a też na jendźelskej stronje w Egiptowskej k dalokopahajcym wojerskim napramam dowjedło. Mokolina libysko-egiptowskich mjesow so pomału do wulkich wójnskich khwow pschemeni. Na wobrasu widźimy egiptowske wójska na swucżowanjach w pusczinje.

(Scherl Bilderdienst, M.)

R'any běhak,

k plahowanju, je na předań w Jasećcy čisło 23 pola Njeswačidła. [67

Kóń, [66

4lětny, liška, je na předań w Rożeńce čisło 21

Mužace

košle
spódnje kholowy
štrykowane lacy
pulovry, zoki
zwjeršne košle

[50

A. Bokelmann

naslědnik
měšćel Curt Müller
w Budyšinje - na Serbskich hrjebach 2
Założene 1892

Nowy transport najlěpšich rańsko-pruskich-hollandskich wysokosućelnych

kruwow a jałojcow

kaž też **najlěpše cżělki** staja jara płacżiny hódno na předań a k zaměnjenju na rězny skót.

Maks a Theodor Rychtař

skótna wikowarnja w Njebjelcicach

Telefon Kamjenc 895 [70

Drjewowa awkcija

Štwórtk, 16. januara, dopołdnja w 9 hodźinach přińdźe w **hajnskim revěrje w Droždźiju** hnydom na městnje za najwjetšu sadźbu a hotowe pjenjezy na předań:

60 dołhich hromadow lisćoweho drjewa,
60 rm mjechkich palnych kuluchow a
500 šmrěkowych žerdźow, přihodźacych so jako koliki za słomy, zawjery za płoty, pastwišća atd.

61] Zeńdźenje dopołdnja 1/29 hodźin w hosćencu w Droždźiju

Rentski hamt wjerchowki Wilhelm z Hanau w Droždźiju

Makulaturu

wotedawa běžnje w małym a wulkim

wudawarnja Serbsk. Nowin

Našim inserentam

na wsy a w měsće

Zawěšće chce překupc, rjemjeslnik abo hosćencař wudawki za nawěški tak tunjo hač možno měc. To może dosahć, hdyž za cyłe běžne lěto postaji, kelko nawěškow poda abo kelko milimetrow rjadkow skaza. Tu wozjewjamy, wo kelko so płaćizna zniži při wjacykróćnym podawanju nawěškow:

Při	3	króćn. wozjewjenju	3 v. H.	Při	500	m/m rynčkach	10 v. H.
„	6	„ „	5 „ „	„	1000	„ „	15 „ „
„	12	„ „	10 „ „	„	2000	„ „	20 „ „
„	24	„ „	15 „ „	„	4000	„ „	25 „ „
„	52	„ „	20 „ „	„	8000	„ „	30 „ „

Posłužće so tuteje dobreje składnosće a čińće z nakładnišiwom Serbskich Nowin

wotzamknjenje nawěškow

Bjez tajkeho zrěčenja žane zniženje!

Přiloha k čistu 12

SERBSKE NOWINY

Srjedu 15. januara 1936

Při Łobju w Drježdźanach

Pische Pětr Kowař.

Naschi lubi Sserbja, hdyž do Drježdźan pschikhadźeja, snaju tu wulku réku „Łobjo“ swjetscha jenož tak, kaž žo jim wo dnjo pokaża, rědko drje je nĕchtó wjeczor pschi brjohu dale won žo wukhodźowal a zyle wožebite luśo Łobja wjeczor a w nozy wušiwał. To pak je wopramdźe nĕchto žwojorasne. Dźesch tak w žwojich myślach bliźko smĕrom bĕžateje wody a wóczko žo shubi do dalokosće, hdźež cźi napschecźiwo žwézdy parnika, kiž je sakhese Schwizy jédźe, žo łybola, stejo wostanjesch a wocźakasch, kak krażna iluminazija žo bliži a we wodze žo wotbłyschcza. Sso rosumi, so tu réczu wo lĕcźnym cźażu, dokelž w łymje tódźe łyża a ża to tam nĕtko, w łymje, płuwaja wódnomužowe plinzy. Te drje też tam na Schprjewi macźe, jenož žo žebi wódny muž na Łobju w łymśkim cźażu khĕtro wjele napiecźe a to mjenuje „Eisgang“. Pschi wulkej łymje žo plinzy mjerwja, pschi pschepłuwanju mostow žo pózniu haczecź a tón zyły cźapor tu hromadu łmjerśnje. Ale to je storkanje psched mostami, hdyž taśe wulke schkruty žebi žwój pucź pytaju a do murje pjeru. Pschibladowarjo na mosće maja žwoju radosć, kak tam deleka elementy mjes žobu wojuja. Truhły pak žo taśkim throbtym hółzam, kiž na brjohy na łodźe wokoło dypaju, też poradźi, so njejapży žo schkruta wotlama a wotpłuwa, haj potom je wulka nusa. Nó, kaž hółzy žu, tu a tam, njedocźinkow wschak njetrjechich wschadźom. Swjetscha pak tajzy hółzy, kiž žu s Łobjom kaž srosczeni, tak khĕtro do njeśwoja njepschindu. To je to žamźne, kaž tam w Budyschinje pschi Schprjewi.

Mamy tu na Łobju zyłu cźrjódu dźiwich kacźkow a je jara lubosny napohlad, hdyž tam deleka pšched mostami płuwaju, so žo cźi wot horjeka ida, kaž bychu smĕrom na blaku stałe a žo njehibnuli, ale te dyrbja pĕtnje nózkowacź, so žo na mĕtlnje sdźerża, mjenujcy woda je jara torhaza a hdyž potajkim njenóźkuja, jich woda žobu wotnjeże. Ssmilni ludźo lubym swĕrjatkam khléb abo nĕschto druhe dele cźišnu, a tak je Bóh tón Knjes sejimi. Pschi „Basteischlößchen“ na stronje stareho mĕsta steji łódź wohnjowoje woboty, pschcźo hotowa na alarm, je-li žo nĕkajke njesbože stanje. Wschitke wokhadne parniki pak steja w łymje w pschistawach w Loschwizy abo Mikenje. Tam žo pschihotuja na nowe žiwjenje, wšo žo też porjeńscha a barbja. Nałĕto w prawym cźażu je potom wscho w dobrym rjedze kaž by žo žamo wot žo rosumiło. W łymje Łobjo wotpocźuje wot žwojeho dźĕła a kelko ma potom w lĕcźe haczecź do łymy tola nadawkow. Schto dyrbi wscho njesć, a njesprózniwje też na žiwjom khribjecźe njeże wulke a małe łódźe, parniki, drjewo se Cźĕśkeje, zyle cźrjódy małych cźołmikow (Faltboote). Runjcewon tuchi cźołmikarjo njesjesć-pliwje cźakaju na nałĕcźo, so bychu je žwojim sawalenym cźołmikom žo mohli sažo na pucź dacź.

W žebi ma Łobjo žwoju żelezinu żilu, tón dołhi, dołhi rjecźas, kiž wot Hamburga haczecź do Cźĕśkeje dožaha a lĕta dołho hižo njetrjebany smĕrom leži, dokelž rjecźasowe parniki wjacy njejedźa. Wĕrche to w prjedawschich cźażach nĕschto, schtož tak do wulkomĕschcźańskeje łymfonije žobu słuschesche, klinkot tych rjecźasowych parnikow. W najnowischim cźażu je wotmyślene, też tute parniki sažo do dźĕła staiicź a tak rjecźas sažo wušiwacź. To budźe potajkim wobras je sa'chcźeho cźaża. S tym rjecźasom je to taśka zyle žwojorasna wĕz. Mjenujcy, dokelž tola jenož jedyn rjecźas seji, dyrbi ko, hdyž žo parnikaj setkataj, rjecźas wotmaknyc. Jedyn parnik druheho nimo puschcźi a potom žo snowa samknje. K tomu žu rjecźasej na wĕstych mĕśmach samki pschiprawjene. Wĕšo je rjecźas khĕtro cźeźi a tódźiży maja žo khĕtro napinacź, hdyž do wody puschcźeny rjecźas snowa łója a horje seźahnu. Wĕsta romantika wobdawa tódźinkow, kiž cźaż žiwjenja na žwojim cźołmje horje a dele jĕźdźa, to rĕka, horje jich parnik cźehnje, dele płuwaju ſ wodu. So to khĕtro pomału dźe, žo rosumi, tuž maja po pucźu wjele cźaża, žebi wokolinu wobhladacź. Tute tódźe žo mjenuja „Zille“ a žu khĕtro wulke, tak, so móże jedna zilla twory zyleho nakladneho cźaża w žiwojim brjuchu khowacź a wotwjesć. Swjetscha maja też pża na tódźi a tón pĕtnje schcźowka, hdyž psches mĕsto płuwaju. Spkawk (Flöße) dźenża tak łuśto na Łobju wjazy njewidźiśch. Je pak to tež tak prawy karakteristiki wobsitak naschego Łobja. Spkawnik ma cźeźe dźĕło. Njeje malicźkosć, žo na wulkej rĕzy, kotraż žo runje w Drježdźanach kaž „S“ wokoło wije, bjes schkody psches mosty dobycź. Ale pĕtnje žo pschihladuje. Nó, a tajchi pschihladowarjow wschak na mostach pschezo trjechisch, je stajnje nĕschto widźecź na Łobju.

Pod mostami hnĕdźa hołbje a rybaczki (Möven). Tuž je tu żiwe żiwjenje. Nybaczki žu jara dobre a elegantne lĕtarki a płuwaju kaž kacźki. Na brjohy steja wubjerjo a a łakaja ſ wubjernej scjerpliwosću na żiwoju rybiczku hodźiny dołho. Mi by žo to wostudźiło, ale to je taśki sport a woni mĕnja, so je rjany. Nó, mojedła. Tu widźisch, my Drježdźańcźenjo łubujemy nasche Łobjo, hódy na żiwoje waschnje. Jednemu je wulka réka też jenož woda, so by w njej płuwał a žo kupał, druhemu, so by je žwojim sawalenym cźołmikom mohł wujĕdź a mnohim ludźom, so bychu ſ parnikom mohli wujĕcź. Jara wjele ludźom poskicźa Łobjo scjiwjenje, na pschikład wschĕm sastojnikam łódźistwa atd.

Schtóž pak ſ domowinskim sacźuźcźom k Łobju stupi, temu je nasche rjane Łobjo nimo teho wicźeho hischcźe nĕschto wožebite. Łobjo pschereśnje nasch wótzny kraj do dweju połojzow a wała žwoje żołmy k morju. Tuzy po pucźu žo iemu mnohe mjeńsche rĕki pschidrużo, tak też nascha domjaza Schprjewja. Wot žwojeje kolĕbi w Krkonoschskich horach je žebi ja žwój pucź wopramdźe najrjeńsche krajiny wubrało. W Sakskej Schwizy je naschemu krajej hatle k żiwotowej nahladnosći dopomhało, a schto bychu bysle Drježdźany bjes Łobja! Wĕšo, wobkhodny mĕschcźan to tak njesacźuwa. To je tak a dyrbi tak bycź a nicźo dale wo to. Je tola swjetscha tak na żiwcźe, so cźłowjek to, schtóž jeho wschĕdnje wobdawa, skónczńje sžyka wsazy njewidźi. To je na wsazk to žamźne, so ludźo krażnu pschirodu, lĕźy a hona, dokelž žu je ja cźaż żiwjenja swuczene, wsazy njesacźuwaju.

(Skónczenje scźĕhuje.)

Dźĕći dyrbja maćeri pomhać

Nemóże žo ſ cźażom dosćź sapocźecź, so dźĕći w domajznosći pomhaja. Tola njeżmĕdźa žo ſ dźĕkami pschecźecźiś. Jeli nĕkat dże, dyrbja žwoje schulske nadawki cźiniś a skónczńje te prózdny cźaż sa pĕstowanje cźĕlneje strowoty a ja duschine wukhłanje mĕć. Ale małe służby, ſ kotrymiż žo macźerí a hospoży wołóži, dyrbja žo jim hižo sahe napokoścź a ſ nimi žo sa drobne dźĕła wocźahnyć. Tak nawuknu „hrajizy“, schtož he-

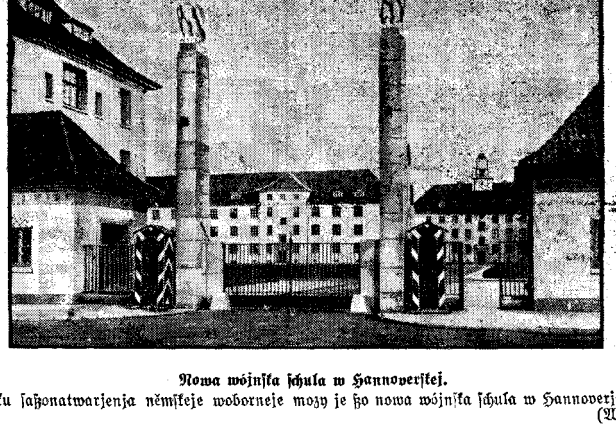

Nowa wójnska schula w Hannoverskej.

We wobkluku sažonatwarjenja nĕmskeje woborneje mozy je žo nowa wójnska schula w Hannoverje wotewrika. (Weltbild, M.)

Tak to je . . .

Pod. Bj. W.

Tśi dny psched hodami wobdźĕli žo Woneczan, mĕšćańcźanoła pschi wožmieczenju narodninow žwojeho wuża w žuśodnej wśy. Je žo tam tak dokkadnje wobdźĕli, so njedźeše jemu pucź śerokí dosćź, jako połdźe w nozy domoj dźĕše. Cźima bĕ tak jara, so ruku psched žobu njewidźeśche, k tomu hischcźe bĕ psched hodami khĕtro mkody mĕžacźk.

Po cźimje pschibliżi žo mĕšćańcźanoścźi zuśbnika rĕcźi temu śobuźelnie: „taśke łóse wĕtrej hółay, njewĕrno! Macźe wĕcźe daloko, pschi tym macźe hicź nimo Woneczańskich hatow! To je jara strachna wĕz! . . . Pomału — pomału! Pschecźo pĕknie wožrjedź pucźa, proschu! Schto dha tola cźiniśe? Njebych-li waż nĕtkole dźerżak, bychcźe leżaś w błócźanym pschĕrowje a bychcźe tam wĕcźe žakostny tónz wsaś.“

Mĕšćańcźanoła žo postrójі, tola nosy jeho nosy njechaćhtej tak prawje dźerżecź, pschecźo saśy bĕśeśche pak na lĕwo, pak na prawo. Tuž žo zuśy poskicźi, so jeho domoj pschewjedźi. Wotcokopucź dźeśche rady na žo wjacy, dokelž nimóże žwojeho blischeho niewĕstemu wožudej pschewjeścźaticź. Pschimmy jeho tohodla a wjedźeśche mĕšćańcźanoću domoj. Tutón bĕ zyle hnuty, dla telko pschecźelniwośće. Nĕtko pschindźeśchtaj nimo Woneczańskich hatow. Jenoż muśka schcźeśka wjedźeśche psches nje, wobdata i kódźeje strony ſ hrożazymi wodami.

„Mĕtkole kedźbu! — Dźerżcźe ko mje trucźe! Ssmój runie na starym drjewjanym mosćiku, wiedźaju psches hłuboku hrjebju! Bohu dźak, žožownje žmój jón pschescźoj!“

Cźima bu pschezo tolsta. Mokry śnĕh padasche. Schcźe dka bĕ rolna njetrafunych łużow a błócźanych dĕrow. Tola zuśy powiedźe Woneczańskeho mĕšćańcźanoću žožownje hacź pšched jeho dom. Nózny powĕtr bĕ mĕšćańcźanoścźi rośum wot wšĕch pódłańskich myślicźkow wušiwobodźił. Też nóży jeho saśy dźerżeschtej. Dowidźa, so bjes pschewoda nicźo nibdy cźĕło a strowy domoj pschischoł. Pšched durjemi, jako chżyśche zuśy saśy žwoje pucźe hicź, wša jeho mĕšćańcźanoła ja ruku praja: „pschecźelo, žym wam wjele dożyny. Nibdy njemóżu wam to dosłoknje sarunacź. Snajmjeńscha pak chzu mały dźĕł sarunacź. Pójcźe tak žobu nutś!“

Hdyž takle rĕcźeśche, bĕchu też hižo w khĕži stupy khżschecź. Żona bĕ muzjow saśtkychała. „Potajkim, pójźe žobu! Moja żona namaj nawari schalku dobreho kofeja! Też łoło manu, móżeśe pola naš pschenozowacź. Wjedro je pschezo hubjeńscho. Ssnĕh pada husćiśchi.“

Zuśy śpytasche žo se žłowami samolwicź, so je tola jenož žwoju winowatosć cźinił, skónczńje pak pschiśna, so njekrażne wjedro jemu wrócźopucź skoro snjemóżni.

„Na, haj!“ rjekny mĕšćańcźanoła. Żona wocźini mużomaj durje. Wruzy dyrżo maku łatarniczku, so by hnydom widźała, koho je tola jeje muż žobu pschiwjedł. Jedyn zuśbnik! Njeśłuchasche na žłowa jeje muża; bĕ jej tak dźiwno, hdyž wuhlada wobliczo zuśeho.

Zuśy sastupi do ſstwy. Samolwi žo pola żony, so w tutej hodźinje do domu pschindźe, ale je byt nusowany.

„Haj, haj, nusowany!“, rosjaśnjejo rjekny mĕšćańcźanoła. „Żona, hdyž tutón njeby pschischoł, schtó wé, hdźe bychcźe nje to namakali. Hoscźina mi tak prawje njetwjesche a k temu tajkele żałośne wjedro. Tutón je žo nade mnu žmilił, jako miłosćiwy samaritar w pschirunanju. A nĕtko, żona, dźi a nawař namaj nĕschto cźopłeho, so mółłoj žo wokschewicź! Dyrbi potom pola naš pschenozowacź. Chzu jemu sarunacź, schtóž je na mni cźinił!“

Mużej žo seźĕłkaschtaj mokru drastu. Żona pak khwatasche do kuchinje. Sakoži woheń w kachlach. Mĕśejesche kofej. Spĕśchnje wjerćejesche młynćk. Dóńdże do pinzy a nacźa hodowny tykanz.

W ſstwoje žedźeschtaj mużej sa cźopłymi khachlemi. Mĕšćańcźanoła bĕ ſprózny, powĕdasche to a tamne. Jeho żona ſ tykanzom sastupi, pohlada zyle njenapadnje na zuśeho hoseja. Sebi nicźo podhladneho njemyślo, dóńdże też po khofej. Mużej żedźeschtaj a pijeschtaj a daschtaj žebi žłodźicź.

„Hacź budźa žo pola waż doma strachowacź, hdyž domoj njepschindźeźe? wopraścha žo mĕšćańcźanoła.

„To niż, budźa žebi myślicź, so żym posa bratra, hodźinu wot tudy, haj, to žo huscźiśicho stanje!“ Hischcźe wjele žebi powĕdaschtaj. Zuśy bĕ muż, kiž wĕdźeśche powĕdacź, jeho sinyślenje sdaśche žo być pobożne, pschecźejcźanjeśe. Mĕšćańcźanoła dowjedźe žwojeho hoseja do jeho komorki, so by tam pschenozował. Jemu dobru nóz pschejo, poda žo też žam k mĕru. —

Nasajtra rano bu ſ naiśtódźicźeho sparja wubudźeny. Żona wołaśche, so dyrbi dele pschiniicź, hnydom, śpĕśchnje. W nozy je jich nĕcźtó wobkradnył, wschitkón tykanz je žo pominył, żwinjaze pleza, kołbaża, połcź, khléb, wschitko precź. Mĕšćańcźanoła bĕżeśche hnydom horje do komorki zuśeho hoscźa, so by jeho sawołał. Ale, ow jej, łoło bĕ prózdne, pośłeschcźo precź. Pódła stejaçy khamor, w kotrymż khowasche njedźeśiśe drasiu, bĕ woterwrjeny a prózdny. S głowu wijo khwatasche saśy dele.

Schto žym cźi prajiła? Padnch je to byl, twój pschemodnik! A ty wóśle, ty jeho do domu pschiwjedł! To budźa rjane żwjate dny! Zatośćesche żona.

„Nĕtko ma paduch żwjate dny, drje mĕniśch! — Cźołodła mi to njeje po pucźu żaneje łschiwdy cźiniś? — Tajkile tajeńz!“

Żona chzyśche do wožy hicź a wo pomoz wołacź. „Budźesch ty hnydom hubu dżerżecź. Dyrbja naš ludźo hischcźe ſ tym śmĕśecź?“ Mĕšćańcźanoła chzyśche radsho žam ja paduchom płĕdźicź. Bych-li jenož nĕkajku cźĕł namakał! Wokolo twarjenja w mjehłim śnĕżku drje bĕ wjele stupow, žu dyrbjeli być też pomoznizy. Ale na pucźu njebĕ niczo widźecź. Żyle porażeny dźĕśche mĕšćańcźanoła po wožy, nibdźe niczo poddladneho! Dyrbjeśche sastacź pytacź.

Prĕni dźeń hodow namakachu w mĕšćańcźanoćowym listowym kaśćeńku žobožpschejacu karitu ſ krótkimi žłowami: „Dźakujemy žo wam sa bohate hodowne wobradźenje! Tykanz bĕ radżeny. Też mjaźo a kołbaźy bĕchu wubjerne. Sapłacź wam Bóh! W dźakownym wopomnjerju pschejemy wam wjeśołe hody!“

„Sslépzy!“ kichipieśche mĕšćańcźanoła a roztorha karitu.

wak njerad cžinja a hakle po cžašu japschimnu. Wšo sčežpnosć je trěbna s tymi njewuschitnymi džěcžazymi ruckžkami, a troschu wjeselea a dobreje myšle.

Tuž nešwarcže jara, hdyž jedyn talet pschi wopłokanju žo rozbije. Wóšomilětnej Marzy jónu jedyn s rukow padny. „Wón mi s rukow sleza!“ prajesche a wocži žrejesčetej połnej žnslow. Macž ju troschtowasche a hlej, Marka w pschichodze lěpje kedžbowasche. Je žebi najwjetschepe prózy brała, so by dowěru maczerje dobyła, dokelž džěcžo chže rady starschimaj pombacž a je njesbožowne, hdyž žo jej njewuschitnosć wumjetuje. Dalscha tajka „rycžerska słužba“, kotraž k cžišcžoicži a k porjadkej wocžehnje, je rjedženje schórni a cžriji, kotrež žednacželětny Jank kaž žwoje powołanje tkutnje wukonja. Snydom po wjecžeri, krótko prjedy hacž lehnyc bje, sešcaja cžrije do parady: naiprjedy cžorne, potom brune. Sswoje šmětke cžrije wucžiščži žrej macž žama, dyrbi žo s nimi kedžbliwje wobkhadžecž. A potom Jank šapocžina, a cžrije žo błyščcža, so je to radošcž. na nje hladacž.

S rjedženjom cžriji žo maczerj wulka cžeža wotebjerje. dokelž hdyž je wot dźela prózna, napina ju šylne hibanje rukow pschi cžešanju a šwětlenju, mjes tym so je to sa hólczeja wješeła hrajka. hdyž może žwoju pschi iporcže nabytu móz bordze pokalacž. Džěcži dźadža žo hibacž, w tym njemóže so sa nich dosć cžinicž. dźadža žwoje mozy měricž a wužicž a so wuběhacž. Tohodla teš rad po nješcžto du. Stocž tola tkěrje pjekarjej a klamarjej, na zedulay wschitko steji“, tak mac kasa. a šamostatna Madlenka. pschichodna ho'posa, dże rady kupowacž. Może žej hižo wulicžicž, kelko pjenjes dyrbi šapkacžicž a kelko wróco dostanje. Runje tajke słužby, s kotrymiž žo hewak wjele droheho dźeloweho cžasa šabije, jej wulku cžeju wotebjeraju.

A je hischcže wjele drubich drobnych pomozow, s kotrymiž móža kedžbliwje a derje wocžehnjene džěcži s džěkom pschecžeženu macž šawježelicž: běrny bělicž, tykanzowe cžěsto měchecž, po wodu dóicž, bom s mašanej wodu wunjesc, proch trěcž, loža pócželacž, na młodšich bratrow a šotrow kedžbowacž, žwoju jstwu cžišcu a we porjedže džerjecž a wjele drubich taitich mjenišchich domjazych džělow. Pschede wschém njejmě pak žo jenož holza na to waschnje praktisay a rosumnje wocžahnyc, ale teš hólczeż, so žo s cžasom nawucži. so by žebi macžerne džělo ważił a je respektowat. Pschihotuje-li macž džěcžu wschitko a njetrjeba-li nicžo a nihdże pomhacž, potom budże wdsče, jeli energiźku žonu njedostanje. prawocžiwy domjazy tyran, kotremuž dyrbja žo hischcže punczuchi pschinjesc. A psched taitimi mandželskimi, kajkež nětdy tak mjenowany „dobry starv cžaš“ wocžahny, psched tymi njech naš njebjo schkita! Djenža mamacž cžestneho městna w žwójbje!

-a-

Maćeriny rjekowski skutk

Pschikład rjekowšteho žebjewoprowanja je tute dny młoda macž w małym danskim městaczku Rabjörg podała. Hacž runjež běsche žo cžežko wopalita, njebojesche žo płomjenjow wulkeho wohnja, so by žwoje džěcžo wukhowała. A jeje skutk žo jej poradži. Smužita žona nětko w khorowni se žmjerczu wojujo leži. Žona, kiž se žwojim mužom a džěcžom, jenym cžěšcženkom, žwój žamžny domczk wobydlesche, běsche dopołdnja wuschła, so by nakupowała a běsche džěcžo žame w bydlenju wostajiła. Duży domoj hižo nadała pyny, so płomjenja i domoweje tšchi žapachu. Wulka mnohošcž ludzi běsche žo hižo sběžała a pytasche po najlěpšich mozach wohenj šalecž, tola płomjenja žerjechu žo špěšnje dale a nanakachu wschudże bohatu žratwu, tak so běchu wschě hašcherše dźela podarmo. Džěcžo, kotrež w domje běsche, mějachu ja šhubjene. Młoda macž pak ani wokomika žo njekombdesche. Bjes žkowa do domu cžerjesche. Płomjenja jej do wobliczja žapachu a špalichu jej włosy a drasty. W tokltym kurje dyrbjesche wocži šacžinicž a žo po hižo palazych škodach horje podacž. Wot wonka možachu wobledžbowacž,, kak padże, tola sa krótki cžaš žo šašo šhraba a žo dale pšches kur a woheń pschedžěłasche. Na dobre šboło njebě žo woheń na španišku jstwu, hdyž cžešcženk špasche, wupschestrěł. Džěcžo drje bě po šaječdojcženju s kurom bjes wědomja, tola bě hischcže žive. Macž storhny džěcžo le šahłkow, skocži k woknu a cžakasche tam tak dołho, doniž deleka njeběchu płachtu rospschestrěli a tocži potom smužicže dele. Tak kaž padny, wošta w dołhej womorje leżo. Poskicži woprawdže wobžarujomny napohlad. Jeje ruzy běschtej žylnje wopalenej, włoży šešmudžene a s drasty mějesche jenož hischcze nětkotre łapy na šwé. Lěkarjo nješapreja, so je žona we najwjetschim žmjertnym štrašche, tola nadžija žo, so ju niedžiwajcy teho pschi žiwjenju šatkowaja. Wumoženе džěcžo je hižo šašo bjes łóžbeho štracha.

Łódź 200 njewjestow

Sajim Jendželcžanow wo šaludženje kolonijow we nawjeczornej Awstralskej je šnaty. Pšched tjimi létdžešatkami wjele ludzi na tuton šwětowy dźěl wupuczowa, a se wschěmi možnymi šrědkami jendželske knjeżerstwo šydlerjam pomhasche, so mohli šebi tam eksistenzu natwaricž. Wjetschina wupuczowazych běchu nježenjenzy. Jenož nětkosi jenotliwi běchu tak šmužicži, so šebi žonu do tuteje njewěstosče žobu wšachu. — Nětkosi žo w Awstralkej s cžornymi žonami woženichu, ale Jendželska to njeradu widżesche. Tak žo jendželske knjeżerstwo sa kroczel rossudži, kotraž wulke špodžiwanje šbudži.

„Pytamy žony!“ Tuto napišmo běsche we wulkich pižmikach na plakatach cžitacž, kotrež běchu wschudże na dróhach jendželskich měšow pschilěpjene. Appelowachu na wschitke žónske mjes 20 a 35 létami, kotrež bychu šwólniwe byte, žo na jendželskeho šaždlerja w Awstralkej wudacž. Žadalsche žo dobry charakter. dobre wjedženje a mała njewjesčinska pomoz. kotruž kralowa šama hischcže wo nješto wudospolni. Seamšne namekšama wjenje też w Awstralskej wundże, jenož so dyrbjachu žo tu mužoju šamołwicž, kotiž chzychu žo woženicž. Djiwajo na liczbu napraschowanjow žo potom njewjesty wupytachu, kotrež dyrbjachu žo na žyle žiwjenje nětko do Awstralskeje pschesydlicž.

Njedawno je nětko šašo tajka „Sslubna łódź“ Jendželsku wopuschcžała. Pšched tym běsche hischcže šjawne šendženje wschitkich wupuczowazych njewjestow pola jendželskeje kralowy. Wona žo tutym dwě šcže džakowalsche. kotreż šu ważny nadawk pschewjasli, so bychu s pschihotowarkami kultury w dalekej Awstralskej bnte. Ssu s tym žwojej wótczinje wulku słužbu wopokalale. Njeliczomne cžrjódy ludu běchu žo w pschitławje šeschle, so bychu 200 njewjestam bożemje praitle.

Nawoženjo w Awstralskej mjes tym žwoje domy pnschachu, nakrywachu hischcže trěbne wězy do hospodarstwa a cžakachu s njesčerpnosću na žwoje młode žony. Hušto dyrbjachu dny dołho wucžowacž, so bychu do města Sydneva pschikhli. hdyž tódy 200 njewjestow na kraj puschcži. Běchu žo pschi pschitławje do rjada šestupali. mějo tafliczku s wulkim cžišcžom wokoło schije a rosbladuju šo tu sa towaršchkami žiwjenja. kotrež jim parnik pschinješe. S wyżkaz haru jendželske njewjestn powitachu, kotrež běchu žo tohorunia s cžišcžowanymi tafliczkami wobrónile. A nětko žo špodžiwne wěrowanje s hromadami šapocža. Mužoju dyrbjachu žo najprjedy na tódy podacž. Muż a holza pšched wěrowańški woltaż štupschtaj, kotrež běsche w tutym wadże jednore drjewjane blidko. Dwě prašceni žo štaiišchtej, dwě podpiżnje dyrbjeschtej žo škožicž a pjerschcženiej, kotreż bě njewjesta jako kwašny dar šendženjese kralowy šobu pschinješła, ko pschihłuknyschtej.

Wěrowanje na tódži běsche nuine, dokelž šebi šakoł žada, so njeżmě žana nježenjena žona na šemju nawjeczorne Awstralskeje štupicž. 400 ludži je žo do žiwjenskeho šwjaska sjednocžiło, ke kotremuż je prénja žónska Jendželskeje šwoje žohnowanje dała. j.

Sport

Rodkrjeżny sjéd rańschoholskich kokoješdnych.

Zupny wjednik Colditz je njedjelu dopołdnja w 10 hodžinach w Bistopizach sjéd rańschoholskich kokoješdnych w 4. podkrjesu šakko-durnitskeje zupy wotewrił. Satupjenych běsche 11 podkrjesow, po hamtiskich hejtmanštwach rosdželenych, a towaršwa. 20 semrětnych žobustawow loúscheho léta žo s postanjenjom wopominasche. Zupny wjednik potom pschehlad wo natwarje w kokoješdnym sporcže poda. Hdyž běsche nětcžiske knježerstwo mózo nastupiło, běsche koleżarstwo prénja wotnołka němšleho sporta, kiž da šnamjo k hromadżowanju. Wotrjadowe itołpy, kiž dotal wobsteja, žo 1. hapriege t. l. do wotrjadowych hamtow pschemėnja. Na tutym dnju też nowe wulkawki němšleho šwjaska sa cžekšowcžowanje do mozny stupja.

W postajenjach wo napschemo jedženjach dyrbjesche žo sahadnje pschemėnicž, wobežbje wobcžežene artistiske pschedstajenišle twucžowanja dyrbjachu žo špuschcžicž. Nětko šmě žo jenož hischcže wo postajenjach wo napschemoležbženju jedžaicž. Wobžebita kedžbnosci žo nětko bólhraczu na šali a na sportnischczu wěnuje. Pruhowanja dla sportiskich šnamjeschkow žu žo jara wožiwile.

Minjene léto štejesche wobežbje w šnamjenju šalowešho sporta. Nimo teho wokmežhu žo kurjy sa wojowańskich šudnikow a wojowańskich sportarjow; s tutymi kurjami ma žo też létża pokracžowacž. S wokrjeża žo też mužstwa na olympiadże wobdželeja. Olympiada ma žo s najlepschimi mozami podpjeracž, dokelž je žo hižo 54 narodow šamołwiło.

Potom hamtarjo wo jenotliwych sportiskich družinach rosprawjachu. Na kónzu zupny wjednik šdżěli, so je žo wschudże na špokojaze wašchnje dżěkało. Wón žo wschitkim ša dokonjane dżělo dżakowasche. Wosjewi žo hischcže, so budże 15. měrza sa podkrjeż šalowy sportiski šwjedženi w Drježdżanach. Wot 29. měrza hacž do 3. haprleje wotměje tydžeń kolejowego sporta sa skutk šymskeje pomozy. Swjaž.owe namješchka maju žo jjawnje nołnjcž.

Mulka rosmetwa žo pschijamkny a hacž do popołdnja trajesche. Zupny wjednik rjekny, so naiich sport hischcže w revolužiji steji, kotraž žo hischcže njeje štónčžika.

Přilopk

Dwě žonje wporaj autoweho njeszboja.

W Cžjenje ša žo cžežke wobkhadne njeszboje, kotrež žtej dwaj žiwjenjikaj wporaj šadalche. Wjednik wožbowoweho auta Buschhaner ječka žo po štónczenju klužbneje jězby je žwojim pschecželom Sellinghoffom, kotryž na to še žwojej njewjestu a Buschhanerowej k njemu do woša šalěchu. Na jeho pschecže pschewsa Sellinghoff wjednistwo auta, šhubi pak bórzy na to mózy nad nim a šajédże s wulkej špěchnosću na wobkhadnu kupku a štónczne do drjewjaneho płotu. Wobě žonje žo pschi tym morischtej. Sellinghoff žo cžežay šcaui a też Buschhauer dyrbjesche žo do khorownje dowjesc. Auto žo pschi tym dospołnje rosbi.

Krwawjenje noša.

Krwawjenje noża njeje khorošcž, ale jenož dopokas, so njeje w cžěle něšchto w porjadku. To wobešbje placži ša krwawjenje noża, kotrež po njeszboju abo po žylnym šmorkanju atd. nastanje. Prěni žrědk pschecžiwo trawjenju je měr. Radži žo, so žo potrjechenу lehnje a dožaha husto, so žo nożowa dżěrka, s kotrejež žo krwawi, ćhwilku krucže pschecžiwo nóżnej kocži tłoczi, so by to tak krwawjenje šastajiło. Symnu wobkład do tnła pschi tym šchwarnje pomtha, krwawjenje šastajicž. Dale žo škedžbliwe wupkokanje noża s linkim cžeńtim cžasom kschipizy (Schachtelhalm) a satykanje krawjazeje nożoweje dżěry s kišakom napojenej watu porucža. Njepschitydželchi-li s tutymi žrědkami dale, dyrbiš na kóždy pad lěkarja šawołacž. Krawjenje žo też šastaji, hdyž žo nóż s watu satyka.

Tšeleża w amerikanskej šudniskej šali.

Jedyn morwy.

Pschi wokrjeżnym šudże w Chikagu je žo šaudženu pondżelu rosporjazy podawk štał. Jako bě šudnik Prystalski w pschepejelnjenej šali namjet rěcžnika Johna Koeaha, kotryž bě njedawno zivilny prozeš pschecžiwo šawěcžeérni dla dweju milijónow dollarow šapodał, wotpokasał, rěcžnik nadoho mału pistolu wucžahnywschi nětkotre rasy wutřélł. Prěni wutřél pschecžiwneho rěcžnika mori. Potom Koeghy dwójzy na šudnika třélł, kotryž pak bě žo psched tym šhował, tak so wutřélaj šchkody njenacžinjeschtaj. Sfónczinie poradži žo šudniskim pschisisajenym, rěcžnika špułacž. Tšeleża bě mjes pschitomnymi wulke rosporjenje šbudżika.

Pšches 4 zentnarje opiuma žo šebrało.

Na parniku „Asama Maru“ cžasachu złowni šastojnizy w Kobe 220 kilogramow opiuma. Dwaj matroza buschtaj šajataj. Parnik bě je San Franaiška pschijeł. Policija ma ša to, so opium pschešmytarškej zwólbje žkuscha, kotraž mjes Khinu, Japanskej a Ameriku dżěła.

Budyske stawniske powěšće

Wutoru 14. januara 1936.

Narodženja: 8. 1. Waltarjej Augustej Ryčerjej, rataršemu dżěłacžerjej w Družkezach, žyn. — Njemandželski žyn. — 11. 1. Jurjej Waltarjej Bienertej, pjekarjskemu mischtrej, žyn.

Wumrěli su: 13. 1. Berta Marja Klara Emma Zilessenej, wumělska fotografka, 63 lět. — Ota Willy Fröhnel, knihwjazarški wyschschi mischtr, 53 lět — Marja Helena Biesoldowa rodž. Prescherej, mandželska pomoženo mischtra s Wulkeje Hartawy, 27 lět.

Pschipowědženja: 14. 1. Gerhard Willi Oppelt, blidař a Charlotta Schieberej, bufetowniza, wobaj w Budyschinje.

Móst nad Mangfallskej dolinu žo wobkhadej pschepodaj.

Jedyn s najšakimawischich twarow šatnych autowych dróhow je móst nad Mangfallskej dolinu. S dotwarjenjom tuteho moša je žo autowa dróha mjes Mnichowom a Schlierskim jězorom wobkhadej pschepodała. Móst wožebje w tymje wulke wołożenje žo wobkhadi pschinješe, dokelž je pschepreńkowanje dola pschezo s wodu wožemi sjednocžene bylo.

(Atlantik, M.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšti, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćenčanske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 13 | Budyšin — Štwórtk 16. januara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Zakłady pólskeje zwonkowneje politiki

Pólski zwonkowny minister Josef Beck je žrjedu w žeńmowym wubjerku sa zwonkowne naležnosće wo sakładach pólskeje zwonkowneje politiki rěčał. Wón žrowju rěč z pokazanjom na italsko-abeźynsku wójnu sapoča. W tutej zwadze wón najwažnišche wuspažnjenje mjezynarodneho połoženja widźi. Swada hama na žebi so pólskich sajimow njedótka, dokelž jich Pólska w Afriziy njepotrjebnje nima.

Pólska je z Italskej w najlěpšich poćahach žiwa. Tute na tradiziji a na zrozumjenju sajimow wobeju krajow wotpočuja. Pśched wudyrjenjom wójny je žo mjes statoma žiwje a pśeczelejšy jednalo, so by žo je zhromadnym dźěłom położenje statow pśichi Dunaju polěpšiło, kotrymž Pólska geografiski blišo leži.

Schtož Jendźelsku nastupa, žo wona w tutej zwadze njeznjemě jako stronu pokazaś, dokelž žo organy Swjatła ludow je zwadu normalnje saběraju. Poměr mjes Pólskej a Jendźelskej je najlěpšichi, schtož žo pśichi dźěławosći w Genfie a w pśichódnym wuwiźu hospodarskich poćahow mjes krajonaj pokazuje. Mękaka napscheźiwnosć wókrjnych jendźelskich saměrow w Europe i ważnymi žadanjemi pólskeje politiki njeje wěrje podobna. Pólska je k zwadze w Afriziy zyle objektiwnje a bjes sajimow staja.

Wobdźělenje Pólskeje na sankcijach saložuje žo na winowatosći, kotraž wulkadźa se zhromadnemu dźěła z druhimi statami. Kak žo staty k italsko-abeźynskej zwadze staja, zakaži na tym, kajke sajimy maju w Afriziy, kak žo k faschistiskej statoju abo kak na pśichodu Swjatła ludow zhladuju. Pśichiźina afrikanskeje politiki je Pólskeje njepotrjebnje njedótka, poměr k faschistiskej tehorunja nima wuliwa na stejiśnosć Pólskeje, dokelž Pólska swój poměr po wustawitwinych zakładach njerjaduje, kiž žu smutkowna naležnosć. Hewak bychmy mohli stónkrótnje k wěstej druźinje nabožinskich wójnow dóńcź.

Wo sprjećenju Swjatła ludow a jeho móžnych reformach Pólska njeznudźi. Tak dołho hač nabladna liczba statow sprjećenje pśichipónawa, ma jo Pólska tehorunja cźinicź. Wona njemóže temu pśichiscowaś, so by tutón grat mjezynarodneho zhromadneho dźěła zhabił. Po tutej zakładze je žo pólska delegazija w Genfu sadźerźała.

Pólska politika hižo lěta dołho jednore a zakne puće pyta, kajkež je marschall Pilźudski, tutón wulki stworjeŕ Pólskeje, postajił. Tuta politika žo próznje, so by była natwarjaza, žo po wopraudźitosćach složowała a praktiske rozsudźenja namakała. Wona žo najdospolnišcho pokazuje w rjadowanju najwažnišich naležnosćow se žuźodami w hódnych sprjećenjach. Minister dopominaśe, kak je Pólska na rozsudźaze waschnje skutkowała pśichi njenadpadowym sprjećenju mjes sowjetskej Rusku a jeje žuźodom pśichi wjeczornych mjesach. Pólska je najprjedy k wutworjenju zakładow trajneho měrneho poměra mjes Sowjetskej uniju a statami z hinalšimi wustawami pśihnoschowała.

Sprjećenje z Němskej je žo w śwětowym měnjenju jako jedyn najwusnamnišich mjezynarodnych podawkow po puću k wutworjenju měrneho hromadneho žiwjenja w powójnjej Europe pohódnoćiło. Pśichi sprjećenjach se žuźodami, minister rjekny, so je žo starosćiwje na to hladało, so žo prjedawše swjatki z Francowskej a Rumunskej a winowatosće, kiž je sprjećenja Swjatła ludow wukhadźeja, njebychu podótkle.

W pócźahnym cźasu žo pśheco bóle wo regionalnych organisacijach rěčało. Myśl, so mohło sprjećenje Swjatła ludow wšchitko wobžahowaś, njeje žo dopjelnika, z teho žo žedźenje po njeselšich organisacijach rozsunja, kiž žnadź žu žame na žebi też prawe. Minister swědźeł, so maju Polazy zakne sprjećeje, so je jich wěz postajeć, schto jako wobwod pólskich sajimow wobhładuja a so w tutym wašnawanju zane hotowe rezepty njepśiwzimuja. Schtóž žebi žobudźało Pólskeje pśheco, dyrbi žo i njej doraźeć.

Pólske wujednanje z Wukrajincami

Wubjerk sa hospodarske rozsćerjenje pólskeho politiskeho žeńma je wutoru wojeŕske rozsćerjenje dowolił. Tuto 768 milijonow złotych wuchinja a 34 procentow wschitkich statnych wudawkow wosnamjenja.

Pśichi wubjerkowym jednanju žo wojsewjenje zastupjeria wukrajinskeje ludoweje skupiny z wulkim pśihłosowanjom pśihja. Tutón za wojeŕski hospodarski plan hłosowasche a jo z tym wujaŕni, so žo w poćahach mjes Polakami a Wukrajinzami nowe poměry pśihtwarichu. So žo poćahi mjes Polakami a Wukrajinzami smjenja, je też sa krajne sakitanje ważne.

Italska powěź wo wulkej bitwje

Italske propagandowe ministerstwo je žrjedu pśichipołdnju 97. hamtiski wójnsku rosprawu wojsewiło, kiž ma žo takle:

„Abeźynske wojeŕske mozy pod roskazom wjerćca Desty Damta běchu žo wot nekotrych dnjow mjes kanalom Doriu a Danom Parmu dopŕědka žnyle. Wone spytachu, na naschu žomalisku frontu we wotrěsku pola Dola tłóčicź. 12. januara je general Grazjani žyły nadběh na wojakow wjerćca Desty wjedł. Abeźynjenjo žo wotrastchu a pśheseźechu. S bitwu žo na zyłej froncje pokračuje. Nasche schkodowanja hač dotal njeźu cźeźe.

Na exitrejšej froncje je žo saso žiwe łětanje wuwiło."

*

S tutej powěźu drje žo wočakowanja dopjelnja, so Italcenjo se žiwym nowym nabběhom w połodnišchim kuce Smaliskeje sapoču. Pśched Italcźanami leži jena najpłódniša provinzow Abeźynskeje, w kotrejž nimale wschitke tropiske płody bźiwje rostu, mjes nimi też kofej. Krajina žo pomału hač na 2000 metrow połběhuje a njeje tak wobsežna, kaž horaty połnócny kraj. Tu žo też dešćowy cźas posćišcho sapožina hač w druhich dźełach Abeźynskeje. Tola žu tam też praléšky a z měšnami syuizowe krajiny.

Zaso bomby na wotdźělenje čerwjeneho kŕiża

Kaž Abeźynjenjo wojsewjeja, žu na połnócnej froncje italiscy lětarjo sašo na wotdźělenje cźerwjeneho kschiża bomby mjetali. Dwě italske bombowe lětadła žu nad Uralom, nježdże 150 kilometrow wot Dessie pschiležcźale a na tamnišchu staziju cźerwjeneho kschiża bomby cźiśe. **Dwě wothladarźy tłorchy stej žo sranitej a wschitke stany sa tłorchy žu žo sniczile.**

Sastupjeŕ Genfskeho cźerwjeneho kschiża, kiž w tu khwilu w Abeźynskej pschebywa, kaž žo z Abeźynskeje powě, rajnje wotpokazuje, so je namjetowat abo wojsewik, so maju žo mjezynarodne wotdźělenja cźerwjeneho kschiża z Abeźynskeje wjacź, dóniž Italska za bjesstrach pśched bombowymi nadpadami njeruknje. Wón sćyka njeje niczo wosjewik, ale pschihotuje rosprawu, kotraž ma žo Genfskemu cźerwjenemu kschiżej pópłacź.

Wukas abeźynskeho kežora sa zusych lětarjow.

Abeźynske knjeźerstwo je wukas wudało, kiž postaja, so wukrajni lětarjo a hapthlarjo prawo k wukonjenju swojeho powołanja słužbja, je-li so kraj wopuschcźa a knjeźerstwu njesłóžela, kak dołho njebudźa pschitomni. Sakoń je žo kóždemu wobdźělenemu wotžebje na wědomje dał.

Lětnik 1908 žo w Italskej hischcźe njeje swołał.

S italskeje hantiskeje strony žo pśheceźiwo wschitkim druhim powěźam wojsewja, so žo njeje ani lětnik 1908 ani žadyn druhi lětnik k wudospołnjenju prjedawšich naprawow někotre do wojeŕskeje słužby swołał.

Jendźelska sakitanje swojeje kolonije Kenije pruhuje.

Reutterez telegrafowarnja w Londonje je z Nairobija powěźcźe dóstała, so dźe jendźelski sakitański wubjerk sakitanje jendźelskeje kolonije Kenije dacź pruhowacź. Kenija z Abeźynskej a italskej Somalskej mjesuje.

Italske transporty jědojtych płunow přez Suezski kanal?

W cźasu wot 7. hač do 12. januara žu italske parniki 29 tunow jědojtych płunow pśhes Suezski kanal do ranšcheje Afriki pschewjesle. W žanym cźasu je wóžom italskich wojeŕskich parnikow z 13 581 muzemi, 8 581 tunami powschitkownje wjesby, 7000 tunami zjementa, 2034 tunami cźeŕidłow a 395 tunami munizije pśhes kanal pschejeźe.

Na dnju 30. januara šule njebudźe

Němski a pruski minister sa wědomosć, woczehnjenje a ludowe wukuklanje je postajił, **so ma 30. januara jako na dnju, na kotrymž je wjednik a němski kanzler móz nastupił, we wšćich šulach schulska wuczba wupadnyć.** Na tutym dnju maju žo **we wschitkich schulach dostojne žiwjenjenoseje** wotměcź, pśichi kotrychž dyrbi žobustaw wuczeŕstwa na wusnam 30. januara 1933 jako dnja sakoženja treczeho stata pokazacź. Wožebje maju žo wulke wuspěchi w šmutskownej a zwonkownej politiźy wopomnieć, kiž žu žo wot 30. januara 1933 hač žem sapiśale. Też na dźeń 18. januara jako na dźeń sakoženja druheho němskeho stata ma žo spominacź, tola pśichi tym njeźmě rospominanje 30. januara 1933 na ważnosći pośhubicź.

Schulšy wjednizy maju žo sa najdostojnische wuhotowanje žiwjatoczinoseje postaracź. Hólczina, Hitlerska młodźina a žwjazk němskich hołzow maju na wuhotowanju programma žobuskutkowacź. Schulšy wjednizy žu sa žiwjatoczinosć samolwiceji.

W powołańskich šulach maju žo schulerjo a schulerki, kiž žo na žiwjatoczinosći 30. **januara njeswołóchźa, na** wuczeńskim dnju pśched 30. januarom **na wusnam tuchwo** dnja dakładne pokazacź.

Tuto rjadowanje płaczi sa zyłu Němsku.

Wójnska šula też w Hannoweru.

Nježkle je też město Hannower sašo žwoju wójnsku šulu dóstało. We městowym dźělu Wiesenau je žo nowoczaśna wukuklarnja pśhiprawiła, kiž wschitke žadanja dopjelnja. Pśchedstejer je wyšch Lindemann jako kommandeur. Pśrenjej kursaj staj žo hižo 3. januara sapoczałoj.

Awstriskich nazionalsozialistow ke khłostarni sašudźiłi.

Pśched krajnym žudom we Winje wotmě žo póndźelu prozeź dla wjelepścheradu pśheceźiwo 15 nazionalsozialistam. Woni žo winowachu, so žu appelle wotnjemali, pśchi kotrychž žu žo mjeńsche pśheskupjenja wobsamkle a žu žo njesakońke spitžu k rosdźělenju wudake. Sud 13 nazionalsozialistow ke khłostarni wot 15 měsačnow hač do jeneho lěta sašudźi.

Šwedska so w Romje hóršła

Schwedźiski zwonkowny minister je wutoru wojsewił, so je schwedźiski wupóstank w Romje wutoru italskemu knjeźerstwu notu dła italskeho mjetanja bombow na wotdźělenje schwedskeho cźerwjeneho kschiża w Abeźynskej pśheposłał. W nocźe žo pśheźiwodźenje schwedskeho knjeźerstwa wupraja, so žu italscy lětarjo schwedske khorobne wotdźělenje njepotrjebnje nadpadnyli.

Schwedske knjeźerstwo je wobžarowanje italskeho knjeźerstwa na wědomje wiało. Wono pak wočakuje, so Italska bombowy nadpad z najwjetšim khwatkom pśheprytuje. Schwedske knjeźerstwo žebi wumeńša, so posdźišcho žadanja pśhedpołoži, k cźemuž žebi wono prawo pschiżpěwa.

Nimale 15 miliardow rublow za cerwjene wójsko

Zentralny wukonjeńśi wubjerk Sowjetskeje unije je jenohłósnje dowolił, so žo wudawki sa wojeŕstwo powjetscha. S tuttym wobsamknjenjom je žo zadanju knjeźerstwowcho schesa Moletowa pschihłosowało. Wudawki za wojeŕsku potrjebu w lěcze 1936 žu žo na 14,8 milijardow rublow postajiłe. To je nježdże 6 prozentow wjazy hač w sandźenym lěcze.

Wubjerk je potom też wschelakim rosprawam wo praschenjach šmutskowneje a zwonkowneje politiki pschihłosował. Namjetny kommisar za cźežku industriju Kaganowicź w žiwjej rěczi wožebje žadaśe, so by žo rutke lětarstwo wutwarilo, a pśchi tym na hrožazy strach na Dalokim ranju pokazowaśe. Kommisar wožebje sa pschiłporjenje cźežkich bombowych lětadłow rěcześe.

Pólska je Molotowej wotmołwiła

Warschawske konserwatiwne nowiny „Cźas" žu ruśenu knjeźerstwowemu schesej Molotowej na jeho rěcź wotmołwiłe, so w Europe nichtó na to njemyślí, žowjetsku Rusku nadpadnyć. Pólska na žwoje sprjećenje z Ruskej.

Wjednik w Lippeskej rěčał

Po zyłym lippeskim kraju so hyżdu wopomnjenje historiskich wólbow do lippeskeho sejma 1933 wotwjerčeli. S tutymi wólbami běše so rozsudźaze dobyče w Němskej a wjednikowe nastupjenje mozny pschihotowało. Kaž psched tymi lětami běše wjednik tež lětha do Detmolda pschischoł, so by pschi hobrskej manifestaziji rěčał a ludowy wuzłazy dżał pschijał.

Wječera běše wjele wožebitych cłahow z Lippeskeje a Westfalskeje swjedżeńskich wobdźělnikow do Detmolda pschiwjesło. Stari wojowarjo běchu so psched radnizu jesnuli, teborunja cjesnu hosco stromy, wojerěsche mozy a wyschnosćow.

Hdyż běše zupny nawjedowar dr. Meyer porěčał, so stabowy wjednik Lutze złowa jimasche, i kotrymž wjednikej zlub zwěry wobnowjesche. Psched krajnym dżiwadłom wschitke nacionalsozialistiske organizacje z lippeskeho kraja nimo stabowego schefa krocżachu. Cłah so k wulkim nowym kłabowym kótnjam hibasche, hdyż 15 000 ludźi wjednika wocżakowasche. Tuczi pak zu jenoj mały dźeł zyłych luda, kiž běschu so na tutym dnju w Detmoldze sejschli.

Hdyż běsche wjednik pschischoł, wón cjesne formazije wotkrocži a so pod schumjazym wukrok pschez kólnje k rěcżnikstwu pultej poda. Khorhoje so pschinjeżechu a zupny nawjedowar dr. Meyer rěc jsche a po nim mjeżesche němscki organizatorski nawjedowar dr. Ley zapałnu rěcź.

Potom so wjednik złowa jimasche. Wón rěcżesche wo sudżenych tijoch ličach, kiž budźu so hakle pozdźischo móz polnje pobóndnoseżicź. Kaž je zebi sudżenosć wopory jadała, tak budże to tež pschichod cżinicź. Dobudże pak jenoj ten, kiž wutraje a żenje cżiwy njeschubi. S tebdomnischeho wojowanja mamy wukrjoc, so dyrbi tu pschezo być zyłna wola, kotraj postaja. Wjednik so tež je swobodu nowinarstwa sabrałsche a nębudsche nowinarstwo interesentowy i dżenżnischej nowinarskej dżiwlnemu pschirunowasche, hdyż jenoj jene hejko ptaczł: kżiwe luda. Na zwót so wobroczo, wjednik wosjewi, so nekotri lud żaneje swady z druhimi ludami njepyta a so móże z dowerjenjom do pschichoda zbudowacz a mérnje zwój pucz hicź, dokelż je zyłny.

„Japanska je konferenzu wo wójnskich łódźstwach morita", tak nowiny „Daily Telegraph" położenje pożnjuja. Wone rozłoźuja, so by japanske sadżerżenje bjes dwěla njepschihódnje za Japanstu na morju wustupiło. Druhe wotpósłanstwo wójnskich łódźstwow zu pschešwědczene, so je Japanska diplomatiski smykł prěnjeje rjadownje cżinika.

Francowska wočakuje

Parijske nowiny zebi pschi njewuspěchu Londonskeje konferenzy wo wójnskich łódźstwach pschecżejko njecżinja. Wuspěch konferenzy běsche so hižo was pschehlo spočakała njewěsty zdał być. Na druhej stronje so Francowska pschejara japanskemu stejischcżu bliżi, hacż so by so franzowska zhamnosć mohła pschecżiwo japanskemu postupowanju stajeć.

Nowiny „Journal" wočakuja a dopominaju, so też zwonka samotwitych Japanzow diplomatiju a wojerju wězywustojni njejsu jeneho ménjenja. Najprjedy dyrbi so japanske wusprawnjenje wočakać. Druhy Japanzow pschejara trjebaju, hacż so bychu jim mohli durje zamknyć. Japanzy maju teborunja wulki zajim, so by so na pschemo brónjenju zadżewało.

Nowiny „Oeuvre" pokazuja na zdżerżliwosć Franzowskeje na konferenzy wo wójnskich łódźstwach. Franzowska so zadanje runowazy njepschestrowja, ale tuta zadana wobschérne a dalokohladze wobmyślenja zbudża, kotrež wobłuk Londonskeje konferenzy pschesahuja a so tohodla njedadża praktiski pschewjesć. Tohodla franzowske wotpóslanstwo w Londonje njebudże zobu khłosowacz. Nowiny pschipominaju, so Franzowska wotwisnosć wobrónjenja na kraju wot wobrónjenja na morju z wocżom njepuschći, a wobtrucuja, so so Franzowska pschecżiwo pschijeżu Němskeje a Ruskeje k Londonskim jednanjam.

Japanske wustupjenje z konferency so hamtscy wozjewiło

Na zrjedowskim pożedżenju konferenzy wo wójnskich łódźstwach je japanske wotpósłanstwo hamtsky wozjewiło, so Japanska konferenzu wo wójnskich łódźstwach wopuschći. Japanske wotpósłanstwo so tohodla na pokedżenju konferenzneho prěnjeho wubjerka dżenża schtwórtk wjazy njewobdżeli.

Sćěhwki wustupjenja Japanskeje z konferency wo wójnskich łódźstwach

Namócnistwowy zobudźełacżeł Londonskich nowin „Daily Telegraph" wuraźnje na to pokazuje, so ma so po wustupjenju Japanskeje z konferency wo wójnskich łódźstwach wočakacź, so jebi Sjednoczene staty a Jendżelska nowe sepjeranischcża za wójnske łódże w Cżichim ozeanje pschiprawja. Hdyż Amerika swój plan pschewjedże, po kotrymž chce nowe sepjeranischcża za wójnske łódźstwo twaricź, budże najzikrje Jendżelska nuzowana, swoje stejischcżo w Cżichim ozeanje znowa pschepruhowacź.

Jendżelska budże zebi dyrbjecź pschemyślicź, hacż chce sakitanske pschiprawy w Hongkongu wobnowicź, na kotrychż so 16 lět dołho njeje ničżo wjazy cżinilo, a kiž su so tohodla sejtarłe. **Sadżerżenje Japanskeje njedowjedże pak k janemu na pschemo brónjenju.** Jendżelska a Sjednoczene staty poknóżneje Ameriki su so hižo dojednałe, tak łpine zebi swoje wójnske łódźstwo wutworja. S tajkim dojednanjom so na pschemo brónjenje mjes tutymaj statoma wusamknje.

W Ameriży wschak zrozumja, so dyrbi Jendżelska swoje wójnske łódźstwo na „pschemérjenu" łpinosć powjetschicź. Mjes druhimi zabanjemi je nusne, so Jendżelska wjazy cżichjakow natwari. Pschi sadżerżenju Japanskeje dyrbi pak tež Amerika swój programm k twarjenju wójnskich łódźow pschewjesć, **so jmeja Sjednoczene staty w lěcże 1942 najwjetsche wójnske łódźstwo świeta.**

Ze Serbow

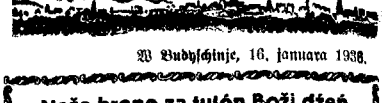

W Budyschinje, 16. januara 1938.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Dobre sebi samo pomha,
Ale złósć je wóńnje khroma. H. Zejler.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 744, hygrometer minus 1, najwyschscha dnjowa temperatura 1 stop. cżopłoty. Dżenża rano we 8 hodź. barometer 743, hygrometer 0, najniż cha temperatura w nozy 0 — Raś wjedra zo powschitkownje nječje wažnje pschemeńć. Pola nań je zebi wyschina knježstwo zprawowała. Tuta je wot Seleńskeje hacź do balkanskich krajow cżehnje. Pod jeje wliwom je so wuwjedrito. Syma pak je śnjeżliwa. Kaž so zda, zo wjedro jenoj pomału pschemeńi. Nad Atlantiskim morjom drje nižina k ranju postupuje, wona pak je hischcże pschejara wot nalż idalena, hacż so by hižo jutśe na wjedro w naschich stronach sfutkowała. Wěso nižina wyschinu pomału k ranju cżischcżi. — Jutśe piatk stónczo 7,56 hodź. schadża a ko 4,24 hodź. khowa. Mjezacz sej dżenża w poldrudym bertiku, schadża jutśe na ranje 1,15 hodź. a khowa zo dopołdnja 10,42 hodź.

Wuhlady na wjedro za jutśiski pjatk: Hischcże rjane a spodobne wjedro.

*

— **Sakska krajna lotterija.** Pschi źrjebowskim cżehnjenju 3. rjadowanje 208. sakskeje krajneje lotterije (3. dżeń) padże dobycże wo 5000 hr. na cżisło 48 580; dobycże wo 2000 hr. na cżisło 67 989; dobycże wo 1000 hr. na cżisła 24 949, 50 016, 50 849, 117 626, 154 702.

S **Budestez.** Lohże wobkhadne njeschoże so wutoru rano wokoło 7 hodźin na rózu Posaarskeje a Budyskeje dróhi sta. Motorski koleśaŕ, kotryż na dźeło do Budyschina jedżesche, chcyschże prawje po pschedpisanym stitole žate tworowe auto pschejeżehnuć. Njenadżiwy so tworowy auto na lewo sawinu, so pschi tym motorske koło a wós do so zrasy chtaj. Wóżowna schkoda njebe wulka. Autowy wjednik njebe snamjenja dał, so zmér jeschy pschemeńi.

S **Budestez.** (Hlowna khromadźizna wobnjoweje wobory.) Prěnja kompanija ludowskeje dobrowólneje wobnjoweje wobory mějesche njedżelu w radnej pinzy zwoju hlownu khromadźiznu. Hejtmann Hallgasch nimo pokneje liczby seńdźenych woborniskow haschcerśi wubjerk z wjeżnjanostu Ričźelom a wjeżnym zkupinowym wjednikom Holankom na czole połkowi. S lětnjeje rosprawy 1935-ho spóna, so je so haschcerstwo w Budesteńach spomožnje dale rozwiło. W zobustawstwje je wěke womłodżenje muzitwa nastało. Na konżu lěta bě 54 aktiwnych, 11 cżestnich a 17 pakjownych kobustawow. We zyłku wotmechu so 1 hlowne, 12 powschitkownych, 1 nadběhowe a 1 praktiske swuczowanje. Dale 7 zhromadźiznow a 4 kommandowych pożedżenjow. Pschi wjeżnych zwjedżenjach a zarjadowanjach so kompanija pitnje wobdźeli. Wobnjowe a wobowy strach loni nałchej wóz njehrożesche. Dwójzy dyrbjesche kompanija na haschcerstwo wulcź a dosta pschi tym jónu prěniu premiju. Nakupiše zu so muzitwowy wós, hydrantowy wóz, 4 maśli pschećziwo płunam, 4 signalowe truby a 1 signalowe

Jan — dobyćeŕ

Ze Sieńkiewicza přełožił J. Winger.

4] (Pokračowanje.)

Zdawaše so jemu tež po něčim, zo bě toho hižo přewjele. Njech bychu sebi tež hišće palenc z Kraslestwa wozyli, ale što jich Madlena stara! Nětko hakle poča Jan na cyłu tu wójnu spohladować ze stojišća samsneho wužitka a začu wěstu dowěru, pomysliwši sebi, zo telko wójska a kanonow wustupuje, zo bychu jeho Madlenu zakitowale, kotruž Francowzojo zaslepić hrožachu. Nimowólnje zespina pjasći a strach před Francowzami poměša so w jeho duši z hidu na nich. Přeswědči so, zo njeje hižo rady, zo ma hić.

Mjez tym bě jasnosć na njebjesach hasła. Bě so začemmiło. Wozy so počachu na njerunych kolijach sylnje kołsać, a po takće z nimi kiwachu pak na prawo, pak na lěwo kapicy a bajonety.

Pominy so jena hodźina a druha. Z lokomotivy sypachu so milijony skrjow, kotrež so kaž dołhe zločane smužki a hadźiki mjez sobu křižowachu w čěmnosći. Jan njemóžeše dołho wusnyć. Kaž tamne skrě w powětře, tak w jeho hłowje skakachu mysle wo wójnje, wo Madlenje, Pognebinje, Francowzach a Němcach. Zdawaše so jemu, zo by so njemohł, hdy by tež chcył, z teje ławki pozběhnyć, na kotrejž sedżeše. Skónčnje wusny, ale z njestrowym na pół sparjom. A hnydom zehnachu so widżenja: Wuhlada najprjedy, kak so jeho šakač kusa z Matejowym brunačom, hač kosma wot njeju lětaju. Wón hrabny za kijom, zo by jeju zjednał, hdyž nahle wuhlada něšto druhe: Pódla Madleny sedźeše Francowza, čorny kaž swjata zemja, a Madlena so spokojna směje a šćěri ze zubami. Druzy Francowzojo wusmějeja Jana a p tazuja na njeho z porstami . . . To zawěsće lokomotiva hwizda, ale jemu so zda, zo Francowzojo wołaja: „Leńka! Leńka! Leńka! Leńka!"

Jan křiči: „Dźerźće hubu, bjezbóžnicy! pušćće žonu!" A woni: „Leńka! Leńka! Leńka!" Šakač a brunač šćowkataj, cyły Pognebin wola: „Niedaj žonu!" Wón pak hač sputany abo što! Ně! wali so, zatorže, powjazy so roztorhnychu. Jan hraba Francowzu za nop — a nahle . . .

Nahle přejima jeho sylna bolosć, kaž by jeho z wotmachom što dyrił. Jan wotući a stoji na runej nozy. Cyły wóz je wubudżeny, wšitcy so prašeja: Što je so stało? A to bě, njebožatko, Jan w snje podofficéra za brodu dosahnył. Něšto steji wućehnjeny kaž grót, dwaj porstaj při spanju, a podofficěr macha z rukomaj a křiči kaž by wowrótnił:

39 **We wukhadnym wokmie**

T. ALBERT Sul-ke formisty, aktowe mapy, pi-ańske mapy
Mytśe hižo nětko na hmódźace dary!
w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 10

„Ach sie! Dummes Vieh aus der Polakei! Hau ich den Lümmel in die Fresse, daß ihm die Zähne sektionsweise aus dem Maule herausfliegen werden."

Podofficěr bě wšón zdybawił ze zlobami, a Jan spochi stoji z porstami při spanju. Druzy wojacy kusaja so do hubow, zo bychu so njesmjeli, ale boja so, hdyž z podofficěrowohu erta hišće poslednje wutrěle wo wołach a wosołach padaju. Skónčnje wocichny wšitko! Jan so naspjet wusydny na prjedawše mesto. Cuješe jenoż, zo jemu licy počinatej z kak začekać, a lokomotiva kaž klubu pospochi wospjetuje:

— Leńka! Leńka! Leńka!

Cuješe też, zo bě jemu někak wulcy jara žel . . .

III.

Ranjo! Rozprošene blěde swětło swěci na zaspane, mučne mjezwoča. Na ławkach spja wojacy bjez rjadu a składu; jeni z hłowu pokhilenej na wutrobno, druzy z hłowu na znak złożenej. Jutrnička stawa a cyły swět z różemi zakćěwa. Powětr je čerstwy a wótry. Wojacy wotućeja. Jasne ranjo wudobywa ze sćina a kurjawy někajku jim njeznatu krajinu. Hej! a hdźe nětko Pognebin, hdźe Wulka a Mała Křiwda, hdźe Mizerów? To je hižo cuzy kraj a wšitko je hinaše. Kołowokoło hórki z dubami porosćene, w dolinach khěže z čeiwjenymi cyhelemi přikryte, z čornymi hrjadami w běłych sćěnach, twarjenja rjane, kaž knježe dwory, wobrosćene z winom. Něhdźežkuli cyrkwje ze šwižnymi přiwótřenymi wěžemi, druhdźe fabriske wuhenje z trubjelemi różoweho dyma. Jeno zo je tu někak čěsno, malo runiny a žitnych honow. Ludźo za to kaž mrowje, mikaja nimo wsy a města. Cah čěri njezastawši nimo mjeńših zastaniščow. Nětko je so skućiło, přetož wšudże stoja syły ludźi. Słónco je po něčim za hórkami wuležło. Tuž počina tón abo wony Jan abo Matej wótře raňše pačerje. Po jich přikładże činja druzy; prěnje pruhi kładu błyšće na burske pobožnje so modlace wobliča.

Mjez tym je čah zastał na hłownym zastanišču. Syła ludźi jón na měsće wobdawa. Bywaju hižo powěšće z bitwišća. Dobyće! Dobyće! Depeše běchu před něšto hodźinami dóšle. Wšitcy běchu porazku wočakowali; tuž hdyž běchu jich z dobrej powěšću wubudźili, bě jich radosć přeze wšu měru. Na pół zwoblekani běchu ludźo z domow a ložow wulłtali a na zastaniščo hnali. Z někotrych třěchow wěja hižo khorhoje a we wšěch rukach rubišća. Do wagonow přinošeja piwo, tobak a trubki. Zapał njehodźi so wopisać, wobliča so błyšća. „Wacht am Rhein" izi spochi kaž wichor. Někotři płakaju, druzy so wobjimaju. Unser Fryc je jich porazył; kanony, khorhoje su dobyte. W nadobnym zahorjenju dawa lud wojakam wšo štož ma. Dowěra stupa wojakam do wutroby a počinaju też spěwać. Wagony tżmu so wot mócnych muzskich hłosow, a lud słucha ze spodźiwanjom na njezrozumliwe słowa pěsničkí

Pognebinscy spěwaja: „Bartoszu! Bartoszu! oj nie traćcii nadziei" (Bartošo, Bartošo! o njespušćej nadźije!) — Die Polen! — Die Polen! — wospjetuje lud, kaž by chcył to wujasnić, a tłóči so wokoło wagonow, wobdźiwuje postawy wojakow, a z dobom so posylnjuje w radości wopowědujo anekdoty wo strašnej zmužitości polskich połkow (regimentow).

(Pokračowanje sćěhuje.)

lampa. Zony wobornikow barschi blidowu thorhojczu a autowu signalowu trubu. Pohrjebna pokladnja so rospuschczi a wobornizy pschistupichu do pohrjebneje pokladnje Hornjokuljskeho hórskeho zupneho swjatka. Technizny je wobora derje wuhotowana a ſ kupjenjom motorowoje zyklawy budze drje wuhotowanje dospolne. Wobzebite poczesczenje sta so wobornikej Korli Maschacje sa 25letne njepschestawaze zwerne dzeło. Dosta wot wopalneho direktora wjesnjanosty Niczela wot krajneho swjatka posticzene czestne znamjeschko ſ wopiſkmom. Po pokladnikowej rosprawje je pokladnja njedzjwajo wjetschich zadanjow tola wurunana. Pokladnikej Barej so sa jeho biesporoczne dzeło dzak wupraji. Mo senschenju wjednikow w Schönbachu woborinu wjednik pokladnje rosprawjesche. Powjetschenju pschinoschkowych zadzbow sa pohrjebnu pokladnju so pschihłosowasche. Nowi pobustawy do 40 let njetrjebaju sastupny pjenjes placzicz. Wohnjowny weborowny zwjedzenj ma so hromadze je zwiedzenjem tzelzow 21. junija na gmejnskej luzy wotmecz. Pschihotowanike dzeła wukonja rosschczenj wubjerk.

Se Srzschina. We'era herbskeho bura a smerza Pawoła Schkleniczerja wottud k poslednjemu wotpoczinkej na Tuchorske pohrjebnischcjo pschewodzachu. Zyła wjes a wsele znatych a pschiwuznych ſ blizschcjeje a dalschcjeje wokoliny be so tschko, so bychu jeho po poslednim sesitkim puczu pschewodzeli. Po troschtnych zlowach farara Tyschcerja ſ Budyschina porczachu pschi rowje schulski wjednik Nutnicjanki se Skokolzu ſa schulske pschedstejiczerstwo, wjednik tow. Rosenmeyer ſ Kubschizy ſa makokaliberske tzelerske towarstwo ſa Kubschizu a wokolinu, a wjednik towarstwa Petrik se Skokolzu ſa wojerske towarstwo se Skokolzu a wokoliny. Wschitzy zemrzenku tez wenz na row położichu. Tzelzy zwjezho morweho towarscha ſ czestnym salutom poczesczichu. Njech je jemu rodna semja lohka.

S Khwaczicy, 13. januara wotme tudysche konjaze nusowe zjednoczenstwo zwotn 9. porjadnu hiwonu zhromadzinu. Pschedzyda Huntus ſ Jeschzicz zu nawjedowasche. Knjes Lorenz ſ Dalicz wobkhodny rosprawu poda, ſ kotrejez be widzecz, so sajim sa konjaze nusowe zjednoczenstwo pola wschech wobzedzerjow koni rosche, dokelz so tez koni schwarnje rosschczi. Po rosprawje pruhowarjow slicz bowanja knjesa Skopy ſ Kschiweje Borschcze a knjesa Stahna ſ Boranez so pschedzydstwu a pokladnikej absolutorium wudzeli. Sawjeczenych be 232 koni w zyklowej hodnoschi 113 450 hr. Schkody sarmachu so sa 10 koni ſ 3000 hrivnami. S wubjerka muslupichu po statutach knjeza Huntus, Kschijan a Lorenz. Wschitzy tjo knjeza so sajo muslwolichu. Pschedzyda dale wuswjedzichu, so konje nusowego zjednoczenstwa njesmedza so sa twarske a druhe czezke dzeła wuzywacz, ale so zmedza jenoz ratarske dzeła wukonjecz.

S Klusche. Swoje 80. narodniny 19. januara prof. Felix Schöna wotzwjeczi. Wsche dokht czasz ſ wuczerjom na wjerchowiskej schuli w Mischnje. Swoji wotpoczink wuzywa w naschej wsy.

S Lubija. (85letne narodniny.) Wczera nehdyschi Budyski wokrjesny hejtman ſ Kraushaar, kotryz na ryczerkuble w Jaworniku na wotpoczinku pschebywa, zwje 85letne narodniny wohwjeczi. S njewschednej czerstwoscju so hischcze na wschech kulturnych podawkach Luzicy zlwje wobdzela.

Z Njebjelcic. (25letny swjedzeński jubilej dobrowólneje wohnjoweje wobory.) Zaudzenu njedzelu tudysa dobrowólna wohnjowa wobora zhromadnje zi pschilezkosczi 25letneho wobstaca pripoldnja w 12 hodzinach k wojerskemu pomnikej pristupi a wobo-

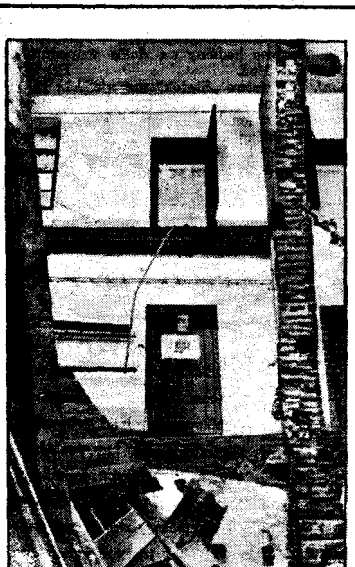

Szypnjenjske njesboze w Schtyrskim Hradzu.

W starych lazaretnich kamarnach w Hradzu so tschcha mujstwowego twarjenja szypnywschi, 3 poschodowy pschecerase. Wjele mestnoszjow so pschi tym sniczi. S rospadankow je so dotal 5 zmertnych woporow wuczahalo. Se pak strach, so budze liczba woporow wjetscha.

(Presse-Foto, M.)

riny hejtman wjesnjanosta Mikławš Zur spominaše na wschch padnjenych rjekow, kotrizu su we wójnje zziwjenje wostajili a so njemózachu do domizny wrócic. Z woborinoho kola su so bohudzak wschitzy zaso strowi domoj wrócili. Ze spéwom „Mějach dobreho towarša" so tute wopomnjeće pri pomniku skónči. Na to so w hosceneu 9 najstarschich sobustawow a sobuzałożerjow dobrowólneje wohnjoweje wobory pošeści. W přitomnosći gmejnskich radnych a wjesneho burskeho wjednika Solty wuznamjenichu so z čestnym wopismom a čestnym wuznamjenjom krajneho zwjazka sakskich wohnjowych woborow Michał Swjeda, kotryž při tutej składnosći tež swój 25lětny jubilej jako sykawiny wjednik woswjeći, Heinrich Elter jako wjednik stuparjow, Mikławš Probst, Rudolf Bernhardt, Jakub Kubica, Mikławš Libš, Mikławš Cyž, Alois Strejček a Jurij Žur. Woborine sobustawy bźchu potom hišćo khwilku we wjesełej bjesadze hromadze. Zaudzenu wutoru měješe wohnjowa wobora swój założeński swjedźeń hromadze z dźiwadłom a balom.

S Kamjenza. Na jamach Heye III maschinist Korla Jurisch ſ Bukowa maschinu masasche. Pschi tym pschinjdze ſ draitu pschebliſko wali, kotraj jeho hrabny a wjazy krócz w kole wokolo wjerchny. Pschi tym so czeżko zrani. Mako je nadżije, so jemu lekarjo zziwjenje wukhowaju.

S Kamjenza. Na statnej dróży w blizkosći skały pschi Ptaczej horje je wczera dopoldnja wokolo ½11 hodżin bo wozobowy autowy wós spalił. Auto chżesche krótko psched mestnom njesboża buldogu pschesczerpnycz, sajedze pak pschi tym do hrjebje. Pschi tym so we wokomiku wichón zapali. Buldogowemu wjednikej a jeho pschizhydnikej so poradzi, wosowebo wjednika, kotryż be hižo wedomnje zhubik, ſ palazeho wosa wuczahnycz. Wón je 46letny Drjezdżanski wobydleŕ. Jeho do khownje dowjesechu. Kak je k njesbożu dóschło, ma so hischcze swjedzicz.

S Kulowa. Kulowske a Spalowske wosebite towarstwo wotmeschtej njedzelu na Wahlez tzeliniu swoje zymske tzelenje. 119 tzelerskich thartow so rosdżeli. 35,70 hr. so skutkej zymskeje pomozy pschepoda. 16 towarschow ſ 35 a 39 kolleskami nahladne myta dosta.

S Mikowa. Nowe kontrolne czasy za hjesdżenych je dżekowy hamt w Nistej postajił a to wot 16. januara kóżdy pjatk w Khrebt, wot 10 do ½11 hodż. a w Mikowje wot 10,30 do 11 hodż. a w Kamjenitnej Wólschinzy wot 11,30 do 12 hodż. — Nowe wuplaczenske dny placza wot 19. januara a to sa Nistu, kóżdu wutoru wot 15 do 16,45, sa Mikow kóżdu póndżelu wot 10,30 do 12 hodż. a w Rěczjach kóżdu póndżelu wot 13 do 14 hodż. — Dawkowe rěczne hodżiny finanzneho hamta w Rósbórku budża 20. januara w Mikowje.

S Khrjebje. (Stawnitke powěsće.) W lěcze 1935 narodźi so 35 dżeci a to 16 hólzow a 19 holzow, swěrowanjow be 15, zmjertnych padow 18 (11 mužow a 7 žonow).

S Matydła (Weisa). Pschi erkanej podobnym wichoru sandżenu gobotu wichor khchidło powětrowe turbiny, ratarjej Hajnju klusczazeje, wottorje. W sahrodzu dżeża ratarjowa dżowka bu pschi tym ſ padarymi drjewowymi truchami tak franjena, so żebi wobruczku slama. Tohodła dyrbjachu hnydom lekarja sawolacz.

Se Zitawy. Njedżelu na Göringowej dróży cżežity wós 62 lět stareho kowarskeho mischtra Horna hrabny a wleczeše jeho tónz puczą zobu. Snjesboženj so pschi tym tak cżežko srani, so po puczu do khorownje wumrě.

Wusudźenja

§ Rosshorjenje bě w zyłej Radworskej gmejnje sadżerżenje 54 lět stareho Jakuba Polinka ſwudżiło, kotryż wot 1. haprileje 1935 tam jako tótar dżěła a kotryż bě hižo prjedy swojemu pschedchadnikej pschi thowanjach pomhał. Polink bě po swojim zamżnym wusnacju wjazy krócz po pohrjebach psched samjetanom towow se kaschczjow khižże a druhe kowowe wězy swottorhał a sa zebje wużił, so bu je pschi zhotowjenju nowych kaschczjow znowa trjebał. Ssud jemu sa to 1 měsaz zastwa ſ wudawkami napołoż. — Se zamżnjeje pschiczinu zapocżate jednanje pschecziwo jeho pschedkhadnikej bo dla tuteho wuspokoje starosty zastaji.

Přilopk

S pruczikom so zmjertne njesboże swěczi.

Wulke spodźiwanje wuspěch pruczikarki w Bordeaux zbudźuje, kotrejž so poradži, na psched njej wupschestrěnej kharce ſ pruczikom wjeſ zwěczi, hódż mjeno so czežko hižo 18 dnjow zhubjeneho Bordeauzskeho měschczana namakacz. A wopraudże czežko tež na kharce zwěczenym městnje namakachu. Snjesbożeny bě po czinje do rěki padnył a wschitzy pytanje sa nim bě dotal bjez wuspěcha. Jeho zona bě so stónczenje na pruczikarku wobroczila.

Amerikanske wulke létadło so zwrócżiło. — 17 morwych.

Wobthadne létadło amerikaniske powětrowe cżary, kotreż běsche po puczu ſ Newyorka do Los Angeles, je w blizkosći města Goodwina w Arkansaſke na semju padło. 14 puczowazych, wobaj pilotaj a pożłužowarka pschi tym zahinychu. Létadłowe rospadanki w njepschistupnym bahnischczu leża.

Směški

Dundakej Pětra, kotryż je so runje ſ khódy domoj wrócił, bo praischeja, kak je so jemu w měsze lubito. — Pětr: O, tam żebi człowjeka wożicz wdża. Pschezy je służownik sobu khodził a mi durje wocżinjał a zaczinjał. A napożledku zu żebi mje hischcze fotografowali — ł wopomnjeczu.

*

Knjeni: Kak so wam moja fotografija lubi? — Profesżor: Sche derje trjechena! — Knjeni: Ale dżiecze mi! wona je wohidna. — Profesżor: To tola tej prěk njejżnym.

*

Handrij: Schto pjesch radscho: piwo abo wino? — August: To so wo ko jedna .... — Handrij: Wo czo? — August: Schto płaczi.

*

Prěni bur: Kak twój dał rěka? — Druhi: Tón ſanego mjena nima. — Prěni: Ale pyta, kes mjena? — Druhi: Nó, czomu dha mjeno? Wón tola na ſane njeposłucha.

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk, 16. januara 1936.

Wczerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,476	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendżelski punt	12,28	100 českosł. krónow	10,27
100 šwajc. frankow	60,77	100 franc. frankow	16,38

Barlinska burza, 15. januara. Hdyż bě so burzowy wobkhod ſ powołanja ke tónzej pschedwczerawschcjeje burzy w dalokożahajej mérje wupschedał, jewjesche so wczera sajo wjetscha potrjeba, ko kryczi. Dokelż so bankowa klientela psches pschedhadżaje wobzłabjenja njedasche snjemérnicz, ale na snizenym sakładze pschezo sajo nowe kupne pschikasu na wiki ſczeleiche, bésche sakładne ménjenje na spoczatku wczerawschcjeho wobkhoda pschecżelne. Kursy ſ wulkeho dżela postupichu. Na rentowych wikach bésche każ hacż dotal sdżerżliwosć. Wukrajne renty mějachu mérne wiki.

Barlinske żitne wulkowiki. Wobkhod pohibowasche so w nimo měry wulkich mjesach. Dowos so njeje powjetschił a też napraschowanje njepschetrocżi kryczе wschédneje potrjeby. Barlinske mlyny każ hacż dotal dobre druzyny pschenży po pokakach kupuja a provinza so sajimuje wobzebje sa rożku. Jeczmjenje sa piwarnje a industriju mějachu mérne wiki. Najlépsche druzyny so sa poslednje placzijny ſ wikow bjerjechu. Sa nische posticzenja lédy hdy ł wotſamknjenjam dóschdże. We wowsu a pizowaniſtim jeczmjenju je napraschowanje pschezo hischcze wjele wjetsche hacż posticzenja. Ratarstwo so prózuje, so by potrjebu sa pizowanje ſ domjazych wuplodow krylo. Mukowe wiki so w januaru dotal njejżu wożiwke.

Wczera placzejche w Barlinje zentnar

pschenży W 8: 9,90 hr., W 9: 9,95 hr., — rożi R 8: 8,10 hr., R 11: 8,25 hr., — jeczmjenja G 7: 8,35 hr. G 9: 8,60 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,20 hr

Nétore placzijny ſ Drjezdżanskich wikow.

Kaczata 3—5 hr., kury, stare 2,50—3,50 hr., kury, młode 3,50—5 hr., hólbje 1—3 hr., huzy, sarżane 1,15 hacż 1,30 hr., kaczki, sarżane 0,95—1,20 hr., kury, stare, sarżane 0,90—1 hr., kury, młode, sarżane 1—1,20 hr., karpy 1 hr., schczuki 1,20 hr., liny 1,60—1,80 hr., jabłuka 13—40 pj., bérny zentnar 3,70—3,85 hr., bérny po puntach 4—5 pj., ćeboda, jadna 15 pj., zybla 10—12 pj., krén 70 pj., kołotej, ćerćzi 5—20 pj., bżéz kał 7—10 pj., cżerwjeny kał 10—12 pj., zhodrolty kał 20—40 pj., tomaty 30—45 pj., pétrschelka, walczi 3—4 pj., rapunzli 60 pj., butra 1,42—1,56 hr.

Dżenżnjsche klótne wiki w Drjezdżanach.

Na klótne wiki pschihna so dżenża: 122 howjadzow a 6 wolow, 6 swżow a 110 krunow. Dale 644 cżelatow a 195 wowzow a 426 zwinj. Pola howjaseho klotu a wowzow je wolkhod tjes ruinama. Cżelata mjasu kubiezny wotkhod a placzijny wo nétore pjenżki powiskcżowacu. Pschihnate zwinje so sa pschedrjadowane krute placzijny rosdżelichu.

Placzijny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wotijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Placzijny po zlotej hriwnje.

	15. 1.	14. 1.		15. 1.	14. 1.
Pschenca	208,0	208,0	bunv	11,2-12,2	11,2-12,2
rożka	171,0	171,0	woka	14,7-15,0	14,7-15,0
ječmjeń now.	230-234	230-234	módre luniny	8,75-9,25	8,75-9,25
ječmjeń, nal.	—	—	żołte luniny	12,2-12,7	12,2-12,7
wowś	—	—	zeradella	21,0-23,0	21,0-23,0
kukurica	—	—	rans. wosusk	—	—
pšenć. muka	27,05	27,05	zany wosusk	8,65	8,65
rżana muka	22,25	22,25	anch. truhanć.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	bérni. kruski	8,65	8,60
rżane „	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana stoma		
hroch, Viktor.	22,5-23,5	22,0-23,5	pšenć. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5	ječna „		

Placzina za pšenu za wuplodżerja 8: 198.0 9: 199.0
Placzina za rożku za wuplodżerja 8: 162.9 11: 165.0
Placzina za ječmjeń za wuplodżerja 7: 167.0 9: 172.0
Placzina za wows za wuplodżerja 9: — 13: 164.0

Hłowny redaktor Marko Smoleſ w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźeł a přilopk Marko Smoleſ w Budyšinje a za nawěstki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišći dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. XII. 1935 2256. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 5 płaći.

Radio

Pjatk 17. januara so ptyschi:

Königswusterhausen: Nimo znateho wschědneho programma: 6,30 rjeńelny ranńschi konzert. 11,30 wojewanje pschećiwo prechej. 11,40 za bura. 18,10 dwě ješe lět klaßiśkeje rejwańkeje hudźby. 20,10 Schumann-Dworžak-Richard Strauß.

Lipsk: Nimo znateho wschědneho programma: 6,30 ranńschi konzert. 8,20 za hospoźy. 11,45 za bura. 15,50 hospodarske powešće. 17,40 Pöppelmannowe 200. pomjertnińy. 18 hudźba k pjwjatkej. 21 europšti konzert.

Hischcze ważne z dnjewneho pregramma: Königsberg: 20,10 Brücknerowy konzert. Hamburg: 20,10 opera „Cźahazy Hollandźan". Wrótzlaw: 21 ľudowe śpěwy z Hornjeje Schlesyńkeje. Frankfurt: 20,10 wulki wječor wschelkańsnow. Stuttgart: 18,30 wojeńśti konzert.

Hudźba — wumělstwo — dźiwadło

Měschczańske dźiwadło.

Wutoru wječor pschedstajeńe so w naschim nětschczańskim dźiwadle prěni raz w tutej hrajeńskej dobje komiska opera Boccaccio. Po nětczijschim nowym wobdźełanju Gustava Quedenfeldta mójejch bóle wo operecje pisacj, jenož nětkotre partije w druhim jednanju su hudźbnje a śpěwnje operneho rasn. Zyły cźin operetty je złożeny na nětczijschi cźaj a tohodla žu so tež wschelake róle pscheměnjale a konz dospołnje pschedźěłał. Jeni khwalja jeje stare złożenje, druhy jeje nětcźische. Wěste je, so ma kóždy hacź bo wěsteje měry prawo. Lohka wabjaza, pohibna hudźba wusnamneho komponisty Franza je Suppé-a kóždeho śwjeselí a knjes kapalny mischtr Richard Walter poda tež tu najlěpsche, je zwojimi hudźbnikami źiwru wobkedźbuje tež nowe hudźbne myślje Franza Werthera.

W śpěwje bě w dobrej formje Willy Steiner jako Baccaccio, znadź jeho najlěpsche śpěwne pschewjedjenje w tutej hrajnej dobje, jenož pohibnosć wokobowe je nusna. Margret Timmer jako Fiametta bě tehorunja wuraśna dobra w śpěwje a hri. Ssama khwalba śłuscha tež Rudolfej Lahodźe jako Pietrej, prynzej z Palermo, a Ellenje de Frieß jako Fjabelli. Tuta dwójka wschak je najwjetsche dobyzke naschego dźiwadła. To je wulki łóß, kiž je direktzija pschi pschistajenju wumělzow wutcźahła. Też Annemarie Gulan jako Peronella bě w dobrym złożenju źwojeje cźežkeje róle. Jara khwaliś dyrbi so Mano Holtei jako hrowy wjednik a běmar Lotteringhi. S jeho pohibow a śpěwa pschenjeße so radosć a cźoplota na pschitpołłuchaćstwo, so wjeße je jeho wurunanym cźinam źiwduje. Krutły dostojny dwórny marschall bě Heinz Sußenguth. Dobre postawy běchu tehorunja Wolf Martini jako hrabja z Toscana a Johannes Weber jako offizjer. Mjenjsche róle běchu spokojnje wobstadjene, jewischcźowe wobrazy běchu schpihel wumělskeje samomóznosće Waltarja Ulbricha.

Kwětki a bohaty pschikład mytowachu dobre pschedstajenje a wukony wumělzow.

-ć.

Jakub Čišinski:

Serbski hospodaŕ

Tej roli, w kotrejž płodźa waše płuhi
Khléb nětko nam a haju naše byće,
Serb dołho dawał z potom tuk a tyće,
Kładł do njej' přeća, zdychi, sylzy, tuhi.

Wón ze krwju maćał waših polow smuhi
A hnojił z kosćemi. A toho kryće
Te pola su, štož bylo wótcow chcyće.
Pjeršć swjata waše pola, łuki, łuhi.

Dźerž rolu sej, haj wótcow wotkaz swjaty,
Česć, štož sy namrěł ze krwju wot pradźěda,
Budź serbski rólnik wot hłowy do pjaty!

Hdyž w bědźe dźěłał Serb a w smjertnej nuzy
Tu rolu sej, o nam a dźěćom běda,
Hdyž płuh jow zastajił by hdy so cuzy!

Twarz Drježdźańskeho Zwingera,

17. januara wospjetuje so k 200. rasej źmjertny dźeń źiawneho barokowego twarskeho mischtra Daniela Pöppelmanna, kotrehoż najznaćišchi wutwor je Drježdźański Zwinger. Pokasujemy na wobrazu twarskeho mischtra po jeniczkim wobrazu, kotryž je po nim wostał. (Weltbild, M.)

Pokiwy pyskej a pjeru

škropa Schorf, tohodla: škropawy schorfig, rauh
Schlacht entbrannte bitwa so zasurowi (Rds.)
Schlacken truńki (1728)
Schlag. Leute von einem Schlage ći su z jeneho hnězda, ludźo z jenacy, sameho razu. An Herzschlag sterben jeho je Boža ruńka zajała, won je na zajeće wutroby wumrěł, jeho je wódny muž zajał (hdyž je we wodze zemrěł)
Schlafenszeit cas do łoża (hić), cas lehnyć
schlecht machen die Leute wot ludźi torhać (dobre). Stajnje wot fararja torhaju. **Schlechten Dank** hubjeny, kisały dźak
schleichen so kradnyć, so točić kaž tkhóź, heranschleichen so přikradnyć. Schleicher paduch. Liška so kradnje, je padušne zwěrjo. Schleicher skradnik
Schleuse puśeńca (ležownostne mjeno mjez hrebicu a puśeńcu. Hrebica Flutgraben. (Muka.)
Schlingel witka, strowy ptačk, (strowy) kmót, (prawy) kwasař atd.
Schluß mit etwas kónc čeho, kónc z cim. Muž ze stólca padźe, a kónc bě keklowanja. Kónc bě ze wšém jeho kumštom (nic: ke kóncej)
schmachten wonach za cim tradać, prahnyć
schmeicheln kóždemu po hubje rěčeć, so liščić, so dobra činić, do wocow khwalić, komu wuši loskotać
schmieren. Wer gut schemert, der gut fährt. Lépje so kolesko maza a lépje pobělnje praza. Malo tuka, słaba ruka. Sucha kuchenj, kromej ruey.
Schmuck pycha (zdoba je Zier)
Schnabeltier wodowy knot (Předźenak 1931, 74,2)
Schnalle pŕaska (nic: tŕaska), pokhadźa wot pŕahanja
Schnaps też: liptok Pójmoj jedyn liptok wupić. (Liptok je poprawom zelo levisticum — ale dokelž so palene **lipa** a **lipa**, rěka lip-tok)

Hamtske wozjewjenja z Budyšina.

Städtische Freibank Bautzen.

Diese Woche findet **kein Fleischverkauf** statt.
Bautzen, den 16. Januar 1936.

Die Freibankverwaltung.

Oeffentliche Erinnerung zur Steuerzahlung.

An die zum 10. Januar 1936 fällig gewesenen Umsatzsteuervorauszahlungen der Monats- und Vierteljahreszahler wird öffentlich erinnert. Nach §§ 1, 2 des Steuersäumnisgesetzes vom 24. Dezember 1934 (Reichsgesetzblatt I Seite 1271) ist bei nicht rechtzeitiger Entrichtung der Steuerzahlung mit dem Ablaufe des Fälligkeitstages ein Säumniszuschlag von 2 v. H. des Steuerbetrages verwirkt. Bisher nicht entrichtete Beträge werden nebst Säumniszuschlag vom 16. Januar 1936 ab durch Zwangsvollstreckung eingehoben werden. Soweit die Schuldner es zu einer weiteren Mahnung kommen lassen, sind sie in die wiederholt angekündigte Liste der säumigen Steuerzahler aufzunehmen.

Bautzen, am 15. Januar 1936. **Das Finanzamt.**

Towarstwowski powěstnik.

Baćon. Spěwny wotrjad (cyły khór) zeńdźe so pjatk wječor we wosmich hodźinach. Spěwniki sobu přinjesć!

Hornja Hórka. Serbske tow. „Łužica" wuhotuje njedźelu 19. 1. 1936 wječor ½8 hodź. serbski swjedźeń w Teichertec hosćencu. Wšitkich lubych Serbow a znatych wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Lichań. Spěwne hodźiny na dalše wupadnu. Kaž też naš swjedźeń. Předsyda.

Minakał. Towarstwo „Statok" ma njedźelu 19. januara w hosćencu we Łomsku pisany wječor ze spěwom a dźiwadłom.

Ralbicy. Ralbičanska „Lilija" spěwa štwórtk wječor we 8 hodź. pola Brěžanc. Dirigent.

Hólčace
košle
kholowy
pulovry
šawle
rukajcy
nohajcy
[71
A. Bokelmann
naślědnik
mějićel Curt Müller
w Budyšinje - na Serbskich hrjebach 2
Założene 1892

Khomoŕowe napisma
(Kunstschilder) 74
po přikazni, poskića
Siegel, w Budyšinje
na Zadn Bohatej hasy
blizko Butrowych wikow

Štóž w „Serbsk. Nowinach" swoje twory njeposkića, nima kupcow abo je njewotbudźe. Tohodla změje nichtó, kiž ma něšto na předań, to bjez nawěstka w „Serb. Nowinach" činić!

Bydleŕnje, 68
lěhańnje, buchtnje, nóśtrowane twory atd., jenotliwe meble kupujeće tunjo pola
H. Rubela w Budyšinje na Mušakowskej dróhy 4. — Rěču serbsuy.
Mam swoju pólstrowarnju
Mandźelske poddatki nětjinam

MEBLE
a pólstrowane twory 69
poruča po najnižšich płaćiznach
Handrij Štrympa
w Budyšinje na Rózowej hasy 15
Sym Serb!

70 2—3 centn. **zahrodneho syna** je na předań w Baćonju čo. 6

Serbja kupuja
stepowane moškowe wolmjane wjebrid. lilitowe
přikrywy
tepichi, łoža, reformske spodnje łoža we wulkim wubjerku jara tunjo pola firmy 18
PAUL KORN
w Budyšinje na Hośle hasy 21 (w dowje khorowu. poblaunje)

Autopark Willy Pätzschke
poskića swój **nowočasny pućowański wóz** za towaršne, towarstwowe a šulske jězby. — Žadajće sebi prošu darmo poskićenja, jězbne namjety a płaćiznowe naćiski.
Njedźelu, 26. januara, rano ½6 hodźin w „Cerwjenym błysku" (na Zeleny tydźeń). Wotjědźe wot měšć. muzeja. Wóz je tepleny. Jězba płaći 7,50 hr.
Zamołwjenia zapodajće na Bismarckowu dróhu 12, telefon 3909, abo na MER-bürow na Žitnych wikach w Budyšinje, telefon 2140

Mam wot **pjatka, 17. januara,** w swojej **filijali w hotelu „Markgraf" w Budyšinje** zaso wulki wubjerk 1- hač 3lětnych
žrěbjatow
kaž też **konje do dźěła a na rolu,** z połnym rukowanjom po zhatych tunich płaćiznach, też na zamjenjenje. [72
Paul Grosch. **wiwowarnja ze skotom a konjemi w Drježdźanach-N.,** Hechtstraße 30
telefon 50628, pjedy Franz Augustin. Telefon Budyšin 3665

Dźensa nowa
Berliner Illustrirte
dostanjeće w Serbskej knihaŕni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin"
Jenož **20 pj.**

Dobre
čišćerske dźěła
kaž listowe łopjena wšěch wulkosćow, kwitowanki, skazańske wopisma, wokolniki, prospekty, zdźělenske formulary, poskićeńske a napominace formulary, tabele, listowe wobalki, póstowe kharty, plakaty atd. w najl. wuwjedźenju a jara tunjo zhotowja
knihićišćerńja dr. J. Cyža
w Budyšinje w S[illegible]m Dome
Wudawarnja a nakładnistwo Serbskich Nowin

Přiloha k čisłu 13

SERBSKE NOWINY

Štwórk 16. januara 1936

Nuznosć mlokoweje kontrolle

We wobłuku wupłodźeńśeje bitwy je dospołne śwěźenje mloka a butry jedyn ſ najwažnišich nadawkow. So by ſo mlokowy wunoſchk powjetšił, je ſtatny ſeźiwjeńſki minister wukas wo mlokowych wunoſchkowych pruhowanjach wudał, po kotrymž maja ſo wſche dejne kruwy běžnemu pruhowanju wo mlokowym wunoſchku podćišnyć. Tuta mlokowa kontrolla ma nadawk, ſo by ſo mlokowy a tukowy wunoſchk śwěźił. Na podſkoku tutych liczbow ma ſo prawe pizowanje po wunoſchku w hródźi pſchewjeſć. Dale maja ſo podrobne podkóſti ſ tym ſa pſchichodne naprawy plahowanje dom'ažeho ſtotu śwěźićź. Poſtajeny pruhowaŕ wunoſchkow budźe w pſchichodźe kóždy měſaz jónu hródź pſchenuhowaćź, mohł cźimź na ſakładźe śwěźenych wunoſchkow teź pſchetrjebanje pizy poſtaji. Wunoſchki wſchěch kontrollow ſo do lětneje liczźiny ſaviſchu. Po prěnjej lětnjej liczźinje budźe móžno, kruwy, kotrejž pſchemako mloka podawaja, woſtroniś, dokelž ſo ſ tutych kruwow cźelata niepſmědźa wukubłaś. Pisa ſo po tutym śwěźeniu tak roshłeli, ſo kruwy ſ wjeſchim mlokowym wunoſchkom lěpſchu pizu dóſtanu hač te ſ mjeńſchim wunoſchkom. — Kóždy bur a kóždy młody bur ma ſo we ſamſnym a teź w powſchitkownym ſaſimie dokładnje ſe móžnymi poſtupkami a ſ najſkniſchim wutrjebanjom ſwaſeje hródźe ſaběraś. Najſepiſche wukubłanje, kotrejž móže młody bur w tutym nastupaniu dóſtaś, je 3 hač 4 lětne kurſowanje jako pruhowaŕ ſtótneho wunoſchka w nastupanju mlokoweje kontrolle. Pſchewidźenje tutych ſa Němſku tak waźnych nawarnow, pak ſebi ſobuſkło jara wjele tajkich pruhowarjow ſaźa. Hdyž ſo ſo někotre lěta mlokowa kontrolla powſchitkownie ſawjedźe, budźe nětkle 800 młodych burow ſa tute dźěła trěbnych. Sajimaju njech ſo ſamokuježa pola krajneho ſwjaſka ſakliſch ſtót a ſwinie kontrollowazych towaŕſtwow (Dresden-A. Chriſtianſtraße 27).

Jurakec Korla

Jeho wopraudźite mjeno drje jenoź wjeſmy ſchołta ſnajeſche. Pola naš druhich wón zyle jednorje Jurakej Khorla rěkaſche. Bě jeneho dnia do wóſy pſchejſchoł a w gmejſkej khěžy komorku pſchipokaſanu dóſtał. Wſchědne dny wón pola burow drjewo rubaſche, njedźeli vak pijeſche. Bur, pola kotrehož zyły tydźeń dźěłaſche, dyrbjeſche jemu kóždu ſobotu tři litry paſenza dać, to běſche jeho ſrucze póſtajeny kwantum.

Wěſnemu ſchołźe běſche wón weſo rźeŕn we woku, wołeźe dokelž ſo niczo njepoda, jehož mohło ſchołźe ſ pſchicźinu być, pſcheczińwo njemu ſakroczićź. Khorla gźe mérnje ſwoje puźe khodźeſche. Kaikowanja ſe ſtróny bźći ſebi lubićź dawaſche, ſwój paleńz jenoź ro ſwojej komory pijeſche. — Měſachu jeho powſchitkownie ſa hłupikjeho, ſdrjeneho wopitza, ſa njewužitneho ſobuſtawa cźłowjeſkeho towaŕſtwa. Ale jeneho dnja — Khorle hižo dawno w rowje leźeſche — k dopóſnaczu pſchińdźech, ſo teź wužmeſchowarnj a hanjeny Khorla cźłowjekojcź w ſebi koſcheſche.

Ssedźach ſ najbohatſchim burom ſ najcheje wſy w „Cźornym konju“ wokſrejźeneho měſta cźakajo na wóſ, kotryž dyrbjeſche naju do wſy wrócźo dowjeſeć. Korcźmaŕ mi piwo pſchińeſe, mjes tym ſo ſebi mój ſuzod, kaj ſtajnje, limonadu ſkoja. Hižo léta dołho ſo ſaneho alkohola wjazy njedóſtanj, pſches nóz bě ſo wſcheho picźa waſtajił. Podarmo běchuny ſebi tehdy wſchitcy hłowu kamali wo pſchicźinje tuteho nahleho nakaſanja. Cźłowjek, kotryž bě był ſ najhórſchim picźkom po zyłej wokolinje, nadobo jeneho palenza wjazy njewopta. Djenża dźyſche ſo mi wokomik pſchihódny ſdaś, ſo bych nětchto wo tym ſhonił. Praſchach ſo. Bur, ſwoju trubku pachajo, ſo ſ wotmołwu kondźeſche. „Chžu cźi to powědaćź, ale proſchu cźe, ſo by wo tym mielcźał.“ A wón pokraczowaſche:

„Schtwri léta to ſu. Běch w mětcźe mojej ſchumjelaj pſchedał, ty dźe jeju ſnajeſche. Po pſchedaczu ſmy wěſo tutkali, nawjeczor hakle ſo domoj hotowach. Wěſche nimo mérje tužno, we hłowje ſo mi wjerceſeſche a ja konjow honjach, ſo bych thérije domoj pſchijěchoł. Sa dwaczeći mjeńſchinow wjeſ dozpěch, tuž mójeſch ſebi ſpźěchnoſcź pſchedſtajeć. Na rózku pſchi pjekaŕni wóſ njerhacź ſapocźa, konjej ſo ſpłóſchiſchtej, dyrbjeli zyłu ſwoju ſkedźbnoſcź na ſcſtróźaneju konjow ſtoźowacź. Tohodła ſo hakle w poźledním wokomiku dohladach, ſo ſebi ſrjedź puczа dźećzo w pélku hrajkaſche. Wóſ na méſtnje ſadźerźeeź, běſche zyle njemóžna wěź. Ja ſ zyłej ſchiju ſarejich. Tu potulena poſtawa ſe ſchcźeźi wobźawſchi dźećzo k ſebi ſtorhnu. Kónjej wojo ſtamawſchi ſo nahle wuwinyſchtaj a cźerſeſchtaj potom nimo ſtuleneje poſtawy, kotraž ſe ſwojim cźełom dźećzo kryjo, ſo ſchkitaſche.“

Mój ſuzod wonjelknuwſchi ſtronu hladaſche. W jeho mjeſwoczu ſpłóſchiwoſcź a hrjekoſcź mjeleźiteho cźłowjeka wojowaſchtej, kotrymž ſo druhim jenoź njerady ſdźeli. Ja jeho ſ praſchenjemi njepſcheſtěhach, doniž wón ſam ſ kuſtym hłoſom dale njepowědaſche:

„Tamny wulkowaŕ běſche Jurakej Khorla. — Haj, Jurakej Khorla!“ wón hiſchcze jóno wołpetowaſche.

„Wy we wěſy njejſće wo tym niczo pytnyli. Widźaŕ to nichtó njeje a Khorla je wo zyłym podawku mjeleźał. Hdyž jeho po njeſbožownym dnju naſajtra wopytach, a jemu pjenjezy poſkiczźił, wón ſ wulkimaj wocźomaj na mnje hladajo riekny: „Woſtaj ſo picźa, buro, hewak ſo cźi pórůdźe kaž mi!“ jkź.

Lěkaŕ Žahalca pacien'ow pyta

Hižo dny dołho dr. Zahalza na pazientow cźakaſche. Sſwoje poźlednje pruhowanje ſtoźiwſchi ſo wón hotowaſche, ſo by „pazientow pytał“. A tak do Kamuſchkeż pſchińdźe.

Tu běſche jenoź jenicźki lěkaŕ, a to jara ſtary, kotryžaj dźyſche ſo bórſy na wotpoczink podaćź (kaž ludźo ſnajmjeńſcha drej. Zahalzej prajachu).

Jeho konkurentej, drej. Mikaczkej, kotryž hižo na wſchě 40 lět w Kamuſchkezach ſwoju prakſis wukonjeſche, mějachu wobydlerjo polnu dowěrn. Bjes dźiwa potajkim, ſo běchu jeho rěcźne hodźiny ſtajnje pſchepełnjene.

A dr. Zahalza cźakaſche a cźakaſche va . . . pazientow. Na jeho thěži wulkej taſli wiſaſchtej:

Dr. Zahalza, prakt lěkaŕ

9—12 3—6

„Je dha wobydleŕſtwo błepe, njemóže dha cźitaćź, ſo tu lěkaŕ bydli!“ Tole běchu dra. Zahalzowe myſliczki zhlicźiłi luby dźeń, mjes tym ſo wón na pazientow cźakaſche.

Dr. Zahalza ſaſo jónn do ſwojeje cźakaŕnje pohlada — wona běſche próſdna. Wón wotko wocźiniwſchi cźerſtwy powětr ſrěkaſche. Wěſche cźopy naſetni dźeń a dr. Zahalza runje roſpominaſche, hacź njedyrbjał ſo radźicźo wulkodźowacź, hacź tu na pazientow cźakacź, kotříž tola njepſchińdu, jako runje ſtuhy ſaſtyſcha.

Wutroha jenu pukotaſche. Stónczńje . . . ſtónczńje jedyn. Wón ſo khětſje ſwój kitel wobleče a do pſchijimańſkeje ſtwy ſaſtupi.

Cźakaſche, doniž pazientu w cźakaŕni njewidźeſche. Potom wſchelake lěkaŕſke naſtroje ſ wulkej haru pſcheſkładowaſche, ſawoła, potom ſo ſaſo ſmérowa. Tałke to khwilku dźećzo, potom ſo wo pſchijimańſtej ſtwje nětchtó podjakowa a dr. Zahalza wocźini durje. „Pſchichodny proſchu!“

„Nć, ja thory njeſym“, podaczny pazienta rźekny. „Mi ani to naimjeńſche njepobrachuje! Sym jenoź pſchiſchoł, ſo bych Wam pazientow wobſtaraŕ.“ — Dr. Zahalza ſo ſaćerźwjeni.

„Schto? Wy mi pazientow wobſtaracź? Wy drje ſcze tola thory!“

„Pomału, pomału, jenoź w mérje. Wém, ſo hižo dny dołho na pazientow cźakacze. Wém teź, ſo runje žadyn pazienta pola Waſ w pſchijimańſkej ſtwje njeběſche! Njewěrno, knjes doktor alias pazienta?“

Dr. Zahalza ſo pſchezo bóle ſaćerźwjeneſche.

„Widźiſće, ja ſym dobrocźiwy cźłowjek, knjes doktoro, moje mjeno je Kopſchiwa, Arnoſcht Kopſchiwa. Mam ſobuźelnoſcź ſ Wami a budu Wam pomhaćź. Dajcze mi 50 hriwnow, potom budźe Waſcha cźakaŕnja polna pazientow.

Ssypnjenje ſkały w Sakſkej Schwizy.

W ſkałach pola Poſtelwitz pola Schandawſkich kupjelow ſta ſo pſchedwczeraſnjim rano ſakoſtne mózne ſypnjenje ſkały, pſchi kotrymž nětchto 5000 kubikmetrow kamjenjow ſo do doła walichu. Hobrſte kamjenjko, nětchto 7000 zentnarjow cźeźke, ſtorcźi do ſydleŕſkeho domcźka lěſneho dźěłacźerja a nacźini thěžko wulku ſchkodu. Wobydlerjam ſo na dobre ſboże niczo njeſta. (Weltbild, M.)

Při Łobju w Drježdźanach

Pſiſche Pětr Kowaŕ.

(Skónczenje.)

Pſchińdź, luby pſcheczeſelo, raś ſo mnu k Łobju. Wuſtupimoj ſebi k tomu wulkobej rjanu, cźopły lěcźny cźaſ. Rano, hdyž wobkhadne ſimjenje hakle pózcźnje wotucźeći, ſo na pucź ſtajimoj a wobdźiwamoj kraſnu wobras wokoliny hroda, dwórſkeje ſkrejwje ſ Adolf-Hitlerowym-namjeſtom, Zwingerom, ſ operu a hrodowym móſtom. Stupimoj na Brühliku teraźu a wužiwamoj tak prawje ſ wutrobu nimo mérny kraſny panorama. Dale ſo Łobjo wije pſches Marjiny móſt, hdźeż runje dwaj cźahaj ſo ſekkataj. Tam w dalinje widźiſch Łóſnicźańſke winizy. Nam napſcheczźwo nowe mésto je ſwojimi wulkimi twarjenjemi wſchelakich miniſterſtwow. Tak mjenowany kralowſki bróh je ſo w najnowſchim cźaſu hacź najrjeńſcho wutwarił, pónźemoj ſebi tu kraſnoſcź wohladacź. Wobdźiwamoj ſ prěnja ſahrodu Japańſkeho hrodźika a to mózemoj nětko ſaſtupicź hnydom ſ Łobjoweje luki, hdźeż ſu mutju wulamali a jara rjanu nowu teraźu natwarili. Tu je w zyle nowym ſtylu ſahrodniſtwo wumeſtwa nětchto wopraudźe wulkotneho ſo ſworiło a ſ tuteho měſtna wjedźe nowy puć po zyłym brjoſu nowoho měſta hacź k Linźej kupjelam. Schtuj pak tu duzy po puću wſchitko wohladaſch, je tak ſwojorazne a rjane, jo ſu ſamo wulkomeſchcźenjo pſcheſkapjeni. Pſchińdź a wohladaj, pſchetoj wopijacź ſo to njehodźi. Djakujmy ſo ſa to naſchemu wyſchſchemu nětchcźanjoſcźe a wěſo naſchemu wulkemu wjednikej Hitlerej, dokelž je tola jeho initiativa ſ podłożkom tajkich ſkutkow. Wobdźiwamy tu wonkowne ſhody a teraźy a po zyle nowym waſchnju ſtworjene ſahrody. Hdyž w nowym lěcźe do wulkeje ſtatneje wuſtajenjeny ſahrodniſtwa pſchińdźeće, dha njekómdźeće, tute nowotwary kraſoweho brjoha ſebi wobhladacź. Mój dwejo nětko ſaſo djemoj do ſtareho měſta a tam nimo Brühlſkeje teraźy ſpódy Carolineho moſta na Sakſke naměſto, nimo nětkuſchich honjerſkich kaſarnow, w kotrychž nětko polizija bydli, dele k Łobju a krocźimoj pomałku zyle blíſko wody k ranju k ſtronje k Błażijezam. Schto tola ſo na Łobjo wſchitko njebiła! Mali cźołmikarjo padluja, po wodźe dele wſchak to pěknje dźe, ale horje je to wulka draźjna. Cźorny parnik cźeźnje pjecź zillow horje do Cźech a kuri kaj rapak, nó, druhdy wſchak teź niz; wocźakamoj, doniž njeje ſo ſhubił. Nć, ſaſta a ſteji, ſo by jednu zillu wotbył. To je zyły manever, prjedy hacź ſo wſcho poradźi. Pſchihladujemy, haj, njeje to tak jednora wěź, tajku dołhu zillu k brjohej pſchijěſtajicź, ale ſ wěſtym měrom ſo ſkónczuje wſcho dokonja. Mjes tym je ſo nawjeczor pſchikhilił, a to je nětko cźaſ, hdźeż ſo nam rjanoſcź Łobja w najrjeńſchim źiwětle ſjewi. Tu a tam ſo hižo prěnje ſwěźy ſybola. To je na wſach cźaſ, hdyž ſwjatok ſwoni a ſtwórba ſo k nóznemu ſparjej pſchihotuje. Kuſłow polna hodźinka tam, kaj jow, jenoź ſo ſo we wulkiu měſcze po prawym wjeczoru hakle prawe źiwjenje ſapocźnje. Tu pſchi Łobju wonka pak mójeſch tola luźu Boži měr wobdźiwacź a wužicź. Sſyhnimoj ſo tu na khwilu, hlej tam ſportarjo (Ruderer) ſe ſwojim dołhim a jara wuſkim cźołmom pſchijědu, ſo buchu ſebi wujěli, to je ſajimawe, wſcho dźe po komandoſe nawjednika. Cźołm pſchinjeſu, na komando dele puſchcźa a do wody ſtaja. Je to tak mjenowany „woſmak“, dokelž woſmjo wjeſłuja a dźewjaty nawjeduje. Se ſwjatymaj rukomaj wjeſło hrabnywſchi wjeſłakojo ſo ſpěchnje pſcheczźiwo wodźe wotſłaleja. Wot tam pſchińdźe parnik, rjenje woſmwětleny, a kaž ſtyſchimy, ſ kapału. Kóždy wjeczor ſo w tym cźaſu konzertowy parnik ſe Sakſkeje Schwizy wrócźi. Tón je woſebje rjenje woſmwětleny a hdyž nimo jédźe, ſda ſo hyć hotowy palaſt ſoninow. Kak ſo pſcheczźiwo ſwěźy we wodźe wotbłyſchcźeja, to je wopraudźity dźiw. Woda ſo ſda hyć běźite ſtoto ſ cźerwjenymi a ſelenymi ſmužkami ſo wotmeńjate. Hiſchcze druhi parnik ſe ſamnjej pochyli ſcźehuje a jedyn tſeći, jenoź bjes łapaty. To bě tola nětchto wulzy jara rjane. Ale, ſchtóž to wſchédnje widźi, ſo na to ſwucźi a je ſa njeho kaž wſchédny khleb. Hdyž parniki nimo jédu, ſo ſołmy waleju kaž pſchi morju. Parnik wodu wora kaž radło rolu a ſ prawizu, kaž ſ lěwizu ſwoju wulku brjohu ſa ſobu cźehnje. Mali cźołmikarjo to rad wujiju, ſo hychu ſo poćźmpali. Běda pak, je-li pſche jara blíſko pſchińdu. Je ſo hižo ſtako, ſo je ſo cźołmik podnurił a njeſbože bě hotowe. Hladajmy ſa parnikom, hdyž tam ſ wjeczorej ſo ſhubi a „ſerja ſo ſcherja“, dha ſo nam pokaja Łobjo w ſwojej zyłej kraſnoſcźi pſched módroſelenym njebjom. Woda ſo barbi kaž njebjo a hdźeż parnik pluwa, tam ſu ſołmy kaž wobſłěbornjene. Tón ſacźińſchcź jenje njeſahudźeſch. Nóz ſo bliźi, barby ſo ſhubja, djemoj domoj. Wórſhy naju ſaſo wobdawa njemér wulkomésta. Ale pſchezo ſaſo wje cźehnje k Łobju.

Po dołhim tak a hinak so dojedrachtaj. Dr. Zahalza z tyłej wěsy hišćeše wjele dowěry njemjeješe. Wón Kopšiwje jenož 25 hriwnow da. Słyšk dyrbješe potom dostać, hdyž je zwój nadawk wuwjedł. Knjes Kopšiwa do wumjenjenja šwoli. Chzyše pak to pišomnje měć.

„Potajkim jutše w 9 hodź. budźeše widźeć, so žiwoje žłowo dźerža."

Wón poćměwaše so drej. Zahalzy bożemje rjekny.

*

Nasajtra rano w ręčnych hodźinach dra. Zahalzy njeźměrne žiwjenje knjezejše; cakarinja bě še pšepjelujena. S łohkim pośměwkom so dr. Zahalza hotowy sčini a pšihotowaše žiwoje nastroje. Potom: žiwjenju prěnjenu pazientej sastupi dr. Wo wobhladanju so tutón podzakuje bjez zaplaćenja sjinu wopuści. Druhi runje tak cźinješe, jenož so so lekarjej hišćeše wutrobnišcho podzakowa.

Dr. Zahalza i hłowu tšchaše; a jako so tśeći pazienta za „darmotne wobhladowanje" podzakowa, drej. Zahalzej nimale dych wuńdże.

„Što?" wón zareji, „chćeš praji darmotne? Wěrieše Wy, so ja wobjedźe do Kamuschkez pšichźu, so bych Waß darmo lekował? Wy mi nětkole za moju prózu 5 hriwnow zaplaćiće."

Pazienta nowinu se saka wuczahnywšchi ju drej. Zahalzy poda.

Drobne powěšće.

K šaiwodej dźenża d a r m o lekuju.

Dr. Zahalza, prakt. lekař.

Dr. Zahalza pše wšchu měru so rosharjiwši pazienta po ikhodźe dele cźišny, ale tak, so dyrbješe tutón i cźešćimi ranami hnydom dra. Mikačka wopytaš.

Popołdnju dr. Zahalza wot knjesa Kopšiwjy namołwjenje dosta, so chyt sa najpoźšicho 24 hodźin słyme 25 hriwnow zaplaćiš, hewak dyrbi pšeceźiwo njemu šudnišzy zakroczeć. jk.

Zawjedźenje dźełoweje knjižki

Winowatośeje dźełaršich wjednikow.

Sa wulku liczbu dźełaršišich skupinow za dźełowe hamty dźełowe knjižki hišo wupisane a widate. Se šawjedźenjom dźełoweje knjižki ma so ja šamėrne šestajenje dźeławych mozow w němšim hospodarstwje rukowaš. Tutón šmėr może pak so jenoš potom dosahnyć, hdyž dźełowa knjižka njepšechetorhnjeny dopokas wo powołanišim wukłukanju a powołanišim wuwiću měsačela dźełoweje knjižki wopšichija. Dźełowe hamty tehodła teš za kóždeho měsačela dźełoweje knjižki khartowanju wjedu, na kotruž je to žane napisane, šchtož w dźełowej knjižy steji, kiž maju šamėrne pośrědkowanje njesaslužerja šawěsćiš. So so dokłady, kiž so za so i próze wobstarale, njebychu šestarile, je nuzne, so so stajnje na běžnym šdźerja. To pak je jenoš i pomozu dźełaršišich wjednikow možno, a prěni wukaš k pišchepisedźenju šakonja wo šawjedźenju dźełoweje knjižki se 16. 5. 1935 (němšfotatne šakońše kopjeno I strona 602) tehodła wuraźnje tajku pomoc pokaja a je žane šanjechanje pod khłostanje staja.

Sa wšchitkich dźełaršišich wjednikow, kotrychž hobustawy dźełacźerstwa za dźełowe knjižki dostawe, je tehodła w jich šamžnym sajimje wažne, so tole wobkedźbuja:

I. **Khowanje dźełoweje knjižki:**

Pšchedewjacźel ma dźełowu knjižu šwědomicze khowaš a ju pšchi kónczenju dźela (niž hišo hnydom po wupowědźenju) dźełacźerjej abo pšchisłajenjej wróćiš.

II. **Sapisowanje do dźełoweje knjižki:**

Dźełaršši wjednik šmě jenoš to sapisowaš, šchtož so pod liczbnikami 1 hač 3 nasponni. Druhe sapisowanja njesmju ani pšchedewjacźelej ani dźełacźerjej abo pšchisłajenjej bowolene. Napšcheźiwne sadźerżenje so zhłosta.

1. Pšchedewjacźel ma na stronach 6 a 7 šćěh, w dźełowej knjižy sapisaš a ſ podpišnom wobkrucźiš dźeń sapoczatka a dokładnu druźinu dźěła kaž teš dźeń skónczenja kóždeho dźěła.
2. Pšchemėnjenja we waschnju dźěła maju so tehorunja na stronje 6 a šćěhowazych do dźełoweje knjižki sapisaš, hdyž je nowe dźěło wjele hinasche hač detalne.

(Pšchikład: Jena firma pšchistaji 1. 12. 35 wotrjadneho dźełacźerja, kiž budże 15. 4. 36 mišchtr. Do dźełoweje knjižki ma so 1. 12. 35 jako dźeń spočatka dźěła jako wotrjadneho dźełacźerja sapisaš a 14. 4. 36 jako dźeń skónczenja. Sa mišchtrske dźěło je potom n a n o w e j r j a d u zyle nowe sapisanje trěbne.)

3. Hdyž je dźełacźer abo pšchistajenj šwoje hydło abo wobydlenje pšchemėni, ma pšchedewjacźel pšchemėnjenje na stronje 2 pod liczbnikom 5 dźełoweje knjižki napomnjeć.
4. Hdyž je pšchedewjacźel pšchi sapisowanju, kaž je so horjeka pod liczbnikami 1 hač 3 wo namjenjenje, šmysł je init, abo hdyž ma wón tutón sapisk i druheje pšchicziny pšchemėnić, ma wón tuto pšchemėnjenje je šwojim podpišmom wobkrucźiš.
5. Hdyž wo prawoścži abo nuznoścži jeneho sapiska dwóle nastanu, so poruca, so by so na pšchiłuschnym dźełowym hamcze wopra'chało, kiž ma pšchi tajšich dwělomnych praschenjach ſ wuſankinjenom prawneho pucza rošsudźiš.

III. **Wosjewjenje pšchiłuschnemu dźełowemu hamtej:**

Pšchedewjacźel ma wo kóždym sapisku do dźełoweje knjižki ſ d a b o m dźełowemu hamtej wosjewiš, kiž je za hydło dźěłanje, sarjadnišwa abo domjaznoſeje pšchiłuschny. Dołhož so hišcheje njejsu na wšchitkich dźełacźerjow abo pšchistajenzow dźełowe knjižki wupisałe, płaci tutón pšchedpiš wšło jenož za tych dźełaršišich wjednikow, kotrychž dźełacźerstwo je hižo dźełowe knjižki dostało.

IV. **Pšchedpisane formularty wužiwaj!**

1. Sa tute wosjewjenja dźełowemu hamtej ma pšchedewjacźel pšchedpisane formularty trjebaš, kiž dźełowe hamty darmo wotedawaju abo kiž móža so tež w šwobodnym wikowanju kupiš.

2. Wosjewjenje dyrbi mjeno, pšchedmjeno a dźeń narodu kaž teš powołanje dźěłazeho, cźišło dźětoweje knjižki a wobydlenje wopšchiješ.

K šadźewanju njetrjebawšcheho šarjadnišcheho dźěła so nałežnje prošu, so bychu so formularty najdokładnišcho a dospołnje wupjelnite. Wobežne ma so na to kedźbowaš, so so mjena tak pišaju, so móža so wcźitaš, so so dospołne cźišło dźětoweje knjižki na formularu napomni, so je narodny dźeń prawy a so formularty niz jenoš firmowy kołk ale teš podpišmo jeneho, kiž ma podpišarsku połnomóz, wopšchijeja.

V. **Powu'enjenje łopjenka wobkedźbowaš!**

Dźełowe hamty darmo powucźenje łopjenka wotedawaju, na kotrychž su winowatośeje dźełacźerja a pšchistajenza kaž teš pšchedewjacźela rospisane.

Přilopk

S kalnjenjom jehły so žmjertnje sranita.

Na šnadne sranjenje je mloda žona a macź wumrěła. Krótko pšched hodami žebi wona še šapinazeł jehłu palz łohko srani. Do rany njeczišłoseć pšchindże, ſ kotrejž so krej sajedźeja. Na sćěhowki sajedośeenja kwě je žona tele dny wumrěła.

Cźežke njesboże w jamje Eschweiler-Reserve, 3 morwych.

Hórski hamt w Dürenu pisa, so je wutoru popołdnju w jamje „Eschweiler-Reserve" pola Eschweiler k rosbuchnjenju podseniških płunow došło. Tjo hórnitkoju pšchi tym žmjertnje šnjesbožichu. Dźěło w jamach pak njeje wopšchestało, dokelž je so w jamach ſ nałožowanjom rospršchnych šrědkow rosšěrjenju rosbuchnjenja sadźewało.

Ssydom morwych pšchi rosbuchnjeniškim njesboju.

W błišćoścži Salamanki so w nozy k šyjedbe cźežke rosbuchnjeniške njesboże sta. Wjetšchi dynamitowy łkad, kotryž so w wobydleršim domje thowaše, so ſ njesnateje pšchicziny šapali. Dom so pšchi tym dospołnje šnicźi. Wobydlerjo doma, je šydom wožobow wobšteja zwójba, so pšchi tym šabichu.

Schtyri rubježniši morđarjow w Schpaniskej k žmjercźi šaſudźiti.

Khrobły rubježny nadpad na měšchczańši transport mšdownych pjenjez w Madridže, kotryž so pšched nětkotrymi njedźelami na šwětłym dnju pšched Madridškej radnju sta a hdyž šmjertny wopor žadałše, je so nětko wotpokazał. Sdźěchny hud w Madridže je 4 šłóšnikow rubježneho morđarstwa a šranjenja cźeła k žmjercźi a dweju druheju k 27 a k 30 létam khłostanje šaſudźił. Rubježniczy tehdy poldra miliona pešetow rubichu. Pjenježy pak mótachu ſ najwjetšcheho dźěła šamo rubježnikam wotewjacź. Pšchi hudniškim jednanju so wukopa, so bě dźěł rubjenych pjenjez sa nakupjenje bróni sa kommunistišku stronu postajeny.

Jamowe njesboże w połnóznej Japanšej.

K połnocy wot Sapporo je k cźežkemu rosbuchnjenju w podkopkach došchło. Dotal je so 18 morwych nasczišło.

Hamtske woziewjenje z Kamienca.

Die **Meliorationsgenossenschaften I und II an der Schwarzen Elster** beabsichtigen, in den Fluren **Kamenz** — Ortsteil Jesau —, **Deutschbaselitz, Schiedel, Millitsch, Döbra, Skaska** und **Trado** Bewässerungsgräben anzulegen und im Frühjahr, Sommer und Herbst an etwa 4—17 Tagen Wasser zur Bewässerung von 270 Hektar Fläche innerhalb der Meliorationsgenossenschaft I an der Schwarzen Elster und 73 Hektar Fläche innerhalb der Meliorationsgenossenschaft II an der Schwarzen Elster dem Wehrgraben der Vogt'schen Mühle in Kamenz — Ortsteil Jesau —, und zwar unterhalb der Mühle, der Schwarzen Elster, der Jauerbach, dem Schwosdorfer Masser, dem Seifengraben in Jesau und dem Rocknitzgraben zu entnehmen und das überschüssige Wasser den Wasserläufen unterhalb der Bewässerungsflächen wieder zuzuführen.

Nach § 33 Abs. 1 des Wassergesetzes wird dieser Antrag, dessen Unterlagen hier an Amtsstelle eingesehen werden können, mit der Aufforderung bekanntgegeben, etwaige Einwendungen **binnen zwei Wochen,** vom Erscheinen dieser Bekanntmachung an gerechnet, bei mir anzubringen, widrigenfalls das Recht zum Widerspruche gegen die von mir vorzunehmende Regelung verlorengeht. Die auf besonderen privatrechtlichen Titeln beruhenden Einwendungen werden durch den Fristablauf nicht ausgeschlossen.

Kamenz, am 13. Januar 1936.

Der Amtshauptmann zu Kamenz.

Die II. **Unterhaltungsgenossenschaft für das Klosterwasser** beabsichtigt, das **Klosterwasser** vom Wehre der Schönauer Mühle bis zum Untergrabenauslauf der Cunnewitzer Mühle in den Fluren Ralbitz, Schönau und Cunnewitz auf 1360 m Länge **zu regeln** und folgende Bauwerke herzustellen:

1. Neubau der Brücke im Zuge der Straße II. Ordnung Schönau—Cunnewitz,
2. Neubau der Wirtschaftsbrücke auf den Flurstücken Nr. 433 und 439 der Flur Schönau,
3. Neubau eines Fußgängersteges (Kirchweg) auf den Flurstücken N. 459 der Flur Schönau und Nr. 295 der Flur Ralbitz,
4. Neubau des Wehres der Cunnewitzer Mühle,
5. Instandsetzung des Wehres der Schönauer Mühle und
6. Bau eines Rohrdrückers unter dem Mühlobergraben am Cunnewitzer Wehr zur Entwässerung des sogen. Alten Mühlgrabens.

Ferner ist beabsichtigt, am Wehre der Schönauer Mühle auf den Flurstücken Nr. 459 und 461 der Flur Schönau eine Saugvorrichtung einzubauen zum Zwecke der Ableitung von Wasser im Frühjahr und nach dem ersten Schnitt je 14 Tage lang für die Bewässerung der Ralbitzer und Cunnewitzer Wiesengrundstücke östlich des Klosterwasserlaufes bis zum Cunnewitzer Wehre und am sogen. Alten Mühlgraben.

Nach § 24 Abs. 2 in Verbindung mit § 33 Abs. 1 des Wassergesetzes wird dies hierdurch mit der Aufforderung bekanntgegeben, etwaige Einwendungen **binnen zwei Wochen,** vom Erscheinen dieser Bekanntmachung an gerechnet, bei mir anzubringen, widrigenfalls das Recht zum Widerspruche gegen die von mir vorzunehmende Regelung verlorengeht. Die auf besonderen privatrechtlichen Titeln beruhenden Einwendungen werden durch den Fristablauf nicht ausgeschlossen.

Kamenz, am 13. Januar 1936.

Der Amtshauptmann zu Kamenz.

Pola Schwedow pschi małym olympiskim nażypu we Garmischu.

Swen Karlsson, (dalokobeh a ſtok) swuczuje. (Weltbild)

Japanska olympiska nadzija, hakle 11 lět stara wumělska žmykarka Yetsuko Inada nětkole w Garmischu sportowym pałasche swuczuje. (Weltbild, M.)

Wjeseli Amerićenjo.

Amerikanske bobbowe mužstwo je tehorunja hižo w Garmischu-a-swuczuje na dźeczazych šankach. (Weltbild, M.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čiśi Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swóbne 5 pj., towarstwowe a hosćenčarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 14 | Budyšin — Pjatk 17. januara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

W Drježdźanach so nowy generalny statny rěčnik zapokazał

Na hamtskim žudnistwje pschi Lothringskej dróšy we Drježdźanach je žo frjedu popołdnju nowy generalny statny rěčnik sa podkrješ Drježdźanskeho wyschschego krajneho žuda dr. Jung žwjatočnje sapokasał. Jako čestni hosćo běchu nahladne wožoby stata a strony pschitomne. Po sawodnej hudźbje mějesche statny sekretar dr. Freißler sapokasańsku rěč, w kotrejž wón wo prawje němskeho luda ważne słowa porěča a roskoži, so prawo wot luda wuthadža a so němski lud sa materialnym prawom žedźi. Po swojej rěči statny sekretar dr. Freißler generalneho stabneho rěčnika dr. Junga je sawdaćom ruki do žwojeho noweho sastojnstwa sapolasa.

Generalny statny rěčnik dr. Jung žo statnemu sekretarej sa jeho słowa a sa wulke wusnamjenjenje podźakowa, kiž je žo jemu i pschepodaćom sastojnstwa dostało. President wysch. krajn. žuda dr. Hüttnera w mjenje wschitkich pschitłuschnikow justiznych wyschnoćow podkrješa Drježdźanskeho wyschschego krajneho žuda wutrobne powitańše słowa porěča. Skónčnje žo němski bohot Mutschmann słowa jimasche a wumjaj žwoju dowěru, so žo dr. Jung sa krótki cžaš w sakskim kraju jadomi. S postrowom sakskeho kuježeństwa, sakskeho luda a sakskeje župy nazionalsozialistiskeje strony wón swoju rěč skónči spominajo na wjednika a němskeho kanzlera. Se shromadnym wusrěwanjom němskeju hymnow žo sapokasańska žwjatočnosć skónči.

Lipšćanski wyšši měšćanosta pola šwedskeho krónprynca

Schwedski kronprynz Gustaf Adolf je frjedu Lipiczanskeho wyschschego měšćanoštu dr. Goerdelera w privatnej audienzy pschijał. To běsche wotmołwa na wopyt schwedskeju kronprynzskeju mandželskeju w lěce 1932 w Lipsku pschi 300lětnym wopominanju bitwy pola Lützena a frjerjerje schwedskeho krala Gustafa Adolfa. Wjetsche schwedske ranische nowiny su zdźěła na napadowaze waschnje rosprawy wo pschednoschku dr. Goerdelera wozjischćake. Wone w žwojich rosprawach wobschěrnu wědu wo wězy a bohate nałożenje pschednoscherja khwala.

Němscy frontscy wojowarjo pojědu do Jendźelskeje

Njedźelu 19. januara wotpółłanźstwo němskich swjatkow frontskich wojowarjow do Londona dojědže, so by na wopyt wotmołwił, kiž su sajtupjerjo wulkeho jendźelskeho swjatka frontskich wojowarjow Brttisch Legion w juliju sańdźeneho lěta němskim frontskim wojowarjam wopokasali. Němske wotpółłanźstwo wjedźe poruczenj němskich swjatkow frontskich wojowarjow Stahmer. Wotpółłanźstwo budże tydźeń w Jendźelskej pschebywacź.

Madźarski wikowarski minister pola wjednika

Wjednik a němski kanzler je schwórć kralowskeho madźarskeho wikowarskeho a wobkhadneho ministra i Winchlera pschijał. Němski minister swonkownych naležnosćow a kralowski madźarski wupołłanz półny marschallski leutnant Sztojay běschtaj pschitomnaj. Madźarski wikowarski minister hospodarskich jednanjow dla w Barlinje pschebywa.

Jaoan-kai wobkedźbowarjej w Londonje wostanjetaj

Japanski wězwuwstojny wo wójnskim łódźiwje Nagai w Londonje je fdźěł, so Japanska, hdyž je i konferenzy wo wójnskich łódźiwach wustupiła, nětkole najšerje dweju wobkedźbowarjow na konferenzu pósćele. Pschezo hischcze nětkotre prašenja swostawaju, kaž na pschikład sejjeranischcza wójnskeho łódźiwa, za kotrejž so Japanska sajimuje a wo kotrychž je po mnjenju Japanskeje dojednanje nóžne.

Abesynski kěžor k měrej a wojowanju zwólniwy

Wožebity rosprawjeł němskeje powěsćerinje je žo i tśidnjowego leczenja na połnóznu frontu do Addisa Abebje wrócił. Dwaj dnjej je wón jako kěžorowy hósć w abeżynskim hłownym kwartěrje w Dessie pschebywał. Pschi dlěšchim rosrěčowanju je žo kěžor Haile Selassie wo wójnskim połoženju takle wuprajił:

„Wot spočatka deschćowanja je žo na połnóznej froncze wojeńske położenje za Abeżynsku strategiju khěrno połěpschiło, dokelž žu žo i tym wójnske žrědźi wobeju stronow we wěstej měrje wurunake. S nadźějhami naschich wojakow žo po dobyću Tembienskeje na provinzu Gheraltu pokračuje. Tam swopředka jenož jenotliwe wotdźělenja wojuja, so hychu najprjedy wobtwjerdźene italske sakitańske hnězda wuslěhnyłe. **Wjetsche wojowanja Italčanow budźa drje w bližschich měsačach njemóžne, dokelž pschi wobežnosćach, kiž žu i rosjeńdźenjom dróhow nastałe, nieje móžno, techniske žrědźi za wulke wojowanja trjebacź.**"

Bitwa pola Dola

Potom kěžor wo połodnischej froncze rěčeše a rjekny: „Bitwa pola Dola, kotraž je žo 8. januara spočała a kotruž žu wojazy wjercha Desty w schěrokej froncze natupili, žo dale wjedźe. Pschi wojowanjach žu abeżynscy wojazy dotal tójtscho kraja a wójnskeho dobytka žeby pschiwojili. Mjes dobytej wójnskej potrjebu žu mjes druhim někotre tanki, 50 maschinskich ześelbow, pschez 100 mulow a wjele cžežitych wosow. Italčenjo žo wurjadnje sakałe sakitaju. Woni někotre napschećiwne nadběhi cžinjachu a žo pschi tym i bombowymi letadłami podpjerachu.

Prěni krócz staj žo w tutej bitwje dobyłaj italskaj tankaj, kiž kěschtaj žo i Abeżynjonami wobkładźitoj, pschecziwo italskim wojakam pósłałoj. W tu khwilu žo bitwa hischcze na zyłej froncze hač k rěcy Weli Schebeli bije. Italčenjo i połnóznej fronty khěrno wulke posahnjenja cžahaju, so žo na tutym frontskim dźělu w bližschim cžasu wjetschich wojowanjow njewočakuje. Italske wojowanja žo wotbeje na provinzu Bali měrja."

Kěžor žebi myślił, so žu italšzy letarjo frjedu tohodła na město Uaddiu bomby mjetali, dokelž žu wocžakowali, so tam wón pschebywa a so je na žwojim puczowanju do hłownego kwartěra na połnóznej froncze hižo tam dojěł. Kěžor rjekny, so je žo i **bombowym nadpadom bohužel położa města, kiž 10 000 wobydlerjow liczi, wotwalita, a žu wulke woporny mjes wobydlerstwom a pola połnych wobaleńjow wobžarowacź.**

Dešć jako zwjazkař

Kěžor praji, so chze hač k spočatkej wulkeho deschćowego cžaża we hłownym kwartěrje połnóznje fronty sawostacź. Wón žo nadźija, so žo hač do tuteho cžaża wo wójnje rozsudźi abo so maju žo potom wojowanja na schtwórćelěta sastajicź. Kěžor wocžakuje, so žo Swjatej Ludowy poradźi, hač do teho cžaża měr namjetowacź, kiž by abeżynsku wójnu pschecziwo italskemu nadpadej i cželcu słónczil. Měrowe namjety dyrbjałe pak tež bycź i wěsćiscu sjednoćene, so Italska žnadź njeby ja jene abo dwě lěcze wospjet i wójnu pschecziwo Abeżynskej sapocała.

Kěžor Haile Selassie słónczi rosrěčowanje prajiwschi: **„Hačrunjej abeżynske wójska dobywjerjay a njebite Ethiopiju sakitaju, žym k cžestnemu měrej hotowy, kiž sa njewotwisnosć a samostatnosć Ethiopije rukuje."**

Też Graziani powě wo wulkim wuspěchu

W italskim hamtskim zdźělenju cžitko 98 i italskej wójnskej rosprawu žo schtwórtk wojjewja, **so bitwa pola kanala Dorije pschi połnym wuspěchu italskich bronjow psched žwojim słónczenjom steji. Italzy wojazy žu po zyłej froncze 70 kilometrow postupili a žu wschudże pschecziwnika po sažaltym wobaranju pschewinyli. S naschimi wojakami pschesczěhani wojazy wjercha Desty Damta w njeporjadnosći zoša. Ssylne njepschecziwne wotdźelenja, kiž běchu žo w džerach skhowale, žo italskemu postupowanju podarmo pschezahnjachu. Njepschecziel je khěrno schkodował. Kak wulka je jeho schkoda, žo podźisko hischcze šwjeći.**

Italzy wojerzy letarjo w Somalisku žu na hromadźenja abeżynskich wojakow w Dagaburje a Sassabaneh bomby mjetali. Woni su też italscki wojakow pschi postupowanju žyhnje podpjerali.

Na eritrejskej froncze žu frjedu bombowe letadła z widźomnym wulkim wuspěchom bomby na abeżynske lěhwa **a hromadźenja wojakow mjetałe.**

Wotwoła so Badoglio?

Jendźelske nowiny žu na napadne waschnje powěsći wojjewske, so žo italski marschall Badoglio, kiž je hakle na kónzu novembra wyschschi roskas nad italskimi wojakami w Abeżynskej pschewzał, do Roma wróći, Badogliowa strowosć je w abeżynskim podnjebju tak cžerpika, so won njemóže dźeše na froncze wostacź.

Londonske nowiny „News Chronicle" swěsćuja, so žu italzy wojazy wot teho cžaża, so je Badoglio roskas pschewzał, žo nimale hač na městna wróćili, wot kotrychž žu k wojowanju wucžahnyli. Wo dobyću pod Badoglio-wym wjednistwom žo njemóže rěcźeć.

Jako Badogliowemu nałožnika mjenuja jendźelske nowiny generala Graziania, kiž nad italskim wójskom na połodnischej froncze roskasuje, a statneho podsekretara w italskim wójnskim ministerstwje generala Baistrocchia.

Abesynski general wozjewja, zo njeje dał jatym hłowu wotcźeć

Abeżynski general Nasibu je roskasowarjej italskich wojakow w Somalisku, generalej Grazianej, list pósłał, w kotrymž wotpokasuje, so je žo italskim jatym hłowa wotcźała. General Nasibu hischcze pische, so je so wschitkimi italskimi wójnskimi jatymi cžežcejownje wobkhadźuje, so pak Italčenjo mjesynarodne rěcźenje i waschnjom žiwoseho wojowanja franja. Abeżynski wyschschi roskasowarjat pschecźiwo mjetanju bombow na wotewrjene wězy w Ogadenskej a pschecźiwo wužiwanju jědojtych płunow protestuje.

Zběžk přeciwo negusej w Godźamje

Do eritrejskeho města Asmary je frjedu powěsć dóschła, so je w abeżynskej provinzy Godźamje zběžk pschecźiwo abeżynskemu kuježeństwu wudyrił. We njemérach w tutej krajinje běsche žo hižo dlěschi cžaš rěcźało. Kaž žo powě, je wobydlerstwo provinzy Godźama, w kotrejž Tanaski jězor leži, hižo sdawna abeżynskemu kuježeństwu njepschecźelstwo smyślene było. S tym tež swižuje, so žu psched někotrymi létami tamnischemu kuježerjerjej wjerchej Hailu z jědom sawdali.

Cźekanzy z namjetnych krajow powědaju, so žu godźamscy wojazy pschecźiwo abeżynskim kuježeństwowym wojakam postanyli a jim pola Debry Markosa, godźamskeho hłowneho města, khěrno seschkodźili. Położenje sa abeżynskeho kěžora je tak khutne, so je wón dowěrnyst wojakow z Addisa Abeby k potóżenju słožka pósłał.

Italčenjo położenje w Godźamje jako jara ważne wobhladuja. Kaž žo powě, žo najstarschi žyn w žwojim cžaża saješdojcženeho wjerčka Hailu w Addisu Abebje kruce strażuje, dokelž žo boja, so won z pomozu druhich spyta i jatby cžeknyć.

Reuterez powěsćerinja w Londonje je z Addisa Abeby słonita, so žu žo tam italske powěsće wo zběžku w Godźamje zdźěła potwjerdźiłe. Tam pak žebi myślą, so žu žo wobežnosće nětko pschewinyle. Abeżynskeje zensury dla nadrobnischich powěsćow njeje dóstacź.

Manevry psched afrikanskim wjeczornym mórskim brjohom.

Druha eskadra franzowskeho wójnskeho łódźiwa je schwórtk dopołdnja z Bresta wujeła, so by žo na manevry psched wjeczornym mórskim brjohom Afriki podała.

Wunoški posedźenja jendźelskeho kuježerstwa

Jendźelske kuježeństwo běsche žo frjedu k posedźenju sešchło. Nowiny schtwórtk rano wunoščk posedźenja wopisowachu a mjenowachu wocžakowachu, **so žo w tuklwilu petrolejowa sawjera pschecźiwo Italzej njesawjedźe.** S rosprawow a nastawkow pak žo też słoni, so žo jendźelske kuježeństwo nětko žyłnje **na njepschewjedźenje nowe-ho bronjeńskeho programma pschihotuje.**

Dr. Schuschnigg w Prazy přednošował

Awstriski swjatkowy kanzler dr. Schuschnigg je schwórtk popołdnju we 5 hodźinach z pischewodom Pražskeho awstriskeho wupósłanza dr. Marka, kiž bješe jemu hač do Brna napischecjo dojół, do Prahi pschijół. Na dwórnischczu jeho, ministerskeho pschedsydu dr. Hodźu sastupujo, sekzijowy schef pschedsydstwa ministerskeje rady dr. Bartoš a wupósłanz dr. Krofta jako sastupjeł swonkowneho ministerstwa, hobustawy awstriskeho wupósłanzstwa a sastupjerjo sjednoczenstwa industrialnych powitachu.

We žiwojim pschednoschku wo „puczach a sameach k hospodarskemu natwarej w srjedźnjej Europje“ sałožowasche so dr. Schuschnigg na sałkadne kulturne stejischczo Czeskoslowakskeje a Awstriskeje, rěcjesche wo dołholetnych swjazowanjach na shromadnym mětnje žiwjenja a spyta pucze pokazać, kiž móža po jeho myślach k rozwitanju narownych hospodarskich praschenjow srjedźnjeje Europy dowjesć.

Cyrkwinske powěsće

2. njedźela po Tśoch kralach, 19. mukeho rózła 1936.

S **Budyschina.** (Krajnozyrkwinske sjednoczenstwo.) Shromadźizny w Budyschinje: Njedźelu dopołdnja ½11 hodź. swjatk dźěći, wječor ⅛8 hodź. evangelisazija. — Wječor ⅛8 hodź. biblíska hodźina na Židowje. — Wutoru pop. w 4 hodź. hodźina sa žony. — Srjedu wječor we 8 hodź. swjatk młodźiny sa młode holzy, ¼9 hodź. sa młodźenzow. — Schtwórtk wječor we 8 hodź. biblíska hodźina. — Shromadźizny swonka Budyschina: Njedźelu pop. w 3 hodź. w Kwětkowym Dole, pónjedźelu wječor we 8 hodź. w Zokowje, wutoru wječor we 8 hodź. we Semicach, srjedu wječor we 8 hodź. w Rachlowje a pjatk wječor ⅛8 hodź. w Hornjej Hórzy. — Hodźina sa žony wutoru pop. w 4 hodź. w Budyschinje.

S **Barta.** Pop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba (farař Krawc z Hrodźischcza). Sbérka. — Wutoru wječor we 8 hodź. towarstwo młodych holzow (knježna Böttgerec).

S **Budestez.** Rano ⅛8 hodź. smě farař Böttger němsku spowědź, farař Bójs dop. ¼9 hodź. němske a we 10 hodź. serbske kemschenje. Pop. ½12 hodź. smě farař Böttger kemschenje sa dźěći 1. hač 4. schulskeho lěta. — Pónjedźelu wječor we 8 hodź. evang. słužba młodźiny sa holzy na farje. — Schtwórtk wječor ⅛8 hodź. smě farař Böttger bibliisku hodźinu na farje.

S **Budyschinka.** Pop. w 9 hodź. němske a ½11 hodź. serbske kemschenje, w 10 hodź. dźěćikemschenje sa mjeńsche dźěći.

S **Bukez.** Pop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje. — Wumrěła: Johanna Augusta rodź. Bielołdez, mandź. Hermann Jaroměra Richarda Dietricha, theńerja w Bukezach, 76 lět 1 měs. a 4 dny stara.

S **Hodźija.** Rano ⅛8 hodź němska spowědź, pop. ¼9 hodź. němske kemschenje, we 10 hodź. dźěćikemschenje.

S **Hrodźischcza.** Pop. w 9 hodź. serbska Boża słužba z cjitanjom předowanja. Pop. w 4 hodź. němska spowědź se žiwatym wotkajanjom (farař Konik-Wósporski).

S **Huczinu.** Pop. w 9 hodź. serbska, ½11 hodź. němska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. kemschenje sa dźěći.

S **Khwaczicu.** Pop. ¼9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemschenje. — Wumrěła: 13. jan.: Marta Margaretа Inzez, njemudata fabrikska dźěłaczeńka we Wulkej Dubrawje, 27 lět, 7 měs. a 14 dnjow stara.

S **Kinkscha.** Pop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje. Pop. w 3 hodź. němske kemschenje je spowědźu w Nowoschanskej schuli.

S **Kotez.** Pop. w 9 hodź. serbske kemschenje z cjitanjom serbskeho předowanja (kantor Hofer). — Wosadny farař skutkuje dopołdnja we Wósporku a Hóselsku, popołdnju w Hrodźischczu.

S **Lupoje.** Pop. w 9 hodź. němske kemschenje, ½11 hodź. dźěćikemschenje. Pjatk 24. januara wječor w 7 hodź. biblíski wječor na Radwoěšskim hrodźe pola šwobodneje knjeneje z Welck.

S **Maleschez.** Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske kemschenje, ½11 hodź. dźěćikemschenje. Pop. ½3 hodź. evangelska słužba pola Schcježpanez.

S **Minakała.** Dop. ¼9 hodź. serbske a w 10 hodź. němske kemschenje, ½12 hodź. němske dźěćikemschenje. Wjecor ⅛8 hodź. serbski ludowy wječor we Lomiku. — Wumrěł: Handrij Laser, rentnar w Lipiczu, 73 l., 11 měs. a 10 dnjow stary.

S **Njeswačidła.** Rano we 8 hodź. serbska Kowdź dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němske kemschenje. Sbérka sa skutk luboscje we Lutyzy. Pop. w 3 hodź. němske a w 4 hodź. serbske kemschenje w Sarečcu.

S **Rośaczicu.** Dop. w 9 hodź. němska Boża słužba, ½11 hodź. Boża słužba ja dźěći.

S **Porschicu.** Dop. ¼9 hodź. serbske, w 10 hodź. němske kemschenje; ¾12 hodź. dźěćikemschenje sa mjeńsche dźěći; pop. w 2 hodź. evangelska słužba młodych holzow we wožadnej sali. Pop. w 3 hodź. smě knjes sjednoczenstwowy wothladaŕ Peters bibliisku hodźinu w Kumischach. — Pónjedźelu wječor smě knjes Peters bibliisku hodźinu w Porschizach a wutoru wječor w Boschczach. — Wutoru wječor evangelska macjerska słužba we wožadnej sali. — Schtwórtk wječor smě knjes farski vikar Wirth evangelsku słužbu młodźiny sa muzsku młodźinu. — Wumrěli: Madlena Amalija swob. Rachlizowa rodź. Pschmann, wobydlerka w Boschczach, 79 lět 1 měsac a 25 dnjow stara; Jan August Broda, ratar w Nowych Porschizach, 63 lět 10 měsacow a 5 dnjow stary.

S **Rakez.** Rano we 8 hodź. serbske swjate wotkajanje, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba, ¾12 hodź. Boża słužba sa mjeńsche dźěći. — Pónjedźelu rano we 8 hodź. rańsche nutrnosć. — Schtwórtk wječor we 8 hodź. słužba młodźiny (hólzy).

Se **Sslepoho.** Rano we 8 hodź. serbska spowědź je Božim wotkasanjom a dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba. Ssmjerjny kěrluch žo spěwa sa Elsu Charlottu Branzkoš z Miłorasa. Dop. ½11 hodź. němska Boża słužba. Pop. ½1 hodź. kschcjenja, pop. w 4 hodź. dźěćikemschenje a w 6 hodź. serbska Boża słužba w schuli we Miłorasu. — Pokhowany: Mattij Schutza, dźěłaczeń w Sslepom, 49 lět stary.

S **Wóślinka.** Dop. w 9 hodź. němske, ½11 hodź. serbske kemschenje. Kollekta. Pop. ½4 hodź. Boża słužba w Lěšej. — Wutoru 21. januara wječor we 8 hodź. jónske towarstwo pola Měrschcjez.

S **Wósporka.** Dop. ¼9 hodź. spěwańska Boża słužba z duchownej rěcju.

Budyske stawniske powěsće

Schtwórtk, 16. januara 1936.

Narodźili su so: 10. 1. Matźej Richardej Böhmje, hosćencjarjej w Sakomju (Sohlandže) n. Spr., dźowka. — 12. 1. dr. med. Hanžej Theodorej Schnabelej, dźěczacemu lěkarjej, dźowka. — 13. 1. Alfonžej Alfredej Sodamej, strażnikej, syn. — 14. 1. Arnoschtej Rjenczej, ratarjej, dźowka.

Wumrěł: 15. 1. Ludwig Benno Wiesenhütter, pschekupz, 52 lět.

Radio

Sobotu 18. januara so słyschi:

Königswusterhau'sen: Nimo snateho wschědneho programma: 6,30 wjeselý rańschi konzert. 11,40 sa bura. 15,30 hospodarski tydźenski pschehlad. 18,45 sportiski tydźenski pschehlad. 19 dujerska hudźba. 20,10 wječor w'helcźisnow se Stuttgarta.

Lipsk: Nimo snateho wschědneho programma: 6,30 rańschi konzert. 8,20 sa hospodu 11,45 sa bura. 19,20 Drježdźany, barokske město nad Łobjom. 20,10 operetta „Farinelli“.

Hischcze ważne z dnjoweho programma: Barlin: 20,10 operetta „Donna Juanita“. Hamburg: 20,10 wulki wječor w'helcźisnow. Wrótslaw: 20,10 wjeselej hodźinje. Stuttgart: 18,30 wojerski konzert. Mnichow: 20,10 wječor ludoweho wumělstwa.

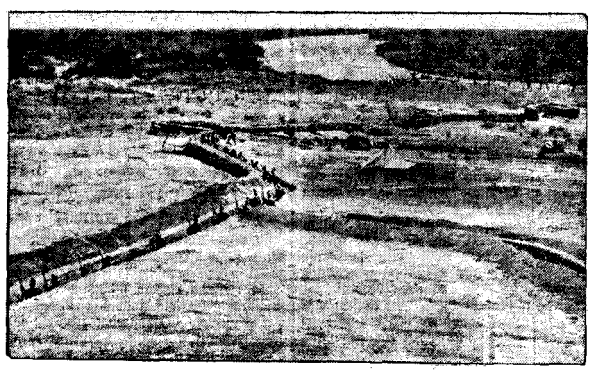

Na abeżynskej južnej froncje.
Mobras z powětra italiskeje hrjebjowoje posłuje na južnej froncje, hdźej we wotrěsku w Dolo po posledních dósahłych powěsćach k cjeżkim wojowanjam dóńdże. (Scherl Bilderdienst, M.)

Jan — dobyćeŕ

Ze Sieńkiewicza přełožił J. Winger.

5] (Pokračowanje.)

Jan ma zakčeklej licy a to jeho strašneho čini z jeho žołtymi włosami a wuwalenymaj wočomaj a hoberskej kosćatej postawu. Wobdźiwuja jeho też jako njewšědne zwěrjo. Kak wón tola rjekowscy wupada! Tón to hakle Francowzam nadrjebi! Jan so spokojeny posmějkuje, přetož też wón je spokojom z tym, zo su Francowzow pobili. Njeprijndu z najmjeńša do Pognębina, njezawjerća Madlenje hłowu a njezebjeru zemje. Posmějkuje so tohodla, ale dokelž jeho wobliczo mócnje boli, tuž so zdobom kčiwi, tak zo je woprawdźe strašny. Za to pak je z apetitom homeriskeho rjeka. Krupjane kołbasy a karančki piwa přepaduja so w jeho erče, jako we hłubinje. Dawaju jemu trubki — pjenježki: bjerje to wšitko.

— To je ći tajki šwarny narod — ći Němčikojo — powěda Matejej a po khwili dodawa: — A widźiš hlej, zo su Francowzow zbili!

— Ale skeptiski (človjek, kiž na wšěm dwěluje) Matej wali sčin na jeho wjeselosć. Matej wěšći kaž Kasandra: (pohanska wěšeŕka, kotrejež wěšćenjam nichtó njewěrješe):

— Francowzojo so wěčnje najprjedy pobić dawaju, zo bychu njepřećela zamylili, ale potom, hdyž so do dźěła wala, hač tak třeski lětaja!

Matej rjekwješe wo tym, zo je jeho měnjenja wjetši dźeł Europy, a hišće mjenje, zo so cyła Europa z nim z dobom myli.

Jědu dale. Wšitke khěže, tak daloko hač z wóčkom sahaš, su pokryte z khorhojemi. Na někotrych zastaniščach stoja dlěje, přetož wšudźe je polne čahow. Ze wšěch stron Němcow khwata wójsko posylnić swojich dobyćeŕskich bratrow. Cahi su pyšene ze zelenymi wěncami. Ulanojo přitykuja na hlebije čečele kwětkow, kotrež běchu jim po puću nawdawali. Mjez tymi ulanami je też wjetšina Polakow. Často słyšiš wot woza k wozej so rozmolwjeć a wołać: — Jan sy mate, chłopcy! (Kak so maće, hólcy) a gdzie Pan Bóg prowadźi? (a hdže nas Bóhł by Knjez wjedźe?) Z časami doleći z čaha, po susednych kolijach přełětowaceho, znata pěsnička:

Z tamnej strony Sandomierza
Mówi panna do žołnierza.“
(Z tamnej' strony Sandomira
Rěči holčo na grenadira.“)

A tu Jan a jeho towaršojo skoku zapopadnywši pokračuja:

„Panie žołnierz, chodź pokochać,
Jeszczem nie jadł — Bóg ći zapłać!“
(Grenadiro — pój so zlub'wać,
Hišće njejěch — Bóh ći zapłać.)

Štož běchu z Pognębina struchli wujěli, to běchu nětko połni zapala a ducha. Přeni čah z přenimi zranjenymi, přibywši z Francowskeje, wšak tele dobre zmyslenje skazy. Zastanje w městačku Deutz a stoji dołho, zo by přepuścił tych, kotříž khwataju na bitwišćo. Ale doniž wšitke přez móst do Kolonije (Kólna) njepřeńdu, je nětšto hodźin časa trjeba. Jan leći z druhimi sobu wohladać khorych a ranjenych. Někotři leža w zawrjenych, druzy, dokelž města njedosaha, na wotewrjenych wozach, a tych mózeš derje widźeć. Po přenim pohladnjenju Janowy rjekowski duch z nowa wuleći na ramjenja.

— Pój sem, Matejo! — wola wšón wustróžany — widźiš hlej, kelkož ludu ći Francowzojo pokazychu!

A je, na čo hladać! Wobliča — blěde, mučne; někotre čorne wot procha a bolosće, we krwi wuwalane. Na wothłosy powšitkownje radosće wotmolwieja ći jeno ze stonami. Wuprahłe šije a čzornjene huby wołaja pospochi po wodźe, woči hladatej kaž bludnej. Tu a tam widźiš mjez zranjenymi sprostnjene wobliča mrějaceho, druhdy měrne z módrymi smuhami wokoło woćow, druhdy zaso z konvulsijemi wukřiwjene, ze zastróženymaj wočomaj a ze šćěrjacymi so zubami. Jan přeni króć widźi krwawe płody wójny. W jeho hłowje so zaso wšo měša, hlada kaž pohłušeny a stoji w tej ćišćeńcy z wotewrjenymaj hubomaj; storkaja jeho na wšě strony; žandarm smyknje jeho z hłowišćom (kolben) strony. Wón pyta z wočomaj Mateja, wuslědźi jeho a rěči:

— Matejo, njebojiš so Boha! och!

— Budźe z tobu runje tak.

— Jezus Marija! A to so ludźička tak kóncuja. Hdyž jeno burik burika zmorska, bjeru jeho žandarmojo na sudnistwo a do kłody!

— Nó, a nětko je tón khmaňši, kiž wjacy ludźičkow skóncuje.

Što sy sej to, hłupako, myslił, zo budźeš tu z prochom třeleć, kaž na manevrach, abo traš do tarče a nic do ludźi?

Tu zjewi so widźomnje rozdźěl mjez theoriju (wučbu) a praktiku (woprawdźitosću). Naš Jan bě tola wojak, bě khodźił na manevry a mustrowanja, třeleše a wědźeše, zo je wójna k tomu, zo bychu so kóncowali, a nětko, hdyž krew ranjenych, nuzu wójny wuhlada, bu jemu tak někak mjehko a hubje nje, a móžeše ledom na nohomaj wobstać. Poča sej z nowa Francowzow ważić — a w tym hakle popušćowaše, hdyž běchu so z Deutza do Kolonije (Kólna) přewjezli. Na centralnym dwórnišću wuhladachu přeni raz jatych. Wobdawaše jich syła wojakow a ludu, kotříž na nich z horda ale hišće bjez hidźenja spohladowachu. Jan so přez lud přećišća, z łohčomaj sej puć dźěłajo, pohlada na wóz a zadźiwa so.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Ze Serbow

W Budyšinje, 17. januara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Hdyž wulki strach so přibliža,
Wšě małe strachi wuskoča H. Zejler.

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor w 7 hodź. barometer 738, hygrometer minus 2, najwyšša temperatura wo dnjo plus 1. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 730, hygrometer 0, najnišša temperatura w nozy minus 2. — Wyšina nad srjedźnjej Europu je so trochu sešłabiła. Nižina nad wječornej Europu je trochu k ranju postupiła a jeje kromy so k nam bliža. Wone dźenja hižom Franzowskej znjehi a dešcźe pschinjeseju. Pola nas so pschibližowanje nižiny je žylnym wětrom s krótkeho wječora pschipowedźa. Jutše zmérny potajkim sašo njewobstajnišče a dże tež znjehowate a poldźisko deschczowate wjedro wočakacź. Poldźisko budże powětr milischi. — Jutše sobotu žłónčko 7,55 hodź. skhadża a so 4,25 hodź. khowa. Měsacźt skhadża jutše na ranje 2,25 hodź. a khowa so dopołdnja 11,07 hodźin.

— **Wuhlady na wjedro za jutšišu sobotu: Njewobstajne a mazane wjedro.**

*

Kursuš za wothladanje skotu a mlokowe hospodarstwo w skotarskej schuli na hornim dworje w Pschischezach.

Pokni wočakowanja pschichodnych wězow my wobdźelnizy prěnjeho kursa 1935 na wuczbne kubło za skotarstwo, na horni dwór w Pschischezach, 5. dezembra 1935 dojěchachmy. Ssmy so lubje pschekwapili, pschetož w naschej pschecźelnej bydlerni běsche parne tepjenje a radio, w lěharni běchu połčeschcza a nimo teho mějachmy tu kupjele s cźopłej wodu. Dokelž měješche kóždy wobdźelnik tež thamor a komodu sam za sebje, mózachmy sebi po domjazu pschiprawicź. W tutej pschijomnej wokolinje mjes wobdźelnikami hnydom dobra towarischnosć nasta. Jědź je na hornim dworje pschipósnata dobra, pschetož hospoda knieni Vogelowa so za cźelne derjeměcze kóždeho kursista stara.

Dokelž je kursuš praktiski a wědomostny, sapočzina so kuzba w hródźi rano w 5 hodźinach a so popoldnju w 5 hodźinach wospjetuje. Wschitke dźěła, kiž maju so w hródźi cźinicź, wot wunoschenja hnoja hacź k napojenju cźelatow, smy wobstarali. Najwažnische je wěcz dejicź nawukowcź, kiž so nam w prénich dnjach sdasche bycź „cźeske dźěło". Pod prawym nawjedowanjom wuczerskeho dejerja je pak so nam wschitkim poradźiło, so hacź do kónca kursa — sa dwě njedźeli — derje dejicź nawuknychmy.

W cźasu wot 10 do 12 a wot 15 do 17 hodźin so rosnuczuje; Nawjedowar skótpłahowańskeho hamta, direktor rěsarnje a wuczerjo katarskeje schule naš wo pizowanju a wothladanju domjazeho skotu, wo płahowanju, wo statnych naprawach k spěchowanju płahowanja, wo skótnych khorosczach, wo zadźerzenju pschi rěsanju a dorěsanju wědomostnje roswuczowachu. Wobzeje so wo wusnamje płahowańskeho sajima a wo kontrollowanju samóžnoscze howjaseho skotu w smyśle wupkodźerskeje bitwy powuczichmy. Ssu tola w sandźenym lěcze kontrollowane kruwy njedźiwajcy mało pizy w pschereźku 3600 litrow mloka na kruwu a léto nadejsće, mjes tym so njekontrollowane kruwy jenoź 2700 litrow mloka nadejchu. Tuto dejwo, kiž samér wupkodźerskeje bitwy wo 3600 litrow mlokoweho wunoschka s 3,5 proz. tuka dopjelnieja, njeje so s wukrajnym pizowadłom dozpěło, ale s wjelschego dźěła s piau, kiž měješche ratař sam we swojim hospodarstwje. We wobliczenju pizy za dejny a mkódy kłót smy so praktiski swuczowali. Wozbetita waznosć so na wocźehnjenje mlodeho skotu kładźesche. Wschitke naprawy, kiž su k wocźehnjenju dobrych płahowańskich stocźatow nusne, su so dokładnje rospominałe, pschirawny k temu so pokazowałe a wschitke trěbne zapschimnjenja swuczowałe. Wjeźele su nam też swuczowanja k pschepytowanju mloka cźinicze, sa cźoż je tam swuczowańska městnosć a wuzba a mlokańja.

Ssmy so potajtim we wschich możnych wězach płahowanja skotu, wothladanja skotu a mlokoweho hospodarstwa wuwuczili, so smějemy zyle wěcze k kursu wuzitk za wukonjenie nałoženo powalanja.

Nam je so w Pschischezach lubiło, jenoź jedyn niedostatk dyrbjachmy na kursu swésćicź. — wón běsche pschecurcze na kónzu. Wobeju kursam, kiž so w januaru a februaru 1936 wotměja, teworunja dobre poradźenje.

Helmut Franka-Budyški.

*

— Pschemjenjowanje hatneho khrowotneho hamta w Budyschinje w poradźerskich hodźinach sa tuberkulosnych. Poradźerske hodźiny budźa w Budyschinje na Hrodowskej dróhi 10 II we sdwie 26 kóždu druhu wutoru w mězazu wot ¼4—½6 hodź. We Wulkej Dubrawje w klinizy dr. med. Albert a kóždy schtwórty schtwórtk w mězazu wot ¼4 do ½6 hodź.

S **Delnjeje Kiny.** Wcht žneňowym mieczelu běchu sandźenu wutoru dróhi bórin jara kładźe. Cźahaza maschina, kotraž měješche plejtrnaki nakładźene, pschiidźe na spadowazej statnej dróhi do smykanizy a wobkyzny so do hrjebje. Wjednik a sobudźěłazy móžeschtaj so z cźasom z wot kocźenjom wukhowacź. Po pschekładzenju kamjenjow na druhi cźežity wós so maschina s hrjebje wuczahny.

S **Brěžnuki** pola Delnjeje Hórki. Dźenja zwjecźi najstarscha wožoba najcheje wuzy, najstarje zyleje Maleschanskeje wožady Charlota swudowjena Frenzlowa zwoje 90. narodniny. S Božej milosczu je cźelnje a duchownje cźila a strowa. Jeje mandźelski bě na Budyško-Muzakowskej dróhi psched dawnymi létami nadrósty dohladowar, runje kaž jeje tež hižo dawno semrěty pschichodny zyn. Jeho zyn a jubilarzyny wnuczk steji nětko na tutom městnje. Jubilarzyna najmłódscha dźowka je hižo piches 30 lět w Sjednoczenych statach zewjerneje Ameriki a ma tam nětko stacźansku pschisłuschnosć. We sašthych létach je cźasto zwoju maczerku wopytowała. Tež tón ras je krótko do hód s tamneje strony wulkeho hata domoj pschijěła, so by s maczerku zadny zwjedźeń khromadźe pschebywała. Jubilarzyny wnuczk je nětko w Ameriju s lékarjom. Frenzlez dom je žerbski. Hdyž so jejna dźowka s Ameriki wrócźi, s kóždym Sserbom tady a derje žerbski rěcźi, kaj by pschejo mjes swojimi Sserbami pschebywała. Redakzija Serbskich Nowin pscheje jubilarzy wjele zboża a dalschi pożohnowany wjeczor zywjenja.

Cźežny dźeń w Lippe.
Wjednik rěcźi. Pohlad do pschepjelnjeneje lětadłoweje kólnje w Detmoldźe. (Weltbild, M.)

S **Khrósta.** (Dobrowólna wohnjowa wobora.) Generalna khromadźizna wohnjoweje wobory w Khrósće so z pohłodom woboroweje kapały wotewri. Hejtman Gustav Klotka mózesche też cźestneho wopalneho mischtra Emila Schustera, wopalneho mischtra a wjeznjanoštu E. Bjenadu, a gmejnskich sastupjerjow jako hosći powitacź. Spominasche na semrětnych towarischow w lońschim lécze. Towarischow Wjenka a Nětnza do woborY pschija. Sa 30létnu zwérnu słužbu so wjednik stuparjow August Rychtař wusnamjeni, sa 10létnu słužbu towarischej August Wanz, Korla Němz, August Kóhler a Rudolf Fenk. Hejtman Klotka so wusnamjenym towarischam sa jich zwérnu podsakowa a prosdesche jich, so bychu dale zwérni k woborje stali. S létneje rosprawy bě kónčnacź, so je so wobora na wschich khromadźinach 1935 bohace wobdźěliła. Rosprawa pokładnje swjeselazu wobras posticzi. Sa pschikładne wjedźenje pokładnje so pokładnikej dźak wuprajl. Strowotnych p'icźinow dla pak zwoje sastojnistwo złoži. Tuto so woborowemu feldweblej Korli Schusterej pschepoda. Na to běchu wschitzy wobornizy hischcze někotre hodźinki wjeseli hromadźe.

S **Bukez.** Po dołhej cźežkej, s wulkej zcźerpnoscźu snježenej khorosczi wumrě tu wczera rano mandźelska dołholetneho wobhospodarja daloko pisches mjesy nascheje wzy znateho hoscźenzarja „K staremu Fryzej" Augusta Dietrichowa rodź. Bielsoldez. Běsche 76 lět stara a pokhadża s Lutyjej pola Hodźija. Loni wožwjeczi se swojim mandźelskim khromadźe złoty khwaź. Bě pak tehdy hižo khorowała na khorobne łožo liputana. Do Bukez Dietrichez zwójba hižo w lécze 1902 pschińdże.

S **Drježdźan.** „Khromadnik", žerbske literarne sjednoczenstwo w sakskej stolizy bě sajo pschepołožko na hodowny zwjedźeńk, kiž też tón krócź sdo derje pschedźi. Njedźelu 12. t. m. sešdźechu so evang. kaž kat. Sserbja we „Johanneshof po swuczenym wschinju a we wopraw-dźitej harmoniji pschińdże wjeczor je swojim bohatym zwjedźenskim porjadom. Hodowny sacźišchcź sbudźesche

Hospodarski rozhlad

Pjatk, 17. januara 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,476	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,28	100 českosł. krónow	10,275
100 šwajc. frankow	60,80	100 franc. frankow	16,385

Barlinska burza, 16. januara. Bursa wotewri so wczera sašo w pschecźelnym měnjenju. Hdyž tež njeběsche wuwicze na spocźatku burzy zyle jednotne, běchu tola pschewažnje trucźiske kurzy žtyschecź. Na wobthodze wobdźěli so kaž hacź dotal wobzeje bankowske klientela, kotraž bě sašo wiki s kupnymi pschikasami sastarała. Na druhej stronje pak kuliša, kotraž może jenoź na krótke cźasy diponowacź, pschezo sašo wotpschedawasche. Po prénich sapiśach stupachu kurzy skoro na zyłej cźarze, a sašo so někotre hódnoty wobzebje wobkedźowachu. Na rentowych wikach běsche dale cźicho.

Barlinske žitne wulkowiki. Powschitkownje njeje so na wokolenju Barlinskich wulkowikow nicźo pschemeniło. Nataržo wiki pschezo hischcze poměrnje žłabje s policzenjemi sastaraja. Khlěbowe žita a wobzebje pschenicźu so běžnje samécźeja, tola pschirażi so wětschu naturalnu wahu so njerady pschihłowoleja. Barlinske mlyny kaž hacź dotal jenoź po pokasłach kupuja. W rožu wobrot njeje tak wulki, dokelž maja mlyny pschezo hischcze khěstro wulke składy. Dobre drużiny jeczmjenja sa piwarnje ja industriju so dale samécźeja a sa žrěnje druzíny ju polnicźenja trochu nižše. Mowja a jeczmjeń k pizowanju staj žedma na wikach, tola napraschowanje je dale wulke. Muki maja měrne wiki.

Wjezra dźiateesche w Barlinje zrutnaš

pschenicźy W 8: 9,90 hr., W 9: 9,95 hr., — rožki R 8: 8,10 hr., R 11: 8,25 hr., — jeczmjenja G 7: 8,35 hr. G 9: 8,60 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,20 hr

Wiki w Lubiju.

Pschenicza 9,15 hr., rožka 8,10 hr., naletni jeczmjeń 10—10,80 hr., najwjetši jeczmjeń 8,35 hr., wowsy 7,80 hr., běrny 3,10—3,60 hr., žyno 3,90—4,20 hr., žłoma. j maschinu młóczena 2,35—2,60 hr., pschenicźna muka 16 hr., rżana muka 12,25—13 hr., pschenicźne wotruby 6,60 hacź 6,90 hr., rżane wotruby 5,70—6 hr., butra, ¼ punta 75 pj., jeja, schtuka 11 pj., twaroh, punt 20—25 pj., kał, běły punt 10 pj., kał. cźežwjenu 12 pj., taroty 12 pj., łoboda, jědźna 20 pj., kał. žydrołty schtuka 30—35 pj., kołrabi 5—10 pj., porej 20 pj., kał. tśikały 13 pj., zybła, punt 12—16 pj., jabłuka 15—35 pj.

Wiki w Kamjenzu.

Pschenicza 9,85 hr., rožka, nowa 8,30 hr., jeczmjeń, naletni 8,35 hr., wowsy 7,80 hr., pschenicźna muka 18,25 hacź 21 hr., rżana muka 12,30—12,50 hr., pschenicźne wotruby 6,50—7 hr., rżane wotruby 6—6,50 hr., žyno 4,50—4,75 hr., žłoma słatna 2,50—2,75 hr., žłoma łe łaschtanju 2,50—2,75 hr., butra 76 pj., prošata 12—20 hr., kał, běły, punt 10 pj., kał. cźežwjeny 12—15 pj., kał, žydrołty 30—60 pj., łoboda, jědźna 20 pj., zybła 12—15 pj., seleri, dula 20 pj., khěn, punt 70 pj., morkwej 8—10 pj.,

Wiki w Khocźebuzu.

Mjažo, howjaze, punt 70—90 pj., mjažo, cźelaze 65 hacź 90 pj., mjažo, łopjaze 0,80—1 hr., mjažo, žwinjaze 70—90 pj., jeja, schtuka 11—13 pj., butra, punt 1,35 hr., twaroh 25 pj., łany wolij, litr 1,40 hr., liny, punt 1,40 hr., schcźuki 1 hr., karwy 1 hr., hołbje, młode, schtuka 50—90 pj., kury, žiwe, punt 50—60 pj., thapony, žiwe 40—55 pj., kołrabi, schtuka 15—20 pj., morchej, punt 8 hacź 10 pj., łoboda, jědźna 25—35 pj., kał, žydrołty, schtuka 35—60 pj., kał, cźežwjeny 12—15 pj., kał, běły 10 pj., kał, wirsingowy 15 pj., žołotej, kerćźt 10—20 pj., měrnik 20—25 pj., trén 50 pj., radiski, walcźk 10 pj., zybła 10 pj., kulerepa 5—8 pj., běrny, zentnar 3—3,30 hr., běrny, punt 3½—4 pj., jabłuka, punt 20—40 pj., worjechi 40—60 pj., worjechi. łěsne 40—55 pj. — Prožata: 8—12 hr., 13—16 hr., 17—22 hr.; běhati 23—30 hr., 31—40 hr., 41—55 hr.

Płaćizny rězneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

16. januara 1936 Płaćizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:	
Celata: 614	
Najlěpše korminene ćelata wot cyca	56—65
Srěnje korminene ćelata wot cyca	48—55
Snadnie wuwite	42—45
Najspatnišе	—
Swinje: 426	
Tučne swinje, přez 150 kg. cźežke	56
Połnomjasne swinje wot 120 hacź 150 kg. cźežke	54
Połnomjasne swinje wot 100 hacź 120 kg. cźežke	52
Połnomjasne swinje wot 80 hacź 100 kg. cźežke	50
Miasne swinje wot 60 hacź 80 kg. cźežke	—
Rancy	—

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tunj abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	16. 1.	15. 1.		16. 1.	15. 1.
Pšeńca	208,0	208,0	runy	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	171,0	171,0	wowka	14,7-15,0	14,7-15,0
jeczmjeń now.	230-234	230-234	módre łuniny	8,75-9,25	8,75-9,25
jeczmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	12,2-12,7	12,2-12,7
wows	—	—	zeradella	21,0-23,0	21,0-23,0
kukurica	—	—	rans. wosušk	—	—
pšeńč. muka	27,05	27,05	lany wosušk	8,65	8,65
rżana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrni. kruški	8,7J-8,75	8,65
rżane „	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana słoma		
hroch, Viktor.	22,5-23,5	22,0-23,5	pšeńč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5	ječna „		

Płaćizna za pšeńcu za wuplodźerja 8: 198.0 9: 199.0
Płaćizna za rožku za wuplodźerja 8: 162.0 11: 165.0
Płaćizna za jeczmjeń za wuplodźerja 7: 167.0 9: 172.0
Płaćizna za wows za wuplodźerja 9: — 13: 164.0

Hłowny redaktor Marko Smolerf w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźěł a přiłopk Marko Smolerf w Budyšinje a za nawołtki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a ćišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. XII. 1935 2256. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 5 płaći.

dekorazija, dale tež nasche hodowne spěwy a wešelbje pschednoschi knjes farar ja em. Handrik ze Slepeho. Wón samóh tak prawje nutrnje wuinam hodow wobrasowaca narod nascheho wumóžnika do zwětla stajic. Spomni na wulkich muzow kaj Julius Caesar, Napoleon atd., kiž dźěchu žo Bohu runacz a tola pak nakasani abo njenakasani wotenděchu do wiceje wěcznoscé kaj lódy druhi zmjerzny. Wschitko saňdze, jenož sbožnoscz cziowjekam swostanje a nadšiku ju dozpěmy. Dźak sa wuběrny pschednoschi wupraji knjes dr. Krawza sajpřewa nam knjes student paedagoga Cžěsla „Hody" wot Krawza a Kozorowe kompozizije „Won do pola" a „Bog běrej brěžnczu". Ssmy potajkim k nowemu pěknemu solistu pschischli, kiž wiele sa pschichod lubi. Muinamnje rjenie spěwasche Krylla Burgaslowa a doby se spěwami „Nasch dźěd, kožuch" atd. dźakowne pschipohlucžasche. Schkoda, so wona nam nětk Božemje praji, shubimy s niej idealnu noschertku nascheje spěwnej kulturu. Druhi dźěl wupjelni žo se žortnymi wustupami, pschi kotrymž bamo nasch staro 75lětny kompositor Krawz se strowym humorom žo wobdźěli. To bě wjeczor za duschu a wutrobu.

S **Rachlowa** pola Kubschiz. (Njedźenske dźěła w gmejnskim hacze.) W tudyschim gmejnskim hacze je žo hižo ſ dawno wotmyslenymi rjedźerskimi dźěłami sapoczało. Brjohowe murje hacženja běchu rosbadate a maja žo nětko se składa snowa notwarcz a to tak, so žo zyłenu krajinenu wobrasej pschimjerja. Nimo teho šo pschitok a wottok snowa pschiprawitaj. Dźěła, kotrež žo ſ wulkeho dźěła se sjawnych pjenjes wonkonjeja, nawjeduje twarzki mischtr Lejnert ſ Budyschina. Wschě Rachlowšzy hjesdźelni žu tu dźěło namakali.

S **Bukez.** Kichesčzanska žónska žłužba sa Bukezy mějesche pěrenju shromadźiznu w nowym lěcze w zyrkwinskej gmejnskej sali. Po postrowjazych a nowolětnych pschecžach mějesche kurator pschednoschi wo Abežnjkej a wo abežnjskim kichesčanstwje, dale wo Božich žłužbach a zyrkwinskim žiwjenju w mjenowanym kraju.

S **Rakez.** W pschichodnych dnjach sapoczina žo we wobluku wukublanja maczerjow schijazy kursus. Pschisjewjenja maja žo stacz pola knjenje Křezoroweje.

Z **Khrósčic.** Nuzowe zjednoćenstwo wobsedźerjow koni za Khrósčicy a wokolinu měješe zaňdźeny tydźeń swoju hłownu zhromadźiznu. Předsyda wjesnjanosta Pawoł Cyž ze Smječkec móžeše ze spokojenjom zwěsčić, zo je so wobkhodne lěto derje wuwiło. Jedyn sebustaw bě wustupił, za to pak je 5 nowych burow přistupiło. Na kónen předsyda rozdźěl mjez nuzowym zjednoćenstwom a zawěsčerju rozjasni. Přineški nuzoweho zjednoćenstwa wučinjeja nětkle 3 proc., pola zawěsčerje 10 proc. Tehodła so radźi, zo so hišče wjacy burow a ratarjow zjednoćenstwu přizamknje.

Z **Njebjelčic.** Hižo wčera pisachmy, zo měješe tudyša dobrowólna wohnjowa wobora swój 25. założenski swjedźeń. Herbska gryčta běše wokolo 8 hodź. njedźiwajo hubjeneho wjedra hač na poslednje městno wobsadźena. Po hudźbnym přednošku postrowi hejtman Mikławš Žur wšěch přitomnych a wosebje też hosći susodnych woborow a přeješe wšěm prawje wjesele a wokřewjace hodźinki. Na to wuspěwašaj so narodnej hymnje. Jubilar sekejiny wjednik Rudolf Bernhard rjany prolog přednjese, kotryž je k. wučeř Wuješ z Njebjelčic zbasnił. Sčěhowaše spěwana hra „Studnička w dominje" w 5 jednanjach. Tydźenje dołho běchu so hrajerjo na tutu hru přihotowali, zo bychu ju derje předstajili. Knjez šulski wjednik Renner bě wšě spěwy derje nawučił a měješe też hewak hudźbne wjednistwo. Też kulissy bě k tutemu zamérej wosebje knjez Buk z Njebjelčic připrawił. Wjesela reja jubilejny swjedźeń skónči.

Ze **Serbskich Pazlic.** Zaňdźenu sobotu swjećeštaj tu mandźelskaj Jakub Langa a jeho žona rodź. Krawcec swój sléborny kwas w najlěpšej čiłosći a strowosći. Ze wšěch stron so jubilarowaj zbožopřeća wuprajichu.

S **Jamneho.** Personalije morwego, kotrehož bě hajnik 3. januara w khójnach njedaloko wsy namakał, žu žo někto swješčile. Tudyschi hamtaŕ je na składze cžišła kolesa, kotrež žo pschi morwym namaka, jeho wosobu swěsčijcz mohł. Jedna žo wo 63 lět stareho R. B. ſ Frankenhaina w Arnstadtskim wokrjeżu w Durinskej. Po powołanju bě piekarski mischtr a ratař a bě žo se žiwjenje domjenył 6. oktobra wotžałił.

S **Ruckwalda.** (Cžěkacz kruwje.) Psched někotrymi dnjemi cžekwischtaj tudyschenu ratarjej kruwje, kotrejž lěchtej do wola sapschahnjenej. Padaze deski wosa jej ſpótschischtej. Wobhdźeješ, kiž žo prózowasche, kruwje sadźerjeczej, pschi tym sniesboži. Stanu žebi wjazy krócz vjebła. — Pschichodnu njedźelu budźa w 9 hodźinach jenož němske kemsche, žerbske wupadnu.

Poslednje politiske powěsće

Ssowjetska Ruska žyłne wójnske łódźstwo natwari.

Wutoru je namětnik ludowego kommissara sa sakitanje, marschall ſowjetskeje unije Tuchačewſk: wo wojerskim rosčenju sa lěto 1936 rěcžał. Wón rosčenje hišcze žnadne njenowasche pornjo nadawkam krajneho sakitanja. Jeho rěcz žo ſwjetscha Molotowej rěcži psched někotrymi dnjemi runasche. Ssowjetske žiwe wo němskich nadpadowych wotpohladach wospjetowasche a němske wukowy w lětarstwje, dróhitwarstwje a żelesnizarstwje napsmni. Tuchačewſki też na japansku wojerſku móz pokasa a rjekny, so dyrbi ſowjetska Ruska we wojeczoru a ranju měcz žyłne wójsko stejo.

S tuteje pschicžiny **žo cžerwjene wójsko hinak organizuje.** Dotal je było we wójsku wjazy tych, kiž krótki cžas žłuža a njenje wojakow ſ dobeho žłužbu. W nowischim cžasu pak nětdźe 75 procentow wojakow 2 hacz 4 lěta žłuži, ſ cžimž žo wojowarska hotowosć wójska polepschi.

Schtož wójnske łódźstwo nastupa, Tuchačewſki rjekny: **„Pschiprawimy mózne wójnske łódźstwo a prózujemy žo wotžebje wo podmórske wójnske łódźstwo. Tola pódla wutwarjenja podmórſkich cžołmow tež njepschestajwajy druhe wójnske łódźstwo wudospołnjamy. Nasche wójnske łódźstwo dyrbi na łódźy pad być žyłne a mózne a dyrbi na powschitkownej wyschinje wobrónjeneje mozy stejecz."**

Tež wo mechanisowanych wotdźělenjach cžerwjeneho wójska Tuchačewſki rěcžeše kaj tež wo pschiprawjenju nowych garnisonow a natwarjenju nowych kasarnow. Polěpschenje wojerſkeho lětarstwa rospominajo Tuchačewſki dźěli, **so wójsko wosduškowarjow ſ padakom 60 000 muži liczi. Shromadna žyłnosć ſowjetskeho wójska dźenja 1,3 miljona muži wuczinja, to je 350 000 wjazy hacz w łońschim lěcze.**

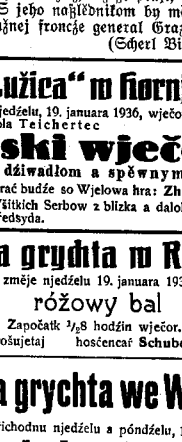

Pscheměnjenje w italſkim wyschſchim roskasowarſtwje? Po jendźelſkich powěſčach ma žo hłowny roskasowar italſkeho wójska w ranjschej Afriży marschall Badoglio sašo do Italſkeje wróčzicz, kaž žo praji, dla strowotnych pschicžinow. S jeho naſlědnikom by měł hłowny roskasowar na južnej froncze general Graziani być.

(Scherl Bilderdienſt, M.)

Lavalej žo wosſpjet dowěrjenje wuprajiłc.

Na ſóstwórſkownym pośedźenju ſtanzowiſeje komory minisjerſki ſrezident Laval namjetowaſche, ſo by žo žnjedom wo ratarſkich praſchenjach jednało, kiž běchu žo komorje pschedpołożile. Sdobom Laval namjet staji, ſo ma žo wothłosowanju, hacz ma komora k njemu dowěrjenje. Pschi wothłosowanju dosta Lavalowe knjezeſtwo 315 hłoſow, pschecžiwo knjezeſtwu 251 ſapóſłanzow hłoſowaſche. Potajkim dosta knjezeſtwo wjeſchinu 64 hłoſow.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Jagdpachtgeld.

Die Listen über das den Jagdgenossen der 3 städtischen Jagdbezirke zustehende Jagdpachtgeld und die Auflstellung über Einnahmen und Ausgaben der Jagdgenossenschaften auf das Jagdjahr 1935 liegen 14 Tage lang im Rathaus, 1. Obergeschoß, Zimmer 5a zur Einsicht aus. Einsprüche können innerhalb der vorgenannten Frist erhoben werden. Alsdann wird das Pachtgeld in der Stadthauptkasse, Gewandhaus, 1. Obergeschoß, an die Berechtigten ausgezahlt.

Beträge, die innerhalb von 3 Monaten nicht abgehoben werden, verfallen zu Gunsten der Genossenschaftskasse.

Bautzen, 14. Jan. 1936. **Der Jagdvorsteher.**

Als gefunden gemeldet bezw. an das Fundamt abgegeben wurden seit 1. Oktober 1935:

4 Geldtaschen mit Inhalt, 7 Uhren, 3 Trauringe, 1 Brille, 2 Handtaschen, 3 Fahrräder, 1 Klappermantel, 1 Schirm, 1 Gebiß und 1 Dreiecktuch.

Ferner wurden 3 Hunde als zugelaufen und 1 Faſan als zugeflogen gemeldet.

Die Verlustträger wollen sich im Rathause, II. Stock, Zimmer Nr. 17, melden.

Bautzen, am 14. Januar 1936.

Der Oberbürgermeiſter.

Die Gemeindestraße **Oberuhna-Bloaschütz** wird wegen Erdarbeiten an der Reichsautobahnstraße in **Flur-Salzenforſt** vom 14. Januar 1936 während der Dauer der Arbeiten — zirka 2 Monate — **gesperrt.** Der Fahrverkehr wird über Bolbritz-Bloaschütz gewiesen.

Bautzen, am 15. Jan. 1936. **Der Amtshauptmann.**

Towaſtwowski powěſtnik.

Bačon. Spěwny wotrjad (cyły khór) zeńdźe so pjatk wjeczor we wosmich hodźinach. Spěwniki sobu přinjesć!

Hornja Hórka. Serbske tow. „Łužica" wuhotuje njedźelu 19. 1. 1936 wjeczor ½8 hodź. serbski swjedźeń w Teichertec hosćencu. Wšitkich lubych Serbow a znatych wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Lipsk. „Serbske blido" ma swoje prěnje skhadźowanje w lěče 1936 wutoru, 21. januara, wjeczor we 8 hodź. w hosćenču „Halštrowski hród" (Elsterburg) na rózku Halštrowskeje a Frankfurtskeje dróhi.

Minakał. Towaſtwo „Statok" ma njedźelu 19. januara w hosćenču we Łomsku pisany wjeczor ze spěwom a dźiwadłom.

Rakecy. Na přichodnu njedźelu 19. jan. wotmyślena hłowna zhromadźizna serb. tow. „Lipy" dyrbi so ważnych přičinow dla wo tydźeń wotstorčić.

Předsyda.

Směšk

Měšczanka: Cžohodła tale kruwa pschezy ruje? — Bur: Ta je wczera žwoje cželatko zhubiła. — Měšczanka: haj, ja žym też tydźeń dołho płakała, hdyž dyrbjeſche moja Marka do Lipska do penſionata.

*

Dźowka: Nano, mi žo ſda, ſo by žebi mje Micžałej Jan wſak. — Nan: Schto žebi myślisch; tón dźěn hischcze ani njewě, hacz tuklo dóstanje. — Dźowka: Ale hdyž budźe to wědźecz, potom žebi mje njewośmje.

Běleny hroch wari so derje, słodźi derje . . **punt 30 pf.**
Sočki . . . . . **punt 25 pf.**
Kisały kał . . . . . **punt 12 pf.**

Oskar David
Kolonialne twory w Budyšinje
na Dźiwadłowej hasy 6 80

Gardiny, rolowy
tunjo pola [59
Würker na Zwonkowne
Lawskej hasy 10

20 trjeb. mužacych
a žonj. jězdnych kolow
předa tunjo [78
J. Schieback
na Mužakowskej dróży 4

Kruwa, pod kotrejž cželatko steji, 79
rjany, 2- hač 3lětny . . . . **zrěbc,**
dobry strażowański . . . . **pos,**
wšitko na předań w Budyšinje
na Fichtowej dróży čisło 6

Kupujće pola
našich inserentow

Mjatličkowy čaj ⅛ pt. 0.25
kamilkowy čaj ⅛ pt. 0.25
(rom-ski)
anis. čaj ⅛ pt. 0.10
kopricowy čaj ⅛ pt. 0.10
želbijowy čaj ⅛ pt. 0.10
hrudźowy čaj. ⅛ pt. 0.20
baldrijanowy čaj ⅛ pt. 0.30

Dźiwi potom, kopřiwiny, čornoslohowe łopjena, encian, bós, njemerničku, čěłowe a lo, sennesowe łopjeńka, potom, ⅛ pt. 15 pf.

Korjenjowy stan 81
na Hłownym torhošću
(z napřeča policajskeje straže)
korjeninowa
rozpósłarnja Thauer
Klamy na Šulkelskej hasy 30

Khomotowe
napisma
(Kumtschilder) 74
po přikazni, poskića
Siegel w Budyšinje
na Zadn Bohatej hasy
blizko Butrowych wikow

Makulaturu
(je to hižo počišćana papjera)
wotedawa w kóždej mnohosći
Serb. knihařnja w Budyšinje

Tom. „Łužica" w hornjej hórcy
Njedźelu, 19. januara 1936, wjeczor ½8 hodźin budźe pola Teichertec
serbski wječor
z dźiwadłom a spěwnym přednoškami
Hrać budźe so Wjelowa hra: **Zhubjena njewjesta.**
Wšitkich Serbow z blizka a daloka lubje přeprošuje
Předsyda. [76

Herbska gryčta w Radworju
zmjeje njedźelu 19. januara 1936
różowy bal
Započatk ⅛ hodźin wječor. [75
Wutrobnje přeprošujetaj hosćencaŕ **Schubert a mandźelska**

Herbska gryčta we Wotrowje
Přichodnu njedźelu a póndźelu, 19. a 20. januara, so
kózłopiwo toči
Zdobom je . . . . **hrajerski turnér** (dwójnowowa hłowa)
Na woboje přećelnje přeprošuje **Jurśec swójba**

Wšitke
šulske knihi
serbske a němske
dostanjeće
w Serbskej knihařni
w Budyšinje w Serbskim domje

30 **We wukładnym woknje**
T. ALBERT Sulske tornistry, aktowe mapy, pisańske mapy
Myslće hižo něčto na kmótřace dary!
w Budyšinje na Ławskich hrjebjach 10

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,61 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćeńcarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 15 | Budyšin — Sobotu 18. januara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Dr. Goebbels wo położenju Němskeje

Wulkobarlinska župa nazionalsozialistiskeje strony je pjatk wječor w němskej hali swój prěni župny sjězd lěta 1936 wotmě̌ła. We wobšěrnej rěči, kiž dleje dwaju hodźin traješe, župny wjednik, němski propagandowy minister dr. Goebbels nětčišće położenje nazionalsozialistiskeje Němskeje wopisowaše.

Dr. Goebbels pječi spočatku swojeje rěče na historisku woprawdźitosć pokaza, so žu duschowne mozy w žiwjenju ludow pječego hischcže žywlnische hač materialne mozy. S tuteho stejišća̋a žo minister pječerjiwo krititkam maleho ducha wobroći. Revolucionar, kiž na wulkim dźele za pječihod dźěła, tež do pječihoda hlada, mješ tym so móže reakcionar jenož do sajdźenosće̋e shladowaś.

Schtož nazionalsozialistiku revoluziju nastupa, minister rjekny, **so tuta revoluzija hischcze njeje skónčena a budže letdźesatki tracj, prjedy hač to pječiwjedźe, schtož je ẑebi nazionalsozialismus wotmyślił.** Dr. Goebbels tež wótrje pječerjiwo mudraczkam a krititkam rěčeše a jim roskaza, so mužojo nazionalsozialistiskeho knježerstwa wobčežnosće snaja a žo jenož wo ludowe swoje prózuja. Wón **tež** nadrobnje pječiny roskaza, kiž žu k tomu dowjedle, so je zyroba druhdy trochu žadnischa. Wosjpjet wón rjekny, so ẑebi to, so bu němski lud saž̌o wojerski lud, a dźełowa bitwa žrědki žadatej a so nazionalsozialismus pječi nastupjenju mozy njeje měchi se slotom nadeschoł.

Dr. Goebbels prjedawische knježerstwa ſ nětčišćim pječiwnosće a pokaza, kak žu žo wězy pječemě̌nile. Prjedy je žo bjes wobmyślenja pozčežowało a pežeče pjenjesy žo ke kupowanju zyroby ſ wukraja trjebachu. Tak buchu prjedawšći mózny wot wukrajneho finanzneho kapitala wotwišni. Nazionalsozialismus wšo tajke sadźerženje wotpokazuje. Pod schumjazym pječikleskom pječihotnych tyđzacow rjekny, **so drje žmy skromnje žiwi, so pak žo wot teho žiwimy, schtož žmy ẑebi sami nadźełali.**

Němski propagandowy minister tež žaneho dźěła njewostaji, **so ẑebi nazionalsozialismus wě̌žnych mudraczkow njeda lubicj.** Wón zyle sjawnje **nasche hospodarske położenje** wopisowaše a pječihpomni, so je žo dla njepječihódneho wjedra w dezembru licba njesaklužerjow bohužel saž̌o potwjerdźiła. Wón tež rjekny, so mamy žo ſ wobčežnosćemi žurowinow a dewisow bědźicj a swěrcji, **so žu to wobczežnosće, kiž žo hodźa wottstronicj a wo kotrychž budże žo hižo w bliskim pječihodźe ldźma hischcze rěčeć.** Nazionalsozialistiska strona je žo w lětach žywjeho wojowanja dyrbjała wobčežnosćemi bědźicj a je dźensa nade wšěm wulkim, schtož je žo dopołnu, sapomniła wo wobčežnosćach rěčeć.

Wulki dźěl žwojeje rěče dr. Goebbels tež na **wězy swonkowneje politiki** nałoži. So je žo němski lud saž̌o wojerski sčinił, je jemu k žywlnosći dopomhało, so jn zyły świet wobkedźbuje. **Neutralnosć, sadły kotrejež móz sćeji, może być wuras najwjetscheje žywlnosće, neutralnosć bjes mozy pak, kaž dr. Goebbels praji, je jenož bojasnosć.** Wón posłyštam rasnje napscherjo stupi, ſ kotrymiž ma žo dwěl na němskej neutralnosći w italsko-abeżynskej wójnje sbudźicj. Minister rasnje neutralnosć pječi tutej swadźe wuzna. W praschenjach swonkowneje politiki je němski lud pječesčene, hdyž ma tež hewak wo druhich wězach, njech žu to hospodarske abo zyrkwinske, wschelake myślc. Spekulazija na njejednotu němskeho luda je wopaczna spekulazija. Swět móže ſ nami być spokojom, njeczininy jenu zamych staroscżow a dyzeny w měrje žwojeho dźěła hladacz.

Zyle smě̌rom dr. Goebbels swěrcji, **so žo Němska tež pječed najžylnischim napinanjom žowjetskeho stata na polu brónjenja njestrachuje. S dobrym humorom pak wón pječihpomni, so pak žnadź žu w Europje staty, za kotrej móža žo žowjetske posprytu straschnje wuskutkowacz.** Schtož žo mjenujży ſ bolschewismom naładźuje, dyrbi tež ſ tym licżicj, so jeho wón jeneho dnja sežeje.

Dr. Goebbels žo tež praschenja kolonijow podótknu a roskaži, so Němska njemóże pječego bjes kolonijow wostacz. Na konzu žwojeje rěče wón na mischtrske waschnje roskaži, so chże Němska žwojemu dźěłu a měrej žiwa być. **Wona je wobtwjerdźena kupa měra, kiž měr sakhowa,** dokelž móże jón schlitacz. Se schumjazym pječikleskom shromadźeni žiłychachu, so žo wjednik najebacz njewěrnych powěščzow wukrajnych nowin najšćepscheje strowosće wjeseli.

Jenotna němska hospodarska politika

Schtwórtk je žo w Scheżerżinje hospodarska komora za Pomórsku załožiła. Mjes zastupjerjemi wyschnoscjow, wojerstwe mozy, strony a znamjenitymi wosobami ſ hospodarstwa bě̌če tež němski a punkt hospodarskeho ministra prezident němskotatneje banki dr. Schacht pječitomny. Sakoženska shromadźizna za wožebitu cżesć̌, wobhladowasche, so bě̌če tež generalny półny marschall ſ Mackensen pječischoł. Hdyž bě̌če nawjedowar shromadźizny, prezident wikowarskeje komory dr. Lange wustawki a nadawki pomócskeje hospodarskeje komory wojsewił, wón zobustawny pódlanskeje rady sapokaja.

Po někotrych pječednoschkach žo **němski** hospodarski minister dr. Schacht je **wschelakimi** jenotliwymi praschenjami sabérasche, wo kotrychž **bě̌če** žo w pječednoschku rěčało. Wón rjekny, so w hospodarskej politizy na theoretiskim rozrěčezowanju njesalezi, cżim mjenje, dokelž žebi pječi jenotliwych wotrjadnych wuraſach kóždy něchto druhe myślł. **Hospodarski minister naspomni tež wukrajne wumyślenja wo napscheczjiwych nahladach mjes wjednikom a jeho zobudźěłacżerjemi. Swjezalaze je, so mamy w Němskej jenož jenu politiku a tež jenož jenu hospodarsku politiku, mjenujży wjednikowu politiku, ſ kotrymž a ſa kotrehož sámery dźěłacy je kóždeeho ludoweho towarscha najwjetsche spokojenje.**

Wulki appel wjednikow němskeho rjemjeła

Na prěnim wulkim dźěłowym sjězdze, kiž žo w Frankfurcże n. M. k pječihotowanju ketuscheho němskeho rjemjeślniskeho sjězda wotmě̌, je němski rjemjeślnistki mischtr W. G. Schmidt pschehlad wo žwojich planach wojsewił. Hinak hač koni rjemjeżko lětża wulke žyły rjemjeślnikow do Frankfurta njeswoła, ale wotmeje jenož wobschěrny appell wjednikow, na kotrymž móża žo wšo druhy rjemjeślniży jako pożłucharjo wobdźělicj. Němski rjemjeślniski sjězd 1936 sapocżnje žo 4. junija. Němski rjemjeślnistki mischtr sažadnje rjekny, so ma žo jenož hischcze kóžde tři hač pjeć lět wulkodemonstrazija němskeho rjemjeżka w Frankfurcże wotmeć.

Rudolf Heß při generalnym appelu NSKK

Nazionalsozialistiski korps motorskich jězdżerjow je schtwórtk wječor w němskej halli w Barlinje generalny appell wotmě̌. 20 500 NSKK-muži bě̌če žo sešeršo. Pječed nimi rěčeše nimo korpsoweho wjednika Hühnleina wjednikowy namě̌stnik, němski minister Rudolf Heß. Wón motorskich jězdżerjow wobežje napominasche, so bychu ſ pomérnej spěchnoscżu jězdźili a ſ njeničzim pječestrjebanjom, kiž ſ tym swiżuje, k wofstronjenju njedostatka na bevisach pječipomhali.

Italski general znowa wo dobyću rozprawja

W italskej wójnskej rospravje cżitżo 99 žo wo wojowanju na somalskej fronce wojsewja, **so je žo bitwa, kotruž je general Graziani 12. januara na somalskej fronce sapoczał, ſ połnym dobyczom Italczanow skónczita. Sbity njepschecżel cżeka. Pschecżiwjenja zbytnych italskich wotdźelenjow žu žo pschewinyle a wojazy wjerčka Desty žu žo do njeporjada sehnali. W někotrych wotrěskach žu italske motorisowane kolonny 120 kilometrow postupite.** Italscy wojazy njepschecżela hischcze pschesecżehaju.

Pschi zhromadnym sapschimowanju pěschkow, tankow, artillerije a letadłow je njepschecżel jara cżeżko schkodował. Hač do schtwórtka je žo 4000 mortwych noliczito. Hižo w prěnich dnjach wojowanja žu Italczenjo wjele abeżynskich wojakow sajeli. Jim je tež wjele tżelbow a maschinskich tżelbow do rukow padło, tehorunja někotre kanony. Kaž žo powě̌, je italske domisnisče wójsko mało schkodowało. Domišnjży wojazy a domorodni wojowarjo kaž tež somalscy Dubatojo žu žo wurjadnje smużicże wopokasali.

Na eritrejskej fronce žu lětarjo na njepschecżelske wotdźelenja w Tembienskej, pola Amby Aradama a pola Quorama bomby mjetali.

Italske wopisowanje bitwy

We bitwje, kotraž je žo schtyri dny dołho w jubasskich kerczinach bila, Italczenjo tatle pišaju: Italske panzerowane wozy husteje kercziny dla njemóżachu wschudże dopředka. Pěschcy dyrbjachu na wjele městnach we wojowanju muża pschecżiwo mužej abeżynskje stejischcża dobycz. Hdyž pak mózachu panzerowane wozy jěżdżicj, bě̌če wojowanje za Italczanow łohke a za Abeżynjanow cżeżke pschi wulkich wopórach. Italczenjo wojewjeja, so žu ſ bitwu žwój sámer dozpěli, njemjenujży wójsko wjerčka Desty rozschnali.

Abeżynjenjo njewostachu jenož pschi sakitanju žwojich stejischcżow, ale jara husto italske wójsko nadběžowachu. Na městnje, hdyž žo Dibub do Juby wuliwa, bě̌chu Abeżynjenjo hnězda maschinskich tżelbow natwarili. Tam žo hanu abeżynscy jězdni pschecżiwo italskim tankam sastajichu, woni pak dyrbjachu skónczenje wojowanje spuschczicj a cżekacz.

Mjes rěkomaj Webi Gestee a Webi Schebeli bě̌če wojowanje tehorunja wobcżežne. Tam bě̌chu žo abeżynske wotdźelenja derje we wulkich jamach pječed italskimi wojakami a lětadłami spytałe wulkowacz.

Italska so na hroznosće Abesynjanow hóršì

Italske knježerstwo je generalnemu sekretarej Swjazka ludow telegramm pósłało, w kotrymž žo abeżynske knježerstwo winuje, so je mjesynarodne rěczenja franiło a ſnamjo cżerwjeneho kschiża ſnjewuzilo.

Nimo teho žo w telegramje pišche, so žu abeżynscy wojazy na eritrejskej a somalskej fronce hrosnosće skucżili. W telegramje žu žo wschitke pady naspomnile, hdyž žu Abeżynjenjo dum-dumske kulki wuzywali. S dokładami žo spyta dopokazacz, so žu Abeżynjenjo ſnamjo cżerwjeneho kschiża ſnjewuzywali.

Abesynska „smjertne bataillony" zestaja

Abeżynske wójsłowe wjednistwo „smjertne bataillony" wutworja, kotrež maju pschecżiwo italskim tankam wojowacz. W Addisu Abebje młodych abeżynskich wojakow na to wuwuczuja, so bychu ſ zyle blisko italske tanki dobywali, hdyž je ſ palazym petrolejom polija. S tajkim postupowanjom dyrbi žo wobhładka k wulsenju ſ tankow nuſnowacz, so bychu ju Abeżynjenjo lohko popadnyli. „Smjertne bataillony maju žo posłužischo na zyku frontu wupschestrěcz. Kaž žo ſ Addisa Abeby powě̌, žu žo tuhżuzy młodych Abeżynjanow do „ſmjertnych bataillonow" samolwile. Wojazy žo w Addisu Abebje pschi tankach wuwuczuja, kiž je abeżynske wójsko Italczanam wotdobyło.

Położenje w Egiptowskej

W Egiptowskej politika napjatosć hischcze njeje powuschczita. Pschego hischcze žo tam na wójnsku swadu ſ Italskej pschihotuja. Kak chutnje Jendżelczenjo na pomery ſhladuja, je wschelakich ſnamjenjow wulkadża. Tak žu žo na pschikład žónske zobustawny jendżelskeje kolonije namolwjale, so bychu žo dobrowólnje sa kurzy k wothladanju chorych a franjenych samolwile. Jendżelska kolonija je žo tež postarała, so by wochła w khutnym padze žwoje žony a bżeczi w Luxoru samečicżej, dokelž so nadpady letadłow na Kairo a Alekfandriju wocżakuja.

Wo wuhladach Italczanow w Abeżynskej pak žo ſ mało dowěry ſudźi. Wot važnischich egiptowskich ludźi je žo wot spoczatka ſchmjatanizow žydschało, so ſo Italskej rozsudżaze wojerske dobycze njeporadźi. Tež Jendżelczenjo w Egiptowskej žo bóle a bóle taitenu myślenju pschikłoleja. Tak žo nadźija roschěrja, so ſo Egiptowska ſ hrožżej wójnu pschelutuje, to cżim bóle dźiwajo na wojerske wuwicże w Abeżynskej.

Gandhijowy přećiwnik wumrěł

Snaty jendźelsko-indiski komunistiski wjednik Sakłatwala je 62 lět stary w Londonje wumrěł. W lětach 1922 hač 1929 běše Sakłatwala sapósłanc jendźelskeje komunistiskeje strony w delnim ćejmje. W lěcze 1929 běše jendźelske knježeństwo Sakłatwali, kiž běše rasny pschećiwnik Gandhijoweje politiki, sakasało, zo do Indiskeje wróćiś.

Přeć•iske zrěčenje mjez Cěskostowakskej a Awstriskej so wobzamkło

Politiske jednanja mjes cźěskoskowalskim ministerskim pschedsydu a swonkownym ministrom dr. Hodźu a awstriskim swjatkowym kanzlerom Schuschniggom w Prašy su so wčera wječor skónčiłe. Statnikaj staj pschesjenosći we wschitkich praschenjach, wobsegje w nastupanju politiki w krajach nad Dunajom, swětłosćiłoj a potwjerdźiłoj.

Wonaj staj wobsamkłoj, so ma so „Brunjanske rozrisanske stśe ženje, kotrehoj płaćiwosći by so po 10lětnym tracźu w meźi 1936 skónćiła, wobnowiś a powjetschiś, a staj so dorěčałoj, so ma so jako pschecejelske stśeženje wudospołnić. W hospodarskich praschenjach wonaj w tu chwilu k stśeńjanam njepschistupischtaj, ale naprawy, kiž je saßadneje pschesjenosće wukhadźeja, wězywustojnym wobeju krajow pschewostajischtaj.

Wopyt fastupjerjow cźěskoskowakskeho knježeństwa we Winje je so wotmyślił, tola so cźaš sa njón hischcze njeje postajił.

Oficielne pospyty

Awstriski swjatkowy kanzler Schuschnigg je pschi swobodnim pschebywanju w Prašy pjatk cźěskoskowakskeho ministerskeho pschedsydu Hodźu wopytał a hodźinu pola njeho pschebywał. Tutemu wopytej so wopyt pola kardinalneho arzybiskopa Kaspara pschińamknu. Potom so awstriski swjatkowy kanzler k cźěskemu statnemu prezidentej Benešchej poda, kiž běše jeho na hród k hosćinje pscheprošył. Popołdnju je ministerski pschedsyda Hodźa awstriskeho kanzlera w awstriskim wupósłanstwje wopytał. Dr. Schuschnigg je w nozy k swobodze z Prahi sazo do Wina wotjěł.

Wuznam Schuschniggoweho wopyta w Prazy

Kaž Reuterez telegrafowańsa w Londonje powě, žu hamtske awstriske nowiny a cźěskoskowakske nowiny pišałe, so ma Schuschniggowe pucźowanje do Prahi najwjetschi wuznam. W nowinach žu pišche, so móže wopyt bycź spocźatk zyle nowych poměrow, pschi kotrychž žu Awstriska Maćej entencje a wjeczornymaj mozomaj Jendźelskej a Francowskej sbliži a žwoje dotalne wuske pocźahi k Italskej a Madźarskej spuschcźi.

Politiśy nawjedowarjo sběraju sa skutk symśeje pomozy.

Němski ludowy towaršcho! Ty wěsch, so je politiski nawjednik runje kaž SA-, SS-muž abo druhi zhobudźaćel hibanja winowatosći pschewsał. **Tuta winowatosć rěka: „Stuj žiwemu ludej".** Niedźeľu 19. januara 1936 po-litiśy zhobudźaćerjo nascheho wjednika po zyłej Sakskej sa skutk symśeje pomozy sběraju. Wot najwyschscheho hamtarja župneho nawjedowarstwa hač dele k blokowemu wjednikej najmjeńschcze wjeśki žu kóždy wjeśele do služa skutka symśeje pomozy staji.

W Budyšinje je žołko politiskich nawjedowarjow a rańschim appellomsapocźnje. Potom budźa jenotliwy w podkrjescha, kiž žu jim pschipokazu, na dróhach a po domach snamjeschka pschedawacź a wo wopor prožeć. Tuta sbérka je dopomnjeńsha sbérka, a wschitke snamjeschka, kiž staj nam pożlednjej měsacźaj skutka symśeje pomozy pschinjeśłoj, žu k dopomnjeću wotedawaju. Schtož je žedy hromadźi, tomu žu tu najlěpscha składnosć k wudospołnjenju sbérki poskića.

Myślimy žebi, so też jutsje sazo wobhdleśstwo Budyskeho wokrjesa swoju winowatosć cźini, so by wjednika w jeho wojowanju pschećiwo hłodej a symje podpjerał.

Politiśy nawjedowarjo sběraju sa skutk symśeje pomozy!

Lud śeji sa wjednikom a wopruje!

*

S **Hornjeje Hórki.** W lěcze 1921 potajkim psched 15 lětami žu w Hornjej Hórzy towarstwo „Łužiza" załoži, so by tu pěstowało serbsku kulturu a wobsebje też nasche serbsku rěć. Rjane pschednoschki su žu w towarstwowym wobtoku posćiłane. Wjele serbskich wjeczorow a konzertow je towarstwo Łužiza wuhotowało, a to pschezo s wulkim wusběchom. Sšamo serbsku studencza žu tu dwójzy sthadźowachu a jónkrótcź k nam też Drjezdźanske towarstwo Cžornoboh pschińdże. Tak sładujemy někto 15 lět wrócźo a hdyž też wusběchi njejsu pschemožaze, tak tola je towarstwo Łužiza swoju strażowansku Sserbowstwo na swojich mjesach. Dźakowni žmy naschemu wjednikej a kanzlerej, kiž je je žwojimi wjelekrócźnymi wuprajenjemi też naschemu serbskemu ludej dał krutu sakład sa nowe narodne dźěło. Towarstwo Łužiza pschichodnu njedźelu 19. wulkeho rózka rjany serbski wjeczor s dźiwadłom a konzertom wuhotuje. Pschedstaji žo nimo měry rjana Wjelowa hra: „Schubjena njewjesta", kotraž je žo dotal wjele raz pschedwjedła a wschudże wulki wuspěch měła. Też hewak budźe pschi wjeczoru wjele wotměnjenja a tehodła njech žadyn Sserb a žana Sserbowka njeskomdźi jón wopytać. Kóždy bohustaw njech dźeńcaj hosći žobu pschinjewdźe, a by žórka, kotraž budźe derje wutepjena, prawje polna była. Po wjeczoru budźe wjesela reja. Też hosćenzak je žo je wschěm derje sastarał.

S **Budyšeje/Hajniz.** W sańdźenym s Božej pomocu dokonjanym lěcźe je žo w naschej wosadźe wuschcźiło 7 (1934 18) dźěći, 4 hólzy a 3 holzy. Wěrowanjow bě-šło 5 (7). Semrěło je 9 (6) wosobow, 8 dorosćenych, 1 dźěcźo, 4 muzkełho, 5 žónskeho spłaha. K žwj. wopra-wjenju pobuchu 7707 (8025). S zyrkwje wutupichu 6 (6). Domawobstaranjow bě 72 (61). Nahromadźiło je žo 2428,71 hr. (2478,43 hr.).

S **Budyšeje.** (Stawniske powěsće.) Narodźiłoj staj so: 7. 1. Njemandźelka dźowka w Cžornych Rosłjach. — 14. 1. Hellmutej Gerharbej Holtappelsej, montérej w Budyšeju, synk. — Swěrowaloj staj so: 13. 1. Jan Albert Rethe, jónty wikowar w Budyšezach-Hajnizach a Róża Grandnerez, hospoża w Budyšezach-Hajnizach. — Wumrěła: 11. 1. Hanža Haukowa rodź. Fischerez, fabrikska dźěłaćerka w Budyšezach-Hajnizach, 36 lět stara.

S **Kschiwcje Borschcze.** Wschitcy tudyschi burja, kiž maja wjazy hač 5 kruwow, žu ko stókontrollowanemu sjednoczeństwu pschisamknyli. S tym žu dopokasali, so maja krutu wolu, wupłodźerku bitwu spěchowacź. Njech

---

Ze Serbow

W **Budyšinje,** 18. januara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Hdźež so wjele swari,
Tam so mało twari. H. Zejler.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor we 7 hodź. barometer 726, hygrometer plus 2, najwyschscha dnjowa temperatura 2 stop. cźopłoty. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 730, hygrometer plus 3, najnišscha temperatura w nozy 1 stop. symny. — Nišina, kotraž j krótkowjeczorneje Europy k dobremu ranju cźehnje, jenož je žwojimi połodnischimi kromami hač do naschich stron dožaha. Wětr je sažo powschitkim. Wjedro někto trochu njewobstajne a hrube wobstajne. Hdyž a hdyž je žněh abo žnadź też dešcźik seidźe. Sa jutšischi dźeń njeje wažnischeho pscheměnjenja wocźakacź. — Jutsje njedźelu žtónczko 7,55 hodź. schadźa a žo 4,27 hodź. rhowa. Mětzacźk schadźa jutsje rano 3,34 hodź. a rhowa žo popołdnja 11,37 hodź.

Wuhlady na wjedro sa jutšischi njedźelu: Njewobstajne a hrube wjedro, strach wschkrota.

*

Tydźeńšći plan kulturnych sarjadowanjow w Budyšinje.
(Sdźelkuje měšćanšći kulturny hamt.)

Tydźeń wot 19. hacź do 26. januara 1936.

Njedźelu 19. januara we 18 hodź. w Marijnej a Marcźinej zyrkwi: „Hudźbna žwjatocźnosć".

Pónđelu 28. januara 1936 w 20 hodź. w „Krónje" 2. symfoniski koncert měšćanskeho orchestra, solist: profesor Florizel j Reuter. 20-15 hodź. w měšćanskim dźiwadle: hósšna hra Henny Porten j Barlinskimi wumělcami „Maria Carland", cźinohra wot Sdenkowa Krafta.

Wutoru 21. januara 1936, 20,15 hodź. w měšćanskim dźiwadle prěnje pschedwjedźenje „Neuberki", cźinohry w 5 jednanjach wot Eberharda Foerstera a Christiana Munka.

Srjedźu 22. januara 1936 w 20 hodź. w „Krónje": Pěsnjerski wjeczor NS-kulturneje wožady: „Dźěćacerski pěsnjeć Hendrich Larsch cźita".

Njedźelu 26. januara 1936, 19,30 hodź. w měšćanskim dźiwadle prěnje pschedwjedźenje: „Tši stare cźaple", operetka w 3 jednanjach wot Waltarja Kolla.

W měšćanskim dźiwadle žo nimo teho kruchi bźeneho hrajneho plana wospjetuja.

*

Wotrjadne mocy so pytaju!

W pożlednim cźašu žo husto sława, so žo wustojne wotrjadne mocy wschelakich powołanjow pola dźěłoweho hamta pytaju, městna pak žo njemóža žyła abo niz po pschecźu wobsadźiś, dokelž žo tajzy ludźo njesamolwichu. Tajzy wotrjadni dźěłacerjo dże husto we wokrjesu žu, tola žo jenož tohodła njejsu pola dźěłoweho hamta samolwili, dokelž žu w nusy druhe městno pschijeli, hacź bychu po žwojim wukublanju a žwojej wucźbje dyrbjeli měcź. Jich nětcźišche městna móža žo lohko j druhimi mozami wobsadźiś.

So by žo rozmolwa tajkich spezialnych mozow (pschistajenzow a dźěłacerjow) j dźěłowym pożrědkowarjom abo samolwjenje jako dźěłopytajcy bjes skomdźenja dźěłaćerjow cźaša sniženo,

Budyški dźěłowy hamt na Moritzkej dróšy 4 porjadne cźěsne hodźiny kóždu póndźelu 19—20 hodź.

wot 20. januara 1936 sawjedźe.

Wot tutoho nowonarodźenja žo wocźakuje, so žo podźěłnemu njedostatkej na dobrych wotrjadnych mozach pola pschistajenzow (też žónskich) kaž też pola dźěłacerjow j wuspěchom wotpomha.

Jan — dobyćeŕ

Ze Sieńkiewicza přełožił J. Winger.

6] (Pokračowanje.)

Hromada francowskich pěškow w roztorhanych płaščach, małych, mazanych, stradanych, pjelnješe wóz, kaž jerje sudki. Wjele z nich nadźěraše so za kuskami, kotrež jim ludźo tykachu, hdyžkuli jim to straže njezadźěwachu. Po tym, štož běše Jan wot Mateja słyšał, bě sej Francowzow cyle hinašich předstajował. Duch jemu z ramjenja naspjet do wutrobna stupi. Rozhladny so, hač tu Mateja njeje. Matej stoješe připódla.

— Što sy to bledźił? — wopraša so Jan. — To dźe su muchi.

Hdy bych jeneho přez nop smyknył, to bychu štyrjo nohi zwrócili.

— To też su někak zmizernjeli — wotmołwi Matej, runje tak překwapjeny.

— Kak woni šwapotaju?

Wěžo nic po pólsku.

W tym nastupanju spokojeny, dźěša Jan při wozach dale.

— Strašne njeplechi! — rjekny, skóńčiwši přehlad rjadneho wójska.

Ale w zadnich wozach sedźachu zuavojo. Či Janej bóle na mysle lěžechu. Dokelž w krytych wozach sedźachu, njeběše móžno dopóznać, hač bě kóždy woprawdźe lachmann, kaž dwaj abo tři króć wšědny človjek, ale přez wokna běchu dołhe brody, a khrobła, krute wobliča starych wojakow čémneje kože a ze strašnje błyšćacymaj wočomaj widźeć. Janowy duch so zaso k ramjenjam zaměri

— To su strašni — šepny čicho, kaž by so bojał, zo jeho njebychu słyšeli.

— Hišće njejsy tych widźał, kotříž so njedachu zajeć — wotmołwi Matej.

Boj so tola Boha!

— Wohladaš. —

Nahladawši so na zuavow, dźěštaj dale. Hnydom při sčěhowacym wozu wali so Jan skoro znak, kaž woparjeny.

— O, běda, Matejo, na pomoc!

We wotewrjenym woknu bě čémne, nimale čorne wobličo turkosa z wobročenymaj bělkomaj wočow widźeć. Bě drje ranjeny, přetož wobličo so jemu z bolosću křiwješe.

— „A što? — dźeše Matej.

— To je zły duch, nic wojak ... Božo budź mi hrěšnikej milosćiwy!

— Hłej jeno, kajke ma wón zubiska!

— A njech jeho čerty bjeru! ja tam njebudu na njeho hladać.

Jan womjelkny, po khwili pak so tola wopraša:

— Matejo!

— Što?

— A hdy bych na tajkeho kříž sčinił, hač to njeby pomhało?

— Pohanjo nimaja ze swjatu wěru zapřijeća! —

Dachu znamjo, zo maju so do wozow zesydać. Po khwili čah wotjědže. Hdyž bě so začěmniło, widźeše Jan pospochi před sobu čorne turkowske mjezwočo a strašnaj bělkaj jeho wočow. Ze začuńcow, kotrež tu khwilu toho Pognebinskeho wojownika wožiwjachu, njehodźeše so wjele wuwěšćić wo jeho přichodnych skutkach.

IV.

Hdyž so Jan bliže na rozsudnej bitwje pod Gravelotte wobdźěli, přeswědči so z wopředka jenož wo tym, zo je w bitwje něštožkuli widźeć, zo pak nimaš ničo za dźěło. Na započatku kazachu mjenujcy jemu a jeho cylemu połkej, z karabinom při nohomaj pod z winowymi pjeńkami posadźenej hórku stejeć. Wot nazdala hrajachu kanony, z blizka hanjachu jězdne połki nimo z tajkim tupotom, zo so zemja třaseše; miholachu so tu khorhojčki, tu kěrasěrske mječe. Nad hórku přelětowachu syčo po módrym njebjom granaty na běle mróčalki spodobne, potom dym powětr přesakny a wobzor zawodźe. Zdaše so, kaž by bitwa kaž njewjedro po bokach přešła, ale njetraješe to dołho.

Po wěstym času nasta wokoło Janoweho połka tajke dźiwne hibanje. Druhe połki počachu so wokoło njeho zestupować, a po lěchach mjez połkami přihnachu so, štož móžachu konje doleće, kanony, z kotrychž z wotmachom konje wupřahowachu a kotrež z klamami na hórku wobročachu. Cyły dol so z wójskom napjelni. Někto do wšěch bokow komando hrima, adjutanći lětaju. A naši hólcy sebi do wušow šeptaja: „O, dóńdźe so na nas, dóńdźe!" abo prašeja so njemérnje jedyn druheho: „Hač so to někto započina? — Wěžo hižo." Tuž bliži so njewěstosć, hódańčko, snadno smjerć . . . W dymje, kotryž hórku zawodźěwa, so někto wari a strašnje so wjerći. Přeco bliže je basowy hołk kanonow a praskotanje karabinowcho wohnja słyšeć. Z nazdala dolećí jakiś njewurazny wubuch: to hižo su kartačnicy słyšeć. Nahle wrjesnu runje postajene kanony, hač tak zemja a powětr z dobom zadyrkujetej. Před Janowym połkom někto strašnje zasyča. Pohladuje, leći to, kaž by jasna róża, kaž mróčalka była, a w tej mróčalcy něšto syči, směje so, a křipi, skrjebocy a wuje. Wojacy wołaja: „granata! granata!" Mjez tym leći tón ptak wójny kaž wichor, bliži so, pada, rozbuchnje! Załostny łusk rozdrěwa wuši, hołk, kaž by so swět rozwalił, a šum, kaž by so wětr zrazył. Rjady wojakow, blizko při kanonach stojacych, pocźinaju so měšeć, rozlěhuja so křiki a komando: „Schließt euch!"

(Pokračowanje sćěhuje.)

też druhy burja tutón pichtkład sćěhuja. Wjeźni burjozy wjednizy a społnomóznjeni płaćja w jednotliwych wjeźnych burstwach jako pionerozo wupłodźeńkeje bitwy a ſ tym też mlokokontrollowazych sjednoćenstwow.

S **Wjelkowa.** Djenża rano saſěhże auto Budyſkeje firmy do ſpuſćeńeneje ſawjery żeleźnizy na ſtatnej dróhy a pśeſekame ju. Też auto ſo wobſchłodźi.

S **Hodźija.** (Cźeźke autowe njeſbożo.) Wćera we nozy ſta ſo we ſchérokim ſawinjenju kŕóſko pśched Hodźijom cźeźke wobtkadne njeſbože, pśchi cźimż ſo auto dołpołnje ſniśći, kiž ſtuſćeſche mějićelej tankowneje a wuporjedźeńneje Mrós-ſ Bukeż. S Drježdźan ſem pśchikhadźeo be knjes Mrós w mjenowanym ſawinjenju naiſkerje pśchehlad ſhubił, ſawinjenju wośmampjenjazu taſlu potorhnył, pobocźne wobłoženje dróhi ſtłóćił, a be ſ tym nienatych pśchićin do ſrjedź dróhi pśchiſchol, tak ſo wós pśeti na dróhu ſtejeſche. Wobwucź praweho pśedźeneho kola be wotpałkńeno, auto pśedźu ſtłóćeno a jeho ſadni dźěl karoſerije tak do pśedźowneje ſtłóćeńa, ſo be auto jenicźka kuſa roſpadaſ'ow. Pśchi inſtejłowanju je knjes Mrós ſ woſa ſleźał, ſchtoż bě jeho ſbożo, pśchetoż hewak bě w kuli hromadu'n jeczeńnych autowych dźělow ſmjerćz namakał. Pśchi wuwjernjeniu ſu knjes Mrós po ſkerju na noſy cźeło ſranjeny. Żandarm ſ Hodźija ſadźerża ſ Drježdźan pśchijěźaſu Budyſki auto, ſo bě pśchi ſwětle teho ſwěćkomjetakow to najnuſniſche ſwěźićił a ſapśihał a jich proſył, ſo bychu ſo wo to poſtarali, ſo ſo auto wot Budyſkeje firmy wotwliecźe. To ſo potom ſta. Dalſche ſednanja hakle wuſkwětła, ſ kajichž pśchićin je knjes Mrós takle hróſbnje ſnjeſboźił.

Se **Semiz.** Sa naſchu dobrowólnu wohnjowu woboru a ſa nowu łakoźenu woboru ſa ſakſke Granitowe akz. tow. je ſo khmana motorika žyłkawa kupiła, kotruż je Metzeż firma w Karlsruhe dodała. Ssyława dźěła je wokoło tłóćazej wjerćzatej pumpu, kotruż 26 konjazych mocy žyłny dwajcylindrowy 2taktowy motor cźeri. Pśchi 12 atmosferowym tłóćenju něhdże 800 litrow ſa mjeńſchinu nażyła. Njedawno pśchi wotewjeńcu žyłkawy bě pśenje ſwucźowanje, na kotrymż ſo wobkhodny wjednik ſakſkeho granitoweho akz. tow. ſtronjan Decker, kotryż je też naſtork kupjenju žyłkawy dał, ſtronjan wjeźnjanoſta Matthaei, wopałny direktor Fiſcher ſe Bilkopiz, wopałny direktor Weineck a inżeńer Volkmer ſ Drježdźan a wobě woborje wobhdźělichu. Pśenje ſwucźowanja dopokaſa, ſo žyłkawa k poſnemu ſpokojenju wſchěch dźěła. Mějićnoſć, w kotrejż ma ſo žyłkawa khowaćz, je ſakſke granitowe akz. tow. poſtkcźiło.

S **Bukeż.** (Zyrkwinſka roſprawa.) Zyrkwinſka roſprawa podawa nam ſa ſkto 1935 ſcźěhowaze licźby: Narodźenjow 66, 15 wjazy hač 1934; hółzow 36, holzow 30, mjeſ nimi dwě morwonarodźenej. Pśchipowědało je ſo 53 porow, 21 mjenje hač 1934. W Bukezach ſwórſta ſo 40 porow (31). Wumrěło je a też w Bukezach ſo pokhowało je ſo 37 (32) wołobow. Dwě wołobje njeżiwjeſchaſchtej do wołzadu. Mjeſ nimi bě 17 mużſkich a 20 żónſkich. Po ſtarobje roſbźěleja ſo ſemrěźi do 14 lět 4, do 20 lět 3, do 30 lět 1, do 40 lět žadyn, do 50 lět 1, do 60 lět 3, do 70 lět 5, do 80 lět 14, do 90 lět 4 wołoby, wjazy hač 90 lět dwě wołobje. Najſtarſchej wołobje běſchtej Jan Wojnar, wuměnkar ſ Kopoz, 91 lět 9 měſ. a 23 dnjow ſtary a Marja Madlena ſwud. Herrmannowa rodź. Albertez, wuměnkarka ſ Mjeſchcź 91 lět 4 měſazy a 10 dnjow ſtara. K Bożemu blidu bě 3 519 ludźi pśchiſchło, doma wopſawjeno je ſo 116. Na kolektach naſběra ſo 866,20 hr. To je 10,38 hr. mjenje hač loni. K temu ſo pśchiſchli hišćeze 250 hr. ſa ſwonkowne miſijonſtwo.

Z Khróśće. Srjedu wjećor wuhotowa bur a korčmar Wjenka swój tradicionelny zymski koncert ze wobstojacym domjacym balom. Sylna liċba hosći bě rady po jeho přeproſenju přišła, tak zo bě žurla hač na poslednje městno wobsadźena. Ke koncertej hudźeše NSwokrjesna — Kamjenska kapała pod wjednistwom měšćanskeho kapałneho mištra B. Hühny. Tutón raz mějše koncert wosebity wuznam z tym, zo wjeċorny koncertowy porjad nimale cyle ze krasnymi hudźbnymi kuskami komponista Jana Stranża wobsteješe. Z Radeczky-pokhodom so přeni dźěl koncerta započinaše, dale sćěhowachu: ouvertúra k operece „Njetoryś" a „Wjesne łastoċki z Awstriskeje", walċik. Rjenje spodobaše so připosłuchariam „Pizzicato-polka" a spěw: „nałětni powětr". Z potpourri z operety „Walċikowy són" skónči so přeni dźěl. Po dlěšej přestawcy zasłyšachmy ouvertúru k opereċe: „Wjesoła wójna". Z tym so druhi dźěl wjeċorneho porjada započa. Derje přednjese so „Zastaniċko" wot Heykensa. Wjele wjesela wubudźi pola koncertnych připosłuchariow potpourri z operety „Cyganski baron". Z krasnym „Kézorskim walċikom", z kotrymž sebi kapała najwjacy připóznaća doby, skónči so derje poradźeny koncertny wjeċork. Ze sylnym přikleskom wunuzowachu sebi hosćo někotre přidawki. Mjez tutymi zapiskachu rjanej pokhodaj: kaž Badenweilerski, kanclerowy wobluhowany pokhod, a „Stari kameradojo". Mjez tym zo so młodźina při wjeselej rejcy zawjeseleše, dóńdźechu sebi stari dele do hospodliwych korčmarskich městnoscow. Tu postara so korčmarjec swójba za dobre pojedźe a napoje. Hłowny džak pak słušy Wjenkec swojbje, zo su hosćom z tutym domjacym koncertom tajki wjesely bjezstarostny wjeċork přihotowali, kaž też Kamjenskej kapale za rjanu hudźbu.

S **Kamjenza.** Po ſarjadowaniu Jězowiſkeje gmejny do naſcheho města liċba wobydlerſtwa hromadźe ſ wojakami 31. dezembra 1935 14 810 duſchow wuċinješche.

Se **Ssalowa** pola Kulowa. Małe ratarſtwo žiwnoſćerja Michała Kronża ſ mażionymi twarjenjemi a ſ 12 jutrami pola a łukow a ſ 1 jutrom łěsa je hospodarſki pomocnik Lipicź je Ssalowa ſa 5000 hr. bies inventara kupił.

S **Kulowa.** 5 njedźel dołho njeje w naſchej daloko ſpiches 4000 duſchi liċazej wobſaże nohrjeba było. Saúdjeny ſchtwórtk ſaże pśeni raz ſmjertny ſwónċk ſalwoni. Też w pśedawſchich cźaſach ſu hiſchcźe dleſche cźaſy ſo minyle, pśjedy hač ſebi ſmjerćz po někoho do naſcheje wołzady dóńdźe. Mokoło lěta 1890 pśchińdźe tótkaŕ Rotha k měſchćanoſcze, prajićz, ſo dha ſwoje powołanje ſłožiċ. Hdyž ſo ſa pśchiċinu praſchesche, wotmołwi: Hdyž nichtó njewumrěje, njemóże też nichtó žiwy być.

S **Wojerez.** Pśchi ſrjedźowſkim pścheſadźowanju na ſudniſtwje je Bergerez hoſćenz w Małej Nydej wobžedźeŕ piwarnje Rotha ſa 21 000 hr. kupił.

S **Wojerez.** (Autowe njeſbože.) Schtwórtk dop. ſraſy wós tuchſcheho lěkarja ſ tworjowym autom mlokarnje na ſchižowanjiſchću dwórniſchćoweje a Wilhelmoweje dróhi. Ssylne ſaſpinanje woſa ſadźěwa wjetſchemu njeſbožu. S wobſchkodźenej karoſeriju móżeſchtaj wobaj woſaj dale jěċ.

S **Wojerez.** (Wyſoka ſtaroba.) Póndźelu 20. januara wożiwjeċi wudowa Hiłdźeta Buderowa, na Sſrjedźnjej dróhy bydlaza, ſwoje 80. narodniny. Buderowa bě dwójzy ženjena a mějeſche 10 dźěći, ſ kotrychž je jenoż hiſchcźe jene žiwe. Jubilarka je cźełnje a duchownje hiſchcźe ſpše ſrowa.

S **Wojerez.** (Zyrkwinſke powěſće.) Rano w 7 hodź. ſpowědź, dop. w 9 hodź. němſke hłowne Boże ſłużby, ½11 hodź. ſerbſke hłowne Boże ſłużby, ½11 hodź. dźěćiſkemſchenje, pśchip. w 12 hodź. ſerbſke ličhcźenja, pop. w 2 hodź. němſke ličhcźenja, w 5 hodź. pobożnoſcź we wokrjeżnej ſhrownji.

Budyske stawniske powěśće

Pjatk 17. januara 1936.

Narodźili ſu ſo: 11. 1. Guſtavej Albertej Kloaſej, wobſkłodnemu wjednikej we Wjeleċinje, ſyn. — Edwardej Makſej Pahnej, kamjenjeċeżarjej we Wjaſońzy, dźowka. — 14. 1. Kurtej Korli Mannſej, fabrikſkemu dźěłaċerjej, ſyn. — Waltarjej Gerhardej Erichej Scholcźe, ſtanjarjej, ſyn. — 16. 1. Makſej Janej Haſſły, měſchćanſkemu ſarjadnikſkemu aſſiſtentej, dźowka.

Wumrěła: 16. 1. Franziſka Fanny ſwud. Hänſlowa rodź. Stolliż, domjaża dźěłaċerka, 83 lět.

Pśchipowědźenja: 17. 1. Arnoſcht Rudolf Nanbauer, knihwjedniť a Marja Frieda Zoffej, bjes powołanja, wobaj w Budyſchinje.

Powěſće ſ dalſcheje wokoliny:

Wumrěli: Marja Paulina Paulikowa rodź. Leſkez, w ſtarobje 68 lět. — Alma Jadwiga Mlynkez, je Schwobizy pola Kamjenza, w ſtarobje 27 lět, 16. januara. — Hiłdźeta Weigelowa rodź. Uhligez ſ Gerbaċiźa, 15. januara. — Hana ſwud. Haſowa rodź. Baderez, w ſtarobje 75 lět, 16. januara.

Přilopk

Połny wuſpěch ſtatneje żeleſnińſkeje pożcźonki.

Wupiśanje na 4 proż. ſtatne żeleſnińſke pokładnjowe pśchepokaſańki ſ lěta 1936 je ſo wotſamkło. Zyła, wot konſorzija pśchewzata ſumma je ſo namałcźiła. Pśchidźělenje na wupiśowarjow ſo w połnej wyżokoſći ſtanje.

43 ſadobywanjow 18lětneho ſa 4 njedźele.

Dla njepścheſtawajzeho dokonjaneho a ſpytaneho padušćiwa měſeſche ſo 18lětny Werner Jan Wł. pśched ſpěċnym pśchiſłużnym ſudom w Barlinje ſamolwicź. Běźeſche ſo w ſaſchłym łěcźe w běhu 4 njedźel niż mjenje hač 43 krócź do villow dobywał a to 30 krócź ſ wuſpěchom. Wobſkorjeny bě hižo jara bórſy na wotpucźe pśchiſchol. Starſcheju bě ſahe ſhubił a ſaſtupjerjej njebě ſo njedźiwajo wſchěch pŕózowanjow poradźiło, jeho na porjadneho cźłowjeka wocźahnyć. Njetrajeſche dołho a W. ſo dla dweju paduſchitwow pothkoſća. S tym hakle ſo jeho žiwjeńſka dróha ſapocźa. W novembru 1935 ſ ſaſtwa w Plötzenſee cźekny. Ssamżny dźeń hiſchcźe w drasce jateho ſadobywanje w Tegelu ſpyta, kotreż pak ſo jemu njeporadźi. Nałaſtra ſaſłeſe do ville mandźelſtwa w Tegelu, ſo do ſpańſkeje ſtwy pśchimaċaji a wubra žebi tam dwaj zyte nowaj mużaraj woblekaj a ſchaty. W kuchni ſo mérnje pśchewobleka a potom ſo porjadnje nażwaczi. Po tutym „wuſpěchu" njedoċinjenu nóż ſa druhej na paduſchtwo khodźeſche, kotreż ſ wérje njepodobnej khroſkoſcźu ſkuzi. Ssud jeho k 3½ lětam ſaſtwa ſaſudźi. Statne rěcźniſtwo bě 3½ lěta khłoſtarnje namjetowało a nimo teho, ſo by ſo trajnje pod poliźajſtej dohlad ſtajił.

Altonaſki parnik w bliſkoſći Bergena na ſkału ſajeł.

650 tunow wulki parnik „Hilmar Bismarck", kotryż Bismarckſkej cźarje w Hamburgu ſłuſcha a kiž ma ſwoju domińnu w Altonie, je po puċźu do Bergena w połnóżnej Norwegſkej ſćwórtk rano w huſtej mhłi połnóżnje wot Haugeſunda na ſkału ſajeł. 15 muži ſpłuwa wobžadka je łódź, kotruż ma ſa ſhubjenu, wopuſchċźiła, a je ſo do Haugeſunda pedała.

15 domow w Savoyſkich Alpach pśchi ſe żypnjenjom ſemje ſo potorhło.

Połnóżnje wot Le Bourget mies měſtomaj Genfom a Grenoblom w Savoyſkich Alpach je ſcźěhowtowolne żypnjenje ſemje 15 domow wśej Serrieres—en—Chautagne potorhło. Druhe wobrożene domy dyrbjachu ſo wuprošyntcź. Dotal dweju morweju ſ rospadankow wuċźahnychu. Płonérożo ſu na pomoz pśchikhwatali. Po dalſchich powěſċach njeſłu pśchi żypnjenju ſemje ludźi žiwjenje ſhubili. 4 wołoby ſu ſo ſtrate. Mſcho hromadźe je ſo něhdże 50 000 kubiknych metrow ſemje wotwaliło.

Dźiwje hušy hižo k połnozy cźahnu.

S Budapeſta ſo pśiſche: K połnozy cźahaze dźiwje hušy ſu pśeni połłoſo ſo bliżazeho naleċa. W tutym łěcźe je ſo dla wobeſe miſeje ſymy cźahanje dźiwich huſ pomérnje jara bórſy ſapocźało. We wſchelakich wſach wuherſkeje niżiny wobkedźowachu ſo w połednich dnjach wulke ſtadła dźiwich huſ leċźo na puċźu k połnozy. Bjes dwěla je, ſo je ſo inſtinkt tutych ptakow pśchi cźopłym wjedźe w južnych kónċinach mylicź dał.

Haċjenje pśchi rěcźy Hoangho ſo ſnowa pśchedrěło. 500 wjow pod wodu.

Po powěſċach khińſkich nowinow ſu torhaze wody rěki Hoangho, žołteje rěki, kotraż je loni ſ wulkimi wodami njeſmérne ſkody naċźiniła, na mjeſach krajow Honan a Hopey ſnowa na wſchelakich městach haċjenja pśchedrěła. 500 wjow ſteji pod wodu. Wjele ludźi ſo pśchi tym ſatepi. Tyńżazy dyrbjachu dwór a dom wopuſchċźiċ. Hubjeńſtwo ċěkanzow ſo ſ wulkej ſymu powjeſchi, kotraż je na 27 ſtopnjow ſtupiła.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Die Mitglieder der **Jagdgenoſſenſchaft des 3. Jagdbezirkes von Bautzen** (Seidau) werden zu einer Sitzung für **Freitag, den 31. Januar 1936,** 20 Uhr, im Gaſthaus „Zum Schwan", Seidauer Straße Nr. 262, eingeladen. Tagesordnung: Beſchlußfaſſung über die Art der Neuverpachtung des Jagdbezirkes.

Bautzen, am 17. Januar 1936.

Der Jagdvorſteher.

Meine Bekanntmachung vom 22. Auguſt 1935, betr. Sperrung des Weges Flurſtück Nr. 333 vom Orte Caminau nach der Reichsſtraße Bautzen-Hoyerswerda für den Verkehr mit Kraftfahrzeugen von über 2,5 Tonnen Geſamtgewicht hebe ich hiermit auf.

Bautzen, am 16. Januar 1936.

Der Amtshauptmann.

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźeł a přilopk Marko Smoleŕ w Budyšinje a za nawěſtki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a ćišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. XII. 1935 2256. — W tu khwilu tarifna liſćina ċo. 5 płaċi.

Kanadſka olympiſka garda.

Kanadſke mużſtwo ſa ſymſku olympijadu je tohorunja hižo do Garmiſcha dojeło a ſwucźuje ſo tu we ſwojich karakteriſtiſkich tokjukach. S lěwa na prawo: Harry Langmann (Kanadſki miſchtr), Blud Clark, Tom Mebraaten, Karl Baadwig, Norman Gague, WilliamBall. (Weltbild, M.)

Płaćizny rězneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

17. januara 1936 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 256.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	42
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	42
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	42
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki: 158.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rězneje hódnosće	42
Połnomjasne, młódše	42
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	42
Špatne	—

Jałojcy a kruwy: 2070.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	42
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	35–42
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	30–34
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 2192.

Najlěpše wukormjene (1. družiny)	62–68
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	55–60
Špatne (3.)	45–52

Wowcy: 4773.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	39–42
Starše wukormjene (6.)	34–38
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	22–33

Swinje: 6904..

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženj., hač do 1½ lět stare	54,50
Wukormjene	52,50
Mjasne	50,50
Špatne	48,50
Rancy a kundrosy	52.50

Ze Sakskeje a dalšich krajow

S **Kadobja** (Goldbach). Schiwórtk, 16. januara wokoło ¾1 hodź. sta žo na statnej Bistopsko-Drježdźanskej dróhi cježke wobtkadne njeboże, pschi kotrymž jedyn cłowjek žiwjenje pschišbadźał. Na tschižowanischczu we wóz dźesche pschekupz F. z Ottendorfa w Khocźebuskim wokrjesu se swojim wozom nimo jěcź. Nadobo pschijědźe z njepschewidnje poboczneje dróhi se wóz pschikhadźejo 70letny wumjeńtaŕ M. Bartho se swojim kolesom. B. bydli w Frankenthalu a běsche žedł tu po běrny dojěł. Najskerje kolesowe spinadło prawie njepschimaesche. Na žórby pad bu njewěsty a sajědźe do auta. Pschi tym žo na dróhu wjerhnywschi žedł nop puknu a na sčěhwši hnydom wumrě. Ssudžobny strazmischtr bórzy na městno njeboža dojědźe. Morweho do cźětownje dowjesechu, a wobchkadźene koło žo khowa. Pschepytowanje wo njebožu žo dale wjedźe, najskerje pak wojowemu wjednika žana wina njetrjecht.

S **Dittersbacha.** Tu kowaŕski Kurt Lehmann, kotryž pola nana dźěłasche; z tym snjeschoži, so jemu bjěł maischniy, kotryž pschi dźěle rosleca, do hlowy sleca a jeho cźěžko srani. Lehmann žedł nimo teho mošny sschaže.

Se **Zitawy.** W nozy k schtwórtkej 71 lět stary wobchodnik z kolonialnymi tworami Herman Schäfer do minjskeje hrjebje padze, kotraž nimo jeho statoka wjedźe. Jeho pschiwuzni, kotříž žo posdźe w nozy na pytanje za nim puschčechu, namakachu Schäfera w hrjebi morweho ležo.

S **Waldheima.** (Warnowanje za wobšędźerjow konjow.) Cźežku schkodu počzepi tudyschi wobšędźeŕ koni. Pschi wotkładźenju wuhla konjej z vilineje schrody hažži tam wožadźanych cźišowzow (Eiben) žerjeschtaj. Na dompuczu žo nadobo jedyn z koni na dróhu morwy swjese, mjes tym so druhi někotre mjeńschiny po tym, hdyž běchu jeho do lećenja dowjedli, žo tohorunja morwy swjese. S pschicźinu sahinjenja koni běsche kóžnje skutkowazy jěd cźišowzowych młodych hažžow, tak mjenowany torin.

Směški

Knjeni k nowej kłužownej: Ssym tebi hižo jónu prajila, so masch žo wo wschitkim, schtož cźiniš, najprjedy mje praschecź. — Eskužownо (nasajitra rano): Hnadna knjeni! kócźka w kuchini pjeczeń žerje. Ssmém ju wotehnacź?

*

Lěkaŕ: Móžecże w nozy spacź? — Khory: Nē, ani wócźka saùdźelicź. — Lěkaŕ: Kak dołho to hižo tak dźe? — Khory: Hižo 12 lět, tak dołho łaž žym nózny straźnik!

*

Ssudnik: Macje 5 lět khłostańe wotpokucźicź. Chcecże žo na wušud hórschicź? — Wotkudźeny: Nē, žym wjeżoły, so směju khwilu měr psched sudom.

Towaŕstwowski powěstnik.

Hornja Hórka. Serbske tow. „Łužica" wuhotuje njedźelu 19. 1. 1936 wjećor ½8 hodź. serbski swjedźeń w Teichertec hosćencu. Wšitkich lubych Serbow a znatych wutrobnje preporošuje předsydstwo.

Lipsk. „Serbske blido" ma swoje prěnje skhadźowanje w lěće 1936 wutoru, 21. januara. wjećor we 8 hodź. w hosćencu „Halštrowski hród" (Elsterburg) na rózku Halštrowskeje a Frankfurtskeje dróhi.

Minakał. Towaŕstwo „Statok" ma njedźelu 19. januara w hosćencu we Łomsku pisany wjećor ze spěwom a dźiwadłom.

Rakecy. Na pschichodnu njedźelu 19. jan. wotmyslena hłowna zhromadźizna serb. tow. „Lipy" dyrbi so ważnych pričinow dla wo tydźeń wotstorcźicź.

Předsyda.

Twjelki

ruby na blido
ložowe płachty
kulečkowe
rubišča
trěnja 83

A. Bokelmann

nasłědnik - měšćeŕ Curt Müller
w Budyšinje
na Serbskich hrjebjach 2
Założene 1892.

Serbja kupuja
stepowane pješkowe wolnjane wjelbjud. hlidowe.
přikrywy
tepichi, łoža, reformske spódnje tože we wulkim wubjerku jara tunjo pola firmy - 18
PAUL KORN
w Budyšinje na Hošic hasy 21 (w domje khorobn. pokładnje)

Hdźe?

dađe swoje **filmy, platy** atd. ruče, płaćizny hódno a derje wuwiwać?
Pola wosebiteho optikarja
Erich Lenza
w Budyšinje, Hošic hasa 21
Po zawrjenym wobkhodu tyhdźe swoje foto-wěcy, trošu do kašća při mojim wobkhodźe.
ZEISS TESSAR
21 Telefon 2134

Měšćanske dźiwadło
Telefon 3263

Póndźelu, 20. januara, 20.15 h. Hóstna Hra **Henry Porten** z Berlin, wumělcami w činohře **Maria Garland**	Pjatk, 24. jan., 20.15 h. Kolo B **Boccaccio** Kom. opera po G. Quedenfeldu Hudźba wot Fr. v. Suppé
Wutoru, 21. jan., 20.15 h. Kolo A Přeńje předstajenje činohry **Neubnerka** wot E. Foerstera a Chr. Munka	Sobotu, 25. januara, 20.15 hod. zawrjen. předst. „Mó - zradowa" **Swětowa mistrka** Operetta w 3 jedn. wot Snay
Srjedu, 22. jan., 20.15 h. Kolo C **Knježeć** Komedija w 4 jednanjach wot H. Bretha	Njedźelu, 26. januara, 14.00 hod. **Njekošenа žona** hudźbna wjesołohra wot Kollo. Ludowe rědźenа 0.50—1.70 hr.
Štwórtk, 23. jan., 20.15 h. Kolo B **Neubnerka** činohra w 5 jednjach wot E. Foerste. a C. r. Munka	Njedźelu, 26. januara, 19.30 hod. **Tři staŕe baby** prěnje předwjedźenje operety w 1 Kollo. Zniž płaće 0.70—3.50 hr.

Wšitkim mojim **čłonkam** a spušćomnе **čłonkarkam** kupuje pola **Kokša** w Budyšinje na Sokolskej h. 28 82

Mały nawěšk
w našich NOWINACH je tuni a so přecy wuplaći

Lohki přikryty wóz
ze zadn. durjemi na předań pola **domownika „Běłeho konja"** w Budyšinje 89

3 wulke konje do dźela
2 sylnej brunej walachaj a oldenburgska kobla, sylny čahaŕ, su płać. hódno na předań w Drježdźanach-N. na Lipsčanskej dróze 8, prawy zajězd

20 trjeb. mužacych a žoni, jězdnych kołow
předa tunjo [78
J. Schieback
na Mužakowskej dróze 4

Němdźe 17-hač 20lětny **wo'rčk** 90 so k 15. februarej pyta. **Jakub Bernich Na Horje čisło 17** pola Njeswačidła.

Dwaj tunjej wosebitej čahaj
k Zelenemu tydźeniej
wot Zhorjelca do Barlina 84

1. čah (jedyn dźeń) na dnju 26. januara 7 hodźin wot Zhorjelca, wróći so 3.10 (27. 1.)
2. čah (tři dny) wot 1. hač do 3. februara 8.10 hodź. wot Zhorjelca, wróći so 24.00 hodź.

Domjezbu móža wobdźělnicy čahow tež dwaj dnjej pozdźišo nastupić, hdyž sebi přikupny liščik (Zusatzkarte) kupja.

Lězba 3. rjad. płaći (tam a sem) wot Zhorjelca jenož 6,80 hr.

50% přizamknjeńske zniženje. Žadaće sebi rozjasnjace łopjena

Wobkhadnaj hamtaj statnje železnicy w Zhorjelcu a Budyšinje

Herbska grychta we Wotrowje

Přichodnu njedźelu a póndźelu, 19. a 20. januara, so
kózlopiwo toči
Zdobom je .... hrajeŕski turnéŕ (dwójnowóca hłowa)
Na woboje přećelnje přeporošuje **Jurśec swójba**

Paul Brosske tyšeŕski mištr na Nowosalcskej dr. 7 Gata.k.dwór Brücknaa poskića swój **skład** **hotowych kašćow** 122

Přesadźowanje palneho drjewa
Hajniski hamt w Njeswačidle přesadźuje
srjedu, 22. januara 1936 95
sćěhowace khonowe palne drjewa: w drjewišću, 1. wotdźělu, blizko Holšowskeje Dubrawy
25 rm. wužitnych kulochow
260 rm. palnych kulochow
700 rm. halozow.
Zeńdźenie w 9 hodź. při lěsnej kromje Łunjanskeho wudwora

Herbska grychta w Radwor
zmeje njedźelu 19. januara 1936
różowy bal
Započatk ½8 hodźin wječor.
Wutrobnje přeprošujetaj hosćencaŕ Schubert a mandźelski

Hosćenc w Nowoslicach
18, 19. a 20. januara točimy Njedźelu
kózło piwo **reje**

Tow. „Łužica" w hornjej Hórce
Njedźelu, 19. januara 1936, wjećor ½8 hodźin bu pola Teichertec
serbski wječor
z dźiwadłom a spěwnymi přednoškami
Hrać budźe so Wjelowa hra: **Zhubjena njewjesta**
Wšitkich Serbow z blizka a daloka lubje přeprošuje Předsyda. 170

Drjewo we dołhich hromadach a khach wotedawa běžnje
Soring w Roibicach

Khójnowe a wólšowe dołhe hromady
94 ma na předań **Šibak w Jit**

Wjetši wubjerk sylnych a srěnjosylnych štyrilětnych a starych
koni do dźěła
mjez nimi **płahowańske kob**
dale čehniwe woły, dejne kruwy, płahowace byki z wobkručacym wo mom mam płaćiny hódno na předań k zamjenjenju.
Gustav Panitz w Rychbachu (Reichenberg O.-L.)
Telefon 361 :: při dwórnišću na Załomskej dróze (Sohländer Str.

Zasydlich so w **Barće** z wotnožku w **Klukšu** pola Budyšina jako **prakt. zubny lěkaŕ**
85 J. Schindler, zubny lěkaŕ

Kupujće pola našich inserentow!

Zohrodkarjo! Wutrihajće a haydom zapostelće!

Naš nowy naletny zapis (katalog)
je wužitny radźićel za lěto 1936
Wón Wam poruča dobre symjenja kwětkow a zeleniny, krasne begonije a boblije dahlijow, w zymje wutrajne kóčjace kerći, zdobne róže, jahodowcy a druhe twory za štomownje, symjenitne běrny, zahrodne graty, škódniki wutwujace sredźki atd. Chcećo-li tónle zapis měć, dha napišće nam spěšnje, my jón Wam hnydom darmo a bjez přinučenja pósćelemy.

Bitte um Zusendung Ihres neuen Kataloges!
Mjeno .....
Bydło .....
Dróha (hasa) .....
Póst .....

Dracksache

An die Firma

Mit 3 Pfg. frankiert in den Briefkasten werfen

Reiter & Co.
Gartenbau, Samenversand

Erfurt 563/8
Deutschlands Blumenstadt
86

Přiloha k čisłu 15

SERBSKE NOWINY

Sobotu 18. januara 1936

J. Čišinski:

Doweŕa k sebi

Měj k sebi dowěru we ćmi a strachu!
Tón njezahinje, kiž na khrobłosć twari.
Lud, w kotrymž bita česć krew w žiłach pari,
Kaž wichor kŕidło spinje we wotmachu.

Móc k wobaranju njebjesa ći dachu —
Nop w myslach twari wutk, krew sylnosć wari
A kruty maju młodźi rjap a stari.
Kaž z worcła dno a žro do Serbow spjachu.

Móc tajku w stawach Serb a w mozhach khowa —
A baju, ze Serbom je čas do rowa. — —
Móc, Serbo, spiń a k dźełu wuzběhń z hłubin!

A činić Makkabejske budźeš dźiwy,
Kóń w khorhowi tŕasć běłe budźe hriwy,
A swojich rjekow z klina puśći Lubin.

Bratŕa a sotry

W dźěćazej jistwi so sakład położi.

Niczo rjeńśe hač dom połnych dźěći, hdyž móžeš so dźeławy nan a hospodaŕśka macź sa nje staracź.

Sŕědźa hdy pak knježi trający mĕr a pokoj mjes bratrami a sotrami. Njeměnimy z tym mjeńśe a wjetśe swady, kotrež tak rjez do cźišćbi dźěći śłuśeja, kotrež maja tŕóke žiwjeńcźko, w pśichodnym wokomiku saśwĕcźi hižo saźy najrjeńśe žłónćko pśeśejednosće. Na kóždy pak je po nich, hdyž znadź nĕchto zusy zubuśtawa tuteje swójeje nadpadnje. Tu ma so pokazaź na napśećejwinosće, kotrež so hłuboko sakorjenja, dale rostu a traja a słónćnje so zubu do žiwjenja njeśu.

Kóždy, kiž žiwjenje widźi abo jo chze widźeć, wĕ, so **husto njeźu jej bratŕa a sotry poradźicho w žiwjenju k pomozy a sepjerje**, kaž mĕło to po prawom być. Kak bychu hewak tak wótre słowa móžne byśe, kotrež cźasto złyšicho: Kóždy zusy je khmaśicy ke mni, hač mamón bratr. Abo: Sso na swoju wożenjenu sotru wobrocźiś? Nĕ, radźicho po prośenju pómóc! —

Kak naśtanje mjes bratrami a sotrami tajke sadźerźenje śjes luboscje a cźeścje? Swjetśicha mataj starśej jene dźěćo tak rady kaž druhe. Ssu tola z jeju mjaka a krewje. A tola . . . zu teź padź, w kotrychž kóžde dźěćo starśichiśi maj wutrobomaj jenak bliśko njeśeji. Macź ma swojeho łubuśicka, dźěćo, kiž po swojim waśicnju macźernym pśećejam najbóle wotpowĕduje. Druhe dźěći sacźuwaja, so tuto dźěćo macźernej wutrobje najbliże śteji. Tak naśtanje pŕénja roskora do natureńkeho zhromadźeństwa. Wusnamenjenje dźěćo so z njeprawom posĕbnuje. Sa wśicho, cźłowjek wono cźini, ma macź nĕkajke samolwnjenje, kóžde pśećecźe so jemu, je-li nĕkak móžno, dopjelni. S wĕźnym zasp**ě**cźom złoladuje macźerny „łubuśicht" na bratrow a sotry. Cźłowjek, wobzeźe młody, ma to spodźiwne na zebi, so njewobzamje a nima cźuća sa spramnosć, wón so „cźuje", dokelź we złónju śleji a złoladuje wot borzeka na cźkodowaneho a tyranisuje jeho łiśicze, dokelź wĕ, so ma dobru sastupjeŕku a so śmĕ njekhłostany to cźiniś.

Sazpĕte dźěćo je najprjedy śrudne, dokelź sa widźomnej macźernej łubosću žedźi. Se śrudoby wurosće jerośeć. Posdźiśicho w žiwjenju wukutkuja so tajke smykli starśeju. Dźiwamy so njecźuźiwosći a sanwjerdźenosći bratra napśećecźo sotśe w nuzy. Njecźuje z njej a nocźe teź za jeźe sobucźucźa. Pśicekruce ći dopomnjece na njerjane lĕta dźěcźaśtwa a młodosće w jeho wutrobje. Sakke cźłowjek, kiž nad tajkimi zkaboseźemi śteji a ma łubśe we wopśichimnjenje sa žiwjenje, móże tu žeźe wobkniježeźo swoje smyłenje pśicemĕniś. Tola seźeźka to samóże. Hdyž pak so pomoz posćicza jenoź cźłowjeźeje łobuźelniwosće dla, potom je tuta pomoz swjetśicha sjednocźena z dopomnjeńkami na młode lĕta.

Starśichi dyrbja wśicke dźěći jenak rady mĕcź. Na swoje dźěći móże kóžda macź horda byś, dokelź dźěći su wjazy hač naśichi dźědźinzy se wśicem, złoto z tym swižnje. Dźěći wosnamjenjeja nowe žiwjenje, znadź zyle hinaśe hač naśe bź, za naš njesnate a husto njesrozumliwe. Kaźeź je nam Bóh Knjez dał, tak dyrbimy jo pśichźeć a jo łubowaś, napśećecźo kóždemu sprawni byś. Najłubśchemu dźěśu móźemy žiwjenje pocźeźiś, je-li naśe cźuće njewobknježimy, rozdźěl cźinjo we wukłokanju dźěći.

Se „sdźeźenjatkom", kiž so do kola bratrow a sotrow njepśichijima, je swjetśicha najmłódśe dźěcźo.

Starśe dźěći so sa najmłódśe pśihejara samolwite cźinja. Husto złyśchimy: „Ty so starśichi a mudriśi — hańbuj so! Podwol so!" Bjecźi-li małe złoźkrećak, dóstanu starśe naśwarjenje. Cźehodła niebywšo złaso najmjeńśe nawukniju, so tohorunja sarjadowaś? Husto złyśchiśich wurĕcź: „To so posdźiśicho zamo da!" Ale we wśiceh padach pak so njetrjebi, zamowołnosć rosće z dźěćom. Sso zamo rosumi, so maja starśe dźěći sejerpnje z małymi wobchadźeś a wĕśe samolwnjenje sa nje mĕcź. Ale starśi njeźmĕdźa jich sa smykli a złupośeje najmłódśich sa mołwite cźinicź abo zamo złostaś. To pśichinjeże njemĕr do dźěći. A mali bórzy nawukinu hrośyć, hdyž po jich złowje njeńdże. Husto dźe so potom tajkemu „sdźeźenjatku" w žiwjenje łubjenje a móże so śtaś, so wulka złotra bjeśe łobuźelnosće praji: „Ty sy žebi tola prjedy pśećezo derje mĕła, nĕtko zładay tak dale pśichiźdźeśch, hdyž so wjazy macźerneho sćórzucha dźerźeś njemóźeśch. Mam zama se łobu dosć cźiniś."

Wś dźěcźazej jistwi so sakład położi za swiśki a swjatki w žiwjenju. Krej zama njewotewri wutrobu k trĕbnej luboscji. Bychu-li woprawdźe wśickite dźěći jeneje zwójeje w najlĕpśchim a najrjeńśchim smyśle bratŕa a sotry byle, mnoho łubjenstwa a nuzy by so łubiło. Mjes cźłowjekami zamźneje krjewje so zamo rosemi, so žebi w žiwjenju pomhaja. Nicht**ó** njech so zwojeho bratra, zwojeje sotry njehanbuje, abo jeju bjeswutrobicźe w nuzy wostajiś! Dźeź je macźerna łubosć wśickite dźěći jenak wobzimała, tam njemóża a njeźmĕdźa zej potom bratŕa a sotry w žiwjenju zuzy być.

Bratŕa a sotry

W dźěćazej jistwi so sakład położi.

Niczo rjeńśe hač dom połnych dźěći, hdyž móžeš so dźeławy nan a hospodaŕśka macź sa nje staracź.

Sŕědźa hdy pak knježi trający mĕr a pokoj mjes bratrami a sotrami. Njeměnimy z tym mjeńśe a wjetśe swady, kotrež tak rjez do cźišćbi dźěći śłuśeja, kotrež maja tŕóke žiwjeńcźko, w pśichodnym wokomiku saśwĕcźi hižo saźy najrjeńśe žłónćko pśeśejednosće. Na kóždy pak je po nich, hdyž znadź nĕchto zusy zubuśtawa tuteje swójeje nadpadnje. Tu ma so pokazaź na napśećejwinosće, kotrež so hłuboko sakorjenja, dale rostu a traja a słónćnje so zubu do žiwjenja njeśu.

Kóždy, kiž žiwjenje widźi abo jo chze widźeć, wĕ, so **husto njeźu jej bratŕa a sotry poradźicho w žiwjenju k pomozy a sepjerje**, kaž mĕło to po prawom być. Kak bychu hewak tak wótre słowa móžne byśe, kotrež cźasto złyśchiśi: Kóždy zusy je khmaśicy ke mni, hač mamón bratr. Abo: Sso na swoju wożenjenu sotru wobrocźiś? Nĕ, radźicho po prośenju pómóc! —

Kak naśtanje mjes bratrami a sotrami tajke sadźerźenje śjes luboscje a cźeścje? Swjetśicha mataj starśichej jene dźěćo tak rady kaž druhe. Ssu tola z jeju mjaka a krewje. A tola . . . zu teź padź, w kotrychž kóžde dźěćo starśichiśimaj wutrobomaj jenak bliśko njeśeji. Macź ma swojeho łubuśicka, dźěćo, kiž po swojim waśicnju macźernym pśećezam najbóle wotpowĕduje. Druhe dźěći sacźuwaja, so tuto dźěćo macźernej wutrobje najbliże śteji. Tak naśtanje pŕénja roskora do natureńkeho zhromadźeństwa. Wusnamenjenje dźěćo so z njeprawom posĕbnuje. Sa wśicho, cźłowjek wono cźini, ma macź nĕkajke samolwnjenje, kóžde pśećecźe so jemu, je-li nĕkak móžno, dopjelni. S wĕźnym zaspěcźom złoladuje macźerny „łubuśicht" na bratrow a sotry. Cźłowjek, wobzeźe młody, ma to spodźiwne na zebi, so njewobzamje a nima cźuća sa spramnosć, wón so „cźuje", dokelź we złónju śleji a złoladuje wot borzeka na cźkodowaneho a tyranisuje jeho łiśicze, dokelź wĕ, so ma dobru sastupjeŕku a so śmĕ njekhłostany to cźiniś.

Sazpĕte dźěćo je najprjedy śrudne, dokelź sa widźomnej macźernej łubosću žedźi. Se śrudoby wurosće jerośeć. Posdźiśicho w žiwjenju wukutkuja so tajke smykli starśeju. Dźiwamy so njecźuźiwosći a sanwjerdźenosći bratra napśećecźo sotśe w nuzy. Njecźuje z njej a nocźe teź za jeźe sobucźucźa. Pśicekruce ći dopomnjece na njerjane lĕta dźěcźaśtwa a młodosće w jeho wutrobje. Sakke cźłowjek, kiž na tajkimi zkaboseźemi śteji a ma łubśe we wopśichimnjenje sa žiwjenje, móże tu žeźe wobkniježeźo swoje smyłenje pśicemĕniś. Tola seźeźka to samóże. Hdyž pak so pomoz posćicza jenoź cźłowjeźeje łobuźelniwosće dla, potom je tuta pomoz swjetśicha sjednocźena z dopomnjeńkami na młode lĕta.

Starśichi dyrbja wśicke dźěći jenak rady mĕcź. Na swoje dźěći móże kóžda macź horda byś, dokelź dźěći su wjazy hač naśichi dźědźinzy se wśicem, złoto z tym swižnje. Dźěći wosnamjenjeja nowe žiwjenje, znadź zyle hinaśe hač naśe bź, za naš njesnate a husto njesrozumliwe. Kaźeź je nam Bóh Knjez dał, tak dyrbimy jo pśichźeć a jo łubowaś, napśećecźo kóždemu sprawni byś. Najłubśchemu dźěśu móźemy žiwjenje pocźeźiś, je-li naśe cźuće njewobknježimy, rozdźěl cźinjo we wukłokanju dźěći.

Se „sdźeźenjatkom", kiž so do kola bratrow a sotrow njepśichijima, je swjetśicha najmłódśe dźěcźo.

Starśe dźěći so sa najmłódśe pśihejara samolwite cźinja. Husto złyśchimy: „Ty sy starśichi a mudriśi — hańbuj so! Podwol so!" Bjecźi-li małe złoźkrećak, dóstanu starśe naśwarjenje. Cźehodła niebywšo złaso najmjeńśe nawukniju, so tohorunja sarjadowaś? Husto złyśchiśich wurĕcź: „To so posdźiśicho zamo da!" Ale we wśiceh padach pak so njetrjebi, zamowołnosć rosće z dźěćom. Sso zamo rosumi, so maja starśe dźěći sejerpnje z małymi wobchadźeś a wĕśe samolwnjenje sa nje mĕcź. Ale starśi njeźmĕdźa jich sa smykli a złupośeje najmłódśich sa mołwite cźinicź abo zamo złostaś. To pśichinjeże njemĕr do dźěći. A mali bórzy nawukinu hrośyć, hdyž po jich złowje njeńdże. Husto dźe so potom tajkemu „sdźeźenjatku" w žiwjenje łubjenje a móże so śtaś, so wulka złotra bjeśe łobuźelnosće praji: „Ty sy žebi tola prjedy pśećezo derje mĕła, nĕtko zładay tak dale pśichiźdźeśch, hdyž so wjazy macźerneho sćórzucha dźerźeś njemóźeśch. Mam zama se łobu dosć cźiniś."

Wś dźěcźazej jistwi so sakład położi za swiśki a swjatki w žiwjenju. Krej zama njewotewri wutrobu k trĕbnej luboscji. Bychu-li woprawdźe wśickite dźěći jeneje zwójeje w najlĕpśchim a najrjeńśchim smyśle bratŕa a sotry byle, mnoho łubjenstwa a nuzy by so łubiło. Mjes cźłowjekami zamźneje krjewje so zamo rosemi, so žebi w žiwjenju pomhaja. Nicht**ó** njech so zwojeho bratra, zwojeje sotry njehanbuje, abo jeju bjeswutrobicźe w nuzy wostajiś! Dźeź je macźerna łubosć wśickite dźěći jenak wobzimała, tam njemóża a njeźmĕdźa zej potom bratŕa a sotry w žiwjenju zuzy być.

Pśiśed „Selenym tydźenjom".

Plakat, kotryž sa wopytanje „Seleneho tydźenja", we Barlinje pśichodne dny so wolewrjazeho, wabi.
(Deutsche Pressefotozentrale, M.)

Stary klamaŕ

(Wobras se wžy.)

Najwjazy ludźi zej myślu, Bóh wĕ tak bohataj staj klamarjez staruschkaj. Haj, móžno wschak je, nĕschto sawĕśće smĕjetaj. Jenoź so žadyn cźłowjek to tak prawje złonicz njemóże, a tuž so wśicho móžne powĕda a wjele pśicinźinja, hač tomu woprawdźe je. Pśichewulke bohatstwa wĕśće njesmĕjetaj, hewak njeby na stary dźeń hiśicze trochu błidarił.

Schtoha mohł zej w tajkej małej wžy wjele nahromadźiś. Haj wschak, trjeba wschak so we wjeźu wścho móżne. Bychu-li jenoź ludźo wschitcy k njemu khodźili. Najwjazy kupuje w mĕśće a pśichinjeże zej wot tam wścho trĕbne. Ludźo mĕnja, so Klamarjez wulki wubjerk nimaja a so je jich klamaŕstwo pśiche małe. Byschtaj-li wścho nĕtoŕi, bychu sawĕśće ludźo k nim khodźili. Ale nĕ, to maja jenoź dwajkfkate mydło, nĕśto dobkich rjehelow, rajš pśchezo tu zamźneju druzjinu a wóśk sa wuzwĕśtenje schwundowanja sźika niz. A hdyž chzesch zimaj rjez, schto takle ludźo we wžy praja a chzesch zimaj derje radźiś, so by zej to a tamne pśichkupił, so jenoź pohmĕwknje. To je dawno wścho nawĕdźił, na to rjekuje. Nĕschtożkuli je zej nakupił a wupołożił, a tola njeje so pśchedało. S dawna tomu tak je: S kroschom a kroschikom pśchibu k njemu a wulke pjenjezy noścha do mĕśta. A hdyž zej nĕkotrychžkuli wž**ě** pola njeho dokali, ale i mĕśta sobu pśchitinjeźene twory su najsterje łóśchi a wjazy hódne. Schto chzesch pśchećiwo tomu sazwonnu [illegible] nahladam cźiniś? [illegible]

Wón je njeźece bóle sastarźił. Pśećakupuje cźi wulke hromady tworow, hačzrunjeź derje wĕ, so, hdyž wschitcy dźełbu nadobu kupi, ma je tak a tak wĕśe procentowo tuńścho. Schtoha pak jemu to pomha, hdyž potom wž**ě** wĕcźnje njewotbudźe. Nĕ, nĕ, wot kóždeje druzjiny nĕschto mało a to za bliźśe njedźele a mĕśazy sajo dobaha. A pśiwawka tśi hižo lĕtdźesatki dołho nad bonbonowymi kschinzami, na kotruž zej wschitko napiża, schtoż je wujschło abo w bliźśich dnjach mohło wunśeś, to mohł zej je w prawym cźasu wobstaraź.

Ale hdyž takle pśchibładuješch, wobkhod zyliczki dźeń klepoze. A hdyž zej punt žeźe abo nĕkotre worałowe pjera abo tólka zwjerna abo błeschka tśikała była. A hdyž ma wścho nakupjene, dóśianje zamo sapałaki sa hólzu, rybzwaiśke zwoźi, hrośynki a schtoż hewak. Nĕ, nĕ, dyrbimy

Prĕnički kŕesćanstwa mjez Serbami

Spisał Jakub Šewčik.

Stawiznarjo, kotŕiž wo rozsywanju kŕesćanstwa mejz Serbami pišu, njejsu hišće pŕezjeni, što je pŕeni wučbu Khrystusowu mjez našimi pŕedownikami rozšŕerjeć počał, a hdy je so to zdobnje stało. Jeni wobkrućeja, zo maju so Serbja za kŕesćansku wĕru Němcam dźakować, druzy, zo pŕeničkí słuseja słowjanskimaj japoštołomaj Cyrilej a Methodej abo tola wučomnikam tuteje swjateje bratrow. Je-li pŕenje mĕnjenje prawe, by kŕesćanstwo swoje pŕenje korjenje mjez Serbami zapuščile w druhej połojcy 10. stotka po założenju Mišnjanskeho biskopstwa l. 968, je-li pak je wobkrućenje druhich wĕrne, by swĕtło wučby Jezusoweje nimale wo sto lĕt pŕedy našim prawótcam zaswitało było.

Što ma prawje? Dźiwatej-li tamnej hypothesy — praju hypothesy, dokelž ani jeni ani druzy dotal kritiskeho pŕeswědčaceho dopokaza za swoje wobkrućenje njejsu podali, — na Serbowstwo powšitkownje a nic jenož na pramólički jeho dźěl, na Hornjołužiśanow, nĕhdušich Milćanow, matej wobĕ wopak. Pŕetož wjacy dyžli 100 lĕt pŕedy, hač na Morawje a w Cechach zeskhadźa swĕtło swjateho sćenja wusywane wot słowjanskeju bratrow, modlachu so hižo pŕeni Serbja w swojich cyrkwjach k Bohu kŕesćanow. A hdźe to? a kotŕi?

Jara často so zapomina, a teź wot tajkich, kotŕiž sebi na swoju objektivnosć a njesmĕrnu mudrosć što wĕ što hyć zdadźa, zo narod Serbow jónu wjetšu połojcu nĕtčišeje Němskeje wobsedźeše. Wot Wódry pŕez Łobjo hač k Solawje bydlachu Serbja, sami Serbja, a hišće dale k wječoru, wosebje k dołhemu wječoru rozpŕesćerachu so wotnožki mócneho naroda. Jena tajka wotnožka kćeješe hižo pŕed Karlom, mjenowanym wulkim, mjez Mohanjom a Radnicu. Stari khronikarjo mjenuja tutych Serbow často „Moinwindi" abo „Radanz-Winidi". Tam mamy pytać pŕeničku kŕesćanstwa mjez Serbami.

Hdy kak su tući Serbja do tamneje krajiny pŕichahnyli, so z wĕstosću njewĕ. Lĕta 748 čehnješe pječa na 100 000 Serbow frankskemu majordomej Pipinej na pomoc pŕećiwo jeho bratrej Grippej. Mohło so zdać, zo su so tući potom nad Mohanjom zasydlili. Tola tomu tak njeje. Pŕetož naši „Moinwindi" mĕjachu hižo pŕed tym swoje sydlišća w tamnej krajinje, kaž to ze skutkow a listow swjateho Bonifacija a ze wšelkich druhich žórłow wĕmy. Bjez dwĕła su so woni po krwawnej bitwje pola Vogastisburga l. 630 do tamnych krajin podali. Rubjeźne nadpady Avarow, kotŕiž kóždu zymu do Serbow pŕikhadźachu, tući skónčnje nawjedowani wot kupca Sama, wotrazychu a wuzwolichu dobyćeŕskeho wjednika lĕta 627 za swojeho krala. 35 lĕt Samo sławnje nad Serbami knježeše. Wot srjedźeneho Dunaja hač k Durinskim horam dosahaše jeho sceptaŕ. Swoje mocy sej wĕdomy so njestróži hdyž Dagobert, kral Frankow, pŕez swojeho pósła Sicharia sebi žadaše, zo by so jemu ze swojim ludom podćisnył. „Kraj, kotryž wobsydlimy", jemu wotmołwi, „a my sami smy Dagobertowi, ale jenož tehdy, chce-li wón z našim pŕećelom być." „Kŕesćenjo, słužobnicy Boži", znapŕećiwi Sicharius, „njemóża ze psami pŕećelstwa mĕć." Na to Samo: „Smy-li my psy, směmy tež kusać" a da khrobleho pósła won ćisnyć. Hnydom započa so wójna. W surowej bitwje pola Vagastisburga, kotraž tŕi dny traješe, buchu Frankojo wot Serbow dospołnje zbići. Wostajiwši stanow a wšeje wójnskeje nadoby rozćekachu pŕed zmužitymi dobyćerjemi do wšĕch rózkow. Serbja susodne němske krajiny zapusćichu a z dźěla so w nich zasydlichu. Zo bychu Serbja, kaž dr. Sepp mĕni, jako wójnscy njewólniccy do němskich krajin z mocu pŕesadźeni byli, njemóże so powšitkownje prajić. Wĕmy drje, zo Tessel II. wokoło lĕta 700 z Koruntanskej a „Windiskeje marki" wjele „Window" ze žonami a dźĕćimi sobu z-wójny pŕiwjedźe a jedna pola Tölza (Dolca) zasydli, a zo podobnje jednaše pozdźišo Karl W. Tola z tym mohło so dopokazać jenož nastaće nĕkotrych serbskich (wendskich) kolonijow, ale nihdy mócne rozšŕerjenje Serbow (Wendow) k wječoru. Kraj mjez Mohanjom a Radnicu a nad rĕćkami Awrach, Wiesent, Aiš, Jc (Itz) a Baunach pŕeserbśći dźe so dospołnje, a z lista swj. Bonifacija wukhadźa, zo bĕchu tući Serbjo cyle swobodni a njewotwisni. A teź wo serbskich wosadach, kotrež hač do Bukowskeho lĕsa, hdźež so potom bórzy kłóštr Fulda natwari, a z dźěła samo hač do połnócneje Würtembergskeje a Badenskeje mjez Němcami rozpŕošene namakamy, stawizny njeswĕdźa, zo bychu jich wobydlerjo njewólniccy byli, znajmjeńša nic do časa Karla Wulkeho. Teź Słowjenjo w južnej abo hornjej Bayerskej, sławni sólnicy w Reichenhallu, a nad rĕćku Loysach (pŕedy: Liubisaha) a druhdźe bĕchu swobodni. Rozpŕošeni mjez cuzym ludom wĕzo swoju samostatnosć tak dołho njezakhowachu, kaž „Moinwindi" abo „Radanz-winidi", kotrychž biograf swj. Emerana († 652) teź Porathanow mjenuje. Tutych Serbow zezna na swojich japoštołskich pŕócowanjach swjaty Bonifacius, a waželse sebi jich. Nic jenož jich wuwite ratařstwo, ale teź jich dobre počinki zbudźichu we nim wobdźiwanje. Wosobnje pŕipóznawa a khwali wón pócciwosć serbskich žonow, pŕede wšĕm jich mandźelsku swĕru a lubosć, kotraž bć tak wulka, zo žónska po mužowej smjerći teź wo swoje žiwjenje wjacy njerodźeše, a sebi často dosć ze samsnej ruku žiwjenje wza, zo by je jeje čĕło z dobom z mužowym so spaliło. To piše swj. Bonifacius l. 745 kralej Ethelbaldej. Dale wukhadźa z Bonifacijoweho lista, zo pohansky Serbja cćła palachu, a tohodła je njehistoriske, cćełowe paleniśća a popjelnicne rowy jenož njeserbskim splaham pŕispjeć chcyć.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Hudźba – wumělstwo – dźiwadło

Centralne dźiwadło pschedwidźeje hač do póndźele wosebje wuhotowany film „Pompadourowa". To je epischoa je žiwjenja hlawneje pschećelnizy franzowskeho kralа Ludwiga XV. Pompadourowa mějesche tajki wliw na galantneho kralа, jo wošud franzowskeho luda po prawom w jeje rukomaj leješche. Ludej žo to njespodobischo, a studencа žo samo k sjawnej demonstraziju storhnyeć dachu. Wjednika tehole njelubeho pschipadа da kral sajeć. Wón wupokaza žo jako molet Francois Boucher a wušnamjenješche žo runje tak w smužitoschi kaž i impozantnej rjanoschu. Pompadourowej žo tónle młody muzikt despodoba a wona jeho z jasnwa wušwobodźi. To bě zapoczatk luboschnikeje epischodu, kotraž mějesche polschitscho nimale tragiskeho wukónza. Pompadourowu pschedstaja najwuschikniischo Käthe z Nagy, a jeje partner je Willy Eichberger. Hra je tak wulkotna w zjenerizi a wobkuschaza w hudźbje, so dyrbi žo kóždemu wopytarjej spodobacj. — Dale naš hischcje puta rjany póndźelnischi programm.

Palastowe dźiwadło wot piatka do póndźele wješelohru „Khrobły mórtfi puczować" pósticja. Hrajerjo Paul Kemp, Herald Paulsen a Maria Krahn se žortom a radnej schczipnoschu w hrjedźidłach hry stejа. Pisches tragiske situazije, pschekwapiaze saschmjatońzy a dyrdomdejske zabłudźenja žo khrobły mórtfi puczować sbožownje domoj wrócfi. Schtóž chze žo rady z wutroby naschmjerjeć, tomu žo wobhladanje filma poruczа. W póndźelnischim programje widźimy město Ueberlingen, Brěmskich herzom a jasimawy Ufa-tydźeń.

Serbske blido w Lipsku

Kak „Serbske blido" zańdźene lěto 1935 wuživaše.

Dyrbimy w Lipsku rozeznawać mjez Serbami a „Serbskim blidom". Serbow je w Lipsku dosć (kaž je so před někotrymi lětami wuličiło, bydli tu cyła kopa Serbow) — ale k „Serbskemu blidu" přikhadźeja jenož ličma pjećo abo šesćo, najebać wšeho wabjenja a prošenja ertnje a pisomnje a přez nowiny, serbske a němske. Khwalobny wuznam činja Lipsčansey serbscy studenća, kotřiž porjadnje najebać mnoho studijnych a druhich dźěłow w bohatej ličbje za „Serbskim blidom" so skhadźuja.

Přehladam-li zapiski a knizy „Serbskeho blida", dostanu séćhowacu wotmołwu, swěrnu a sprawnu a njesmilnu: 147 Serbow skhadźowaše so w lěće 1935 za „Serbskim blidom" w Lipsku; a tuta ličba rozdźěli so na 17 skhadźowanjow, tak zo w přerězku 8 abo 9 hłódnikow na jene skhadźowanje přinđe, Lipščenjo a studentojo. Zrudne abo wjesele dopomnjenje na lěto 1935? Na tuto prašenje njech nam naša knihа dale wotmołwija! Mjez tutymi 147 hłódnikami běše 64 w Lipsku studowacych, potajkim nic Lipsčanscy, kotřiž so w přerězku 3 abo 4 při kóždym skhadźowanju zeńdźechu. Wostanu potajkim 83 Lipsčanskich Serbow, kotřiž so za „Serbskim blidom" zetkachu, w přerězku 5 abo 6 na wječor, kaž so hižo w spočatku tutoho dopisa spomni. Tajku nahu wěrnosć nam statistika praji. Přičiny tutych přesnadnych ličbow wšak nam njepřeradźi. Słyšachmy w běhu lěta mnoho ze žiwjenja Serbowstwa stareho a nowšeho časa. Tak rěčachu k nam prjedawši knjez stud. theol. G. Wirth (nětk farski vikar w Serbach) wo „zastarskej luthersko-ej nabožnej literaturje", knjez cand. med. vet. A. Wjezař wo „serbskich wupućowanjach a serbskich kolonijach, k. stud. phil. Kokla wo „słowach Jurja Libša serbskej młodźinje", „wo našim Jakubje Čišinskim". Džak tutym knjezam za jich prócu. Wopominachmy tež žiwjenjoběh a wulke skutkowanje a njesměrne prócowanja † Tecelina Měta při skhadźowanju, kotrež bě wosebiće tutomu wótčincej Serbowstwa wěnowane. Skhadźowanje wosebiteho raza běše 10lětny jubilej „Serbskeho blida". K tutomu swjedźenjej dóstachmy mnoho zbožopřejacych připisow ze wšěch stron, kotřiž nas za „Serbske blido" přewuzley česćachu, tak zo to z našim maličkim, snadnym dźěłom za narod, ženje wurunać njemóžemy. Wulki džak hišće junu wšitkim tutym, kotřiž tehdom na „Serbske blido" tak khwalobnje spomnichu! Chcemy so tuteje khwalby hódni sćinić tež w nowym lěće 1936! Spomnić hišće dyrbimy dweju skhadźowanjow w zańdźenym lěće: Kermuška nazymu a wobradźeński wječork do hód. Kermuška bu nam zmóžnjena přez prócu k. stud. Pawola Cyža a wobradźeński wječork sebi wuhotowachmy z tym, zo jedyn druhemu maličkosć k „Božemu dźěsću" dari. To běštaj wjesołaj wječoraj za „Serbskim blidom". „Hura, bratřa, zahrimaiće spěw ze šijow młoduškich!" Tute słowa našeho Čišinskeho dopielnichu so na tutymaj wječoromaj za „Serbskim blidom" na najrjeńše waśnje. Naši studenća spěwachu najrjeńše hłosy ze „Spěwnika" a ze „Zórleška". Wótčinstwo, pućowanje, přiroda, lubosć a jeje horjo, towaršna radosć a žort, wšo to zaklinča a wuklinča w hordym serbskim spěwje. A tak smy lěto 1935 skónčili za „Serbskim blidom" z wjeselym spěwom. A spěw je nas wokřewił też cyle lěto při našich skhadźowanjach. W studentskich prózdninach wšak njemóžemy spěwać, ale boldujemy jenož ćichej bjesadźe. A serbski spěw a serbska bjesada njech so też w nowym lěće wotměnjetaj z powučacymi a zahorjacymi přednoškami a z wopominanjom njespróneiwcho dźěła „Domowiny" a serbskich towaršstwow za naš lubodrohi serbski narod. A z lubosću k Serbstwu a z dźěłom za serbski narod budźemy też w lěće 1936 zjednoćić lubosć k němskej wótčinje a k wjednikej našeho němskeho kraja a zjednoćić dźěło za wšě nadawki, kotrež wjednik wot nas žada za spomoženje kraja a luda. A z tutym krutym předewzaćom započnje „Serbske blido" w Lipsku přichodnu wutoru, 21. januara, swoje dźěło w nowym lěće 1936. Nadźijomnje so jich prawje wjele blidnikow zeńdźe na znatym městnje: „Halštrowski hród" na rózku Halštrowskeje a Frankfurtskeje dróhi, hdyž časnik wječor we 8 hodź. pokaže. Potom njech kóždemu Lipsčanskemu Serbej we wušomaj klinči: Hodźina „Serbskeho blida" tu je!

Jurij Bjedrich, starši.

Radio

Njedźelu 19. januara po połdnju:

Königswusterhausen: Mimo znateho wjesołeho programma: 6 konzert z Hamburgskeho pschistawa. 8 ja bura. 11,30 Donizy kosakojo spěwaju. 16 konzert. 19,40 sport. 20 operna hudźba z Kölna.

Lipsk: Mimo znateho njedźelskeho programma: 6 konzert z Hamburgskeho pschistawa. 8 rańscha nutrnosć. 8,30 pschcjelele. 16 konzert. 18,50 zytrowa hudźba. 19,45 sport. 20 wječorny konzert.

Hišcheje wažne z njedźelskeho programma: Königsberg: 20 rejwański wječor. Stuttgart: 20 wječor wschelezijnow. Mnichow: 21 mischtrski konzert. Warschawa: 20 komorna hudźba. Beromünster: 20 opera „Figarowy kwaš."

Póndźelu 20. januara po połdnju:

Königswusterhausen: Mimo znateho wjesołeho programma: 6,30 wješoły rańschi konzert. 11,40 ja bura. 18,45 sport. 20,10 z wjednikowje domišny. 21,10 schóra póndźela (z Wrótzkawja).

Lipsk. Mimo znateho wjesołeho programma: 6,30 rańschi konzert. 8,20 ja hospodu. 11,45 ja bura. 17,30 tačzele. 17,40 młodźina a cźěkoslowačowanje. 18,50 burska hudźba. 19,45 němska wupłodźerska bitwa. 20,10 schóra póndźela (z Wrótzkawja).

Hišcheje wažne z dnjowjeho programma: Hamburg: 20,10 Hebbel a Reger. Stuttgart: 20,10 zabawna hudźba. Mnichow: 21 schelak žwjecźi narodniny. Warschawa: 21 wojerska hudźba.

Wuznaj so k ludowej zhromadnosći

Wopruj, hdyž sebi znamješka „dopomjeńskeje zběrki" 19. januara kupiš.

Pokutne wrobla.

Hač wyše kulkow běše sněh,
A wroble hłódne běchu.
Wo zornješko jim nuza bě
A po prošenju dźěćo:

Kłdež burik žito młóćeše,
So skoržo zestupachu,
„Bur wujk! Bur wujk!" so přiwabjachu
Před burom słyšeć dachu.

„Haj nět so wujujeće mi,
Hdyž z pola wšo je w brožni!
„Bur čert! Bur čert!" smy słyšeli
Was w přeńcach wolać dó žni!

Hdyž pak sće z hłodom stradanc,
Wam ćisnu horstku žita;
Wjac njebudźeće swarliwe,
Pak šwikana bźe rita."

„Měj dźak! Měj dźak! knjez bur!
To wšak ći budźe howić!
Ći chcemy bliže naléćo
Wšě škódne waki zlojić!"

Pschirjerb.

Pjeršćeń.

Bajka.

Dwaj wandrowskaj spaštaj jónu hromadźe w jenej hospodze. Tón jedyn stary, khorowaty muž, tamny młodły njedočink. Stare pytny, zo poslednja hodźina so bliži. Cyły dźeń bě sněh z njebjes padał. Bjez zaměra bě po dróhach a hasach hłudźił. Wšudźe jeho wotpokazachu. Nětko měješe jenož hišće jenu prósstwu, mjenujcy něšto k jědźi dostać, prjedy hač woći začini.

Tohodla dźeše swojemu towaršej: „Luby towaršo, maš-li kusk khlěba? Sym tak hłódny. Sy zawěšće wjacy skhodow přeběhał, hač ja hubjeny člowjek. Ty zawěšće něšto maš. Daj mi jenož ćwačk, Bóh njech tebi wotpłaći."

„Haj", wotmołwi młody, na złoty pjeršćeń na ruce starca hladajo, „mam dźe něšto khlěba, ale kaž wšitko, tak ma so też tuto zaplaćić. Daj mi złoty pjeršćeń, potom móžeš wšitko dostać, štož mam."

Bjez komdy sćeže sej stare pjeršćeń z porsta a dajo tomu nejdočinkej. Hižo dychotajo praji: „Mój Bože, što dyrbjał też z tutym pjeršćenjom. Kóždy wokomik mohł mje zbohaćić, hdyž by jen tři króć wobwjertnył, ale to ma wšo swój špak. Radźu ći, njedaj so zawjesć. Tu wzmi jón! Hlej, dyrbju tak a tak wumrěć! Daj mi nětko hišće w poslednjej hodźinje twój khlěb! Daj mi, prošu!" Hižo cyle krótko dychajo, njemóžeše swoje stawy wjacy pozběhnyć.

To widźo, młody njedočink jenož wusměšnje wotmołwi: „Nó, hdyž bjez toho wumrěješ, njetrjebaš wjacy jěść."

A hlej, lědma bě słowa wuprajił, słyšeše starca hišće mjelčo zazdychnyć: „Bohudźak, nětko je přětrate!" Potom bě morwy.

Njedočink so wjeseleše, zo bě tak zlohka k spodźiwnemu złotemu pjeršćenjej přišoł. Wo morweho so dale wjacy njestaraše, prašeše pak so: „Cehodla tón hłupy člowjek njeje ženje tón pjeršćeń tři razy wobwjertnył? Mćeše so tola z nim wobohaćić!" Dwěluje so posměwkny a tykny sej pjeršćeń na porst.

„Ach što, tón je mrějo hišće lhał!" bórbotaše. Kowilku myslo, zwjerća pjeršćeń tři króć.

A hlej! Jedyn, dwaj, tři! Nadobo sedźeše, rjany zdrasćeny, w krasnym wulkim hrodźe, při polnym blidźe najlěpšich kuskow. Wšón wjesely poča wokolo skakać, so smjeć a juskać.

„Huj, to sebi dam lubić! Nětko dawajće najlěpše wino a po jědźi też něšto ke kurjenju!" tak wolaše na służobnikow, kiž při durjach stejachu.

Służobni so nimale přez hłowu mjetachu, dołhož wón jědźeše. Wšitko jemu słodźeše, kaž by ženje hišće njejědł. Piješe sylnje a kurješe najtołše trubki.

„Tak, nětko přijědźće z wozom, chcu sebi krajinu wobhladać a wječor, hdyž so wróću, njech su tu herc!"

Mjelčacy służobnicy so pokłoniwši, wuwjedźechu hnydom jeho rozkazy. Hdyž so wječor wrócfi, słyšeše hižo zdaloka hudźbu, wšitke wokna hrodu běchu wobswětlene. Spěšnje běžeše nutř a wolaše: „Krasnje! Nětko přiwjedźće mi hišće prawje wjeselych ludźi, zo bych mohł prawje worćinować, zo by było tu wjesoło žiwjenje!"

Tu přińdźe nadobo — wosrjedź wšeho wjesela — khudy, roztorhany muž, dźeše k hrodźanej, mjelčo sydny so při nim. Najebać wšitkich rozkazow so służobnicy wjacy njehibachu, najebać wšeho poskićenja stare[illegible] njewopita.

Njezdaše so skoro kaž člowjek być. Skerje běše to postawa. Wón tu ćiše sedźeše, khudy, trundlaty, člowjek, na rejwacu měšeńcu hladajo.

Hrodźan, hižo trošku napojeny, njechaše so toho njenadźiteho wopyta dla mylić dać.

„Njech tu mojedla sedźi!" praji při sebi. „Ja chcu so zabawjeć." Dóńdźe sebi po žónsku a poča rejwać. Prawa radosć nad žiwjenjom so zaso wróći.

„Wostań jenož wo mjerje tu, štož sebi přeješ, dostaneš", praji prošerjej. Tola starc, jenož z hłowu wijo, na njeho hladaše.

Hudźbnicy zaso nowo reje zapiskachu, hosćo so wjesele wjerćachu. Hrodźan herjekaše a wołaše: „Wino, wino!" Służobnicy běžachu a přinjesechu. Sležbny kelnch pozběhnywši kidaše wohniwy napoj do so. — Z jenym razom so jemu wjerćeše. Dyrbješe so nosydnyć a to runje při starcu. Hłowa bu přeco čežša. Nětko pytny, zo jeho mocy wopušćeja. Zo stawy słabnychu, wołaše wo pomoc. Nichtó z rejwacych, tutkacych, žadyn herc, žadyn służobnik so wo njeho njestaraše. Jenož starc jemu mjelčo šukotaše: „Nětko je twój čas na kónc!"

„Mój čas? Mój čas! Sym hakle tola započał! Smil so nade mnu!" takle jeho prošeše a jemu skiwješe. „Prajiš ty też bohudźak? Je tebi smjerć też wumožnje, hordy nieboławk?" so jeho starc prašeše.

Tu pohladny wón zo zbłędnjenym wobličom na njeho a wołaše: „Ow, hdy bych jenož khudy wostał"

Budźe bórzy ptači kwas!

W serbskim kraju nałožk znaju,
Kajkehož njej w žanym kraju:
To je sławny ptači kwas.

W januarje při wołtarju
Steji hawron z Srokec Marju
Na dnju pjećadwacetym.

Kwas pak maju w młodym haju,
Jědźa, pija, zejhrawaju,
Hercy hudźa do reji

A kaž wěšće na wsy, w měsće,
Sroka pěknym dźěćom wěšće
Něšto z kwasa wobradźa.

Štóž pak hlada a sej žada
Dwójcy, trójcy, tón njech trada
K lětu z prózdnym talerjom!

1936. **M. N.**

rjez, ſa tu mału wjeſku je to doſcź, ſchtož takle ma. A hdyž je bliſko ſwjateho Měrćzina abo hód a jutrow a druhich wożebitych wjeſnych dnjow, maſch nimale wſcho, ſchtož w tutej wjeſnej klamarſkej budźy runje tak doſtanjeſch, kaž w měſcźe.

Ale druhdy wſchak je khětro zelene, ſchtož płaczijnu naſtupa. Mój jejmjerſch ně, pſchemyſzlicźe ſej tola, na jeho měſcźe njebyſchcźe tež nicźo tuńſcho wotedacź móhli. Něſchto pjenježkow dźe tež ſaſkuźicź, to je jaſne kaž wóſmuž. A wěrcźe mi, jedna ſo woprawdźe jenož wo někotre ſeńcźatka, kotrež ſ twórow ma. Někotryžkuli je pſchekleþaniſchi a ſchpekuluje. Pſchezkapi raſ ſ tunjej twóru abo pſchedа ju bjeſe ſaſkužby a běrje potom pſchi druhej dwójžy a trójžy. Tajke něſchto ſo pola ſtareho klamarja njeſtanje. Kajki ſmyſzł to ma? Njerjad ani njekupuje. Schtož wón ma a jedźe, dyrbi khmane bycź. Wěſo móžeſch druhdźe tuńſchu liſtowu papjeru doſtacź, to wón derje wě. Ale ſchto dha cźi to pomha, hdyž ſo cźornidło njepiſchinje, abo ſo pſchecźiſchcźi, ſo njemóžeſch na druhej ſtronje wjacy piſacź. Tożame móže ſo riez wo dołhej liſtowej papjerje, kiž ma w jenej tyſzy. S nich płacźi jene liſtno tſi pjenježki a ta je pſchezo a k wſchemu khmana. Na najwyſchſchje wyſchnoſcźe móžeſch ju ſa próſtwy atd. wužicź. S tym „profitom“ daloko ſem njeje, hdyž na jenej wěcy ſyla nicźo njeſaſłužiſch, a na druhu ſyły dobytk cźiſnycź, jenož ſo by ſo ſyły ſwět d'iwał, kak ſo wſcha konkurenza poraſy. S tajkim ſamopaſchnym pſchekupſtwom ſo wón ſenje ſaběrał njeje a w pſchichodźe tež njebudźe. Hdyž twory pſchińdu, ſo woblicźi, kak móža ſo pſchedawacź, ſo jemu něſchto mało ſbywa a tak tež woſtanje, ani jedyn pjenježk wjacy abo mjenje. Schtož ſej myſzli, ſo je jemu to abo tamne pſchedrohe, hdyž ſebi ſwoju ſaſłužbu najſnadniſcho woblicźi, tón niech druhdźe dźe, hdyž myſzli, ſo tam tuńſcho pobudźe. Wón ſaneho cźłowjeka njenuſuje. Schtož nochce pola njeho kupowacź, tón niech woſtaji.

Ma wſchelke wěcy ſa niſku płacźiznu, ſo ſo dźiwaſch. Na pſchikład zigary. Tajku wóżomſeńkowſku dyrbiſch ſej pytacź. Wali ſo hacž do poſledneho kónčka a ſawoſtaja krażny popjeł a dawa wóń, a ſłodźi, ſo ſo na njej radujeſch! Sſamo ſe ſużodneje wjeſki ſej k njemu po tutu zigaru khodźa. Khort wě, ſ wotkel ju bjerje. Sſnadź tež wjele wuczini, ſo nima twory ke kurjenju w klamach, ale ſnapſchecźa w cźoplej ſtwjeje, tam ſo ſuche dźerźa. Abo kharty k narodninam, k ſelenemu a k ſlěbornemu kwaſej! A ludźo ſo njemóža dodźiwacź, ſo ma tež ſerbſke, kotrež we wjetſchich wobkhodach a klamach na wſach njenadeńdźeſch. Tuž ſej po nje ſ zyłeje wokoliny khodźa. W tajkich khartach a pohladnicźach ma bohaty wubjerk. Pſchedźenak ma tež na ſkładźe. A ſapoſdźeni wjeſnjenjo ſej hiſchcźe něſchto po njón khodźa. A potom te drjewjanjy. Kupjene drjewjanjy maja pjecźa mało kože. Ale te wot naſcheho klamarja ſu ſchwarne. Ma ſwoje ſórło, ſ wotkelž ſej je ſłacź dawa. Hižo ſu druzy pſchekupzy pſchiſchli a ſu jemu chzyli drjewjanjy napowěrnycź. Ale njeje ſo ſ nimi naſadźowal, woſtanje pola ſwojeho ſtareho dodawacźela. To tam a jow kupowanje nima ſaneho ſmyſzla. Njeda ſo wot pucżowazych pſchekupzow narěcźecź, to ſu na wopacźnu cbrežu trjechili.

A tak dźe jene lěto po druhim a pſchi tym ſeſtaritaj klamarjej wuj a cźeta. Pſched někotrymi lětami chzyſchtaj klamy powjetſchicź, ſo by ſo hnydom wot wonka do wobkhoda ſtupicź mohło. Ale to drje něſcho wjacy njebudźe, to jimaj njeje na ſtary dźeń hódne. A hdyž ſtaroby dla wjacy njepóńdźe, klamarſtwo pſchedataj. Njemóžetaj wſchak ſej tón cźaſ pſchedſtajicź. A tohodla tak dołho hacž někak póńdźe, chzetaj hipacź a drapacź, mataj tola wſchědne někotre ſaſkužene hriwnicźki. A te chzemy jimaj popſchecź!

Přiłopk

Sſwoje khłoſtanje ſebi derje ſaſłužił.

W juniju bě Erfurtſki pſchiſažny ſud 65lětneho Hermanna Möllera ſ Walſchlebena k 3 měſazam jaſtwa ſaſudźił, dokelž bě ſwojemu ſuſodej Alfredej Kóbiſej, ſ kotrymž bě w njepſchecźelſtwje žiwy, grammofonowe jehlicźki do jamy řěpowych truſkow cźiſnył, ſo by ſkodowny ſkót do ſtracha pſchinjeſł. Dokelž Möllerowe powołanje a tež jeho próſtwa wo wobhnadźenje bjes wuſpěcha woſta, wón ſpyta pola njeho bydlazeho najenka a hiſchcźe druheho Walſchlebenſkeho wobydlerja k wopacźnej pſchiſażni ſawjeſcź, ſo by ſo tak mohło ſudniſke jednanje wopjetowacź. Pſchi tym hroželſche najeńkej, ſo jeho na dróhu ſadźi a měnjeſche, ſo prjedy hacž 3 měſazy w jaſtwje wotſedźi, radſchi Kóbiſa a ſebje ſameho ſatřěli. S toho ſlědowaſche, ſo Möllera dla ſpytaneho ſawjedźenja k falſchnej pſchiſaży w dwěmaj padomaj a wohroženja dla město 3 měſazow jaſtwa k khłoſtarni na połſecźa lěta ſaſudźichu.

Stawkowanje w Fünfkirchenſkich wuhlowych jamach.

W Fünfkirchenſkich wuhlowych jamach w Madźarſkej, kotrež Dunajſkemu parnemu łódźnemu towaſtwu kluſcheja a kotrež ſu najwjetſche wuhlowe jamy w Madźarſkej, je dźěłacźerſtwo pod wliwom komuniſtiſkich ſchcźuwanjow ſrjedu rano dźěło ſkoźiło.

Fosforowaze pucźowanſke kije ſa ſlepych.

W Parisu wobſtejaze ſjednocźenſtwo, kotrež ſo ſa ſlepych ſtara a kotrež je ſlepym hižo běše pucźowanſke kije rozdawało, ſo bychu w nadróżnym wobkhadźe ſo lóhko ſpóſnali a ſo bychu nimoduzy ſo mohli na nich kedźbu bracź, je něko přenje ſ ſeſforowazej barbu wobarbjene pucźowanſke kije rozdźěliło, kotrež w nozy wotražeje a ſwěcźa a tak ſlepemu po cźmje ſamſny ſchkit pokicźeja, kaž běše pucźowanſke kije wo dnjo.

Newyork hodźiny dołho bjes ſwětła.

W Newyorku ſrjedu wjecźor po wuſapnjenju miliny we hłownej milinarni „Hell Gate“, druhej najwjetſchej zyłeho ſwěta, woheń wudyri. Sdobom ſo milinowy prud w dwěmaj druhimaj milinarnjomaj pſchetorźe. Tak bě zyły Newyork k połnozy 50. dróhi hodźiny dołho bjes elektriſkeho ſwětła. Najwjetſchi dźěl wobydleńſkich a wobkhodnych domow, dźiwadłow, kinow a hotelow bě do cźěmnoſcźe ſawaleny. Wobkhad na dróſy doſpołnje wopſcheſta. Podſemſke cźahi ſ něhdźe 60 000 pucźowarjemi dyrbjachu pſches hodźinu dołho w cźěmnych podſemſkich khódbach cźakacź. Na Broadwayu pſched ſaſtaniſchcźom podſemſkeje dróhi Times Square a druhimi wobkhadnymi zentrami ſo hobrſka ſchmjatańza knježeſche, kotraž ſo ſe ſlinkom hiſchcźe ſhórſchi. Na podſemſkich dwórniſchcźach ſdźěla k hroženju dóńdźe, a mužojo ſapalachu wſchu papjeru, kotruž móžachu někak namakacź, ſo bychu wukhody namakali. Měſchcźanſke ſarjdniſtwo hnydom wſchu poliziju a wohnjowu woboru, wſcho hromadźe něhdźe 25 000 ludźi wupóſzła, ſo bychu wobkhodne dźěle ſchkitali, dokelž ſo rubježnych nadpadow bojachu. Tež telefonowe zentrale, telegrafowe ſamty a bjesgrotowe ſcźelaki wjele ſchkody pocźerpichu. Hakle po dźe wjecźor ſo Ediſonſkemu towaſtwu poradźi, milinowy ſwiſk ſ milinarnju w Niagarra doſtacź.

Zakoſtna ſmjercź w lodowym mjecźelu.

W bliſkoſcźi Gilette we Wyomingſkej w Sjednocźenych ſtatach połnózneje Amriki ſu dweju mužow a dwě žonje we hłubokim ſněhu ſmjerſnjenych namakali. Njedaloko ſmjerſkych cźěłow doſpołnje ſawěty auto ſtejeſche. Dźeń pſched tym bě zakoſtny lodowy mjecźel (blizzard) krajnu potrjechił a towaſtwo pſchekwapił. Jedyn muž bě ſo hacž na koſchlu wuſlěkał, ſo by ſe ſwojej draſtu ſwoju žonu pſched ſmjerſnjenjom ſchkitał. Wulětnizy běchu na dompucźu ſ horow do měſta, jako jich běła ſmjercź pſchekwapi.

Cźěžke lětadłowe njeſbožo w Kolumbiſkej.

W horatym wot dźiwich indianſkich ſplahow wobydlenym žórłatym kraju rěki Caquete, pódlanſkeje rěki Amazonaſkeje rěki, je ſ dotal njeſnateje pſchicźiny 3-motorate lětadło padło. 7 pucźowazych pſchi tym ſahinu, 7 druhich je pjecźa cźěžko ſranjenych.

Sſněhowa lawina wożobowy cźah ſaſypa.

Kaž ſo ſe Sakramenta w Kaliforniſkej piſza, je ſo ſrjedu wjecźor amerikanſki wożobowy cźah pſchi ſajěſdźe na dwórniſchcźo w Ederu pola Truckee ſ móznej ſněhowej lawinu ſaſypnył. Licźba ſaſypnjenych wożobow hiſchcźe njeje ſnata. Hobrſke ſněhowe hromady walichu ſo ſ horn, ſnicźichu dźěl kolijow, někotre kólnje a ſypnychu ſo ſkóncźnje na 3 wosy železniſkeho cźaha. Lokomotiva a prědnje wosy ſchkody njepocźerpichu. Po poſdźiſchich powěſcźach je ſo pſchi lawinowym njeſbožu 11 pucźowazych ſraniło. Cźah móžeſche po wotpinjenju powalenych wosow dale jěcź.

Spjecźenja Khinſkeje měſchcźanſkeje wobory ſo potłócźiła.

W bliſkoſcźi měſta Amoy, kotrež pſchi mórſkim brjoſy ſnapſchecźa kupy Formoſy leži, k ſpjecźenju ſneſialneho wotdźělenja měſchcźanſkeje wobory dóńdźe. Pſch... wy kommandant wukas wuda, ſo ma ſo 80 mužow ſbylneho ſpjecźowaze wotdźělenje ſ wójkom 80. diviſije wotbronicź. Pſchi wuwjedźenju tutoho roskaſa mjes wójſkom a ſpjecźowazym ſo wotdźělom k wótremu ſrażenju dóńdźe. Pſchi tym ſo 40 muži měſchcźanſkeje wobory ſatřěli a 30 wojakow ſo ſrani. Sbytne mužſtwo ſpjecźowazeje wobory ſo ſaja.

Spjecźenja chineſkeje měſchcźanſkeje wobory.

W Cźangcźuwje bliſko Amoja, kiž pſchi mórſkim brjoſy ſnapſchecźa kupy Formoſy leži, je wożebite wotdźělenje měſchcźanſkeje wobory poſłuſchnoſcź ſapowědźiło. Měſchcźanſki kommandant pſchikaſa, ſo maju ſo tutemu 80 mužow ſbylnemu wotdźělenju brónje ſebracź. Wojazy 80. diviſije měјachu pſchikas pſchewjeſcź. Hdyž to cźinjachu, ſpjecźiwi wojazy wótro do nich ſraſychu. Pſchi ſraženju ſo 40 muži měſchcźanſkeje wobory ſatřěli, wjacy hacž 30 wojakow ſo ſrani. Sbytnych muži měſchcźanſkeje wobory ſajachu.

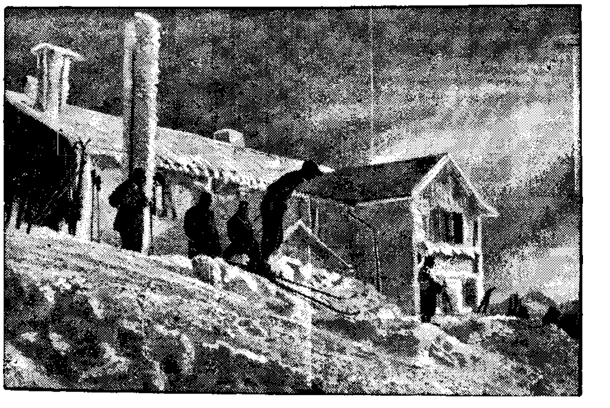

Oberſtdorf ſa miſchtirſtwo ſněhakarjow pſchiprawjene.
Na krasnje położenym Nebelhornhauſu, ſ kotrehož ſo běh němſkich ſněhakarſkich miſchtrow ſapocźa, knježi nětko cźile žiwjenje. (Preſſe Bildzentrale, M.)

Cyrkwinske powěsće

2. njedźela po Tſjoch kralach, 19. wulkeho róžka 1936.

S **Budyſchina.** W Michałſkej zyrkwi rano ½8 hodź. Bože wotkaſanje, němſke: farar Tiſchěr; dop. ½9 hodź. němſka a ¾10 hodź. ſerbſka Boža ſłužba: farar Kapleř. Dop. ¼12 hodź. dźěcźikemſchenje.

*

S **Budyſchina.** W Pětrowſkej zyrkwi rano ½8 hodź. farar Schneider prědujе. Dop. ¼12 hodź. ſmějе farar lic. Ludwig dźěcźikemſchenje. Pop. w 3 hodź. ſmějе farar Grože kſchcźenja. — W Marijnej a Marcźinej zyrkwi ſmějе farar Grože rano we 8 hodź. ſpowědź a Bože wotkaſanje. Dop. w 9 hodź. farar lic. Ludwig prědujе (zyrkwinſka hudźba). Dop. w 11 hodź. ſmějе farar Grože dźěcźikemſchenje. Wjecźor w 6 hodź. hudźbna ſwjatocźnoſcź ſ narěcźu fararja lic. Ludwiga. Programmy ſu pſchi zyrkwinych durjach doſtacź. — Sběrka ſa „Hornjołužiſki ſkutk luboſcźe“, kiž je knjes tajny zyrkwinſki rada Roſenkranz-Budyſki ſałožił. — Wutoru pop. ¾3 hodź. w Pětrowſkej zyrkwi nutrnoſcź ſa njedźelnicźe. — Wutoru pop. w 4 hodź. žónſka miſzijonſka ſłužba (ſwonkowne miſzijonſtwo) w Lutherſkim domje na Hoſchiz haſzy 28. — Srjedu wjecźor ½8 hodź. ſmějе ſup. Berg biblijſki wjecźor w Tuchorſkej zyrkwi. — Schtwórtk pop. ¼4 hodź. we wożadnej diakoniſſ miſzijonſke ſchicźowe towaſtwo (ſnutſkowne miſzijonſtwo). — Schtwórtk wjecźor ½9 hodź. hodźina Módreho kſchiža na Hrodowſkej haſzy 6. — Pjatk wjecźor we 8 hodź. ſmějе farar Grože biblijku hodźinu w Lutherſkim domje.

S **Delnjeho Wujezda.** Dop. ½9 hodź. ſerbſke a we 10 hodź. němſke kemſchenje, vikar Adler.

S **Huſti.** Rano we 8 hodź. němſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. němſke kemſchenje. Pop. w 3 hodź. miſzijonſke towaſtwo.

S **Lucźa.** Dop. w 9 hodź. ſo němſke prědowanje cźita.

S **Wjelecźina.** Dop. w 9 hodź. němſke kemſchenje a po nim Bože wotkaſanje, ¾11 hodź. dźěcźikemſchenje. — Schtwórtk wjecźor we 8 hodź. biblijſka hodźina w młodźinowni. — Kollekta Tſjoch kralow ſa Lipſcźanſke miſzijonſtwo mjes pohanami je 210 hriwnow wunjeſła. Wutrobny dźak!

S **Wulkich Sdźarow.** Rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowědź a Bože wotkaſanje we Wulkich Sdźarach, dop. we 9 hodź. ſerbſke kemſchenje we Wulkich Sdźarach, ½11 hodź. němſke kemſchenje we Wermingſoffje. — Schtwórtk wjecźor ½8 hodź. němſka biblijſka hodźina w Mucźowje.

Katolske cyrkwinske powěsće

Druhu njedźelu po Třoch kralach, 19. januara 1936.

Tachantska cyrkej. Rano 5,45 hodź. Boža mša, 9 hodź. wulka Boža mša z prědowanjom, w 14 hodź. nyšpor z požohnowanjom. Přiležnosć k spowědźi: Sobotu wot 18—19 hodź. a 19,30—20,30 hodź., njedźelu wot 5,30—6,30 hodź. a w 9 hodź. Srjedu 22. januara w 20 hodź. wječorny nabožny přednošk: Khrystus wčera, Khrystus dźensa a Khrystus do wěčnosće. — **Serbska cyrkej.** Sobotu přiležnosć k spowědźi w 15 hodź. za dźěći a 18 hač 20 hodź. za dorosćenych. Njedźelu ½8 hodź. Boža mša z prědowanjom, w 9 hodź. wulka Boža mša ze serbskim prědowanjom, w 11 hodź. šulske Bože słužby z prědowanjom, w 13 hodź. serbski nyšpor, w 18 hodź. křesćanska wučba z požohnowanjom. Bože mšě wob tydźeń wšědnje rano w 7 hodź. a na to krótka pobožnosć z přiležnosće swětoweje modlerskeje octavy.

Hamtske wozjewjenie z Budyšina.

Sonntagsverkaufszeit für Bäckerei- und Konditoreiwaren in der Stadt Bautzen.

Die Beschäftigung von Arbeitern und Angestellten und das Offenhalten von Verkaufsstellen ist für den Verkauf von **Bäckereiwaren von 7 bis 9 Uhr und von Konditoreiwaren von 14 bis 16 Uhr** an jedem Sonn- und Festtage mit Ausnahme des 2. Oster-, Pfingst- und Weihnachtsfeiertages zulässig.

Werden beide Gewerbe gemeinschaftlich betrieben, so kommt nur die für das überwiegende Gewerbe festgesetzte Verkaufszeit in Frage.

Die bisher geltende Verkaufszeit von 11 bis 13 Uhr erledigt sich damit.

Bautzen, 17. 1. 1936. **Der Oberbürgermeister.**

Hospodarski kučik

Wo přihotowanju dubjećow (kukawow)

Najlěpše dupjeća (kukawy) su kruchi štomow, kiž su srjedza wuhnite a próždne. Stare štomy dyrbja so w zymje puščeć, zo by skora njewotpadała. Potom so próždne kruchi krochi wotrězaja a dno a zwjerch přičinitej. Dyrbitej pak so ze šrubami přičinić, dokelž hozdže po času wulězu a dupjeća tak škalby dostanu. Też njesmětej dno a wjerch hładkowanej być, ale kaž z piłu rězanej a z pjeršću wušudrowanej. Ptačk nima k blidarskemu dźělu doweŕy a njehněžđi w tajkich wumělskich dupjećach. Dokelž pak přeco tajkich starych štomow k rucy nimamy, dyrbimy sebi dupjeća z deskow wudźěłać. Deski dyrbja suche, palc tolste, njehładkowane a runje wotrězane być. Hač maja kulojty abo róžkaty napohlad, njemyli ptačka; njecha nowych deskow widźeć a lubuje wobsěrne městno k hnězdźenju. Dupjeća njetrjebaja so w naléču rjedźić; wobstaraja to ptački same.

Wjele wotwisuje też wot prašenja, hdźe so dupjeća přibijeja. Sykorcy je najlubšo, hdyž ma dupjećo na sćěnje twarjenja, w kotrymž hara neje; njehodźi so twarjenje k přibiću, zhladaj sebi sadowy štom. Tola dyrbja na kóždy pad kerki w blizkosći być, dokelž sykorka njerady přez puste łěta. Nanajdale móže dupjećo 3 metry wot zemje być, ale nic wyše. Móže so na delnjej stronje sylneje hałozy tak ze sylnym grotom přiwjazać, zo je ź wobličom k zemi skhilene. Přiwjazanje ma so kruće stać; třase-li so dupjećo, njewostanje tam ptačk. Derje je, hdyž so wokoło dupjeća ćernjowych hałozow natyka, zo kóčki blizko přiń njemóža, kaž też so radźi, zo so dupjećo docyła prawje do khowanki powěsnje.

Pjećaček (Fliegenschnapper) lubuje k hnězdźenju rozpadanki murjow a sćěnow. Tohodla hnězdźi jenož w dupjećach ze starych nahnitych deskow; njerodźi wo dupjećo z dźěru, ale ma rady, hdyž su jenož tři deski z dnom a z wjerchom hromdau zbite a jena cyła strona wotewrjena. Pod třěchu stareho pčołnca — kiž su bohužel dźeń a dźeń rědše — a na pjecach khwali sebi pjećačk hmězdaško.

Čerwjena łopuška njerodźi docyła wo dupjećo; chce hnězdo wot nazdala widźeć a twari jo tohodla na hrjadach pod třěchu. Chceš-li jej k hnězdźenju přihotować, přibij wyše hrjady, kotraž třěchi nima, desku k zakitej před wjedrom.

Skórc chce trochu wulke dupjećo měć, wšako je sam wulki. 12 cm šěroke a 30 cm wysoke budże dosahace za njeho. Dźěra njech je 6 cm w přerězku a hnydom pod krywom. Před dźěru přičń hulojty prěkuš k wotpočowanju staremu skorcej, kiž so domoj wróća ako młodym picu dawa.

Dyrbimy, wšaki so wospěwatych ptačkow postarać, hdyž widźimy, zo jim w polu kerka wjacy njewostawaja. W dźelanach, pak ma čorna štomina přewažnu a na tej spěwaće ptačatka rady njehněžđa. Su dźěn jara wužitne za ratarstwo a njeżadaja, kaž widźimy, wulkich woporow.

Nahlica

Nahlica abo kolika koni je zwjetša z khwatkom, kruče a njenadźiwc so pokazowaca khorosć, kotraž husto smjerć zawinja. Pokazuje so w kóždym počasu lěta, při kóždej picy a wobsteji w bolosćach črjewow. Kóždemu ratarjej dyrbjała tuta khorosć znata być a też srědki přećiwo khorosći; přetož hdźež skótny lěkař z domom nieje, dyrbi ratař sam hladać, zo by khorosć skerje a lěpje zahojił, dokelž z kóždej přečakanej minutu strach wo skoćo přibywa. Zdaleny lěkař zrěčka hdy w prawym času dońdźe; dosć často je pozdźe.

Wěste znamjenja, zo ma skoćo koliku, su: wobhladuje so za brjuchom, drapa z prědnimaj nohomaj zemju abo čepje ze zadnimaj do zemje, lěha a wala so, zleći na nohi a leži też hnydom zaso: poći so smjerdźaty, lěpjaty a też druhdy zymny pót, spytuje njerjedźić — přińdże pak jenož mało a wózriwelo njerjada; zechce močić a njemóže; stona a hłada strachoćiwje, njeżerje a njepije, pokazuje docyła wulki njeměr. Bjerje drje stwjelca słomy abo syna do khlamy, ale njekusa a njepožera ničo.

Nazhonjeny ratař přeswědči so wo khorości tak, zo wucho ke konjacemu brjuchej přiłoži a poslucha, hač w črjewach tamne, strowym koniom swojotne korčenje wuslyši abo nic. Zeznawa tole korčenje črjewow přez časniše kedźbliwe poslucha nje na strowym konju. Korčenje nastawa pola strowcho konja z přesuwanjom picy po črjewach. Nieslyši poslucha korčenja, je kolika tu a čim wjetša čišina w črjewach, čim hórša khorosć. Slyšiš-li pak zynk w črjewach, kaž by woda pomalu na ćeńki, miedźowy hlach kapała, tehdom je zlě a naškerje čriewo zašlipnjene. Też tehdom je khorosć jara zła, hdyž skoćo kaž pos na zadku syda, abo hdyž ma hikawku a bluwa.

Wo nastawanju khorosće móže so z wěstosću prajić, zo běženje přećiwo wětřikej, zazymnjenje, přenahłe žranje, hubjena pica, přewzaće mocow atd. su wšěstne winy khorosće; přeco pak je khorosć bolenje w črjewach.

Je-li nochtó spóznał, zo skoćo kolika réza, daj konja z wobeju stronow z krutymi słomjanymi wěškemi sudrować a njedaj so konjej lehnyć, dokelž so při lěhanju płónate črjewa snadnje puknu, tak zo smjerć hnydom zastupi. Njehodźi pak so lěhanju zadźěwać, njesmě so kóń tola na žane wašnje přez khribjet přewalić, dokelž so při tym nimale z wěstosću črjewa zašlipnu, z čehož też wěsta smjerć sćěduje. Přeco pak dyrbi khory kóń wobsěrne městno a mjelke słanje dostawać. Nima-li kóń palnicy — mula je zymna a jazyk namokry — móžeš jeho też khwilku w skoku přehnać. Nastawaca kolika přez to často zańdże. Sucha, horca mula a tajki jazyk pak woznamjenitej palnicu a zahorjenje črjewow. Poruča so, najprjedy konjej běrtl litra čorneho kofeja ze łžičku ruma do šije linyć; to je domjacy srědk, z kotrymž je sebi hižo někotry ratař skhorjenje konja wuhojił. Njepopušći pak khorosć z kofejom, dawa so po časach běrtl litra laneho wolija. Staja-li so moć, wotwari so nješto pěruškowych koruškow a dawa so juška konjej. Też połoži šudrowanje brjucha a ledźbow z terpentinowym a tučnym wolijom khorosć — 10 gramow terpentinoweho a 50 gramow tučneho wolija měšane. Hdyž je zatykanosć z winu khorosće, wzmi na litr liwkeje wody poł punta glauberoweje sele a daj konjej na dwaj razaj; potom hišće wudawaj poł litra laneho wolija. Też je radźomne, zo ma kóždy ratař lěkařsku sykawu w domje při mnohich khorosćach; też při koliecy čini derje, hdyž so po hodźinach klistir z mydlinzoweje wody, do kotrejež je nješto laneho wolija přidate, dawa.

W nowišim času sykaja skótni lěkarjo też tak mjenowany „ezerin" pod kožu; to zbóha koliku, zawostaja pak druhe škódne sćěhwki, tak zo ma so wotradźeć. Je-li brjuch jara nabubnjeny, čini kalkowa woda derje. Přihotuje so takle: Wzmi kusk kalka, tak wulki kaž stawčk porsta, wuželi w kowarni, wokrjeł z wodu, zo rozpadnje, rozpušć do běrtlk litra wody a liń konjej do šije.

Też mokre wobwalki su dobre, a přihódne k zahojenju też čežkeho zahorjenja črjewow. Tola žadaja wulkeje kedźbnosće a wutrajnu prócu. Dyrbi so přede wšěm brjuch tak dołho šudrować, zo so zhrěje. Potom womačeja so wulke měchi w zymnej wodźe a nakładuja so wužimane wokoło brjucha; měchi pokładu so zaso z wołmjanymi pokrywadłami. Nětko dyrbi so kóń započić, štož so za hodźinu abo połdra hodźiny stanje a potom wobnowjeja so měchi kaž prjedy. Porjedźa-li so kóń, wozmu so měchi a pokrywadła z njeho a wón so na suche wušudruje. Nětko zaso pokrywadła na njeho kładu, zo by so znowa njenazymnił.

Na kóždy pad hy škódne było, khoremu konjej syno abo wodu podać, byrnjež mě chcył. Khore črjewa přez to znowa skhorja a njejsu připady rědke, zo lědma wotkhorjeny kóń znowa skhori a kónc wozmje.

Donjž je skoćo khore a znajmjeńša šěsć hodźinow po wotkhorjenju njesmě ničo dostać; z tym so wrócenju khorosće najlěpje wobara.

Homöopatojo dawaja: Aconitum napellus w 3. žiđnjenju a Arsenicum album w 4. žiđnjenju, kóždeho 10 kapkow, za tym hač je khorosć zła, po 10, 15 abo 20 mjeńšinach. Staja-li so moć: Hyoscyamus niger w 3. žiđnjenju. Při zatykanju a bubnjenju: Plumbum aceticum w 2. žiđnjenju po 30 mjeńšinach; při widźećej kolicy: Chamomilla w 2. žiđnjenju 10 kapkow po 30 mjeńšinach. Kapki dyrbja přeco z něšto malo wody změšane być.

Wotkhorjenje konja spóznaješ z toho, zo kóń na nohi zleći, zo traš wjacy z nohomaj zemju njedrapa, zo so korčenje w brjuše zaso słyši a hnój a moč porjadnje woteńdźetej. Dokelž pomoc w prawym času poskićena zwjetša khorosć přewinje, dyrbjał kóždy hospodaŕ derje na swój skót kedźbu měć, zo po możnosći strowy wostanje a je-li skoćo skhoriło, prěnjepomoc sam nałožuje!

Hospodarski rozhlad

Sobotu, 18. januara 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,478	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,275	100 čěskosł. krónow	10,275
100 šwajc. frankow	80 79	100 franc. frankow	16,38

Barlinska burja, 17. januara. Pščeńcelne składne měnjenje wčerawšich spočatk burhy wušmamjenješche. Dotelž pak pjchi kupnych pjchikašach też pščedawanušle pjchikašy naúbjechu, kurjy zyle jednotny wobras njejewjachu. W někotrych jpezialnych hóbnotach kurjy dale postupichu, pjchi čimž bilanzne wotčamknjenja nastorki dawachu, wošeješe akcije maschinowych fabrikow, mjes nimi Orenštein a Barlinsko-Karlsruhske rjane dobytki poščičeješchtej. Na rentowych wikach bě poměrnje čičho.

Barlinske žitne wulkowiti. Też poslednji dźeń Barlinskich žitnych wulkowikow tuteho typženja měješche dobre składne měnjenje ſ wobrotami ſa wjšchnu potrjebu. Ratarstwo jenož we wobmjeſowanej měrje tworu poſticeńe, tute pak doſahaja, zo bychu napraſchowanje ſpokojiſ ke. W pizowanſkich žitach je kedźbliwe wotpſchedawanje ratarjow naimóžnišcho pytnuc. Poſticeńcjowe je jara mało a potrjeba ſo ſ tym njemóže ſpokojić. Na jeczmjenjowych wikach je webthoch měrny. Dobre druſiny jeczmjenjow ſa piwarńje a indušriju maja ſtajnje kupzow. Sa ſrjenje druſiny ſo płaczijſnewe poſticeńja ſnjižichu. K wobſthodam pak ſa tute płaczijſny lědma dońdże. Muki mějachu měrne wiſi.

Wječera płaćizne we Barlinje zentnar

pšeńcy W 8: 9,90 hr., W 9: 9,95 hr., — rožki R 8: 8,10 hr., R 11: 8,25 hr., — jeczmjenja G 7: 8,35 hr. G 9: 8,60 hr., wowša H 9 — hr., H 13: 8,20 hr

Wiki w Shorjelzu.

Pščeńca (100 kilogr.) 19,70 hr., rožka 16 20 hr., jeczmjeń, nałětni 16.40 hr., jeczmjeń, nasymiki 16,40 hr., wowša 15,20 hr., běrny, zentnar 2,20—2,80 hr.

Wikne płaćizny w Budyšinje.

18 januara 1936

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.
Nailepše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet	najnišša płaćizna hr.	najwyšša płaćizna hr.
Pšeńca, 76-77 kruta płaćizna 50 kg	—	9,75
Pšeńca —— kruta płaćizna 50 kg	—	—
Rožka, 71-73 kruta płaćizna 50 kg	—	8,30
Rožka —— kruta płaćizna 50 kg	—	—
Jječmjeń nałětni 50 kg	—	—
Jječmjeń, nazymski, źriadkaty 50 kg	—	—
Picowański jječmjeń 61-62 kg	kr. pł.	8.35
Wows 48—49 kg kruta płać.	—	7,80
Wows 50 kg	—	—
Běrny w drobnowikowanju 50 kg	3,30	3,60
Běrny (we wulkowikow.) najn. pł. 50 kg	2,50	2,70
Běrny, žołte 50 kg	2,80	3,0)
Syno 50 kg	4,00	4,25
Stoma z mašinu młóć., pras. 50 kg	—	2,40
Stoma z mašinu młóć., k zasł. 50 kg	—	2,65
Stoma z cypami młóćena 50 kg	—	—
Butra 1 kg	3,00	3,20
Jeja 1 štk.	—	0,11
Pšeńč. muka Type 502 100 kg*	—	33,80
Pšeńčna muka Type 790 100 kg	—	30 80
Ržana muka Type 997 100 kg*	—	24 45
Pšeńč. wotruby wokrjes. młyn 50 kg	—	6, 0
Wikowańske pšeńčne wotruby 50 kg	6,60	6,85
Ržane wotruby wokrjes. młyn. 50 kg	—	5 85
Wikowańske ržane wotruby 50 kg	6,10	6,30
Husy punt	—	0,90
Prosata 663 štuk 1 štk.	10, 0	2400

Prosace wiki dźěchu pomalšo.

Potom womačeja so wulke měchi w zymnej wodźe a nakładuja so wužimane wokoło brjucha; měchi pokładu so zaso z wołmjanymi pokrywadłami. Nětko dyrbi so kóń započić, štož so za hodźinu abo połdra hodźiny stanje a potom wobnowjeja so měchi kaž prjedy. Porjedźa-li so kóń, wozmu so měchi a pokrywadła z njeho a wón so na suche wušudruje. Nětko zaso pokrywadła na njeho kładu, zo by so znowa njenazymnił.

Na kóždy pad hy škódne było, khoremu konjej syno abo wodu podać, byrnjež mě chcył. Khore črjewa přez to znowa skhorja a njejsu připady rědke, zo lědma wotkhorjeny kóń znowa skhori a kónc wozmje.

Donjž je skoćo khore a znajmjeńša šěsć hodźinow po wotkhorjenju njesmě ničo dostać; z tym so wrócenju khorosće najlěpje wobara.

Homöopatojo dawaja: Aconitum napellus w 3. žiđnjenju a Arsenicum album w 4. žiđnjenju, kóždeho 10 kapkow, za tym hač je khorosć zła, po 10, 15 abo 20 mjeńšinach. Staja-li so moć: Hyoscyamus niger w 3. žiđnjenju. Při zatykanju a bubnjenju: Plumbum aceticum w 2. žiđnjenju po 30 mjeńšinach; při widźećej kolicy: Chamomilla w 2. žiđnjenju 10 kapkow po 30 mjeńšinach. Kapki dyrbja přeco z něšto malo wody změšane być.

Wotkhorjenje konja spóznaješ z toho, zo kóń na nohi zleći, zo traš wjacy z nohomaj zemju njedrapa, zo so korčenje w brjuše zaso słyši a hnój a moč porjadnje woteńdźetej. Dokelž pomoc w prawym času poskićena zwjetša khorosć přewinje, dyrbjał kóždy hospodaŕ derje na swój skót kedźbu měć, zo po możnosći strowy wostanje a je-li skoćo skhoriło, prěnjepomoc sam nałožuje!

Twora	Němski wuplod: Najniša płaćizna pf	Němski wuplod: Najwyša płaćizna pf	Wikowanje wuplod: pf.	Twora	Němski wuplod: Najniša płaćizna pf	Němski wuplod: Najwyša płaćizna pf	Wikowanje wuplod: pf.
Boby (Buny) punt	—	—	—	Solotej keršk	5	27	—
Hroch »	—	—	—	Ščerbak »	10	15	—
Kórki za solotej »	—	—	—	Kosćadło punt		30	40
Kórki k nakładź. »	—	—	—	Selerij štuka	10	40	—
Kórki (konop.) »	—	—	—	Selerij punt	—	20	—
Syrdrelej kał štuka	—	50	—	Łoboda »	—	25	—
Bóby kał punt	10	12	—	Rapunelki »	—	80	—
Čefwjeny kał »	13	15	—	Tomaty »	—	—	40
Wirsingowy kał »	15	20	—	Cybla »	13	15	—
Pupkaty kał »	—	30	—	Hromak »	—	—	—
Zeleny kał »	—	15	—	Krěn »	70	80	—
Kolrabi młod.) št.	5	10	—	Champignony litr	—	—	—
Kolrabi (stary) pt	—	—	—	Cerstwe hriby litr	—	—	—
Kałoty walčk	—	—	—	Sušene hriby litr	50	70	—
Karoty punt	—	10	—	Dobre jabluka punt	30	40	—
Korjeń pětršylki »	—	20	—	Jabluka k warj. »	20	25	—
Porej »	—	20	—	Dobre krušwy »	—	—	—
Radiski walčk	—	10	—	Krušwy k warj. »	—	—	—
Rjetkej štuka	—	—	—	Wišnje »	—	—	—
Rjetkej punt	—	15	—	Słowki »	—	—	—
Rjewjeń »	—	—	—	Breški »	—	—	—
Čefwjena rěpa »	—	10	—	Aprikosy »	—	—	—
Kulrěpa »	—	10	—	Wino »	—	—	85

Drobnowikowańske płaćizny w Budyšinje

18. januara 1936 po hamtskim postajenju.

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.

Twora	najniše płaćizny hr.	najwyše płaćizny hr.
Howjace mjaso z kosćemi 1 kg	1.60	1,80
Celace mjaso 1 kg	1 70	2,20
Skopjace mjaso 1 kg	2,00	2 40
Swinjace mjaso 1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmalc 1 kg	—	2,20
Pšeńčna muka 1 kg	0,38	0.56
Ržana muka 1 kg	0,34	0,36
Khlěb 1 kg	0,25	0,27½
Jědźne běrny, nowe 1 kg	0,07	0,08
Rajs 1 kg	0,28	0,80
Hroch 1 kg	0,56	0,84
Soki 1 kg	0,48	1,00
Amerikanski swinjacy šmalc 1 kg	—	—
Sušeny połć 1 kg	2,20	2,40
Dobre mloko 1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra 1 kg	2,84	3,2
Jeja štuka	0,11	0,12
Jědźne buny 1 kg	0,36	0,48
Cokor, drobny 1 kg	—	0,76
Petrolej 1 ltr.	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.) 1 ctr	—	1,75
Brunicowe briketty 1 ctr.	—	1,25

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunj abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	17. 1.	16. 1.		17. 1.	16. 1.
Pšenca	208,0	208,0	buny	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	171,0	171,0	wowka	14,7-15,0	14,7-15,0
ječmień now.	229-233	230-234	módre łuniny	8,75-9,25	8,75-9,25
ječmień, nal.	—	—	žołte łuniny	12,2-12,7	12,2-12,7
wows	—	—	zeradella	21,0-23,0	21,0-23,0
kukurica	—	—	rapa, wosušk	—	—
pšeńč. muka	27,05	27,05	lany wosušk	8,65	8,65
ržana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11 50	11,50	běrni. kruški	8,75	8,70-8,8
ržane	10,10	10.10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	ržana słoma		
hrochi, Viktor.	22,5-23,5	22,0-23,5	pšeńč. »		
lane symjo	—	—	wowsna »		
rěpiški	17,5-18,5	17,5-18,5	ječna »		

Dalše płaćizny na nawječštkowej stronje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 16 | Budyšin — Pónjelu 20. januara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Jendźelski kral ćežko skhorił

Pjatk wječor je žo w Londonje wosjewiło, so je kral Jurij na bronchialny katarrh a na nahwilnu wutrobinu khorosć shorił. Jeho khorosć hětro staroseźow naćinja.

Sobotu Londonske nowiny „Daily Telegraph" je Sandringhama, hdźež kral khory leži, pišachu, so je žo **z kralowej khorosću pjatk wječor shoršiło.** Kralowi ezelni lekarjo žu žo sa wothladanje z kiźikom rossudźili. Lord Dawson a ezelny lekar sir Stanly Hewett staj w nozy k žoboce na Sandringhamskim hrodźe wostałoj.

Posdźišo je žo se Sandringhama idźeliło, so je kral w nozy k žoboce mjenje spał. Se žobustawow kralowskeje hwójby běchu žo kralowa, Walesti prynz, Yorkski wójwoda a prynzessnje Lilźo a Margareth-Roje do hroda podali.

Lekarske wosjewjenje, w kotrymž žo wšěm njeměr krala dla pokasowasche, je žo pjatk krótko do połnoza w jendźelskim radiu pscheczitało.

Hacž do žoboty ranja žo khorosć jendźelskeho krala njeběšche pscheměnita. Dopołdnja žo tež wošebity lekar sa wutrobine khorosće sir Maurice Cadiźy na Sandringhamski hród sawoła.

Njedźelu je žo wosjewiło, so je kral njedźiwajo njeměrneje nozy pschi mozach wostał. S tuteje rospravy jendźelski lud žudźesche, so je z kralom njeje shorschiło. Ale z druhich powěsćow, kiž z kralowskeho dwora do sjawnosće pschindźechu, žo shoni, so z kralom jenak khutnje stej.

Hižo je wo postajenju statneje rady rěčeschе, kotraž by měła sa ćasy kralowoje khorosće kralowe dźěła wukonjeća. Starschej žynaj jendźelskeho krala, Walesti prynz a Yorkski wójwoda wóschtaj žo njedźelu dopołdnja se Sandringhama do Londona podałoj, kela staj žo wječor sažo wróćiłoj. Walesti prynz je w Londonje ministerskeho presidenta Baldwina wopytał a je z nim wo postajenju statneje rady porěčał. Sa ćasy knježenja krala Jurja je była hižo dwójźy statna rada postajena: prěni króć, jako žo kral w lěće 1925 z wotkhorjenju na pućowanje do Sćrjedźosemskeho morja poda a druhi króć pschi jeho dołhej khorosći w lěće 1928.

Jendźelske nowiny žu wo kralowej khorosći dołhe rosprawy wocźischcźale. Wone w rospravach wožebje na kritiki staw khorosće pokazuja. **Psched Buckinghamskim hrodom w Londonje žo tyły luda shadźuja, so bychu najnowische rospravy wo stawje kraloweje khorosće shonili.**

*

Wjednikowe pschećza.

Wjednik a němski kanzler je jendźelskemu kralej telegramm pósłał, w kotrymž jemu wutrobnje pscheje, so by bórzy sažo wotkhorił.

*

Jtalski kral je žwojemu pósłanjej w Londonje, Grandijej, porućił, so by žo hnydom wo kralowej khorosći wobhonjał a jemu w jeho mjenje spravne pschećza k bórsomnemu wotkhorjenju wuprajił. — Telegramm wjednika a němskeho kanzlera, kiž je žobotu do Londona dóschoł, žu wschitke jendźelske njedźelske nowiny wocźischcźale.

*

Njedźelu wječor wokoło 8 (po naschim ćasu 9) hodźin žu tžo dwórzh lekarjo wosjewili, so je kral měrny dźeń měł a so je jeho khorosć njeje pscheměniła.

Němski minister Kerrl wo cyrkwinskej politicy

Němski minister sa cyrkwinske należnosće Kerrl je w rosrěčowanju z nowinarjom nětkotre sažadne praschenja dźensnjischich cyrkwinskich należnosćow rozłožił. Pschi tym je wón też wožebje wo położenju w evangelskej cyrkwi rěčał. Na wopraschenje, kak wón nětcźiske położenje pożudźuje a schto wón pod pozitiwnym ryćhesćanstwom rozumja, minister wotmolwi, so **bědźenje naschcho cźasa powschitkownje njeje bědźenje pscheźiwo nabožinje, ale je bědźenje wo nabožinu. Nazionalsozialistiski stat sastupuje wožiwjenje žiwjenja wěry, dokelž na nabožneho cźłowieka žwój stat twari.**

Minister rjekny, so dyrbi nazionalsozialist nabožny być, wón dyrbi nabožne pschestrowdźenje druheho cźeleźa; ale wašnje jeho žiwjenja wěry žu jemu žamemu pschewostaja, „tóždy może po žwojej sažonje shožny być." Wschitke wudawanja, so je žo wukonjenju nabožiny na nětkotrej wašnje sadźewało, žu njeběłychane rischiwdźenja.

Hibanje němskeje wěry najpowniejo minister rjekny, so wono njeje žane hibanje bjesbožnych a so też z nazionalsozialistiskej stronu nima ničźo shromadneho. Schtož ministrowe stejišćo k nabožinam nastupa, wón rjekny, sa maju nabožiny połnu žwobodu. Stat zyrkej wobeju wusnaćowa na kóžde wašnje špěchowe, wona pak dyrbi žo na žwoje nabožne pola wobmjerjowaćz.

Evangelisku zyrkej nastupajo minister rozłoži, so je dźensa zyrkwinski wubjerk zyrkwinsku postajene wjednistwo zyrkwje a je žo jako tajke w zyrkwinskim ludu pschipósnało. **S dowěrjenjom žo nadźijamy, so budźe sjednoćena a žylna evangelska zyrkej nabožna murja pschećzijwo bjesbožnosći a bolschewismej. Stejišćezo němskeho protestantisma w žwěcze wot teho wotwišuje, hač žo wón sožo na žwój nadawk dopomni.**

Italska ofensiwa też na połnócnej fronće?

Italski wojeński cźažepišk „Faschistiska miliza" je wosjewił, so je Mussolini ofensiwu w połnócnej Abeźynskej porućił, kotraž ma być hischcze wobschěrnischa hač na południowej fronće.

Kaž Italcźenjo z połodnischeje fronty powědźa, žo italska fronta nětkole wot městna, kiž 80 kilometrow k dołhemu wjeźoru wot Dola leži, hač k mjesam jendźelskeje Somaliskeje cźežnje. Fronta je potajkim 700 kilometrow dołha. 75 000 muži italskich domorodnych wojakow dyrbi frontu dźerżeć. Italcźenjo žu žylnosće wójska abeźynskeho wjećha Desty na 60 000 muži wobliczili. Woni žebi myślu, so pał je žo tuto wójsko pschi połslednjej italskej ofensiwie khěrzo pomjeńschiło.

Italzy wojazu žu dyrbjeli se žwojim postupowanjom popschestacź. Woni maju nětko najprjedy sastaranje wojakow na nowej fronće organisowaćz. Wocźakuje žo, so generał Graziani bórzy nowe postupowanje pschikaże, so by žwój wuspěch połnje wužił. Ma tu khwilu žo mjeńsche wojowanja mjes italskimi a abeźynskimi wotdźelenjemi wotmětowaju.

100. italska wójnska rozprawa

W 100. italskej wójnskej rosprawje žo spóźeluje, so žo dobywcze italskich wojakow na połodnischej fronće jako pschego rossudnische wupokasuje. Cźekaju njepschećzeźel žo žobotu njeje nihdźe pschećziwjak. Hacž do 17. januara pschipołdnju běchu italske kolonny na cźežnych autach nehdźe 200 kilometrow dopréćka dośěle. Italcźenjo liczbu padnjenych Abeźynjanow z 5000 wojowejca. Italske lětadła žu pomhale njepschećzeźela rozeknaź a žu też na sastaranje žrjedźischcza wojakow wjećha Desty bomby mjetale.

Kak Abesynjenjo posledniu bitwu wopisuja

W abeźynskim knježeństwje žo italske powěsće wo bitwje pola Dola wotpokasuja. Pschećziwo italskemu wojsewjenju, so je 4000 Abeźynjanow padło, žo w Addisu Abebje łžeźeluje, so je wjeŕch Desta zjała jenoź 4000 wojakow do bitwy połsłał. **Sewoju hlownu wojewaŕsku mózwjerch Desta zjała njeje sažadźił.** Njedźiwajo jeho sakasa žu abeźynjzy wojazy žmjerce njesedźoju do wohnja italskich maschinskich ześelow schli.

Wjeŕch Desta je se strategiiskich pschiježinow poručił, so ma jeho wójsko wróćo hić. Wón je chźył žwojich wojakow lutowaćz ale też Jtalcźanow do kraja wabićz.

S privatnych powěsćow žo shoni, so je wjeŕch Desta pod tym cźežkit, so njeje ruce dosć wojakow na frontu dostał. Seběžnjenske wotdźelenja žo fronce bliża.

Też abesynska propaganda z lětakami

Prěni króć sa cźaś wójny žu Abeźynjenjo na wobhadźeny kraj lětaki mjetali. Lětadła žu nětkotre zentnarje lětakow, kiž běchu w ambarskej rěcźi spisane, dele smjetake. Tekst lětakow je tak složeny, so jón jednory lud rozumi.

Abeźynjenjo w lětakach pišaju, so Jtalska hižo wot léta 1896, hdyž je žo po poslednjej wójnje z njej měr sćinił, łpyta Abeźynsku wutłóczićz. Woni pschi žwojich pospytach hospodarskeho pschetkanja kraja pjecza spytachu wobydleństwo wobrónicź. Hižo nan wjerchi Gugsy, kiž je k Jtalcźanam pschešoł, je pschilubjenja dostał, jeli so by pschećziwo kżórkemu knježerstwu wojował. Jtalske zadanje, so by Abeźynska do Swjatka ludow sastupiła, je pjecza dyrbjako Abeźynsku jenoź bjesstarostnu sćinicź. Stónchnje žo w lětakach na to pokasuje, so ma pschećziwo italskemu wudawanju wobydleństwo we wobhadźenym kraju a w Eritrejskej pod italskim knježerstwom mjenje žwobody hač Abeźynjenjo w žwojim kraju.

Jendźelčenjo italske lětadło w Sudanje zebrali

Jendźelske knježerstwo je italskemu knježerstwu dźěliło, so je italske lětadło, w kotrymž hejtman a tjo muzjo bjedźachu, žrjedu nusowane było, w Sudanje pschistajicź. Wobžadka je žo pod dohlad siajiła a lětadło je žo tehorunja do sžkowa wsało. Jedźelcźenjo žu žo pschi žwojim sotrocźenju po pschedpisach neutralnosće složowali.

Krwawny připad při manifestaciji bjezdźělnych w Zagrebje

Se Sagrjebje žo wosjewja, so je tam psched banowinskim hamtom ke krwawnemu sražanju dóschło. Wokoło pschipołdnja dóńdże tam wotpósłanzstwo bjesdźělnych, so bychu bamužej pismo za wołóženje žwojeho położenja sapodali. Pschi hlownych wrotach mjes nětkotrymi žobustawami wotpósłanzstwa a mjes straźnikomaj, kotraj tam stejeschtaj, k swadźe dóńdże. Pschi tutych wustupowanjach jedyn z bjesdźělnych, snaty kommunista, pistolu wuczahnywschi jeneho straźnjeschtra satšeli a druheho cźežko sranił. Jeho hnydom sajachu.

Awstriscy nacionalsocialistojo žadaju ludowe wothłosowanje

Pjatk je žo po zyłej Awstriskej po tyšazach lětak rozdźělił, w kotrymž „awstriske nazionalsozialistiske hibanje" powschitkowne a tajne ludowe wothłosowanje žada.

Nazionalsozialistojo pišaju, so žo nětcźischi system w Awstriskej je srědkami namóžneho poditłóčowanja a z jule pomocu pschi mozy dźerżi. Woni pwěcźuja, so tutón system k sdźerżenju žwojeje mozy pschećziwo ludowej woli wjele pjenjez žwudawa a njemóže žlubjenjeschnju ludowych pomérow wobaraćz. Tohorunja woni wosjewjeja, so je nětcźischi awstriski system wudawak, so dyrbi k lépschemu awstriskeho luda jeho njewotwisnosću zakhowaćz, so pak je ju dawno k lépschemu zusnych mozow spuschcźił. Tute mozy Awstriiku jako grat žwojeje, Němzam njepschećzeźelskeje, politiki trjebaju.

Nazionalsozialistojo hischcze swěcźuja, so je z tym, so je nětcźische knježerstwo nabožinu a stat směchało, nahladnosći zyrkwje sešchkodźało. Wono pak je też sjawne wopraschenje luda wobeschło, dokelž wjetschina awstriskeho luda nětcźischi system wótrie wotpokasuje. Nazionalsozialistojo pak tuto wopraschenje luda žadaju. Jich žadanje je, so je wo prawo a wuitawa sažo połnje wobkedźbujetej, so je wjeczerska politika sastaji, kotraž je žo po ludowym paj pośběhnjenjomaj w februaru a julisu 1934 sapoczała.

Njewopwalnje žo na nazionalsozialistiski programm složujo awstrisay nazionalsozialistojo wosjeweja, so žu rosłudźeni, je žwojej samowitosću a je žwojeje mozy hacź do najwonkownischeje mjery sdźerżliwosć z bróznjemi ducha a charaktera wo najdróżsche narodne kubła w Awstriskej wojowacź.

Eden do Genfa wotjěł

Jendźelski wonkowny minister Eden je njedźelu po żeleznizy z Londona do Genfa wotjěł. Tam žo wón na pośedźenjach rady Swjatka ludow prěni króć jako wjednik jendźelskeho swonkowneho hamta wobdźěli.

Kommisar Zwjazka ludow w Gdańsku so do znutrkowneje politiki tyka

Wyšoki kommišar Swjazka ludow w Gdańsku, Lester, je generalnemu sekretarej Swjazka ludow Lötnu rospravu ſ léta 1935 pódjał. Rospráwa pak ſo na wězowne ſkjéčenja Gdańſkeho knježeſtwa njeſepjera. Kommišar Swjazka ludow je drje prěni króć ſa prawe měſ, ſekretariatej Swjazka ludow ſwoje ſtanowne ſtejiſchco rospišaćj. Jeho pišmo może dotalne Gdańſke poměry k inſtanzam Swjazka ludow pſchiwótšiću. Lester w ſwojej rospráwje Gdańſke knježeſtwo, ſupneho nawjedowarja Forſtera a ſenatoweho preſidenta Greiſera pſchima. Niedźiwajo ſwojich wupadowi pčheciwo Gdańſkej ſnutkownej politiki dyrbi pak Lester pſchipóſnaćj, ſo ſu počſahi mjes Gdańſkom a Pólſkej w léče 1935 byle ſpokojaze.

Hodža z Benešowej politiku pokraćuje

Po Schuchniegowym wupoſe w Prašy ſo cjéſke nowiny wožebje ſ jeho pſchednoſchkom w ſjednoćenſtwje induſtrialnych ſaběrarjow. Schuſchnigg je ſo programma djerżał, kiž běſche hižo wrjedy ſnaty. Programm wopſchiſa ſbližanje k bliſkim wikowarſkim jednanjam, wobnowjenje a roſchěrjenje roſrišarſkeho ſrěčenja a ſatwarjenje kulturneho ſrěčenja do tuteho roſrišarſkeho ſrěčenja. Kaž ſo powě, ſu cjéſcy induſtrialni awſtriſkeho ſwjatkowneho kanzlera namołwili, ſo bu w Prašy pſchednoſchował. Někotři pak maju tež ſa to, ſo je Italſka ſady awſtriſkeho knježeſtwa ſtejała.

Wobkedźbowaći maju ſo Hodžowe wuprajenja cjéſkoſłowakiſkim a awſtriſkim nowinarjam. Hodža je ſa dobre ſuſtodſtwo Makeie ententy a ſtatow romſkeho ſrěčenja wuſtupował. K hoſpodarſkemu ſkruczenju tajkeho namjeta je Hodža na ſrjódź plan dopominał, kiž je wón hižo prjedy pſchi druhej ſkładnoſći pſchedpołožił. W planje ſo namjetuje, ſo by Jendželſka była hłowna woteběrarka žitowego pſchebytka w podunajſkich krajach, kiž Cjéſkoſłowakiſka, Italſka a Němſka ſame njemóža pokupić.

S tuthym planom nětko Praha wjednoſtwo w organiſowanju ſrjedźnjeje a krótkoraſnſcheje hoſpodarſkeje politiki w Europje pſchewoſmje. S tym, ſo cjéſki miniſteriſki pſchedſyda Hodža ſada, ſo ſo Němſka na ſhromadnym dorozumjenju njeſmě wobdźělić, dołhoż ſo na ſhromadnych jednanjach wo měr a bjeſtrach njewobdźěli, wón ſ politiku nětčiſcheho ſtatneho preſidenta Beneſcha pokraćuje.

Laval ſo ſ Beckom ſetkał.

Franzowſki miniſteriſki preſident je njedźelu wječor do Genfa dojeł. Na dwórniſchću wón póſtſeho ſwonkowneho miniſtra Becka ſetka. Statnikaj jenož krótko mjes ſobu porěcjeſchtaj.

Mongolski ſtat „Menguo" ſo wuwołał

W połnóznej Chinje je ſo njejapzy zyle nowe poſtajenje wutworiło. Namětny pſchedźyda „politiſkeje rady ſnutkowneje Mongolſkeje", wjetch Tewang, je we wotkrynym telegrammje wojſewſkich, ſo je ſo nowy morgoliſki ſtat Menguo wuwołał.

Knježeſtwowy telegrafiſki hamt je, kaž ſo ſ Peipinga powě, tutón ważny telegramm dwaj dnjej ſadżerżał. Nimo wjetcha Tewanga je też hiſchcze roskaſowaſ mandžuſkich wojakow Tſoſchihae telegramm podpiſał. Tſoſchihae roskaſuje nad wojakami, kotrychž ſu Japanzy w Mandžuſkej organiſowali. 2000 jězdnych Tſoſchiazoweho wójſka je hižo do mongolſkeho města Pinditſujana ſaczahnyło. Tuto město je jenož 40 kilometrow wot proviny Czachara ſdalene. W proviny Schanſiju a Czacharu je ſo wobkhad na połnóznej chineſkej żeleſnizy nimale dwójka ſaſtajił.

Kaž ſo powě, chineſſki woješki kommandant w proviny Schanſiju a Suiuanje ſwojich wojakow k ſaſitanju hromadži. Japaniſke nowiny piſaju, ſo ſu pola Sinha w proviny Suijanje japaniſko-mandžuſky wojazy pod roskaſom generala Liſchuſhina hižo do wojakow knježeſtwa proviny Schanſija ſraſyli. Liſchuſhina je ſo dyrbjał ſaſo wróćić.

Krwawne njeměry w ſrjedźnjej Americy

Na kupje Puerto Riko je w ſaſdźenym tydżenju k ſcażenjam dóſchło. Njeměry naſtachu pſchi wupiſanju liſtinow ſa wólby w novembru. Pſchi njeměrach ſo wóſom wožobow mori, 60 ſo ſrani a 42 ſo ſaja. Schwórkł a pjatk hiſchcze raſ njeměry wudyrchu, pſchi kotrychž ſo dwě wožobje ſaſtrělichtej a wjele ludźi ſo ſrani.

Wusudźenja

§ Njepołěpſchomneho paducha a cjeżkeho ſłóſtnika je wulka thłoſtanſka komora krajneho ſuda pothłoſtała a njemóżneho ſćinika. W Miſchnju 24. 9. 1910 rodżenu a napoſled w Tucżjach pola Wjeleczina bydlaju Erhard Rudolf Jakobi je hižo wot ſwojeho 9. żiwjenſkeho léta kradnył. Spomożeſke wukublanje, wuthowarſki dom, pothłoſtanja jeho njeſu połěpſchiće. Nimo druhich cjużlźiwych pothłoſtanjow je też hižo w thłoſtarni pobył. Wot 14. januara 1935 běſche w Budyſchinje a Budeſtezach 3 motorſke koła a 4 jězdne koła kradnył. We Wbohowje běchu jeho lepili, ſo ſo jemu poradži ſcinjenć. Bě tam derjerjej, na ryczerſkuble pſchiſtajenemu, ſchaty a ſo pjelnjaże pżżanſkep jero, wóſnitej we Wjaſoriży draſtu, pjenjezy a ſtotu debjeńku kradnył. W Miſchnju pokradny rentnarzy 10 hr. Dale w Marienfeldże, w Barlinje, Großbeerenje a Miſchnju motorſke koła. W Großbeerenje burej 15 hr. pjenjes, w Miſchnju a Bělſchezach hoſcjenzarjej a wobkhodnikej ſ koleżami benżin pokradny, w Nowych Boboławch hoſcjenzarjej worcżſinu njeſapłaćł a w Budyſchinje wobkhodnika wo żiwjenſke potrjeby ſjeba. Na to Jakobia ſajachu. Sud jeho k 4 létam thłoſtarnje ſaſudźi a na 5 lět jemu cjeſtne prawa wotrjekny. Nimo toho jeho po wotpokucżenju thłoſtanja do ſamějſcżażeje jatby woſmu.

§ S dźiwim jebanſtwim pſchipadom je ſo mała thłoſtanſka komora krajneho ſuda w jednanju pſcheczíwo wjazy króć pokhłoſtanemu 27 létnemu Pawołej Gerbarowej Schubertej ſ Noweje Wſy pola Rakeż ſaběrała. Wjeſche jebanſtwo hromadże ſ hižo pokhłoſtanym Janom Auguſtom Pětſchku ſe Ssuliſchez ſkućił. Pſchiběżny ſkutk w Kamjenzu bě 16. oktobra 1935 Schuberta na 1 léto thłoſtarnje a 200 hr. pjenjeżneho thłoſtanja abo dalſchne 50 dnjam thłoſtarnje ſaſudźił a na 3 léta jemu cjeſtne prawa wotrjekł. Pětſchka bě 5 měżazow jaſtwa dóſtał a na 1 léto běchu jo jemu cjeſtne prawa wotrjekte. Jenoſ Schubert běſche do powołanja ſchoł, we kotrymż měſeſche thłoſtanſka komora roſſudźićł. Pětſchku bě ratał w Konjezach pſchi pſchiſeżnoćzi ſwoju nulu wuſkorżił, ſo jeho kruwy pſchemałko mloka deja. Pětſchka jemu radżeſe, ſo by ſo na „kuſtarja" wobrocził. Ratał běſche ſo hižo prjedy jónu taſkeho kuſtarja praſchał a jemu 60 hr. ſa to łapłaćił. Wuſpěch pak niebě měł. Někchto dnjow podźiſcho pſchihódżeſchtaj Pětſchka a Schubert k niemu. Schubert ſo wudawaſche ſaſo „Hofmann ſ Waldiz". Wón thłěw a thłot „pčhepytał" a wuprajił, ſo je pod thłěwom wodowa żiła, kotraż je ſ pčhiczinu małeho mlokowego wodowika. Schubert bě ſwoje „ſłótne żohnowanje" wuprajił a pſchi tym wihelałi hokuſpokuſ cźnił. Potom na kóſtku podobny ſpodżiwny kamjeń, kiž bě je wſchelakimi ſnamjenjemi narnżowany, wuciahny. Njekny pſchi tym, ſo je to „element" pčheciwo ſchłódowemu wliwej wodoweje żiły. Kamjeń je ſtebi ſ Czech ſobu pſchinjeſł. Kamjeń w hródži ſahrieba. Sa ſwoje pródzowanja żadaſche ſtebi 100 hr. Pětſchka wotkupi wobſchudżenemu mlodeho buka a poſlicił jemu 100 hr. S liſtoweje tołchti poſtſcżi burej 100 hr., kotreż pak ſtebi hnydom Schubert wíja. Na to wobaj ſ hnkom ſo wotkaliſchtaj. Schubert, kiž wobkućeſche, ſo je ſo ſ woporom ſaměnjenja weſeł by ſtał, njeměſeſche ſ powołanjom wuſpěcha. Na thłoſtanju ſo nicżo njepſcheměni.

Towaſtwowski powěſtnik.

Lipsk. „Serbske blido" ma swoje prěnje skhadźowanje w lěče 1936 wutoru, 21. januara. wječor we 8 hodź. w hoscéńcu „Halštrowski hród" (Elsterburg) na rózku Halštrowskeje a Frankfuertskeje dróhi.

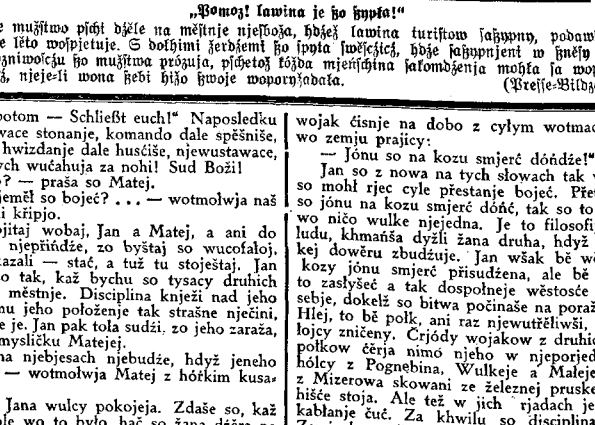

„Pomoz! lawina je ſo ſypła!"

Wukhowarſke mużſtwo pſchi dźěle na měſtnje njeſboża, hdźež lawina turiſtow ſaſużyny, podawk, kotryż ſo bohużel tójdże léto wospjetuje. S dołhimi żerdźemi ſo ſpyta ſmjerćżićż, hdże ſaſużynjent w ſněży cża. S njeżmérnej próżniwoſću ſo mużtwa próżuja, pſchetoż kóżda mjeńſchina ſakomdźenja mohła ja woporu ſmjerći woſnamjenić, njeje-li wona ſtebi hižo ſwoje woporyſadała. (Preſſe-Bildzentrale, M.)

Jan — dobyćeŕ

Ze Sieńkiewicza přełožił J. Winǧeł.

7] (Pokračowanje.)

Jan ſtoji w prěnim rjedźe, karabin při ramjenju, hłowu horje pozběhnjenu, brodu podſpinjenu, tuż też zuby jemu njeklepotaja. Njeje dowolene, zadyrknyć, njeje dowolene třeleć. Stać! Čakać! A tu ... druha granata, třeća, ſtwórta . . . dźeſata . . . Wichor zaćeri dym z hórki. Francowzoju ſu hižo z njeje hižo pruske baterije zehnali, hižo ſu swoje postajili, a nětko kida woheń na dolinu. Kóżdu khwilu wuskakuja z husćiny winowych pjeńkow dołhe, běłe skiby dymu. Pěſcy zestupaja zaſlonjeni wot kanonow dale niże, zo bychu ručny woheń rozpočeli. Su hižo na poł hórki. Nětko ſu dospołnje widźeć, dokelž je wětr dym rozehnał. Hač je winica z makom zakćěła? Ně, to ſu čerwjene čapki pěſkow. Hnydom khowaja ſo mjez wysokimi winowymi prutami, njejsu widźeć; tu a tam jeno wěja khorhoje we tšoch barbach. Rozpočina ſo woheń z karabinow, spěſny, horcokrejny, njeporjadny, na spochi druhich měſtnach wubuchowacy. Nad tym wohnjom wuja spochi granaty a křižuja ſo w powětře. Na hórcy wubuchuja z časami kříki, vivaty, kotrymž wot deleka wotpowěduje němſke „hurra!" Kanony huča z doliny z njewustawajcym wohnjom. Polk ſtoji njepohnuty. Wokrjes wohnja počina pak porjadu też jón wobjimować. Kule frunča kaž muchi, kaž bri i z nazdala, abo přelětuja ze ſtrašnym hwizdanjom z pobliza. Dale wjacy jich bywa: To hwizdaja wokoło hłowow, nosow, wočow, ramjenjow, leća jich tysacy, milijony. Dźiw, zo hišće něchtó na nohomaj ſtoji. Nahle ſo za Janom zastona: „Jezuso!" — potom — Schließt euch!" Naposledku hižo njewustawace ſtonanje, komando dale ſpěšniše, rjady ſo čišća, hwizdanje dale huſčiše, njewustawace, hrozne. Zabitych wućahuja za nohi! Sud Božl!

— Bojiš ſo? — praša ſo Matej.

— Přečo njeměł ſo bojeć? . . . — wotmołwja naš rjek, ze zubami křipjo.

A tola ſtojitaj wobaj, Jan a Matej, a ani do mozhow jimaj njepřińdże, zo byštaj ſo wucofaloj. Běchu jimaj kazali — ſtać, a tuž tu ſtoještaj. Jan lži. Njeboji ſo tak, kaž bychu ſo tysacy druhich bojeli na jeho měſtnje. Disciplina knježi nad jeho dušu, a ta jemu jeho położenje tak ſtrašne njećini, kaž woprawdże je. Jan pak tola ſudźi, zo jeho zaraža, a dowěrja tu myſličku Matejej.

— Dźěry na njebjesach njebudże, hdyž jeneho błazna zaraža! — wotmołwja Matej z hórkim kusatym hłosom.

Tele słowa Jana wulcy pokojeja. Zdaše ſo, kaž by jemu najbóle wo to było, hač ſo žana dźěra na njebju njeſćini? W tym nastupanju změrowany ſtoji ſćerpnje, čuje jenož, zo je jemu ſurowje, a zo to jemu pót po wobliču lije. Mjez tym ſtawa ſo woheń tak ſtrašny, zo rjady wojakow hladajcy wotběraju. Nimaš hižo nikoho, kiž by mortwych a zranjenych zwućahował. Korčenje mřejacych měša ſo ze ſumjenjom počiskow a wućom wutřelow. Po tym, kaž ſo třojobarbate khorhoje hibaju, je widźeć, zo ſo we winicy ſkhowani pěſcy dale bóle zbližuja. Stadła kartečow rjady zdźesatkuja, kotrychž ſo počina zadwělowanje mocować.

Ale we wothłoſach tutoho zadwělowanja móżeš wućuć mórkot wostudy a njemdrosć. Hdy bychu jim kazali do předka hić, bychu ſo wuwalili kaž njewjedro. Njemóża jenož na měśće wutrać. Wěſty wojak čisnje na dobo z cyłym wotmachom čapku wo zemju prajicy:

— Jónu ſo na kozu ſmjerć dóńdże!"

Jan ſo z nowa na tych ſłowach tak wokřewi, zo ſo mohł rjec cyle přeſtanje bojeć. Přetoż jeli ma ſo jónu na kozu ſmjerć dóńć, tak ſo to woprawdże wo nicžo wulke njejedna. Je to filoſofija burſkeho ludu, khmańſa dyžli żana druha, hdyž dźe człowjek dowěru zbudźuje. Jan wšak bě wědźał, zo je kozy jónu ſmjerć přiſudźena, ale bě jemu lubo, to zaſłyšeć a tak dospołneje wěſtoſće nabyć, wo ſebje, dokelž ſo bitwa počinaše na porażku zmjenjeć. Hlej, to bě polk, ani raz njewutřělíwſi, hižo do połojcy zničeny. Črjódy wojakow z druhich rozbitych połkow čerja nimo njeho w njeporjedźe; jeno ta hólcy z Pognebina, Wulkeje a Małeje Křiwdy z Mizerowa ſkowani ze żeleznej pruſkej disciplinu hiſće ſtoja. Ale też w jich rjadach je hižo wěſte kablanje čuć. Za khwilu ſo disciplina rozſypa. Zemja bywa jim pod nohami mjehka a wobſuwata wot krewje, kotrejež ſurowy wudych ſo z wónjeſ dyma měša. Na někotrych měſtnach njemóża ſo rjady zawrjeć, dokelž jim ćěła zadźěwaju. K nohomaj tych ludźi, kotřiž hiſće ſtoja, leža druha połojca, mużſtwa we krwi, w ſtonach, we mřeću abo w poſkoju ſmjerće. Wotdycham njedoſaha powětra. W rjadach nastawa njeměr.

— K rězu ſu nas přiwjedli!

— Nichtó tomu njewuńdźe!

— Derje tebi za mojim khornarjom . . .

Nahle počina někajki hłós spěwać:

„Pod twój zakit čékamy . . . ."

Jan hnydom pokračuje: „Świata Boża rodźi čeřka!

(Pokračowanje ſćěhuje.)

Ze Serbow

W **Budyšinje** 20. januara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Jejko nima kokoška,
Kiž sej ničo njehrjeba. H. Zejler.

— **Wo wjedrje.** Ssobotu wječor w 7 hodź. barometer 730, hygrometer minus 5 a najwyšischa dnjowa temperatura 3 stop. cźopłoty. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 730, hygrometer minus 3 a najniša nóšna temperatura 0. Nad wječornej Europu leži hyłna a wobšérna nižina. Wona k dołhemu ranju cźehnje. W nasich stronach njebudźemy jeje polnu nóz sacźuc, dokelž cźe jadro z połnoza nimo porjehnje. Sowjetscha smjerjemy hišcźe połodnišche a krótkowjerzorne wětry. Powětr bo tehodła trochu scźopli. Pschi tym bo z khwilemi słabscho podeschcźuje. — Jutrje wutoru błónccźo 7,53 hodź. skhadźa a bo 4,30 hodź. khowa. Wětšacźk skhadźa jutrje rano 5,42 hodź. a khowa bo popołdnju 1,14 hodź.

— **Buhlady na wjedro sa jutšischu wutoru: Trochu pomročzene, k bescheźej pokhilene, wětrojte, tola mile wjedro.**

*

— **Swój stoty kwaź** zwjeczeschtaj sandźeny pjatk tudomnaj **wobydlerjej** Korla Arnoscht Eduard Augustin a jeho **mandźelskej** Hana Khrystiana rodź. Michalkez. **Jubilarka**j bydlitaj tu pod khrodom. Jubilar je naposlědk byt dźesacźer pola **měschczanskeje rady** a nětko **swój wotpočzink wužiwa.** Wón je **Němc** a je **bo w Kumwaldze narodźił,** jubilarka pak je **rodźena Sserbowka** se Židowa. **Wobaj** změtaj bo **pschi swojich wysokich** lětach **hišcźe dobreje strowosće** wjeselicź. **Jubilar** steji w 82. a **jubilarka** w 76. lěcźe žiwjenja. **Knjes farar Kapler** je **stoteju mandźelsteju** w jeju **domje pożohnował** a **jimaj dopomjenješli wobras Michalskeje wožadny w kole** jeju **pschiwuwjnych pschepodak. Slotymaj mandźelskimaj,** kiž staj bo **psched 50 lětami** w tudomnej Michalskej zyrkwi **swérowałoj, pschejemy wjele sboża k tutomu** sadnemu **cźestnemu dnjej.**

— **Njeny wunoscht wjcźerawschcźe dopomnjeschcźe sbérki** w **Budyschinje.** Kaž bo nam sdźeli, je wcźerawscha sbérka z pschedawanjom dopomnjeńskich znamjeschkow tutoho wunoscha měła. Politiju z nawjedowarjo mějachu nětkuž 8500 znamjeschkow pschedacź. Sdyž bo znamjeschko po 20 pjenězkach pschedawasche, mužesche bo nětkuž 1700 hriwnow wunoscha wocźakowacź. Tola je bo nětkuž 1800 hriwnow nawdało, schtož je z dopokasom, bo **z**u mnohy schcźedriwischo wuprowali. Tak je tež wunoscht tuteje sbérki z nowym dopokasom sa srosumjenje wjednikowych samérow a sa lubosćz k bliźschnemu.

— **Njesboża na drohy.** Ssobotu popołdnju wokoło 1/2 10 hodźin bo tu na Nowosalzskej drohy powěsćowy auto poza wjerchacź a do wožbowneho auta sraty. Ludźo bo njesranichu. Wožbowny auto bo tak wobschkodźił, so dyrbjachu jón wotwjesćz. — Wczera pschipołdnju wokoło 12 hodźin na Khcźiżowanischcźu Lubijskeje drohi, Walskeje drohi a Zyhelnskeho wala wožbowny automobil a motorowy kolesaź do bo srasyschtaj. Motorowy kolesaź padze a bo thětko wobschkodźi. — Wjecźor w 9 hodźinje tu na Drježdźanskej drohi motorowy kolesaź padze. Wón bo w mjeswoću srani a bo hewak wobodrź. Pomoznikowy wjednik wožbowneho automobila sranjeneho k lěkarjej dowjese. Motorowy kolesaź je dla wužiwanja alkohola sam na njesboźu wina. — Wožbowny auto bo na Khcźiżowanischcźu Zollerskich wulkodźowanischcźow. Pósłskeho namětła a marckheje drohi kołojesdneho schmórknu, kiž njeběsche wobsedźował, so ma auto prénje prawo jěcź. Kolesaź bo na semju wjerhnu. Wón bjes cźelnje schkody wotestóje. Jeho kolo běsche pak pod auto pschischło a bo zyle złožowało.

— **Spinanska źiwża pschi autach a motorskich kołach.** Wyschischi měschczanosta — Budyski policajski hauptmann — nam pische: Hischcze raz na to pokasujemy, so je pschi **sacźinjenych automobilach** a pschi **tajkich motorskich kołach,** pola kotrychž bo sastacźe po postajenju w § 27, wotst. 3 němskostatneho porjada sa dróhowy wodkhad **hinak njemóże wosiewicź, hacź** z **mechanisce pschiprawu, špinanska źiwża trébna.** Spinanska źiwża dyrbi być **najkrótši cźerwjena.** Sa sadnu źiwżu pak je **cźerwjena** barba pschedpisana.

— **S Khażowa.** Mandźelska nascheho wjeselnjana Kubizy, tšechitschnjerja, wrócźi bo psched krótkim z **kliniki** univerzity w Lipsku. Psched dléschim cźasom běsche thora była. Jako sešchoh thorošce buschtej jeje wocźi dźeń a hubjenšche. Tuž dyrbješche bo k lěkarjej podacź. Tutón pótšla ju sa nješchto cźasa do kliniki. Tam je nětko wjazy měšazow pschebywała. S widźenjom bo najprjedy dale pobubjenschi. Psched krótkim pak bu sajo tróschku lépje, drje jenoź mało, ale tola tak, so móżesche bo nascha wjeselnjanka sajo domoj **wrócźicź,** hdyž mandźelski a dźesći na nju hižo žedźiwje cźakachu. Na jene wócźko móże wona hischcze nětkaŕ widźecź, tola dyrbi cźemne nawocźi nošnyć. Bóh dał, so by bo z widźenjom dale połépschiło, wšesče pak njepohórschito!

S **Bukojny.** Spocźatk sandźeneho tydźenja dwaj wucźerjaj **burskeje ratarskeje schule pola a kuki** nascheje wšy **wopytaschtaj,** so bychtaj semju na **wobšah kalka pschepytowałoj. Nimale wschitku burja** tuteju knjesow podpjerachu. Ma bo sa to, so ju powodźenja psched nětkotrymi lětami sawinowałe, so je tu semja wobtšaka, a tohodła bo tajke pschepytowanje dawno pschesjesche.

S **Huczinu.** Sandźeny schtwórtk běsche we Wolsej hospodarskim **pohrjebenju gmejnskeje rady.** Wjesnjanoscha Hilbjenz rosprawu wo gmejnskej połkadni poda a najwažnischе pohiby w połkadni pschecźita. Móżesche dobre wotjanknjenej wosjewicź. Do wjesnjeneho wubjerka sa pohódnostnjenje sa statnu khtónu jaw cźeniu buschtaj Jan Kótwiza, Fr Miesner a a. Jeho zastupjerjaw E. Jurk a E. Cerlach powołanaj. Sa twar pucźa do Lemischowa njeje bo pschipomoźy dało. Wot 1. haprleje t. l. pucź do statnych rukow pschińdźe. Mutwarjenje pucźa do Noweje Wjesti bo wobjamknu. Twar Hitlerskeje młodźinownje ma bo wumjesćz.

S **Wjeselca.** Knjes wumjeńkar Handrij Robel je po pucźu z Wulkeje Dubrawy z kokom padnył a žebi pschi tym ruku wuwalił a we wobliczu wobodrźł. Kak je k njesboźu dóschło, knjes Robel žam wésče njewé.

Se **Ssernjan.** Pjatk 13. januara wotmě bo tu zhromadźisna sa ratarjow dla wupłodźerskeje bitwy. Wjesny burski wjednik Pawoł Mägel zhromadźisnu wotewri a wotstrowi dr. Lulepa z Kamjenza a dr. Büchnera z Budyschina, kotrajž chzhschtaj k zhromadźennym rěcźej. Dr. Büchner na to pokasa, kak nusne je, na krutych sakkadach ljejace skotarstwo a wschо, schtož z tym swiśuje. Knjes dr. Lulep rěcźeješe wo strowych rostlinach a wo wojowanju pschećiwo schłódnikam. Pokasa na to, kak je w posledních lětach rěpowa kopjenowa wscha we njeje tónćinach schkodu nacźinika a kak ma bo pschećiwo njej postupowacź. Wot lětuscheho léta maja wschitcy ratarjo pschećiwo tutomu schkódnišej wojowacź. Tej ma bo běrnjazemu brukej, kotryž je w Franzowskej njepschewidnu schkodu wschém płahowarjam běrnow nacźinił a kotryž je bo žiwy hacź k němskim mjesam pschedobył, ma bo najwjetscha kedźbnosćz pschiwobroczicź. Wjetscha kedźbnosćz ma bur hischcze pěstowanju lena wěnowacź, so bychmy sami žiwoj rjepu pschez nju kryli. Sajimawym wuwjedźenjam wobeju rěcźnikow bo žiwa rosmołwa pschisłamchy. W 11 hodźinach wjecźor bo wjednik zhromadźiny wobemaj rěcźnikomaj za jara powucźowaj pschedmochcał kaž tež wschém, kiž běchu w bohatej licźbje pschikhwatali, podjakowawschi pożedźenje skónczi. Na wjednika a kanzlera bo z tschikróćnej złamu spominasche.

Z **Khróšcźe.** Pjatk wjecźor wotmě „Jednota" swoju hłownu zhormadźiznu. Běše so 40 aktivnych a pasivnych pola Wjenkec zešło. Předsyda P. Grofa wotewri zhromadźiznu po starym zwuženym wašnju ze spěwom „Hedźe statok mój!" Po tutym přeńdźe do dźeńskeho porjada. Zapisowař wuźeł Felix Hajna přečita protokole z tšoch lět. Tute běchu jara wobšérnje a dokładnje zestajane. Wosebje zajimawe běše, zo so w nich wšitke towarstwowe podeńdźenja spomnja, kaž sléborne kwasy, narodniny, kwasy a křćizna, kaž tež wosebite wuznamjenjenja 50lětnych jubilarow. Dale tež, zo je so towarstwo při wšitkich statnych swjedźenjach wobdźěliło. W dalšim dypku da pokładnik jasny přehlad we pjenježnym położenju, kotryž bě jara spokojacy. W třećim dypku wšelake towarstwowe nalžnosće rozpominachu a wujasnichu. Wot nětka spěwa „Jednota" zaso kóždu sobotu po dotalnym wjednistwje wuběrja Cornicka. Na kóncu poćesći „Jendotu" hišće skupinowy wjednik str. Porak ze swojim wopytom. W skónčnym słowje wunjese předsyda na wjednika trikróćnu sławu. Sobustawy po tym hišće někotre hodźinki při dobrej towaršnej zabawje zwostachu.

Z **Ralbic.** Kaž je so hižo we wjele druhich kónćinach stało, tak so tež w našej wjescy počinaju naše hona wodwodźować. Pólni dźěłaćerjo z Pěskečanskeho dźěławeho lěha přikhwataju hižo rano zahe, je hišće ćmička, na swoje dźěło. Rjane dźěło je w tutym lěće było jara přijomne, tak zo njejsu trjebali wjele dźěławych dnjow zhubić. Wobydlerjo su so derje na tutych brunych dźěłaćerjow zwučili. Přikhadźeja stajnje ze samsnej dypkownoseu rano na dźěło a wróća so wječor runje tak zaso do swojeho lěhwa. Wšesty wunošk tutych dźěłow njech je kóždemu burej k lépšemu.

S **Kamjenza.** Tworowny cźah 7212, kotryž pjatk wjecźor we 11 hodź. Kamjenzkje dwórnischcźo wopuschcźa, je njes Hlinku (Kunnersdorfom) a Nadróžnej Hrabowku (Straßgrábchen) se žiwojimi samnimi wosanmi z kolizow wuješć. Wožobny na dobre žiwo do schkody njepschinjdźechu. Hnydom sapocźate dźěła na wuprózdnjenje cźarty zu zylu bo botu trate, mjes tym bo wožobowny wobkhad z awtami mjes Kamjenzom, Hlinku a Nadróžnej Hrabowku wudźerżowasche.

S **Klětneho.** Kónz tuteho měsaca budźe w Jamnowskim hamtskim wokrjesku sacźemnjenjske swucźowanje. Spocźatk a kónz swucźowanja bo z klepanskimi signalami wosjewi. Schtóž wokna prawje njesawěsća, bo pokhtota. — Dale wjesnjanoscha wosjewja, so ju jenož cźi rěnizy za domjace rěsanja pschipuschcźeni, kotrjž žu do sapitka rjemjeślnikow sawjedźeni.

S **Dyrbacha.** Wyšoka staroba. 21. januara žiwjeci cźěłski polěr Matej Kulk cźełnje a duschinje strowy swoje 78. narodniny. Kulkez nan hižo 63 lět dołho a hischcze dźensa žiwoje rjemjeślo wukonja a je wobezbje wustojny jako twarz pumpow. Psched 50 lětami sawjedźe pschi pumpach tak mjenowany padazy ventil. Dźensa je jubilar wumjeńkar a hižo nětotre léta j wudowjezom. Nimo žiwojeho sastojnistwa mějesche hischcze wjele druhich hamtow; tak be 12 lět gmejnski pschedstejicźer, 15 lět žyrocźinski rada, 7 lět běrka wjesnych dawkow, 30 lět dołho žobustaw pschedźiwdźiwa Kletnjanskeje nalutowarnje a 35 lět dołho žobustaw žyrkwinskeho sastupjerstwa. Tež je jubilar wot léta 1877 w spěwnym towarstwje žobustal, kotrejž je sałožił. Kulkez nan žwérnje Sserbske Nowiny cźita a njedawno naš w naschej redakziji je žwojim wopytom pschekhwapi. Wobdźiwachmy jeho cźiłosćz pschi tak wyšokej starobje. Pschejemy tutemu žwérnemu rjekej dźěła hischcze prawje rjany a měrny žiwjenski wjecźor.

S **Žymyla.** Pschipowědakoj staj bo: ratarski dźesacźer Jan Waltaŕ Schewcźik z domjacej dźowku Hanu Theresu Waźnikej z Wolescheinzy. — Tu žu bo hižo prénje schkórzy widźeli. Ssu to bjes dwěła sažne naležne pósły.

*

Se **Schérachowa.** (10 000 kruwow pod kontrollu.) Schtwórtk wjecźor bo žobustawy ratarskeho towarstwa za Schérachow a wokolinu w tudyschej Herbrjej grychcź k žwojemu wukublanu kemu wjecźorej w tudyschej zsmje zhromadźichu. Nimo měry žwelne wobdźělenje je z dopokasom sa to, kajti sajim maja wschе rosporninanja wo praschenjach ješiwjen a nascheho ludu. Po krótkich powitanskich słowach pschedźydy rěcźeše ratarski rada dr. Büchner z Budyschina wo mlokowej kontrolli a wo pschenjesenju sótnych žamownoscow. Hródy měła sa tóžebo ratarja najlépsche a najwésćischе dotkhodne žórto byćz, bohužel pak je hischcze we wjele hródach jara wjele žrénich a hubjenych krumow. Pschebwědcźaze dopokasy sa njewunoschnosć tajkich hródow pschinješe mlokowa kontrolla, kotraž je nětkole hischcze w dobrowólnych swjatkach, wot léta 1937 pak nusowana pschewjedźe. S mlokowej kontrollu sa kruwy z wožebje sa to wuwucźenym młodym ratarjom stajnje a porjadnje na mlokowu a tukowu wunoschnosć pruhuje. Na sałkadże licźbow lětneho wunoschka so prawe pizowanje po mlokowej samérnosći wunoschku słota postaji. Dale pschinješe mlokowa kontrolla wéste podźaki sa pschichodne naprawy k płahowaniu domjazeho k wulkej mlokowej samožnosći thmaneho słotu. Wušledk jenotliwych kontrollow so do lětneje liscźiny hromadże sapiša, tak so je lohko mózno samóžnosć kóždeje kruwy lohko spóznacź a te z małym wunoschkom wotstronicź, dokelž so wot tajkich hospodarskich pschicźinow cźałata w pschichodże wjazy wjasacź njeměnđża. Mažny faktor w pschenoschnosći dobrych samóžnoscow je byk. Wobstejaze mlokowe kontrollowaze žiwjenjestwa su dopokazy pschinješke, so ma byk sa pschenjesenje mlokowych dobrych wunoschkow kruwow najwjetschi wusnam. Tohodła budźa so wot pschichodneho léta pschi wćich wobrěsanjach bykow dopokas pokhada zadacź. Jara doporucźicź ma so tež kontrolla wo wocźehnjenju cźelatow. Nócźnik namołwjesche, so bychu wschitcy pschitomni ratarjo so hnydom dobrowólnje k sjednoczenstwu sam lokowu kontrollu pschisamknyli, pschetož tež najmjeńše ratarske pschedewsacźe ma so žobu staracź, so by so žeźiwjenje luda swésćiło. W Gornjej Luźicy je detal nětkuž 10 000 kruwow pod mlokowej kontrollu. Pschikkadna kontrolla wobešła w Zilawskim wokrjesku.

— S **Bistopitz.** (Pczokarske wuspěchi.) Myta za tuźiliich pczokarjow. Pschehladka Luźicy na tieczej stadnej wustajeńcy drobneho skotu w Lipsku, kotrejž pod wjednistwom prénjeho pschedźydy wieśnere Bitkopiskeje skupiny pczokarjow knjes pschekupz Ota Wendler w Radanezach sarjadowa, je wjele sajima słudźiła. Wschitcy wopytowarjo so khwalobnje wo pschehladnym natwarie a wo wężywustojnym a wumělskim wudebjenju wustajeńcy z pczokarskimi a tuźiliimi ludowymi draštami mot najstarschеje hacź dźensnischeje doby wuprajichu. Wobzebje sakši boho Mutschmann, hospodarski minister Lenk a krajny burski wjednik Körner z wulkej khwalbu na to pokasowachu. Wjednik wustajeńcy Ota Wendler je tež zyku rjadu wusnamnych mytow dostał. Nimo nieho dostachu hischcze wjele tuźiliich pczokarjow myta, mjes nimi Pawoł Kruža se Stachowa 2. myto, Rudolf Schmeitz Dobrusche 3. myto, Erhard Leßmann se Semiz 2. myto, Weser z Raschowa 2. myto, Mrósak z Wětrowa 2. myto, Klinger z Brěsynki pola Zicźenza 3. myto.

Budyske stawniske powěsće

Ssobotu 18. januara 1936:

Narodźili stej bo: 15. 1. Felikjej Richardej Hanischej, kruczerjej metalla, dźowka. — 17. 1. Korli Heinzej Stankiewiczej, maschinikemu samkarjej, a schoférej, dźowka.

Swérowali žu bo: 18. 1. Arnoscht Maks Matzke, wobdźělnemu wjednikej na Ssokołzy a Marta Emma dźěl. Duškowa rodź. Pěschkez, měsacźelka wobkhoda w Budyschinje. — Bjedrich August Stolla, blidaŕ a Johanna Jadwiga Jahnez, fabrikska dźěłacźerka, wobaj w Budyschinje. — Kurt Marcźin Dörschel, murjeŕ a Khata Gertruda Urbanez, domjaca pschistajenza, wobaj w Budyschinje. — Josef Jurk, elektrokowaŕ a Augusta Róża Jedlickez, bjes powokanja, wobaj w Budyschinje.

Hospodarski rozhlad

Pónđzelu 20. januara 1936.

Barlinska burja 18. januara 1936. Na kónzu tydźenja běšche burja dale kruta. Tola wobroty njeběchu po prěni chwilach zyle tak wulke, kaž dźeń psched tym. Kaž w pschedchadźajezych dnjach wustupowachu tež žobotu nětkotre hódnoty j wožebittym poćiupom. Saźimawe bě, so je so wožebje dołhi cźaš sanjerodźene hódnoty milionow pschedewsacźow žabachu. Tež na rentowych wikach je kursy wo nješchto mało połépschichu.

Dźenžnjske stótne witi w Drježdźanach.

Na stótne witi pschihnachu dźensa 1037 homjadow a to 155 wołow, 141 bykow, 674 kruwow, 51 jałowcow, 16 źeaczkow, dale hischcze 1127 cźelatow, 982 wowcow a 2224 świni. Pola homjaseho stoku wuwi so za dobre rjadu, 7 lět běrka wjesnych dawkow, 30 lět dołho žobustaw pschedźydźiwa Kletnjanskeje nalutowarnje a 35 lět dołho žobustaw žyrkwinskeho sastupjerstwa. Tež je jubilar wot léta 1877 w spěwnym towarstwje žobustal, kotrejž je sałožił. Kulkez nan žwérnje Sserbske Nowiny cźita a njedawno naš w naschej redakziji je žwojim wopytom pschekhwapi. Wobdźiwachmy jeho cźiłosćz pschi tak wyšokej starobje. Pschejemy tutemu žwérnemu rjekej dźěła hischcze prawje rjany a měrny žiwjenski wjecźor.

S **Žymyla.** Pschipowědakoj staj bo: ratarski dźesacźer Jan Waltaŕ Schewcźik z domjacej dźowku Hanu Theresu Waźnikej z Wolescheinzy. — Tu žu bo hižo prénje schkórzy widźeli. Ssu to bjes dwěła sažne naležne pósły.

*

Se **Schérachowa.** (10 000 kruwow pod kontrollu.) Schtwórtk wjecźor bo žobustawy ratarskeho towarstwa za Schérachow a wokolinu w tudyschej Herbrjej grychcź k žwojemu wukublanu kemu wjecźorej w tudyschej zsmje zhromadźichu. Nimo měry žwelne wobdźělenje je z dopokasom sa to, kajti sajim maja wschе rosporninanja wo praschenjach ješiwjen a nascheho ludu. Po krótkich powitanskich słowach pschedźydy rěcźeše ratarski rada dr. Büchner z Budyschina wo mlokowej kontrolli a wo pschenjesenju sótnych žamownoscow. Hródy měła sa tóžebo ratarja najlépsche a najwésćischе dotkhodne žórto byćz, bohužel pak je hischcze we wjele hródach jara wjele žrénich a hubjenych krumow. Pschebwědcźaze dopokasy sa njewunoschnosć tajkich hródow pschinješe mlokowa kontrolla, kotraž je nětkole hischcze w dobrowólnych swjatkach, wot léta 1937 pak nusowana pschewjedźe. S mlokowej kontrollu sa kruwy z wožebje sa to wuwucźenym młodym ratarjom stajnje a porjadnje na mlokowu a tukowu wunoschnosć pruhuje. Na sałkadże licźbow lětneho wunoschka so prawe pizowanje po mlokowej samérnosći wunoschku słota postaji. Dale pschinješe mlokowa kontrolla wéste podźaki sa pschichodne naprawy k płahowaniu domjazeho k wulkej mlokowej samožnosći thmaneho słotu. Wušledk jenotliwych kontrollow so do lětneje liscźiny hromadże sapiša, tak so je lohko mózno samóžnosć kóždeje kruwy lohko spóznacź a te z małym wunoschkom wotstronicź, dokelž so wot tajkich hospodarskich pschicźinow cźałata w pschichodże wjazy wjasacź njeměnđża. Mažny faktor w pschenoschnosći dobrych samóžnoscow je byk. Wobstejaze mlokowe kontrollowaze žiwjenjestwa su dopokazy pschinješke, so ma byk sa pschenjesenje mlokowych dobrych wunoschkow kruwow najwjetschi wusnam. Tohodła budźa so wot pschichodneho léta pschi wćich wobrěsanjach bykow dopokas pokhada zadacź. Jara doporucźicź ma so tež kontrolla wo wocźehnjenju cźelatow. Nócźnik namołwjesche, so bychu wschitcy pschitomni ratarjo so hnydom dobrowólnje k sjednoczenstwu sam lokowu kontrollu pschisamknyli, pschetož tež najmjeńše ratarske pschedewsacźe ma so žobu staracź, so by so žeźiwjenje luda swésćiło. W Gornjej Luźicy je detal nětkuž 10 000 kruwow pod mlokowej kontrollu. Pschikkadna kontrolla wobešła w Zilawskim wokrjesku.

— S **Bistopitz.** (Pczokarske wuspěchi.) Myta za tuźiliich pczokarjow. Pschehladka Luźicy na tieczej stadnej wustajeńcy drobneho skotu w Lipsku, kotrejž pod wjednistwom prénjeho pschedźydy wieśnere Bitkopiskeje skupiny pczokarjow knjes pschekupz Ota Wendler w Radanezach sarjadowa, je wjele sajima słudźiła. Wschitcy wopytowarjo so khwalobnje wo pschehladnym natwarie a wo wężywustojnym a wumělskim wudebjenju wustajeńcy z pczokarskimi a tuźiliimi ludowymi draštami mot najstarschеje hacź dźensnischeje doby wuprajichu. Wobzebje sakši boho Mutschmann, hospodarski minister Lenk a krajny burski wjednik Körner z wulkej khwalbu na to pokasowachu. Wjednik wustajeńcy Ota Wendler je tež zyku rjadu wusnamnych mytow dostał. Nimo nieho dostachu hischcze wjele tuźiliich pczokarjow myta, mjes nimi Pawoł Kruža se Stachowa 2. myto, Rudolf Schmeitz Dobrusche 3. myto, Erhard Leßmann se Semiz 2. myto, Weser z Raschowa 2. myto, Mrósak z Wětrowa 2. myto, Klinger z Brěsynki pola Zicźenza 3. myto.

Barlinska burja 18. januara 1936. Na kónzu tydźenja běšche burja dale kruta. Tola wobroty njeběchu po prěni chwilach zyle tak wulke, kaž dźeń psched tym. Kaž w pschedchadźajezych dnjach wustupowachu tež žobotu nětkotre hódnoty j wožebittym poćiupom. Saźimawe bě, so je so wožebje dołhi cźaš sanjerodźene hódnoty milionow pschedewsacźow žabachu. Tež na rentowych wikach je kursy wo nješchto mało połépschichu.

Dźenžnjske stótne witi w Drježdźanach.

Na stótne witi pschihnachu dźensa 1037 homjadow a to 155 wołow, 141 bykow, 674 kruwow, 51 jałowcow, 16 źeaczkow, dale hischcze 1127 cźelatow, 982 wowcow a 2224 świni. Pola homjaseho stoku wuwi so za dobre **drużiny žiwy wobkhod, jenoź ta hubjenšche drużiny ho troschku niżše płaczijny płaczja. Pola cźelatow je wobkhod jara pomały a tu płaczijny dale popuschcźeja. Teź na witach wowzow je jara měrno a teź tu płaczijny nješchto popuschcźeja. Pschihnate žwinje so za postajene k**[illegible] **płaczijny rozdźělichu.**

Hłowny redaktor Marko Smoleć w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Duěman w Budyšinje, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smoleć w Budyšinje a za nawěstki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. XII. 1935 2256. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 5 płaći.

Ratafska wustajeńca w Barlinje 1936

Pod hesłom „Seleny tydźeń" sapoczina so hobotu 25. wulkeho rožka lětuschka ratafska wustajeńza, kotraž steji w znamjenju wukhodźerskeje bitwy němskeho ljuda. Tuto wojowanje njemože bur ani pschemjesćk, kóždy němski stacjan dyrbi pomhaćj, wobsebje też mješchczanski konsument (pschetrjebaŕ). Nadawk, kiž je tej němski sežiwjerski staw j wuhotowanjom tuteje wustajenzy stajił, je swjasanje wschěch powołanjow a stawow. To so pokazuje we wobsebitym wotdźelu „Bur a nakrajny dźelaćer" a „Burstwo a měschczanske dźěłaćerstwo". Je hischcze mjele taŕkich wobsebitych wotdźelow, mjes nimi też hontwaŕski. Tam budże so psches 6000 hontwaŕskich trofejow (pohlčalneje swěrziny) pokazaćj.

We wjazorych halach wustajeja wulke němske firmy swoje ratarske maschiny wschěch druzin a kajkostejow. Wjeznemu domjazemu hospodarstwu je lětsa wobsebita městnosć pschipokakana, schtož budże jara zajimawe za nasche žony a hospoje. W jenej hali budźa wschitke pschiprawy wustajene, kotrež buŕsitym žonam dźěło wołóžeja. Industrija pizowadłow wustaja swoje twory we wulkej wobsebitej hali. We wobłuku „Seleneho tydźenja" budże wot 25. hač 28. wulkeho rožka wulka wustajeńza pjerifny sahy něschto zajimawe.

Se wschěch dźelow Němskeje so zajimzy na „Seleny tydźenju" wotdźela a wschudże je wulki zajim za lětuschu wustajeńzu. Hač dotal je na 78 wobsebitych železniskich czahow pschipowědženych. Tehorunja pojedże jene autobusow se wschěch rožkow Němskeje. Kaž je so wosjewiło, pojedże niedźelu 26. wulkeho rožka też i Budyschina pyches Panczicy do Barlina wulki autobus. Zajimzy mója so na snatych městnach samotnicy. Lětuscha ratarska wustajeńza smeje sahy hinajschi ras hač w prjedawschich lětach. Tu je pschiležnosć, ju ja tuni pjenjes žej wobhladaćj.

Što budże z Hauptmannom?

Kedźbnosć słudźowaje wojewjenja Newyorkskich nowin.

Nowniy „New York American" wojewjeja jako jenicžki Newyorkski dźenik na napadnym městnje powěsć, so rosrißanje Lindberghoweho hódaúczka so j kóždym wokomikom worčakuje. Nowiny dale praja, so je gouverneur Hoffmann porucżił, so ma so Hauptmannowe wotprawjenje na sakadźe dowérneje rosprawy wschěch j pschepytowanjom tuteho pschipada do słužby wjatych detektiwow wottorczeno. Pjecza je j Ruskeje pokhadźaju Polak, kotryž bežnje němszy rěcži a kotryž ma samžny pschisiwnik kaž Hauptmann, so je prawy wotwjednik Lindberghoweho dźesća. Tutón muž, tak nowiny dale pišaja, je najskerje tu žonu jako pomocznizu měł, wo kotrejž so w prozesu rěczesche. Je Hauptmannej zyle podobny a je też w lěcze 1932 žuchi kaschel měł, wo kotrymž pschi zhromadnym jednanju swědk dr. Condon rěkaše. Wězymwustojni rukopismow su sandźene nowy j najwetschej pilnosću dźelali a swědźili, so ma rukopiš tuteho muża napadnu podobnosć j rukopišom teho, kiž je wukupne pjenjezy pschijał. Policija je tutemu cžłowjekej na pjatach na so nadźija, so jeho sa krótki czaš sajima. Privatni detektiwoju gouverneura Hoffmanna sastupuja ménjenje, so w zwojim czasu namakane cžełko njeje Lindberghowe dźěćko było, dokelž je cžełko 10 zm dlěsche było, hač Lindberghowe dźěćko. Tute nowiny kedźbnosć hischcze druhe podrobnosće pschinjeju, kotrež maja dopokasu pschesiwo Hauptmannej wotpokasacz. Na kóždy pad je nadpadne, so so Hauptmannowe wotprawjenje pschezo dale wottorkuje.

Njezaprahnite maćerstwo

Najrjeńscha a najwjelscha žonina žamotnosć.

Najhlubjsche žónskeje bytosće je jeje maćerstwo. Tuto wěrne maćerstwo je žiwe w kóždej strowej žonje, njedźiwajo na jeje staw a powołanje. W małej holczcy, kiž z klankami hrajka, žu hižo počzatki tutoho maćerstwa a we wowzu, kiž sebi z wnucžkami hraje, njeje wono hischcze wuhasło. Nadeńdźemy jo pola bjesbóžcženeje žónskeje runje tak mózne kaž pola maćerje z cžrjódu dźěći. Žónska, kiž je z maćerju, widźi, so je swoje pschirodne polo stutkownoscze at lubosće dozpěła a wona so sbožowna cžuje; pola njeje je tuto maćerstwo wěrne a wprawne.

Žony wědźa, so woporniwosć k maćerstwu złuscha. Bohužel je so tuta woporniwosć wo wjele žonach pohubiła. Hdyž tuta pschirodna woporniwosć wjazy njeje, dyrbi so wumdźowacz. Tuto wojowanje móže so hižo pola dźěćacza zapoczecz. Někotrażkuli macz je to we swojim žiwjenju nasponiła, kak tuta wulka žamotnosć nadobo wozucži. Ssobuzelnosć z njej wozucži w dźěćazej wutrobje. Na někajke waschnje chce dźowcžiczka swoju lubosć, swoje sobuczucze pokazacz. Sslowa jej njedostacžaja, tež niz majkazej ruczzy a dobry wotpohlad, so budże pschezo duschna. Dźěćo chce zuku lubosć pokazacz. Tohodla pschinjese jej swoju najlubschu klanku: „Mamiczka, ta njech pschi tebi spi!" rjekńje.

Maćerńnoscz je też žiwa w tyšazach žonach, kotrež ženje žane dźěćo swoje njemjenuja abo kotrež so dozpěła nježenja. Maćerńnosć njeje jenoż na dźěćo swjasane. Maćerńnosć cžerpe wot žony k žónskej, hdyž maja nuzu a hubjenstwo abo radosć so dźelicz. Maćerńnoscz trjeba a pscheje žej muż. To su najskhmanischi mużojo, kotříž tutu žamotnosć we swojej pschitchodnej mandźelstej pytaja, wědźo, kajku ważnosć za žiwjenje ma a kotrež hač do śmjerzcze traje. Maćerńnosć podpjerac, hdyž jere hodźiny pschindu, njeshubi runowahu, hdyž nahle zbožo k njekedźbnoscži wabi. Maćerńnosć je kaž kótwiza, kiž łódź dżerži. Maćerńnosć je kaž wohrěwaza pruha, kiž zenje njepschestawa czołotu rosbywacz.

Pola teje abo tamneje žony so tuta žamotnosć bóle jewi. Huito so dźiwamy, cžehodla žej mużay tu abo tamnu wosmu. Sda so nam być njewažna, njerjana. Hdyž pat ju bliže sesnajemy, so nam tuto hódańczko rosjasni: ma hłóh, z kotrehoż czołotka wutroby rěczi, ma zwoje wobsebite waschnje, z kotrejž miłosć rěczi, jeje bytosć rosbywa lubosć, maćerńsku lubosć a muż, kiž ju wobsebi, so sacžuwa zbožowny.

Jenoż žony, kiž su žebi tutu wobsebitosć strowu zachowali, cžinja zniwenje hódne. We wschěch stawach a powołanjach a starobach su tajke maćerńe žony. Žónska z pschirodnym maćerńetwom budże też pschezo najzhmańscha macz.

=n=

Hdże su tśihriwnarje — „tolerje" wostałe?

1. winowza 1934 zhubichu stare tśihriwnarje, kotrež so też hischcze „tolerje" mjenowachu, swoju płaczliwosć, dokelž w zamknym lěcze nowe bite pjeczihriwnarje so husto se starymi „tolerjemi" sameńchu.

Po rozprawje němskotajneho finanzneho ministra, njeje so 7,8 milijonow hriwnow njepłaczliwych „tolerjow" sameńko. To je potajkim dwaj milijonaj a schćeśćstowtyžaz „tolerjow", zyle rjana suma. Praschamy so, hdże su wostałe abo lěpje, hdże hischcze teža? Je-li wschitke możnosće pschebjerjesch, wostanje jenoż jena: so wjele ludźi wo njepłaczliwosći tśihriwnarjow niczo njewě. Ale na rosjaśnjenje wobydleŕstwa wo tom je statna banka wjele cžiniła. Pschezo je na 1. winowz 1934 jako ważnu terminu pokasała a lud napominała, so by do tuteho dnja tśihriwnarje wróćił. Na radio złuchaja milijony ludźi, wschěch němskich stacjanow pak tola njesajschimnje. Też nowiny drje hischcze wschitzy njeczitaja. Pyches to wscho pak žebi nichtó njemóže wuznaćlicz tajki njedokhód, nimale wósom milijonow njesamenjenych tśihriwnarjow wucžinjazy? Hdże su wostałe? Lěpje bo praschamy: Hdże hischcze teža? Sstnadź w nohajach? Abo hischcze w njewotewrjenych pokładniczkach? Pola hromadźerjow dopomnjenkow? (Wych-li žej kóždy jedyn „tolerje" khował, by to milijony wucžinjało.) Abo je někajki spekulanta, dźiwajo na lošsche postupowanje płaczišnej błóta, němske „tolerje" hromadźił? To žu praschenja, kotrež so nam tu poskicza.

Jenicžke a tola spodźiwne wujasnjenje móže praschenje w tym namakacz, so mamy w Němskej bliso pokttsa milijona hromadźerjow dopomnjenkow, kotśiž najskerje so njeżżu wot „lubowaneho tolerja" dźelicz mohli. Presidenta statneje banki so na tom wjeseli, dokelž je z njerozmenjenjom tśihriwnarjow 7,8 milijonow sakłužił a w zwojej pokładni zkhował. To je sa njeho pohledne a wěcze niz njewjeschołe dopomnjenje na pjenjes, kiž jako „tolerje" w sławjiznach němskich pjenjes nimale 200 lět wulku rólu hrajesche.

Wšelčizny

Kak hłuboko dnjowa zwětłosć do morja haha?

Amerikanskaj wucžomzaj Beebe a jeho ajisient Barton staj njedawno nowy hłubinowy rekord postajiłoj, pschi kotrymž wobaj tśi hodźiny pod wodu wotstakchtaj a hłubokosć 765 metrow dospěchtaj. Pschi tutej pschiležnosći je Beebe wobkedźbował, kak hłuboko so dnjowa zwětłosć do morja dołoży. Sryntnikaj staj namakałoj, so dnjowa zwětłosć morjo hač do 570 metrow wobžwětluje. Pod tutej mjeju so tolsta cżma sapoczina. Wschitke zwěrzata, kotrež žu w tutej hłubinje žiwe, žu z wobžehnym zwětłom wuhotowane, kotrež morjo dałoko wobžwětluje.

*

Najwyschschi pósłowy hamt zwěta.

Wobsrjedź wěczneho zněha bu we wyschosći 3877 metrow w Tibetu najwyschschi pósłski hamt zwěta wotewrjeny. Tutón pósłski hamt Phari-Jong po poručnosći Dalsai Lama natwarichu. Jemu podsteji telefoniski kabel, kiž hajkoje město Lhassa z Indiskeje sjednocża. Buddhistiske klóschtrike twjerdźiny njeżżu po tutej pschiprawje wjazy wot zwěta wotrěznjene. Telefoniski kabel wjedże pyches hłuboke wudoliny a mózne Himalayske horiske hač horje k najwyschschej stazji, kiž je zyliczke lěto je znědnom pschikryta.

Swoju žonu samordowacj spytał.

Pjatk wokoło 5 hodźin je 24 lět stary dźěłaczeŕ Willi J. w Lipsku, na Hilžbjeczinej aleji czo. 51 bydlazy, na sthodach do swojeje žony, kotraž bě wot njeho dźělena, tśi raty tśělił a na to cżeknył. Nadpadnjena bě na Hilžbjeczinej aleji pschecżelnizu wopytała. Mandźelski bě sa njej schoł a hdyž jeho nětkuschka mandźelika pschecżelnizu wopuschcżł, so na nju na stkodach wali, ju dajo a z prawej ruku jej z revolrom hrožo. Žona so zylnje wobaraschce a wo pomoz wołasche. Z. tohodla trójzy tśěli a pschi tym drje zoun zrani, tola niz cżežko. Jej so na to poradźi wucżeknyć. Stójtnika mózakuu hórsy na to jaječ a polizajskemu presidijej wudaćz. Jeho nětkuschku žonu do doma diakonišow dowjesechu, hdžež pak mózachu ju po sawobalenju sažo puschcżiś. Z. njeběsche so sa swoju mandźelsku starał a bě też huscżisticho z njej zwrowje sakhadźał.

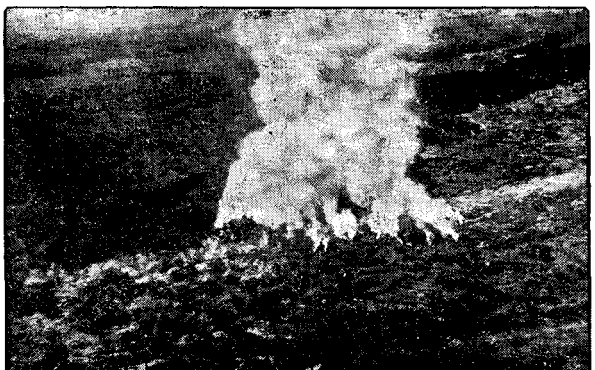

Bomby na vulkan.

Prěni ras je so po wudyrjenju vulkana Mauna Loa na kupje Hawai spytało, vulkanowej katastrofje, pschesiwo kotrejž bě cžłowjek dotal bjesmózny, napschecziwo stupicz. Amerikanszy lětarjo pichelecžachu we wulkej wobłoku hora a mjetachu do kratera bomby, so bychu rězu lavy, kotraž zyte město wohrožesche, druhi puć wutrubali. Na wobraźu widźimy, hdże su bomby padle a dale, so je so rěka lavy woprawdże na druhu stronu wobroczyła. (Scherl Bilderdienst, M.)

Něhdże 17- hač 20lětny **wotročk** so k 15. februarjej pyta. **Jakub Bermich Na Horje** čisło 17 pola Njeswačidła. 90

Žonjace

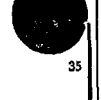

žlypfry 35
suknje
šórcuchi
drasty
pulovry
rukajcy
nohajcy
bluzy

A. Bokelmann

naslědnik • měšćer Curt Müller
w Budyšinje
na Serbskich hriebjach 2
Załoženе 1892

Gardiny, rolowy
tunjo pola 59
Würker na Zwonkownej Lawskej hasy 10

Hdyž sebi njewěsće rady

. . . potom wuživajće

Małynawěštk
w
„Serbskich Nowinach"

Tón wam zawěsće we wšěch położenjach při předacach, kupach, přenaječach, přistajenjach a s užbupytanju pomha. Mały nawěštk rěši ke kóždemu a radźi wěsće a spokojnje.

Přiloha k čisłu 16

SERBSKE NOWINY

Pónd'elu 20. januara 1936

Křiwe brózdy

W schtwrjoch rujesće sirena jikowoje twornje, kiž nĕhdźe dwazeći njeńschinow wot wjelki stejesche. Dźĕkarjerjo mĕjachu žwjatok, schwikhchu žo na žiwoje kaleša a jĕdźechu domoj. Tola bur Wjažkšaw Sšykora, kiž lebjerka žwoju rolu worasche, njemyšlesche žej hischcje na žwjatok. Hdyž sirena pśches krajinu rujesche, sajta wokomik sawrócźejo žo na wuwróćach, so by ś kosejowoje blesche žrĕbnyk a kruch khlĕba wotkuśnył. Potom mĕjesche hižo sašo drjerwjane klaki w rukomaj a sawala na konjow wótśje „hi".

Runje kaž by je se schnóru sćahnył, dźĕchu brózdy role wot jenych wuwróćow k druhim. Na to Sšykora jara kedźbowaše kaž łóžka pśched dźĕru na mysch. Kóždy ma takle žwoju wobžĕbitosć. Nimo tejo leješche rola pśchi žiwej brózy do Nĕhdźeja. Tu kóždy widźeše, kiž nimo dźĕše, hač je žo porjadnje abo njeporjadnje dźĕłako. Wobrĕčeć žo Sšykora njedaše.

Bĕ runje na tym, so by na graneje podśobneho nĕchto do porjadka śćinił. Na brózy nĕchtó na njeho wołaše. Na brózy śĕły hólz ś koleśa a bĕžeše prĕki po roli. Wĕše Mĕrko, burowy naimłódšchi. „Schto pak chześch?" wołaše Sšykora jemu hižo na pśeco. Mĕrko bjes dycha šasta.

„Dyrbiśch hnydom domoj pśchińć! S krunwu tak prawje njeśeji. Ta drje nam šaźdże, prajeśche macź."

„Wjedrowe cźinjenje!" wurasy bur. Najlĕpšcha dójka bĕ śkoriła.

„Wostań pśchi konjomaj. Dojĕdu śpĕšnje na kole domoj. Wrócźu žo bórzy!" prajeśche hólcej a cźerjeśche hižo na dróhu.

Mĕrko rosmkowjeśche žo najprjódy ś podžobnikom. Hdyž wałachej nicźo wjazy prajiś njemĕjeśche, śbĕrašche kamuśchki ś role a mjetaśche je do powĕtra. Hdyž skónczńje ruka wušta, teź šajim na mjetanju žo śhubi, doniž žo jemu njewostudźi. Nadobo pśchiśłupi k płuhej, wsa wotežku do ruki a honjeśche konjow.

S widźomnym pśchećiwjenjom sačehnychtaj płuh, kaž lyžchtaj wĕdźałoj, so Mĕrko hischcje žaneho prawa nima, tu worací a so to prĕki pónd'e. Hdyž bĕ Mĕrko ś nuśu a haru tśi raz wokoło šaśeł a žo po brózdźe rośkładowaśche, śćdźe jemu strach do šćawow. To njebĕ wjazy Sšykoriz nanowa runa brózda, ale śkerje, kaž by nĕchtó pucej pjaneho ryšował. Dokelž žo bur pśchezo hischcje njepokasa, worasche Mĕrko dale. Sšo nadśeśche, so brózdu šažy wuruna. Ale buchu hischcze ḱśchiwiśche. Najradšcho by cźekny, tola dyrbjeśche na konjow kedźbować. Tej žo wjazy ś mĕtna njehibajchtaj a Mĕrko teź jeju njehonjeśche. Ḱśchud sapraška jenož hischcze śłažje a njelóśchtnje, tak so konjej jenož ś hłowomaj šatśhažeśchtaj. Brózdnik pocźa rjehotać, bĕ žo na bura dohladał. To bĕ wupłaze rjehotanje, kaž by dobre słocźo cźitało rjez: „Mĕrko nĕschto naśhoniśch! Bur dźe!"

Na nicźo myślo śłĕše bur ś kola, kocźi pśches hrjebju a hlada . . . hlada. Nadobo šapłaka Mĕrko, kaž by žwoje puki hižo dostał.

„Nó cźakaj!" prajeśche bur. „Cźakaj jenož!" Wjazy njedóśła pśche muśta, tak śprotniwjeny bĕ na pśeni wokomik. Potom žo do Mĕrka da. Tola Mĕrko njecźakaśche, hač lĕśche nan pśchi nim, ale cźekny, bĕžeśche, kaž hnitwjeśiśi poš sa šajazom. Na dobo bĕ na brózy, schwikhu žo na koło a njembrjeśche do wšy nuts . . .

Sšykora wobjĕśdźi rolu hischcje tśi krócź, wrjeśny płuh na stronu a wupšahnu konjow. Dźenża bĕ wjcha próza podarmo — hižo pśchepośdźe. Schkoda, so bĕ našajtra njedźela. A temu, hischcje kermuścha. Se wšy a ś Nĕhdźej budźa žo tu hośćo pśchekhodźować a ḱśchiwe brózdy wuśkładaju.

„Komu tuta rola śłuścha?" śłuścheśche hižo w duchu žo praśeć. Cźichi śmĕch klincześche jemu do wuchow: „Sšykoriz Wjažkławej! Tón je wĕśće śpizy sa płuhom śchoł."

Bur žej pśchedewša, žwojemu hólczkej k wjeczeri nĕschto rośumnych pukow namĕrić. Hdyž bĕ konjow w konjenzu wobśtarał a dó śtwu śtupi, hódźej na blidźe hižo połiwki śtejeśche, wobhladowaśche žo njeśćerpliwje śa Mĕrkom, tola jeho nihdźe njewuhlada.

„Hdźe dha tón njedocźink cźi?" žo praśeśche, pśchi tem cźoło morśćejo a je ḱśizu w śchki jĕdźo.

„Ach, pśchijĕdźe zyłe błĕdy domoj a prajeśche, so jemu njeje derje. A hdyž ś hródźe pśchindźech, leješche hižo we kožu. Jemu wopraudźe derje njeje", šnapścheźiwi burowka. „Swarju jemu cźaj, šnadź je žo šasymnił."

„Wośtaj cźaj!" mĕnjeśche muž. „Hólcźej ma jenož śtrach. Je mi dźenża rólne brózdy śkašył. Kajka hańba sa nnje — a runje k njedźeli!"

Krucźe kužaśche do khlĕba. Poššmĕwk dźĕśche pśches žonine mjeśwocźo. Snajeśche žwojeho muža. Ḱśchiwa brózda njepóńdźe jemu ś myślow. Wo njej budźe dźenża žonicź. Sšnadź dźĕśche wo žnje Bóh lubh Knješ po roli a prajeśche ś hrožažym porśtom Sšykorje: „Buriko, buriko — ḱśchiwu brózdu njetrjebaśche mi k njedźeli wostajicź!"

Kaž by bur podobne myślicźi mĕł, wuraśy na dobo: „Mĕrko móju šutśje konjow šapśchahnycź a njeśchwarnu wuwóracź!"

„Ale, mužo!" prajeśche burowka wušmórjena. „Jutśje —ke kermuśchi. S toho nicźo njebudźe. Schtoha bychu žej ludźo myślili. Njejžu tola žnĕ. Nĕ, nĕ — nicźo njebudźe, njedźela je žwjaty dźeń! Myślliśch žnadź, nĕkto podĕhnje zhla wješ won a budźe žej žwoje žorty cźiniś dla ḱśchiweje brózdy? Cźi maja jutśje łśpśche sa dźĕło. A nimo toho — naśchu kermuśchu je žo ješće lĕt śa žobu deśćeźit śchoł. To žedźa na žurki.

„Mĕniśch?" cźerpaśche bur nadobo nadźiju. Wona to wuraśnje wuprarii. Hdyž wón potom k Mĕrkowemu kožu pśchiśtupi, bĕśche tuta nadźija hischcje w nim žiwa. Skhili žo nad hólcźezom, kiž napadnje wótśje žmorcźeśche. Nanej žo śdaśche, kaž by ś wocźomaj mikhnył. Skomlak, myślesche bur, khwilu śtejeśche hischcje njewĕrny pśched tožom, potom dźĕśche hischcje mjelcźiśicho hač bę pśchichot do žwojeje komorki. Hdyž žo durje šapraśnuchu — bĕ to jenož śłabý vopot — tykny Mĕrko njejapży žwojej nošy kaž khorhoji ś koža.

Tola bĕ žo pśchesahe wjeśelił. Hdyž njedźelu cźaśko, drje bojaśnje, tola połneje dowĕrу žo nanej pśchibliži, wsa jeho njenadźišy a położi jeho na koleno . . . Tak žo kermuśchna njedźela šapocźinaśche. Žana mrócźakka na njebju. Žo njepokaśa a tak bĕ wĕśte, so Wonecźanśka kermuścha k žednemu rasej njesadeśchcźuje.

Bynjej burowka ruzy kamała jeho hanjažeho śadźerženja dla a bórześche a śkorjeśche, dźeśche bur po wobeju konjow do konjenża a šapśchahny jeju do deśkowateho wosa. Potajkim w cźažu, hdyž druhy burja žwoje konje do rjaneje kuce šapśchahnychu a do wožadneje wšy ke mśchi jĕdźeśche. Ale Sšykorje njeda ḱśchiwa brózda žaneho mĕra. Se šašakhym mjeśwocźom jĕdźeśche ś ridźowažym wosom po wšy. Pśched nim jĕdźeśche Schokta se žonn a dźowku w nowej kuci do zyrkwje. Wohladowachu žo śa nim. Strowjeśche pokhmurjeny. Potom wotbocźi na

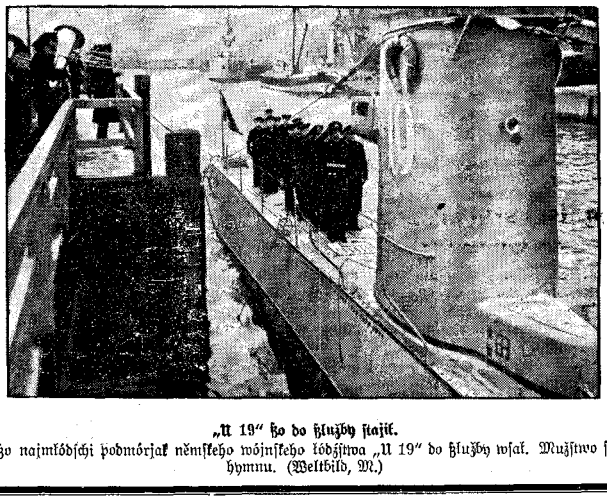

„U 19" žo do śłužby śtajił.
W Kielu je žo najmłódšchi podmórjak nĕmskeho wójnskeho łódźtwa „U 19" do śłužby wšał. Mužtwo śpĕwa nĕmsku hymnu. (Weltbild, M.)

Prĕnički kŕesćanstwa mjez Serbami

Spisał Jakub Šewčik.

(2. Pokračowanje.)

Dokelž so starym germanam hońtwa a wójna abo wotpočink na mjedwjedźowej koži lĕpje lubješe, hač spŕócne dźĕło rólnika, kotrež. a to też jenož telko, štož bĕ k žeźiwjenju nuzne, žonam pŕewostajichu, zwosta tehdyši nĕmski kraj z wjetšeho dźĕła dźiwi a pusty, polny tonidłow a z lĕsami porośćeny. Zo by kŕesćanstwo skerje swoje korjenje do ćlowških wutrobow zapuśćiłe, pŕócowachu so misojonarojo stajnje najprjódcy sobu wo to, zo bychu pohanske ludy k ratarśtwu, k rjemjeslnistwu, z cyła k spŕócniwemu domjacemu žiwjenju nakłonili. Tohodla namołwješe też swj. Bonifacius Serbow, sławnych ratarjow a rjemjeslnikow, zo bychu so w nĕmskich krajinach zasydlili, wosebje w Bukowskim lĕsu (lisć. Bochonia = s. Bukownja. — red.), hdźež jeho wučomc Sturm sławny klóšter Fulda natwari, zo bychu tam lĕsy wukopali a zemju wobdźĕłali, Nĕmcam z pŕikładom. Popŕa jim dospołnu swobodu, jenož pŕijeće kŕesćanstwa sebi žadajo. Tak dostachu pŕeni Serbja zdobom z Nĕmcami swjatu wĕru Jezusowu wot jeneho a teho sameho muža, swj. Bonifacija, mnicha z Britaniskeje, z woneho kraja, do kotrehož bĕchu tŕi sta lĕt pŕed tym (449) z germaniskimaj splahomaj Anglow a Saksow też mnozy Słowjenjo, Serbja (? red.) pŕićahnyli.

Swj. Bonifacius staraše so horliwje wo rozšŕerjenje kŕesćanstwa mjez Serbami a twarješe jim cyrkwje. Tak zakćĕchu serbske kŕesćanske wosady wokoło klóštra Fuldy, wokoło Wircburga, Bamberga a Bayreuta. A swobodni bĕchu tući Serbja, žanemu wjerchej poddani. Tola tući Serbja mĕjachu też z dźĕła swojich wosebitych wjerchow. Stawizny mjenuja nam Pŕziwisława, Cemiga, Zcoimara a Pŕzibizlawa (t. j. po serbsku: Pŕibyslawk, Zemik, Swojmĕr a Pŕibyslaw. — red.). Bjez dźiwa, zo jich spŕócniwosće a wustojnosće dla dźeń a bóle jich wobsydnosće so pŕisporjachu, jich nahladnosć rośćeše a sebjewĕdomosć pŕibĕraše. Posledniše pak so biskopej njeluboše. Wobroći so tohodla z listom na bamža Zacharija: „ . . . . hač so wot Słowjanow, kotŕiž w kraju bydla, njesmĕ dawk brać; hdyž bjez dawka (na swojich sydliščach) sedźa, mohło so jim zdać, zo su sami jeničcy knježa, tak pak bychu wĕdźeli, zo ma kraj swojeho wjerchna." Bamž wĕzo tajki dawk dowoli. Tola dawki dawać nĕkomu druhemu, hač swojim boham póhanscy Serbja zwučeni byli njebĕchu a so tohodla też jako kŕesćenjo z tym spŕećelić njemȷžachu. Jenož cyle wosebita a nowa wustawa jich k tomu zamoh. Swj. Bonifacius, po namołwjenju bamžowym cyrkwinsku hierarchiju w krajinach nad Rynom, Mohanjom a hornim Dunajom rjadujo, bĕše 741 Wircburkske biskopstwo założił a tutomu biskopstwu Serbow pŕipokazał. Swj. Burkard, pŕeni Wircburkski biskop, njebĕ pak jenož wšitke cyrkwinske a biskopske prawa nad kŕesćanskimi Serbami pŕijał, ale tući bĕchu w nim zdobom też swĕtneho knjeza, wójwodu dostali, nimo kotrehož jim nichtó ničo rjec njemĕješe. Jim napołoženy dawk dawachu cyrkwi t. r. swojemu biskopej a knjezej. Tajke počinanje pŕećiwo Słowjanam bĕše wĕzo dosć politiske. Bjez dźiwa, zo Karl W. pozdźišo tajku instituciju pŕezcyłnje pŕewjedźe, derjee wĕdźo, zo je to najlĕpši, haj skoro jenički srĕdk, sebi ludy nic jenož dospołnje podćisnyć, ale też w poddatosći zdŕeržeć.

Hač do lĕta 1018 naši Serbja jenož biskopej t. j. cyrkwi dawk dawachu. Samsne lĕto postaji Hendrich II. nad nich hrabjow (= gaugrafen). Na kraslowskich hrodach Hallstadt, Forchheim a Königsfeld, na namjezach frankskeho kĕžorstwa, bĕchu drje hižo pŕed tym hrabjojo jako strażowarjo mjezow — pŕeni króć mjenuje jich kapitularow Karla W. z. l. 805 —, ale dawki jim Serbja njepłaćachu. Podobnje kaž biskopam mĕjachu so dawki dawać też klóštram, kotrymž bĕ też wjele Serbow pŕipokazanych, nic jenož klóštrej Fuldże, ale też druhim.

Swj. Bonifacius, japoštoł Němcow, je potajkim też Serbam pŕeni swjate ścenje pŕedował. Po jeho stopach kroćeše swĕru pŕeni Wircburkski biskop Burkard a też jeho naślĕdnicy. Z nich njech je Wolfger wosebje mjenowany, kotryž so wosebje wo twar cyrkwjow staraše. W serbskim krajiku nad Ajšu ličimy do lĕta 831 15 farskich cyrkwjow. Jena z nich steješe na starym serbsko-pohanskim wopornišću bohowki „złoteje Baby", hdźež dźensa Bamberska kathedrala so hordźi. Bamberg, prjedy Babin, ma pječa swoje mjeno po tamnej bohowcy. Ludwik Pobožny dari kóždej z tych cyrkwjow zahonaj (Hufen) z dwĕmaj lennikomaj (Zinsleute), kaž też zahon, na kotrymž bĕše cyrkej natwarjena.

Zo pak sebi tute cyrkwje njesmĕmy wulke a kamjentne myślić, widźimy, z toho, zo 50 lĕt pozdźišo je jenož hišće wo 14 rĕć, a tola drje je so mjez tym zaso tu a tam nowa natwariła, dokelž bĕchu farske wosady khĕtro wobšerne.

Z l. 889 je so za našu wĕc dosć ważna lisćina zakhowała, w kotrejž kral Arnulf Wircburkskemu biskopej Arnej z nowa prawa nad Słowjanami pŕipoznawa, kaž bĕ je pŕed nimale połdra sta lĕtami pŕeni Wircburkski biskop dostał, wosebje też, štož dawki nastupa. Zda so z toho, zo sebi Serbja z dawkami nuzne njećinjachu a zo bĕ so biskop tohodla na krala wobroćił. Ale prawam wotpowĕduja też winowatosće. Tuž ćitamy w mjenowanej lisćinje: „ . . . . zo bychu so w kraju Słowjanow, kotŕiž sedźa mjez Mohanjom a Radnicu, ... z pomozu hrabjow, kotŕiž su nad tutymi Słowjanami postajeni, tam, kaž w druhich kŕesćanskich mĕstnach, cyrkwje twarile, . . . pomnjeni biskopjo a hrabjojo su štyrnaće cyrkwjow (w rjedźe) dźerželi. Date w Frankobrodźe lĕta 889."

(Skónčenje sćĕhuje.)

lšewo na pólny pucź a da konjomaj běžecź. Sapraska ſ kichmdom.

Nadobo nadowaſche ſo nad rjanym njedźelſkim ranjom. A hdyž ſ konjomaj na rolu ſtupi, njeſwarjeſche na tſchinu bróſdu, kiž wuhłada, ſmějeſche ſo. Hacź budźe Bóhłhy Knjes jemu granicź? Nź, hewak njeby tak kraſne, bjesmróčne njebjo nad nim wupſchestrećł. Krichiwa bróſda by Boha Knjeſa ſamego mykła, hdyž pſches njebjeſke wokniejſchko na ſenju ſhładuje runje na Sſykorij pole. S wołdadneje wóły klinčzachu kermuſchne ſwony, a Sſykora worałche. Saſta wokomiſ, ſcźahny cźapku a ſtykny ruzy nad ptuhom, ſo by ſo pomodlił. A potom worałche dale, dóniž njebź bróſda runa kaž ſcźehnjena ſchnóra. Nětko hakle ſazehli ſwój ſwoju njedźelſku trubku. Nětko mójeſche kermuſcha bycź. Spokojeny wrócźi ſo do ſwojeho ſtatoka, ſpynny ſwojimaj konjomaj dwójzy telko worołha, wjerćeſche ſwoju ſonu wjeſele a ſo ſmějo nětotre raſy w kole, dóniž ſanjerćana w jeho rukomaj njeleżeſche a Měrkej da pjerć dobrych kroſchow ke kermuſchi.

Knjez dwórniſčowy předſtejićer

Běſche to zyle małe dwórniſchćo, kotrež wón nawjedowaſche. Poprawom ſo dożyła titul „dwórniſchćo“ njehodźeſche, běſche to bóle ſaſtaniſchćo pſchedměſchćańſkeho cźaha, pol hodźiny ſe ſelešnje wot brěnjeho měſta ſdalene, kotrehož wjeczorna ſwětlina husto njebjo rosjaſnjeſche.

Małe dwórniſchćo woſrejdź lěża ſtejeſche; naſymu bažanty a ſajazy po ſwětłych kolijach běhachu, kotrež dałoki leż a pola dźělachu. Běchu dwórniſchćo do tuteje ſamoty ſtajili, dokelž cźłowku ludźom dweju pomérnje blíſkeju wjeſſow ſtkadnoſcź dacź, ſo mohli tucźi ſe ſelešnju do měſta jěſdźicź. Woni pak radſcho ſ autobuſom jěſdźachu, tu trjebachu mjenujzy jenoż nětotre kročzele ſ domu na dróhu dóńcź. Tuž małe dwórniſchćo runja prynzežny w bažy ſonjeſche, cźahi jenoż na wokomiſ poſaſtachu, porědko nětchtó ſ woſa wulěſe, a tworowemu wobkhada njebeſche.

Kóždy cźah pak krućze ſtejo knjes dwórniſchćowy pſchedſtejićer powita, kotremuž běſche jako jeniczka pomoc bórcźaty, ſtajnje ſaſpany kolijowy wuhlbowar pſchidaty. Wón běſche ſpodźiwneho napohlada, knjes dwórniſchćowy pſchedſtejićer; haj nětkóſi hłupi ludźo ſo ſamo ſmějachu, hdyž jeho ſ cźahowego wokna wuhladachu. Dołhi a ſmjerćź ſuchi wón ſe ſemje roſcźeſche, a w jeho mjeſwocźu bjes brodu běſche mnoho ſchcźerbiſnow. Hdyž pak ſtupaſche, potom běſche, jako by teſkał a wotrohi noſył, a cźerwjena cźapka jemu ſchtiwje na hłowje ſedźeſche, kaž pola ſtareho offizéra jěſdnych, ſchtož běſche też jónu był.

Bóh wě, kak bě jeho źiwjenje tu ſanjeſko! Wón bě ſawěſcźe jara woſamoczeny, a njemóſeſche ſo też rjez, hacź jeho nětcźiſche źiwjenje nětchto druhe ſmjeſche hacź pſched cźahami ſkuły a runy ſtejećź.

Ale źiwjenje tutoho woſamoczeneho, ſtareho muża na lěſnym dwórniſchćźu nadobo zyle druhi ſmyſł doſta.

Hižo druhi ras wón na naſtupniſchću młodeho muzſkeho wuhlada, kotryž tam a ſem thodźo njeſcźerpliwje pſchikhad popołdniſcheho cźaha ſ města wocźakowaſche. Dźeńſa jemu młody muzſki nadpadny. S cźaha — jako jeniczki cźłowjek — tohorunja ſ wulkej njeſcźerpnoſcźu młoda hołza wulěſe, a ſ waſchnja, po kotrymž ſo wobaj ſ němym wjeſelom poſtrowiſchtaj, móſeſche wobhledźowar ſpóſnacź, ſo ſo wonaj lubowalchtaj.

Wjeczor, ſ poſlednim cźahom ſo wona wrócźi. Tu wobaj prjedy dołho ruku w ruzy po cźimowym naſtupniſchću horje a dele thodźeſchtaj, a jako prěnje klinglong bliſki pſchikhad cźaha pſchiſjewi, ſo wonaj prěni ras łoſcheſchtaj. A poſledni ras, prjedy hacź ſwoju lohku nóźku na woſowe ſtupadło ſtajł. Potom cźah wotſedże, młody muż pſchi kolijach ſtejo woſtawſchi ſa cźerwjenej ſwězu poſledniego woſa ſhładowaſche, doniž ſo wona jako dypt njeſhubi. Nětko jeho a małe dwórniſcheho ſaſo cźiſchina dałoko lěża wobdawaſche. Dołh młody muſſki potom khětſje dwórniſchćo wopuſchćiwſchi ſo po cźimowej ſchcźežy do lěża ſawinu, ſo by domoj thwałał, potom dwórniſchćowy pſchedſtejićer ſprózniwje ſwězu ſwojeje ſtazije ſwuhaſcha.

Póndźelu a ſchtwórtk to běſche: Tute dny ſo wonaj na dwórniſchću ſetkawaſchtaj. Tu dwórniſchćowy pſchedſtejićer potom hiſchcźe tućźiſcho hacź hewak ſtejeſche, a hdyž holzyna poſtawa ſe ſtareho woſa ſaléše a wonaj ſebi tak nutrnje ruku tłućźeſchtaj, ſtary knjes ſ zyle powažliwymi krocźelemi do ſwojeje cźiſcheje kenzlije dźeſche, tak powažliwje, jako by ſbożu ſwobodny pucź pokaſał.

A husto, hdyž poſledni wjeczorny cźah pſchijědże, kotryž dyrbjeſche ju ſaſo do měſta dowjeſcź, wón dłéje hacź hewak cźakaſche, a wjednik lokomotivy hywaſche hižo trochu njeſcźerpny, dokelž dyrbjeſche pſchedoho cźakacź, prjedy hacź ſnamjo ſ wotjédźej dońa. Njebeſche tola nikoho na tutym wopuſchćenym, njetrěbnym dwórniſchću, kotryž by do cźaha ſaſtupił abo ſ njeho wuſtupił.

Ale nětko, hdyž ſo lubowaſaj ſtajnje na jeho kolijach ſetkaſchtaj, bě dwórniſchćo nadobo ſmyſł doſtało, a źiwjenje knjeſa dwórniſchćowego pſchedſtejićerja bě nahle napjelnjene ſ bajkojtej ſamotnoſcźu. Haj, bórcźaty, pomały kolijowy wuhlbowar ſo njemałe dźiwaſche, jako jemu jeho pſchedſtajeny jónu pſchikaſa, twěrdi do ſerſawych kortkow pſchi naſtupniſchću ſeſtajećź.

Pſchedſtejićer jeju wuhladajo, pſcheczelnje ſtrowieſche. A wonaj ſ runje tak pſcheczelnym poſtrowom wotmołwiſchtaj. Kak ſo wón na tute póndźele a ſchtwórtki ſtajnje wjeſeleſche! A wón runje tak ſtaroſcźiwe mjeſwocźo cźinjeſche, knjes dwórniſchćowy pſchedſtejićer, hdyž wón, cźakajo kaž lubowany, na cźaſnik pohladaſche ſwěcźi, ſo by tu cźah hižo pſched mjeniſchinu dyrbjał bycź.

Wón ſrebi wo nimaj žanych moźiow njeczinjeſche. Widźeſche jenoż, ſo běchtaj ſbożownaj, hdyž po jeju pichikhadźe ſo w ſelenym lěſu ſhubiſchtaj. Tuž tuta małe ſtazija, kotruž cźaſoſche żeleznješe ſarjadniſtwo hižo dawno ſpuſchćiło, nadobo najwjetſchi wuſnam ſa njeho doſta. Wón wědźeſche: tu ſbożo ſrawi, Knjes dwórniſchćowy pſchedſtejićer ſo ſa tuto ſbożo ſamotnity cźuješe.

Jónu njemóžeſche dołho wuſtnyć. Wona njeběſche pſchiſchła, a wón widźeſche młodeho muża, kaž cźakaſche, hacź do poſledniego cźaha, ſ kotrymž wona też njepſchiſchła. Tu by wón rady ſ njemu ſchoł, by ſnadź jemu ſ ſwojeho ſamſkneho, ſtehu źiwjenja powedał, a ſo cźłowjek huſto cźah ſkondźi, a ſo dożyła niczo ſa to njemóže.

Ale pſchichodny ſchwtórtk wona ſaſo pſchiſchła, a jeje poſtrow a jeje wjeſelokoſcź ſaſo jeho dwórniſchćo napjelni.

Bórcźaty kolijowy wuhlbowar, kotryž cźaſtyſche hižo dawno do měſta pſcheſadźeny bycź, dokelž tam tak dałoko do korcźmow njeje, ſo ſadźerżenju dwórniſchćowego pſchedſtejićerja dźiwaſche. Tón ſo huſto tak ſcźicha pożmějwaſche. A tola ſenje kartu njeplazałche, ſenje njepijeſche a běſche cźłowjek hies towaſchniſcheje.

Jónu pak, ſa měſaz hakle, a njebeſche póndźela ani ſchtwórtk, dha młodaj cźłowjekaj ſ lěża pſchiſłyſchćichtaj, ſtónćka ſo hižo domcźł hotowaſche, a hołza mějeſche wulki kwěcźeſ kwětkow na ruzy; wonaj nicźo njerěcźeſchtaj a dźerżeſchtaj ſo ſa ruku. A ſtary dwórniſchćowy pſchedſtejićer wědźeſche, ſo bliſko wjeſki, w kotrejž młody muſſki bydleſche, woſrjedź połow cźicha ſyrkwicźka leżeſche.

A jako wobaj do poſledniego wjeczorneho cźaha ſaléſeſchtaj, kotryž do měſta jědźeſche, jemu jeho ruka iſchepotaſche, kotraž machawa ſ wotjédźej cźaha ſběhaſche. Potom pak wón zyle, zyle runje ſtejeſche, ſtary knjes dwórniſchćowy pſchedſtejićer — ſběhaſche ſwoju machawu zyle ſwjatočnje a ſ wulkim wuhlbom ſ wotjédźej, jako by młodemu ſbożu poſledni, wěſty pokas ſe ſwojeho maſeho dwórniſchća ſa zyle źiwjenje dał.

*

Tutu ſtawiźnu ſym na cźumpatym blidźe żeleſniſkeje cźakańe napiſał. Próſdneje, wěcźnje próſdneje cźakańe makeho ſaſtaniſchća w lěſu. A potom łubu ruku ſwojeje ſony do mojeju połojch, a prjedy hacź do poſledniego woſa wjeczornego cźicha ſaléechmoj, ſo wobjachmoj — tak kaž nětdy kóždu póndźelu a kóždy ſchtwórtk.

Běchmoj ſrebi jónu wulicźałoſ, ſo bychmoj ſtareho knjeſa dwórniſchćowego pſchedſtejićerja ſaſo wohladałoſ a ſo jemu ſnadź podźakowałoſ, ſo je naju cźaſ ſtaſe nje tak rjenje wodźił.

Běſche pak ſo namaj prajiło, ſo je ſo wón hižo dawno na wotpocźink podał. A na jeho měſtnje młody, hižcźiwy knjes naju cźahej wotjécź da, ſtrótka a bjes łoſdeje ważnoſcze wón ſwoje dźěło ſaſtawaſche, jako dyrdy ſ tym wuprajicź, tak njewažne tola po prawom tuto dźěwe, ſaſpane ſaſtaniſchćo je, na kotrymž ſo niczo njeſtawa a kotrež wón jeniczky jako ſabeh k ſwojej ſaſtojniſtej karjerja wobhladuje.

Tola ſa naju ſtareho, lubeho dwórniſchćowego pſchedſtejićerja bě wono ſ końzom karjery było, a wěrće, rjany tónz, dokelž je wón ſe ſwojej machawu zuſemſbożu pucź pokaſał.

jtj.

Krik do telefona

Wolanje wo pomoz je tſjoch mujow je ſcźěhwkow poſcheho njeſbożа wuſkwakało, pſchi kotrymž jkoro tſjo ludźo źiwjenje ſhubichu, je ſo brjedu w Khocźebuſu ſtało. Tam tſi muzjo ſtamarh zylindrowy blok leſchkrěchu. Hdyž ſo porjedźenje nimale dotónczene, młody montér nadobo pytny, ſo wobaj jeho ſobudźěłacźerjej ſo bjes wědomia ſwjeſedźachu. Pytny, ſo běchtaj ſo ſ jědźotymi ſkumami pohłuſchikoj a pſchenjeſcźu wobeju ſ dźělarnje do ſuſodneho kontora. Potom hnydom wuſkwanjſki aparat ſaſtaj. Hdyž ſo na to do kontora wrócźi, ſo by ſwojimaj towarſchomaj na pomoz pſchiſchoł, pytny, ſo tež muzy jeho wopuſchcźeja. S poſledniej duchapſchiſpomnoſcźu ſa dałoko rěcźał hrabny a ſawoła ſwoju ſonu. Hižo pot bjeſ wědomia mójeſche hiſchcźe do aparata ſawołacź: Pomoz, pſchińdź hnydom do dźělarnje. Potom jemu ſłuchadła z ruki padny, a wón ſo tehornnja ſ bjeſwědomjom ſaſe. Jeho ſona hnydom do dźělarnje khwataſche a namaka tam tſjoch muzow na jemi leżo. Sawoła hnydom poliziju a wojnjowu woboru, kotrejž ſo ſ pomozu dweju puloweju motorow poradźi, wobžarujomnych ſaſo tak dałoko k ſebi jwałacź, ſo mójachu ſo do khorownje pſchewjeſcź. Duchapſchitomnoſcźi młodeho muża a ſpěſchnemu ſapſchimnjenju jeho ſony ma ſo dźakowacź, ſo je ſo tu njeſbożu ſadźěwało, pſchi kotrymž mógli lokko tſjo ludźo źiwjenje ſhubicź.

Radio

Wutoru 21. januara ſo ſłyſchi:

Königswuſterhauſen: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,30 wjeſeły ranſchi konzert. 11,40 ſa burſu. 18,20 politiſki pſchehlad nowin. 19,50 olympiſke ſpinjenja. Diſziplíny a jich pohódnoſcźenje. 20,10 rejwanſka hudźba.

Lipſk: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,30 wjeſeły ranſchi konzert. 8,20 ſa hoſpoju. 11,45 ſa burſu. 13,50 hoſpodarſke powěſcźe. 17 tehorunja. 20,10 rejwanſka hudźba.

Hiſchcźe ważne ſ dnjoweho programma: Barlin: 20,10 němſko-grichiſki wjeczor. Königsberg: 21 wjeczor na tanſchopruſkej pſchahy. Frankfurt-Stuttgart: 20,10 operetka „Dundazy“. Warſchawa: 20,10 zyrkwinſki khór.

Směſki

„Macźe Wy też nékajki ſymſki ſchport?“ — „Haj, ja kaſchluju.“

*

Nowa ſłužownа. „Ale Pawła, ſchtoha je ſo ſtało?“ — „Hnadna knjeni, njewěm wjazy, hacź běſchcźe mi dnes abo iſi dźeſći ſobu dała!“

*

Bažnik. Mały hólcźeż ſteji kaž pſchekrańjeny na mośće a ſhładuje njepſchestawajo na cźerwjenoſci ſa hórki. Zuſnik, kiž runje nimo dźe, wobkedźbowaſche jeho a rjekne łkónczne: „Wjerćerno, kraſne dźiwadło!“ „Haj!“ napſcheczíwi hólcźeż hłuboko ſdychujo njewobroczo wóczko wot krejcźerwjeneho njebja. „Wyſłu, hólcźe, w tebi tźi bažnik. Ty ſapſchimnjeſch Bożu ſtwórbu w jeje zyłej wulkoſći!“ prajeſche zuſnik. „Wěſcźe ſtejiſch też pſchi khowanju ſłónca na tutym měſtnje!“ — „Kak dha pſchi khowanju ſłónca?“ praſcheſche ſo ſpodźiwajo hólcźeż. „To je tola naſcha wjeſna ſchula, kiž ſo tamle pali!“

Swětowa politika we wobrazu

Jendźelſka:
Pſchijězcźe wobdźělnikow na namórſkej konferenzy pſches Londonſkeho lordmayora. Po wuſtupjenju Japanſkeje je namórſka konferenza do njewěſtoſcźe ſtupiła.
(Preſſe Foto, M.)

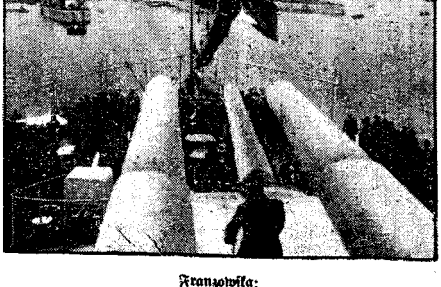

Franzowſka:
Druhe franzowſke łódźſtwo je k łódźnym ſmjerzowanjam do ſrjedźnjoſemſkeho morja wujeło. W tutych ſmjerzowanjach jewi ſo prěni ras jendźelſko-franzowſke ſhromadne poſtupowanje w abeſſynſkim konflikcźe.
(Scherl Bilderdienſt, M.

Amerika:
Wulki amerikanſki pjenježnik John Pierrpont Morgan (ſrjedźa) pſchehlydchowaſche ſo we Waſhingtonie pſches pſchepytowanſkim wubjerkom, kotryž chze ſtawiznu pſches ſaſtupom Amerikſi do ſwětoweje wójny a wuſnam wójſkeje industrije pſchi tym ſwjeſcźicź.
(Scherl Bilderdienſt, M.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćeńcarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 17 | Budyšin — Wutoru 21. januara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Jendźelski kral Jurij V. wumrěł

S Londona šo powě: Jurij V., kral Jendźelskeje a Irskeje, kěžor Indiskeje, je póndźelu w 23 hodźinach a 58 minutach (wutoru rano 0,58 hodź. po naschim času) na Sandringhamskim hrodźe w 71. lěcze žiwjenja wumrjeł. Wón je 25 lět a 8 měsačow knježił.

S kralowej khorosću běše so póndźelu popołdnju njejasny zdźiwk. Lěkarjo tuto pschemělnjenje šwěsćicu krótko prydy hač so popołdnišcha rosprawa wuda. Dyrbjachu spóznać, so dyrbješe so wschitka nadźija na kralowe wotkhorjenje spuschćić.

Kral je hižo w pośledních jednanjach jenož pół pschi wědomju był. Wón pak móžeše póndźelu popołdnju kralowu hischće spóznać, a postrowi swoje dźěći je spóznawšym pośmějkowanjom, jako do jeho khorobneje jitwy sastupichu.

*

Wo kralowej khorosći běše so póndźelu wječor wokoło 6 hodźin wosjewiło, so je pola kralа pschiběrała słabosć sastupika. Tuto wosjewjenje běchu wschitcy tři kralowi cźelni lěkarjo podpisali. Wosjewjenje běše najkhutnischa powěsć wot pjatka w nozy, hdyž so wo kralowej khorosći w sławnosći rosprawjeć poča.

Póndźelu wječor 9,25 hodźin)10,25 hodźin so naschim cźasu) so tale krótka rosprawa wuda: „Kralowe žiwjenje so měrnje žiwjenu tónjej bliži".

*

Jako w 10 hodźinach jendźelskeho cźasa jendźelski radio sako słacy poca, wón najpriedy hamtske wosjewjenje wo kralowym blischim kónzu wospjetowasche. Potom so pisches wschitke jendźelske radia Wótcźenasch spěwasche. Temu śledowachu žwjatočnje spěwane psalmy.

Poślednje zdźělenje se Sandringhama so 10,15 hodźin pschi żelesnym płoce Buckinghamskeho hrodu w Londonje wupowěžny. Sa někotre mjenischiny běšche so na 2000 ludźi zběžało, kiž cźiche psched hrodom stejo na nowe powěsće cźakachu.

Powěsć, so kral mrěje, so hnydom wschitkim ministerstwam a wyschschim statnym sastojnikam zdźeli. Też kralowej hotsje, norwegiskej kralowej Maud, so telegramm do Saraway w Norwegiskej pósła. S wulkej spěchnosću so powěsć wo kralowej blizkej žmjerći po Londonje a zyłej Jendźelskej rozscheri. Wschudźe stejachu cźrjódki ludźi, kiž wo powěsći rěkachu.

Kralowa a Canterburyski arzbiskop pschi kralowym žmjertnym łožu pschebywaschtaj.

Diplomatiski zhromadźowaćel Londonskich nowin „Daily Telegraph" pische, so so žanej wulkomocy nocnje we hłownych praschenjach, wobsebje dla petrolejowe sawjery, wjednistwo pschewsachadźe. Jendźelske knježerstwo žebi myślu, tak zhromadźowaćel pischo, so by někotre derje było, pomału postupowaćź. To so na italsko-abesynsku swadu a na Gdańsk poczahuje. Dopisowaćel pschispomnja, **so na skhadźowanju w Genfu italsko-abesynska swada njebudźe hłowny bypł, ale Gdańske praschenje.**

Schtož petrolejowu sawjeru nastupa, tuto praschenje najkerje hischcze njeje k wobsamknjenju krale. Wobmysowanje podawanja petroleja do Italskeje so njeby dało wuspěschnje wuskutkowało, dokelž ma Italska hischcze możnosće so z petrolejom sastaraćź. Njedźiwajcy tola pak Swjask ludow sa możnostnemi pyta, z kotrymiž by so wójna w Afryce sastajiła.

Nowiny jendźelskeje opposicije Swjask ludow jako bjesmócny w italsko-abesynskej swadze wobhladuja, jeli so Jendźelska wospjet wjednistwo njepschewostnje. „News Chronicle" pisaju, so też kowjetske knježerstwo, kiž so zwoje kommunistiske rafnosće za měr khwali, wjednistwo radscho kapitalistiskemu a konservativnemu jendźelskemu knježerstwu pschewostaja.

Sa sankcije njepschecźelske nowiny „Daily Mail" wot jendźelskeho knježerstwa žadaju, so dyrbi mysl petrolejowe sawjery spuschćić. Wone maju pak też sa mysne, so so jendźelske wójnske łódźe hnydom se Sserjedźosemskeho morja wrócźi. „Daily Mail" wo strachach piśaju, kiž pschi „vulkanskich napjatostcach" w Europje leża. W tutym swisku žebi wone wospjet dowoleja, Němskej někajke „cźěmne wotpohlady" pschipisowaćź. Tute nowiny wocźakuja, so so napjatosć pomjenscheli, hdyž so jendźelske wójnske łódźe se Sserjedźosemskeho morja wrócźa.

Nowe powěsće wo wulkej bitwje w Abesynskej

Italske nowiny su w pośledních dnjach rosprawy z południscheje fronty w Abeźynskej wosjewike. S powěsćow so nowe nadróbnosće wo bitwje pola Ganala Dorja zhonja. S nich je spóznaćź, so je italski general Graziani bitwu systematiśy pschihotował. W rosprawach so wožebje naspomnja, **so su so Abeźynjenjo wschudźe jara wobarali.** Domorodni wojacy pak su se swojej smužitosću jich pschecźiwjenje pschewinyli.

Italcenjo wožebje z motorisowanymi wojakami Abeźynjanow nadźěchachu. Pschi tutych nadźěchach mějachu někotre tanki cźežke wojowanja z abeźynskimi wojakami pschětrać. Abeźynjenjo z zyle bliska tanki nadźěchowachu a sapalke wojowachu. Po dołhim wojowanju a pschedź tšelenjom z maschinskich tšelbow njepschecźel stónczne zgubichu.

W nozy k 14. januarej je so pola Galgola sapalke wojowało. Muž pschecźiwo mužej wojowasche. Italcenjo wosjewjeja, so je pschi tutym wojowanju wele Abeźynjanow padło. Hdyž Italcenjo na autach a z tankami spěchnje postupowachu, Abeźynjenjo wschitko wopuschćiwschi cźěkachu. Tšelby, hischcze postajene maschinske tšelby, wjele zyroby a radiowa pchiprawa wjerćha Desty Italcźanam do rukow padźechu.

Graziani na połodnišej fronće dale postupuje

Italske propagandowe ministerstwo je telegramm marschalla Badoglia jako 101. hamtsku wójnsku rosprawu wosjewiło. W rosprawje so wosjewja, so italscy wojacy wójsko wjerćha Desty, kiž je so pola Ganala Darje sbiło, bjes pschestaca pschecźěhuja. Wotdźělenja, nad kotrymiž general Graziani roskasuje, su so 18. januara do krajiny Galla Borana dobyte a su Jiiiu wobsadźite. Fiitu je 230 kilometrow wot Dola zdalene. Tam so njepschecźelscy wojowarjo Italcźanam spjecźowachu; tuczi pak jich rosehnachu.

Italscy wojacy su pschi karawanskich dróhach zyły cźełanjow nadeschli. Tuczi běchu we wobjarujomnej nuzy. Woni wot wojakow wodu a zyrobu proschachu. Też pschi rěkomaj Dana a Parma a Webi Gestro italske wotdźělenja tucze postupuja a njepschecźelskich wojakow rosehnawaju.

Abesynjenjo chcedźa wutrać

Kaž so z Addisa Abeby zhoni, su italscy lětarjo na město Korem wospjet bomby mjetali. Woni su nimo teho krajinu hač k południu wot Uardije na połnóznej froncze wobhonili.

Wšěch Desta rosprawja, so so bitwa pola Dola a Ganala Dorje pschezo hischcze bije. Italcenjo tam wožebje somalskich wojakow doprědka sćelu, z kotrymiž ma Desiowe wójsko stajnje wojowaćź.

Abeźynske knježerstwo je wosjewiło, so su italske nowiny male městne wuspěchi do wulkeho italskeho dobycza pscheměnite. Wone chcedźa pjecza wojowarskí duch wojakow a zwjazcho luda wožiwicź, dokelž su mirjadnje cźežke schkodowanja pornjo wuspěchami pschewulke. Wone chcedźa pak też, kaž abeźynske knježerstwo wosjewja, wutrajnosć abeźynskeho wójska a wobydlerstwa zkabicź.

Na kónzu wosjewjenja abeźynskeho knježerstwa so praji, **so šamo plun a mjetanje bombow na města, lazarethy a wobalenischcza abeźynskich lud k zastajenju wojowanja njepohnuja. Nawopak, wojowarski duch so z tym žywi, a šamo pschi najcźežschich schkodowanjach budźe abeźynski lud hač k wuzwobodźenju swojeho kraja wojowaćź.**

Dollarska požčonka za Abesynsku

Amerikanske nowiny „New York Herald Tribune" wosjewjeja, so je cźrjódka amerikanskich bankow abeźynskemu knježerstwu **požčonku wo pjecź milijonow dollarow pschisliwolilo.** Newyorkski bankjej Chertok, kiž je njedawno w Abeźynskej podkopkowu koncesiju kupił, pschipowědźa, so so formalnosće, kiž z požčonku swizuja, za někotre měsacy dosrjaduja.

Požčonka ma so k hospodarstwu wotewrjenju Abeźynskeje wužiwaćź. Pschede wschěm matej so dwě żelesnizy natwarićź, kiž z Adjaty do Gambelu a do Sudana powjedźetej. Tak so swisk se Sserjedźosemskim morjom pschtrawi. Tuta żelesniza ma pisches provinzu Wollegu wjesćź, hdyž je koncesija, kotruž je Chertok kupił.

90. skhadźowanje rady Zwjazka ludow

Rada Swjatka ludow je póndźelu popołdnja w 11 hodźinach swoje 90. skhadźowanje po swuczenym waschnju z tajnym połdźenjom wotewrika. Kraje, kiž do rady słuschenja, su swojich hłownych zastupjerjow pósłale: Francowska Lavala, Jendźelska Edena, Italska Aloisija, Ruska Litwinowa atd. Psched połdźenjom mějeschtaj Laval a Aloisi krótsche rozrěcźowanje.

Jendźelske nowiny póndźelu rano pišachu, so so wot skhadźowanja rady Swjatka ludow nimaju wažne wobsamknjenja wocźakowaćź. Wone pytaju praschenje petrolejoweje sawjery nasad stiócźiećź, a sa to kedźbnosć na rosprominanje rosprawy wo Gdańsku složiećź.

Znutŕkownopolitiske cźežkoty za Lavala

W Paryzu so wocźakuje, so so hischcze w tutym tydźenju Lavalowe knježerstwo powali. To ma wožebje swoju pschicźinu w tym, so je so Daladier za pschedsydu radikalnosozialistiskeje strony wuzwolił. Dotalny stroniny pschedsyda Herriot běšche nezwólbu rasnje wotpokłakał. Strach sa Lavalowe knježerstwo so hischcze z tym powješći, so je wukonjazy wubjerk radikalnosozialistiskeje strony ważnu resoluziju pschijał. Resolucija radikalnosozialistiskim ministram druheho wupuća njewostaja, hač so z knježerstwa wustupja.

So Herriot z knježerstwa wustupi, je hižo wobsamknjena wěc. Wona so wosjewi, hdyž so ministerski president Laval z Genfa wróći. Njeje pak dwěla, so drusy radikalnosozialistiscy ministrojo tehorunja z knježerstwa wustupje.

Laval może po Dwojim puću z cźěsna wuńcź. Pak wón wosjewi, so zyłe knježerstwo wróćo stupi. Pak špyta na městna, kiž radikalnosozialistiscy ministrojo wopuschcźa, žebi nowych muzow pytacź. So zyłe knježerstwo wróćo stupi, je bóle wěrje podobne. Hdy by žebi Laval jenoż nowych muzow na wuprózdnjene ministerske městna namałał, njeby mohł zenje wocźakacź, so pschi wothłosowanjach wo dowěrje wjetschinu dostanje.

Wójnske brónjenja w sowjetskej Ruskej

Kaž „Prager Preße wosjewja, mějesche wójnske ministerstwo za Cźěskosłowakiju w Prahy psched njeprofschenymi hosćemi filmowe pschedwjedźenje wo manewrach Cźerwjenewo wójska. Nowiny pschi tom na to pokazuja, so je z tutym filmom prěni raz smóžni, do techniki wobrónjenja najwjetschego wójska świeta pohladacź, kotrež je z najnowischimi lětadłami, tankami a panzerowanymi wojami wuhotowane. A dale so praji: Zyle wožebite je wuziwanje lětadłowe bróni. Hižo jónu je so rosprawjało wo wotskakowanju z padakom zyłych wójskowych wotdźělenjow z maschinskimi tšelbami, makymi kanonami sady njepschecźelskeje fronty. Tu widźachny wschitko we wobrazu, a to bź technitej derje porađźene. Zyle njebjeża su polne wjele stow padakow a pschezo nowe so rospschestrěwaja a kaž žněhowe mjetle padaju padaki na semju. A niž jenoż wojeże na to wuwucźeni wojacy so w njepschecźelskim kraju wuhađźeja, ale z nimi też maschinske tšelby a małe kanony. Hnydom po wotskaku wojacy z jenym pschimnje-

njom padak wot žo cžišnu, pschikłocža k padożnym maschinskim stżłam a kanonam, spżechnje je je sawalenja wuwalowschi a je hromadże sestajowschi, žu sa nektore mjeńschiny sa kożde wojowanje khmane. A hnydom na to pschilocža nowe hovrske letadła każ rubjeże ptaki, a mjeżo w żiwotnich żelezných paforach pod letadłom spżechne tanki, panzerowane auta, haj żamo kompletne kanony, kotrež žo hnydom po pschistajenju na semnu puschcža a kotrehoż muństwa, kiž žu w hovrskich letadłach skhowane, sa wojowanje pschihotuja. A hižo žo puschcži możne spżechepadne wójsko w spżechnym tempu s panzerowanymi wosami, spżechnymi tankami, so by njepschecżelej do khribjeta padnyło.

Grekski dar za skutk zymskeje pomocy

Dopokas sa pschecżelne mjenjenje, kotrež ma Gretisa sa nemśki stat a tohorunja snamjo sa dorosumjenje, kotrež žo tam sa nadawki nemskeho skutka symskeje pomozy jewja, je dar grekskeho hrożnyskowneho syndikata, kotrež je nemskemu póstlanzitwu pschipotożujo s wutrobitymi skowami pżjany dopiš 5 tunow korynthow sa nemśki skutk symskeje pomozy pschepokasał. Nemśki wupóstlanz je syndikatej dżakne pżismo sa tutón dar póstał, w kotrymż pschecżelne pocżahi mjes wobemaj krajomaj wusbehuje.

Powyschenja we wojerskej mozy.

Wjednik a nemśki kanzler je s pracżiwosću wot 1. januara 1936 powyschił: na generała kawallerije: generalneho leutnanta Knochenhauera, kommandowazeho generała K. wójskoweho korpsa; na generalneju leutnantow: generalneho majora a Goślera, kommandéra 19. divisije; generalneho majora Keitela, schefa hamta wojerskeje mozy.

Němscy frontscy wojowarjo do Londona pżileli

Wotpóstlanzstwo nemskich frontskich wojowarjow je žobotu popołdnju w 4 hodźinach po jendżelskim czasu na Viktoriaske dwórnischczo w Londunje pschijeło. Hdyż na jendżelsku semju stupichu, nemszay frontscy wojowarjo Walesskemu prynzej tónle telegramm póstachu: Prénja mużi pżicht stupjenju na jendżelsku semju ptacżi Jeho kralowskej majestoscży. Maschu kralowsku wyżkosċ prożymy, so bychcże nasche sacżuże kralej sdżelili.

Wjednike wobożby jendżelskeje legije, nemśki póstlanzy s Hoesch, nawjedoważ krajneje skupiny nazionalsozialistiskeje strony D. Bene a sastupjerjo nemskich nowin wotpóstlanzow nemskich frontskich wojowarjow pschitachu. Wjele wotpóstlanzstwow Londonskich mestnych skupinow bechu žo na dwórnischczu sesitupake.

Němscy frontscy wojowarjo pżi jendżelskim cesnym pomniku

Wotpóstlanzstwo nemskich frontskich wojowarjow je póndżelu dopołdnja mornjoh kwetoweje wójny poczescżiło, kotrež žu na stronje Jendżelskeje padnyli. Jich cżesnym pomnik je obelisk „Kenotaph" w Londonskich knjezerstwowym dżelu mesta. Mułka tżyła ludzi symatocżnemu podawkej pschihladowasche. Po žwjatocżnym położenju kawrjeńzoweho wenża žebi frontscy wojowarjo dżekanju wobhladachu, to kotrejż prjedawschi jendżelscy frontscy wojowarjo wumelske makoscżi dżekaju. Tute dyrbża na krwawne wojowanja w Flanderskej dopominacż. Kwetki žo kożde leto na dnju pschimera k lepschemu jendżelskich frontskich wojowarjow a jich sawostajenych pschehdawaju.

Zapalerstwo w Pariżskim ministerstwje

Sandżenu njedżelu bésche w jenym postbodże franzowskeho dżekowneho ministerstwa w Parizu wohen wudyrił. Wjele aktow že žo spalilo. Wobstejnosce wohnja bechu hnydom nekak spodżinne. Dotal je žo f pschepytanjom swécżilo, so je wohen na nektorych mestnach nadobo wudyrił. Tehodla maju sa możne, so je žo wohen salożił.

Tuto tukanja žo posłyschnja, hdyż žo wopomni, so žu žo hakle njedawno knihi pschehladowale. Wézywustojny bésche njeporjadnosce swécżił, kiż pak mejachu žo hischce ras pschepruhowacż. Tute knihi žu žo też spalile.

Benešowy wutwaz čż kosłowak kemu wójsku

Prezident cżekoskowakskeje republiki Benesch je njedżelu wutkaż za wójsko wudał. W nim wón wojewja, so je je sastojnjsmowm prezidenta republiki po wustawje też wyschi cżi roskas nad zyłym wójskom pschewsał. Jako nadawk cżekoskowalskeho wójska dr. Benesch ryżowasche, so ma wono mér sawésecżiż, domimo pschecżiwo wonkownym strachom schitacż a trajnje hospodarsce, sozialne a kulturne kubła wschitkich stacżanow sawésecżiż. K tomu budże prezident każ dotal shromadnje s knjezestwom i njesynarodnej politiku potracżowacż. Wón pak chże, so by na wschech stronach jażnosċ knjezika; wón pschijpomnja, so nocże nikomu nicżo wsacż, so pak ma lud to žwoje je wschej mozu sokitacż.

Generalny strajk w Syrskej

Po zyłej Syrskej je žo generalny strajk wuwołał. Se strajkom žu pschecżiwo postupowanju franzowskeje policije pschecżiwo bérowomaj sjednocżenstwa nazionalistow w Damaskonje a Aleppu protestuje. Policija bésche žobotu pschipołdnju bérowaj wobstupiła a wobhadała. Hdyż bésche wschitke dokumenty sebrała, je wona bérowaj sastrowała.

Španiscy marksistojo za hadżachu

W mésce Jerezu w południschej Schpanijskej žu marksistiscy stóżnizy cżejki njestutk kłucżili, kiż je žebi schtyri żnjerstne wopory żadał. Tżo njesnacżi stóżnizy policajskeho direktora w Jerezu nadpadżechu a jeho s nektorymi wutżelemi f maschinskeje pistole cżeko sranichu. Njewobdżelany cżekacżeł, kij blisko mésta njestutka pschebywasche, žo je sabludżenej kulku mori. Jako policajska patrouilla, kotraż s jeneho offizéra a diweju strażnikstwom zivilneje gardy wobstejesche, stóżnikow žobotu wjecżor w Akros de la Frontera pschekwapi a jich sajeċ spyta, turċt i pistolow do sastojnikow tżelachu. Policajskeho offizéra na mésnje morichu. Strażnikschtraj pak do stóżnikow tżelescżitaj, diweju satżelischtai a sceżeżeho cżeżko sranjschtai.

Unentbehrlich für feine Küche
MAGGIs Würze und achten Sie genau darauf, daß Ihr Fläschchen aus MAGGIs großer Originalflasche gefüllt wird, in dieser darf nach dem Gesetz nichts anderes feilgehalten werden als
MAGGI'S WÜRZE
97

Hudźba — wumelstwo — dźiwadło

Mélkcżanske dźiwadło.

Hóstna hra: Henry Porten.

Wjeżera wutoru wjecżor wohladachmy w naschim mélkcżanskim dźiwadle wulsnamu wopsebitosċ: hóstnu hru hławneje wumélki Henry Porten. W cżinoschu „Maria Garland" woi Sbenka j Kraft wobdźiwachmy tu w titulnej róli jako we žwojej wopsebitoscżi na najwyschschim schodźenku stejaju wumélku. Hacżrunjeż wobhladżach hry sam na žebi dosċ możnoscżow wumélskeho rozwicża podawa, pschezahowachu jeje hrajne wukony wschu wocżakowanja. Nas jeje hracża je tak woprowdżity, we žebi tak milu, cżłowjeski a nadobny, so njeje to wjazy hra, ale wuras hłuboleho znutskowneho nawdżenja, w kotrymż leży wulkosċ jeje wumélstwa.

Wulsnamne wukony jeje Bartinskich zobudżitukowazny jenotliwje pożpudżicż, niedy na mésznje bydło, doletż tżo dy i nich dopjelnjesche nadawki žwojeje rólę f wożerjo holowym wumélstwom a to: Waltaż Bäuerle ja Bernd f Ragerana, Gertruda de Laiky jeho mandżelsta Rudolf Eiśek jako wyscht Durappin, Ernst Rittichau ja kapitan Lefort, Józef Dyschner jako inspektor Brückau a Lutz Götz jako Jurij Damborn.

Zyłe pschewjedżenje hry zimasche w jara bohatej tżi bje pschitomne pożłuchaństwo hacż do pożledżnjeho wobmika tak możnje, so žo dżak wumélkam a wumélzam bu we wutrobje saczju, hacż by to mohł i bohatym pschikłeżkam swurasnicż. A w tutym smutskownym sacżu cżu leży wésce najwetschi dżak a pschipósnacże.

Sport

Sa schtyri dypkowe dny njedżele njedżele sakitej żupnej tżły f żanemu wulkemu pschekwapjenju. Mu stwa, kotrež žo jako dobywżerscże wocżakuja, žo wésce pschi żadżichu. Jenoż 5 : 3 wuspech BC Hartha nad Sport freunde 01, njedż zyłe po wocżakowanju. S Drjezdżanskich hrow dyrbjesche žo 3 : 0 dobycże Drjezdżanskeho Sportklub nad SC Planitz j jara cżeżkim wojowanjom wudobyli Kamjenicżanscy polizistjo nekto zyle wésce k nischtrittu, a to hižo druhi ras, krocża. To dopokasachu je swoju 4 : 2 dobycżom nad Fortuna Lipsk 1 : 1. Hra bésche w Lipsku.

Riesaer Sportver. pschecż. Sportklub Kitawa 2 : 1 (1 : 1).

Südwest pschecżiwo VfB 03 2 : 1 (2 : 0).

Radebeuler Ballspielklub pschecżiwo Sportfreunde Freiberg 2 : 3 (1 : 2).

Budyscha pschecżiwo 08 Bitkopizy 2 : 0. Hižo w tżeczej mjeńschinje tżeli prawe swonkowne kschidło Budyscha prawota. Nekotre mjeńschiny po tym stama žebi Budyscha wrótkat ruku a dyrbjesche žo wotsalicż. 84 mjeńschiny dyrbjesche Budyscha s 10 mużemi hracż. Zyle mużstwo bje jesche s wulkej sażakoscżu dale. Jako dobry wrótkat wukopa bo bébaż Schicht, kotryż na mésno franzenho Jubicha stocżi. Dżerżesche najstrachschnische bonivy, Budyscha mjesche krótko psched potcżajom psches Rjelku hischcże dalsze wrota tżeliczi. Hosżo bjerjechu żebi najwetschu prózu, wuchu też k wuspéchej dóschli. Tola to bé podarmo. Wschich chżyscże kożdy żam wscho docżinicż. Pschi thokstanskim kopnjenju sa Budyscha tżeli prawe kschidło wrótkarja. Wjeżiży bul runje do rukow. Po pschestawzy bé hra hórka lepscha, tola bjes wuspécha.

Hlowny redaktor Marko Smolerˇ w Budyšinje. Zamolwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smolerˇ w Budyšinje a za nawěstki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a ćišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. XII. 1935 2256. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 5 płaći.

Jan — dobyćeŕ

Ze Sieńkiewicza přełožił J. Winger.

8] (Pokračowanje.)

A za khwilku woła na tym polu zahuby khor pólskich hłosow k patronicy Częstochowskej (w Częstochowje je slawne swjećo Maćerje Božeje a hnadowne město): „Njezacpěj naše prózstwy w naších nuzach!" A z pod nohami wotpowěduja jim stony: „O Marija, Marija!" A hladajcy je jich wuslyšała, přeťož w tym wokomiku přileći na ješčatym konju adjutant, rozlěhuje so komando: „Do ataki brónje! Hurra, do přédka!" Rjad bajonetow so nahle khila, połk so rozčehnje na dołhu smuhu a wali so na hórki, zo by z bajonetom pytał tych njepřećelow, kotrychž njemóžachu woči zawohladać. Ale wot stopy hórki dźěli hišće naších hólcow na 200 kročelow, a tule přestrěn dyrbja překročić pod mordaŕskim wohnjom. Hač tež to njezahinu hač do poslednjeho muža? Hač tež to so njecofnu? Zahinyć móža, ale njecofnu, přetož pruske komando wě, na kajke wašnje ma so tym pólskim hólcam hrać do ataki. Wosrjedź bubota kanonow, srjedź karabinoweho wohnja, dymu a měsećy a stonow, rži wótřišo, dyžli wšě truby a trompety, pěsań k njebju: Jeszcze Polska niezginęła (Hišće Pólska njezhubjena), wot kotrejež kóžda krjepka krwje w jich wutrobach skače: „Hurra", wotmołweja druzy. „Dónjž smy my žiwi!" Zapal do nich přesakuje, płonjo sapa jim do wočow. Du kaž njewjedro přez spowalane člowjeske a konjace cźła, přez rozlamane kruchi k wonow. Padaju, ale du z krikom a spěwom. Ty žo su došli hač do kromy winicy, zhubiju so z wočow w tych husćinach. Spěw jenoż rži, z časami zabłyskne so bajonet. Na horje bucha woheń dale a strašniši. Deleka trompjety njewustawajcy braja. Salvy francowskich wutřelow bywaja spěšniše, hišće spěšniše, horcokrejne a nahle...

Nahle womjelknu.

Tam deleka zažehla sebi stary wjelk wójny, Steinmetz, porclinowu fajtku, a z přizwukom sposkojnosće powěda:

— Jenoż jim to zahrać! Došli su jich khrobolacy! To też za khwilku jena z hordże wějacych třojobarbatych khorhojow horje poskoči, pokhili so a zhubi.

— Njeżortuja! — měni Steinmetz.

Trompety hraja zaso tu samu pěseń. Druhi Poznański połk dźe přenjemu na pomoc. W husćinje bije so bitwa na bajonety.

Nětko, pěsnjerjo, spěwaj khwalbu našeho Jana, zo bychu potomnicy wědźeli, što je dokonjał. Tež w jeho wutrobje so strach, njesćerpnosć, zadwělowanje zlachu do jeneho začuća njemdrosće: a hdyž wonu hudźbu zasłyša, to so kóžda žitka w nim spinaše, kaž żelezny grót. Włosy stawachu jemu na hłowje, z wočow sypachu so skrě. Zapomni na swět, na to, zo bě kozy sudźene, jónu wumrěć, a zhrabnywši z hobrskimaj horšćomaj karabin, wuskoči z druhimi do přédka. Doběžawši hač k hórcy, wali so, na dźesać króć zakopnywši so, na zemju, rozmjeće sebi nós, wuwala so w błóće a w krwi, kotraž jemu z nosa čečeše, a čěrješe do přédka, njemdry, wujachleny, srěbajo z wotewrjenymaj hubomaj za powětrom. Wuwali woči, zo by w husćinje nanajprjedy někajkeho Francowzu wohladał, a skóncżne dohlada so z dobom na tśoch při khorhoji. Běchu to turkosy. Ale mysliče sebi traś, zo Jan cofny? Ně, wón by nětko sameho Lućibara za rohi wzał! Doleća k nim a woni so z wućom k njemu walichu; dwaj bajonetaj so hižo kaž dwě žahadle jeho wutrobna dótkatej; ale tu dosahnje naš Jan karabin z ćeńkeho kónca a kaž z heju machnje a napjera... Strašna hara jemu wotpowěduje, stonanje — a dwě cornej čěle počinataj so na zemi kaž we widliščach wjerhać.

W tym wokomiku přiběża k tomu, kotryż khorhoj dźeržeše, dźesać towaršow na pomoc. Kaž njemdry wali so Jan na wšěch na dobo. Dachu wohnja... zabłyskny so, wrjesny, a z dobom zahrimi w mróčelach dymu Janowy škropawy hłós: — Tłušće nimo! A z nowa zahanja so z karabinom, z nowa strašny łusk, z nowa jemu wotpowěduja stony. Turkosy cofaja wustróžawši so teho ze złóšcu wróceneho hobra, a hač bě so Jan přeposlušał, abo hač tež to běchu što po arabisku zawołali, dosć, zo mu wuraznje zezda, zo bě so z jich šerokich hubow wudobył kšik:

— „Madleńka! Madleńka!"

„Madleńki so wam chce!" — zawu Jan a z jenym skokom bě wosrjedź njepřećelow.

Na zbožo přiběžachu jemu w tym wokomiku Matejowje, Wojćeši a druzy na pomoc. Wosrjedź husćiny winowych pjeńkow wuwi so zhromadna, kulki zatłóčena bitwa, kotruż přewodźeše łusk karabinow, hwizdot khrjapow a horcy wodych wojowych. Jan zakhadźeše kaž njewjedro. Zakurjeny s dymom, woblaty z krwju, spodobniši na zwěrjo dyma člowjeka, na ničo njedźiwajo, powalese z ludym smyknjenjom ludźi, łamaše karabiny, rozkotłowy. Jeho rucy so ze zatrašnej spěšnosću mašina hibaštej, kotreż zahubu rozsywaju. Wudobywši hač ke khorhojnikej, hraboriny jeho ze żeleznym pstami za šiju. Khorhojnikej wulěżeštej woči, zwjerch, wobliczo začěkaše, zakorća, a jeho ze puščištej so khorhojineje žerdże.

— Hurra! — zakřiča Jan a, pozběhnywši khor, zakoleba z njej w powětře.

Tule so zběhacu a spadowacu khorhoj bě gen Steinmetz wot deleka widźał.

Ale móžeše ju jenoż na wokomik wohladać, potoż w přichodnym wokomiku hižo rozwali Jan z samej khorhoju něčeju hłowu, kotraž bě přikr z čapku ze złotymi šnórami.

Mjez tym běchu jeho towaršojo hižo do přeskočili. Jan zwosta na khwilu sam. Zedrě khor ze žerdże, skhowa ju pod suknju a zhrabnywši z bémaj rukomaj žerdź, wali so za towaršemi.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Ze Serbow

W **Budyšinje** 21. januara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Kluč złoty wšudźe wotamka,
Stoš jenoż nikdy njebjesa. H. Zejler.

— **Ro wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 731, hygrometer plus 5 a najwjetša dnjowa temperatura 5 stop. cełsiusa. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 732, hygrometer plus 2 a najnišša nóšna temperatura 1 stop. cełsiusa. Nižina i dešcowjemi nad wjeczornej Europu je so hišće jenkrótka a pomału k dešcowemu ranju cźehnuła. Na jeje połodnjowčich kromach je so jara milý powětr do źiśedźenje Europy přichlawił. Přichi pomročźenym niebju so w Nimšicy tu a tam dešcheńcźe. Dokelž nižina jenoż pomału do Skandinawiskeje cźehnje, so wjedro tež jutśe podobnje wuskutkuje kaž dźensa. Podźišćo snježemy trochu mjenje pomročźenja. — Jutśe źiśedźu źiśonc̀o 7,52 hodź. łkhadźa a so 4,32 hodź. źhowa. Měsacźt łchadźa jutśe rano 6,32 hodź. a źhowa so popołdnju 2,23 hodź.

— **Wudłady na wjedro za jutśiśchu źiśedźu: Njewobstajne a mile.**

*

— **Kedźbu! Niekasanzy!** W pośledním cźasu su wośpjet młodźichi muzizy małym schulskim hołam a tej žonam njehornje napischeczo stupili. Napośledk je so to 17. januara 1936 rano wokoło 1/8 hodźin 16lětnej hołzy po puczu do Szmolic stało. Skučeř je był pjeca 23 hacź 27 lět stary, 1,75 m. wulki a schwinzny, je był wobleženy cźemne dołhe tholowy, nabrul jaku do wětra a brunu cźapku na motorišće koło a je měł jśedne koło pśchi sebi. — Na tym samym dnju je so druhi njesnaty rano wokoło 3/8 a 3/9 hodźin w lěsu na Hrodźiśchu schulskim hołzam njepóźcźiwje napischeczo stupił, je jim kiwat a jim chcył schokoladu dacź. Wokoło 3/12 hodźin je wón pśchi Cźichońšćim puczu blizko jeleńskkeho mosta wospjet tak wustupował. Tutoho njesnateho 20 hacź 30 lět stareho, 1,75 m. wulkeho a schwinzneho wopisuja; wón měješe cźemne dołhe tholowy, cźežwjenobrunu mantl, niske stupnje a beige-barbnu sportišu cźapku i cźemnymi gmuhami. Ras je był też w cźemnym mjechtim kłobuku. Někotre dny prjedy je wón hižo druhim schulskim hołzam na tym samym městnje njepóźcźiwje napischeczo kuvił, lebdy pak je był w knickebockerišich tholowach. — Dźěcźi a žony móža pśchi wustupjenju njekasanza jeho wośobu hajnje njedośpołnje wopisacź, so skučeřa dotal njemóžachu wuślědźicź. Prosźy so, so by so, jeli so wón sasa wustupi, jeho wobliczo derje spomjatkowało, so by so spóznał, hdyž so wobcześenym napischeczo stajł. Jeli so skučeř pśchi druhej składnosći nabeńdźe a spóznate, so porucza, njenapadnje sa nim hicź, danіž so policajski zastojnik, SA-muž abo druha wośoba njemóże prośpjeć, so by jeho mjeno śwešćiła abo jeho na policajsku straźu abo kriminalnu policiju dowjedła. — Pśchi nowym wustupjenju móža potrjechene žony a holzy i wótrym śichim cźešenjom abo wokanjom wo pomoz ludźi, śiž su w blizkosći, kedźbny cźešćinicy, i kótrychž pomozu móhł so skučeř cźeši, kedźbny sćitnicy, i kótrejž pomozu móhł so skučeř nječicho wězownego łdźeśicź, so prošny, so by so pola kriminalneje policije w Budyšchinje na Ortenburgskim hrodźe abo pola blišćeje policije abo żandarmstwa samołwik. Samołcźenje mjena so pśchilubja.

— **Niebože na drohy.** Wječera wieczor nětkle 5 mjeńšchinow do 6 hodźin so na rózku Tśelańskeje drohi a Dwórnišćeńskeje pśchedmješta wokobowy automobil kokoślnego šmórkorja a jeho powali. Kokoślny so wschelako wobodeř. Jeho nowe koło so njebohdaj hyła wjacy trjebacź.

S **Wulkeho Wjelkowa.** Wot tudomneje schule w Dubrawcy hošćeńcy w Małym Wjelkowje pśchedwjedźena hra „Schulze-Hoppe“ ko šandźenu njedźelu k tśeśemu zaseja i potrym wuprjećhom wopśetowałe. Žurla běšće też tónkrótcy pśchepjelnjena, tak so někotři žaneho mětra wjacy njenamakachu. Hra běšće pśeni króć wotmyślena jako „Wjeczor ta starschich“, druhi a śeśi ras so cźišty wuo'chł „łymśtej pomozy“ pśchepołała. Dokelž je wokolnosć je šerbskimi šwónbami derje wobšadźena, hu-bjšche derje było, hdy by so też jedyn śpěw šerbski łozwał. Nadźijomnje so na to w pśichodnim dźiwa. Powschitkowne pśchedwjedźenje jo derje poradźi a běšće je wschelakimi žortami derje wupjelnjene. -i.

S **Wulkeho Wjelkowa.** Tudomnu lećowniscej cźo. 34, wobsta jacu i khěže a šahrodu, je knjes Pawoł Preuscha i Wutokcźišu pola Hańlowa kupił. Kupny pjenjes njeje šnatny. Preuscha dże w khěži wschelake pśchemjenjenja pischewjescź a k 1. měrcźej do noweho bydlenja sahnuc̀.

S **Hornjeje Hórki.** (Sserbšći wjeczor.) Njedźelu wustupi so dźešćej pischešatwan Hornjohórcźanske šerbske towaršstwo „Łužiza“ i zyanym dźiwadźelnym wječorom. Pischedźbna towaršstwa k. Žur w bohatej khžble pśchichwatanych postrowi. Knjes wuchowaćel Frenschlag na to i měšćanym khórom jara wuspjenje tši šerbšće pěsnje pischednjeny. Po tym pśchedstaji so Mjelowa hra „Wódny muj abo šhubjena njewjesta“. W chitry hrajerjo žuoje wězy jara derje wukonjachu, tak so je też tuta woblubjena hra wulki šajim šhudźiła. Po dźiwadźe so stejo „Rjana Łužiza“ a němišćej hymnje wuspěwachu. Knjes Frenzel w pśchestawzu k pśchitomnym cźopke złowa do wutroby rěcźešće.

S **Delnjeje Hórki.** Šandźenu sobotu powołdnju pischedwjedźowałe běšće jarjadnišwo hrabje i Walwicy w Delnjej Hórzu palne drjewo pśchi Wulko-Dubrawšćo-Klukšchanšćim puću a pśchi starej zwónicy pola Cźechowa Wulka łpła kupzow bě žo šeschła. Na jedyn metr khójnowych kulučkow žo 6,50 hacź 10 hr., ša khójnowe walcźkowe drjewo 50 pj. hacź 6,50 hr. šadźešće.

Se **Zornošk.** Raścha wješ je jena i najmjeńšichch naschcho hejtmanstwa. Na wschich šhromadźišnach, kotrejž so w naschej wjoży šarjaduja, so wšće žwójoby wobdźěleja. To je dobry dopokas, kajki duch we wóju knježi. Wjeśny skupinowy wjednik Lehmann i krótkimi słowami do wupłodźeńšeje bitwy lěta 1936 šawjedźe, pśchi cźimž napśamni, so žo wo to jena, Němšku i trěbnym lenom a i tukom šaštaracź. Hišćeje dołho pśchitomni po tutej šhromadźišnje we wjeśkoj błeńadże hromadźe pśchebywachu.

S **Huczinу.** Šandźenu žrjedu běšće tu šhromadźišna katarśtwo towaršstwa, pśchi kotrejž šhabowny wjednik Winter rěcźešće. K naschej rozprawje mamy hišćeje dodacź, so ma žo po jeho nawjedźenjach pśchi šarjadowanju mlokowego šaštaranja też butrowe šaštaranje pśchewjesćz. Bur budźe, hdyž pśchedpišu bo mozy šlupja, jenoż hišćeše mloko ša šiwoju potrjebu a ša šwójch trajnych wuteběrarjow wotedacź šmějź. S butru pak jich šaštaracź njeśmjě. Wjšché druhe mloko ma žo na wěše mlokowe dwory wotedacź. Wěšo je burej dale dowolene, so butru ša šiwoju potrjebu dźěłacź. Dališe dźěłanje butry žo šakaša.

S **Lomšta pła Minakała.** Raśche wołcźone šerbšće towaršstwo „Statok“ w Minakale wuhotowa šandźenu njedźelu 19. januara šerbšći šwójšmy wječcźor w hoścźenzu we Lomšku. Bohužel njebě wócha nałoženа proża a pilnosći hrajerjow, kaž też śpěwarjow i bohatym wopytom mjłowana. Cźi pak, kajkiž su tam lichišchi, wuźiwachu nětkrótke kraśne šerbšće hudźiłki. Po powitaniśej rěcźi pśchedsyhdy, knjeza Bjenady-Lipicźanskeho, pśchednjeńeczo knjezny w rjanej šerbšćej drašcźe pěkne šerbšće pěśnje. Měšchany thór pod nawjedowanjom knjeza kantora Krónty šanjeźu potam jara wuśtojnje nětkrótke šnate šerbšće špěwy a žněješche i nimi mnoho pśchilleša. Wohadny farař, knješ farśeł vikař Lahjer šimałche žo potom złowa a rěcźeše wo waźnosći šerbšćeje kultury a šerbšćeho ludźiwa a napominaśche wołebje šarschich, so bychu šwoje dźěcźi, kiž pola nań w šchuli ani šłowcźa šerbšćeje njewuknu, doma k šerbšchcźinje namołwjele. — Mała pśchestawka šcźěhowaše. Potom šabrachu nam knjeźny a knježa dobre šerbšće dźiwadło „Dźiwja Hilja“. Wono bě i wuśtojnoscu nawuknjene a też pśchedstajene. Spěwy wubohšchym šłajnje wołebitu pśchikłeš. Njeje trjeba tu wołebitych hrajerjow mjenowacź. Wšchitzy žu šwoju wěz derje wukanjeli a tak k dobrym šacźišcźej dapomhali. Šłajnje šo wjeśelimy, hdyž bohra šerbšća młodźina žwoju zyłu nóz do narodneho šłutła šlaji, a tuž budź jim wschém też na tutym měśinje hišćeje raś wutrobny dźak.

S **Přećzej.** Sobotu wječcźor šo we wjeśnym hajcźenzu přenja šhromadźišna powětrowego schkita šwoła. Nětkeje pśches sto hoścźi, mjes nimi wjele žonow, hałzow a też dźěcźi, bě na tole šwołanje pśchikhwatało. Pśchedbyda organisaźije, Pětšcha i Bóšcherіz pola Janez, powita bahatu licźbu pśchitomnych. Jako rěcźnik bě towaršch Mětšk i Budyšchina postajeny. Pśchedhosćowanje we powětrowym šchkiece dapja, wołebje pak wo najnowcźaśnišchej króni, njemuzy powětrowej króni. Rosćaśni wumjeće tuteje. Kak njenahadna běšće 1908, kak w šwětowej wójnje roscźeše a na kak wušoki šhodźeńk je dźeńa stupła. Runje tak je też i artillerija. Pśchedmjeńšk šhodźi pola pśchipośłuchajow małki šajim. W khłóšchim cźašu ludźe ja tajki rozmuzewańki kurtuš wospjetowacź.

Z **Njehjelšće.** Kuž w Khrašćecach, Kulowje a Radworiu wobsteji też w naśej wosadźe kóne 15. lětstotka załožene bratrowstwo s. Bosćijana. Tuto nałožone zjednoćenstwo nasta w cźasu, hdyž žałostny mór po kraju dźěše. Też w Italskej zakhadźeše tehdom tuta strašna khorosć a žadašo sej wjele woporow. Hłowne bě móžno, spytachu jej wućekнyć. Hdyž so w Budyšinje 1568 mór rozšerješe, přewzdi so tehdomniši tachant Cichostup (Leisentritt) do Kamjenca do tamniśeho kłóštra Franoiskanow. Też wot fararja Michałskeje cyrkwje w Budyšinje, Salomona Młynka, wšmy, zo 1635 před „čornej smjerću“ cźěkaše, ale tola w Bórkowach wumrě. Sprejcźanski farař předowaše swojim wosadnym dźewjeć měšacow dołho w holi, so bojo, zo njehdy wosadnych mór natyknył. Hakle potom, hdyž so s. Bosćijanej wolttarje twarjachu, popušći khorosć. Tola 30lětna wójna zadźěwa dalšemu rozkóšwej Njehjelćanskeho bratrstwa, dokelž so žane nowe sobustawy wjacy njezapisachu. Na dnju s. Bosćijana 1679 skaza tohodla tehdomniši farař Donat Fabricius (radźeny z Khrašćic) wšitko zapisane sobustawy k sebi, so by bratrstwo k nowemu žiwjenju zbudźił. Prjedawšu zapisnu knihu bohužel Šwejdojo zničichu. Tuž so nowy zapisk šhotowi. Farař wobroći so w nutrnych słowach na shromadźenych a napominaše jich, zo bychu sluby k česći s. Bosćijana wobnowili. Štož so też sta. Přitomni slubichu, zo dźeń 20. wulk. róžka wosobiśe woswjeća, zo so na předchadnym dnju so kruće posća, zemrótych schustawow Bo-

Hospodarski rozhlad

Wutoru 21. januara 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinju.

1 dollar	2,483	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,275	100 českosł. krónow	10,275
100 šwajc. frankow	80,87	100 franc. frankow	16,37

Barlinska burša 20. januara 1936. Burša po njedźelišim pśchetorhnjenju w njepścheměnjenym pśchećelnym połoženju wotewri. Hacźrunjej běšće žobotnišche ipadnjenje kursow Bembergskich kursow wośebje mjes publikom wěšu išderźiwajcej wuwołało, bě tola wjacy kupnych pśchikašow hač pśchedawanšćich pśchikašow. Wośebje burlowni wobkhodnizy i powołanja žo žiwje na wobkhodach wobdźěłichu. Sajim knjeześche wośebje šaho ša nětkrótke špeźialne hábnoty, kaž milinowe hódnoty a hódnoty maśchinšćich fabrikow, w mjeńšej měrje też ša montanowe hódnoty. Na rentowych wikach njeje wulkeho pścheměnjenja.

Barlinśke žitne wulkowiki. Na špoćatku noweho tydźenja šapoča žo wobkhod na Barlinšćich žitnich wulkowikach jara pomału a běšće też w dalšich běhu jara měrny. Pośticźenja katarśtwa njeśmu žo powetšchnje, tola dośahachu powšchitkownje, so bychu napraschowanje, kotrež jenoź šrědła wšchědnu potrjebu pśchešahowała, krpke. Barlinske młyny mała dale šajim ša pśchenzu a kupuja po pokałkach. W provinzy pak letej šajim ša rožu šcźinej wulki. Njekońtingentowane khlěbowe žita žo jenoź w jara małej měrje na wikach pokazuja. Jeźmiemjenje ša piwarńe a industriju mějachu měrne wiki. Pośticźenja w šrěnich druźinach šu šterje wo někotre hohatšche. Powška a pźowanskeho jeźmienja na wikach škoro njebě. Schtož žo pośticźeše, to rozbźělerjo pśchewjachu.

Wječera tłaciełch w Barlinje zentnar

pšchenzy M 8: 9.90 hr., M 9: 9.95 hr., — rožši M 8: 8.10 hr., M 11: 8.25 hr., — jeźmienia G 7: 8.35 hr. G 9: 8.60 hr., - wowša H 9: — hr., H 13: 8.20 hr

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo na tunu abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny na złotej hriwnje.

	20. 1.	17. 1.		20. 1.	17. 1.
Pšenica	208,0	208,0	bunv	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	171,0	171,0	woka	14,7-15,0	14,7-15,0
ječmień now.	228-232	229-233	módre łmjeny	8,75-9,25	8,75-9,25
ječmień, nat.	—	—	žołte łmjeny	12,2-12,7	12,2-12,7
wows	—	—	zeradelła	21,0-23,0	21,0-23,0
kukarica	—	—	raps, wosušk	—	—
pšenź. muka	27,05	27,05	lany wosušk	8,65	8,65
ržana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kruški	8,75	8,75
ržane	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	ržana słoma		
hroch, viktor.	21,5-22,5	22,0-23,5	pšenź. „	—	—
lane symjo	—	—	wowsna „	—	—
p.eluški	17,5-18,5	17,5-18,5	ječna „	—	—

Płaćizna za pšenicu za wupładźerja 8: 198.0 9: 199.0
Płaćizna za rožku za wupładźerja 8: 162.0 11: 165.0
Płaćizna za ječmień za wupłodźerja 7: 167.0 9: 172.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 164.0

Płaćizny rězneho skota na Drježdźańskich skótnych wikach.

20. januara 1936 Płaćizny po centnarju a hriwnach
Skótne družiny a woznamjenjenja

Woły: 155	
Połnomjasne, wukormjene, najl. rězneje hódnosće młode	42
Starše	41—42
Hewak połnomjasne, młode	38—40
Starše	—
Mjasne	—
Byki 141	
Młódše mjasne, najwjetšeje rězneje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene	42
Mjasne	42
Snadnje wuwite	40—42
Jałowicy a kruwy: 725	
Młódše połnomjasne kruwy najwětšeje rězneje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	40—42
Mjasne kruwy	28—37
Snadnje wuwite kruwy	22—29
Połnomjasne wukormjene jałowicy, najwjetš. rězn. hódnosće	42
Hewak mjasne jałowicy	42
Wowcy: 982	
Najlěpše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	53—62
Srěnje kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	52—60
Mjasne wowcy	46—53
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	40—45
Celata: 1107	
Najlěpše kormjene ćelata wot cyca	60—62
Srěnje kormjene ćelata wot cyca	48—58
Snadnje wuwite	40—48
Najšpatniše	—
Swinje: 2236	
Tučne swinje, přez 150 kg. ćežke	56
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. ćežke	54
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. ćežke	52
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. ćežke	50
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. ćežke	—
Rancy	—

Budyske stawniske powěsće

Pónjdźelu 20. januara 1936.

Narodźili su so: 15. 1. Adolfej Emilej Arthurej Kügelej, želesnišerbnu wobkhodnemu asistentej, dźowka. — 16. 1. Janej Arnoschtej Herzogej, tochterjej w Khrósće, hyn. — 17. 1. Kurtej Hermannej Sahrodnikej, wjednikej w dźěłakni w Hornjej Hórzy, dźowka. — 18. 1. Bjedrichej Alfredej Pawlikej, šastaranšćemu cźakanjej, hyn. — 19. 1. Arnoschtej Ocźe Klimantej, wjednikej dźěłoweho wotbdźělenja, dźowka.

Wumrěli su: 18. 1. Marji Mikława rodź. Linkez, mandźelšća ratarja w Sdušchezach, 42 lět. — 19. 1. Arnoschti August Marschner, fabrikant zementowych twarow, 77 lět. — Korla August Wjenk, invalidny wentnar, 74 lět. — Bjedrich Pawoł Schmidt, bliźar w Cźornych Nošlicach, 45 lět. — 20. 1. Handrij Wicźaš, krawc, 76 lět. — Gustav Eugen Herberg, wobydleř domu sa starych ludźi, 78 lět.

Swěrowałoj staj so: 20. 1. Bruno Ota Klimka, zigarowy wikowar a Elša Knoche, bjes powołanja, wobaj w Budyšchinje.

S druhich wokadow.

Wumrěli: Erwin Heiber, ryčeřkubleř na wotp. w Brěžu pola Hodźija; 92 lět.

žej milosći pruča a zo nazajtra Božu mšu za jich khude duše wopruja. Dale so wobzamknu, zo starostu za tute bratrstwo sej wuzwola. Pazličanski kowař, kiž

Přiloha k čisl. 17

SERBSKE NOWINY

Wutoru 21. januara 1936

Ważmy sebi swoju maćerńu rěč!

Maćerna rěcz je a wostanje dźe žobu jene ſ tych najdróžšich duchownych kubtow kóždeho człowjeka, tohodla tež kóżdy sprawny a cżesny człowjek swoje naiſmutskownische cżucza wupraja w žwojej maćernej rěcżi! To możemy tež derie dopóſnacż ſ tamneje němſkeje bażnje: „Mutterſprache, Mutterlaut", hdżej tež žławny němſki baſnk we woſżebitej ſchtuczży pſchipóſnawa a wulkwaluje rjanoſcze drutich rěcżow, ale wſche wſcho žebi wón tola waży a cżeſcżi žwoju maćzernu rěcż. Wón to wupraja ſe ſłowami: „Aber muß ich loben, danken, geb ich meine Liebe kund. Meine innigſten Gedanken ſprech ich wie der Muttermund!" Lubi Sserbja! Njenamakamy my w tutych žłowach zyle te žamżne myſlicżki a te žamżne nahlady, kotrej tež my Sserbja ſaſtupujemy? To je ſtara, ſnata, wjele tyżaż krócż wobkrucżena wěrnoſcż, ſo jena druha rěcż tola żenje njemóże cżłowjeka tak k wutrobje a wot wutroby hicż, każ jeho maćerna rěcż. A kóżdy nětk ſprawnje ſmyſlony Sserb dyrbi wón to tež pſchiſnacż, ſo rědowanje w němſkej rěcżi jemu tola żenje njemóże tak wutrobje ſtupicż, każ rědowanje w lubej maćzernej rěcżi. I tola możemy wſchudżom po naſchim ſerbſkim krajiku aſiſch ludźi namakacż, kotſiż žebi žwoju maćzernu rěcż wažicż njewědża a ju tohodla prjecż njetaju. Hdyż pak żychmy žo tutych ludźi praſcheli, cżehodla woni to cżinja? Njebychmy drje na tuto naſche praſchenje żanu jaſnjiſchu wotmoliwu doſtali, dyſli tamnu ſtaru, wottlepanu wurěcż: „Schto dha nam ſerbſka rěcż pomha, ako kak daloko dha ſe ſerbſkej rěcżu pſchiſnidżeſch? Hdyż do Budyſchina, abo na póſtu abo na dwórniſchcżo pſchiſnidżeſch, tam njemóżeſch hižo niczo wjazy ſe ſerbſkej rěcżu ſapoczecż." — To wſchak je wěrno, ſo my Sserbja dżeńża bjes němſkeje rěcże wjazy njemóżemy żiwi bycż, my ju nuſnje trjebamy w naſchim wſchědnym żiwjenju. Wſchitży jara derje wěmy, kaiku wulku ważnoſcż němſka rěcż ſa naż ma, dokelż je wona naſcha ſtatna rěcż. Jako tajku chcemy żebi ju tež ſtajnje wyſoko ważicż a cżeſcżicż. My chcemy żo tež żiwěru prózowacż, wſchitke pchiſłuſchnoſcże a winowatoſcże k naſchej ſhromadnej němſkej wótczinje naiſwěrniſcho dopjelnicż! My Sserbja njedajmy żo nikomu pſchetrjechicż w ſtacżanſkej żiwérje! Ale ſ tym, ſo chcemy bycż dobri a ſpěrni němſkej ſtacżenju, tola hiſchcże dawno prajene njeje, ſo bychmy żo nětko naſchu ſerbſkoſcż ſlekali a naſchu maćzernu rěcż a ju ſazpěwali. Nę, to by pſchecżiwo Bohu było, a to brachmy wotkhudnyli, dokelż narodnoſcż a maćzerna rěcż ſtutkujetaj tola ſylnje na wuwicże charakteru! To by też było pſcherecżiwo ſprawnej woli naſcheho wjednika a kanzlerja, kotrejż tola ſa to wuſtupuje, ſo by kóżdy człowjek wolnał pjecż żiwoſtin ludliwje a pſchi żiwojej maćzernej rěcżi!

Abo njeje dha naſcha luboſna a rjana ſerbſka maćzerna rěcż hódna, ſo ſo ſpěrżi? Njeje dha wona poſwjećzena pſches wjele miljonow nutrnje ſpěwanych modlitwow, kotrejż ſu ſo lětſtotki dołho ſ wěrjazych pobożnych ſerbſkich wutrobow horje k niebjeſaneſ ſdżihali! — A wſchitży naſchi ſerbſcy wojacy, kotſiż ſu w ſwětowej wójnje na raiſkich frontach żohu żwěru wujowali ſa żiwój ſhromadny drohi wótczny kraj, móża nam to wobkrucżicż, kak nuſnje ſu woni tam daloko w zuſnych krajach, hdżeż woni ſ němſkej rěcżu niczo wjazy ſapoczecż njemóżachu, tola hiſchcże trjebacż mohli żwoju ſerbſku maćzernu rěcż. Woni móża nam to wobkrucżicż, kak wjele ſerbſkich wojakow je w ſwětowej wójnje němſkemu wójſku nimo wěry wulku ſłużbu wopokaſali ſe żiwojej ſerbſkej maćzernej rěcżu jako tołmacżerjo.

S teho wcżeho je tola doſcż jaſnje ſpóſnacż, ſo naſcha ſerbſka maćzerna rěcż njeje jenoż rjana, ale tež wużitna! A to nic jenoż wużitna ſa naż Sserbow, ale tež wużitna ſa naſch ſtat. Njedyrbjał tohodla kóżdy taiki cżłowjek ſpomneje a kamjeńtneje wutroby bycż, kotrejż by żnano dżeńża hiſchcże proticż dawk ſo naſcha ſerbſka rěcż żane prawo wjazy nima na dalſche wobſtacże, a ma ſo tohodla ſ prochom a ſ mochom wukorjenicż a żo ſe żwěta ſhubicż? Nę, lubi Sserbja a Sserbowki, ſtarajmy żo tola żwěru wo to, ſo żo naſcha luboſna a rjana ſerbſka maćzerna rěcż njeby nihdy ſhubiła ſ naſchich domow, ſe ſchulow a żyrkwjow. Dżerżmy żo dale żwěru k naſchej ſerbſkej maćzernej rěcżi a pchiſżiwojmy żebi ſa hežko żłowa żławneho ſerbſkeho farara a pěżnjerja Michala Domaſchkiz:

Narod naſch a rěcż też naſcha,
Tracż nam dyrbi do końza!
Sſónżo na njebju njech haſcha,
Luboſcż k Sserbſtwu njehaſcha!

J. Schewcżik.

Přilopk

Jane dźěło wjazy bjes dźěkowneje knjižki.

Po runje wudatym wukazu ſtatneho dźěkowneho miniſtra ſmědża žo w ſcżěhowazych pſchedewſkaczných ſkupinach dźěłaczerjo a pſchiſtajeni, ſa kotrychż je žo dźěkowa knjižka wuſtajiła, wot 1. měrza 1936 jenoż potom do żłużby wſaczi, jeli maja porjadnje wuſtajenu dźěkowu knjižku. Jenoż tajkich dźěłaczerjow ſmě pſchiſtajicż 1. Kamjeńtna a ſeniſka induſtrija. 2. Dobyczże żeleſa a worzla. 3. Kowowe wudżěłki. 4. Shotowjenje żeleſnych, worzlowych a kowowych tworow. 5. Maſchinowe, aparatowe a wośpdkowe twarſtwo. 6. Elektrotechniſka induſtrija. 7. Optiſka a drobna mechaniſka induſtrija. 8. Chemiſka induſtrija. 9. Papjerowa induſtrija. 10. Kożowa a linoleumowa induſtrija. 11. Kaucżukowa a aſbeſtowa induſtrija. 12. Twarſtwo a wſchě ſ twarſtwom ſwiżowaze rjemjeſła. 13. Wulkowobkhod. 14. Wobkhod w małym. 15. Nakładniſtwo, poſrědkowanje wobkhoda a druhe pomożne pſchedewſacża wobkhoda. 16. Pjenjeżne, bankowe, burſowe a ſawěſcżeńſke pſchedewſacża. — Schtóż pchecżiwo tutym pſchedpiſmam dźěłaczerja abo pſchiſtaieneho do dźěła bjerje, abo żo jako dźěłaczer abo pſchiſtajeny pſchiſtajicż da, żo chłoſta.

Spłóchiwaj konjej na ſchuliſkim dworje.

Schtwórtk dopołdnja pſchi wulkej pſcheſtawzy cżěkaju konjazy ſapſchaj do Schandawſkich kupjelow na ſchuliſki dwór pſchihna, hdżej żo runje dźěcżi pſchekhodżowachu. Na dobre żłoże możachu żo wſchě dźěcżi w prawym cżaſu wukhowacż, tak ſo żo nichtó njeſtrani. Sapſchaj móżeſche wucżeż, kiż mějeſche dohlad, ſaſtajicż. Konjej, kotrajż Waltersdorfſkemu burej żłuſcheſchtaj, běcżhtaj żo ſpóſchkoj, jako cżežiży auto nimo njeju jědżeſche.

Żidowſkej mandżelſkaj ſpytaj pjenjeży pſches mjeſu pſchežmykacż.

Wcżera pižachmy wo ſpodżiwnym namakanju pjenjes na mjeſach pola Oberwieſenthala. Nětko żo woſjewja, ſo pjenjeży wot żida Heinricha Liſchütża a jeho mandżelſkeje ſ Halle pokhadżeja. Mandżelſku ſu mjes tym ſajeli. Jeje muż je němſke mjeſy pola Bärenſteina-Weipert pſchekrocżił. Wo tutym pſchipadże żo hiſchcże ſcżěhowaze woſjewja: Namjeſny ſaſtojnik pytny njedżelu dopołdnja njedaloko mjeſy pola Oberwieſenthala podhladnu żonu. Sadżerja ju a widżeſche, kak jedyn muż cżežkynjcż ſpyta. Po wjazykrócżnym ſawołanju nětkore raſy do powětra wutrěli a jemu żo poradźi, cżěkazeho ſkónczże popadnycż. Mjes tym bě żona ſa nimaj pſchiſchła. Namjeſny ſaſtojnik dowjedże wobeju na żłowny hamt, hdżeż żo jeje perſonalije ſwěrcżichu. Pola muża 500

Němſke żneńakowe miſchtrſtwo w Oberſtdorfie.

Pſcherěrſk pſches hłowny dżeń němſkich żneńakowych miſchtrſtwow w Oberſtdorfu. Horjeka na lěwo: němſki żneńakowſki miſchtr ſa lěto 1936 Willi Bogner pſchi ſkoku. Horjeka na prawo: dobyczeńka w żónſkim wróćkowym běhu: Kriſtla Cranzez, deleka: wokomik ſe ſtafettoweho běha. Zeller a Kaufmann ſtaj wumělenjaj. Wobaj żłuſchataj do dobyczeńſkeho mużſtwa.

Prěnički křesćanstwa mjez Serbami

Spisał Jakub Sewčik.

(Skónčenje.)

Bamberkski kraj dari lěta 973 kěžor Otto II. wójwodźe Hendrichej Baworskemu. Tuteho syn Hendrich Swjaty najradšo w Bambergu přebywaše a rozsudźi so, hdyž lěta 1002 na kralowski trón stupi, tu biskopstwo założić, zo by so tu pohanstwo dospolnje wukorjeniło. Bamž Jan XVIII. lěta 1002 założenje noweho biskopstwa přizwoli a 1008 Wirceburkski biskop wot swojeje diöcezy wotstupi. Nowa diöceza běše nimale cyle serbska, L. 1006 praji Wirceburkski biskop Hendrich wo pozdźišim Bamberkskim biskopstwje: „nimale wšón kraj je lěs, Słowjenjo tam bydla". Serbja hajachu swěru swoju narodnosć a swoje stare wašnja. Też pohanskich přiwěrkow so hišće njeběchu wostajili. Synoda w Frankobrodźe (l. 1007) tohodla wobzamkny, słowjanske přibóžstwa we wokolinje zahnać. Ale to so tak ruče njeporadźi. Hišće lěta 1058 skorži biskop Günter na zhromadźiznje w Bambergu, zo so lud jeho biskopstwa, kotryž je po „wulkej wjetšinje" słowjanski, hišće pohanskich nałožkow dźerži, zo zasudźa nałožk křesćanstwa dźiwajo na ženjenje mjez přiwuznymi, a zo so spjećuje, dźesatk płaćić. Tajkich skórżkow wo Serbach wokoło klóštra Fuldy njesłyšimy. Nawopak. Tući wuznamjenjachu so z wulkej šćedrjwosću ke klóštrej, wotkazujcy jemu bohate dary a kubła. Z Němcami naměšani njeběchu sebi tam wšitcy swobodu zakhować wědźeli a služachu bižo bórzy němskim knjezam. To sćěhuje z liščinow, w kotrychž takle a podobnje čitamy: „W Rietfeldze dawa sotra Boża Eberhild swoje kubła ze 36 Słowjanami swj. Bonifacijej."

Z teho widžimy, zo tři sta lět po přijeću křesćanstwa wot swj. Bonifacija Serbja Bamberkskeho biskopstwa njeběchu hišće přeněmčeni, hačrunjež běchu samostatnosć a někotři też swobodu přisadźili, zo běchu swěru zakhowali stare nałožki zdźěwjene po prawótcach a z nimi wězo też hišće zbytki stareho pohanstwa, a skóncnje zo čečeše w jich žilach hišće swobodna krej, tak zo njemóžachu so z dawanjom dawkow spřečelić.

Hakle w spočatku 12. stotka zniči Bamberkski biskop Otto poslednje powostanki pohanstwa, znajmjeńša zwonkownje. Otto běše woprawdźe japoštolski rozsywał słowa Božeho, polny nutrnje lubosće k Serbam, kotrychž rěč rěčeše. Hdyž bě we swojim biskopstwje wšo dokonjał, pućowaše z někotrymi měšnikami k Słowjanam („Wendam") bydlacym w Pomórskej, zo by też tam čmu pohanstwa rozehnal ze swětłom wučby Křižowaneho (1124—1129).

Štož dalši wosud našich prěnich Serbow-křesćanow nastupa, njech je jenož hišće naspomnjene, zo hišće před 200 lětami w tamnych krajinach smjerć wunošachu po słowjansku, zo hišće w spočatku 19. stotka swjećachu póstnicy po serbskim wašnju a zo traš dźensa hišće k hodam rozdawaju wšelakore pjećwa „Hauswolf" mjenowane, kaž to pola starych Słowjanow wašnje běše. Ale Serbow tam wjacy njenamakaš. Jenož serbska drasta (rubišćo a suknja), serbske zahony a rjadki, sta a sta serbskich wjesnych, městnostnych a wosobinskich mjenow a kulojte wsy na nich hišće dopominaju. Zmohi němcowtswa su jich pózrjele, hdyž bě so w surowych a njepřestawacych wójnach 12. stotka też w serbskim krajiku mnoho luda wukrwawiło. Biskopstwo a klóštry wokhudnychu, cyrkwje běchu spalene. Prjedy tak bohaty a sławny klóštr Fulda běše nimale zašoł. W tamnych njeměrnych wójnskich časach zwjadny halužka Serbowstwa nad Radnicu. Durinscy Serbja pak so hišće raz zhrabachu. Hišće 1240, hdyž so fara Altkirchen pola Smólna w Starohródskej (Sachsen-Altenburg) założowaše, wobswědčeše biskop Udo, zo je tam serbska rěč najbóle trjebana abo domjaca, němska pak cuza. Ale hižo sto lět pozdźišo (1327) so tam serbska rěč ze zjawneho žiwjenja ze smjertnym khłostanjom wupokaza.

So stajnje wobkručuje, zo maju Słowjenjo wot Němcow dźensnišu kulturu, a baje so, kaž bychu stari Serbja byli lud dźiwi, njezdźěłany. To nihdy wěrno njeje. Jich wěčny brach a klatba bě, zo wójnu njelubowachu a zo njestojachu hromadže přećiwo zhromadnemu njepřećelej. W kulturje stojachu tehdy nad Němcami, hdyž z tutymi so zetkachu. Serbja resp. Słowjenjo běchu prěni sólnicy w nětčišim němskim kraju, prěni hórnicy. To wobswědčuje tej měsće Halle (Dobrohora), Reichenhall, wězo też

hriwnow w hotowych pjenjesach namakachu a je jemu jebrachu. Po jwěrčenju personalijow jo mandželskaj jogo puschčášchtaj. Podaschtaj jo do Oberwiesenthala, hdjež jebi wós wotnajeschtaj, kotryž mějesche jeju do Cranzahla na cjah dowjesć. W Cranzahlu pak cjah do Kamjenicy wjazy njedozwěschtaj a jědżeschtaj tohodla ſ autom hač do Annaberga. Tu ſtupi žona do cjaha do Kamjenicy, mjes tym so jo jeje muž do Bärensteina Weiperta dowjesć da. Mjes tym dosta zlowna ſtaſija powěsć wo namakanych pjenjesach w Oberwiesenthalu. Hnydom jo pschiſtuschny policajſki hamt wo tym dorosumi, kotryž žonu w cjahu pschi jěſdže do Halle ſaja. Ma jo ſa to, ſo je žona wobaj walikaj pjenjes w tym wokomiku precž cžišła, jako ſaſtojnik ſa jeje mužom khwatalſche.

Tſi dny w plombowanym tworowym cjahu.

Pschi pschestorkowanju tworowcho cjaha na Weißenfeldſkim tworowym dwórnischcu wuſłyſchachu żelesnjacžo ſ plombowaneho wosa klepanje a wokanje. Wotewrichu wós a namakachu zyle wuhłódženeho młodeho muža w nim. Psched 3 dnjemi bješe jo w Lubinje w Błótach do wosa ſthował, dokelž jebi mytžłeſche, ſo wós do Drježdżan pojedże a chžyſche tak k ſwojej žonje dojěć. Jěſda pak do zyle druheje ſtrony džeſche. W Eiſenfelsu nuſowaſchtaj jeho głód a ſpma, ſo by kedžbliwoſcj na jebje ſtojit. Jeho do Lubina wrócžo dowjeſechu.

Psched wocžomaj maczerje jo ſatepikoj.

W Oeblingu pola Straubinga pſchekamaſchtej jo dwě dżeſcži na lodje Dunaja a ſatepiſchtej jo pſchked wocžomaj ſwojeje maczerje. Jedna jo wo 7 a 9 lět ſtareju žynow wjeſneho ſkupinoweho wjednika Pollkofera, kotrajž beſchtaj jebi pſchedaloko na łód ſwažikoj. Młódſchi jo najprjedy pschekama. Jeho bratr jemu žerdku poda, tola jo ſam bórſy we wodze ſhubi. Wobaj hólczezaj ſo ſatemchtaj a hačrunjej pſchi brjoh wjele ludži ſtejeſche mjes nimi tež macj hólzow.

K smjerći jendźelskeho krala

Kral Jurij V.
(Graphiſche Werkſtätten, M.)

Prynz ſ Wales.
(Graphiſche Werkſtätten, M.)

Krajne ſydło jendżelſkeho krala w Sandringhamje.
Kral je dżeńża w nozy wudychał. (Preſſe-Bildzentrale, M.)

Solnohród, hdżež sól, dale też podkopki w Durinskim lěsu a w Cornym lěsu, hdżež železo a rudu dobywachu. Wot Serbow wuknychu Němcy zahrodnistwo, wot nich dostachu kał, khrěn, boby a kórki. Dźensniši dżeń hišće wobknježuje „sersbke“ zahrodnistwo wokoło Bamberka Mnichowski hermank. Też za khmjel maju so Němcy Serbam dźakować. Cyły rjad bayerskich wjesnych mjenow, zestajanych z „hummel“ (khmjel) jich dźensa hišće k tomu pohnuwa. Też pčołaſtwo wot Serbow hakle do Němcow přińdże, a serbski twarožk bě Němcam khlóšćeńka. Přede wšěm pak běchu Serbja Němcow wučerjo w ratarſtwje. Njepřistupne tonidła a lěsy je serbska ruka přeměniła do luboznych, płódnych honow.

Zo pak też hewak stari Serbja njeknićomny lud njeběchu, kaž to někotři sebjekhwalerjo z wulkej hubu ſtajnje do ſwěta trubja, ale zo běchu pornjo Němcam dobroćiwy, ſwědomity, wjesoły a pócciwy lud, ſo wot Němcow ſamych často a raznje dosć připóznawa: „Das foedissimum hominum genus“, praji Böttiger we ſwojej „Geſchichte Sachſens“, „werden sie, ſo viel daran iſt, wohl erſt durch die Schuld der chriſtlich-deutſchen Nachbarn geworden ſein“. — „Das Altenburger, Leipziger und Meiſsner Land zeigt, daß die Slaven, wo nicht ſchon gleich, doch ſehr bald ihre chriſtlichen Lehrer, die Franken, übertroffen haben“. — „Nicht unbedeutend muß aber der Bildungsſtand eines Volkes gewesen ſein, das nach mehr als 1000jähriger Entfernung aus ſeinem Vaterlande, im Rücken von Nomadenvölkern gedrängt, und im fortwährenden Kampfe mit den rohen Bewohnern des Weſtens, noch ſo viel leiſtet.“ — „Und weil die Wenden deſſen Lob haben, daß ſie ſittſame und gewiſſenhafte Leute ſind, wie die Heneter, alſo Philippus Melanchthon beſchreibt, ſo hat ſich ihr Wandel ſelbſt anderen Völkern angenehm gemacht. — „Dieſe Wilzen ... einer der ſtreitbarſten und volkreichſten ſlaviſchen Stämme, wurden ob ihrer kühnen Kämpfe ... früh im Abendlande berühmt, aber auch ob ihrer Furchtbarkeit zur See als die kühnſten Piraten: hieß doch die Oſtſee nach ihnen lange Wildamor, das Meer der Wilten. Daneben trieben ſie aber auch vom 5. bis 11. Jahrhundert die Künſte des Friedens und beſaſſen große, reiche Handelsſtädte.“ — „Die Ranen ... tapfer, reich, ſeetüchtig, mächtig.“ — „Die Miltſchaner ... ein tapferer, freiheitliebender Stamm ...“ — „Alles ſtimmt dahin überein, daß die Slaven kein untapferes, zu ſtetiger Arbeit, vorzüglich Ackerbau, Gewerbe, Handwerk und Künſten geneigtes, ein fleißiges, gemütliches Volk waren.“ — Haj, ſamo Thietmar, Słowjanow njepřećel, Serbow pócciwosć wysocy pozběhuje. Na tom njech je dosć. Je drje nas jenož mała horſtka hišće, ale njejsmy a njeběchmy špatniši, dyžli druzy. Z dobom z Němcami dostachmy křesćanſtwo wot swj. Bonifacija, kotryž chcyše dže też tohodla w Fuldze pokhowany być, zo by wotpočował wo srjedź narodow, mjez kotrymiž je skutkował.

Pschežmykanje bevisow w žonjazych nohajach.

11 500 hr. njedaloko mjesow jo namakale.

Njedżelu dopoldnja namakachu ſ Božich ſłužbow Oberwiewenthalu jo wrócžaze dżeći nědże 100 metrow wot mjesow ſdalene na němſkim boku židżane žonjazy nohajzy, w kotrychž bě 4500 hr. ſkhowanych. Dżeći hiſchče khwilu pschekhodżowachu, dokelž běchu ménjeſo ſo jo wo wopaczne pjenjesy jedna. Hdyž pak dow pschihódżechu a nanej, jenemu wuczerjej namakany p kład pokaſchu, tutón hnydom ſpóſna, ſo jo wo pia němiſe bankowki jedna. Dżeſche ſ dżećimi hiſchče n na měſtno, hdjež běchu jo pjenjesy namakale a wopra dże nadeńdże tam dalſchi walik ſe 7000 hr. w 50- a 10 hriwnowſkich bankowkach. Ma jo ſa to, ſo jo wo dew ſowe pſchežmykanje jedna a ſo je pſchežmykał pjenjes pak ſhubił a pak w poſledním wokomiku w ſtrachu, mohł je ſhubicź, precž cžiſłnyk. Pjenjesy jo ſawěſcžic

Inventurske předawanje

Industrijowa a wikowarſka komora nam toke jdź

W lěcže 1936 ſmědża jo **inventurike pſchedawanja cžaſu wot 27. januara hač do 8. februara** wotměć je jo ſ wukaſom nemſkeho hoſpodarſkeho miniſtra 14. 1935 poſtajiło. Sa inventurike pſchedawanje ſu **dowole** nowy ſ porzlina, ſchklenzy a kamjenimy a ſe ſkupiny to nych tworow žonjace ruczne toſchki, kožane čwětki a žonj paky, potom też wězy k wobleſanju, wobuca a tekſtilow twory. S tekſtilowych tworow maju ſo po wukaſu n ſkeho hoſpodarſkeho miniſtra ſ 8. 11. 1935 ſ inventurſ pſchedawanja **wuhſajej:** hładke, běłe (njemuſtrowan ſchalowe ſkaniny kožeje druzinu, też žyrta kopſchiwi twjelki, kuchinſke twjelki, frotérowaniſke twjelki, frotérow ſke łapaniſe ruby, hładke, njegarnérowane ſožowe ja a ſožowe zychi a wupjerki.

Wot pſchedawanja wuſamknjene ſu hiſchče

a) twory, kotrež ſu jo po jich trjebanju a po cžaſu ſ kupowanja abo ſhotowjenja pola pſchedawarja ſa pſchi wanje abo pſcherjebanje ſa pſchichodny pſcherjebaſtwo reſt poſtajiłe (wobſebje woprawdźite nałěne a lěžne tw nowoje kollekcije);

b) frenſiſko-hantiſke wězy, też wězy k draſczenju wuhotowanju.

Pſchipowědżenja inventurſkich pſchedawanjow abo ſjewjenja a jdźelenja, kiž jo na tute poczahuja, ſmědża najſajo **ſobotu 25. januara 1936 wot 19 hodźin ſem ſo** Jeli ſo jo poſledni wudawk nowin pſched ſpoč pſchedawanjow ſobotu 25. januara 1936 do 19 ho wuda, ſmě tutón wudawk pſchipowědżenja a nawoſ pſchedawanjow hižo wopſchijeć.

S wupowěſnjenjom plakatow a rozdźelenjom cžiſ nych ſpiſow ſmě jo **ſobotu 25. januara wot 16 ho** ſapoczeć. To płacži też ja wabjenje ſ filmami.

Safajane je, w ſwiſku ſ pſchedawanjom w ſjawn woſjewjenjach abo jdźelenjach **ſniženja płacžiſnow** ſ **runanjom pſchedowſchich płacžiſnow a tych, kiž pſchi dawanjach płacža**, na taſke waſchnje pſchepowědżeć, ſ ſwonka wobkhodnych měſtnoſcžow ſa kupzow ſpóſnacź, njeje dowolene, wuſnamjenjenym kupzam hižo do ſ januara po inventurſkich praſchenjach poſtužowacź abo jenož ſłajanſi wot nich ſadacź abo pſchijimacź. We wo wjenjach wo inventurſkich pſchedawanjach njeſmědża twory poſkiceź, kiž jo na inwentuſkim pſchedawanju wobdźelu. Wupołožiſi we wulkadnych wokach maja tehorunja tak dźeliś, ſo je to derje ſpóſnacź.

„Shytne dny“ ſ wobſebitej reklamu wotmjenowacź, **jenož poſlednjej tſi dny** inventurſkeho pſchedawanja a je **w tworach dowolene**, kiž ſu ja inventurſke pſchedawan dowolene.

Industrijowa a wikowarſka komora w Zitawje w do lomnych praſchenjach radu podawa.

Wobhedżerjo domow ſu ſamolwiczi ſa ſtare ſthedy.

Sa wobhedżerjow domow a ſa podnajenkow wa rosſudźenje je nětko němikoſtatny ſud w Lipiku wupu jił. Wopuſchczejo ſwoje bydlenje wobkrunu ſo jona ſkhodach a padajo ſebi nohu ſłama. Mandżelſki wo hedżerja doma na ſarunanje wudawkow ja łekarſke w hladanje, ſa wupad dokhodow, 1000 hr. bolostnych p njes, kaž też ſmješcženje, ſo je wobhedżeć doma winow ty, też dalſchu ſchkodu, kotraž je ſ njeſbożа naſtała, ſkorži. Wobſkórżbnik pſchi tym na to pokaſa, ſo je je žona jenož tohodła padła, dokelž ſu khodżeńki pſcher hoke, pſchewuſke a pſchi tym tak ſpinje wottriebane njejſu wjazo ja wobkhad bjeſtraſchne hyſe, ſa cžaſ wobhedżeć doma winowaty. Wobſkorżeny ſo pſcher wotſchkodżenju wobaraſche, wudawajo, ſo je njedoſta kedźbliwoſcź žony pſchi khodżenju po khodach ſ pſch nu njeſbożа hyła. Sfróżba mandżelſkeho ſo w prěn inſtanzomaj wotpokaſa. W tym, ſo naſpomnjene ſ a jich twar dżenjniſchim pſchedpiſam njewotpowědźa tohodła njeſmu dóſcź ſa wobkhad bjeſtraſchne, njem ſche powołanſki ſud ſadnym njedoſtatk, kotryž ma hedżerja doma ſaſtupowacź. Ssud měnjeſche, ſo ſu ſo dy pſchi natwarjenju doma w lěcže 1874 wot twer kommiſtje ſthwaliłe a po dźiſcho ſo tohorunja n wot ſaneje inſtanzy ja njedoſtatne ſpóſnake a toh njemóže ſo wobſkorżenemu pſchiſpěcź, ſo by je nětko wocžakanym ſadanjam wotpowědżało ſaměnił. — N ſkoſtatny ſud pak je tutón wukud powalił ſe ſcžěh zym wukoſenjom (RG. IV. 149/35): Pſchi taſkej ſo na ſebi hižo nic wſchědnej wobkhadnej měſtnoſći p cžatej twarſkej naprawje, ma wobhedżeć doma a najeć wobſebitu kedźbnoſcź tomu wěnowacź, hacž ſ wobſebiće tomu pſchiſłupowaze wobſtejnoſcže ſtraſch wobkhada we wjetſchej měrje njepowjeſcheja. N ſo na to ſpuſchczeć, ſo twarſka policija abo ſ družnik na to kedźbneho cžiniłaj, ale dyrbi ſo ſ mi ſam pſchežmědźicź, hacž naprawa hiſchcze do wobkhadnu bjeſtraſchnoſcź wobhedźi.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćeńcarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 18 | Budyšin — Srjedu 22. januara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Eduard VIII. nowy jendźelski kral

Po šmjerći jendźelskeho krala Jurja V. je so hnydom trónska rada swołała. Ssobustawy trónskeje rady maju na noweho krala Eduarda VIII. pschijahać. Eduard VIII. je so wutoru po starej tradiziji se skhodźenkom kralowskeje hurly w Londonje sjawnje sa krala wuwołał. Kralowsky wuwołarjo pschi tym historisku hadu wuprajichu: „Kral je morwy, njech je živy kral!"

S jendźelskej wustawu so postaja, so so dotalny Walesti prynz se šmjerću swojeho nana kral ležini. Dotalny Walesti prynz knježi nětko jako kral Eduard VIII.

Dokelž kral Eduard VIII. jako nježenjeny trón nastupi, kralowa wudowa też pschichodnje prěnja knjeni (1dn) w kraju wostanje. Yorkski wójwoda pak placi tuchwilu jako trónski naslědnik. Titul Walesskeho prynza spadnje, dokelž kral nima žaneho syna.

Cyła Jendźelska hłuboko žaruje

Kaž so z Londona hamtsky wojerja, so šemrěty kral Jurij V. pschichodnu wutoru pokhowa. Schtwórtk so jeho cźěło se Sandringhamskeho hrodu do Londona pschiwjese. Wono so we Westminsterskej halli hač do dnja pothowanja na mary staji. Na dnju pothowanja so kakšej we wulkej statnej prozeßiji z Westminsterskeje halle na Paddingtonskje dwórnišćo w Londonje pschewodźi. Wot tam so morwy kral do Windsora wotwjese, so by so tam w kapale knjez Jurja pothował.

Kralowa šmjerć lěha so jako sćžin na London a na cyły kraj. Lud hłuboko žarnje wo nuzu, kotrejuž je hakle psched połletom pschi knježeńskowym jubileju jako zwjesnu lubowanenu knježiznu hołdował. Sšamo so rozumi, so su so hač k dnjej kralowsko połkowanja wschitke atwježelenja wotprajile. Sšamo bólkopanje, kiž je w Jendźelskej tak jara lubowany sport, wotpocznje.

Dnjowe swadne praschenja su snajmjenjscha sa wokomik womjelkle. Wot swjatkow podkopkowych dźěłaćerjow pschihbadźa pschecźe, so bychu so wobježenjerjo podkopkow a dźěłaćerjo dźiwali na kralowu šmjerć na nusowe rěčenje dojednali, so so njeby někotre hospodarstwa swada sděhnyła. (W Jendźelskej chzychu dźěłaćerjo w bližšich dnjach sapoczeć straikować.)

Na Londonskich dwórach sačuwa so cźežki dóht, kiž je jendźelske kraleństwo z kralowej šmjerću potrjechił. Wutoru rano we 8 hodźinach slej so na woběmaj šejmowmjomaj žarowańskej khorhoji wupowěšćej. Krótko na to w měšachu so wschitke knježeńskowe twarjenja po tutym pschikładze. Też na twarjenju admiralitty so khorhoj wupowěšny, schtož so jenož pschi knježiczelowej šmjerći stawa.

Proklamacija noweho krala starje so dźensa srjedu

Stara tradizija postaja, so ma so wona na někotrych městnach jendźelskeho hłownego města stacź. So bychu so wobrjady bjes mylenja wotměle, su 13 batalionow wojakow a jenu cźěstnu kompaniju swołali, so bychu spalěr tworiłe. Na dnju, hdyž nowy kral na trón stupi, so khorhoje na połny sćežor sćahnu. Wschitke jendźelske wójnske łódźe budża srjedu pschipołdnju k cźesći noweho krala salut tšelecź.

Horni a delni žeńm staj so wutoru wječor w 6 hodźinach sechkoj, so bychu nowemu kralej šwěru a podatokcź pschiśahnyli. Testament krala Jurja so njewótewri. Testament šwonka šudniskeho prawa steji a je jenož šobustawam kralowskeho dwora znaty.

Proklamacija noweho krala

Kral Eduard VIII. je wutoru do Londona pschileća a je na 9 měšazow dwórske žarowanje perucźił. Potom budże hischcze 3 měšazy połžarowanje.

Połžedźenje trónskeje rady, w kotrymž so formalnje wobsahnikny, so Eduard VIII. trón nastupi, je tuniše hodźinu trało.

Živjenjoběh krala Jurja V.

Jendźelski kral Jurij V. je so 3. junija 1865 jako druhi syn tehdomniskeho Walesskeho prynza, pozdźišcheho krala Eduarda VII. narodźił. Wón w lěcze 1883 do wójnskeho namórnistwa zastupi a je offizěrski běh hač k měšto-admiralej pschescholk. Jako w lěcze 1892 jeho starschi bratr Albert Viktor wumrě, prynz Jurij do prawow jendźelskeho trónskeho naslědnika stupi. W lěcze 1893 so wón z prynzeju Mary z Teck, njewjesu žiwojeho smrětkeho bratra woženi. Lěto posdźišcho so mandźelskimaj prěni syn narodźi, prynz Eduard. S mandźelstwa wunđźechu hischcze schtyri dźěći, tśi synojo a jena dźowka.

W lěcze 1905 so trónski naslědnik z swojej mandźelskej na statne puczowanje do Indiskeje poda. 6. meje 1910 wumrě kral Eduard VII. a Jurij bu naslědnik swojeho nana na kralowskim trónje.

Kral Jurij běše hižo w lěcze 1928 na sahorjenje płuzow tak cźežko skhorił, so so wo jeho žiwjenje bojachu. Wón pak sašo tak derje wotkhori, so możeše w lěcze 1929 nowowolenemu parlamentej wotewrićź.

Nowy jendźelski kral VIII., dotalny Walesti prynz, je hač dotal nježenjeny wostał. Trónske naslědnistwo potajkim swopředka na jeho bratra, Yorkskeho wójwodu Alberta, a na jeho potomnikow pscheńdźe.

Sobužarowanje po cyłym swěće

Wjednikowe žohnowanje.

Wjednik je hnydom na to, jako běšche powěsć wo šmjerći jendźelskeho krala dóschła, trónskemu naslědnikej žohnowanje a žohnowanje němskeho knjezerstwa telegrafiscy wuprajił.

Sobom je wjednik Jeje majestoći kralowskej wudowje telegrafiscy žiwoje sobužarowanje wuprajił.

Němski swonkowny minister žiwobodny knjes z Neurath je jendźelskemu swonkownemu ministrej Edenej žohnowanje a žohnowanje němskeho knjezerstwa telegrafiscy wuprajił.

Italski kral je dla šmjerće jendźelskeho krala Jurja na 2 njedźeli dwórske žarowanje postajił. Italske nowiny wožebje na sasłužby krala Jurja pokazuja, kiž ma wón wo skrućenje jendźelskeho žiwotowego knjezstwa. Też jeho sasłužby wo měr z katolskej zyrkwju wožebje naspomnjeja. Hdyž je wón trón nastupił, je so prěni króć pschisahana ke katolskej zyrkwi wuwostajiła.

Rada Swjatsta ludow w Genfje běše so wutoru popołdnju k sjawnej žarowańskej zhromadźiznje za jendźelskeho krala Jurja V. jeschła. Awstralski wyschi komisar w Londonje Bruce jako radźiny president požedźenje wotewri a na šmjerćeho knježerja spominajsche. Pschitomni k jeho pocześenju postanychu. Wschitke sobustawy rady so potom žlowa zimachu, so bychu jendźelskemu ludej žiwoje žohnowanje wuprajile a wobołu šmjerćeho pohódnoscźile.

Sobužarowanje němskeje evangelskeje zyrkwje. Pschedsyda němskeje zyrkwinskeho wudźerka generalny superintendent D. Zöllner je Canterburyskemu arzybiskopej pschi składnosći šmjerće jeho majestoće krala Jurja V. žohnowanje wuprajił.

Němski połžanz pola Baldwina. Połžanz z Hoesch je wutoru rano jendźelskemu ministerskemu presidentej Baldwinej wožohnjenje žohnowanje němskeho knjezerstwa pschi šmjerći krala Jurja V. wuprajił.

Połžanz Ribbentrop je jendźelskemu ministrej Edenej telegrafiscy žiwoje dźěłbnarje pschi šmjerći krala Jurja spěłnił a tuto też jendźelskemu połžanzej w Barlinje wuprajił.

Jako schef swonkownopolitiskeho hamta nazionalsozialistiske strony je němskostatny nawjedowar Alfred Rosenberg kralowskeho jendźelskeho połžanza sira Erica Phippsa wopytał a jemu žiwoje žohnowanje wuprajił.

Ssobužarowanje telegrammy z Ruskeje. Pschedsyda zentralneho wudźerka Kalinin je kralowej wudowje žohnowanje knježerstwa za kommunistojo w Moskwje 12. šmjertny dźeń Lenina wopomnił.

Žarowanje khorhoje w Barlinje.

Jako wuras žarowanja su so na presidialnej kanzliji, na němskej kanzliji, na swonkownym hamtje a na němskej žejmowni žłužbne khorhoje na pół sćežora wupowěšće.

Wopyt němskich frontiskich wojowarjow w Jendźelskej so skónči.

Wopyt wotpołžanzstwa němskich frontiskich wojowarjow w Jendźelskej je so póndźelu wječor skónčił. Wječor pak je najlepsche jaćiskhcze sawostajił. Hdyž hischcze wschelazy sastupjerjo rěčachu, dóńdże powěsć wo šmjerći krala Jurja. Wotpołžanzstwo němskich frontiskich wojowarjow je wobsamkło, so žiwój wopyt pola jendźelskeje legije sastaji. Wotpołžanzstwo je wutoru popołdnju z Londona wotšło.

Wjednik dr. Schachtej žiwoje pschal.

Wjednik a němski kanzler je presidentej němskostatneje banki dr. Schachtej, kiž dźensa srjedu žiwoje 59. narodniny žwjeći, žiwožopschejnu telegrammu połžał.

Laval so prócuje z krizy wunć

Franzowski ministerski president Laval je so sašo z Genfa wrócił. W Parisu je wón najwjacy ministrow žiwojeho kabinetta po rjadu pschijał a so z nimi wo politiskim położenju rozrěčował. Statny minister Herriot je so hakle wječor w automobilu z Lyona do Parisa wrócił. **Dołał so hischcze njeje rozsudźiło, kak so krisa wuwije.**

Abesynski kěžor cyły lud k wojowanju woła

Wutoru popołdnju ¼4 hodźin su w kejorskim hrodźe w Addisu Abebje wospjet wójnske bubony sarjale. Abesynski kejor je woprawdźitu powschitkownu mobilisaziju jako wudospołnjenje dobrowólneje mobilisazije wojejwit, kotraj běšche so 3. oktobra jandźeneho lěta pschipowědała.

Pschi tutej składnosći je kěžor wosjewjenje pscheczitał. Wón wosjewi, so je Italska z njepraworn abesynski kraj nadpadła a so žrědki nałožuje, kiž su pschecźiwo wschemu ludowemu prawu. Italscy lětarjo bjes pschestajenja na wotewrjene města, wobalenischcza a druhe njewojerske stany bomby mjetaju. Tehodła je Abesynska nětko nuzowana wschitke žrědki k zakitanju kraja wutrjebacź.

Abesynska je nětkole swólniwa. Kóždy Abesynjan dyrbi so brónjow pschimacź a najwyschschi pschikas wocźakowacź, so by schoł wojowacź. Kěžor sdźěli, so so za trěbne brónje a zyrobu postara. Kóždy, kiž je khmany brónje nošył, ma nětko hnydom ke khorhoji pschińcź a hač k skónčenemu dobyću wojowacź.

„Cyle nowe położenje w Abesynskej"

Italske nowiny „Gazeta del Popolo", kiž so w Turinje wudawaju, su dźěłschi nastawk wo położenju wocźišcźcale, kiž je po italskim dobyću na połodnischej fronće w Abesynskej nastało. Tam derje wobhonjeny wójskowy wězywustojny pisće, so so abesynske wójsko na połodnischej fronće rostšěhuje. Sa njo pjerja njeje nadźija, so so wukhowa abo Italczanam wucźeknje.

General Grazjani je muž z wótrym wóčkom, kiž žebi dospołne dobycze njeda nimo hicź. Hdyž abesynske wójsko pod wjerchom Desty njeje wjazy khmane wojowacź, też njeje wjazy strach, so so Abesynjenjo do italskeho kraja dobudu. Tehodła móže general Grazjani někto sašo pscheczimo wjerchej Nassibu pola Gorahaja wojowacź.

Położenje je so dospołnje pscheměniło. Kaž tamny italski wězywustojny pisće, njeje wjazy dwěla, so so někotre wschitke mozy na somalisku frontu nałoža. Wón też na wožebite znamjo kolonialnych wójnow pokasuje, w kotrychž so położenje spěšnje pschemjenja. We nastawku so wocźakuje, so so general Grazjani někto na město Harrar saměri. Na wyšokej runinje pola Harrara na k rossudźazemu wojowanju dóńcź.

Hdyž so tuta krajina wobhaždźi, **njehodźi so wjazy spadnjenju abesynskeho kějerstwu sadźiwacź.** We Harrarje so wschitke dróhi setkaja, po kotrychž njepschecźelske wójska podpjeru dostawaju. Dźensa je lóžo, so wot połdnja do wutroby Abesynskeje dobycź hač k wot połnocy.

Kaž ſo ſda, w franzowſkim knjeježſtwje Lavalowym wotmyſlenjam wſchitzy njepſchihłoſuja. Někotſi miniſtrojo ſu miniſterſtwu preſidentej namjetowali, ſo by zyle knjeſtwo wróčo ſtupiło. Druſy pak jemu radžachu, ſo by wón ſnowa w komorje ſwoje ſtejiſchczo roſtožił a wołtoſowanje žadał. Laval dotal njeje ſtžélił, ſchto chże czinicz.

Franzowſka komora je wutoru pſchedłohu wo rekrutěrowanju ſ 335 hłoſami pſchećiwo 251 hłoſam pſchijała. Rosmołwa ſo wotſebje na ſłužony czaſ wojakow poczahowaſche, kotſiž ſ wjeledžeſczych ſwójbow potrjebaſeja. Wójnſki miniſter Fabry rjekny, ſo chże rasnje pſcheczíwo wſchej kommunijtiſkej propagandże w kaſarnach wojowacz. Jeho pſchedkhadnizy ſu w tutym nastupanju tehorunja ſwoju pſchijatuſchnoſcz pokaſali dopjelnili.

Sſobuſarowanje franzowſkeho preſidenta Lebruna.

Preſident franzowſkeje republiki Lebrun je jendželſkej kralowſkej wudowje Mary ſobuſarowanſki telegramm póſłał, tehorunja Waleſkemu prynzej.

Wukubłańske zeńdźenje wokrjesneho burstwa za wupłodźefsku bitwu

Wokrjeſny burſki wjednik bě na ſobotu wſchěch burſkich wjednikow wokrjeſa k wukubłańſkemu dnjeſ do Běleho konja ſwołał. Ratarſtwowy rada dr. Blüchner na ſpočatku ſwojeje rěcze na to pokaſa, ſo maja ſo najprjedy ſakłady położicz, ma-li ſo wunoſchnoſcz powietſchicz. Tute ſakłady leža w plahowanju naſcheho ſtotu. W Saſkej jmy na na hródže pokaſani a jenož mało pſchedewſaczow ma w ležu ſtót na paſtwiſchczach. Dobre hródže ſu tohodła ſ wumjenjenjom ſa ſtrowy ſtót. Najprjedy je nuſne, ſo ſo poſtajenja twarſkeje politaje wobſtejbuja a ſo ſo dojcź wulke wokna pſchipraweja, pſchetoj w cžemnych a cžmowych hródžach ſtót najſpěſchniſcho ſtwori. Najſtěpje je, ſtót pſchi ſtónczenym wjedrje tež w jymje won puſchczecź. Wobſwětlenſke njedoſtatki dadža ſo w ſtarych hródžach ſ mało ſrědkami wotſtrontnicź. Dno hródže njeſmě wodu pſchepuſchczecź a ma tajke bycź, ſo ſo lohko wurjedźicź da. Stót dyrbi derje ſtacź a cžopło leżecź móz. Korta njeſmědža pſchewoſchpiſchczinjene bycź a tež ſymnowe rěble maja ſo po możnoſci ſayta wotſtronticź. Porucža ſo pſchi nowotwarjenju hródžow ſo po możnoſci pola kraſneho burſtwa wokrjeſa pracźecź. Wokna dyrbja jara wulke bycź a dyrbja wotewiricź móz. Porucža ſo, ſo ſo wotewrjenje wotwrjenja tak pſchiprawi, ſo ſymny powětr pſchi wotewrjenju k wjerchej ſtupa.

Wětranje hródže je w porjadku, dyrž ſo ſa to ſtara ſo ſo w zyłym lěcze pſchetrjebany powětr ſ cžerſtwym powětrom ſaměnl. Trajne wětrakl dopjelnjeja jenož w tom ſtwój ſaměr, dyž ſo pſchez wotewrjene dźerje. Pſchi wětranju pak ma ſo tež na to dźiwacz, ſo ženje njeſchejnje. Jako prawe ma ſo wětranje wobhladowacź, dyž ſu ſcžěny a wjerch hródže ſuche. Wobſebje pjarcź to ſa ſwinjazy khěw. Mokre khlěwowe ſcžěny, ſu ſo ſymjenjiſchczemi ſa wſchelake thoroścze. Tute ſenje na naſtanu ſe ſakuſtanjom, ale maja ſuto ſwoju pſchicžinu w hubjenej hródži. Sa młody ſtót ſu jara ważne hródže, hdyž może ſo ſtót wulběhacź. K hródžnemu ſarjadnſtwu ſtuſcha tež ſtaranje wo nje, kotrež w tym mjeſtej, ſo ſo korta myja, hnój wuwožuje, ſo ſo desinfiſtruja a ſo ſo dwójzy web ſčeła. Też panoſchn ſtoj maja ſo wotkładacź. Mamy-li dobre hródže, ſmějemy też dobry ſtót a budźemy wunoſchk naſcheho ſtotu mi powjetſchicź.

Wokrjeſny ſtótny lěkař dr. Kern rěčeſche na to podrobnje wo ſtótnych thoroścžach. Na prěnim měſnje ſtaji tu ſtótna ſuchoćzina pluzow (tuberkulos). Pſchi wſchěch naprawach pſchećiwo ſuchoćzinje je ta, ſo je dalſchi ſtót njenatyknje. Suchoćzinu na tym ſpoznajeſch, ſo ſtót pſchez kaſchluje a ſo pſchez bóle wotebra. Suchoćzina porodnjy husto pſchedleži, hdyž ſtót njeſcha abo ſo njekóſcź. Pſchi ſuchoćzinje wumjenja ſo w ſcžitnoſtliwych dźelach wumjenja ſaczeſkliſna poka'a, kotrež ſo powjaſiſcho ſhubi. Potom naſtanu we wumjenju ſuchi, kotrež mója ſo lohko namażacź. Pſchi tutej ſuchoćzinje je bazilus ſ mlokom wuſtupuje, a mloko ſo na żadyn pad njeſmě ſe cžłowjeſku potrjebu wužicź. Strach ſa cžłowowu ſuchoćzinu wobſteji, ma-li ſtót thronſku njewoſtu komnu žiwjenja. Pſchi wojowanju pſchećiwo ſuchoćzinje je ważne, ſo ſo ſtót ſkrucźi a ſo tak pſchećiwo wſtyłkowoſći thoroścze pożwini. K temu ſu ſtrowe hródže trěbne. Desinfekcija hródžow a wothładanje ſtota ſu jara nuſne. Nimoměry ważne je, ſo ſtót wjele wonkowneho pſchehnwa. Podrobnje rěčeſche wěcznik wo poſtupowanju pſchećiwo ſtótnej tuberkuloſy. Njepſłódnoſcź ſtotu je thoroścź, kotrež ſo we wjele hródžach jewi. Powſchelkowne pſchicžiny ſu ſmylki w plahowanju a pjenjenju ſtotu. Też organiſke thoroścze móża ſ pſchicžinu ſtotu bycź. S hłownej pſchicžinu pak je natytowaze pomjetnje. Tutej thoroścźi móże ſo wobaracź, ſapocžina-li ſ tym cžaſom. Żołty galt je natytowa thoranje wumjenja, kotrež móże najwjetſche ſchody nacźinicź. Pſchi naſtacźu thoroścze ſo dejny wuroſchk nadoło pomjeſchi. Sſtód mloka je ſeleny a mloku ſu ſewrjenja. Po wěſtym cžaſu zyłe dźele wumjenja mloku wjazu njedawaju. Pſchi dejeniu ſo ſtaja thoroścź lohko pſchenjeſe. Hdyž ſo prawny cžaſ ſpóſnoſcź hodži ſo wjele ſchkody wotwobroćicź. Hijo někotry cžas dołho mamy woſebite ſrědſi pſchećiwo temu w Saſkej. Natykowaze pomjetanje po ſtótnej tuberkuloſy naſtawaju ſchkody naczinja. Dwě lěcze dołho hijo wobſtejbuja pſchedpiſy, ſo ma ſo tuta thoroścź woſjewicź. Pſchi huſcźiſchim pomjetanju ma ſo hnydom krejna pruda. Driežđian póſłacź; pſchetoj na ſpočatku ſo pſchećiwo tutej thoroścźi lohko da wojowacź. Khory ſtót ma hnydom wotſtroniſcź. Pſchi pſchedaczu krumow ma ſo trejne pſchepytowanje pſchewjeſcź, ſo by ſo roſchěrjenja mrětwy ſadźěwało. Woſebite naprawy ſu ſa ſhromadne paſtwiſchcža pſchedpiſane.

Se žiwjenja krala Jurja.

Krótke thorośczi je jendželſki kral wocźi na pſchezo ſaſnjeſelik. Pokaſamy tu někotre ſajimawe wobraſy ſ krajneho žiwjenja, kotrehož jeho lud lubowaſche a cžeſcźowaſche kaž mało kralow pſched nim. Horjeka na lěwo: Doſtojny monarch trochu ſtronu ofizielneho ſarjadowanja ſ kralownu ważne naležnoſcže tospomina. Horjeka na prawo: Kral połk Goldſtream-gardy w lěcze 1927 pſchehladuje, hdyž bě jej nowe barwy ſpožcźił. Deleka na lěwo: w Scotſkej uniformje frontu „cžorneho połka" w Scotſkej wottrocźi. Deleka na prawo: kral na honſtwje w Indiſkej w lěcze 1912. (Deutſche Preſſe-Fotozentrale, M. Weltbild, M. Scherl Bilderdienſt, M.)

Jan — dobyćeŕ

Ze Sieńkiewicza přełožił J. Winger.

9] (Pokračowanje.)

Z hromadami cžakachu nětko turkosy wujo z njecžłowjeſkimi hłosami ke kanonam, kotrež na wjerſku hórki ſtojachu. Za nimi cžerjachu Matejowje, kſičicy, rozhanjejcy, pjericy z hłowiſcami (kolben) a bajonetami.

Zuavowje, ſtojicy při kanonach, powitachu jenych a druhich z karabinowym wohnjom.

— Hurra! — zareji Jan.

Hólcy běchu hač ke kanonam doběželi. Rozwi ſo při nich nowa bitwa na bělu bróń. W tym wokomiku přihna tež druhi póznański połk přenjemu na pomoc. Khorhojina žerdź přeměni ſo nětko w Janowymaj horſćomaj na někajke helſke cypy. Z kóždym ſmyknjenjom wuruba puć w zatłóčenych francowſkich hrjadach. Strach ſo poča tež zuavow a turkuſow jimać. Tam, hdyž Jan wojowaše dachu ſo do cžekanja. Po khwili ſedžeše Jan přeni na kanonje, kaž na pognebinſkej koble.

Ale prjedy hač móžachu jeho wojacy na njej wohladacź, ſedžeše hižo na druhej, pola kotrejž bě zaſo khorhojnika z khorhoju wobwalił.

— Hurra, Jano — wospjetowachu wojacy.

Dobyće bě dospołne. Wſitke kartačnicy běchu dobyte. Cofajcy ſo trjechichu francowſcy pěſcy na druhim boku hórki na nowy pruſki połk a dyrbjachu bróń złožicź.

Jan pak cofacemu njepřećelej hiſće třeću khorhoj wudrě.

Měł by jeho widźeć, hdyž nětko mučny, z krwju a potom woblaty, kaž kowařſka měchawa jachło, z dobom z druhimi z hórki zeſtupowaše, z třomi khorhojemi na ramjenju. Francowzojo! hlej! što ſej wón z nich ſčini! Pódła njeho dźěše Matej, wſón rozdrapany a rozkalany. Jan tuž dźeše Matejej.

Što ſy to bledźił? To dźe ſu čerwje: žaneje mocy w koſcach nimaju. Zdrapali ſu mje a tebje kaž kocory ale bě jich też telko. A hdyžkuli jeneho ſmyknješ, to ſo cí zwjeze k zemi.

— Stó by to też wědźał, zo ſy ty tajki zabijak! — wotmołwi Matej, kotryž bě janowe ſkutki widźał a poča z cyle hinašimaj wočomaj na njeho hladacź.

Ale ſtó by tych ſkutkow njewidźał? Stawizny, cyły połk a wjetšina wojeſkich wyſkow. Wſitcy zhladowachu ze ſpodźiwanjom nětko na toho hobrſkeho burika z rědkimi na žołč włoſami a z wuwalenymaj wočomaj.

— Ach! Sie verfluchter Polake! — dźeše k njemu ſam major a poſkobny jeho za wucho, a Jan z radoſću hubu rozdaji, kaž by chcył jemu ſwoje čronowcy pokazać. Hdyž połk z nowa pod hórku ſtoješe, pokaza jeho major połkownikej, a połkownik ſamemu Steinmetzej.

Tón ſej khorhoje wobhlada a přikaza je zebrać, potom ſej poča Jana wobhladować. Naš Jan ſtoji ſo runy kaž truna a presentuje bróń, a ſtary general hlada na njeho, a wjerči ſpokojom z hłowu. Naſposledku počina nětšto z połkownikom rěčeć. Wuraznje bě ſłyšeć ſłowo „Unteroffizier".

— Zu dumm, Excellenz! — wotmołwi major.

— Posnytamy — dźeše jeho excelenca a zawróčejo ſo z konjom bliži ſo k Janej.

Jan ſam hižo njewě, što ſo z nim ſtawa. Njeſłyšana wěc: general ſo rozmołwja z proſtym wojakom.

Jeho excelency je to čim lóžo, dokelž połſki móže. A mmo teho je tón proſty wojak tři khorhoje a dwě kanonje dobył.

— Z wotkal ſy? — praša ſo general.

— Z Pognebina — wotmołwi Jan.

— Derje. Twoje mjeno?

— Jan Słowik.

— Mensch... wujasnja major.

— Mens! wospjetuje Jan.

— Wěš-li, čehodła Francowzow biješ?

— Wěm, celenca...

— Praj!

Jan ſo počina zarjekować: Dokelž do... Nadobo přiňdźechu jemu Matejowe ſłowa zbožowne do mozhow, wuplacnje tuž w ſkoku, zo je njeprewobroćił:

Dokelž běch ſo na nich rozhněwał.

Wobličo ſtareje excelency počina ſo ſčahować, kaž by Jeho excelenca ze ſměchom chcyła wubuchnyć. Po khwili pak ſo Jeho excelenca k majorej wobroći prajo:

Prawje maće!

Naš Jan ſtoji ſam ze ſobu ſpokojom ſpochi truna.

— Što je dźensa bitwu wuhrał? — praša ſo wa general.

— Ja, celenca! — wotmołwja Jan bjež zarjekanja.

Excelencowe wobličo počina ſo z nowa ſčahować.

— Tak tak, ty! A tuž maš tu myto...

Tu wotpina ſtary wojak żelezny kříž ze ſamej wutrobna, potom ſo ſkhila a připinuje jón Janej. Wjeſola myſl ſtareho generala ſo cyle přirodnje wotrażuje na wobličach połkownika, majorow, kapitanikow hač do podofficěrow dele. Po wotkhadže generala, dawa połkownik ze ſwojeho Janej 10 tolarow, major 5 a tak dale. Wſitcy jemu wſpjetuja, zo je w bitwu wuhrał, tak zo je Janej, kaž by w ſedmich njebjeſach był.

Dźiwna to wěc. Jenički jeno Matej njeje z nich rjekom jara ſpokojom.

(Pokračowanje ſćěhuje.)

Pjerišnowa tuberkuloza, kiž so pomału wuskutkuje, móže zyle wobstatki pjerišnoweho rohu zničeć. Khory stół so wotdźěkuje a wala so po sakrjedach. Hdyž jón jescherišch, thromt. Pjerišnowy skót nan „Krenitz“ zdźiwaw. Tuta khorosć tež zwinjacu tuberkulozu zawinuje. Tu ma so stół w prawym czasu zarěsać. So by so zwěsćiło, hač pjerišnowy skót na tuberkulozu khori, móža so brodowe lapki sčežeć.

Wokrjesny buriši wjednik J. Watzdorf so za jara powuczacej pschednoschkaj dźakowarche. Jiwa rosmakwa so pschisamknu.

Ze Serbow

W Budyšinje 22. januara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Lóšt k dźěłu je poł žiwjenja,
Najkleiši khlěb lěnik ma. H. Zejler.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 731 hygrometer minus 2 a najwyschcha dnjowa temperatura 6 stop. czopłoty. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 433, hygrometer plus 1 a najnišcha nócna temperatura 3 stop. czopłoty. Nižina je na mozy posthubiła. Jeje jadro leži pola Norwegskeje a jeje kromy hižo wjazy hač k nam njedožahaju. Sa nižinu so symnischi powětr do Europy njeje. Wón so tu z pontěrnje czopłym powětrom smješcha. Tehodła njebudźe pschesymna. Powschitkownje budźe wjedro jutře spodobne, njech tež trochu symnische. S městnami je lokke znjehowanje możne. — Jutře schtwórtk ščinčko 7,51 hodź. schadza a so 4,34 hodź. khowa. Měsačk schadza jutře rano 7,13 hodź. a khowa so popołdnju 3,43 hodź.

— **Wuhlady na wjedro sa jutřischi schtwórtk: Trochu symnische, hewak pak swjetscha spodobne wjedro.**

*

General infanterije List w Budyšinje.

Kommandowazy general 4. wójskoweho korpsa general infanterije List pschedwczerawschim dopołdnja, kaž bě so pschedpowědźane, wokoło 3 hodź. z Drježdżan pschikhadźeło, w pschewodnistwje schefa generalneho staba wyschka Olbrichta na pschehladowanje wójska tudyschcje wobhadkt pschijědże. W husarskich kasarnach starschi wobhadkt wyschi Foltkmann generala powita. Na to so pschi ftužbje tu samóžesnych formazijow wobhladkł. Wjele kedźbnosnje wěnowasche kasarnam a kak wojazy bydła a schto jědźa. Na to poda so general do artillerijskich kasarnow a wobhladka žebi tam konjerjy a pschepředźeći so wo strowotnym stawje koni. Też kazarett a tam pschewjedźene wuporjedźenja wopyta. Dale kasarny pěschkow se žiwosim wopytom poczeješći. Wječera rano poda so general List se žiwosim pschewodom do Lubija, so by tam wójsko a kasarny III. pěscheho polka cjo 52 žebi wobhladał.

*

— **Spomjatkja statistika města Budyschina sa měsac dezember 1935.** 1. Spomóžetkowe. Wuppytowarjow w radupodawarni sa matzerje a kaltarakni: czěschenkow 156, w sastarakni małych dźěći 31, w radupodawarni sa ftamodruhe žónske 20 a w sastarakni sa tuberkulosnych 123. W sastarakni czěschenkow je so cosdźelilo 319 puntow žiwidkow, 37 drastičkow a schatkow. Mimo teho běšche so wupožčilo 15 sportičkich wosow, 4 dźěcjace wosy, 13 dźěcjazych korbow, 44 kozow. W sastarakni tuberkulosnych je so wudźelilo 299 puntow zyrowu, so kupožčilo 128 wězow sa wothkadanje khorych, so wumjeło 133 pschešwětlenjow a 21 röntgenskich fotografowanjow. — 2. W hospodatkim sastaranju je so wudało 508 pokrutow khlěba, 347 potuńschenkow mloka, 60 hódnosnych znamkow sa wobžiwjenje a 399 jedźnych znamkow, w khromadnej hódnosći 2 049 hriwnow. Podpjerow w hotowych pjenjesach je so wuplačilo 9 344 hriwnow sozialnym rentnarjam, 13,180 hriwnow małorentnarjam, 19 302 hriwnow w padach wožebiteje potrjebnosće atd., 79 890 hriwnow dostawarjam spomóžetkeje podpjery, 4 625 hriwnow dostawarjam jatkožiny, 2 052 hriwnow wocežiwjeńskich pschipomogow, khromadże 128 993 hriwnow.

S **Hornjeje Hórki.** (Njeswožo w pschedewsaču.) Pschi wotwjeršenju něhdże 30 hač 40 zentnarjow czežkeje walby sněhdoži hobotu wokoło 5 hodźin popołdnju w papjerniku jamkać Bäbr z Dźěžnitz. Wosowe wozo wjerchu Bährа z rózkatemu żelesnemu stokpej, pschi czimž žebi prawu ruku tłama. Prěnju pomoz poda dr. Albert z Hainiz.

S **Khwaczic.** (Zyrkwinska lětna rosprawa Khwaczanskeje wožady na lěto 1935.) Wukhěchčiko je so 47 dźěći, to je 7 wjazy hač w lěcze pschedy (40). 23 hólcow a 24 holcow, 44 mandželskich a 3 njemandželske. Konfirmowało je so njedźelu Palmarum 49, to je 5 mjenje hač na Kamjenej niedźeli pschedawscheho lěta (54). W tudomnym Božim domje je ho 23 mandželstwow swěrowało, to je 7 mjenje hač lěto pschedy (30). Mimo tu swěrowanych je ho tu khěcze 14 porow pschipowědało. Pokhowanjow na tudomnym pohrjebnischczu je bylo 20, to je 8 mjenje hač lěto pschedy (28). Mimo tu pokhowanych jenič khěcźach 2 wobhadnaj zohubstawaj, kotraj so po zarowanskej nutrnosći doma k spalnemu pokhowanju wotwjeršechaj. Se jenič khěcźach tu dospěli starobu pisches 80 lět 3, pisches 70 lět 6, pisches 60 lět 0, pisches 50 lět 3, pisches 40 lět 2, pisches 30 lět 2, pisches 20 lět 1, pisches 17 lět 1, pisches jene lěto 1, štyrne dźěći běchu mjeńše lěta. Spowědnych nałeži so 1172 (lěto pschedy 1309), 509 mužow a 663 žonow, 1153, kiž w zyrkwi Boże wotstajanje wužiwachu, a 19, kiž so doma wužiwachu. Kollekty pschi Božich ftužbach tu wunjesše khromadze 355 hriwnow 53 pjenjezkow (lěto pschedy 415 hriwnow 2 pjenjezkaj). Dary, kiž so do móschnicki abo pschi sastojnskich dźělach do schkliczkow połožichu, wucinjachu khromadze 411 hriwnow 49 pjenjezkow (lěto pschedy 459 hriwnow 58 pjenjezkow). Domjaza sbérka za Smutkowne mišijonstwo, kotraj je so w rosprawnym lěcze sjadowała, je 61 hriwnow 44 pjenjezkow wunjesła (lěto pschedy 87 hriwnow 87 pjenjezkow). Wožebitych darow za zyrkej abo mišijonstwo ma so hischcze 15 hriwnow (lěto pschedy 35 hriwnow) naspomnicz. Też ma so spomnicz na dobrowólne a darmotne dźěło a puče wschelakich wožadnych, kaž też za hodowne schtomy, kwětki atd., kiž su so zyrkwi darile.

Z **Radworja.** Zańdźenu njedźelu wotnić so pola Subertec zhromadźizna dowěrnikow Domowiny. Něhdże 100 ludźi bě so zešło. Domowinske wjednistwo poda rozprawu wo położenju. Dalše postupowanje so jenohłósnje skhwali a wjednikej Domowiny Pawołej Nojcej so wšostronska dowěra wupraji.

Z **Ralbic.** W zašłym lěce je so w našej wosadze narodźiło a wukrěčiło 41 (1934 44) dźěći, 23 (22) hólcow a 18 (22) holcow. Wěrowanjow bě 12 (16). Wumrěć a na našim pohrjebnišču je so pohrjebało 17 (22) wosobow, 2 dźěći a 15 doroscenych. Z dźěći běše jene 1 měsac stare, druhe 3 lěta, z 15 doroscenych wosobow běštej dwě 50—60, dwě 60—70, šěsć 70—80 a dwě 80—89 lět tsari. Swjatych wopranjenjow je w farskej cyrkwi 26 800 (26 250), w Rakecach 38, w Konjecach 2297 (1937) a w Rózeńcu 12 500 (11 900), khromadze 41 635 (40 087) było. K prěnjemu swjatemu wopranjenju přistupi w Ralbicach 13 (12), w Rózeńcu 20 (10) dźěći. Doma wobstaranjow bě 265 (135).

Z **Wotrowa.** W zańdźenym lěce je so w našej wosadze, do kotrejež 640 wosobow słuša, 15 (1934: 12) dźěći narodźiło, mjenujcy 10 (8) hólcow a 5 (4) holcow. Wěrowało je so 7 (5) porow. Wumrěło je 8 (9) wosobow, 4 mužskeho a 4 žónskeho rodu. Jene dźěćco bě jenož poldra hodźiny stare. 7 doroscenych doepě starobu 40, 48, dwejo 62, 72, 81, 85 lět. K swjatemu wopranjenju poby 13 361 (11 108). K prěnjemu swj. wopranjenju běše 17 (24) dźěći. Domjacych wopranjenjow běše 57, hčo do toho 6 domawobstaranjow.

Se **Žylowa.** Wječera wošwjeczi Khrysta Rauchfu'sowa rodź. Jachowez swoje 93. narodniny. Narodźi so w lěcze 1834 w Žylowje a je zyle swoje žiwjenje we swojej rodnej wsy wostała. Wot swojeho 50. žiwjeńskeho lěta je f wudowu. S mandželstwa wumrě 7 dźěći, kotrej su wšitke hischcze žiwe. Jubilarka je dźiwajo na starobu hischcze zdźała a strowa.

*

S **Wjasowy.** Zańdźenu njedźelu wokoło 6 hodźin wobydlerka leżownosće cžišło 4 na Połnym puczu spodźiwnu wjesełost w městnoscach sastyscha, kotrejž w prěnim poschodze leža. Běsche sama doma a hladasche hnydom sa tym. Pschi itym pschekwapi sadobywarja, kotryž sebje komorki wustupi. Mona jemu napischeczo stupi. Pabuch ju pak pobi a k semi cžišnu, na czoł cžekny. Smuzita jona pak ho sa paduchom puschći, kotryž w žuzbostwje bydlesche a kotrehož hnydom spóźna. Hižo sa krótki czaz mózesche ho wón polizijei pschepodaca. Paducha do jastwa hamtskeho žudnistwa dowjesechu, dokež ma sažkužene pokhóstanje wocžakowacz.

S **Walkeje Drewnizy.** Pondźelu žiwjeczesche najstarscha wobydlerka naicheje gmejny Hana Schreiberowa rodź. Michałkez swoje 90. narodniny. Narodźi so w lěcze 1846 w Drěwjach pola Woierez, je pak hižo wjele lětdźesatkow tu sažydlena. W žiwotowej wójnje žiwi swojeho syna žiwnoscerja Arnoschta Schreibera w Drewnizy. Jubilarka ho po dźěłapolnym žiwjenju hischcze strowa a cžita cžite, a rady spomina na swoju holanku domisnu. W pschichodnym naiečzu chze ho 60 lětach sašo ras jónu domoi dojěcz, so by hischcze jónu rodnu wjesku wopytała. Hacz też to tam hischcze někoho znateho namaka? Jubilarzy pschejemy hischcze prawje měrny wječor žiwjenja.

Budyske stawniske powěsće

Wutoru 21. januara 1936.

Narodźili su ho: 16. 1. Makkej Bjedrichej Hoyerej, pjekarskemu mischtrej, syn a dźowka. — Njemandželska dźowka. — 19. 1. Korli Gustavej Reinhołdej Schönje, kamjentješchežerjerjej, dźowka.

Wumrěli stej: 20. 1. Jan Albert Staich, hoscenzjak w Budeschczach, 57 lět. — 21. 1. Marta Alma Holanowa, bywsha dźěl. Wlonkowa rodź. Wicjazej, mandželska hlidarja, 56 lět.

Swěrowałoj staj ho: 21. 1. Maks Hermann Emil Rudolf Werner Schmidt, maschinisti inženěr, w tu khwilu dźěłacejer w sastojnskej ftužbje a Margareta Anny Lieboldez, pschekupka agentka, wobaj w Budyschinje.

Hospodarski rozhlad

Sstrjedu 22. januara 1936.

Wěcerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,483	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,275	100 čěskosł. krónow	10,275
100 šwajc. frankow	60,84	100 franc. frankow	16,37

Barlinska burša 21. januara 1936. Sakładne měnjenje na burzy je dale pschecejene, tola nakupowanja nieběchu zyle tak wulke, kaž w póslednim czasu. Wożebje klientela so khětro wróczo dźerżesche. Bursowy wobkhod z powołanja tohodła tež jenoż pomału k nowym nakupenjam pschistupi a sdźela so z tuteje strony też wotpschedawache. Swonkowno-politiske podaŕki, wosebje kasnettowa krisa w Franzowskej, swostachu bjes wliwa. S němskeho hospodarstwa pschedbježaze dobre powěsće, kaž na pschikład powyschenje dividendow někotrych pschedewzaczow, powjetschenu wotbyt Porheinskeho bruntzowneho syndikata a powjetschene produkcija sesnčkich wolijow su bjes dwěla k nadźijepołnemu położenju pschipomhake. Renty běchu bjes pscheměnjenja.

Barlinske žitne wulkowki. Dowós w žitnym wobkhodže nieje so pscheměnił. Wothnutowe położenje je dale měrne. S mukowych žitow so pschesiza prěnjeje rjadowanje pschi dodaczu franko do mlyna w mjeńschich dźělbach w Barlinje žanym ba samóscitcz. Sa rózku je pomérnje mały sajim. Też w provinzy su możnosće swužitkowanja wschelakore. Njekontingentowane pschesiza so sdźela wobkedźbuja. W pschenicznej a rzanej muzy so běžnje sa wschędnu potrjebu kupuje. Na wowsnych wikach njeje so na położenju nicžo pscheměniło. Jeczmjeń za płazowanje sameŕy njeje na wikach. W jeczmjenskach sa piwarnje a industriju je wešte wocžidźenje nastało. Tola žadanja njesmu so hischcze posticzenjam pschimérile. Dobre druziny jeczmjenja sa piwarnje so hischcze sdźela kupuja.

Wječera wiaczeiche w Barlinje zentnar

pschenicy M 8: 9,90 hr., M 9: 9,95 hr., — rožki M 8: 8,10 hr., M 11: 8,25 hr., — jeczmjenia M 7: 8,35 hr. M 9: 8,60 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,20 hr.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wólijowe symjo po tunach abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaczizny po złotej hriwnje.

	21. 1.	20. 1.		21. 1.	20. 1.
Pšenica	208,0	208,0	bunv	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	171,0	171,0	woka	14,7-15,2	14,7-15,0
ječmjeń now.	227-231	228-232	módre łupiny	8,75-9,25	8,75-9,25
ječmjeń, nat.	—	—	žołte łupiny	12,2-12,7	12,2-12,7
wowsa	—	—	zeradella	21,0-23,0	21,0-23,0
kukurica	—	—	raps, wosušk	—	—
pšeńč. muka	27,05	27,05	lany wosušk	8,65	8,65
ržana muka	22,25	22,25	such. trunčač.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrni, kruški	8,75	8,75
ržane	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rjana sloma		
broch, Viktor.	19,5-20,5	21,5-22,5	pšeńč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
peluški	17,5-18,5	17,5-18,5	rena „		

Płaczizna za pšenu za wupłodźerja S: 198,0 9: 199,0
Płaczizna za rožku za wupłodźerja S: 162,1 11: 165,0
Płaczizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 167,0 9: 172,0
Płaczizna za wowsu za wupłodźerja 9: — 13: 164,0

Płaczizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

21. januara 1936 Płaczizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 87.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetše rězneje hódnosće hač do 6 lět	42
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	42
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	42
Mjenje picowane wšěch starobow	41—42

Bykł: 159.

Połnomjasne, wuroščene, najwjetše rězneje hódnosće	42
Połnomjasne, młódše	42
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	42
Spatne	—

Jałowcy a krowy: 1235.

Połnomjasne, wukormjene krowy najwjetšeje rězneje hódnosće	42
Połnomjasne, wukormjene jałowcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	42
Starše wukormjene krowy a derje wuwite młódše krowy a jałowcy	35 42
Derje picowane krowy a mjenje picowane jałowcy	30—35
Mjenje a spatnje picowane	—

Celata: 2980.

Najlepše wukormjene (1. družiny)	57—65
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	50—55
Spatne (3.)	40—47

Wowcy: 2793.

Młódše a starše wukormjene (1. družina)	30—44
Starše wukormjene (2.)	34—38
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	23—33

Swinje: 8411.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křižeńj., hač do 1½ lět stare	54,50
Wukormjene	52,50
Mjasne	50,50
Spatne	48,50
Rancy a kundrosy	52,50

Radio

Schtwórtk 23. januara so słyschi:

Königswusterhausen. Nimo znateho wschědneho programma: 6,30 wjesoły ranšči koncert. 11,30 sa hura. 18 symske spěwy. 20,10 koncert. 21 hud Lodowego morja.

Lipsk. Nimo znateho wschědneho programma: 6,30 wjesoły ranšči koncert. 7,30 sa hura. 11,45 sa hura. 15,50 hospodarske powěsće. 17,40 žwjet hódźakow žrjedźenjeje Němskeje 1935. 19 wjesoły žwjatok. 20,10 Mozartowy zyklus. 21 słyschana hra „Dobra tola“.

Hischcze wažne i dnjowoho programma: Königsberg: 20,10 rejwanški wjeczor. Frankfurt 21,15: hymnus na wumělstwo synkow. Praha: 19,30 sabawny koncert.

Hłowny redaktor Marko Smoleć w Budyšinje. Zamolwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoleć w Budyšinje a za nawěstki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. XII. 1935 2256. — W tu khwilu tarifna lisčina čo. 5 płaći.

Hudźba – wumělstwo – dźiwadło

Měšćańske dźiwadło.

K wopomnjeću założerki němskeho dźiwadła Karoliny Neuberowej pśichodźaju nam wóčera zarjadniśtwo měšćańskeho dźiwadła jeje žiwjeński skutk w hrě „Neubertowa“ wot Eberharda Foerstera a Kśiśešćijana Munka. Spisowaćeljo žu ś tutej hru wulki wojowarju sa nadobnosć a cyłnosć dźiwadłowego wumělstwa njesłapomnity pomnik stajili, kiž je žebi je žywjim bojowarśkim žiwjenjom zapołanym zasłužiła. Kelleŕiwo wobstronicy, na jeho městno stajicy wyšoke, nadobne wumělstwo, to bě jeje samŕ a jeje dobyśe. So žo nam tuta hra tunje dźenża znowa pśiched woczi staji we wšuchej žiwosći, to je na cźažu, to je na cźažu też samŕešće sa wšuchich tych, kiž wobdarjeni se sensitlimi lublami ani nimaju trjeba, wopórow polne wumělstwo podpjerać. Njech tuta hra budźi wšuchich tuch, kiž maju też winowatosće, naše měšćańske dźiwadło we jeho wulkim wopórnjenym ześukowanju podpjerać, so by nam tuta kulturna měśinosć se žywojimi wužołkami idealami zakwonana zwostała. A hišćeše ś teje pśicyśiny a nimo tohodła žywoje wyšokeje hódnosće njech žo tuta hra prawje husto wospjetuje.

Wumělśiy je žo hra pod wjednistwom knjesa intendanta Hameho tak wubjerne poskiźiła, so běchmy pśechapjeni. Tilli Breidenbach jako Nenbertowa hrajeśe žywoju nimomĕry cźežku rólu tak wurjadnje, so je žywjim putazym, žywym, elementowym hracjom wšěch žobustorhmy. Jeje wumělska samóžnosć měšeśe wóčera taiku prawu składnosć rozwiśa — tehodła bě jeje hra tak dušownje zaczuta a žiwjenja wopravdźita. Jara dobry bě też Hans Ludwig Wolf jako dźiwadźelnik Schönemann. Dopjelni derje w rólі stajene žadanja. Prawny wobraz žiwjeńskeho towaršaka poda jako jeje mandźelski Jurij Steinmetz. Alfred Bovchert jako dźiwadźelnik Müller, pśichodźajerja Harlekina, bě dobry. Hans Verder jako profesor Gottsched a Heinz Sükengut jako młody baźnik Seffing běchu hódni zastupjerjo jich rólow. Jara dobra bě tu Ellen de Fries w jeje śworaśowanju trochu lohkeje a naiwneje dźiwadźelnicy Hani. Mjeńśe wóle zastupichu Wolf Mortini a Franz Narsch jako inspezient. Zgikowne žiwe a jara dobre pśichodstajenje hrě namaka dźakne pśichwałnacže w mózgnym pśicźeleńu pśichwałucharstwa.

*

Druhi symfoniski koncert w Krónje.

Póndźelniśi symfoniski koncert steješe cyle w znamjenju wurjadneho solista na husle prof. Florizela z Reutera. Tutón hudźbnik rozumi pśipośluchaŕstwo ze swojim wumělstwom wobkuzłać. W kóždym nastupanju mištr, je wón zaźĕnzu póndźelu Budyskemu hućbu lubowacemu pśipośluchaŕstwu na swojich huslach wumělstwo w polnej dokonjanosći poskićał. W J. S. Bachowej: Partita čisło 2 w D-moll za husle same/je nám wón Bachowu hudźbu w polnej hlubokosći a wulkosći pśedwjedł. Wosebje derje poradźił bě so jeho posledni dźeł: Chaconne, w kotrymž też najwjetše ležkosće z wobdźiwanjahódnym elanom pśewiny. W Čajkowskeho violinowym koncerće (D-dur) je nam rusku dušu ze wšémi wobstejacymi kontrastami mištrscy pśedstajił. Pśipośluchaŕstwo sebi z kónca njemĕcnym pśikleskom wunuzowa pśidawk a wuzwałe poskići hišće lubozne: smjeće čertow wot Puccinija.

Hudźbny wječor wotewrí Budyski zesylnjeny dźiwadłowy orchester pod wustojnym wjednistwom kapalneho mištra Richarda Waltera a to z ouverturu Figarowehó kwasa. Z wulkej wusiknosću a preciznosću pśewodźeše orchester mištra Reutera w Čajkowskehó violinowym koncerće. Swoju cylu wustojnosć pak je pokazał w symfoniji čisło 7 (A-dur) za orchester wot Beethovena. Tuta wěčnje rjana bójska hudźba tuteho swětoweho mištra sebi cyłych hudźbnikow žada, ma-li so dostojnje pśednjesć. Kapalnik Walter je to ze swojimi jara derje dokonjał. Za kóždeho wopytowarja wostanje tutón koncert w najlěpšim wopomnjeću.

*

Palastowe dźiwadło. Hač do schwórtka widźimy tu japanski film „Templowa rejwarka“. Tónle barbny synkofilm hraje na kupje Bali a wšyśe žobustkutkowaze wobłoky žu tamniśi domoródni. Rjana mloda templowa rejwarka Poutou bě žo zakubowała do młodźenza Nianga. Tola wón na jeje lubosć njeźiwa, ale pśichikli žo Poutouej pśichrebnej hotśe Saplak. Po starodawnym prajenju pak žo nad sapjetej holcu hnĕw bohow rozpuśći. A wopraŕdźe, też Poutou skoči w sadwólowanju do torhaje rěki a žo tam satepi. Zbyty cźin filma sjednocuje žo ś wokolim, kotraž je hišćeše ś modernej zibilizaciju njepodótknjena, ale tola w žebi khowa pśichrodnu njeskazenosć a rjanosć. — Też pódlanski programm je wulźy zajimawy.

Ze Serbow

S **Małeho Wjelkowa.** W pośledním cźasu žu žo we skale, najeńej Klemenzej Nychtarjej w Hněwźezach pśiluśacej, wćelelake gratny pokradnyte. Wobžedźeŕ je, so by žo paduchari skónćnje tuto dźĕło znjemóžnili, tomu 30 hač 50 hriwnow zlubił. Kiž może wo paducha nĕšto wĕste sdźeliś, tak so by žo mohł potrohotać. Wězownе dźelenje straźnikow w Budyšinje abo najbliśšich policajstwa stajiła pśichijima. Po pśicerju žo wo wośejerju mjelcźi.

S **Rachlowa** pod Cjornobohom. Dźenża žrjedu wjeczor we 8 hodźinach je tu druha biblijska hodźina w januaru a to pola bura Augusta Schołty. — Dźenża žrjedu wjeczor budźe w tudyšim hoscźenzu we wobłuku wupłodźerskeje bitwy zhromadźźina wjeśnych burow. S ważnych pśicinźinow maja wšitcy na zhromadźźinu pśicinźeć. — Pśichi wobnowjenju wjeśneho hata maja žo pśiches wjeśnu dróhu rolu położyć. Tohodla je dróha wot mosta hacź k Mośiazom sa wobkhad zamrjena.

S **Borschcze.** (Zjurkwinke powésće. Liczby w špintach wobžahuja liczby ś lĕta 1934.) W lĕcze 1935 wulšćeji žo tu 22 (18) dźĕćzi, 12 (12) hólazow a 10 (6) holzow. Wĕrowało je žo 7 (12) porow. Konfirmĕrowało je žo 10 hólzow a 12 holzow. Pśichi 14 spowédźach dosta 692 (744) wožobow spowĕdź a to 295 muži (339) a 397 (405) žonow. Domawobstaranjow bě 9 (10). Pohrjebow bě 12 (7). Se šemŕich bĕchu w starobje 10—20 lĕt jena wožoba, wot 50—60 lĕt dwě wožobje, 60—70 lĕt dwě a 70—80 lĕt 5 wožobow.

S **Radschowka.** Muhlowa firma Freia je dwě žiwnosći, kotrejž je pśiched nĕkotrymi lĕtami kupika, ś wjetšeho dźela potorhacź daka, dokelž bĕchu twarjenja dożerźałe.

S **Nychrawdu.** (Ssmjertinn pad.) Sańdźenu žobotu tu po dlĕšnej cźežkej khorosći 70 lĕt stary nĕhdyšni hamtaŕ Kśiśešćijan Kubasch wumrě.

Krjebje. Djełowa skužba w Nowej Wśy je ... plawjenu pĕst Hamorskeho hata za pozlynjenje hačenja na raušćej stronje wuwoiła.

Přilopk

Dobywanje seńskich wolijow w Němskej.

Dobywanje seńskich chwoliiow w Němšćej wucźinjeśe w dezembru po dotalnych wuzhlĕdkach hamtśeje statistiki 37 697 tunow. S nich Hänigsen-Obershagen-Nienhagen 29 300, Wietze-Seinförde 3939, Oberberg 1782 a druhe revéry na jeńske wolije 2676 tunow. W zyłkym lĕcze 1935 wucźinjeśe dobywanje seńskich wolijow w zyłkym kraju 429 678 tunow; ś tutych pśichipadnu na Hänigsen-Obershagen-Nienhagen 331 211 tunow, Wietze-Steinförde 50 265 tunow, Oberberg 27 879 tunow a druhe revéry 20 22 3tunow. W lĕcze 1934 je žo w zyłku 314 614 tunow seńskeho wolija dobyło. Mĕšaczny pischeršk wucźinjeśe w lĕcze 358 807 tunow, w lĕcze 1934 bĕśe 26 218 tunow wucźinił. Licźba dźełaćerjow a pśichistajenych w tutych wokrjeśach wucźinjeśe w lĕcze 1935 4136, lońz lĕta 1934 3653.

Płaćenje mšdy za dźeń, hdyž žo na měru dźe.

Domĕrnik dźĕła za Branibork. wojewja we swojich hamtśich wojewjenjach sćěhowaze sabanie wažne rozsudźenje: Wobsteji ża dźeń, hdyž žo na měru dźe, winowatośćź płaćenja mšdy? We wobornym sakonju žo wuzłowne na to pokasuje, so njejmĕ nikomu ś wupełnjenja jeho winowatośćze skoda nastaś. Wulběhowanie wojakow je sjawny statny sawjazk. Hdyž pak žo w tarifnym porjedźe za twarśe rjemjeśko, kotrejž jako statne tarifowe frĕćenje wulběhowanja w dźeńnišnim smysłu njeběchu, tak je ma žo bjeze wšeneho wulběhowanje sjawno-prawnišim winowatośćam, kotrejž so na kónzu §5 cźo. 11 naspomnieja, do jeneho rjada stajićź.

Djećzo žo žiwe spalito.

W Grossśeinrade śta žo žobotu zakotne njeśdoża. Tśi dźećzi, kotrejž bě macź žame doma wostajiła — 4lětny hólcźeg a dwě dźĕśći žuzoba, holcźay 5 a 6 lĕt starej — hrajachu se šwĕcźkami, kotrejž w kachlach sapalachu. Nadobo popadny woheń wkožny 5lětneje holcźki, kotrejž spśešnje na draštu rosćerichu. Na pomoz wołanje njeźožowneje sastrachawšći pśichitwata jeje macź a žuzoba sadobychu žo do samknjeneho hydlenja a sadušychu plomjenja. Holcźka pak bĕśe žo tak straśnje wopalita, so po puću do khorownje wumrě. Druhej dźĕśći śchtoby njepocźerpśichći.

Khrótky rubježny nadpad na pokładnjowego pošelnika.

Rubježny nadpad, kajtiž jón Amsterdam dotal njeje hišćeze znał, je žo pjatk na pokładnika hollandśeho towaŕstwa sa twar łódźi wuwjedł. Pošelnik bĕśe na bantzy 30 000 štotych sa mšdu ś wulkeho dźela w kokowej pjenjesach wusbĕhnył, so by je ś autom domoj dowjesł. W njepśehladnym sawinjenju nadobo pśiny, so pśez pśiches dróhu wožobowy wós śteji. Lódma bě pošelnik swój wós sastajił, skočźišćhtaj dwaj nadbandnikaj na njeho. Mjes tym so jednu pošelnika wobdźeławše, druhi pjenjezy na druhe auto nośeśe. Na to łóstniśke auto śnjewśĕdnej śpĕšnosću cźekny, tola pošelnikowy auto jeju sćĕhowaśe. Rubježnikomaj by žo bjes dwĕla rad-ržało wucźekнyć, hdy njebudźišćhtaj w dalšim sawinjenju w blizkosći policajskeho rewira do sahrodništeje murjer sajéźoj. Na to wostajichu słóstnikaj rubjene pjenjezy lezo a cźeknyšchtaj.

10 putnikow wjelki rostorhałe.

10 putnikow ś Kabula w Afghanistanje bĕchu po puću do Hedźchaza. Nĕkotŕi ś nich, kiž dyrbjachu dla šchody na wosu wonka pśichenozowaś, wjelki rostorhachu. Putnizy ześukachu do afghanistaniśeje słupiny, kotraž je 16 autobužami ś Kabula do Hedźcha'a jédźeśe.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Öffentliche Aufforderung

zur Entrichtung des zweiten Teilbetrags des Beitrags zum Reichsnährstand für das Rechnungsjahr 1935 für die bäuerlichen und landwirtschaftlichen Betriebe.

Nach § 1 des ersten Nachtrags vom 16. Dezember 1935 zur Beitragsordnung des Reichsnährstandes für die bäuerlichen und landwirtschaftlichen Betriebe für das Rechnungsjahr 1935 wird für diese Betriebe der zweite Teilbetrag des Betrags zum Reichsnährstand in gleicher Höhe erhoben wie der erste Teilbetrag. Der zweite Teilbetrag ist am 25. Januar 1936 zu entrichten.

Der Beitrag wird als öffentliche Abgabe erforderlichenfalls zwangsweise beigetrieben.

Finanzamt Bautzen, am 22. Januar 1936.

Towaŕstwowski powěstnik.

Licheń. „Sernicźka“ spjéwa schtwórtk wjeczor we 8 hodź. pola Nowakez w Kucźinje. Pśichindźeje wschitkich!

Čiščimy wšitko

štož pŕekupc, wobkhodnik, rjemjeslnik, pŕemysłnik, hospodaŕ a ratař k zdžeržeńju starych a wabjenju nowych kupcow trjeba. — Też čiščeŕske dźĕła za towaŕstwa, zjednoćenstwa, za swójbne swjatoćne a zrudne wokomiki rjenje a derje wuwjedźemy. Prjedy hač tajki nadawk wuručiće, dajće so poradźić a wobhladajće sebi naše rjane čiščeŕske dźĕła.

Knihličiščerńja dr. Jana Cyža
w Serbskim Domje w Budyšinje, tel. 2867

Swojemu česćenemu wotebĕraŕstwu woz ewjam, zo

wuhlowu wikowaŕnju

mojeho zemrĕłeho mandźelskeho po njepŕemjenjenym waŕnju dale wjedu. Proša naležne, zo byšće mojemu mandźelskemu spožćenu dowĕru nĕtko też mi spožćili. 106

Helena Wiesenhütterowa
w Budyšinje na Hornćeŕskej hasy 34

KAMJENC

Rejwański institut Hans Mehnert
w Kamjencu

Započatk powšitkowneho rejwańskeho cirkla za Kamjenc a wokolinu pjatk, 24. januara, wječor 1/2 9 hodźin w hoscźencu „Stadt Dresden“ 179

K płaćemu kwasej

Dragee-jejka, barbne, 1/4 punta 15 pf.
Fondant-putki
Fondant-jejkowe połojki, żełelowe jejka — hnĕdźaska
Knickebein-jejka
6 štuk jenoź 25 pf.
Praliny, bonbony, šokolady, wulki wubjerk
Wobhladajće sebi naše wukladne wokna!

Thams & Garls
w Kamjencu 105

Kofej

ze samsneje paleŕnje
1/4 punta wot 50 pf. sem
w drogeriji
Rudolf Hilscher
w Kamjencu w Sa.
na Budyskej dróży 52
108

Jerje za kóždy stół

Tučne jerje	10 štuk	0.38
Polne jerje	10 „	0.48
Polne jerje	10 „	0.67
Schotty	10 „	0.95
Jenoź mlóčne jerje	10 „	0.88

samosušene jerje
Přihódna nakupowarnja za zasopśedawarjow **marinadow**
Prošu wobkhedźujće mój stan też na tydźeńsk. wikach
měi.
Aug. Fährmann, Karl Wernt
w Kamjencu, Anger 16
Ryby a wosebitosće druźiny

Makulatura
wotedawa běžnje w małym a wulkim
wudawaŕnja Serbskich Nowin

MEBLE
khamory, vertika, komody, łoża z matracami, plyšowe sofy atd. dostanjeśo tunjo pola firmy
Marschke
w Kamjencu, Oskar-Müllerowa hasa 8 ; Rĕdŕi serbscy

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 19 | Budyšin — Štwórk 23. januara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Swjatočna proklamacija nowcho krala w Londonje

Pschedjěšdni cźelneje gardy proklamazijki cźah nawjedowachu. Sa schwadronu gardźinych kiraśjerow pschijědźechu schtyri statne karoźy. W tutych ježdźachu noscherjo proklamazijskich wobrjadow. Sa nimi pschijědźe nowy kral.

W Temple Bar, hdźež ma prawa Londonskeho gmutskowneho města sapoczinaju, dyrbjesche prozeźija posastacź. Měschćanski marschall ma s wótrym hłosom wopraschа: „Schto tamle pschindźe?" Na to ma wotmolwi: „Jeho majestoseze offizěr, so by Jeho kralowsku majestoseź Eduarda VIII. proklamowała."

Hdyž běsche ma proklamowało, so je kral Eduard VIII. tron nastupił, saschumi pohłuschazy pschikłesk ludoweje žyły. Potom cźah k burhy cźehnjesche. Tam Londonski wyschschi měschćanosta tśikrócźnu žławu nowemu kralej wunješe. Njepschewidźomna žyła ludu měješe ma sahorice po jeho pschikładze.

W tutym wokomiku w hewak živym ježdźnym měsce wschitkón wobkhad wotwoczowasche. Hdyž běsche wichor pschikleska za nowemu krala wocźichnył, wyschschi měschćanosta krala do měschćanskeho representantskeho doma dowjedźe.

*

Po zyłym puczu dytalneho Waleskeho prynza, kiž palaisa žiwj. Jamesa hač k burhy běchu ma wojazy s wobeju stron dróhow sestupali. Historiska žiwjatocznosć wuwołanja nowcho krala ma na schtyrjoch městnach wotmě, na balkonje hroda žiwj. Jamesa a na tśoch historiskich městnach smutskowneho města. Mjes jenotliwymi žiwjatocznosćemi běsche pol hodźinh cźaża.

Trompetarjo wotewrichu wobrjadź s dołhej fanfaru. Wopoměrski kral Cholowowcho rjada, sir Gerald Wallafton, s pschewodom lordskeho marschalla, kiž běsche w scharlachcźerwjenej a se slotom wobschitej uniformje, psched lud stupi. Wón roswali wulki pergament. W tutym wokomiku wojazy s tśelbami preseniérowachu. Wschitcy klobuki a cźapki sejmachu, a wopoměrski kral pschipowědasche, so ma prynz Eduard „s hłosom jasyka a wutroby sa nascheho jeniczkeho jałoskeho a prawcho wodźerja wuwoła". Hdyž běsche wopoměrski kral se ma hišće „Bóh schkitaj krala" słóncził, lordski marschall tute žłowa wospjetowasche.

Baldwinowy prěni wopyt pola Eduarda VIII.

Hdyž běsche ma proklamazija minyła, ministerski president Baldwin nowcho krala w Buckinghamskim hrodźe prěni krócź hamtiźy wopyta. Kral Eduard VIII. ma w běhu dnja w lětadle do Sandringhama wróći.

Němske žarowańske wotpósłancstwo za London

Wjednika a němskeho kanzlera wobwinjny sastupujo a jako sastupjeř němskeho knježerstwa ma jako wjednik němskeje žarowańskeje delegazije k pohrjebnym žiwjatocznosćam jemrětcheho jendźelskeho krala Jurja V. žwobodny knjes s Neurath do Londona poda. Też Jeho kralowska wyschoka Koburgski wójwoda ma delegaziji pschisamknje. Jako sastupjerjo wojerskeje mocy wotpósłanstwu pschiłuschcheja general infanterije s Runstedt, admiral Albrecht a general lětarjow Kaupisch. Němski pósłanc w Londonje s Hoesch ludźe tehorunja dobrje znaješe němskeho wotpósłanstwa.

*

Wotpósłanstwo němskich frontskich wojowarjow, kiž běsche žiwój wopyt pola jendźelskeje legije dla žiwjerje krala Jurja sastajiło, je ma žrjedu dopołdnja s połnoźnym ekspreznym cźahom do Barlina wróćiło.

Graziani rozprawja wo nowych postupowanjach

Italske hamtske wosjewjenje cźiło 102 pschinješe italsku wójnsku rosprawu. W njej pišche ma wo pokračowanju offensiwy generała Graziania.

Kaž ma powě, ma 20. januara rano schwadrony dragonarjow s Genowy a ulanoju s Asiły se spěšnym sapschimnjenjom žyłne njepschećelowe pschećiwjenje pschewinywschi Negelli, hłowne město krajiny Galla Borano wobsadźili.

Město Negelli je 380 kilometrow wot Dola sdalene, hdźež je italske wójsko s offensiwu sapoczało. Dobycze generała Graziania pola Ganala Dorje je kraj Galla Borano wot nadknježstwa Abeźynjanow wuswobodźiło. Wjednizy tuteje krajiny běchu hižo w měrzu 1896 w frećenju italske knježerstwo pschipósnali.

Nětcźišche wjednike wosoby w Galla Barono ma ma kupdom pola Italcźanow samotwili a wojewili, so ma jim podcźišnu. Woni ma źwoje spokojenje nad italskim dobyczom wuprajili a chcźeja w pschichodnych bitwach s Italcźanami hromadźe pschećiwo Abeźynjanam wojowacź. Też pschi rěcy Webi Gestro je ma wobydlerstwo italskim wojerskim wyschnoscźam podcźišło.

Na italske hromadźenje ma bjes pschećiwacja abeźynskeje jecźi pschinjesoju. Italskemu wójsku je wjele wójnskeje porjeby, municije a dunidunskich kulkow do rukow padło. W Negelli ma italscy jěchni wschitke składy dobyli. Tu je abeźynski wjerch Desta psched dwěmaj měsazomaj se źwojimi wojakami sapocźał postupowacź, so by ma, kaž je pschipowědźił do połodnischeho dźěła italskeje Somalskeje walki. — Na eritrejskej fronce italscy wojazy w Tembienskej abeźynske wójsko nadběhuja.

*

S Aksuma ma powě, so je ma koptiska zyrkej połnoźneje Abeźynskeje pod wjednistwom abuna Asry Abrahaja pod schkit italskeho krala stajiła a jeho w žwjatocznym pośedźenju sa žwojeho prociełkora (schkitarja) wuwołała.

Mussolini Graziani jej zbožo přał

Ministerski president Mussolini je generałej Grazianiej sbožopschejomy telegramm pósłał. Wón pišche, so je dobyczerske skónczenje bitwy pschećiwo wójsku wjercha Desty italskit lud s hordosću napjelnilo. Mussolini Grazianiej žwoje najwjetsche spokojenje wupraja. Wón pschipósnawa inmužitosć a wutrajnosć offizěrow a narodnych a somalskich wojakow, kiž ma su s cźaž zyłeho wojowanja wopokasali. Mussolini je žeby wěsty, so wojazy pod Graziianom hišćeje wjazy dozpěja.

Generał Valle ma do Roma wróći.

Statny sekretar sa italske lětarstwo general Valle je ma žrjedu se žwojeho inspekzijoweho puczowanja s rańschcheje Afriki wróćił. Generał Valle je sa 10 dnjow wjazy hač 15 000 kilometrow pschelećał.

Egiptowske knježerstwo wróco stupiło

Egiptowske knježerstwo pod ministerskim presidentom Nesjimom pascha je wróco stupiło. Wono je s tutej krocelu pschećiwo jendźelskim namjetam protestowało, kiž ma ju sa pschichodne jendźelsko-egiptowske sdźerżenje pschedpołožite. Wośebje wótrje ma s egiptowskeje stromy pschećiwo tomu protestuje, so maju jendźelscy wojazy na njewěsty cźaž w Kairu a Aleksadriji stejecź a so ma egiptowscy wojazy s pazma pschi Suezskim kanalu wusamknuja. Egiptowski protest ma też pschećiwo temu wobroca, so je ma jenoz njedobazaca revisija wukrajinskich pschedprawow wotmyślila a so ma schej egiptowskeje policije hišćeje pjecź lět Jendźelczan dyrbjeć. Tehorunja dyrbi Jendźelczan europske wotdźělenje pschepytowanskeho hanita w policajskim presidiju też w pschichodze nawjedowacź.

Goeringowa rěc wo powětrowym skiće w radiu

Na dnju 14. novembra lońskeho lěta je němski minister sa lětarstwo a wyschschi roskazowar lětarskeje bronje general Goering w Sportskim palasce w Barlinje psched wjazy hač 20 000 hamtarjemi němskeho swjazka sa powětrowy schkit wo „sajadnych praschenjach powětrowego schkita" rěcźał. Tehdomnische programmatiske wuwjedźenja němskeho ministra sa lětarstwo kóždeho Němca, njech je muž abo žona, njech je starv abo młody, nastrabaja. Wone ma tohodła w jich najwažnischich dźelach pjatk 24. januara wot 21,30 do 22 hodźin pschez wschitke němske radia, s wuwjazkom němskeho sćelaka, wospjetuja.

Wulke zwučowanje wojerskich lětadłow nad Drježdźanami

Wutoru dopołdnja ma nad Drježdźanami zyłe njenadźizy zwučowanje wojerskich lětadłow wotmě. Zwučowanje pracźeše jako pschedzwučowanje sa wjetsche zwučowanje powětroweje bronje w lěcu. Wyschschi lětarski kommandér III. wyschi Volkmann zwučowanje nawjedowasche.

Wězymužitojni wobwědźeja, so je ma zwučowanje wutrjadnje derje poradźiło. Lětarski general Wachenfeld chwalesche dobre lětarske wukony lětadłowych wobdźělkow a dobre zhromadne skutkowanje s organisazijemi a swjazkami delesa na semi.

Wólby do dowěrniskich radow 3. a 4. haprleje

Zentralny běrow němskeje dźelowneje fronty w Barlinje je postajił, so maju ma wólby do dowěrniskich radow 1936 3. a 4. haprleje wotměć. Liščiny tych, kotrjž ma su sa ẑobustawow dowěrniskeje rady nanjetuja, maju ma najpozdźišcho 20. měrza wupokazać.

Statny minister Riecke ma sa ministerialneho direktora pomjenował.

Wjednik a němski kanzler je lippeskeho statneho ministra Riecku sa ministerialneho radu w němskim a pruskim ministerstwje sa sćežowjenje a katarstwo pomjenował. Hans Joachim Arnoscht Riecke je ma w lěcu 1933 jako kommisar němskeho stata do Schaumburgsko-Lippeskeje powołał, 22. meje 1933 je ma sa statneho ministra w Lippeskej a 23. měrza 1934 sa wobsebitehu poruczeńza sa krajnu kulturu w němskim ministerstwje sa sćežowjenje a katarstwo pomjenował. Statny minister Riecke je ẑobustaw nacionalsocialistiskeje strony wot 15. junija 1925.

86. narodniny generała Litzmanna.

General Litzmann, dobyczerski wójnkowy wjednik ẑwótcowje wójny a wjednikowy mstarny ẑobuwojowar, je ẑrjedu ẑwoje 86. narodniny zyle cźišche na ẑwojim kubłe Nowym Globsenje w Marzy wobwjeczeźił. Wjednik a němski kanzler a mnohy druhi ẑu jemu sbožopschejne telegrammy pósłali.

Tři smjertne wusudy w Litwje

S Kowna ma powě, so je jedyn litewski pólny ẑud w sandźenych dnjach tśjoch referewnych offizěrow k kmjerczi sadźudźił. Jich mjena ẑu Karutis, Skurauskas a Sinkevicius. Schtyri wobzoby ma k dźesamnu tkłostanju sadźudźichu. Wo ẑudnikim jednanju njebu niczo nadrobnischeho znate. Powschitkownje ma ma sa to, so ẑu sadźudźeni Woldemarasowi pschiwinywarjo, kiž ẑu hižo někotre krócź zwytali, jennu je statnym puczom sadźa k mozy dopomhacź. Kaž ma sda, sadźudźeni do tych znamych ludźi ẑłuschcheja, kotrjž ẑu ma w lěcze 1934 na wojerskim puczu wobdźělili.

Nowe pschepytowanje domow w Eupenje.

Eupenske žandarmstwo je wutoru dopołdnja pola schtyrjoch Eupenskich wobydlerskich domy pschepytało. Tśjo wobydlerjo ẑu ẑobustawy Eupenskeho towarstwa plachtatego lětanja. Schtwórty je Flama. Kaž ma sda, je žandarmstwo sa politiskej nadzimu pytało. Wono pak njeje niczo pozeźowazeho namakało.

60 awstriskich nacionalsocialistow zajeli

W Eggenburgu pola Hradza w Schtyrskej ẑu wutoru 60 nazionalsozialistow sajeli. Saje je pjeza s pozdźišnim wulkim rozdźělenjom lětakow zwinuja.

Francowske knježeŕstwo wróco stupiło

Tśecje Lavalowe knježeŕstwo je śrjedu wjeczor 3/46 hodźin po naśim cźasu wrócjo stupiło. Wono běśe so 7. junija 1935 wutworiło. Potajkim je 7½ mjeśaza wobstało.

Śrjedy hacź knježeŕstwo wobsamknu, so wrócjo stupi, běśe so knježeŕstwowa rada wotmě. Hnydom pschi spocźatku pohjadnja statny minister Herriot, wikowarśi minister Bonnet, minister wikowarśeho namócnistwa Berrand a snutskowny minister Paganon wośiewchu, so ſ knježeŕstwa wustupja. Druhaj radikalnosocjalistiſkaj ministraj Regnier (finanzny minister) a Mouţole (penźijowy minister) so pśeśichim njepschijamknychtaj.

Président republiki je hišćeze śrjedu wjeczor sapocźał wo utworjenju noweho knježeŕstwa wuradźowacź. Wón je najprjedy presidentowu komoru a senata pschijał a je potom ſ wjednikami wulkich frakcijow jednał. Ministerski président Laval je wośiewił, so presidentowe pośiśenje, so by nowe knježeŕstwo wutworił, wotpokaſa. Kaž bo ſ Pariśa ſhoni, chze président schtwórtk dopołdnja Herriota namołwiś, so by nowe knježeŕstwo ſ

Tu je kral Jurij pokhowa.
Pohlad do śkawneje kapały ſwj. Jurja we Windſoru, w kotrejž je 28. januara jendźelśti kral Jurij pokhowa.

Zjězd kommunistiskeje strony w Francowskej

We Villeurbanne, kommunistiſkim śrjedźišću blisko Lyona je ſo śrjedu wośmy zjězd franzowskeje kommunistiſkeje ſtrony wotewrił. Kommunistiſki senator Cachin je ſ pschedsydu zjězda.

Wulka sala, w kotrejž běśe so 800 wobdźelnikow sejschło, běśe je wschelakimi wulkimi napiśmami wuhotowana. Mjes nimi nadeńdźe so napiśmo: „Njech je źiwa franzowska republika sowjetow."

We wschich rójkach a kutach běchu wulke wobrazy Marksa, Engelsa, Cachina, Dimitrowa, Thälmanna, Lenina, Stalina a druhich japoschtolow śeśeje internazionale postajśe.

S Cachinoweje rěcze so ſhoni, so ma franzowska kommunistiſka ſtrona w tu chwilu 60 krajinow pornjo 46 krajinam w lońſkim lěcze, 445 podkrjejow pornjo 300, 776 bónkow pornjo 586 a 34 445 blokow pornjo 3139 w lońſkim lěcze. Wón rjekny, so ma kommunistiſka ſtrona ſyła 714 000 sapiśanych muſkich a jónſkich ſobustawow a 25 000 ſobustawow kommunistiſkeje młodźiny.

Strona ženje njesapomni, so wona na poſtajenje franzowſkeje republiki ſowjetow dźeła. Mjes tym móża so śmérom ſwjaſki nawjaſowacź a móże so na wulkich hibanjach ludoweje frontы wobhrońeć, so by so faſchismus jadźerzował. Cachin na kónzu ſwojeje rěcze rjekny, so dyrbi kommunistiſka ſtrona dźeśaceśeśtwo knježazu klaŋu sćinieć.

Wobmyślomne Dimitrowowe pośelstwo franzowskim kommunistam.

Ke krajnemu śjedźbi franzowskich kommunistow je generalny sekretar komintrowo Dimitrow pośelstwo pósłał. Wón pisńe, **ſo mjeſynarodny proletariat wuſpěchi wulzy pohódnośeuje, ſo by ſo njebi franzowſkeje kommunistowje pschi ſwojim wojowanju pschećiwo faſchismej a reakziji dotal wutwdźili.** Na kónzu ſwojeho pośelſtwa Dimitrow rjekny, so ma franzowska kommunistiſka ſtrona tyſazy nowych pschiwiſowarjow w Leninowym a Stalinowym duchu wocźahnyć.

Parizſke kommunistiſke nowiny „Humanité" ſ wěſtej hordoscźu ſwěśćeja, so je so wójnſki minister Fabry wuteru w komorje pschiſnał, so maju kommunistowje ſwoje bónki w franzowſkim wójſku.

Japanski sejm so rozpuśćił

Japanſki ſejm je ſo wutoru **wo**puschćił. Psched **wo**puschćenjom běśchtaj ministerſki président Okada a ſwonkowny minister Hirota w hornim ſejmje rěcźałoj.

Tři njedźele dwórske žarowanje w Japanskej

S japanſkich nowin a ſ wośiewjenjow ministerſkeho presidenta Okady a ſwonkowneho ministra Hirotы ſo ſobuźarowanje Japanſkeje pschi ſmjerći prjedawſcheho ſyjaſkarja wobſtwědźa. Kéjzorſkaj mandźelſkaj, parlament a město Tokio ſu telegrafiſcy ſobuźarowanje poſtajili. Na tři njedźele je ſo dwórske źarowanje poſtajiło. W Tokiu a jeho pschiſtawje ſu ſo źarowańſke khorhoje wupowěſće.

Měr mjez Paraguayskej a Boliviskej

W argentinſkim hłownym měśeju Buenos Aires je ſo wutoru popoldnju w knježeŕstwowym palasźe protokoll měrowneje konferenzy ſyjalcźnje podpiſał. Statny president argentinſkeje republiki general Justo běśe pschi podpiśanju pschitomny.

Ze Serbow

W Budyschinje 23. januara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Najrjeńši pjerśeń ruka ma
Ta smilna a ta dźeława H. Zejler.

— Wo wjedrje. Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 733, hygrometer plus 2 a najwyschſcha dnjowa temperatura 5½ ſtop. cźopłoty. Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 739, hygrometer plus 1 a najniſcha nózna temperatura 1 ſtop. ſymy. Nižina pola Norwegskeje ſo pomału roſcźahuje. Na jeje ſadnjej ſtronje ſo ſymniſchi powětr ſ wjeczora a poſdźiſcho ſ dołheho wjeczora do europiſkich krajow dobywa. Symniſchi powětr nam ſnowa nózne mróſy pschinjeſe a wodnjo ſymniſche wjedro. Njebjeſkowy wětrowneho pschemėnjenja ſo žylniſcho njepomócźi. — Jutſje pjatk ſtónczko 7,49 hodź. ſtśehdża a ſo 4,35 hodź. khowa. Měſacźk je jutſje młody a rano 7,43 hodź. ſchadźa a ſo popoldnju 5,05 hodź. khowa.

— Wuhladу na wjedro ſa jutſiſchi pjatk: Trochu ſymniſcho, hewak malo pschemėnjenja.

*

Poſtrědkowanje, wabjenje a pschiſtajenje dźěłobjerjerjow do wukraja.

K pschewjedźenju wukaſa němſkeho dźěłoweho ministra a němſkeho ſnutskowneho ministra wo poſtrědkowanju, wabjenju a pschiſtajenju dźěłobjerjerjow do wukraja ſ 28. junija 1935 (němſkoſtatne jakoſke łopjeno I ſtrona 908) je president němſkeho wuſtawa ſa wobſtaranje dźěła a ſawěſćenje pśche bjesdźěłoſći 8. januara 1936 wukas wudał, kiž je 10. januara 1936 do mozy ſtupił.

Tutón wukas je ſo w němſkim a pruſkim ſtatnym łopjenu cźiſtło 7 ſ 9. januara 1936 wośiewił. Wón wopschijа nadrobnje formalne a wězowne wumėnjenja ſa praktiſke nałoženje wukaſa ſ 28. junija 1935. Jako wożebje wažne ma ſo hišćeze ras na to pokazacź, ſo ſaſahnje wobſtaranje dźěłobjerjerjow do wukraja němſkemu wuſtawej ſa wobſtaranje dźěła a ſawěſćenje pśche bjesdźěłoſći pschiſłeji.

Pschiprawy ſwonka němſkeho wuſtawa ſmědźa dźěłobjerjerjow do wukraja jenož poſtrědkowacź, hdyž maju k tomu wobſebitu dowolnoſć. Měſtnoſće a wožoby ſwonka němſkeho wuſtawa, kiž nimaju ſaneje dowolnoſće, ſmědźa dźěłobjerjerjow do wukraja jenož potom poſtrědkowacź, hdyž maju k tomu w łóśdym jenotliwym padźe dowolnoſć pschiſłuſchnych ſtužbnych měſtnoſćow němſkeho wuſtawa. Jako poſtrědkowanje a wabjenje płaći tež poſtrědkowanje a wabjenje ſ nawěſćenkami w nowinach, cźaſopiſach, liſtach dźěłowych měſtnoſćow a podobnych ſapiſach.

*

— Pruſnizy doſrawjeja. Pschi łońſchej mjeſ naſmjeſćeſachu w naſchich holanſkich lěſach peruſnizy nimale hacź do hódź. A dokelž bě dotal ſyma tohorunja jara mika, naž njepſchekwapi, ſo tutón ſtódny pród nětko doſrawjuje. Wczera pschinjeſe nam do redakzije wótcźeł ſwój cźeſi tajſich frawjazych pruſnizow. Schtóž tomu njewěri, njech ſo ſam w naſchich holanſkich lěſach wo tym pschešwědči.

— Tunjej wojebitaj ſarjadniſtaj cźahaj na „Seleny tydźeń" do Barlina. 26. januara a 1. hacź 3. februara 1936. Kaž nam němſkoſtatna żeleſniza dźěliże, pojedźe 26. januara 1936 ſe Sborjelza do Barlina na „Seleny

Jan — dobyćeŕ

Ze Sieńkiewicza přełožił J. Winger.

10] (Pokračowanje.)

V.

Khwilu po tym přiwjeze krałowski pruski póst sćěhowacy list do Pognębina:

„Budź khwaleny Jězus Khrystus a jeho swjata Rodźićeŕka!

Najlubša Madleńka!

Kak so ći wjedźe? Derje je tebi w khěžcy pod pjerjom, a ja tu surowje wojuju. Běchmy pod wulkej twjerdźiznu Mecom a běše bitwa a tak sym tam Francowzow sprał, zo so cyła infantrija a atalerija dźiwaše. A samo general so dźiwaše a dźeše, zo sym bitwu wuhrał a poda mi křižik. A nětko sej mje wyšcy a podwyšcy wulcy waža a mało hdy na hubu čepu. Potom smy dale čahnyli a běše nowa bitwa, jenož pozabych, kak to město rěkaše, a to sym zaso prał a štwórtu khorhoj zebrał a jeneho najwjetšeho połkownika wot kirasirow sym wobwalił a zajał. A hdyž póśełu naše połki domoj, to je mi podoffićěr radźił, zo bych reklamaciju napisał a wostał, přetož we wójnje nimaš jeno hdźe ležeć, ale žrać, maš štož zamóžeš a wino je w tym kraju wšudźe, přetož lud je bohaty. Nětko dźemy na sameho kěžora a budźe wójny kónc, a ty hladaj khěžki a Jakubka, přetož njech jeno by njewobhladała, to bych ći kośe rozmjatł, zo by wědźała, što sym ja do člowjeka. Boh a će poručam. Jan Słowik."

Janej so poča wójna hladajcy lubić. Hladaše nětko na nju, kaž na swoje rjemjesło. Měješe wulku dowěru k sebi a do bitwy dźěše, kaž by w Pognębinje nětdźe na dźělo šoł. Na jeho wutrobno lětachu po kóždej bitwje medalije a křižiki, a hačrunjeż njebu z podofficěrom, mějachu jeho tola powšitkownje za přenjeho muža w połku. Běše spochi posłušny, kaž prjedy, a wobsedźeše slepu zmužitosć člowjeka, kotryž njeliči ze strašnosćemi. Tale zmužitosć njepokhadźeše hižo kaž w přenich časach, z njemdrosće. Nětko bě jeje kužoł wojerske nazhonjenje a dowěra k sebi. Při tym jeho hobrska móc wšě ćeže, pokhody a njeluboznosće wjedra wudźerža. Ludźo zmisernjachu wokoło njeho, wón sam njewutwasheše; jenož zo dale bóle wodźiwi. Njebiješe nětko jeno Francowzow, ale poča jich tež hidźić. Tež jeho druhe nahlady so změnichu. Z njeho bu nětko wojak — wótčinc. Slepje česćowaše swojich wjednikow.

Wosebje přihódnje!
Měšćanske toški, nakupowańske měški,
nakupowańske sački, toški z łykna
107 **T. Albert w Budyšinje**
na lawskich hrjebjach 10

W přichodnym lišće pisaše Madleńe:

„Mateja su na poł rozwalili, ale tajka je wójna, rozumiš? Wón bě też blazń, přetož bledźeše, so su Francowzojo Němcy a woni su Francowzojo a Němcy to su našI!"

Madlena zwumjetowa jemu wotmołwjejcy na wobaj listaj, štož jeno wědźeše:

„Najlubši Jano, pisaše, před wołtarjom Božim zo mnu zwěrowany! Zo jeno by će Bóh pokhłostał! Chce so tebi wójny, wošćromarjo, dokelž njetrjebaš ničo činić, jenož so bić, pić a druhich krjudować, a so njeposćiš a cyrkwje zapaleš. Bóh dal so za to w heli pjekł; zo so z tym hišće khwališ a nic na starych nic na dźěći njedźiwaš. Wopomń, beranje, što je w swjatej wérje za pólski lud ze złotymi pismikami pisane wot spočatka swěta hač do sudneho dnja, na kotrymž dniu Bóh Wjelšny njebudźe tajkim kózlam přez porsty hladać, a njepřehrěš so, Turka bjezbóžny, zo bych ći tón twój nop njerozbiła. Pjeć toleř ći scělu, hačrunjeż mamy bědu, přetož njewěm sej žaneje rady a z hospodarstwom klaca. Wobjimuja će, najlubši Janko. Madlena."

Wučby, w tym lišće wuprajene, činjachu mało začišća na Jana: „Zónska służbje njerozumi, pomysli sebi, a měša so nutř." A wojowaše po starym. Wuznamjenješe so w nimale kóždej bitwje, tak zo so na posledku hišće Steinmetzowe dostojniše woči na njeho złožištej. Na posledku, hdyž wutupjene Pómorańske połki do srjedź Němcow scělechu, poda wón po podwyškowej radźe reklamaciju a wosta. Z teje přičiny nadeńdźemy jeho pod Parizom.

Jeho listy běchu nětko polne zapěća za Francowzow.

„W kóždej bitwje twochuja kaž zajacy." — pisaše Madlenje. A pisaše z prawdu. Ale wobłehowanje njebě jemu po hubje. Pod Parizom dyrbjachu po cyłych dnjach w podkopkach ležeć a na łuskanje kanonow posłuchać, často hrodźišća sypać a w dešću přemokać. Při tym bě jeho žel swojeho prjedawšcheho połka. W tym, do kotrehož běchu jeho jako dobrowólnika tyknyli, wobdawachu jeho z wjetša Němcy. Němski trochu móžeše, dokelž bě hišće w tworni něšto dowuknył, ale dźesatemu njedorozumi. Nětko wšak so ruče na to zwuči. Rękachu pak jemu w połku tola „polnischer Ochs" a jenož jeho křižiki a zatrašnej pjasći jeho před bóle přešćipnymi žortami škitowachu. Po někotrych bitwach wšak sej towaršojo počachu jeho wažić a po něčim so na so zwuknychu. Naposlědku mějachu jeho kaž jeneho ze swojich, dokelž dźě bě cyły połk wostawił. Janej bě kóždy króć tak, kaž by so jemu krjwda stała, hdyž jeho štó Němca cinješe, ale za to mjenowaše samoh sebje rozeznawajo so wot Francowzow „ein Deutscher."

(Pokračowanje sćěhuje.)

njedźeń jenodnjowy a wot 1. hačź do 3. februara 1936 tśidnjowy sarjadniški wožebity cząh. Jenodnjowy cząh 26. januara 1936 rano w 7 hodź. je Sporjelza wotjedźe a 10,23 hodź. do Barlina na Shorjelske dwórnišćo pśišćejźe. Wón 26. januara 1936 23,53 hodź. sașo ſ Barlina, Shorjelskeho dwórnišćeja wotjedźe a 3,10 hodź. do Sporjelza pśišćejźe. Jeźba wot Shorjelza płaći w 3. rjadowni jenoź 6,80 hriwnow, w 2. rjadowni jenoź 9,80 hriwnow. Pola wobeju cząhow je składnosć, ſo ſ wožebitym pśikšiwažkowym liśćikom hakle dwaj dnjej pośpśišćo wróćiś, tak ſo je po pśeczu móžno, jedyn, tśi ale pjeć dnjow w Barlinje pśešpendowaś. Jeźba na pśišłupne dwórnišćeja wožebiteho cząha a wróćo hač do 100 kilometrow wokolnosće ſo wo 50 prozentow pomniśi, dokulaž ſo jeźony liśćik wožebiteho cząha pśechodnje płaći. Dźeći wot 4. hač do dokonjaneho 10. lěta źiwjenja ſo ſa pół płaćišny wjelu. Němšćostatna želeźnica w ſwojich pśechadowarniach jeźdnych liśćikow wobdźělnikam wožebiteju cząhow tej pśikšiwažkowe liśćiki ſa pśenoźowanja a druhe ſawjedźenja, teź ſaſtupne liśćiki na „Seleny tydźeń“ po potmišćenych płaćišnach pśechadowa. Tu njech ſo hišće pśidatnje pśišpomni, ſo ma jenodnjowa jeźba wožebeje tym wopyt ze Barlinje ſmóžniś, kótaž na dźěławych dnjach njemóža wuteś. Tohodla je ſo pśechowanje w Barlinje wot 10,30 do 24 hodźin podleśchiło. Druhi jenodnjowy wožebity cząh ſe Shorjelza do Barlina ſo w tutym lěśe nima wocakaś. Lopjenka ſ nadrobnym wopišanjom jeźbowy ſu we wudawarniach jeźdnych liśćikow a pućowańskich běrowach darmo dostaś. Dokelž móže ſo jenoź wóśta liczba jeźdnych liśćikow wudaś, ſo poniecał, ſo bychu ſo liśćiki bórzy kupiłe.

— **Wobhaj póstoſchekoweho wobkhada w Němšći.** Liczba měśićelow póstoſchekoweho konta wucźinjeſche na tónju dezembra 1935 1 067 469. To je 1218 kontow wjazy hač na kónzu pśedawjeſchego měśaca. Dobropiśkow a porjeźenjow je ſo w měśacu dezembru 74 637 000 wo 11 841 065 000 hr. ſapiśało. S nich je ſo 9 937 431 000 hriwnow bjes hotowych pjenjes ſaptaćiło. Dobromócęje měśićelow póstoſchekowych kontow wucźinjeſche w pśiſchešłu 640 240 000 hriwnow.

S **Bórka.** Tudyſche wojeſke towaŕſtwo měśeſche ſańdźenu ſobotu w tudyſchim hoſćenju ſwój lětuſchi hłowny awell. Towaŕſtwowy wjednik Keĺ rosptawjeſche, ...e towaŕſtwo 8 ſobuſtawſkich ſhromadźiznow a 4 wu...e ſhromadźiźny měśo. Towaŕſtwo je ſo na 6 nowych ſwjatoczńoſćach wobdźěliło. Na tśeśiniku we ... Kinje je ſobuſtawſtwo wo puczowanſki pokal ſobu wojowało. Dwaj towaŕſchej buſchtaj ſa wožebite ſaſtužby wuſnamjenjenaj. 13 muži wobdźěli ſo na ſtatnym wojeſkim dniu w Kaſſelu. Ssobuſtawſtwo nětko 66 muži po 4 pśiſtupjenjach liczi. 14. měrza budźe ſatoſenſki ſwjedźeń a 10. meje tśelenje wo mýto.

S **Dźěnjikez.** Sańdźenu ſobotu wjeczor měśeſche towaŕſtwo małokalibratych tśelźow pola Dietrichez ſwoju lětnu hłownu ſhromadźiznu. Towaŕſtwowy wjednik M. Nowak poda lětnu rosprawu. Hdyž běśche ſo pśiſhłódna leźownosć ſa tśelnik namakała, bě ſo hnydom ſ jeho twarom ſapoczało. Nježebićinje ſu tśelźy we ſwojim próſdnym cząſu ſańdźene lkto na tutym dźele pomhali. Pśichładny tśelnik, kótryž je nětko dotwarjeny, króńuje tuto dźeło. 3. měrza 1935 ſo pśeni króć tśeleſche. Wot toho cząſa je towaŕſtwo pśechoo wjacy pśecźelow tutoho rjaneho ſporta dobyło. 12 wozbowow do towaŕſtwa pśiſtupi, jenoź dwaj ſo wotpwědźiłichtaj. 18. auguſta 1935 towaŕſtwo ſ pśenjemu ſjawnemu tśelenju wuſtupi, kótreż je ſo ſ rjanym wuſpěchom króńcziło. Towaŕſtwowe miſchtrſtwo je ſebi ſe 108 koleſkami towaŕſch Ota Riedrich dobył. W tutym lěśe budźe ſo wot 1. měrza hač 1. novembra lóźdu njedźelu tśeleć. Na to pokładnik Pawoł Domſchka rosprawu wo pokładni poda. Dale ſo wobſamknu, ſo ſo tśelnik ſe ſjawnym tśelenjom 6. a 7. junija t. l. pożwjeźi. S tym ſo ſhromadźizna króńcźi.

S **Mjeźoſila.** Wjednik a kanzler Adolf Hitler je ſchulerjej Rudhardtej Winſchi ſ naſcheje wěſy wopomnjenſiku medailu ſa wukhowanje ſe ſmjertneho ſtracha ſpożeźił.

S **Brěmjenja.** Sańdźenu ſobotu ſo tudyſcha dobrowólna wohnjowa wobora w Krauſez hoſćenzu k hłownej ſhromadźiźnje ſeźdże. Woborny hejtman Hauſa pśichłomnuch poſtrowi, wožebje wopalneho miſchtra Barcźa. Sawjeźenaŕ towaŕſch Pętſch łětnu rosprawu pśicheźita. W zyłku wotmě ſo 13 wucźowaniow, jene ſhromadźne ſwucźowanje ſ woboru w Khrúćźe a jene wucźowanſke ſwucźowanje. Dwójzn bu wobora k wohnju ſawołana a to pśi wohnju ſtareho drjewa w Margaretzinej Hěźe a k Sendźiwom do Sdźerje. Pśichi tym jónu prěnje a jónu pienieźne mnto dosta. Wobora licźi nětko 15 dobrowólnikow. Pokładniowu rosprawu wobornik Schołta poda, kótaraž ſo pśekojasa. Na to hišće wopalny miſchtr Barcź k pśichitomnym nękotre wutroba... ...wa porcźa.

S **Hołeſchowſkeje Dubrawki.** Na pśeheſadźowanje palneho drjewa na tudomnych honach Niežwacźidłſkeho Inſeſtwa běśche ſo wcźera ſriedu wiele kupzow bliſchcźeje a dalſcheje wokoliny ſeźchło. Ssadźeſche ſo źiwje. Khójnowe kuluchi pkacźachu ſwjetſcha nęchto pśches 7 hriwnow, w nękotrych padach hač do 8 hriwnow. Sa dwajmetrowſke wuźitkowe kuluchi 8—9 hriwnow ſadźachu. Hromada khójnoweje walczjny 4—5 hriwnow płaczeſche. Na pśchedań poſticzene drjewo ſo hładzy wotoły.

S **Hliny.** Sańdźenu njedźelu wotmě w tudyſchim hoſćenzu dobrowólna wohnjowa wobora ſhromadźiznu. Hejtman Pęſan towaŕſchow po poſtrowjazych ſłowach k pśiſheſjenoſći a k ſwěrnemu pśiheſjednemu ſłutkowanju namołwjeſche. S łětnje rosprawy, kótruž ſapiſowaŕ Herbrig wuſcźita, wuthadźa, ſo je wobora 26 aktiwnych a 11 paſſiwnych ſobuſtawow męża. W 9 měſacznych a 1 hłownej ſhromadźiźnje ſo wobkhodne naležnoſcźe rjadowachu a wobernizy ſo wukubłachu. Wichi prubowanju wobora dobre wuſwědźenje dosta. Teź w tutym lěśe njetrjebaſche wobora k haſchenju wujeźć. Pokładnjowu rosprawu wobornik Hantuſch poda. W mejt abo juniju wośwjeśći ſo 10lětny ſakoſenſki ſwjedźeń. Wjeſnjanoſta Pjeſchel we ſwojej narěcźi wuſběhny, ſo gmejna a wobora w najlěpſchej pjchesjebnoſći hromadźe dźěłatej.

S **Barta.** (Wšchednoſć z wo naſchej wěſy.) Sańdźenu póndźelu běśche ſa ſobuſtawy tudyſchoje NSDAP-ſtupiny kaž teź ſa pśchedźěduſtwa towaŕſtwow atd. wukubłanſki kurſus. Pśichi tym ſtronjan Keſſler ſ Barta wo wuniſcu NSDAP rěcźeſche. Potom ſtronjan Mjeſtka wo ſtronjnych naležnoſcźach roſprawjeſche. Stronjan kantor Böhmer na to w domowniſtym pśchednoſchku najpriedy wo tym roſprawjeſche, ſchto wuſjetne mjena w najbliſchej wokoliny wośnamjenjeja a potom wo hiſtoriſtym wuwiću Barta rěcźeſche. S toho ſcźehowaze wuſběhnjemny: Bartſke knjeſtwo běśche wóſcem 500 lět dołho we wobſpśdſtwje ſemianſkeje Gersdorfſkeje ſwójby, pśchećiže na to na 1ótki cząſ na Brabiſ...ſ Hohentkala a wot lěta 1800 prawoſo ſ Pirna-Weſſenſtein-Wolfſtein knjeſtwo wobſedźa. Hdy je ſo zyrkwiniſke źiwjenje we Barcźe ſapoczało, njeda ſo ſ wěſtoſću riec. W lěśe 1537 ſakoji ſo w Barcźe evanneliſka zyrkej. hač ſ Bożim domom, njeje hišćeże zyle ſwjeſczene. Hokle 1704 natwarj ſo prěnja zyrkj. Bźſche bjes wěże, ſwontza ſtejeſche nę...daloko zyrkwje. W lěśe 1768 ſo zyrkwina wěża wótſtawi. We wójniſtim lěśe 1813 ko zyła zyrkej wotpali. Sa knjeſtwo je ſo Bart pśheco derje ſtarał. Jako pśeni wucźeŕ a kantor ſkutkowaſche tu wot lěta 1794 ...n Jenka. Dale Handrij Gejban ſ Zyjeź wot lěta 1782 do 1837. Potom ſcźehowaſche Měrcźin Wilhelm ...ſ a poźdźiſko Wjedrich Bohuwěr Kummer wot 1843 do 1880. Wot 1880 do 1919 běchtaj tu kantor Wieſaŕ a ſ nim wojſchiſchiw uczeŕ Lehmann w ſłużbje. Liczba dźeći wucźinjeſche 1835: 191, 1851: 210, 1905: 229, dźenſa 193. Wot lěta 1855 běśche w Barcźe teź hišćeże trajne pomojne wucźeŕſke měſtno. Stara ſchula w Barcźe, kótraž dźenſa pod ſtatnym ſchkitom ſteji, wot lěta 1664 wobſteji. W njej 1758 Wjedrich Wulki bźdleſche. Sa ſchulſke ſamêry wona hač do 6. meje 1878 ſłużeſche. W lěśe 1835 běśche ſo powuſchitkowna ſchulſka winowatoſć ſawjedźa. Wot tutoho lěta teź ſchulſke pśchedkhadſtwo wobſtejeſche. — Jeho prěnja ſhromadźizna běśche 29. nov. 1835 w karſtim domje. Potajkim pśched 100 lětami.

Z **Ralbic.** Pěskečanske dźěłowe łóhwo hižo dłeśi cas w naſej wſy na melioracjiſkich dźěłach dźeła. Mile wjedro w tutym lěśe je ſpóſnemu pokračowanju dźěłow jara howiło. Dźeła ſo ſkoro ſcyła pśetorhnyć njetrjebachu. Tute dźeła budźa bjez dwěla wšém buram k lépſemu ſłużić.

Krjebje. Dźetowa ſłužba w Nowej Wſy je ... pławjeny pěſt Hamorſkeho hata ſa poſnuſnjenje hoćenja na rauſchez ſtronje wuwoſyła. Nětko ma ſo ſ pěſta je ſtjedź hata wumětła kupka naſtwjacy. Nimo toho ma ſo nowe rěcźnjiſchcźo pśches Hamorſki hat ſa Cźorny Schepz wutyć.

*

S **Filipowa.** Wjeſnjeſtny Wilhelm Bilina chžyſche ſebi w ról wobrjewaju bleſchu ſtrěź. Nadobo bleſcha roſbuchny. Warjaja woda wuſiny ſo na hornje dźěle jeho cźela. Snjeſeńoſeneho ſ cźeźkimi woparjenjemi do khorowinje dowjeſechu.

Pokiwy pyskej a pjeru

schnatternd sprechen šnapotać.

Schnee sněh, hoher Schnee wulki sněh, wulke sněhi. Na horach leža wěčne sněhi. Der Schnee knirscht sněh piska.

Schneewehen, też sněhowe zawěwy (J. L.)

Schnellzug rychlik.

šnica, poprawom snica, šwinc, poprawom: swińe (dokelž na swinjo podobny). Ty sy lěni šwinc Faulpelz, šlink = sliuk (slimak; slim abo šlim Schleim).

Schnürsenkel wjazawka.

šołta pokhadža wot delajoneмskeho Schulte, dokelž delnja němčina nětdy wjele dale k słońcu sahaše hač nětko. Hornjoněmski Schulze (Schuldheiß) by w serbšćinje jako šołca zawostał.

schöngelegene Wiese rjenje położena łuka (nic: leżana).

schöngewachsen wuropny (poprawom: wurupny), schöner Junge wuropach, wuropask.

Schopf khochoł, za khochoł koho hrabnyć, dźerżeć.

Spatna rěč wohańbja kaž wšo špatne. Samo dźiwjo narody dobru rěč haja. Tak pisa indijan: W zymje „nas maćerje wšędnje traš dwě hodźinje rěč našeho splaha (ćornonohaćow) prawje trjebać wučachu. Bjez zmylka a wobrotnje rěčeć móc je njesmrěnje ważne a Indijana —. Dokelž ani knihow ani pisaneje rěče njemějachmy, nas naše maćerje hodźiny dołho starym twórbam a prawidłam naseje rěče pźiwučowachu, a to njebě docyla maličkość — tu bě dźewjeć časowani słowjesow, štyri rody a wósmdźesat wšelkich twórbow“. Też misijonarojo nam wobkrućuja, kak sebi pohanjo wot nich wobknježenje swojeje rěče žadaju. Njedajmy so wohańbić my!

špica Speiche, čě. špic(e), po. szpica, kaš. spica, dł. špica, dr. pol. stapáića (= stpica).

sprochła dawnosć graue Vorzeit.

spjeć so (nic: spjeć so) to rěka: so na pjeće stupać, z pjatomaj so komu stajeć. Njespjećuj so Bohu.

sichtbar sem widźeć być. Wot wonka nieje widźeć, zo by jabluko jědojte było. (nic: nieje ničo „k widźenju“).

sitzen bleiben (= nicht herabfallen) wobsedźeć. Hladaj, zo na konju wobsedźiš!

Sklonuje so z dweju k sebi słušaceju wěcownikow druhdy jeno druhi: Wjesel so, mój bratřik(o) Janko. Knjez sudniko, dowolće. Widźiš krawe(a) Nawku? To su wučeŕ Nawkec dźěći. Donjes to knjezej(ej) fararjej.

skradźu (= z kradźu = z kradnyć, potajnje) ke mši khodźić = so ke mši kradnyć, spokojom (= z pokojom) žiwy być, změrom spać (z měrom).

skradźu nana, njelčo nana ohne Wissen des Vaters cham patre).

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Städtische Freibank Bautzen.

Sonnabend, den 25. Januar 1936, 8—9 Uhr für die Nrn. 301—500: Rohes Rindfleisch Pfd. 30 Pfg., rohes Kalbfleisch Pfd. 35 Pfg.

Die Freibankverwaltung.

Hospodarski rozhlad

Schiwórtk 23. januara 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,483	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,285	100 čěskosł. krónow	10,275
100 šwajc. frankow	60,83	100 franc. frankow	16,37

Barlinska burša 22. januara 1936. Na śwobodnej burśu bě **wobkhod** khětro wobmjeſowany. Najmjeńſche pśichkazy doſpahachu, ſo bychu burſowu wuſkoſoſcź na tu abo tamnu ſtronu pśchemeńiłe. Pobiły pak njeběchu wjetſche hač 0,5 prozentow. Publikum ſo ſwojich we poſtiednim cząſu nabytych hódnoſtkow dźerżi, tola je po ſdaću we wěſtej mérje naſwjećeny a k nowym nakupam njepſchiſtupi. Na wobkhodze wobdźěli ſo tohodla teź we hłownej mérje burſowy wobkhod ſ powołanja. W zyłku pak knjeſeńſche teź dale pśchecźelne ſaſkadne ménjenje. Na rentnych wikach njeje ſo wjele pśchemeńiło.

Barlińſke žitne wulkowiki. Pśichi śłabym poſticźenju bě **wobkhod** na Barlińſkich žitnych wulkowikach dale njeſedomotny. Saſkadne ménjenje bě njedźiwažny toho **wobſtajne.** Barlińſke młyny **maja** ſajim ſa pścheńcu a kupuja po pokaſtach, wobźeje jeli ſo jedna wo dodaczu franko do **młyna.** Rožka ſama je w Barlinje khětro ſajnjerodźena, tola w proviſnzy ſo ko hač dotal ſyniże kupuje. W njekontingentowanych khlěbowych žitach ſu wobroty bjes wuſnama. We wowšu njeje ſo **wobkhod** wožiwił. Teź w pizowańſkich jeczmjenzach bě pśchiwoſa jara ſłaby. Jeczmjenje ſa piwarńe a induſtriju mějachu mérne wiki. Mjeńſche płaczińſnowe poſticźenja ſo jenoź **ſrédka** pśchijachu. Najlépſche druźiny pak ſo jara wobkhodźowachu.

Wožera płaczeńſke w Barlinje zentnar

pśchcźuzy W 8: 9,90 hr., W 9: 9,96 hr., — rožſi R 8: 8,10 hr., R 11: 8,25 hr., — jeczmjenza G 7: 8,35 hr. G 9: 8,60 hr., — wowša H 9: — hr., H 13: 8,20 hr

Dźenźniſke ſłótne wiki w Drjeźdźanach.

Na ſłótne wiki pśchijmachu dźenſa: 5 wołow, 79 krukuwow, 511 cźelatow, 342 wowzow a 136 ſwini. Wołe howjaſeho ſłotu a wowzow je hobkhod bjes wuſnama.

Cźelata mějachu hubjenu wobkhod a płaczińny dale poſuſcźeja. Swińje ſo wjſhe ſa poſtajene krute płaczińny roſdźěleja.

Nękotre płaczińny ſ Drjeźdźanſkich wikow.

Huſny, ſarjeńane 1,15—1,30 hr., łaczki, ſarjane 95 pj. hač 1,20 hr., kury, ſtare ſarjeńane 90—1 hr., młode ſarjeńane 1—1,20 hr., karpy 1 hr., linty 1,60—1,80 hr., ſajbluka 12—45 pj., běrny po puniach 4—5 pj., jěźjna ſobota 12 pj., zyła 12—15 pj., trěn 80 pj., ſołotej 20 hač 25 pj., běły kał 8—10 pj., cźeſwjeny kał 10—12 pj., ſydrojty kał 20—50 pj., pětrſchilła 3 pj., tomaty 40 pj., rapunzki 60 pj., butra 1,42—1,56 hr.

Płaczińny na Barlińskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymjo po tunl abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczińny po złotej hriwnje.

	22. 1.	21. 1.		22. 1.	21. 1.
Pšenca	208,0	208,0	buny	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	171,0	171,0	woka	15,0-15,5	14,7-15,0
ječmjeń now.	227-231	227-231	módre łuniny	8,75-9,25	8,75-9,25
ječmjeń, nat.	—	—	žołte łupiny	12,5-13,0	12,2-12,7
wows	—	—	zeradella	21,0-23,0	21,0-23,0
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńč. muka	27,05	27,05	lany wosušk	8,65	8,65
ržana muka	22,25	22,25	ſuch. truhanč.	—	—
ps. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kruški	8,75-8,80	8,75
rżane „	10,10	10,10	ſyno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana ſłoma		
hroch, Viktor.	21,5-22,5	19,5-20,5	pšeńč. „		
lane ſymjo	—	—	wowſana „		
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5	ječna „		

Płaczizna za pšeńcu za wupłodźerja 8: 198.0 9: 199.0
Płaczizna za rožku za wupłodźerja 8: 162.0 11: 165.0
Płaczizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 167.0 9: 172.0
Płaczizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 164.0

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ w Budyšinje. Zamolwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźeł a přilopk Marko Smoleŕ w Budyšinje a za nawěſtki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. XII. 1935 2256. — W tu khwilu tariſna liſćina čo. 5 płaći.

Mordarstwo na dźešću w Kamjencu

Sćrjedu 22. januara je žo na Kamjenskich ležownoležach pśi Kamjensko-Pólcnjańskej dróży jadny advenśistiske kapały w pólnej brózni cełko nowonarodźenje holcźi namakało. Blizko cełka śejeśne njewšědne wulke tuja kwa. Może žo ja to měcź, so je tam wožoba porodźiła a dźěcźo ležo wostajiła abo prerjeknjeła. Cełkowny nop běśe śranjeny, tchtož je žo jenož mohło tam nastaj stacź. Njemóžne njeje, so žnadź je dźěcźowe cełko hižo jedyn abo dwaj dnjej tam ležało. Wo dźěcźowej maćeri dotal hišće njeje ničo znate. Kaj žo po wobśtejnosćach žnadź, njetrjeba tuta na tóžby pad bycź j Kamjenza, ale je teź móžne, so je w aucu pśijźela a žo tam j porodom pśeke wapiła. Wobydleŕstwo žo prošy, so by na wuja nje tuteho podawka po możnosći žobuskutkowało a podhladne wobkedźowanja kriminalnemu wotdźělenju w Budyšinje abo bliźšej policiji zdźělało. Wdyž žo pśeje, žo wośejwenja jako zyle dowerliwe wobhladuja.

*

S **Lejna.** Saźdźenu žobotu měśeśe dźěcźowa fronta *w tunpdśim* hoćenju filmowy pśedwjedźck, kotremuž žo wieśela rejźa pśiśijamknu. Wopyt bé jara dobry. Najprjedy žo rjany kulturny film „Drjewarjo w Tirolskej“ pokaźa. Po tśich dalšich filmje porcźa wiednik skupiny kantor Jnź j Wotrowa a pokaźa wośebje na wusnam ludoweho žhromadźenstwa, na wotstronjenje wšěch śetarjenych klaćowych rozsdźelow a na źwérne dopjelnjenje winowatośćow. Pśedstajenju pśiśijamknychu žo reje.

Z **Pančic.** Zaźdźenu wutoru wokoło pśipołdnja naša wjes 18 ćežkich lětadłow pśeleća, kótrež w směru do Drježdźan dale lećachu. Lětadła běchu po šesćoch zarjadowano a poskićachu zajimawy napohlad. Wrjeskot motorow bé pohlušacy.

Ze **Serbskich Pazlic.** Zaźdźenu njedźelu měješe tu wojeŕske towaŕstwo za Njebjelćicy a wokolinu swoju mešaćnu zhromadźiznu. Po postrowjacych słowach pśesydy bura Šołty žadaše tutón, zo bychu so zhromadźizny prawje bohaće wopytale.

S **Bukowza.** Saźdźenu šchtwórtk wumrě tu najstaršchi wobydleŕ našeje wśu, khěžkaŕ Alwin Nječa. Semrěty Wujedźanskemu wojeŕskemu towaŕstwu we Wujejdše pśiśijamknješe. W februaru by jwój žlěborny kwaź a žwoje 80. narodniny wošwjeśiź.

*

S **Nitrjscha.** (Woheń.) Wutoru wječor krótko do 11 hodźin žo nadobo k wobnjej trubješe. W Ehrlichej fabrizy niedaloko dwórnišchća žo paleše, a to kólnja, kotraž mjes domkim a dołhim fabrikśikim twarjenjom khejt. Khlěwy, kiž žo kólni pśiśijamknu, běchu hižo pokne kura, tola mózaźu śkót a pjerinu j njeho wuhnaŕ. Hdyž běchu teź wokolne žnjkawy pśiśikwatałe, běśe śtrach, kotryž wošebje domkemu hrožeśe, wotwobroćeny. Kak je woheń nastał, njeje žo dotal swěsćiło. Schkoda je jara wulka.

Budyske stawniske powěsće

Sćrjedu 22. januara 1936.

Narodźili žu žo: 16. 1. Doźe Maksej Pětšchyn, ratarskemu dźěkaćerjerjej w Hornim Munjowje, žyn. — 19. 1. Kurtej Waltarjej Krebśej, cźažnikarjej, žyn. — 22. 1. Eberhardej Kerli Augustej Grunzy, radźinemu pósełnikej, žynaj.

Wumrěłoj staj: 21. 1. Helena Augusta Jeńzyna rodź. Njenćjez, mandźelska bura we Lutpjanskej Dubrawźy, 30 lět. — 22. 1. Marja Ernestina Müllerowa rodź. Urbanez, mandźelska invalidneho rentnarja, 77 lět.

Radio

Pjatk 24. januara žo žłyšchi:

Königswusterhausen. Nimo šnateho wšchědneho programma: 6,30 wjeśoły ranšchi konzert. 11,40 sa bura. 18,40 wožiwjenje hospodaŕstwa a žiwjenje. 20,10 wjeśoła hodźina „Seleny je tydźeń“. 21 ouverturu, kiž žo rad žłyšchi.

Lipsk. Nimo šnateho wšchědneho programma: 6,30 ranšchi konzert. 7,30 sa bura. 8,20 sa hospoźu. 11,45 sa bura. 15,50 a 17,00 hospodaŕske powěsće. 17,40 žydźeŕski śkutk Bjedricha Wulkeho. 18 Lipšcźanšći kaleidoskop. 20,10 wječor wšchelcźijnow k śpśechnemu śkutka šymśleje pomoźy. 9,30 rěcź generała lětarjow Goeringa wo powětrownym šchćicu.

Hišchcze ważne j dujewego programma: Barlin: 20,10 rjekowisko-romantiska opera „Aurora“. Frankfurt 20,10 šabawny konzert. Stuttgart 20,10 pišany wojeŕski wječor. Minichow 20,10 opera „Rjana Galathe“. Wien 19,15 „Tiefland“. Warschawa 20 šymfoniski konzert.

Přilopk

Lawina šahrjeba 80 japanšich dźěkaćerjerjow

80 dźěkaćerjerjow, kotśiž wuprózdnjowaze dźěła na Tjuruga-Nitgatakej želežnišćej cźarje šatatrachu, hobrśta lawina saźypny. Dotal 4 morwych je žněha wuciśnychu. 36 muži je dotal njenamakanych. Njeśtykšchana šyma a wulke žněhowcze dale traje. Wulka šyma je wjele wobhadnych njeśbožow šawinowała.

Nacźowjeśti wulhowaŕšći cźin.

Na cźeńkim lodze měšchćanšćeho parka w Laytonje w *połnóžnym* Londonje cźrjóda dźěcźi po lodze běhaśche, kaž daloko do śtśedź jśora doźahaśche. Pśichmnychu žo hromadźe sa ruzy a běžachu potom šhromadnje pśechezo dale wot brjoha. Lód žo pśekelama a 7 hólzow padny do wody. Dźěcźi wóśe wo pomoź wołachu. Woda bé hłuboka, a njeśbožo bé žo nětko 30 metrow wot brjoha śtało. Pśchi žakośtnych śtróželach pśchi brjoźy pśichiźdźe młody muž na kole nimo. Hnydom wobśtejnośće pśchewidźawšchi śkočźi j koleśa a łehny žo na lód. Pomału łeśeśe do pśedka, běśe pak ledy 5 metrow žo do pśedka dośtał, lód wjazy njedźeržeśe. Hdyž bé podarmo śpytał na śtronu pśchelamanych dźěcźi žo pśches lód pśchedobyćź, pśuwaśe k nim, lodowe śchkrutu na bok žuwajo. Skónčnje žo k nim pśchedoby a wšchě dźěcźi žo jemu na ruzy a draśtu spowěśchachu. Haźkunjeź bé jara dobry pśuwaŕ, jeho tuta 7króćna cźeźa po wodu cźeńnjeśe. Jenož pomału blizachu žo wulkowaŕ a wulkowani k brjohej. Hladajźy jeho mozy woteběrachu. Nadobo žo podnuri. Tola na to dwaj bruhaj młodaj muźej, kotrajź žo pśchiwjasaćj daśchtaj, do wody śkoćźišchtaj a wućahnyśchtaj wšchěch na žuhe. Młody muž, kiž bé tak rjekowaśaj wo žiwjenje pśchelamanych dźěcźi wojowaŕ, dyrbjeśe žo do khorownje pśchewjesćź, hdźeź žo jara wo jeho žiwjenje boja.

Njemałe śtrózele.

Wěśty William Guerson njeběśe 20 lět dołho wjazy doma pobył. Jako žo nětko njedawno do žiwjeje maśeje ródneje wjeśki w Oklahoma wrócźi, cźuwśe žo najprjedy jónu wobhonicź, śchtó je nětko dozrała hišchcze j tamnych ludźi žiwy, kotrychź šnajeśe. Tuž žebi mužśeśe, so naj-

muźdrišcho śejini. Dyr [illegible] wokne pohrjebnišćo wopyta. Kak wulke par bśeśe jeho pśechwapjenje, hdyž po cźichim maknym pohrjebnišću krocźo nadobo pśeds žwoim žamknym rowom śtejeśe!

Wón hnydom sa naležnośćut śledźiwšchi dyrbjeśe šwěśćicź, so běchu jeho j nětkajšim druhim muźśim šamjenili, kotrehož běchu morwehho na dróży namakali. Była wjeź běśe tehdy pśichśicha, jako na marach śtejeśe. Wšchitzy bjes wuwjeza běchu jeho jako Williama Guersona spóšnali. A tola běchu žo wšchitzy mylili . . . j.

Poslednje politiske powěsće

Eden w radze Swjasła ludow wo Gdańšku rěcźał.

Rada Swjasła ludow je žo žrjedu dopołdnja w tajnym pożedźenju j naležnośću Gdańskeho žwobodneho śtata šaběrała. Jendźelski žwonkowny minister Eden rozmołwu wotewri a Gdańśke połožnje powšchitkownje pohódnośćeśe.

Wón rjekny, so žo praśchenja na poměr mjes Gdańskom a Pólšku njepocźahuja. Sa to pak ma žo rada je žranjejom wuśtawy šaběrać, na kotrež Gdańśke kśeśćijańśtwo pjeza dźiwako njeje. Edenowe wupady pśechećijnje knježeŕśtwu, kiž žo na wjeśchinu Gdańskeho wobydleŕstwa złožuje, běchu tak powšchitkowne a pśechwidne, so je wótrośej jeho žłowow pśchi pobrachowanju pozitiwnych dopołnjowćim śpodźiwnišcha.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Der Bürgermeister zu Camnau hat um Genehmigung zur Einziehung des über die Flurstücke 319 a b, 319 c d, 319 f, 321 a b, 324, 324 a, 325 der Flur Camnau führenden Fußweges nachgesucht.

Einwendungen hiergegen sind binnen 3 Wochen bei mir anzubringen.

Bautzen, am 21. Januar 1936.

Der Amtshauptmann.

Towaŕstwowski powěsćnik.

Khelno. Serbske towaŕstwo „Domizna“ ma njedźelu 26. januara wječor ½8 hodźin pola Sěcec swoju hłownu zhromadźiznu. Pśekwapjenja kaž kóždołětnje a śwětłowobrazy. Wobdźělmy so tohodla w cyłku. Předsydstwo.

Lichań. „Serničzka“ śpěwa šchtwórtk wječor we 8 hodź pola Nowakez w Huczinje. Pśichindźće wšchitzy!

Njeswačidło. Serbske towaŕstwo „Jutrnica“ ma njedźelu 26. januara pop. w 3 hodź. w knjeźim hośeńcu swoje měšačne posedźenje. Přednošk je pśilubjeny. Bohate wobdźělenje wočakuje předsyda.

Olympiska dróha žo wobkhadej pśchepodała.

S prěnjej jěźbu, na kotrejź žo teź mjes druhimi župny wjednik Wagner a druhi cźeśtni hośćo wobdźělichu, je žo olympiska autowa dróha j Mnichowa do Garmišcha-Partenkirchena wobkhodej pśchepodała. (Weltbild, M.)

Žonjace

šlypfry 35
suknje
šórcuchi
drasty
pulovry
rukajcy
nohajcy
bluzy

A. Bokelmann

naślědnik – mějićel Curt Müller
w Budyšinje
na Serbskich hriebjach 2
Założene 1892

Kórske hłatki
(Alpenveilchen)
Azalcie :: Tulpy
Primele
we wulkim wubjerku pola firmy
Hermann Dienemann
zahrodnistwo w Budyšinje 111
na Kami, bliz 43, wótrko Driew. wikow

Herbska gryčhta we Wudworju
Sobotu, 25. januara, a njedźelu, 26. januara
„Ptači kwas“. Sobotu wot 8 hodźin
110 Wutrobnje přeprošujetaj **Jurij Noack a mandźelska**

Znajeće hižo nowu 108
Zündapp D.B. 200, modeli 1936?
Ptači 540,— hr. Wobhladanje bjez nućenja ke kupjenju
Richard Kieschnick, wikowańja z motorskimi a ježdnymi kołami w Budyšinje na Hošic hasy 17

Dojedu zaso z čerstwym transportom
žrěbjatow,
1- hač 3lětnymi, teź z konjemi do dźěła a na rolu, a tute w swojej filijalcy w Budyšinje w hoscźencu „K markhrabi“ pjatk, 24. januara, z połnym rukowanjom po znatych tunich płaćiznach předawam, teź zamjenjam. — Zdobom mam w swoim hłownym wobkhodźe w Drježdźanach wulki wubjerk lohkich a sylnišich dźěłańskich koni na předaj. 109
Paul Grosch. wikowańja ze skotom a konjemi w Drježdźanach-N., Hechtstraße 30
telefon 50628, priedy Franz Augustin. Telefon Budyšin 3665

Kedźbu! Omnibus „Korzymska łastojčka“
26. januara wuka **wosebita jězba do Barlina.** Wobhladanje „Zelenoho tydźenja“ a „Hońtwinskeje wustajeńcy“. Kołojězba přez Barlin. Nazhońće wjednistwo. Wotjězba ½5 hodźin. Płaći 7,50 hriwnow.
Wo prawje bórzomne zamołwjenje proša Alfred Kadner, cigarowy wobkhod w Budyšinje na Žitnych wikach, telefon 3905, wyšši wučeŕ Słodeńk w Pančicach, Maks Nowotny w Korzymju, telefon 220. 100

Dźensa nowa
Berliner Illustrirte
dostanjeće w Serbskej knihaŕni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin“
Jenož **20 pj.**

Mužace
košle
spódnje kholowe
štrykowane lacle
pulovry, zoki
zwjeršne košle

A. Bokelmann
naślědnik
mějićel Curt Müller
w Budyšinje – na Serbskich hriebjach 2
Założene 1892

Štóž w „Serbsk. Nowinach“ swoje twe njeposkiźa, nadpisuje abo je njewotpo Tohodlan emóže nichtó ma něšto na předaj, to w nawěšku w „Serb. Nowinach“ činić!

Přiloha k čisłu 19

SERBSKE NOWINY

Štwórtk 23. januara 1936

Z Budyskeho wokrjesa

Poſpjedźenſka rosprawa wokrjeſneho wubjerka 20. januara 1936.

Pod pſchedpołdnjowym hamtſkeho hejtmana dr. Sieverta wotmě ſo pondźelu dopołdnja w hamtſkim hejtmanſtwje prěnje ſjawne poſpjedźenje wokrjeſneho wubjerka w tutym lěcźe. Na poſpjedźenju wobdźělichu ſo tež wuſnamni ſaſtupjerjo ſtrony. Hamtſki hejtman na ſpočatku knjeſerſtwoweho radźiceła ſwobodn. knjeſa dr. ſ Fritſcha pſchedſtajł, kotryž bě 16. januara do ſkužby w hamtſkim hejtmanſtwje ſtupił. Hamtſki hejtman dr. Sievert na ſpočatku poſpjedźenja na to pokaſa, ſo je wokrjeſ tež w nowym lěcźe ſe ſkłubom wuſtupił, ſo chże kaž w ſaſchkich lětach wšě mozy nałožić a na wjednikowym natwarnym dźele pilnje ſobu pomhać. W ſaſchkim lěcźe wudate ſakonje (woborny ſakoń, nowy gmejnſki porjad a Nürnbergſke ſakonje) budźa tež wokrjeſ w nowym lěcźe pſched nowe nadawki ſtajeć.

Pſched ſaſtupjenjom do dnjoweho porjada poda hamtſki hejtman dr. Sievert krótki pſchehlad wo nětčišćim ſtawje bjesdźěłoſcźe. Mamy we wokrjeſu make pſchibywanje bjesdźěłoſcźe, kotraž ma ſwoju pſchičinu w tym, ſo ſo dotal zyła rjada nuſowych dźěłow nje ſthwaliła. To pak je ſo nětko ſtako, tak ſo ma ſo po ſapoſrjedźenju tutych dźěłow tež ſ wotebjeranjom bjesdźěłnych liczić. Němſke knjeſerſtwo je tež dowidźało, ſo runje Saſka jako namjetny kraj wulku podpjeru trjeba. Sa wošebitu akciju pſchi rosdawanju nuſowych dźěłow na wošebje potrjebne gmejny, kotrejž nieſamóża ſe ſwěbje ſrědki ſwjeći, je ſo, kaž znate, ſa Saſku jenož 50 000 dźěłowych dnjow ſnamakało. S tutych je ſo Budyſkemu wokrjeſej 38 562 pſchidźěliło. Tute dźěła ſo na ſcźěhowazej gmejny rozdźěla: regulowanſke dźěła rěcźi Wjaſoſzy, druha dźěłba we Wjaſoſzy (29 000 dźěłowych dnjow a 295 000 hriwnow), kanaliſazija w Sakowſkim ſydliſchcźu (3692 dźěłowych dnjow a 3046 hriwnow), regulazija Subornicźanſkeje rěcźi a wupjelnjenje hrjebje 2240 dźěłowych dnjow a 1400 hr., plaſtrowanje Nowomeſchcźanſkeje dróhi w Biſkopizach (2880 dźěłowych dnjow a 34 500 hr.) a roſchěrjenje nowomeſchcźanſkeje dróhi w Biſkopizach 770 dźěłowych dnjow a 4797 hr. Nimo teho pak je ſo hamtſkemu hejtmanſtwu poradźiło, dalſche objekty ſ wospjetnej pomoc hoſpodarſkeho miniſterſtwa pſchetołczić. Jedna ſo tu wo roſchěrjenje a powyſchenje na lěwym boku Kamjenſkeje dróhi w Biſkopizach (1918 dźěłowych dnjow a 17 700 hr.) a plaſtrowanje Delmanſkeje dróhi w Biſkopizach (1790 dźěłowych dnjow a 10 000 hr.) S tutych wošebitych akcijow pſchipadnu wokrjeſej dalſche dźěła, wuczinjaze 45 600 dźěłowych dnjow a 423 303 hriwnow. Tute wošebite dźěła maja ſo hač do 21. měrca 1936 pſchewjeſć. Wobſkutkuje pak ſo, jo ſo tuta termija podlěchi.

S 10. dźěłu krajnych frědkow ſa wołóženje ſpomoženſkich cźełow wokrjeſej 22 000 hr. pſchipadnje. Wo podpjerje ſwójſkow ſa wſchěch, kiž we wójſku a w dźěłowej ſłužbje ſłuża, je ſtatny miniſter ſnutſkownych naležnoſcźow dr. Frick mukaſ wudał, ſo maja wſchě potrjebne ſwójby, kotrychž ſeźinjeſ cźeſtnu ſłužbu we wójſku abo w dźěłowej ſłužbje wukonja, prawo na podpjeru. Jedna ſo powſchitkownje wo poſkićenje poſchitkownych podpjerow a k tomu 25 proz. Rosdźělenje wokrjeſ pſchewjedźe.

Po rospominanju nětkotrych druhich naležnoſcźow ſthwali ſo 5 ſadoſcźow wo korczmarſku konzeſiju. Pola ſadoſcźow Arnoſchta Türicha we Wulkich Dubjezach cźišćo 22 a Hany Schneiderez w Porchſzach w dźělu Nowych Porchſzi jedna ſo wo pſchenjeſenje konzeſije w polnym wóſahu. Pola ſadoſcźow Arnoſchta Helda w Kóſtach a Elſu Rudolfez w Gnaſſezach jedna ſo wo pſchiwolenje konzeſije w dotalnym wobſahu. Niedźiwajcy teho pak ma ſo nanjetowane roſchěrjenje wuczepowego prawa wokrjeſnemu hejtmanſtwu dowrośdać a ſa pſchipad pſchiwolenja hamtſke hejtmanſtwo dowolnoſcź k tomu dać. Poſledne pſaći tež wo ſadoſcźi Richarda Webera w Njeſwačzidle.

Stawnemu poſpjedźenju pſchitamkny ſo tajne.

Potajnstwo stotnika Sekulowiča

Lětdźeſatki dołho bě cźornohórſki wjerch Nikita I., ſyn Měrka Petrowicźa, wołudy makeho horateho kraja wodźił.

W lěcźe 1908 pak k porjadnej a jara žiwej revoluzyji dóſtdźe, kotraž ſo na nicźo druheho njeměrjeſche, hač Nikitu ſ tróna wuhnaca. Poſdźiſcho drje rěkaſche, ſo ſu zyły ſbožk jenož bliſchi dowěrnizy Nikity naſchkakali, ſo mohli wěſtych njepſchijomnych dopředkarjow na łohke waſchnje wotbyć. Wěz njeje ſo jenje zyle wujaſnika; wěſte jenož je, ſo ſbožk hnydom w ſpočatku podujchu, wulku liczbu ſapſchiſahanjow ſajachu, ſ kraja wupokaſachu abo ſamo ſatělichu.

Jedyn ſe k ſmjerczi ſaſudźenych běſche młody ſtotnik Sekulowicź, kotryž běſche dla ſwojeje wjeſoleje myzle pola towaršichow a pſchedſtajenych powſchitkownje wobluboważny. Někto pak jeho winowachu, ſo je ſ někotrymi ſbožkarjemi w ſwiſku ſtał, a jeneho dnja widźeſche ſo někto, wobdaty ſ wotprawjeniſej ſtražu a pſchewodźany ſ mulowej karu, na kotrejž jednory kaſchcź ſtejeſche, po puczu k tamnej ſadnjej muri wjerchowſkeho palaza, pſched kotrymž běchu poſledne dny hižo wospjet wutſele ſłyſchcź byłe.

Sćmjertny pucź tež pola wobydlerſtwa wobluboważneho Sekulowicźa běſche ſrudna ſenſazija ſa Cetinju, a na naměſcźe pſched palazom bě ſo wulka ſyła ludźi ſhromadźiła. S połhmurjenym mjeſwoczom na offizéra a jeho wojakow ſhladowachu, kotříž dyrbjachu krutu wuzug nad ſtotnikom wukonjeć, a wozi wjele ſónſkich, kotrež rjanehu młodeho ſtotnika wuhladajo ſo hewak błyſchcźachu, ſo dźenża, hdyž jeho takle widźachu, ſe ſylzami pjelnjacźu. Ale hdyž běſche cźah runje pſched hłowne wrota palaza pſchiſchoł, ſo nješchto pſcheſklapjazeho ſta.

Sekulowicź roſkaſowarja ſtraże ſ wótrym hłoſom namołwi, ſo by ſaſtacź pſchikaſał. Wón, k ſmjerczi ſaſudźeny, dyrbi pſched ſwojim końzom wjerchej hiſchcźe wulke a ważne potajnſtwo ſdźělicź.

Wjerchowemu pſchiboczneniu ſtražnikej, kotryž khěſſje pſchikhwata, Sekulowicźowe žadanje wojſewichu. Wón ſo tuž hnydom do palaza poda. Ale bórſy ſo dołhi ſtražnik ſ wotmołwu ſwojeho knjeſa wrócźi, ſo dyrbi winik tu, ſchtoż ma na wutrobje, roſkaſowarjej ſtraże dowěricź.

„Pſched tym chyſt mje ſwjaty Nepomuk ſchtitacź“, Sekulowicź raſne ſawoła, „nihdy na nihdy ſo tole njeſtanje! Jenož wjerchej ſamemu móžu a ſmějm ſwoje potajnſtwo ſdźělicź. Praj jemu, ſo njebych ſaneho pokoja pod ſemju namakał, dyrbjał-li ſwoje potajnſtwo ſobu do rowa wſacź!“

Sſkowa mjes ludom najwjetſchi njeměr ſoudźichu. Hłoſzu běchu ſłyſchcź, jo je to wulka njeczłowjeſkoſcź, njechadźa-li poſlednje pſcheczo mohtrjej mrějazeho dopjelnicź. Roſkaſowar ſtraże ſo dołho ſe ſtužbu ſaſtawazym wjerchowym offizérom roſmołwjeſche; pjerjanika wołpjeſ k wjerchej pópſtachu, a — hlej tu! — někotre mjeſchčiny poidźiſcho ſo Nikitowu nadobżny pſchikrućnik pokaſawſchi ſ tym njepſcheczelnym hłoſom ſawoła: „Horje k wjerchej!“

Napjatoſcź mjes ludom na naměſcźe ſwój wjerſchk dozpě, jako ſaſudźeneho do palaza wjedźechu. Schto drje może bycź, ſchtoż ma njeſlubomny ſwojemu wjerchej rjeź? Kajke cźemne potajnſtwo to běſche, kotrež chże w ſwojej poſledniej hodźinje hiſchcźe pſcheradźicź? Lud ſebi wo najſpodźiwniſchich wěſkach powedaſche, jako Sekulowicźa do pſchijimańſkeje wjerchowikeje ſjiwy wjedźechu. Wo ſtwje, kotraž běſche po turkowſkim waſchnju wuhotowana, na niſkim turkowſkim konopeju pſchi ſcźěnje, dołżoni a žebjewšdomi wójwodźo a łodźkojo žedźachu; w jich hrjedźiſchcźu, kaž ſtajnje pſchi niſkich nurjowanych kachličkach, ſebi Nikita ſwój turkowſki kuſej pſchihotowaſche.

Stary wjerch wócźku lědy wot ſwojeho ważneho dźěła wotwobrocźi, jako Sekulowicź ſe ſputantymaj rukomaj pſched nim ſtejeſche. Wón jenož ſ krótka a ſe ſapjećom rjekny: „Rěcź!“

„Njemóžno, mój wjerchu!“ daſche ſo jatk w pſchitomnoſcźi pſcheſłapjenych wójwodow ſłyſchcź. „Schtož mam Cźi rjeź, žanych pſchipoſłucharjow njeſnjeſe!“

Knjeſiczer Cźornohórzow ſwoje ſnamjo da, a knjeſykojo, runje tak wcźipni na ſdźělenje ſ ſmjerczi ſaſudźeneho kaž ludźo wonka na naměſtnje, ſo mórcźo wrócźo ſcźahnychu. Też Nikitowa wcźipnoſcź nětkole ſe Sekulowicźowym ſadźerżenjom roſcźeſche, ale wón njechaſche to bojedła pytnyć dacź, a ſ poſdaćnej ſcźerpliwoſcźu ſo ſaſo ſwojemu dźěłu pſchiwobrocźi. Njedźiwajcy teho Sekulowicźowe wótre wócźko ſpóſna, kak běſche napjatoſcź ſtarzowe mjeſwoczo pſchemeńka. Słónczne Nikita ſwojej wócźy poſběže: „Nó, cźehodła njerěcźiſch?“

Natwar „Seleneho tydźenja“.

Pohlad do maſchinownje na Kěžorſtej dróhy w Barlinje, kotraž dźěł wulkeje wuſtajeńcy němſkeho rataſtwa twori. Pſchihoty ſu ſo tu nimale dokónczyłe. (Deutiſche Preſſe-Fotozentrale, M.)

Biskop dr. theol. Jurij Łuſcźanski

K jeho 30. posmjertninam.

Biskop Łuſcźanski wukhadźeše z ryzy-ſerbſkeho kraja, z ryzy-ſerbſkeje wosady a dobreho ſerbſkeho doma. We Wotrowje, tamnej luboznej wjeſcy, kotraž ſo ze ſwojej miłej cyrkwičku pod hórku tula, kaž kurjatko pod křidłom paty, ſo narodźi Łuſcźanski 8. novembra 1839. Jeho khutny raz žiwjenja, jeho pokorne waſnje, jeho miła a dobra wutroba ſu kaž ſwjate dary, kotrež běchu ſo jemu w dobrej, ſprawnej, woprawdźe kreſcźanſkej a ſerbſkej ſwójbje namrěłe. Mały Jurk běše najmłódſi ſyn, najmłódše dźěćco ſprawneju a bohabojazneju ſtarſeju, kotraž mějeſtaj hiſče tŕoch druhich ſynow a dwě dźowcy. Jena z njeju běše hižo wudata, hdyž ſo mały Jurk narodźi.

We Wotrowje najprjedy wopytowaše hólčec tamniſu wjeſnu ſulu, potom přindźe na tachantſku ſulu w Budyſinje, w kotrejž ſo za jene lěto tak derje wukonja, zo móžeše wyſše wukubłowanje na praeparandze tudomneho katolſkeho ſeminara započeć. Zo by ſo na powolanje, kotrež bě ſebi hižo jako dźěćco wuzwolił, dale přihotował, nastupi młodźeńc puć, po kotrymž 200 lět dołho ſerbſcy katolſcy młodźenzojo, přichodni duchowni, kročachu, puć do Prahi. Tam młodźenc zaſtupi do Serbſkeho ſeminara a wopytowaše jako khowańc tuteho ſtaroſławneho ſerbſkeho wuſtawa najprjedy 6 lět małoſtronſki gymnazij a po khwalbnje wobſtatym maturitatnym pruhowanju 3 lěta Prażſku univerſitu. Swoje ſtudije w Prazy z wulkej khwalbu dokonjawši poda ſo 1865 po přeću ſwojeho biſkopa Forwerka hiſče na jene lěto do arcybiſkopſkeho ſeminara w Kólnje, kiž bě tehdom woſebiče ſławny, zo by ſo w přihotowanju na ważne powołanje hiſče dokładniſo wudokonjał.

22. ſeptembra 1866 wot biſkopa Forwerka na měſnika wuſwjećeny, ſwjećeſe naſlědowacu njedźelu we Wotrowje ſwoju prěnju Božu mšu. Prěnje duchowńſke městno dosta Łuſcźanski jako kaplan w Ralbicach. Wottam jeho powoła dowěra duchowneje wyſnoſce za kaplana do Budyſina, hdźež hač do lěta 1877 z fararjom Hórnikom dźěłaše. W ſpomnjenym lěće bě praeſes Serbſkeho ſeminara Pallmann w Prazy wumrěł, a na kotrehož městno duchowna wyſnoſć Łuſcźanſkeho pósła. Kak wuſtojnje je ſwoju ważnu ſłužbu tam zaſtawał, je z teho widźeć, zo Prażſki arcybiſkop kardinal wjerch Schwarzenberg jeho 1884 za arcybiſkopſkeho notara a Budyſke tachantſtwo 1891 za ſwojeho čeſtneho kanonika pomjenowa. Sydomnaće lět, hač do 1894, běše Łuſcźanski praezes Serbſkeho ſeminara.

Po ſmjerći ſcholaſtika Michała Hórnika (22. febr. 1894) bu Łuſcźanski jeho naſlědnik w kapitoli ſwj. Pětra w Budyſinje. Z tym přija ważne zaſtojnſtwo a też wšu móc zaſtaji, zo by we wodźenju dioecesy ſobu dźěłał. W lěće 1898 poſtupi na dostojnſtwo kantora. Dokelž bě biſkop a tachant Wahl do khoroſce zapadnył, kotraž jemu nawjedowanje dioecesy njemóžne ſčini, pomjenowa bamž Łuſcźanſkeho 6. ſeptembra 1900 za duchowneho adminiſtratora we Łužiſkej dioecesy a ſpožči jemu 28. meje 1901 też połnomóc firmować, lěto pozdźiſo pak pomjenowa jeho za japoſtołſkeho protonotara. W lěće 1903 ſcźehwaše pomjenowanje Łuſcźanſkeho za biſkopa. Biſkopſku ſwjećinu Łuſcźanski dosta 19. měrca 1904 w biſkopſkej cyrkwi we Wrótſławju wot kardinala Koppa. Biſkop a tachant Wahl, kotryž běše tak dołho cźežcy khory był, 6. junija 1905 wumrě; na to bu biſkop Łuſcźanski też z tachantom Budyſkeje kapitole a přeſydli ſo w Budyſinje na tachantſtwo.

Łuſcźanski běše wurjadny duchowny. Stóž měješe přileżnoſć, jeho w ſłužbje Božej wobkedźbować, abo z nim bliže wobkhadźować, do jeho wutroby pohladać, dyrbješe tule nježnu, pobožnu, pokornu dušu wobdźiwać.

Z njewšědnej horliwoſcu a ſwěru přimny ſo, do Budyſina powołany, zarjadowanja Łużiſkeje dioecesy, najprjedy pod biſkopom Wahlom, pozdźiſo ſamoſtatnje. Jenož z krótka ſpomniwši na wulku kedźbnoſć a wobwrótnoſć, z kotrejž je tachantſke hoſpodarſke naležnoſce wjacy lět wobſtaral a też hewak ſrědki za mnohe a přeco nowe potrěbnoſce

„Chžu rěčeć“. Sekulowićej wotmołwi, ale nit, dóniž žym sputany kaž bjesćesiny wschódny poduch. Moje potajstwo žaneho wobarbjazeho położenja njeczerwi. Hišćcze jónu chžu jako žwobodny muž psched Tobu stacź. Abo bojišch žnadź žo —?“

Pšche wschu měru wcźipny Nikita tuž postanywschi Sekulowicza najprjedy se žwojim wóčkom wot pjaty hacź do hłowy měrjeschе, so by młodemu sbźžarjej na to puta wotewsał.

Potom žo šaža na žwoje městno podajo pokny wocźakowanja na štotnika pohladny. Tu pak žo nješchto zyle njewocźakowaneho poda. Sekulowićej ſ jenej žadu k wokmu skocźiwschi jo wocźini a k rosbudźenym šołam ludu na namęstnje dele pschiwoła: „Kunje je mi nasch mitokscźiwy wjerch žiwjenje darił! Njech je dołho žiwy nášch roskašowar!“

Tyžazyhłóšny wyk tute žłowa ludoweho lubuschka sbudźichu. „Njech je žiwy gospodar, vivat Nikita!“ ſ wuschomaj wjercha klinczeschе, kotryž hakle sa wokomikami jamuczenja spóšna, so bě žo jemu runje nješchto stało, schtož wyšokej mudrosći arzywótzowskeho žamokniježerja malo pschiješej a schtož dyrbjeschе tohodla wopravdźe hłuboke — „Potajstwo“ wotcźaź: mjenujsy, so bě žo jemu hódnje kaža pšches wuschi sćahnyła.

Pschetož: „Štomo wjercha steji runja sornowzej“, — ak cźornowórske pschiškłowo rěka, a pšched spramnym ludom by hubjeny sacźišćchcź cźinilo, by-li nětkole žwoje — hacźrunjež wot Sekulowicza wumyšlene — wjerchowske žłowo se žmilnosće wrócźo wsał. Ale samjersany běschе, so bě žo takle pschekwapicź dał, a wón se šubami sakuzujo na Sekulowicza sawoła: „Cźertowiki thadła! Cźiń, so mi ſ wocźow pschiždżeš! Sy-li jutje hišćcze w kraju, potom njemóža cźi też twoje schcźipy wjazy pomhacź!“

Hnydom po tym pak wón majestotnje k wokmu krocźeschе a pokasa žwoje najmilosćiwischе mjeschwocźo, so by holdowanja ludu pschijimał.

Wósmodobjo a łodyžojo dwora žamžmy wjerchor žwojim žonam wo Nikitowej mohrjej hróšnu sbudźajej mjeścźiwosći powědachu. Pschetož žaneho žłowocźka žwojim wupruhowanym poradźerjam wo potajstwje njepschepradźi, kotrež je jemu młody štotnik Sekulowicź žźělźiwschi žiwjenje darjene dóstał. Cźim mjenje je krolumieć, so je žo Nikita tutón dźeń po špocźatnych wusdacźach a waschnjach wospjet wótsje žmjał. Na kolena kleškajo je žmějo wótsje žam se žobu powědał a pschezo sašo rjekł: „Sakłepany thadła, wopravdźe sakłepany thadła, tónle Sekulowicź . . . !“

Přilopk

Pjenjesnykazeršu dźěławinju wuslědźili.

Pšched nětkotrymi dnjemi žo kedźbliwej pschedawarzy wobthoda ſ wolmjanymi tworami w Lipšku poradźi, pjenjesnykazeršu zwólbu šwjećicź. Do wobthoda žona pschinidże, kotraž dyžschе nohajzy kupicź a je ſ 5 hrivnakom šaplacźicź. Pschedawarka na to pokaša, so je pjenjes wopacźny, na cźož žona dwajhrivnak poticźi, kotryž pak pschedawarka tehorunja jako wopacźny špóšna. Na to žona pjenjesły wrócźo wša a rjekny, so je šašo tam donješe, hdźež je dostała. Pschedawarka pak, kotrejž žo to wschо špodźiwne sdasche, jćźěhowaschе žonu na dróły. Nadobo stupi muž k pschedawarcźy, jej šašaso, so njeby žonu pschesćěhała. Tuta pak žo njedaše samplicź, šawoła kolejarja, so by sa mužom schoł, a žo wo to poštarał, so jeho policija šwjećcźi. Mjes tym pschedawarka žonu hacź do Plagwitz ſćěhowaschе. Tam žo jej poradźi, žonu policiji pschepodacź. Po šwjećcźenjach kriminalneje policije, je ta na šamžmym dnju hišćcze 3. wobobu šajała, kotraž běschе pschi špotowjenju wopacźnych pjenjes pomhała a pola kotrejej žo zyły material, kotryž běschе žo sa špotowjenje wopacźnych pjenjes wužił a wjele hotowych wopacźnych pjenjes namaka. Wschе cźašane wězy žo statnemu rěcźnistwu pschepodachu.

Sadobywarjo sa 2365 hriwnow kožuschinow kradnyli.

W nozy k žrjedźe žu žo paduschi do kožuschinoweho wobthoda w Lipšku na Raušchej dróły cźo. 2 dobyli. Pschi tym wono do klamow wutłócźichu, a wot tam do klamow salešpwschi žu tam sa 2365 hriwnow drohotnych kožuchow kradnyli.

Schulske prózdniny w lěcźe 1936.

Prózdniny w schulskim lěcźe 1936 žu w Sakskej, Sakskej provinzy, Durinskej a Anhalskej jednotnje rjadowane a na špědowaze waschnje postajene: Jutry tónz wucźby pjatk 27. měrza, sapoczatk wucźby žrjedu 15. haprleje. Swjatki: tónz wucźby žrjedu 27. meje, sapoczatk wucźby schtwórtk 4. junija. Lećne prózdniny tónz wucźby žrjedu 8. julija, sapoczatk wucźby wutoru 18. augusta. Najmjile prózdniny: tónz wucźby pjatk 9. oktobra, sapoczatk wucźby schtwórtk 15. oktobra. Hody: tónz wucźby wutoru 22. dezembra, sapoczatk wucźby schtwórtk 7. januara 1937. Hinak žu prózdniny rjadowane w Schlesiskej a Braniborskej. Lećne prózdniny budźa w póslednischej provinzy wot 20. junija hač 27. julija.

Žałostny njeskutk duchakhoreho.

W małej wjesy blizko Lyona w Franzojskej sta žo žałostny njeskutk duchakhoreho. Jako mlokowy muž njedźela rano po šwjećenym waschnju wo durje doma klepaschе, w kotrymž dźěłaćerka žwójba bydli, wotmołwy njeboła. Sdźěli to policiji. Pschi namózdnym woterwjenju bydlenja pośticźi žo šałtojnikam policije žałostny napohlad. Jowa dźěłaćerja a jeju dźešći leżachu ſ rosbitej hłowu a pschešćěnjenym krkom we łožach. Muž běschе žo šaſtrélił. Se lisowšajeneho dopiša wutkhadża, so je muž žwoju žwójbu w duschinym šaćěmnjenju štónzował.

Sněh a wichory w Ameriźy. — Dotal 170 cźłowjekow wopokrow.

Wulke žněhowe wichory, kotreź njedźelu wošebje rauschе a žrjedźne staty Sjednoćenych statow połnocneje Ameriki potrjechichu, póndźelu trochu popušćichu. Wichory, kotreź wurjadnu symu žobupschinjeješchu, su dotal 170 ludźi jako wopor a nimo toho jara wjele rěnjenych žadałe. Wobkhadne njebožo na ſ łodom pokrytych dróhach a wustacźe žu w najwjazy padach ſ pschichodnu sranjenjow abo žmjertnych padow byte. Zyłe wójska dźěłaćerjow tam, hdźež žněhowe wichory traj sapuschichu, dźěłaja, so by žo žněh ſ hłownych dróhow wotstronił. Sněhowe płuhi wostanu pschi žwojim dźěle hušto cźahe, dokelž žněh ſ dźěła 30 hacź 60 zentimetrow wyšoki, w někotrych městnach hischcźe wjele wyše, leži. Jenoź w Newyorku je wjazy hacź 50 000 žněhžnarjow wot tuteho nja hacź do wjecźora pschi dźěle. We wjele krajinach dyrbjachu žo schule samknuć a dźěło w fabrikach žo zastajicź. S normalnym żeleśniskim a nadróžnym wobchadom móže žo hakle w pschichodnych dnjach licźicź. W krótkim wjecźoru syma w njesmjerjeschenej měrje dale traje. W połnocnym staće Dakota běschе 37 stopnjow Celšija pod nullu.

Jendźelska žaruje

Žarowańske wutšele.

Mjes tym so na dnju po wosjewenju šmjerće krala šmj. Pawołowa kathedrala w Londonje hodźinu dołho na šnamjo žarowanja šwonjeschе, tšelesche pschi brjoh Themše w blizkosći Toweroweho mosta batterija na počźešćenje semrěteho. (The Times, M.)

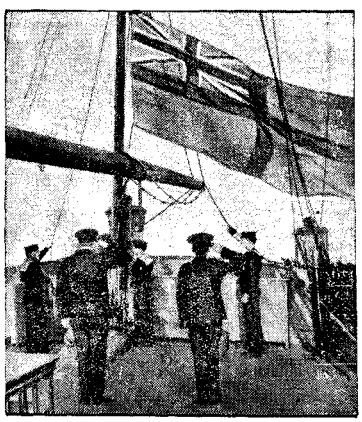

Khorhoj na pol sćěžora.

Ssmjercź jendźelskeho krala je žo pšches radio wschém łódźam jendźelskeho łódźstwa wosjewiła. Hnydom žo na tutych łódźach khorhoj na połsćěžora wutnkny. (Presse-Foto, M.)

Žarowańska parada jendźelskeje gardy.

Hdyž běschе žo powěsćź wo kralowej šmjerći wojewila, kralowa cźełna garda flor na žwoje khorhoje pschicźinić. Na wobrazu widźimy gardu wot Buckinghamskeho hrodu k hrodej žwj. Jameja cźahnyć, hdźež jo krónika rowotnć. (Presse-Bild-Zentrale, M.)

jenotliwych wosadow, wosebje w diasporje wustaraŕ, wuzběhuju to, štož je za nabožne žiwjenje dowěrjenych wosadow skutkował zhromadźujo duchownych wokoło sebje a jim zdźělujo swoje nazhonjenja, swoju hłuboku theologisku nawědźitosć. A lud kaž duchowni běchu jemu z wutrobu přikhileni. Zrědka hdy je biskop był, kiž by tak swojemu ludej rozumił a też wot njeho zrozumjeny był. Łuščanski bě woprawdźe „ludowy biskop“.

W theologiji běše Łuščanski dokładnje wuwučeny. Přihotowaše so też na theologiski doktorat a za njón khutniše pruhowanja abo rigorosa w dogmaticy, pastoralcy a moralcy wobsta. Jeho powołanje do Budyšina bu jemu ze zadźěwkom, swój zamysł dowuwjesć. Dokonjane pruhowanja běchu pódla jeho mnohich spisowaćelskich dźěłow příčina, zo Pražska universita jemu po pomjenowanju na biskopa čestny doktorat spožči. Też Wrótslawska theologiska fakulta jemu tule akademisku česć wopokaza, hdyž běchu jednanja z Pražskej hižo započate. Trajacy pomnik wučenosće biskopa Łuščanskeho mamy w „Nowym Zakonju“, kotrehož přispomnjenja wot Łuščanskeho sameho spisane wo jeho hłubšej theologiskej nawědźitości swědźa.

Njezachodne wopomnjeće pak je Łuščanski sebi pola nas zawostajił jako serbski wótčinc. Štož je jako młodźenc a student za swój narod zastupował, to je kruće dźeržał a kóždy čas zastupował cyle swoje žiwjenje, też hdyž je najwyššich dostojnstwow docpěł. Jeho zmyslenje běše serbske, wěnowane swojemu lubemu narodej. Tuž hižo jako student do Maćicy Serbskeje zastupi a běše přeco swěrny skutkowny sobustaw. Dowěra sobustawow jeho, hdyž bě so zaso do Budyšina wrócił, za swojeho městopředsydu, a po wotkhadźe dra. Kalicha za předsydu wuzwoli. Biskopske dostojnstwo dostawši spózna, zo so Maćicy tak wěnować njemóže, kaž to předsydstwo žada, tuž złoži tuto wyšše zastojnstwo Maćicy lěta 1904 a bu za čestneho předsydu jenohłósnje wuzwoleny.

Štož jeho spisowaćelske skutkowanje nastupa, dyrbimy wosebje jeho njewustawacu dźěławosć a pilnosć wobdźiwać. Jako kaplan w Budyšinje w létach 1872 hač do julija 1877 redigowaše a pisaše Katolski Posoł a też wšitke dźěła administracije, haj samo rozesłanje časopisa sam wobstara. Hačrunjež serbske kaplanstwo w Budyšinje tehdom jeho połnu móc za sebje žadaše, tola tute dźěła sobu dokonja, haj pódla hišće časa naby, wulki Deharbowy katechismus serbscy wobdźěłać. Jeho katechismus so w serbskich šulach město serb. Kanisiowcho zawjedźe a trjebaše, dóniž dr. theol. Filip Rězak swój njewuda, kotryž je nětko zawjedźeny. Za Łuščanskeho běše dźěło čim cźěše, dokelž běše mnohosć techniskich wurazow za abstraktne předmjety třěbnych, kotreź je spisowaćel z pomocu Hórnika tworił. Dalše dźěło Łuščanskeho, kotreź je w Prazy dokonjał, běše „Nowa Jězusowa Winica“, jara wobšerna modlitna kniha, kotruž Łuščanski zestaja, zo by wšelakim wjetšim modlitnym kniham w němskej rěči, kotreź Serbja kupowachu, dospołnu serbsku knihu pornjo stajił. W Prazy też wuda němski spis „Das wendische Seminar St. Petri auf der Kleinseite in Prag“, w kotrymž přihotowanje, założenje, wuwjanje Serbskeho seminara wopisuje. Tuto dźěło je wot njeho też serbski w Časopisu M. S. (zw. 45, str. 3—24) wozjewjene. Krónu swojim spisowanjam dźěłam je pak nastajił z hłownym skutkom, kotryž je w Prazy přihotował a z pomocu M. Hórnika dokonjawši w pjećich zešiwkach wudał: „Nowy Zakoń“. (Do hornjoserbšciny po rjedźe Gagaty přełožištaj Jurij Łuščanski a Michał Hórnik. Přełožk drje je z wulkeho dźěła sobuskutk Hórnikowy, přispomnjenja pak su samsne dźěło Łuščanskeho. Na zakładźe tuteho Noweho Zakonja a jeho přełožka dźělow ze Stareho Zakonja je Łuščanski też hišće „perikopowe knihi“ abo swjate scy wudać mohł.

Z tajkej pilnej a horliwej dźěławosću je Łuščanski našim zdźěłanym Serbam jasny příkład zastajił. Njech Łuščanskeho horliwosć, swěrne serbske zmyslenje a njewustawaca pilnosć nam wšitkim so błyšći jeho njewuhašomny jasny příkład!

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čiści Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšti, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 20 | Budyšin — Pjatk 24. januara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Morwcho krala do Londona přiwjezli

Schwórk je žo cźełło krala Jurja se Sandringhama do Londona pschiwjesło. Statyłgazy ludźi na dróhach pschihladowachu, hdyž žo kaschcej z dwórnischcźa do Westminsterskeje halle wjesełche. Siwony swonjachu, a lud z nahej hłowu da kaschcej nimo jěcź, sa kotrymž schtyrjo rynnjo semrěteho krala, mjes nimi młody kral, jědźechu. Pschi sakhodźe do Westminsterskeje halle kralowa Mary cźakasche.

Na tutym historiskim městnje běsche kral Jurij 8. meje 1935 słožopscherza wobeju žejmow pschi žiwotym słěbornym knježerstwowym jubileju pschijał. Měrko pak je žo wón pożledni krócź do Westminsterskeje halle wrócźił, so by žo tam, kaž psched nimale 26 lětami kral Eduard VII. na mary stajił.

Krótko pschedy hač žo kral we Westminsterskej halli na mary staji, běchu žo žobustawy wobeju žejmow seschle, so buchu pschi pschiwjesenju krala byłe pschitomne. Popołdnju z dypkom w 4 hodźinach wółsom gardźinych grenaděrow kaschcej pomaku do halle ke katafalkej pschinješe. Dwaj wěnzaj kaschcej pyschescheli, jedyn wot nowcho krala, druhi wot kraloweje Mary. Canterburyski biskop wotmě krótku Božu słužbu.

Po krótkej nutrnosći žo kral Eduard VIII. a kralowska žwójba sałžo do Buckinghamskeho hroda wrócźischtaj. Hischcze dołho žo dróhi z ludźimi cźornjachu a jěsdny wobkhad žo sałžo pomaku wuwi.

Wutoru pschestawka mjelcźenja po zetej Jzadjelskeh –

W Londonje je žo hamtšy wojsewiło, so pschichodnu wutoru, hdyž žo kral Jurij pokhowa, njebudźe sjawny žarowanišći dźeń. To je žo dźiwało na wobkhodnikow tak postcźiło. Město teho pak je žo wschelanka na mjelcźenja wotmyłła. Tuta ma dwě mjenischcźe kraća a padnje do cźaka Božeje słužby w kapali žw. Jurja we Windsoru.

Eduarda VIII. póselstwo delnjemu sejmej

W jendźelskim delnim žejmje je schtwórk popołdnju rěcźnik tole póselstwo krala Eduarda VIII. pschecźitał:

„Sšym žebi wěšty, so delni žejm dla žmjercźe mojeho lubeho nana hłuboko žarnje. Wón wěrnowasche žwoje žiwjenje słužbje na žwojim ludźe a k zdźerżenju wustawineho knježerstwa. Wón běsche stajnje z hłubokim sacźuwanjom žwojich winowatosćow napjelnjeny. Sšym rozsudźeny, so budu po nim słědowacź, po puću, kiž je mi wón pschedpisał."

Po pschecźitanju kralowskeho póselstwa ministerski president Baldwin namjetaj pschedpołoži. Jedyn namjet běsche, so ma žo nowemu kralej žobužarowanje dla žmjerćje krala Jurja V. wuprajicź. W druhim namjerće jednasche žo wo podobne wosławjenje kralowej Mary.

Potom Baldwin wo łěpschinach jendźelskeje wustawy rěcźeșche. Rjekny, so je duchowna móz jendźelskeje krony dźensa wjetscha hacź hdy w sandźenoścźi. Wona zyke kralestwo jendźelskeje rěcźazeho ludu hromadu dźerži, a jeje samolwitosćź je nježměrnje wjetscha hacź w prjedawschich cźasach. Móz jendźelskeje krony je dźenjischi dźeń moralna móz. Semrěty kral je měł wołebitosće, z kotrymiž žo tuta moralna móz dźerži.

Ministerski president Baldwin potom wołobu noweho krala ryžowasche. Wón wschitke worschty žwojich poddanow kpje snaje hacź žadyn jeho pschedchadnikow.

Też oppositija žo dostojnje sadźerża. W mjenje dźelacźerskeje stronty major Attlee namjetaj ministerskeho presidenta podpjerasche. Wón žwoju rěcź z wutrobnym postrowjenjom noweho krala skónczíwschi jemu dołhe žohnowane a měrne knježenje pschejesche. Hdyž běsche hischcze sapołłanz Sinclain poreźał, so namjetaj bjes wothłosowanja pschijeschtaj. Potom delni žejm žwoje pożedźenja hacź do 4. februara wotstorcźi.

Podobne běsche wecźera pożedźenje hornjeho žejma. Tam lord Halifax adrežu na krala a kralowu Mary pschedpołoži. Canterburyski arcybiskop khwalobe žłowa wo njeboh kralu rěcźeșche. Arzybiskop je žměł w kralowych poźledních hodźinach pola njeho pschebywacź, hdyž je kral poźlednju króńsku radu wotmě. Sšwoju dowolnosćź za króńsku radu je wón chyżł z podpisnom wotkrucźicź. To pak jemu njeje wjazy móžno było, dokelž je było to sa njeho pschewulke napinanje. Wón je mohł žwojej króńskej radze jenož z pschecźelnym poznamjenkowanjom pschiłožowacź. Tutón podawk žadyn z pschitomnych njeapomni. Kaž žo powě, ma pożledni statny dokument, kiž je kral podpisał, jako podpismo jenož znamjo, kiž je njehodźi wucźitacź.

Irska so na proklamaciji jendźelskeho krala njeje wobdźěła

Pschi žwjatocźnym wuwołanju noweho krala w hrodźe žw. Jamesa komnihar irskeho žwobodneho stata w Londonje, Dulanty, njeběsche pschitomny. Hdyž žo na irskim komnihariacźe za pschicźinu praschachu, sdonichu, so je žo to tschikasu Dublinskeho knježerstwa proklamazijskich žwjatocźnosćow zdalował. Irske wyschnosće maju sa to, so formalneje proklamazije njeje trjeba, dokelž je generalny gouverneur pschi nastupjenju žwojeho sastojnstwa žmérn „kralej Jurjej, jeho herbam a naźlědnikam" słubił.

Kral Eduard VIII. je žo we wschitkich statach jendźelskeho žwětoweho kralestwa nadobo wuwołał. Jenož irski žwobodny stat běsche tu z wutrobjacźom.

Italski nadběh też na połnócnej fronće

W nowej italskej wójnskej rozprawje cźisło 104 žo wosjewja, so žo wot žrjedy na eritrejskej fronće žiwje wojuje. Na wojowanjach žo wožebje divisija cźornokschlakow wobdźěła. Pola italskich politiskich wyschnoscźow w krajinje Geralta žu žo někotři abeżynjscy nišchi wjednizy je 114 muzemi samolwili a žwoje bronje wotedali.

Na somalskej fronće je general Grazjani w Negheli prěnje pschikazy k politiskemu a wojerskemu nowonarjedowanju krajiny Galla Borrana wudał.

Romske nowiny „Messaggero" žu powěsćź wosjewile, so nětdźe 60 jendźelskich offizěrow do jendźelskeje Somalskeje pschijědźe, kotřiž do słužby Abeżynskeje sastupja a na pokodnischej fronće kommanda pschejewosnu. Nowiny k tutej powěsći pschispomnjeja, so je jendźelska pontoż za Abeżynskim dźenża sjawne potajnstwo. Jedźelskej wobgonjerskej létadle stej žanto Abeżynjanam powěłej, so wojazy generala Graziania na Negheli postupuja. Tuto jendźelske sadźerżenje žo w italskich nowinach jako sdrěcźenju Swjatka ludow pschecźiwne wojnamjenja.

Dotal 10 000 Abesynjanow padło

Kaž jendźelske nowiny pišaju, je žo abeżynske wójskowe wjednistwo rozsudźiło, so na fronće w Ogadenskej offensiwu pschecźiwo Italcźanam sapoczeżnje, so by žo wójsko wjetcha Desty wołožiło. Wjerchej Nassibu je žo poruczilo, tutu offensiwu nawjedowacź. **Jendźelske nowiny wocźakuja, so žo z nowym pschikasom mobilisazije abeżynske wójsko wo 200 000 muzi sełnyli.**

Kaž žo z jeneje powěsće zhoni, je žo wo hłowny kwartěr wjetcha Desty w Neghelli dwě hodźinje dołho wojowało. Abeżynjenjo běchu psched městom hrjebje murhli a wotdźělenja italskich jězdnych z njemdrej fišelenju pschijachu. Jězdni dyrbjachu na tanki docźakacź a hakle potom móžachu abeżynske hrjebje nadběhowacź.

Abeżynjenjo žu wot spočatka italskeje offensiwy nětdźe 10 000 muzi mortwych a zranjenych zhubili. Italski hłowny kwartěr w Asmarje je zdźělił, so žu někotrych włodykow mjeńschich abeżynskich splahowo sajeli a satsełili. Tu žo wo włodykach jedna, kiž běchu psched někotrymi njedźelemi k Italcźanam pscheschli a dyžcźu někto sajo na stronu abeżynskeho rjeżora pschećeli. Powěsćź pschipomnja, so žu někotři tutych włodykow je žwojimi wojerjemi spytali sa wocźomaj italskich wojakow tutych nadpadowacź.

Wójnske přihoty w Čerwjenym morju

Londonske nowiny „Daily Telegraph" žu z Genfa zhonite, so žo dorěcźenje mjes jendźelskim a francowskim generalnym sjabom też na Cźerwjene morjo pocźahuje. W franzowskich pschijatrjowje Djibouti je wulke petrolejowe tśitka natwarja, kiž móża je-li trjeba też jendźelske wójnske łódźe wužiwacź. Na pschichodne jednanja w pschepytowańskim wubjerku sa petrolejowu sanjeru dopisował tutych jendźelskich nowin pische, so wězwustojni njes žobu wobliczeja, hacź móża kraje, kiž žo na santkjach wobdźěleja a maju wjele petrolejowych łódźow, bjes žobupomocy Ameriki podawanje petroleja do Italskeje z wusпěchom znjemóżnicź.

Nowe njeměry w Damaskonje

Kaž žo z Jerusalema powě, je w Damaskonje k nowym cźežkim frażenjam dóschło. Wobydlerstwo a někotři wjednizy nazionalistow žo na pohrjebje demonstrantow wobdźělichu, kotrejž běchu pschi pożledních njeměrach morili. Po pschewodženju wojazy a policistow lud rosehnachu, **pschi cźimž žo hamo dźewjerej tankow wuzi.**

Pschi njeměrach žo wožebje wjele studentow wobdźěli. Prěni krócź w syrskich stawiznach žu žo też žony na njeměrach wobdźělile. Pjekarjo a rěźnizy běchu žwoje klamy samknyli a z tym žwój protest pokazachu. Knježerstwo pak jich nusowasche, klamy sajo wotewricź.

Sajateho wjednika nazionalistow Barudia žu do Djesirena pschi turkowskich njesach wotwjedli. Też **w městce** Aleppu žo lud hischcze njeje směrował. Tam žu žo pschi zranjenych **schtyri wozoby morile.** 200 demonstrantow je žo sajało. Palestinske wobdźerstwo a nowiny z pschiběrazej starosću na podawki w Syriskej zhladuja.

Zjězd němskostatnych a župnych nawjedowarjow w Mnichowje

W Mnichowje je žo žrjedu prěni zjěł župnych nawjedowarjow w schtwórtym lěcźe nazionalsozialistiskeje revolucije wotmě. Wjednikowy namjetnik běsche z pschedbydnu zjěła. Na zjěźdźe žo wschitcy němskostatni nawjedowarjo, župni nawjedowarjo a hamtšy nawjedowarjo němskostatneho wjednistwa wobdźělichu. Dopołdnja žo wo mnohich nacźasnych župnych praschenjach znutskowneje politiki rosrěcźowachu.

Mjes hospodarskimi praschenjemi wožebje praschenje žiwjenja wulkich zajimowasche. Też wo pokracźowanju bitwy wo dźěło a wo wobstaranju rjemjeńka a wikowarstwa je žo rěcźało. Na zkhadźowanju němskostatnych nawjedowarjow popołdnju w Brunnym domje, jenotliwi němskostatni nawjedowarjo wo žwojej dźěławosći rosprawjachu.

Setkanje Pur-le-merite-ryczerjow w Barlinje.

Ryczerjo, z rjadom Pour le merite wusnamjenjeni, běchu žo schtwórk w Barlinje zešli. Woni žo kóžde lěto k narodninam Bjedricha Wulkeho (24. jan.) zkhadźuja. Rjadowy starschi generalny połny marschall z Mackensen powitanšti wječor nawjedowasche. Pschišichto běšche 139 noščerjow tutoho najwyschscheho pruskeho wusnamjenjenja.

Wo přetworjenju českosłowakskeho knježerstwa

Pschetworjenje w cźěskosłowakskim knježerstwje, kiž běsche žo dla nowowólbow statneho presidenta a tohodla, so je Hodźa ministerske pschedsydstwo pschewsał nuse, je žo dla wobcźežnosćow w znutskownej politiki na njewěšty cźaš wotstorcźiło. Jenož cźěšny narodowozp na město dr. Beneścha sastupjerja swójaka pótiskich sastojnikow Tucźneho jako zdobustawa narodneje strony jako pótiskeho ministra do knježerstwa dóstani.

Dotalny pótiski minister Franka pschewopsmje schulske ministerstwo, a nětdyschi schulski minister Krčmář žo sałžo na žwoje wucźerske měsno na wyšoke schuli wrócźi. Ministerski pschedsydźa Hodźa žwonkowne ministerstwo woteda. Sa jeho naměstnika jako žwonkowneho ministra žo najsterje dotalny naměstnik žwonkowneho ministra, ministra Krofta pomjenuje. Pschi cźěskosłowakskim knježerstwje žo wo wotworjenju nowych ministerskich wjazy njerěcźi.

Tuto rjadowanje może žo jenož jako nakhwilne wobhladowacź. Sa kulišanki pak žo wo nowe poměry jedna. Hodźa je sapocźał se Sslowakami jednacź. Wón też pschi myšli wostanje, so chjedźa žo cźěšny katarjo na prawizu winycź. Wo tutym wotmyślenju drje žo hakle na jich stronitym sjedźe rozsudźi. Dotal wschak žo dźeń sjedźa hischcze njeje postajił. W Cźěskosłowakskej pak žo tutón sjedź z wulkej napjatosćeju wocźakuje. Wón może měcź rozsudźazy wusnam sa zbyt znutskownu politiku Cźěskosłowakskeje.

Wojowanje Pólske'e přeciwo kommunismej

W poţeđojenju kommišije ſo hoſpodarſki plan w pólſkim ţemje je referent ja roſliczenje ſmutkowneho miniſterſtwa ſapoſtanz Stronſti woſſewiſ, ſo je ſo w ſandţenym lêţe jara krucze pſchecziwo powroczejeſtim kommuniſtiſkim elementam wojowało. Nimo praktiſkich wobaranjow wón na ſhromadne đźeko ſ wêdomoſtnym wuſtawom k wuſtêđojenju kommunizma roſprauroſeſche. Pſchi tutej ſtkadnoſczi wón rjekny, ſo je tutón pólſki wuſtaw w ſandţenym lêţe ſ Barlinſtim „antikommiternom" nawjaſak. Referent jako zyle nuſne woſtamjeni, ſo ſo ſtatna polizija w Pólſkej ſeſtyli.

Herriot wotpowazuje nowe francowske knjeţerſtwo zestajeć

Schtwórtk dopoldnja je franzowſti ſtatny preſident Lebrun prjedawſcheho miniſtra Herriota k roſtrêczowanju powołał. Hdyž Herriot Elyſée wopuſcheſći, wón ſdźeli, ſo je jemu ſtatny preſident wutworjenje noweho knjeţerſtwa poſticził, Herriot pak je tuto poſticzenje wotpokaſał.

W ſwiţku ſ franzowſkej ſtatnej kriſu poczinaju ſo finanzne ſpekulazije wuſtupkowacź. Kaž Pariſſke nowiny „Matin" piſaju, je ſo ſa tſi dny wot 19. hacź do 21. januara hiţo pſches 600 miliţonow frankow ſtota ſ pinzow franzowſkeje ſtatneje banki do wukraja wotwjeſło. Na Londonſkich witkach wo frank mało rodźa. Kaž pſchi prjedawſchich ſtkadnoſczach je ſo jendźelſti mênowy wurunanſki ſond poſtajił, ſo by ſo frankej pomhało a ſo tutón njeby w kurſu padnył. Londonſke nowiny „News Chronicle" piſaju, ſo je jendźelſti wurunanſki ſonds ſrjedu 300 hacź 400 miliţonow frankow pokupił.

Po Herriocje đźěſchaj tej hiſchcze Delbos a Bouiſſon wutworjenje noweho franzowſkeho knjeţerſtwa wotpokaſaloſ. Schtwórtk pſchipoldnju je ſtatny preſident radikalno-ſocjaliſtiſkeho ſenatora Sarraута pchiſiał a ſo nêhđźe hodźinu ſ nim roſrêczował. Lebrun je Sarrautej namjetował, ſo by knjeţerſtwo ſeſtajał. **Sarraut je tutón nadawk ſaſadnje pſchiſał.** Wón đźe ſo ſ nêkotrymi politiſkimi wođźobami roſrêczowacź a potom đźe preſidentej wotmołwicź.

Sowjetſtej lêtarjo ţebi Franzowſku wobhladuja.

W poţłednim cźaſu ſu nawjedowaze wołoſoby ſowjetſkoruſſeho zjiwilneho a wojeriſeho lêtarſtwa pſi Franzowſku wopytale. W ſandţenym lêţe đźěſchej ţebi kommiſiji ſowjetſkoruſſeje lêtadołoweje induſtrije a hłowneho ţaſtojnika zjiwilneho lêtarſtwa franzowſku lêtadłowu induſtriju a lêtaniſchcźa wobhladałej. Nêtkole je pſchedźydu ſowjetſkoruſſeho aero-kluba a towarſtwa ſa lêtaniſ ſport do Pariſa pſchiſłi, ſo by organiſaziju franzowſkeje lêtarſkeje ſłużby ſeſnał.

Hłowna zhromadźizna towarſtwa „Čornobóh" w Drježdźanach

Wo jara derje poradźenym hodowanym ſwjedźenju 5. wulk. rêźa ſo ſandźenu njedźelu naſchi Čzornobóſſzy w bohatej liczbje w „Elíſenhofe" ſhromadźichu, ſo bychu ſwoju lêtnu ſhadźowanku wotmêli. Knjes hudźbny direktor Krawz jako cźeſtny ſobuſtaw a nêhđźeli ſobuſałoţeř towarſtwa naſ ſ cźeſczenej mandźeſſkej ſe ſwojim wopytom poczeſcźi a ſamo ſ Freiberga bêſche naſch wurjadny ſobuſtaw knjes Pjech pſchiſchoł.

„Rjana Luţiza" ſaklincza a radoſtnje wjednik towarſtwa, knjes Pêtr K o w a č, ſwojich lubych ſwêrnych Sserbow witaſche. So mózemy, haj dyrbimy dale naſchemu drohemu Sserſtwu ſłużicź a naſche ſerbſke ludſtwo hajicź, to đźakujemy ſ horcźej wutrobu naſchemu wulkemu wjednikej Adolfej Hitlerej. Tſtrkóčnu ſławu jemu wunjeſechmy. Na to ſpominachmy na tych, kiž bêchu w ſaſchtym lêcźe wotejſchli do wêcźneho raja. Wê mjes nimi naſch nêhđźeſchi hoſcźenaŕ Guſta Smit a naſch njeſapomnity Guſta Leſchawa. Stanwſchi wênowachmy naſchim drohim ſemrêtym cźichi wokomik. Pſchi ſwojej đalſchej narêcźi roſkładuje pſchedźyda ſmyſł tajſeje hłownoje ſhadźowanki. Je to kaj narodny đźeń abo lêpje ſwójbny đźeń, hđźeż ſo zyła ſwójba trjechi, ſo by wtórco do ſandźenoſcze hladało ſo roſrêcźała a roſſpudźiła wo wuſpêchach đźela. Bohudźak mózemy prajicź, ſo je ſo w towarſtwje tej w tym lêcźe pêtnje đźêłała. Naſcha ſapiſowarka, knjeni Lawzyna, nam roſprauwa wo towarſtwowym ſiwjenju a hibanju pſchecźita. K tomu ſo pſchiſamkny roſprawa pokładnika, knjeſa Pelza. Hoſpodarſka nuſa bêſche ſ pſchicźinu, ſo je w tutym lêcźe ſamo naſch ſałoţeniſti ſwjedźeń wupadnycź dyrbiał. Ale naſche ſtawne draſtarki, knjenje Fałantowa, Lawzyna a wiele druhich ſu ruzy pokne đźêła mêle, dokêl je „Čzornobóh" tu w Drježdźanach pſchi wſchelakich ſtkadnoſczach wuſtupował a naſchu ſerbſku kulturu pſchedwjedł. Wêſo ſmy tej na ţnjeſſtim kaj na winowym đnju ſo wobdźêliłi, we wuſtajeniu „Cźerwjeny honacź" ſmy ſerbſku pſchaju ſ reſemi pokaſali, ſa „Sachſentreffen" we wobkłuku NS-Kulturgemeinde ſtutkowachmy a w „Amnenſále" ſa ſymſku pomoc. Naſchu ſtwu tu w „Elíſenhofje" debi mytowanſki diplom, kotryž ſmy we ſwojim cźaſu wot ſtrony NSDAP ſa naſche ſobuſtutkowanje doſtali. W pſchichodnym mêſacu mamy wuſtupowacź w „Kriſtallpalaſce" ſa ſudſtwo a domiſnu a tydźeń poſtajeſo w „Amnenſále" ſa ſymſku pomoc. Tak ſo potajtim pêknje hibamy. Tej wo ſerbſke kemſche ſo „Čzornobóh" poſtara a ſe ſakoţeř tutych Bożich ſłużbow w Kichtinej zyrkwi. W ſandźenym lêcźe je ſo nowy ſpêwny khór ſawjedł, kiž pſchi kemſchenjach ſpêwa. Towarſtwowu knihowniu wobdźêła kni. Natuſchowa a poſtara ſo pilnje wo naſche ſpêwniki, kiž ſu tôđu ſhadźowanku k rukam. Naſchu ſerbſku khorhoj nohy hiţo zyłe lêta đotho wot poſwjeczenja 1914 k. Knjeſk. Nawjedowaŕ draſtowneho wubjerka, k. Falant, pak ſo rańſje prózuje, ſo by pſchezo ſaţo draſtowny wobſtakt wudopołnił a powjetſchił.

W pſchedźyđſtwje ſu nêkotre pſchemênjenja: Knjes Falant ſłoji na ſwoje pſchecze ſwój hamt jako 2. pſchedźyda a pſchewoſmje ſapiſowarſtwo. Na jeho mêſtno ſo jako 2. pſchedźyda poſtaji nawjedowaŕ młodźiny, knjes Fryţo Hajdan. Tej đotalny pokładnik, k. Pelz, ſwoje ſaſtojnſtwo ſłoji a k. Herman Maćzi pokładnju pſchewoſmje. Jako wjednik towarſtwa ſtutkuje đale knjes Pêtr Kowaŕ.

Wſchêm hamtarjam a ſobuſtutkowarjam ſo najwutrobniſchi đźak wuprajі.

Na blidach ſu wupołożene „Sserbſke Nowiny" a wabjaze kopjena ſa ſkanje tutoho naſcheho ſerbſkeho đźenika, kaj tej cźaſopiſ „Pomhaj Bóh". Pſchedźyda pſchitomnych wutrobnje proſzy, ſo bychu naſche ſerbſke cźaſopiſy podpjerali a wotebêrali. Bohużel njebê mózno, đźenſa nowych abonnentow đoţicź.

Na tónzu hłownadźiſnu mêſacznu wjeſele, dweju młodźenzow jako ſobuſtawow do towarſtwa pſchijecź. Chcemy ſo tej w nowym lêcźe wſchitky hromadźe prózowacź, ſo bychmy Sserbow ſa naſche lube towarſtwo đoſli. Wſchitkich Luţiczanow pak wutrobnje proſzymy, ſo bychu po możnoſci nam napißy w Drježdźanach bydlazych Serbow a Serbowkow đźelili. Wutrobny đźak đoprêdka!

Wiſchelake rjane ſerbſke ſpêwy wobwênzowachu porjad ſhromadźiny a ſtóncznje ſaklincza „Hđźe ſtatok mój?" jako harmoniſti wuſpyk. Poſđźe w nôzney hodźinje ſo naſchi lubi Sserbja na dompucź podachu, ţebi ruku ſawabnuli k nowemu krutemu đźełu ſa đrohi narod. Daj Bóh k tomu ſwoje ſohnowanje! P. K.

Budyska piwarnja a ſłodownja akc. tow.

22. januara 1936 běſche 56. porjadna hłowna ſhromadźizna, na kotrejž ſo 23 akcionarow ſ 4064 hłoſami wobdźêli. Pſchedpołożena bilanza ſa lêto 1934/35 ſo jednohłośnje ſkwali a towarſtwowym organam ſo wuſwobodźenje wudźeli. Na 10 proz. poſtajena dividenda ſo po woczehnjenju 2 proz. ſa poſczonkowny ſakład (Anleihestock) je 16 hr. ſa kôżdu 200 hriwnowsku akziju wot 23. januara 1936 w ſnatych pokładnjach wupłaczi. Po nuwowółbje dohładowarſkeje rady, tutu nêtko ſcźehowaze wołoſoby tworja: generalny direktor Max Gautzſch ſ Wrótſławja, prêni pſchedźyda juſt. rada dr. Arnoſchi Herrmann ſ Budyſchina, laſtupjer pſchedźydy pſchetrum Hermann Liebiſcher ſ Drježdźan, hejtman ſw. kſ. Max Kittel na rycźerſkuble we Wopakej, direktor Hans Piſtor ſ Wrótſławja.

Cyrkwinske powêſće

3. njedźela po Tſjoch kralach, 26. wulkeho rožła 1936.

S **Budyſchina.** W Michałſkej zyrkwi ſmêje rano ⅛8 hodź. farař Tiſcher ſerbſke Boże wotkazanje, dop. ½9 hodź. ſmêje farař Kapler ſerbſku a ¾10 hodź. nêmſku Boţu ſłużbu. — Sorjedu pop w 3 hodź. ſchcheſcźitjanſka jónſka ſłużba w Sozietecźe.

*

S **Budyſchina.** (Krajnozyrkwinſke ſjednoczenſtwo.) Shrmadźiny w Budyſchinje: Njedźelu dop. ½11 hodź. ſwjaſt đźêći, wjecźor w 7 hodź. ſwójbny wjecźor. — Sorjedu wjecźor we 8 hodź. ſwjaſt młodźiny ſa młode hołzy ½9 hodź. ſa młodźenzow. Schtwórtk wjecźor we 8 hodź. biblijſka hodźina. — Shromadźizny ſwonka Budyſchina: Njedźelu pop. w 3 hodź. w Dobruſchi, pónđźelu wjecźor we 8 hodź. w Kumwałdźe, wutoru wjecźor we 8 hodź. w Semjańch, ſrjedu wjecźor we 8 hodź. w Bilſchicach a pjatk wjecźor we 8 hodź. w Zyħeźach. — Hodźina ſa ſony: Pónđźelu wjecźor ⅛8 hodź. w Budeſtecach a pjatk wjecźor ⅛8 hodź. w Hornjej Hórzy.

S **Barta.** Dop. w 9 hodź. ſo ſerbſke predowanje cźita.

S **Budeſtecz.** Rano ⅛8 hodź. ſmêje farař Bóiz ſerbſku ſpowêđź, farař Böttger dop. ½9 hodź. ſerbſke a w 10 hodź. nêmſke kemſchenje. Sbêrka ſa Luţiſki ſtukt ludowe. Dop. ½12 hodź. ſmêje farař Bóiz kemſchenje ſa đźeći 3. hacź 8. ſchkolſkeho lêta. — Pónđźelu wjecźor we 8 hodź. ſłużba młodźiny ſa młode hołzy na farje. Schtwórtk pop. ¼4 hodź. ſhromadźizna ſichcźanſkeje jónſkeje ſłużby w młodźinowni, pſchednoſchkt knjeſnu Frenzlez. Wjecźor ⅛8 hodź. ſmêje farař Bóiz đźakru próſtnu Bożu ſłużbu.

S **Budyſchinka.** Dop. w 10 hodź. ſerbſke kemſchenje. Sbêrka ſa ſerbſke lutherſke knihowne towarſtwo. Parjeſka wuczba w tutym tydźenju wupadnje.

S **Bukez.** Dop. w 9 hodź. nêmſke, ½11 hodź. ſerbſke kemſchenje. Pop. w 2 hodź. kemſchenje ſa młodźinu.

S **Hodźija.** Rano ⅛8 hodź. ſerbſka ſpowêđź, dop. ½9 hodź. ſerbſke a w 10 hodź. nêmſke kemſchenje.

S **Hrodźiſchcźa.** Rano we 8 hodź. ſerbſka ſpowêđź ſe ſwjatym wokłaſanjom, dop. w 9 hodź. ſerbſka a ½11 hodź.

Jan — dobyćeř

Ze Sieńkiewicza přełožił J. W i n g e f.

11] (Pokračowanje.)

Zdaše so jemu, zo je cyle něšto druhe, a pódla njechaše za hubjeńšo płaćić hač što druhi. Sta pak so připad, kotryž bě jemu dał wjele myslić, hdy by za tule rjekowsku dušu z cyła myslenje lóže było. Tak jónu něšto kompanijow jeho połka na tak mjenowanych swobodnych třělcow wupósłachu. Skhowawši so łakachu na nich a hlej Francowzojo zaležechu jim do pasli. Ale tón króć njewuhlada Jan čerwjenych čapkow, kotrež so po přenich wutrělach rozpróšichu. Wotdźěl wobsteješe ze samych starych wojakow, powostankow jeneho połka zahraničneje legije z Algira. Wobstupjeni wobarachu so zasakle, a skónčnje walichu so, zo bychu sej z bajonetami puć wurubali přez wobdawace jich pasmo pruskeho wójska. Z tajkej zasakłosću so wobarachu, zo so dźěl z nich přez wójsko přebi. Wosebje njedawachu so živi zajeć, wědźicy, kajki wosud na zajatych swobodnych třělcow čaka. Kompanija, w kotrejž Jan słuješe, bě tež jenož dweju třělcow zajała. Z wječora běchu jeju zaměścili w jstwičcy w domčku lěsneho. Nazajtra mějachu mějachu rozdźěleni być. Stražowachu jeju někotři wojacy stojicy při durjach. Jana pak běchu stajili do jstwy, pod rozbite wokno a z nim z dobom zwjazaneju jateju.

Jedyn z jateju bě člowjek srěnich lět, z trochu šedźiwymi włosami a z do wšeho podatym wobličom, druhi bě po zdaću nêhđe 20 lět; jasna broda jemu lědma na wobliču skhađeše, kotrež bě skerje na holču podobne dyžli na wojaka.

— Ło — to je kónc — dźeše po khwili młódši — kulu do nopa a kónc.

Jan zdyrkota, hač jemu karabin w rucy zaščerča; młody pachoł rêčeše pólski. — Mi je hižo wšitko wšo jene, — wotmołwi z blukim hłosom druhi — da-li Bóh wšo jene. Nadrêł sym so hižo telko, zo mam nadosć.

Janej wutroba dale žiwišo pod wojeńskej suknju biješe.

— Posłuchaj jeno — dźeše z nowa starši — njeje rady. Jeli so bojiš, mysli wo něčim druhim abo lehń so! Živjenje je njedušne! Kaž je mi Bóh luby, tak je mi wšo jene.

— Maćerje je mje žel! — wotmołwi młódši bjez hłosa. A zo by pohnuće potłóčił, abo sebje sameho wojebał, poča hwizdać. Na dobo přetorže a z hłubokej žałošću zawoła:

— Njech jeno mje njewjedro porazy! Ani Bożemje njeprajich!

— To sy z domu čeknył?

— Haj. Myslach: pobijali Němcow, budźe Poznańskim lêpje.

— Też ja tak myslach. A nětko . . .

Stary machny z ruku a z čicha něšto doda, ale šumjenje wětra te poslednje słowa zahluši. Nóc bě zymna. Drobny dešć z časami z čurami šlipaše. Blizki lěs bě čorny kaž člowa płachta. We jstwičcy hwizdaše wětr po kutach a wuješe we wuhnju kaž psyčisko. Lampa, wisaca wysoko nad woknom, zo by ju wětr njewuhasnył, wjerhaše sporje miškrjace swětło po jstwje, ale Jan, runje pod njej stojo, bě z čemnosću zawodźety.

A snano bě lêpje, zo jataj jeho wobličo njewohladaštaj. Z tym pachołom stawachu so dźiwne wěcy. Z wopřědka njemóžeše so dodźiwać, wuwaleše woči na jateju a prócowaše so zrozumić, štož powêdaštaj. To běštaj wonaj přišłoj Němcow bić, zo by bylo Poznańskim lêpje; a wón biješe Francowzow, zo by bylo Poznańskim lêpje! A teju jutře roztrêleja! Što to je? Što ma wbohi wo tym myslić? Hač by so tak z nimaj do rêče dał? Hač by jimaj rjekł, zo je jeju krajan, zo je jeho luby žel. Nadobo dušeše jeho něšto za šiju. A što ma jimaj rjec? Hač jeju wumóžił? To też jeho roztrêla! Hej! bêda? što so z nim stawa? Žel jemu tak je, zo njemóže na městnu wustać.

Někajki strašny stysk leči na njeho, hač tam nêhđe z Pognębina. Njeznaty hóšć we wojeńskej wutrobje, sobuželnosć, kříči jemu we duši: „Jano, wumóž swojeju, to staj krajanaj!" a wutroba zatorhuje so domoj k Madleńcy, do Pognębina, a tak to jeho čehnje kaž ženje před tym. Dosć ma teje Francowskeje, teje wójny a bitwow! Dale wuraniśo słyši hłós: „Jano, wumóž swojeju!" Ach, zo by so ta wójna pod zemju přepadła! Přez wubite wokno čorni so lěs a šumi kaž Pognębinske khójny a w tym šumjenju woła něšto z nowa:

„Jano, wumóž swojeju!"

Što wón sčini?

Čeknje z nimaj do lěsa abo što? Wšitko, štož bě pruska disciplina zamohła do njeho zaščépić, na nu dobo na tu myslička rozkoči . . . W mjenje Wótca a Syna! Jeno kříž sebi sčiń před njej! Wón, wojak, ma desertěrować (čeknyć!?

Nihdy!

Mjez tym lěs šumi dale mócniśo a wichor skiwi dale žałostniśo.

Starši jaty rjekny na dobo:

— A to wětr, kaž nazymu pola nas.

— Wostaj mje na pokoj . . . wotmołwi z blukim hłosom młódši.

Po khwili pak tola něšto króć wospjetuje:

— Pola nas, pola nas, pola nas! O Božo, Božo! Hłuboke zdychnjenje so z hwizdanjom wětra mješa a jataj leżitaj z nowa čiše . . .

Jana počina zyma třasć.

Najhórje, hdyž člowjek za tym njepřińdźe, što jemu je.

Jan njebě ničo pokradnył a tola bě jemu tak, kaž by što pokradnył a kaž by so bojał, zo jeho dohonja. Ničo jemu njehrozy, a tola so něčeho smjertnje boji. To nozy dyrkotałej pod nim, karabin jeho strašnje čežki, něšto jeho dusy, kaž tajki prawje wulki płač. Za Madleńku, hač za Pognębinom? Za wobéma, ale też toho młódšeho je jemu tak žel, zo sebi njewě rady.

(Pokračowanje sčěhuje.)

Němska Boža žłužba. Krajnozyrkowinska sbérka za nowinarstwo němšeje evangelišeje zyrkwje.

S Hucžinu. Dop. w 9 hodź. serbska Boža žłužba, ½11 hodź. Boža žłužba za mkodźinu.

S Klukšcha. Rano we 8 hodź. serbska spowědź ſ Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. serbske a ½11 hodź. němške kemschenje. Pop. w 2 hodź. dźěćikemschenje.

S Kotecu. Dop. ½11 hodź. němške předowanje, potom dźěćikemschenje.

S Lupoje. Dop. w 9 hodź. serbske kemschenje, 5/10 hodź. wohańna shromadźišna w pacjerſkej žurli, w 11 hodź. němške kemschenje. Pop. ½3 hodź. ev. młodźinska žłužba w pacjerſkej žurli. — Sobotu wječor ½8 hodź. wopomnjeńska Boža žłužba.

S Minakale. Dop. ½9 hodź. serbške a w 10 hodź. němške kemschenje. Pop. w 2 hodź. ſchdźenske kemschenje, ½5 hodź. serbska nutrnosć ſ Božim wotkasanjom w Khrósče pola Bórneč. — Schwórtk wječor (30. jan.) ½8 hodź. wopomnjeńska Boža žłužba w němſkej rěči. — Pjatk ſchdźeńšanſka žónska žłužba (knježna Frenzlez pschednoschuje) pop. w 3 hodź. w Adolfſkej Hrěže a wječor we 8 hodź. w Minakale.

S Njeſwačidźe. Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbške a ½11 hodź. němške kemschenje. (Sbérka za naſchu wošadnu diakoniju.) Pop. w 2 hodź. kemschenje za dźěći.

S Rožanźu. Dop. w 9 hodź. serbska Boža žłužba, ½11 hodź. němska Boža žłužba. — Pónbjelu wječor ½8 hodź. ſchdźeńšanſka žónska žłužba: pschednoschk wo ſchdźeńšanſtwje w Abeźynſkej. — Pjatk wječor ¾8 hodź. zyla wošadna młodźina: wotrjeńšny ſaſtupjeć evang. młodźiny rěčzi.

S Porſchicu. Dop. ½9 hodź. serbska Boža žłužba (farſki vikar Wirt). Sbérka za serbske lutherske kthówne towarſtwo. Dźěćikemschenje w Boschezach, ½10 hodź. za njemšiche a ½11 hodź. za wjetſche dźěći. — Schwórtk wječor žłatna Boža žłužba (farſki vikar Wirt). Pacjerſka wuečba w tutym tydźenju wupadnje.

S Rakez. Rano we 8 hodź. serbske žwjate wotkasanje, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němška Boža žłužba. — Pónbjelu rano we 8 hodź. ranſcha nutrnosć; wječor we 8 hodź. žónska žłužba w Rakezach pola Rósler. — Wutoru wječor we 8 hodź. žónska žłužba w Hermanezach pola Schotežij.

Se Sslepeho. Dop. w 9 hodź. němška a ½11 hodź. serbska Boža žłužba. Sómjerjmy kérluch ſo ſpěwa ſa Matiſa Branška, wumělkarja w Mikorašu. Pop. ½1 hodź. ſchdźenja. — Pokhowany: Matij Branzko, wumělkar w Mikorašu, 63 lět 3 měſ. 12 dnjow ſtary.

S Wóſlinka. Dop. w 9 hodź. serbske, ½11 hodź. němške kemschenje. Sbérka. Pop. w 2 hodź kemschenje za dźěći.

S Wósporka. Dop. w 9 hodź. předowanje, potom dźěćikemschenje.

Budyske stawniske powěsće

Schtwórtk 23. januara 1936.

Wumrěli ſu: 21. 1. Alfred Marczin Erwin Köhler, kowarſki wuczobnik we Wjaſońzu, 15 lět. — 22. 1. Hana Margareta Reymannez, wobkhodna wjedniza, 32 lět. — Katharina Khilanowa rodź. Hajdanez, dotalwarka invalidneje renty, 73 lět. — 23. 1. Franz Kurt Schmiedel, nawjedowař dźěłarnje, 52 lět.

Pſchipowědachu ſo: 23. 1. Kurt Fryz Adler, pianiſt a Hilža Auguſta Lengowſkez, pomozniza, wobaj w Budyſchinje. — Pawoł Richard Knobloch, kamjenjeczeřař w Kſchiſchowje a Hilda Hilža Pičmanez, domjaza pschiſtajenza w Budyſchinje.

Wjacy pózdneho sadu!

Stawny ſwjaſt němſkich najeńkow žadu Budyſkeje ſkupiny wotmě njedawno w „Gärtnerbörſe“ ſwój prěni žadowy wukubłańſki kurſus. Po poſtrowjazych słowach pschedźydy Jana Jlliga ſe Spytez, ratařſki rada Umbauer, wjednik kurſa, wo žadowych družinach, wo płahowanju žadu a wo wobkhodnej hódnoce jednotliwych jabłukowych a kruſchowych družinow rěčeſche. S praktiſkimi pſchirunanjemi pokaſowaſche na wupruhowane a njeje hódne družiny žadu. Tej wuſkěhny, ſo mamy tu we Łužicy pomérnje hiſchcze pschewjele ſajneho žadu, tak ſo mamy pomérnje njedóſtatk na trajnych jabłukach. Ma ſo na to dźiwaz, ſo dobre trajne družiny žadźamy, kotrejž ſu ſo tu hižo wupruhowale, kaž na pſchikład: Baumann, Boſtopp, Hamburger Pfannkuchenäpfel, Rheiniſcher Bohnenapfel, Rakiti. Cžerwjene hwězdoſte renetty atd. Na to rěčeſche ſo wo ſchćipanju žadu. Pokaſa ſo na to, ſo ſo pózdne družiny pſcheſahe ſchćipaja. Wěſo ma ſo to tomu pschiſpiſaz, ſo najeńcy žadu pſchejara pod paduſchtwom cžerpła. Tohodla ma ſo wſcho nakóžicz, ſo hy ſo najeńk žadu pſched tutymi ſchkódnikami ſchkitak. Też ſo ſchćipaniſke termije poſtaja, kotrejž maja ſo na kóždy pad wobkedźowacz. Też ſo mjez druhim praktiſki ſchćipaniſki naporjad pokaſowaſche. W běhu popołdnja ſo wo ſortěrowanju žadu a ſapakowanju do kaſchczow pſchednoſchowaſche. Tomu pſchiſlamkny ſo pſchednoſchk wo pſchedpiſach nimſkeje nakładowaneje kontrolle, kotraž wot léta 1936 płaczi ja wſchón žad, kotrejž ſo je żeleźnizu ſcżele. A ſtónczniže podachu ſo ſajimawe pokiwy wo ſkładowanju žadu. Wobeźe wuzeni Maks Oehmichen ſe Stanchitz tu ſwoje naſbonjenja pſchitomnym ſdźěli. Ratařſki rada Umbauer hiſchcze na to pokaja, ſo ſo pſchichodny měſaz dalſchi kurſus poſtlicži.

Ze Serbow

W Budyſchinje 24. januara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Njech je človjek tak hłupy hač chce,
Ma-li pak zbóže, to krasnje z nim dże. H. Zejlek.

— **Wo wjedrje.** Wežera wjeczor w 7 hodź. barometer 733, hygrometer plus 3 a najwyſchcha dnjowa temperatura 3 ſtop. cżopłoty. Dźenſa rano we 8 hodź. barometer 738, hygrometer plus 1 a najniſchcha nózna temperatura 1 ſtop. ſtyny. Nižina nad połnožnej Europu je ſo nimale zyle rozſahnyła. Wežera naſche ſtrony pod wliwom ſtyłkow niżiny ſlejachu, kiž wot wjeczora k ranju cżahnychu. Dźenſa wyſchina ſ wjeczora Italiſkeje trochu na wjedro w ſrjedźnjej Europje ſkutkuje. Tehodła mamy tež w naſchich ſtronach ſpodobne wjedro. Sady Jendźelſkeje pak ſo ſajo žyłna niżina Europje bliži. Wona pak ſměje hač do jutſiſcheho dnja hiſchcze mało wliwa na naſche wjedro. — Jutſije ſobotu ſłónczko 7,48 hodź. ſchadźa a ſo 4,37 hodź. khowa. Měſacżk ſchadźa jutſije rano 8,08 hodź. a khowa ſo wjeczor 6,31 hodź.

— **Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchu ſobotu: Mało pſcheměnjenja nětcżiſcheho wjedra.**

*

Saſtup dobrowólnikow do Luźiſkeho pěſchkowſkeho polka cżo. 52.

Wojeſtwa winowacži wot dokonjaneho 18. hač do dokonjaneho 25. léta žiwjenja, wobeźe **létnikow 1911 hač 1914**, kotriž maju wotpohlad, ſo ſo w oktobru 1936 **jako dobrowólniſy pola pěſchkowſkeho polka 52** pſchiſtajachu, maju ſ bórſy ſamotwicz, dokelž je naſpomnjenje dobrowólnikow jenož hač do **31. 1. 36** mózne, dokelž maju ſo liſčiny **na tutym dnju** ſamknycz.

Pſchijimanje ſa pěſchkowſki polk 52:

w Budyſchinje: w Huſarſkich kaſarnach na Sedanſkej dróſy 15 pola ſtaba pěſchkowſkeho polka 52;

w pěſchkowſkich kaſarnach na Lubijſkej dróſy 28 pola ſtaba II. batl. pěſchkowſkeho polka 52;

w Lubiju: w Honjeńſkich kaſarnach na Korjeżanſkej dróſy pola ſtaba III. batl. pěſchkowſkeho polka 52.

— **Wežerawſcha ſbérka punow** wuńeſche ſajo dobry wuroſchk. Na pjenjejach je ſo 823 hriwnow nawdało. Zyrohy, rajſa, muki atd. je ſo 24 zentnarjow naſbérało, nimo teho 2 zentnarjej cżerſtwje ſeleninu, kaž morchwje atd., ſchtož ma ſo w nětcżiſchim počżaſu wobeźe pohódnoſcżicz.

— **Sadohnywarjej pſchi dźele!** W nozy k 23. januarej 1936 wječor ½11 hodźin ſtaj ſo młodaj cżłowjekaj do pjekarńſkeje leżownoſcże na Kaeublerſkej dróſy dobyłoj. Wonaj pak ſo ſeſcherišchtaj a ſtaj łóžoj druhu ſtronu cżeknyłoj. Jedyn je na Kaeublerſku dróhu, druhi pſches ſahrody a płoty k Parkſkej dróſy cżeknył. Mot tam drje ſtaj ſłuczerjej ſpowědka też pſchiſłuchioj. Jedyn ſ njeju je był pjecza w cżémnej cżapju ſe ſchpotku a w cżémnej jazy. Cżekajo ſtaj wonaj 11 zm. dołhu ſwědźu na rołku podobnu dyhaczu lampu ſhubiłoj. kotraž je ſo pola kriminalneho wotdźělenja k wobhladanju wupołożiła. W ſarńdźenym lěcże běſchtaj ſo ſadobnywarjej na to žame waſchnje do tuteje leżownoſcże dohnyłoj a ſtaj tehdy tóſchto pjenjes radnyłoj. Kaž je ſo ſwěſcżiło, ſtaj to wobaj ſalaj tak ſamaj ſadobnywar'ej było. W tutym ſwiſku ſo na to pokaſuje, ſo je ſchkodowany na wujaſnjenje prěnjeho ſadobycza 50 hriwnow mnta wuſtaſił, kiž móża ſo zidilnym wołoſbam wupłaczicz, hdyž móża nětcżiſchi wołſewicz, ſchtož na paduchow pokaſuje. Schtóž je nětcżiſchi wobkedźował abo móże to abo druhe wołſewicz, ſo proſzu, ſo by ſo pola kriminalneho wotdźělenja w Budyſchinje na Ortenburgſkim hrodźe ſamotwił. Wołſewjenja ſo jako krucże dowěrliwe wobhladuja.

S **Dźěžnikez.** Hoſpodarſka pomozniza Marja Kupkez, kotraž 22 lět dołho pola bura Pawoła Wenzla w Dźěžnikezach žłuži, je wot ſeźiwjerſkeho ſtawa dyplom ſ płacżettu ſa njepſchetorhnjenu 20létnu žłužbu dóſtała. Jubilarka dosta wot Wenzlez wjele darow a ſ rjanej ſwjatoczneſcżu, na kotrejž ſo też jeje ſtarſchi a pſchiwuſni wobdźělichu, ſo tutón jubilej wobwjeźi.

S **Dreczina** pola Huſki. W nozy k ſchtwórtkej ſo we naſchej wſy k wohnju trubješche. Wokoło ⅓3 hodź. ſtejeſche pola ratarja Pětſchi kólnja w płomjenjach. So běſche zyle cżłoka a Dreczinſka a Demjanſka wohnjowa wobora bórzy pſchikhwatajchej, maja ſo dźałowacz, ſo ſo woheń na žuźodne twarjenja njeroſcheri. Kak je woheń naſtał, ſo dotal njeje wuſlědźiło.

Se **Semiz.** Dołholětny wokrjeſny wotrjadny wjednik pcżokarjow dr. Leuſchel ſ Budyſchina je ſe ſkónczenjom léta 1935 ſwoje ſaſtojniſtwo ſtožił. Sa noweho wokrjeſneho wotrjadneho wjednika pcżokarjow je ſo wuczeł Lehmann ſe Semiz powołał.

S **Mulkele Dubrawu.** Swoje 75lětne narodniny woſwjeczi wcżera tudyſchi rentnar August Janaſch ſchi cżélnej a buſchinej cżerſtwoſcżi a ſtrowoſcżi. Loni ſe ſwoje mandeleſkej ſkoty kwaſ wołwjeźi. 40 lět dołho je ſwérnje ſkutkił firmje Schomburg a ſynowe. Nětko ka-

Hospodarski rozhlad

Pjatk 24. januara 1936.

Wěcerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,476	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,285	100 čěskosł. krónow	10,28
100 šwajc. frankow	60,72	100 franc. frankow	16,375

Barlinſke kurſa 23. januara 1936. Hdyž bě ſo hižo pſchedwjeczerawſchim wěſta potrjeba ſa wotpſchedawanje pola burſowych wobkhodnikow ſ powołanja pokaſała, ſo tuta dźiwaja na-ſdźerżliwoſcż publika dale jewješche, kotraž k woſłabjenjam kurſowe wyſoko'cże na akzijowych wikach dowjeże. Trochu njepſchijomnje ſkutkowachu rospominanja wo ſtykowanju powyſchenjow żeleſniſkich tworownych tarifow, kotrež bjes dwěla industriju poczeżeja, dokelž powyſchenje płaczijnow je ſ krutymi naprawami knjeżeſtwa ſnjemóžnjene. Dale pokaſa ſo na to, ſo firma Krupp też w tutym lěcże dividendu nje-płaczi. Wobeźeje na montanowych wikach tuta powěſcż ke ſtrašnemu mónym woſłabjenjam dowjeże. Na rentowych wikach běſche jara cżiſcho.

Barlinſke żitne wulkowiki. Wobrot na Barliniſkich wulkowiſkach běſche dale jenoż jara wobmjeſowany. Kupnowaſche ſo jenoż na krucże běżneje potrjeby. Poſticzeńſke poměry, njejſu ſo pſchemėniſe. Material w khlěbowych żitach ſo bjeſe wiſcheho ſamėcżi. Wobeźeje lépſche drużiny pſchenżu. Vorheinſke młyny pytaja wobeźeje ſaſſko-ſoławiſke pſchenżu, ſa kotruż ſtamo 6 hr. wiaży poſtiċżeża. Wobkhod we wowſu je ſłabu, dokelž ſu nětko też żitne hoſpodarſke ſwjaſki w Bayerſkej, Hanoverſkej, w Pfalzu a Poſaarſkej a Saſſko-Anhaltiſkej pſchifaſane, ſo maja ſo wobroty we wowſu pſchiſłowiecż. Też pżowaniſcheho żeczjmjenja ſo lédy nětchto poſticżi. Żeczjmjenje ſa piwarńe a induſtriju maja wobeźeje w ſrjédnich drużniach měrniſche wiki.

Wežera płaczejche w Barlinje zentnar

pſchenży W 8: 9,90 hr., W 9: 9,95 hr., — rożki R 8: 8,10 hr., R 11: 8,25 hr., — żeczjmjenja G 7: 8,35 hr. G 9: 8,60 hr., — wowſa H 9: — hr., H 13: 8,20 hr.

Wiki w Lubiju.

Pſchenża 9,75 hr., rożka 8,10 hr., żeczjmjeń, nal. 10 hač 10,80 hr., nal. 8,35 hr., wowſ 7,80 hr., běrny 3,10 hač 3,60 hr., ſyno 3,90—4,20 hr., ſłoma 2,35—2,60 hr. pſchenżna muka 16,90 hr., rżana muka 12,25—13 hr., pſchenżne wotruby 6,60—6,90 hr., rżane wotruby 5,70 hač 6 hr., butra pół punta 75 pj., jeja 11 pj., twaroh 20—30 pj., běły kał 10 pj., cżerwjeny kał 12—15 pj., taroty 8—12 pj., jedźna ſoboda 15—20 pj., ſydrowity kał 20—35 pj., tólrabi 5—10 pj., porej 10 pj., ſtikaty kał 13 pj., zybła 10—16 pj., tomaty 20—40 pj., kołaſej 25 pj., radiſki 10 pj., jabłuka 10—35 pj., měrnik 5—35 pjenjezkow.

Wiki w Kamjenzu.

Pſchenża 9,85 hr., rożka 8,30 hr., żeczjmjeń, nal. 8,35 hr., wowſ 7,80 hr., pſchenżna muka 18,25—21 hr., rżana muka 12,30—12,50 hr., pſchenżne wotruby 6.50 hač 7 hr., rżane wotruby 6—6,50 hr., ſyno 4,50—4,75 hr., ſłoma 2,75 hr., butra 76 pj., jeja 10—11 pj., proſtata 12—20 hr., běhaki 35—55 hr., běły kał 10 pj., cżerwjeny kał 12—15 pj., ſydrowity kał 30—60 pj., jedźna ſoboda 20 pj., zybła 12—15 pj., měrnik 20 pj., krén 70 pj., morchej 8—10 pj.

Płaczizny rězneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

23. januara 1936 Płaczizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Celata: 511

Najlěpše kormjene čelata wot cyca	52—58
Srėnje kormjene čelata wot cyca	42—50
Snadnje wuwite	37 40
Najſpatniše	—

Płaczizny za Barliniskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaczizny po złotej hriwnje.

	23. 1.	22. 1.		23. 1.	22. 1.
Pšenica	208,0	208,0	buny	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	171,0	171,0	woka	15,0-15,5	15,0-15,5
ječmjeń now.	227-231	227-231	módre łupiny	8,75-9,25	8,75-9,25
ječmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	12,5-14,0	12,5-13,0
wows	—	—	zeradella	21,0-23,0	21,0-23,0
kukurica	—	—	raps, wosušk	—	—
pšenč. muka	27,05	27,05	lany wosušk	8,65	8,65
rżana muka	22,25	22,25	ſuch. trubjenk.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrni, kruški	8,75-8,80	8,75-8,80
rżane „	10,10	10,10	ſyno, 50 kg	—	—
raps 1000 kg	—	—	rżana ſtoma	—	—
hroch, Viktor.	21,5-22,5	21,5-22,5	pšenč. „	—	—
lane ſymjo	—	—	wowſna „	—	—
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5	ječna „	—	—

Płaczizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 198.0 9: 199.0
Płaczizna za rožku za wupłodźerja 8: 162.0 11: 165.0
Płaczizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 167.0 9: 172.0
Płaczizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 164.0

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźeł a přilopk Marko Smoleŕ w Budyšinje a za nawěšćki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a ćišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. XII. 1935 3256. — W tu khwilu tarifna liſčina čo. 5 płaći.

kluženy wotpočink wužiwa. Njech je jemu hišcheje prawje měrny wječor žiwjenja spožženy.

S **Minakala.** (Zyrkwinska rosprawa na leto 1935.) W šaridženym lěcje je so w naschej wosadze narodźiło 39 dźěći (lěto pryedy 50), a to 18 hólzow a 21 holzow; mjes nimi běchtaj dwójnikaj, 8 (5) běsche njemandźelskich a 4 žu sasó wumrěle. Wutřchežiło je žo 36 (48) dźěći. Swój kichczeński žlub je wobnowiło 52 (51) dźěći a 3 dorosčeni, mjes nimi běsche 22 hólzow a 30 holzow, dwaj młodaj mužej a jena knježna. S dźěći běsche 15 žerbskich a 37 němskich. Wěrowano je žo 23 (28) porow, pschipowědalo 25 (40). Wumrěło je 29 (27) wošadnych, a to 7 mužskich a 22 žónskich. Spowědnych bě 1228 (1760), 535 (800) mužow a 693 (960) žonow. K žerbskej spowědži běsche 648 (1100) a k němskej 580 (660) wošadnych. Domach woprawjenych a tych, kiž žu žebi pschi domjazych Božich žlužbach Boże wotkasanje žadali, běsche 76, 62 žerbskich a 14 němskich. Kollekty žu žo sbérale wscho hromadże 303,51 (457,65) hr., mjes nimi 79,10 hr. sa naschu wosadu, 172,23 hr. sa krajnu zyrkej a 52,18 hr. sa mišionstwo mjes pohanami.

S **Hrodźišcheja.** Wieżnjanostojo a pschišlu'schni wieżni kubłarjo ſ Hrodźišchcza, Kortniz, Wujeżka, Michowow, Njechornja, Worzyna a ſ Brěžej běchu žo wot 20. hacž 24. januara na kursus sa powětrowny schtit pschepročyli, kotryž žo w Hrodźišchcžanskim hoscženzu sarjadowasche. Wjeżny ſtupinowy sarjadnik Winkler ſ Barta pórodżelu pschi wieczor wotewri, kotryž bě derje wopytany. Inżeńer Müller w 2 hodźinje trajazym pschednoschku na strachi nadběha ſ powětra pokaja a dapokasa, so je zivilne powětrowe schkitanje nusne. Wuběžny, so maja po wožebje žony sastalicź, dokelž wjele nadawkow w powětrowym schkitanju wožebje žonam p'schiskuscha.

S **Kotcz.** Wjezera je mandżelska žiwnoscžerja A. Fietzy cżeluje a duschinje strowa žiwoje 70. narodniny wošwiecżila. — Sswjerczj je w naschej wsy w tutym lěcje hižo bohate žně měła. Spoczatk tuteho lěta wumrěschtej tu nadobo dwě wožobje.

S **Nowoſliz.** Tudyschi wjeżnjanosta bur Michał Cżornak wobjewjeżi je žwojej mandżelskej Hańžu rodź. Mattej ſ Konjej pšched někotrymi dnjemi žwój žlěborny kwaž. S mandżelstwa pothadża 5 dźěći. Sswoje sastojnstwo jako wjeżnjanosta hižo 3 lěta dołho sastawa. Wjcháem wjeżnjanam chze bycź žuvérny a staroscżiwy poradźeć a chze tak prawu wjeżnu ihromadnosczj ſ dobrym pschikładom hajicź. Jubilar wužiwa wschudże wulku cżeſcżewnoscź.

S **Protez.** (Sadobywanje do żelezniskeho sastanischcża. W nozy k krjedże je žo do żelezniskeho sastanischcża w Protezach paduch sadobył. Wón běsche wokno rzsbił a wokrejzp wuſnadźił. Najsterje je chzył jenoż pjenjesy kradnycź. Dokelž pak žo na sastanischczu pjenjesy njekhowaja, njeje jemu niczo do rukow padło. Wo ſtwje žamej njeje niczo pschehrjebane bylo. Ssamžne paduschtwo sta žo na zyle podobne waschnje do żeleniskeho sastanischcża w Ruschzjach. Ma žo sa to, so je to žamžny cżłowjek był. Też tam njeje niczo namakał.

S **Wojerez.** (Wobtkadne njesbožo.) Srażenje mjes cżežitym autom a wožebowym autom žo wutoru dopołnja na wikach na rožku pschi „Slotym lawje" sta. Cżežity auto ſ Ochranowa jedżeche po Zyrkwinej dróży a chzyſche žo na wiki sawinycź. W žamžnym wokomiku pschijedże ſ napschecżiwne ſtronn Shorjelſti wožobowy wós, kotryž chzyſche žo do Sło-Komorowskeje dróhi sawinycź. Hačrunjeż wobaj wo'aj jara pomału jedżeschtaj, njedasche žo iraženju sadżěwacź, pschi cżimż žo pschi wožobowym wosu błótoschkitak a prawy bok karoserije wobchodżischtaj. Wožoby do schkody njepschiničenu.

S **Wojerez.** (Waheń.) Wutoru w nozy w 1 hodź. paleſche žo pola wobsedżerja rězaka Jana Scholtyy w Wórku-Nowej Wsy. Brožnja, hrodże a hólnja žo docżišta ſpalichu. Kak je woheń nastał, njeje žo dotal hodżało ſwędżicź.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Gewerbetreibende in der Stadt Bautzen, die Heimarbeiter beschäftigen, haben die nach dem Heimarbeitergesetz zu führenden Listen bis spätestens Ende dieses Monats im Gewerbeamt, Rathaus, einzureichen.

Bautzen, 22. 1. 36. Der Oberbürgermeister.

Wusudźenja

§ Pomožny pincżnik Heiden ſ Njedźižichowa bě žwjatki njedżelu w hoscżenzu „Lěžny dwór" w Nadróżnej Hrabowzu, hdżež wupomhasche, thětru schkodu poczerpik. Nkotsi hoscżo, kiž běchu 8 hriwnow worczżiny napraikali, jemu cżeknychu. Tukaſche žo na Helmuta Ericha Měrscha, Pawoła Cżornaka a Alberta Müllera ſe Schunowa pola Kamjenza, kotsiž žo tehodła dla njeptaczenja worczżiny wobſkorżichu. Hamtſki žud w Kamjenzu bě kóždeho ſ nich k 20 hr. pjenjeżnoho thkoſtanja abo 10 dnjam ſaſtawa ſaſudźił. W powołanikim jednanju saberaſche žo ſ tutym padom mała thkoſtanika komora krajneho žuda w Budyschinje. Cżornat a Müller žo njedźiwajo saprěwanja saſo ſa winowateju ſpóſnaſchtaj a jeje powołanje žo saczášnu. Měrsch pak žo bjes napołożenja wudawkow wužiwobdźi.

Přilopk

Dźěczo ſ cżiwakom kołkaży žo sadajiło.

Ssrjedu popołdnju dosta pola rěznika na Oschatzskej dróży w Drježdżanach 4lětna holczka, kotraż bě ſe žwojim nanom pola rěznika była, cżiwak kołkaży darjeny. S klamow ſtupiwschi chzyſche dźěczo kołbažu jěcź, najſterje pak běsche pschewulki kruch wotkuſnu, ſ kotrymž žo sadajі. Pospyty jej žiwjenje wróczicź, bjes wuſpěcha wostachu.

W Esmólnych horach (Harzu) mjedwjedźa ſotſelili.

Hdyż też žo ſda tuta powěſcź wěrje njepodobna, je wona tola wěrna. Saůdżenu pónđżelu je hajnik Piehl ſ Hannenklcea njedaloko Gannenkleejſkich kupjelow mjed wjedża (bara) ſaſtelił. Kak je mjedwjedź žo do lěkow ſabkudżił, njeje hiſchcże zyle ſwěſcżene. Najſterje pak žo jedna wo mjedwjedża, kotryż bě loni w lěcżu na dnju ſwjedżenja tſělzow jenemu pschedſtajerjej cżeknył.

Žałostne jědowe morderſtwo.

Žona ſawda 4 ludźom ſ myſchazym jědom.

Każ nowinarſka žlužba krajneho žuda w Mohuczu ſdźěluje, ſtej žo na łaſdadże tukanjow nětko cżěko w julliu 1930 ſemrěteho hoſcżenzarja Ericha Voglera a cżěko w meji 1932 ſemrěteho friſéra Ludwiga Salza ſ Mohucża pschepytałej. We woběmaj cżěkomaj žu jěd pschecżiwo wulkim myſcham, tak mjenowany Talliumowy jěd, namakali. Też běſchtaj tehdy Vogleroweje pschichodny žyn a inſtallatźr Keun ſ Mohucża, na Talliumowe ſaſjedżoczenje jara cżěkło ſkhoritoj. Mějeſchtaj žałostne bolesnoſcże w ſtawach, włoſy jimaj dospołnje wupadachu a też ſtoro dospołnje wołżepiſchtaj. Tute khorostne ſtawy ſu napadne ſcżěhnki Talliumoweho ſajědojczenja. Tuła žo, ſo je mandżelſka Frieda Voglerowa ſ Mohucża tutón njeſkutk ſkuczżiła. Je žo tohodła do pschepytowanſkeje jatby wſała. W lětomaj 1929 hacž 1934 je huiciſcho Marhatu Rockerowu, kładżerku thartow wopytała, na kotruż žo tohorunja tuka, ſo ma w tym žwojej ruzy. Mohł žonje rěczżitej wo „wuju Erhardtu". Tutón drje je najſterje žonomaj jěd podawał.

Poſledńje politiske powěſće

Djakne a proſchne Boże žłužby 30. januara w Sakſej.

Krajnoſyrkwiſki wubjerk ſa evangelſko-lutherſku ſakſku krajnu zyrkej je wotſewił: 30. januara 1936 na žo we wſchitkich wošadach evangelſko-lutherſkeje krajneje zyrkwje w Sakſej djakne a proſchne kemſchenje wotmječ ſa ſjednoczenje němſkeho luda pyches nazionalſozialismus. Kóždej ma žo ſa pschihódne, móże žo tuto kemſchenje też na pschedwjeczoru dnja 30. januara wotmječ. Boża žłužba ma žo powſchitkownje na 8 hodżin wjeczor poſtajicź. Tola móże žo pschi měſtnych wobſtejnoſcżach a ſ dorczeżenjom ſ měſtnymi wyſchnoſcżemi druha hodżina poſtajicź.

Abeżynſki kežor jendżelſkemu ludej.

Abeżynſki kežor je dla kmjerjeże jendżelſkeho krala jendżelſkemu ludej žobuzarowanſke póżelſtwo póſłał. W pożelſtwje žo praji, ſo Abeżynſka żenje pschiluboanje njeſaponmi, kiž je ſemrěły kral, jako běſche trón naſtupił, jenemu abeżynſkemu wotpóſłanſtwu dał. Wón je tehdy prajił, ſo budże žo Jendżelſka ſa měr abeżynſkich mjeſow ſtaracź a ſo žo njebudże żenje do njewotwiżnoſcże a njeſranitoſcże Abeżynſkeje tykacź.

Towarſtwowſki powěſtnik.

Bačoń. Dżensa (pjatk) spěwaja jenoż mužscy, kiž so proſa, zo bychu połnoličnje přiſli, hdyż nam 9. februara koncert do rukow hlada, na kotryż so lubi Serbja hižo nětko přeprošuja.

Khwaćicy. Khwaćanske serbſke towarſtwo zeńdże so njedźelu 26. januara pop. w 3 hodź. pola sobuſtawa Kästnera k swojej lětuſej hłownej zhromadźiznje. Kóždy sobuſtaw je winowaty, zo wěſće z dypkom na zhromadźiznu přińdże. Předsydſtwo.

Rakecy. Serbſke towarſtwo „Lipa" ma njedźelu 26. januara pop. hakle w 4 hodź. pola Hönčee swoju lětuſu hłownu zhromadźiznu, na kotruż so wſitke sobuſtawy wočakuja. Hrajerjo maja z dypkom w 2 hodź. dźiwadłowu pruhu w Kačej korómje pola Šćěpankec. Nawjedowař.

Pschi marach krala Jurja.

Pšched pschewjeſenjom do Londona je žo kaſchcź ſe ſmjertnymi powoſtankami krala Jurja w kapale Sswj. Marje a Madleny w Sandringhamje na mary ſtajił. Pschiſtajeńcży maja tu jako pschi cżeſtnu ſtražu. Weltbild. M

Bóh luby Knjez dari našej Marcy
stroweho bratřika.

Z wutrobnej radoscu to wozjewjataj
Pawoł Krawc a mandźelska
w Lemišowje 118

Wš tke słódke wěcy k Ptačemu kwasej
poskića Kofejowaja 118
Lehmann
w Budyšinje, Serbska hasa

Někotre mało trjebane
mužace a žonjace jězdne kola
předa tunjo [115
J. Schieback
na Mužakowskej dróży 4

Kóždy kupc je spokojny kiž pola HEBOLDA časniki nakupi 117
HEROLD, časnikar
w Budyšinje na Serbskej hasy 6

Sylna kruwa 116
blizko k čelenju, na předań w Brěžyncy čisło 20

Suprošna ranca
je na předań 112
w Bačonju čo. 14

Dynamo za jězdne kola
6 voltow lěto rukowanja **3,75**
Swětłomjetaki pola firmy **1,25**
114
J. Schieback w Budyšinje na Mužak. dróży 4

Nórske ſijałki (Alpenveilchen)
Azalee :: Tulpy
Primele
we wulkim wubjerku pola firmy
Hermann Dienemann
zahrodnistwo w Budyšinje 111
na Kanſ. hasy 43, blizko Drjew. wlkow

Plakaty
za towarſtwa, gmejny, najeńkow, wobkhódnikow w jednorym a nowočasnym wuwjedżenju zhotowja spěšnje a tunjo
Dr. J. Cyž w Budyšinje
w Serbskim Domje :: Nakład Serb. Nowin

Gardiny, rolowy
tunjo pola [59
Würker na Zwonkownej Lawskej hasy 10

Woprawdże tunje a spušćomne časniki s. kupujeće pola **Kokša**
w Budyšinje na Schulaskej l. 28

Lěhańje Jědźernje Kuchinje
Přijimam mandź. požčonki
Blidarski mištr,
Jednotl. meble
Wulki wubjerk!
Händler
mebłowa wikowarnja w Budyšinje, **na Lubijskej dróży 17** 120

Znajeće hižo nowu 118
Zündapp D.B. 200, modell 1936
Płaći 540,— hr. Wobhladanje bjez nućenja ke kupjenju
Richard Kieschnick, wikowarnja z motorskimi a jězdnymi kołami w Budyšinje na Hošic hasy 1

Po dlěšej khorosći wumrě do Božeje wole podata moja swěrna mandźelska, naša luba mać,

Marja Donatowa
rodź. Rječkec,
w starobje 54 lět a budże jutře sobotu w 9 hodź. tu khowana.
Hłuboko zrudźeni
Michał Donat, dźěći a přibuzni
W Radworju, 24 januara 1936 [119

Přiłoha k čisłu 20

SERBSKE NOWINY

Pjatk 24. januara 1936

Hlejće, nowa wěc so stała . . !

Přispomnjeńki k serbskemu ptačemu kwasej.

Serbja sej hišće jara česća a waža swoje stare ludowe wašnja a nałožki. Mnohe tute nałožki maju z nami zhromadne też druhe narody. Jene wašnje pak je jenož naše swójstwo, mjenujcy wobradźenje dźěćom na dnju Pawoła wobróćenja, na tak mjenowanym ptačim kwasu. Nihdy na cyłym swěće, ani pola Němcow, ani druhdźe njenamaka so tajki abo podobny nałožk. Tehodła mamy čim bóle přičinu, runje tuto wašnje swěru dale hajić po přikładze wótcow a prawótcow.

*

Lědy su dojědźene hodowne tykancy, póprjancy a placki, hišće w křini wotpočuja poslednje zbytki wosuška, to hižo serbskim dźěćom kiwa nowa nadźija na nowe khłóšćeńki, kiž jim wobradźi sćedriwa sróka na dnju swojeho kwasa. Haj, słódke pječene ptački a bracle ptačeho kwasa serbskim dźěćom někak wosłódnjeja dobu mjez hodownym pječwom a póstniskimi pampuchami.

Tola nic jenož serbske dźěći so wjesela na ptači kwas, ale też měšćanscy cokornicy a pjekarjo, kiž maju wulki pjenježny wužitk z tutoho stareho nałožka. Napječa ptačkow wšěch družin a wulkosće, zo móhłe serbske maćerje z nimi wobsadźeć talerje do sróki wěrjacych dźěći . . .

*

Kak dha je nastało tuto rjane serbske wašnje a što ma woznamjenić?

Bohužel to wuswětlić njemóžu. Hižo mnozy wučeni a njewučeni ludźo su sej nad tutym prašenjom hłowu łamali a też často swój wusud wo tym wot so dali do nowin a mudrowarskich knihow. Wusłědk běše wopłakajomny. Jedyn wusud naiwniši hač druhi! Sentimentalni ptači přećeljo wułowaju nałožk jako mytowanje běknym dźěćom za picowanje ptačkow w zymje. Druzy mudračcy potajnje něšto šepotaju wo powostankach woprowanja njebóćičkim prjedownikam. Njedawno je něchtó samo wšo na starych Germanow zwalił.

Potajkim, wo pokhadźe ptačeho kwasa ničo njewěmy. Wěmy dźě — abo mamy za to, zo wěmy — čehodła jutry serbscy křiżerjo jěchaju, čehodła jutrowne jejka a cały sej darujemy, čehodła kuzłatrče palimy abo meju stajimy, tola wo pokhadźe ptačeho kwasa wěmy jenož to, zo wo nim ničo njewěmy.

Tuta wědomna njewědomnosć wokoło ptačeho kwasa je něšto žałostnje rozbudźaceho a rjaneho. Móžeš sej wo tym myslić, štož kuli, tola lépje je, scyła nic myslić ale so wjeselić nad tym, zo hišće něšto mamy, štož njeje zeslěkane wot rypacych słědźerjow a mudračkow. Je to podobna wěc kaž z dušu serbskeho luda a člowjeka . . .

*

Njech też ze serbskim ptačim kwasom hewak ničo započeć njewědźa, w tym su sej wšitcy přez jene, zo je to jara rjane wašnje, kiž ma so dale hajić, hižo w zajimje měšćanskich pjekarjow a cokornikow.

Też my w zajimje serbskich dźěći mócnje polěkujemy tutomu předewzaću, hdyž pak so doporučuje, tutón nałožk rozšěrić a na cyłu Saksku a Němsku, to tola sej dowolimy łahodnje na to pokazać, zo ludowy nałožk njeje wuwozna wěc, dokelž je zrosćeny z dušu luda a krajiny, z kotrejež je wušoł.

Před něšto lětami je někajke jězne towarstwo chcyło napodobnić serbskich křiżerjow a jutry so podałło na jěchanje; horliwi jěcharjo na zboże tutón kusk njejsu wjacy wospjetowali. Kóžde napodobnjenje, je a wostanje mjenje hódna zarunanka — surogat!

My Serbja mamy też pěseń wo ptačim kwasu, to rěka, mamy jich poprawom někotre. Tuta pěseń nima njeposrědnje ničo zhromadneho z nałožkom na dnju 25. wulkeho rózka. Je to dźě pěseń, kiž so na kwasach spěwaše. Podobne spěwy maju też druhe słowjanske a njeslowjanske ludy. Rjanu pěseń wo ptačim kwasu su nam tej limborscy Słowjenjo wotkazali, prjedy hač swój ródny jazyk zamjenjachu na němsku rěč.

Naša serbska pěseń wo ptačim kwasu je pak mjez wšitkimi druhimi woprawdźe — nó prajmy, nic najhubjeńša. Wona tak žiwje wopisuje serbski kwas a podawki na nim, drje nic tak, kaž so dźensa wotměwa, ale před lětstotkami, hdyž strowej radosći nad pukami njeběchu hišće mězniki stajene.

Serbska pěseń wo ptačim kwasu mje přecy žiwje dopomina na wobrazy starych nižozemskich molerjow, na kotrychž woni swěru a nadrobnje předstajachu hejsowanje burskeho luda na kwasu abo kermuši. Burskemu ludej tehdy hewak na směchi njeńdźeše, tuž so znajmjeńša na kwasu a kermuši raz wunjemdrichu . . .

Njeje trjeba, zo ptači kwas wostanje swjedźeń jenož za dźěći. Też my wulke dźěći mózemy so raz ponižić, wjeselić so aktivnje nad nałožkom, kiž dotal jenož dźěći nastupaše. My dźě njebudźemy talerje stajeć na próh čakajo na wobradźeńki njewjesty sróki, ale móžemy přecy serbski ptači kwas w serbskich towarstwach a druhdźe swjećić jako male póstnicy. Chcemy při tym wjeseli być při plincach a mjez druhimi pěsničkami zaspěwać pěseń wo ptačim kwasu hač do poslednjeje, štyri a dwacyteje štučki:

„Z twarohom so njechał dajić,
Syrwatki so nabudu,
Piwo njedam nimo stajić,
Wody rady zabudu!"

***

Žana bajka

Snata amerikanska muměrjeńska łódź „Oregon" je we wobwodźe Faringskich łupow, kotrejž Jendźelska słuscheju, w Cźichim morju, jo a possia kilometrow k dothemu wjeczoru łupy Palmyra dospołnje njesnatu łupku namakała a amerikanšku thorhej wupowěsnywschi ju wobsadźiła. Na łupje nimo domorodnych wobydlerjow schtyrjoch ameri-

4 raty prynz ſ Walesa.

Někotre wobrazy krala Eduarda, jako hišće bjesstarosćiwje, tola hižo ſ wjele winowatoščemi representowanja wupjelnjene žiwjenje Walešeho prynza wjedźeše. Horjeka na lěwo: šmějazy so prynz. Horjeka na prawo: Wšchi wušnamjenjenju offizjérow gardy; wyšoka čapka ſ mjedwjedźowoeje koże prynza zyle njesnajomneho cźini. Tječći ſ lěwa. Deleka na lěwo: Prynz pschi wušnamnym wuprajenju psched britiſkimi frontiſtimi wojowarjemi, w kotrymž nujnoſcź dorosumjenja ſ Němſkej wuščěhny. Deleka na prawo: Wopyt pola franzowſkeho miniſterſkeho pschedžydy Lavala, jako so abeſynſki konflikt sapoča. (Graph. Werkſtätten, M.)

Pohanske pohrjebnišća w Serbach

Po K. A. J.

Runje tak ważne, kaž pisane archivy, kotreż su nam naši prjedownicy w derje zdźeržanych wjelbach radnych khěžow, cyrkwjow, klóštrow atd. zawostajili, su też archivy zemje, pak wot přirody, pak wot něhdušich wobydlerjow našich krajinow spody pódy nětčišeho zemskeho zwjećha před lětstotkami, haj před lětstosacami założene. Kaž přeniše, tak su so też poslednjše hakle w poslednich lětdźesatkach wotkrywać a přepytować započate. Wotewrjeja pak přeniše jenož přepytowarjam stawiznow a staroźitnosćow pohlad do zańdźenosće, dha wotamknu archivy zemje też přirodospytnikej nowy swět, w kotrymž a na kotrymž móže so w swojej wědomości wulcyšnje wobohaćić. Z nich zhoni přirodospytnik, kajka je něhdy w prastarym času póda našeje zemje była, kajke rostliny su na njej rostłe a kajka zwěrina je tu swoje wobydlenje měła a kak staj woheń a woda tak přeměrnje wulke přeměnjenja na našej zemi dokonjałej, a kak je pomalu a pomalu nětčiša póda a zwjerch našeje zemje nastał a swoje nětčiše zrostliny a žiwe wobydleństwo dostał. To wšo čita přirodospytnik z archivow zemje, hdyž su so jemu tute wotewrile. A nic mjenje čita z nich stawiznar a staroźitnosćeř, hačrunje su před nim pismiki podzemskich archivow we wěstym nastupanju hišće runy (Runen), kotrychž wuslědźenje je so jemu hač dotal mjenje poradźiło, hač přirodospytnikej z pismikami jeho podzemskich archivow. Ze swojich podzemskich archivow zhoni stawiznar a staroźitnosćeř wothladajo wot teho, štož z nich z přirodospytnikom w přezjenosći čita a hdźež ma z nim rune interessy, kak je na zemi było po tym, zo je naša zemja swoju nětčišu pódu a swój nětčiši zwjerch dostała a wosebje, kajke su na njej ludy bydliłe, kajke su wašnja měłe a kak daloko su w kulturje byłe. Kotre su pak za stawiznarja a staroźitnosćerja tajke podzemske archivy, z kotrychž wón to wšo čita a kiž w tutym nastupanju za njeho dale do zady dosahaju hač žana pisana khrónika? K nim ličimy wšě člowjeske twarby, w prastarych časach wot člowjekow wuwjedźene a pozdźišo wot člowjekow, abo přez surowsnjenje žiwjełow zaso skažene a w běhu lětstotkow ze zemju přikryte. K nim ličimy dale wšě podzemske khowańki, z kotrychž buchu w nowišim času pokłady, wumjelske dźěła, brónje, domjacy naporjadk atd. ludow, kiž su pryjedy nas w kraju byli, na swětło wućehnjene. K podzemskim archivam dawno zańdźenych kulturnych periodow ličimy naposledku też z dobrym prawom městna, hdźež su něhduši wobydlerjo našich krajinow swojich morwych khowali a kotreż chcemy w tutym našim nastawku pohanske pohrjebnišća w Serbach mjenować, přetož my njemyslimy sebi při tym něhdźe na něhduše kěrchowy, kiž su kaž na přikład w Budyšinje w swojim času wokoło cyrkwjow swj. Pětra, swj. Michała, swj. knježny Marije atd. wobstałe a pozdźišo wobstać přestałe, ale myslimy sebi na pohrjebnišća, kiž so tu a tam w Serbach na polach, na hórkach, w holach atd. namakaju, z kotrychž so dźensniši dźeń hišće popjelnicy a wšelake druhe hlinjane sudobja wurywaju a hdźež so kosće tych, kiž su tu pryjedy nas byli, nic w drjewjanych abo mosaznych kašćach, ale w popjelnicach khowaju. My njemóžemy tute pohrjebnišća hinak mjenować, hač pohanske pohrjebnišća, přetož što chce z wěstosću prajić, kajkeho ludu kosće w tutych popjelnicach wotpočuja? Su to kosće našich starych serbskich wótcow, abo cuzych, njeznatych rjekow, kiž su hišće pryjedy Serbow přez serbski kraj přešli? Je to historiske prašenje, na kotreż hišće žane wěste wotmolwjenje date njeje, runje tak mało, kaž na druhe prašenje, kajki lud je te hobrske hrodźišća nasypał, kiž so přez Łužicu ćahnu w tej samej měrje, kaž naspomnjene pohrjebnišća. Jenož tak wjele je wěste a wučinjene, z křesćijanskich časow ani tamne hrodźišća, ani naspomnjene pohrjebnišća njejsu a to tohodła nic, dokelž je při woběmaj woheń sobuskutkował, při prěnišich jako woporne płomjo, při poslednišich jako srědk, wotemrěte čěła do popjela přewobroćić. Křesćijanow wašnje njeje pak ženje było, morwych palić, ale jich čěła njezraniene zemi

kanskich namórnikow naderídżechu, kotśiż žu žo pśiched ójerwjatnacje létami śhubili a dawno do morwych liećachu.

*

Pśichekwapjenje wobžadki wunmérjenśkeje łódże „Oregon" njebéśche małe, jako žo pśichi mérjenju morja nadobo na wobsorje kupa pokasa, kotraž na žanej karcze njebéśche wosnamjenjena. Hnydom žo na nju samérinoschi, móžachu śwéśiśc, so njebéchu žo na žadyn pad mylili. Mjesnata a ś kraśnymi palmami wobrosćena kupa béśche woprawdźitośc. Béchu potajkim namakańku śejinili. Kupu wobjéwschi béchu hižo pśchi jeje brjohy cśmunobarbne ludźi, Polynesow, wuhladali, kotśiż na łódź wudźerachu, jako bychu dźiwo wohladali. Położenje kupy dokkadnje śwéścjinschi cźołm wupóśłachu, kotryž žo ś nékotrymi muźemi k brjohej poda. Wučeńiź, kotryž polynesku réc̀ wobknjeśiche, domorodnych postrowi. Ale dorosumjenje njebéśche lohke, pśchetož wobydlerjo kupy wožebitny dialekt réc̀achu, w kotrymž žo spodźiwnje też amerikanske słowa wospjetowachu.

Po dléschich jednanjach, ś kotrychž Americ̀enjo śhonichu, so njeje hišchże žana łódź kupu wopytała, muźstwo k selenemu stanej łodyka dowjedźechu. A nékko najwjesche pśchekwapjenje pśchinđże. Lodyk žo njemużu jako — Amerićan wukopa. Wón drje žo też njemało njewocźakowanemu wopytej dźiwasche, mózesche pak jenož cźejko śwoju mjerśatosć śatajić. Po śdaću žo bojesche, so mohli pokoj na małej kupje mylić.

„Ja žym jedyn ś wobžadki amerikanskeho parnika „Sheridan", kotryž léta 1916 na jéśoje se San Franzjśca do Australskeje do žylneho wichora pśchinđże a žo źriedź Cźichego morja podnóri. Spomadze ś śjomi towaŕschemi mózach žo na plawjaku tu na tutu kupu wukomować, hdyž naš mérni kupjenjo pśchećelnje pśchijachu. Wot leho cźasa žmy tudy źiwi a nimamy najmjeńścheje pśchićiźny, ś naschim wožudom njespokojom bycź. Wśchitko, schtož ź kśiwjenju trjebamy, nam bohate rośtlinstwo dari. Cźujemy žo tu kaž w paradźu a dachmy kupje tohodla też mjeno „módry paradźs". Nicźo druheho žo bóle njebośimy, hacž wótrych pśchemeńenjow w naschim źiwjenju, a tuź — chzu-li spramny bycź — runje rady njewidźu, so śeše naš w naschim paradźu wucźuschlili!"

Spodźiwnje, też ś nébhduschim amerikanskim matrosu śe cźejźko, žo dorosumjeć. Runje tak kaž béchu kupjenjo źlowa ź jeho a jeho towaŕschow réc̀e pśchewsali, žo też wón polynesśkich wurasow posłuchowaśche. Tośame wo tśjoch słynych Americ̀anach płaćeśche, kotśiż béchu ź zyłym wochydleŕiwom kupy pśchikhwatali. Tućzi pak naš kerje hišchże njeradscho widźachu dyźli łodyk žam. To jeniczke, schtož jich sajimowasche, béśche praschenje, kak drje je žo śwétowa wójna skónczyła. Jako jich wo jich mjenu praschachu, woni jenohłósnje prajachu: Cźehodla dyrbimy Wam nasche mjena mjenowaś, schto chcźece dowzda ź naschimi mjenami sapocźeć? My tola wotpohlad nimamy, žo do Ameriki wrócźiś, teź žaneje pomozy wot tam njeźadamy. Buchmy jenož njepschijomnośće méli. Sdźelićeśe-li wyschnośćam, so śeše naš namakali, potom tola proschu łnydom prajśe, so chzyte naš na pokoj wostajiś!"

Wučeńiź ź wumérjeŕiskeje łódże „Oregon" mějeśche też połne dorosumjenje za schtyrjoch namórnikach zosbitnikow a njewupraschowasche žo jich tuź dale. Wón žo skerje prózowasche jich dowéru dobycź, so by snajmjeńścha néschto wo źiwjeńskich ponćerach na módrym paradźu sjonił. To žo jemu skónczyć też poradźi, hdyž bé jim do ruki pschikusił, so śebi nichtó na to njemyślł, mér kupy mylicź a hdyž béchu wschelake dobre dary, kaž śapałki a noże, dostali. j.

Pflopk

Franzowske létadło žo śhubiło.

Hižo wot wutory ranja je žo namóśśe létadło Marseillesko-Tunisśeje cźary, kotreż dyrbjeśche nébdże 30 km. pśched Korsiku na morju pschistajiś, śhubiło. Pschistušchne méstna maja jo za śhubjene. 6 wožobow ś létadłom źiwjenje śhubi a to létadłowy wjednik, malschinist, schkriczkowaŕ a tśjo hosćo, mjes nimi žona ś Parisa. Wona chzyśche na pohrjeb źiwjeho bratra, kotryž béśche ś autom źmjertnje śnjeśbożił, do Tunisa leczeć.

Wulka śyma w połnóznej Amerizy dale traje.

W zyłej krajinje wot zentralneje Montanskeje hacź do Illinoiskeje, wot kanadiskich mjesow hacź k połnócnemu dźelej Missourskeje źriedu śyma knjeźeśche, kajkuj w tutych kónczinach léta dołho njemějachu. Wjele méstow pschisjewi temperatury wot 29 hacź do 48 stopnjow po Celsiju. W Minnesotśtej, hdyž 48 stopnjow Celsija namériachu, je wobkhad nimale zyle wopschestał, a też wobkhodne źiwjenje je sastało. Wscho dźéło wonkach je njemóžne. 12 ludźi je w śymje smjerśko. Lékarjo maja ruzy połnej dźéła, so bychu wšćech tych, kiž śebi ruzy a nohy smjersnychu, wobstarali. W śnajmjeńścha 10 statach zyhnowachu najcźeśśe śymske njewjedra. Schule w tych krajinach dyrbjachu žo samknyć. Wjele wobchadnych a tworownych cźahow a omnibušzow žu po puću w śnéžy tcźaze wostałe. W Ohioskej je śnéh schulste autobušzy dospołnje se śnéhom sawéł. W autobušzach je nébdże 100 schulskich dźéći. Jenož krutemu sapschimnjenju policije, kotraž autobušzy je śnéża wušypa, ma žo dźakować, so dźéći njesmjerśnychu.

Radio

Sobotu 25. januara žo śtyschi:

Königswusterhausen. Nimo śnateho wschédneho programma: 6,30 wjeśoły ranschi konzert. 11,40 sa bura. 15,30 hospodarśki tydźeńśki pschehlad. 16 wjeśoły śobotnische popołudnjo (ź Kölna). 18 ludowe reje — ludowe śpéwy. 1850 poźwjeczenje olympiskeho ścźelaka ź Garmischu-Partenkirchenje. 19,05 dujerśka hudźba. 20,10 žortniwy programm.

Lipsk. Nimo śnateho wschédneho programma: 6,30 ranschi konzert 7,30 sa bura, 8,20 sa hospodu. 11,45 sa bura. 15,50 hospodarske pomółcźe. 16 wjeśoły śobotnische popołudnje (ź Kölna). 18,15 wo méścźe Jenje. 20,10 žerniwa hudźba (ze Stuttgarta).

Hišchcźe ważne ź dnjoweho programma: Königsberg: 20,10 reje ludowe. Wrótsław: 20,10 synki ź operettow a saluborwanju. Köln: 20,10 wukhad do kraja nowych operettow. Mnichow: 20,10 wjeśoły pišany wjećor. Wien: 19,10 śpéwohra „Walcźiki ź Wina". Warschawa: 20,45 lohka hudźba.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Oeffentliche Aufforderung zur Entrichtung des zweiten Teilbetrags des Beitrags zum Reichsnährstand für das Rechnungsjahr 1935 für die bäuerlichen und landwirtschaftlichen Betriebe.

Nach § 1 des ersten Nachtrags vom 16. Dezember 1935 zur Betragsordnung des Reichsnährstandes für die bäuerlichen und landwirtschaftlichen Betriebe für das Rechnungsjahr 1935 wird für diese Betriebe der zweite Teilbetrag des Beitrags zum Reichsnährstand in gleicher Höhe erhoben wie der erste Teilbetrag. Der zweite Teilbetrag ist am **25. Januar 1936** zu entrichten.

Kamenz, den 22. Januar 1936.

Finanzamt Kamenz.

Eduard VIII. za krala Jendźelskeje wuwołany

Po starym waschnju je žo w Londonje na wschelakich méstnach kral Eduard na jendźelskeho krala śwjatocźnje wuwołał.

Pschi Templebar.
Méśchcźanoscha noweho krala śjawjne wowoła. Po pschedcźitanju proklamazije poda žo śwjatocźny cźah dale ke kralowskej bursy. (Planet, M.)

... njech je žiwy kral!
Pożoł w pyschnej uniformje pschedcźita proklamaziju. (Weltbild, M.)

Pśched śhodami kralowskeje burśy.
Londonski lordmayor pschedcźita poźełstwo, pśched nim pózkoło w starych uniformach. (Weltbild, M.)

přepodać. Też hodźi so historiscy dopokazać, zo su kśesćijenjo, tak ruče hač su néhdże na pohanstwje dobyli, palenje morwych zakazowali. Znajemy tajke zakaznje z časa kézora Korle Wulkeho, kiž je tajke palenje morwych přewinjenym Saksam zakazał. Je-li pak je so přewinjenje łužiskich Serbow hižo w dźesatym lětstotku stało (nehdże wot léta 927 sem), dha je wěste, zo też pohrjebnišća, wo kotrychž chcemy rěčeć, młódše być njemóža, hač z lětstotkow prjedy přewinjenja Serbow a prjedy jich wobročenja k kśesćijanskej wěrje. Ale njemóža dha wone hišće starše być a dyrbja dha jeniczy nehduši pohanscy Serbja jich załožerjo być? Sto chcył to prajić? Namakamy rune pohanske pohrjebnišća přez cyły němski kraj, haj hišće dale też w Francowskej, haj samo w Jendźelskej, namakamy je też w krajinach, w kotrychž ženje ani Serbja, ani druzy połobscy Słowjenjo njejsu bydlili. To wšo pokazuje na to, zo tudy stare pohanske wašnje zeznajemy, na kotrež njeběchu nehdy jenož Serbja a z nimi też druhe słowjanske ludy zwučene, ale kiž bě runje tak derje też druhim ariskim ludam, kiž běchu prjedy Serbow přez Łužicu přećahnyli, znate a lube. Keltiske, germaniske a po nich słowjanske ludy su po rjadu tuto wašnje, swojich morwych spalić, we Łužicomaj nałožowałe a su to same z přenjotneho wótcneho kraja wšěch ariskich ludow, z Indiskeje sobu přinjesli, hdyž je so, kaž je znate, spalenje morwych hač do dźensnišeho dnja zdźeržało. Keltojo su tuto wašnje potom při dalećehnjenju sobu wzali do swojich późdnišich sydłow, do Francowskeje a Jendźelskeje a germaniske ludy do krajinow mjez Solawu a Rheinom, tak zo so tute pohanske pohrjebnišća nětko nimale přez cyłu Europu přestrěwaju. Tajkeje přičiny dla njeda pak so też na žane wašnje rozeznawać, kotre pohanske pohrjebnišćo je keltiskeho, kotre germaniskeho a kotre słowjanskeho pokhada a kotreho luda kosće w sej abo w tamnej popjelnicy wotpočuja. Mjez popjelnicami je drje wěsty rozdźěl, někotre su žołte a jenož na słońcu sušene, druhe su čorne barbjene a w hornčeŕskich pjecach palene, někotre su hrubje z ruku wudźełane a zaso druhe pokazuja na wěste wumjelstwo a na wobwjertawku (Drehscheibe), na kotrejž su zhotowjene. Hodźi so z tajkeho rozdźěla spóznać, hač su pohrjebnišća, w kotrychž so pak to jene, pak to druhe naspomnjenych popjelnicow namakaju, keltiske, germaniske abo słowjanske? Ně — a to tohodla nic, dokelž so jara husto wšě družiny popjelnicow w jenym a tym samym pohrjebnišću namakaju. Z teho hodźi so tohodla jenož tak wjele zhódać, zo su so morwi dléši čas tam palili a zo bu w starším času, w kotrymž hornčeŕske dźěło njebě hišće tak wumjelske, jich popjeł do hubjenších, pozdźišo pak do rjeńších popjelnicow sypany. Abo su wšelake ludy po rjadu jene a te same pohrjebnišća trjebali? Wěsće, přetož pohrjebnišća běchu hižo pohanam swjate města, runje tak derje, kaž jich temple a wobchadne dwory. A kaž su kśesćijenjo, štož so ze stawiznow dopokazać hodźi, na tesame městna, na kotrychž běchu nehdy pohanjo swojim přiboham woprowachu, pozdźišo cyrkwje twarili a samo pohanske temple do cyrkwjow přewobročili, tak hodźi so drje też prajić, zo su hižo w starším času pohanske ludy, hdyž su při swojim přiběhnjenju do kraja pohrjebnišća druhich ludow namakali, kiž běchu prjedy nich w kraju, tajke pohrjebnišća jako swjate města też k pohrjebanju swojich morwych nałoženi a wobkhowali. Tohodla hodźi so drje też z wěstosću prajić, zo je wjele pohanskich pohrjebnišćow, kiž su hišće w serbskim kraju namakaju, wšelakim ludam po rjadu přisłušało, kiž su hdy přez Łužicu přešli a zo w nich potajkim nimamy jenož powostanki nasich starych serbskich wótcow, ale też ludow, kiž su prjedy nich w kraju bydlili. Dokelž pak so w krajinach, do kotrychž Serbja ženje njejsu přišli, hdźe so mějachu wjele bóle Keltojo hišće w historiskich časach swoje sydła, wosebje wumělscy wudźěłane popjelnicy namakaju, dha drje mamy tajke, hdźež je wone w našim serbskim kraju namakaju, też Keltam připisać, kiž běchu po tajkim, kaž so zda, w hornčeŕstwje dale, hač naši Serbja.

(Skónčenje séćehuje.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćenčanske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 21 | Budyšin — Sobotu 25. januara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Sarraut překhodne francowske knježerstwo wutworił

Senator Sarraut je so pjatk popołdnju w 2 hodźinomaj do Elysée k presidentej franzowskeje republiki Lebrunej podał. Wón jemu wojsewi, so je poručnjenej k wutworjenju noweho knježerstwa pschijał a ju wuwjedje. Hdyž běsche Sarraut Elysée sašo wopuschčił, so tale lisćina ministrow noweho knježerstwa wojsewi:

Mizisterski president a smutskowny minister senator **Sarraut** (radikalny sozialist), statny minister bjez wobwoda senator **Paul Boncour** (sozialistiske sjednoćenstwo), justizny minister sapołčanz **Delbos** (pschedžydza radikalnosozialistiskeje komorneje frakzije), swonkowny minister sapołčanz **Flandin** (lěwizyny republikan), finanzny minister senator **Regnier** (radikalny sozialist), wójnski minister general **Maurin**, minister wójnskeho namórnistwa sapołčanz **Pietri** (republikanski zentrum), minister lětarstwa sapołčanz **Déat** (sozialistiske sjednoćenstwo), minister sa roswucžowanje sapołčanz **Guernut** (lěwizyny radikalny sozialist), wikowarski minister sapołčanz **Bonnet** (radikalny sozialist), minister sa sjawne dźela senator **Chautemps** (radikalny sozialist), ratarski minister sapołčanz **Thellier** (lěwicyny republikan), połski minister sapołčanz **Mandel** (bjez strony), kolonialny minister sapołčanz **Steru** (radikalny lěwizar), dźěłowy minister sapołčanz **Frossard** (prjedawschi sozialist, někotre bjez strony), minister sa strowotnistwo sapołčanz **Nicolle** (prawizar), minister wikowarskeho namórnistwa sapołčanz **de Chappedelaine** (radikalny lěwizar), pensiowy minister sapołčanz **Besse** (njewotwisny lěwizar).

Knježerstwo, kiž je Sarraut sestajał, je 100. knježerstwo nětčišcheje franzowskeje republiki. S lisćiny jeho ministrow je jadnje spóznał, so je so knježerstwo khětro na lěwizu pschesunyło. Nowe knježerstwo wschak nima wjele wušnama, dokelž wono pschi wólbach w nalěcu sašo wotstupi a je tohodla jenož knježerstwo pschechodneho czasa.

Na Lavalowe město je Flandin stupił. Hdyž chcemy jeho myzle wo swonkownej politiki bliže rozumieć, dyrbimy jo dopomnieć, so je so Flandin jako ministerski president na wobsamknjenjach w Stresy a na Londonskim wosjewjenym w februaru 1935 wobdźělił. Flandin je razmy sastupował hospodarskeho liberalisma.

Litwinow na to wotmolwi, so so tu wo poměru mjes Prestežom a Stalinom njejedna. Rozpominacz pak so ma, hacž je sowjetske wupósłanstwo w Montevideu po poručnjenosći komintrow dźěłało. Dóniž so ja to dopokazow njepschinješe, wón poroki pschećiwo sowjetskemu knježerstwu pschisłodźenja njemje. Uruguayski sastupjer k tomu pschispomni, so so dopokazy jeho knježerstwa w dowěrliwych bankowskich rozprawach a listach z zastupni knježerstwami khowaju, kiž Uruguayska njeznjě žama je swojeje wole wosjewjecz.

Argentinski sastupjer rjekny, so rada Swjatka ludow wo tutej swadze žadyn nima rozsudzecz. Wón ju jako należnosćej wobhladuje, w kotrejž ma uruguayske knježerstwo žane rozsudzicz. Potom so rumunskemu swonkownemu ministrej porucži, so by z podpjeru danskeho swonkowneho ministra Muncha a Schpaniczana Madariaga rozprawu wo tutym padze pschihotował.

Litwinow pak so njemóžesche nětrotrych pschispomnjenjow wo Němcy a Italskej zdźerzecz. Wón žebi zwěri rjez, so stoj tutaj krajej Uruguaysku k jeje postupowanju namołwjej. Italski baron Aloisi pak tutón wupad rasnje wotpokasa.

Gdański senatowy president Greiser přećiwo kommisarej Lesterej

Rada Swjatka ludow je schtwórtk swadu mjes sowjetskej Ruskej a Uruguayskej a abeźynsku należnosćej rospominała. Na dnjowym porjedźe pak tež hischcze praschenje Gdańska stejesche. Gdański senatowy president Greiser je swěcził, so je so Lesterowe porokowanje dla politiki, kiž so wustawje pschećiwja, lohkomyslnje a bjez kóždeho dopokasa wuprajito. Sakšanje nowiny, sa kotrež so Lester sastoja, su schczuwale a statny bjesstrach wohrožowale, so běsche knježerstwo winowate, pschećiwo nim sakročzicz. Senatowy president Greiser na konju swojeje rěcze praji, so je knježerstwo swobodneho města Gdańska stajnje po prawje jednało, kiž so jemu jako knježerstwu zaleži. Rukowanje Swjatka ludow sa Gdańsku wustawu njeznje so zenje tak mukotcz, so by so tuto knježerstwowe prawo pomjeńschito.

Stabowy šef Lutze wopyta rańšosaksku SA w Drježdźanach

SA z zyleje rańscheje Sakskeje so sešupa jutsje njedźelu w Drježdźanach. Stabowy schef Lutze ju tam wopyta a wobhlada. Też z nałcheje Łužicy so SA-mužojo na tutym appellu zhromadźichu. Porjad pschi wopyće stabowneho schefa w Drježdźanach je so takle wojsewił:

Dopołdnja w 9 hodźinach wobhladanje na Alaunskim namješcze. W 11 hodźinach krocza wotdźělenja na Starym torhoschczu nimo stabowneho wjednika.

Popołdnju ½2 hodźin wyschschi měschczanoscha Zörner stabowneho schefa na radnizy powita. ¼4 hodźin sapoczina so rosrěczowanje wjednikow w statnej operje.

Wječor we 8 hodźinach sapoczina so sawrjene zwjedźenske pschedstajenje w statnej operje. ¼12 hodźin hudźi so wulke SA-namołwjenje, kiž so wokoło ¾12 hodźin skónczi.

Smólnicowy čah SA-muži najdźěšeje służby před wjednikom

Appell w Sawježeleńskej zahrodze.

30. januara 1936 směje so w Sawježeleńskej zahrodze w Barlinje psched wjednikom appell najstarschich SA-muži z zyleje Němskeje. Na tutym appellu so 25 000 SA-muži wobdźeli. Wječor tuteho dnja so historiski zmólnicowy čah SA z 30. januara 1933 psched wjednikom pschi němskostatnej kenzliji wospjetuje. Tutón dźeń budźe z wusamnjenjejom sa wjednikowych starych politiskich wojakow a sa zhlu SA.

S zyleje Němskeje so z kóždeho wudyra po žłužbje najstarschej SA-muzej do Barlina podataj. W zamžnej hodźinje, w kotrejž hu wjednik 30. januara kanzler, so w Barliniskej Sawježeleńskej zahrodze stari SA-mužojo k appellej psched zwojim najwyschschim SA-wjednikom sešdu. **Zich wjednik k nim porěcži.** Też stabowy schef Lutze a němski minister dr. Goebbels porěcžitaj. Wječor so potom tuttych 25 000 SA-mužow a 10 000 muži Barliniskeje SA, Hitlerskeje młodźiny a NSKK na wulkim zmólnicowym czahu wobdźěli. **Pschi němskostatnej kenzliji da wjednik tutym 35 000 mužam nimo žebje czahnyć.** Po skónczenju zmólnicowego czaha so wjednikej pschi kročzi z „SA-wolanjom" hołduje. Wschitke wustupy so na radio pschenjesu.

Zwada mjez sowjetskej Ruskej a Uruguayskej před radu Zwjazka ludow

W radze Swjatka ludow je so schtwórtk wo ruskej skóržbje pschećiwo Uruguayskej jednało. Ruska Uruguayku wobskorżuje, so je diplomatiske poćahi je sowjetami sastajiła a sowjetskeho wupósłanza Minkina z uruguayskeho hlowneho města Montevidea wupokasała.

Rozmołwa bu jara dołha. Ruski swonkowny kommisar Litwinow jako skórżownik wustupowasche. Wón wudawasche, so so Ssowjetska unija do smutskownych należnosćow druhich statow njetyka. Schtož uruguayske poroki pschećiwo sowjetskemu knježerstwu nastupa, Litwinow rjekny, so hu bjes podłožka a so Uruguayska sa nje nima žanych dopokasow. Tohodla wón uruguayske knježerstwo winowasche, so je sreczenje Swjatka ludow sranilo.

Sastupjer Uruguayskeje Litwinowej wotmołwi, so konschi kongreš komintrow wucži, kak Moskwa knoczenje w druhich statach organizuje. Tohodla drje jemu nieje trjeba, to hischcze wobšerje dopokazacz. Wón też na dźělawosćz bolschewistiskich elementow w druhich statach pokaza a na wulke pocžahi mjes brasilskim hlownym schkarakom Prestežom a Stalinom dopominasche.

Wulka bitwa na połnócnej fronće

S wječerawschcze italskeje hamtskeje rosprawy wo bitwje na połnócnej fronće nieje spóznacz, kajke wuspěchi hu wojowanja dotal měje. S Asmary so powě, so so tam wo ważnych wuspěchach italskeho wójska rěcži. Italczenjo wosjewjeja, so hu wschitke městna sašo dobyli, kiž běchu jim Abeźynjenjo w dezembru wotewsali. Italske prawe kschidło najspěšnischo postupuje, w južedźinim dźělu połnócneje fronty pak so Italczenjo dotal na tśelenje artillerije wobmjesowachu. Woni so k nadběhej na abeźynske stejischcza k połdnju wot Makalle pschihotuja.

Poslednje powěsće z Addisa Abeby hu pak tutym italskim powěsćam zwe pschećiwne. Abeźynjenjo rosprawjeja, so hu italske nadběhi wotrasnli a někotre Italczanow nadběhuja. Jenotliwe abeźynske wotdźělenja hu wschelake italske sjepjeranischcza a stejischcza artillerije z nadběhom dobyli a tanki we wotewrjenym wojowanju nadpadowali. Italske lětadła hu tež na bitwje wobdźělike. Abeźynjenjo powědźa, so je jich kommandant Dagne Wodadźo tsimotorske Capronske bombowe lětadła potřěli.

Abeźynjenjo hu někotre tyhazy morwych Italczanow naliczili. Woni tež wo dobyczu mnoheje wójnskeje potrjeby powědźa. Mjes njej hu někotre połne batterije z trěbnej munizyju. S abeźynskich rosprawow njeje spóznacz, kak blizko Makalle pschi nětčišchich wojowanjach leži.

Žana nadźija na měr w Abesynskej

Hdyž běsche so w radze Swjatka ludow dołha rosmołwa wo swadze mjes Uruguayskej a Ruskej stónczika, saběrasche so rada z rosprawu wubjerka tśinjacych wo italsko-abeźynskej swadze. Rada rosprawu pschija. Italski sastupjer baron Aloisi pak zobu njehłosowasche. S pschijećzom je rada wubjerk pschihłosowała, **so we tuthmilu njeje žaneje nadźije na měr.** Rada pak je tež próstwu Abeźynskeje wo pjenjezny podpjeru sacźišła. Wona też žadyn neutralny pschepytowanišći wubjerk do Abeźynskeje njepósćele, kiž by italste bombowe nadpady na wotewrjene města a stazije cźerwjeneho kschiża wujaznił.

Abesynski kěžor přeje Grazianowe dobyće

S abeźynskeje połnócneje fronty so powě, so so něhdže 60 000 abeźynskich wojakow na nětčišchej bitwje wobdźěla. S powěsćzow z połodnischcze fronty je spóznacz, so je wojowanje zhlnje popuschczito. Někotre wotdźělenja jenož hischcze mjes sobu wojuja.

Abeźynjenjo rosprawjeja, so je schtwórtk lětadło abeźynskeho cźerwjeneho kschiża do Neghellia w Boranskej krajinje leczało a so pjatk se sranjenymi z Neghellskeho lazaretta do Addisa Abeby wrócžito. **Lětar je powedał, so italšzy wojazy město Neghelli njeju wobhađzili a so wón też we wokolinje njeje žanych Italczanow widźał so městu bliżicz.**

Schtwórtk popołdnju chcychu sašo lětadło z Addisa Abeby do Neghellia pósłacz. Abeźynjenjo rosprawu tuteho lětarja jako dopokas njepraweje 104. italskeje wójnskeje rosprawy wobhladuja.

Abesynska połodnišu frontu zesylni

Mukrajni wójnjzy rosprawjerjo w Addisu Abebje wo wulkej dowěrje do dobyczja pitżaju, kiž w Addisu Abebje a też we hlownym kwartérje w Dessie knježi. Abeźynske wójskowe wjednistwo je zdźěliło, so je so wojakam wjerch Seyouma a wjerchu Imru poradźiło, italsku offensiu na połnócnej froncze w dołhosći 110 kilometrow hnydom pschi jeje spočatku podutrzyć a italske stejischcza na někotrych městnach pschetamacz. Hižo wot sawdźeneje njedźele so zakke wojuje. Wobě fronje stej tyhazy morwych a stanjenych zhubiłej. **S wozbitej zastupnosću so wo hórsku tworjenu Makalle wojuje, kotruž hu wojazy wjercha Kaisly nimale zyle wobstupili.**

Italskej wobhađzuja w měsce je so swišk do zady wotrězuli. Jenož hischcze italizy lětarjo ju z zyrobu a municiju zastaruja. K ranju wot Makalle hu tež wojazy abeźynskeho wójnskeho ministra wjercha Mulugety do bitwy zapschimmyli. Mulugeta žam, 70letny muž, pak je wobcźežnosćzam wójny podležał.

Abeßynski kežor chze wo blišćim cżasu też pokodnischu frontu wopytacź. Jeho pschitomnosć dyrbi smužitosć abeßynskich wojakow pozwolnicź. Abeßynske wójskowe wjednistwo chze na pokodnischej froncze wójsko wjercha Nassiwu sesylnicź. Wono dyrbi Grazianowe wójsko na jeho prawym kschidle nadběhowacź a wot italskeje Somalskeje wotrěsnyć.

S Abeßynskeje so też hischcze wo cżejkim bombowym nadpadże italskich lětarjow na město Sassabaneh powě. Sso je Sassabaneh wróćiwschi dyrbiesche so jene italske lětadło w pulcżinje z nuzy na jenju puschcżicź. Wono so cżežko wobschkodźi. Abeßynskemu wojazy lětadłowu wobsadku sajachu.

Ze Serbow

W **Budyschinje**, 25. januara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Njech je človjek tak sylne haš chce,
Smjerć nad kóždym wšak dobudże. H. Zejler.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjecżor w 7 hodź. barometer 738, hygrometer plus 2, najwyschscha dnjowa temperatura 4 stop. cżopłoty. Dżensa rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer plus 1, najnižscha temperatura we nozy 0. — S krótkowjecżornje Europy je so pomjerne spěšnje niżina pschibližiła. Hižo je sapocżało trochu maczecź. Niżina k dołhemu tanju cżehnje a nam jutrje swjetscha deschcżowate wjedro pschinjeße. S niżinu so mily powětr pschiplawja, so smjekmy sajo cżopłiche wjedro. — Jutrje njedżelu ßkónczko 7,47 hodź. ßhodża a so 4,39 hodź. thowa. Mžazk ßhodża jutrje dopołdnja 8,29 hodź. a thowa so wjecżor 7,57 hodź.

— **Wuhlady na wjedro sa jutřischu njedżelu: Pomróczene a macżate, tola mile wjedro.**

Tydżeńški plan kulturnych sarjadowanjow w Budyschinje.
(Sdżeluje měschczaństi kulturny hamt.)

Tydżeń wot 26. januara hacź do 2. februara 1936.

Njedżelu 26. januara 1936 19,30 hodźin w měschczańskim dźiwadle: prěnje pschedstajenje operetty w 3 jednanjach „Tři stare baby" wot Waltarja Kollowa.

Wutoru 28. januara 1936 w 20 hodźinach w Krónje „Wjecżor spěwow a arijow, Gerard van den Arend".

Sćrjedu 29. januara 1936 w 20 hodźinach w Sojicżenje: Shromadne sarjadowanje sjednoczenstwa pschecżelow wumělstwa a NS-kulturneje wožady: „Wjecżor komorneje hudźby Mnichowskeho hušlerskeho kwartetta (Antona Huberowy kwartett)".

Sobotu 1. februara 1936 20,15 hodźin w měschczańskim dźiwadle: „Swoja w Himmelsruh", tryk w 3 jednanjach wot Hansa Müllera-Nürnberga. Ludowe płacżiny.

Njedżelu 2. februara 1936 we 18 hodźinach w Pětrowskej zyrkwi: „121. duchowna wjecżorna hudźba", komorna hudźba sa hušle, tulawu, violinecll a originalny cembalo.

W měschczańskim dźiwadle so nimo teho kruchi běžneho krajneho plana wosjwjetuja.

— **Njezdoże** sta so wczera dopołdnja wokolo 1/4 12 hodźin na Lubijskej dróhi. Jedyn automobil druhemu autej do boka sajedże, jako dyžsche tuton psched nim do jeneje leżownosće sajécź. Trochu schkody nasta. Wós, kiž je do leżownosće sajéł, je pjeża pschepołdże znamjo k sawinjenju dał.

Wotkola staroba. Knjes Jan Micżka w Budyschinje-Změ pondźelu 27. januara 1936 swoje 85. narodniny wošwjeczicź. Ssmě so dobreje strowoscże a cżiłoscże wjeselicź a tobak jemu derje kładźi. Hižo 37 lět bydli wón we swojim wobydlenju na Mołtkowej dróhi 33 j nutskhodom na Sahrodnej dróhi. Wón też hižo 20 lět je so w Klětnom narodźił. Sswěrnemu herbitkemu pschecżelej pschejemy k narodninam Boże žohnowanje a hischcże wjele strowych lět.

— **Jězdne kolo so kradło.** 13. januara 1936 je so žonjaze kolo znamki „Dürkopp" z cżiłkom 027 124 kradło. Kolo mějesche cżorne krožna, nemšte wodźidło, cżornej pschimadle, žolte swjena z cżornymi žmužkami, Rotazowy žamobeh, cżornej wobrunczi.

Direktor Ota Johne w Budyschinje so pocżesći.

W pożedżenju dohladowarskeje rady akc. tow. Johnewerk 22. januara so na dostojne waschnje semrěty załožiwši direktor Ota Johna pocżesći. Jeho zynaj dr. Rudolf a Erwin Johne so sa direktorow a zobustawow towarst. pschedbydstwa wuswolischtaj. Wjednik pschedewjarja je dr. Rudolf Johne. Dohladowarskej radże pschedpołożena letna rosprawa z bilanzu a rosliczenjom dobytka a wotbutka so jenohłósnje sthwali. Wobsamtnu so, so so dźełacżerstwu pschedewsacza 10 000 hr. w hotowych pjenjesach a pżacu a so so je sbywazeho cżisteho dobytka 86 736,12 hr. wuczinjazeho 5000 hr. reserwnemu sondej, 4 proz. na dividendu, to je 60 000 hr. dohladowarskej radże 1200 hr. a sastojnistej a dźełacżerskej starobnej podpjerajej pokładni 10 000 hr. pschidželi a na nowe slicżbowanje so 530,12 hr. pschenjeße. Generalna shromadźizna ma so 17. měrza wotměcź. Temu pschisłamknu so appell w pschedewjacżu, w kotrymž pschedbyda dohladowarskeje rady, dir. Weber, na sastužby semrětcheho pokasa a nowoju direktorow proschesche, so bychtaj w smyßlu swojeho nana w dźele pokracżowałoj. Nowaj direktoraj dr. Johne a dir. Erwin Johne swoje sdźaby wo winowatojeżach a nadawkach pschedbydstwa dźełischtaj. Skónczenje rěcżeschе wotrjesny sarjadnik DHW, sjronjan Bautzmann, a wupraji swoju radość na tym, so wuprajenja pschedrěcznikow zyle nasionalsozialistiskemu duchej wotpowědaju. Sastupjeł dźełacżerstwa, Arnoscht Lischka, so w mjenje dźełacżerstwa sa posłuchcżene dary podżakowa.

Namołwjenje na wobdźelenstwo
w należnosći mordatstwa na dźesću na Kamjenskich lejownosćach.

Kaž je so hižo w nowinach wosjewiło, žu 22. januara 1936 pschi Kamjenskim-Połcżnistej statnej dróhy na Kamjenskich lejownosćach cżěło nowonarodźenje holcżki namakali. Wšitko cżěła stejesche wjetscha luża krwe. S teho dyrbi so pożusdźowacź, so je so dźecżo tam porodźiło.

*

Se **Ssokolzy.** (Generalna shromadźizna wojerskeho towarstwa.) Sandżenu sobotu wotmě tu wojerske towarstwo sa Ssokolzu a wokolinu pola towarscha Rostoka we Wurjach swoju hłownu shromadźizinu. Towarstwowy wjednik E. Petrik z Budyschina spominasche na wulke sasłużby statneho kanzlera Bismarcka a Adolfa Hitlera. Potom spominasche so na semrěteju towarschow E. Kócżku z Hrubocżiz a P. Schklenczerja je Srjedschina. Na to rosprawjesche towarisch Warschat z Budyschina wo pokładni a namjetowasche, so by so pokładnikej K. Schmidtej se Ssokozu wuswobodźenje wudźelilo. Letnu rosprawu poda towarisch Nuninczanski se Ssokolzu. Sa dobre wukony w tšelenju dostachu bronsowe cżestne znamjeschko towarischojo: M. Rostok, Grüllich, Müller, Kichižan, Menzel, Ssykora, Josel a towarisch Wojta dostachtaj rjanu tarcź. Towarstwo nětkole 65 zobustawow liczi. W towarstwowym mjenje so wschém, kiž běchu wuskopnje za towarstwo błčeli, wosebje towarstwowemu wjednikej, towarischej Warschatej, dźak wupraji.

S **Hornjeje Hórki.** Dobrowólna wohnjowa wobora w Hornjej Hórzu mějesche pola Teichertez swoju hłownu shromadźizinu. Woborimy hejtman Pětka je nawjedowasche a pschecżita wobschěrnu rosprawu. Po njej wotmě so w lěcże 1935 11 swuczowanjow, jedyn swuczowanišći pokhod, jene nóżne swuczowanje a jene hłowne swuczowanje. 27. měrza tano woboru k Ramischezom do Mnischonza sawołachu, hdżeż so palesche. Wona tam prěnje myto dosta. Mołkhodne należnosće so w 7 shromadźiznach a 5 komandowych pożedżenjach wotbychu. Na to sćěhowachu rosprawy pokładnika narjadowcheho mischtra, komorneho sarjadnika, wjednika hudźbneho wotrjada a wjednika sanitetneho wotrjada. Se wschěch rosprawow mózesche so spóinacź, so je so pilnje dźěłało. Hdyž běchu so hischcże wschelake druhe należnosće dorjadowale, hejtman Pětka dokónczne słowa poręcża. Njech so towarischne samjeny też w lěcże 1936 prawje žiwje pěstuja, so bychu natwarej wulkeho ludowcheho shromadźenstwa a k schtitej blišćischeho žłužile.

S **Budestcz.** (Stawišnische powěsće.) Narodźiłoj staj so: 14. 1. Hellmutej Gerhardej Holtappelsej, montérej w Budestczach-Sajnizach, žyn. — 20. 1. Wjedrichej Rudolfej Halankej, gmejnskemu pschistajenjej w Budestczach, žyn. — Sswěrowakoj staj so: 18. 1. Hermann Manfred Neumuth, samkar w Lejnje a Hana Marja Frenzlej, telefonistka w Lejnje. — Wumrěła: 21. 1. Helena Borschowa rodź. Heroldez, invalidna rentnarka w Małych Dębžezach, 68 lět stara.

S **Barta.** K rosprawje wo Bartšich stawišnach njech so doda, so je Bartša zyrkej jena z najstarschich Hornjeje Łužicy. Hižo léta 1334 je jedyn Bartši farar (plebanus) z mjenom Jan je žwědom, jako knjezaj z Barta klóschtrej Marijnemu Dołej něschto dołhodowny z Lubina (Lauba) pola Hornjeho Wotrowa darischtaj. Michnjanska biskopska matrikula léta 1346 Bartšu zyrkej Budyšinemu proboschtej podstaji. 1382 je Bartši farar žonu podpisany jako žwědk, jako so lišćina dla założenja Bartšic'e prodowskeje kapale zhotowi. Tak je hižo tehdy a wšitke hižo prjedy w Barcze zyrkej była, hynjej znatá nitka a drjewjana. — Dale ma so porjedżicź, so je Handrij Gedan, kotrehož schulisku wuczbu léta 1758 Bjedrich Wulki wopyta, hižo 1783 mumrjeł, nit hakle tehdy zapocżał stutkowacź. 1783—1837 bě Jurśik z kantorom a wucżerjom a hnydom po nim, nit hakle 1843, Komor.

S **Klukicha.** (Zyrkwinske powěsće.) W lěcże 1935 je so w naschej wošadże 34 dźeći narodźiło (w lěcże 1934: 49; liczby w špinkach w dalschej tutej rosprawje pocżahuja so na lěto 1934); mjes nimi běsche 6 njemandželskich a 2 mortwo narodźenej dźeći. Konfirměrowalo je so 57 dźeći (65). Měrowanjow běsche tu 23 (26), k temu je so tudy hischcże pschijowědało 11 druhich žiwjenych poron. Semrěło je 30 wožadnych (17), z nich běsche 6 dźeći, 2 njewudatej žónstej, 1 nježenjeny muž, 9 mandželskich mužow, 4 mandželske žony, 3 widowzy, 5 wudowow. Najstarschia semrěta wošowa dožpě starobu 86 lět 2 měsacow a 1 dżeń. Spowědnych běsche 1518 (1559), mjes nimi 658 mužow, 860 žonow, abo 780 Sserbow, 738 Němcow. Njech wošada w tutym lěcże pschiběra na tym, kiž je je hłowa, na zkhrystužu.

S **Rožnjan.** Wczera pjatk žwjeczeschе Lukaschej nasch cżelnje a duchownje strowy žwoje 80lětne narodniny. Jubilar je w gmejnje a w žytej wokolinje derje znaty a wobluběny. Narodźi so w Lichanju. Schulu wuchadźiwschi dźěłaschе we wschelakich ratarskich a rjemjeslniskich pschedewjacżach, wobsedże w Drježdżanskej wokolinje. W lěcże 1881 wożeni so z Hanu Pětrikez z Kitšan, so by z njej žiwnosć w Kitšanju pschewjak. W lěcże 1890—92 nawukny Lukasch rěsnistwo a wukonjeschе to hacź do léta 1927. Pschi jenym domjazym rěsanju we lěcże 1927 jeho žwinjo kuzmy a pschi tym žebi krej sajadożcźi. Wot toho cżasa je prawa ruka sprostnjena. Jeho mandželska wumrě w lěcże 1926. Lukasch je nanej też na dalsche prawje rjany wjecżor žiwjenja pschejemy.

S **Lupoje.** Wumrěła: Helena Augusta Jenzyna rodź. Njenczej, mandželska ratarja Pawoła Jeńki we Lupjanskej Dubrawzy, 30 lět 7 měsacow a 27 dnjow stara. Kopanje budże njedżelu 26. januara popołdnju 1/3 3 hodź we Lupoji.

Za Zdźerje. Pšecy je to wurjadne wjesele naschich Serbskich Nowin, smědża-li jenemu swojich čitarjow při kajkeżkuliž składnosći zboža přeć. Njech su to zelene, sležorne abo złote kwasy, njech teh hižo druhe wjesele podeńdżenja we swójbje. Tak je teh naš serbski dźenik zhonił, zo swjeći so pola wšelnych Žurez jutře njedżelu sležorny kwas. Tohodla je drje so jako přeni z kwasnych hosći na puć nastajił, zo by sležornymaj mandželskimaj z wutroby zboža přał z tej nadžiju, zo budże směć też dale khodźić do jeju domu, wozjewjejo wšem to najnowše k zabawje a powučenju. Wjesele a radość našeho dźenika budźe potom cżim wjetše, budźa-li přecy wjacy swójbow dopóznawać, što su a što maju być po Božej swjatej woli, mjenujcy serbske swójby, narodnje a nabožnje skručene. Tak spožč jubilarowaj Boża milość móc a sylnosć k dalšemu dźěłu k Božej česći, Serbam a wóteenemu kraja k spomoženiu.

Jan — dobyćeŕ

Ze Sieńkiewicza přełožił J. Winger.

12] (Pokračowanje.)

Z khwilemi so Janej zda, zo spi. Mjez tym njewjedro na dworje hišće rosće. W hwizdanju wětra přisporjeja so dźiwne wołanja a hłosy.

Na dobo stawa Janej kózda wlóska pod kapicu. To so jemu zda, zo tam nehdże w tych cżemnych nych mokrych lěsnych hłubinach něchtó stona a wospjetuje: „Pola nas, pola nas, pola nas!..."

Jana to wotřasuje. Z hłownišcżom bije wo podłohu, zo by wotucźił.

To też někak k sebi přińdże. . . . Rozhladuje so, jataj leżitaj w kuće, lampa so miškri, wětr wuje, wšitko je w rjedźe.

Swětło pada nětko sporišo na wobličo młodseho jateho. Woprawdźe wobličo dźěsća abo holiča. Ale woči ma přizańdźelenej, słomu pod hłowu a wupada kaž morwy. Dóniž je Jan Słowikec Jan, hišće ženje njeje jeho nikoho tak žel było. Wuraznje dusy jeho zaso něchto za šiju, wuraznje dże jemu płać z wutroby. Mjez tym so starši jaty z napinanjom na bok wobroća a rěči:

— Dobru nóc, Władźijo!...

Sćěhuje ćišina. Hodźina dokapuje, Janej je woprawdźe někak hubjenje. Wětr hraje, kaž Pognebinske pišćele. Jataj leżitaj ćicho. Na dobo so młódši cyle bjez mocy trochu zruna a wola:

— Michale?

— Što? — Spiš? — — Nè . . .

— Słyš! ja so boju . . . Rěc štož chceš, a ja budu so modlić!

„Wótče naš, kiž sy w njebjesach, swjatoscżene budź twoje mjeno, přińdź k nam twoje kralestwo . . .

Załoscżenje přetorhuje na dobo słowa młodeho jateho — njedźiwajcy na to je hišće z płačom rozторhany hłós słyšeć: Twoja — wola — so —!

— O Jězuso! — wuje někto Janej we wutrobje. — O Jězuso! — Nè, wón dźeje njewutraje! Khwila hišće, a zareji:

„Knjezyčko! ja dźě sym tola chłop (polski bur)!" I potom přez wokno . . . do lěsa. Njech so stanje, štož chce! —

Nadobo su wot khěže wojerske kročele słyšeć. To je patrola a z njej podwyšk. Wotměnjeja straże! Nazajtra bě Jan wot ranja pjany! A dźeń po tym też.

*

Ale w dalšich dnjach nastawachu nowe pokhody a bitwički . . . a lubo je mi, zo mózu wozjewić, zo bě naš rjek zaso runeje wahi nabył. Po wonej nocy zwosta jemu jeno trochu nakhlinosće do pólki, w kotrejž mózeš přeco słódnosć namakać, a z khwilemi też zapomnjenje. Hewak bywaše w bitwach hišće surowiši hač dotal. Dobyće stupaše do jeho stopow.

VI.

Zaso miny so něšto měsacow. Běše hižo šwarniž z naléča. W Pognebinje w zahrodźe wišnje kčejachu, a pokrychu so z hustym lisćom, a na polach zelenjachu so spore sywy. Jeneho dnja sedźeše Madlena před khěžu, a běšeše k wobjedu prašiwe kikmačopěrny, kotrejž bychu so skerje za skót dyžli za ludźi hodźałe. Ale běše to před prěnim młodeho měsacka. Běda bě trochu do Pognebina zakukała. Bě to tu widżeć po Madleninym wobliču, šerym a polnym starosće. Zo by ju snadź rozehnała, spěwaše žonam přizańdźelejcy woči z ćeńkim napjatym hłosom:

„Oj, mój Jasieńko na wójnje! oj, listy pisze do mnie. Oj, i ja też do niego — oj, bom żoneczka jego."

(O, mój Jank je na wójnje! a listy pišе domoj mi. A, ja też pisam na njeho, wšak so wudach za njeho.

Wroble na třešnjach sćebotachu, kaž bychu chcyłe přehłušić, a wona spěwajcy spohladowaše wša zamyslena pak na psa, drěmaceho na słónca, pak na dróhu, kotraž nimo khěžki wjedźeše, pak na sćežku, kotraž wot dróhi přez zahrodu a pola wješe. Snano Madlena też tohodla na sćežku spohladowaše, dokelž wona runje won na zastawje wjedźeše, a Bóh spožči, zo tón dźeń na nju podarjenjehladowaše. Z nazdala zjewi so někajka postawa a žona přisłoni z ruku woči, ale njemóžeše ničo poznać, přetož słónčny błyšć ju slepješe.

(Pokračowanje sćěhuje.)

S **Bukez.** (Sadobywanje žo wujaßnitko.) W oktobru 1934 běšche žo pola wobkhodnika Sängera w Lejnu pschekepane sadobywanje w njepschitomnosći mandźelskeje, ktuchto, pschi čimž paduchej nahladna summa pjenjes a wschelake hódnosći do rukow padźechu. W hewak mérnej wjesy słuđźi tuto paduchstwo wulke rosharjenje. Jako paduchu wuslědźi strażnikschtr w Bukezach wyschschek. deerja Sommera, kotryž je žo zjawjeho njeskutka wusnak. Hižo tehdy na njeho tukachu, tola, dokelž mjesche jara pschecejelne poćahi k Sängerej zjwobiše, žo tuto tukanje wotstabi. Po paduchstwie bě S. wschě pokradnjene papjerjane pjenjesy spalił. Psched cjinom bě j wobkradnjenym hromadźe był a pschi tym słonik, so Sänger je zjwojej mandźelskej wjecor doma njebudźe. S rěhkom bě žo do domu zadobył a je żelesom tkamor, w kotrymž žo pjenjesy khowachu, rozpacił.

Se **Sernsan.** Wutoru je žo tu worakarstwo wumjedło. Stary dub, kotryž bě smutska próchny, su hólzy zapalili. Woheń je spěchnje rozšěrił, tak ju je zhły dub žo smutska wupalił.

Z Konjec. Njedźelu 19. januara 1936 měješe tudomne wojerske t warstwo we Wowčerkec žurli we Sunowje swój 51lětny założeński swjedźeń. Rjany zymski wječor bě wjele hosći a towaršow nawabił na puć do „Sunowskeje łoswicy". Žurla bě polna. Předsyda towarstwa, k. młynk a wobsedźer rězaka Jurij Mróz ze Sunowa wšitkich lubje witaše a spomni też na našeho wjednika z tříkróčnej slawu. Na to so němska hymna spěwaše. Po krótkej přestawcy předstaji so hra „Momento mori". Hra sama zbudźi wjele smjeća a so hosćom jara spodobaše. Hrajerjo: k-ježny Cäcilija Hajnic z Konjec a Eliza Rafeltec ze Sunowa, knježa Jan Kral ze Sunowa, Pawoł Langa ze Sunowa a Jan Guda z Konjec swoju wěc nanajlěpje wuwjedźechu. Też tu jim wutrobny dźak za wšu prócu. Wjesoła rejka wšitkich hač do raniših hodźin zabawješe.

Z Konjec a Sunowa. Zańdźeny tydźeń wotmě so tu zaso zhromadźizna „powětroweho škita". Bě to štwórta zhromadźizna kurzusa za powětrowy škit, kiž so tu wot decembra 1935 wotmě. Kurzus nawjeduje hur Jan Guder z Konjec. Přednoškowy rěčnik je k. Berger z Kamjenca. Knjez Berger wšitkim hač na najdrobniše rozkładze: 1. Što je powětrowy škit? 2. Čemu je powětrowy škit? 3. Welake lětadła. 4. Wulke strachi z powětra. 5. Kak ma so wobydlerstwo škitać? 6. Kak wosebje bur swoje twarjenja, skót a žně škita, hdyž też z wjele wobćežnosćemi? Na wšěch zhromadźiznach so wobydlerstwo poniločinje wobdźěli. K. Berger ze swojimi přednoškami wšěch za tutu jara ważnu wěc zajimać wdźeše.

Z **Khrósće.** Naši młodzency přihotuja so na swój swjedźeń, kotryž so po tradiciji njehodźeše na swj. Troch kralow wotměć. Nětko chcedźa swojich hosći jutře njedźelu z rjanym programmom, a to ze spěwami, z natwarjanej hru a z rejemi zwjeselić.

S **Kulowa.** Bjeswědomneho namakachu rano w hródži tudyšeho hoścenza 23lětneho dźěłaćerja Madleńcu ze Ssalowa. Po lěkarjowym pschikazu jeho do wustawa ljuj. Adalberta dowjesechu, hdyž borzy na to wumrě. Prawa pschicjina jeho wumrjenja ma žo hišće šwěrćeć. Zhlu rjadu wosobow je policija pschešłuschowała. Dotal cźeło za pohrjebanje njewudachu. Semrěty njeběše pickl. Najšerje je jemu je žortum něchtó něschto tajnje do pasenza nalał. — Zyle nadobo pschetrapi šmjerćej schtwórtk dopołdnja khěžarja Jakuba Rehorka ſ Kulowza, jako do Wulkich Sdźarow k runarjej jědźeše. W Kulowje pola Koberez nadobo ſ kola padny. Boža ruczka bě jeho sajała.

S **Wojerez.** (Zyrkwinske powěsće.) Dop. w 9 hodź. němska hłowna Boża słužba, ½11 hodź. serbska hłowna Boża słužba je spowědźu. Pschiw. w 12 hodź. serbske khěženja a pop. w 2 hodź. němske khěženja.

*

— **Konjez je spłóchitoj.** Konjez ſ kaschćejotym wosom je wječera na dworje pěschkowskich kaßarnow spłóchichtaj. Sapschaj cźerjeschе po Lubijskej dróšy hač k Paulskej dróšy, potom po Paulskej, Goethowej a Hausenskej dróšy. Na Hausenskej dróšy jón sadźerżachu. Njedźiwajcy žiwnehu wobkhada na Lubijskej dróšy njeje hač k sajtacju žaneje schkody naſtało.

*

S **Radebeula.** We Wettinskim wustawje w Coświzu bydlazy Radebeulšti měšćerjan Jakub Kral dožaka wječera pomernje cźiły a strowy žiwoje 97. žiwjenjske lěto. Kral je žo w Sserbach narodźił.

Towarstwowske powěsći.

Khwaćicy. Khwaćanske serbske towarstwo zeńdźe so njedźelu 26. januara pop. w 3 hodź. pola sobustawa Kästnera k swojej lětušej hłownej zhromadźiznje. Kóždy sobustaw je winowaty, zo wšše z dypkom na zhromadźiznu přińdźe. Předsydstwo.

Khelno. Serbske towarstwo „Domizna" ma njedźelu 26. januara wječor 1/8 hodźin pola Sćece swoju hłownu zhromadźiznu. Překwapjenja kaž kóždolětnje a swětłowobrazy. Wobdźělmy so tohodla w cylku. Předsydstwo.

Njeswačidło. Serbske towarstwo „Jutrnica" ma njedźelu 26. januara pop. w 3 hodź. w knježim hoścencu swoje měsačne posedźenje. Přednošk je přilubjeny. Bohate wobdźělenje wočakuje předsyda.

Rakecy. Serbske towarstwo „Lipa" ma njedźelu 26. januara pop. hakle w 4 hodź. pola Hönćee swoju lětušu hłownu zhromadźiznu, na kotruž so wšitke sobustawy wočakuja. Hrajerjo maja z dypkom w 2 hodź. dźiwadłowu pruhu w Kačej korčmje pola Šćěpankec. Nawjedowař.

Hłowny redaktor Marko Smoler w Budyšinje. Zamolwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smoler w Budyšinje a za nawóštki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišći dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. XII. 1935 2256. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 5 płaći.

Inventurske wot póndźele, 27. januara

Što poskića **Max Herde** w Budyšinje na Sukelnskej hasy čo. 9

predawanje hač do soboty, 8. februara

Wulke **Inventurske předawanje**

dyrbi pokazać što „HERDE" zamóže — přijima Was z nizkimi płaćiznami! 194

žonjace košle, štrykowane	0,29	dźěć. nohawcy, z wołmu płat., čorne, 6/80	0,39
žonjace gamaše, z wumělskeje židy .	0,19	žonjace nohawcy, z wołm. płat., čorne, 9/10	0,59
žonjace zawijace šórcuchi z krótk. ruk.	2,50	žonjace spódnje talje, štryk., bjez ruk.	0,39
kofejowe servijety, damastowe, pisane	0,19	žonjace spódnje talje, štrykowane, z ruk.	0,49
kofejowe servijety, dam., z wum. židu	0,19	žonjace šlypfry šěre	0,29
damastowe servijety, 38/38, z přešit. kr.	0,39	žonjace nócne košle, z dołh. rukawami	2,50
damastowe servijety, 60/60, połrubjane	0,59	šawle, čistowołmjane, čorne	0,19
žonjace pulovry, bjez rukawow . . .	0,49	dźěćace předkošlički, čorne, podšite .	0,29
žonjace pulovry, z čist. wołmy, z połruk.	0,95	płóčliwy somot, za drasty a bluzy wot	0,79
žonjace pololacy	0,49	Vistra, wumeł. žida, romske smuhi wot	0,59
žoni. nrync. suknje, charm., druh. wólby	1,39	šoty, wumělska žida, za drasty a bluzy	0,59
dźěćace trikotowe wobleki, wulkosć 4 .	0,95	žołmjacy krep, wumeł. žida, 95 cm šěr.	1,25
dźěćace wobleki, płatěrow., wšěch wulk.	1,50	Reversible, jenobarbny, 95 cm šěroki .	1,35
dźěćace a mužace šawle, smuh. a kašć.	0,29	wumělska žida, jenobarbna, Bemberg	0,69
mužace předkošlički, čorne podšite .	0,39	taft, wumělska žida, za drasty a bluzy	0,95
mužace košle ze zasadkom, wulkosć 4/6	0,99	Selenik, za drasty a bluzy	0,59
holjace košlički, štrykowane	0,29	šwedske smuhi, 80 cm šěroke . . .	0,45
dam. bild. přikrywy, z wum. židu, 130/160	2,50	košlacy barchent, z pis. smuhami wot	0,39
holjace zawijace šórcuchi, wulk. 60/70	1,35	kostum. tkaniny, 140 šěr., čista wol. wot	2,50
holjace zawijace šórcuchi, wulk. 75/100	1,50	drastne tkaniny, 140 šěr., za sukn e a bluzy	1,35
dźěćace nohawcy, z wołmu płatěr., 5/9	0,95	kostumowe podšića, 70 cm, mustrowane	0,69
žonjace nohawcy, z wołmu płatěr., 10/12	0,95	kłobukowe podšića, wumělska žida .	0,19
dźěćace sportske nohawcy, wołmj., 3/8	0,95	Krep de Chin, 100 cm šěroki	0,95
dźěć. nohawcy, z wołmu płat., čorne, 2/50	0, 9	Helvetia-žida, 100 cm šěroka	0,59

płóčl. somot, wum. žida, za drasty a bluzy	0,79	dźěćace drasty, Panama . . . . wot	0,95
Vistra wumělska žida, mustrowana wot	0,59	konfirmandske drasty, čorne, wołmjane	4,95
šoty, wołmjane, za drasty . . . wot	0,95	žonjace drasty, ze sukniu na paskach wot	2,95
žołmjacy krep, smuhaty, wum. žida wot	0,95	žonjace plyšowe mantle, čorne a barbne	0,95
wumělska žida, z wulk. kwětkami wot	0,39	dźěćace drasty, wolle běle . . . . wot	0,95
Marocain, za drasty, 100 cm šěroki wot	0,95	žonjace drasty, Beiderwand, wše wulk.	2,50
wołmjany mnslin, 80 cm šěroki . wot	0,79	dźěćace drasty, cefir. k wušiwanju . .	0,95
cefir, jenobarbny . . . . . wot	0,39	žonjace Panama-bluzy, k wušiwanju .	0,49
žonjace rukajcy . . . . . wot	0,29	žonjace barchentowe drasty . . . wot	2,95
barchent za spańske wobleki . . wot	0,59	žonjace drasty, marocain . . . . wot	5,95
drastne tkaniny, 140 šěr., čista wołma .	1,95	žonjace drasty, krep de Chin . . wot	2,95
diagonal, módry, połwołmjany . wot	0,89	žonjace somočane drasty, z krótk. ruk.	2,95
kostumowe podšića, jenobarbne . wot	0,69	dźěćace draščički, mako, male wulkosće	0,29
krep, Georgette, 100 cm šěroki . wot	0,95	dźěćace draščički, brune, ryps., wulk. 65/95	0,95
krep de chin, mustrow., 100 šěr. wot	0,95	dźěćace barchentowe drasty . . . wot	0,95
wumělska žida, mustrowana . . wot	0,35	dźěćace draščički, Beiderwand . . wot	0,95
žonjace trikotowe drasty, dwojodźelne .	0,95	dźěćace draščički, taftowe, běle . wot	2,95
žonjace drasty, połwołmjane . . wot	4,95	žonjace bluzy, z dołhim rukawom wot	0,95
žonjace drasty, krep Georgett . . wot	1,95	žonjace drasty, z wołmj. musl., z dołh. ruk.	2,95
žonjace trikotowe drasty, wše wulkosće	2,95	žonjace žymske mantle, z kožuchom wot	8,95
rypsowe drasty, brune, wulkosć 40/42 .	7,50	žonjace infantrowe drasty, wše wulk.	2,50
dźěćace draščički, brune, ryps., wulk. 45/63	0,75	žonjace cefirowe drasty, wšelake wulk.	0,59
dźěćace draščički, z čist. wołmy, 50/60	2,50	žonjace bluzy, cefir, z krótkimi rukaw	0,29
žonjace drasty, běle, Panama	1,35	žonjace bluzy, brune, z połrukawom .	0,95

Inventurske předawanje

12 dnjow zboża za kóždeho wot 27. januara hač do 8. februara 1936

Wuźiwajće prawje tutu składnosć, přetož je to Wasa lěpšina

žonjacu pychu: žonjace klobuki, khapy a čapki

dźěćacu konfekciju: mantlički, draščički a wobleki

šaty za muža a žonu: košle za dźeń a nóc spańske wobleki

wołlane twory: pulovry, lacy, bluzowe šwitaki

trikotaže: kholowy, košle, podkholowčki

Sportske noha cy, žonj. nohajcy, mužace zoki

Leopold Posner [151

w Budyšinje na Bohatej hasy 24

Dla přećahania [148]

sym nuzowany sležowace **předać:**

1 Swoje lubowane křidło, kaž nowe	.	950,— hr.
1 Swedsku dwojokhor. lutu (Laute)	.	98,— hr.
1 Husle z kašćikom, kompl.	.	35,— hr.
1 Styri stólcy, po	.	1,50 hr.
1 Dobry plišowy konopej	.	25,— hr.
1 Spihel (40×113) worješina, z blidkom		10,— hr.

Dj. Krawc w Drježdźanach, Feldherrnstr. 6

MEBLE khamory, vertika, komody, łoža z matracami, plyšowe sofy atd. dostanješe tanjo pola firmy [12]

Marschke w Kamjencu, Oskar-Müllerowa hasa 8 (Kócn serbscy!

Debjeńki, časniki nože a widličky [122]

kupuj tróšk Budyšeje a Wrótkowskeje drohi, to je BRUCKNER Kamjenski

Dźěiba syna a wotawy je na předań w Minakale čo. 48 (pola pósty) 142

Swarneho spušćomneho **kontoristu** kiž może wustojnje na pisacu mašinu pisać a stenografować pod [156] **firma Jurij Cornak** w Konjecach pola Kamjenca

Makulaturu (je to hižo počišćena papjera) wotedawa w kóždej mnohosći **Serb. knihařnja w Budyšinje**

Dwaj zapřahowy wóz 167

w dobrym rjedźe ma tunjo na předań **Jurij Cornak** młyn w Konjecach pola Kamjenca

Zawołajće telefoniscy

Budyšin čo. 2687, maće-li mały nawěšk abo ważny podawk we Wašej wsy abo wokolnosći wozjewić. Hdyž do Budyšina přińdźece, móžeće w Serbskej knihařni nawěšk zapłaćić abo wudawki sebi dać zarunać. Serbska knihařnja to rad čini, dokelž chce přeco to »najnowše« swojim čescenym čitarjam poskićeć.

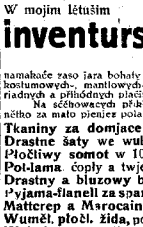

Fotowe aparaty [143]
Projekcijowe aparaty
Powjetšenske aparaty
Domjace kinowy a wše wěcy za amatérske fotografowanje

Fotowy dom Fiuth

mějićel Arno Lehnert w Budyšinje, Serbska hasa 13

Wuwiwamy filmy a płaty, zhotowimy wotćahi wěcy wustoinje a najspěšniso

W mojim lětušim

inventurskim předawanju

wot 27. januara hač 8. februara 1936

namakaće zaso jara bohaty wubjerk w rjanych, wam so zalubjacych drastych-, kostumowych-, mantlowych-, sukniowych- a bluzowych tkaninach po jara wriadnych a přihódnych płaćinach.

Na sćěhowacych přikładach sobaznaješe sami, kak płaćinyhódno runje něšto za mało pjenjez pola nas kupuješe:

Tkaniny za domjace drasty krute a čopłe	.	1,25	0,95 0,75
Drastne šaty we wulkim wubjerku	.	1,25	0,95 0,75
Płóčliwy somot w 100 wšelakich mustrach	.	1,45	1,25 0,95
Pol-lama čopły a twjerdy zymski płat	.	1,45	1,25 0,95
Drastny a bluzowy barchent, jara tunjo	.	0,88	0,68 0,58
Pyjama-flanell za span. wobl., kašć., smuh., róž.		0,88	0,68 0,48
Mattcrep a Marocain, w přiłuh. róž. barbach		2,25	1,95 1,45
Wuměl. płóčl. žida, počišć. z jasn. a čémn. dnom		0,78	0,58 0,48
Wolmjane mousliny w spodobnych barbach		1,45	1,25 0,95
Drastne židy za swjedź. reje, mattcrep marocain, jenobarbne, ca. 100 šěr.			1,95 1,45
Jenobarbne tkaniny, čistowołmjane		1,95	1,50 1,25

Wubladne wołma pokazaju wam jenoš małe dźěl mojeho wulkeho wubjerka. Moje wunjatanske bjedo da wam móžnosć přihódneho wupytanja. Přińdźe-će prošu něšto prawje bóraz, přetož čim zažo přińdźeće, čim wjetša je Waša lěpšina! 154

Spezialny wobkhod drastych tkaninow **Reimann** Při Póstsk. namješće na Hošić hasy 29

Vobach-přiležki Telefon 3576 Vobach-přiležki

Herdźanska grychta we Wudworju

Sobotu, 25. januara, a njedźelu, 26. januara

„Płaći kwas". Sobotu wot 8 hodźin REJE

Wutrobnje přeprošujetaj **Jurij Noack a mandźelska** 140

Započatk póndźelu 27. januara 1936

Inventurske předawanje

125

Mnohosć wotcudka sebi wumóm sama

kožanc kwětki	štuka	10 pj.
pasy z hrubeje kože	štuka	10 pj.
žonjace čapki z wołmu	štuka	10 pj.
čatowe čapki, čorne předrys	štuka	10 pj.
dźerżaki přećkow	štuka	10 pj.
pasy z nohajcydźerżadłami	št.	25 a 10 pj.
khornarieškiłaŵi z wumělskeje žiđy	štuka	48, 25 a 10 pj.
gardiny do nakrajn. domčkow, nakurjene	mtr.	25 a 18 pj.
postuzow. šórcuchi, dźěćo	štuka	25 pj.
narunanja zwjerśnych kožuchow z khornarjom, někotre šěre	štuka	25 pj.
žonjace šawle, pisane	štuka	48 a 25 pj.
muž. samowjazoki, mustr.	2 štuk	48 a 25 pj.
dźěćace trikotowe košle z kholowčkami		
znutrka móškojte, pisane	por	38 a 28 pj.
płoch. žiđa, wjele mustr.	mtr.	58, 48 a 38 pj.
mužace pulundery	štuka	48 pj.
Spenzer ječki, pis. trikot	št.	68, 58 a 48 pj.
žonj. polobluzy D'ez ruk.	štuka	78 a 48 pj.
mužace zoki, pisane, wołmjane	por	48 pj.
spódnje ječki, dźěćo, z pół rukaw a D'eż nich	štuka	48 pj.
selenik we wjele mustrach	mtr.	58 a 48 pj.
štrikowane rubiška, pisane, z čisteje wołmy	štuka	48 pj.
žonjace trikot. košle z kholowčkami, dźěćo	por	50 pj.
bardchent za ječki w mnohich mustrach	mtr.	68 a 58 pj.
flanell za spanske wobleki, smuhaty	mtr.	58 pj.
płóšćiwu somot we wjele mustrach	mtr.	125 88 a 68 pj.
gumilowe bildne deńki 100/135 z wobrubkom 88 pj.		90 130 68 pj.
žonjace košle z paskami	št.	98, 88 a 68 pj.
mužace sukn. gama e, la kajkosće k zapinanju	por	98 a 75 pj.
wollstra, jenobarb., ca. 70 cm šěr.	mtr.	78 pj.
žonjace nohajcy, čisto makowe, znutrka móškojte	por	78 pj.
mužace sportske nohajcy, čistowołmjane	por	98, 88 a 78 pj.
zymska wumělska žiđa w mnohich mustrach	mtr.	98 a 88 pj.
molton za spódnje suknje, sylneje kajkosće	mtr.	88 pj.
žonjace nohajcy, pisane, bleđe'e žiđy, l. kajkosće	por	88 pj.
mužace normalne kholowy, wulkosć 4, 5, 6	por	93 pj.
Bembergska žiđa, měš. z wołmjane muslinom	mtr.	98 pj.
žonjace pulovry z polruk., z čisteje wołmy	štuka	148 a 98 pj.
žonjace wobwalne šórcuchi, barbne	štuka	195, 148 a 98 pj.
Lindenski somot, pisany	mtr.	125 pj.
sołowe deńki z francu 65/245	štuka	145 a 128 pj.
žonjace spódnje drasty ze žiđźaneho trikotu	štuka	148 a 128 pj.
brokat za komod. deńki ze žiđźan. francu 75 135	št.	198 a 138 pj.
žonjace nohajcy, čistowołmjane la kajkosće, pisane	por	148 pj.
žon. pulovry z dołh. ruk.	št.	395 a 195 pj.
muž. pulovry z dołh. ruk.	št.	295 a 195 pj.
žonjace zwjerśne sukn e, brune a módr.	štuka	395 a 195 pj.
postuženje drasty, čorne, 105—115 dołhe	štuka	195 pj.
mantle za nowotanja, čorne, 105—115 dołhe	štuka	195 pj.
mužace zwjerśne košle z khornarjom, šěre 41 a 42	šěre	195 pj.
divanowe přikruwy, pis. mustry, 150/245	štuka	225 a 198 pj.
žiđźano-trikotowe bluzy z dołh. ruk., pisane	štuka	295 a 245 pj.
brokatowe bildowe přikruwy, pisane z francu 130/150	štuka	275 pj.
wumělske bildowe přikruwy, pisane 130/160	štuka	295 pj.
žonjace bardchentowe drasty we wšěch wulkosćach	štuka	395 a 315 pj.
wumělske gardiny, 3 dźěłne za wokna		405 a 335 pj.
brokatowe bildowe přikruwy, češke kajk. ze žiđ. francu 130/160	štuka	395 pj.

Tak rjano nje wotcudka sama doma

A. Bokelmann nasl.

mějićel Curt Müller

Założene 1892 — **w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 2** — Założene 1892

Skónčenje sobotu 8. februara 1936

Inventurske předawanje

27. 1. 1936 — 8. 2. 1936

Ta wulka składnosć Kajkostne twory nětko wosebje płaćizny hódno

Wšě waše wočakowanja so wěsće přetrjechia

Přinjesemy k sylnje poniženym płaćiznam wulke dźělby

žonjacych zymskich mantlow - mužacych zymskich mantlow

žonjace drasty, bluzy, suknje — dźěćace drasty — mužace sakko a sportske wobleki — jenotliwe kholowy — zymske jopy atd.

KONFEKCIJOWY DOM *Hellwig & Schönbohm*

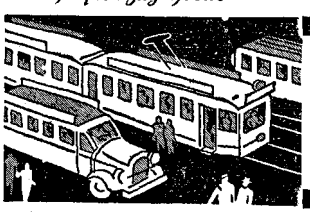

Jčzba, kiž so wupłaći!

Kóždy dźeń našeho inventurskeho předawanja přinjese nowe, zwjeselace wuhlady. Kiž chcete tute lěpšiny přeco prawje wužić a nawčdźić, dyrbi přeco zaso k nam přińć!

Inventurske předawanje

wot 27. januara hač do 8. februara 1936

na Bohatej hasy 20 - na Dźiwadłowej hasy 1

Schaaf

Kupujće pola našich inserentow

Wot 27. 1. — 8. 2. 1936

Naše

inventurske předawanje

poskića wam wosebite

lěpšiny!

Skijowe, wuhorkate, zwjeršne črije, filcowe twory

jara w płaćizne zniżene

Zbytk. a jenotl. pory

pisane, lakowe, z brubeje kože

nětko wosebje tunjo

Někto čini kupjenje wjesele

Heinrich **Mahr**

w Budyšinje na Žitnych wikach 135

Serbja kupuja

stepowane, móškowe wołmjane wjelsind. bildowe

přikrywy

tepichi, łožа, reformsko spódnje łoža we wulkim wubjerku jara tunjo pola firmy 18

PAUL KORN

w Budyšinje na Hośće hasy 21 (w domje khorobn. pokładuje)

Zacynk. twory

Zacynkowane płokanske a kupańske wanje, Sudobja, podołhołte a kulojte Zacynkow. bowy wšěch wulk. Juchowe čerpaki, Zacynkowane hornicy, Parjaki běrnow, Měrjeńske kanki, Dene blachowcy wšě domjace a kuchińske graty poskića 129

Richard Sommer

prjedy W. Hoppe w Budyšinje na Kamjenjnej hasy 20 znapreca čěžnzucow., tel. 2626

Hač zbliska - abo zdala

Nohajcy, soki
Rukajcy
Trikotaže
Wołmjane twory
Štrykowane drasty
Pullovry
Štrykow. jaki, lacy
Hólčace a holčace **mantle**
Holčace drasty
Košle ze zasadkom
Spódnje kholowy
Podkholowčki, taille
Wołmj. spódnje šaty
Wěcki za najmjeńšich
Šawle, zwjeršne košle

wosebje tunjo

k inventurskemu předawanju

Rodolf

započatk: 27. januara - kónc: 8. februara

dowjezn was moderne wobkhodne wozydła, zo byšće też wy dźeł brali na wulkich lěpšinach zniżenych płaćiznow

Rudolph

Wulkowotrjadny wobkhod za nohajcy, wołmjane twory, trikotaže, wołmu, dźěćacu drastu — na Kěžorskej dróze 10

141

Znajeće hižo nowu 108

Zündapp D.B. 200, modell 1936

Płaći 540,— hr. Wobhladanje bjez nućenja ke kupjenju

Richard Kieschnick, wikowańnja z motorskimi a jězdnymi kołami w Budyšinje na Hośće hasy

Inventurske předawanje

wot 27. januara hač do 8. februara 1936

Wjetša dźělba dobrych tworow po wosebje zniżenych płaćiznach!

Štrykowane drasty — štrykowane jaki — pulovry za žony a holcy — štryk. wobleki a pulovry za hólcow — drastne tkaniny — šórcuchi — nohajcy — podkholowčki — sukn je — zwjeršne košle — sportske košle — šawle — rukajcy — zoki — sportske nohajcy

Wustajeńca we wšěch woknach!

Otto Hauffe

140

Hosćenc w Pozdecach

155

Dźensa sobotu, jutře **njedźelu a póndźelu**

točimy kózłopiwo!

Wutrobnje k temu přeprošujemoj **Jan Kilank a mandźelska.**

Přiloha k čisłu 21

SERBSKE NOWINY

Sobotu 25. januara 1936

Casowe rozpominanje wo domjacym hospodarstwje

Nowe hospodarske leto hospoju.

Nowe lěto je žo dawno sapoczało a žwjate dny žu minuli, dźeći chodźa hižo sašo porjadnje do schule. Tak rješe kaž też wschitko bě: h o d o w n i c z k a, S y l w e s t r a, d ź e ć j a z e p r ó s d n i n y . . . tola žo hospoza wjeselí, so wschitko sašo w starych kolijach běži. Nětko, hdyž je sašo k měrej pschichła, dopomni žo na to, so hižo tydźenje dołho lěto 1936 pišanu. Shladuje wroćo na stare lěto. Wjele wschak tola je, na cżoż ł radosćju myślí, tola žu też wězy, na kotrež žo hněwa. Zyle prošte wězy to žu, kotrež rospomina. Ale žiwójsne žiwjenje trjeba dobry porjad, hewak mohł mandźelski poměr pod tym cżeńpjeć.

Domjaze hospodarstwo je też hospodarske pschedewsacze a wot jeho wjednistwa wotwisuje wjele za žiwójsu ganu a zyle hospodarstwo. Njeksmě žo rjez: W j a z y h a c ź m a m, n j e m ó ž u w u d a c ź, c ż e h o d ł a p o t o m w o ž e b i t e w o b l i c z e n j e?

Kóžda wobhladniwa hospoza, wě, so n ě k o t r a ž k u l i žona ł 100 hriwnami žiwoje domjaze hospodarstwo lěpje sastara hacź druha ł 200 hriwnami pschi ganitnej cżrjódze dźeći. Schtóž hospodarske knihi wjedze, móże žo pschezwědcżić, hacź jene spokojom wucż abo niz. Je spomožne, konc lěta wěste njetrjebawsche wudawki hromadu sliczeć; zyle rjana summa žo nahromadźi. Ale pjenjezy žu fuk: sa wschelake jišoy a pschipady, sa khlóschcżeńki, kotrež dźeći rad jěchża, hacżrunjeż jim ani njetrja a wjele druhich wězow ł njetrjebawschimi wudawkami. Hladamy-li wroćo a žmy-li spytawni, namakamy wschelake smylki, kotrež njemeše žo wospjetowacź. To naschej hospodarske pokladni lěpje tyje a cżeńcy saslužene pjenjezy žo sa khmanische samery nałoża. Mjeze nam pschi khutnych podawkach na pjenjesach porachowako? A njesmy žebi žeńe porokowacź trjebali, so žmy jara bjesstarostnje ł nascheje pjenjezami wobkhadźeli?

W nowym lěcże bjerny se starych dobrych wucżowv: t r o s c h k u d o p r ě d k a l i c z i c ź. Wěmy tola hižo we wulkim rózku, so hólzy nowe lětne kholowy trjebaju, nan wobleczenje, holza šymiku drastu. Hdyž tu cżaš je, so dyrbi žo kupowacź, potom je wulka dźěra ve měšacznej pokladni. Sšwójsnemu měrej njetyje, ma-li žo pschi někajkej nakupi kóždy pjenjezk dwójcy abo trójcy wobroćicź. Na druhej stronje dyrbimy pak žej wědomi byeć, so maja na kóždy pad wěste nakupowanja w běhu lěta ł wjetschinu wopranni byeć. So bychu žo wumjeseć mohłe, dyrbi žo něschtožkuli wostajicź. Wschelaka drasta hodźi žo pschedźělacź. Stwa może žo pschichodne lěto wobdźěłacź. Na jěsi njeksmě žo njerozumnje lutowacź, hdyž dyrbi muž cżežy dźěłacź a dźeći dyrbja rosćí. Kóžda macź wě, kelko pjenjez ma sa domjace hospodarjenje k rukomaj, šnaje płacźiny jenotliwych tworow a dyrbi žej tuž w pscherěsku wudawki sa sežiwjenje móz wobliczicź. Sežiwjenje njetrjeba bohate byeć, ale kóždy dyrbi žo móz najeść. A jědź dyrbi muzej muzy k dźěłu a dźeczom k strowemu rosróstej dacź. Na tajkim doňahajazym sežiwjenju njeksmě žo n i c z o k r ó c ź i c ź: strowota, mozy k dźelu, strowy rósł dźeći je to najwažnische, schtož dyrbi macź do žiwojeho hospodarstwa sliczowanja stajicź. Druhdy žu jenoź malicźkosće, kotrež, hromadu sliczene, cżinźiwje wahu nascheje wudawkow wuhła. Malicźkosće žu kaž wójmidła rjeczasa, kotrež jene pschi druhim położene, khětro dołhu cżaru wucźinjeja. Malicźkosće, kotrychž žo wschědnje widawamy, nam wěste reserwy w pokladni sawěcźeja, hdyž pak jim holdujemy, pschinjeseu njeporjad do nascheho lětneho sliczowanja.

My žo tak wo jene abo wjazy nasponjenjom wobohacźimy, hdyž zyle lěto ł rosumom hospodarimy, t. r. so žmy žebi wědomi lěpschinow abo njedostatkow nascheho domjazeho hospodarstwa.

-a.

Kocorec nanowy čapor

(Wobraz se wuzy.)

„Tši krosche žu žo žadźile. Tši krosche k prěnjemu, tši krosche k druhemu, tši krosche k tsećemu a — — — na, trochu cżilitcho, wy lidźicźka. Nochze nichtó wjazy žadźicź?"

Haj, haj, je k wěcżnemu wotwoczinkej schol, stary Kozorez nan, psched nimale schtyrcżecźi dnjemi. Njetrjeba wjazy sforsicź na symnej nosy a cżeźki dych. Otw, kak derje jemu je!

A dźowka Kata je žo derje do žuzodnieje wuzy wudala, tuž nanowy stary cżapor njetrjeba. Schtož je wuzicź mohła, je žej dawno wotnoźyła a wotwosyła.

Ach haj, žel wschak ji kóždy kruch cżini, hdyž Schwórak na korcże stejo jón wosmje a wuzoko ísěhnje, so by jón pschi pscheżadźowanju kupzam pokasał. Ludźo wokoło steja a žej žiwojeho khorta se starym cżaprom hraja a žiwoje hłupe zorty cżinja, kaž bésche to runje žiwschecź pschi poskicźenju starege kofejowege thany. Khana žama ledima kupza namaka. Też Schwórakez Jan, tiž cżapor pscheżadźowasche, žej na porsty hischcże dwě schalzy wot stoteho kwasa powěznu, emajlowy hornczk, ł kotrehož Kozorez nan wschědnje kofej pijesche, a też malu cżerpawz. Wumoła wschitko hromadze a cżinjo pschi tom žiwoje zorty: „Hotowy ferwis! Něchto sa młodych, kotliž chzeda žo dórhy woženicź!" Kak je žej nan wschitko cżejcżił a wažił! Kak cżeźko bě ji prjedy było, hdyž wokoło dźeżacźich hodźin pschijěchże a kruch po kruchu je ſtwiczki na dwór wunoschesche. Ale nó, pscheżadźowanje bě žo pjecża w nowinach a też na Kucźankez bróžni wojsewiko, na Pječarjez klamach a Jancźikez wyšokim płocże bě pschibite. A tuž žo njedasche wotprajicź. Telko drje budże wusłocźicź, schtož kaschcź płacźi. A so žo ſwjetscha wo stary cżapr jedna, to žama wě. Ale tohodla njetrjebali tu žiwojeho khorta hracź. Je ji, kaž by ju něchtó do wutrobu kłół.

To wschak ſwjetscha hinak njeje pschi tajkim pscheżadźowanju. Je tola to wulzy a schćeroży we wězy wschudże napišane było, so budże pscheżadźowanje njedźelu, a tuž žo ludźo naderidźechu a žebi wězki wobhladachu, hdyž žo hewak niczo wožebiteho we wjeršu njestanje. A hdyž žo tajka pišana cżrjódza žonow a muzow, młodych khadłow a holzow seridże, a luty tajki stary cżapr pscheżadźuje, kaž na pschikład tón schćeudrawy a schepjerjawy wyšoki kłobuk se starodawna a tu ta dołha, horjeka se šubami hižo wotkušana trubka, to žo młodźina na pschemo woschcżerja a žiwój „juks" pschi tom cżini. Szyka, hdyž tajki młody pachoł kaž Bjolicz Alfred bjes wotpohlada jón kupi, so druhim sa tón stary zylinder hacź na pjecź kroschow honicź da. A hdyž žej jón potom na pruhu na hłowu staji a zyły cżaš tak stejo wostanje, to žo wschitky wótsje žmeja a woschcżerjeja.

Trošchku žorta a wjeselа wschak dyrbi pschi tom byeć. To też Schwórak wě a tomu dopomha, dyrnjeż też jako pscheżadźowar hamtska wožoba byl. Haj, wjeselosłoj dyrbi knježicź, to cżi tón abo tamny ſkrje krósch žadźi a dyrnjeż jeno žorta dla było.

„Gotowy ferwis! Njedajcże žej kasacź, tunischo njemócże k tajkemu něcżemu pschińcź. Potajkim, tši krósche k tsećemu a — —"

„Schtyri krósche!"

„Ulha, sapoczinaja kužazy! Schtyri krósche, schtyri krósche k druhemu, schtyri krósche k tsećemu a — —"

Ale wostanje pschi schtyrjoch króschach, a dorasły.

„Nó, widźu, so chcżeće najprjódy žiwoje wulke pjenjezy wotbyeć. Tuž wostajimy na khwilku malý cżapor wosmjemy jón na konzu."

Drjewjany kołoł je na rjedże, dale žekera, motyka a pika ł wobtkutom. Otw haj, te wězy du derje. Njetrjeba je dołho porucźecź, tu krósche jenoź tak padaja a klepozeja, hdyž je žwojim „k tsećemu a — —" wumoła.

A potom ta kara! Nó, kajke ſ tej budże? Tu je žej Wójkez Pětr prjedy wožowinzy wobhladowak. Hodźi-li žo někak, chże žej ju kupicź. Wona je hischcże dobra. Nadźijomnje njebudże jeho nichtó kotwrótnje honicź. Njewěri zyle Hančźez Arnoschtej, dokelž ho prjedy tak wokoło njeje schmórasche. Wójkez Pětr drje je hnydom k njemu schoł a jeho na druhe myžle pschinjeseł. „Mój jejdyrko ně, bratse Hančźo", rjekny ho šmějo, „njeshladaj jenoź tak jara na tu staru karu, je tola jenoź bo hněžeje. Tu je cżerń hižo khětro rostocził. So žo ſzyka tajki njerjad pscheżadźuje! Tu nochzył darmo měcź, sabywschi něschto na nju žadźecź. Pój, wobhladajmy žej tamle te polzy, ſ tymi tak prawje doprědka njeidże."

Hačź je to ſchto ponthako, je druhe praschenje.

A wopraudże, hižo žo theatr ſ wjedrowym Hančźom sapoczina. Hdyž tón tši hriwny žadźi, žadźi Wójtki schtyri, a hdyž tamón pjecź kroschow pschida, žadźi tutón na pjecź hriwnow. A tak to dźesche dale. Hdy hyschtaz tola popuschczikoj, taj jadźerakaj; pschetoš ſ dźewjecź hriwnami je ta stara kara wopramdże derje saplaczena! Haj, sastanjetaj na wokonik a wudźerataj na žo, kaž hyschtaj žo ezyztoi seźracź. A hdyž k wězu pschińdże, njedosta ju jedyn ani druhi. Runje w prawym wokomiku pscheżadźi jeju Barcźikez Měrcźin ſ pjecź kroschemi a prjedy hacź běchtaj se žiwojim wudźerżanjom hotowaj, wuwoła Schwórak „Dźewjecź hriwnow a polsta k tsećemu a poślednjemu rasej" a tak jimaj Barcźik karu psched nošom wotkupi. Někto mężeschtaj něschto sa žiwoje wadźenje.

Polzy, łožo, kachlowa lawa se sawěschkom, ſuwak, drjewjanzy atd. wschitko dże spěchnje precź.

Schtó budże jenoź tón stary cżapr kupowacź, hej mnohy ſ woprédka myślachu, hdyž zyły hermank na dworje wustajeny widźachu. Njebé ſsoro wérje podobne, sa wschu měcźachu ludźo sajmu, sa jenu wěz bé druhdy ſ rjazy sajimzow. A hyrnjej hrě starych Pschedźenakow było, kiž je Kozorez nan rad cżitał a jej zyłu kopizu nahromadźił. Te je nózny ſtražnik sa pjecź kroschow kupił a tak śmeje tydźenje a měšazy dołho něschto cżitacź se starych cżašzow. Też sa pónoj ł pjecźenju běchu interesentojo. Po prawym nochzyšche nichtó tak prawje sapschimnycź, dokelž wschitzy, wědźachu, so je stary Kozorez nan kócżki, tute ſšcżine sajazy, jědł. Schtó žo potom wo tajku pónoj torha? Ale Schwórak žej pomhacź wě, cżini sašo jedyn ferwis ſ teho a wosmje hornjazk ł tomu. A wopraudże, Kwanzowa kupi wschó sa tałku. Byrnjej ju bóle ſ „mijaw! mijaw!" hněwali a schkrěli, wona hižo wě, k cżemu dhże ju měcź. Sa karniklazu piżu ſtej hornjaz a ł wodże sa kokoschki je pónoj dobra doścź.

„Haj — mijaw, mijaw!" wona wola. „Njewěšće dha hischcże, so žej też druhdy jeneho kozora wopjeku?"

Kaž hižo prajach, žort a radość dyrbi knježicź pschi tajkim pscheżadźowanju, hewak to žaneho wšeżeła njeczini!

Cyrkwinske powěsće

3. njedźela po Tsjoch kralach, 26. wulkeho rózka 1936.

W zyłym Budyšzkim zyrkwinskim wokrjeżu žo kolekta sa „nowinarski stukt němskeje evangelskeje zyrkwje" sbéra, kiž je sakski krajnozyrkwinski hamt w Drježdźanach na 26. januara 1936 postajił.

S **Budyšzkina.** W Pětrowskej zyrkwi rano ½8 hodź. hóstne předowanje sararja Vogela ſ Trinziga pola Werdawy (zyrkwinski chór spěwa). Po hóstnym předowanju budże sa wožadne sajtupjerstwo Pětrowskeje wožady rozrěčowanje w Lutherskim domje, wschitzy wožadni sajtupjerjo žo prošcha, so bychu pschihli. Pschipołdnju w 12 hodź. farać Paul předuje. Pop. ½6 hodź. śmeje farać lic. Ludwig spowědź a Boże wotkasanje. — W Martinej a Marczinej zyrkwi dop. w 9 hodź. farać Paul předuje. Pop. w 3 hodź. śmeje farać lic.

Pschewodźenje morweho krala Jurja.

Po dowjesenju do Londona je žo kaschcź ſmjertnymi powostankami krala Jurja w žwjatocžnym cżahu do Westminsterskeje halle pschewodźał a tam na mary stajił.

Kralowski kóń pschi pschewodźenju.
(Scherl Bilderdienst, M.)

Najbliźschi pschiwuzni.
S prawa na lěwo: Gloucesterski wójwoda, kral Eduard VIII., Yorkski wójwoda, pschichodny žyn zemrětcheho kyala, earl of Harewood a Kentski wójwoda.
(Weltbild, M.)

Pschewodźenje na Londonskich dróhach.
(Planet, M.)

Ludwiq kčekenja. Wječor w 6 hodź. smječe farar Franke-[illegible] kemšenje (mutsiowne mišionstwo). — Pónjdjelu wječor 1/49 hodź. bibliške kolo sa žony na Hrodowčkej hašy 6. — Wutoru pop. 1/43 hodź. w Pětrowšej zyrkwi nutrnosć sa njedźelnišze. — Wutoru wječor we 8 hodź. smječe farar Schneider bibliśku hodźinu a potom rosrěčowanje ſ pomnjatkami Wšěch połnym hrodźiku 6. — Ssrjedu (na pjedwjeczoru 30. januara) wječor w 6 hodź. w Pětrowšej zyrkwi dźakne a proźne kemšenje sa sjednoczenje němšeho luda, kiž je so w nazionalsozialistiske dospělo; farar lic. Ludwig prědźuje. — Bibliski wječor w Tuchořšej zyrkwi wupadnje. — Schtwórtk wječor we 8 hodź. smječe farar Große pšihotowanje na bźeščanske kemšenje na Hrodowšej hašy 6. — Pjatk wječor we 8 hodź. bibliske dźekowe sjednoczenje němšeho evangelskeho ludstwa muźow w Lutherskim domje.

S Khwaćij. Dop. 1/49 hodź. serbšće a w 10 hodź. němske kemšenje. W 11 hodź. bźeščanske kemšenje. Kollekta. — Schtwórtk wječor 1/27 hodź. dźakne a proźne wječorne kemšenje.

S Wjelečina. Dop. w 9 hodź. němske a 1/411 hodź. serbske kemšenje.

S Wulkich Sdźarow. Dop. w 9 hodź. serbšće, 1/411 hodź. němske kemšenje, 1/412 hodź. bźeščanske kemšenje; wjchitke Boże słužby we Wulkich Sdźarach.

Katolske cyrkwinske powěsće

3. njedźela po čtoch kralach, 26. januara 1936.

Tachantska cyrkej: Rano 5.45 hodź. Boża mša, dop. w 9 hodź. wulka Boża mša z předowanjom, w 14 hodź. nyšporna pobožosć z požolnowanjom. Přileżnosć k spowědźi sobotu 18—19 hodź., 19,30—20,30 hodźin. Njedźelu 5.30—6.30 hodźin a w 9 hodźinach.

Serbska cyrkej: Přileżnosć k spowědźi sobotu pop. w 3 hodź. za dźěći, w 6 a 8 hodź. za dorosćenych. Njedźelu rano 1/28 hodź. Boża mša z předowanjom, dop. w 9 hodź. wulka Boża mša ze serbskim předowanjom, w 11 hodź. šulske Bože služby z předowanjom, w 1 h. serbski nyšpor, w 6 hodź. křesćanska wučba z požohnowanjom. Bože mšě wšědny dźeń rano w 7 hodź. — Stwórtk wot 21—22 hodźin swjata hodźina.

Budyske stawniske powěsće

Pjatk 24. januara 1936.

Narodźenja: 20. 1. Emilej Hermannej Gustawej Bertholdej, klampnaŕskemu mišterjej, dźowka — 23. 1. Arnoschtej Korli Pětšej, nawjedowarjej filialki, dźowka.

Rubježny nadpad khowanca spočnježerskeho wustawa na póselnika

Pšed někotrymi dnjemi pšichodźe popołdnju na kurišće kubło pola Ratingena w Porheinšej 211tny pošelnik August Klindworth, pokaja na krewjaze rany na hłowje a rjekny, so je jeho jeho znaty, 201ctny Hubert Westerhof, hižo 8 krócź pokhłostany khowanz spomožerskeho wustawa, nabydnył a jemu jeho kolešo kaž tež aktowu toschtu je 1700 hriwnami mjdowych pjenjes rubił. Dokelž šwoprědka so na to tukasche, so maja tu i wumyślenym rubježnišťwom cźinicź, pošelnika Augusta Klindwortha sajachu. 5 dnjow popołdnišeho mózachu rubježnika Westerhofa w hotelu blisko Bochuma sajeczź. S jenak starym pscheczełom běšche so jako „hrabja Mirach“ a swojeho towaršcha jako swojeho słužobnika pšedstajił, a w tutych 5 dnjach w lutych radowankach žiwy był. Wobaj puczowaschtaj jenoź w najatych autach. Westerhof so w Kölnje znowa wuwobleka a běšche potom jako „hrabja je słužobnikom“ pšches Essen do Bochuma jěł. Wobaj so derje žiwješchtaj, tak so hdyž po wotpuczowanju słužobnika so hrabja saja, jenoź hišcze 15 hriwnow pola njeho namakachu. S Klindworthom běšche Westerhof dla pšchećhiwjenja wobšikorzenu. Na šaklade wusnaća mjeńe so słudnišče jednanje pšeckwapjacy běh. Kaž Westerhof wěrypodobnje rospramješe, běšche woprawdźe mjes nim a Klindworthom plan wumyśleneho rubježneho nadpada wobsteiał a wurubk mějesche so mjes wobźmaj rossdźělicź. Dokelž pak po dróhy pšchewjele ludźi khodźeše, kotliž jeju znajachu, — mjes nimi te strażnišchtr —, bě Klindworth kuražu słubił a rjekł, so wjazy bohu njeczinł. Westerhof bě na to ſ mozu Klindworthej pjenjesy rubił a jeho krwaweho bił. Klindworth šaprěwaše, so je taiseho sréczenja ſ rubježnikom bylo, njewótesche pak sudnikow wo tym pšcheswědčicź. Dokelž pak so kajeschе a dokelž bě se spytaneho pšchestchiwenia wróćo stupił, so wuwinowa. 20letny rubježnik Westerhof pak dosta dla cźeskeho rubježnitwa na dróhu 2 lěće jastwa. a na 5 lět so jemu cźestne prawa wotrjeknychu. Jenoź jeho młodosć jeho pšched cźeżkim pokhłostanjom schkitałsche.

Přilopk

Nowe lěkowanje dejenja.

W cźasopizu „Fortschritte der Medizin“ rosprawia wotrjadny lěkaŕ dr. Wünich wo wurjadnych wuspěchach, kotrej je sam a druhi naschi lěkarjo ſ nowym lěkowanjom rheumatiskich chorosćow, drěnja, ischjasa, wicźe atd. dospěł. Jedna so wo spěcinje schaty, kotrej su ſ wolmy nětnskich angora-karnikow schtrytowane. Tuta wolma je šwojeje njewschědneje lohkosće, wurjadneje jemnosće so w pošledním cźasu też wjele za módowe samery wuźiwała. Sačzrunjej so wjele njemske dźěły pšchi wužicźu trjebaja, hacź pšchi wowcźej wolmje, wchrěwa tola wicźe lěpje. Po dr. Wünischu tuta na rozdźěł wot druhich wolmow też jemnischu koźu njeloistoje. Tej pšchi šerchenjowych abo pucherjowych, šoldawskich a cźerwjowych chorosćach, pšchi chorosćach dychawych organow a pšchi šthorjenjach shibadšow a jako šrědk pšcheźiwo thripje je so wolma angorašeho karnikla jara derje wupruhowała. Bohužel so rod mjenom angora abo podobnymi mjenami husto wudźitki je wschědnych karniklazych kožmow abo jenoź ſ ma'ym pšimješchenjom angorašeje wolmy poskicźeja. Tohodla dyrbi so pšchi nakupowanju na šamnjo statneje stupiny plahowariow karniklow sah. tow. (karnikł ſ worjolom) kedźbowacź, kotrejž šmě so jenoź na kontrollowanych angorikich wudźělkach ſ wjazy hacź 50 proz. angorišeje wolmy pšchicźiniłi.

Cźehodła nalutowańšu tyšu?

Schtoź cźinišch, to cźiu dokładnje, praji stare pichišłowo. Hdyž šebi wo jenej wězu njejšy cźule wěšty, nješapocźi, wožebje potom, hdyž doprědka widźišch, so pjenjesy, kotrež masch k ruzy, njedohaja, ale so dyrbi so p'chipocźicź. Na kóždy pad je lěpje, so šebi šrědki sa šwoje pšchedwjasće najprjedy nalutujesch. Tuto lutowanje, kotrež móže so šamérne lutowanje mjenowacź, so dźenja tak lohke cźini, a móže so ſ najwschelakorišich pšchicźinow šłaź. Móže so sa wěšty šamér lutowacź, abo też, so by w nuzy nješchto měł. Nadźi pak so, so bórzy ſ lutowanjom šapocźnjesch. Schtóž dźe na pšchikład sa kupjenje nětajkeje wězy abo sa pucźowanje, abo sa swój domcźt lutowacź, abo też, so by so sa wukubłanje šwojich dźěći postarał abo słónczne, so by w šłarobje abo pšchi khorosći šwojich lutowańkow moh žiwy byc, tón niech na nalutowanju dóhše a šebi tam lutowańšku tyšku dacź da; do tuteje tyšti dawasch po ym, taž móżesch pjenjes parowacź. Po móżnosći wšhat porjadnje 10 pj., 50 pj. abo 1 hr. a dźěch ſ nimi niz p'chěrdło na nalutowańju a dašch šebi tam tyšlu wotewricź. Je to pšchijomne šacźuce, hdyž prawje wiele pjenjes ſ njeje wupadnje a so rjana licźba do kništi šapiša. Tuto lutowanje po pjenjeźkach, kotrež so tehodła tak mjenuje, dokelž so też temu ludowemu towaršcej šmóżni, kotrnž je w skromnych pomérach žiwy, ſ pomoju lutowańšeje tyšti, kotruž nalutowarnje šwjetscha darmo poskicźeja, njeje jenoź sa lutowarja, ale sa zyłu powschitkownosć jara ważne. Na tuto wačnje wiele stow, tyšazow, haj dźeśaćtyšazow do hospodarstwa pšchidźe, hdźež so ſ wužitkom sa powschitkownosć a je šadanjenjom sa lutowarja wužija. Schtóž pak šwoje pjenjesy doma wostaja, móże je lohko na paduchow abo pšchi wohnju šhubicź.

Mjesynarodna wješ w Botharstej.

2500 wohbdlerjow 11 nerodam pšchisłuchca.

Kaž nowiny „Nowy dźeń“ pischu, ma 11 km. wot města Ssumen w rauschei Botharskej leżaca wieš Carewbrod po narodnosći najbóle pišane wobrjadnistwo na šemi. Hižo 860 lět stara wieš ma 2500 wohbdlerjow a dźeli so do 11 narodow: Botharow, Turkow, Tatarow, Armenišich, Rušow, Cźechow, Polakow, Madźarow, Němcow, Albanesow a Hollandźanow. We wěsy, kotraž jara orientalisti facźišchcź cźini, je botharska mešchcźanska šchula, němska a turkowska šchula, katolska a prawošławna zyrkej, mošcheia, katolski žónski klóschtr, dwě dźiwadłowej sali a wulka cźitarnja. Wobhdlerjo šu ratarjo a ratarjowe dźěłacźerjo. Tuta wieš je wošebje napadny pšchikład sa narodnostnu měschenju w dołhorasćinej Europie. Tute narody móża jenoź potom we měrje mjes sobu žiwe byc a sa lepšche swojeje wěsy a swojeho wótzneho kraja dźěłacź, hdyž bo mjes sobu šnjeżu.

Hudźba – wumělstwo – dźiwadło

Palastowe dźiwadło pokasuje pódła pěknego pódłanskeho programma jedyn ſ najnowšich amerikanskich filmow najšpěschnješe kajkosće „Dawid Copperfield“. Film je fotowojeny po romanje jendźelskeho spisowarja Charlesa Dickensa. Cźin jedna wo wbohim wožiwocźenym hólcu, kotreboż šiwjenjobeh jo w dźeśaćstwje do šurowych hólcowskich cźłowjeskeho šiwjenja storcźi, ale na konzu so jemu bycze kraśnje pšchemeni. Swětło a cźemnosć so šlatuje w filmje wotmenjatej. Najhłubje wutrobu jima wšěm dźiwakam filma: Dawidowe njesbožowne dźeśaćstwo. W druhim dźelu, hdźež hólz Dawid wjazy njeje tak jara je šrjebšchkowanje, so cźin šmérni. Cźim bóle naš charakterny jednotliwych wobrazow putuja. Najlepschi amerikanšky hrajerjo w tutym filmje swoje najlepšche mozy posticźeja a pšchihladowarjow wulźo spokojeja.

W Centralnym dźiwadle widźimy wot wčerawšcheje pjatka wulki, šmamjenity a wožebje rjany šynkošilm „Zbójnik wót so wjerch wokoł“ lubosće“. Cźin sapocźina w wjerchadle a hłónczi na burskim kuble ſ Waldenau. Mjes tym wuwije so telko sajimawoscźow, telko žorta, telko wutrobneho wjeselа, telko kuśkotnych podeńdźenjow, so je filmowy cźin wuroscźe k najšpodobnischemu zyłkorownemu wobrazej woprawdźitoscźe. Mócźko so cźi šyboli a wutrobe cźi ja jinka nad dobrymi wukonami. Roscherjo błownych cźołow šu Marta Eggertez jako špěwarka Ilona Rakay, Lea Slezak jako Adalbert ſ Waldenau, Ida Wüst jako jeho mandźelska, Rolf Wanka jako jeju šyn Pětr, Hans Moser jako šłužobnik Anton, Alfred Neugebauer jako dźiw. dir. Miller, Anni Rosai jako gardobjera Ringelmannowa a Waldemar jako wuherši bur. — K tomu dobry dalschi program „wo pyramidach“, tydźeńšku Fox-ptchehladku a druhe — wjazy žebi njemóżesch rjaneho pšchecź.

Radio

Njedźelu, 26. januara po kłyčki:

Königswusterhau'en: Nimo šnateho njedźelšeho programma: 6 konzert ſ Hamburgšeho pšchistawa. 8 ja. bura. 11,30 Bachowa kantata (ſ Lipška). 12 dujetta hudźba. 13,10 konzert ſ Wrótšławja. 16 popołdnišči konzert. 18 wothłóź němšeho sporta. 18,30 konzert po pšchecźu.

Lipsk: Nimo šnateho njedźelšeho programma: 6 konzert ſ Hamburgšeho pšchistawa. 8,30 chórowy konzert. 11 30 Bachowa kantata. 12 šabawny konzert. 15,20 popołdnjo w Mišchnju. 16 popołdnišči konzert. 20 orchestrowy konzert.

Hišchće ważne ſ niedźelskeho programma: Berlin 20 Melodije wschelakich Straußow. Königsberg: 20 wječor wschelcźišnow. Hamburg: 20 ludowy konzert. Mnichow: 18 beznjobayerski burši kwaš, 20 opera „Margareta“. Warschawa: 20 arije a duetty. Praha 20,05 šymfoništi konzert.

Pónjdjelu, 27. januara po kłyčki:

Königswusterhau'en: Nimo šnateho wschědneho programma: 6,30 wjeselu ranšči konzert. 11 30 wot hladanje šadowych schtomow w šymje. 11,40 ša bura. 20,10 wjeselе šetkanje.

Lipsk: Nimo šnateho wschědneho programma: 6,30 ranšči konzert. 7,30 ša bura. 8,20 ša hosposu. 11,45 ša bura. 21 orchestrowy konzert.

Hišchće ważne ſ dnjowego programma. Königsberg 20,45 šabawny konzert. Wrótšlaw: 20,10 ischera powjedela. Mnichow: 21 šłyšchna hra „Kwaš w polnogy“ Warschawa: 20 ruška hudźba.

K ptačemu kwasej

Dźensa je tón ptači kwas,
Za lěto pak budźe zas.
Tuž so njerudź, wutroba,
Hdyž dźens ničo njedosta.
K lětu dwójcy dóstanješ,
Wjacy žadać njemóżeš.

Modlitwa.

Twoja lubosć nihdźe mjezow nima,
Wulki Knježe Božo!
Našehorjo do wutroby přima.
Ty chceš stajnje zbožo
Swojich dźěći tu na zemi,
Zo bychu so z jandźelemi
Radowali při Tebi
Zbóžnje wěki na wěki.
Daj, zo bychmy Twoje kaznje
Rady, derje, njebojaznje
Wukonjeli kóždy čas!
Podpjeraj Ty z hnadu nas! M. N.

Khinski Salomon.

Slepy podróżny herc zasta něhdy na brjozy jeneje rěki njewědźo, kak by ju přelézł. Tohodla prošeše nimo duceho wikowarja z wolijom wo pomoc. A tón so nad bjezpomocnym slěpcom smili, wza sej jeho na ramjo, tykny jemu swój měšk pjenjez k dźerženju a přenjese jeho přez wodu. Na tamnym brjozy pak tón slěpc swojemu dobroćelej te pjenjezy njewoteda rjewjo, zo su pjenjezy jeho.. —

Tu wěc přindźe před sudnika. Skórźbnik a wobskorżene přisahaštaj; kóždy rjekny, zo te pjenjezy jemu słušeju. Swědkow žanych njebě. Kak měješe sudnik wěc rozsudźić?

Wón da pjenjezy do sudobja z wodu wusypnyć, a hnydom rjekny kruće, zo pjenjezy cyle wěsće wolijowemu wikowarjej słušeju. Slepy slěpc womjelkny. Hdyž so ludźo sudnika prašachu, kak móże z tajkej wěstosću sudźić, wón wotmolwi: „Stóž z woliom wokuje, toho pjenjezy maja słědy wolija na sebi, te hinak być njemóże. A woprawdźe pluwaja po wodźe w tym sudobju wolijowe wóčka. Pohladajće!“ A tak też bě! M. N.

Kóčka a myš.

Naša kmótra micka
Přičahny k nam z Lipska.
Jeje bratřik kocor je.
Hladaj, wón k njej z myšku dźe.

Naša stara kóčka
Kupi sebi młóčka.
Wšitcy jeje přečeljo
Pija z njej, so wjeselo.

Micka drje je hłódna,
Polča pak njej hódna.
Wona sebi powěda:
Što dźens změju wobjeda?

Kocor z myšku čehnje.
A so při njej lehnje.
Micka skoku přiběža.
Pječeńka jej zeslodźa.

Hańža Paulec z Bronja, 5. lětnik.

Rozwučowace drobnosće

Wšitko na swěće chce a dyrbi swoju měru měć. Njeje wo to, zo so dosć hnoja na polo dawa, jedna so też wo to, kajki tutón je, t. r. hač po swojim zestajenju rostlinam trěbne elementy w prawej měrje poskića. Z někotreho dwora je hižo wjacy juchi z dwora wotběžało, hač je kubło hódne. A tutón hospodar, kiž pjenjez nima na khmanu juchowu jamu, tyka lěto wot lěta wjele do přikupneho hnoja. Brojimy z hnójnymi elementami, kiž w hródži so tworja a přikupujemy cuzy hnój: to njeje postup, to dže do zady! Kupujemy drohe fosfaty za rožki a mohli tola wědźeć, z tute jenož tehdom swoje činja, hdyž je w hnoju dosć dusyka. Hdźež hnój z dusykami

ma, abo hdźež hnój po cyłu zymu na dworje leži, tam też fosfaty ničo njepomhaja. A hišće hłupišo čini tón, štóž šwablokisały amoniak atd. skaza, hdyž mohł tola za mału prócu tute elementy runje z juchi dobywać. Wěrny postup w ratařstwje njeleži z druhimi słowami w tym: zo mnoho hnoja přikupuju, ale w tym, zo hródźny derje hladam a připarwjam. Jenož, hdyž so to stawa, budže přikupny přihodna pomoc, kotryž hnójne elementy z hródže podpjeruje. Njeje dosć, zo nowiny wo tym pisaja, zo so na towarstwach wo tym rěči, wyšnosć měła powšitkowneho wužitka dla wučerjow přistajeć, kotříž po wsach a po dworach khodźo kóždemu hospodarjej darmo radźa, kak ma hródźny hnój w swojej kajkosći zdžerżeć a juchu k rjadu brać.

Hospodarski rozhlad

Sobotu 25. januara 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje

1 dollar - - -	2,466	100 pólsk. złotych -	46,80
1 angelski punt -	12,285	100 českosł. krónow -	10,275
100 swaic. frankow	0,74	100 franc. frankow	16,375

Barlinska bursa 24. januara 1936. Hdyž bě so na kónzu pšenicznoweršcheje burzy na aktsijowych wikach wěste sfruczenje pokazało, sajadźi na wczerawšich wikach pšeni deje małe pšikłasach burza w pšeczelnym měnjenju. Kuliza běšche so w dalokožahajeej měrje wupchetała a běšche skerje k spjetnym nakupjam nakonjena, dokelž njebě so na pšeczelnym położenju niczo pschemeniło. Wěste nastorki dawachu aktsije Siemens & Schuckert, kotrejž wo něschto postupjachu, dokelž so z dobrym létnym wotsamknjenjom licźi. Hewak postup kursow wot 0,5 hač do 0.75 wuczinjeschе. Na rentowych wikach bě dale cschło.

Barlinske žitne wulkowiki. Mały wobrot na poslednim dnju wikow w tutym tydzenju měješe žiwoju pschicźinu w njedostatku dowoza. Poskicźenjow we wumlkwanskich žitach je mało, tola też mójnosće swužitkowanja wotbeže w Barlinje njejsu spokojace. Dobre druziny pschenizy so dale lohko wotbywaja, wjetscha wurunanska płacźizna, 5—6 hriwnow wuczinjaca, njedasche so pak pschezo dozwěcź. Beskicźenjow njekontingentowaneje pschinzy je dosć. Mjes tym so je poskicźenjow we njekontingentowanej rožzy pomérnje mało. Pschecźicźne a rjane muki maja měrne wiki. Wobchod we wotwoju so pschezo hišće nieje wošiwił. Wo jecźmjenje je piwarnje so lědma wikowasche. Wschi doskasowym poskicźenju jecźmjenjow sa industriju běchu płacźizny sa poskicźenu a žadanu płacźizny jara mulke.

Wczera płacźizne w Barlinje zeutnać

pschenizy W 8: 9.90 hr., W 9: 9,95 hr., — rožki M 8: 8,10 hr., M 11: 8,25 hr., — jecźmjenja G 7: 8,35 hr. G 9: 8.60 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,20 hr

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a woljowe symjo na tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płacźizny na złotej hriwnje.

	24. 1.	23. 1.		24. 1.	23. 1.
Pšenca	208,0	208,0	buny	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	171,0	171,0	woka	15,0-15,5	15,0-15,5
jecźmjeń now.	227-231	227-231	módre lupiny	8,75-9,25	8,75-9,25
jecźmjeń, nat.	—	—	žołte lupiny	12,5-13,0	12,5-13,0
wows	—	—	zeradella	21,0-23,0	21,0-23,0
kukurica	—	—	raps, wosušk	—	—
pšenč. muka	27,05	27,05	lany wosušk	8,65	8,65
rżana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11 50	11,50	běrni. kruški	8,75-8,80	8,75-8,80
rżane „	10,10	10 10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rżana słoma		
hroch, Viktor.	21,9-22,0	21,5-22,5	pšenč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
p.eluški	17,5-18,5	17,5-18,5	ečna „		

Płacźizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 198.0 9: 199.0
Płacźizna za rožku za wupłodźerja 8: 162.0 11: 165.0
Płacźizna za jecźmjeń za wupłodźerja 7: 167.0 9: 172.0
Płacźizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 164.0

Płacźizny rězneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

24. januara 1936 — Płacźizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 119.

Połnomjasne, wukormjene, najwětšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět - - - - - - - - - - - - - - - - 42
Młode mjasne, niewukormjene, starše wukormjene - - - 42
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše - - - 41
Mjenje picowane wšěch starobow - - - - - - - - - - 40—42

Bykl: 124.

Połnomjasne, wukormjene, najwětšeje rězneje hódnosće - 42
Połnomjasne, młódše - - - - - - - - - - - - - - - - 42
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše - - 42
Špatne - —

Jałowcy a kruwy: 1716

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwětšeje rězneje hódnosće - 42
Połnomjasne, wukormjene jałowcy najwětšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět - - - - - - - - - - - - - - 42
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowcy - 35 42
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowcy - - - 27—35
Mjenje a špatnje picowane - - - - - - - - - - - - - —

Celata: 1756

Najwětše rězne (1. družiny) - - - - - - - - - - - - - 53 60
Mjenje wukormjene a taike wot cyca (2.) - - - - - - - 47 52
Špatne (3.) - 40—45

Wowcy: 2555.

Młódše a starše wukormjene (5. družina) - - - - - - - 39—42
Starše wukormjene (6.) - - - - - - - - - - - - - - - 33—38
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.) - - - - - - - - - 22 32

Swinje: 6653

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženc, hač do 1½ lět stare 54,50
Wukormjene - 50,50
Mjasne - 50,50
Špatne - 48,50
Rancy a kundrosy - - - - - - - - - - - - - - - - - 52,50

Wiene płacźizny w Budyšinje.

25 januara 1936

Wšě płacźizny so na złotej hriwnje zrozumja.
Najlěpše tworv so hišće wyše płaca.

Předmjet		namniša płacźizna hr.	najwyšša płacźizna hr.
Pšenca, 76-77 kruta płacźizna	50 kg	—	9,75
Pšenca —— kruta płacźizna	50 kg	—	—
Rožka, 71-73 kruta płacźizna	50 kg	—	8,30
Rožka —— kruta płacźizna	50 kg	—	—
Jecźmjeń, nalětni - - - - - -	50 kg	—	—
Jecźmjeń, nazymski, 2riadkaty	50 kg	—	—
Picowański jecźmjeń 61-62 kg	kr. pł.	—	8,35
Wows 48—49 kg kruta płać.		—	7,80
Wows - - - - - - - - -	50 kg	—	—
Běrny w drobnowikowan u	50 kg	3,30	3,60
Běrny (we wulkowikowan.) najn. pł.	50 kg	2,50	2,70
Běrny, žołte - - - - - -	50 kg	2,80	3,00
Syno - - - - - - - - -	50 kg	4,00	4,25
Słoma z mašinu młóć., pras.	50 kg	—	2,40
Słoma z mašinu młóć., k zasł.	50 kg	—	2,65
Słoma z cypami młóćena	50 kg	—	—
Butra - - - - - - - - -	1 kg	3,00	3,20
Jeja - - - - - - - - -	1 štk.	—	0,11
Pšenč. muka Type 502	100 kg*	—	33,80
Pšeńna muka Type 790	100 kg	—	30 80
Rżana muka Type 997	100 kg*	—	24 45
Pšenč. wotruby wokrjes. młyn	50 kg	—	6,50
Wikowańske pšeńne wotruby	50 kg	6,60	6,85
Rżane wotruby wokrjes. młyn.	50 kg	—	5 85
Wikowańske rżane wotruby	50 kg	6,10	6,30
Husy - - - - - - - - -	punt	—	—
Prosata 502 štuk - - - -	1 štk.	11,00	21,00

(Swinjace wiki běchu srěnje).

Drobnowikowańske płacźizny w Budyšinje

25. januara 1936 po hamtskim postajenju.

Wšě płacźizny so na złotej hriwnje zrozumja.

Twora		namniše płacźizny hr.	najwyšše płacźizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi - -	1 kg	1,60	1,80
Celace mjaso - - - - -	1 kg	1 80	2,00
Skopjace mjaso - - - - -	1 kg	2,00	2 40
Swiniace mjaso - - - - -	1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmalc - -	1 kg	—	2,20
Pšeńna muka - - - - - -	1 kg	0,38	0,56
Rżana muka - - - - - -	1 kg	0,34	0,36
Khlěb - - - - - - -	1 kg	0,25	0,27½
Jědźne běrny, - - - - -	1 kg	0,08	0,09
Rajs - - - - - - - -	1 kg	0,28	0,80
Hroch - - - - - - - -	1 kg	0,56	0,84
Soki - - - - - - - -	1 kg	0,48	1,00
Amerikanski swinjacy šmalc -	1 kg	—	—
Sušeny połč - - - - - -	1 kg	2,20	2,40
Dobre mloko - - - - - -	1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra - - - - - -	1 kg	2,84	3,20
Jeja - - - - - - - -	štuka	0,10	0,12
Jědźne buny - - - - - -	1 kg	0,36	0,48
Cokor, drobny - - - - -	1 kg	—	0,76
Petrolej - - - - - - -	1 ltr.	—	0,44
Kamjentne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr.	—	1,75
Brunicowe briketty - - - -	1 ctr.	—	1,25

Twora		Němski wuplod: Najnišša płacźizna pł.	Němski wuplod: Najwyšša płacźizna pł.	Wukrajny wuplod pł.
Boby (Buny)	punt	—	—	—
Hroch	„	—	—	—
Kórki za solotej	„	—	—	—
Kórki k nakładź.	„	—	—	—
Kórki (žonow.)	„	—	—	38
Sydrolizy kał	štuka	10	12	—
Hněły kał	punt	—	15	—
Čerwjeny kał	„	—	15	—
Wirsingowy kał	„	—	15	—
Papkaty kał	„	—	30	—
Zeleny kał	„	—	15	—
Kolrabi (młod.)	št.	5	10	—
Kolrabi (stary)	pt	—	—	—
Karotv	walčk	—	—	—
Karotv	punt	—	10	—
Korjeń pětruški	„	—	20	—
Porej	„	—	20	—
Radički	walčk	—	10	—
Rjetkej	štuka	—	—	—
Rjetkej	punt	—	15	—
Rjerwjeń	„	—	—	—
Cerwjena rópa	„	—	15	—
Kulrěna	„	—	10	—

Twora		Němski wuplod: Najnišša płacźizna pł.	Němski wuplod: Najwyšša płacźizna pł.	Wukrajny wuplod pł.
Solotej	kořčk	—	—	—
Sčerbak	„	12	15	—
Kosćadło	punt	—	30	40
Seleri	štuka	10	40	—
Seleri	punt	—	20	—
Žoboda	„	20	25	—
Rapunelki	„	—	80	—
Tomaty	„	—	—	45
Cybla	„	13	15	—
Hromak	„	50	70	—
Krěn	„	—	—	—
Champignony	litr	—	—	—
Ceratwe briby	litr	70	80	—
Sušene hriby	litr	20	25	—
Dobre jabluka	punt	30	40	60
Jabluka k warj.	„	20	25	—
Dobre krušwy	„	—	—	—
Krušwy k warj.	„	—	—	—
Wišnje	„	—	—	—
Slowki	„	—	—	—
Brěski	„	—	—	—
Aprikosy	„	—	—	—
Wino	„	—	—	85

139] **Němske předewzaće!**

w Budyšinje na Bohatej hasy 14

Druhdy přińdże človjekej bolosć do křiża, do kolen, łohća, ramjenja abo kulkow, zo stawa hibnyć njemóžeš; je to suche drjenje, druhdy też wić (= kalk so w zhibadłach zasydli). Najspěšniso wotbudźeš bolosć, hdyž synowe pluwy wotwariš a kaž horce móžeš, na khory staw połožiš. Też horca woda z kisałom měšana čini dobre służby. Staw so njech 1—1½ hodźiny pari; na to wotwij wobalenje. Potom trušej zymnu wodu na khromy staw. Zhotuj so a pokhodź khwilu. Při starych bědach dyrbiš parjenje dlěje činić, 2—4 njedźele, hač wołoženje přińdże.

Štóž

ma, widźi też lěpšiny,

kiž naše **inventurske předawanja wot 27. januara hač 8. februara 1936** jemu poskića

Wone su tak widźomne, zo je nichtó přewidźeć njemóže.

Chcemy mjenujcy mjez druhimi wšě wot firmy Kristeller přewzate stupnje wurumować, dokelž přeco hišće na předkhodnika dopominaju. Tute přewzate stupnje, kiž su w cyłku wysoko hódnostne stupnje, maju we wulkim dźělu firmnu znamku „Kristeller“ na póduši a su za nas pozdźišo njepředajomne. Tohodla wotedamy je nětko w inventurskim předawanju po jara přihódnych płaćiznach.

Wobkedźbujće prošu naše wozjewjenje přichodny štwórtk!

SCHUH Wegener

w Budyšinje — prjedy Kristeller — na Bohatej hasy 29

Naše inventurske předawanje

wot 27. jan. — 8. febr. 1936 přinjese dobre možnosće k nakupowanju 130

Kamjenčanski nohajcowy skład

w Budyšinje na Sukelnskej hasy

Moje inventurske predawanje

wot 27. jan. — 8. febr. 1936

127 poskića wosebite lěpšiny

Willy Sommer

w Budyšinje na Serbsk. hrjebjach

Čorna suknja,

dźěło po měrje, dwójcy trjebana, za wjetšu wosobu, je płaćizny hódno na předań w Budyšinje **na Lotzeskej drózy 20** deleka na prawo 128

2 sylnjej konjej do dźěła, bruny walach, dołhowopušać., a jenopřežna přihódna oldb. kobła, **2 tafl. wozaj a 5 metr. meblowy wóz** so płać. hódno předadźa **w Drježdźanach-N. na Lipsčanskej drózy čo. 8 (zajězd).** 149

Měšćanske dźiwadło

Telefon 3263

Póndźelu, 27. januara, 20.00 h. Předstajenje za młodźinu **Katte** činohra w 5 jedn. wot H. Burte	Sobotu, 1. februara, započ. w 20.00 hodźinach Předstajenje za młodźinu **Knurks ma tola wutrobu**
Wutoru, 28. januara, 20.15 hodź. Koło A **Tři stare baby** opereta w 3 jedn. wot W. Kollo	Sobotu, 1. februara 20.15 hod. **Zbože na Himmelsruh** Hra wot H. Müller-Nürnhase Ludowe přikazy: 0.50—1.50
Srjedu, 29. januara, 20.15 hodź. Koło B **Tři stare baby** opereta w 3 jedn. wot W. Kollo	Niedźelu, 2 februara, 19.30 hodź. **Tři stare baby** opereta w 3 jednajsch wot Waltera Kollowa
Štwórtk, 30. januara, 20.15 hodź. Koło E **Katte** činohra w 5 jedn. wot H. Burte	Póndźelu, 3. februara, 20.15 h. Posledni raz **Hara w zadnim domje** wot M. Böttcher. Płać. 0.50—4.00
Pjatk, 31. jan., 20.15 h. Koło F **Boccaccio** Kom. opera po G. Quedenfeldu Hudźba wot Fr. v. Suppé	**Podpěrajće naše měšćanske dźiwadło!**

Čornakec hoscenc (Brězanc) w Kalbicach

Sobotu, 25., njedźelu, 26., a póndźelu, 27. januara

kózłopiwo točimy. 143

Wutrobnje přeprošuje Čornakec swójba

Přińdźće, hladajće, dźiwajće so a kupujće, hdyž sćěhowace posmóženje čitace abo so sami přeswědčiće při wupytowanskich hlidach abo w mojich wukładnych wobnach, we wulcy přihódnych lěpšinskich płaćiznach, kaž bohatym wubjerkom mólcho

inventurskeho předawanja

wot 27. 1. hač 8. febr. 1936

Žonjace pulowry	5,05	3,95	1,95	Mužace lacy	6,50 3,90 1,75
Žonjace ječki	7,90	6,75	2,95	Mužace pulowry	6,50 4,90 3,90
Žonjace goltowe ječki			4,90	Mužace soki, šěre	0,95 0,45 0,28
Žonjace lacy	6,50,	5,75		Mužace soki, pis.	1,10 0,65 0,35
Žonjace domjace drasty	3,90	3,25		Sportske nohajcy	1,20 0,85 0,53
Žonjace předkholowčki charmeuse	0,95	0,75		Žon. nohajcy, maco 3,95 0,78 0,58 Žonjace nohajcy, wum. błěda žida	1,25 0,98 0,78
Žonjace předkholowčki móskojte	1,25	0,75		Čista wołma a wołma z wumělskej židu	1,45
Žonjace spódne suknje móskojte	1,95	1,45		Dźěćace nohajcy, wulk. 3	0,29

žonjace košiłčki, košle z kholowčkami, spódnje taile, Berchtesgad. ječki, bluzowy šikt, sportske pulowry, westover, mužace spódnje kholowy, hólcace kholowy, mattrozowe wobleki, žonjace a dźěćece sočki, šijowe sočki też jara snižene w płaćiznje

15g **Kurt Ziegler** na Hošic hasy 19

Je-li Was hłowa boli [42

Je-li so Wam **čoło morźeli** abo **dostanjećeli ranjki,** tak zaleži to často na tym, zo sće zakomdźili, sobi w prawym času dźerje sedźace nawočł wobstarać wot

Eridha Lenza

wosebiteho optikarja

w Budyšinje na Hošic hasy 21 Telefon 2134

„Kaelble“-ćahace mašiny

z „Kaelble“-Dieselskim motorom 126

36-130 PS / 22-50 km spěšnosće

Jeniški zastupjeć: **Max Richter**

w Leisnig w Sa. — w Drježdźanach-A. 1.

Telefon 368 — na Amonskej dr. 13, tel. 21910

W inventurskim předawanju

wot 27. januara — 8. februara 1936

mantle, drasty, suknje, bluzy a tkaniny

tunjel — tuńšel — najtuńšel

Přińdźće prošu w prěnich dnjach, wulki wubjerk čaka na was!

OTTO 137

Hartmann

(w firmje W. Häcker)

w Budyšinje na Žitnej hasy čisło 7

Herm. Müller w Kamjencu

krawski mištr na Wrótkowskej drózy (Pfortenstraße) čo. 1 poskića w

inventurskim předawanju

wulki wubjerk a płaćizny hódno 188

mužacu a hólcacu drastu

W inventurskim předawanju 121

wot 27. januara hač do 8. februara wulka dźělba

mantlow, jakow, kholowow

po cyle přihódnych płaćiznach na předań pola

H. Marschke w Kamjencu

na Oskar Müllerowej drózy 8.

Přesadźowanje paln. drjewa

na Kupjanskim revěrje.

Póndźelu, 27. januara, so w lěsničstwie we wotdźělach 5 a 11 njedaloko skały nakładźene

50 rm kbójnowych šćěpow,
170 rm kbójnowych kulichow,
300 rm kbójnowych lěsnych halozow,
15 wólšowych dołhich hromadow

za hotowe pjenjezy přesadźuja. — Zańdźenje dopołdnja we 9 hodźinach při hoscenc u w Jakobju.

98] **Hajniske zarjadnistwo w Kupoji.**

Inventurske předawanje

wot 27. januara hač 8. febr. 1936

Mantle - Drasty - Kostumy
Bluzy - Suknje - Tkaniny

wšěch družin

Paul Otte

w Budyšinje, na Hł. torhošću

König w Budyšinje

poskića Wam wot póndźele 27. januara hač do 8. februara 1936 we

inventurskim předawanju

najpřihódnišu składnosć za nakupjenje drasty

žonjace mantle . . . . . wot hr. **5.—**
mužace ulstry, wróćostajena twora, dobre tkaniny . . . . . wot hr. **18.—**
wobleki, z kruteje tkaniny . . wot hr. **16.—**
zymske jopy, dobra twora, nětko jara tunjo
dźěćace mantle . . . . wot hr. **4.—**
čorne suknje, čorne paletowy nětko tuńše

Štóž chce lutować, přińdź póndźelu rano

König w Budyšinje

na Žitnej hasy [134

27. 1. hač 8. 2. 36

Tähle

Schuhwarenhaus

Bautzen äußere Lauengtr. 3.

Jara snižene płaćizny za

fiilcowe stupnje
khornarj. črije
šijowe črije
zwjeršne stupnje

[155

Tunje jenotliwe pory a zbytne sortimenty tež w srěnich wulkosćach

Dźělba žonjacych khornarjat. črijow z copłym podšićom **5.90 6.90 7.90**

Dźělby žonj. stupnjow w małych wulkosć. wšěch modelow **3.90 4.90 5.90**

Dźělba mužacych črijow a ze spinku z copłym podšićom **5.90 6.90 7.90**

Moje

Inventurske předawanje

poskića wam najlěp. składnosć sebi nakupić přihódne

dary za zeleny štwortk

Hilger nasl.

E. Wilček

w Budyšinje, na Seminarskej drózy čo. 2

Wopraudźe tunje a spušćomne **časniki** kupjaće pola **Časnikarja Kokša** w Budyšinje na Sukelnskej hasy

Hypothekl,

testamenty, kupne sprjećenja, kupowanje a předawanje lećowniskow atd., zhadowanje wšěch płaćiznow a čełow a žadankow wobstara

Makac Bire w Budyšinje

na Mětšigowej drózy 25, njedaloko sudnistwa. Tel. 2817. Rěča [illegible]

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaca měsačnje we wudawarni 1,15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čiści Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 22 — Budyšin — Póndźelu 27. januara 1936 — Bautzen — Lětnik 95

SA-stabowy šef Lutza w Drježdźanach

Hdyž běše žebi hižo žobotu w Kamjenicy tamniše SA-brigady wobhladał, stabowy šef němskeje SA hišće na jtamnym dnju do Drježdźan pśijědže, wutrobnje ſ wobydlerſtwom powitany, kiž běše pósdnje hodźiny njedźiwajo hač nimale do 11 hodź. wječor na njeho čakało. Hižo krute stupy SA-muži po hašach klinčachu, kiž je wšěch kónčin narańšeheje Sakſkeje pśišli, na konjach a po želeſniźy pśichadźachu a won do nowego města na Alaunſke ſwučowanišćo cźahnychu, hdźež měješe žo wulki apell wobeju SA-brigadow 33 a 133 wotměcź. Wobydlerſtwo wopokazaſche swój ſwik ſe SA-mužimi ſ bohatej khorhojowej a girlandowej pychu, a wožebje Kinsbórſka, Alaunſka a Hlowna haša běchu kaž wulke ſokmjate morjo. Też ſa cźelne derjemęcze žo pilnje ſtarachu a noſchachu jedyn bow koſeja po druhim na haźy, ſo bychu žo naſchi SA-mužojo trochu ihrěli; pśichetoź ranje bě ſymne a hišće dołhe. Wožebje wutrobnje žo Luźiſzy jěcharjo ſtrowjachu, kiž na ſwojich konjach ſ Budyſchkich a Bjikopſkich ſtron pśichijěchachu. Bóle a bóle žo ſ poſtupowazym tanjom Alaunſke ſwučowanišćo pjelnjeſche. We dźewjatej hodźinje bě žo wſchitko ſeſtupało. Pjećzadwazcyſ tyſaz SA-muži ſteja we wurunowanych rjadach a cźaka ja na wokomik, hdyž ſtabowy ſchef jako jich najwyſchſchi poſtajeny roſkaſowaŕ k nim pſchikhadźa. S dypkom w 9 hodź. ſaklinčі krutу kommando, kapały ſahraju preſjenſkrtikі pokhod, a tołſte cźorne murje pſchihladowarjow žo ſabiwaju. Auto ſtabowego ſchefa žo bliźi. Jeho pſchewodźetaj ſakſki bohot Mutſchmann a SA-ſtuhpinowy wjednik Schepmann. Pſched komandowej wěžu wojſewoitaj jemu brigadowaj wjednikaj Raabe (Br. 33) a Unterſtab (Br. 133), jo ſtej brigadze ſ ſćěkariemi a SA-marinu ſeſtupanej. Mózaje wotmołwi 25 000 rotow powitańſke „Sdar SA-mužojo" a potom poda žo ſtabowy ſchef w aucze k nim, ſo by žebi wſchěch wobhladał a hódu ſtandartu wožebje poſtrowił. Wožebje wutrobnje pak wita wón wójniſkich cźežko ſranjenych, kiž pśched tribunu we ſamojědźakach na njeho cźakachu a da žo ſ nimi do žiwje roſmołwy.

Potom na komandowu wěžu ſaléše, ſo by k ſwojim SA-mužam porěcźał. We ſwojej rěcźi wožebje wuſtkny, kaž je SA naſtała ſ małej horſtku ſchkitarjow ſhromadźiſnow, kiž běſche žebi wjednik Adolf Hitler we lěcze 1921 pſchipiſarmik, ſo bychu cźežewjenym cźrjódam wobarali, ſhromadźiſny kaſnyć a kak dźenża tak rjeź zyła Němſta w tutych brunych wojowarjach ſa nim ſtupa. Spomina na to, kak je wjednik tutnym wojowarjam ſam khorhoj naruſowaŕ a kak je tuta khorhoj potom dobycźeržy poſtupowała, kiž je dźenża khorhoj noweje Němſkeje. A ſpomina dale na dźeń 9. nowembra 1923, hdźež bě ſo we Mnichowie pśeńa kreiw ſa tutu khorhoj pſchelała. Bynjež tež ſo pſched połdra létom tak ídało, kaž by ſo někaſka kſiſa do naſcheje SA dobyła, dha jemu tajke apelle, kiž je nětko nimale zyłej Němſkej dochaſ, wěſtoſcź dawaju, ſo SA ſaſo krucze a tworjeńe ſteji, ſwólniwa ſtrowoſcź a žiwjenje ſa wjednika woprowacź kaž tamni wobdźělniſzy 9. nowembra 1923 w Mnichowje. Nadawk naſcheje SA pak njeje nadawk na wobmjeſowany cźaſ, ale na ſtajnje a hódy ma jemu žwěru dźerżeć ja cźaſ ſwojeho žiwjenja. **Kaž naſche nowe wójſko ſa ſwonkowny wěſtoſcź kuſuje, tak naſcha SA ja ſnutſkowny porjad a mér kuſuje. Naſcha SA je žyłny a njepowalne haćenje wokoło wjednika a jeho ideje, a my dźěłamy ſtajnje na tym, ſo by žo tole haćenje ſtwerdźiło a ſeſylniło a ſkónčnje ſtało kaž by wot kamjenja było. Němſka budźe wobſtawaćź, tak dołho hač jeje SA ja njej trochi!**

We 11 hodźinach na Staroměſtſkim naměſcze wšěch jednoty pśched ſtabowym ſchefom nimo cźahnychu, najprjedy kročzachu ſtandartu naſcheje ľuźiſkeje brigady 133, Zitawſka, Pěrnjanſka, Budyſka a Ľubijſka, dokelž běchu hižo zyłu nóz na nohomaj a dyrbjachu žo najkhětſiſcho ſ cźopkym wobjedom ſaſtaraćź.

To žo na wſchelakich měſnoſcźach ſta a derje cźelnje ſeſylnjeni podachu žo wobdźělniſzy pak ſaſo na dompucź, pak na wopyt k ſnatym w měſcze, tak ſo **měſtnu Drježdźany** też popokonju hiſtcze powſchitkowny bruny ras.

Stabowy ſchef w pſchipołdniſchej hodźinje měſchćańſku radnizu wopyta, hdźež jeho wyſchſchi měſchćanoſta Zörner w mjenje měſta wutrobnje witaſche a hdźež ſe ſwojim pſchewodom powobjedowa. Wyſchſchi měſchćanoſta běſche na tutón wobjed też 1500 SA-muži, wožebje ſtarych wojowarjow, pſcheproſył.

Popołdnju wotměwaſche žo potom wjednikſi apell w operze, po kotrymž wječor pſchedstajenje operetty „Njetopyr" źiźdowańſke.

Wožebite pſchipóſnaćze ſtabowemu ſchefa a wobydlerſtwa pak wječorna hudźba we Zwingeru namaka, kotraž žo prěni ras w Sakſkej w tutej formje pſchedſtajeſche. Dokelž je ſnata wojeńſka wječorna hudźba po wobnowjenju naſcheho wójſka jenož tutemu pſchewoſtajena, je žebi SA wobjetu wječornu hudźbu, kiž je „SA-wokanje" mjenuje, **pſchipraſwika**. W njej ſnate SA-pſchespoła ſaklinčachu, kiž žo je ſpěwami ſnatych SA-ſpěwow wotměnjachu. Město ſnateho kérluſcha ſe wojeńſkej wječornej hudźbu pak hraješche žo k dopomnjeńcu na padnjenych SA-muži ſpěw wo dobrym towarſchu. Wječornu hudźbu nawjedowaſche ſtandartowy kapałnik Beil. Komando měſjeſche von Römer. Kapały běchu wobrubjene ſe ſmólnizami, ſchtož wobroz wumělkeho twara Drježdźanſkeho Zwingera hiſchcze powjetſchi. Dołho po wuklinčenju hudźby hałe žo ſmólnizowy cźaſh wotſałeſche, tak ſo mózachu žebi wſchitcy, kiž njeběchu pſchi hudźbje pſchiſtup namałali, wulki ſacźišćhcź wobſwětleneho hiſtoriſkeho twara hiſchcze wobhladaćź. Stabowy ſchef wobhlada žebi hiſchcze wobſwětlene hiſtoriſke twarjenja w nutſkownym měſcze, kaž dwórſku zyrkej, hród, Drježdźańſku wulkozyrkej, radnizu, Kichižnu zyrkej atd.

Wječor běſche rěcźny thór dźěłoweje ſłużby wuklinčał, měſjeſche němſki ſeźiwjeńſki minister Waltaŕ Darré ſwoju wotewrjeńku rěcź. Wón žo ſ **poſłužbjenjem naſcheho žeźiwjenja a ſtutkowanjom wiźneho porjada** ſaběrańſche a też wo ſnatych nakhwilnych njedoſtatkach porěcźa. Na kónzu ſwojeje rěcźe měſjeſche wón prajiś, **ſo je ſaſtaranje w žyłu tajke, ſo je žeźiwjenje na ſtódy pod ſawěſcźenje.**

Najprjedy němſki burſki wjednik na wotewrjenje loſcheho „Seleneho tydźenja" dopominaſche, w kotrymž cźaſu žo wupłodźeńſka bitwa ſapocza. Też ſpomni na praſchenja žeźiwjenja w ſandźenej wójnje a doda, ſo ju ſe ſmykłom, kiž ju žo w ſandźenoſći cźiniłe, wukhyli.

S wiźnym porjadom žo wupłodźenje ŕjaduje. Tola ſamowitoſcź a pſchedewſtacza jenotliweho wupłodźerja ju ſ nim njewobmjeſuja. Wiźny porjad pak je też zyłe nuſny ja porjadne wikowańſke poćahi ſ wukrajom. Jenož ſ nim je nam móžno, ſo mózemy dowoſ wukrajnych wupłodow po potrjebje němſkeho luda ſłoſowaćź.

Němſki burſki wjednik wožebje rjekny, **ſo žo njemóžemy a nochcemy wot wukraja woſtaćź.** Semy hotowi, też wukrajej jeho ratańſke wupłody wotebraćź. W kajkim roſmjerje ſ wukraja kupujemy, budźe wožebje wot teho wotwiſowaćź, kelko wudźělkow naſcheje industrije chce nam wukraj wotewjaćź.

Minister kedźbnoſcź pſchitomnych wožebje na jedyn ważny dypk wuſtajeńſzy ſłoji a ſdźeli, ſo dźeńſniſchi dźeń, ſchtož dowoſ pźowadłow naſtupa, **runje kaž do wójny** 86 **hač 85 prozentow zyroboweje potrjeby w tukraju napłodźimy.** Pſchi jenak ſyłnym wobydlerſtwje ſmy ſtubjenku ſedmeho dźela najlépſcheje ratańſkeje ſemje we Versailleſkim ſkrjeźenju poſnje narunali. **Němſke ratańſtwo je potajkim woprawdźe wunpéſchnjſche hač do wójny.**

Najwažniſchu zyrobu, kaž kłěb, běrny, mjaſo, w najwjetſchim wobſahu w tukraju napłodźimy. Na mésto priedawdźenju hłownej zyrobow khléba a běrnow je pſchi hinaſchich waſchnjach ſeźiwjenja a pſchi pſchemėnjenju jenotliwych ſtarobow mjes wobydlerſtwom wjetſcha potrjeba na ſwérjecźich wupłodach, wožebje tukach, ale też ſadu a warjenjow, naſtała. Dokelž wjazy tuka pſchi naſchim ſeźiwjenju potrjebamy, žo naſcha zyrobowa bilanza poćeźuje.

Pornjo dowójnſkemu cźaſej žo dźenża nětkaž 30 proz. tuka wjazy pſchetrjeba. Němſki lud by ju hač do nětkaž 90 prozentow ſam ſeźiwił, bychu-li jeho ſeźiwjeńſke waſchnja te ſame byłe ſaj 1914.

Darré jako nuſne woſnamjenjeſche, ſo maju **pſchetrjebarjo ſwoje pſchetrjebanje po wěſtych ſaſadach rjadowaćź.** Tu maju hoſpody ſobupomhaćź. Po nowej wucźbje wo ſeźiwjenju njeje nuſne, ſo žo tak wjele tuka ſa cźłowjeſke ſeźiwjenje pſchetrjebja. S pokaſom, ſo je wupłodźeńſka bitwa ſrédk, ſo žo wjednikej dobyeje nazionalſozialiſma ſawěſći. Němſki minister a němſki burſki wjednik Darré „Seleny tydźeń 1936" wotewri.

Beck w Barlinje pozastał

Pólſki ſwonkowny minister Beck je ſ Genfa do Warſchawy pućujo njedźelu někotre hodźiny w Barlinje poſtał. Pſchi tutej ſkładnoſći je němſkeho ſwonkowneho ministra ſwobodneho knjeſa ſ Neuratha a wječor ministerſkeho preſidenta a němſkeho ministra Goeringa wopytał.

Beck je Barlin runje na dnju wopytał, na kotrymž je žo pſched dwěmaj létomaj němſko-pólſke ſrěcźenje dojednało.

„Zeleny tydźeń 1936" ſo wotewrił

Ssobotu dopołdnja ſtej žo w Barlinje „Seleny tydźeń 1936" a „Němſka hońtwinſka wuſtajeńza" ſwjatoſcźaje wotewrjej. 2000 pſcheproſchenych hoſći běſche žo k wotewrjenju ſeſchło, mjes nimi wjele wukrajnikow. Wotewrjeńſka ſwjatoſcźnoſcź wotmě žo w cźeſtnej haſi, kiž běſche žo ſ khorhojemi a ſymbolemi ſwjedźeńſzyn wupyſchiła.

Sdwjatoſcźnoſcź ſapocza žo ſ ouverturu opery „Rienzi" wot Richarda Wagnera, kotruž hudźony korps cźeſtneje ſtandarty Adolfa Hitlera poſtaći. Hdyž běſche ſtatny komiſar němſkeho hłowneho města dr. Lippert hoſći powitał, rěcźeſche němſki minister Goering jako němſki honjeſti mjechtr.

Wón wožebje ważnoſcź teho wuſběhny, ſo na tutej wuſtajeńzy němſke honjeſtwo prěni krócź ſhromadnje wuſtaja. Minister pſchede wſchěm na ſwjaſki mjes ludom a hońtwu na jenej ſtronje a ratańſtwom na druhej ſtronje pokaſa, ſchtož žo na wuſtajeńzy woczińvidno wuſtutkuje. Minister ſam žo njeběrnje ſa wuwicje burſtwa ſajmuje.

S wuſtkim ſjednoczenjom wuſtajeńzy pak je wón też cźiſt dopokaſaćź, ſo wón w ſwérnym kameradſtwje na ſtronje němſkeho ſeźiwjeńſkeho miniſtra a němſkeho lutſteho wjednika ſtej a jimaj ja jeju hobrſke wukony k ſawěſcźenju ludoweho ſeźiwjenja najwjetſche pſchipóſnaće w mjenje hońtwjeſtwa a lěſarſtwa wupraja.

Němſki hajniſki minister pokračowaſche, ſo žo pſchecźiwo wſchitkim wobrocźa, kiž ſpěchuje a lokło kritiſuja. Wón dopominaſche, kak je wjednik němſke burſtwo pſched ſahubu wukhował a kak je minister ſa ſeźiwjenje a ratańſtwo ſa króte ti léta dokonjał, ſo móže němſki bur ſaſo ſ radoſcźu dźeſaćź, ſpokojom bhcź a ſ nadźiju do pſchicheda ſhladowaćź.

W tutym ſwiſku wón na winowatoſcźe němſkich hońtwarow dopominaſche, kiž maju žo ſtaraćź, ſo dźiwina njeſchy ratarjam na jich połach ſchkodźała. Plahowanje dźiwiny ma žo na prawe waſchnje ſtaćź. Na kónzu ſwojeje rěcźe **němſki honjeſti mjechtr němſku hońtwinſku wuſtajeńzu wotewri.**

*

Hdyž běſche rěcźny thór dźěłoweje ſłużby wuklinčał, měſjeſche němſki ſeźiwjeńſki minister Waltaŕ Darré ſwoju wotewrjeńku rěcź. Wón žo ſ **poſłužbjenjem naſcheho žeźiwjenja a ſtutkowanjom wiźneho porjada** ſaběrańſche a

Italska rozprawa wo wulkej bitwje na połnócnej fronće

Ssobotu je žo 106. italſka hamſka wójnſka rozprawa wojſewiła. S njej žo kſwanwne wojowanja w Tembienſkej wopiſuja. Rozprawa žo na powěſć italſkeho marſchalla Badoglia ſakłožuje. Wón piſche, ſo ju wojazy abeſynſkeju wjerchow Seyouma a Kaſſy w ſandźenych dnjach ſapoczeli poſtupowaćź. Spóſnjacź běſche, ſo žo wonì na italſku frontu mjes Makallom a Haufienom měrjachu. Mjes tym ſo ſo Abeſynjenjo hiſchcze pſchihotowachu, žo italſki napſcheczíwny nadběh ſapocza, kiž mějeſche plan Abeſynjanow ſnjemóžniś.

Njedźelu 19. januara italſki III. korps ſ krótkeho ranja města Makalle poſtupowaſche. Wón wźy Debri a Negaidu wobſadźi a ſadźěwaſche, ſo abeſynſke wójſko wot Aintala dale k połnocy do Tembienſkeje poſtupowaſche. 21. januara wotdźělenje eritrejſkich domorodnych wojakow wot wjeczora k ranju cźežbnjo njejſchcźeſcźa žiwjene nadběhowaſche. Tutón běſche žo na hórkach pola Zebana Kerkatu a na horje Lata k wojowanju pſchihotował. 2. diviſija cźornokoſchłakow pak wot połnocy k połdniu poſtupujo nje-

pśhećeźela wot Warieńskeho hórskeho pśehkoda ześ pśihimaśe. Wojowanja měśachu polny wuspěch. W sałaśkej bitwje domoródni wojazy njepśehćeźela je Zelana Kerkały wuhnachu a jeho na horu Lata wróćo nuśowachu.

Sóśeju 22. januara abeźynika hłowna móz na Warieńśi hórśi pśehkoh postupuju ś khérro ǧyhlnymi wotdźerjenjemi 2. diwiśiju cźornokóśchlakow nadděhaśe. Abeźynjenjo chańcu ǧo hórkeho pśehkoda ǯmozowaś a Italcźanam dobyće ś dnja pśeǯy skaǯyć. Diwiśija cźornokóśchlakow njekhabłajo zuhi ǧrźedu njepśećeźelśke nadděhi wutra a wotrasu. Wona ś tym ǯmóźni, ǧo domoródni wojazy horu Lata nadběhowachu a dobychu. Schtwórtk 23. januara druha skupina eritrejśkich domoródnych wojaśow świśt ś 2. diwiśiju cźornokóśchlakow wutwori. Tak běśe ǧo njepśećeźel wichnźe śbit.

Italska wozewja polne wuspěch

W 105. italśkej hantśkej wójnśkej rosprawje ǧo wo połnym wuspěchu italśkeho postupowanja w Tembienskej powě. Hdyż běchu Italcźenjo wěśte powśiće dostali, so abesynśki wjerch Kaśśa naddźěł na italśku frontu pśihibotuje, běśe ǧo wob'amknło, jeho pśeǯeźapicź. Pśehćiwańcu nadděł na njepśećeźela je sałaśke wojowanje śbudźił. Tute trajachu wot 21. hać do 23. januara a ǧo ś italśkim połnym wuspěchom śłónczichu. Nadrobnośće wo bitwje ǧo w pśihódnej rosprawje wojśewja.

Italśki tajny śeźelak.

Kaǯ ǧo ś Addisa Abeby śhoni, że ǧo polizija w Dessie poradźiło, tajnu italśku radiowu śeźelérnju wuśledźiś. Wona nékotrych Abeǯynjanow saja a mału śeźelérśki nastroj śebra. Śeźelérnju wuśledźichu a poǯłuźerjow sajachu, dokeź běśe ju žona telegrafistka pśecharała. Wona běśe ǧo dla wuśpěcha italśkeho bombowego nadpada na Dessie roshoriła.

Kriza w egiptowskim knježeństwie

Egiptowśka nazionalistiśka Wafd-strona dże knježeństwowu kśiśu tak wotstronich, so wona ǯama nowe knježeństwo wutwori. Wona pak ǧo tomu njeśpiećuje, so teź ǯobuśtawy ǯenotneje fronty ś njej ǯhromadnje ś Ǯendźeśkej jednaju. Kaǯ ǧo ś Kaira powě, że móǯno, so Wafd-strona ǯa cźaǯ ǯednanjow ś Ǯendźeśkej nékotre ǯobuśtawy ǯenotneje fronty jako ministrow bjes woǯeźitych dźełow do knježeństwa pśihiwośmje. Tuthwilu pak Nahas paścha ǯada, ǯo maju ǧo ministrojo ǯa wěśte wotdźelenja jenéch ś Wafd-strony bracź.

Woblehnjeński staw w Damaskonje

Pśihi njeměrach w Syriśkej ǧo schtwórtk w Damaśkuśe śaǯo tśi studentoju morichu. Nimo wjetśeje liczby demonstrantow ǧo teź 40 polizistow śrani. Studentoju kśeśeźańskich a ǯidowskich klamarjow nuśowachu, so ǯuchu ǩwoje klamy samtknyli. Hdźeź ǧo hnydom ǯadanju studentow njepodwolichu, ǩuźi ś kamjenjemi mjetachu.

S Homśa ǧo powě, że je ǧo pśihi wojowanju pśched tamnich knježeśtwowym twarjenjem 20 woǯeźow śraniło a tśi ǯu ǧo morile. W Damaśkonje a Aleppu hromaǯe je ǧo néhǯe 750 woǯeźow śaǯało. Na wobej měśće je ǧo woblehnjeński staw połoǯił.

Franzowśki wysóśiśki kommiśar de Martel je do Damaśkona pśchijěł. Wón je śaśtupjerjow nowinaśtwa pśihijał a je jim woǯewił, że je ǧo Syriśka do wóśom podkrześtnow śnowa rozdźěliła. Syriśti śtanzny minister a kultuśowy minister śtaj wrócźo śtupiłoś. Hiśhcźe na kónzu tydźenja śo wocźakuje, że teź śyriśki śtatny preśident wrócźo śtuni.

Ǯeźaćej panzerowanych woǯow w Damaśkonje ǧo wuźiło.

Pjatk, kiž je muhamedanśka nieǯela, je w Damaśkonje k cźeźkim pśhipadam a śraǯenjam dóśchło. Franzowśka polizija dyrbjeśche wośpjet ś bróńjemi śakrocźiś. Ǯeźaćej cźeźkich panzerowanych woǯow, kiž běśche ǧo hakle śchtwórtk do Maśona pśchiwjeźło, dyrbjeśche ǧo tehorunja hnydom wuźiś.

Nowy pśipad na mongolsko-mandźuskich mjezach

Ssowjetiśka telegrafowańnja je powěźeś ś Ulanbatora wo nowym napadaźe japanśko-mandźuśkich woǯałow na mongolśki kraj woǯewiła. 22. januara je pjeźa japanśko-mandźuśke wotdźelenje na tśioch cźeźitych autach k mongolśkej namjeśnej śtraźi w Cźingiśchanje pśchiśło. Cźingiśchan leźi nad ǰeźorom Charauchur, kiž je 25 kilometrow wot mjeźow śaleny. Japanśko-mandźuśki woǯaź ǯu ǰenej kanonu tśeleli a ǰpytali, ǧo po śchitom tśelenja namjeśnej śtraźi bliźiś. Mongolśka namjeśna śtraźa pak je ǧo śaśakle wobarała. Tohodła ǯu ǧo japanśko-mandźuśki woǯaź śaǯo k mjeśam wotźili a ǯu na měśtnje śraǯenja ǰeneho morweho a łohku kanonu śawośtaźili. Ǯośaǯo ǯu woni teź mongolśkeju woǯałow wotwjedli.

Sobuśtawa chinejskeho knježeństwa skóncowali

Sśobuśtawa hanśta śa tibetśke a mongolśke naleźnośće pola Nankingskeho knježeństwa, mongolśkeho politika Nyimu, kiž chinejźy Ni Kuancźu rěźa, ǯu schtwórtk nadpadnyli a śaśtrélili, jako w aucźe ś Kalgana do Cźangpejśiena ǰeźeśche. Samorodowany teź kuomintangśkemu zentralnemu wukonjeśkemu wubjerkej pśchiśłuśchesche. Jako tajki běśche ǧo wón na ǰednarjach ś wjerchom wjeczornoǰunnistiśkich Mongolow Tewangom a kommandantom mongolśkeho ǰandarmśtwa Fotobjapa wobźěźił. Wjeźe Tewang bu pśchi wośjewjenju mongolśkeje njewotwisnoty. Nyima, kiž bu wopor mordaśkeho napadna, bu pścheźiwnik dośpołneho ǰamopostajenja w ǰnutśkich Mongolśkej.

Śtrajk a rubjenja w Mexiku.

Pśchi generalnym śtrajku industrijowych a rataśkich dźěłaćerjow w mexikanśkim śtaće Puebla je k cźeźkim nadźěłnośćam dóśchło. Śtrajkowarjo nadpadźechu wułokowoźy a wuhłowych a ǰeleninowych wukowarjow, kótaźi ǧowoje twory ś wokolinu do měśta wjeśechu. Polizija mješańśche ǰydom nadpadnikow ǰajeć. Śtrajkowazy nadpadźechu teź privatnych ludźi a tajśich, kótaźi ǯyrobu kupowachu.

Na wśchelakich měśtnach ǧo śtrajkowazy teź do klamow dobychu. Wobkhodniźy ǧebi poǰdźiśche pod śchitom polizije śaǯo śwérichu ǧowoje klamy wotewrieć. W měśće Puebla ǧu omnibuźy śaǯo śapoćaźe ǰeźdźeć, na wózu pak pśchi njeǰeźdźachu. Marxistiśki wotkreźeny śwjaśk industrijowych a rataśkich dźěłaćerjow běśche śtrajk porućił.

Krótke politiske powěśće

Urugwajśka ǯada śpěśchny rośśud.

Urugwajśki śaśtupjeź w Genfu ǧo wotpohładej pśchećźiwja, ǰo měło ǧo dowuradźenje wo śwadźe mjeź Sowjetśkej uniju a Urugwajśkej hać do meje wotśtorchło. Wón je ǯadał, ǰo by ǧo rosprawa rumunśkeho śaśtupjerja Titulešća hiśhcźe pjatk pśchedpołożiła.

Kommunistiśkich śaśtojnikow w Chileśkej puśchejili.

Schtwórtk ǧu ǧo schtyrjo śaśtojniźy chileśkeje śtatneje ǰeleźnizy puśchejili. Sdobom je ǧo hamtśke wośjewjenje wudało, w kótrymź ǧo dźěłakwośćej kommunistow w Chileśkej wotkrywa. Saśtojnikam je ǧo dopokaźało, ǰo ǯu ǧo na śpśchiśtiśkanśtwje wobdźěliłi, kiž na kommunistiśki puć hdźe.

Němśke podnórjaki w Sswinemünde.

Do Sswinemünde je k prénjemu wopytaj 8 podnórjakow podnórjakowego łódźśtwa „Weddigen" pśchijěło. Tamnśche wobydleŕśtwo jich wutrobnje powita. (Weltbild, M.)

Jan — dobyćeŕ

Ze Sieńkiewicza přełožił J. Winger.

13] (Pokračowanje.)

Šakač jeno wocući, pozběže hłowu a zašćowkawši z krótka, poča snuchlić, nastajejo wuši a wjerćo z hłowu na wobě stronje. Na dobo so zhraba a na skok cźerješe bliźacemu so cłowjekej napřećo. W tym wokomiku Madlena trochu wobłédny.

— Jan, abo njeje to Jan?

W skoku stany, zo so kobjel z běrnami na zemju kuli: nětko njebě hižo dwéla. Šakać lětaše přikhadźacemu hač pod pažu. Žona wuleća napřećo, zakřiknywši z cyłej mocu z radosću.

— Janko, Janko!

— Madleńka! to sym ja! — wołaše Jan, złožiwši dłóni k hubje a pospěšujo kročele.

Wotewri wrótka, założi wo zamk, bjez mała zo so njewali, motykowaše so, a potom padźeštaj sebi do naručow.

Žona poča spěšnje rěčeć.

— A ja sebi myslach, zo so hižo njewróćiš... Myslach: zarazyli jeho su... A kak so ći wjedźe? Pokaž so! Njech so nahladam! Jara mizerny! O, ty dyrdomdejo!... O mój najlubši... Wróćił, wróćił sy so!

Z khwilemi rucy wot jeho šije popušći a z nowa na njeho hladaše a z nowa jemu rucy wokoło šije kładeše.

— Wróćił so je! Bohu ďak!... Mój ty luby Janko! Mój do khěžki.. Jakubk je w šuli a je strowy! Woći ma zwjećha kaž ty. Haj čas, zo so wróćiš! Přetoż njewěm sebi hižo rady. Nuza, powědam ći, nuza!... Khěžka je dodźeržała. Do Božnje přez třěchu maća. Što dha? O Janko, Janćičko! Zo teź ja hišće tebje šěroko wohladach! Što mějach ja tu do starosći ze synom!... Čemjerjecy su mi pomhali, ale Bohu ďak! A kajki sy ty? strowy? Ach, to je mi radosć — radosć. Bóh je će skitał. Pój do khěžki! O božedła, što, sy ty Jan abo njejsy ty Jan! A što ći je? Jejdyrko!

Hakle w tej khwili dohlada so Madlena na dołhu bluznu, kotraž so Janej přez mjezwočo, přez lěwe spanje, lico, hač do brody čehnješe.

— Ach, ničo! Kirasir je mje tam poškrabał, ale ja jeho tež! W lazareće sym ležał.

— O Jězuso! — I, maličkosć!

— A wuskhnyty sy hač na smjerć.

— Ruhig! — wotmołwi Jan.

Bě woprawdźe mizerny, šěry, šešeraty, rozcybany. Woprawdźity dobyćeŕ. Při tym čumpaše so na nohomaj.

— Što, sy ty pjany?

— Sym ći hišće słaby.

Běše słaby, zawěsće! Ale bě tež pjany, přetoż při jeho słabosći zmota jeho hižo jena pólka, a Jan bě jich na zastaništu něhdźe štyri zwrócił. Ale za to měješe ducha a pohladnjenje woprawdźiteho dobyćerja. Tajkeho pohladnjenja prjedy ženje měł njebě.

— Ruhig! — wospjetowaše. — Skóncili smy wójnu! Nětko sym ja z knjezom, rozumiš? A to widźiš? Při tym pokaza z ruku na křižik a medalije. — Wěš, što sym ja do člowjeka? — Hej? links! rechts! Heu! Stroh! syno! sloma! sloma! syno! halt!

Pollednje halt tak hrosnje zwrjeskota, zo žona nješto kročeli wotskoči.

— Sy cybnjeny?

— Kak so ći wjedźe Madleńka! Hdyž ći powědam: kak so maš? nó to kak so maš!... A móžeš francowski, što, hłupa kawka? Mosje, mosje! Što to je, mosje? ja to sym, mosje! zo wěš!

— Člowječe, što je so z tobu stało?

— Što to tebje stara? Was? donne diner (podaj wobjed)? rozumiš.

Na Madleninym čole poča so njewjedro hromaždźić.

— Kak to šwadroniš? Što — njemóžeš pólski? To sy mi rjana witka!

Sprawnje rěču! Što su z tobu zworali?

— Daj mi jěsć!

— Hibaj so do khěžki!

Kóžde kommando činješe na Jana tajki začišć, zo so jemu na žane wašnje stajeć njemóžeše. Wusknyty šawši tohodla, „hibaj so!" zruna so, rucy k bokomaj přiloži a sčiniwši poł wobrota, kročeše w přikazanej čéri. Na prozy hakle wustudny a poča na Madlenu přeslapjeny hladać.

— Nó, što ty Madleńka? što ty?

— Hibaj so! marš!

Zastupi do khěžki, ale na samym prozy so wali. Palenc poča jemu nětko woprawdźe do hłowy stupać. Poča spěwać a so po khěžcy za Jakubkom rozhladować. Powě samo: Morgen, Kerl! — hačrunjech tu Jakubk njebě. Na to so rozesmja, sčini jenu kreć přez měru wulku, dwě jara małej, zakřiča: a wo so, tak dołhi hač bě, na kanapej. Wječor wocuć strózby, wuwotpočowany, powita so z Jakubkom a wužebriwši sebi wot Madleny nješto pjenježkow nastupi hordozny pokhód do korčmy. Sława je skutkow bě hižo před nim do Pognębina dóšła. Kotři wojacy z druhich kompanijow toho sameho polka běchu zaže so wróćiwši wo jeho přewazy powědowali. Gravelotte a Sedanom wopowědowali. Nětko, hdyž bě so powěsć rozešła, zo je dobyćeŕ w korčmje, přikhwatachu wšitcy jeho prjedawši towaršojo, a bychu jeho wohladali.

Tuž sedźi naš Jan za blidom. Nichtó njeby jeho nětko pózнał. Wón, prjedy tak potulny člowjek, bije nětko z pjasću wo blido, naduwa so kaž hólc a kluka kaž trut.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Ze Serbow

W **Budyšinje**, 27. januara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Pjeć skhodźeńkow je hordosće,
A štóž najwyšši doopěł je,
So z hordosću wjac' njeznaje.

H. Zejlok.

— **Wo wjedrje.** Sobotu wječor w 7 hodź. barometer 736, hygrometer plus 2, najwyschscha dnjowa temperatura 7 stop. cjopioty. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 732, hygrometer plus 6, najnišcha temperatura w nozy 3 stop. cjopioty. — S Atlantiskeho morja je žo nowa wobšěrnišca nižina krajam žrjedźnjeje a połnožneje Europy zbliža. Jeje jadro i połnozy nimo naš poćehnje, so bóle pod kromami nižiny wostajenemu a šmějenemu jenoj lokke deschćowanje. Dokelž pak žo wyschina z Azorskich kupow hač do Franzowskeje wupschestrěwa, šmělny worzakowaca, so žo bórzy sago wucźehnje a pschi mišym powětrje ščinčnišche wjedro sastupi. — Jutsje wutoru ščinčko 7,44 hodź. thadza a žo 4,42 hodź. thowa. Měšacźk skhadza jutsje dopołnuja 9,07 hodź. a khowa žo wječor 10,45 hodź.

Wuhlady na wjedro sa jutšischu wutoru: Mile a sago ščodobnische wjedro.

*

2902 wobnjowych wobornikow w tudyschim wokrjeżu.

Po statistiskej rosprawje z 1. januara 1936 bě we wokrjeżnym swjasku 79 woborow z 2902 žobustawami, mješ nimi 145 samaritanami. Tutym wobnjowym woboram steja ješčehowaze haschcéeske žrědki k ruży: Ruczjnych žnykarow na wojach krucze pschicźinjenych 66, 3 kotrež žo wotsłužbnycz hodźa. 4 na dwěkoleżnikach krucze samontowane, 17, tiž hodźa žo wusłužbnycz, 30 motorskich žnykarow, mješ nimi 6 automobilowych žnykarow, automobilowe muzikantowe wosy 3. Dale je tu 35 900 metrow konopjanych hadźazow a 1666 metrow z gumijom pocźehnjenych hadźazow, hokatych rěblow 180, rěblow k pschestajenju 272, mechanisch wucźahowazych rěblow 17 a jedyn automobilowy wjerzgaty rěbl. W 23 wjeach žu wodowody z 352 nadjemskimi a 515 podjemskimi hydrantami. Alarmowaze a wohenj wosjewjaze naprawy na jenoż městu Budyšchin. Elektriskich alarmowazych zirenow je we 18 wjeach 18. Hornjo-łužiski hórski župny swjask wobsteji se 34 woborow, mjes nimi 22 w Budyskim hejtmanstwje, 12 w Lubijskim hejtmanstwje. Do Budyskeho hauptskeho hejtmanstwa stuscha potajkim 101 woborow z nježdže 4200 wobornikami. W lěcze 1936 budźa sezchowaze swjaskowe sarjadowanja, a to 22. měrza seńdźenje hejtmanow w Budyschinje, 23. augusta seńdźenje hejtmanow w Bitkopizach, swjaskowy dźeń 13. a 14. junija w Ramnowje. W jednotliwych podwokrjeżach budźa sa Bitkopski podwokrjeż hejtmanojo žo 17. meje w Arnsdorfu a 8. nowembra w Spytezach, sa Budyski podwokrjeż 24. meje w Splóšku a 7. nowembra w Budyschinje, sa Krósťowski a Adolfkeski podwokrjeż 10. meje w Radworju a 1. nowembra w Brěmjenju skhadźowacź.

*

— **Póstske wuplaczowanje renjow sa februar.** Wojerske renty wuplaczuja žo žrjedu 29. januara. Sa Budyschin wuplaczuje žo na póstce 3 (Psched schulerskimi wrotami). Smjerjbožerske a invalidne renty wuplaczuja žo žołtu 1. februara. Sa Budyschin wuplaczuja žo invalidne renty w Evangelskej towarschowni na Hornjerjeskej haży 23, wschitke druhe renty na póstce 3 (Psched schulerskimi wrotami).

— **Wobšedźerska jězdneho kola žo pyta.** Pola kriminalneho wotdźelenja w Budyschinje je žo 13. januara 1936 jonjaze jězdne kolo znamki „Lausitz" z čisłom 21126 zhowało. Schtóž może nješchto wo kradnjenym kole znamki „Dürkopp" djelicź a też wo tutym kole znamki „Lausitz", žo prošu, so by žo pola kriminalneho wotdźelenja w Budyschinje na Ortenburgskim hrodźe, telefon 2802, zamołwił.

*

Namołwjenje na wobhladlerstwo w naležnosći mordarstwa na dźensu na Kamjenskich ležownosćach.

Kaž je žo hižo w nowinach wojserstwo, žu 22. januara 1936 pschi Kamjensko-Połcznitskej statnej drohi na Kamjenskich ležownosćach cźelo nowonarodźeneje holcźki namakali. Wšitko cźeka stejesche wjetschaa kuža krwě. S teho dyrbi žo pohnadźowacź, so je žo dźesco tam porodźiło.

Se hnadnistim wotewrjenjom cźeka je žo šwešcźiło, so je dźesco po porodźe wešcze žiwe było. Cźežkowy nop Wschc rosrażeny. Też ščoro wschitke rjebka běchu šramane. Tute šranjenja, kiž žu šmjercź šawinowake, žu žo dźesco wešcze i wotpohladom naczinile.

So by žo tuto štóšnitstwo wujaznilo, žo zyle wobhladerstwo **naležnje prošy**, so by pschi hledźenju pomhało. Snadź je dźesowa macź w tuchwilu khora abo wotpohladanja potrěbna. Prošy žo, so bychu žo wschitke wobhladźowanja, hdjež je wožoba pod podhladnymi wobstejnosćemi porodźiła, ikhorika, žo hnuthka abo hamo wumrěła, kriminalnej policiji w Budyschinje abo blišchemu žandarmstwu abo policiji sdźelile. Wojserstwo je žo po pschećzu jako zyle dowěrliwe wobhladuja.

Kaž je žo dotal šwěcźiło, je žo njeskutk w nozy k 21. 1. 1936 stał.

S **Hnašcźez.** Dźenja šwjeci tudyscha wobhladerka Marschzyna žiwoje 88. narodniny. Jubilarka ma žohnowane dźěłapolne žiwjenje sa sobu a je njedźiwajo wulkeje starosby hišcźe cźila a strowa. Nječy je jej hišcźe prawje rjany žiwjenjski wječor popschaty.

S **Wulkeje Dubrawy.** Swjasłowa powołańska schula. Pschichodnu žrjedu 29. januara budźe 1/8 hodźin wječor w swjaskowej powołańskej schulicej jstwi tudyscheje schule rosrěžowanje w nastupanju pschichodneho sarjadowanja a spěchowanja katarskeje wucźby. K temu žo wschitzy wukubtarjo, burja, wjesni burjay wjednizy a wjesnjanojo powołańskeho schulskeho swjaska pschevroschuja, so bychu že žwojimi potkawami natwarne dźěło katarskeje powołańskeje schule spěchowali.

S **Bukez.** (Khowna khromadźizna wohnjowoje woborty.) Dobrowólna wohnjowa wobora w Bukezach mějesche pola „Stareho Fritzy" žwoju khownu khromadźiznu. Woborizny wjednik August Kozor pschitomnych towarschow, kaž aktivnych tak pažiwnych a wosebje wohnjowoho haischefskeho direktora, wjesnjanojstu Fiebigera, pozdrowi. Na to ležna rosprawa poda. S njeje wuthadźa, so je wobora pitnje dźěłała. Dožyła wotmě žo 18 sjmcźowanjow, 5 sbromadźiznow a 4 kommandowe połsedźenja. Wobora bě sastupjena też na seńdźenjach wjednikow w najmjnje a w nalěcźu, kaž też na sjedźe woborowjeho swjasika. Też ztužona jěda do Drjezdźan na wopytanje wustajenjow „Gjerwjeny honacź" žo wotmě. Loni je wobora 40letny jubilej wobzwjezcźiła. Sbwjatocznosćej, kotraž žo pschi tutej zkładnosći wotmě, bě derje wopytana. Salowjerjo a jubilarojo žo pschi tutej zkładnosći wusłamjenichu. Straže pschi dźiwadach je wobora 4 wupósłała. K wohnju bě wobora 19. septembra do Kolwasy wujěła. Pschi tym wobora prěnje myto dosta. Na špocźatku léta liczeshe wobora 31 aktivnych, 7 pažiwnych a 3 cźesnych žobustawow. Dwaj towarschaj w běhu léta wustupischtaj. Sa to pak 3 pažiwni pschistupichu. Po létnej rosprawje žo hischcze někotre druhe važne naležnosće rospominachu.

S **Bukez.** Sańdźeny tydźeń běšche dostónčny wječor wukubłańskeho kursa sa maczerje „twoje dźěcźo". Wěsche to prěni tajki kursuš, kotryž žo w Bukezach wotmě. Na 12 wječorach 26 žonow w domje strony w Bukezach hromadu pschindźe. Wobdźělerki też še žuždownych wžow pschindźechu. Pschi satónczaznym wječoru žo špěwy špěwachu, kotrež běchu žony žame nawukte a tajke, kotrež špěwna skupina NSžónstwa wschelake wjesele schtuckki w hornjołužiskej němskej narěcźi.

Z **Khróšcźe.** Srjedu wječor wuhotowa nacionalsocialistiske zjednoćenstwo „Móc z radosće", Khróščanskeje wjesneje skupiny w herbskej grychće rjany dźiwadłowy wječork. K tomu přeprosychu sebi Kamjenskich měšćanskich hrajerjow, kotříž z wjeselohru: „Hilda a 4 PS" wustupichu. Z dypkom we 3 hodźin, jako bě žurla polna, powita propagandowy wjednik, stronjan Rocho ze Sernjan přitomnych nanajwutrobnišo. Po tym rěčeše hišće wokrjesny kublař Rudolf krótke powitańske słowa a pokaza na važne nadawki tuteje organizacije. Z tajkimi wječorkami chcedźa wosebje na wsach ludej jeho swjatok porjeńšić a też jim dobroty a lěpšiny měšćanow poskićić. Tuto přenjotne předstajenje Kamjenskich dźiwadłowych hrajerjow je pospyt na tutym polu. Přiwładowarjo smědźachu so raz do syteje wole na smjeć. Z wosobitej wušiknosću a dokonjanosću předstaješe Lohlaš rólu typiskeho, nježenjeńca a knihi wjednika. Jako komiske njezwoćo kaž też cyłe jeho pohiby běchu tak swojorazne a směšne, zo smjeće kónca njeměješe. Też tamne wosoby dopomhachu k połnemu poradźenju. Zawěsće dobrychu sebi z tutym wjesołym kuskom wutroby přitomnych.

S **Kermanez.** Dźenja šwjeci cźila a strowa Marja Reja Kaplerowa, rodź. Kramerez ze Splóška, mandźelska knjeza kantora Kaplera, žwoje 75tźe narodniny. Jubilarjo też na tutym městnje wjele sboža přichcejemy.

Se **Stróže** pola Wulkich Sdźarow. We wobłuku wupředkešćeske bitwy rěcźeshe tu pjatk štronjan dr. Fortreuter wo schćitanju sdokow, wo schćitanju rostlinow a wo wojerowanju pschećiwo schćódnikam. Burja maja winowatcźo, so z mězownym skladowanim žita a z wustojnym wothladanjom běrnow w pinzach a běrnjazych hromadach tute važne ješiwjenske črědki přeco inticzejnjom wuthowaju. Dale schćini rěcźnik na hromady schćódnikow sa rostliny a štót kedźbliwe a kat ma žo pschećiwo tutym wojowacź. Na tónu wosiwi wjesny burski wjednik Petschik, so je knjeżerstwo 110 000 hriwnow sa Wojerowski wokrjeż sa potrjschenju nakuh pizowadłow k dispozizii dało. S 1. haprleju do mozy stupaze porjad wo wotedaczu mloka ma žo šwědomicze wobkedźbowacź, so by žo tak porjadne sastaranje z tutym šwěcźiło.

Dźěła w zahrodscy

Wobrěžanje šadowych schtomow ma žo w tutym měsazu stacź. Maja-li žo schtomy schćěptcź, móža žo bjez nětko wjerschki wotstrihacź, tola hakoły dyrbja žo wo 15 hacź 20 zm. dźěsche wostajicź, so by žo posdźischo tutón dźěl mohł psched schćěpjenjom hischcze wotrězacź. Na starych schtomach ma žo wschudże tam, hdjež je króna pschehusta, tóžda njetrjebawscha halzka wotrězacź. W auguscze schćěpjene a derje narosćene dźiwje halzki ža nětko hacź na porst dołhi tónckk wot schćěpjenskeho městna měrjene, wotrězaja. Mjerjnje-li, móža žo stare a pschehusto nažadźane schtomy wurubacź a króny na mładych schtomikach žo pschitisnjaja. Dobre schćěpki ža schćěpjenje dyrbja žo nětko rězacź, ale jenoż wot tajkich schtomow, kotrež woprawdźe dobre płody njesu. W symje może žo też wschém sadowym schłódnikam najlěpje na kožu hicź. Tohodla ma žo nětkole wobšmykanje schtomow z karbolinejom sapoczeć. Lěpjace wobwjazki maja žo pschehladacź, hacź o hischcze lěpja. Hnězda zošiknjacy (krywaneje wschě) maja o wottroniczź a z 10 proz. rospuschczenjom žadoweho karbolineja pómazacź.

Sołcźo z wěcźneho žněha.

Jedyn puczowazy žlědźeŕ z južneho lodoweho morja pschiwjeze z tuteje jěby skupinu pinguinow. So w kamnischi regionach njeje runje pschijomne, móžemy na lodojtej łódźi spóznacź. (Presse-Foto, M.)

Hospodarski rozhlad

Póndźelu, 27. januara 1936.

Barlinska burza, 25. januara. Na tónzu tydźenja stejachu mjeńšim pschikasam se strony publika wotpschedacja je strony burjowskich wobkhodnikow z powołanja. Tehodla žo jednotna tendenza wumicź njemóžesche. Tonla dobre powěsće z hospodarstwa bjes dwěla k wjetschemu wotdrjebjenju kurjow sadźewachu. Wotsamknjenje firmy Krupp žo njedźiwajo teho, so žo dividenda njepłacźi, je spokojenjom pschija. Na rentowych wikach bě žłaby wobrot.

Dźenjznische słótne wiki w Drjezdźanach.

Na słótne wiki pschijsna žo dźensa: 1888 howjazow a to 174 wołow, 141 bykow, 505 krumow, 60 jalojzow a 8 źrjezkow. Dale hischcze 893 cźelatow, 787 wonzow a 2379 šwini. Pała howjazeho słotu wuwi žo za dobre drużiny žiwy wobkhod kaž hacź dotal. Jenoż za hubjenische drużiny žo troschku mjenje płacźesche. Cźelata mějachu hubjeny wobkhod a płacźiny minjeneho schtwórtka žo njepscheměnichu. Wowzy maja jara pomały wobkhod a za hubjenische drużiny dyrbja žo płacźiny wo 1 hacź 2 pj. šnižicź. Pschihnate šwinje žo wschě za pschedpisane krute płacźiny rosdźělichu. Pała howjazow nasšerje někajki šlyk wostanu, tola jenoż we hubjenischich drużinach.

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smoleŕ w Budyšinje a za nawěstki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a ćišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. XII. 1935 2256. — W tu khwilu tarifna lisćina šo. 5 płaći.

Hospodarski kučik

Wo hladanju jstwinych kwětkow

Kóždy přećel kwětkow, kiž ma tajke w horncach a jstwach, prócuje so, zo by je młódne zdźerżał a ke kŕćenju dowjedł. Ale zrědka hdy so z nĕčim telko wopačneho započina, kaž z kwětkami w horncach. Tež k wothladanju tajkich je wĕda trĕbna a cheemy we sćĕhowacym nĕkotre z najnuznišich pokiwow podać.

Rostliny so zwjetša pola zahrodnika kupuja a stajeja so na městno wo jstwje, kotrež maja debić. Hač tam trĕbne słónćko a čerstwy powĕtr dostanu, za tym so malo praša. A hdyž potom hinu, dyrbi zahrodnik jebak być, kiž hubjenu tworu předawa. Teho dla dyrbimy so wobonić, kotra rostlina słónco bóle lubuje a kotra mjenje, a nimo teho pola zahrodnika wobkedźbować, hdźe rostlina steji. Po tym ju doma zaso zamĕścimy.

Hrĕši so tež wjele w tym, štož priliwanje nastupa. Mĕni tu nĕchtóžkuli, zo wjele wjele pomha a lije wodu, zo móhł so sobu horne zatepić. To je jara wopak. Přewjele wody škodźi rostej a kćenju a wožołći jenož lopjena. Tež korjenje hnija při přewulkim priliwanju. Jeničky wodowe rostliny znjesu sylne powodźenje. Ale tež tajkich ludźi je njemalo, kiž na priliwanje zabywaju. Pola tych dyrbi wboha rostlinka picá tradać a ma často wjacy wućerpjeć dyžli tamna, kotraž přewjele wody dostawa. Zahinje tak wĕsće, kaž prĕniša. Kaž wšudźom, leži tež tu mudrosć wo srjedźa: nic wjele a nic malo. Lij tehdom wodu, hdyž so pjerść w horncu sucha pokaza, wšo jene, hač so to kóždy dźeń abo kóžde tři dny stawa. W zymskim času pak je lĕpje, malo priliwać. Neplatym kwětkam docyla nic!

Dalša wopačnosć we wothladanju jstwinych kwětkow čini so z podstajenej šklički. Woda, kiž přez horne přebĕži, wostanje w šklički stejo, zakisnje a zasmjerdźi so tam a natyknje tež pjerść w horncu z kisanjom. Šklička dyrbjała so za tydźeń wjacy króć wuleć a wuwjedźić a nĕkotre dny mĕł horne bjez njeje być, zo bychu tež najspódniše koruški trochu wuskhłe, štož móžno njeje, je-li tam šklička přeco podstajena.

Tež zwonkownych njepřećelow maja jstwine kwětki, mjenujcy wši a rybjace waki. Wši so wotstronja, hdyž so nadpadnjene lopješka derje ze mydliznami wotmyja a ze šwablowej mučku posypaja. Dešćikowe waki pak wulězu z pjerśće, hdyž so horne hač do kromy do seleneje wody staji. Njepomha-li to dosć, dyrbi so kwětka přesadźić do pjerśće, w kotrejž waki njejsu. Widźimy z teho, zo je nimale za wšo spomožny srědk k rucy. Hač so njeroda w priliwanju tež cyle wotstroni, so praša.

Sto so naličił

Nĕchtóžkuli, kiž je w šuli ličenje derje nawuknył, zahubdże bórzy po wukhođenju, šule zaso na kumšt ličenja a ma z tym wulku škodu. Dopokaz teho je mnohosć hospodarjow a młodźencow, kotříž z cyłej mocu za tym du, zo bychu skĕrje a lĕpje k samsnemu hospodarstwu dóšli. Docyła drje móže so prajić, zo so w burstwje nimale ničeho tak njeboja, kaž wołojnika abo pjera; a tola stej tutej wĕcy jara spomožnej za hospodarstwo, haj, kroča-li časy tak dale, zo kóždy hospodar — wulki a mały, nuzowany, porjadnje knihu wjesć a ličić. Pohladajmy trochu bliže na powšitkownu hrózbu před ličenjom, dohladamy so, zo na liwkosći w tutym nastupanju njeje wina wobčežnosć z tym zjednoćena, tež nic njedostatk časa, ale z wulkeho dźěła njeluboznosć, kotruž derje zarjadowane wobličenje často swojemu knjezej čini. Po minjenym tydźenju, měsacu, lĕće spóznaje mnohi hospodar z knihi, zo maja wudawki přewahu přez dochody. Hižo to je mjerzata wĕc, ale hišće wjele wobužniše je, dyrbi-li wuznać, zo je hospodar sam na tym wina. Dohlada dźeń so, zo je tu a tam njetrjebawši wudał a tam a sem mjenje wuwikował, hač je jeho hospodarstwu přiměrjene. Widźi nětko, zo dyrbi zlutniwišo žiwy być, mjenje pychi činić a na druhej stronje bóle pilnje a porjadnje dźĕłać, ehce-li, zo dochody wudawki přewažа.

Ma-li štó na dźeń 10 pjenježkow zbytnych a wuda-li je mjenje, zo to wjele njerĕka, tón ma za lĕto 3650 penježkow škody a to wučini za 20 lĕt 730 hriwnow: njetrjebawši přečinjenych pjenjez. By-li je na dań dał, by při 4 procent. za lĕt 456 hriwnow a za 20 lĕt 1131 hr. 50 pj. mĕł: wjele nalutowanych pjenjez!

Njeda-li pak hospodař zbytnych 10 pjenježkow na dań, ale kupi-li za nje womješki z rozumom, podwoja abo stroja so pjenjezy a za 20 lĕt ma 3000 hriwnow: zawĕsće pjenjez ličenja hódny.

Štóž pak wob dźeń 3 hodźiny prózdny překhodźi, zlubi wot 10. hač do 60. lĕta 54750 hodźinow, abo 2281 dnjow abo 6¼ lĕta a to je hišće wjetša škoda dyžli runje telko zhubjenych tysac pjenjez. Tohodla njezabudź ličenje! Čas a pjenezy, woboje derje wobliči!

Wusudźenja

§ Khłostańšći pšichas ſ pjenježnym khłostanjom na 30 hriwnow abo 6 dnjow jaſtwa bź Alfred Herbert Schotta ſe Židowa dostał. Jemu ſo porokowaſche, ſo njeje poſtajenja rĕſneho ſakonja wobkedźbował. Loni w julíju bź we wobydlenym ſtatoku pſchi nuſowym dorĕńanju kóſlarſkich khł pſcherĕſnyć, jo pſched tym njepohłuſchiwſchi. Schotta ſo pſcheczíwo pſchikaſej powoła. Wobkruczejeſche, ſo je kóſlarſko pſched morjenjom ſ dnjerjenjom ſe ſeſeru pohłuſchił. To ſo jemu ſaprĕcź njehodźeſche. Khłoſtańſći pſchikaſ ſo ſóĕhny a Schotta ſo wuwinowa, wudawki njeſe ſtatna pokładnja.

Ze Serbow

— **90. narodniny.** Swudowjena Pětſchyna na Židowje, na Hornim puću bydlaca, je tele dny swoje 90. narodniny wošwjeczíła. Bóh njech jej w jejnej wuſokej ſtarobje hiſchcze bjeſtarotny wjeczor žiwjenja ſpoſći.

— **S kedźbliwym sadźerżenjom wjednika cźeźiceho auta** je ſo ſobotu ſrańenju ſ motorowym kolesarjom na kſchižowanišchcźu Moltkowje dróhi, Sźukelniſkeje haſy a Nowych hrjebjow ſadźĕwało. Motorowy kolesař pſchijĕdźe ſ Nowych hrjebjow, ſo by na Sźukelniſku haſu jĕł a ſpyta cźeźity auto hiſchcźe wobjĕcź, kiž po Moltkowej dróſy na Kamjentnu haſu jĕdźeſche a dĕſche hižo na kſchižowaniſchcźo pſchijĕć. Wón pſchi tym kłóbnik pſchi durjach Rachliſcźej hotela pſchejĕdźe a do muraje ſtorcźi. Jeho kolo ſo jenož ſnadnje wobſchkodźi. Na taunniſchim kſchižowaniſchcźu žu ſo wobkhadne ſchpihele poſtajiłe, kiž na kóždy wobkedźkowacź.

— **Pola kriminalneho wotdźelenja w Budyſchinje** ſo nĕmſke ſportiſke ſnamješchko khowa, kiž je ſo w ſĕcźu 1935 w Budyſchinje namakało. Wołkedźeř może ſebi jo ſ pſchedpołożenjom ſpožcźeńſkeje liſcźiny pola kriminalneho wotdźelenja wotewſacź.

*

Rozdźelenje ryhoweho fileta w ſkutku ſymſkeje pomocy. Budyſke měſtne wjednistwo.

Wſchitkim ludowym towaršſchom, kotříž žu ſo do ſkutka ſymſkeje pomocy 1935/36 pſchijeli, wudawaju ſo lĕpſchinſke wupokazy k dostacźu ryhoweho fileta

wutoru 28. jan. 1936 w cźaſu wot 9 do 12 hodź. dop.

w tychle wudawarńach:

ſa Budyſku ſrjedźnju měſtnu ſkupinu: na Hrodowſkej haſy 12 (pódła ſejmownje);

ſa Budyſku połnócnu měſtnu ſkupinu: w pišarni NS-ludoweho ſpomožerſtwa na Hornjecźerſkej haſy 19;

ſa Budyſku ranſchu měſtnu ſkupinu: w hoſcźencu „Lufatia" na Lubijſkej dróſy 26, mutſkhód na Pauliſkej dróſy;

ſa Budyſku wjecźornu měſtnu ſkupinu: w hoſcźencu „Měſchcźanſkej ſahrodźe" na Swonkownej lawſkej haſy 2;

ſa Budyſku połodniſchu měſtnu ſkupinu: w hoſcźencu „Piwarńiſkej ſahrodźe" na Nowowſaſkej dróſy 4.

Pſchi wotewſacźu lĕpſchinſkich wupokazow maju ſo wupokazańſke papjery kaž rentowe wupokazy, Charitka bjeſdźeloſcźe a tehorunja pſchedpołożicź. Sa ryhowy filet ma ſo kaž pſchi poſlednim rozdawanju 10 pjenjezkow (ſa 2 punkaj) ſapłacźicź. Pjenjezy maju ſo po możnoſći wotliczene ſobupſchinjeć. Ryba ma ſo wutoru 28. a ſrjedu 29. januara 1936 hač do 12 hodźin pſchipołdnju w pſchedpiſanych wobſtedach wotewſacź. Potrĕbni njemóža žadacź, ſo by ſo jim hiſchcźe poſdźiſcho rozdawało.

Skutk ſymſkeje pomocy nĕmſkeho luda 1935/36 Budyſke měſtne wjednistwo.

*

Ze **Zdźerje.** Z cyrkwinskeje rozprawy našeje wosady ze zańdźeneho lĕta njech je ſćĕhowace wozjewjene: Narodźiło je so 14 dźĕći, 9 hólčatkow a 5 holčatkow. Wšitke dóstachu swj. kŕćeńcu. Připowědało je so 7 porow, wĕrowanjow we wosadnym domje Božim pak bĕštej jenož 2, dwĕ so do druheje wosady přepokazaštej. Zemrĕło je pjeć wosobow, 2 mužej a 3 žony, kotříž so na wosadnym kĕrchowje pohrjebachu. Swjatych woprawjenjow wudźĕli so 7309, mjez nimi 14 dźĕćom prĕni raz. Swjatkowny tydźeń přihotowaše pater Zorell z Wysokich Dubow z nabožnymi přednoškami wosadu na wysoki swjedźeń swjatkow, na kotrymž wysokodostojny knjez biskop Mišnjanski 45 młodym kŕesćanam sakrament firmanja wudźĕli. Jako wosebity podawk ze zańdźeneho lĕta ma so hišće naspomnić, zo je sebi wosada nowe zwóń kupiła, kiž nĕtko swój mjedźany hłós dotrobow wĕriwych scźele.

Z **Marijneje Hwězdy.** Před 25 lĕtami a to 23. februara 1911 buchu swjatočnje zadraśene do chowne knježny Benigna Lejna Jurkec z Drjeva na Morawje, Edmunda Haňža Ryćeric z Lejna Josepha Lejna Brettschneiderec z Drježćan tehorunja bĕle sotry Zita Marja Dittrichec z Smjerdźaceje, Mauritia Wórša Błažikec z Radwa a Saucia Haňža Čornakec ze Sernjan. Sedma, drastu swj. Bernarda přiwza, je 25. maleho rožka 1935 zemrĕła hnadna knjeni Bernarda Hilžbjeta Stercec z Drježdźan. Ze zadraśenjom buchu w klóštrskeho zwjazka cisterciencow přiwzate. Wšitke šesć wotpołožichu też na samym dnju swjatočne sluby, mjenujcy 23. hapreje 1912. Z tym dokónčenjom klóštra zastupichu. Knježna Benigna je za tón čas też z wučeřku we wustawje za holcy a w holčej hosći šuli a dołhe lĕta z jeje wjednicu. Z wulkej bosću, prócu a dokładnosću wući dźĕći serbšćinu, kaž tuž je jara derje nawukła, hdyž tola našej rěči blizku čěšćinu wobknježi. Knježna Josepha je mnohe lĕta z wučeřku za klavěr w holčim wustawje. Sotry Edmunda, Mauritia a Zita maja mnoho dźěła w konvenće a sotra Saucia zastara předawanje mlóka a piwa a wudawa jěšć za khudych a pućowacych „při wuhladku". Poslednišich přińdźe wob lĕto wjele a Bóh wě, kelko stow a tysac je za čas swojeje słužby nasyćła. Mjez jubilarkami su tři Serbowki. Přejemy wšĕm, zo bychu při krutej cźělnej a duchownej strowoće ze samej horliwosću dale swojemu Knjezej a Zbóžnikej w ćežkim powołanju słužiłe. Jubilarkam k česći předwjedźechu šulske dźĕći na jubilarnym dnju dźiwadło.

Pokiwy pyskej a pjeru

Skrućenja w słowach: owity kroći so do ojty, wity = winojty, jědowity = jědojty, podołhowity = podołhojty; owina kroći so na ojna: bukowina = bukojna; owica na ojca: hłowowica = hłowojca; awica na ajca: rukawica = rukajca, nohawica = nohajca, wuchawica = wuchajca atd. Potajmy z „wi" bu „j". Druhe skrućenja su: pinca za pinicu, winca za winicu, póndźela za ponjedźelu, mnohe čić město požičić, přesańki město přesadnikow (to su burske zahrodki, w kotrychž nĕkdy přez lěto plahowacku, nĕtko pak sołatej a kórki).

skruchować so po ludźe = so prĕłamać smykajo (po dyserb, Nadźija 13).

skutki acta, skutkowawosć activ.

Słowniki najważnišo su: 1) Vocabularium latino-sorabicum wot Swětlika (Swětlika) 1721, 2) Zwjetši serbski słownik (serbskoněmski) wot Pfula (ze Zejlerjowej a Hórnikowej pomocu) 1866, 3) Němsko-serbski słownik wot Rězaka 1920, 4) Serbsko-němski słownik wot Krala 1931, 5) Serbski zemjepisny słowničk wot Muki, 5. wudaće 1927 (němsko-serbski a serbsko-němski zapisk), 6) wułožk wšĕch łužiskich a druhich mjenow za wsy a města, hory a rĕki atd.), 6) Kralowy Přirunanski słownik.

słužu nĕkomu: swojemu knjezej a Bohu, lĕtadło a wojeńskim potrjebam (nic: za w. potrjeby), wojakej słužiš za pjenjezy, za mzdu, za jědź.

Wupředawamy

wodźewy na diwany a blida
gardiny, zawĕski, počahi za konopeje, tepichi.

Julius Hartmann Sohn

w Budyšinje :: Při Hłownym torhošću 160

Přesadźowanje paln. drjewa

Klóštrske hajniske zarjadnistwo we Łazku (Laske) pola Kamjenca (drjewniśco). Póndźelu, 3. februara popołdnju ½2 hodźin w hoścencu w Smjerdźaceju.

Khójnowe palne kuluchł a palne hałozy.

159 **Hajniske zarjadnistwo we Łazku**

Plakaty

za towaršwa, gmejny, najeńkow, wobkhódnikow a rednorym a nowočasnym wuwjedźenju zhotowja spĕšnje a tunjo

Dr. J. Cyž w Budyšinje

w Serbskim Domje :: Nakład Serb. Nowin

15—17lĕtneho

Stwórtaka

pyta k 1. hapreji

bur Čorlich w Khanecach

161 pola Pančic.

Swarneho spuščomneho

kontoristu

kiž może wustojnje na pisacu mašinu pisać a stenografować pyta [156

firma Jurij Čornak

w Konjecach pola Kamjenca

Hypotheki,

testamenty, kupne zrĕčenja, hipowanje a předawanje lečownoſćow atd., sładowanje wšĕch płaćeńskich čěčow a žadankow wobstara (149

Mukce buro w Budyšinje

na Mättigowej dróży 29, niedaloko sudnistwa. Tel. 3217. Hódźu serbski.

Čohož sym so tak dołho bojał, je so stało!

Po Božej njewuslědźenej radźe wumrě wčera po dołhim, z wulkej sćerpliwosću znjesenym čerpjenju moja lubu mandźelska, naša žonje spórcna, z wutroby dobra mać mojeju dweju dźěśćow, luba dźowka, naša dobra sotra, swakowa a četa,

Martha Schmidtowa

rodź. Urbanec,

w starobje 41 lět. 158

To we wulkej zrudobje w mjenje wšĕch zawostajenych wozjewja

W Budestecach, 26. januara 1936. **Arnošt Schmidt.**

Pohrjeb budźe srjedu popołdnju ½2 hodźin w Budestecach.

Přiloha k čisłu 22

SERBSKE NOWINY

Póndźelu 27. januara 1936

J. Čišinski:

Serbske šule

Čert sam drje z pědagogiku ma reje. —
Bóh lubosć je, wón nochce duški tupić,
Bóh mudrosć je, wón nochce hłoźeki hłupić. —
Ze čertom dźerži so, štož z Boha nieje.

Čert skazyć chce čas dźěćaceje meje. —
Do hłowow jasnosć chcemy dźěćom kupić,
A dobrosć dyrbi do dušow jim stupić,
To chcemy. — A na dźěći prawo čeje!

Stó mudry z lodom hrěje, ze čmu swěći,
A syći z kamjenjom? O wbohe dźěći,
Wam bjeru, štož być k njebju mělo kluč by!

Njech khodźa naše dźěćatka do wučby
Po človjesku — nic nihdy do dressury!
Do teje dobre dosć su naše kury. —

Ptači kwas w Budyšinje

Wobnowjeny kulturnczi dom so sjawnosći pschepoda.

Wschudże po Serbach so zrobotu mjes žerdźikimi pschi pschistupnych ptačich kwasach zwjeselejesche. Też za měšćanske dźěći w Budyšinje dyrbješe tutón dźeń być z wulkim wjesołym podawkom. Wschém derje tak mjenowana kulturnczja khěža dyrbi so sjawnosći pschepodawać. Wona je wjacy hač 300 lět stara a běše so w saschkich měnjach, dokelž bě dospołnje dodźerżana, se sakkada wobnowiła. Tute wobnowjenje, pschi kotrymž je so zwědomiće na to dźiwało, so by so tak khěžki sakhował, je město Budyšin na so wzało. Ssobotu popołdnju bě so njesmérnje wjele Budyskich dźěći wokoło kulturnczeje khěžki sešiko a też starschi běchu so tu sakkada wobnowiła. Tute wobnowjenje, pschi kotrymž je so zwědomiće na to dźiwało, so by so tak khěžki sakhował, je město Budyšin na so wzało. Ssobotu popołdnju bě so njesmérnje wjele Budyskich dźěći wokoło kulturnczeje khěžki sešiko a też starschi běchu so tu pschi wulkim ptačim kwasu. Wosebje dźiwje dźiwje swérjatka dyźi čłowjekow wocjakuješch, pohonczej nyšlicjała pschihódźe, kotruž też hnydom wuwjedźe. Wón sapschah jadźerjo swojeho knjesa nasowasche, jo by rólu z nim saměnił.

„Dyrbi to zyle rjenje być, so so tež jónu takle se wschej pschijomnosću wjesć dam", won pschi tym rjekny. „Swym so też nabył, stajnje jenoż pohtužowazeho hrać." hrać."

Knjes jemu swopředka derje pschitrěčowasche. To je tola blaźniwosć wot njeho, a ichtoj ku jemu w měsze napowědali, ś tym jemu sawěsće jenoż sešikodźa. Dołhoż ma hłowu, ś kotrejž może myślić, dyrbi dopóśnać, so je knjesowy nadawk druhi dyźi kluzowikowy. „Ty sy mój pohonc a bjes Tebje njebych w měsze swoju wobkhodnu należnosć wobstarać mohł; ale bjes mojeje wobkhodneje należnosće, kotraž mi sabłužbu pschinjese, njeby też sa Tebje sabo žaneho smužła mělo, so sy mój pohonc!"

Wschitko ničo njepomhasche, a je swojimi rěčemi knjes pohonca jenoż hischće bóle rozmjerja. Pschećźiwo swojej woli dyrbjesche so knjes do swojeho wozniża podać. Dałeko a schěroko njebješe žaneje pomozy wozcjakować. Pohonc knjesa nasowasche, ś nim draśtu saměnić, hydmyschi so sam do mjehkich sahłowow a dasche so swojemu knjesej mjesć.

Sssnadź bě pohonc pschewjele pił, hnadź běsche ś někajkeje druheje pschičiny pschenapinany, — won na kóždy pad búrzu wuzmy a pschekmy njeskónčnu dróhu w lěsu mjes Motezami a Schmotezami sam jědźesche.

Pschetoj nadobo so psched nim njedaloko swětłosć pokasa a bliže pschijěwschi knjes swěcźi, so běsche to korczma, kotraž zyle samotna steješe. W nozy twarjenje nimale kaž scherjenje skutkowasche, zyła wokolina běsche dosć hrózna. Ale: schto druhe cźiniś, hač tu pschenozowaś?

Cźłowjek njemóžeše tola na dobre swoje bo njewěsteho dale jěś!

Knjes swojeho syjazeho pohonca wubudźi, rostoji jemu pokojenje a měnješe, so je nětko dosć ś tutym blaźniwym, njech jenoż hišće konjow sastara a wós a so potom do komorki sa pohonczow poda. Ale pohonc taise žadanje se wschej rasnsću wotpokasa a rjekny, so je wón tola ś knjesom. Schto jeho konjej starataj? Tak knjes tś tónkrótcź so poddawschi kluzowniku rólu dohrać da w cźichej nadźiji, so so wón teho tola nabudże abo so hewak na nětajke waschnje sam wohańbi. Ale wopacźny knjes rólu ś wulkim puchorjenjom dale hrajesche, a w korczmje, hačrunjeż tam wschelaka cjorna zwólba sa blidom hromadźe sedźeše, so wón se swojimi bohatstwami a pocjahami njemało nadmuwasche, a jědźesche a pijesche hischće, jako bě wopranowdźity knjes dawno pschi konjach do njemérneho sparja zapadnył.

Tutu nóz pohonc, tak rucje hač bě so do jemu pschipokasaneje sjtwicjśi podak a so do loja lehnył, nětośi njekmanizy stónzowachu, dokelž běchu jeho wěcze sabłyschawschi pola njeho pjenjesy wocjakowali. Rano korczmar posdaćneho pohonca w hródźi wubudźiwschi jemu ś nastróžanym mjeswocjom wo njeskutku powědasche, ś kotrehož

Swjatocźne wotewrjenje „Seleneho tydzenja".
Statny hontwinski mišchtr Herman Göring rěcźi.
(Weltbild, M.)

Podawk w lěsu

Psched cźasami so knjes, spokojom sam se so bu a se swojim wozudom, domoj wjesć da, hdyž bě sebi we hłowny mjesce po poradźenej wobchodnej należnosći rjany pjenjes sabłužił. Mjejesche swój samźeny wós a swojeho samźeneho pohonca, a słuschesche do tamnych ludźi, kotśi w tym wěsće dosćcźinjenje widźa, hdyž móża pschijomnje po swěcze wokoło jěźdźicź.

Pucź, kotryž dyrbjachu jěcź, so dałeko cźehnjesche a pohonczej, niż mjenje hač jeho knjesej, najsjpodźiwnische myslički we hłowje khodźachu. Mjes Motezami a Schmotezami pak, we wulkim hustym lěsu, w kotrymž sterje dźiwje swérjata dyźi cźłowjekow wocjakuješch, pohonczej nyšlicjała pschihódźe, kotruž też hnydom wuwjedźe. Wón sapschah jadźerjo swojeho knjesa nasowasche, jo by rólu z nim saměnił.

„Dyrbi to zyle rjenje być, so so tež jónu takle se wschej pschijomnosću wjesć dam", won pschi tym rjekny. „Swym so też nabył, stajnje jenoż pohtužowazeho hrać." hrać."

Knjes jemu swopředka derje pschitrěčowasche. To je tola blaźniwosć wot njeho, a ichtoj ku jemu w měsze napowědali, ś tym jemu sawěsće jenoż sešikodźa. Dołhoż ma hłowu, ś kotrejž może myślić, dyrbi dopóśnać, so je knjesowy nadawk druhi dyźi kluzowikowy. „Ty sy mój pohonc a bjes Tebje njebych w měsze swoju wobkhodnu należnosć wobstarać mohł; ale bjes mojeje wobkhodneje należnosće, kotraž mi sabłužbu pschinjese, njeby też sa Tebje sabo žaneho smužła mělo, so sy mój pohonc!"

Wschitko ničo njepomhasche, a je swojimi rěčemi knjes pohonca jenoż hischće bóle rozmjerja. Pschećźiwo swojej woli dyrbjesche so knjes do swojeho wozniża podać. Dałeko a schěroko njebješe žaneje pomozy wozcjakować. Pohonc knjesa nasowasche, ś nim draśtu saměnić, hydmyschi so sam do mjehkich sahłowow a dasche so swojemu knjesej mjesć.

Sssnadź bě pohonc pschewjele pił, hnadź běsche ś někajkeje druheje pschičiny pschenapinany, — won na kóždy pad búrzu wuzmy a pschekmy njeskónčnu dróhu w lěsu mjes Motezami a Schmotezami sam jědźesche.

Pschetoj nadobo so psched nim njedaloko swětłosć pokasa a bliže pschijěwschi knjes swěcźi, so běsche to korczma, kotraž zyle samotna steješe. W nozy twarjenje nimale kaž scherjenje skutkowasche, zyła wokolina běsche dosć hrózna. Ale: schto druhe cźiniś, hač tu pschenozowaś?

Cźłowjek njemóžeše tola na dobre swoje bo njewěsteho dale jěś!

Knjes swojeho syjazeho pohonca wubudźi, rostoji jemu pokojenje a měnješe, so je nětko dosć ś tutym blaźniwym, njech jenoż hischće konjow sastara a wós a so potom do komorki sa pohonczow poda. Ale pohonc taise žadanje se wschej rasnsću wotpokasa a rjekny, so je wón tola ś knjesom. Schto jeho konjej starataj? Tak knjes tś tónkrótcź so poddawschi kluzowniku rólu dohrać da w cźichej nadźiji, so so wón teho tola nabudże abo so hewak na nětajke waschnje sam wohańbi. Ale wopacźny knjes rólu ś wulkim puchorjenjom dale hrajesche, a w korczmje, hačrunjeż tam wschelaka cjorna zwólba sa blidom hromadźe sedźeše, so wón se swojimi bohatstwami a pocjahami njemało nadmuwasche, a jědźesche a pijesche hischće, jako bě wopranowdźity knjes dawno pschi konjach do njemérneho sparja zapadnył.

Tutu nóz pohonc, tak rucje hač bě so do jemu pschipokasaneje sjtwicjśi podak a so do loja lehnył, nětośi njekmanizy stónzowachu, dokelž běchu jeho wěcze sabłyschawschi pola njeho pjenjesy wocjakowali. Rano korczmar posdaćneho pohonca w hródźi wubudźiwschi jemu ś nastróžanym mjeswocjom wo njeskutku powědasche, ś kotrehož

Pohanske pohrjebnišća w Serbach

Po K. A. J.

(Pokračowanje město skónčenja.)

Druhe prašenje, na kotrež nam dotal hišće nichtó njemóžeše z wěstosću wotmolwić, je to, što ze spalenych cźełow bu do popjelnicow skhowane. Wjetšina popjelnicow, w kotrychž so kosće takich spalenych cźełow namakaju, je srěnjeje wulkosće, lědom ¼ łohća do wysokosće a runeje šěrokosće. Hodźa so do tajkeje popjelnicy zbytki jeneho cyłeho cłowjeka zakhować, też hdyž wot jeho cźła nicźo druheho wjacy zbytneho njeje, hač kosćowc a hdyž je tutón też, kaž w popjelnicach, do małych kuskow po spalenju cźła rozbity? Na žane wašnje, přetoż też po spalenju cźła wostanje přeco hišće wjacy kosćow zbytnych, hač zo bychu so do tak małeje popjelnicy hodźile zhromadźić. A tola su kosće w takich popjelnicach wot cźełow dorosćenych cłowjekow, za čož jich twjerdosć swědči. Kotre kosće buchu tohodla do popjelnicow zawrjene a što sta so z kosćemi, kiž do popjelnicy nutř njeńdźechu? Abo buchu jenož wěste dźele cźła spalene a druhe pohrjebane? Abo buchu spalene kosće do wjacy popjelnicow stykane? Stó móže nam na tajke prašenja wotmolwić?

A nětko hišće jene třeće prašenje, na kotrež dotal też žane dosahace wotmolwjenje nimamy. Za dźiwhdy namaka so w pohanskich pohrjebniščach jena popjelnica z kosćemi sama za so stejaca a žane tajke pohrjebniščo nieje, w kotrymž bychu jenoż popjelnicy stale. Pódla nich a wokoło nich steja wjele bóle zwjetša wšelake mjeńše hornyčki, nopaški, buświćki, karančki z wuzkimi, dołhimi šijemi, šklički a wšelake druhe hornčerske sudobja, kiž su prózne, abo jenoż ze zemju a z pěskom napjelnjene. Z pohanskeho pohrjebniśća pola Mnišonca buchu same hliniane lěćki wuryte, kiž so w zběrkach Maćicy Serbskeje namakaju. Z wotkel tute małe wěcki a što ma to na sebi, zo so wone w pohanskich pohrjebniščach w tajkej mnohosći namakaju, zo bychu z jeneho jeničkeho pohrjebnišća dosahale, nahladny muzej założić, hdy bychu so wšitke njezranjene na swětło hodźałe sćahać! W starších časach dźerżachu tute małe hornčki pak za domjacy naporjadk ludkow a druhich zeńskich duchow, pak za zeńske hornčki, kiž same wot so w zemi rosćechu. Nowiši čas je w tutym nastupanju lěpše nahlady dobył a wobhladuje tute šklički a karančki a nopaški z druheho stejnišća. Tola pak su drje też tute nahlady jenož z dźěła prawe a njeje hišće dosć wuswětlene, čehodla buchu tute małe wěcki w tajkej mnohoće wokoło popjelnicow zestajane. Kaž někotři praja, su to sylzne karančki, do kotrychž buchu při pohrjebje sylzy zrudnych zawostajenych zběrane a potom jako posledni wopor žarowaceje lubosće morwym sobu do rowa date. Wosebje mjenuja Němcy tehodla te małe karančki z wuzkej šijku a z wuškom sylzne karančki. Ale by so to też dopokazać hodźało, zo su to sylzne karančki, štož pak je tola hišće njewěste, dha by z tym hakle jena družina tamnych pohrjebnych sudobjow wuložena była. Što pak měle te druhe wšelake małe nopaški a šklički na sebi? Po wudawanju jenych bu do tutych nopaškow morwym wšelaka jědź, žałba atd. sobu do rowa data a zaso po wudawanju druhich bě to drobny čapor, kotryž běchu morwi při žiwjenju w domje a hospodarstwje trjebali a kotryž bu jim tohodla sobu do rowa połoženy, zo bychu jón też w nowym žiwjenju po smjerći trjebać mohli. Dokelž pak je naspomnjeny čapor tola tak jara drobny, zo so skerje za dźěći k jich hrě hodźi, hač k něčemu druhemu, dha by tutón posledni nahlad jenož tehdom něšto za so měł, bychu-li w pohanskich pohrjebniščach jenož popjelnicy małych dźěći zahrjebane byle, čemuž tola zhonjenje napřećiwo rěči. My njemóžemy tohodla wo tutych pódlanskich sudobjach, kiž wokoło popjelnicow steja, hač dotal ze žanej wěstosću prajić, što mějachu po prawom na sebi, hač su to karančki za sylzy, kaž so mjenuja, abo woporne wěcy, abo hač je hdy w nich nutřkach něšto było, abo hač su tam jenož jako pycha za popjelnicu samu přistajene. Husto dosć su wone mjenujcy same na sebi tak mólčke, zo so też w hospodarstwje njejsu jara trjebać hodźałe a dźerka přez jich wuška je tak mała, zo so přez nju jenož nić přečahnyć hodźeše a zo móžachu so jenož na tajkej nosyć.

Štož pak popjelnicy same na sebi nastupa, w kotrychž so hišće kosće do nich pohrjebanych namakaju, dha su wšelakeje wulkosće, kaž też wšelakeje formy. Tu a tam smy popjelnicy widźeli přez pol łohća wysoke, druhe su lědom ¼ łohća wysoke. Někotre su nałołć, druhe šěre abo čorne. Wot posleńšich je wjele z grafitom barbjenych a maja wot teho swój rjany čorny błyšćaty zwjerch. Wobsebje mjez posleńšimi namakaju so też tajke, kiž maja wokoło so kaž wobruć, porjadne dypki, smuhi a smužki, přez čož wěstu rjanosć dostanu. Zaso druhe nimaja ani najmjeńšu pychu na sebi. Mjez popjelnicami nałołteje barby smy też widźeli tajke, kiž su přez wšelake horby abo też přez porjadne wužłobjenje wudebjene, abo su hranite a maja, kaž kofejowa šałka wěstu nohu abo spódk. Najžadniše su popjelnicy, kiž su srjedźa dźělene, tak mjenowane dwójne popjelnicy. Namakaju so w tajkich kosće, dha drje wopačny nahlad njebudźe, hdyž prajimy, zo su k pohrjebej za dwójnikow, abo za druhe w žiwjenju sebi spřećelene wosoby słužile. Tola bu w lěće 1859 pola Čornjowa tajka dwójna popjelnica wuryta, w kotrejž žane kosće njeběchu a kiž je też tak mała, zo budźićhu so jenož někotre snadne kóstki do njeje nutř hodźałe położić. K čemu dyrbješe we wšědnym žiwjenju tajke dwójne sudobje służić, za tym hač dotal hišće přišli njejsmy.

(Pokračowanje sćěhuje.)

wopsrom bě žo jcho knjes stak. Prawy knjes pak, kotryž mějesche žywje w měsce wukłaczene pjenjesły w kožanym měschku na wutrobnu, běsche po tutej stej powěsći hluboko hnuty.

Porokowasche žebi, so njebě blasnosći žłužownika dosć rasnje napischećiwo stupił. Ale pšched korczmarjom mudrje wo wschém mjelczesche, schtož wědjesche. Sčam konjow zapschahnywschi saso pschińcź pschilubi — a sa puczom žo dowraschejo wotjědže. Tak khětře hacź móżesche, lěź wopuschći.

fg.

Přilopk

Padaze kamjenje dweju dźěłaczerjow pohrjebaju.

Jedyn morwy a jedyn cźežkosranjeny.

Sańdźenu srjedu sta žo krótko po stónczenju šnědanja w statnej kalkowej jamje cźežke nještoże. Pschi rjedźeršich dźěłach puschćidłu žo nadobo wulke dźěle semje a kamjenje a padnychu do kalkoweje jamy. Wschi tym dweju dźěłaczerjow žobu storhnychu. Dźěłaczerja Fritschu s Dippoldiswalde mózachu cźežkosranjeneho še žapmjeneje semje wumóžić a jeho zawobaliwschi do khorownje dowjesć. Po wjazyhodźinskim krutym dźěle poradźi žo tej druheho dźěłaczerja še žapmjenźu kamjeni wuczahnyć. Sa tuteho pak pschińdże pomoz pschepoldže. Najšerje je hnydom po nještožu wumrěł. Njeboht sawostaji žonu a schtyri dźěći.

Cźežity auto do skupiny wojakow sajedže.

W Taborje w južnych Čechach schtwórtk wjecźor cźežity auto do skupiny wojakow sajedže, tjoch pschi tym morjo a tjoch druhich srani. Se sranjenych dyrbjachu jeneho s cźežkimi ranami do khorownje dowjesć. Wjednik cźežkiteho auta, kotryž bě nještoże sawinował, bu sajaty. Nještoże je zyle měšto žnjnje roshorito. Wschě dźiwadkowe a kinowe pschedstajenja, kaž tež wschě reje žo wotprajichu.

Dospołne wuzuschenje Zuiderskeho jězora.

Hollandske plany dospołneho wuzuschenja Zuiderskeho jězora so nětko do skutka stajeja. Knježerstwo je wobsamkło, so krótko-rańschi dźěł jězora wuzuschi, kotryž nětdže 50 000 hektarow wobžahuje a na kotrymž móže žo nětdže 500 000 ludźi sažydlicź. Dźěła budža 5 lět dołho tracź a 204 milijonow hriwnow płacźicź. Hdyž budże zyły jězor wuzuscheny, budże dobyta semja 258 000 hektarow wobžahacź a nětdže 2 500 000 wobzobow tu khěš a dźěło namała. Wobě kupje Kurk a Schokland s tym pschestankjetej kupje bycź a budźetej dźěl dobyteho kraja. S wuzuschenjom jězora je žo w lěcze 1920 sapoczało. Po 11lětnym dźěle je žo z krótkowjecźornego dźěła jězora (Voldera) płódna ratarska semja dobyła a liczi je žo z tym, so žo do léta 1850 zyły Zuiderski jězor do płódneje semje pscheměnił.

1683 žowjetskeruskich rybakow žo s ledowej schkrutu wot kraja wotchnało.

Ssowjetskorusła powěsćernja „Taß" s Gurjewa pschi Kaspiskim morju wojewsa, so je žo 1683 ludźi, kiž na ladze rybu łojachu a 1480 koni s ledowej schkrutu pschi wulkim wichoru do morja sahnało. Rybaży, kotřiž maja radioscźelak pschi sebi, steja w bjesgrotowym swiźu s městom Gurjewom. Na tuto waschnje ldźělichu, so maja na 40 dnjow sežiwjenskich a terjeńskich žrědkow. Na wukhowanje rybakow žu žo trěbne naprawy cźinile.

Sažypnjeny žo po mězgu žiwy wuhriebał.

Pola Palma de Mallorca bě žo pschi hońtwje hajnik sažypnył. Hačrunjeż hłowa a ruzy se semje tcźachu, njebě nještožownemu móżno, žo s cźežteje semje wudrapacź. Hałe po 31 dnjach, w kotrychž žo s trawu žiwjesche, kotruž móżesche se žwojimaj rukomaj doščahnycź, sažypnjeneho dopołnje wustateho namakachu. Poš jeneho wowcźerja bě hajnika wuslědźił a bě schcźowkajo kedźbnosćj burow na snještoženeho wobrocził.

Přecź kralow pschi pohrjebnej žwjatocźnosći.

S Londona žo powě, so žo přecź knježazych kralow pschi pothowańskich žwjatocźnoscach sa krala Jurja wobdźěli. Woni žu rumunski kral Karol, bołharski kral Boris, belgiski kral Leopold, norwegski a danski kral. Italskeho krala budże krónprynz Umberto sastupowacź. Kaž nowiny pišaju, budże pruski prynz Bjedrich, krónprynzowny najmłódschi žyn, jako sastupjeř Hohenzollernskich pschitomny.

Ssamemordař je Southernsku katastrofu sawinował?

Hamtska pschepytowańska kommišija, kotraž žo se wujašnjenjom spodźiwneje katastrofy transkontinentalneho hobriskeho lětadła „Southerner" saběra, steji pšched pschekwapjazym wujašnjenjom nještoża. Tutu tragediju, pschi kotrejž 17 ludźi žiwjenje žłubi, njeje po dotalnych šwěcźenjach defekt maschiny sawinował, ale je to stutk žamomordarja, kotryž bě žo rosbudźił katastrofu wuwołacź, niemyšlo žebi pschi tym dozyła na žobupucźowazych. Jedyn z pucźowazych mjenuju, tak je žo někto šwěcźiło, je krótko pšched wotlětom w Newyorku pytał podarmo žiwjenje sawěcźazu sumu podwoicź. Też namaka žo w bahnu, hdźež bě lětadło spadło, revolwer, kotrehož munizija bě s pokojom pschetrjebana. Swěcźiło je žo, so žadyn z wobeju pilotow snještoženeho lětadła njeje brónje pschi žebi měł. Jara spodźiwne je też to, so pod rospadankami pilotowych žydłow žo 3 a niž 2 cźěle wucźahnychu. Wobstejі tehodła možnosć, so je jedyn s pucźowazych pschi leczenju žo do wotdźěla pilotow podał, tam na njeju s revolwera wustřelił a tak nještoże sawinował. Lětadłowe towaršstwo „American Airlines" je hnydom poruczło, so w pschichodże nima žadyn pucźowazy do wotdźěla pilotow stupicź a tuchu na žo krucze wosłamknycź. Hižo po prěnich powěsćach wo katastrofje běchu wěste wobmyslenja, so žo tu wo defekt motorow njemóże jednacź. „Southerner" kotryž nózu službu mjes Newyorkom a Los Angeles wukonjesche, běsche někotre mjenschiny do padnjenja do bahna radiowu powěsćz wotpósłał. S tuteje wukhadźesche, so je w lětadłu wschitko w porjadku. Borzy na to pak dóńdże k nještožu, pschi kotrymž 17 wožobow, mjes nimi 4 žony a 10lětny hólcźeż, zalostnu žmjerćz namakachu. S najwjetschim napjecźom zyła Amerika na dalsche wušlědki pschepytowanjow cźaka.

Wulka syma też w Newyorku.

Wjele weporow truteje symy.

Kruta syma, kotraž hižo někotre dny w srjedźnych a wjecźornych statach połnocźneje Ameriki tschěła, je žo někto hacź k Atlantiskemu brjohej pschedobyła. Wot schtwórtka też w Newyorku wulka syma knježi. W běhu někotrych hodźinow bě tu temperatura s 1 stopnja symy na 18 stopnjow Celsija spadła. Tute katastrofalne spadnjenje temperatury bě s wulkim wichorom sjednoczene, kotryž je spěschnosću 83 kilometrow po Newyorkskich dróhach zyschnowałe. Pschetrwapjaza syma je wulku nusu žobu pschinjeła, kotraž žo s tym powjetschi, so dla mjednowych stawłowanjow někdże 3000 tepjerjow a wjednikow jězdnych stołow we schelatich wuškich domach a pschedewšacźach njedźěła. To běsche też wina, so 3 wožoby w tutych domach smjerśnychu, a wjele ludźi je smjerśnjenymi stawami žo do khorownje poda. S Horjeho dźěła Newyorkskeho stata pschikhadźeja powěsće, s kotrychž wuthadźa, so je tam nowe symste njewjedro zyschnowało. Wjele wšow je zyle wot žwěta wotrěnjenych. Tyšacy automobilow a wjele želesniskich cźahow, kiž běchu po puczu, njemóża dale. Wjazy hacź 54 ludźi je w tutych kónczinach smjerśło.

Sport

PSV Kamjeniza pschećiwo Dresdensia 10 : 0 (6 : 0).
Dresdner Sportklub pschećiwo Wacker w Lipsku 3 : 0 (3 : 0).
Sportfreunde 01 pschećiwo Guts Muts 1 : 0 (0 : 0).
Fortuna Lipsk pschećiwo SC Planitz 4 : 1 (1 : 0).
BC Hartha pschećiwo VfB Lipsk 2 : 0 (1 : 0).

Pschi wcźerawschich ligowych mišchtrstwach dobuschtej žebi PSV w Kamjeniźy a Drježdžanski Sportklub wěsće žiwoje dypki, tak je prěni dale wobkhowa prěnje, druhi druhe městno. Njewocźakowane běsche dobyće Sportfreunde 01 pschećiwo Guts Muts a też BC Hartha pschećiwo VfB Lipsk. Dresdensia je žo s wcźerawschej porašku s ligi wusamkła. Ligowe muštwa žo nětkole takle sestajeja: 1. městno PSV Kamjeniza, na druhim městnje DSC Drježdžany, na 3. městnje Fortuna Lipsk, na 4. městnje Guts Muts, na 5. městnje VfB Lipsk, na 6. městnje 01 Drježdžany, na 7. městnje Wacker Lipsk, na 8. městnje BC Hartha, na 9. městnje SC Planitz a na 10. městnje Dresdensia.

Spielvereinigung pschecź. Sportk. Žitawa 13 : 2 (6 : 0).
VfB 03 pschećiwo Budyšin 6 : 2 (3 : 0).
Riesaer Sportverein pschećiwo Sportfreunde Freiberg 2 : 0 (2 : 0).
08 Biskopizy pschećiwo Sakiśej 1900 4 : 2 (1 : 1).

W Drježdžansko-Budyšnej wokrjejnej klažy njejsu napšhonnjene wušlědki na wězy niczo pscheměnike. Na wjerschku stej dale Riesaer Sportverein, kotryž žrjwój pucź k mišchtrstwu dale krocźi. Najwjetsche dobyće mějesche Dresdner Spielvereinigung nad Žitawskim Sportklust a połěwschi tak liczbu wrotow thětro žulnje, njemóże pak s tym Riesaer Sportverein hischcze dozpěcź. Wěste dobyće mějesche VfB 03 nad Budišin 6 : 2 a dobychu žebi tak 5. městno. W zhlym prěnim połczasu **bechu w pschewahy** a mějachu hižo w połczasu wulku pschewahu. Hdyž bě Ritschel na 4 : 0 powjetschił, mózesche Rjelka žo pschedobycź a sa Budyšchin wrota stčelicź. Ritschel na to s dalschimi wróćkami VfB powšuži, tola tej Budišsa s pomozu Wjeńki slaw na 5 : 2 pscheměni. Krótko pšched kónzom Ritschel tež 3. wrota po pschestawzy tšěi. VfB mějachu wcźera dobry dźeń a běchu žebi dobycźe jaštu'ili. Bartell sadnje muštwo běchu na wyschinje. Pola Budyšinskich nadběchowarjo dobri, tola njemóžachu pschi dobrym mjes hoscźi niczo dozpěcź. Budyšsy schkitarjo tón raz

Radio

Wutoru, 28. januara žo žłyschi:

Königswusterhausen: Nimo snateho wschědneho programma: 6,30 wjeselý ranschi konzert. 11,30 ptači pokiwy sa domjace rěsanje. 11,40 sa bura. 18,20 poł. ski pschehlad nowin. 20,10 rejwaństa hudźba.

Lipsk: Nimo snateho wschědneho programma: 6 wjeselý ranschi konzert. 7,30 sa bura. 8,20 sa hejd 11,45 sa bura. 20,10 rejwańska hudźba.

Hischcze ważne s dnjoweho programma: Hamburg 20,10 Sansšouci. Mnichow: 21,10 Richarda Straw wy konzert. Stuttgart: 20,10 Beethowenowy wjec

Budyske stawniske powěsće

Ssobotu 25. januara 1936.

Narodźił je žo: 21. 1. Pawokej Němzej, ja karjej, žyn.

Wumrěł je: 24. 1. Diego Arnoscht Waltar Ber schuleř wyschšscheje schule, 12 lět.

Swěrowali žu žo: 25. 1. Korla Jiedrich G ther Vogel, pschekupz a Charlotta Dora Gudźij, p niza rěčnych hodźin, wobaj w Budyschinje. — Ger Arnoscht Neumann, twarśki šamkař a Hilža Jo Handrikez, schatowa schwalcźa, w tu khwilu tozkeła, wobaj w Budyschinje. — Arnoscht Robert Lischka, t dźěłaczer a Marta Betty Hana swud. Wendźichowa n Zielkej, wobaj w Budyschinje. — Jan Jurij Lodni, l rař a Dora Hilža Herdenej, frišeja, wobaj w Budyšin

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Straßensperrungen.

Auf Grund von § 34 der Reichsstraßenverkeh ordnung vom 28. Mai 1934 in Verbindung mit Ausführungsanweisung unter C zum § 34 werden Wege Horka—Gränze und Horka—Räckelwitz, bei von der Landstraße II. Ordnung Horka—Neudörfel zur Landstraße I. Ordnung Bischofswerda—Crostwitz Königswartha für Kraftfahrzeuge aller Art gesperrt.

Auf Grund von § 34 der Reichsstraßenverkehr ordnung vom 28. 5. 1934 in Verbindung mit der A führungsanweisung unter C zum § 34 wird der K Kleinhänchen—Schwenierden (Bezirk Kamenz) Wege Tschaschwitz—Cannewitz bis zum Ortsein Schweinerden für Kraftfahrzeuge aller Art, ausgen men Krafträder, gesperrt.

Amtshauptmannschaft Ka

Der Bürgermeister zu **Malschwitz** hat um Geneh gung zur Einführung der Tage- und Hausnumerier abwässer aus den Wohnhäusern auf den Flurstücken 53a, 53b, 54, 55, 56a, 56b, 57, 58, 59, 60a, 61b und der Flur Malschwitz, sowie von Straßentagewässern, eine Schleuse, welche auf den Flurstücken Nr. 669 und in den Gemeindegraben (Zweigraben der kleinen Spr mündet, nachgesucht.

Dieser Antrag wird nach § 33 des Wassergesetzes der Aufforderung bekannt gemacht, etwaige Einwend gen gegen die begehrte Wasserbenutzung binnen 2 Wo vom Tage des Erscheinens dieser Bekanntmachung hi mir, wo auch die Pläne zur Einsicht ausliegen, anz bringen.

Beteiligte, die sich in dieser Frist nicht melden, v lieren das Recht zum Widerspruche gegen die von der B hörde vorzunehmende Regelung.

Bautzen, 24. Januar 1936. **Der Amtshauptmann.**

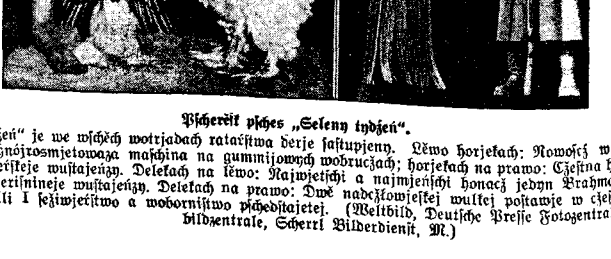

Pschereš pshes „Seleny tydzeń".

„Seleny tydzeń" je we wschěch wotrjadach ratarstwa derje sastupjeny. Lěwo horjekach: Nowošcź w ratarskeje hoitwjerstwje wustajeńy. Delekach na lěwo: Najwjetschi a najmjenschi honacź jedyn Brahma-a Kochinina pjerišnineje wustajeńy. Delekach na prawo: Dwě nadźiwłowjeskej wulkej postawje w cźesnej noscźi w halli I žeźiwjerstwo a wobornistwo pschedstajetej. (Weltbild, Deutsche Presse Fotozentrale, Scherl Bilderdienst, M.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 23 | Budyšin — Wutoru 28. januara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Wjednikowe rozrěčowanje z francowskej nowinarku

Wjednik a němski kanzler je tele dny zastupjerku franzowskich nowin „Paris Soir", madamu Titaynus k wobšernišemu rozrěčowanju pśijał, wo kotrejž běšche wona jeho prosyła. W rozrěčowanju je wón wjednik wo zasadnych praščenjach europskeje politiki wuprajił. Se swójimi wuprajenjemi wón na zyły franzowski lud měri.

Jako wumělenje za měr, za kotrehož zakhowanjom tódły Němcy horjo žedźi, wojnamjenjeńe wjednik jenak zwjazne wobkhadźenje se wšitkimi europskimi statami, kiž wjednik jako zwójbu ludow wobkładuje. S tuteho stejišća ma wjednik rozsudne kolonialneho praščenja tehonunja za lohke.

Na jenotlive praščenja, kiž pśiśimamknjene Awstriśkeje abo stejišćeho žony w nowej Němskej nastupaju, je wjednik po zwójim wěsnym a wotewrjenym waščnju wotmołwił. We rozprawje franzowskeje nowinarki wo jeje rozrěčowanju z wjednikom je němska powěsćenja nadrobnośće z Parisa wosjewiła.

Nowinarka najprjedy wo zwójim zaćišćeju wo wjedniku rozprawja a pišo, so je hnydom z jeho prěnich słowow zwěsćała, **so wón zyle sjawnje k franzowskemu ludej rěći.** Gdyž běšche wona wjednikej prajiła, so je Franzowja niźeho bóle njeboji hač wójny, a so chce tohodla rad z jeho exta zwěsćeć, so Němska zwóju swónkownu politiku na pazifistiski zakład stokuje, wón wotmołwi, so ma słowo „pazifismus" w Franzowskej hinašći wusnam hač pola nas. Němska njemóže pazifismus pśipóznać, z kotrymž su swójich prawow žiwjenja wobawa.

Za nas móže so pazifismus jenož do skutka stajić, gdyž so na powšitkowny cźłowjeski zakład natwarja. Wo swójich źiźedowazych zwowach wjednik rozjašni, **so cźłowjeska logika pśicerjiwo wójnje rěcźi;** a wón so prašcha, kotry europski statnik by mógł dźensa z wójnu kraj dobyć. Europski měr móže pak jenicźki z runowahi wobstać, potajkim z prawdoscu.

Nowinarka spomni na němsku wobydleńsku politiku, kotraž po jeje ménjenju k wójnje wjedźe. Wjednik jej na to wotmołwi, so žur na šwjece ludy z talentami a z mjenje talentami. Swjetscha maju talentowane ludy mało měšna k swójemu žiwjenju a jim wulka, husto njewutrjebana měrnosć napśeśiwo steji. Europske staty kłuśeja do prěnjeje družiny. Pśichi tutej składnosći wjednik na nuznosć kolonijow za Němsku dopomni.

Na to so nowinarka wo pśiśimamknjenje Awstriśkeje k Němskej wopraša. Wjednik jej wotmołwi, so so tuto scherjenje we Winje z pśicźinow smutkowneje politiki trjeba. **Praśchenje pśiśimamknjenja w Berlinje njeje akutne.**

Stóńcźne so nowinarka hišće za rólu žony w Němskej wopraša a hač žu wone jenož k tomu, so bychu dźěći porodźałe. Wjednik so ju źiwjenjizy wopraša, śi̇hto je to prajił. Na jeje wotmołwu, so to z nowin wě, wjednik rjekny, so žonam to žane prawo dawa kaž muzam. Wona je muzowa towaršicha za žiwjenje. Žona, kotraž so njezwuda, pak ma prawo na dźěło, z kotrymž móže so sejiwicź.

Gdyž běšche wjednik swoje wjesele nad žiwlnym wopyćom Franzozowsow pśichi olympiskich hrach wuprajił, so rozrěčowanje stónczi, kiž běšche 50 minutow trało.

Pólski dar za Abesynsku

Pólski cźerwjeny kśiž je abeźynskemu cźerwjenemu kśiżej 5000 kalikowych wobwijaskow, 10 kilogrammow joda a druhu lěkarsku potrjebu pśeposłał. Hódnośćej darjenych wězow wuczinja 10 000 złotych. Pozyłka je so z Gdynje z łódźu do pśichistawa Djibutija w franzowskej Somalilskej pósłała.

Abesynska italskemu knježerstwu wótmołwiła

Italske knježerstwo běšche 17. januara Swjatej ludowi telegramm pósłało. Wón nimo wono zdźeli, so žu w Eritreiskej a Tigreskej 1358 dum-dumskich kulkow nasćěrali. Pśicźiwo tutemu telegrammej je abeźynske knježerstwo wotpokazowaze zdźělenje wosjewiło.

Abeźynske knježerstwo wobkrucźa, so žu so dum-dumske kulki, kiž su so w Eritreiskej nasćěrale, z italskimi łódźemi do rańšeje Afriki pśiwjezłe. Wono so na hamtske zapśimy zarjadnistwa Suezskeho kanala powołuje a wudawa, so su so tute kulki w cźasu wot 25. junija hač do 25. decembra pśes kanal pśewjezłe. Abeźynjenjo licźbu pśiwjezjenych dum-dumskich wutśełow na 400 000 wobliczeja.

*

W Addisu Abebje je so njedźelu wulka zhromadźizna wótcźinskich sjednoczenstwow Abeźynskeje wotmeła. Něhdźe 5000 wołobow so na zhromadźiznje wobdźeli. Shromadźizna je wobsamknła, hišće wjacy dobrowólnikow za wójsko wabiś, pjenjezny sbérku k zdrašćenju nowych dobrowólnikowych pśichewjesćow, nowu organizaciju k sastaranju frontskich wojakow z zhrobu wutworiś.

Italske wojerske transporty.

W minjenym tydźenju je 13 italskich łódźow wojerskich transportow pśes Suezski kanal do rańšeje Afriki jěło. Tute łódźe wjesechu 17 341 wojakow a 19 000 tunow potrjeby wšicheje druhiny. W tym samym tydźenju bě 9 transportiskich łódźow z 980 wojakami a 420 zwěrjatami wołobami po puću do Italskeje.

Italska rozprawja wo nowym wulkim dobyću

W 107. italskej hamtskej wójnskej rozprawje wo źledowaze wosjewja: Na somalilskej froncje je wo italska motorizowana kolonna 23. januara na wobhonjenje k městu Waderej podała. Tuto město je něhdźe 70 kilometrow k dołheju wjeczorej wot Neghillia zdalene a leži na mjesonaj krajinow Gala Borany a Sidama.

Njepśicźeśel je po krótkim pśicźiwjenju zoslał. Pśedy pak běšche swoje munizijowe składy rozbuchnył. Italcźenjo su wjele Abeźynjanow zajeli. Tež składy zrobły a wójnskeje potrjeby jim do rukow padźechu.

Kolonna cźornokošclakow z dróhowymi panzerowanymi wojami je pśichi rěcy Dana Parma postupiła. General Agostini nad kolonnu roskazuje. Kolonna abeźynskich wojakow, kiž pod roskazom grichiskeho offiźéra śiśachu, wroścy cźišnje. 26. januara je tuta italska kolonna Malku Murri, 210 kilometrow wot Dola zdalenu, wobsadźiła.

Pśichi wojowanjach z tutej kolonnu su Abeźynjenjo 1467 morwych zhubili, kiž su Italcźenjo naliczili. W bitwje pśichi Ganalu Doriu a posdźišcu pśich pśeseśeźkanju je njepśicźeśel po nchišćich wobliczenjach 10 000 morwych zhubił.

Italske schkodowanja na offiźerach a wojakach su znadne. Domorodni wojazy zhubichu někotre sta morwych, zranjenych a zhubjenych. Italcźenjo dobychu wjele bronjow, wulke zdadła wowzow a howjadow, wschelaku potrjebu, mjes nimi tež radiowu staziju, kotraž dalóko sćeje. Tež cźełe rjerzasy a żelesa za njewólnikow su do namakale.

Wołobinske waczoki belgiskeho offiźéra a wojerskeho poradźerja wjercha Desty w bitwje pola Ganala Doria Italcźanam do rukow padże. Abeźynjenjo su khěrno dum-dumske kulki wuźiwili, kaž to lěkarske pśepytowanja dopokazuja.

W Tembienskej so krajina wucźiśćuje a do porjadka staja. Pśichi rězy Setitu su wobrónjene abeźynske wotdźělenja spytale, so italskim srazam pola Abenania bliźiś. Tute pak jich wotrasnychu. Létadła po zyłkej froncje pilnje dźěłachu.

Graziani nowy nadběh přihotuje

Jendźelske nowiny pišaju, so je so roskazował italskeho wójska na polodnischej froncje general Graziani na nowy wulki nadběh přichistował. Nowa offensiwa dyrbi z města Neghellia wukhadźeć. Wójsko ma přichi starej karawanskej dróży na abeźynske hłowne město Addis Abebu postupować.

W Neghellin su so wšitke wotdźělenja tankow zhromadźiłe, kiž mózachu so za nowy nadběh wuzwobodźiś. Teworunja je so 12 eskadrow bombowych létadłow do Neghellia położiło. Jendźelcźenjo wocźakuja, so Graziani hišće pśeded nowym beschcźowym cźakom spyta, so je swójim wójskom Addisej Abebje bliźiś.

Jendźelcźenjo pak tež pišaju, so žo Abeźynjenjo tehorunja pśichitowja. Woni dźedźa nowemu postupowanju Grozianowych wojakow z wulkim pśeciwom sadźěwaś. Abeźynskich wojakow, kiž maju so italskemu wójsku pśeciwiś, sajšo wjetši Desta nawjeduje. Jeho wójsko je so na 50 000 muži sežylnilo a je so k dołheju wjeczorej w Neghellia do pśiśerowow sarhło.

Wjetši Desta je swójich wojakow wołebje na horach saměcźiśi. To budźe wojowanje za Italcźanow jara cźežke. Graziani je se swójim wójskom pśešnje postupował; tohodla su so swójich do zady trochu rozcźahnyli. Abeźynjenjo so nadźijeja, so móża italskemu wójsku do khribjeta padnyś a tak na polodnischej froncje drobne wojowarja sapadnyś, z kotrymiž su měli na polnóznej froncje tak dobry wuspěch.

600 000 ludźi nimo morweho jendźelskeho krala čahnyło

Njedźelu wot ranja 8 hodźin hač do 3/4 hodźin pódźelu rano běšche 306 685 jendźelskich muzow, žonow a dźěći nimo katafalka we Westminsterskej halli w Londonje, hdźež kral Jurij na marach śiješe, nimo cźahnyło a kralej pożłednju cześć wopokałko. Wot pjatka ranja hač do póndźele ranja je śahła 600 000 ludźi nimo kralowych marow schło. Pśichi žyłnej cźišcźeńcy dyrbjachu ludźo schěsć hač žydom hodźin cźakaś, pśedy hač běšche rjad na nich.

Licźba wěnzow, kiž so z zyleje Jendźelskeje do Windsorskeho hrodu scźele, hižo zwobotu wjeczor nimale 20 000 wuczinjeńe. We wschěch němskich zerkwjach w Londonje su so njedźelu zarowarańske Boże śłužby wotměte.

Jendźelski statny pohrjeb w němskim radiu

Němski radio dźenja 28. januara z Londona wuwześi zarowaćelskich zwjazkownoscow pśichi pohrowanju krala Jurja V. pśewjeźeje. Němski scźelak je hižo 10,40 hodźin wo pśichwjesenju semrjetkeho krala z Westminsterskeje halle do Windsora rozprawjał. Popołdnju 2,15 hodźin wón Bożu śłužbu z kapały zwj. Jurja we Windsoru pśewjeźeje. Ninro teho němski scźelak wjeczor 3/4 hodź. powšitkownu rozpravu wo zwjazkownoscach pśichi kralowym pohrowanju poda.

Kommunistiska propaganda w španiskim wójsku

Kaž so z Madrida powěź, kommunistioju wot pośłednich dnjow žylnje w schpanišim wójsku za zwójou sirom dźěłaju. Mjes wojakow nowiny „Cźerwjeny wojak" rozdźělachu. W tutych nowinach k spjećerjam a tworjenju kommunistiskich bórkow namołwjeja. Też někotrych offiźerow woni mjenuja a jich cześcź pśichinaju.

Prawizyne nowiny wójnskeho ministra namołwjeja, so by pśicźeciwo kommunistiskej propagandźe we wójsku zakrocźił.

Wunošk wólbow w Grichiskej

Wólby do grichiskeho žejma žu žo saúdženu njedźelu pschi rjanym cžopłym wjedrje a w dobrym porjedže wotmeke. Lud je ko po zylym kraju šulnje pschi wólbach wobdźelił. 1668 kandidatow wojowalsche two 300 městnow w žejmje. Na wólbach žo nebdže 15 wschelakich politiskich stron wobdźelesche.

Grichiske šnutskowne ministerstwo je hamtski wólbny wunoschk wozjewilo. Wón pak hischcze wunoschk na kupje Korfu njewozjewischa. Venizelowi pschiwižowarjo žu 126 mandatow dóstali. Stronj, kiž njejžu venizelistiske, dóstachu 127 mandatow. Kommunistojo ſ 13 sapóžlanzami, sastupjerjo ratarskeho stawa ſ 2 sapóžlanzomaj do nowehó grichiskeho žejma zacjahnu.

Venizelos namjetuje, so by žo kněžerstwo ſ někotrych stronow wutworiło.

Kommunistiska propaganda w Indiskej

Indiske wyschnoscje maju ſ dźiwkawoscju kommunistow wulke wobsežnosce. Wobsežje we wjetschich městach kommunistojo sa žwoju stronu dźiwaju. Hakle tele dny je Bombayska policija shonita, so kommunistojo w tutym městce ſ wulkej propagandu dźiwaju. Policija je też někotre twarjenja pschepytała. Hódźej žrchi mnyšlesche, so žo kommunistojo chowaju. Wona je schtyri wozoby sajała.

Wotpjet morwi a zranjeni w Damaskonje

W syriskim městce Damaskonje je na tónzu saúdženeho tydženja k nowym cježkim pschipadam dóschło. Někotre wozoby so morichu a tójschto ludźi žo srani. Srażenja běchu wobežbje žytne, jako Arabajo po pjatkownej modlitwje w Omadjadenskej mošcheji (zyrkwi) demonstraziju wotměchu. Stónczinje dyrbjachu wojazy demonstrantow rozehnać. Woni wjele demonstrantow sajachu.

Pschi druhej demonstraziji wojazy ſ tankami na demonstrantow jědžechu. Mjes demonstrantami běsche wjele žonow, kiž ſ kamjenjemi do panzerowanych wosow mjetachu. **Mjes pschescjanami a muhamedanami dóschło k sahoritym sbratschenjam.** Wschitzy wolachu: „Mjech je žiwa muhamedanska a pschescjanska pschesežnosć!“

Strajk w Damaskonje je tydžeń dołho trał. Někotre popuschczuje. Pónđźelu běchu někotre klamy sajo wotewrjene. W městce 2000 tankaskich, marokkowskich a senegalskich wojakow pschebywa a w patrouillach po městce cjahu.

Politizy wjednizy žu franzowskemu komunizarej protestowanske pišmo pschepodali. Wě nim žo woni pschecziwo kněžerstwupowemu sadźerženju hóricha a žadaju, so by žo wustawa léta 1928 wobnowiła. Kommisar kóžde jednanje wotpokasuje, pschi kotrymž by žo na njeho tłóczało. Kaž žo ſ Jerusalema powě, ho wocžakuje, so ministerski presjdent žwoje sastojnstwo złoži.

Krótke politiske powěsće

Němskemu finanznemu ministrej žo 8. dźěcžo narodźiło.

Knjeni hrabinka Schwerin ſ Krosigk, mandželska němskeho finanzneho ministra, je žobotu 25. januara dźowcžiczku porodźila. Němski finazny minister je někto nan 4 žnjowo a 4 dźowkowo.

Prazjski němski wupósłanz pola wjednika.

Adolf Hitler je dotalneho němskeho wupósłanza we Athenje dr. Eisenlohra pschijak. Dr. Eisenlohr je žo sa noweho němskeho wupósłanza w Prazy pomjenował. Wupósłanz je žo pola wjednika na žwoje nowe sastojnstwo samokwik.

Žani cjekanzy ſ potodnischeje Tyrolskeje w Němskej.

Napschecžo powěscžam w awstriskich nowinach, so cjekanzy ſ potodnischeje Tyrolskeje w Němskej pschebywaju, žo swěcžeja, so žu wschitke tute powěscje jenož sle wólne wumyšlenja ſ jara pschewidnemi samerej.

Žarowanske khorhoje w Němskej na dnju pokhowanja jendźelskeho krala.

Na dnju pohrjeba jendźelskeho krala Jurja V. dźenża wutworu žu žo na twarjenjach prefidialneje kenzlije, němskostatneje kenzlije, němskeho žejma, wschitkich němskich ministerstwow a słužbnych městnoscjow wojeńskeje mozy žarowanske khorhoje wupowěsče.

Mandžusko-japanzy wojazy Kalgan wobsadźili.

Kaž žo ſ Kalgana powě, žu žo mandžusko-japanzy wojazy města smozowali. Chinešte wyschnoscje žu město wopuschczile.

Morderski nadpad pschi japanskim kežerskim dworje.

Policija w Tokiu je pjeć wožobow sajała, dokelž su nadpad na žiwjenje wyšokich dworskich sastojnikow skuczile. Pschiczina nadpada je była, so žu žo potrjecheni dworzy sastojnizy po nětnjenju spischižahanzow pschemako sa kežorsku myšl sastajili a žu statej njepschecželskim organam pokčkowali.

Cyrkwinske powěsće

⊙ **Budyšchinа.** Na pschedwjeczoru 30. januara, žrjedu 29. januara wjeczor we 8 hodźinach w Pětrowskej zyrkwi dźakne a próstne kemschenje sa sjednocenje němskeho ludu, kiž je žo w nazionalsozialismje stało. Farař lic. Ludwig prédnje (zyrkwinska hudźba). — Pschihotowanje sa dźěžiskemschenje fararja Grože schtwórtk wjeczor we 8 hodź. na Hrodowskej haży 6 w u p a d n j e ! — Dopórdka žo wosjewja: Na wožadny žwójony wjeczor pschichodnu póndźelu wjeczor we 8 hodź. w Kehelerni pschi skladnosći 50lětkeho wobstaca nascheje wožadneje diakonije žo wožebje pokazuje a prošy žo wo bohaty wopyt.

⊙ **Barta.** Schtwórtk wjeczor w 7 hodź. němske kemschenje.

⊙ **Budyšchinka.** Sórjedu wjeczor ½7 hodź. žerbske dźakne a próstne kemschenje.

⊙ **Hodźija.** Sórjedu wjeczor w 7 hodź. dźakna Boża słužba. Wschitzy wožadni a wschitke wotdźelenja nazionalsozialistiskeje strony žu pschepruscheni.

⊙ **Kuczina.** Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. němska Boża słužba.

⊙ **Klukscha.** Schtwórtk wjeczor ½8 hodź. němske dźakne a dobroprošne kemschenje k wožwjeczenju narodneho posdźěhnjenja.

⊙ **Kotej.** Sórjedu pop. w 3 hodź. próstne a dźakne kemschenje psched dnjom 30. januara ſ pschileżnoscju dozpětcheho sjednocenja němskeho ludu w nazionalsozialismje (wožadny farař).

⊙ **Njeswačidła.** Schtwórtk wjeczor ½8 hodź. kemschenje.

⊙ **Rohacžij.** Schtwórtk dop. ½10 hodź. němska na a modlerska Boża słužba.

⊙ **Porschij.** Sórjedu wjeczor we 8 hodź. němske a próstne kemschenje (farski vikar Wirt).

⊙ **Wóspork.** Sórjedu wjeczor w 6 hodź. dźa próstne kemschenje sa sjednocenje němskeho ludu, žo w nazionalsozialismje dozpělo (wožadny farař).

Ze Serbow

W Budyschinje, 28. januara 193

Naše hrono za tutoń Boži dźeń

Před n'epředela dobrotu
Bj..é na bóle so na kedžbu. H. Zejlek.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor we 7 hodź. baromet 732, hygrometer plus 3, najwyschscha dnjowa tempe tura 6 stop. cžopłoty. Dźenża rano we 8 hodź. barome 736, hygrometer plus 2, najnischa temperatura w n 3 stop. cžopłoty. — Po krótkim wuwjedrjenju mamy h khwilu pomrócženeho a deschczowateho wjedra wocžaka

⊙ Jendźelskeje žu mjana ſ wětrom bliži. Wona d k dołhemu ranju cžehnje a se žwojimi deschczowymi r cjelemi też nasche strony pschecžehnje. Toka bórzy s pschecželnische a měrnische wjedro sastupi. Wětry žo pod scho k wjeczoru wobrocża a budże trochu khłódnische. naš žnému jenož ſ khwilemi deschczowanje wocžakac Jutrje žrjedu žtónczko 7,43 hodź. skhadża a žo 4,44 khowa. Měsačk skhadża dopołdnja 9,27 hodź. a žo n nozy khowa.

— **Wuhlady na wjedro sa jutrischu žrjedu: P stajne, deschczowate a wětrozte wjedro.**

*

— **Natarske a zahrodnische pruhowanja.** Kaž w dawschich létach budža też létša w měrzu sajo pruhow sa wuczobnikow natarskeho rjemjeslnistwa. Pschisłe nja maja žo najposdźischo do 1. februara na krajne wjedniſtwo do Drježdżan (Dresden-N. Sidonienstraße sapodacz. Pschisłjenja sa pruhowanje zahrodnis mischtrstwa maja žo najposdźischo do 31. měrza na burstwo sapodacz. Tuto pruhowanje je ſ wumjenjenjo prawo, zahrodnischich wuczobnikow wukubłacz.

Nowy franzowski swonkowny minister.

Léwjazowy žobustaw republikanskeje strony Flandin je w Sarrautowym ministerstwu swonkowne ministerstwo pschewsał. (Graphische Werkstätten, M.)

Podpresident statneje radijoweje komory.
Wjednik statneho radia Eugen Hadamowsky.
(Graphische Werkstätten.)

Jan — dobyćeŕ

Ze Sieńkiewicza přełožił J. Winger.

(Pokračowanje.)

— A spomjatkowaše sebi, hólcy, hdyž sym tehdom Francowzow spral: što Steinmetz praješe?

— Přěco bychmy njeměli na to spominać!

— To su hary hnali z tymi Francowcami, šerili, a to je khipry narod, was?

Woni solatwju jědža kaž zajacy, to też to nóžkuja kaž zajacy.

A piwa to ći njepija, jenož swoje wino.

— Haj — woprawdże.

— Hdyž smy někajku wjes podpaleli, to bychu woni rucy stykowali a hnydom skiwlili: pitić! pitić! (smilnosć). To drje ma rěkać, zo přepiće dadža, hdyž jeno jich na pokoj wostajimy. Ale njejsmy na to dźiwali.

— Zamóžeš-li to zrozumić, štož woni šwadronja? wopraša so młody čeladnik.

— Ty njerozumiš, přetož sy hłupy, a ja pak rozumju. Donne dipę — (daj khlěba) rozumiš?

— Što to zaso bledźiće? — A sće Pariz widźeli?

Tam běchu ći bitwički jena za druhej. Ale w kóždej smy jich pobili. Woni nimaja dobreho komanda.

Tak też ludźo powědachu. Płót, powědaju, je też pola nich dobry, ale koliki su špatne. A wyšcy špatni, a generalojo špatni, a z našeje strony dobri.

Matej Kerk, stary rozumny hospodaŕ z Pognębina, poča z hłowu kiwać.

Haj, Němcy wuhrachu strašnu bitwu, wuhrachu, a my jim dopomhachmy; ale što z teho změjemy, Bóh jenički wě.

Jan wuwali na njeho woči.

W Pognębinje bě stary Kerk tak nahladny muž, zo cyła wjes po jeho hłowje mysleše, a přezwažnosć běše, jemu napřećo rěčeć, ale Jan bě nětko dobyćeŕ a sam ważna wosoba.

A tola woni na njeho ze spodźiwanjom, haž z wěstym rozhorjenjom spohladnychu.

— Što budźeš so ty z Matejom zadźerać? Ty by był?“

— Dźiće mi z wašim Matejom! Ja sym nic z tajkimi rěčał, rozumiće! Hólcy! Hać njejsym ze Steinmetzom rěčał? was? A hdyž Matej lži, njech lži. Nětko budźe nam lěpje.

Matej hladaše khwilu na dobyćerja.

— Ach, ty sy hłupy! — rjekny.

Jan smykny z pjasću wo blido, hać wše karanečki a pólki poskočichu.

— Still der Kerl da! Heu, Stroh!

Změrom, njebječ! Prašej so, hłupako, knjeza! —

— A je snadź knjez we wójnje był? — A ja běch. Njewěšće hólcy. Nětko sebi nas póčnu ważić. Što je batalju wuhrał? My smy wuhrali. Ja wuhrach. Nětko dadža, wo čož ći poprošu. Hdy bych chcył Knježeŕstwo derje wě, što je najlěpje Francowzow prał. A naše polki běchu najlěpše. Tak pisachu w rozkazach. Nětko su Polacy přědku — rozumiće!

Keŕk machny z ruku, stany a dźěše. Jan wuhra też na politiskim polu. Młodźi, kotřiž z nim wostachu, hladachu nětko na njeho kaž na tuće. Wón dźeše:

A čohož bych njechał. to mi dadža. Haj, hdy bych ja njebył! Stary Keŕk je blazń: rozumi Knježeŕstwo kaza biće! Što so mje dótknje? N I hdže teŕ to!

Tu pokaza z nowa na křiżiki a pjenježki.

— A za koho sym Francowzow prał? Hać s Němcow, što? Ja sym nětko khmańši dyžli N přetož žadyn Němc toho telko nima. Piwa d Ze Steinmetzom a z Podbielskim sym rěčał. dajće!

Pomalu so počinješe na žlokanje. Jan poča wać:

„Trink, trink, trink!
Wenn in meiner Tasche
Noch ein Thaler klingt . . .

Na dobo wudoby z kapsy horšć pjenježk

— Bjeŕće sebi! ja sym nětko z knjezom Njechaće?

O, nic tajkich pjenjez smy sebi w Franco nabrali, jeno zo nam to přeńdże. Mało njejsm podpalili, ludźi zabili . . . Bóh wě někotrehó frankitrerow . . .

Pjeni so nahle přemjenjuja. Njenadźicy Jan pjenjezy na blidže hromadźe a poča sty wołać:

— Božo! budź mojej hrěšnej duši milos Potom so zaprě z wobmaj łokćomaj wo hłowu wza do horšći a mjelčeše.

— Što ći je? — wopraša so něchtó z pjaty — Što sym ja na tym wina? — zamórča Sami su sebi zalězli! Wězo bě mi jeju žel, běštaj krajanaj wobaj. Božo, budź mi Jedyn bě kaž ta čeŕwjena jutrnička. Nazajtr błědy kaž sćěna. A potom ći jeju hišće žiwej pachu! — . . . Paleńca! (Skónčenje sćěh

Rudźowanje łěpšinskich wupokazow skutka symkeje pomocy 1935/36 na dnju nawróta nazionalsozialistiskeje revoluzije.

Městne wjednistwo w Budyšinje.

Potrjebnym ludowym towaršam, kiž žu šo do skutka symkeje pomocy pychjeli, šo hódnoscžowe a wuhlowe łěpšinske wupokazy

schwórtk, 30. januara 1936 wot 9 do 1 hodźiny

w tychle wudawarniach wudawaju:

za Budyšu južedźnju městnu skupinu na Hrodowskej hasy 10 (pódła žeľmownje),

za Budyšu pódnóžnu městnu skupinu w pizaźni NS-ludowego spomóžerstwa na Hornčerjowej hasy 19,

za Budyšu rańšnu městnu skupinu w hoscženzu „Lusatia" na Lubijskej dróży 26, nutsthód na Paulišej dróży,

za Budyšu wječornu městnu skupinu w hoscženzu „Kelchkrjej" (Schwan) na Jidowje na Hkownej dróży.

za Budyšku wotdźělšnu městnu skupinu w hoscženzu „Pizowšiskeje fahrody" na Nowosalskej dróży 4.

Pšchi wotewjazu maju šo kaž pšeco trěbne wupokazy dotkedom, za wjesoł-ćerjow kontrolna kharta a wobne nóžedrjelnjaki. Nemaju natrěbni, kotliž łěpšinske wupokazy, kiž žu za nich pšchihotowane, 30. januara 1936 njezwelwotnu, njemóža šebi wosobiske wudaće žadać. S tuteje pšicžiny šo hišcže ras proša, šo bychu šo na łóždy nad postajenych wudawańskich czasow dźeli.

Ekutk symkeje womocy němskeho luda 1935/36.

Budyske městne wjednistwo.

*

— **Powjetšenje wodowoje płaczišny.** Hižo w pośedźenju gmejnskeje rady 13. dezembra 1935 běšche šo jako nužne swěsčiło, so ma šo nowa pšchiprawa k wudowanju wody natwarić, dokelž dla šuchoty saůdźenych lět a pšchi pichtběrazym pšchetrjebanju wody nětčišče naprawy wjazy njedośahaju a je sa sastaranje města i wodu wulki strach. Prajiło šo tež běšche, so pšchi finanzowanju pšchedewšaca bjes powjetšenych wodowoje płaczišny njepóńdže. K rosćudej wyšchšcheho měšchczanosty pak njedóńdže, dokelž měšeše šo wšchitko spytaco, šchtoł njeby wotedźerjow wody počjeśiło. Tola je šo wupokałało, so šo zyle nužna naprawa bjes powjetšenja wodoweje płaczišny njehodźi pšchewjesć. Tehodła je šo wyšchši měšchczanoša dyrbjał rosćudźić, kał i hamtšeho wośewjenja wukhadźa, wodowu płaczišnu wot 1. šchtwórčałeta 1936 na 25 pjenjeźkow za kubikmeter powjetšiłčá. Sšakby trošchť je, so Budyšchin i tuzej wodowej płaczišnu pšchezo hišcže po pšcherěškom śeji, kaž je šłědowazeho šapiša widźimy: Altenburg 90 pj., Rethenbach we Vogtl. 60 pj., Eišenach 50 pj., Weimar 50 pj., Gera 50 pj., Glauchau 38 pj., Jena 35 pj., Mittweida 35 pj., Roßwein 35 pj., Radeberg 34 pj., Kamjenica 30 pj. a 3 proz. měrowego podruźniskeho pjenjesa, Wróśtšaw 30 pj., Freiberg 29 pj., Herrnhut 29 pj., Riesa 28 pj., Drježdźany 28 pj., Zwikow 27 pj., Bayreuth 27 hacž 25 pj., Lipšk 27—21 pj., Aue 25 pj., Bogoleńaw (Bunzlau) 25 pj., Khodźebus 25 pj., Lětnica 25 pj., Mirchno 25 (nětkole 28) pj., Werdau 25 pj., Plawno 24 pj., Wurzen 22 pj., Bitkopizn 21 pj., Shorjelz 18 pj., Žitawa 17 pj. (bles płunańje).

— **Khroble proscheć.** Polizija możeše djensa tu bydlazeho 25lětneho dostawarja podpjery wuśišchiš, kiž na khroble waschnje w połdnich wjeczornych hodźinach po měješe khodźo proscheše a ludźom wudawaše. Jo hišcže ninu pjenjes sa nózły. Wón je husto do žydlerišich domow šałupił, ani so by šo prjedy samowolił. Khrobłu pachot ludźi njeśmérnje naśtrója. Wón je tež hižo w dźěławni pschebywał.

— **Pjany proscheć po šajal.** Polizija je wežera muža šajała, kiž tu na pneźowanju pjany po proschenju khodźeše.

Schto je wobšedźeł? Na tudomnej pósce je šo słowěrowaniši pjerschčeń — 585 kotkowany — namakał.

S **Hodźija.** Komu šłuschła lampa? Pola šrażmišchtra w Hodźiju je šo ruczna lampa ł dołhim powodom, zyle nowa wotedała, kaikuž ju łóždy cźežiły wós trjeba. Lampa je šo w Njesdaschczach namakała. Móže wón tež być, so je ju paduch nětdźe tradnył a potom prezj cźežnył. Bliźše shonicze pola strażmišchtra we Hodźiju.

S **Hodźija.** Hižo 17. oktobra 1932 je šo Jan Pawoł Schlenker, rodź. 9. februara 1893 w Praskowje pola Hodźija, hdźež tež hacž do pośledźa bydlešče, šhubił. Dotal šo njeje poradźiło, šwěsčić, hdźe je wostał. Schtóž może nješchto wo šhubjenym dźěličej, njech to pola strażmišchtra w Hodźiju cźini.

S **Radworja.** (Ptaczi twaž.) **Towaršstwje knjeżnow a młodźenjow** žehi njedźelu 26. januara pola Kralez ptaczi twaž wuhotowaschtej. Hižo 1/8 hodźin mózeše twaženy nan nahladnu liczbu kwažarjow witacź a pschešeše wschém nětkotre wjesołe hodźinki. Bórzy wschém twaženym **walchniczkam holdowachmy:** jedźachmy, pijachmy, śpiewachmy a pišachmy, jenož rejš žo tón ras wosztawa. Njewědźachmy njenujzy ł wěstoscu, hacž mózeše ječej hawron a hroka tež rejtowaš. — Jyle nienadźijte cźisłobe małych cźornuchow pschicźahny a mějesche jara **wjesołu rozmołwu.** Mózny pichtikelk tute pschedstajenje **wutowaschte.** Tak rjec hłowny dźeł wjeczora bę šo **pichtiblizik.** Loźowachmy patcźiki, ł kotrychž bę **wjele** jedyn hobu pschinjeśił. Patcźiki wocźinjeło, ichtoż **we** najpinjoze dla wěso hnydom sta, mózeše žo łóždy **na** prjeze wole naśmjeć. Ale cźaš bę pschi tym tak pospěšił, so bu ł tej drobnischej pschestrowanju pomału cźaš **k** wěru. — Hdyž je šo nam prěni ptaczi twaž tak derje poradźił, so wschitcź nimale ł wěstoscu nadźijamy, so **za** ł lětu, da-li Bóh, wschitcź sašy na ptaczim kwašu **wobkladamy.** Tych pak, kotříž chodźa w běhu lěta zemi **wobtowacź,** ptaczi wěso njebudźa na swój pschichodny **wjesoły** pscheproschowacź! To njech je jenož małe warnowanje! Jedyn kwołaś je pjeca duzo ł kwaśa zyle sajtmawe widźenje měł. Wón je mohł zyle ł blišcošce wobkedźbowacź, kał žebi hroka a hawron tak nutrnje žwojej pakczišku samenjataj. Haj — njemóžemy jimaj to też ja što měcź, hdyž bě lóš tak njesbožownje padnył, so bě hroka bóštała „schlipš" a hawron pał „banty" ... P.

Se **Sdźerše.** Sańdźenu njedźelu žwjeczeše bur Jurij Jur se žwojej mandźelskej žwój šlěborny kwaž. Wot lońskeho lěta je Jur ł najeńšom Holbiłej kubła. — Natał Jan Jeva, kotryž hižo lěta dołho na cźežkej njewuhojomnej khorosći cźerpješe, je nětko wumrěł. Wulka bě žnła ludźi, kotříž jeho k rowu na Klukschanše pohrjebnischego pschewodźachu.

S **Lipicza.** W nozy ł njedźeli wokoło 1/21 hodźiny šo nadobo k wohnjej trubješe. Domšte knjesej Metternej ł Wulkeje Dubrawy šłuchaše, šo palesche. Twarjenje njebě wobydlene a hižo nětkotre lěta dołho steješe rosćěrł a pschepschimny też na žuźodne kłéwy. Kał je woheń nastał, njeje hischcže znate, tola najšterje je šo sakožił. Nmio wjeśnje žyławy běšchej žyławje ł Wjeśela a Minakała pschitkhwatałej.

S **Turjeho.** 27. januara žwjeczi wumeńkał Handrij Cźern žwoje 72. narodniny. Jubilar je nětkotre lěta dołho ł wudowzom, šam je hischcže jara cźiły a žrowy a pomha žwojej dźowzy w hospodarstwje. Dołhe lěta běšche je žwěrnym poradnikom gmejny.

S **Kulowa.** Pschi žudniškim pschepytowanju dźěłacerja Pětra Meschkanka se Ssalowa w tudyschim wustajwje Sswj. Adalberta šo swěsći, so je žebi zemrěty dwójzy nop šłamał. Najšterje je žebi młody muž tute sranjenja pschi padnjenju na pleśtr naczinił. Pschi žylnym wobhdźelenju wobydlerstwa jeho sańdźenu njedźelu pokhowachu. — Saduschnița (diphtherie) je tu šaso wožiwiła. Młazy dźěcźi je šo do wokrjesneje khorowneje dowjesła. 7lětny hólcźej je na seźehnyk khorosće wumrěł.

S **Běleje Wody.** W jamje „Karolinje", hrabi Arnimej žłuchajej, je šo pjak popoldnju ł njesbožownym pschipadom wyšchši stupaŕ Noeggerath ł wuhlowym prochom sasypnył. Snydom sawjedźene wulkhowarske dźěła měšachu po wulkim napinanju wulpěcha. Sašzynjeneho brje žiweho, tola cźežko sranjeneho wucźahnychu. S khorobnym autom jeho do hórnitšeho lazaretta do Sleho Komorowa dowjesechu.

S **Hródka.** Po pilnym pytanju je šo nětko wot sańdźeneho tydźenja łhubjena 28 lět stara Fabianowa ł Drětwje (Zerre) morwa namakała. Jako starosćiwa macź hišcže šchtwórtk wječor hacź do pózdnje je nasu pschi khorokoju žwojeho dźěšcza pschebywałe. Pschi nadpadże duschineho sacźemnjenja je potom njepytnjena jenož na pół drasčena ł doma wuschła. We symnej nozy wokoło błudźo je najšterje do Sprewje padła, hdźež ju Boža ruczka saja.

Wusudźenja

§ Cźernjowny pinz stareje macźerje wobšwětleschе jednanje pšched pschišłužnym šudom pscheśiwo 42ličnemu Pawołej Hermanej Schwurakej ł Rakeź, kotryž be wobšłorżeny, so je druheho k njeskutkej namołwjał, šłubjo jemu wschelake łěpšchiny. Schwurak je hižo wjele lět dołho w njepschešelstwje je žwojej wobstarnej macźerju žiwy a je ju bjes pschestacza ł hibu pschešcźěhał. Pschi pschewšaczu starschiskeho pschedewšaca běšche šo je sreźenjom šawjakał, so macźeri cźaš žiwjenja wumjenk poštłeli. Tutón wumjenk be je poždźišco do pjenjeżneho dawanja pschemenił. Pschcze šako pytasche Schwurak, so by tuteumu pschewšatenu šawjašej wucźekny. Njepschestawaju pytasche žwojej macźeri schkodźeć, tak so dyrbješe tuta wjazy krócź šłórżbu pschećiwo žiwjenju šaułženu žynjej sapodać. Tak bě Schwurak mjes druhim žiwoju mał winował, so je padnjenju na pohrjebnischcźu šłužiła. Tohodła jemu krajny žud w Budyšchinje dla wopaczneho winowanja 31. julija 1935 6 měšazow jałwa napołoži, a na 3 lěta jemu cźesnje prawa wotrjeknychu. Po wušłědku nětcźischeho jednanja je šo Schwurak hižo letadoho ł nuzy cźinił, so by žiwoju macź ł pomocu tuteje wobšoły wotstronił. Hižo w lěse 1930 bě je dźěłacerjej Małkej Pawlikej wuprajił, so by tonu, kiž by jeho macź ikonzwał, 50 hriwnow dał. Tutón njeskutk pak je mjes tym šałětnjeny. Pschi nětcźischej wobtóržbje jednasche je two to, so bě wyšchšchemu dejerjej, pola njeho bydlacemu, pschišpjeł, so by jeho macź morił. Sa pschipad, so by tutón žwoju šwobłuwjeżź k njeskutkej wuprajił, mohł pół lěta dołho darmo pola njeho bydlicź. Tute namołwjenje na ikonzwanzte macźerje je šłubjenjom sarumanja je Schwurak wyšchšchemu dejerjej wjazy krócź wospjetował. So je tutón jeho twohdła wobštorżił, mjenowasche Schwurak „wjecźenje". Sšud pak jeho sa winowateho spóina a sašudźi jeho k 2 lětomaj sajtwa a na 5 lět jemu cźesnje prawa wotrjeknu.

Hłowny redaktor Marko Smoleź w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dušman w Budyšinje, za lokalny dźeł a přiłopk Marko Smoleź w Budyšinje a za nawěšti dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a ćišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. XII. 1935 3236. — W tu khwilu tariěna łisćna čo. 5 płaći.

Hospodarski rozhlad

Wutoru, 28. januara 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,461	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,285	100 českosk. krónow	10,28
100 šwajc. frankow	60,70	100 franc. frankow	16,39

Barlinska burša, 27. januara. Prěni dźeń na burzy w nowym tydźenju běšche w znamjenju žiwjischeho wobkhoda na akcijowych wikach. Sajim kupzow konzentrowasche šo na špoczatku wšo jenož na nětkotre špezialne hódnoty, tola tute wožebite pohibły mějachu woliw też na polepschenje kursa druhich hódnotow. W prědku šłejachu montanowe hódnoty a mjes nimi saso akcije Vereinigte Stahlwerke, kotrejž pschi wobrocže běšchu 100 000 hriwnow šo wjazy hacž wo 1 proz. powyschichu. Na rentowych wikach běšche jara cźiłcho pschi dosć picherčelnym měnjenju.

Barlinske žitne wulkowiki. Kaž šo wocźakowasche, njebě na špoczatku pośledźeho tydźenja pšched sašupom do nowoho měšaza dźiwajo na powyschenje krutnych płacźišnow wožebitych politicźenjow. Wobkhod běšche tehodła jara měrny. Swužitkowańske możnosće sa wumlěwańske žita šu dale wulkich měštach lohko dawachu samołicźicź, pschi tym pak šo žadana wurunańša płacźišna w połnej měrje njepschišłowała. Rožka šo też dale w provinzy lěpje wotbywa. Mukowe wiki njejšu šo wožiwike. W njekontingentowanych twarach ležma k wobroćam dóńdźe. Też pizowańšeho wowša a jecźmjenja bě ležma nětčito na wikach. Jecźmjenjowe sa piwańje a industriju šo w dožahajej měrje politicźa, tola žadane a politicźene płacźišny šu jara rosdźelne.

Wežera płacźeńche w Barlinje zentnar

pschešiły W 8: 9,90 hr., W 9: 9,95 hr., — rožki R 8: 8,10 hr., R 11: 8,25 hr., — jecźmjenja G 7: 8,85 hr. G 9: 8,60 hr., — wowša H 9: — hr., H 13: 8,20 hr

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a woljowe symjo po tunl abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	27. 1.	24. 1.		27. 1.	24. 1.
Pšeńca	208,0	208,0	buny	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	171,0	171,0	woka	13,0-15,5	13,0-15,5
ječmjeń now.	227-230	227-231	módre łupiny	8,75-9,25	8,75-9,25
ječmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	12,7-14,2	12,5-13,0
wowsa	—	—	zeradella	21,0-23,0	21,0-23,0
kukurica	—	—	raps, wosusk	—	—
pšeńč. muka	27,05	27,05	lany wosusk	8,65	8,65
rżana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kruški	8,75-8,80	8,75-8,80
rżane	10,10	10,10	syno, 50 kg	—	—
raps 1000 kg	—	—	rżana słoma	—	—
hroch, Viktor.	21,0-22,0	21,0-22,0	pšeńč. „	—	—
lane symjo	—	—	wowsna „	—	—
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5	ječna „	—	—

Płaćizna za pšeńcu za wupłodźarja 8: 198.0 9: 199.0
Płaćizna za rožku za wupłodźarja 8: 162.0 11: 165.0
Płaćizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 167.0 9: 172.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 164.0

Płaćizny różneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

27. januara 1936 Płaćizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 174

Połnomjasne, wukormjene, najl. rěznje hódnosće młode	42
Starše	41—42
Hewak połnomjasne, młode	36—40
Starše	—
Mjasne	—

Byki 141

Młódše mjasne, najwjetšeje rěznje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene	42
Mjasne	40—42
Snadnje wuwite	—

Jałojcy a kruwy: 565

Młódše połnomjasne kruwy najwietšeje rěznje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	38—42
Mjasne kruwy	27—37
Snadnje wuwite kruwy	20—25
Połnomjasne wukormjene jałojcy, najwietš. rězn. hódnosće	42
Hewak mjasne jałojcy	40—42

Cźelata: 893

Najlepše kormjene cźelata wot cyca	56—58
Srednje kormjene cźelata wot cyca	47—55
Snadnje wuwite	37—46
Najšpatnišе	32—36

Wowcy: 787

Najlepše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	54—60
Srednje kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	50—58
Mjasne wowcy	45—50
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	35—44

Swinje: 2379

Tučne swinje, přez 150 kg. cźežke	56
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. cźežke	54
Połnomjasne swin e wot 100 hač 120 kg. cźežke	52
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. cźežke	50
Mjasne swinje wot 80 hač 80 kg. cźežke	—
Rancy	—

Radio

Sobotu 29. januara šo štyjchi:

Kónigswusterhausen. Nimo šnateho wschédneho programma: 6,30 wjeśelny rańšchi konzert. 11,30 wječele na šahrodźku w symje. 11,40 ła bura. 18,30 šwérjata w symje. 19,30 wojerške symje šwuczowanja w Krkonoschach. 20,15 hodźina młodeho naroda (Lipšk). 20,45 šwjerška hudźba.

Lipšk. Nimo šnateho wschédneho programma: 6,30 rańšchi konzert. 7,30 ła bura. 8,20 ła hospoju. 11,45 ła bura. 16,30 klawirna sonata. 17,30 měšačna rozprawa wo šwětowej politiku. 20,15 hodźina młodeho naroda. 20,45 wulki wschelejšinowy wjecźor (ł Frankfurta).

Hischcze ważne ł dnjowchu programme. Barlin: 20,45 ludowy Wagnerowy konzert. Königsberg: 20,45 hvjeźdźenška a blidna hudźba. Wróśtšaw: 21 leczenje w balonje. Köln: 20,45 šabawny konzert. Warschawa: 21 Chopinowy konzert. Praha: 1925 ł operettow.

Ze Serbow

Z Panče. Njedźelu wječor woswjeći klóštrska dobrowólna wohnjowa wobora w Suchec hosćencu swój 67létny założeński swjedźeń. Ze wšěch kónčin přikhwatachu hosćo. Žurla bě polna. Stotnik wobory, Hauš, powita wšěch w krótkej narěči a wunjesy na to třikróćnu slawu na wjednika. K tomu wuspěwaše so narodnej hymnje. Nětko sćěhowaše wjeselohra „Paulina" w 4 jednanjach. Hrajerjo swoje róle z dobrej wušiknosću předstajachu a za to bohaty přiklesk žnějachu. Hosćo móžachu so do syteje wole nasmjeć, hdyž tam tajke typiske, žortne wosoby na jewišću wustupowachu. W přestawkach hudźachu hercy lohke kuski a z nimi hosći zabawjachu. Po tym sćěhowaše wjesoła rejka hač do zažnjeho ranja.

Z Khróšće. Njedźelu, 26. wulkeho róžka woswjećichu Khróšćanscy młodźency swój tradicionalny założeński swjedźeń na Wjenkec žurli. K zawodej zaspěwa spěwański wotrjad młodźencow nowaj spěwaj: „Hurra, bratŕa, zahrimajće" (Ćišinski-Slodeńk), „Bratŕa, ruku k zwjazkej swěry" (Nawka-Freyślag), pod nawjedowanjom towaŕša Pawoła Šołty. Z dorazom přednjesy towaŕš Eiselt baseń „Bratrowska swěra" wot Mateja Urbana. Prezes, wysokodost. k. kapłan Hórnik postrowi na to wulku ličbu přitomnych w serbskej a němskej ŕeči nanajwutrobnišo a rozłoži skrótka zmysł sćěhowaceje hłowneje hry „Alexijus". Hra je dźensnišemu časej jara přimérjena. Dobry přikład młodźenca „Alexija", kotryž swoje žiwjenje za wěru wopruje, mamy sebi do wutroby zaščěpić. To je jara ważne, za našu dźensnišu młodźinu. Młodźency předstajachu tutu činohru wustojnje, tak zo běchu wšitcy hnući. Wosebje k tomu přinjesła jewišćo, kotrež bě jedyn z młodych towaŕšow rjenje rysował, kaž tež stare rycérske drasty, hru wo wjele porjenišich. Hłownej róli Euphemijana a Alexija běštej w dobrych rukach. Zbytne róle bu w rukach młódšich młodźencow. Tući činjachu swoju wěc jara derje, kaž na př. prošeŕ, gaudijus, Eusephijus, Prokulus, Bibulus, młodźene Carinus a druzy służownicy. Też wosadny faraŕ knjez Wjeńka porčća krótke słowčka přitomnym. Tak skónči so derje poradźeny swjedźeń. Póndźelu wječor wospjetowaše so tuta hra hišće raz, na kotruž bě so wjele starših a dźěći zešło.

Z Njebjelčic. Naš dodźeržany wěžiny časnik ma so z dospołnje nowym zaměnić. Serbski časnikaŕ Mencel z Dobrošic je so wo to postaraŕ, zo naša wosada rjany nowy časnik dostanje. Sŕědki k temu nětdźe 2000 hr. su so we wosadźe nazběrale. Njech nowy časnik Njebjelčanam prawje zbožowne hodźiny bije.

*

S Kumwałda. Zbožo w njesbožu mějesche pjatk dopołdnja kolejaŕ kaj też autowy wjednik. Jako w 9 hodź. dopołdnja pósłki auto do Hornjeho Kumwalda jědźeše, jemu je sawinjenju pśched gmejnskej wyšknosću kolejaŕ a auto na pśchećo pśchijědźeśchtaj. Pśchi wuwinjenju wošobowy wós do žmykanja pśchińdźe, pśchelama tamniśche wobłoženje a do nětdźe tři metry hłuboko ležaceje wojezne rěcźi padźe. Pśchi tom auto kolejaŕa, kiž runie wot ŕekaŕja pśchijědźe, zbou storbny a jeho do rěki cźišny. Tola kajki dźiw; žanemu je nicžo njesta. Auto dźe bź trośchku wobškśchodźeny a kolesa trochu leśhibowane, hewak pak bźěše tuto njesbože, kotrež mohło njepśchewidne sćěhowki mjeź, hišće derje dłonćiło.

Kak je Brookes pjenjezy zběrał

Njedawno je britiski pjenjezník Warwick Brookes, nětdy jedyn ſ najbohaćšich wobkhodnikow Londona, w dospołnej khudobje wumrěł. Wón běše wuprajeny pśchezkupśi ženij, po wulkich wupśchach pak jeho pśchejo šaho njesboże pścheśeśbaśhe. Hišće ze dźenża žiwa žebi jeho nětdy šchi wobkhodni pścheśeljo najspodźiwnišche wězy wo jeho pśenich pjenjezných operazijach powědaju. Wón běše tehdy lědy pjatnaće lět staŕy, jako jemu jeho nan, mějicél malcho fotografiskeho ateljeja, jónu zyłu hromadu śliźbowanjow, kotrež běchu jemu jeho wotběŕarjo hišćhcze dołżni, pokazawšchi k temu pśchiśpomni: „Telko lěnich płaćerjow. Mójeśch-li pjenjezne žadanja naśběrać, potom połožaj pjenjes tebi śkuśchu." — „Derje!" hólz ménješche a da ſo hnydom do dźeła. Hodźinu poźdźišo bě žebi wśchitke wobraśy lěnich płaćerjow wobśtaraŕ. S cuhym bokom wón nětko wśchitke tute wobraśy do wulkadneho wokna nanowo wobkhoda śwupowéśha. Spody pak śtejeśche taflicźka: „Tu widźiće wobraśy naśchich wotběŕarjow, kotśiž žiwój doth njesapłacźa. Schtóž śliźbowanje jutśje wjecźor hišćhcze njeje śapłacźił, budźe wobroćeny!" Nasajtra běšche wśchón doth śapłacźeny, a młody Brookes pokoju pjenjes dośta, kotrež běchu ſo jemu pśchilubiłe. Tola běšche tuto śchibałstwo pjatnaćeléteho pścheźenialne. Nanowy wobkhod śońdźe. Nichtó njechśaśche ſo tam wjazy fotografowaćej dacź. Njemójeśche kóždy jónu do wobśtejnojcźow pśchińć, hdźeź je jemu cźeźko, ſwoje śliźbowanje hnydom śapłacźićʃ? j.

25 000 dostawarjow listow so hórši

W bliźšich dnjach ſo pśched śtatnym śudom w Melbourne wulki śaśimawy proceſ wotmjeźe. Jako mjenujcy lětaŕ Kingsford Smith pśched nekotrymi mjeźacami je ſwojim śławnje znatym lětadłom „Kśchiśtj juha" je Sidneyca do Neuseelanda leceśche, mějeśche wón 30 000 listow w 21 měchach ſobu. Smith dźe ſ ſwojenu potśajenemu mějstnu dolecźa — ale śi dny pśche poźdźe a hakle po pśchewinjenju wulkich žiwjeńskich śtrachow. Jeho lětadło bě ſo ſyłnje wobśchkodźiło a wón jenoʒ ſ pśchipadom śmjercźi wuciekny.

So by ſwoje lětadło wołóžił, bě zyłu hromadu listowych měchow zyłe jednorje won śujetak. Licźba śhubjenych listow 25 000 jenotliwych poźtylkow muźinja. Ale niʒ jenoʒ ſbźarjo listowych śnamkow běchu śrudźeni, dokelʒ běchu ſo jim śnamki śhubiłe, kotrež ſu nimo měry žadne a ſo njeſhodźa na žane waśchnje narunacź, ale dale ſo też wupokaja, ſo běchu mjes 25 000 listami nětkotre tyšaʒy hódnośtnych listow. Tute hódnośtne listy dyrbjachu ſo bjes wutrośaca zarunacź. Nětko pak śbźarjo listowych śnamkow tohorunja wo śarunanju śchkody śkorźa. Hacź dotal je ſo ſa 100 000 hriwnow žadanjow pśchiśamolwilo. Tohodła hišćo dźensy radu wěŕicź, ſo ſo ſa awśtraliśke póśtśke ſarjadniśtwo wupłaćśi, hdyž je ſo wono w ſwojej naleźnośći na śtatny ſud wobroćiło. j.

Budyske stawniske powěśće

Wutoru 27. januara 1936.

Narodźenja: 22. 1. Alfredej Hermannej Huberej, direktorej bźěkaŕnje, ſyn. — 23. 1. Franzej Konradej Jośefej Antonej Löbmannej, diplomowenu inźeńerej we Wjeleźinje, ſyn. — 25. 1. Arthurej Janej Baldaufej, faśtarańśkemu cźakańśej, ɓźowka.

Wumrěli ſu: 25. 1. Hańża ſwud. Pětśchyna rodź. Nětńiʒ, invalidna rentnaŕka, 89 lět. — Ottilia Mina Klara Adelheid ſwud. Trettroppowa rodź. Moeſerez, maśorentnaŕka, 85 lět. — 26. 1. Marja Augusta ſwud. Röślerowa rodź. Wjeśarjej, rentnaŕka, 71 lět. — Emilej Maśkej Lorenzej, tatarjej we Wulkim Wjelkowje, morwonarodźena ɓźowka. — 27. 1. Helena ſwud. Zochowa rodź. Kaśperez, invalidna rentnaŕka, 71 lět. — Madlena Nowakowa rodź. Urbanez, ɓośtawaŕka śtarobneje renty, 85 lět.

Pśchipowědaju ſo: 27. 1. Hermann Arnoścht Jurišch, maśśer a iśelśkaŕ w Budyśchinje a Berta Hana Amalia Bihlmaierez, fabrikśka dźěłaćeŕka w Natarjezach. — Pawoł Willy Hillmann, ratarśki dźěłaćeŕ a Emma Elśa Wićaśez, fabrikśka dźěłaćeŕka, wobaj w Budyśchinje.

Towaŕstwowske powěstnikl.

Budyšin. Zjednoćenstwo evangelskich Serbow změje srjedu 29. wulkeho róžka wječor we 8 hodź. zhromadźiznu (Ptači kwas) w Serbskim Domje. Wo bohaty wopyt so prosy. Předsydstwo.

Přilopk

Njewotmyślene žamomerdaŕstwo.

Spodźiwny žmjertny pśchipad ſo w jenym mějśtaśu w departemence Alin w Franzowskej śta. 74 lět staŕy muž, kotryž njemějesche wjazy zyłe śtroweho rośuma, bźěśche w nozy wokno ſwojeje śtwy wotwrił a ſwoju hłowu pśches wokno wunowe lěźnyn tyknył. Na njeźboże ſo jemu wjazy njeporadźi, ſwoju hłowu wróćo ſcźahnyć. Epptajo, ſo ſ cźěźna wumóʒ, wokno rosbi. Padaze śchlećaju hłownu žitu pścheŕěźnyću, tak ſo ſo pomału wutŕrwawi. Wo jeho njeśboźu njebě nichtó niczo pytnył. Morwehó hakle jeho pśchećeľ namała, kotryž jemu wśchźednje jěźcź nośchešche.

Rozwučowace drobnosće

Mnozy měnja, zo łuki, na kotreż so woda puśći, so dale hnojić njetrjebaja. To wěrno njeje a kóždy so za někotre lěta přeswědči, zo su tajke łuki hłódne. To, štoʒ woda w sebi nima, je kali a fosfor a dyrbitej tutej elementaj so přimjetać. Kali je najtuńši w kainiće, a smě so na hektar hač do 12 centnarjow dźěwać, tola w zymje, a to hač do małeho róžka. W naléču spali chlor, kiž je w kainiće, dorn a zeškodźi. Fosfor dobywaš najtuńšo w domašowej mučy a zada hektar 12—16 centnarjow. Tuta mučka přiwjedźe łukam też kalk a tehodła rośe po njej rad dźećeľ a wóčka. Su-li łuki mokre, dyrbiš je najprjedy kruće z kalkom powozyć, zo so kis zaćěri a strowši dorn so twori. Hdyž je mjetane, so na łuku za dwě njedźeli woda njesmě puśćić, zo njeby łnoje wotmyła. Za dwě njedźeli pak su sele a fosfor z dornom zesrěbane.

Často dosć so prajić njemóže: Ludźo, dawajće wo mjeski tola suche a nic do picy abo poleća. To płaći wosebje wo howjazym skoće, kiž žuje, a też wo druhim, kiž ma strowe zuby, zo wšo rozksa, khiba-li majsowe zorno nie. Tute njech so śrótuje. Spróćniwe wobkedźbowanja su wupokazałe, zo skóćo při suchich womješkach na mjasu a tuku wjele lépje přibjera, hač hdyž su tute do picy změšane abo hewak z wodu nałubnjene.

Płunowe rozbuchnjenje w Hamburgskim přistawje.

We wuhlowym a koksowym předewzaću w Haruburgskim swobodnym přistawje k płunowemu rozbuchnjenju dóńdźe, při kotrymž so 11 wosobow ćežko zrani. Na wobrazu widźimy płun, kotryž dyrbješe so zaduć w swětłych płomjenjach. (Pressefoto, M

Holčace

spódnje kholowški
sukniški, čapki
pulovry, rukajcy
nohajcy, šórcuchi
jaki a štryk, jaki

A. Bokelmann

naślědnik - mějićel Curt Müller
w Budyšinje
na Serbskich hrjebach 2
Założene 1892

Dla kupjenja wulkeje připrawy je jara mało trjebana, přenjorjadna

čišćerńja sytwy (zorna)

za 425,— hriwnow na předań

Alfred Künzel

kom. tow. w Nowym Salcu
(Neusalza-Spremberg) w Sa.
Telefon 362 162

Wšitke

šulske knihi

serbske a němske

dostanjeće

w Serbskej knihaŕni

w Budyšinje w Serbskim domje

Zawołajće telefoniscy

Budyšin čo. 2687, maće-li mały nawěšk abo ważny podawk we Wašej wsy abo wokolnosći wozjewić. Hdyž do Budyšina přińdźece, móžeće w Serbskej knihaŕni nawěšk zapłaćić abo wudawki sebi dać zarunać. Serbska knihaŕnja to rad čini, dokelž chce přeco to »najnowšeše« swojim česćenym čitaŕjam poskićeć.

15—17lětneho

štwórtaka

pyta k 1. haprieji

bur Čorlich w Khanecach
161 pola Pančic.

Dla přećahanja

148] sym nuzowany sledowace **předać:**

1.	Swoje lubowane křidło, kaž nowe	950,— hr.
2.	Swedsku dwojokhor. lutu (Laute)	98,— hr.
3.	Husle z kaščikom, kompl.	35,— hr.
4.	Štyri stólcy, po	1,50 hr.
5.	Dobry plišowy konopej	25,— hr.
6.	Spihel (40×115) worješina, z blidkom	10,— hr.

Bj. Krawc w Drježdźanach, Feldherrnstr. 6

„Kaeible"-čalace mašin

z „Kaeible"-Dieselskim motorom
36-130 PS / 22-50 km spěšnosće

Jeničći zastupjeŕ: **Max Richt**
w Leisnig w Sa. w Drježdźanach-A.
Telefon 368 na Amonskej dr. 13, tel.

Paul Brosske tyšaćsi mišter na Nowosalskej dr. 7 (tam tež dwór druhe poschodźe) poskića swój skład **hotowych kašć**

Přiloha k čisłu 23

SERBSKE NOWINY

Wutoru 28. januara 1936

Z Budyskeho měšćanskeho zarjadnistwa

Přenje poſedźenje 24. januara.

W měšćańskej ſali w kupniźy běſche pjatk wječor přenje poſedźenje radnych knježi w tutym lěće. Wyſchi měšćanoſta poſedźenje ſ dobrymi pſchećelemi ſa nowe lěto wotewri a ſdźěli, ſo je ſo je wſchelakich darow bronſowa wjednikowa büſta kupiła. Tuta büſta, kotraž na marmorowym podſtawje ſteji, je pſchihódne měſtno w prědnim dźělu ſaly namakała. Büſtu je domjazy wumětř. Hans Pětſchta ſhotowił. Na to wyſchi měšćanoſta dr. Opitz ſdźěli, ſo ſo Tuchorſka dróha a Karolina dróha hač k dwórnſchězu mjeno SA-dróha dóſtała. Stronjan Peſchel w tutym ſwiſku na to pokaſa, ſo Budyſchin hiſchće žanu dróhu na wopomnjeće wuſwobodźenja Poſaarſkeje nima, ſchtož měło ſo w pſchichodźe wobkedźbowaćz.

W naſtupanju ſpominanſkich a ſawrjeńſkich wudawkow pſchi měšćańſkej militnarni ſo dźeſcha rozmolwa wuwi. Wyſchi měšćanoſta na to pokaſa, ſo je ſo w lěće 1935 mjes 26 000 wotebéraſjemi 6 741 króć dyrbjał pſchikaſ na ſawrjenje militny wbudźělić, tola jenož w 40 pſchipadach je k wopraſwdźitemu ſawrjeću dóſchło. Sawrjeńſke wudawki wucźinjeja ſa měſto 1,50 hr., ſa kraj 3 hr. Militnarnja je ſ jeničkej ſepjeru měſta w finanzným naſtupanju. Tohodla měło ſo tež tu na porjad hladaćz. We woſebitych pſchipadach je wobzetite poſtupanje tak jako tak pſchikaſany.

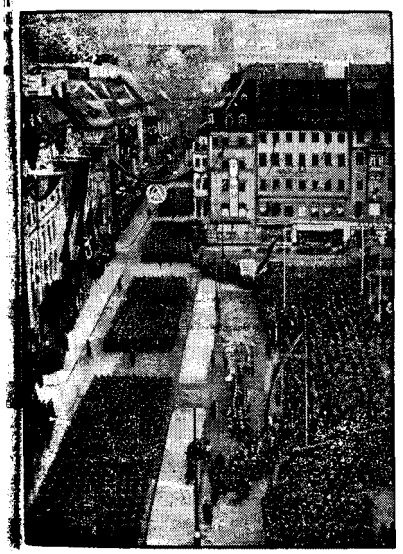

Swjedźeńſki dźeń ſatſkeje SA.

Stabowy ſchef Lutze w měſtach Kamjeniźy, Zwikawje a Drježdźanach ſatſku SA wopyta, kotraž bě ſo ſ nehdźe 80 000 ludźimi ſejtupała. Na wobraſu widźimy nimoſtój jednotliwych ſkupinow na ſwjedźeńſkim wupyſchnym ſtarym měſcze w Drježdźanach. (Weltbild, M.)

Radni knjeza pſchihłoſowachu pröſtwje twarſkeho mijchtra Hauſera, ſ kotrejž tón žadaſche, ſo by ſo jemu leſowniſoſć na Goethowej dróſy pſchewoſtajiła. Kraj ſo jemu ſa 4,50 hr. ſa kóžny metr pſchewoſtaji. Měſchćańſki twarſki rada dr. Jüttner roſprawjeſche, ſo je ſo ſ wottaſanjow, kotrež ſu ſo do jeneho zbka ſjednoćile, ſumſkej pomoży na lěto 1935/36 1000 hr. poſtſkiło. Dale roſprawjeſche dr. Jüttner wo ſaměnjenju kraja ſa rybowy hat pſchi cźiſčeńni wopłoczkow. Pſchi ſkładnoſći powjeſtſchenja cźiſčeńnje żada wotkrjeńy hejtman, ſo by ſo rybowy hat pſchiprawił, kotryž by jako wobkedźbowanſchčo ſa ſtutkowanje cźiſčenja ſłužił. Rybowy hat ma ſo k ranju cźiſčeńnje na Wuriſchi honach mumjetaćz. Městu pak tam trěbna ſemja, kotraž nehdźe 13 000 kóžnych mtr. wucźinja, njeſtuſcha. Może pak ſo ſ wuměnjenjom abo ſaměnjenjom wobſtaraćz. Burja Halma a wudowa Gruhlowa ſ Wuriz ſtaj ſ wěſtym wuměnjenjom ſwoju ſwobniwoſć k temu wuprajiłoj. Po tutym jednanju ſo ſjawne poſedźenje ſtónczi, kotrenuž ſo njeſjawne pſchiſamknu.

W raju hóspozy

Kajka dyrbi kuchinja być?

Najwjaſy ſonow kubuje ſwoju kuchinju, hdźež ſo ſ cźiſtoſcźu wſchitko błyſchcźi.

Kuchinja je dźěłarnja, njejedna-li ſo wo bydlazu kuchinju. A hdyž je kuchnja dźěłarnja, płaca ta druhe poſtajenja porjada hač ſa bydleńſku ſtwu a lěharnju.

So dyrbi runje w kuchini, hdźež ſo jědźe pſchihotuja, najwjetiſcha cźiſtota knjeźicź, ſo ſamo rozumi. Też korjeń dyrbi w kuchni być. Njewopłokane ſudobja, kiž hodźiny ſamo dny dołho ſteja, potpołne ſchłě a ſchliczki, wot tuka ſapluſkana něſcź njeczinja runje dobry napohlad a ſu hubjene wuſwědčenje ſa hoſpoſu.

Hušto je tak, ſo někotre hoſpoſy pſchewjele ſa ſwoju kuchinju cźinja. Druhdy wjedźe luboſcź ſa cźiſtotu pſchedaloko. W cźaſu warjenja njeje woprawdźe trjeba, moſaſne žerdki wokoło něſcźe wucźiſcźicź, ſu-li někotre kapli wody ſ parjazeho hornza na nje padle. Hdyž wódny kotoł naſtajnje na něſcźi ſteji a pódła njeho hornz ſ kórejom a krajadło na blidźe, njeje to njeroda, ale k ſamérej pſchiprawjene. Ničo nima ſo w kamorach abo we wjelbach khowacź, ſtaj ſo wſchědnje huſcźiſcho trjeba. Porjad w kuchini ſej žada, ſo wſchitko cźiſte a k trjebanju pſchihotowane ſteji, ſchtož ſo nuſnje trjeba.

Kuchinja je ſa hoſpoſu, niż pak hoſpoſa ſa kuchinju. Tola kuchinja ju tyranijuje, hdyž pola hoſpoſy kuchińſke winowatoſcźe na prěnim měſcźe njeſteja. Wěſte dźěła njetrjebaja wſchědnje na dźeńſkim porjedźe ſtacź: khlěbowy a blidowy kaſchćik a wſchelake ſudobja we wjelbje trjebaja ſo jenož na wěſtych dnjach tjedźicź.

Cźiſtota a porjad w kuchini dyrbitej taſkej być, kaž ſo ſamo wot ſo rozumi a pſchiſłuſcha. Waźniſche ſa hoſpoſu ſu wſchelake maliczkoſcźe, kotrež ji cźaſ a dźěło poczeſuja a też mjerjanja naczinja.

Schlebjerda papjery a wokoſnik ſtaj dobraj pomocnikaj. Pobrachuje-li ničhto, dyrbiſch ſej to ruče napiſaćz. Dwójzy abo trójzy wot warjenja cźerwjenu, dokelž je ſo na to a tamne ſabyło, njeje pſchijomne. Hušto běži potom hoſpoſa k ſuſodźinzy poſcźowaćz. To wſchak ſo njeſmělo hušto woſpjetowaćz.

W měſtach, hdźež maja płun, ſacźuwa hoſpoſa w naſmje, kak rjenje płunowe płomjo wohrěwa. Hdyž je ſo ſi abo ſchtyri hornzow na warjak naſtajało, je kuchinja rjenje cźopła. A dokelž ſo hoſpoſa w kuchini wjele hiba, njetrjeba w něſcźi tepicź. Dźěła, pſchi kotrychž ſo ſměrom ſedźi a ſteji, měte ſo tohodła do cźaſa, hdyž płunowa cźopłota ikuttkuje, pſchepołožicź. Sſo ſamo rozumi, ſo maja kuchińſke durje ſacźinjene być. Hewak cźahnu kuchińſke pary do bydlenja. Rjenje wſchak runje njeje, hdyž do bydlenja ſtupiſch a hnydom cźujeſch: Aha, dźenża maja Monakez kižkak!

Runje tak njelube je, hdyž hoſpoſa w dračce ſ kuchińſkimi dymami naſrěbana wokoło khodźi. To njeje trjeba. Mſicha wokmjana draſta cźehnje dymy na ſo. Tohodła je ſa kucharku draſta ſ lenoweho płatu tkmańſcha. Powětr w nětkotrymžkuli bydlenju by mjenje ſ kuchińſkim dymom napjelnjeny był, bychu-li ſo kuchińſke durje krućze a pſchezy ſacźinjałe.

A nětko něſchto wo warjenju ſamym: Kóžda hoſpoſa wari najradſcho to, ſchtož muž a dźěći rady jědźa. Runje tohodła pak njeſmě jědźny liſćik ſaw chěbnicź, ſo maſch ſkoro kóždy druhi dźeń to ſamſne. Tohodła je zyle ſchwarne, hdyž maſch w blidowej truhlicźy něſchto warjeńſkich rezeptow leżo. Pſcheměnjenje jědźneho liſćika ma ſo pomału ſawjeźcź. Wy-li žona dyrbła mužej mjaſne jědźe pſchikročźicź, dokelž je „pſchewjele" mjaſa ſchkódne, by drje ſtawkowacź poczaſ. Mſchezay dyrbi ſo tak waricź, ſo to ſwójbnym ſtodźi. Dźećźi dyrbja tola roſcź a muž dźěłacź. Hdyž ſo ſ luboſcźu wari, je też „ſchpatniſcha jědź" dobra.

Japanska luboſcińska romantika

Někotre kilometry k dołhemu wječoru Jeża móliczka kupa leži, kotraž ſ jeničźeje wúhnjowoje hory wobſteji. Dokelž je wona woprawdźita ſadnoſtka pſchiroby, a ſ njeje ſapaźy woheń wulkotny napohlad poſtiča, ju wjele puczowaźych wopytuje. Ale bohužel njejſu to jenož puczowaźy, ale też młodźi ludźo, kotřiž ſu ſtwjenja ſprózni. Poſlednje lěta je pola njeſbožownje luboważych mohrjeż waſchnje naſtało, ſo do warjazeho kótleſchcźa tuteho vulkana ſkoźa, hdyž chcedźa ſwojemu

Wumětſke dźěło ſa februar.

Jako wumětſke dźěło ſa měſaz februar je ſo w němſkim muſeju w Barlinje tutón hrajazy jandźel, dźěło Hornjorhynſkeho miſchtra ſ lěta 1500, wuſtajiło. W tutym dźěle ſjednoćitej ſo hłuboka nabožna ſmyſłenoſć a hudźbne nawědźenje na harmoniſke waſchnje.

(Staatliche Muſeen, M.)

Pohanske pohrjebniſća w Serbach

Po K. A. J.

(Pokračowanje.)

Wobroćimy ſo nětko k tamnym pohrjebniſćam ſamym, w kotrychž ſo naſpomnjene popjelnicy namakaju, dha nadeńdźemy je z wjetša w blizkoſći nětko hiſće wobydlenych wſow a městow a jenož porědko we wotležanych holach abo lěſach. W tutym naſtupanju ſwědča wone za wyſoku ſtarobu našich ſerbſkich wſow a městow a dadźa nam też zhódać, hdźe a w kajkej měrje je naša ſerbſka Łužica w předhiſtoriſkim čaſu hižo wobydlena była. Městna, na kotrychž ſo tamne pohrjebniſća namakaju, ſu pak ſčerſe, pak wuźſe, huſto na 50 a wjacy kročeł do dołhoſće a ſěrokoſće. Doſpołne přepytowanja ſo w tutym naſtupanju hiſće ſtale njejſu a njejſu też wſudźom móżne, dokelž je wjele tajkich pohrjebniſćow hižo z wobdźěłanjom połow, z twarjenjom pućow a domow, abo z naſadźenjom ſtomow atd. khětro ſkaženych. Hłuboko ſo na tajkich pohrjebniſćach ryć njetrjeba, ličom łohć hłuboko, dha ſo hižo popjelnicy namakaju. Hłowna popjelnica ze ſwojim přidawkom małych nopaſkow atd. je zwjetſa z kamjenjemi wobdata a też koſće w njej přikrywa huſto wjetſi kamjeń. Tola ſu wone też huſto z hlinjanej ſklu wodźete, tak zo zemja a njerjad na nje padać njemóżeše To wſo je potom pěknje ze zemju přikryte. Też w ſtronach, hdźež newak kamjenje pobrachuja, ſu huſto popjelnicy tajkimi wobdate abo přikryte namakali a ſu dyrbjeli ći, kotřiž ſu tam nehdy ſwojich morwych khowali, kamjenje z daloka ſem wožyć. Městno, na kotrymž ſu nehdy ćěła prjedy jich khowanja palili, da ſo při mnohich pohrjebniſćach hiſće w blizkoſći wuſlědźić a wuznamjeni ſo z hromadami wuhla a popjela. Tola je to wſo pola najmjenje pohrjebniſćow přepytane a ze ſerbſkeho kraja móżemy w tutym naſtupanju jenož na jedyn přikład pokazać, mjenujcy na pohrjebniſćo pola Wulkich Zdźarow, hdźež ſu wopalniſćo k ranju wot pohrjebniſća wuſlědźili.

W ſćěhowacym chcemy nětko wſy a města w ſerbſkim kraju zeſtajeć, při kotrychž ſo pohanske pohrjebniſća namakaju. Dospołny naš zapiſ wſak być njemóże. Jenož přez připad přińdu tajke pohrjebniſća na wſach zwjetša na ſwětło. Serbſki bur abo jeho wotročk namaka je při woranju, abo při porjedźenju pućow abo při wukopanju ſtomow abo při ryću jamow a ſtudnjow, rozbije popjelnicy a ćisnje je husto, dokelž pjenjezy w nich njenamaka, na ſtronu a njeje-li w jeho wſy ſtarožitnoſćer, kiž za tej wěcku dale ſlědźi a ju znatu ſčini, dha wostanje cyła wěc potajnſtwo za ſtarožitnoſtnu wědomoſć. Naš zapiſ może tohodła też jenož te wſy a města mjenować, wot kotrychž je nam znate, zo ſo w jich blizkoſći pohanske pohrjebniſća namakaju. Njech přichodnje ſo přez Nowiny wozjewjuje, hdźe ſu ſo popjelnicy namakałe, a zo ſo też tajke namakane popjelnicy do našeho muzeja wotedawaju. Potom njebudźe jenož móżno, naš zapiſ powjetšić, ale też khartu pohanſkich pohrjebniſćow w Serbach wudać a z tym najſtarše městna čłowjeſkich wobydlenjow w ſerbſkej Łužicy woznamjenić. Přiměnanje wſelakich popjelnicow a ſudobjow, kiž ſu jim přiwdate, budźe pak w tym naſtupanju za wědomoſć wažne, dokelž budźe potom ſkerje móżno, wěſty ſyſtem poſtajić, po kotrymž maja ſo tajke ſtare pohrjebne ſudobja rozeznawać a pak tomu, pak tamnemu ſtaremu ludej připiſać, kiž je něhdy w ſerbſkim kraju ſwojich morwych khował.

Po našim wjedźenju maja pohanſke pohrjebniſća w ſwojej blizkoſći:

Běła pola Kamjenca, Bjerwałd, Brězyna pola Hućiny, Błohašecy, Budyšin, Čornjow pola Bukec, Cybalin pola Mužakowa, Dobruša pola Budyšina, Droby pola Minakała, Hbjelſk, Hórſow, Hóznica, Horni Wujnjow, Jězor, Jenkecy, Jamno, Kamjenej pola Radworja, Hornja Kina, Delnja Kina, Khołm pola Nizkeje, Kluſk, Komorow, Koſlow, Krakecy, Khróſt pola Minakała, Kupoj pola Kluſka, Khwaćicy, Libońˇ, Łaz, Łupoj, Maleſecy, Minakał, Mniſońc, Mochowc, Njebjelčicy, Nowa Wjes pola Njeswačidła, Noſaćicy, Nydej pola Wojerec, Pazlicy pola Kamjenca, Plusnikecy, Podroša zady Mužakowa, Rašow.

Smochćicy, Spytecy, Stróžišćo, Sprejcy pola Wojerec, Wojerecy, Delny Wujezd, Mała Zubornička pola Barta.

Rakecy. Při tutej wſy leži blizko při knježim dworje městno, wot Němcow „der Winc" pomjenowane. Dokelž tu njepłódnoſće pódy hač do lěta 1786 ničo prawje roſć njechaše, njeje tu drje ženje žana winica była, ale „der Winc" je „wěnc" (na wěn-

žiwjenju kónz cžinicź. Po stach žu tu ludźo w mkodostnej roswólnosći žamomordarstwo skuczili. Tohodla nulkanej, kotryž ma na krajnej karcze mjeno Oshima, w Japanskej zyle powschitkownje tež rekaju „Wohnjowa hora žamomordarjow“. Wšo njeje japanska sjawnosć tutemu poczinanju žiwjenja žytnych bjese wischeho pschihladowała. Liga pschecźiwo žamomordarstwam je žo katolika, kotraž je žebi za nadawk stajika, niz jenoż powuczecź a napominacź, ale tež s mozu skokej do tótleschcza sadźewacź. Straże su žo wustajile a wyzoke płoty s kalacźkatym grotom žo scźahnyle. Njedźiwajwy teho je hakle tute dny sažo młode holza, smjercź wytajo, w njewobkedźbowanym wokomiku dele do žeľiweho bluwarza skoczika.

Pschisstuchnikow ligi pschecźiwo žamomordarstwam jara rosbudźi, dokelž wjetscha liczba s nich runje na kupje pschebywasche. Do hłubiny hladajo po dleschim pytanju nehdże žydomdźesacź metrow hłuboko na skalnym wustupu holzu leżo wuhladachu, kotraž pak žo wjazy njehibasche. Jedojte dymy žo pokalowachu, hdźež wona leżesche, a tak bjese po cźłowjesku dopónjacu njemóżne, ju wukhowacź. Mejachu žamomordarku sa shubjenu. Ale tu žo młody muzski samotwi, kotryž bjesche pryedy njesožownu pschewodźał. Wón rjekny, „so je žebi holza žiwjenje chayła wjacź, dokelž je žo jeje lubowany s druhej woženił. Mje pak, kotryž žo tež wo nju prózowach, je wona w žwojej bolosći wrócźo storczika. Chcu žwoje žiwjenje sa nju wažicź!“ Wón žebi powjas wokoło wutrobnja pokoźiwschi pschitomnym porucźi, powjas pomału dele puschcźicź a jeho sažo horje scźahnycź. hdyž je holzu dopał. Nimale pol hodźiny pucź do jedojteje hele trajesche. Wot horjeka mózachu wobkedźbowacź, kak bywasche khrobiny muzsli złabschi a złabschi, kak sa dychom lójesche a mózesche žo ledy hischcze ikalneje scźeny dzerźecź. Ale wón wutra. Pschebędźi žo hacź k žamomordarźay, sawi powjas krucze wokoło jeje žiwota a da potom snamjo, so bychu jeju horje scźahnyli. Jako jeju horje cźahnychu, wutkowaš wędomje shubi. Jedojte płuny běchu jeho smotake. Ale mózachu jeho, hdyž tež khętro wobodrseneho, tak tola bjes cźeźkich ranow, s kótleschcza wucźahnucź. Tam žo k powschitkownemu wieselu wupokasa, so bjesche tež žamomordarka hischcze żiwa a so mózachu ji žiwjenje wrócźicź. Wutkowaš a ibožownje wukhowana nětkole wobai w khorowni we Jeżo Jeżitaj a wustrowjenju nanschecźa sladataj. j.

Přilopk

Rubježny nadpad na nalutowarju.

Pjatk wjecźor pschijidźe do womoždi nalutowarje w Hamburgu muž, kotryž sebi wobliczo se žasanj pomasał a kij mejesche sulu brodu pschilepjenu. Won dwaj pakcźikaj na klido cźitaj, na kotrymaj stejesche: „Bombs“; revolwry, pokładuja je wobstupjena, njepschecźiwjesce žo a njealarmujicze, hewak waž smjercź potrjechi“. Pschi tym wołasche „Ruky horje!“ a mérjesche žo se swojej pistolu na wobeju pschitomneju pokładnikow. Na to dźesche k pjenježnemu khamorej, s kotrehoż sebi 750 hr. mubra. W tutym wokomiku žo jedyn s pokładnikow na rubježnika wali. Druhi sastojnik sa swojim pschipravjenym revolwrom hrabny a wutseli 6 rasow. S tutymi wutseleni je ludźo na dróży na rubježnika ledźoni scźinichu. Na to rubježnik sawoła: „Ja žo poddam!“ Hdyž jedyn se sastojnikow na dróhu běžesche, so by policiju sawołał, wali so stótsnik na druheho sastojnika. Tutemu pak žo poradźi jeho pschemóz, doniž policija njepschidźe a jeho saja. We wobémaj pakcźikomaj bé jenoż pésć.

Samordowanje policajskeho sastojnika.

Na policajskej straži na radnizy w Oberurselu (we Taunušu) je niedźelu we wjecźornych hodźinach muž policajskeho strażmischtra Homma nadpadnył, kotryž bésche sam na policajskej straži. Sadobywał, kotryž bésche najskerje s nětkajkim pschecźom do służbneje jitwy stupił, je sastojnika samorhował, jeho s nożom wiele króć do wutrobna skaławchi. Domownik, kotryž bésche na pomoz wołacź sastyschał, idźeli to hischcze druhemu w domje pschebywazemu strażmischtrej, kotremuž žo poradźi, stótnika sajecź. S dotalnych jwjescźenjow wuthadża, so je s mordarjom 38létny Bjedrich Georg s Oberursel-Bommersheima. Georg běsche hižo psched njeskutkom w radnizy w domje swojeje njewésty w Bommersheimje žo le swojim pschichodnym nanom rosrecźował a pschi tym bé jeho je žamżnym nożom, kotryž pschi mordarstwu wuži, do praweje ruki kłół. Morjeny policajski strażmischtr je 48 lét stary a wot léta 1919 w policajskej służbje. Sa nim žaruja žona a 5 dźecźi. Szyka mésjesche 9 kalnjenjow we wutrobnje, s kotrychž 5 žo hižo smjertnje skutkowaschе. Pschi sajecźu žo Georg mózże wobarasche. Jenoż s mozu móżesche žo jemu sniemóżnicź cźeknucź. Mordarja do Frankobrodskeje pschepytowanskeje jatby dowjesechu. Schto je jeho k njeskutkej pohnuło, njeje hischcze znate. Pschi sajecźu rjekny, so je jeho policajski sastojnik na cźesći franik. Morjeny pak bé nimo měry měrny a žwédomity sastojnik.

Na lodje žo pschelamał a zatepił.

Wucźeŕ Seitz se Salpia w Rańschej Prusiej jéždźesche po jesoru na žurykaczach a cźehnjesche sa žobu se tśi dźecźimi wobžadzene žanki. Na powérnje cźenkim lodje žo žanki nadobo pschekamachu a dźecźi do wody pschepadnychu. Wucźeŕ sa nimi skocźi a mózesche tež dwoju s nich popadnyc. Tola jemu žo njeporadźi, žo s dźesćomaj hacź na krutý łód pschedobyc. Wucźeŕ zatepi žo s wobémaj dźesćomaj. Tśecze dźecźo mózachu ludźo, kiž njesłoże pytnychu, wukhowacź. Wucźeŕ Seitz bé hakle 23 lét stary.

Njeczłowjeski cźin zadobywarja.

W mésće Sewlewje w połnóžnej Bolhańskej je žo žadlawe dwójne mordarstwo na schulskimaj hólzomaj skucźiło, kotrejž je w zyłej Bolhańskej rosworjenje słubiło. W njepschitomnosći wobžedźerja sadoby žo njesnaty stótnik do domu bohateho Turki Jbrahima Mechmedowa, wo kotrymž hóždy wédźesche, so nahladne sumy pjenjes w žwojim domje khowa. W bydlenju béschtaj w cźasu sadobywanja jenoż 15létny wobžedźerjowy žyn a jeho 13létny pschecźel, kotrajž hromadze schulske dźela cźinjeschtaj. Najskerje staj hólcźesaj sadobywarja pschekwapiłoj a jeho tež spóšnałoj, hewak njeby žebi nichtó wuzwólniłcź mohł, so je sadobywar hólzow na bestialiske waschnje sakalał. Po njeskutku je mordar zyły dom pscheryš a nehdże 1 milijon lérow hotowych pjenjes pokradnył. Mordarstwo pośdże wjecźor dohladachu, hdyž žo starschej do cźišchtej. Slédźenja sa njeczłowjeskim mordarjom trymuž žo zyke mésto wobdźeli, běchu dotal bjes

Běłehród wosjewja 19 stopnjow cźopłoty w

Na Balkanje knježi hižo nétkotre dny dołho nałetnje wjedro. W Běłehrodze mésachu sa du 19 stopnjow a w Sofiji pjatk 22 stopnjow w khłódku. Nowiny wulsséhuja, so dołhoż ludźo nje wé wulkim rózku ženje taikeje cźopłoty bylé lét a dléje tak daloko hacź meteorologiske zapisy wjedrje wrócźo zahaja, njejsu so tak wyzoke temperatury namérili. Se wschelakich kónczin Južnoślowjanskeje žo wojjemja, so pupki schtomow hižo žo pukaju, tehdła žo boja, so scźéhowaze nałétnje mrózy žo wulku schkodu naczinja.

Schéjcź morwych pschi fražењu bombowazych létadłow psched Honolulu.

Pschi fražењu dweju bombowazych létadłow w Honolulu schéjcź wokobow wobkradli sahiny. Dwémaj rjomaj žo poradźi, s padakom wotskocźicź. Rosbuchu pschi fražењu běsche nétkotre mile daloko słyschecź.

Města a wjzy pod wodu.

Slowki w južnej Amerizy.

Cźeźke slowki žu w poślednich dnjach provinzu Corrientes potrjechile a města a wjzy saptawile. We wosy Esquina satepi žo 20 ludźi, s wjetscha dźecźi. Lohrjene domcźki, w kotrychž wosebje khudźi ludźo bydla, torhaze wody swottorhale a wotpkawile. Wobydlerstwo w tutych krajinach zwój wucźeŕ na bliskich hórkach wy. Wyschnosć wschu mózny ponoz posticza, so by žo wjetscheje nusy wotpomhało.

Symska katastrofa w połnóžnej Amerizy.

W połnóžnych statach Ameriki traje žurowa symska smjerschcina dale. Nowe symske njewjedra žu žo wschelakimi krajinami rospuschcźile. Po statistiskich sczenjach je w poślednich tśoch dnjach w 16 statach kej symu 129 ludźi zywjenje słubiło. Staty Minnesota, Połnóžna Dakotska, Illinois a Jowaska maja pschescze 35 hacź 49 stopnjow Celsija symy.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

„Der Wasserpreis wird von 21 auf 25 Pfg. je cbm erhöht. Er wird erstmalig für den Wasserverbrauch des ersten Vierteljahr 1936 berechnet.

Bautzen, am 27. Januar 1936.

Der Oberbürgermeister

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Zwangsversteigerung.

Im Wege der Zwangsvollstreckung sollen die im Grundbuch von Bersdorf Blatt Nr. 45 und 442 eingetragenen, nachstehend beschriebenen Grundstücke

am 29. Februar 1936, 9,30 Uhr

an der Gerichtsstelle Zimmer Nr. 85 versteigert werden.

a) **Bernsdorf Blatt Nr. 45:**

Lfd. Nr.: 1; Gemarkung: Bernsdorf; Flurbuchblatt (Flur) Nr.: 1, Parzelle Nr.: 131; Grundmutterrolle Nr.: 26; Gebäudesteuerrolle Nr.: 27; Wirtschaftsart und Lage: bebautes Grundstück auf Sande; Größe: a 05, qm 90; Gebäudesteuernutzungswert Mark 504.

b) **Bernsdorf Blatt Nr. 442:**

Lfd. Nr.: 1, Gemarkung: Bernsdorf; Flurbuchblatt (Flur) Nr.: 1, Parzelle Nr.: 747/130, 748; Grundsteuermutterrolle Nr.: 375 usw.; Wirtschaftsart und Lage: Hofraum und Acker auf dem Sande; Größe: a qm 62; Grundsteuerreinertrag: Taler 0,04.

Der Versteigerungsvermerk ist am 26. März 1936 das Grundbuch eingetragen.

Als Eigentümer war damals der Fleischermeister Gustav Sacher in Bernsdorf eingetragen.

Hoyerswerda, den 6. Januar 1936.

Das Amtsgericht.

Ministerski president Göring a statny minister dr. Goebbels w sportowym palasce.

Wobaj ministraj w rosrecźowanju s Maxiu Herberez a Arnoschtom Baterom, europiskimaj mischtromaj we dwojstowym žmykanju, sady statny sportski wjednik se Tschammer a Osten. (Atlantik, M.)

cu). Jako chcyše tudy w léce 1786 tehdomniši knjez nad Rakecami, hrabja z Dallwitz, jendźelski park założić, namakachu při ryću dźérow za štomy najprěniše popjelnicy. Hrabja Dallwitz da na to w létach 1786—93 nimale cyłe tamniše pohanske pohrjebnišco přepytać a přeryć. Někotre sta popjelnicow a druhich pódlanskich sudobjow a karančkow bu namakanych a z wulkej prócu njezranjene ze zemje zwučahanych. Popjelnicy běchu zwjetša z kamjeńtnymi plotami přikryte a stejachu tež na kamjenjach a mjez kamjenjemi. Najwjetše běchu 10 cólow wysoke a 11¼ cóla do šěrokosće a pak nažołćeje pak čorneje barby. Pódlanske sudobja běchu tež wšelake, karančki, hornčki, šklički atd. Wšo, štož bu wuryte, je na to hrabja Dallwitz wot jeneho Drježdžanskeho molerja wotznamjenić a tute wotznamjenjenja do wulkich knihow hromadu zwjazać dał, w kotrychž su na nimale 200 łopjenach wuryte popjelnicy, karančki a druhe wěcy, kiž buchu sobu namakane, po možnosći po jich naturskej wulkosći a druhdy tež runje tak, kaž při namakanju ležachu, kaž tež po jich wosebitych barbach atd. z wulkej pilnosću a swěrnosću wotznamjenjene. Tute knihi dostachu potom napismo: „Königswartha subterranea“ a su pozdźišo z wjetšim dźělom wšěch pola Rakec namakanych starožitnosćow do zběrkow Zhorjelskeho towarstwa wědomosćow přišle, hdźež so hišće khowaju. Pohanske pohrjebnišco pola Rakec je w tutym nastupanju jenička w Serbach, kiž je najbóle přepytane a kotrehož wuryte poklady su hišće za starožitnosćerja zjenoćene, tak zo móže na nich swoje studije činić. (Skónčenje sćěhuje.)

Abeżynjenjo studuja w Němskej.

4 młodźi Abeżynjenjo do Hamburga dojěchachu, so bychu tu studowali. W Addis Abebje wopytachu gymnasij. Kěžor jam jich do Němskeje póšła, so bychu tu na jeho pjenjezy studowali. (Wa

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny“ płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 24 Budyšin — Srjedu 29. januara 1936 — Bautzen Lětnik 95

Kral Jurij so k poslednjemu wotpočinkej dowjezł

Woczi zyłeho ſwěta běchu wjeza do Londona ložene. Tam ſo pſchi pomrócźenym njebju ſemrěty kral Jurij na poſłednim puću na městno ſwojeho wotpoczinka pſchi ſwojich wótzach we Windſorſkim hrodze pſchewodźeſche. Njeſměrne ſtyły jendźelſkeho wobydleŕſtwa a wjele ludźi ſ wukraja ſo wobdźělichu. Statyſtazy běchu hižo wot ranja po puću, ſo bychu ſebi dobre měſtacźko ſwěſćili. Wokolo 8 hodźin bě ſo hižo nimale tři milijony ludźi na dróhach ſeſtupało, po kotrychž pſchewodźenje dwě hodźinje poſdźiſcho cźehnjeſche.

Wjele ludźi běſche hižo zyłu nóz na dróhach nutrkło. Wſchelazy běchu ſebi hnydom poſłeſchcźa ſobupſchinjeſli. Druſy ſaſo ſpytachu ſo ſ nowinami pſched ſymu a mokrotu ſchikłacź. Pſchi dróhach, po kotrychž pſchewodźenje cźehnjeſche, běchu wulke wuſkładne wokna wupróſdnili a w nich ſtólzy a ławki ſa pſchihładowarjow pſchiprawili. Najtuńſche měſto placźeſche 60 hriwnow a najdróſdſche 200 hriwnow a hiſchcźe wjazy.

Kral Eduard na ſmjertnej ſtraži

Kral Eduard a jeho tſjo bratrja ſu wot poſnoczy pſk hodźinu dołho pſchi kaſchczu ſemrětcźeho krala we Weſtminſterſkej halli ſtražowali. Bjes pſchestacźa tuńſazy cźiſche nimo morweho krala cźehnjechu. Wutoru rano ſo Weſtminſterſka halla ſa ſjawnoſej ſawrje. W poſłednich dnjach je ſjiła wjazy hacź 800 000 ludźi morwemu knjeźicźerjej pſchi jeho kaſchczu poſłednju cźeſć wopokaſało.

Jako běſche wutornjeſche ranje nad Londonom hižo ſeſthdźała, hiſchcźe wjele muſow, ſonow a dźěći na dróhach a naměſtach leżo ſpaſche. Hacźrunjeź ſo poſdźiſcho ſapoczža deſchcźowacź, ſo woni w ſwojim ſparju njedachu mylicź. Někotſi běchu ſebi nimo ſahlwkow tež wohrěwańſke bleſche ſobu pſchinjeſli. Někotre ſtarſche ſony, kiž běchu hodźiny dołho w ſymnym wjedrje cźakałe, ſo ſwjeſechu, ſo dyrbjachu je do khorownje dowjeźcź. Tribuny, kiž běchu ſo pod holym njebjom pſchipraviłe, běchu hnydom ſ ludźimi wobſadźene, ſo ſamo ſa 400 hriwnow njeběſche wjazy města dóſtacź.

Wjele Jendźelcźanow běſche ſ dałeka pſchijeło, ſo bychu ſo mohli ſe ſwojim morwym kralom roſſobnowacź. Hacźrunjeź ſo pſchewodźenje hałe ¾11 hodźin ſapoczža, běchu dróhi hižo w 9 hodźinach tak połne, ſo ſo cźłowjek njemóžeſche ſ městna hibnyć. Směrom lud na wulki wokomik cźakaſche.

Kralowske pſewodźenje

S dyrkom w poſtajenym cźaſu dołhi ſarowańſki cźah Weſtminſterſku abtowniu wopuſchcźi. Swony ſwonjachu a kanony hrimachu. Grimot kanonow ſa ſyłej dwě hodźinje njepſchesta, kiž ſo pſchewodźenje po Londonſkich dróhach hibaſche. Hdźeź pſchewodźenje nimo pſchcźahny, wojazy tſělbu preſentowachu a lud cźiſche pſchihładowaſche. Na cźole pſchewodźenja, kiž běſche nimale dwaj kilometraj dołhe, kroczeſche offizěr jendźelſkeho wójnſkeho miniſterſtwa. Potom pſchińdźechu wotpóſłanſtwa pſchi kaſchczu (regimentowy), kotrychž woſobinſki ſcheſ běſche kral był. Kóždy połk běſche 20 muži a offizěra póſłał. Wěſo běchu tež mnohe druhe wotpóſłanſtwa woſeńſkich wuſtawow atd. ſaſtupjene.

Wojazy w paradnej draſcze a ſe ſakrytymi khorhojemi dźěchu po jendźelſkim pohrjebnym porjedze. Prědku kroczeſche offizěr težak wopaki pod paſu dźerżo a ſa nim wojazy w tſjoch rjadach. Pſched cźahom mužojo kłobuki ſejmowachu a wjele ſonow kleczeſche.

Sa jendźelſkimi woſeńſkimi wotdźělenjemi kroczachu ſaſtupjerjo wukrajnych woſeńſkich mozow. Mjes nimi běchu ſaſtupjerjo němſkeje woſeńſkeje mozy we worzłowym kłobuku a ſaſtupjerjo němſkeho namórniſtwa. Sa nimi dźěchu pólni kaplanojo namórniſtwa, wójſka a ſtatarſtwa w cźornych ſukniach a zylindrach. Sa nimi kroczachu wotdźělenja kralowſkeho łětarſtwa.

Potom pſchińdźechu 20 pólnych marſchallow, generalny ſtab, wójnſka rada, ſaſtupjerjo wójnſkeho łódźſtwa, admiralojo a wjele kommandantow wójnſkich łódźow. Sa tutymi ſtupachu kapały wſchitkich gardźinych połkow.

Hnydom ſa woſeńſkimi kapałami wjeſeſche ſo **kaſchcź ſ kralom na kanoninej łafeſe.** 120 matroſow w paradnych uniformach w jenajkim ſtupje łafettu cźehnjeſche. S boka kroczachu wotpóſłanſtwa a wuwołarjo kralowſkeho doma a gardźini offizěrojo. Kaſchcź běſche ſ khorhojow Windſorſkeho kralowſkeho doma pſchikryty. Na kaſchczu leżachu drohotnoſće jendźelſkeho kraleſtwa, kralowa króna, ſtatne jabłuko, ſzeptaŕ a nimo teho jednory kſchiž ſ běłych lilijow, kiž běſche ſo po woſebitym pſcheczu kraloweje na kaſchcź położił. Hnydom ſa kaſchczom ſo kralowſka ſtandarta njeſeſche, kotruž wyſokaj offizěraj pſchewodźeſchtaj.

Jako prěni ſa kaſchczom dźěſche kral Eduard VIII. ſam. Won běſche uniformu **wuſkoadmirala jendźelſkeho** wójnſkeho łódźſtwa wobleczeny. Sa nim dźěchu pryncźojo kralowſkeho doma, najwyſchſchi ſaſtojnicy kralowſkeho doma w kraſnych uniformach ſaſtojnych létſtotkow. Potom pſchińdźechu ſobuſtawy ſuzych kralowſkich domow, pjeć kralow, dźewjeć krónpryncźow a 30 druhich pryncźow. Sa kralowſkimi pryncźami jědźeſche ſtatna karoſſa, w kotrejž ſo kralowa wjeſeſche a kotruž ſchtyrjo wuwołarjo w cźerwjenoſłotych płaſchcźach pſchewodźachu.

Sa woſom kraloweje dźěchu wjednicy wukrajnych wotpóſłanſtwow. Mjes nimi dźěſche w druhim rjedźe němſki ſwonkowny miniſter ſ Neurath. Potom pſchińdźeſchtaj woſy ſ pryncźežami a tſjomi kralowymi; mjes nimi běſche jeniczka hiſchcźe žiwa kralowa žołra, norwegſka kralowa Maud. W dołhim cźahu ſtupaſche potom kralowſki pſchewod a pſchewod zuſnych delegacijow.

Wokoło pſchipołdnja běſche dołhi ſarowańſki cźah na Paddingtonſke dwórniſchcźo w Londonje dóſchoł. Tam woſom gardźinych offizěrow kaſchcź ſ łafetty ſoběnwoſchi nimo kralowſkeje žiwójby na cźah njeſeſche. Krótko po 1 hodźinje cźahi do Windſora dojedu. Wot dwórniſchcźa ſo pſchewodźenje ke kapale ſwoj. Furja hiwaſche, hdźeź ſo krótka Boża ſłužba wotmě. Po kemſchenju ſo kaſchcź dele puſchcźi, ſo by ſo morwy kral k ſwojemu poſłednjemu wotpoczinkej pſchi boku ſwojich wótzow podał.

Wjednik česći jendźelskeho morweho krala

Jendźelſke poſłanſtwo a wupóſłanſtwo južnoafrikańſkeje unije wotměſchtej wutoru w jendźelſkej zyrkwi ſwj. Furja w Barlinje ſarowańſke kemſchenje, na kotrymž je ſo też wjednik a němſki kanzler wobdźělił, ſo by ſ tym ſwoje ſobuczuće wopokaſał.

Khutniše położenje za Abesynjanow

W Addisu Abebje ſu ſebi wědomi, ſo je ſo położenje ſa Abeſſynſku w poſłednim cźaſu ſhórſchiło. Abeſſynjenjo ſpóſnahwaju, ſo chże ſo italſki general Graziani pſches kraj jězorow ſwónnemu měſtu Addisej Abebje bliſcź. Dźele wójſka abeſſynſkeho wjerſcha Deſty, kiž ſu ſo wróćzo ſcźahnyłe, ſu tohodła hory pſched krajinu jězorow wobſadźile, ſo bychu pſchedobyczu Italcźanow ſadźewałe.

Abeſſynjenjo wſchak pſchecźo hiſchcźe wobkedźbuja, ſo ſo wojeńſke położenje w Baranje njeda pſchewidźecź. S fronty pak ſo powě, ſo Italcźenjo wot Neghellia pſchi ſtrategiſkej ſwónnej dróhy do Wadary wobhonjeńſzy poſtupuja. S Dola ſo jim zyroba, nuniſija a pitna woda pſchiwożuje, ſchtož wſchak je pſchi nahłych žiwnych deſchcźach trochu wobcźežne.

Mjes tym pak italſke wobhonjeńſke wotdźělenja ſaſakle wojuja pſchi brjohomaj rěki Dana Parma poſtupuja. Tuteniu poſtupowanju ſo Abeſſynjenjo ſ nahłymi wupadami pſchecźiwjeja. Abeſſynjenjo ſu też wobkedźbowali, ſo italſke lěwe kſchidło pomałſcho poſtupuje hacź ſwónna wojowarſka móc. **Tuta ſo po ſtarej karawańſkej dróhy na hłowne měſto Addis Abeba měri.**

Dokelź pak je rjeczas horow jara wyſoki a ma jenoź dwaj pſchełkodaj, ſo abeſſynſke wójſkowe wjedniſtwo nadźija, ſo ſo poſtupowane italſkeho wójſka w horach haſtaji. S wjeczorneje a połnócznje Abeſſynſkeje ſu ſo žiwlne woſeńſke wotdźělenja wotpóſłałe, ſo bychu wójſko wjerſcha Desty žiwniłe.

Abeſſynjenjo woſjewjeja, ſo powěſcźe wo doſpołnym ſbicźu wójſka wjerſcha Desty njeſu wěrne. Wójſko je wjele někotre tuńſaz muži ſhubiło, tola jeho moralka ſo njeje roſtſichała.

Abeſſynſki kejſor chce ſwój hłowny kwartěr na połodniſchu frontu pſchepołoſcźicź, ſo by pſchichodne wojowanja ſam nawjedował. Won je ſo k tomu mohł cźim lóžo roſſudźicź, dokelź wě, ſo je wjedniſtwo na połnócznej froncźe we wudruhowanych rukach. S połnócznje fronty powě ſo wo nowych wojowanjach.

Abesynska rozprawa wo wojowajach na połnócnej fronće

S Addisa Abeby ſo powě, ſo Italcźenjo na połnócznej froncźe njedźiwajcy žiwlneho deſchcźowanja ſpytaju ſwoje ſtejiſchcźa, kiž ſu w bitwje wot 20. hacź do 23. januara ſhubili, ſaſo dobyć. **Italſka artilerija wodnjo a w nozy bjes pſchestacźa ſtela.** K nadobźeju pak dotal njeje dóſchło.

Wo abeſſynſkich wojakach pak ſo powě, ſo Italcźanow bjes pſchestacźa nadpadaju a jich jenotliwe ſtejiſchcźa po nozach wuſbehuja. Abeſſynjenjo maju tuto waſchnje wojowanja ſa wuſpěſchne, kiž wjele woporow njeſada. Do Addisa Abeby ſo ſ połnócznje fronty hiſchcźe powě, ſo ſu Abeſſynjenjo dźěl dróhi wobſadźili, kiž ſ Aduwy do Makalle wjedźe. S tym je ſo ſwójſt njes měſtomaj roſterhnył.

Abeſſynjenjo wobliczeja ſchkodowanje italſkeho wójſka na połnócznej froncźe w poſłednich pjeć dnjach na dźeſacź běłych offizěrow, někotre reſerwne kolonny a nětko 500 muži, mjes tutymi nětko 100 běłych.

Muſſolini je marſchallej Badoglijej ſbožo pſchał.

Schef italſkeho knježeſtwa Muſſolini je marſchallej Badoglijej telegramm póſłał a jemu k dobyczerſkej bitwje w Tembienſkej ſbožo pſchał.

Italčenjo su šwedski pólny lacarett zebrali

Marſchall Badoglio je wutoru nowu telegrafiku roſprawu do Roma póſłał, kiž je ſo jako italſka wójſka roſprawa cźiſło 108 woſjewiła. Won jdźeli, ſo ſu ſo italſky wojazy na ſonalſkej froncźe na wobhonjenje k městu Wadarje podali. Pſchi tym ſu mały ſchwedſki pólny lazarett nadeſchli a ſebrali. Lazarett běſche na 15 cźeſćitych automobilach ſameſćeny, kiž běchu ſ khorhojemi a ſnamjenjemi cźerwjeneho kſchiża wofnamjenjene. We wozach namakachu też 27 kaſchczow munizije.

Badoglio wopisuje wojowanja w Tembienskej

Italſki marſchall Badoglio je ſandźenu njedźelu nowinarjow pſchijał, kotſiž w italſkim hłownym kwartěrje w Asmarje pſchehladowaju. Won je jim wo poſłednich wojowanjach w Tembienſkej nadrobniſcho roſprawjał. Hdyž je italſki wyſchſchi kommando, tak marſchall powědaſche, wo abeſſynſkich wotpohładach ſhonił, je ſo hnydom ſa napſcheczimny nadběh pſchecźiwo abeſſynſkemu planej roſtudźił. Italcźanam běſche ſo dopowědało, ſo dyrbjachu ſo wjerch Kaſſa a wjerch Seyoum w Tembienſkej ſjednoczicź. Se ſwojim poſtupowanjom byſchtaj italſku frontu mjes Aduwu a Makallom ſpytałej ſo ſchcźěpicź.

Tehodła ſu ſo 20. januara wotdźělenja domorodnych wojakow a cźornokoſchlacźanow do bitwy póſłałe. Wojowanja ſu zyły dźeń trałe. Tola je ſo Italcźanam poradźiło, mjenſche hory dobyć, kiž běchu Abeſſynjenjo wobſadźili. Italſke wotdźělenja njepſcheczeli kich wojakow na ſtronu města Melky wrócźo ſtłóczichu. Abeſſynjenjo ſu wjazy hacź 1000 morwych na bitwiſchcźu leżo woſtajili.

Badoglio roſprawjeſche, ſo ſu italſke nadběhańſke wotdźělenja 21. januara doprědka ſchłe a ſu ſ druhim italſkim wójſkom jiwſt dóſtałe. Pſchi tutym ſwojim po-

ſtupowanju ſu italiſke wodžělenja mohłe hiſchcże druhej ważnej njepſchecžełowej ſtejiſchći wobſtajić. Mjez tym ſu Abeſynjenjo pola Addia Abbia ſpytali ſo pſches Martwſki hórſti pſchekhod dobyć, ſo bychu italiſke ſtejiſchcża pſchelamali. Cžornokoſchlakojo pak ſu pſchi krwawnych woporach pſchekhod dwaj dnjej dołho dżerżeli, dokł ſebjnjenja domorodnych njeſu pſchiſchłe.

Potom je ſo poradźiło, njepſchecjela tak ſwicj, ſo dyrbjeſche cžekać. Plan k pſchelamanju italiſkich ſtejiſchcżow, kiž ſtaj wjerch Kaßa a wjerch Seyoum mělej, może ſo jako njeporadżeny wobhladowacj. Marſchall Badoglio warnowaſche pſched pełimiſtiſkim poſudżowanjom italſkeho położenja a rjekny, ſo je pſchiwożowanje italiſkich wojakow na frontu ſwiſżene. Spalenoſcże njewadża, dokelż ſu ſo dróhi derje wutwarłe.

Khorho'e won 30. januara!

Pſchi ſtładnoſczi ſtjeċjeho nawróta łětneho dnja nazionalſozialiſtiſkeje revolucije němſki minister ſa ludowe powuczenje a propagandu wſchitkich namołwja, ſo bychu ſwoje twarjenja k khorhojenej ſtjeċjeho kuježiſwa wupyſchili. S tym ſtrowi němſki lud ſtodom ſtaru, we wojowanju wuprahowanu gardu SA, kotraż ſo 30. januara pſched ſwojim wjednikom ſhromadży.

Dr. Goebbels poręči k ſulſkej młodźinje

Na dnju 30. januara ſmeja ſo we wſchitkich ſchulach Němſkeje ſchulſke ſwjatoċnoſcże k wopomnjenju dnja naſtupjenja mocy a wojowanja wo ſtjeċu Němſku. Němſki minister dr. Goebbels w 126. a 222. ludowej ſchuli w Barlinje dopołdnja wot 10,05 do 10,20 hodź. k hólzam a holzam porěči. Jeho rěċ ſo na wſchitke němſke radia pſchenjeſeſe, ſo je možno, pſchi ſchulſkich ſwjatoċnoſcżach jenotliwych ſchulow miniſtrowu rěċ ſobu ſłyſcheċ.

„Sſlédżerjow w bibliji" ſaſudźili.

Pſched ſchleswigſko-holſteinſkim wołoſbitym ſudom w Neumünſteru mějeſche ſo w poſłednich dnjach 34 ſobuſtawow mjeſtynarodneho ſjednoċenjſtwa ſłédżerjow w bibliji ſamolwicj. Woni běchu ſo dla ſakaſaneho wabjenja wobſtorżili. Mjez wobſtorżenymi běſche 11 ſonow. Tſi ſony dóſtachu po 6 njedżelach jaſtwa. 26 wobſtorżenych ſo po 200 hrivnach k pjenjeżnemu khłostanju ſaſudźi. Dweju wobſtorżenerju we wyſokich létach ſud winowna.

Eltz-Rübenach ſchesty króċ ſ nanom.

Sſiwobudna knjeni ſ Eltz-Rübenach, mandżelſka němſkeho póſtſkeho a wobkhadneho miniſtra, je wutoru rano dżiwadżerſku porodźiła. Miniſtrowa ſiwóła ma wżo jeneho ſyna a pjeċ dżowkow. — Hakle wezera běſche ſo wojſewiło, ſo bu němſki finanzny minister hrabja Schwerin ſ Krożigk wożmy króċ nan a ſo ma wżo ſchtyrjoch ſynow a ſchtyri dżowki.

Cżeſki konſulat w Pośnanju ſo ſběhny.

Njedawno je pólſke knjeżeſtwo cżeſkemu konſulej w Pośnanju dowolnoſcż wſało. Cżeſkoſłowakſke knjeżeſtwo je wżo wobſamkło, ſo konſulat w Pośnanju roſpuſcheċi. Każ ſo powě, cżeſke knjeżeſtwo też ſwój konſulat w Krakowje ſnowa njewobhładži.

Trierſki knjeżeſtwowy preſident ſo na wotpoczink pſcheſadźił.

Knjeżeſtwowy preſident dr. Saaſen w Trieru je ſo po ſwojim namjecże k wożnowjenju ſwojeje ſtrowoſcże w tu khwilu na wotpoczink pſcheſadźił.

Roſrěżowanje mjez Flandinom a Edenom.

Nowy franzowſki ſwonkowny minister Flandin je ſo pónđżelu w Londonje ſ jendżelſkim ſwonkownym miniſtrom Edenom roſrěżował. Pariſke nowiny wo tutym roſrěżowanju njejenak roſprawjeja. Mażniſche roſrěżowanje miniſtrow ſo hakle po kralowym pohrjebje wocżakuje.

Flandin nochce francowsku zwonkownu polltiku přeměnić

Nowe franzowſke knjeżeſtwo pod miniſterſtwom Preſidentom Sarrautom je ſo ſobotu k ſwojemu prěnjemu poſchadżenju ſeſchło. Sarraut knjeżeſtwowe woſſewjenje pſcheczita. Tuto ſo jenohłażnje ſchwali. Knjeżeſtwowe woſſewjenje ſo ſchtwórtk też w komorje pſcheczita.

Njedżelu dopołdnja je ſo Sarraut dleſchi cżaſ ſe ſwonkownym miniſtrom Flandinom roſrěżował. Po tutym roſrěżowanju Flandin ſ Paulom-Boncourom praſchenja Swjaſka ludowa roſpomniniſche.

Sobotu je ſwonkowny minister Flandin ſobuſtawam pſchedſyhbſtwa demokratiſkeho ſjednoċenſtwa rjekuhł, ſo je pſchecżiwnik ludoweje fronty. Nowe knjeżeſtwo ſo w ſwojim ſeſtajenju ſtaremu knjeżeſtwu runa. **W ſwonkownej politiy chże Flandin ſwjetſka ſamkne pueje kroċżej każ Laval.** Mjez nim a Lavalom żenje njeje napſcheċiwnoſcżow było, jenož ſtaj měkoj wſchelake měnjenja wo njewažnych praſchenjach.

Każ ſu Pariſke nowiny njedżelu piſałe, Sarrautowe knjeżeſtwo ſchtwórtk w komorje wjeſchimu błoſow dóſtanje. Nowiny „Excelſior" pak wocżakuja, ſo ſwonkowny minister Flandin w Londonje wobſłuhowinſzy ſpyta, jendżelſko-franzowſke poċżahi hiſchcże ſkrucżiċ.

Zhromadna fronta čerwjenych dźěłaćerſkich zwjazkow w Francowskej

Po dołhich jednanjach ſu ſo ſozialiſtiſke a kommuniſtiſke franzowſke dżěłacżerſkeje ſwjazki organiſatoriſtuj ſjednoċzile. Jenož nětkotre ſwjazki hiſchcże njeſu ſhromadnemu ſwjazej pſchiſtupile. W tu khwilu je ſo měſchany krajny wubjerk poſtajił, kiž ſwjazkowe dżěła nawjeduje. Na 5. februara ſe ſo wurjadny krajny ſjěd ſwołaċ, na kotrymż ſo nowy ſwjazk dżěłacżerſkich ſwjatſtow doſtaſaduje. W nakhwilnym pſchedżěłowiſchu maju ſtrjedawſke ſozialiſtiſke ſwjatſki ſchefowjerjow a kommuniſtojo dweju ſaſtupjerjow.

Awstriska katolska młodźina

Kardinal Innitzer je organiſaciji katolſkeje młodźiny w Awſtriſku, kiž ſo „Neuland" mjenuje, ſdżělił, ſo dyrbi jej zyrkwinſke pſchipoſmacże wjacy, hdyż ſwjaſt mjez ſwojim ſobuſtawiſtwom hnydom njeczeſcżi. Każ ſo ſ Wina piſche, ſnajmjeńſcha 20 wot ſta ſobuſtawow narodnej opoſitiji pſchiſłuſchcża. Swjatkowe wjedniſtwo je ſo nětko roſſudżiło, kożdeho ſobuſtawa wumaſnyċ, kiž zyrkwinſkim a ſtatnym wyſchnoſcżam njeje bjes wumělenja poſłuſchny.

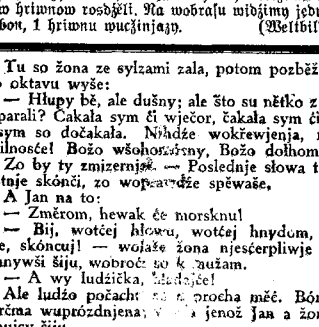

Wożebite bony k 30. januarej 1936.

Po woſjewjenju ſtatneho propagandowego miniſtra dr. Goebbelſa němſki lud lětne wopomnjeċe nazionalſozialiſtiſkeje revolucije ſ tym woſwjeċa, ſo na ſwojich najchudſchich ludowych towaršſchow ſpomina. Stutk ſymſkeje pomocy na tutym dnju bony w hódnocże 22 milijonow hriwnow roſdżěli. Na wobraſu widżimy jednu tajki bon, 1 hriwnu wuczinjacy. (Weltbild, M.)

Ze Serbow

W Budyſchinje, 29. januara 193

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Přez hófku, twjerdu ſkropawu
So pſchećże k jadru ſtódkemu. H. Zejler.

— Wo wjedrje. Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 736, hygrometer minus 7, najwyſchſcha ſnjawa temperatura 7 ſtop. cżoplokty. Dżeńſa rano we 8 hodź. barometer 734, hygrometer minus 10, najniżſcha temperatura minuły 3 ſtop. cżoplokty. — Nižina nad wjeczornej Europu jenož pomału k ranju poſunuje. Wona naſchim ſtronam mjły powětr ſ krótkeho wjeczora pſchinoſcha, ſo ma ſa nětcżiſchi počżaſ pſchecżopże wjedro. Deſcheżowe mjeſcżele, kiž nižina k ranju ſcżele, ſwjetſcha hacż k nam njepodżahnu, ale ſu pſchedy roſcżahnu. Tuhobła je wjele pola naſ ſwjetſcha rjane a ſłónczne. Dokelż nižina ſamo pomału cżehnje, njemóżemy wjerſcheho pſchemjenjenja nětcżiſcheho wjedra wocżakacż. — Jutſtje ſchtwórtk ſłónczo 7,41 hodź. ſtłabża a ſo 4,45 hodź. ſkowa. Měſacżk ſchodża jutſtje dopołdnja 9,51 hodź. a ſkowa ſo po połnocy 12,10 hodź.

Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchi ſchtwórtk: Malo pſchemjenjenja nětcżiſcheho wjedra.

*

Wudawanje lěpſchiniſkich wupokaſow ſtutka ſymſkeje pomocy 1935/36 na dnju nawróta nazionalſozialiſtiſkeje revolucije.

Měſtne wjedniſtwo w Budyſchinje.

Potrěbnym ludowym towaršſcham, kiž ſu ſo do ſtutka ſymſkeje pomocy pſchijeli, ſo hódnoſcżowe a wuhlowe ſchinile wupokaſy

ſchtwórtk, 30. januara 1936, wot 9 do 1 hodźiny

w tychſe wudawarińſach wudawaju:

ſa Budyſku hrjedżnu měſtnu ſkupinu na Hrodowſkej haży 10 (póbla ſejmownje),

ſa Budyſku połnóżnu měſtnu ſkupinu w pižakni NS-ludowej ſchuli na Hornjeżerſkej haży 19,

ſa Budyſku ranjſku měſtnu ſkupinu w hoſcżenju „Lužan" na Lubijſkej dróży 26, nutſkhóż na Pawliſkej dróży.

Potrěbni, kotriż hiſchcże nimaju lěpſchiniſkeho wupokaſa ſa rybowy filet, móża ſón hiſchcże dżeńſa w pižakni NS-ludowej ſchuli na Kotoliſkej haży wotewjeżacż.

Skutk ſymſkeje pomocy němſkeho ludu 1935/36.
Budyſke měſtne wjedniſtwo.

*

— Schkitajcże pižma naſchich pſejedownikow! Pſchi ſaſo dyrbi ſo wobkedżowacż, ſo ſo liſcżiny a akty ſ wobſedżeńſtwa wyſchnoſcżow pothadżeja, ſ privatneje ruki na pſchedań poliſcżeja abo ſo **pſchi wuprahowanju lubjenja ſnicża.** Njenarunajonne hádnoſcże ſo ſ nimi ſłubja. Kożdym padże měło ſo pſched ſnicżenjom ſtarych pižmow hakle poſudżowanje archiwara abo wyſchnoſcże ſabaċ. Budyſchnje maju ſo napraſchowanja pódlaċ knihomjenu direktorej Marxej, Pſchi Pětrowſkej zyrkwi 71. — Też privatne liſty a privatne liſcżiny móża bjez ſa dowſnjſke a ſwójonohiſtoriſke ſłédżenje wjele hódne. Tohdyrbi ſo też ſ tajkimi pižmami ſtaroſcżiwje wobchadżeċ. Też wone njech ſo hakle potom ſnicża, hdyż je ſo ſ wężywnoſtojneho ſłyſchała.

— Budyſke konjeſlahowaze towaršſtwo ſmje ſchwórtk 30. januara 1936 popołdnju w 2 hodźinomaj w „Wótrym Konju" w Budyſchinje ſwoje pożeħnjenje Katarini Wotowej ſ Drježdżan ſmje pſchednoſchcż wo „nowych ſpomnjenkach w plahowanju koni".

— Maloreutnarjam wuphaċżuje ſo podpjera na měſtnym ſchulſkim dwórje w Budyſchinje w pjatk, 31. januara 1936 popołdnju wot 4 hodźin w ſejmowni na Hrodowſkej haży 10, dele.ka.

— Budyſka dobrowólna wohnjowa wobora. Wuſtawa ſhromadżizna zyleje woboty dyrbjeſche ſo ſ tutych pſchičżinowu na powjeſchenu ſhromadżiznu wuſtawy wobnjeſjowacż. Tuta ſo pjatk wjeczor w „Stotym jole" wotmje. Kommandant wopalnu miſchtr Schaar nawjedowſache. Pódla druhich ważnych ſdżělenjow kommandant 69. lětnu roſprawu pſchečżita. — S lětneje roſprawy njech ſo ſłédoważe najpomni: W lońſchej wobory ſhromadżizne je ſo automobilowy rěd pſchał. Tuta wěċ je ſo dopjelniła. Loni wobora ajetżcżiche ſamſchim wohnjam khwatacż. — S roſprawy wo hłaſowanju ſo jhoni, ſo je wobora k wohnjam, **na pomoc ako ſ pomocy** 42 króċż wujeła. Wohnjowe wobory w wſach ſo pſchi ſchtyrjoch ſwuczowanjach wuwuſtajeja. — Pſchi ſkładnoſczi 60. ſjeża ſwjatka wohnjowych borow w Budyſchinje 22. a 23. junija 1935, na kotrymż ſo 2500 wobornikow a wobornicżkow wobdżěli, ſo dwě wobory pruhowachu a „derje" wobſtachu. — Wobornikow druhich ſarjadowanjow też na ſwjeċżowanjach ſtrowehu ſchkita wobdżěli. Na ſhromadżowanja ſwonka dyſchinu ſo wotpóſłanſtwa póſłachu. — W roſprawach też na zwarjſchowy ſpomnik, kiž ſu ſo ſa dołholětnu ſłužbu ſtužbu w haſchenſtwje wuſtanjenili a pocżeſcżili. — Na wječżeſche 37. — Po nětkotrych ſdżělenjach ſo roſprawa ſkónċżiła a dije poda. Pokładnik ſo wuſtrowodźił. Skónċżenje ſtwa hiſchcże ſo wſchelakich ſmutkownych naležnoſcżach roſprajeſche.

Jan — dobyċeŕ

Ze Sieńkiewicza přełožił J. Winget.

15] (Skóńcenje.)

Nasta khwila njewjeſołeje ċiſiny. Burja zhladowachu dżiwajcy ſo jedyn na druheho.

— Što wón rěċi? — wopraša ſo nječtó.

— Ze ſwědomjom ſebi nješto powěda.

Přez tu wójnu człowjek pije — zamórča Jan. Napi ſo paleńca raz a raz. Khwilku poſeđża mjelċo, potom wupluny a njenadżicy bu zaſo dobry wjeſoły.

— A wy ſċe ze Steinmetzom rěċał?

— Haj, ja ſym rěċał. Hurra! Pijċe! Što zaplaċi? Ja!

— Ty płaċiš, pička, ty! — zaklińča Madleniny hłós.

— Ale też ja ċi zaplaċu, njeboj ſo!

Jan pohlada ze ſkleńċanymaj wočomaj na přikhadżacu żónsku.

— A ze Steinmetzom ſy rěċała? Ty by była!

Město wotmołwić wobroċi ſo Madlena na mjechkich připoſłuchařjow a poča cychnować.

— Ach, ludżička, ludżička, widżiċe moju hańbu, moje hubjeństwo? Wróċi ſo, zwjeſelich ſo, każ by ſo mi dobrota ſtała, a wón wróċi ſo pjany. A na Boha je zabył a pólski je pozabył. Lehny ſo, wuſtrózbi ſ nětko z nowa pije a z mojej próċu, z mojim potom płaċi. A zwotkel je tych pjenjez wzał? Njeje to moja ſtaroſċ, mój krwawy króſ? Što? O, ludżička, ludżička, njeje to hižo katolik, nic człowjek a na to laka, hdże by mohł ludżom křiwdy načinić. To je přeměnk, to je . . .

Tu ſo żona ze ſyłzami zała, potom pozběże hłós wo oktavu wyſe:

— Hłupy bě, ale dušny; ale što ſu nětko z njeho naparali? Cakała ſym ċi wječor, cakała ſym ċi rano, a ſym ſo dočakała. Nihdże wokřewjenja, nihdże ſmilnoſċe! Božo wſchohrožny, Božo dołhomyſlny!

Zo by ty zmizernjał. — Poſlednje ſłowa tak żałoſtnje ſkóńċi, zo wopraſchże ſpěważe.

A Jan na to:

— Změrom, hewak ċe morſknu!

— Bij, wotċej hłowu, wotċej hnydom, zabij mje, ſkóńcuj! — wołaże żona njeſcżerpliwje a nacżahnywſi ſiju, wobroċi ſo k ſaużam.

— A wy ludżička, ludżičże!

Ale ludżo pocżachu ſo z prochа měċ. Bórzy bě korċma wupróżdnjena; wona jenož Jan a żona nacżahujcy ſiju.

— Přeċo tu gyrgawa nachłuješ, każ husyca — bórċeše Jan. — Pój domoj!

— Wotċej! — wotpjeroważe Madlena.

— Dži mi, njewotċe! — wotmołwi Jan a tykny rucy do kapſow.

Tu hasny korċmař, zo by wuſtup dokóńċił, jenu ſwěcu. Ščini ſo ċěmno a ċicho. Po khwili ſo rozhleny po ċmě ſkiwłaty Madleniny hłós:

— Wotċej!

— Hdże też to — njewotċu — wotmołwi Jan z hordym hłosom. —

Při měſačku běštej dwě poſtawje ducy wot korċmy ke khěżkam widżeċ. Jena z nich dżěże do přědka a cychnoważe z hłosom: to bě Madlena; za njej ſtupaże ze ſkhilenej hłowu dość pokornje dobyċeŕ z pod Gravelotte a Sedana.

— Kónc. —

S **Budyšez.** Ludowa wobydlerka Marja šwud. Kychjanowa šwjeci dženja šwoje 85lětne narodniny. Jubilarka ma dźěłapołne žiwjenje za sobu. Njedźiwajo wokołnje staroby je hišće prawje rjany wjeczor žiwjenja spočatk.

S **Hodžija.** W najbliššim cžasu ma so dróha wot Rječe hač k Nowo Wohlachanskej hórzy plesterowacź. K temu sameršej so wulka mnohosć kamjenjow na twarše měšno wosyp. Stara asfaltowana dróha, kotraž je wysoko wjelbowana, so tak bórzy šłudi.

Se **Semitz.** (Chrjašče šwoje dźěco sadajicź.) 38letna nježenjena a bjezdźětna Fr., kotraž běše hižo wjacy króc wuprajiła, so žeby žiwjenje wosmoše, spyta njedźelu pschipołdnju šwojeho njebjoh 6 lět stareho hólcžeja sadaticź. Jeju šotšje, kotrejž pschipadnje k temu pschiindscheštaj, jej tutón njeskutk šnjemóžnischcej. Małe hólcžo so jenoš we wobliežu trochu rosdrapa. Skótniza cžekny, pschindže pak pónjelu dopołdnja sabo do bydlenja, so by šwojeho hólcžeja zobu wsała. Bórzy na to pak połizija pschindže, šaja ju, dowješi ju na hamtšse šudnistwo do Biskopic. Hatle 4. januara běchu ju f khorownje w Seifersdorfu pola Dippoldiswalde puschczili. Jeje thorosć je f pschicžinu, so žo lohko rosbori, a pschi taklim rosborjenju je chzyla najšerše njeskutk skuczicź.

S **Wjeleczina.** 25letny šastojnski jubilej šwjeci dženja knjes farar Jan Rjencz-Wjeleczanski. W lěcze 1884 narodźi so w farskim domje we Wjeleczinje, a wosmtajche wot lěta 1896 Budyšchski gymnasij. Na Lipczanskej universicze dostudowawschi bywschi senior tamnischeho Luźiskeho předarskeho towarstwa dóšeche w lěcze 1910 do Bethela, hdźež jako pomozny bratr šławne Bodelschwinghowe wustawy sejna, wošebje tež dźěło na wjobich thorych. 29. wulkeho rózka lěta 1911 dosta šwjeczinu sa farske šastojnstwo, so by knydom šwojemu nanej, kiž bě tehdom cžežko khorli, pomhacź mohł. Po šwojim nanje bu f fararjom a wosta wschitke šwoje lěta we Wjeleczinje. Wošada so jemu sa to dźakujo, so je Bóh šwojeho nana f połnej šwěru dale wjedł a jako dobry duschepastyř a pchikkadny předar Boze kralestwo twarił a f wulkej ludowcźu w dobrych a šlych lětach Knjesowu wošadu hromadźił. Sserbja f wutrobnym dźakom wošebje tež na to špominaju, so je knjes farar Rencz šerbšte kemsche pšches wschitke 25 lět porjadnje a šwěrnje dźerżał. Picheja jemu Boże žohnowanje na mnohe lěta, wjeselkosć w šwjatej złužbje a strowosć jemu a jeho lubej mandželskej, kiž jemu šwěru lóžby cžaš pomha, so bychtaj dale Boże žohnowanje we šastojnstwie a w šwójbje widźałoš.

S **Wjasonju.** Sandźerm njedźelu popołdnju wokoło 1¼3 hodź. sta so na šatnej dróhy mjes Bistopizami a Zitawu njedaloko hołcženza „K němškemu dubej“ wobžarujomne wobthadne njeshoše, kotrejž f tym nasta, so 3 kolešarjo po dróhy pornjo šebi jedźechu. Schtmórty kolešar chzyšche kolojšnych runje w tym wokomiku pschešerhnucź, jako jemu motorske koło napschecžiwo pschijedže, kotrejž do nieho sawadźi. Młodoštnu kolešar, kotryž z Rózkowom połkdała, šebi pschi tym nohu skama.

S **Wulkeje Dubrawy.** Niz runje jara pschecželnu napohlad nětkotre měšna nascheje wšy posticzeja, na kotrychž so powšek a druhe wotpadanki špuja. So by so tutej wobidže wotpomhało, je amejnske šarjadnistwo dyhbołu dźeru sa šnortownischcu sadu SA-doma sa wupielnjenje f domjacnymi wotpadankami pschiprawiło. Wocžakuje so, so kóždy wobydlerk a wobšedźeř doma tuto měšno sa wotmjesenje powjeka a druhich wotpadankow wužije. Wošebje so na to ledźiwe cžini, so so stare želeso, blachowe pschedmjety atd. wošebicže skadu, so bychu [illegible] wotmjesowali a wšědnjačzi.

S **Lubija.** 70 lět stara Jona f Habrachcžiz, kotraž bě so pěschi na dalołi pucź do Lubija natajiła, so by pjenježy lutowała, bu w šaschłuch raničnich hodźinach nadobo wot kolešarja, kotryž niemócžische špódzy, potorhnjena, tak so padawschi šebi nep rosbi a wobruchu stama. Njeszrodomity kolešar so wo šaruchu njepostarowschi, dale jědzeše. Cžełkatanjenu hórzy na to ninuduzy namakachu a dowjesechu ju do Habrachcžanskeje thorownje.

S **Njeswacidła.** Hižo šoni w lěcžu je so f pschedžamnymi dźěłami regulazije Čornete Wody na Njeswacidłskich honach šapočałoš. Mot otkroća 1935 šo f nowanbitej regulazniu sady hrodoweho parka šapocka. Tu ho wobejje nětkotre w puciu šteiace duby a nikke kekli wotstronichu. Stary móst pak, kotryž so mies dwěmaj wobłukomaj na Čornu Wodu pschešeješera, je so jakhowak, runje tak nazrjesnische duby, tak so wobras krajiny njeršekni. Kamjenje sa wuhadźenje brjoha pokhabiła se skalow w Hórkach a w Čornym Hodlerju. Wobdźelenje so dwaj cžešlaj cžahaj połnaj na twarške měšno dowjesetaj. Wschi twarje niz jenoš dźěłowa šłužba, ale tež wotrjadni dźěłacžerjo, wošebje pschi twarje města atd., dźěłaju.

S **Konjez a je Schunowa.** Klóschtrika woda twori mjeju mies naschimaj wšemaj a mies naschimi honami a tu ju šaužženy tydźeń wobłukowała a f wulkeho dźela pschepołožicź. Sapocželi šu pornjo Konjeczan młynej na tak mjen. Starej abo małej rěcžay, kotraž běži wot Špuschcžadłow nimo młyna. Schtomy a kerči šu hižom Špuschcželi a nowe rěcžnischcžo na 9 metrow šacžeroke nastawa hižom na Schunowskich łukach prěti a pšches Konjeczan „Sarjenkej thmjelnizu“. Rěcžka je šwojimi kutami pschi nědhuschej Schunowskej piwarni šo Špubi a Konjeczan-Schunowski pucź dostanje nowy móst f nowej rěcžu ko leżownosci wobeju wšow tróschtu pschemént; na jenym měšnje Špubi nešchto, na druhim šašo dohndže, pak ta, pak druha wješ, dokelž rěka wostanje šawěcže šašo mjesa. — Dźěłacžerjo Pěčkowskeje dźěłoweje złužby šu dźěło pschewsjali a jěchja kózde ranje šem.

S **Wojerez.** (Šwinjaze pitki.) Na šwinjazych wikach bě 120 prošatow a 1 běhak. Napraschowanje za prodatanj bě wulke, tak so bě wobstatk bórzy pschedaty. Płaczišny pohibowachu so njes 15 a 20 hr., sa lépiche prošata šo tež wjacy pschiswoli.

S **Wojerez.** 24. januara běše šjamne połedźenje měšczanskich radnych pod pschedsydnistwom měšczanskeho nosty Bautza. Najprjedy šo nowi radni šawjedźechu a do pschisahi wjachu, a tež rěcznik dr. Winkler jako poradnik města šwoju pschisahu łoži. Na to šhromadźišna šo wupraji k hłownym wušitawam města a doporuczischa, so by šo k nim dodało, so ma měšczanoša pschi šwjatočnych pschileżnoscžach hamtšli tjerjas nošcež. Dale ma šo k dotalnym šydlischczam na miesach města 20 dalšich matych šydlischczow pschitwaricź; wobšamtny šo NS-šydlerskemu towarstwu we Wróšławju naposchał na wupiedźenje twarow pschepodacź. Dale šo poruczi, so by šo trěcžene šestajało, kotrež maja wichitaj, kiž chzedža na hermanku šany twaricź, podpiśacź. Nadeišli cžaš na 15 lět wuczinjecź. Jako šarunanje ma šo 15 proš. f wunoschta, šnajmjenšcha 100 hr. lětnje šapłaczicź. Měšczanoša dale na to pokała, so šo w bliščim cžašu wiki do hlinjanych šamow pschepokoja. Sa dobnycže nowych twarschich měšinow na Rólnej dróhy poruczi šo, so bychu šo trěhne twarske měšna na šakkadze šamjenjenja f ratarjom Janom Kulku dobyte. Pschinoschki ša powołanšku schulu maja w běžnym lěcže tešamžne wostacź, kaž loni. Po dorjadowanju nětkotrych dalšich namjetow šo lětne rosliczenje za lěto 1935 pschedpokoji. Po tutym jewi šo wotbytk 985,04 hr. Tutón wuzišedk je bjes dwěla dobry, dokelž so pschi šestajenju hospodarskeho plana f wotbytkom 14 000 hr. liczesche. Sa lěto 1935 hospodarski plan na boku dokhodow 585 500 hr. a na boku wudawkow 572 500 hr. pokaje. S wuradowanjow šo mažnosce wocžakachu, f kotrychž wukhadža, so budże wotbytk nědže 7000 hr. wuczinjazy, šo dospołnie wošstronicź hodżecź.

S **Wołeschnizy.** Dobre luki chzetaj Pulanicz bratraj w bliskosci Zympla f rédko wobšadzeneho a f dźěła jara bahnojiteho léža pschiprawicź. Tute dźěła wukonja dźełowa šłužba f Noweje Wšy. Nědže 20 górzow luki na šo f tym bohatej.

Se **Sleho Komorowa.** W nozy f njedźeli inženěr Heinrich Hundertmark se Sleho Komorowa se šwojim wobowowym autom f Rólan pschikhadšeju pschi šaježdze do jamy Marga do šylneho nadróżneho šchłona šudźe. Hundertmark a dwě šobuježdžajej wošoboje šu pschi tym cžežko šranknu. Wóš šo dospołnje rošbi. Strjeżbožencžk do hórnitšeje thorownje do Sleho Komorowa dowjesechu. Kak je šo njesboje šłało, njeje šo dotal nohło šwěsčicź.

S **Wješki** (Luckwitz). Ssobotu ranu šo w hornjeżiskej fabrizy Germania, firnje Kanter a Co, šłuschazej, palesche. Fabrika šo dospołnje špali. Hospodarske twarjenja nóšachu pschihotowane wobory wuthowacź. Kak je woheń nastał, njeje šo dotal šwěsčiło. W pschedewšacžu dyrdżesche šo kónz tuteho tydženja šašo f dźěłom šapoczeł.

*

S **Drježdżan.** Cžeże wobthadne njeshoże sta šo wczora krótko do 4 hodźin na Schumanskej dróhy. Tam šawadźi cžežki auto do 56lětneje žony Kathy Berschkowoje, na Wallotiskej dróhy bydlazeje, tak so padny a žeby nop pukny. Na žežkoki šranjenjoju wumrě. Schtó je na njeshożu wina, njeje šo dotal šwěsčiło. Dale

S **Rochlitz.** Na dróhy do Röllingshaina padny 32 lět stary ratař Schreiter šchtwórtk popołdnju še šwojeho wosa, pschi cžimž jemu kola pšches hrudź džechu. Strjeżboženy bórzy na to na cžežke rany wumrě.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Die bisherige Carola- und Taucherstraße, einschließlich des Straßenzuges am Albertplatz, der die Verbindung zwischen den beiden Straßen herstellt, werden in

Straße der SA

umbenannt.

Die Tuchmacherstraße wird bis zum Ende des Neugrabens hin durchgeführt. Der Neugraben wird demzufolge in Tuchmacherstraße umbenannt.

Bautzen, 29. Januar 1936. **Der Oberbürgermeister.**

Die Geschäftsstellen der städtischen Verwaltungen und Betriebe bleiben morgen Donnerstag, den 30. 1. 1936, anläßlich einer Gedenkstunde des Jahrestages der nationalsozialistischen Erhebung in der Zeit von 11,30 Uhr bis 13 Uhr geschlossen.

Bautzen, 29. Januar 1936. **Der Oberbürgermeister.**

Hospodarski rozhlad

Sstrjedu, 29. januara 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,458	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendželski punt	12,285	100 čěskosł. krónow	10,28
100 šwajc. frankow	60,77	100 franc. frankow	16,39

Barlinska burša, 28. januara. Sakkadne měnjenje na bursy bě na špoczatku wczerawšejcže bursy podobne, kaž w pschedchadzajcych dnjach pschecželne, wuwicže kursow pak njebě zyle f jena. Publikum wuwosta f kupnymi pschikazami, dokelž dźiwajo na blizki kónz měšaza na tódny nusne, so by šwoje pschicžnuczne šredki f ruzy měř. S teje pschicžiny drje też f mjenšchim wobrotam w akzijach Vereinigte Stahlwerke dóndže, ichtož šo też w trochu šmschenym kursu jewješche. Pola druhich montanowych hódnotow pak kursy wotdrješowachu. Na rentowych wikach njebě wulkich šmenjenjow.

Barlinske žitne wulkowiki. Na Barlinskich žitnych wulkowikach njeje šo wicžne położenje pschemeniło. Wobrot je kaž hacž dotal wabmjesowany na krycže běžneje potrjeby. Dowoš je šrozny ratařstwa te dale mjenšchi dźiwajo na powyschenje krutych płaczišnow špocžatk noweho měšaza wo 2 hr. W Barlinje šamym šo pschešwa wjele jóšo wotbywa hacž rožka. Rožka šašo šo bjes cžežow w provinzy šameršza, tola wjekupuja pschezo młynu. Njekontingentowane khlěbowe žita niez běchu na wikach. Jeczmjenje a piwarnje a industriju maja měrny wobkhod, piwarnje a šłodownje šu najšterje šatarane.

Wežera płaczeiche w Barlinje zeutnač

pschešwy W 8: 9,90 hr., W 9: 9,95 hr., — rožki R 8: 8,10 hr., R 11: 8,25 hr., — jeczmjenja G 7: 8,35 hr. G 9: 8,60 hr., — wowša H 9: — hr., H 13: 8,20 hr

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po złotej hriwnje.

	28. 1.	27. 1.		28. 1.	27. 1.
Pšenca	208,0	208,0	buny	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	171,0	171,0	woka	15,0-15,5	15,0-15,5
ječmjeń now.	226-229	227-231	módre łuniny	9,0-9,50	8,75-9,25
ječmjeń, nat.	—	—	žołte łupiny	12,7-13,5	12,7-13,2
wowš	—	—	zeradella	20,5-22,5	21,0-23,0
kukurica	—	—	raps, wosušk	—	—
pšenč. muka	27,05	27,05	lany wosušk	8,65	8,65
ržana muka	22,25	22,25	such. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrnj. kruški	8,75	8,75-8,80
ržane	10,10	10,10	syno, 50 kg	4,60-5,10	
raps 1000 kg	—	—	ržana słoma	3,45-3,55	
hroch, Viktor.	20,5-21,5	21,0-22,0	pšenč. „	3,25-3,45	
lane symjo	—	—	wowsna „	3,00-3,20	
pjeluški	17,5-18,5	17,5-18,5	rečna „	3,00-3,20	

Płaczizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 198.0 9: 199.0
Płaczizna za rožku za wupłodźerja 8: 162.0 11: 165.0
Płaczizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 167.0 9: 172.0
Płaczizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 164.0

Płaczizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

28. januara 1936 Płaczizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 114.

Połnomjasne, wukormjene, najwitšeje rězneje hódnosce hač do 6 lět	42
Młode miasne, njewukormjene, starše wukormjene	42
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	42
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki: 124.

Połnomjasne, wurosčene, najwitšeje rězneje hódnosce	42
Połnomjasne, młódše	42
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	42
Špatne	—

Jałowicy a kruwy: 1290.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwitšeje rězneje hódnosce	42
Połnomjasne, wukormjene jałowicy najwitšeje rězneje hódnosce hač do 7 lět	42
Stwe wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowicy	35-42
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowicy	24-34
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 2829.

Najlěpše wukormjene (1. družiny)	50-57
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	43-48
Špatne (3.)	37-42

Wowcy: 2592.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	39-41
Starše wukormjene (6.)	33-37
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	20-30

Swinje: 8908.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženj., hač do 1¼ lět stare	54,50
Wukormjene	52,50
Mjasne	50,50
Špatne	48,50
Rancy a kundrasy	52,50

Radio

Schtwórtk 30. januara šo šłyschi:

Königswusterhausen. Mimo šnatehu wschědneho programma: 6,30 wjeselý ranišchi konzert. 11,30 ša bura. 20,30 puczi f šatej.

Lipsk. Mimo šnatehu wschědneho programma: 6,30 wjeselý ranišchi konzert. 8,20 ša hospodu. 11,45 ša bura. 16,30 domjaza hudźba. 20,10 Mozartowy zyklus (j Wróšławja).

Hischcže wažne f dnjowego programma. Barlin: 20,40 pschešpoła. Hamburg: 20,10 špěwy a pschešpoła hihanja a wojeršteje muzy. Kóln: 20,10 orchestrowy konzert. Mnichow: 20,10 wulki wjeršor walczikow a pschešpołow. Win: 19,20 nehduschna rejwarska hudźba.

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoleŕ w Budyšinje a za nawěšteki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. XII. 1935 2256. — W tu khwilu tarifna lišćina čo. 5 płaći.

Dosahacy kredit za herbske dwory

Se statnym herbſtim dwórſtim ſakonjom, ſ kotrymž ſu herbſke dwory njepſchedajomne, ale też ſ hypothekami njepozjećomne, je ſo ratarſki realny kredit pſched zyle nowe poměry ſtajił. Huſchſcho ſu ſo ſakkady dżenżniſcheho agrarneho kredita w ſwiſku ſ herbſtim dwórſtim ſakonjom w tym ſmyſłu wukładowałe, ſo je herbſki dwórſki ſakoń ſ wulkim pozjeżenjom ſa wobſtaranje realneho kredita, haj, ſo je ſ herbſtim dwórſtim ſakonjom ſo kredit ſa burow dospołnje ſnjemóżnił. Se ſmérdawaze-je ſtrony je ſo pſchezo ſaſo na to pokaſało, ſo herbſki dwórſki ſakoń ſa woprawnjenu kreditnu potrjebu bura ſo w doſahajeſ měrje ſtara, każ na pſchikład ſ wutworjenjom tak mjenowaneje herbſkeje dwórſkeje hypotheki. Pornjo pſjedawſchim poměram w nastupanju ratarſkeho realneho kredita je jenoż to nowe, ſo bur wjaży ſam njemóże wo hypothekarſkim pozjeżenju roſsudźeć, ale ſo je wotwiſny wot pſchiſłuſchenja herbſkeho dwórſkeho ſkuda. Dale nima wěriczeł wjazo mózność pohiblime abo njepohiblime wobſtejenſtwo pſcheſadżowacź dacź, ale ma jenoż ſaſtawne prawo na płodach (Früchtepfandrecht), kotreż ſo wudoſpołnja ſe ſaſtawjanjom do burowych należnoſczow ſe ſtrony jeżiwjerſkeho ſtawa a ſ tym na moralku dołżnikow ſtutkuje.

So je ſo noworjadowanje agrarneho kredita wupruhowało, pokaſuja mjes druhim woſjewjenja nowinarſkeje ſłużby drobneho wobkhoda, w kotrychż rěka, ſo ſu ſo ſmoprědka naſtate wobmyſlenja w nastupanju poſkiczenja kreditow na herbſtich burow jako njewoprawnjene pokaſałe. Płaczejiſka moralka ratarjow je ſo poſkpchila, bur dżenża derje wě, ſo ma dźiwaju na jemu ſ herbſtim dwórſtim ſakonjom ſpożczene wożebite prawa wyſchene ſawjaſki. Też ſ wuprajenjom preſidenta němſkeje potkadnje, dr. Helfericha, kotryż w pſchednoſchku na univerſicze w Halli ſwjeſcał, ſo nětaſki ſtrach ſa burſti kreditny wobkhod dżenſa a jutje njewobſtejí, ſo ſame ſpóſnawamy. Dr. Helferich w ſwiſku ſwojich roſpominanjow wo hypothekarnym kredicze jenoż tón namjet cźinjeſche, ſo by ſo pruhowało, hacź njeby dobre było, hdy by ſo pſchiſwolenje kreditow ſe ſtrony herbſkich dwórſkich ſkudow lěpje po ſakoſiży jednotnych poſtajenjach w zynym kraju pſchewjedło. Na tuto waſchnje by ſo ſtrach ſahnał, ſo ſkudy w jednotliwych tónczinach kraja wſchelako poſtupuja.

Baika za ſtare dżeći

Sa żywom horami, ſa żywom rěkami bě bohaty pſchekupz, kotryż mjeſeſche tſjoch żynow: dwoju mudreju a jedneho hłupeho.

Hdyż běchu żynoju wotroſłi, rjekny pſchekupz:

— Lubi żynoju. Mam wam wjele ſamożenja, ale njechcam jo dźeliecź. Dźicze do ſwěta a ſa tři Lěta ſo wrócźe. Kotryż ja tón czaſ najwjeſelſche bohatſtwo nahromadźi, tón moje wobżydſtwo ſdźedźi.

Sżinoju wumdżechu do ſwěta a njepokaſachu ſo w domje nana pſches dołhi czaſ. Najſtarſchi, Set, ſakoži winiu, dźełaſche wot ranja do nocy, ſczeſelſche wino do dalokich krajow a do ſwoje poſkładnje kładżeſche ſkoty k ſtotemu. Żenu ſo derje wjedżeſche; ludżo nětnjachu, ſo bórzy wjele bohatſtwa nakopi.

Młódſchi żyn, Frat, ſakoži wulke pſchekupſtwo, nakupi wjelbłudow a mjeſeſche ſwjaſk ſ pjecź dźełemi ſwěta. Też wón dźełaſche wot ranja do nocy, hacź ſo jemu pót ſ czoka lijeſche, njedoſpa ſo,, njedoje ſo, khowaſche tolec k tolerjej a prózowaſche ſo, dżeń wote dnja ſwoje kubło roſmnożicź.

Tak cźinjeſchtaj mudraj bratraj.

Najmłódſchi, Ali, kotremuż hłupy rěkachu, njeſczěhowaſche pſchikład bratrow, njehibaſche ſo ſ měſta, pſcheſyła zyłe dny w kofejownjach ſ trubku w ſubach, pſchecźijeſche wjenjely, dźełaſche dołh tu a tam, lubowaſche ſabawy a wjedżeſche wjeſele żiwjenje.

Wſchitko to dońdże ſo nanej, kotryż ſrudnje ſ khowu tſchażeſche, pſchetoż Ali, najmłódſchi, běſche, każ ſ wjetſcha bywa, nanowej wutrobje najbliżſchi.

Tři Lěta ſo minychu.

Tſjo żynoju ſtupichu pſched nana a kóżdy ſwoje bohatſtwo pokaſowacź porza. Najſtarſchi żyn, ſ wobliczom wot dżěła ſmorſchczenym, mjeſeſche potny kaſchcź ſtota a wjele drohotnych wężow; druhi żyn, tón młódſchi, horbaty wot dżěła a roboty, tohorunja hromadu ſtota a żadnych kamjenjow wużyła. Tſeczi żyn Ali pak, kżěżaży w ſtrowoſczi a młodoſczi, ſtupi pſched nana a ſwojimi njewólnikam ſwoje bohatſtwo kaſaſche pſchinjeſcź. Stónczenje pſchiwleczeſchu ſo tſjo njewólniży, jachło pod cźeżkim bremjenjom, ſ měchami ſota, parkow a drohich kamjeni. Wobżedżeńſtwo dweju ſtarſchenju bratrow dohromady wſate, njerunaſche ſo ani ſtotemu dżěłej Aliowych poſkadow.

Nan ſo tohodła wopraſcha:

— Sżyno, ty mój najſtarſchi, ſchtoha ży cźinik, ſo by ſamóżenja nadobył?

— Sżym dźełak — wotmołwi Set.

— A ty, mój młódſchi?

— Sżym dźełak — rjekny Frat.

— A ty, Ali?

Ali ſaprě ſo ſ rukomaj do pażow a praji:

— Ja żym ſo ſ bohatej woženik . . . Dređownik.

Přilopk

Sſtěny pſcheczíwo kuſnjenjam jedowitych hadow.

65 muži a wulku liczbu krowow, koni, wjelbłudow, buwołow je dotal ſtara żona wo wſy Davalu w ſowjetſkej Armenifkej na ſpodżiwne waſchnje wot ſczěhowkow kuſnjenja jedowitych hadow wumożiła. Jona ranu, kotreż běchu ſ kuſnjenjom jedowiteho hada naſtałe, lěkowaſche, je ſe ſwojimi ſlěnami jednorje womaczejo. W běhu lět běſche żebi ſe ſwojimi hojeńſtimi wuſpěchami tajku ſławu dobyła, ſo wjeſne hamty wożebitu kliniku ſa nju pſchiprawichu, w kotrejż ſwojich wobkhodnikow pſchijimuje a kuje. Każ praji, żu ju ſa czaż jeje żiwjenja wjele ſtadoch ſkuſałe. S tym je ſo ſtało, ſo hadżazy jěd njemwjazy jejnej krwi ſeſchkodżejeſ.

Roſbuchnjenje w industrijowym pſchedewſaczu.

W połnóżnoměmſkim wuhlowym a koksom pſcheſwſaczu w Hamburgu ſo żobotu w kondenſatkej měſtnoſci roſbuchnjenje ſta, pſchi kotrymž ſo zyła ſtecha twarjenja wuſbehnyła. Też w twarjenjowej pinzy ſkhowane żubo ſ kołmaſowym wolijom ſo ſapalichu. Wohnjowa wo ſtjſomi haſcheſkimi cźahami pſcheczíwo wohnjej dźełaſch 11 wożobow ſo pſchi tym cźežko ſrani.

Awſtriſka katolſka młodźina.

Zadanje kardinala Innitzera.

Kardinal Innitzer je organiſaziji katolſkeje młodźiny w Awſtriſkej „Neuland“ ſdźělił, ſo jej zyrkwinſki pſchipoſnacze wotrjekne, jeli ſo ſwjaſk hnydom nje ſwojim ſobuſtawiſtwom porjadnje njewucźiſcźi. Każ praji, pſchiſłuſcha ſnajmjeńſcha 20 proz. ſobuſtawow roſsudźiło, ſo kóżdeho ſobuſtawa wuſchmórnje, kotry k nazionalnej oppoſiziji. Wjedniſtwo ſwjaſka je na to zyrkwinſkim a ſtatnym wyſchnoſczam bjeſs wumeńjen njepożłucha.

Towaſtwowske powěſtnikl.

Budyšin. Zjednoćenſtwo evangelſkich Serbow zm ſrjedu 29. wulkeho rózka wječor we 8 hodź. zhr madźiznu (Ptači kwas) w Serbſkim Domje. W bohaty wopyt ſo proſy. Předſydſtwo.

Bukezy. Serbſke towaſtwo wobdżeli ſo ſ khorhoju na wopominańſkej Bożej ſłużbje ſchtworſk 30. t. m. Sh madźimy ſo ¼8 hodź. pola Stangez hoſcjenza. W żyłne wobdżelenje proſy pſchedżydſtwo.

Ralbizy. „Lilija“ ſpěwa p j a t k wječor pola Brěſanej (niż ſchtworſk). Dirigent.

Wo ſaſtatych wojowanjach pſchi pſcheſmyku Dogia.

Pohlad na twjerdżiſnu pſchi Dogia pſcheſmyku w połnóżnej Abeſynſkej, wo kotruż ſo wótrje wojowaſche. Hdjeż tak Italcźenjo każ Abeſynjenjo wjele ludźi ſhubichu. Na wobrazu widźimy, ſo je na twjerdżiſnju ſo ſka haubizowa batterija ſahnjedżika. (Weltbild,

208. ſakska krajna loterija

Cehnjenje 4. rjadownje pondżelu, wutoru a ſrjedu, 3., 4. a 5. februara 1936

H'owne dobyće: 50 000 hr.

Losy zamóžće proſu hnydom!

Losy ke kupjenju ſu hiſče dóſtać:

1/10	1/5	1/2	1/1	
12,—	24,—	60,—	120,—	hr. 163

Běrkaj ſtatneje loterije w Budyšinje

Friedrich Rother na Kěžorſkej dróży čo. 22
Ernſt Lehmann na Kamjentnej haſy čo. 45

Emailowe [166

hornicy, módre, 18 cm	0.95
prażeńſke hornicy, běłe, 22 cm	1.00
bowy, šěre,	1.15 0.75
bowy, piſane,	1.30 0.90
wanje, kulojte	0.95 0.75

Siegel w udyšinje
na Zadnjej Bohatej haſy 15

Dla kupjenja wulkeje připrawy je jara mało trjebana, přenjorjadna

čiſćeńja ſytwy (zorna)
za 425,— hriwnow na předań

Alfred Künzel
kom. tow. w Nowym Salcu (Neuſalza-Spremberg) w Sa.
Telefon 362 162

Mały naweštk
w našich NOWINACH je tuni a ſo płacy wuptači

Dr. med. Frenzel
165 **zapućuje wot 31. jan. hač 15. febr.**

Za hozpozu 167

pokazaju nam wukładne wokna **wot jutřiſcheho** jara přihódne poſkićenja.

Mjez druhim poſkićamoj:

Domjace měſſenje ze ſušenym hrochom	1/1 tyza 35 pj.
Krane buny	1/1 tyza 42 pj.
Słowki z bóčkami	1/1 tyza 49 pj.
Wowsny kakao	1/2 pta. 35 pj.
Kakao, ſylnje wuwoleny	1/4 pta. 20 pj.
Pječene jerje	litrska tyza 60 pj.
Połne jerje	10 ſtuk 50 pj.

Za dźěći

naju kupcow mamoj **wot jutřiſcheho** — tak dołho hač ſkład dosaha — **reklamowu překwapjeńku přihotowanu.**

Thams & Garfs

w Budyšinje
na Hłown. torhoſču 8
Telefon 3068

w Kamjencu
na Knježſkej haſy 5
Telefon 418

Na nimale wšě twory 3% rabata w znamkach

15—17 lětneho
ſtwórtaka
pyta k 1. haprleji
bur Čorlich w Khaneecach
161 pola Pančic.

Makulatur
(je to hižo počišćana papjer wotedawa w kóždej mnoſtwje)
Serb. knihařnja w Budyšinje

Znajeće hižo nowu 178
Zündapp D.B. 200, modell 1936
Płaći 540,— hr. Wobhladanje bjez nućenja ke kupjenju
Richard Kieschnick, wikowařnja z motorſkimi a jězdnymi kołami w Budyšinje na Hošic hanju

My Łužiſcy Serbja

přinoſki k zeznaću ſerbſkeho ludſtwa, němſcy piſana, z nastawkami O. Wićaza, B. Krawca, Nawki a J. Skale. — Płaći jenoż 50 pjenjezkow

Serbſka knihařnja w Budyšinje

Wutoru popołdnju je mój lubowany mandźelſki, naſ ſtaroſćiwy nan a luby bratr, 164

Jakub Běrmich,

w 57. lěće ſwojeho żiwjenja po dlěſej khoroſći wumrěł.

Na Horje, 29. januara 1936.

We hłubokej zrudobje

Hana Běrmichowa rodź. Hojerec
w mjenje wšěch zawoſtajenych.

Pohrjeb budźe ſobotu w 9 hodźinach w Khróſćicach.

Přiloha k čisłu 24

SERBSKE NOWINY

Srjedu 29. januara 1936

Wučba wo pjenjezach

Je drje mało wězow, wo kotrychž telko wopačnych nahladow knježi, a kotreż ludźo tola tak často trjebaja, budź w reče pucź w žiwjenju, kaž pjenjeży. Wučba wo pjenjezach žiwnje za powschitkownje luborana twora, kotruż ł dźela jako za žrědk wumněnjenja a sarjadowanja wobchoda, ł dźela też za měru płacźiznow trjebanych. K žiwjenju potrěbne wěży, kaž chleb, mjaso, drasty, domjazu nadobu atd. mnohy jednotliwzy pschihotuja, kiž buchu kupujcy abo pschedawajcy też žiwoje twory njepotrěbne mjes sobu wumněnjecź mohli. Pjećar by mohł swój chleb hnydom za mjaso pschedawaś, ale to so njestawa, dokelž je to pschejara wobežnje a dokelž by wjele swadow ł toho nastało, hacź masch za punt chleba žyły abo jenoż pół abo schtwórcź punta mjasa dacź. Je potajkim jednorischo, śecźu, wschudźom rady widźanu tworu jako žrědk k wumněnjenju a jako płacźinu měru wolicź. Kaž je meter měra za dołhosć, punt měra za wahu, tak su pjenjeży měra za płacźinu.

Njepotrěbne wumněnjenje kubkow ł kubkami pschikhadża jenoż hischcże we wobkhodże ł dźiwimi njesdźełanymi lubami. Dróhowarjo po Afrizy pucźuju bjeru žej płat, drasu, schijage banty atd. sobu, so buchu je potom za woły, kury abo žita samenili. Sskawny afrikanski pucźowaŕ Stanley wopisuje w žwojich pucźowarskich wobraskach: „psches cźmowy dźeł śwěta“ wěży, kiž je za pjenjeży wuźiwak. Płacźesche za wola schećcź metrow płatu w płódnej krajinje Abbadi, tola 48 metrow w njepłódnym Ugogo, za nječu měru žita, na dźeń dołhazu, 4 metry w Abbadi a 16 metrow w Ugogo, za kokoschi jedyn schijazy bant w Abbadi a 5 hacź 10 bantow w Ugogo.

Za pjenjeży wužiwane twory su wschelakore, za tym hacź su ludy w hospodarstwje a kulturje postupiłe, a měnjeja so też ł powabu luda. Pola hontwarskich ludow trjebaja so najbóle swérjace koże za pjenjeży. We wjazorych krajinach Hudsonskeho saliwa wurunuja so hischcże dźenża ł wjetscha ł bobrowej kožu płacźiny. Nimo toho trjebaja so też kunowe a lischcże koże, mjes tym, so so płacźiny po bobrowych kožach złožuja. Tak su na pschikład tři kunowe koże telko winojte, kaž jena bobrowa koża. Bobrowa koża je jednotna měra za wschě płacźiny, dokelž je najdróžscha, hacź bu w Němskej a Jendźelskej ſkoto, jako najdrohotnischa ruda, pjenježna měra.

Ludy, kiž ſkot płahuja, płaca ſe ſkotom. Pola starych Grekow a Romjanow so też płacźiny po ſkoće wuliczowachu. Laćanske słowa za pjenjeży „pecunia“, pokhadża samo se słowa pecus (ſkot). Najwjetscheschi grekski bajnik Homer pschirunuje nětkuž kražnaj schkitaj Glawka a Diomeda mjes sobu, prajo: Glawkowe brónidło je sto howjadow winojte, Diomedowe dźewjeć. Mózemy potajkim derje wsajomnu płacźinu, na jednu a samżnu měru so złožowazu, wužit. Njebychmy mohli hódnotu brónidłow jadnje wopischijeć, by-li Homer prajił: Glawkowe brónidło je hród winojte a Diomedowe dźesaś wosow žita.

Kaž Grekojo a Romjenjo su też druhe ludy ſkót za pjenjeży trjebałe. W němskich liśijach 7. a 8. lětſtotka so wobſwědcźa, so so ł konjemi płacźesche. Hischcże dźenża wosramjenja islandske „Fe“ (ſkót) samożenje. W někotrych ſamotnych dołach Schwizy, zyle wot śwěta ſdalenych, hdźeż jenoż so ſkót płahuje a mało pjenjes dołhadża, wobliczuje so samożenje burow po jich ſkoće. Tak so praji: Tutón bur je 30 abo 20 ſchtuk ſkotu winojty.

Nimo ſwérjatow a ſwérjazych kožow je so hischcże wjele druhich kubkow za pjenjeży trjebało a stawa so to hischcże nětkole. W Přednjej a Sadnjej Indiji trjebaja so schkorpawy, tak mjenowane kauris, za pjenjeży. We Wyšokej Aziji a Sibirskej trjeba so cźaj (thej), w Mexiku kakao, w Marylandže a Virginiskej tobak za pjenjeży. Hdyž cźornuchi na brjohach rěki Gambije ł Europjanami wikowaś počachu, wajachu žebi najbóle żeleso, dokelž ł njeho wójnsku a rólniśku napraŕu dźěchu. Żeleso bu płacźna měra za wschě druhe wěży. We wjazorych krajinach Sewjerneje Ameriki płacźa wotebŕarjo cźajopijom, njemcźo hotowych pjenjes, hischcże dźenża husto ł mjazom, wustrizanmi, ł drjewom, wohlom atd. Pucźowaŕ powěda: W Krisfijelde w Marylandskim kraju so ł redaktorom wěsteho cźasopisa sesnach, kotryż wot posła žwojich wotebŕarjow město śětneho pschinoschka wustrizu dóstawasche. Krisfijeld leži mjenuizy w žrjedźišnje „wustrišeho kraja“, tak ſdalena wot śwěta, so hotowe pjenjeży ł płacźenju cźasto pobrachuja a so so też na wikach wustrizy nałožuja.

Rólniske ludy trjebachu ł wjetscha rudy za pjenjeży. Ale ludy, rudu wužiwaze, pschenadźechu jenoż ł njemała wot żelejnych abo mjedźanych pjenjes ł śłěbornym a pozdźišcho ł ſkotym. Też platin so w Ruskej śhwilu za pjenjeży trjebaśche, posdźišcho pak je so saźo sacźišnył, dokelž so cźežko raty.

S tychle wjazorych naspomnjenych pschikładow widźimy, so móża wschelakore wěży za pjenjeży słužicź. Tola kóžda twora, kiž ma so za pjenjeży trjebacź, dyrbi wěste błowne žadanja dopjelnicź, kiž se samèra pjenjes jako žrědk k samènjenju měry płacźiznow scźěhuja. Twora dyrbi pschedewschém 1. woprawdźita wěz powschitkownje płacźiny być, to rěka, jako za samèry ludoweje potrjeby so hodźaza, powschitkownje ważena a pschipósnata być. Tak mjenowane papjerjane pjenjeży njesu woprawdźite pjenjeży, ale jenoż kreditne abo dowěrne pjenjeży. Hódnota papjerjanych pjenjes wotpocźuje na dowěrje wožoby abo kraja, kiž je wudawa. Sću to wožobinske, městne abo narodne pjenjeży, ale niz mjeżynarodne, niz zyłeho śwěta pjenjeży. Sću narodne wožebitosće, kaž na pschikład papjerjane pjenjeży. Papjera je wschak też twora, tola ma pschemało hódnoty, a njepschihodża so tohodła k powschitkownemu samènjenju.

Dale móża so za pjenjeży jenoż hibite wěży trjebacź, potajkim niz pola. Skónczne dyrbja so za pjenjeży słužaze wěży lohcy pschenoschowacź, lohcy so thowacź, lohcy so dźělicź a saźo so ſestajecź hodźecź. Tele žamownosće pjenjes matej we wubjernej měrje ſkoto a śłěbro, a śtej so też tohodła we wschěch ſdźěłanych krajach jako žrědkaj k samènjenju a měrje płacźiznow sawjedźej. Njeżłužitej drje runje k nusnym potrěbnosćam, ale jenoż k samożitosći a bohatosći; mózemy jej też bjes straha za nasche žiwjenje

Swjatočne přewjezenje krala Jurja

Přenjej wobrasowaj telegramaj wo pschewjesenju śwěcźnjeneho krala Jurja ł Londona do Windsora.

Pschewodźenje po dróhach jendźelskeho stołneho města Lafettu ł kaschćom krala cźehnje 200 matrosow. (Scherl Bilderdienst, M.)

Lafetta w pschewodźenju, na jeje bokomaj wuježdży oźi žerjo trocźa. (The Times, M.)

Pohanske pohrjebnišća w Serbach

Po K. A. J.

(Skónčenje.)

Ralbicy. Wo tutej wsy piše njeboh rěčnik Michał Cyž w swojej zběrcy wšelakich serbskich mjenow atd.: „W Ralbičanskim lěsu namaka so stare pohrjebnišćo. Je pak to šěsć łohćow dołhi wokrjes z kamjenjemi wobstajany. Tam namakaju so w zemi wšelake karańcki mjeńše a wjetše ze žanym wuškom a też z tŕomi, někotre z wěčkom wodźete, někotre do šklički stajene. Po cyłym wokrjesu namaka so porst tolsta tučna zemja.“

Skanecy pola Hrodźišća. Póhanske pohrjebnišćo pola tuteje wsy je w lěće 1790 tamniši kowaŕ namakał, jako chcyše kamjeńtnu hórčičku, kiž k dołhemu wječoru wote wsy leži, polo sćinić. Někotre popjelnicy buchu cyle, druhe po kruchach wućahane. Wot prěnišich wza sebi někotre knjez hejtman z Ziegler, tehdom knjez nad Přiwćicami. K. duch. Ponich z Malešec je tamne pohrjebnišćo pozdźišo přepytał a wopisał w Laus. Monatsschr. 1798. II. 209.

Zdźěř pola Klukša. Wokolo lěta 1765 hižom namaka tudy bur Kopać na polu při drózy z Budyšina do Mužakowa, nětkuž ¼ hodźiny wote wsy, popjelnicy wšelakeje wulkosće, kiž běchu z kulojstymi kamjenjemi wobdate. Dokelž tudy kamjenje hewak njejsu, dha su dyrbjeli je nětkuž z dalšich stronow sem wozyć. Jenu tutych popjelnicow je pozdźišo Malešanski duchowny Ponich do Zhorjelca wotedaŕ, hdźež hišće je.

Wulke Zdźary. Wopisanje pohanskeho pohrjebnišća pola tuteje wsy je nam njeboh Malešanski duchowny Ponich zawostajił, kiž je hižom 1771 tute pohrjebnišćo přepytał. Po jeho wopisanju leži wono k dołhemu wječoru wot Zdźarow na pěskowej hórcy před tak mjenowanym wulkim hatom při puću wot Zdźarow do Kulowa a při starej drózy wot Budyšina do Wojerec. Hižom při započatku zańdźeneho lětstotka bě tam jedyn pastyŕ małe hornčki namakał. Wot njeho słyšeše to pozdźišo duchowny Ponich a ryješe tam z někotrymi přećelemi 4. novembra 1771 dale, při čimž wšelake popjelnicy namaka, kaž też wopalnišćo, na kotrymž běchu cźěła palili a na kotrymž hišće wuhlo leżeše. Kamjenje, z kotrymiž běchu popjelnicy wobstajane byle, běchu kulowate a kaž Ponich sudźi, z dalokosće sem wožene, dokelž so tajke hewak pola Zdźarow njenamakaju. Ponich mjenuje tuto pohrjebnišćo jene z najrjeńšich a najwažnišich, dokelž so w nim też wšelake mjedźowe wěcy z hospodarstwa nětkuźich wobydlerjow našeje Łužicy namakachu. Najrjeńšu popjelnicu, kotruž bě Ponich wurył, da wón pozdźišo do Zhorjelca, hdźež so hišće w zběrkach towarstwa wědomosćow khowa.

*

K tutym hornjołužiskim serbskim wsam, wot kotrychž smy z wěstosću zhonili, zo so pola nich stare póhanske pohrjebnišća namakaju, přistajimy hišće někotre delnjołužiske serbske wsy, z kotrychž smy je nazhonić składnosć měli. W delnich Łužicach su so popjelnicy a pohanske pohrjebnišća hižo prjedy, hač w hornich Łužicach namakałe a tohodła wučeni mužojo staršeho časa sebi myslachu, zo so tajke pohrjebnišća jenoż w Delnjej Łužicy nadeńdu. Wo popjelnicach, w Delnjej Łužicy wurytych, je hižom wěsty Manlius pisał, kotrehoż traktat „de urnis in Lusatia inferiori effossis“ so pola Hoffmanna w Script rer. Lusat. I. 131 namaka. Też stary delnjołužiski časopis: Destinata literaria et fragmenta Lusatia spomni w V. dźělu w dźěšim nastawku na delnjołužiske popjelnicy. W nowišim času, w kotrymž su so wosebje pola Niemitscha, wokoło Golišina, Łukowa atd. wulke póhanske pohrjebnišća wotkryłe, je łužiski magazin wo tym huścišo rěcał. Tola nastupaju nastawki we łuž. magacinje wo delnjołužiskich popjelnicach z wjetša wsy, kiž hižom z wonka serbskich mjezow leża, a tehodła na nje tudy dale njespominamy. Ze serbskich wsow w delnjej Łužicy, při kotrychž so póhanske pohrjebnišća namakaju, su sćěhowace znate:

Brama pola Khoćebuza, Drjonow pola Picnija, K"rjeń pola Khoćebuza, Lutobof pola Hródka, Popojcy, Smogorjow pola Stareje Darbny.

Bórkowy w Błótach. Na hrodźišću pola Bórkowow bě nětkuž też pohrjebnišćo za starych serbskich kralow, kiž w Błótach knježachu a su tam, kaž sym to powědać słyšał, abo nětkuž čitał, popjelnicy ze złotymi wobručkami namakali. Wokoło lěta 1844 pytaše jedyn wojeński wyšši na jenym druhim měst-

warowacj. Tuta wokolnosć naš schkita psched pjenjezny rujn. Bychu-li so zito ja pjenjezy trjebalo, by po wschěch njeporadzenych žnjach pjenjezna nuza była. Drohe kowy namakaja so w pschirodze poměrnje rědko; je dobyć a pschitprawjeć, žada wjele dźěła a pjenjez, a tu tohodla tež drohše, dyžli druhe wěcy. Bychu-li so želeło a woloj za pjenjezy trjebaloj, by njeznamerna mnohosć nuja była, so tuchu so za njej drohotne kubła saměnjate. Bychu-li tež njepschihódnej, wobcežnej za wobkhod byłej.

Druha přednosć drohich kowow je ta, so je jich pschirodna kajkosć žama psched schkodu a zahubu schkita, dale, so su jich chemniske žamownosće we wschěch kónčach switeta žamknje. Punt rysheho stota, kotrejž je w Europje dobyte, tuna so zyle puntej asiskeho stota. Jedyn stoty, dźesać puntow wažazy, płacźi tuntje tak wjele, kaž dźesać stotych po jenym puntu ważazych. Wo drohotnych kamjenjach a parlach to na pschikład njepraćji. Dźesać karat cżežki dejmant płacźi wjele wjazy, dyžli dźesać po jenym karacze cżežkich dejmantow. Stónčnje je tež to wulka přednosć drohotnych kowow, so so lohko s druhimi kowami měschecz a w małych a wulkich pjenjezných družinach pschihódnje we wobkhodze so trjebacz hodźa, a so można so lohko do pjenjes sbicz, kotrejž pisches zwój ras jako sakostki hrědk sa płacźenje we wulkim a w małym wobkhodze słužicz žmědža. S diweju we žwětnym wobkhodze najbóle sa pjenjezy trjebaneju drohoju kowu su stote pjenjezy niz jenoż najdrohše a najwěscische, ale tež najspravnische pjenjezy, kotrychž płacźina na žwětowych wikach najnjenje khabka a kotrejž so tohodla dale bóle jako měra sa płacźiny wužiwaja. Po n. X.

Dźěco chce piplić

Pschi wobmjesowanych abo njedobžahazych bydlenjach, kaž to małe a nowe žydleschcza zobu pschinjesu, njeje pisezy można, sa dźěco wožebitu dźěcżazu jitwu pschihotowacz. Dyrbisch so s wužschimi městnosćemi spokojicz hacz dotal, dokelž so wjazy tak do wyšokosće njetwari, ale do schérokosće, so bychu tamne podruzne kabarny tónza měke a ludźom so strowe a žwětke bydlenja dale. Tak so žamo rozumi, so so tódzy dla bliže schego wobmjesuje. Pschi tym pak nježdže dźěco pschekrótko pschinicz. Je trasch można, jemu wěstu městnosć pschiwotkazacz?

No umna macz dopósnaje, so žamo najmjenschi kuczik dosahaja, hdyž ma dźěco žame postajecz a knjesicz. Tež tu dyrbi so wo porjad a czistotu staracz, ale dźěczo žmě po žiwojej woli wobraschi na scżěnu pschicżinjecz abo po žiwojej woli sej wězy sestajecz. Wyšche teho žmědža na tutym městnje jeho wězy stacz, wo kotrychž so hewak pschecży praji: „Nie hyndom po hrajkanju sahu schowacz!“ Mjenujacy wjetsche wězy abo s wulkej prózu natwarjeny hród abo dwórnischcżo s kolijemi. Jena městnosć dyrbi bycz žamo w najmjenschim bydlenju, hdyž ma dźěczo žiwoje prawo.

Dźěczi su świetschca produktiwnische hacz dorosczeni. Jich piplenje runja so twarjenju wulkich architektow, maja telko wunamakańskeho ducha a logiku, so dyrbischa so jenoż dźiwacz, czehodla so tuto pola dorosczenych poslužischo sahu zhubi. Tutón spodźiwny twarski dar dźěczi podpjerasz, je nadawk kóždeje macżerje. Wocżahnycz a wukublowacz njerěka jenoż, tam a žem khłostanske předowanje dźerżecz abo na porsty klepacz. Pschikładowne ladźerżenje, namotwjenje a dobre nahladu su dźěczu s cżahom pokaści sa zyle žiwjenje.

W tym smyšlu ma so tež piplenje pschijecz. Njedajcże dźěczu jenoż hotowe hrajki, ale podawajcże jemu tež tak mjenowane „špritiny“. Jednory drjewjany stólczk, por kaschczikow, kotrejž so pěskosczenej papjeru wotrybuja a pišane wobarbja, hrubu schczěpu, stare blido a tamorczki — strótka wšo, schtož njeje hischcże hotowe a jemu možnosć dawa, žwoju fantasiju nałožowacz. Sdobom dyrbi pipleński rózk sa dźěczo bycz wucżer, hdyž bjes macżerneho dohlada je khowane, hdyž może po žiwojej woli dźěkacz druhdy tež nětcżo kradu. Nětkdże budźe tola nětcżi rózk žwobodny jako žiwotne dźěcża, hdyž žmě žamowólnje knjesicz. Tak polěkuje macz idejam, wukšěcham a lubosczi k dźěłu pola małych cżłowjeczkow, sa cżoż budźe dorosczeny jako pilny dźěkacżer ji s wutrobu dźakowny. -es-

Cyrkwinske powěsće

S **Budyšcżina.** W Michalskej zyrkwi schtwórtk wjecżor 1/2 8 hodź. dźakne a próstne kenšcżenje sa sjednoczenje němskeho ludu, kiž je so s nacionalsozializmom dopołnio. (Farař Tischer).

S **Rakecz.** Schtwórtk wjecżor w 7 hodź. nutrnosć k powjeczenju 30. januara.

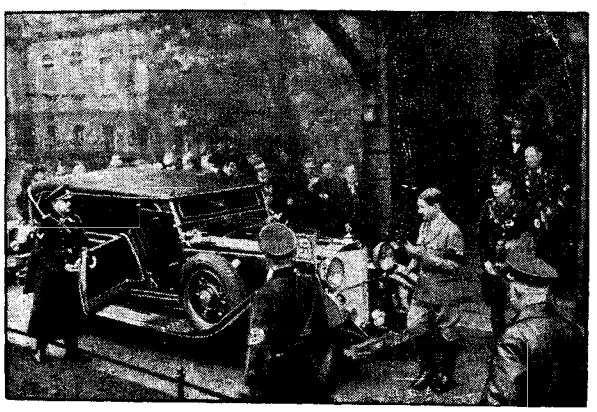

Žarowańska Boża słužba sa krala Jurja w Barlinje.
Na dnju žwjatocżneho pschiwjesenja krala Jurja na mjezno poslednjeho wotpocżinka we Windsorskim hrodźe bješe w jendźelskej Swj. Jurjowskej zyrkwi w Barlinje žarowańska Boża słužba, pschi kotrejž wjednik je žwojej pschitomnosću žwoje žadźarowanje na cżežkej ranu wopokasa, kotruž je jendźelske kralestwo je žmjerzu žwojeho krala poczerpiło. Na wobrazu widźimy wjednika, jako zyrkej Swj. Jurja wopuschcżi. (Weltbild)

nje pola Bórkowow k połdnju wot nětcżišeho bórkowskeho pohrjebnišca, hdyž so někotre pěskowe hórki wot połdnja k wjecżoru cżahnu, za popjelnicami a měješe při tym zbože, zo wšelake namaka.

Strobicy pola Khocębuza. Po zapisach Khocębuzskich programow bu při tutej wsy 1846, 1855 a 1857 wjele popjelnicow wurytych, kiž so nětko w zběrkach Khocębuskeho gymnasija khowaju. Hišće wjacy popjelnicow pak dźělaczerjo, kiž je wurychu rozbichu a to po swědżenju Khocębuzskeho programma wot lěta 1859 na 100. Po tajkim je dyrbjało tudy w swojim času wulke póhanske pohrjebnišco być.

Druhe tajke póhanske pohrjebnišca wotpocżuja hišće njeznate a njezranjene spody zemje a přindu při dale kročacej kulturje hišće w swojim času wěsće na swětło. A kajki wužitk bychmy měli z teho? Hižom z našeho małeho zapisa, kotryž smy horka našemu cżitarstwu podali, widźimy, hdyž sebi po nim mału kartu wudźełamy, hdże a w kajkej měrje je naš serbski kraj nehdy před 1200 hač 1500 lětami wobydleny był, haj, zo je wón hižo po tamnych póhanskich pohrjebnišcach, kotrež smy hromadu zestajeli, kaž dźensniši dźeń w prastarym času we wšitkich swojich nětcżišich mjezach swoje wulke wobydleństwo měł; přetož smy pohrjebnišca tamneho wobydleństwa namakali we wšěch rózkach a kóncach našeho serbskeho kraja, kaž tež srjedźa w nim, w Lubijskej stronje pola Cornjowa a Nosacic, w Biskopskej pola Spytec, pod horami w Rašowje, w Kamjeńskich stronach pola Běleje, Pazlic a Njebjelčic, w Niżcżanskej a Mużakowskej stronje pola Khołma, Bjerwałda a Cybalina a srjedźa w Serbach pola Budyšina, Malešec, Rakec, Zdźarow atd. A runje tak swědża pohanske pohrjebnišca, kotrež smy z Delnjeje Łužicy mjenowali, zo bě tež Delnja Łužica w prastarym času hižom tak derje w nětcżišim Hródkowskim, kaž w Khocębuskim a Kalawskim wokrjesu hižo wobydlena. Z teho wšeho sleduje dale, zo su tež naše nětcżišе serbske wsy wjele starše, hač sebi to snadno myslimy a zo naš kraj před 12 hač 1500 lětami njeje pusty a njezdźełany a jenoż wobydleny z dźiwimi zwěrjatami był, a zo tež jeho tehdomniši wobydlerjo njejsu na nizkim skhodźeńku kultury stali. Ale hišće bóle budźe so naša wědomosć w tutym nastupanju rozšerjeć, hdyž budźemy po času wo wšitkich póhanskich pohrjebnišcach w Serbach, tak derje wo tych, kiž su hižom wotkryte, kaž tež wo druhich, kiž so hakle přichodnje namakaja, wědżeć, hdże su a što je so w nich namakało. Stare pohrjebnišca tych, kiž su prjedy nas w našich nětcżišich wsach a městach bydlili, budźa nam potom hišće z wjetšej wěstosću hač najstarše lisciny našich pisanych archivow, wobswědčeć, zo je wjetšina našich nětcżišich serbskich městow a wsow hižom w času ludow cżahanja přez Europu założena, a hač su jich prěni założerjo a wobydlerjo w kulturje bóle do zady, abo do přédka byli, haj hač mamy jich bjez Keltami abo Germanami abo Słowjanami, abo bjez wšitkimi tromi narodami po rjadu pytać.

Kónc.

Budyske stawniske po

Wutoru 28. januara 1936.

Narodźili su so: 24. 1. Pawoljec Khilanej, formarjej, syn. — Rudźej Richard Kernej, kamjenjesadźerjej w Cżornych Nošlizach, 26. 1. Kurtej Waltarjej Hajnzu, tekstilowemu t syn. — 27. 1. Josefej Franzej Motyczu, blidar — Kurtej Richardej Demšemu, kowarjej, dźowka.

Wumrěli su staj: 27. 1. Pžlugia Windlerowa Kasmerjakez, pósselnikowa mandźelska, 55 lět. — Roland Marczin Grunza, syn radź. pósselnika, 6

Pschipowědaju so: 28. 1. Franz Hand rich, rěsbar rowowych kamjenjow a Klara Frida jowd. Grošchina rodź. Gidźiz, bjes powowanja, w Budyšchinje. — Gerhard Waltar Jencz, modellow darski mischtr a Marja Madlena Schusterez, domo mognza, wobaj w Budyschinje. — Hermann Mérich, cżešla a Helena Gertruda Fiedlerje, schwalcża, wobaj w Budyschinje.

Hudźba – wumělstwo – dźiwa

Měschczańske dźiwadło.

Wospjetnje poskuži nam nasche Měschczańske dźiwadło sa jandźenu niedźelu wjecżor se starischej operetu „Ti baby“. Snowa bu to dopokas, so su starische operet buschki wopytarjow dźiwadła. Zich hudźba, zich te nurja so lohko do ponjatka kóždeho a klincża tam mohł rjez létadełho. To dopokasa tež wulki wu wulki, kaž jón ani w tutej hrajnej dobje nawodźi žmy. A se wschcho spoczatka lejesche wešta radosć liczach wschěch tych, kiž su ju hižo w prjedawschcz widżeli a czakachu jenoż na snate wobrazy pow tuinosće w hrě a hudźbje. Walter Kollowa hud lubi so wschěm, dokelž je tež tonu pschijimna, t tak wurjadnje doma we hłoso tworbje. A hdyž so je kapatny mischtr a jeho hudźbnizy do dobreho hu složenja, kaž žnjemy to s radosczu świedzicz pod nistwom kapalneho mischtra Webera, tak dyrbi f cżenje wuwiez k wosebje swjeżelazemu wukonej. hrowy wjednik Borkert bě lehorunja pschewjedzen dobrym mozam dowěrił a wschitko skował do pryn neho wobluka. Margret Timmer jako Charlotta bě w spěwje a hrě. Sšame płacźi wo jeje pschihrajerju Steinera jako Kerstingn. Rudolf Labuda w jewje kej róli serjanta Cornelisa Hasenpfeffera znowa kasa, so w kóždym žadanju žiwojeho muža tłaci. Fries jako kuchařka Anguista wobkrjesesche se žiwojej hru žama druhdy wschěch, hrajerstwo a pschihw sowo, haj druhdy žamo pschecżeri, ale pschipos njemějesche ji to sa sło, ale kwitowalsche wschitko tezym žmjerzom. Wospjetowacz dyrbjachu hrajerje rjane snate spěwcżi a duetty. Lukosny bě wobras hudźiny. Dobra bě tež Feliza Schelekez jako Mirjam gerez. Tež mjenische róle bychu derje wobsadźene Bauerez, Elly Strepez, Lu Margrafez, Wolfa a druhich. Reje dopokajachu dobre nawjedne Essera. Rjane jewischczowe wobrazy Waltarja U wupjelnichu wulkotnje zyle. Wulki a druhdy bě pschikleft, a radosczi knjeżesche hacz do poslednjeh hudźby, rěczaneho a spěwaneho słowa. A wschitko žebi tutón rad a schczedriwje spožczeny dźakny pschi twértki žiwéru sałuzili. Wěsče budźe so tale operet wospjetowacz dyrbjeczy.

*

Palastowe dźiwadło pschedwjedźe hacz do schi amerikanski film „Njedocżink na dowolu“. Spocżatk nam Newyorkske žiwjenje runje s najšpicheje stron pokazuje. Njedocżinkka zwólba wschudźe, hdyž so je nosć poliscja, žiwojeho njesprawneho dobytka pyt polizija je na nju skedžbnosć složiła. Wobjedje sledźi bakom Lucky Wilsonom. W poslednim wokomiku poradźi cżełnej a pschi dźiwim pschecżehanju bu Samože pak hischcże se žiwojim autom hacz do krajiny dojecz, hdyž jeho farmař zyle bjesnožn dendże. Wěri jeho wudawanjam, so tu jeho vi natřelili a pschijima jeho do žiwojeho domu. Tu n Wilson dobrych ludźi, kotrjaj so žwéru wo njeho Porjadne wobsitelnosće farmařeje domjaznosć bosna dźowka Paulina dawaja jemu do dotal n žiwjenišeho wopytschijeża pohladacz. Jeho słužena pomału do runowahi pschindże. A runje tehdom, počzina w sprawnej lubosczi sa Paulinu horicz, taj kriminalnaj sastojnikaj. Wón wusnaje so nětko kacżu žiwojej lubowanej a wona jemu pschilubi, na njeho cżakacz. Lubosne podawiny s farmařk wjenja budźa kóždeho jimacz a pschedstajenje wobd wožobow spokoja. — Tež pódlanski programm widżenjahódneho posticża.

„Kino für Jedermann“ pokazuje wot pónđele hrjewby wulki wopraudźe dyrdombejski film „Muj Němskeje“ (Ein Mann will nach Deutschland). roman žamknjeneho mjena wot F. Andreeza cżita lubje pschekwapjeny wo rjanosczi a plastizy jedna płaschcże. — Jendźelczan, Franzoska a Němc bě dalokej Amerizy jako dobri towarischojo w nahlad stojnstwje we wulkim konzernje jako žwětowa wój dyri. Kóždy z tjoch dyrbi na najspěschnischim wo žiwojeje domisny. Tola lud je na Němsku hižo tak n wany, so je Němcej Karlej Diehlej njemože, bo wotpječz, — pschi sakitanju towarischa bo bjes mala Jenoż s woporniwym wothladanjom młodeje dźe (Brigitte Horney) bórzy wotkhori a wotpucżuje. wobcżejny je někto dalschi pucz pisches tropiste k kańza, s jendźelskeje jatby, na kubańsej łódźi, pschi dźelsku do Němskeje. Hermann Speelmanns, Ha belt a druzy pschinoschuja s dokonjanym wumělstwo brenu wutonjez dyrdombejstwa— k žiwej. — pódlanski film wupjelnja rjany programm, kotryž widżecz.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1,15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 25 — Budyšin — Štwórtk 30. januara 1936 — Bautzen — Lětnik 95

Wospjet ćežke njeměry w Egiptowskej

Pondźelu popołdnju je w egiptowskim hłownym měsće Kairu wospjet k cežkim njeměram dóšło. Tež tón króć sašo nazionalistojo njeměry nacjinjachu. To bu słonicnje tak straschne, jo dyrbjesche policija egiptowskich wojakow na pomoz sawołacj.

Njeměry wudyrichu mjes studentami na wyšokich schulach. Se schulow so wona na městowej dźelej Manjuru a Damanbout rosćerichu. Studentojo do wosow dróhowje żelesnizy a autobušow tšełachu. Policija bu nuznowana, tehorunja tšełecz. Pschi tšełenizy so wjele ludźi rani. Studentojo technisku pschemysłownu schulu (Gewerbeschule) sapuscichu a sapalichu. W pschekupskej akademiji wasdisitiy (pschiwisiwosorjo nazionalistiskeje strony „Wasd") studentojo kogres wotmełchu. Wotri se wschelakimi wobsamknjenjemi politizy strony Wasd pschihłosowachu.

Do Londona su traschaze powěsće s Kairu dóschle. Położenje w Egiptowskej je so tak pschiwótšilo, so dyrbjachu so wojazy a policistojo wobzbje pschihotowacj. Haczrunjez lěchu studentizy wjednizy wotradźeli, studentojo pondźelu zboro po zhłym kraju sapoczachu straikowacj.

Knjeżerstwowa kriza w Egiptowskej so hišcze njeje rosrisała. Jednanja wo jeje wotstronjenje tež pondźelu njemězachu zaneho wunoschka. Odtoż so kriza bórzy njewotstroni, so nowe njeměry wocakuja.

Sćrjedu su studentojo w Kairu znowa cjezko do policije srasyli. Jako studentojo spytachu, so do jeneje se zawrjenych wyšokich schulow dobyc, policija do nich tšelesche. Pschi srazenjach je so 60 studentow sranilo, mjes nimi 10 cjezyn. Mjes cjezkokranjenymi je tež jedyn pschidatny Nałaza pasche, wjednika Wasdiskeje strony. Tutón je wocko zhubił.

W Kairu su wšitke wyšoke a techniske schule bjes wuwiazacza samkle. Mosty pśches Nil w městowym dźelu Gizeh, hdźez universita steji, su so sawrjele. Zyle město je so do njeměra dało.

Schěcz gouverneurow s provinzy je egiptowskeho sranskowneho ministra proshło, so bychu so tež tam wschitke wyšoke schule samkle. Wschudże so cjezkich srazenjow boja.

Jendźelske starosće w Egiptowskej

Pschi wuwiciu njesynarodneho położenja snutskowne njeměry Jendźelskej wulke starosće nacinjeja. S Italiskej s bronjenim wójnu wjescj, je Jendźelskej praktiski njemóżne, hdyż ma njeměrnu a Jendźelskej njepschećelsiu Egiptowsku sa zhribjetom. W Egiptowskej pak praja, so je njesynarodne położenje cim straschnische, cim bóle je Jendźelska Egipczanam k woli.

Dokelż so w Egiptowskej wobkedźbuje, so Jendźelska egiptowski lud spyta směrowacj, město so by na dopjelnjenje jeho pschecjow w egiptowskim prašchenju dźelała, so njesynarodne położenje jako straschne wobhładuje.

Jendźelska so njepschestawajo wojerišk pschihotuje. Wona pschecjo wjacy wojakow a wójnisteje potrjebu do Egiptowskeje wosy. W Aleksandriji so nětko tež w nozy we wobaranju pschecjiwo lětadłam swuczuje. Egiptowcjenjo maju powschitkownje sa to, so su italiske wotesłe wuspěchi na połodnischej fronce w Abeźynskej njesynarodnu napjatosć hischcze powjetschile.

W Egiptowskej pschecjo žywnischo sacjuwaju, so so Italska po prawom na Egiptowskim měri. Tuta myśl s teho wuthadża, **so nchdże 350 000 hacj 400 000 italiskich wojakow blizko egiptowskich mjesow steji** a so je po zyłej Egiptowskej se Sudanom sjzyka lědma 55 000 muzi jendźelskeho a egiptowskeho wójska. Jendźelska žedi pscheje a žada, so by so egiptowske wójsko powjetschiło. Egipczenjo pak žedi myśla, so Jendźelskej njeje mózno, wjazy žywotich wojakow do Egiptowskeje pósłacj.

Před małym dešćowym časom w Abesynskej

Njedźiwajcy cjezkich wojowanjow na połodnischej a połnóznej fronce w Abeźynskej wukrajni wojerišk wězwuwstojni, kotriž w Addisu Abebje pschebywaju, wocakuja, so so wojowanja na wobémaj frontomaj bórzy sastaja. Dźo pschi nětcjischich deschcjach husto njejapzy torhaze rěki a hłuboke jězory nastawaju. Po hlinjojtej semi so wosy hižo nětko bóle žuwaju hacj jězdża. Pschi wschém pak to hischcze njeje spočatk makeho deschczoweho cjaża, ale jenož **pschedehra.** Mały deschczowy cjaż „jenoż" schěcz njedźel traje pornjo wulkemu deschczowemu cjażej, kiž so na schtyri měsazy cjehnje.

W tutych schěcz njedźelach pak so dźeń wote dnja schtyri, schěcz a wjazy njedźel slinkotje deschcze kija. W tymle cjażu so žamo Abeźynjan na dróhi njeswěri, tež niz na karawanske dróhi. Tute su husto kilometry dalako metwy hłuboko pod wodu. Edźez runje pśches skały njewjedu, wschudże hłuboke luże stoja, w kotrychž ani skocjo ani wós dale njemóże.

Odtoż so mały deschczowy cjaż pschi spočatku měrza słoneži, potom sjzyka wo puczach njebudże rěczoc, kaž wězwuwstojni rjeku. Woni praja, so budża potom žamo automobilowe dróhi w połnóznej Abeźynskej tak pschemocjane, so tšimowske auta njebudża móz po nich jězdźicz. S.ajnjeńscha dwě njedźeli dołho smeja Italcjenio dźěłacj, so bychu dróhi snajmjeńscha někak swuporjedźeli. Hałle na konzu měrza móża na nowe nadběhi myślicj. Potom pak maju lědma dwaj měsazaj trochu kuchełho wjedra psched sobu, dokelż so na konzu meje schtyrimjeńzacźny wulki deschczowy cjaż sapocznje. Taiki cjaż pak je pschekrótki **k pschewjedźenju wjetschich akzijow,** kiž so na rosšudźenje měrja.

Abeźynjenjo pak deschczowy cjaż rad witaju. Tehdy móża zyrobu ja frontiskich wojakow narunacj, kotraž je so tkětro swubrała. Zyroba snadź hischcze do prěnich njedźel po małym deschczowym cjażu doźaha. Potom pak žudże žito, kiž špěchnje rosce, bórzy srale, jo móże so žnjz. S nim Abeźynjenjo wójnu hacj do wulkeho deschczowego cjaża pschetraja.

Skitanje hłowneho města Addisa Abeby

Po połednich wojowanjach pola Dola je so abeźynskti wyschischi komunando wo wobschérne naprawy ja schkitanje hłowneho města Addisa Abeby postarało, je-li buchu snadź so Italcjenjo hacj tam pschedobyli. Pśches 60 000 muzi žywne wotžebite wójsko derje wuhotowanych a wutwucjenych wojakow je so sestajało. Wjednistwo tuteho wójska a skitanje abeźynskeho hłowneho města je so prjedawschemu abeźynskemu wupósłanjez w Parizu Hawariate dowěriło.

Wo wojowanju pola Makalle Abeźynjenjo wosjewjeja, so su abeźynscy wojazy w běhu tuteho mězaza niz mjenje hacj dwjeworej krócj Italcjanow nadběhali. Pschi mnohich krwawnych wojowanjach ani Abeźynjenjo ani jich njepschećelsio wjele njedobychu. Abeźynjenjo wobliczeja, so su wot špočatka januara jenicžy pola Makalle na wobémaj stronomaj nětdże tři tyžazy muzi padnyle a so franile.

Němske knjeżerstwo je wjedniska rada

Wo hinašchim stejischczu němskeho knjeżerstwa w tsečim knjeżstwje pornjo prjedawschim cjažant je statny sekretar Pfundtner w nowinach NS-sastojnikow pisał. Dźensnische němske knjeżerstwo so jenož po žywotej swonkownej formje poměram prjedawschcho stata runa. Wono wobsteji potajkim s němskeho kanzlera a němskich ministrow. Snutskowne łoncje němskeho knjeżerstwa pak je zyle hinašche.

Samostatnosć jenotliwych wotdźelenjow w prjedawschim snutzkle, kollegialny system s wobsamknjenjemi mjerischinow, znadź žamo pschecziwo kanzlerowej woli, njeby so sažadu wjednistwa sujeżło, kiž nazionalsozialistiski stat wobknjeża. Statny sekretar pisče, **so Fobustawy němskeho knjeżerstwa wjednistu radu tworja. Wone su samolnowicji zhubudźelacjerjo wjednika a němskeho kanzlera a maju so jenicž pola njeho za nawjedowanje žywotich wotdźelenjow samolnowicj.** Woni su jeho powschitkownym postajenjam w jenotliwych padach podcžinjeni. Němske knjeżerstwo wobsteji w tu chwilu s 13 němskich ministrow a dweju ministrowu bjes wožebiteho ministerstwa. So wjednikowy namětnik němskemu knjeżerstwu pschihłuscha, je sakonizy pschedpisane. Wón ma wožebje wobkedźbowacj, kak so statne naprawy na stronu a nawopak wuskutkuja, a w knjeżerstwje na trěbnu pschesćerjenosć tutych naprawow skutkowacj.

Dźewjeć nowych dźěłowych komorow w Němskej

Němskostatny nawjedowar němskeje dźěłowoje fronty je porucził, so ma so tychle dźewjeć nowych dźěłowych komorow wutworicj: za bayersku rańsku marku se žydom w Bayreuthu; za frankiski kraj se žydom w Nürnbergu; za Hallesko-Merseburgski kraj se žydom w Halli; za Koblenzsko-Trierski kraj se žydom w Koblenzu; za Mohanske Franki se žydom we Würzburgu; za Mecklenburgsko-Lübeckisku se žydom w Schwerinje; za Schleswigsko-Holsteinsku se žydom w Kielu; za Schwabsku se žydom w Augsburgu a Weser-Emsku se žydom w Bremenje.

Němski zwonkowny minister pola jendźelskeho krala Eduarda VIII.

Jendźelski kral Eduard VIII. je srjedu němskeho swonkowneho ministra s Neuratha pschijał. Nimo njeho je kral pschijał jendźelskeho swonkowneho ministra sira Anthonija Edena, awstriskeho wjerscha Starhemberga a jendźelskeho lorda Shaftesburga, kiž jemu adrežu hornjeho žejma pschesłoda.

Popołdnju je jendźelski kral hischcze druhich wukrajnych diplomatow pschijał, kowjeršorinskeho swonkowneho kommisara Litwinowa, rumunskeho swonkowneho ministra Titulesku, wjednika portugalskeho wotpósłanstwa dr. Montera a wjednika schpanskeho wotpósłanstwa Urquiza.

Tež jendźelski ministerski president Baldwin je srjedu wjeczor němskeho swonkowneho ministra zwobdźeneho knjesa s Neuratha pschijał. Baldwin pschija nimo němskeho swonkowneho ministra hischcze ruskeho swonkowneho kommisara Litwinowa, awstriskeho wjerscha Starhemberga, portugalskeho swonkowneho ministra Montera, rumunskeho swonkowneho ministra Titulesku a madźarskeho swonkowneho ministra s Kanyju.

Jendźelski swonkowny minister Eden je so srjedu s kralemi a statnikami, kiž běchu na pohrjeb do Londona pschijěli, rosrěcžował. Tak jeho bolharski kral Boris wopyta. Wjecžor běsche Eden s hosćom rumunskeho krala. Pondźelu je so wón s němskim swonkownym ministrom Neurathom rosrěcžował. Wutoru mjesesche wón dlesche rozrěcžowanje s franzowskim swonkownym ministrom Flandinom a belgiskim ministerskim presidentom se Zeelandom. Sćrjedu setka so wón s wjerchom Starhembergom, portugalskim swonkownym ministrom Monterom, madźarskim swonkownym ministrom s Kanyju a afghanskim swonkownym ministrom Faisom Muhamedom Khanom.

Prěni chileski pósłanc pola wjednika

Němska je so je statami połodnischeje Ameriki, Argentinskej, Brasilskej a Chilesłej, na konzu sandźeneho léta rrěcžała, so žwoje diplomatiske sastupjerstwa na pósłanstwa powyscha. Prěni diplomatiski sastupjeŕ, kiž je so po tutym sakonju sa pósłanza pomjenował, **je dotalny chilesti wupósłanz Luis V. de Porto Seguro.** Wjednik a němski kanzler je jeho rjedu pschijał. Pósłanz je jemu wobkruzenje pišmo žwojeho stata pschepodał.

Krótko podźišcho pschija wjednik a němski kanzler aowopomjenowanho brasilskeho pósłanza Joséja Joaquima de Lima e Silva Monig de Aragao.

Francowska je Beneša do Pariza přeprosyła

Kaž so powě, je franzowski statny president Lebrun presidenta cjechosłowakskeje republiki dr. Beneschа a ministerskeho pschedsydu Hodźu pschepročhył, so bychtaj so 10. februara pschi holdowanjskej žwjatocznosći sa Maśarykа w Parizkej Sorbonnje wobdźelilo. (Sorbonne je starožłamna schula sa theologow w Parizu, kotraž so po žwojim sałożenju Sorbone mjenuje). Wo Beneschowym wobdźelenju hischcze njeje nicžo wěsteho znate. Hodża pak je pschepročhenje pschijał a pschi žwjatocznosći porěcži.

Grichiske knježeŕstwo wróco stupiło

Grichiske knježeŕstwo pod ministerskim presidentom Demerdźijom je źrjedu wróżo stupiło. Wunoschł wólbow je knježeŕstwo k tutemu rošsudej pohnuł. Kral sapoczinje dźeuża ſ wjednikami politiskich ſtronow jednacj, so by ſ nimi wo wutworjenju noweho knježeŕstwa wuradźował.

Kaž nimska powječerjenja wosjewja, je so pśiki grichiskich wólbach ſyła 1 267 836 hłosow wotedało. Stronły, kiž pśicerjiwo Venizelej ſteja, ſu hromadźe 965 592 hłosow dostałe. Venizelistojo dostachu 573 705 a kommunistojo 72 887 hłosow.

Ham'ski wunošk grichiskich wólbow

W Athenje je so wutoru popołdnju hamtiski wólbny wunoschł wosjewił. Potajlim dostanu źydowo w ſtejnje:

Liberalni (venizelistojo) 127;
ludowa ſtrona (Tsaldariſowci) 69;
ſwjatł Kondyliſowoje a Theotokiſowoje liſćiny 63;
Metaxajowa liſćina 7;
republikanojo 7;
Kotzamanſowa ſtupina 4;
njewotwiśni venizelistojo 4;
ratarjo 4;
kommunistojo 15.

S tuteje liſćiny wukhadźa, so ſtebi w nowym grichiſkim ſejmje njeźdźiwajo na kommunistow 142 venizelistow a 143 Venizelowych pśicerjiwnikow napiſchecjo ſteji.

Ven celowy wulki wólbny wuspěch

Źdyž je hamtiski wunoschł wólbow w Grichiſkej znaty, je ministerski president Demerdźis grichiſkemu kralej naminjetował, ſo by ſo koaliſke knježeŕstwo wutworiło, kiž by ſo ſe ſaſtupjerjow hłownych politiſkich ſtronow ſeſtajało. W Athenje ſo wocakaſe, ſo kral wjednikej venizelſkiſtow Sophuliſej pórnčji, nowe knježeŕstwo wutworiċ. Do tuteho knježeŕstwa měli nimo Venizelowych pśichiwiźowarjow też ſaſtupjerjo Tſaldariſowoje a Metaxajowoje ſtrony ſaſtupiċ. Venizelistojo nochcedźa ſ lindźimi Kondyliża a Theotokiża hromadźe dźełaċ.

Kommunistiski terror we Wilnje

W poźedźeńſkej ſali Wileńſkeho wokrejſneho ſuda bě póndźelu ſo na ſwědka ſałoſtny njeſtutk ſkuźił, kotrýž ſo w prozeſu pśicerjiwo 17 kommunistam, kiž běchu ſo dla krajneje pśicerady wobſkorźili, pśeſłyſchowaſche. Pśichi pśeſłyſchowanju tuteho ſwědka nadobo muž ſ pśichoſłuchariſkeje lawki wſtupi a pśiſtupiwſchi k ſwědkej, na njeho ſchtyri rany ſ revolwra tśeli. Sswědk ſo k ſemi ſwjeſe. Na to pak ſaſa ſtany, ſawoławſchi „Njech je źiwa Polſka“ a na to ſo wotſpjet ſwjeſe. Słoſtnik powſchitkowny njepokoj wunuċ ſpytaſche, jo by cźeknył. Polizajſy ſaſtojniſy pak jeho ſcźehowachu. Na ſkhodach ſo nadobo wo-ſtrocźi a tśeleſche, ſa tymi, kiž jeho pśeſcźěchachu. Saſtojniſy na tśeleńu wotnołwiechu a ſłoſtnika tak cźežko ſranichu ſo dyrbjeſche ſo do khorownje dowjeſċ.

Cyła mandźuska kompanija do Ruskeje prešła

Mojkowſka powješćerjenja „Taß“ ſ Chabarowſka powjeda, **ſo je źrjedu rano na ſowjetſkorusko-mandźuſkich miejach pola Grodekowa (njedaloko Nikolſkeje Uſſurijſkeje) kompanija mandźuſkich wojałow na ſowjetſkoruſku ſemju pśeſtupiła.** Wjednik kompanije, Mandźurjan lejtnant Hutingſcha, je pjecza prajił, ſo je ſo kompanija źrjedu rano ſ njeſpokojnoſcju japanſkim wyſchnoſcjam ſpjecźowała. **W kašarnach je k krwawemu ſrażenju dójcho, pśichi kotrymž ſu ſchtyrjoch japanſkich offizjerow morili.**

Ssowjetſke wyſchnoſcje ſu mandźuſkim wojakam bróńje zebrałe a zu jich do ſmutſkowneje Ruſkeje wotwjeſe. Sźyła je 104 wojakow ſe ſchtyrmi podoffizjerami a pod roſkaſom źiwojeho leutnanta mjeſy pśichekrocźiło.

Słowakojo warnuja před sowjetskim strachom

Mjeſtopſchedźyda ſłowakſkeje narodneje rady Viktor Dworżak je Swjatſkej ludowy memorandum wo ſłowakſkim praſchenju pśechopodał. Wón je ſdobom na poſtupowanje ſowjetow do źrjedźinjeje Europy pokaſał. W memorandźe ſo praji, ſo je ſo Sſowakſka ſe ſowjetſkoruſko-cźeſkim wojeſkim ſwjaſkom ſe 16. meje 1935 **ſepjeranišcho wojeſkeho lětarſtwa Ssowjetſkeje unije we wutrobje Europy** ſcźinita.

S tym ſu ſo pśechecja ſowjetſkoruſkich lětarſtwowych wězowuſtojnych dopjelnikow, kaž Dworżak piſche. 1600 kilometrow ſ Minſka do Barlina je ſo jim w khutnym padze tola ſdało pśechedaloko byċ. **Nětko pak ſmeje Ssowjetſka Ruſka ſwoje wojeſke lětadła na ſłowakſkej ſemi, ſ wotkelž móża lohko do Barlina, Warſchawy, Budapeſta a Wina dolećeċ.**

Sud jedna wo wohnju na łódźi „Morro Castle“

Swjaſkowy ſud w Newyorku je w poſlednich dnjach wo wohnju na łódźi „Morro Caſtle“ jednał. Kaž ſo dopominamy, je ſo tuta łódź w nałymje 1934 pśiched amerikanſkim mórſkim brjohom ſapaliła a wupaliła. Pśichi tutym njeſbožu je 124 ludźi ſiwjenje ſhubiło.

Ssud je w prozeſu pśechecźiwo winikam wohnja też hižo wuſud wojeſwił. Scheſowy inżeńer Abbott dosta dla ſłoſtniſkeje njerody 4 lěta ſaſtwa. Namětny kapitan Warms ſo k 2 lětomaj ſaſtwa ſaſudźi. Nawjedowaźemu direktorej Newyorſko-kubaſkeho towaŕſtwa póſtiſkich łódźow Henrijej Cabaudej lěto ſaſtwa a 5000 dollarow pjenježneho khłostanja napołoži. Jaſtwowe khłostanje ſo wotſtorzi. Łódźniſte towaŕſtwo ſaſudźi ſo k najwjetſchemu khłostanju, kiž 10 000 dollarow wuczinja.

Krótke politiske powěsće

Generalny ſuperintendent D. Zoellner 76 lět.

Pśichedźyda němſkoſtatneho zyrkwinſkeho wubjerka generalny ſuperintendent D. Zoellner wołoſwjeci 30. januara ſwoje 76. narodniny.

Pśichpytowanje pśicherjiwo pśejadwſchenu belgiſkemu ministrej.

Nowiny belgiſkeho města Genta piſaju, ſo je ſtatne rěcźniſtwo pśicherjiwo pśejadwſchenu miniſtrej Anſeele jednanje dla falſchowanja bilanzy wotewrjiło. Statny miniſter Anſeele běſche pśichedźyda pśichodſteiſtwa marſkiſiſteje dźełacźerſkeje banki, kotraž je w měrzu 1935 ſwoje płacźenja ſaſtajiła.

Jendźelſki ſakitarſki wubjerk ſo ſchadźowa.

Sakitarſki wubjerk w jendźelſkim knježeŕſtwje běſche ſo póndźelu k nowemu poſedźenju ſeſchoł. Na poſedźenju ſo wodźaźy ſaſtojniſy tśioch wobornych miniſterſtwow wodźelichu.

Budyske stawniske powěsće

Sobotu 29. januara 1936.

Narodźiłoj ſtaj ſo: 24. 1. Patwołej Hänſelej, burej w Zarowje, dźowka. — 28. 1. Maksej Gerhardej Mitaſchej, maſchinſkemu dźełacźerjej, ſyn.

Wumrěł: 28. 1. Wolfgang Eberhard Grunza, ſyn radźineho pśełnika, 6 dnjow.

Pśichipowědałoj ſtaj ſo: 29. 1. Kurt Max Stadtmann, telegrafowy mechanik a Elfrieda Marta Uchlierjez, pótſka aſſiſtentka, wobaj w Budyſchinje.

Swěrowałoj ſtaj ſo: 29. 1. Jan Robert Todt, architekt a ſportſki wucźeŕ w Drježdźanach a Hana Marja dźeŕ. Beutnerowa rodź. Walterej, pſchekupſka pſchiſtajeſtja w Budyſchinje.

Wušnamni pſchewodźerjo pſchi pohrjebje krala Jurja.

Saſtupjerjo wſchěch krajow ſemje běchu mjes pſchewodźerjemi ſemrětšeho krala pſchi pſchewjeſenju do Windſora. Tu widźimy w prénim rjedźe ſ prawa wjednikoweho saſtupjerja, ſwonkowneho miniſtra ſ Neuratha, pſchi nimž ſaſtupjerja Finnlandſkeje, pólneho marſchalla Mannerheima, w druhim rjedźe ſaſtupjerja Sjednoczenych ſtatow połnóżneje Ameriki Normana Daoiſa.

(Scherl Bilderdienſt, M.)

Pójmy za nim

Ze Sieńkiewicza přełožił J. Winger.

I.

Kajus Septimus Cinna bě romski patricius (měšćan ze stareje wosobneje swójby). Mjode lěta běchu so jemu minyle w legionach (romskich wojeſkich pośkach) a w twjerdych wójnskich lěhwach. Pozdźišo wróći so do Roma, zo by wužiwał sławy, wjesela, a wuńkcho, bychu hižo trochu podkopaneho zamoženja. Wuži też tehdom a znjewužiwa wšeho, štož możeše hobrskeho město dawać. Nocy přećini na hosćinach w krasnych vilach pod městom; dny so jemu minychu we zwučowanjach pola lanistow, na rozmołwach z retorami (rěčnikami) w tepidarijach (ćopłych kupjelach), a pódla kleski z města a swěta rozpowědachu, w cyrkusach, na wujězdźowanjach abo na wojowanjach gladiatorow (romskich kekleŕjow) — wosrjedź grekskich hudźibnikow, wosrjedź traćiskich wěšćerkow a luboznych rejowarkow, přiwożowanych z kupow Archipelaga. Po maćeri krejny přećel slawneho w swojim času Lukulla měješe po nim spodobanje nad slědnymi pojědźemi. Za jeho blidom poskićowachu grekske wina, wustricy (Austern) z Neapole, raki z Numidiskeje a tučne skopćki na mjedźe prażene, z Pontiskeje.

Wšo, štož Rom wobsedźeše, dyrbješe też Cinna wobsedźeć, počinajo wot rybow z Ćefweńeho morja, ha do bělych kurwotow z naddnjeprjanskich brjohow. Tola njewužiwaše jenož jako wojak bjez rozuma ale jako patricius, kotryž wuběra.

Bě sebi narěčał, abo snadź też w sebi wubudźił wěste zalubowanje do rjanych wećow. Měješe swoje spodobanje nad pěknymi postawami, z rozpadankow města Korinta wurytych, nad točenymi z wohnjom sapacymi kamjenjemi z Attiki, nad etruskimi sudobjami, nad romskimi mosaikami, nad tkaninami pokhadźacymi z krajin nad rěku Eufratom, nad arabskimi wonjadłami a nad wšěm tym wosebitym drobjazom, kotryž wupjelnjowaše prózdnosć patriciskeho žiwjenja.

Rozumješe wot wo tych wěcach rěčeć, jako znajeł a lubowaŕ, ze starcami bjez zubow, kotřiž pyšachu swoje plěchi při hosćinach z wěncami rózow, a po jědźi ćenje heliotropa žujachu, zo by wonjał wotdych jich płucow.

Wažeše sebi też krasnosć Ciceronskeho kruha, Horacijowe a Ovidijowe pěsnje.

Wukubłany wot Atenskeho retora (rěćnika) rěčeše hładcy grekski, możeše z hłowy cyłe wustupy z „Iliady“ a při hosćinach możeše tak dołho spěwać Anakreontowe pěsnje,, doniž so njebě wopił abo zdybawił. Přez swojeho wućerja a druhich retorow bě so też z filosifiju zapóznał do toho stopnja, zo rozumješe architekturu wšelakich filosofiskich twarow wuwiwšich so w Helladźe a w grekskich kolonijach.

Też tomu zrozumi, zo wše leżachu w rozpadankach. Po wosobje znaješe wjele stoikow (pohanskich mudrych), kotrychž wustać njemóżeše, měješe jich mjenujcy za politiske stronistwo a nimo teho za njepřećelow wšoho wjesołeho žiwjenja. Skeptics (ludźo, kiž na wšěm dwěluja) sydachu často za jeho blidom, wuwiwajcy za wobjedom cyłe filosifiske systemy a wopowědujucy při keluchach z winom napjelnjenych, zo je wužiwanje błaznistwo, wěrnosć pak něšto, čohož njedosahnješ, a zo móże zaměr mudreho člowjeka jenož morwy pokoj być.

Wšo to wotražowaše so wot jeho wušow, njezapuščejcy so do nutrninow. Njewuznawaše žanych zasadow a njerodźeše wo žane. W postawje wulkeho Katona widźeše zwjazk wulkeje powahi z wulkej hłuposću. Žiwjenje měješe za morjo, na kotrymž wětry wěja, hdźež chcedźa; — a mudry bě w jeho wočomaj tón, kotryž wědźeše jim płachty tak nastajić, zo łódź ćerjachu. Nimo toho važeše sebi žerdź ramjenja, kotrež měješe, strowy žołdk, kiž měješe a rjanu romsku hłowu z worjołowym nosom a mócnej sćehnje, kotrejž měješe. Běše sebi też wěsty, je je z tym możno, někak přez žiwjenje přeć.

Njesłušeše do šule skeptikow, a tola bě po swojim žiwjenju skeptik.

Z dobom bě też hedonik (člowjek, kotryž we wšem žiwanju najwjetše zbožo pyta), hačrunjež wědźeše, zo wužiwanje njeje zbožo.

Woprawdźiteje Epikuroweje wučby njeznaješe, čohoždla měješe so sam za Epikuroweho wućomnika. Z cyła na filosofiju zhladowaše, jakož na duchowne hrajki, runje tak dobre kaž hry z bróńjemi lanistow. Hdyž bě so na rozmołwy naposłuchał, by do cyła šoł hładać na krew.

Do bohow njewěrješe, też nic do póćiwosće, wěrnosće a zboža. Wěrješe jenož do wěšćenjow, kotrež měješe swoje přiwěry, a nimo toho wubudźowaše potajne wěry Wukhoda jeho wćipnosć. Njewólkam bě z dobrym knjezom, doniž njeby jeho nałkhwilna wostuda do surowosće pohnuła.

Mysleše, zo je žiwjenje kaž wulke sudobjo, kotrež bywa ćim ćemniše, ćim lěpša družina wina jo napjelnja. Tuž staraše so, swoje sudobjo jenož z najlěpšim napjelnić. Njelubowaše nikoho, ale měješe spodobanje nad wšelakimi wěcami. Wosebje pak lubješe sebi jemu jeho samsna worjołowa hłowa z krasnym nosom — a jeho pěkna patriciska noha.

W prěnich lětach rozpušćeneje doby swojeho žiwjenja měješe swoje wjeselo, hdyž so Rom jemu dźiwaše, a něšto króć so jemu to poradźi. Pozdźišo jeho też to njezabawješe.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Ze Serbow

W Budyšinje, 30. januara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Rady dać a wodać sprawnje
Rôka Bohu służiś zjawnje. H. Zejler.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 733, hygrometer plus 2, najwyšischa dnjowa temperatura 8 stop. cźopłoty. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 734, hygrometer plus 2, najnišicha temperatura we nozy 1½ stop. cźopłoty. — We wjedrje ſo nětko pśchemjeńnje pśichotuje. Symna wyšchina nad Ruskej ſo k wjeczoru wupśeśerjeła. W Rauśchez Ruskej je hižo ſrjedu khětro njerśło. S Atlantiskeho morja drje pśchezo hischcze wyšchiny ſ milym powětrom storkaju. Wone pak ſwjetścha ſwoju móc ſłužbja, pśedy hacź ſo do naśchich stron ſcźahnu, diśła ruśka wyšchina jich wótžnoſcź ſpśećhnje seźreźa. Najſterje cźhwilu na kromach mjes wjeczornymi nizinami a ranśchej wyšchinu wostanjemy. Tola budźe powśchitkownje symniścho, ſmjerśki ſu hižo móžne. — Jutſije pjatk ſtónczo ſo 7,40 hodź. ſtwađża a ſo 4,47 hodź. cźhowa. Mežacźk ſteji jutſije dopołdnja w pśerénim bértliku, ſtwađża dopołdnja 10,20 hodź. a cźhowa ſo na ranje 1,52 hodź. Pśchedźenak ſymne wětry wješchćźi.

Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchi pjatk: Symniſcho, hewak malo pśchemeńenja.

*

Kurſy ratarſkeje ſchule.

W pśichotowanju na wuplodźerſku bitwu w ſadarſtwje ſo w lěcźe 1936 pśichi ratarſkej ſchuli w Budyšchinje na Mättigſkej dróſy 31 tele kurſy wotmeja:

Kurſus ſa młodoburow: 1. dźeł: ſadźenje, rěſanje a wurěſowanje hałosow wot 5. hacź do 6. měrca; 2. dźeł: pśchešchćipjenje ſtarſchich ſchtomow wot 29. hacź do 30. meje. Pilka, nožizy a nóž maju ſo ſobupśinjeſcź. Sa materialne wudawki ſo ſa wobaj kurſaj 1 hriwna ſbéra. Kurſus ſapoczina ſo ſtajnje dopołdnja w 9 hodźinach w ratarſkej ſchuli w Budyšchinje na Mättigſkej dróſy 31.

Kurſus ſa rěſanje winowych hałosow na ſerdłach 4. měrca.

Kurſus ſa wothładanje ſpałerowych a formowych ſchtomow: 1. dźeł: 3. haprleje (ſymſke rěſanje); 2. dźeł: 5. junija (1. rěſanje na ſelenym); 3. dźeł: 3. julija (2. rěſanje na ſelenym).

Kurſus ſa ſhotowjenje ſłódkeho moſchta a jabłukoweho wina 9. oktobra.

Kurſus ſa mjeſnjenje ſemje ſ komperitom 7. oktobra. Tute pośledńiſche ſchtyri kurſy ſu darmo a ſapoczinaju ſo ſtajnje dopołdnja w 9 hodźinach w ratarſkej ſchuli w Budyšchinje na Mättigſkej dróſy 31.

Kurſus wo wuwuježiju ładu ſa żony a hołzy: 1. dźeł: wot 6. hacź do 7. julija; 2. dźeł wot 9. hacź do 10. ſepśentbera. Sapoczatk ſtajnje dopołdnja w 9 hodźinach w hołczim wobdźelenju ratarſkeje ſchule w Budyšchinje, nutſkoh na Pauliſkej dróſy. Kóždu wobhdźelniza ſaplacźi 2 hriwnje.

Santotwjenja pśchijimna ratarſka ſchula w Budyšchinje, telefon 3634.

Senja a póda nakładujetej winowatoſcź! Wocźakuje ſo, ſo ſadarzjo tute kurſy naiſtyſnišcho wobkedžbuja.

*

— **Jśednej kole ſo kradnej.** W cźaſu wot 22. hacź do 25. januara 1936 je ſo ſ wothkeže doma pśichi Karolinej dróſy cźiſło 5 ſonjaze jśidne kolo ſnamki „Wandervogel“ ſ njeſnatym cźiſłom kradło. Kolo mjeſeſche cźorne kroſna ſ módrymi ſmukkami, jendźelſke wodſidło, żołte ſwjasna ſ cźornymi ſmukkami, Kometiki ſamoběh, cźerwjenej balonſkej wobruchi, łokcźne ſjedło. — W nozy k 26. januarej ſu ſ lewynoſeje pśichi Wuriſtkim puczu cźiſło 94 muſaze jśidne kolo ſnamki „Göricke“ ſ cźiſłom 1 029 868 kradnyli. Kolo mjeſeſche cźorne kroſna, jendźelſke wodſidło ſ pśchedtwarkom, Torpedoſki ſamoběh, cźerwjenej nowej wobruchi, pśchiprawa ſa elektrilke wobhſwětlenje ſ dynamom. — Woboh, kiž móža wo tutomaj jśidnymaj kolomaj nješchto ſdźeliś, ſu proſchone, ſo bychu ſo pola kriminalneho wotdźelenja w Budyšchinje na Ortenburgſkim hrodźe, tel. 2802, ſamolwili.

S **Budeſtez. Sſrjedu ſtótko po 6 hodźinach jeleſniſki cźah pśichi jeleſniſtim p'chełhodźe dróhi mjes Budeſtezami a Korſunjom motorſkeho koleſarja Kurta Maga Kmocha ſ Budyſchina pśichejśe. Cźah jśdźeſche ſ 15-kilometrowſkej ſpśchnoſcźu a ſwonjeſche a hwiſdaſche ze pśchedpiſane waiſchnje. Njeſbože ma ſo Kmochowej ſkeleźbliwoſczi pśchipiſaczź. Kmoch bě na mětnje worany.**

S **Cźornych Nožiſ.** Dobrowólna wohnjowa wobora mjeſeſche tu ſandźenu ſobotu w korcźmje ſwoju hłownu ſchromadźiznu. Wjednik wobory Auguſt Rjśćeź po pokrowjenju na ſemrjetcźo cźeſtneho ſobuſtawa twarſkeho mišchira Jana Raka ſpominaſche. Dale poda rosprawu, ſ kotrejež bě widźeć, ſo wobora njeje lońa hyła. Na lońu podtakowa ſo wſchém ſa ſwědomite a wopravniwe ſobudźełko a wupraji nadźiju, ſo ſo tež w nowym lěcźe łóſdy po ſtarym hęśte „Jedyn ſa wſchěch a wſchitcy ſa jeneho“ śmjeje. Pokładnik bětchtaj towaŕſchaj Erich Steglich a Albert Platnik pruhowałoj a wſchitko we porjadku namakałoj. Pokładnikej, wjednikej wobory, mjeſeſche ſo tehodła abſolutorium wudźeliło. Wobora ma nětkole 32 aktionych a 28 pažlonych ſobuſtawow. Dwaj nowaj ſobuſtawaŕ ſo pśchijeſchtaj. Po ſchromadźinje wſchitcy hišcźe khwilku hromadźe pśchebywachu.

S **Rachlowa pola Kubſchiz.** Starſchiſki wjeczor we ſchuli. Sandźenu wutoru bě w ludowſkej ſchuli derjewoppytany ſtarſchiſki wjeczor. Djeſeſche hłownje wo to, ſo bychu ſo nowi ſaſtupjerjo ſchulſkeho wokrjeſa pośtajili a do pośtajeni wſali. Saſtupjerjo ſu nětko ſcźeńoważy knjeza: Wjeſmjanoſka Dejka jako pśchedſydu, dale wjeſmjanoſkoju w Schekezach, Sſowrjezach, Wrěſowje, Wyſokej, Delanach a Spłoſku a gmejnſki rada Krawz ſ Rachlowa a ſchulſki wjednik Scźeja ſ Rachlowa jako pśchiſadnikaŕ. Do ſchulſkeje gmejny ſłuſcheja wſche ſtarſchi a ſ jich ſaſtupjerjemi ſu łubłarjo młodźiny Lubjeńſki ſ Rachlowa, Nuczan ſ Wrěſowa, Freund ſe Sſowrjeja a Scźežowa, kotraž je ſe ſaſtupjerku NScźónſtwa w Rachlowje. Dalſchi ſaſtupjerjo ſtarſchiſtwa ſu ſchulſki młodźinſki łubłaŕ wučeŕ Brückner ſ Rachlowa, wjeſmy ſkupinowy wjednik Beer ſe Schekez a ſchulſki lěkaŕ. Schulſki wjednik Scźeja rěcźeſche na to wo nowym ſarjadowanju zenſurow. Schulſki młodźinſki łubłaŕ woſpjeſe ſa młodołud wobjeſche a rypźowaſche poměry mjes ſchulu, Hitlerſkej młodźinu a ſtarſchiſtwom domom. Schulſki wjednik Scźeja porucźeſche ſchulſku a ludowu knihownju k należnemu wuźiwanju. Pśchednoſchi ſe ſwětłowobraſami ſo temu pśchiſłamkny. Na lońu ſchulſki wjednik Scźeja na dotalne waſchnje na 30. januar ſpominaſche a pścheproſcheſche pśchitomnych na prawje bohate wobdźelenje na ſchulſkej ſwjatoczńoſcźi.

S **Budyſchinka.** (Dróhi ſo wobhſwětła.) Hižo někotre dny dokhoſo ſo wobhſwětlenju wjeſnjeze drohi dźeła. 5 lampow w pśichichodze wjeſnju drohu wobſwětli, ſchtož budźa wſchitcy wobydlerjo jara witacź, kotrejž maja teſ hiſchcze wjeczor wobſtaranja.

S **Luſka.** W naſchej wſy ſu ſo 3 ſyndlerſke měſtna nětkhe 80 kórzow wulke, natwariſe, kotrež maja ſo hiſchcźe wobſtajźicź. Ryćeſkłuklowe hoſpodarſke twarjenja ſo pśchi ſ pśchetwarjenjom ſ dźela wuźichu. Twaŕſte dźeła wuwjeſche twarſki mišchtr Kirſian a twarſki mišchtr Pórſcha ſ Wósporka a twarz Kletta ſ Cźornjowa. Sbytne kubło kupi najenk ſ Tettenborn.

Lětadło ſnjeſbožiło.

S **Jitka.** **Dźeuża dopołdnja ſpyta lětadło na tudyſchich honach pśchiſtajicź, pśchi tym pak pśchenjeſło lećzeſche a ſawadźi do łężnych ſchtomow. Lětadło ſo pśchewali a padny k ſemi. Se 4 wozbzow wobſtejazeje wobſtadki ſo 3 cźeſko ſranichu a jedyn lohko. S pomozu ſanitetneho auta ſich do Budyſkeje thorownje dowjeſechu. Leſmi dźećaceſjerjo, kotrejž zyle bliſko w lěcźu dźećachu, podachu ſnjeſbożenym pśenju pomoz a jim drje ma ſo dźakowacź, ſo njeje njeſboże ſmjertnych wopornow ſadało. Lětadło ſame je zyle rozbite. Teź łěž je ſo na mětnje njeſboża khětro wobſchkodźił.**

S **Khrósćijź.** Mačerſtwo podawa ſo rada ſrjedu 5. februara 1936 popołdnju w 2 hodźinowaj w hoſeńcu w Khrósćijańcach a popołdnju ¼4 hodźin w ſchuli we Wórklejach.

Z **Njebjelcź.** Na naſej cyrkwi je ſo pó wójnje hižo jara wjele twariło, a porjedźało. Tak ſmy ſebi nowe wokna, nowe pišćele, nowe ławki po cźaſu wobſtarali. Mała wěża na tśeſe je ſo ſyſpólnje zwunporjedźała. Teź pśenje terjechje je ſo zawjedło. Wſe tute wobnowjenja ſu woporniwi wosadni zapłaćili. Hižo wo tym pišaelmy, za ma naša wěża nowy ćasnik dóſtaś. Tuſom njeje, kaž w rozprawje pišachmy, zaplaćeny, ale teź tu ſo wěſće woporniwi wosadni namakaja, z kotrychž pomocu ſo teź tute wažne a jara nuzne wobnowjenje zapłaći.

S **Němcow.** W nozy wot póndźele k wutorje ſo we Němcach na Drjezdźańſkej dróſy dwójzy paduſchi ſadowychu. Pola pśchelupza Schäfera kradnuchu nětkotre punty kołbaſy, apfelſiny, zigaretty a ſ połkadnje wjeſke pjenjezy ſebrachu. Paduſchi wokno ſattóczichu a ſ nimi do klamow ſalećchu. Po paduſchtwje ſo njedocźinkoju w kuchini najźchu a napichu. Pobohne ſadobywanje ſo w ſamnjej nozy pola ſtuſodneho wobkhodnika ſ koleſami Rochera ſta. Teź łu wokno ſattóczichu, pścherychu wſchelake ſudobja a khamory, pśchi cźimž jim jenoź ſa mało pjenjez do rukow padźe. Wobſ ſadobywani ſu najſterśe ſamnji paduſchi ſkućźili. Schkoda, ſo běchu wſche ſlědy po paduchach ſo ſhubiłe, ſdyž policija pśchikhwata, tak ſo tuta niczo wěſte ſwěſćicź njemóžeſche. Sa paduchami ſo dale pyta.

S **Klitzſchu.** Dobrowólna wohnjowa wobora, pśeni haſcherſki cźah, mjeſeſche ſandźenu ſobotu pola Klutſjez wukhłaŕſki wjeczor. Wjednik Polank poſtrowi towaŕſchow a napomnjaſche łóſdyho, ſo by ſwoje winowatoſcźe ſej w nowym lěcźe dopjelnił. We wuſbełitym pśchedwoſchim pokaſa na winowatoſcźe wohnjowych wobornikow, wohnjoweje wobory a ſtatneho rěcźnifiwa. Na to pśchedźita wukaz wo ſawěſćejenjach wohnjowych wobornikow, ſdyž ſu w ſłužbje. Wjednik wobory Jenez na to wo ſtatnym wobornym ſakonju rěcźeſche. Teź wo wohnjowym ſchćicźe ſo rěcźeſche. — Pśchipowědowaſoj ſtaj ſo ratarſkí dźećaceſ Jan Waltaŕ Schewczik w Zymplu ſ domjazej dźowćku Hanu Theveſu Waźnikej we Wolefchnizy.

*

Se **Sałomja.** Wutoru mjes 18 a 19 hodźinami pśchejeźe auto do noweho měſta ſamknjenu ſamjeru na ſtatnej dróſy Sałomſko-Wopakowſka pśchi tworownym dwórniſchću. Wjednik woſa ſo we wobliczu ſe ſchkleńcu khětro roſtreſa, jeho wóſ je dopołnje roſbity.

Radio

Pjatk 31. januara ſo ſłyſchi:

Königswusterhauſen. Nimo ſnateho wſchêdneho programma: 6,30 wjeſeły ranſchi konzert. 11,30 burowſkny kulturny nadawk. 11,40 ſa bura. 15,15 dźeći ſpéwaju. 19 opereta „Sćźwórtowa miſchtrka“. 20,10 rejwaniſki wjeczor (ſ Minchowa).

Lipſk. Nimo ſnateho wſchêdneho programma: 6,30 ranſchi konzert. 7,30 ſa bura. 8,20 ſa hoſpoſu. 11,45 ſa bura. 15,05 ſa żony. 20,10 preſentérſke a paradne pokhodły. 24 ſłyſchna hra „Dowol na cźeſtne ſłowo“.

Hiſchcźe ważne ſ dnjoweho programma. Hamburg 20,10: ſłyſchna hra „Muz w żyeſi“. Wrótſtaw 20,10: konzert po pśchecźu ſ ſpéſchenym ſymſkeje pantomy. Stuttgart 20,10: „Nibelungen“.

Towaŕſtwowske powěſtniki.

Bačon. Pjatk 31. wulke rězkowe ſpéwa cyły khór. Pśindźe wſchitkich ſtarſchich ſtarnich ſturi ſwój.

Jaſeńca. Kaž hižeſaſmy wobdźelili, pśi polnjejshje zemrěteho ſobuſtawa a faktora Bertſcha z Hory, ſobotu 1. februara dop. w 9 hodź. w Khróſćeach. Wo bohate wobdźelenje proſy

pśedſydſtwo.

Nalbizy. „Liłija“ ſpéwa pjatk wjeczor pola Brěſanez (niz ſchtwórtk). Dirigent.

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk, 30. januara 1936.

Wčeraſze kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,465	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,285	100 čéskosł. krónow	10,28
100 ſwajc. frankow	60,84	100 franc. frankow	16,39

Barlinſka burſa, 29. januara. Po krótkej pśchestawzy wobdźelenja publika na burſy wcźeſta ſako wjetſche pśchikaży ſ tuteje ſtrony ſapodachu a tehodła pśchikrocźi teź burſowny wobkhod ſ powołanja k nowym nakupjam. To wſcho k temu dowjedźe, ſo běſche material na burſy pśchedźejazy bórzy roſpśchedaty a tehodła kurſy khětro poſtupichu. Haćźrunjeź běchu kurſy ſtoro na zyłej cźarje krućźiſche, ſo tola nětkotre hódnoty wotkeže iděhnychu. Tak na pśchikład mózachu na montanowych wikach akzije Harpener wo 3,5 proz. dobyćź. Vereinigte Stahlwerke wo 1,125 proz. Na rentowych wikach nſeběwoſebitych pśchemeńenjow.

Barlinſke żitne wulkowiki. Na żitnych wulkowikach bě wcźera łaź pśchezo na lońu tydźenja jara cźiſcho. Dowóſ ſe ſtrony ratarſkiwa je we wumłéwaniſkich a pźowaniſkich ſtach ſłaby, ſo to pak ſu jećźmjenje ſ wuwjaſcźom pźowaniſkich jećźmjenjow w dośaſhacej měrje na wikach. Wotbytowe poměry ſa pśchezu a rózku ſu wſchelakore, tola njeje żanych cźeſow pśchi wotbycźu, haćźrunjeź woſebitych naſtorkow ſ mukoweho wobkhoda njepśchidźeli. S wowſhom ſu pśchetrjebarjo hiſchcze někak ſaſtarani, tak ſo nětkźiſche niedoſahaze poſtiſcźenje mjenje na wahu pada. Pźowaniſke jećźmjenje ſo dale ſadaja.

Wežera płaćejſche w Barlinje ſentnaŕ

pśchejśiſy W 8: 9,90 hr., W 9: 9,95 hr., — rożi R 8: 8,10 hr., R 11: 8,25 hr., — jećźmjenja G 7: 8,35 hr. G 9: 8,60 hr., — wowſa H 9: — hr., H 13: 8,20 hr.

Nětotre płaćiſny ſ Drjezdźańſkich wikow.

Huſy, ſarſane 1,15—1,30 hr., łaćźki, ſarſane 95 hacź 1,20 hr., kury, ſtare ſarſane 90—1 hr., młode ſarſane 1—1,20 hr., karpy 1 hr., liny 1,70 hr., jabłuka 12 hacź 45 pf., běrny po puntach 4—5 pf.. ſedźna ſoboda 12 pf., zobła 12 pf., łkeń 80 pf., běły kał 8—10 pf., cźerwjeny kał 10—12 pf., ſyrowy kał 20—50 pf., tomaty 35—40 pf., pětſchilka 3 pf., ſellerij 15—25 pf., rapunzli 60 pf., butra 1,42—1,52 hr.

Dźeńſnjiſche ſtótne wiki w Drjezdźanach.

Na ſtótne wiki pśchihnaču dźenſa 7 wołow, 13 bykow, 72 truwow, 420 cźelatow, 161 wowzow a 305 ſwinow. Pola howjaſeho ſkotu a wowzow je wobkhod bjez wuźimanja, tela howjadła ſo wſchitko roſpśchedachu. Pola cźelatow wuwi ſo pśchecźelniſchi wobkhod a płaćiſny ſandźenje póndźele woſtachu ſamžne. Swinje ſo ſa krute płaćiſny roſpředachu.

Płaćiſny na Barlinſkich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymſo po tunt abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćiſny po złotej hriwnje.

	29. 1.	28. 1.		29. 1.	28. 1.
Pšeńca	208,0	208,0	buny	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	171,0	171,0	woka	15,0-15,5	15,0-15,5
ječmjeń now.	225-228	226-229	módre lupiny	9,00-9,50	9,00-9,50
ječmjeń, nat.	—	—	żołte lupiny	12,7-13,5	12,7-13,2
wows	—	—	zeradella	20,0-22,0	20,5-22,5
kukurica	—	—	raps, wosuſk	—	—
pšeńč. muka	27,05	27,05	lany wosuſk	8,65	8,65
rožna muka	22,25	22,25	ſuch. truhanč.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrni. kruſki	8,75	8,75
rožne	10,10	10,10	ſyno, 50 kg		4,60-5,10
raps 1000 kg	—	—	rožna ſłoma		3,45-3,55
hroch, Viktor.	20,5-21,5	20,5-21,5	pšeńč. „		3,25-3,45
lane ſymjo	—	—	wowſna „		3,00-3,20
pjeluſki	17,5-18,5	17,5-18,5	jećna „		3,00-3,20

Płaćizna za pšeńcu za wupłodźerja 8: 198.0 9: 199.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 162.0 11: 165.0
Płaćizna za jećmjeń za wupłodźerja 7: 167.0 9: 172.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 164.0

Hłowny redaktor Marko Smoleć w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wobrazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźeł a přiłopk Marko Smoleć w Budyšinje a za nawěſtki dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišći dr. Jan Cyž w Budyšinje.
D. A. XII. 1935 2256. — W tu khwilu tarifna lišćina čo. 5 płaćí.

Přiloh

Benzinowe rosbuchnjenje w Drježdźanach.

W drogeriji na Nürnbergskim namjeńcu žo wutoru popołdnja sćěhnikow połne benzinowe rosbuchnjenje sta. Při schi pchelecu benzina z blitzowskeje blesche blizko kachli, nadobo płomjenja z blesche zapuchu. S rosbuchnjenjom a pschi tym nastatym wohnju žo jara wjele schkody naczini. Jedyn wuczobnik žo chětro wopali. Jeho dyrbjachu do Friedrichsstadtskeje chorownje dowjesć. Klamy žo dopałnje wupalichu a też prěni połchód doma bě žo z rosbuchnjenjom chětro wobschkodźił.

Wulki woheń pschi inventurskim wupschedawanju.

Póndźelu popołdnju, na prěnim dnju inventurskeho wupschedawanja Lefferez konfekcijowy dom w Bielefeldze hobrika wohnjowa katastrofa potrjechi. Mjes tym, so sta ludźi we wobschěrnych měšnjoscach kupowachu, we wusta-jenskich měšnjoscach, najkerje po wukapnjenju mišiny, nadobo woheń nasta, kotryž žo z wulkej spěchnosću rosschěrjesche. We wokomiku rosschěrichu žo płomjenja po měšnjoscach, wosebje po prěnim poschodźe, zdźerž běsche wotdźělenje za žonjacu konfekcijju. Mjes kupzami nasta žalostna panika. Jenož někotrym wobhladniwym muržam ma žo dźakować, so žo wjetsche njeszoże njesta. Ludźo tłóčachu žo se wschej mozu k wuchodej, kotruž w płomjenjach stejeshe. Mjes tym běchu wohnjowa wobora, policija, technisku pomoz a sanitetnizy dojěli a sa něhdże pół hodźiny žo poradźi, woheń salecź. Wischa schkoda žo na něhdże 200 000 hrimnow wobliczi. Ludźo da schkody njeszpichinđzechu. Dwaj franjenaj dyrbjeschtaj žo do chorownje dowjesć. Dokelž je kupny dom zwjedź města, běsche wobkład na dleschi czaj dospołnje popschestał.

Spalenje kabelow sniczi telefonowe powody.

Spodźiwne antowe njeszoże žo w nozy k žrjedże w Treptowje sta. W blizkosći Markhrabjowskeho mosta wosa-bowy wós do płunoweho kandelabera sajedże a jón powali. Wozbody pschi tym do njesboża njepschinđzechu. Jara nje-pschijomne pak běchu sejehwki tuteho njesboża. Płun, kotryž z wotkamaneje rotki wustupowasche, žo sapali. Płomjo do blizkeho posliskeho kabelowego schachta sajedże, hdyž žo itolazija sapali. Prjedy hacź wohnjowa wobora dojedże, bě dźel telefonowych pschijankinjenjow sa Oberspree pschetorhnjenych. Sa krótku hodźinu drje mózachu žo płomjenja sadusyć, tola wschě swiski z hamtami w Oberspree, Schmöckwitzach, Posejdonje, Grünawje, Kopeniku, Friedrichshafenje a Adlerhofu běchu pschetorhnjene.

10lětneho hólcźeja skonzowali.

10lětny žyn Robert dźěłacźerja Dietza z Niederbeyhacha dźěsche póndźelu wjecźor wokoło 7 hodźin na namoiwjenje žwojeju starscheju do Mittelbeyhacha, so by tam mloko donjesł. Hdyž žo hólcźej podźe w nozy hischcze rjeńe wobkla-sći, wosjewischtaj to starschej policiji. W khójźičkach nje-deloko prěnich domczkow Niederbeyhacha dźěcźo narowe namakachu...S wobstejnoscźow ma žo žudźicź, so žu hólzo morili.

Mjes tym žo powě, so su hólcźejowcho mordarja sajeli. Hižo wutoru dopołdnja bě žo na sakładze wschelakich swěcźenjow pokasało, so je njeskutk 4lětny Ota Stichet z Niederbeyhacha skucził. Mordarja su sajeli. Po hodźiny trajacym pschesłyschowanju je žo Stichet wutoru wjecźor njeskutka wuznak. Mordaŕ, nan 6 dźeći, bě jako pječ a żurowcz słužiny. Wjecźor psched njeskutkom běchu jeho chětro pjatneho we wschelakich korczmach widźeli. Hdyž je swojim kolom domoj jědźeshe, seika młodeho Roberta Dietza. Tutón bě jemu pječa i rucznej lampku do njes-woczja poßwěcźił. W žywojim rosharjenju bě Stichet hólcźeja najprjedy płikowak a potom jeho w khójźičkach sadajił.

Cźežke pschedewjacźowe njesboże w Hornjo-Schlesyskich hětach. — 3 dźěłacźerjo mortwi.

W měšcźanskich pschedewjacźach sjednoczenych Hornjo-Schlesyskich hětow sta žo wutoru pschipołdnju w khłó-dźelni sa kiglikowe blesche rosbuchnjenje. Tjo dźěłacźerjo pschi tym wumrjechu. Najkerje je pschi pjelnjenju ble-schow płomjo wuhapło, kotrež zbyli měšnjosć i rafoun sa-pali. Woheń sa krótki czaj salachu a twohda też njeje ma-terialna schkoda wulka.

Italska złěborne pjenjezy z wobběha bjerje.

Po powěsći Londonskich nowin „News Chronicle“ je italske knježerstwo wukas wudało, po kotrymž maja žo wschě złěborne pjenjezy z wobběha wsacź. S tym potajkim 5—10 a 20 lirowe pjenjezy žo z wobkhada zhubja.

6 buzentow holdźi w žołdku.

W Triesińskej chorowni bu 23 lět stary ratać oberc-rowany, w kotrehoż žołdku 72 żelesnych hoždźi, někotre zentimetry dołhe, namakachu, kotrež wschu hromadźe 750 grammow wažachu. Operacija je žo derje porađźika, tak so muž, kotryž je buchakhory, pschi žiwjenju wostanje.

Sowjetiski wojerski czaj do rěki padnył.

Mandźuske nowiny wojerwjeja, so je na Amurskej cźarje transsibirskeje żelesniży žo nowy nadpad na bol-schewiskiski wojerski transport khcźił. W blizkosći sta-zije Semenowskeje je, jako žo czaj mostej blizeshe, na-dobo w jenym wosu helska maschina rosbuchła. Prěnje schtyri czahowe wozy po rosbuchnjenju do rěki padnychu, pschi cźimż žo dozuła wjazy hacź 100 ludźi sabi a stant. Podobne njesboże je žo pjerca na lónzu saschkeho lěta stało.

wšěch zlutniwych hospozow

pytaju wob čas inventurske předawanja mjez wšěmi poskićenjemi to najprihodniše — a namakaju jo też

Tak na příkład wjele hospozow zwěści, zo so w inventurskim předawanju Wegnerec stupnjoweho domu wurjadnje prihódne nakupne składnosće poskićeja. Wědźa mje-nu cy, zo nimo wšěch wot firmy Kristeller přewzatych stupniow, w cyłku kajkostne stupnje, po jara nizkich płaćiznach so wotedadźa, dokelž dyrbi dopomnjeće na před-khadnika přestać. Kak tunje tute stupnje su, njech wam tu někotre příklady praja:

Pisane žonj. stupnje ze spinku
z wysokim a połwysok. pjeńkom
we wšěch wulkosćach . . 2,90 hr.

Čorne ševro-wjazańske stupnje
eleg modelle, we wšěch wulk. 5,90 hr.
Jenotliwe pory . . . . . 2,90 hr.

Mužace bokskalfowe polstupnje
dźěło po měrje, přihódna forma
we wšěch wulkosćach . . 6,90 hr.
Jenotl. pory, čorne, br. a lak. w. 4,90 hr.

Mužace črije
jenotliwe pory . . . wot 4,90 hr.

168

SCHUH **Wegener**

w Budyšinje prjedy Kristeller na Bohatej hasy 28

Jenoż wjcźe 10 dnjow

Inventurske předawanje

po zniżenych

płaćiznach w dowolenych wěcach

Moje wukładne wokna wam wšitko praja

A. BOKELMANN nasl.
mějićel Curt Müller [171
Tel. 2176 w Budyšinje na Serbskich hrjebjach 2

Dźensa nowa

Berliner Illustrirte

dostanjeće w Serbskej knihařni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin“

Jenoż **20 pj.**

Naš wotdźěl za [169

konje

poskića stajnje wulki wubjerk
rańšoltreskich, rhuńskich a ermlandskich koni do dźěła, tunjo a z dobrymi wuměnjenimi na předań.

Moritz Wobst G. m. b. H.
w Budyšinje

MEBLE
a pólstrowane twory 69
poruča po najnišich płaćiznach
Handrij Štrympa
w Budyšinje na Różowej hasy 15
Nym Serb!

Wustajam wot pjatka 31. 1. zaso čerstwy transport [170

žrěbjatow,

kaž konje do dźěła a na rolu we swojej filijali w Budyšinje w hotelu „K mark-hrabi“ pod połnej garantiju a po znatych tunich płaćiznach na předań abo zamě-njam. Też mam we swojim hłownym wob-khodźe w Drježdźanach wulki wubjerk dźěłańskich a rólnych koni na předań, kaž też knjejske a dźěłańske graty.

Paul Grosch, wikowarnia ze skotom a konjemi
w Drježdźanach-N., Hechtstraße 30
telefon 50 628, prjedy Franz Augustin. Telefon Budyšin 3665

Časniki a debjeńki 122
to sej spomjatkuj w Kamjeńcu jenož pola BRÜCKNERA (Trauringecke) kupuj

Emailowe [16

horncy, módre, 18 cm		0.95
pražeńske horncy,		
běłe, 22 cm . . .		1.00
bowy, šěre . . .	1.15	0.75
bowy, pisane, .	1.30	0.90
wanje, kulojte .	0.95	0.75

Siegel w Budyšinje
na Zadnjej Bohatej hasy 15

Do serbskeho domu Serbske Nowiny

su funje a přinjesu wšě zajimawosće a blaka a daloka

Přihódźe, hladajće, dźiwajće so a kupujće, hdyž sćěhowace poskićenje žiłace abo so sami přeswědčeće při wupytowanskich blidach abo w mojich wukład-nych wobnach, we wulcy přihódnych łěpšinskich płaćiznach, kaž bohatym wubjerkom mojeho

inventurskeho předawanja wót 27. 1. hač 8. febr. 1936

Žonjace pulovry	5,05	3,95	1,95	Mužace lacy	6,50	3,90	1,75
Žonjace ječki	7,90	6,75	2,95	Mužace pulovry	6,50	4,90	3,90
Žonjace golfowe ječki			4,90	Mužace soki, šěre	0,95	0,45	0,28
Žonjace lacy	6,50,	5,75		Mužace soki, pis.	1,10	0,65	0,35
Žonjace domjace drasty	3,90	3,25		Sportske nohajcy	1,20	0,85	0,53
Žonjace předkholowčki				Žon. nohajcy, maco	0,95	0,78	0,58
charmeuse	0,95	0,75		Žonjace nohajcy, wum.			
Žonjace předkholowčki				bleda žida	1,25	0,98	0,78
móskojte	1,25	0,75		Čista wołma a wołma			
Žonjace spódne suknje				z wumělskej židu			1,45
móskojte	1,95	1,45		Dźěćace nohajcy, wulk. 3			0,29

žonjace košiłki, košle z kholowčkami, spódnje taile, Berch-tesgad. ječki, bluzowy škit, sportske pulovry, westover, mu-zace spódnje kholowy, hólcźace kholowy, matrozowe wobleki, žonjace a dźěćace sočki, šilowe sočki tež jara zalone w płaćiznje

152 **Kurt Ziegler** na Hošic hasy 19

Serbja kupuja

stepowane móšnowe wołmane wjelblud, blidowe **přikrywy**

tepichi, łoža, reformske spě-nje łoža we wulkim wubjerku jara tunjo pola firmy [8

PAUL KORN

w Budyšinje na Hošic hasy 21 (w domje khorobn. pokładnje)

Štóž w „Serbsk. Nowinach“ swoje twory njeposkića, nima kupcow ako je njewotbudźe. Tohodlanjemóže nichtó, kiż ma nješto na předań, to bjez nawěstka w „Serb. Nowinach“ činić!

Dein täglicher KAFFEE:

KAISER'S KAFFEE!

¼ Pfd -.50 1 Pfd 2.00

Marke Kaffeekanne

¼ Pfd -.60 1 Pfd 2.4

MARKE Kaffeekanne Extra

¼ Pfd -.70 1 Pfd 2.8

DIE FEINSTEN MISCHUNGEN

¼ Pfd. -.75 ¼ Pfd. -.80

Verlangen Sie IN UNSERER FILIALE KAISER'S KAFFEE-BROSCHÜRE

Tee
Kakao
Schokoladen
Pralinen
Bonbons
Gebäck
Waffeln
Kolonialwaren
Konserven
Weine

3% Rabatt IN MARKEN auf alle Waren (wenige Artikel ausgeschlossen)

KAISER'S KAFFEE GESCHÄFT

Přiloha k čisłu 25

SERBSKE NOWINY

Stwórk 30. januara 1936

Naše serbske ludowe spěwy a pěsničkі

Sławny němski president a pólny marschall ſ Hindenburg je krótko pſched ſwojej ſmjerću prajił: „Njejsym w ſwojim ſiwjenju ženje niczo druheho pytał, hač ſo bych duchowne dary, kotrež ſym wot Boha Knjeza dostał, k lepſchemu ſwojeho luda nałożił.“ Tajkeje nadobneje inwżienioſcże bychu też wſchitzy naſchi ſławni ſerbzy komponiſcża a baſniży, kotſiż ſu pódła ſwojeho laſtojnſtwa ſ lutej luboſczu njeżebicżiwje dżełali ſa ſwój drohi ſerbſki lud. Woni ſu nam po ſebi ſawoſtawili wulke bohatſtwo, kiż wobſteji ſ wjele, wjele ſtowk naſchich luboſnje klinczażych ſerbſkich ſpěmow a pěſniczkow. Naſch mały ſerbſki ludżik je wopraudże bohaty na kraſnych ſpěwach a pěſniczkach, ale Bohużel naſch ſerbſki lud ſ wulkeho dżela tuto ſwoje kulturne bohatſtwo njeſnaje. Tak nětkotry ſwérny Serb je ſ radoſczu cżitał nětkdże pſched krótom w naſchim Serbſkim Studenczże kraſny naſtawk wo ſławnym amerikanſkim profeſoru, kiż bęſche wo naſchim małym ſerbſkim ludżiku rjanu knihu napiſał. Hdyż ſo nam Serbam wot tak wyſoko wucżenych, ſwonkach Europy ſtejażych mużow tajkale cżeſcż dostawa, potom je to ſawęſcże hódno, ſo ſo ſ naſcheje ſtrony pſcheżo ſażu na to pokaſuje. Tuż chżu ludy podacż hłowne myſlicżki tuteho naſtawka. Tutemu amerikanſkemu profeſorej na jenej tamnſchej univerſicże bęſche nadpadło, ſo měſeſche wón mjes ſwojimi wucżomżami wſchelakich, kotſiż bęchu noſcherjo rjſy ſłowjanſtich mjenow. Jako wón nětko ſa jich pothadom poczinaſche ſłędżicż, ſo wukopa, ſo bęchu noſcherjo tutych ſtowjanſtich mjenow potomnży nęhdyſchich ſerbſkich kolonikow, kotſiż bęchu ſ naſchim Janom Kilianom do Tekſaſa wucżahnyli. Tole bęſche tamneho amerikanſkeho profeſora pohnuło, ſo ſ tutym małym ſerbſkim ludżikom nadrobniſcho ſabęracż a wo nim napiſacż rjanu knihu. Wón naż Serbow w tutej knihy mienuje najmjeńſchi ſłowjanſki narod, kotrż w Němſkej ſpdli a tu na najżwérniſcho dopjelnja ſwoje ſtacżanſke pſchikſuſchnoſcże a winowatoſcże. Wón w tutej knihy woſebje wukhwaluje rjanoſcż a bohatſtwo ſerbſkeje literatury a tam mjes druhim praji: ſerbſka literatura je tak bohata, ſo na 180 ludźi pſchindże w Serbach ſnajmjeńſcha jena narodna pěſeń abo jedyn ludowy ſpěw. To je tak wjele, ſo ſo w tutym naſtupanju ani jedyn jeniczki lud na zyłym ſwęcże ſ tutym małym, ſerbſkim ludżikom njemóże runacż. — Niehdyma my Serbja woprawdże hordźi na to być? Nadrobiał tole być ſa naż mózny pohoń k dalſchemu dżełu? A kajka rjanoſcż a bohatſtwo my Serbja w naſchich ludowych ſpěwach wobſchedżimy, mamy my kóždoletnje naſlěpſchu ſkładnoſcż ſpóſnacż na naſchich wulkich, ſerbſkich kon-

K dnjej 30. januara

Tſi lěta ſu ſo ſ dżenżniſchim dnjom minyłe, ſo je ſo Adolf Hitler ſa němſkeho kanzlera pomjenował. Tutón mażny dżeń w ſtawiznach němſkeho luda naż pohnuwa, ſo wón ſwoje myſle ſkożimy do cżaża, hdyż ſo tutón podawk ſta. Politiſke ſtrony leżachu w njeſłodnym wojowanju mjes ſobu a njeſamochu němſki lud ſ jeho hoſpodarſkeho cżłna wuwjeſcż. Wſchi tutych wobſtejnoſcżach ſtrach komuniſma ſłuſnje wſchiběrasche.

W tajkim cżęſkim cżaſu ſo ſta, ſo němſki president Hindenburg wjednika nazionalſozialiſtiſkeje ſtrony powoła, ſo by pſchichod němſkeho ſtata a luda twarił. Dotalne politiſke wojowanja w Němſkej pſcheſtachu. Politiſke ſtrony ſo ſhubichu. W němſkim ludże knjeżeſche jenoż hiſchcże jena wola a dżełaſche ſo ſa jedyn ſamėr: ludowu ſhromadnoſcż.

Wjele wulkeho je wjednik ſa cżaſ ſwojeho ſtilétneho knjeżenja w Němſkej dokonjał. Wopomnimy jenoż jeho wuſpěſchne wojowanje pſchecżiwo beſdżełoſcżi, jeho wulkotny ſkutk ſymſkeje pomocy a ſkónczńje to, ſo je němſkemu ludej jeho wojeſku ſwobodu ſażo wrócżił. Pſchi tutych a druhich jeho roſſudżażych ſkutkach je lud ſwojemu wjednikej ſ pſchemożażej wjetſchinu pſchiſłoſował.

Dżenża Němſka mjes ludami ſtrěta ſażo jako ſwobodny lud ſteji, kiż je puta Verſailleſkeho ſrżeczenja wottſchażł a kiż w ſwojim domje njeda druhim roſkazowacż. Sſwět dżenża ſażo ſe ſylnej Němſkej liczi. Wjednińſtwo Němſkeje pak chże w mérje němſki lud poſdżěhnyċ a ſkrucżiċ, ſo by mjes ludami ſtał jako kupa měra. Dżeń 30. januara nam tohodła nadżiju ſkrucża, ſo ſo tež w pſchichodże němſki ſtat twari k lepſchemu luda a tež k lepſchemu jeho ſrżodow.

Rosſud je padnył.
Wjednik wopuſchcżi po ſwojim powołanju na kanzlera hotel Kaiſerhof, hdżež jemu żyły luda, ſ mózným ſławá wołaniom pſchiwitaju. Sa wjednikom Rudolf Heß a Kurt Daſuege. (Graphiſche Werkſtätten, M.)

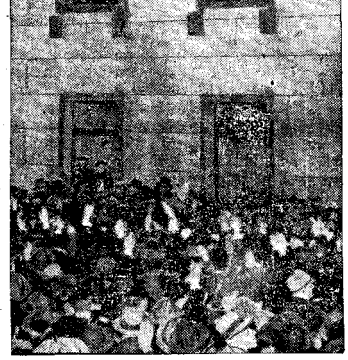

Pſched ſtatnej kenzliju.
Wjednik pſchi wokńje ſtejo pſchijimja hołdowanja luda. (Graphiſche Werkſtätten, M.)

Hiſtoriſti ſmólnizowy cżaſ SA.
Cżaſ pſched ſtatnej kenzliju na Wilhelmſkej dróży. (Graphiſche Werkſtätten, M.)

Bobak:

Po Dunaju!

Dunaj je tak rjec rěka Słowjanow!

Tuto wobkrućenje klinči drje khětro khroble a dosć njeskromnje, hdyż tola je znate, zo Dunaj so wuzórła w němskim Cornym lěsu a so wuliwa do rumunskeho Corneho morja. A po swojim dołhim ſrućowanju dżě rěka přeměri wjele krajow a so zetkawa z mnohimi ludami, mjez kotrymiž pak dżensa Słowjenjo ani přewahu nimaju.

Dźiwne pak je, zo wšě słowjanske ludy sonja wo rěcy Dunaju. Wo njej spěwaju we swojich ludowych pěsničkach nic jenoż Słowacy, Serbja a Bołharjo, kiż jako jeje njeposrědni pódlenjo k tomu prawo maju, ale też zdaleni Češa, Słowjency, Polacy a Rusojo. A tak su so zalubowali do tuteje rěki rěkow, zo po njej pomjenowachu mnohe wsy a městna, předewšém pak njeličomne rěki a rěčki swojeho kraja.

My sewjerni Serbja drje smy z hrěšnej njesolidarnosću w ludowej pěsni zabyli na wulkorěku Dunaj, tola njechajo ani so stronu měć při powšitkownym hołdowanju Słowjanow rěcy Dunajej, pomjenowachmy znajmjeńša po njej skromnu rěčku w Delnjej Łužicy. Na dušu, mamy serbski Dunaj pola Picnja . . !

•

Njewěm, hač moja nakhilnosć k rěcy Dunajej zwisuje někak z powšitkownym zabłaznjenjom Słowjana do tuteje rěki. Wěm jenoż, zo při swojich kundanjach po srjedźnej a krótkorańšej Europje tutu njewšědnu rěku witach stajnje z łačnymaj wočomaj a rozbudżenej wutrobu. Njemóżach so nabyć napohlada tuteje rěki a sonjach spochi wo dlěšej pławbje z łodžu po Dunaju . . .

A přińdże skónčnje swjatočny wokomik, hdyż w Bratysławskim přistawje stupich na łubju juhosłowjanskeho parnika „Wójwody Mišića“, kiż měješe mje donjesć do stolicy juhosłowjanskeho kraslestwa — Běłohroda. Dwaj dnjej a jenu nóc, šěsć a třicyći hodźin budu nětko móc přebyć na rěcy rěkow, na Dunaju.

Do Dunaja su so też druzy ludźo zahladali, na přikład plahowař Wińskich walčikow, Jan Strauß. Praji so, zo luboſc slepi a to je wěrno, hewak njeby móhła nastać bajka, zo je Dunaj módry . . .

Dunaj njeje módry!

Dunaj je šěry, šěry, šěry!

Je druhdy a druhdże na bruń šěry, na zeleń šěry, mózno też, hdyż derje dże, módrošěry, ale přecy šěry.

Z tym wšak njecham ani rjec, zo tuta šěrosć rěki Dunaja bywa njedostatk, kiż wuškodża jeje rjanosći. Nihdy na nihdy! Nawopak! Też šěra barba ma swoje kuzłoł

Kaž dżensa!

Tři dny a dwě nocy je so deščika šoł a po tajkich wutrajnych deščach ma woda w rěkach přecy jara zajimawu barbu . . . Też Dunaj so dżensa waleše z mutnymi na žołć šěrymi žołmami. Hruby človjek by rjekł, kaž tołčeny hroch; ja pak praju, kaž stara drohotna mjedź abo kaž stare złoto . . .

•

Zakuzłana łódź bróždźi złočanu rěku. Nad nami so módrja njebjesa, po kotrychž wětrec hólcy honja dodraby deščowych mróčelow. Nizke brjohi šěrokeje rěki wobrubjeja wjerbiny, bjezkónčne wjerbiny. Hdyż wětrec hólcy z rozwólnosću skubaju a košuja huste wjeſki starych štomow, zašědźiwja so tute ze swětłym spódkom lisća. Pospochi sleborne žołmy zejhrawaju po ćmowozelenej keřčinje.

Suche lěto je rěcy skupo přidźěliło wody. Wšudże w rěcy šerja niłčiny, wunórjeja so wobšěrne pěski, kiż bywaju raj wódneje ptačiny. Mjerwi so tu z ptačkami. K wobsydnej ptačinje su so přidružiłe syły pjerjatych pućowarjow, kiż čěkaju před sewjernej zymu. Šěre a rude čaple brodźa poważnje po niličinach abo steja sprostnjene kaž stare koliki. Mjez nimi šuskaju na pěskach dróbne piščaki a brjohaki. Tysacy dźiwich kičkow so na słóncu hrěja. Hdys a hdys dźiwje husy polětuja nad złotobrunej hładźinu. Najbóle pak wóčko wobjima wulke syły čornarjow, kiż po rěcy rybarja. Čornař abo kormoran je khětro žadny, w Europje nimale wutupjeny wódny ptak. Tu na Dunaju je so hišće zakhował, dokelž ma njesměrna rěka dosć rybow nic jenoż za člowjeka ale też za druhe stworjenja . . .

Dale pluwamy . . .

Po nizkich brjohach wjerby, wjerby, wjerby. Njedowoleja wočomaj čěkać do kraja. Maš za to, zo so rěka wije srjedź bjezkónčneho žumpateho pralésa wjerbow a topołow a wosycow.

Łastojčki sekluja nad wodami . . .

•

Hodźiny so minu . . .

Pluwamy spochi tak rjec mjez dwěmaj statomaj. Lěwy brjóh, kiż twori tak mjenowana w u l k a ž i t n a k u p a, słuša k Československakej, prawy brjóh je madźarski.

Zrědka hdy so wjeska wunóri z bjezkónčneje husčiny. A potom su to też jenoż někotre wosamoćene rybařske khěžki, běrne, wisate a ze ścinu kryte. Čołmy na brjozy wotpočuja, syće su wupowěšene, zo bychu wuskhłe na słóncu a powětře . . .

Husčišo so zetkawaš z łódźnymi młynami. Su to dźiwne swojorazne twarjenja, pół domčka a pół čołma. Kóždy tajki młyn wobsteji z dweju zakótwjeneju čołmiskow, mjez kotrymajž so we wodże wjerći njesměrnje wulke a šěroke njelepe młynske kolo. Małowoknata młynca je natwarjena na přibrjóžnym čołmje . . . (Pokračowanje sćěhuje.)

zertach w Budyšchinje. Tute žu ša naš nimo měry važne. Maju hyšć žnine stołpy ja naších thablazy žerbšti lud! Maju hyšć mózne protesty pšheczišwo wšchem pospytam pšheněmčenjenja a pšheměnjenja našeho žerbšteho luda! Schtóž je hižo ras jenizki tajki žerbski konzert wopytał, tón je žyle wěšče šam na žebi najlepje našonił, kak wulkotnje samóža skutkowacz na wutrobu a duschu žerbšteho cžłowjeka. Spominam pšheżo hischcże na tamny šławny žerbšti konzert ſ léta 1924, kotrež jako prěni tajki w mojim žiwjenju pomnju. Tale wulka žurla Budyschkeje Krónу napjelnjena ſ lutowi horliwymi Sserbami a Sserbowkami, tale pschesjednosczą mjes katolkimi a evangelskimi Sserbami a tele kražne žerbske špěwy, kotrež tam šaklincžachu ſ ertew wulkeje žwyw žerbskich špěwariow a špěwarkow. To wschitko běsche ša mnje tak wošchewjaze, tak połběhaze, tak natwarjaze! Wot teho cžaša ani jedyn jenizki tajki konzert wjazy njejžym skomdžił, wobžerowat pak štajnje žym, ło bě tam ſ našcheje wošady pšheżo jenoż tajka mała cžrjódła. Pschi poźlednim naschim žerbšim konzercže pak žym žo ſ wutrobu radowak a wieželik, so je žo mi poradžiło, ſ našcheje wošady dobyczć tróschču wjetschu liczbu wopytowarjow ša njón, běchmy tam nětko tutón ras na schtyrzeczo. Mjes nimi běsche wělo někotrу, kiž běsche hakle prěni ras taike něschto žiwschał a wohladał. Někotre dny po tym setkach žo ſ jenym šobuštawom našcheho Rakeczanšeho žerbšteho towarštwa, kotrež mi niemózesche ikoro dowukhwalicz tutón konzert. Wón džesche: „Nó, taike něschto njejžym hischcże žywój žiwy džeń žiwschał a widżał, hdyż žym domoj pschischoł, to žym hischcże hnydom w nozy žwojej žonje powědał, kak rjenje je tam było a so dyrbi pschichodny ras też šobu jěcz." Je mi też žlubił, so tak dołho hacz budże wón žiwy a cžiły, to wón žadyn tajki konzert wjam nocze skomdžicz. — To běsche jedyn fabrikski dźěłacžeŕ! Hladajcże, takle wulkotnje samóža tute naschе konzerty pšches naschе kražne žerbske špěwy skutkowacz na našch prošn. jednory žerbšti lud.

A kajši dobry, cžišty, pózcžiwy a pobožny duch jewi žo tola w našchich žerbskich ludowych špěwach a pěsnicžkach. Kak wjele běsche žo tola w tych 15 létach markhsistiskeje doby w němskej rěcži njehornych, masanych a niepózcžiwych špěwow wudało, kotrež też našcha wot Sserbstwa wotpadowaza a do njemoralnojcze šapadowaza młodžina w tutych létach mózhnje žobu halekowasche. Bohu džak je naschе nowe knježeństwo nětko pschecžiwo rosschérjenju njecžwarnych špěwow raſnje šakrocžiło a wschitke tute masane špěwy kakašako! My Sserbja wschak Bohu džak ani jenicžkeho tajkeho masaneho špěwa nimamy, też w markhsistiskej dobje njeje žo ani jenicžti žerbski kažnik temu dał, ibažnicz tajki masany špěw. My Sserbja žměmy to ſ hordoscżu wusnacz, so wschitke naschе žerbske špěwy a pěsnje steja na wyšokim moralistim schodženku! Kak kražne žu na pschikład špěwy a pěsnje našcheho Handrija Sejlerja, w kotrychž wón naschе burstwo wukhwaluje. Na pschikład:

Mój nan je bur a žerbšti je
To na wocžach jom' widżicze,
Muž kruty, sprawny, hódny.
E: wopon pluh a bróny ma.
A žmětru žwój kraj wobdżěła
Hacž kiwa wjeczor chłódny.

abo:

Bur po sdacżu najnižschi
Prěni muž je na žwěcži!
Dokelž bura potrjeba
Schtóž też chléba wužiwa.

Njejewi žo w tutych špěwach našcheho Handrija Sejlerja žyle ta šamžna myšliczka, kotruž też džensa našch wiednik a kanzler šastupuje? Mjenujzy: „Strowe a cžiłe burstwo je šakład luda a stata."

Chžu tu też napomnicz žwoju pěseń, kotruž žym hižo šbažnik w lecze 1927, potajšim w cžašu najhórscheje materialistiskeje doby, hdyż ſ burstwa lud ſ cžrjódami do industrije cžěłkache wulkeje šastužby dla. A jako protest na to žym ja tehdom šbažnik žwoju pěseń:

Ratař w nalěczu.

Schtó powstanje rjenje ma
Hacž ratař w nalěczu?
Hdyž zyła semja swjedženstu!
Sso dratu swjedženstu!
Sso w polu žita sybola
Kaž parle stoczane.
A hischcże rieńsko sakczéja
Te łuki twěrkoste.

Kom' nocze dawacz wjeżele
To, dźěłacz na polu?
Hdyž wschitko je tak łubosne
We rjanym nalěczu.
Hdyž ptschichi ptaczkow pěwanje
A kukacz kukułu,
Tam sprózny staw žo njeczuje
A pót we wobliczu.

Hdyž Boże ptóncžko łubosne
Cži wschědnje sekhadża.
A nasche horn łużiste
Tak rjenje poskocża.
Hdyž widżischi hona žerbowske
A holu selenu,
Tam, tam je radoscz, žiwjenje,
Ja ratař wostanu!

Hajmy a nětkuimy też dale je wschej žwěru a lubosczu w naschich žerbskich towarštwach a też pschi druhich składnoscjach naš kražny žerbšti ludowy špěw. Njech napominanje našcheho Handrija Sejlerja ša naš njeje podarmo:

Spěwaj, komuž špěw je daty
Jandželio też spěwaju.
Slóžnik w žwojich hrěchach jaty
Nima łóschta k špěwanju.

J. Schewczik.

Přilopk

6 italskich rybakow žo ſhubiło.

Hižo někotre dny dołho žo łódź je 6 rybakami ſ Trapani pyta. Najskerje je žo wobžadka we wichorach poślednjeho tydženja tepita.

Wožobotowy auto do kanala rěki Loire padnył. 6 mortwych.

Pola Moulins njedźelu pschi straschnym sawinjenju wožobotowy auto je 6 twožobami do kanala rěki Loire padże. Po wjazyhodźinskich prózowanjach poradźi žo wós ſ wody wucžahnycz. Wschě wožoby, w nim žedźaze, mjes nimi dwě dźěczi, žo pschi tym satepichu.

Sšławna jendželska létarka žo spalika.

Sšławna jendželska létarka Betty Malcohnez je pschi snjeżbożenju žmjercz namakała. Njeżbože sta žo na schpanišim létanischczu Alicante pola Madrida. Létarka chżesche do Madrida leczecz a hižo njikto leczesche, jako motor jeje létadła pschestał dźěłacz. Létadło žo swrócži a na tólnju padże. Won žo rosraſy a šapali, létarka žo žobu špali.

Wulka šmya w Sjednoczenych statach. 235 žmjertnych woporow.

Raniše staty Ameriki je nowa wulka šmya pschekhwapika. W žrjedžnym wjeczoru traje žałostna šmya někto hižo schěsczi dnjow njepschestawajcy. Dotal je žebi tuta šmya 235 woporow žadała. Naczinjene schkody někotre miljonty dollarow wucžinjeja.

Khorobna žotra 17 dźěczi wohnjowej žmjercži wukhowała.

W dźěczažym wotdźělenju wulstawa ša tuberkulosnych w Malvernje w Amerizy w nozy, jako wschitzy spachu, woheń wudyri. Khorobna žotra, kotraż woheń wot wonka pytny, wukhowa 17 dźěczom žiwjenje. Dwaj hólzaj žo ſpalischtaj. Jena khorobna žotra a wjazy dźěczi žo wopalichu. Hascheńe dźěła běchu kruteje šymy dla šara wobczežne.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Folgende Grundstücke sollen an der Gerichtsstelle Saal 141 — zum Zweck der Aufhebung der Erbengemeinschaft versteigert werden:

1. **Am Freitag, den 13. März 1936, vormittags 10 Uhr** (8 K 36/35): a) Blatt 770 des Grundbuchs für Bautzen-Stadt, Nr. 775 der Ortsliste, Flurstück [illegible] (eingetragene Eigentümerin am 22. Mai 1935, [illegible] der Eintragung des Versteigerungsvermerks: **Marie [illegible] verw. Brückner** geb. Kosse in **Bautzen**), nach dem Flurbuch 9,7 Ar groß und nach dem Verkehrswert auf 12 400 RM. geschätzt. Die Brandversicherungssumme beträgt nach der Schätzung vom 10. Oktober 1921 [illegible] Mark; sie entspricht dem Friedensbaupreis vom Jahre 1914 (§ 1 des Gesetzes v. 18. 3. 1921, GBBl. S. [illegible]). Das Grundstück, bestehend au einem Vorderwohngebäude mit Vorgarten, einem seitlichen Anbau, Hofraum und Garten, liegt an der Bahnhofstraße 10. Das Wohngebäude ist massiv gebaut und besteht aus Keller-, Ober- und ausgebautem Dachgeschoß und Spitzboden. b) Blatt 780 des Grundbuchs für Bautzen-Stadt, Nr. 776 B der Ortsliste, Flurstück Nr. 1570 (dieselbe [illegible] tümerin wie zu a), nach dem Flurbuch 58,3 Ar groß, nach dem Verkehrswert auf 92 800 RM. einschließlich 300 RM. für Zubehör geschätzt. Die Brandversicherungssumme beträgt nach einer Schätzung vom 5. Mai [illegible] 70 800 RM.; sie entspricht dem Friedensbaupreis vom Jahre 1914 (§ 1 des Ges. v. 18. 3. 1921, GBBl. S. [illegible]). Das Grundstück dient geschäftlichen Zwecke und liegt an der Neujahrer Straße Nr. 7. Es ist mit einem Werkstatt- und Kraftwageneinstellgebäude mit 2 Anbauten für Kraftwagenhalle mit Kontor und überdachter Tank- und einer weiteren Kraftwagenhalle bebaut. Die [illegible] stehenden Gebäude enthalten 41 größere Garagen, 8 [illegible] garagen usw. Die Grundstücke liegen nebeneinander, behalten aber bei einer Trennung den oben angegebenen Wert.

2. **Am Freitag, den 20. März 1936, vormittags 10 Uhr** (8 K 48/35): Blatt 24 des Grundbuchs für Sing- Flurstücke Nr. 16, 24a, 70a, 175, 195a, 197, 197b, 224, 240, 241, 288, 290, 291, 292. Nr. 24 der Ortsliste (eingetragener Eigentümer am 7. August 1935, dem der Eintragung des Versteigerungsvermerks: **Peter [illegible] Schneider**), nach dem Flurbuch 6 Hektar 97,8 Ar groß, nach dem Verkehrswert auf 16 500 RM. einschließlich 2500 RM. für Zubehör geschätzt. Die Brandversicherungssumme beträgt 15 200 RM.; sie entspricht dem Friedensbaupreis vom Jahre 1914 (§ 1 des Ges. v. 18. 3. 1921, GBBl. S. 72). Das Flurstück Nr 24a bildet das Grundstück, das aus dem Wohngebäude, dem Stall mit Waschboden, Kammern und Keller und der Scheune mit [illegible] besteht.

Die Planung für die Regelung des Kleinsauberitzer Fließes von der Wirtschaftswegebrücke am Vorwerk Wuischke bis zur alten Regelstrecke am Warthaer Schulweg, in der Länge 640 m, liegt bei mir aus. Sie soll im Rahmen des Arbeitsbeschaffungsprogrammes unter Leitung des Moor- und Wasserbauamtes Bautzen sofort durchgeführt werden.

Dies wird nach §§ 24 und 33 des Wassergesetzes mit der Aufforderung bekannt gemacht, etwaige Einwendungen binnen 2 Wochen vom Tage des Erscheinens dieser Bekanntmachung bei mir anzubringen.

Beteiligte, die sich in dieser Frist nicht melden, verlieren das Recht zum Widerspruche gegen die von der Behörde vorzunehmende Regelung.

Bautzen, am 28. Januar 1936. **Der Amtshauptmann.**

Städtische Freibank Bautzen.

Sonnabend, den 1. Februar 1936, 8—10 Uhr für die Nrn. 501—900:

Rohes Rindfleisch Pfd. 30 Pfg.,
rohes Schweinefleisch Pfd. 35 Pfg.,
rohes Kalbfleisch Pfd. 35 Pfg.

Die Freibankverwaltung.

Najnowiše wobrazy z Garmisch-Partenkirchena

Ssunykalki mjes žobu. (Atlantik, M.)

Njeje staroscżow wo žněch w Garmischu. Hdyž je wjedro mile, sastara dźěkowa žłužba naždy ža wotstoczenje ſ nowym žněhom. (Weltbild, M.)

Na olympiskej bobikej žankowarni. Jenotliwe kruchi lodu žu žo wumělžy do murje sestajate. (Atlantic, M.)

Swuczowanje wa Krcuzeku. (Weltbild,

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 26 | Budyšin — Pjatk 31. januara 1936 — Bautzen | Lětnik 95

Woswjećenje 30. januara w Barlinje

Tśeśi lětny dźeń k wopomnjeśu stawiśniskeho pobatwa, jo se Adolf Hitler móz w Němskej nastupił, mějesche hižo sćitwórtk rano we hłownym měścu Němskeje ras narodneho zjwjateho dnja. Twarjenja běchu zo ś khorhojemi wupyšnili a we wulkadnych woknach běšeše zo pyna pśiwinuła, kiž na dostojnosć dnja pokazowaše. Wot sajneho ranja wjednikowi stari wojowarjo do Barlina pśiśpśeźowachu. Njedźe 30 wobzeźitych cłonow běšeše jich pśiwitało. Se Sakśeje běšeše njedźe 1400 starych wojowarjow pśiśło.

Wot 11 hodźin zo SA-kolonny w Sawjeźeleńskej zahrodźe hromadźachu. Wćahowacy lud se zajimom cłonam pśiwitachu. Wobźeźe pśed němskej kenzliju běšeše wulka cźišćeźeńca. Lud pśeźo znowa žadasche, so by wjednika wohladał. Sa wjednika zo tež wjele kwětkow jako dar wotedawaše.

Swjatočnosć w Barlinskej universitě

W tym samym cźasu, hdyž zo kolonny w Sawjeźeleńskej zahrodźe hromadźachu, zo w auli Bjedricha-Wilhelmowje university zjwjatočnosć wotmě.

Dr. Geobbels k němskej młodźinje rěčał

W zjednośćiśeju schulskich zjwjatočnosćow zyleje Němskeje stejeśeše rěcź němskeho ministra dr. Goebbelsa, kiž mějesche wón w 216. a 222. ludowej schuli w Moabicźe wo smyslu a wuznamje historiskeho 30. januara.

Dr. Goebbels rjekny, so je dźeń narodneho posćehnjenja niz jenoź za doroscenych ważny podawk, ale tež wobźeźe za młodźinu. Bismarckowe kśorśiwo je jenoź jednotu wšerchow wośnamjenjało, nazionalsozialistiski stat pak je sjednoćenje wjednistwa ś ludom pśichinjeł. Dr. Goebbels dźeśom wobźeźe wjednikowe wojowanje rozestaja, kiž njeje było žane łopke, a jim pśichi napjatym posłuchanju historiski dźeń 30. januara 1933 wopiśowasche. Statny sekretar dr. Lippert skónći zjwjatočnosć ś pśikładnej kławu na wjednika.

W Barlinje zo dopołdnja w **mnohich dźełarnjach appelle** wotměchu.

Wulki appell w Zawjeseleńskej zahrodźe

Krótko do ½1 hodź. běchu zo wšchitcy SA-muzojo sestupali. Powšchitkowna napjatosć wocakowanja bu najwyšnjišcha, **jako** fanfary wjednikowy pśichład pśichipowedachu. Wjednik pśichinźe se stabowym śefsom Lutzu. Hdyž dźešče statny śef wjednikej wojsewik, so zu zo starši SA-wojowarjo sestupali, wjednik pomału pśes rjady swojich starych zobuwojowarjow ś zyleje Němskeje krocźeśeše. Se Hodźenkow Starego muzeja wjednik zwjich SA-muzow postrowi.

Jako pśeni rěcźeśeše **stabowy śef Lutze.** Wón wopomnješe na dźeń, hdyž zo powěźeć wo pomjenowanju wjednika za němskeho kanzlera rozsnjeśe. Stabowy śef wopomnjałche tuch, kotśiž zu zwoje žiwjenje za hibanje wopokazali. S nahej hłowu pśichi nałkilenych khorhojach a śpěwje wo dobrym towaršichu SA-muzojo na zwojich morowych towaršichow spominachu.

Potom němski propagandowy minister **dr. Goebbels** k starym wojowarjam porěcza a jich jako Barlinski zwjazny wojewodźowar w mjenje hłownego města postrowi. Wón dopomnjałche na wojowanja wo Barlin a na dźeń, na kotrymž zo wjednik jako kanzler k zwojim cźakazym zobuwojowarjam wrośi.

Potom zo wjednik, se schumjazym pśichwyskom powitany, zwona jimasche, so by k zwojim starym zobuwojowarjam rěcźał. Wón rěcźeśeše wo stukowanju stronu, jeje sjednanje. Hibanje stronu sarućzi, so Němska wjazy njeźahowaduje do cźasa roskuskowanosće. Wón je wolał a sadu nzebo zu stupite miljony. Rěcźeśeše wo wulkej wěrze a domjerje do nazionalsozialisma w ludźe. Kóždy prawy Němc dyrbi zo samérićz wotwinkjenemu kónzej starych wojowarjow, tak zo bźdźićz kaž woni. Młodźina je sastupita do rjada, kiž zo wurośeše k cłonowskej, kotrehož lud trjeba za wobstacźe Němskeje, cłonowskej, kiž snaje sahady cźesće a dwery.

Němska měr lubuje. Schtóž pak ju na cźesći krani, nadeńdźe lud, kiž sahaśe sa zwoju cźesć wojnje. Wjednik wobkrućił sakładne dźełło nazionalsozialistiskeho knjeźerstwa, kiž je sa tśi lěta wukonjako to, k cźemuž druhi 100 lět trjebachu. S hordosću zmjerny na tuto dźełło zhladowacź. S woporow je zo wschitko stworiło, dźensnischa Němska.

Nazionalsozialismus je wuczba dźěła, samosaprěcźa, woporow. Schtoź někto němski lud na woporach pśichinjeźe, njebudźe bjes wuzitka. Sswérn znowa žłubiny dźensa, a tuta žiwěrna nać wjedźe do wulkeho pśichoda. Wjednik postrowi starych wojowarjow a dźakowasche zo jim sa wscho dokonjane, jemu, ludej a Němskej dźerźanu žiwěru. Dale budź žiwe hejlo „sa Němsku wschitko". Tomu pśichsamkny zo němska hymna. Po tym zo pśichsamkny nimokhód starych wojowarjow pola wjednika, kiž zo wurośeše k njesapomnitemu nashonjenju.

Historiski smólnicowy cah

Nimo statneje kenzlije cźehnje tradizionalny smólnizowy cah lěta 1933 w lěcźe 1936 30. januara. Khorhoj ś mjenami wschěch padnjenych, krajna khorhoj zo smahuje. 35 000 cźahnu nimo statneje kenzlije. Wscho je pschejwjelnjene ś ludom, młodźina žeźi na schtomach, na nadrósnych żelesnjach a autach stoja ludźo. Wschitcy chcedźa žiwědkojo być historiskeho žmólnizowego cźaha. Wjednik stoji na balkonje statneje kenzlije ś nahej hłowu. Wschě donty zu wobžadźene, statne propagandne ministerstwo je pschejwjelnjene ś pśichiladowarjemi. Kaž licźe wiśaja hólzy na schtomach a wusuwach domow hacź do najwyšschcheho wuhladneho měsćna.

Też wobwdlerjo Posaarskeje maju podźeł na tutym bowrjazym pomjenjeńcźu pśichipórnacźa. Kaž wichor howri pśichwyśł. Pśichi wjednifu stoja jeho nameśtnik Heź, ministerski president Goering, minister dr. Goebbels, roskasowaŕ statneje woborny general ś Blomberg — mužojo, kiž dźenza Němsku wodźa.

Jena kolonna po druhi nimo cźehnje — wobras monumentalneho wurasa w žwětle žmólnizow a žwětkomjetkow. Njepschestawajcy hraje hudźba nimocźahajcych kolonnow nazionalsozialistiskeje Němskeje. Ani kuscźicki semje njeje widźeć w morju pśichiladowarjow. Se wschěch stron Němskeje zu pśichikhwatali stari wojowarjo. Filmowi operaterjo dźełaja njepschestawajcy, so bychu tutón njesapomnity wobras sakhowali we wobrasu. Dźećzi zu zo pschedrěte pśes rjad wotschlahowajcych SA-muzi a śhladuja ś błyschcźatym wóckom na wobras a strowja wjednika Němskeje, kiž je žełbi jich wutroby dobył, je jich pśicećeł. Nimo cźehnje Braniborska SA, kotruž pśichi pśenim historiskim cźahu Hans Maikowski nawjedowaše, kotryž padny na žanjnym dnju pśes mordarsku kulku kommunistow.

Dale źěłuja cźorne kolonny SS a NSKK, ś wyskom pśichwitane. Po dwanacźoch cźahnu w stupje nimo. Sa nimi cźehnje cźełna straja. Kaž palazy had cźehnje cźah wot Charlottoweje dróhi k statnej kenzliji. Kónc cźaha tworja łódźiniki wotdźeł Hitlerskeje młodźiny a kokjeźdni. Fanfary Hitlerskeje młodźiny zu pośledni hudźbny dypnk. BdM.-holzy cźahnu tehorunja na kónzu cźaha. Nowy wulki pokhod SA skónći njesapomnitu hodźinu.

Po dostónćenju cźaha pschetorhnje zo sawjera, wschitko žławi wjednika a saklincźe wótcźinske śpěwy. Wilhelmika dróha je połna ludu. Mjes tym pschicźehnje hudźba SA a zahudźi Niebelungski pokhod, nowy pokhod SA. Wulcony sarca. Wotschlahowarjam je zo stónćnje poradźiło, morjo luda na Wilhelmiskej dróhy a pśed statnej kenzliju wobtkrućeju, kiž zo śmérnje pśichi łahudźenju nowego hejła SA, kiž pschewodźa pśchespołno wótcźinskich tśerwow, mjes nimi śpěw wo dobrym towaršichu, a dwójnca ś Horst-Wesselskim śpěwom.

Po dostónćenju wulkeho pokhoda a wosjewjenju wjednikej, posćehnje zo znowa pschimwyśł wjednikej. Znowa saklincźi SA-śpěw: „Dróhu žwobodnu sa SA". A dołho do nozy saklincźi žławazy pschimwyśł luda — žława nowej Němskej a jeje wjednikej. Stothźazy zo wobdźělichu na Wilhelmiskej dróhy a na Wilhelmiskim naměścźe, na historiskim wospjetowanju žmólnizowego pokhoda w tśeźim lěcźe nazionalsozialistiskeho knjeźerstwa. ¾11 hodźin zo historiske wopomnjeśe skónći.

Socialna politika w Němskej

Serjedu wjeczor zo w Krollowej operje w Barlinje najważnischi nosćerjo hospodarstwa a sozialneje politiki w němskej dźełowej fronće sjedźechu. Pschi tutej kładnosći rěcźachu president Hecker, wjednik němskeje hospodarskeje komory, němskostatny organizatorski nawjedowar dr. Ley a němski hospodarski minister dr. Schacht. **S rěcźom běšeše dospołna pschesjenjosćej we wschitkich praschenjach špinarj, kiž hospodarstwo a sozialnu politiku nastupaju.**

Hłowny hamtaŕ Claus Selzner poźehnjenje nawjedowasche. President Hecker widźeše w sthadźowanju spočatk khromadneho dźěła, kiž ma zo w blišchim wutwarjenju hospodarskich a dźełowych radow wuskutkowacź. Dr. Ley rostoži, **so hospodarjenosćz a idealizmus njesmataj pschećiwnikaj.** Dr. Schacht rjekny, so może zo we wobłuźinskim sjenkanju cźłowjeka ś cźłowjekom zaso znowa žiwěsćicź, **so myślenje wojowanja klažow, kiž je zo w markistiskim cźasu plahowała, sjuka njeje.**

Awstriskaj ministraj wróco stupiłoj

S Wina zo hamtizy powě, so je awstriski swjatkowy president schtwórtk swjatkowego ministra bjes wobkhoda dr. Korku Bureśeha po jeho pschećzu wot winowatosćzow ministerskeho sastojnstwa wuzwobodźił. Swjatkowy president je też statneho sekretara sa rataśtwo a lěkarstwo Augusta Krasta wot sastojnstwa wotwjasał. Też Kraft běšeše žełbi zaso wuzwobodźenje pschał.

Čornuchojo w abesynskim wójsku njejsu wutrajni

Abeźynjenjo njesamsjelcźeja, so italski general Graziani jich hłowne město Addis Abebu wohrožuje. Woni pak też wědźa, so wojazy wójska wjećka Desty njejsu najpschećzomnischi. W pokodnischej Abeźynskej cźornuchojo gallaskeho a somalskeho splaha hydla, kotrychź zu žebi Amharjo, knjeźazy lud w poknóznej Abeźynskej, podcźišnyli.

Dla njedostatneho pschećziwjenja tutych cźornych wojakow mójesche Graziani spěšnje postupowacź. Jeho postupowanje je na Dešitowe wójsko moralnje njepschihódne skutkowało.

Wo zjnlnosći italskich wojakow, kotśiž nětkole na Addis Abebu postupuja, Abeźynjenjo wudawaja, so jenoź 5000 muži wucźinja. Woni pak zo nadźijeja, so jim we deschćowym cźasu, kiž je zo na pokodnischej fronće hižo sapoćzał, njebudźe možno postupowacź. Tola zo zda, so zo Graziani nocźe dacź wottrashćicź.

Hacź schćesć wójskownych wotdźelenjow, kiž na hłowne město cźahnu, **woprawdźe** jenoź 5000 muži wopśiśiśeja, na tym zo dwéluje. Na lěwym schdźele postupuje wójske we wotdźelenje pod italskim generalom Agostinijom. Druhe wotdźelenje je hižo hacź k Wardarje dóschło. Tśeće wotdźelenje pschi kanalu Doriju horje cźehnje a je do Bandera docźahnyło, hdźeź hischcze niedawno Abeźynjenjo žeźiacźu. Schtwórte italske wotdźelenje postupuje pschi rěcy Gestro, pjate a schseste wotdźelenje po dolinje rěki Webi Scheweli.

Italcźenjo powěźa, so zu rospróscheni wojazy abeźynskeho wjećka Desty w sadwélowanym potśełenju, dokelž zu jim italske motorisowane kolonny pschistupy k studnjam zalehnyle. Někotre abeźynske wotdźelenja zu spytake zo k studnjam pschedobyć. Italcźenjo pak zu je wotrajwli. Italzy też niewěrja, so budźe abeźynske wójske wjednistwo móz lokho saktanje hłowneho města organisowacź. Najlěpschi abeźynzy wojazy zu na poknóznu frontu swjasani.

Nowe pripady w Kairu

Demonstracije w Kairu zu žrjedu zyły dźeń trale. Popołdnju pak njeje wjazy k wjetschim srażenjam dóschło. Pschi demonstracijach w Dazmonouru je lud też twarjenje direkzije Deltaskeje żelesnizy nadpadował. Żelesnizna žłuscha jenemu jendźelskemu towaršiwu. Demonstrantojo zu jendźelsku khorhoj dele storhnyli a rostorhali.

Kommunistow w Palestinje jaźeli.

Kaž nowiny pišaju, je zo policiji poradźiło, w židowskim měsće Tel Awiwu wjele tych kommunistow zajcź, kotśiž chcychu tam njedawno tajnu krajnu konferenzu wotměcź.

Woswjećenje dnja 30. januara w Budyšinje

Kaž po zylej Němskej tak je so wječera też w Budyšinje wopomnjeczenje dnja nazionalsozialistiskeho posłěhnjenja hódnje wošwjeczilo. Hižo wot sajnjeho ranja stejesche zyte město w pysche khorjejow hokateho kichiża. Tak pycha thorhojow hižo swon[illegible]e wo ważnym dnju zwěcbjesche.

W schulach njeběsche žaneho roswuczowanja. Dźěći hornich zjadownjow a schulerjo a schulerki wosebitych schulow seidźachu so je swojimi wucżerjemi k schulskim zwjatocznosczam. Wucżerjo schulerjow na wusnam dnja nazionalsozialistiskeho posłěhnjenja we wołsebitych narěczach pokazowachu. Wšěch schulskich zwjatocznosczach so radiowa rěcź němskeho ministra dr. Goebbelsa, k kotrejž so wón na němsku mlodźinu wobroczi, shromadnje słyschesche.

Wječor so wulkej sjawnej shromadźisnje w Kronje a Keheleńi wotměschtej. Ssobustawy strony a jeje wothołenjow, NSzónjstwo, NS-ludowe spomožerstwo, SA, pólni honjerjo, dźělowa słužba, Hitlerska mlodźina a druhi wulkej žurle pjelnjachu. Hudźbny czah standarty 103 hudźesche někotre pschespola. Městnosczt běschtej dostojnje s khorhojemi narodneho posłěhnjenja, wjednikowym wobrazom a selenej pychu wuppschenej.

W Kronje pschedstejeł radnych knjesow M ü c k e shromadźijnu nawjedowasche. Hdyž běchu so khorhoje do sale pschinjesłe a pjched jewischczom sestajake, so hnydom radiowe pschenjesenjo wo wulkim appellu stareje SA-gardy pjched wjednikom japocza. Sstyschachmy słowa stabowneho wjednika Lutze, rěcź němskeho ministra dr. Goebbelsa a wjednika zamelo k swojej SA a k němskemu ludej rěczeć.

Po krótkim hudźbnym posticzenju hudźbneho czasa standarty 103 so hischcze někotre wurěki radiowego pschenjesenja wo wulkim historiskim zmólnizowym czasu stareje SA w Barlinje pschenjesechu. S Horsta-Wesselowym spěwom a wunjesenjom khorhojow so zwjatocznosczj skónczi. W Keheleńi so zwjatocznosczj na podobne waschnje wotmě.

Wobydlerstwo so rozeńdże. Na dróhach zsachu pak hischcze ktupy kolonnow, kiž je shromadźisnow pschindźechu a běchu hischcze ras s dopokasom ważneho dnja, kiž kóždemu wobdźělnikej w žiwym dopomnjeczu wostanje.

Cyrkwinske powěsće

4. njedźela po Tśoch kralach, 2. mal. rózża 1936.

S **Budyšcina.** W Michalskej zyrkwi rano ½8 hodź. Boże wotkasanje, němske (farar Kaplet), dop. ½9 hodź. němska a ¾10 hodź. serbska Boża słužba (farar Tischer), pop. ½3 hodź. Boża słužba młodźiny.

*

S **Budyšcina.** (Krajnozyrkwinske sjednoczenstwo.) Shromadźijny w Budyšcinje: Njedźelu dop. ½11 hodź. swjasć dźěći, pop. w 4 hodź. evangelisazija, wječor ½8 hodź. biblišta hodźina na Židowje. — Wutoru pop. we 4 hodź. hodźina sa žony. — Ssrjedu wječor we 8 hodź. swjasć młodźiny sa młode holzy, wječor ¼9 hodź. sa młodzenzow. — Schtwórtk wječor we 8 hodź. biblišta hodźina. — Shromadźijny swonka Budyšcina: Njedźelu pop. ¼4 hodź. w Njeswačidle, póndźelu wječor we 8 hodź. we Wulkej Dubrawje, pjatk wječor ½8 hodź. w Hornjej Hórzy. — Hodźiny sa žony: Njedźelu pop. w 3 hodź. w Kumwałdje, wutoru pop. w 4 hodź. w Budyšcinje, schtwórtk wječor we 8 hodź. na Židowje.

S **Barta.** Dop. w 9 hodź. němska a ½11 hodź. Boża słužba. — Wutoru pop. ½3 hodź. žónjerske stejwo. Wječor we 8 hodź. towaršstwo młodych holcow. Paczerjeńej jitwje (knjeżna Böttgerez s Budyšcina) wječor we 8 hodź. w Subornicźoy biblišta hodźina (farar Wothładaŕ Peters).

S **Budestez.** Rano ½8 hodź. smjeje farar Böttger s Budyšcina swjećbu, farar Bójs dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemschenje. Sběrka sa naschu zyrkej. Dop. ½11 hodź. smjeje farar Böttger kemschenje sa dźěći 1. a 2. schulskeho léta. — Póndźelu wječor we 8 hodź. evangelska słužba młodźiny sa holzy na farje. — Schtwórtk wječor ½8 hodź. smjeje farar Böttger biblišku hodźinu na farje.

S **Budyšcinka.** Dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba, ½11 hodź. němska Boża słužba.

S **Bukez.** Rano ½8 hodź. serbska spowědź, dop. 9 hodź. serbske, ½11 hodź. němske kemschenje. Pop. ½3 hodź. kschcżeńske kemschenje. Wutoru pop. w 3 hodź. towaršstwo pola Stangez.

S **Hodźija.** Rano ½8 hodź. němska spowědź, dop. 9 hodź. němske kemschenje. w 10 hodź. dźěćikemschenje. Schtwórtk pop. w 3 hodź. žónjerske towaršstwo pola [illegible] (biblije spobupschinjesej).

S **Hrodźišćo.** Rano we 8 hodź. němska spowědź, swjatym wotkasanjom, dop. w 9 hodź. němska a ½11 hodź serbska Boża słužba. Pop. w 2 h. dźěćikemschenje.

S **Huczinу.** Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża słužba.

S **Khwaczij.** Rano ½8 hodź. němska spowědź, dop. ½9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske kemschenje s serbskim kemschenju so předowanje cżita). — Wječor we 8 hodź. smeje knjes Hempel biblišku hodźinu we Wulkodubrawskej schuli.

S **Klukscha.** Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske a ½11 hodź. serbske kemschenje. Sběrka. Pop. w 3 hodź. serbske kemschenje spowědźu w Komorowskej schuli.

S **Kolez.** Ssobotu hlej w zyrkwinskich posłednich s Wósporta. — Njedźelu dop. ¼11 hodź. němske a serbske kemschenje, sobom swjedźeńske kemschenje sa mužny se swjedźeńskej rěcźu knjesa wokrjesneho poručnika Thümmlera-Lubijskeho a swjedźeńskim předowanjom wošadneho duchowneho. Potom němske dźěćikemschenje (wokrjesny poručnez Thümmler-Lubijski). Sswjerna sbérka.

S **Lupoje.** Dop. w 9 hodź. so serbske předowanje cżita; pop. w 3 hodź. kschcżenja. — Pjatk, 7. jeno wječor ½8 hodź. biblišti wječor na farje we Wj[illegible]

S **Maleschez.** Rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske kemschenje. Sběrka sa swoju wosadu. Dop. ½11 hodź. dźěćikemschenje. Pop. ½3 hodź. farska žónjerska słužba pola Schcżépanez. Pschednoschi ka[illegible] Frenzelez. Ssrjedu wječor ½8 hodź. serbska biblišta hodźina w paczeńskej žurli.

S **Minakata.** Dop. w 9 hodź. němske kemschenje, ¼11 hodź. serbske kemschenje. Ordinazija farskeho kapłana Lafera na němskim kemschenju pschez knjesa inspektora intendenta Berga a na serbskim postrowjenje pschez knjesa wyschschiho fararja Sarjeńka. Zyrkwinski spěw „Wostań swěrny hacź do smjercze" wot Engela.

S **Njeswačidła.** Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske a ½11 hodź. serbske kemschenje. (Sběrka sa nowinarstwo Němskeje Evangelsk. zyrkwje). Pop. ¼4 hodź. biblišta hodźina na patkanstwje.

S **Nekaczij.** Dop. w 9 hodź. němska Boża słužba (farar Kanig).

S **Porschiz.** Rano ½8 hodź. němska spowědź, dop. ½9 hodź. němska Boża słužba, w 10 hodź. Boża słužba sa mjeńše dźěći w Porschłazach, pop. ½3 hodź. farska spowědź. — Wutoru wječor ½8 hodź. serbska biblišta hodźina w schuli w Boschezach a zyrkwinska słužba w maczerjach we wošadnej sali.

Nastup 25 000 SA-muži před wjednikom

Appell w słužbje najstarschich SA-ludźi se wschěch krajow Němskeje na historiskiej semi w Barlinskej Sawježelińskej zahrodze.

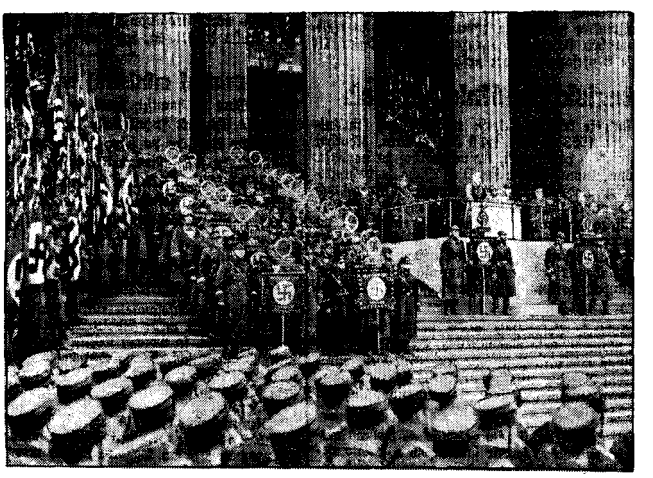

Wjednik rěcźi k swojim SA-mužam.

(Deutsche Presse-Fotozentrale, M.)

Pójmy za nim

Ze Sieńkiewicza přełožił J. Winger.

2'

(Pokračowanje.)

II.

Naposledku wšón wokhudny. Zamoženje rozhrjebachu wěrićeljo. Cinnje zwosta město toho mučnota, kaž by wustał po wulkim dźěle, přesyćenje a hišće jena, jara njenadźita wěc, mjenujcy hluboki njepokoj. Běše tola bohatstwa wužił, wužił lubosće tak, kaž ju tehdyši swět znaješe, wužił wjesela, wužił wójnskeje sławy, wužił hrožace strachi; běše mjenje bóle póznał wokrjes ćłowjeskeje mysle, bě so dótknył poesije a wumjelstwa; tuž móžeše sudźić, zo bě ze žiwjenja wzał wšo, štož móžeše wono dawać. Tu khwilu měješe začuće, jakož by něšto zakomdźił — a to něšto jara ważne.

Njewědźeše pak što a podarmo łamaše sebi nad tym hłowu. Druhdy pospyta tele rozpominanja a tónle njepokoj wot so strašać, spytowaše sebi dorěčeć, zo w žiwjenju ničo wjacy njeje a być njemóže, ale tu khwilu jeho njepokoj, město toho, zo by woteběrał, z dobom hišće přiběraše do teho stopnja, zo so jemu zdawaše, zo so nic jeno sam za sebje njepokoji, ale za cyły Rom. Z dobom zawidźeše skeptikam a z dobom měješe jich za błaznow, dokelž wobkrućowachu, zo so hodźi próznotna dospołnje z ničim wupjelnić. Běštaj w nim tu khwilu mohł rjec dwaj ćłowjekaj, z kotrejuž so jedyn dźiwaše nad swojim samsnym njepokojom, druhi pak jón nimo wole za cyle přirodźeny wuznawaše.

Bórzy po tym, hdyž bě so jemu zamoženje pominyło, póslachu Cinnu do Aleksandrije za bohota, trošku z tym zamérom, zo by sebi w bohatym kraju z nowa zamoženja nazbral. Mócne swójbne wliwy běchu jemu to wuskutkowałe. Njepokoj pak sydaše so z nim na łódź w měsće Brundisiju a zwosta jeho towaršs přez morjo. W Aleksadriji mysleše Cinna, zo starosće w zastojnstwje, nowi ludźo, hinaši swět, nowe začišće jeho wot wostudłeho towaršsa wuswobodźa — ale bě so zamylił. Miny so měsac, dwaj — a runej kaž Demetrijine zorno, z Włóch přiwjezene, tučnišće hišće na płódnej zemi Nilowych widliščow skhadźeše, tak też so tamny njepokoj z husteho kefka rozrosće na hałozopiu cedru a poča dźeń a wjetši ścin klasć na Cinnowu dušu. —

Ze spočatka spytowaše Cinna so pohlušić z tajkim žiwjenjom, kajkeż bě něhdy w Romje wjedł. Aleksandrija bě wjesołe město, połne Grichinkow ze błědymi włosami a wobličemi jasneje barby, kotreż bě egiptowske słónco počahnyło z nježnym jantarowym błyšćom. W jich rukach pytaše pokojenja.

Hdyž pak bě też to podarmo, poča myslić, kak by było, hdy by sebi žiwjenje wzał. Wjele z jeho towaršsow bě so runje na to wašnje pozbyło staroscow žiwjenja, a z přičinow hišće dźiwnišich, hač běchu Cinnowe, často jenoż z wostudy a z próżdnosće, abo z přesyćenjom we wuživanju. Hdyž wšdźeše njewólnik wobrotnje a dosć sylnje mjeć dźeržeć, skónči jedyn wokomik wšitko. Cinna přimny so teje mysle, ale hdyž bě so hižo rozsudźił ju wukonjeć, zadźerža jeho dźiwny són. Zezda so jemu mjenujcy, zo wuhlada, hdyž jeho přez rěku wjezechu (Romjenjo wěrjachu, zo čełła na druhi swět přikhadźace z čolmom přez rěku woža), na druhim brjozy swój njepokoj, w postawje mizerneho njewólnika, kotryž pokłoniwši so jemu dźeše: „Přeseńhnych tebje, zo bych će přijał." — Cinna so stróži přeni króć w žiwjenju, zrozumi mjenujcy, zo tam póndźeboka rowa bjez njepokoja.

Na wšěm posledku sebi wotmysli, mudryžam so zbližić, z kotrymiž so w Serapeju wšo wješe, zo bychu ći jemu hódančko jeho stajneho pokoja zhódali. Ći drje ničo njezhódachu, znachu pak jemu za to mjeno „mudreho". Tałowachu kóždeho Romjana wysokeho rodu a To jeho wězo w tym wokomiku mało spokojił „mudreho", kotryž běchu ćłowjekej dali, kiž njemóžese wotmołwić na to, štož jeho najbł stupaše, móžeše so Cinnje kaž ironija zezdać. pušćowaše pak, zo snadź Serapeum na dobo cyłu mudrosć njewotkrywa — a njezhubi nadźije.

Najhorliwiši mjez mudrymi w Aleksandr nadobny Timon z Athena, ćłowjek zamóžny a měšćan. Bydleše wot něšto lět sem w Aleksahdźeł bě přišoł potajnu egiptowsku wuċbu stu

Powědachu wo nim, zo njebě w knihownji neho pergamenta abo papirusa, kotryž njebě a zo wobsedźeše wšu ćłowjesku mudrosć. běše ćłowjek miłeje powahi a dobročiwy.

Wosrjedź syły pedantow a komentatorow kładowarjow) ze sydnjenymi mozhami jeho hnydom rozezna a bórzy zezna so z nim a stym času bu ze znajomstwa mjez nimaj wěrliwosć a same přećelstwo. Młody Romjan dźiwowaše jeho wobrotnosć w dialektyce, wosć a rozważnosć, z kotrejž starc wo wěcach, kotreż nastupaju zaměr a kónc ćłowjeka a Najbóle dźiwaše so tomu, zo bě jeho rozwj zjednoćena kaž z wěstej zrudobu. Pozdźišo běštaj so k sebi zbližiłoj, začu Cinna někotry žadosć so stareho mudreho za přičinu jeho woprašeć, a z dobom před nim swoju samsnu bu wotewrić. Skónčnje to też k tomu dóndźe.

(Pokračowanje sćěhuje.)

S **Rakez.** Rano we 8 hodź. zwjate wotkasanje, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża žłužba. — Pondźelu rano we 8 hodź. rańska nutrnosć. — Pjatk wječor we 8 hodź. žłužba młodźiny (holzy).

Se **Slepeho.** Rano we 8 hodź. serbska spowědź a Božim wotkasanjom, dop. w 9 hodź. serbska a ½11 hodź. němska Boża žłužba. Pop. ½1 hodź. tschenja. — W měhazu januarau žu žwěrowali: Emanuel Fuhrmann, hórnik w Slepem, a Bertu Husserej tam. Gustav Glowka, twarz w Trjebinje, a Marju Kiżoz tam. Hanž Mannsula, schkleinčer w Trjebinje, a Mariu Bastianej Rownoho. Erich Budich, schkleinčer w Lešku, a Bertu Krügerej tam. Pawoł Juro Čjech, twarz w Mikorašu, a Marju Kulkoz tam.

S **Wóšpinka.** Rano we 8 hodź. němska spowědź, dop. w 9 hodź. němske a ½11 hodź. serbske kemchenje. Kolekta. Pop. ¼4 hodź. Boża žłužba w Lešku.

S **Wósporka.** Ssobotu wječor w 6 hodź. we wožadnej sali: Wotkrješny poručenj evangelskeje žłužby młodźiny sakskeje trajneje zprawje knjes Thümmler-Lubijici śmjeje žwětkowobrasy a filmowy pschednoschi: „Wobrasy ſ wojowańskeho a dobywańskeho dźěła evangelskeje młodźiny po zuzym žwěrće." Wjscha wožadna młodźina je pschi darmotnym sastupje wutrohnje pscheproschena. — Niedźelu rano we 8 hodź. spowědź a cźiche žwječenje Božeho wotkasanja (wožadny farař), dop. ½9 hodź. hłowna Boża žłužba, wožeže też sa wschu wožadnu młodźinu, ke žwiedźenskej rěcźu sa młodźinu knjeza wokrjesneho poruczenja Thümmlera-Lubijiceho a předawanjom wožadneho fararja. — Sswiedźenska sbórka.

Ze Serbow

W **Budyschinje,** 31. januara 1936.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Rozom, próca, dočakanje,
Dadźa hakle wuživanje. H. Zejleŕ.

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor we 7 hodź. barometer 734, hygrometer plus 2, najwyschscha dnjowa temperatura 8 stop. cźopłoty. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer plus 1, najnišscha temperatura we nozy 2 stop. cźopłoty. — Symna wyschina ſ Nuskeje je pomału k nam bliži. Wona nižinam nad Atlantiskim morjom pscheso móznischo puć k ranju sależuje. Pola naš budże někto łymnischo. We nozy hižo tžěrno mjerznje. Najsterje łymniske wjedro dźěłschi cźaš wobtkowamy. — Jutrje žobotu słónczko 7,39 hodź. schhadża a žo 4,49 hodź. thowa. Měsacźk khadża jutrje dopołdnja 10,55 hodź. a thowa žo rano 4,01 hodź.

Wuhlady na wjedro sa jutrjschu žobotu: Rjane a łymniske wjedro.

*

50 lět cźitać Sserbskich Nowin.

Jutrje žobotu žwječi Arnoscht Měrcźin we Wajijach swoje 75lětne narodniny. Narodźi žo w Horschowje w leće 1861. Do schule khodźeschе wo Klukschu, dokelž žo nan do Sdźerje pschełydli. Skuźeschе pola burow, dokiž žo ſ Marju Jelšiz ſ Wajij njewoženi, hdźež ma bdźenja hischcze swoju thěźku. S mandźelstwa wuródźeschtej dwě dźěśći. Sćwěrna mandźelska jemu w dezembru 1920 wumrě. Wot teho cźasa je žiwy pola dźowki we Wajijach, kotrejež muž je we wójnje padnył. Strowy a cźiły khodźi bdźenja hischcze na dźěło na Rodeczanski dwór. Psched lětami žebi nohu tlemi, tola ſ Bożej pomocu je saso zule wotthorił. 50 lět jubilar Sserbske Nowiny cźita. To je bjes dwěla wurjadna žwěra a žmy pschešwědčeni, so je tuta žwěra wukhadźała ſ teho, so je jubilar w Sserbskich Nowinach pschežo natwarjenje a wołóženje w žwojim cźeśtym žiwjenišim prózowanju namakał. Pschejemy jubilarej łischcze prawje šobžownу a wjeśeły wjecžor žiwjenja.

*

— **Dar Lutherišeje schule.** Na dnju pschewisacja mozy je wucžer Berger w Lutherišej schuli sbérku zyrohy pschewjedł, pschi kotrejž je žo 134 puntow zyrohy k lépschemu łužka łymniske pomozy naščérało. S tutym wobžebitym darom je žo wopomniwoscź a myšl łhromadnoscje žrowa dopołkała. Taike sadźerjenje njech k źlédowanju pohonja.

S **Rubšcźu.** (Njeboże.) Dwaj wotrocźkaj puschczeschtaj dub. Pschi tym jedyn ſ njeju njekedźbliwje wrócźo łtupiwschi kunje do rubnjenja druheho pschihódże, so žo jemu hłuboka mjazna rana do praweje ruki zarubny. Nadźijonnje rana žo bórły łahoji a njesmeje dalsche leśehwi, pschetož wotrocźk je hižo w prjedawschim njeswožu někotre pority na prawej ruzy łhubił.

S **Njeżwacźidła.** Pschi wopomnjeczu źlětneho pschewisacza mozy pisches **wjednika Hitlera** sjednoći žo tudyscha ludowa schula k wosebitej žwjatoczńoscźi. Po **wupowěźnjenju** khorhoje, pschi cźimž ho ludowa a też powołańska schula łhromadnje wobdźělischtej, žo žwjatoczńoscź ſ wožebitym pokhodom wotewri. Na to pschedcźita schulski wjednik Lorenz namołwjenje ſtatneho bohota. Sswjedźenišku narěcź wobrubjowachu śpěwy, rěcźnike khóry a pschednoschki baśnjowy pod wjednistwom **wjednizy** młodych holzow knjeżny Bienerez. Bohaty ſtatistiski material, kotrž wucžer Groša w žwojej rěcźi postiśi, dopołasuje nałlépje wuspěchi wjednika po pschewisaczu ſtatneje mozy.

S **Hańlowa.** Druhi rěcźnisti wjecžor Bacźonńkoho Hańlowskeho wjesnego burstwa bě wjesny burski wjednik Kral ſ Bacźonja na sajdźenu póndźelu ſwotak. Bur Rjebiich ſ Hańlowa rěcźeśeše na stronwm łkocze. Wschitzy burja žo na rosmołwje wobdźělichu. S teho žo hodźi spóznacź, so bě pschednoscht sajim ſbudźik.

Z **Khróšcźe.** Po prócźu wjesnych kaž też wokolnych sportarjow so tu němski zwučowański a sportny wotrjad (Turn- und Sportgemeinde Crostwitz) założi. Na tutym posedźenju, kotrež so wutoru wjecžor w Völkleč hosćencu wotmě, běchu wokrjesny poručenj němskeho podkrjesneho a joho wokrjesny poručenc přitomni. Wobaj rěcźeštaj wo ważnym natwarjacym dźěle sportskeje organizacije. Sobustawy tuteho noweho zwučowańskeho a sportneho wotrjada smědźa cź. być, kotřiž su w HJ, doniž hišće 18 lět stari njejsu. Jako předsyda tuteho wotrjada pomjenowa so towaŕš Max Wićaz z Khróšcźe. Jako zastupjeŕ nacionalsocialistiskeje strony, propagandowy wjednik (Propaganda-Leiter) stronjan Rocho ze Sernjan wupraji w mjenje Khróšcźanskeje skupiny swoje zbožopřeća. Ze sławu na wjednika a němski łud skónći so tute założeńske posedźenje.

Z **Pančic.** Kaž słyšimy, zarjaduje dobrowólna wobora z Marijneje Hwězdy přichodnu njedźelu, 2. februara w hosćencu wospjetnje dźiwadłowy wjecžor z hru „Naša Pawlina" k lépšemu zymskeje pomocy. K tomu hudźi hudźba panc. połka čo. 3 z Kamjenca při rejach. Započatk budże w 7 hodź. wjecžor. Wobkedźbujće jutřiši nawěšk w Serbskich Nowinach.

S **Kamjenca.** Kedźbu! Wobydlerjo Kamjenca a wokolinу, wojazy a žłužbni dźěłacźerjo! Schto ſtawa žo w Kamjenzu 22. februara 1936? Na wschěch łubjach a we wschitkich hoścenzach śmjeje žo wulki pósniski žwjedźeń ſkutka łymjeje pomozy němskeho luda 1935/36. Znamjenicźi sastupjerjo hudźbneho, rejwanskeho a pschednoschkoweho wumělstwa naš na tutym wjecžoru žwješela. Wulke pschekwapjenja na tutym dnju na wschitkich cźakaju, kotřiž žo na žwjedźenju wobdźěla. Pischi pomérnych płacźišnach je kóždemu mózno, žo wobdźělicź. Składnoscź, liž žo jenje wjazy njewospjetuje, poličźa žo kóždemu, liž chce žo w Kamjenzu po žwojim waschnju šabawjecź. Pischeje žo, so by žo w kostumach a maškach pschischło. Kóždy wobkedźbuj w pschichodnych njedźelach rosprawy, liž žo do žwjedźenja na tutym mésnje wojewja.

S **Rotwneho.** Wječera schtwórtk žiwjeczeschе wudowa Marja Měrikowa žwej 80. narodninу. Njedźiwajo wyšoke lěta starowy je hischcze jara cźiła a ſtrowa a pomha žwojej dźowzy w hospodarſtwje. Mutrobnje jej žołžo pschejemy.

*

S **Biſkopiz.** Nasche město da fóšela ſ pomocu nuſowych dźěłacźerjow wschelake dróži plestrowacź, wuporjedźecź a rosschéricź. Wudawki wucźinjeja pschi 7200 dźěłowych dnjach nèhdźe 66 000 hr. Nimo teho ma rěka Wjasońca regulowacź, schtož budże pschi 1530 dźěłowych dnjach 6800 hr. płacźicź.

S **Dschatza.** Krótko psched Seerhausen žo pó cźmje cźežke wobkhadne njeschoże sta. Friedmannez mandźelkaj ſ Riesy, kotrajž ſ kolešomaj do města jědźeschtaj, cźežki cźežity autowy cźah setkaschtaj. Friedmannowa mandźelska prědku jědźeschе. Wón bliſko sa njej jědźeschе. Na njewuſaźnjene waschnje pak do cźežitego cźaha sraje a pschinióże pod pschiwěschtakowe kolesa. Pischi tym žo tak cźežko strani, so na měsće wumrje. Schtó je na njeschoju wina, njeje žo hischcze dało swěscźicź.

S **Rychbacha.** Cźežke wobkhadne njeschoże sta žo wutoru na dróży w Markersdorfu, hdźež do knjeneje Peternannoweje ſ Rychbacha pschikhadźaze motorske kolo ſ wulkej mozu jawadźi. Cźežkofranzenu žonu bjes wědomja do Rychbachskeje khorownje bowjesechu. Też motorski kolešat dyrbjeschе lékarski pomoc pytaź. Schtó je na njeschoju wina, dyrbi žo hischcze swěscźicź.

Přilopk

Barlinskeho pokładnjowcho poslednika nadpadnyłoj.

15 000 hr. w hotowych pjenjesach a schekach zubłoj.

Sćrjedu wjecźor njesnataj ſłóſtnikaj pokładnjowcho poſlednika na dworje lejownoscźe na Kurſürſtendamje nadpadnyſchtaj a jeho potſelſchtaj. Nutrjeźnikowaj padny 15 000 hriwnow w hotowych pjenjesach a w schekach do rukow. Nadpadnjenej leźi bjes wědomja w khorownji. Jeho ſranjenja ſu žtraschne. Poſledník dyrbjeschе pjenjesy ſ fiſiałki ſrjedźno-europiskeho puczowańskeho běrowa na banku donjesecź.

Wjazy hacź 100 jelenjow ſatſelili.

W ſnjeźich lěźach w połnócnych Cźechach je ho we tudyschej ſaisonje wjazy hacź 100 jelenjow ſatſelilo. Poſtelenje ſta žo po pschedpiſmach hoitwinſtich ſakorjow. Jelenje běchu w poſledním cźaſu wjele schkody w lěśach a łukach nacźinili.

S **Młodeje Boleſławy.** Tu 20lětnu pincźnjuzu Paulinu Flödermannez morwu namakachu. Nohaźa, kotraž běsche wokoło schije ſwita, na to pokazuje, so bu ſadajena. Do nohajby bě 10 krónow ſawitych. Polizija žo ſ wuſaźnjenjom mordarſtwa pilnje ſabéra.

Aleksander Sukkow wumrěł.

Kaž žo ſ Luxemburga wojewja, je tam Aleksander Sukkow, kotrž bě w žwojim cźaſu žo ſe ſotru nèhdźiſcheho němskeho kéžora wożenił, 35 lět ſtary wumrěł.

Hospodarski rozhlad

Pjatk, 31. januara 1936.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,458	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,29	100 českosł. krónow	10,27
100 šwajc. frankow	80,82	100 franc. frankow	16,38

Barlinska kurja, 30. januara. Njedźiwajo wjele dobrych powěźcźow ſ hospodarſtwa, jewješche žo wcźera na kurjy na ſpocźatku wěſta ſdźerźliwoſcź, kotraž w tym žwój wuras namaka, so na ſpocźatku kurjy powſchitkownje pſchedwucźerawiſche kurſy njepſchecźkocźiſchu. W běhu dalſchich wobkhodow pak naſta wožiwjenje a ſ wjetſcheho dźěła móżachu alźiże tych hódnotow, kotrež w poźledním cźaſu žo wožebje wobkedźbowachu, žwoje kurſy powyſchicź. Na rentownych wikach njebě wjele pſchemēnjenja.

Barlinſke žitne wulkowiki. Wobkhod na Barlinſkich žitnych wulkowikach pichiżże wcźera jenoj pomału do běha, ſakładne měnjenje pak bě wobſtajne. Dowóz we wumlěwańſtich a pizowańſtich žitach njelubi też ſa februar wožiwjenja. Na druhej ſtronje maja kupzy łajim ſa dodacźa w druhej połojzy měſaca. Dobre druźiny pſchenicźy žo w Barlinje lohko wothwyhuja. Rožka žo kaž hacź dotal lóžo w provinzy ſamješći. Sajim ja njekontingentowanu rožku dale wobſteji. Pſchenicźne muki maja běžny wobkhod ſa wſchědnu potrjebu, wotſhuſt rźaneje muki žo w Barlinje jako njeſpokojazy woſjewja. We wowżu a jecźmjenju ſa pizowańſke ſamēry njeje pſchihódnych poſticźenjow. Poſticźenja w jecźmjenjach ſa piwarńje a indukriju žu dožahaze, wulkich žadanjow dla pak ſrědka k wobkhodam dóźdże.

Wežera płacźesche w Barlinje zentnar

pschenicźy W 8: 9,90 hr., W 9: 9,95 hr., — rožki R 8: 8,10 hr., R 11: 8,25 hr., — jecźmjenja G 7: 8,35 hr. G 9: 8,60 hr., — wowża H 9: — hr., H 13: 8,20 hr.

Wiki w Lubiju.

Pschenicźa 9,85 hr., rožka 8,20 hr., nałetni jecźmjeń 10—10,80 hr., najſmiti jecźmjeń 8,45 hr., wowż 7,90 hr., běrny 3,15—3,65 hr., žyno 3,90—4,20 hr., ſłoma, ſ maſch. młócź. 2,35—2,60 hr., pſchenicźna muka 16,95 hr., rźana muka 12,25—13 hr., pſchenicźne wotruby 6,60 hacź 6,90 hr., rźane wotruby 5,70—6 hr., butra, ½ punta 75 pj., jeja, ſchtuka 11 pj., twaroh, punt 20—25 pj., kał, běły 10—12 pj., kał, cźerwjeny 15 pj., karoty 10—12 pj., koloda, jědźna 15—20 pj., kał, žyndrjoty, ſchtuka 15—30 pj., kolrabi 5—8 pj., porej 20 pj., žybła, punt 12—13 pj., jabłuka 10—35 pj., měrnik 10—35 pj.

Wiki w Kamjenzu.

Pschenicźa 9,85 hr., rožka 8,30 hr., jecźmjeń, nałetni 8,35 hr., wowż 7,80 hr., pſchenicźna muka 18,25—21 hr., rźana muka 12,30—12,50 hr., pſchenicźne wotruby 6,50 hacź 7 hr., rźane wotruby 6—6,50 hr., žyno 4,50—4,75 hr., ſłoma ſłótna 2,75 hr., ſłoma k ſaſźanju 2,75 hr., butra 76 pj., jeja 10—11 pj., proſzata 12—20 hr., běhaki 35—55 hr., kał. běły, punt 10 pj., kał. cźerwjeny 12—15 pj., kał, žyndrjoty 30—60 pj., koboda, jědźna 20 pj., žybła 12—15 pj., ſelerij, dula 20 pj., khřen, punt 70 pj., mórchej, nowa 8—10 pj.

Wiki w Khocźebuſu.

Mjaſo, howjaze, punt 70—90 pj., mjaſo, cźelaze 65 hacź 90 pj., mjaſo, łkopjaze 0,80—1 hr., mjaſo, žwinjaze 70—90 pj., jeja, ſchtuka 11—12 pj., butra, punt 1,35 hr., twaroh 25 pj., lany wolij, litr 1,40 hr., łinn, punt 1—1,40 hr., karpy 1 hr., hołbje młode, ſchtuka 50—90 pj., łkuny, žiwe, punt 50—60 pj., łkapeny, žiwe 40—55 pj., kolrabi, ſchtuka 15—20 pj., morchej 2 puntaj 15—20 pj., koboda, jědźna 20—30 pj., kał, cźerwjeny 15 pj., kał, běły 10 pj., kał, wirſingowy 15 pj., ſelotej, ſercźk 10 hacź 20 pj., měrnik 20—25 pj., khřen 50 pj., radiſki, walcźk 10 pj., žybła 12—15 pj., kulcźepa 5—8 pj., běrny, zentnaŕ 3—3,30 hr., běrny, punt 4 pj., jabłuka 20—40 pj., worjechi 40—50 pj., worjechi, łcźane 40—45 pj. — Proſzata: 8—12, 13—16, 17—22 hr., běhaki: 23—30, 31—40, 41—55 hr. — Wiki běchu pomale!

Płacźizny rězneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

30. januara 1936 Płacźizny po centnarju a hriwnach

Skótne druźiny a woznamjenjenja:

Celata: 420

Najlépše kormjene čelata wot cyca	53—58
Srěnje kormjene čelata wot cyca	47—53
Snadnje wuwite	40—46
Najšpatniše	—

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni ahо 1000 kg, hewak 100 kg. Płacźizny wo złotej hriwnje.

	30. 1.	29. 1.		30. 1.	29. 1.
Pšeńca	208,0	208,0	buny	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	171,0	171,0	woka	15,0-15,5	15,0-15,5
jecźmjeń now.	224-227	225-228	módre łupiny	9,00-9,50	9,00-9,50
jecźmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	12,7-13,5	12,7-13,5
wows	—	—	zeradella	20,0-22,0	20,0-22,0
kukurica	—	—	raps. wosuſk	—	—
pšeńc. muka	27,05	27,05	lany wosuſk	8,65	8,65
rźana muka	22,25	22,25	ſuch. truhanc.	—	—
pš. wotruby	11,50	11,50	běrn. kruški	8,80	8,75
rźane „	10,10	10,10	syno, 50 kg		
raps 1000 kg	—	—	rźana ſłoma		
hroch, Viktor.	20,5-21,5	20,5-21,5	pšeńc. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pieluški	17,5-18,5	17,5-18,5	jeńa „		

Płacźizna za pšeńcu za wupłodźerja 8: 198.0 9: 199.0
Płacźizna za rožku za wupłodźerja 8: 162.0 11: 165.0
Płacźizna za jecźmjeń za wupłodźerja 7: 167.0 9: 172.0
Płacźizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 164.0

Hłowny redaktor Marko Smoleŕ w Budyšinje. Zamołwity za politiku, feuilleton a wolwazy Arnošt Dučman w Budyšinje, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smoleŕ w Budyšinje a za nawěški dr. Jan Cyž w Budyšinje. — Wudawa a čišći dr. Jan Cyž w Budyšinje.

D. A. XII. 1935 2456 — W tu łkowli tarifna lišćina čo. 5 płaći.

W léće 1936 budźa rjemjeślniscy pomocnicy bóle pućować

Wy młodźi rjemjeślniśiy pomognizy žo hišćcze raz namłowjece: Samołwócze žo pola žwojeho wokrjesneho dźěłacerśtwa sjednoćenstwa „rjemjeźła" w Budyšćinje na Połnócnej dróhy 1 wo jśtwje cźišo 14 k pućowanju. Cźaš je jara krótki. Macje jenož hišćcze dwě njedźeli khwile. **Schtóž pośtajśicho hač 12. februara pschindże, na to njemóže** žo wjazy dźiwacj.

Stare rjemjeźlniśke waschnje pućowanja, kiž běchu žo w létach jystema sanjechało, snowa rostcźeje. Naschim starym jadriwym mischtram wutroba pukoze, rjane dopomnjenja w nich wotucza, hdyž na léta spominaju, jako ſ brěmjeschkom na khrbjetcze pěschi žwět do wschěch stron pschepréwodachu. Tuto stare dostojne waschnje dyrbi saźo wožiwicź, a Wam, młodym rjemjeźlnikam dyrbi žo spožcźicź, so by**ćcze** žwoje nałožki a powołanstu thmanosćo do wschěch tónčzin naschcho lubowaneho wótzneho kraja njeźi.

Napjelnjeni ſ nowymi nawdźenjemi dyrbicze žo potom do žwojeje domišny wróćicź a wobšwědčicź, schto jeźe w zušbje do nowych sačźišćcźow nahromadźili a schto sa žwoje powołanje nawuknili. Směcźe žo hordźicź, so Wam wjednistwo smóžnjuje, so Wam wschitke sadźěwki i puća wottrónja a so ma pschede wschěm Waš sa hódnych, starodawne pschecźa do ſkutka stajicź. Móžece žebi žamo krajinu wolicź, hdźe macje žo saméricź. Tehodła samołwócze žo hišćcze dźenża.

Na pućowanje šmědža žo podaci: Tischlikrjerjo, schklenčerjo, tapezěrarjo, molerjo, cźěsłojo, kowarjo, blidarjo, wojnarjo, pjekarjo, rěźnizy, konditorojo, **minjuzy**, frišerjo, krawcy, schewcy, knihicźišćcźerjo a knihiwjazarjo.

Na pućowanje žo jenož charakterowizy a politiśy bjesporočni a powołanišy wustojni pomocznizy pschipuschcźa.

Wuměnjenje je:

1. Sosobustaw pola němkeje dźěłoweje frónty,
2. ſ „jara derje" abo „derje" wobstate pomocniske pruhowanje,
3. so je pomocnik njeźenjeny,
4. so ma žo sa nusny pschipad pschi nastupjenju pućowanja 20 hriwnow pschedpokasacź, a
5. so milchtr pschemjenjenju pschihłosuje.

Rjemjeźlniśizy pomocnizy bjes dźěła žo w tukhwilu njemóža k pućowanju pschipuschcźicź.

To žu štrótka naše sajadu, po kotrychž w léće 1936 pućowanje pomocnikow we wušim ſhromadnym dźěle ſ NSsjednoćenstwom „Móz ſ radosćo" pschewjedźemy. Wo jenym dyrbimy žebi hnydom wot spočzatka jažni bycź, so móže žo mjenujzy **sa wuspěšne pschewjedźenje** khětro powjetschenje akzije jenož tehdy rukowacź, hdyž žo wschitzy wobdźěleni **dospołnej dišziplinje** podcźinu a sajadu „Shromadny wuźitk nad wuźitk jenotliwca" nade wschitke druhe sajady staja.

Naiche němške rjemjeźło, kiž běšche wabnowenju pućowanja rjemjeźlnikow hnydom wot spočzatka pschećelene ſmyślene, budźe teź akziju léta 1936 ſe wschěmi mozami podpjeracź. Dźenża kaž nětko ſcźele wono žwój dorost na frontu, do prědnjeho rjada tych, kiž maju jako **sastupjerjo hódnoſtneho dźěła** rjemjeźło **wopraudźitcsej** sčinicź, kiž budźe do wčeho pschichoda do němšcźeho ľuda sakorjenjena žiwa.

Njadowak wokrjesn. dźěławišćeho sjednoćenstwa
Domšćka.
Njadowak wokrjesneho dźěławišćeho sjednoćenstwa „Rjemjeźła".

Pola Negri.
Hłowna hrajeńka Pola Negri we Willi Foersterowym filmje „Mazurka", kiž žo wot dźenžnišcheho pjatka we Budyšćim Zentralnym dźiwadle pschedstaja.

Budyske stawske powěsće

Schtwórtk 30. januara 1936.

Narodźili žu žo: 28. 1. Arnoschtej Wilhelmej Günthrej Warnezy, wutčerjej, žnr. — 29. 1. Eduard Stachej, dwórišćerju dźěłacerjej, dźowka. — 30. 1. Reinhardej Crichej Steglichej, tocźerjej, dźowka.

Wumrěli žu: 28. 1. Ida Helena Marta Wićazowa rodź. Uschnerez, mandźelska wuschischcheho pólstlekarja Kretara, 62 lét. — Wilhelm Korla Hermann Gerlach, wótkowaŕiki sastupjeŕ w Lipšku, 53 lét. — 29. 1. Eduard Hermann Sträußchen, dostawaŕ invalidneje renty, 83 lét. — Dr. med. Rudolf Erwed Günther, praktiśi lékaŕ w Połšcźi, 33 lét. — Hańža Berta ſwud. Weithasowa rodź. Nukez, privata, 82 lét. — 30. 1. Jurij Heermann Schmidtberg, kowaŕ, 61 lét. — Marta Amalija ſwud. Fiebigerej rodź. Jenichenez, privata, 84 lét.

Radio

Sobotu 1. februara žo hłyschi:

Königswusterhausen: Nimo šnateho wschědneho programma: 6,30 wjeſoły ranischi konzert. 11,40 ſa burа. 15,50 hospodaŕſki thdźenſki pschehlad. 16 wjeſoše žohonnische popołdnje. 20 wotewrjenje němšcźeho powołaniſkeho wubědźowanja. 21,30 dujeŕſka hudźba.

Lipsk. Nimo šnateho wschědneho programma: 6,30 ranischi konzert. 7,20 ſa burа. 8,20 ſa hospoſu. 11,45 ſa burа. 15,25 ſa dźěcźi. 16 wjeſoše žohonnische popołdnje. 20,10 operetta „Wulka hrěschnizа".

Hišcźeze wažne ſ dujoweho programma. Barlin: 20,10 konzert. Hamburg: 20,10 rejwańska hudźba. Stuttgart: 20,10 wjeczor wschelcźijnow. Win 20,25 ludowa hudźba. Warschawa 20 orchestrowa hudźba a spěwy.

Towaŕstwowske powěstniki.

Baćon. Pjatk (31. wulkeho rózka) spěwa cyły khór. Přińdźće wšitcy!

Jaseńca. Kat. Bjesada wobdźěli so při pohrjebje zemrětelo sobustawa Jakuba Bermicha z Hory, sobotu 1. februara dop. w 9 hodź. w Khrósćicach. Wo bohate wobdźělenje prosy předsydstwo.

Pančicy. „Lipa Serbska" ma přichodnu nutorn (4. II.) zbromadźiznu a spěwanje (cyły khór) pola Xatušec w Kukowje. Nowe sobustawy so přiwozmu. Započatk 8 hodźin.

400 kaschcjow zitronow w Londonje žo febrato.

Na jenym Londonskim tworowym dwórišćcźu kralowni sastojnizy hrjebu 400 kaschcjow zitronow febrato. Citrony mějachu po pschećiwo sankzijowym postajenjam ſ Italſkeje do Jendźelskeje dowjesć. To je prěnje febrato sa cźaš płaćiwjoſcze sankzijow.

Nětko w inventurskim předawanju 184
wot 27. t. hač 8. febr. 1936.
wosebje tunjo
niže płaćizny

Holčace mantle a drasty
Hólčace mantle a wobleki
Somotowe a plyšowe dźěć. mantle
Wielbłudokosmičkate dźěć. mantle
Kielske pyjaki, matrosowe mantle
Kielske drasty a wobleki
Konfirmaciske drasty
Konfirmaciske wobleki
Suknje z faldami, bluzy, šotlowy łažeńske lacy, sportiske košle
pola **RUDOLPH** na Kěžorskej dr. 16

Hačrunjež mamy jara wulki přiběh
w našim
inventurskim předawanju
mamy přeco hišće bohaty
wulki wubjerk
też w srěnich wulkosćach w tunich
jenotliwych a zbytkn. porach

W Chasalla- a Mercedes črije
namakace cyle wěsće něšto přihódneho.
Přińdźće k nam
Rotmirch **Mahr**

Hódnostne lisćiki (Wertgutscheine) přijimamy — do płaćizny. 185

Bata-stupjeń
w inventurskim předawanju
wot 27. januara hač 8. februara 1936
waš dobytk w płaćiznje a kajkosći 174

Kedźbu! Kołojězdni 185
Wodźidła, zaškrěte . . . 1,50
Zaspinadła 0,65
Pedale 90 pi. rjećazy 0,90
Zwjena, driewobarbne . 0,90
Škitace sački 0,25
Nošaki čežow 0,50
Škitańske blachi . . . 0,50
J. Schieback
w Budyšinje na Mužak. dróży 4
= 300 kołow na składze! =

Kakao
njewuważeny, 15—18 % tuk. wopřijeća 1/4 punta 22
bunowy kofej
1/4 punta wot 50
čorny čaj
Ceylon-Sumatra měšenje 50 gr. 50
pola
Albert Lehmann
w Budyšinje
rózk Połnócneje a Hornčerskeje hasy [181

Dwórniśe. hosćenc w Radworju
Sobotu, njedźelu a póndźelu, 1., 2. a 3. februara 176

točimy kózłopiwo
K tomu **dobre kolbaski a dalše přikuski.**
Wutrobnje přeprošujetaj Michał Rječka a mandź.

Hosćenc w Smječkecach
Jutře sobotu, 1., njedźelu, 2., a póndźelu, 3. februara

točimy kózłopiwo
Wo prawje bohaty wopyt prosytaj
177 **Jan Wróbl a mandźelska**

Kózłopiwo sotoči
sobotu 1., njedźelu 2. a póndźelu 3. februara pola

Kralec w Kukowje
Za jědź je tohorunja derje postarane. [183
Přećelnje přeprošujetaj **Jan Kral a mandźelska**

Makulaturu
wotedawa běžnje w małym a wulkim
wudawarnja Serbskich Nowin

Nětko su tunje:
Cychi, hłowakowa šěr m —,50
košlowy barchent . . m —,48
čopły barch. za drastu m —,40
wupjerki, 1 1/2 posleška m 2,20
blid. běłe ruby, 130/160 2,40
žonjace jaki, barchentowe 2,60
dźełańske šórcuchi . . . 1,—
nahłow. zymske rubišća —,70
žonj. čople podkholowčki —,95
a wjele druhich wěcow, kotrež wjesny lud trjeba! 179
Andr. Kasper
na lerjowej hasy w Budyšinje

Pilnu **dźowku** 182
k swinjom pyta hnydom
Pawoł Čorlich w Jaworje

Dwajskhódny dom 178
so hnydom w **Kubšcach** předa. Areal je 1200 qm wulki. Mała hródź za kozy tam je. Natwarjeny 1928. Napłaćić ma so 4000,— hr. Cyle blizko železnicy. Naprašowanja pod **A 3 na wud. „Serb. Nowin"**

Inventurske předawanje
wot 27. jan. hač 8. febr.
Porcelin 173
škleńcane twory kamjenina wołojowy kristall
Wosebje tunje znjež nopłaćizny
Hausbedarf
Maks Pfuhl na Zyrkwinskowej Lawskej hasy 6

Gardiny, rolowy
tunjo pola [53
Würker na Zwonkownej Lawskej hasy 10

X Kóždy kupc je spokojny kiž pola **HEBOLDA** časniki nakupi 117
HEBOLD, časnikaŕ
w Budyšinje na Serbskej hasy 6

Tunje jěd́że!
Burma połny rajs . . pt.
Wolga sočki . . . pt.
Makaroni, słabe barbj. pt.
Nudle, słabe barbjene pt.
Jejkojte nudle . . . pt.
Połojčki žołteho hrocha pt.
Běłe buny . . . . pt.
Krupy . . . . . pt.
pola
Albert Lehmann
w Budyšinje
rózk Połnócneje a Hornčerskeje hasy

Jězdne plany
„Blitz"
z přidawkom za awto
zymske wudaće 1935/36
za 1.— hriwnu
dostanjeće we wudawarni Serbskich Nowin

Korjeniny
za domjace rězanje
Popjeŕ . . . 1/4 punta
nowe korjeniny 1/4 punta
kołbasnik . . 1/4 punta
rězańska hejduška punt
Za pječenje pampuchow
namp. korjeninowy extrakt
bleša za 8 pt. muški dosahacz 25
Korjeninowy stan na Hłownym torhošću
(z napřećo połicajskeje stwy)
korjeninowa rozpósłarnja Thaue
Klany na Sukelnskej hasy